go in primam primi.
Cum Tabula.

¶ Consumatissimi artiū: ⁊ medicine doctoris dñi Ugonis senensis in primi canonis Auicenne Fen primā luculentissima expositio: cum subtilissima questione magistri Antonij Fauentini de materia febrium in calce totius voluminis apposita. Post oēs impressiones vbiqȝ locorū excussas apprime recognita: cūctisqȝ mēdis: ⁊ erroribus: quibus vndiqȝ scatebat: expurgata. Adiectis in margine q̄pluribus annotationibus: lectorē circa necessaria admonētibus. Necnō triplici repertorio: nouiter secundū alphabeti ordinem excogitato: quod nō tantū capitula: seu rubricas oēs: ⁊ principales questiōes: verū queqȝ notabilia: ⁊ digna cognitu absolutissime demōstrat.

¶ Index copiosissimus omniū principaliū: ac emergētiū questionū: necnō capitulorū: tractatuū: ac omniū notabiliū: ex scriptis excellentissimi artiū: ⁊ medicine doctoris dñi Ugonis senensis in primā fen primi canonis Auicēne: nūc primū scdm quadruplicē alphabeti seriē: p Lucā Panctiū Olchinensem elucubratus: accurataq3 diligentia impressus: ⁊ primo.

¶ Tabula pria rubricarū: seu caplorū tractatuū.

¶ Finis prime tabule.

¶ Tabula secūda oium principaliū questionū: que in toto volumine continentur.

¶ Tabula tertia omnium emergentium questionum:⁊ conclusionum:que in toto volumine continentur.

A

B

C

E

F

O

P

Z

Finis.

Excellētissimi viri Ugonis Senēsis in pⁱma Fen pⁱmi canōis Aui. Expositio: feliciť icipit.

Liber primus Canonis Auicēne ꝯtinet gñalia documēta taꝫ ptis theoꝛice medicine: q̄ꝫ pra ctice: ꝯpletioꝛi ordie ꝛ cla rioꝛi doctria ꝛ breuioꝛi q̄ꝫ aliqs in hac arte edit⁹ fue rit: quē cū itēdam iuuāte deo exponē: p̄ itēdo diuinū auxiliū iuocaꝛ. Mala.n. ꝛ ipia ꝯsuetudo est icboa re aliqđ opus ꝛ precipue doctrie neglecta iuocatio ne diui nois siue ex aio id fiat: siue ex obliuiōe. Flecto igiť genua ad p̄ñe ꝫoñi nr̄i iesu xp̄i. ꝛ hūilr̄ supplico: vt in h li° exponēdo p̄stet mihi inueniēdi facultateꝫ dicēdoꝝ ꝟitatē: ita vt cū breuitate ꝛ oꝛonis elegātia res obscuras facile i telligi faciā. ¶ Solet āt in libroꝝ p̄ncipijs q̄ri. q̄ auctoris sit itētio: vbi ēt ď s̄bo scie ꝛ libri ꝯñr est vidēdū: q̄ libri vti litas qs ei⁹ titul⁹: qđ auctoꝛis nomē: q̄ ꝛ q̄t sūt libri cāe vel scie libri: cui pti p̄hie suppōat: qs ꝓcedēdi mod⁹ i ꝛ toti⁹ li bri gñalis diuisio. In q̄ de ordie h⁹ libri ad alios libros me dicie: h ēt videbiť: hec āt cū q̄si oia ex rubrica aut ex ꝓhe mio sint clara: icipiem⁹ ab expōne rubrice. deide ꝓhemij. Rubrica. est. icipit p̄m⁹ lib canō. quē p̄nceps Aboali abin sceni de me˜ cōposuit. ꝛ hec rub. est libri titul⁹. Ex ea etiā appet nomē auctoꝛis q̄ vtimur. s. Aboali abinsceni: ꝛ ē sen sus hoꝝ ꝟboꝝ arabicoꝝ filij Aly filij sceni. Antiq.n. ara bū ꝯsuetudo est nomē p̄ris ꝛ aui ponē. Certū est.n. apud arabes aben significare idē qđ apđ nos fili⁹ ꝛ abin est su⁹ genit⁹: qđ āt dī abo. ꝛ nō abin. ꝛ est corrupto vocablo qđ nō credo: vł q vtroqꝫ mō dici pōt abo ꝛ aben in arabico. ꝓꝓꝫ āt nomē auctoꝛis nō hēm⁹ s ꝫ corrupte. Auicēna dici m⁹: ď c⁹ laudib⁹ alio loco dī a q̄ꝫ multis solēnib⁹ viris. iđ p̄ tereo. Jā igiť rubrica expedita venio ad ꝓhemiū qđ seq̄ť.

¶ Liber canonis p̄m⁹ quē p̄nceps Aboali ab inscem de medicina edidit: translatus a magi stro Gerardo Cremonensi in toleto ab arabi co in latinum. Uerba Aboali abinsceni.

In p̄mis deo gr̄as agam⁹ sicut sui ordis celsitudo ꝛ bñficij ipsi⁹ mul titudo mereť: cuius misericordie super omnes prophetas existūt.

¶ Istud capl'm est ꝓhemiū ad totū librū cañ. ꝛ diuidiť in qnqꝫ ptes. i p̄ regratiať deo. scđa ibi (Et post). ponit cām cōpulētē ad librū cōpo nēdū. In tertia ibi (Plꝫ). Ponit ordinē ꝛ itētionē toti⁹ li bri. In 4 ibi (Nō est aūt) Dat hui⁹ libri vtilitateꝫ. In 5 ibi (Q, si de⁹ ꝓmittit alia). Dicit p̄. in p̄n° agam⁹. i. dicamus gr̄as deo. i. recognoscam⁹ sciam a deo p̄ quā sumus librū cōpositurī ꝛ illā dicam⁹ gratis nobis a deo datā eē: nō no stramet ꝟtute acq̄sitā eē illudqꝫ fateamur. ꝛ h est i cōi vsu de bñficio accepto gr̄as agē. i. dicē se gratis accepisse sine suis meritis. nā cū tribuēs bñficiū sine spe retributiōis sit gr̄a gratū faciēs: ꝛ bñficiū hoc mō tributuꝫ sit gr̄a gratis data: cōstat cū q hoc ꝯfiteť dicere gr̄as ambas. Et h sumi tur agē p dicē. hoc autē deo faciēdū est: q̄ sue misericor die. i. sua itētio ad releuādū nos a mīa est sup oēs ꝓphe tas. i. altioꝛ mīsicordia ꝓpheta rū. ꝛ ꝓphetis agim⁹ gr̄as: multo q̄ magis deo gr̄as agē debem⁹. Aui. aūt cū sit ma chometan⁹ hūit opionē q in multis annis opꝫ nasci aliquē ꝓp̄haꝫ q dicat hoib⁹ legē dei ꝛ q hēat a deo ꝟtutē agendi miracula ꝛ remittēdi pctā: ꝛ q a multis miserijs ppl'm rele uet q̄lē machometū dicunt fuisse: ꝛ his filia repies. 10. sue metap̄hice p̄ ac 2 ca°. sꝫ tñ deū eē p̄m̄ bñfactorē. Faciamus igiť illud sic celsitudo ordis terminatoꝝ in deū mereť: me reť ꝛ bñficioꝝ a deo nobis datoꝝ multitudo. Est aūt or do excellētissim⁹ entiū: in cui⁹ p̄ loco est de⁹. in 2 angeli. in 3° ꝓphete. in 4° sapiētes. in 5 vulg⁹. vt ex algaꝫele sumiť li bro metap̄hice. ¶ Bñficia aūt a deo nobis data sunt eē: ꝛ ꝑduratio ꝛ opones oēs nr̄e bone ꝛ res oēs qb⁹ fungimur ꝛ vtimur. Cū ipse oia ꝓduxerit q̄ ꝓducta sūt ꝛ oia ꝯseruet ꝛ ad quālibet actōeꝫ dī alio p̄ncipali⁹ ꝯcurrat. ¶ Sciēdū q̄ q altissim⁹ gradus hoium s̄m Aui. est ꝓp̄harū q in vigi lia vident futura ꝯtingētia. ꝛ quorum volūtatibus obtē perāt celi ꝛ elemēta. ita vt miracula facere possint.

¶ Et postea dicā q qdam de melioꝛib⁹ amicis: quos h̄re videoꝛ: cui in oib⁹ p̄o qb⁹ me depca tus fuerit satisfacere debeo: de re quā possum: me rogauit vt ei librū de medicina faciaꝫ: eius regulas vl'es ꝛ ꝑticulares talr̄ cōprehendēteꝫ: vt explanatio cū breuitate in eo coniungaꝛ. ꝛ s̄m plurimū afferā quātū est afferendum de decla ratiōe in verbis paucis. qđ equidem concessi.

¶ Dat cām mouētē ꝛ pꝫ. Meliores aūt amici sūt ꝓꝑ hone stū vt patet. Qui aūt ꝓꝑ vtile vel delectabile nō ita boni ꝛ veri amici sūt: nec ita delectabiles. 8. ethicoꝝ ꝛ illis amic⁹ nō debem⁹ denegare rē quā depcanť vbi eaꝫ honeste facē possum⁹ cū sit alter ipse iuxta p̄hm in magnis moralib⁹. ꝛ Ciceronem in de amicitia. Explanatio aūt nō alio mō cō iungiť cum breuitate nisi vt afferať quātū opꝫ de declara tiōe nō multiplicādo ꝟba inutiliter vt inuit Auicēna.

¶ Et mihi placuit vt in primis loquerer de re bus cōmunibus ꝛ vniuersalibus vtriusqꝫ par tis medicine theoꝛicē. vꝫ. ꝛ practice.

¶ Hic ponit toti⁹ libri ordinē ꝛ intētiōeꝫ vniuscuiusqꝫ ꝑtia lis libri ex istis: ꝛ in qnqꝫ ꝑtes diuidiť: ꝑtes patēt: ꝛ qđ in p̄ma dicť notū est. F Aduerte tñ p res cōes ꝛ vl'es Auic. h idē intelligē ꝛ ponūť ad maiorem exp̄ssionē. In isto.n. p̄ q̄ ꝯsideranť sub vniuersalib⁹ rōnib⁹ cōsideranť. hec est cau sa ordis cū a cōioꝛib⁹ sit incohoādum primo physicoꝛum.

¶ Postea ꝟo loq̄r ď vl'ib⁹ iudicioꝝ ꝟtutū me diciaꝝ simpliciū. ꝛ p⁹ hec de ꝑticlarib⁹ eorūdē.

¶ Ponit itētionē ꝛ ordinē q̄ ad scđm librū q est de iudicijs medicinarū simpliciū vl'ib⁹ in p̄ tractatu. deiñ de ꝑticulari b⁹. Judiciū aūt intelligo sciam acquisitē per inq̄sitionem vel credulitatē ꝓpinquā certe scie que licet nō p demōstra tionū acquiraꝛ: tamē sit in nobis per experientiā vel alio sufficiēti modo. Uniuersale aūt iudiciū est q nō est ad vnā spēm limitatā: sicut ꝟbi gr̄a. metalla liquabilia esse humi dioꝛa illiquabilib⁹. ꝛ sapoꝛe acuta plīmū eē cal'a. Parti cularia sūt q̄ ad spālē limitāt nām. sicut nenuphar eē fri. ꝛ hu. eufoꝛbiū ca. ꝛ sic. Rōnabilr̄ p̄cedit hic scđs tertiū. cuꝫ in isto de instr̄is quib⁹ sit curatio determineť. In 3° ꝟo de curatōe in ꝑticl'ari q̄ istoꝝ cognitionē p̄supponit. Potuis set āt in p̄ li° ponere gñales canones: sꝫ vt ꝯiūgeret imedia te vl'ia simpliciū medicinarū cū particularib⁹ posuit in 2°.

¶ Deide loq̄r de egritudib⁹ q̄ in vnoquoqꝫ cō tigūt mēbro. p̄us tñ icipiā ab anathomia illius mēbri ꝛ ei⁹ iuuamētis. de anathomia.n. simpli ciū mēbroꝝ: ꝛ silr̄ iuuamētis i libro p̄io vli iā tūc locut⁹ ero: cū āt mēbri anathomiā ꝯsumaue

A
Et ad h Mesue cōsentit suo ꝓ ap propag lib. in ꝓhemio.
B
Rubri cē expo sitio.
C
D
E

F
Ordo
G
Proph te supp mū ho minū lo cū obti nēt ꝛ fu tura ꝯti gētia ivi gilia ꝓ nosticāť
Cicero
Rabr̄ cōes res et vl'es idē itel ligiť.
D
I
Quid p iudiciuꝫ ꝛ quotu plex.

ro in q̄plib⁹ locis demr̄are icipiā quō ei⁹ ɔser-uet sanitas: deinde s̄mone absoluto ostēdā ei⁹ egritudies vl'es ⁊ cās ⁊ semitas cogscēdi eas: ⁊ vias eas medicādi in s̄mone ēt vli. Postq̄ aūt has res vl'es expleuero ad egritudies redibo pticulares ⁊ i q̄plib⁹ eaꝝ ēt demōstrabo in pmis iudiciū vl'e in ei⁹ diffōne ⁊ ipsi⁹ causis ⁊ significatiōib⁹: deīde ad iudicia reuertar pticularia. post oñdā regulā vl'ez in medicādo. Deiñ descēdā ad medicādū pticul'r cū vnaquaq̄ medicia simplici aut cōposita. Ad illō aūt q̄d pus dicā de iuuamēto mediciaꝝ simpliciū i egritudib⁹ in libro mediciaꝝ simpliciū i tabulis pictis q̄s bonū est fieri sic in disciplie mō aspicies: cū ad ipm pueniēs nō reuertar ad dōm nisi modicā rē. De medicinarū quoq̄ cōpositaꝝ q̄ mihi videbunt in antidotario meli⁹ ponēde in iuuamētis ⁊ quō misceant vsq̄ ibi loqui dimittaz.

K ¶ Pōit ordinē ⁊ itētiōez q̄ ad 3m libꝝ. ⁋ Ubi ɔsidera q̄ illū ordinē quē pmittit nō s̄uat modi fen tertij cañ. sed pcipue in p ⁊ 3 an qbusdā aūt certas ptes pmittit. ⁋ Attēde ēt q̄ qr in 2° iā dixit iudicia pticularia medicinaꝝ simpliciuz. idō nō reuertit ad iterādū ea in 3°. ⁋ Itē cōpōnē ⁊ iuuamēta q̄rūdā me^{ina} cōpositaꝝ dimittet vsq̄ ad 5m. Sumit āt in textu iuuamētū coīt p oi mēbri opōne. ⁋ Que āt sint mēbra simplicia ⁊ q̄ orgaica videbit 2 ca. de mēbris. tabule āt picte sūt ptes scripte cū rubeo in caplo me^{ine} simplicium. Quid p tabulas pictas.

¶ Plz aut mihi vt postq̄ huc librū ɔsumauero: aliū librū cōponā de reb⁹ pticularib⁹ in q̄ sit pprietas noiandi egritudies: q̄ cū accidūt non sūt vni eidē mēbro pprie: in quo ēt ō pulchritudine loq̄mur. ⁊ vt in hoc libro eo calle pcedaz quo in libro pticulari q est aute ipsum processi.

¶ Ponit ordinē ⁊ intentionē q̄rti libri. ⁊ pz. Nec dicit se de cōib⁹ egritudinib⁹ dicturū in q̄rto: sed de pticularib⁹ q̄ nō sūt tm̄ vni mēbro pprie. ⁊ ista est pncipalis intētio: lz aliqs ibi egritudines noiet. ⁊ eaꝝ curā doceat q̄ sūt pprie certo mēbro. s. de ruptura siphac. ⁊ de dislocatiōe anche. de vlcerib⁹ neruoꝝ. ⁊ fractura cranei. Et id fēc: qr ista videbāt affinitatē cū his hiedē qb⁹ pncipal'r in illo lib. itēdebat.

¶ Qz si mihi de⁹ auxiliat⁹ fuerit ⁊ huc ɔsumauero librū: addā postea in vno libro antidotariū.

¶ Ponit intētionē quo ad 5m. ⁊ pz. Potuisset aūt qnt⁹ poni an tertiū: si voluisset: lz qr iudicauit cū Gale. 3. de ingenio sanitaꝝ. ca. 5. Illū q dz sciam hr̄e cōponēdaꝝ me^{inarum} oportē hr̄e noticiā pmaꝝ egritudinū. idō nō fecit. Ex qb⁹ oibus hēm⁹ intētiōez auctoris ⁊ libri ⁊ diuisionē gñalē librorū. Magis aūt spāle vsq̄ ad capl'a ponet statim in tabula.

¶ Nō est aūt bonū vt huius libri plurimu nō sit apud vnūquēq̄ ⁊ in ei⁹ memoria q huı⁹ doctrine noie vocari. ⁊ p eā lucrari desiderat: minus nāq̄ qō medico necessariū nō cōprehendit: qō vō sup ipsum additū est icōprehensibile est.

¶ In hac pte 4ª pn̄ ponit libri nec̄itatē ⁊ vtilitatē: dicēs q̄ nō est bonū vt plm huı⁹ libri nō sit apō quēq̄ ⁊ i ei⁹ memoria q cupit vocari medic⁹: ⁊ p hāc artē lucrari ɔsiderat: qr iste lib ɔtinet min⁹ qō ē medico nec̄iū: ⁊ ɔtinet vsq̄ ad minimū qō est medico nec̄iū. i. vsq̄ ad vltimas ɔnes scibiles

a medico. Uel meli⁹ credo min⁹ q̄z qō est nec̄iū medico ad curā: qr ɔficit aliqd reꝝ nec̄iū medico. Hoc aūt qō deficit ⁊ est. s. vltra ea q̄ sūt in h libro cōphēsa: est icōphēsi⁹ p doctrinā. Est. n. hit⁹ ex pticularib⁹ assuefactibilis nō docibil'. Ex qb⁹ vr Aui. inuēe: qr oia scibilia me^{ine} sūt h cōphēsa ill' tm̄ oib⁹ hitis ɔficit medico hit⁹ assuescibil' p opōnes: ⁊ vt⁹ ɔiecturādi de q̄ntit. ⁊ q̄dū q̄litatū ⁊ tpe. ⁊ tūc de multis alijs. L

Uñ colligē possum⁹ sbm hui⁹ total' libri. s. corp⁹ sanabile ⁊ remouibile a sanitate ⁊ opabile a medico cuz de illo pn' ⁊ ptes ⁊ ppetates ⁊ passiōes ɔsiderat reliq̄ vō oia sz in attributiōez ad illū ɔsiderant. Et hoc idez est sbm pmi libri. M

¶ Nō. n. ē opportunū differre dati libri sbm a sbo totalis scientz in isto pticl'ari li° nō cōplet hui⁹ subiecti scia. cōplet aūt in toto. qr in p nō nisi s̄m passiōes cōes consideratur.

¶ Qz si de⁹ meā plōgauerit terminū ⁊ scda successerit fortuna: me ad alia ppabo. Nūc aūt hūc cōponā librū quē in q̄nq̄ sic diuidaui libros.

¶ Hec est pars q̄nta in q̄ pmittit alia ⁊ ponit libri diuisionez vsq̄ ad capitula ⁊ pz. ¶ Aduerte tm̄ q̄ in ista diuisiōe vtit Aui. istis noib⁹ Canō. Liber. Fen. Doctrina. Sūma ⁊ capl'a. ⁊ differūt s̄m maiorē ⁊ minorē ɔtinētiā. Idē tm̄ posset dici liber ⁊ fen. respectu diuersorū: sed canon sumitur quādoq̄ pro aggregato multarū regularuz. ⁊ hoc modo hic. N De vsu noiuz diuersorū ⁊ coꝝ significationes.

¶ Capl'm p. numi: Fen prime: Doctrine prie: libri primi. de diffinitiōe medicie. Capl'm. 1.

Dico q̄ medicina est scia q̄ hūani corpis dispōnes noscūt ex pte q̄ sanat vl' ab ea remouet vt hita sanitas ɔsuet ⁊ amissa recuperet. Gal'. p hēsū ad pncip. ⁊ in p pte introductorij. c° 7. ⁊. 8.

¶ Hic icipit tractat⁹. Et diuidā nūc libꝝ tātū. Diuidit q̄ in ptes 4or. p determinat ō reb⁹ nālib⁹ ⁊ āneris. 2° de reb⁹ nō nālib⁹ ⁊ pter nām. 3° de regimine sanitatis. 4° de varijs mōis curationū in cōi. ptes patēt in. 4. Fen p diuidit in duas. p ponēdo diffōnē me^{ine} enūerat ei⁹ sbta. 2° exeq̄t determinādo de reb⁹ nālib⁹. 2 ibi. (Elementa). Itē p ponit diffōnē. 2° enūerat sbta me^{ine} ibi. (Dis āt me^{ine}. Pris cap^m diuidit in duas ptes. p. n. ponit diffō. 2° obijcit. ibi (Pōt āt aliqs) Dic p. q̄ me^{na} ē scia q̄ humani corpis ⁊c. ⁊ patēt. Sumit āt h me^{na} p hitu sciētifico directiuo in opōnē circa corp⁹ hūanū p ɔs̄uāda sanitate vl' recupanda nō p illo qō igrediēs hūanū corp⁹ nō opat a mā tm̄: vt sumit 2 hui⁹. ca° de eo qō comedit ⁊ bibit. ⁊ in 2° cañ. sepe. ⁊ in p de simplici me^{na}. Dispō aūt in diffōne dcā sumit p oi a q aliqd recipit sbalē denoiatiōez nō prout ɔ hitū distinguit. Sciētia autē sumit pro quolibet habitu intellect⁹ p dmōstrationē acq̄sito vel pro aggregato ex particularib⁹ habitib⁹ ad vnū sbm hitib⁹ attributionē siue id sit in op⁹ directiuū siue nō: ex qb⁹ appet q̄ sumēdo artē cōiter pro q̄libz habitu cū rcā rōe factiuo siue sit acq̄sit⁹ p demr̄atiōez siue p assuefactiōez. nō ē icōueniēs me^{na} eē sciaz: ⁊ ipam eē artē. ⁋ Aduerte ēt q̄ lz Ga. in plerisq̄ locis alio mō diffiniat. ⁊ Auer. 6. coll'z. p ca. dānet hāc diffōnē: qr p gen⁹ remotū dat cū sciētia sit gen⁹ remotū respcū me^{ne}. Tm̄ h est bona ⁊ sufficiēs diffō. qr ille que a Ga. ponunt bn̄ intellecte cōuertunt cū ista: Aui. ēt lz ponat remotū gen⁹ supplz tm̄ cū differētijs. ita q̄ ista diffō etiā ɔuertit cuz illa quam Auer. reperit in arcula. vt dicit loco allegato. Et est q̄ medicina est ars optima inuēta experimento: aut ratione. O Quid p me^{na}. P Quid p dispōnē Q Quid p sciētiaz. R

¶ Pōt āt aliqs dicere q̄ medicia diuidit i theoricā ⁊ practicā: sz tu totā ipaz posuisti theoricā cū dixisti q̄ est scia. Nos ēt rn̄debim⁹ tunc. ⁊ dicemus q̄ artiū q̄dā est qō est theorica ⁊ practica. ⁊ de phia q̄ est theorica ⁊ practica: ⁊ de me-

dicina dicitur q est theorica ⁊ practica.

¶ Obijcit ⁊ soluit: ⁊ diuidit in duas. p̄ obijcit de gñe ⁊ soluit. 2° de his q̄ loco differētiarū ponunt. 2ª ibi. (Nec ēt pōt). p̄ obijc. 2° soluit ibi. (Nos vō) p̄ opponit sic. me^na diuidit in theoricā ⁊ p̄cticā: sed ex diffōne ponit tota theorica. Nos vō rñ debim⁹. tūc ⁊ dicem⁹ q artiū q̄dā est q̄ est theorica ⁊ practica. ⁊ de phia q est theorica ⁊ practica: ⁊ de me^na dr q est theorica ⁊ p̄ctica. Soluit ⁊ p̄ ponit solōnē. 2° ei⁹ declarationē. 3° īfert vnū correlariū. 2ª ibi. (In vnaq̄q; aūt) 3ª ibi.

A (Cūq; duarū) p̄ dicit q in artib⁹ repit theoricū ⁊ practicū fm ptes. ⁊ in phia. i. ī sciētijs repit theoricū ⁊ p̄cticū. ⁊ ita in me^na: ⁊ vīr q eē theoricū nō repugnat arti ⁊ pti artis ⁊ eē p̄cticū nō repugnat scie. Non g° valet ista ɔña. me^na est sciētia: g° nō hȝ ptē practicā. Nec etiā sequit est ars: g° non

B hȝ ptē theoricā. Ars. n. sumit large: vt supra dicebat pro q̄libet habitu intellect⁹ cū recta rōne facti. o. ⁊ sic pro q̄lȝ habitu. tali finalr ordinato in facere. Mō multi sūt tales habitus p̄ q̄s nō cognoscit formalr q̄litas opationis: ⁊ sic sūt theorici. Vbi grā. cognosco q in apatib⁹ calidis sūt apponēda repercussiua frigida in pn° exceptis illis que fiunt de supfluitate trāsmissa a pncipali mēbro: ⁊ ista est maior in vno solo mō practico ⁊ est practica cognitio ista: qr est de q̄litate opōnis. 2° cognosco q oia apata sanguiea vel colerica apata cal'a sunt. ⁊ ista cognitio est ps artis: qr dirigit in op⁹ simul cū p̄cedēte inferendo q apatib⁹ colericis vel sanguineis q̄ñ nō fiūt a supfluitate trāsmissa a pncipali mēbro sūt apponēda repcussiua in pncipio frigida. Sȝ tñ cognitio minoris est theorica: qr p̄ ipam nō cognoscim⁹ formalr q̄litates opōnis volūtarie. Hoc g° vult Auic. q artiū q̄dā est q̄ est theorica fm ptē.

C ¶ Vñ p̄cticū ɔsiderat aliqñ large pro oi cognitiōe in op⁹ ordinata finalr. ⁊ isto modo me^na est tota practica. ¶ Et ois ars est tota p̄ctica: nec hēt aliqd theoricū put ɔ̄ practicū h mō distinguit. ¶ Aliqñ aūt practicū sumit magis stricte p̄ q̄lȝ habitu p̄ quē formaliter cognoscim⁹ q̄litatē opōnis. ⁊ sic ēt theoricū p̄ habitu cognoscitiuo p̄ quē nō formalr cognoscim⁹ q̄litates volūtarie opōnis. ⁊ h mō sumit h ab Aui. ¶ Sumit ēt practicū pro habitu semp dicēte verū circa ɔtingētia ⁊ possia alr se hēre vt colligit ex. 6. ethicorū. Et sic nulla ps scie me^na est

D p̄ctica. ¶ Theoricū etiam sumit p̄ hitu q̄ ȝ sciētifico nllo mō in op⁹ ordinato. ⁊ h mō strictissime. ⁊ sic nulla ps me^na est theorica vt pȝ. Aliqñ sumit p̄ hitu semp dicēte verū circa vña ⁊ ipossia. alr se hēre vt habet ex. 6. ethicorū. ⁊ sic tota me^na est theorica. ¶ Ex qb⁹ se nō eē incōueniēs. p̄ mō accipiēdo practicū aliquā sciētiā q̄nq; eē p̄cticā: ⁊ q̄nq; nō: sed speculatiuā. ¶ Seqt scdo eiusdē ppōnis sciam in vno loco: vel ab vno habitā eē practicā ⁊ ab alio speculatiuā. ⁊ sic appet q̄uo in phia ēt nāli aliqd est practicū: vt cū dicimus q reminiscētia fit in hoie q̄rēdo cogscē aliqd oblitū p̄ silia: vel oppositū vel ɔiugata. ⁊ sic in multis alijs rebus. Sumēdo aūt phiaȝ pro cōi ad moralē nālē ⁊ diuinā. Nō ēdubiȝ ptē eē p̄cticā. s. moralē. Ex isto potes vidē solōnē Gētil. nō eē bonā. Dic. n. q artes vtunt cognitōeȝ theorica scie supiori vt carpētari⁹ geometria: ⁊ agricultura nāli: sȝ ista pn° qb⁹ vtit nō sūt ps artis: lȝ sint necessaria ad arteȝ.

¶ In vnaquaq; aūt haȝ diuisionuȝ aliud volum⁹ dicere cū dicim⁹ theoricā: ⁊ aliud cū dicim⁹ practicā: nō tñ nobis neceē est declarare diuersitatē q̄ int eas existit nisi in medicina. Cum g° de medicina dixerim⁹ qd ei⁹ est theorica ⁊ ex ea est practica: nō est existimāduȝ q velim⁹ dicere q vna diuisionū medicie ē scire: ⁊ altera opari: quēadmodū multi hūc locū pscrutātes existimāt. Sȝ debes scire q illud qd volum⁹ est aliud: ⁊ q

Et. j. 2. p̄mi doc. 1. cap. 1.

nulla duaȝ diuisionū medicie est nisi scia: sȝ vna eaȝ est ad sciēdū pncipia: ⁊ alt'a ad sciēdū opandi q̄litatē. post vō pmā eaȝ noie scie aut theorice appropriauim⁹. ⁊ alteraȝ appropriauim⁹ noie practice. p̄ theoricā vō ipsi⁹ volum⁹ q q̄ñ eā sciuerim⁹ sciaȝ tñ acqrem⁹ ita q in declaratione q̄litatis opōnis nos nō imittem⁹ sic dr in medicia q gña febriū sūt tria: ⁊ cōplōnes sūt noueȝ: ⁊ p̄ practicā ipsius volumus nō opōnē in effectu. neq; laborē motionū corpeaȝ sed diuisionē opōnis medicie: q̄ cū eā sciuerim⁹ auxiliabit nobis ad ingrēdū sciaȝ vel sniaȝ: ⁊ ipsa scia erit in q̄litate opōnis. Sicut dicim⁹ in medicia q apatib⁹ calidis adhibenda sūt in pncipio q̄ repellāt ⁊ ifridēt ⁊ ispissent: ⁊ postea repellētia cū resoluētibus tpabim⁹: ⁊ post statū postea in declinatione sufficienter mollificātia resoluētia: pter in apostematibus que sunt de materijs quas mēbra expellunt principalia. Hec igitur doctrina in sciētia tibi auxiliabit. ⁊ hec scia est declaratio q̄litatis opationis. Cūq; duarū diuisionū qualitatē sciueris iā sciam scialem: ⁊ sciam operatiuā adeptus eris ⁊ si nunq̄ operatus fueris. 4. primi ca. 25. Gale. in 8 perti. artis medicie. capi. 3.

¶ Declarat solōnē ⁊ dic̄ se in oib⁹ istis dictis aliō intelligē p̄ theoricū ⁊ aliud p̄ p̄cticū. Nec opȝ h nisi i me^na h declare. In me^na g° cū dicim⁹ aliqd eē theoricū ⁊ aliqd p̄cticū. nō itelligim⁹ q vna ps medicine est scia ⁊ aliqd dr opari sic multi existimāt: sȝ volum⁹ alia: ⁊ est q nlla ps medicine est nisi scia: sȝ vna ps ē ad sciēdū pn° ita q nō docet opandi q̄litatē. alia aūt est docēs opandi q̄litatē ⁊ pn° q̄ sūt de mō opandi. alia āt pn° q̄ nō formalr sūt d mō opandi nō docet. ⁊ p̄° vocat theorica ppe. ⁊ alia p̄ctica: vt statim. d. dcm est: g° per theoricā in me^na intelligim⁹ q ē scia in ea. s. me^na faciēs acqrere credulitatē tm. ita q cū eā sciuerim⁹ acqrem⁹ tātū nō sciaȝ fȝ vnā lraȝ. vl fȝ aliā sniam. ita tñ q in q̄litate opōnis nos nō imitem⁹. i. p̄ illā sniaȝ vel sciaȝ formalr nō cogscim⁹ q̄lr sit operādū sic scire q gña febriū sūt tria: ⁊ q complōnes sūt noue.

E ¶ Per p̄cticā aūt itelligim⁹ nō opōnē in effcū exteriuȝ laborē motionū corpeaȝ. Sȝ itelligim⁹ diuisionē opōnis me^na. i. ptē me^na: de opōne. i. docētē operari. ⁊ h ps cū sciuerim⁹ eā auxiliabit nob ad acqrēdā sciaȝ. in alia sniaȝ ⁊ ipsa scia erit i q̄litate opōnis. sic. v. g. q apatib⁹ calidis adhibēda sūt i pn°: q̄dā q̄ repellāt ⁊ ifridēt ⁊ iispissent. postea. s. i aug^to sūt applicāda resoluētia cū repellētib⁹ ⁊ i statu ⁊ post statū. s. i declinatiōe resoluētia pura: excepti apatib⁹ de mātijs pulsis a pn° mēbro. ¶ Hec g° doctrina auxiliat in snia vel scia. ⁊ illa snia vel scia est de q̄litate operatōis. Silēȝ sniaȝ isti hēm⁹ 3° hui⁹ ca° . j. ⁊ ibi ponit q ps theorica in demōstrando sniaȝ tñ ɔfert: ⁊ ē glosa Gerardi ex. i. sciaȝ.

F ¶ Aduerte tñ q lȝ dicat sniaȝ. p̄ sniaȝ itelligē dēm⁹ firmā ⁊ idubitatā rōne: vel vn⁹ partis ɔdictiōis determiatā acceptionē. ¶ Si āt dicat auxiliabit ad acqrēdā sciaȝ: tūc credo ita eē itellm q cū sciuerim⁹ ptē p̄cticā i hitu auxiliabit nobis illa scia p̄ctica in hitu ad acqrēdā sciam i actu: q̄ ēt pt dici scia. p̄ hitū. n. vēiem⁹ i actualē cognitōeȝ: ⁊ i actual' scia ē i q̄litate opōnis. Scia āt theorica auxiliat ad acqrēdaȝ sciaȝ ēt mō p̄dcō: sȝ ista snia vl' scia ad quā sic auxiliat theorica nō ē i q̄litate opōnis. ¶ Et si ɔsideres. ista expō est ɔuenientior textui q̄ȝ aliq̄ ex illis Gētil. Quaȝ vna ē q scia de qua loqt Aui. est scia in aia magri vel scripta in libro que

auxiliaẽ nobis ad acqrẽdã sciam: cum magri docẽt nos. ℭ Vel alr̃ scia pctica auxiliabit nobis ꝛc̃.i. icitat nos ad acqrẽdã sciaꝫ. Alij át p sniaꝫ itelligũt expimẽtalẽ bitũ ad quẽ multũ iuuat scia cañ. pcticoꝝ. ℭ Cũ ğ ꝯcigit ꝙ cũ qs sciuerit vtráqꝫ ptẽ erit adept⁹ sciaꝫ scialẽ.i. sciaꝫ q̃ nó docꝫ modũ opandi: ꝛ sciam opatiuã.i. q̃ docet modũ opandi: ꝛ h̃ q̃uis nũqꝫ opatus fuerit. Hec.n. scia pctica p doctrinã ꝛ demõstrationẽ acqrit nó p assuefactionẽ: ex q̃ intelligi pót me^{ium} eẽ quo ad vtráqꝫ ptẽ sciam. ℭ No. tñ ꝙ hñs pfecte

G Cõditiones medici perfecti. sciam medicine nó pp h̃ dici pót pfectus medicus. In medico.n. pfecto requirunt duo habitus: vn⁹ sciẽtific⁹ ꝛ docibilis: alius expimẽtalis de pticularib⁹ q iuuãt medicũ in cognitõe vliũ ꝛ singulariũ: q̃ sumunt in solo mó pctico ꝛ opatiuo: ꝛ q̃ꝝ cognitio nó hẽtur nisi p estimatiuã. Hũc.n. habitũ nó possum⁹ sine opõne hẽre: ꝛ nó nisi ex multo tpe cũ multa nãli solertia: ꝛ h̃ vt voluit Gal. 9. terapẽtice. cap. 9. Non est possibile nisi exercitet multiformiter in pticularibus agẽdo q̃ opꝫ circa laborãtẽ ꝛc̃. ꝛ in multꝭ alijs locꝭ.

ℭ Neqꝫ ẽt aliqs dicere pt ꝙ dispões corpis hũani sunt tres: egritudo: sanitas: ꝛ dispositio q̃ nó est sanitas neqꝫ egritudo cũ tibi due suffecerint.

ℭ Ponit obiectionẽ circa dñias. ꝛ duo fac. p̃ opponit. 2° soluit. ibi (Possibile nãqꝫ est). ℭ Dicit p̃ pót qs dicẽ tres sũt dispõnes humani corporis a medico ꝯsiderabiles: sanitas egritudo: ꝛ neutralitas: ꝛ tu i diffõne nó posuisti nisi duas.

ℭ Poss̃e nãqꝫ est vt cũ hmõi dictoꝛ bñ ꝯsiderauerit nó iueniat vnã duaꝝ reꝝ affirmãtẽ hãc trinitatẽ neqꝫ negãtẽ. ampli⁹ si hec trinitas necc̃ia fuerit qd̃ diximus tibi remoueri a sanitate colliget ifirmitatẽ: ꝛ dispõnẽ tertiã q̃ꝫ nó hr̃e sanitatis diffinitionẽ posuerint: q̃ est habit⁹ aut dispositio ex q̃ opatiões subiecti ipsi⁹ sane ꝓueniunt. Neqꝫ huius diffõnis oppositũ nisi sanitatẽ diffinierit queãdmodũ desiderauerit ꝛ posuerint in esse cõditionẽ q̃ nó indiget. pterea cuꝫ medicis i hoc nó litigem⁹. neqꝫ.n. sum q cũ eis i huiusmõi disputare debeã. neqꝫ litigiũ h̃ eis: neqꝫ illis q ꝯ eos sũt i medicina auxiliabit: huius.n. rei certitudo alterius doctrie principis ptinet.

Gal. i h̃ se dere opbilij sn^{ia}ꝫ vt pꝫ itroducto rio. c. 8.

ℭ Soluit iudicio meo sic: ego ꝯcedo ꝙ si ille ꝯdictoꝛ bñ ꝯsiderauerit nó ieniet vnã duaꝝ reꝝ positaꝝ in diffõne. s. ptẽ ex q̃ sanat ꝛ ptẽ ex q̃ a sanitate remouet: affirmare vel negare hãc trinitatẽ. ℭ Ampli⁹ adũgo ꝙ si h̃ 3ª dispõ est ponẽda: nó tñ errauim⁹ in diffõne: q2 3ª illa dispõ colligit i hac pte diffõnis ꝛ ab ea remouet. oẽ.n. egrũ aut neutruꝫ est remotũ a sanitate: ꝛ sic q̃uis sint tres dispões: tñ nó solũ de duab⁹ fecim⁹ mẽtionẽ sꝫ iplicite de oib⁹. Hãc aũt dispõnẽ 3^{am} dixerũt medici nó hr̃e sanitatꝭ diffõnẽ: q̃ diffõ est sanitas est dispõ: ex q̃ opones subi sane ꝓueniũt. Nec ẽt oppositũ hui⁹ diffõnis. i. diffõ egritudis cõphẽdit hãc 3^{am} dispõnẽ. Est.n. egritudo dispõ: a q̃ egre ꝓueniũt opõnes: nisi

H fortasse alr̃ diffinirẽt sanitatẽ ꝛ egritudinẽ ꝛ ponerẽt in ill' diffõnib⁹ ꝯditionẽ q̃ nó indigẽt: vt si diceret sanitas est dispositio a q̃ pfecte ꝓueniũt opõnes. ꝛ eꝫ. egritudo a q̃ ꝓueniũt ipfecte: tũc.n. neutralitas sub egritudie ꝯtinet. ℭ Preter ista dico ẽt tibi ꝙ iõ posui hãc diffõnẽ isto mõ: vt esset bona tã apud ponẽtes istã 3^{am} q̃ꝫ apud alios: q2 cũ medicꝭ nó dẽm⁹ de isto disputare: q2 nó debeo disceptare. i. discrepare ab eis in isto cũ defendi possit. Et ẽt q2 litigiũ ꝛ qd̃ d̃ hac 3ª dispõne istius q̃onis nó ꝓderit illis q affirmãt neqꝫ illis q negãt hãc 3^{am} dispõnẽ in me^{ia} sed hui⁹ ꝯtrarietatis determinatio ptinet phie. ℭ In summa ğ voluit Aui. ponẽ diffinitionẽ cõpletã q̃ saluari possit apud tenẽtes neutralitatẽ distigui ab extremis ꝛ ẽt apud alios: q2 si nó distiguit nó opꝫ ꝙ ponat in diffõne. Si aũt distiguit tunc itelligit sub illa pte a sanitate remouet. ℭ Q̃onis ãt solões inuini: q2 vtraqꝫ ps defendi pót nec est medico vtile vel saltẽ necc̃iuꝫ ad vnã priũ q̃onis determiari. Multe aũt sunt alie q̃ones q̃s in alijs vide. medici tñ nó vident bñ saluare textũ Aristo. ꝛ Auicẽ. ℭ Aduertendum est ꝙ q̃nqꝫ sumit egritudo p q̃libet dispõne intriseca ledente opones nr̃as siue sensibilr̃ siue isensibilr̃. ꝛ h̃ mõ neutralitas est egritudo. Alio° apud medicũ sumit p dispõe pter nãꝫ sensibilr̃ ledẽte opõnes. ꝛ isto° capiẽdo póit a medico mediũ int sanũ ꝛ egrũ. I

ℭ De subiectis medicine. Capl'm. 2.

Quoniã medicia corp⁹ hũanuꝫ ex pte vñ sanat ꝛ a sanitate remouet ꝯsiderat. ꝛ cuiusqꝫ rei scia nó acqrit neqꝫ cõplet cũ cãs hũerit nisi p sui cãs sciat: ğ dẽm⁹ i medicina scire sanitatis ꝛ egritudinis cãs.

Gal. i h̃ pti. artꝭ. ca. 4. sume he ꝛ ha hui⁹ doctr. p̃ ma. c. i.

ℭ Istud capl'm intitulat de subiectꝭ medicine qm̃ in eo ostẽdit de quib⁹ rebus medicus ꝯsiderat. Et diuidit pñs capitulũ in tres ptes. p̃ pbat ꝙ medicina ꝯsiderat de cãis et accidentibus sanitatꝭ ꝛ egritudis. scd̃o enũerat illa. 3° ostẽdit q̃uo medicus ea ꝯsiderat. ibi scd̃a. (Cãruꝫ ᵹo) ibi tertia (Harũ ᵹo reꝝ) p̃^{a} in tres. p̃° probat pmã ꝯnẽ. scd̃o aliã. tertio ambas simul. ibi scd̃a (Et q2) ibi tertia (Jam.n.) primo intendit istam ꝯnem in scia medicine debemus cognoscere sanitatis ꝛ egritudis causas: ꝓbat: q2 nó acqrit scia alicuius rei hñtis cãs nisi ex cognitiõe illarum causaruꝫ.

ℭ Ubi ꝯsidera ꝙ h̃ dcm̃ h̃ est vlr̃ veꝝ: tã d̃ scia q2 q̃ꝫ d̃ scia pp qd. ꝛ idẽ dr̃ ẽt p̃ phicoꝝ ab Ari. in ꝓhemio ꝛ cõmẽto p̃ de scia certa. Idẽ ẽt hr̃ p̃ posterioꝝ ab Ari. ca. p̃. Gñale ğ est ad oẽm sciaꝫ demr̃atiuã ꝙ fit ex cognitõe cãꝝ rei scite. ꝛ h̃ siue fiat p demr̃ationẽ q2 siue p demr̃ationẽ pp quid. K

ℭ Ex q̃ sequit ꝙ demr̃atio q2: facit sciam demõstrati p cognitionẽ cãe. alr̃.n. Arist. in ꝓhemio phicoꝝ ad ꝓbãdũ ꝙ phs dꝫ determinare de pncipijs ꝛ causis reꝝ nãliũ nó valet sic nec h̃ rõ Aui. q2 posset qs dicẽ ꝙ scia nãlis non ꝓcedit demr̃atiõe pp qd: sed q2 ꝛ in scia vel demonstratione: q2 non oportet ꝙ habeam⁹ scientiã effectus per causam. L

ℭ Et q2 illud nó est cóiter dcm̃. declaro exẽplarit. Ego pcipio ꝙ hó cognoscit h̃ albũ eẽ h̃ dulce demr̃ando lac. ꝛ silr̃ ẽt brutũ: ꝛ ille est vn⁹ effcũs cognit⁹ a me p sensus iteriores sine demr̃atiõe. ꝛ ex isto effectu ifero ꝙ hó hꝫ v̄tutẽ vnã q̃ cõprehẽdit sensibilia diuersoꝝ sensuũ q̃ v̄t⁹ est cã: q̃re possum iudicare ꝙ h̃ albũ est h̃ dulce in isto ꝓcessu illud qd̃ scit est ꝙ hó cognoscit h̃ album esse dulce. Ista. s. hóis cognitio est nũc scita p demr̃ationẽ: q2: in qua arguit ꝙ q2 hó cognoscit h̃ albũ esse hoc dulce: iõ hꝫ virtutẽ cõprehẽsiuã sensibiliũ diuersorũ sensuũ q̃ est cã sic cogñcẽdi: ꝛ ille effectus est demõstratiuus p cognitionẽ sue cãe q̃ cognitio sue cãe habita est p cognitionẽ hui⁹ effcũs: nó tñ dr̃ ꝓprie cognitus cõplete nisi oibus causis cognitis vsqꝫ ad pmas ꝛ imediatas: sed hec magis ad librũ posterioꝝ ptinẽt. Considera tñ in eis: q2 a nullo bñ declaratũ reperies.

ℭ Et q2 sanitas ꝛ egritudo ꝛ earũ cãe plerunqꝫ sunt manifeste plerunqꝫ occulte que non sensu neqꝫ nisi per significatiões accidentiũ cõprehẽduntur. debemus etiam in medicina scire accidentia que in sanitate accidunt ꝛ egritudine.

ℭ Probat hanc ꝯclusionẽ. In scientia medicine debemus cognoscere accidentia sanitatis ꝛ egritudinis: ꝓbatur: q2 illa opꝫ cognoscẽ sine quib⁹ sanitas ꝛ egritudo ꝛ eaꝝ cãe

nō pñt cognosci: sed ista sūt accidētia. Multotiens eni sanitas ⁊ egritudo sunt occulte sicut sanitas mēbrorū iteriorū vel ifirmitas ⁊ cāe earū ⁊ nō pñt nisi per sua accidētia
A cognosci. ¶ Ubi per accidētia itelligenda sunt omnia q̄ a sanitate vel egritudine dependentia, vel cōcomitātia: nō aūt ꝓprie accidētia put ponunt vna rerū ꝑter nām. ⁊ isto mō large sanitas h3 sua accidētia. v3. bonitates opōnū: ⁊ exeuntia naturalia: ⁊ qualitatē naturalē: ⁊ similiter egritudo.

¶ Jam autem declaratum fuit in scientijs viridicis q̄ rei scientia non acquiritur nisi per sciā3 causarū ⁊ ꝑncipiorum ipsius si causas habuerit ⁊ ꝑncipia: aut non completur ex parte sciendi eius accidentia ⁊ concomitantia essentialia.

¶ Probat ambas ꝯnes sic. medicus d3 ea cognoscē ꝑ que acqrit aut cōplet scia sanitatis aut egritudis: sed ista sunt cāe ⁊ accidētia cōcomitātia eēntialia. Nā in sciētijs veridicis: puta in logica ⁊ metaphisica est declaratu3 q̄ scia rei hñtis cās ⁊ ꝑn nō acqrit nisi per sciam cāru3 ⁊ ꝑncipioꝝ: ⁊ nō cōplet nisi per cognitionē accidētiū ꝓpriorum ⁊ cōcomitātiū que eēntialia sunt. i. imediate ab eēntia rei dependētia: ⁊ per cās itelligit itrisecas: ⁊ ꝑ ꝑn extrinsecas. Dicitur aūt cōpleri scia effect⁹ ꝑ cognitionē suoꝝ accidētiū: qa illis cognitis de ipso ⁊ cognitio esse subiecti ⁊ cognita sua q̄ditate demr̄atiue: nō restat aliqd dubitabile de ipso effectu qd sciri possit icognitum: l3 fortassis cognitio illorū ac
B cidētiū nō sit subiecti scia. ¶ Et tu in h dcō ꝯsidera. Unde tūc vr̄ acq̄sita scia rei hñtis cām: cum sciat ꝑ cās suas si ē: qd est. ⁊ ꝓp qd est. ¶ Sed cū postea querim⁹ passiōes subiecti: tūc nos querim⁹ sciam q̄ est illarū passionū ꝓpriecū illarū passionū cās: ⁊ nō subiecti ꝯsiderem⁹. ¶ S3 ꝑ scia3 illarum passionū dicim⁹ cōpleri sciam sbcti. q2 ornati: ⁊ q2 ꝑ eā nihil scibile ad sbm ptinēs illud relinquit dubiū. Et in hoc ꝯsidera: q2 sunt subtilia. ¶ Colligit aūt hec snia ꝑ
C posteriorum. illo cap°. Una aūt est scia. ¶ Ex quib⁹ ēt pōt colligi q̄ corp⁹ humanū sanabile. ⁊ a sanitate remouibile opabile a medico est sbm attributionis ꝑncipale in hac scia. Nā oia alia ꝯsiderant inquātū hñt attributionem ad istud. Qd si videat corpus humanū ꝯsiderari a medico vt in vita custodiēdū: vt sumit a Gal. 9. terapeutice. cap°. 17. Nā dicit oiu3 itētio nō tm̄ vt curatiua demū ꝑ⁹: q2 nulla curatiuarū est: sed vtiq3 dicet qa viuificatiuarū: nō eni vt sanissim⁹ neq3 vt curemur ab egritudib⁹. ꝑ accipim⁹ sed vt viuam⁹. Tñ h ꝯsideratio icludit i tāq3 suppo in sanatiua: nō tñ video rōnē demr̄antē: q2 dici debeat corp⁹ humanū sanabile ⁊ egrotabile ⁊ viuificabile eē sbm ꝑ attributōis.

¶ Causarū vero quatuor sunt species: materiales: efficientes: formales: ⁊ finales. Cause vero materiales posite in quibus sanitas ⁊ egritudo mensurent: sunt subiectū quidē ꝓpinquū mēbrū aut spiritus: ⁊ subiectū quidē longinquu3 humores ⁊ eis lōgiquiora sunt elemēta. ⁊ hec duo sunt subiecta ꝺm cōpositionē: l3 sint cū alteratiōe. Jn cuiusq3 aūt rei cōpōne ⁊ alteratiōe que sic cōponitur ad aliquā hmōi ꝯuenitur vnitatem ⁊ hec vnitas ad quā hmōi reuertit multitudo: aut est cōplexio. aut forma. cōplexio vero est ꝺm alterationē. ⁊ forma ꝺm cōpositiōe3.

Elta q̄li ter admi sceāt cū totalitate sua an ꝑ opōnē q̄litatu3 eorū seu ꝑ penetratiōe3 sbaꝝ corpeaꝝ ad iuicē nō est medi

¶ Hic Aui. illa enumerat de qb⁹ est scia medicie: ⁊ considera q̄ nō spāliter enumerat accidētia: q2 vult ea dare itelligi per opatiōes que sunt finis: ⁊ ꝑ ea q̄ dicent in scōa sen. Diuidit ḡ in ptēs tres. ꝑ enumerat ptinētia ad ptē theoricam. scō ad practicā. tertio colligit oia. ibi scōa. (Huius autem) tertia ibi. (Et postq̄3). Pria in. 4. ꝺm. 4. gñā causarū. ⁊ est. ibi scōa. (Efficiētes aūt) ibi tertia. (Formales) ibi q̄rta. (Cāe aūt finales). Dicit ꝑ. 4. eē spēs causarum. s. mālis formalis efficiēs ⁊ finalis. cā aūt instr̄alis reducit ad genus cāe ꝑncipalis: cuius est instr̄m: ⁊ videbarū sufficientia3. 2. phyſicoꝝ. ⁊. 5. metaphysice. ¶ Addit scōo q̄ cause māles sanitatis ⁊ egritudinis i qb⁹ mēsurant. i. ꝺm quas recipit sanitas varios gradus sunt tanq̄3 ꝓpinquū sbm. mēbrū aut spūs tanq̄3 remotum humores remotiora sunt elta. Et hec duo vltia humores ⁊ elta sunt subiecta ꝺm cōpositionē ⁊ cū alteratiōe etiā q2 non sola cōmpō sufficit sine alteratiōe. Et subdit tertio quo ad hāc ptē3 q̄ in cuiuslibet rei cōpōne ⁊ alteratiōe qñ sic cōponunt vt elta in corpore humano ꝯuenit ad aliquā vnitatē: ⁊ h vnitas: aut est cōplexio: aut forma. Sed alia lr̄a h3 coequalitas ⁊ cōplexio fit ꝑ alterationē: forma vel coequalitas per cōpōnem.

ci: ⁊ ꝓp h nō iudicauit, ſ eo Hip po. ali qd s3 sit ꝯtētus dicē elta cōmisceē tur adinuicē cu3 totalitate sua vt Gal'. i li. de eltis.

¶ Circa ista cōsidera. q̄ mēbrū cū sit viuēs: est sbm imediatum sanitatis ⁊ egritudinis. denoiabile per ipsam sanū
D ⁊ egrum. Spūs aūt dr̄ sbm q2 imediate disponit mēbru3 ad sanitatē vel egritudinē recipiēdam: cum certa spirituū quātitas requirat in mēbro pro sui sanitatē. Unū si imagiemur cor esse vacuū spiritibus ⁊ si i suis q̄litatib⁹ ⁊ sui substātia nulla fiat variatio: tñ est egrum ⁊ impeditur in suis opōnibus ⁊ ita pñtia spūm est sanitas: q̄ tñ nō denoiat proprie spūs sanos. Utrū aūt spūs sit aiat⁹ videbitur loco suo infra. ¶ Humores aūt ⁊ elta dñr subiecta sanitatis remota: q2 sūt corpa nālit itriseca hōiūm apta per vnā trāsmutationē vel plures conuerti in aliquē ꝓprie sanū vel egrum: vtputa mēbrū. ¶ Attēde 2° q̄ Aui. voluit in mixto ꝑfecto
E remanere elta alterata ꝺm q̄litatē hñtia tamē ꝓprias formas: ⁊ cū h diuisa ad mima ⁊ debite iuxta posita. Jn hac ḡ alteratiōe eltorū adiuicē fit cōplo q̄ ꝺm ptē est in q̄l3 minimo eltorū: cū ipsa sit ꝑse extēsa: ⁊ ista cōplo fit per alterationē eltoꝝ adiuicē. Sed forma mixti nō est tanq̄3 in sbto in aliq̄ vno mimo eltorū: tūc. n. ex vnico elto esset aliquod mixtum. Sed ꝑ est ad min⁹ in aggregato ex. 4. mimis elemētorū qd aggregatū est ꝑ sbm illi⁹ forme. ¶ Aliq̄ aute3 sunt forme qbus nō sufficit elta tm̄ ꝑ esse subita. sed o3 alia inesse elta secūdaria sic humores: ⁊ aliq̄ iā requirūt diuersa cōposita sic mēbra. ⁊ aliq̄ in suo minio nāli nō sūt cōtente. 4. mimis eltalib⁹ sed idigēt plbus iuxta positis certo ordine. q̄ ordo vocat modus mixtiōis hodie: l3 cōiter non itelligat. imaginaris ḡ. 4. mimia eltalib⁹ alteratis: ita q̄ i vnoquoq3 eoꝝ sit cōplo ꝯueniēs pro forma carnis nō erit ibi forma carnis: l3 sit cōplo. stāte autē complōne si iuicē iuxta ponant debite pro forma carnis fit fōia carnis. Hoc est igit qd Aui. voluit dicere q̄ cōplo fit ꝑ alterationem ⁊ forma per compōnē. ¶ Et ideo de Gētili mirandū est quī
F ex hoc textu vult esse de mēte Aui. q̄ elemēta sunt in mixto remissis suis formis sbalibus: cum nullo modo textus illud sonat. ⁊ Auer. icipit tertio celi iponēdo illā opi. Aui. ¶ Sed puto saluа tāti viri reuerētia q̄ Aui. opionē nō viderit bñ. Magis autē est mirādu3 q̄ Jacobus de forliuio cū in hac expositione ad litteram sequitur. ⁊ Marsilius. Et tu hec dicta tene menti pro multis que infra dicentur. ¶ Multa aūt subtilia ⁊ magis dubia circūstāt hāc māam que suis locis declarabunt: sicut q̄ aliquid gñat ⁊ nihil corrumpit: q̄ nullum mixtum perfectu3 est homogeneū: q̄ in mā hominis essent multe spāles forme. q̄ forma minimi nālis mixti eēt diuisibilis ⁊ multiplicata in minimis eltorū ipsum cōponētiū q̄ forme que dicunt extense sicut ferri ⁊ mineralū essent cōposite ex diuisibilib⁹ que omnia q̄uo sint ⁊ quomō non sint vera locis suis ifra videbim⁹.

¶ Efficiētes aūt cāe sūt cāe ꝑmutātes ⁊ ꝯseruātes hūam corpis dispōnes sic sūt aeres ⁊ q̄ eis ꝯtinuant: ⁊ comestiōes ⁊ aq̄ ⁊ potus: ⁊ q̄ in eis

continuantur ⁊ euacuatio ⁊ retentio ⁊ regiões
⁊ ciuitates ⁊ loca habitabilia: ⁊ que eis cōtinuā
tur: ⁊ motus ⁊ quietes corporei ⁊ animales: ⁊
ex eis sunt somnus ⁊ vigilie ⁊ alteratio in etati-
bus: ⁊ diuersitas in eis ⁊ in generibus: ⁊ in ar-
tibus: ⁊ in moribus: ⁊ in rebus: que in huma-
no superueniunt corpore ipsum tangentibus: si-
ue sint cōtra naturaꝫ siue non sint contra nām.

Enumerat efficiētes cās ⁊ pꝫ. ea que cōtinuanᷣ aeri sunt
ipressiones celestes ⁊ metherologice. Ea que continuan-
tur cum comestione et potu sunt ea que bibuntur vel as-
sumunᷣ vt medicie. Que ꝯtinuanᷣ cum ciuitatibꝰ sunt vi
cinitates stagnoꝝ vl' fluminū vl' mā domoꝝ ⁊ silia. diuer
sitas in gñibus. i. in sexu vel in gñibus. i. in modo viuēdi.
G Attēde ꝙ aliq̄ sūt cāe nāles ꝫm vnā ꝯsiderationē tñ q̄
ꝫm aliā sūt agētes: vt sanguis ⁊ hūores sūt nāles cāe mō
dcō. Sūt aūt efficiētes ꝓ quāto hñt q̄litates actu ꝯcurrē-
tes actiue ad sanitaꝫ vel egritudis factōez vel ꝯseruatōez.

Formales vero cause sunt cōplexiones ⁊ vir
tutes que post eas eueniunt ⁊ compositiones.

Enūerat cās sanitaꝫ ⁊ egritudis: vel meliꝰ corpis ꝓ quā
to est sanū vel egrū. ⁊ iste sūt cōpl'ones ⁊ v̄tutes q̄ post ip-
sas veniūt ⁊ cōpōnes. ⁊ vnitas q̄ in cōpōne daᷣ intelligi. p
v̄tutes aūt ꝫm vnā expōnē nō debemꝰ itelligē potētias aie
que sunt sbalit idē cū aia. sed q̄litates que sunt aie instrm
ad opones faciēdas que sūt alie a cōpl'one. sed tñ ab ipsa
depēdēt vt ifra ca. de v̄tutibꝰ videbis. Et iste merito dicūᷣ
euenire post cōpl'onē saltē nāta si nō semp tpe. Et h̄ mō lo-
quēdo de posterioritate nāli etiā aia pōt dici cōpl'one po-
sterior. Nec ēt iuxta supius dicta est opportunū ꝙ qñ-
cūqꝫ est cōpl'o sit formo: qꝛ formo vltra cōpl'onē reqrit cō-
pōnē: ⁊ dr̄ v̄tus forma sanitatis ad sensum dcm̄ ꝓuiqꝛ ta
lis qualitas scd̄o alia a cōpl'one est sanitas: sicut etiā diafa
neitas cornee est sanitas: que tñ ꝯiafa ;eitas nō est cōpl'o.
⁊ sic p eā est corpus formalr̄ sanū vt ifra tangeᷣ. Uel scd̄o
qꝛ v̄tus dirigit sanitatē ad opus sicut ydea vel imago ar-
tificis dirigit artē in opus. Et sic pōt dici forma sanitatis:
sicut ydea artificiati dr̄ forma artis. Uel tertio pōt dici
ꝙ cōpl'o ⁊ cōpō nō sunt sanitas nisi pro quāto pro eis pōt
H oia pficere opōnes. Ex q̄ sequiᷣ pͦ ꝙ cōpl'o est v̄tus aie ca
piēdo v̄tutē large. Scd̄o sequiᷣ ꝙ p ꝑus est compl'o illud
qd̄ ipsa est q̄ꝫ ipsamet sit v̄tus. Et sic v̄tutes post cōpl'onez
eueniūt. i. p ꝑus est aliquā q̄litatē eē cōpl'onē q̄ꝫ eē v̄tutē.
Sequiᷣ tertio ꝙ v̄tus est formo q̄ sibm est sanū: qꝛ p com
pl'onē ipio quāto p eā pōt pfici opō est mēbrū sanūꝫ: ⁊ ista
est v̄tus loquēdo isto mō de v̄tute. Mō nō alr̄ dicimꝰ esse
cōpl'onē formā sanitatis nisi qꝛ p ipsaꝫ mēbrū est formalr̄
sanū. Eadē ḡ est difficultas de cōpl'one ⁊ v̄tute. ⁊ si ꝯsi-
deras expōnes q̄s tāgit Gētilis. h̄ nō ꝯueniūt textui sic h̄.
I Dr̄ aūt complexio forma sanitatis vel cā formalis sanita-
tis. vel qꝛ in diffōne sanitatis poniᷣ: ⁊ tūc est methaphori
ce. vel ad sensum dcm̄: qꝛ est cā formalis: q̄re aliqd est sanū.
K Q. si queratur q̄ res est sanitas: ⁊ que res est egritudo.
Dōm ꝙ aliq̄ sanitas est substātia vt numerꝰ qnarius di
gitorū vniꝰ manꝰ. q non est aliud ab illis digitis: ⁊ est sani-
tas in nūo. Alia sanitas est q̄litas siue cōpl'o. Et similr̄ de
morbo est dōm. Nullo tñ res dr̄ sanitas nisi ꝓ quāto p eā
corpꝰ viuēs pōt in suas debitas opōnes: siue ille sint actio
nes siue passiōes. ⁊ sic nomen sanitatis est respectiuum.

Cause autem finales sunt operationes. Et in
scientia quidem operationum est scientia virtu
tum proculdubio ⁊ scientia spirituum qui sunt
virtutum subiecta doctrine medicinalis. vnde
aliquis inquirit de corpore humano quomo-
do sanatur aut infirmatur

Hic enūat cās finales. ⁊ iste sūt opōnes. fines eni sanitaꝫ
de scd̄a intētiōe sunt opōnes: q̄ tñ ꝓpe nō debēt dici cāe cū
ab istis cāta nō depēdeāt. subdit Aui. ꝙ scia opōnū est scia
v̄tutū ꝓculdubio: qꝛ v̄tutes nō nisi p opōnes cognoscunᷣ.
Et silr̄ est scia spūuꝫ. qꝛ spūs sūt sba v̄tutū: ⁊ ꝑparāt mē
bra ad v̄tutes suscipiēdas vel ꝯseruādas vel instra v̄tutū.
Tenēdo ꝫo ꝙ pūtia spūum regraᷣ in qbusdā cōuenie̅- L
tibus opōnibꝰ vltra cōpl'onē vel cōpōnē mēbri pōt dici ꝙ
spūs est sbm qualitatis qua vtiᷣ aia in ope tanq̄ꝫ instro ex
trinseco. ⁊ ista qualitas pōt dici qualitas aie large: ⁊ sic p
prie capiēdo sbm spūs est subiectū v̄tutis lꝫ inaiata. cōsi-
dera. Cōcludit ḡ ꝙ h̄ sunt sbta medicine pro quāto i ea
inquirimus de corpore humano pro quāto sanaᷣ vel ifir-
matur. i. a sanitate remouetur. i. quo ad partē theoricam.

Huius autem inquisitionis perfectionem. s.
vt sanitas conseruetur et egritudo remoueaᷣ.
oportet etiā habere partes ꝫm istarū duarū di-
spositionū ⁊ suorū instroꝝ cās. Et huiusmodi
quidē cā est reginiē cū comestione ⁊ potu: ⁊ ele 2ᵒ huius doct. pᵃ c. 2. ⁊ 4ᵒ hᵘ ca. p.
ctio aeris: ⁊ mensura motꝰ ⁊ qetis ⁊ medicatio
cū medicina ⁊ medicatio manualis. hoc aūt to
tū apud medicos est ꝫm tres species: sanorū ⁊
egrorū ⁊ mediorū quos modo nominauimꝰ.
⁊ dicemꝰ quomodo inter duas diuisiones inter
quas proculdubio nō est mediū media voceᷣ.

Enumerat sbta ptinētia ad partē ꝑcticā: vel alr̄ ꝫm ꝙ est
scia de ꝯseruāda sanitate hita ⁊ recupanda amissa Et iten
dit vt mihi vr̄ ꝙ pfectio huiꝰ totiꝰ medicialis inqsitiōis q̄
est cognitio ꝯseruādi sanitatē hitā ⁊ recupandi amissaꝫ hꝫ
ēt multas ptes ꝫm ꝙ sūt multe cāe harū dispōnū. s. ꝯserua
tiōis hite sanitaꝫ: vel remotiōis egritudis. Et nō itelli-
go ꝫm cās. i. mōs faciēdi. sed capio nomē cāe ꝓprie vt sup̄
sumebaᷣ. ⁊ itelligo harū dispōnū nō sanitatis ⁊ egritudis
vt Gētilis itelligit. sed ꝯseruatiōis sanitatis ⁊ remotionis
egritudis. ⁊ ēt hꝫ ptes ꝫm cās instroꝝ acqsitiōis sanitatis
⁊ remotiōis egritudis. Probaᷣ. qꝛ cū ista ps sit ad sciēdū
acqsitionē sanitaꝫ ⁊ remotionē male dispōis. Et ista acqsi
tio vl' remotio hꝫ cās opꝫ cās cognoscē ⁊ instra cāe. iō instra ⁊
cāe istoꝝ cognoscēde sūt. Et hec expō est plana ⁊ facilis
⁊ non itricata sicut ista Gētilis q̄ ēt nō ꝓbat. ⁊ exēplificat de
cā inqsitiōis vel ꝯseruatiōis sanitatis. s. ꝙ hͦ cā est reginiē
cū comestiōe ⁊ potu ⁊ alijs sex rebꝰ nō nālibꝰ. Hoc aūt
totū. s. acqrē vel ꝯseruare sanitatē. vel h̄ totuꝫ. i. ista tria. s.
regimē. medicatio. ⁊ cirugia. i. applicatio meᵈᵉ ⁊ opō ma-
nualis est in cōpōne ad tres spēs corpoꝝ. s. sanoꝝ egroꝝ ⁊
neutroꝝ ꝫꝫ medicos. q̄ neutra i ꝫa hꝰ noiabimꝰ ⁊ dicemꝰ
qūo voceᷣ aliq̄ media a medico int̄ duas dispōes int̄ q̄s p
culdubio nō ē meᵐ. Ex illo ꝯsidera ꝙ ps docēs sanitaꝫ M
acqsitōez vl' ꝯseruatōez dr̄ pfectio theorice: qꝛ ē finis eiꝰ.
Qūo āt sit vl' nō sit meᵐ int̄ sanū ⁊ egꝝ ⁊ qūo a medico vo
ceᷣ meᵐ dcm̄ ē. c. ꝑce. Nā nō dēnꝰ imagiari egri. ⁊ neutra
litatē tāq̄ꝫ spē dr̄nte a eēntiali: sꝫ drn̄t ꝫm magꝭ ⁊ minꝰ. Et
iō accepto noie egritudis p q̄lꝫ mala dispōe ledēte opōnes
nō eēt meᵐ int̄ sanitatē ⁊ egriᵗᵘᵐ. sꝫ qꝛ medicꝰ alio ope vtiᷣ
i corpe leso sēsibilr̄ ⁊ alio isensibilr̄ leso. iō voluit ista disti-
guē noibꝰ: ⁊ p corpꝭ approꝑare nom̄ egri. ⁊. nomē neutri.

Et postq̄ꝫ iā diuiserimꝰ has demōstrationes
tunc iam collectū est nobis ꝙ medicina tractat
de elēīs ⁊ cōplexionibus ⁊ humoribꝰ ⁊ inēbris
simplicibꝰ ⁊ cōpositis ⁊ spiritibꝰ ⁊ v̄tutibꝰ eorū

nālib⁹ ⁊ aīalib⁹ ⁊ vitalib⁹ ⁊ opōnibus ⁊ dispōnibus corpis.s.sanitate ⁊ egritudine ⁊ medio: ⁊ causis earum.s.comestione ⁊ potu ⁊ aeribus ⁊ aquis ⁊ regionibus ⁊ motib⁹ ⁊ quietib⁹ corpis ⁊ aīalib⁹ ⁊ etatibus ⁊ gn̄ibus ⁊ extrinsecus accidentibus q̄ corpi eueniūt ex rebus extraneis ⁊ regimine cū comestionibus ⁊ potibus ⁊ medicinis ⁊ manuū operationib⁹ ad sanitatē ꝯseruandā ⁊ vnāquāq; egritudinem medicandaz.

Assumit ea de qb⁹ medic⁹ tractat q̄ ad vtrāq; ptē.s.theoricā ⁊ pcticā ⁊ pz. Cōsidera tm̄: qꝛ vna lr̄a hz.diuisim⁹ has cās.⁊ tc̄ ē sēsus.q̄ st cāe sanitatꝫ ⁊ egri^{nis} ⁊ acqsitiōis sani^{tis} ꝯseruatiōis: ⁊ remotiōis egri^{nis} ⁊ istrox cax. Alia lr̄a hz.diuisim⁹ has demrātiōes.i.rōnes q̄s fecim⁹ ad ondēdū q in me^{na} tractādū est de causis ⁊ accn̄tibus sanitatib⁹ ⁊ remotionibus egritudinis ⁊ tunc cōtinua residuū est clarū.

Harū vero rerum quedā sunt de quibus medico nihil aliud est agendū nisi vt qd sint tm̄ essentiali formatione informet: ⁊ vtrū sint vel nō sint doctori sapientie physicalis credat. Et earū sunt de quibus in sua arte ratiocinari debet.

Ondit Aui.q̄uo ista dcā diuisis mōis ꝯsideranť in me^{na}. Et p̄ ponit duas ꝯnes.2° pbat eas. 3° rn̄der dubio ibi Ga. (Que ḡ).ibi 3°(Ga.nāq;.) Dicit p̄ q aliq̄ istox nūatox sūt de qb⁹ medic⁹ nō plus hz facē nisi vt p ea iformeť iformatiōe essentiali.i.cognitiōe diffinitiua.vtrū.n.sint aut nō sint dz credere doctori scie phycalis.⁊ ista est prima ꝯclō.

Scdo aliq̄ sunt de dictis supra de quibus medic⁹ dz rōcinari in sua scia ⁊ afferre demōstrationes.⁊ hec est Ga 3.

Que ḡ earū sūt sicut pncipia vtrū sint vel non sint credere dz: sciax vo pticularīū pncipia credita recipiūt ⁊ in alijs scietijs q̄ sm̄ ordinē sunt an̄ eas rōcinanť ita: ⁊ sit donec sciarū oīuz pncipia ad phiaz pmā que metaphysica nuncupať eleuenť: cū aliqs medicorū loqui incepit ⁊ affirmare elīa et cōplōne et q̄ ista sequūť: et eis que scie nālis subīa existūt egressus fuerit errabit iō q i scia me^{ne} mittit qd ei⁹ nō ē: et errabit: qꝛ se aliqd declarasse existimabit cū nihil declarauerit.

Fac qd dcm̄ est.⁊ p̄ pbat p^{mā} ꝯnē.Go 2^{am} ibi.(Ea aūt) ⁊ p^a diuidiť in duas.qꝛ p^o pbat illā.scdo narrat ea q̄ a medico supponunť ibi(Eius vo.) Probat aūt p^{mā} ꝯnē p hoc q ea que sunt sicut pncipia medictis nō dz pbare.sed multa dictorū sunt in medicina vt pncipia.ḡ multa talia medic⁹ nō dz pbare.minor supponiť vt clara.⁊ maior declarať p b. pmo: qꝛ pnci.pia sciarū particularīū recipiūt in scietijs particularibus: quarū sunt pncipia tanq; tradita.⁊ per rōnes pbanť in scietijs que sunt an̄ illas.⁊ sic fit donec omnium sciarū pncipia reducanť in metaphysicā que est pma scia

A ⁊ oīum cōmunissima. Auerte tamē nō oia pn̄ medicie pbari in supiori scia.sed illa que nō sunt per se nota.multa aūt sunt medicinalia pn̄ in nulla scia demōstrata. Principia enim vt pbať pmo posteriorū: necesse est esse cōclusionibus plura. Scdo pbat istā cōclusionē q siquis in medicina tentabit probare ista pncipia.s.q sunt elemēta.⁊ quot sunt.errabit duobus modis.p^o qꝛ in medicina poneret pbationes que nō ptinēt ad eā cū pertineāt ad sciam superiorē.⁊ errabit alio modo: qꝛ existimabit aliqd se declarasse cum nihil pbauerit.qꝛ ad pbandum talia vtiť pncipijs naturalibus que in medicina ignota sunt.

Eius vo de quo medicus formare dz qd sit et vtrū sit vel nō sit cui⁹ esse nō est manifestū credeť.hec est summa. Elemēta an sint et q̄t sint et q̄uo sint et q̄ sint.et cōplōnes que sint et quot sint: et humores an sint et q̄t sint: et q̄uo sint: et vtutes vtx sint et q̄t sint: et spūs vtruz sint: et q̄t sint et vbi.et queq; mutatio hz dispōnē: et eius mora hz cām et cāe quot sint: mēbra āt et eorū iuuamēta sensu et anathomia discernere debz.

Narrat h ea q̄ nō sūt de se certa.tm̄ medic⁹ dz ea recipe.⁊ sūt clara oīa. Illud aūt qd dr̄ ⁊ q̄ mutatio hz dispōnē sic intelligiť.i.qs est mot⁹ p quē acqriť dispō.i. q̄litas.s.alteratio.⁊ ei⁹ mora hz cām.pseuerātia sine dn̄io alteratiōis hz cām.s.efficiētē.qꝛ ois alteratio reqrit agēs.vel 2° itelligiť eius mora habet causaz.i.cessatio ab ea nō est sine causa.

Nota tamē q de elemētis tractať a pho scdo de gn̄atiōe ⁊ tertio celi de cōplōnib⁹.nō vı̄ magis determinandū in q̄rto methau.prim in libro de mineralibus plus tm̄ ptinet ad librū methau.vbi ponunť generales passiones mixtox: lz parū de illis dcm̄ sit in phia. De humoribus aūt: spiritib⁹ ⁊ mēbris ad librū ptinet de ptib⁹ aīalīū.de vtutib⁹ ⁊ opōnib⁹ ad lib.de aīa cū multis paruis d nālib⁹. B

Ea aūt de quibus formādo rōcinari dz sunt egritudines: et earū cāe pticulares: et earum signa et qualiter egritudo remoueať: ⁊ sanitas cōseruetur ⁊ cuiuscūq; earū esse occultum fuerit ad illud declarandum demōstrationē afferre dz ipsum diuidendo numerādo ⁊ cōplēdo.

Hic dicit enūando q̄ sūt inqsita ⁊ pbata in me^{na} ⁊ inuit pbationē scde ꝯnis supius posite.s.q aliq̄ sūt i me^{na} de qb⁹ dz rōcinari medic⁹ ⁊ sūt sanitas ⁊ egritudo ⁊ eax pticulares cāe ⁊ signa.⁊ q̄lr egritu⁹ remoueať.⁊ sanitas ꝯseruet. dicunť aūt pticularit ista a medico ꝯsiderari. Cōsideranť aūt ꝯhēdo ad hoiez ⁊ ēt sm̄ q factibiles vel remouibiles a medico. In gn̄ali.n.declarať de eis i phia nāli in libello q fieri dz vł in cap.de sanitate ⁊ egritudie.vt pbat Ari. in de sensu ⁊ sensato. Et si medicus pbat aliq̄ de egritudine in gn̄ali vtiť in h pncipijs nālib⁹.⁊ sūt rōnes phice q̄ iō ponunť a medico qꝛ modicū in phio de illis scriptū est. ⁊ hec sepe facit Gal.in libello de accidēti ⁊ morbo. Et subdit Auic.q in vnoquoq; istorū quando fuerit aliquid occultū dz afferre medicus demōstrationē diuidendo: numerando ⁊ cōplendo qd intelligiť vbi fuerit opportunū.

Debes eni scire q demrātiōes sunt quedā in qb⁹ indigemus diuisione prius scilz diuidēdo ⁊ numero idest ptinet subiecti enumeratiōe vt pz pmo posteriorū.⁊ ꝯclone pma probāda.qꝛ Arist.ibidem diuidit.⁊ diuisim probat ptes passiōis demōstratiōis de subiecto scilz q est ex pmis veris imediatis ⁊c̄. Et cāpanus in libro elemētox euclidis ostēdit esse pmutatim ꝓportionabile de sbo analogo ad tps nūm: ⁊ ipēs quātitatis cōtinue diuidendo subiectuz. C

Galenus nāq; cū demōstratiuā argumentationē sup diuisionē pmā facere aggressus est nō dz aggredi iquātū est medic⁹: sz iquātū ē phs. In scia.n.nāli dz loq sicut Alfachi: g cum affirmare aggressus fuerit q cōitatē seq dēret: nō dz loqui de hoc iquātū est alfachi: sed inquātū ipse est mutacheli: medicus.n.iquātū est medicus ⁊ alphachi iquātū est alphachi: nō pōt de h rōcinari.q si nō: pueniemus ad circuitionez.

¶ In hac pte remouet dubiũ. posset.n. q̄s dicẽ Gal. fecit li
brũ de elr̄is ⁊ ibi nititr̃ pbare q̄ sunt .4. igitr̃ medic⁹ demõ
stratiue determinat de eis. Rñdet q̄ Gal. hoc nõ facit tan
q̄ medicus sed tanq̄ phs nãlis q2 medicus in reb⁹ nãlib⁹
D est sicut alphachi. ¶ Alphachi aũt est ille q cũ dicat illud
Quid al qd̄ opz seq cõitatẽ .i. pplm ex p̄cepto legis nõ dz de h̄ affer
phachi. re rõnẽ pro quãto est alphachi. sed si afferat h̄ est inq̄tuz
est mutachelim. ¶ Nõ dz ḡ medicus inq̄tũ medicus nec
alphachi reddẽ rõnẽ de illis q̄ sũt a supiori determinãda.
Si autẽ vellet reddẽ p ppria me^{ra} faceret circuitionẽ: q2 p
baret p̄n^{pa} p ea q̄ ab ipsis pbant: cũ medic⁹ nihil hẽat certũ
E nisi p illa p̄n^a. ¶ Et tu h̄ ↄsidera q2 fortasse rõ Aui. nõ pce
dit. Multa.n. sunt medicialia p̄n^a p se nota non accepta a
phia nãli. ⁊ p^r hac mã vide discordiã int̃ Auer. ⁊ Auic. de
F scia ad quã ptinet pbare p̄^m motorẽ eẽ. ¶ No. et q̄ alpha
chi est nomẽ arabicũ. ⁊ significat pnũciatorẽ volũtatꝫ p̄n
Quid cipis vel ↄsilij q vt sic nõ hz dicẽ rõnem volũtatꝫ. Mutha
muta chelim xo est ille q est p̄nceps vel ↄsiliari⁹ q doc̃o҃ habet
cheliz. reddẽ rõnẽ. vñ dicit. Simon ianuẽsis q̄ alphachi signifi
cat in ligua arabica doctorẽ diue legis q nõ hz rõnẽ redde
re. q2 machomet⁹ ita p̄cipit q̄ de ea nõ disputaret. sed mu
tachelim est phs q doc̃o҃ suorũ habet reddere rationem.

¶ Doctrina secunda est de elementis: cuius est vnum capitulum.

Gale. li. elmtorũ p̄ ad p̄n. Hic pz q̃uo põt Aui. cũ alijs ↄciliari qa ista inq̄sitio est naturalis. Me dic⁹ xo alr̃ igrit

[E]lemẽta sunt corpa ⁊ sunt ptes prĩe
corpis hũani ⁊ alio҃ q̄ in corpa diuer
sarũ forma҃ diuidi mĩme pñt ex quo
rũ ↄmixtiõe spẽs diuerse gñato҃ fiũt.

¶ Aui. icipit determiñare de reb⁹ nãlib⁹ q̄ sũt intrĩsece cor
pori nr̃o ad eius itegritatẽ vel ↄseruatiõnẽ necĩe. Et diui
dit in .5. ptes. Primo determinat de elr̄is. scd̄o de cõplexi
bus tertio de humorib⁹ q̄rto de mẽbris q̄nto ⁊ vltimo de
v̄tutib⁹ ⁊ opõnib⁹ ⁊ spiritib⁹ simul. ptes patẽt. Pũs pars
de elr̄is est cap. vnũ qd̄ in tres ptes diuidit. Primo ponit
elemẽto҃ diffõ qd̄ nois. scd̄o vnũqdq; elr̄o҃ describitur.
tertio ponit int̃ ea gñalia q̄daz dĩa scd̄a ibi. (Terra est.)
tertia ibi. (Que aũt grauia.) Prima in duas. p̄^o ponit ele
mẽti diffõnẽ scd̄o nũm elemẽto҃ scd̄a ibi (Medicus.) Di
cit p̄mo q̄ elr̄a sunt corpa ⁊ ptes p̄^e corpis humani ⁊ alio
rũ corporũ mixtorũ q̄ in corpa diuersarũ formaruz mime
G diuidi pñt ⁊ ex quo҃ cõmixtione spẽs diuerse fiunt gene
ratorũ. ¶ Ubi attende q̄ hec diffõ differt ab illa q̄ ponit
q̄nto metaphysice textu cõmẽti .4. vbi dicit elr̄ũ est illud
ex quo cõponit aliqd p̄^o ⁊ est in eo ⁊ est idiuisibile s̄m for
mã in aliã formã. Quia illa diffõ ↄuenit pp̄e mãe p̄me ex
q̄ p̄us cõponit res q̄z ex .4. p̄mis elemẽtis corporeis. ⁊ iõ
Aui. cũ voluit ista .4. in rõne elemẽti diffinire dixit. sũt cor
pora ⁊ ptes itegrales vel saltẽ q̄ntitatiuẽ corpo҃ mixtorũ
s̄m põnẽ ei⁹. Et p corpa Aui. itelligit corpa nãlia ↄstituta
ex mã ⁊ fõa. sed ↄcordat hec diffõ cũ illa quã ponit Ari.
tertio celi. tex. cõmẽti .31. ⁊ est. Elemẽtũ est illud in qd̄ cor
pora dissoluunt ⁊ est in eis põa. aut actu ⁊ h̄ est dubium.
Elr̄ũ aũt nõ dissoluit in aliq̄ diuersa in for. ¶ Per h̄.n. q̄
dicit. Elr̄ũ aũt nõ dissoluit ⁊c. Cõmẽtator itelligit q̄ cor
pora dissoluunt in elr̄a remanẽtia in actu ⁊ illa elr̄a actu
remanẽtia nõ amplius dissoluunt in actu diuersa in fõa ⁊
h̄ nõ cõuenit mãe p̄me nec forme cum in dissolutiõe mixti
H fõa corrũpit ⁊ mã nõ remanet sub eodẽ actu. sz sub alio.
¶ Ex quo infert Com. elemẽtũ equoce dici de mã ⁊ for.
⁊ de elemento mõ accepto. quo mõ accipiendo elemẽtum
diffinitio Aui. est cõpletissima. Per hoc.n. q̄ dicit sũt cor
pora. differt a materia ⁊ for. cum ibi corpus sumat pro na
turali cõposito. ⁊ per hoc q̄ dicit ptes corporis exprimit
q̄ opz elementũ esse in elementato aut actu aut potentia.
¶ Per hoc vero q̄ dicit. p̄me intelligit p̄me in gñe ptiuz
corpore҃ via essentialis cõpõnis. ⁊ p hoc distinguit a pti
bus nõ sic p̄mis. vt vbi gr̃a. ossib⁹ carne ⁊c. hec.n. nõ sunt
elemẽta q2 aliq̄ sunt ptes simpliciores corpe҃. ¶ Per hoc
q̄ dr̃ q̄ i ptes diuersarũ formarũ minime diuidi pñt. oat
itelligi scd̄z Auer. ↄmẽto .31. tertij d̄ celo q̄ non repugnat
elemẽto eẽ diuisibile i ptes q̄ntitatiuas. sed ei repugnat eẽ
diuisibile i partes hñtes diuersas formas in quo differt a
quolibet mixto. ¶ Qd̄ autẽ addit ex quo҃ ↄmixtiõe ⁊c.
vr̃ dcm̃ ex superabundãti ad maiorẽ expressionẽ q̄ mixta
eis ↄponunt. ⁊ non ponit hec particula loco allegato ter
tij celi. Quidã aũt dicant q̄ per hoc differt a celo.
¶ Cõsiderandũ scd̄o q̄ hãc diffinitionẽ tertij de celo dicit I
Ari. esse in qua dĩa cõueniũt. ⁊ Cõmẽtator i fine cõmenti
dicit hãc diffinitionẽ esse notã p se ⁊ nõ eẽ dubiũ de elemẽ
tis q̄ sint postremũ in actu ad qd̄ fit resolutio ⁊ ẽ p se notũ
de elemẽtis qd̄ ẽ. vel q2 sunt. Sz ẽ dubiũ vtrũ sint i mixto
actu vel põa. Accipiendo et in cõmẽto .31. tertij q̄ elemẽ
tũ nõ dr̃ nisi resolutiõe ad id cuius ẽ elemẽtũ. Ex quo seq
tur nõ iõ dici aliq̄ elemẽta: q2 sunt corpora simplicia quali
tates primas de se sibi determinantia.
¶ No. 3° q̄ h̄z nullũ modũ accipiẽdi elemẽtũ ↄuertit h̄ no K
mẽ elemẽtũ cũ h̄ noie p̄ncipiũ vt expsse colligit q̄nto me
thaphisice. ↄmẽ .4. cũ elemẽtũ nõ dicat nisi d̄ itrĩseco p q̄
to est intrinsecum. Principiũ vero de itrĩseco ⁊ extrĩseco.

¶ Utrũ elemẽta formaliter i mixto remaneãt. Questio .1.

Considera vltimo q̄ de mõ generationis mixto҃ L
ex elemẽtis ⁊ elemẽto҃ pmanentia in
mixto .4. a modernis ↄcedẽtib⁹ generationẽ ⁊ corruptio
nẽ elemẽto҃. ⁊ ↄcedẽtib⁹ ipsa eẽ ignẽ aerẽ: aquã ⁊ terrã:
pnẽter sunt iuẽte pões. Unã quã recitat Tho. de garbo Opini. thome d̄ garbo.
⁊ ẽ i sũma q̄ mixta nõ pñt quoquomõ fieri ex elemẽtis. ⁊
q̄ elemẽta nullo mõ sũt in mixtis nec forme aliq̄ subales
vel accñtales elemẽto҃ sunt in mixto. Sed q2 mixta hñt
q̄litates i virtute medias inter q̄litates elemẽto҃: sz ↄplo
nẽ virtualiter mediã iter caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ. Jõ dicim⁹
metaphisice elementa esse secundum virtutes in mixto.
¶ Scd̄a positio fuit in p̄n. studij mei cõis quã secutus est Opini. Marsilij.
Marsilius ⁊ plerisq; alij. ⁊ Aui. dicit i libro de generatiõe
⁊ corruptiõe q̄ ista est extranea opinio quã q̄dã mouerũt
circa sua tpa. Sic eni dicit ad l̄raz. Quidã mouerũt quan
dã opinionẽ extraneã ⁊ mirabilẽ circa ista tpa dicẽtes q̄
simplicia q̄n ↄmiscent ⁊ in se iuicẽ operãtur: deueniunt ad
dnudationẽ sua҃ forma҃ ⁊ nullũ eo҃ tenet ppriã formã.
Et est q2 mixtũ hñt pt ex elr̄is generari. sz forme subales
elemẽto҃ nullo mõ remanẽt i mixto. sz qualitatiue dispõ
nes elemẽto҃ que v̄tutes eorum dicunt bene remanent.
¶ Tertia põ ẽ cõmentatoris Auer. quã nõ video ipm̃ p̄mo Opi. cõ.
de generatione sensisse tertio de celo cõmẽto .67. Et est q̄
elr̄a remanẽt i mixto põa ⁊ nõ actu. ⁊ itelligit p hec dcã q̄
sũt Ari. p̄^o de gñone. cap. de mixtiõe q̄ elr̄a remanẽt refra
cta in formis suis substantialibus ⁊ accñtalibus. ⁊ tale eẽ
remissum dr̃ esse in potentia. ⁊ non in actu ↄpleto. Opini. Auicẽ.
¶ Quarta positio est Aui. ⁊ ẽ q̄ elemẽta sunt diuisa ad mi
nia ⁊ remissa i suis formis accñtalib⁹ ⁊ sũt ↄiũcta cũ alijs
p formã supadditã. Et hec tñ hñt formas subales nõ refra
ctas: tñ nõ recipiũt magis ⁊ min⁹. ⁊ tale eẽ dicit eẽ i potẽ
tia sicut dicim⁹ ptẽ eẽ i potẽtia q̄n nõ est diuisa. sz q̄n ẽ ↄti
nuata. Et hãc positionẽ narrat Aue. primo de generatiõe
ca. vl. dicẽs. Aui. p potẽtiã elemẽto҃ itellexisse co҃ eẽn
tiã p quã eẽntiã elemẽta dicuntur dupl̃r eẽ potẽtia. Uno
mõ q2 p eã pñt multa agere cũ sit forma principalis co҃
scd̄o et q2 ista elemẽto҃ essentia est potentia tẽporationis
qua habilitat mã ad recipiendum formam mixti.
¶ Pũa positio vr̃ mihi oino irrationalis: q2 mixta resoluũt i Instãtia ad p̄mã põnem.
elemẽta vt sensus notat i cõbustiõe. Si ḡ ipossibile eẽt ex
elemẽto vel elemẽtis fieri mixtũ iã tota mixto҃ mã trãsiuis
set in tpe p̄terito in materiã elemẽto҃ ⁊ nihil esset mixti.

Nec valʒ si dicat q mixtū nō resoluit in elemēta sed in mixta qꝛ q̄ro de illo vltio mixto ad qđ stat mixtoꝝ resolutio: qꝛ nō pcedit in infinitū: ꝛ sequit q illud vel illa si sint plura sunt elemēta ad sensuʒ nřm. Cōcedimus eni id esse elemētū qđ est postremū corp⁹ ad qđ p resolōnē deuenit hāc opionē tāq̄ʒ aliquā demētiā nō psequoꝛ. ℭ Cōtra scđam opionē arguo p sic. Ex ea seq̄ret q neqʒ ignis neqʒ aer neqʒ aq̄ neqʒ terra eēt elemētū. sumēdo elm̄tū p elemēto corpeo cui⁹ oppositū ꝯcedit positio. ꝛ pʒ ꝯña: qꝛ nullū elemētū est nisi alicui⁹ elemētati sit elm̄tum. Sʒ ignis aer ꝛc̄. nō sunt elm̄ta alicui⁹ elemētati. ḡ ꝛc̄. Maioꝛ est Auer. 3. de celo. cōmēto 31. vbi vult nullū istoꝝ esse subalr̄ elemētatiʒ accidit eis eē elemēta respectu eoꝝ quoꝝ sunt elm̄ta. ꝛ idē colligit ab eo dē cōmēto. 67. eiusdē ꝛ pluribꝰ locis. ꝛ vult h̄ esse notuʒ p se. Et minoꝛ pʒ: qꝛ nō eēnt elemēta alicuius elemētati nisi eēnt intrinseca illi. Nunc aūt s̄m positionē nullū elm̄tū est in mixto: cū sue subales fore nullo mō sint in mixto. ℭ Sequit scđo nullo mō esse mixtionē cū nō vniant elemēta alterata sʒ corrūpant. ℭ Sequit tertio simpliciorē eē hominē q est cōpositioꝛ oibꝰ q̄ʒ terra alterata s̄m q̄litates pmas cū hō ex simpliciori forma ꝛ eq̄ simplici mā ꝛ q̄litatibꝰ, eq̄ trāsactis cōponat. ℭ Sequit q̄rto mixta hōgenea per putrefactionē nō debere incinerari s̄m ptē ꝛ resolui ꝛ dissolui s̄m aliā cū in eis nō sit diuersitas ptium tm̄ q vna deberet cōuerti in cineres ꝛ alia in vaporē. Si. n. vna est cōplō vniformis vni⁹ forme mixti. nec sunt necessarie elemētorū forme in oi spē hōgeneorū daret aliqđ tale mixtū vel dari posset in quo eēnt oēs ptes vniformes. ꝛ tunc illud nō posset per putrefactionē incinerari neqʒ aduri. cuʒ adustio sit vi caloris subtilis a grosso separio ita vt subtile sublimet ꝛ grossuʒ descēdat. 2. pmi ca. de causis calefaciētibꝰ. neqʒ hr̄i ēt exprimi posset q̄uo aliqs est substātifice sicciorʒ q̄litati ue hūidioꝛ. Uel q̄uo aliquoꝝ equaliū in calore ꝛ hūiditate eiusdē spēi spālissime. vnū eēt magis aereū. reliquū magis aqueum. ꝛ q̄uo p actionē ignis aliq̄ mixta liq̄scūt. aliq̄ coagulant. ꝛ sic innumerabilibꝰ passiōibꝰ mixtoꝝ que oēs pēdēt a tali difformitate ptiū mixti quātūlibet hōgenei q̄ nālis difformitas nō pōt saluari ex parte forme vltie mixti cū illa sit p toti vni⁹ rōnis. nec ex parte māe pme sibi de cā. nec ex pte q̄litatis: qꝛ videm⁹ q facta alteratiōe q̄litatis p agēs extrinsecū redit tm̄ ad pstinā nāʒ ꝛ difformitatē: tū ēt qꝛ istarū ptiū q̄litas in eq̄ intēsarū vna deberet esse magis ꝯueniēs forme q̄ʒ alia. ꝛ sic tunc mixtū eēt pfectius si totū eēt vniforme isto ꝯuenientiori gradu. ꝛ sic dʒ agere ad reddēdū reliq̄s ptes ad vniformitatē illi⁹ gradus ab eadem ꝯtra ipressione ꝯrij sicut agit se reducēdo totū ad nālē dispositionē cū remouet p agēs vt appet in ferro: auro: ꝛ argēto calefactis dimissis sue nāe. ꝛ in hoie infridato. ℭ Nec ēt ista cōnālis difformitas in mixto hōgeneo s̄m eoꝝ viā pōt saluari. nā signo mixtū qđ hʒ gn̄ari hōgeneū ꝛ totā multitudinē ignis pmo ꝯcurrentis ad ei⁹ gn̄ationē nālē. ꝛ vocetur, a. ꝛ tota multitudo aq̄. b. ꝛ aeris. c. ꝛ terre. d. q̄ q̄ttuoꝛ corrūpunt in aduētu forme supaddite. Et arguit sic. qđlibet istoꝝ. 4. fuit ꝯtinue in loco suo seorsuʒ. ꝛ adhuc maneret nō mixtū cū alio modicū in suis q̄litatibꝰ alteratum: ergo vnūq̄dq̄ʒ istoꝝ p se aliā hʒ cōplōnē: ergo si supaddit forma alia additur in vnoquoqʒ forma alia cum sint ille māe per varias cōplōnes pparate: vt dicit positio. imo ex h̄ seq̄ret q ex vno simplici elemēto alterato sicut vnū istoꝝ alterat possit fieri mixtū: qđ vr̄ ipossibile. Tale. n. mixtū nō putrefieret nec ab intrinseco corrūperet nec eēt cōbustibile nec resolubile in simplici. q̄ oia sunt aut aliqđ eoꝝ oibꝰ mixtis cōia. Immo vr̄ ex isto q nulli hoi eēt connālis aliq̄ cōplō nisi tpata. ita q si flāticus p ignis caliditatē vl̄ solis ad gradū eq̄lē gradui tpati reduceret: deberet sub isto gradu permanere: ꝛ cū ista forma hn̄ pficere opationes supposita debita quātitate spūuʒ ꝛ sanguis ꝛ debito loco ꝯtētoꝝ: cui⁹ oppositū notat experiētia. Et ꝯña pʒ p hoc: qꝛ nō pōt assignari cā: q̄re ille grad⁹ eēt nālis vni ꝛ nō alteri. Nō. n. mora vl̄ diuturnitas pmanētie in subiecto faciūt gradū nāleʒ vt appet in ethico p multos ānos nō eē nālē gradū febris. ꝛ calor in pri⁹ gn̄atiōis embrionis est ei ꝯueniēs nō obstāte q modico tpe isformauerat ipm. ℭ Nec pōt poni ex pte ꝯplōnis q̄ sit q̄litas scđa cū illa variet s̄m variationē q̄litatū pmarū nisi ponant elemētoꝝ forme ꝛ iā ponit grad⁹ eē illaꝝ q̄litatū eq̄les nec modus dependētie a spū ꝛ sanguie. Uidem⁹. n. q tpatus nālr̄ fact⁹ fridus per sanguis ꝛ spūs euōnē redit ad tpamētū celeriter cū cibis tēpatis. qđ nō facit ille q est nālr̄ fridus tm̄. Nec vr̄ q̄uo sanguine⁹ perueniens nālr̄ in aliq̄ senectutis instāti ad gradum caloris ꝛ humiditatis tēpati iuuenis nō sit tēperatus sicut iuuenis tpatus nisi ipse sit terrestrioꝛ qđ nō est merito q̄litatiuoꝝ graduū cū illi sint eq̄les: sed qꝛ plus pportionabilr̄ hʒ de substa terre in mixtiōe. ℭ Immo cū ad gn̄ationē noui mixti ꝯcurrūt elemēta: si illud mixtū dʒ esse fridū ꝛ siccū a dn̄io in eo saltē nō corrūperet terra ꝛ si fridū ꝛ humidū nō corrūperet aq̄. ꝛ sic de alijs pportionatis alijs elemētis. Aliqđ igitur saltē elemētū remanebit in mixto. ꝛ pʒ ꝯña: qꝛ aq̄ non corrūpet nisi introducta siccitate ꝛ caliditate sue forme incōpossibilibꝰ q̄ nō sunt introducte in eiusdē mixti gn̄atiōe cū totū mixtū sit fridū ꝛ humidū. Nō. n. erit itroduct⁹ medius gradus totius latitudis caliditatis: ꝛ medius siccitatis: ꝛ cū oibꝰ illaꝝ q̄litatuʒ gradibꝰ citra mediū fiat forma aq̄ vt appet in gn̄atione ignis imediate ex aq̄ q̄ qualr̄ s̄m ambas q̄litates alteret. In qua aūt dʒ ignē posse stare cuʒ friditate ꝛ hūiditate supra mediū. Si aūt medietatē latitudinis calitatis, ꝛ siccitatis itroducit eius forma: ꝛ tūc pari rōne aq̄ poterit cū calore ꝛ siccitate stare supra mediū. vel dʒ cū oi gradu circa mediū calitatis ꝛ siccitatis stare formā aq̄. si nō citius forma ignis itroducit q̄ʒ medietas latitudinis suarū q̄litatū itroducat. ℭ Istis ꝯ hanc positionē iā ꝯtentus: lʒ positio videat negare pncipiū per se notum: puta aliqđ esse elemētū corporeū. Maioꝛ ēt ps istoꝝ argumētoꝝ est ꝯ istos q interpretant opiōnē Auer. q ipse voluit in eadē parte māe esse q̄ttuoꝛ formas substāntiales q̄ttuoꝛ elementoꝝ remissas s̄m q sunt ibi quattuoꝛ cōbinationes qualitatū pmarū in gradibus remissis illis quattuoꝛ formis corrn̄dentes. tunc eni nālis difformitas mixtorum nō saluaret: ꝛ ēt non videret dr̄ia inter tale substantifice ꝛ q̄litatiue. semp eniʒ ad q̄litatis acquisitionē forme subalis sequeret acquisitio. Itē vapoꝛ eleuatus ab aq̄ qui sursum ascēdit nō esset formaliter aq̄ nec faciliter cōuerteretur ad nām aque cū sit ibi forma aeris intēsioꝛ forma aque vt pʒ calculanti per cōbinationes. Itē in hyeme aer nos circundans esset magis aqua q̄ʒ aer: qꝛ hʒ plus de frigiditate q̄ʒ caliditate: vt apparet ad sensum. Itē igne summo incipiente in aquā summeʒ agere s̄m ambas qualitates inciperet subito generare formas trium elementoꝝ. s. aeris terre ꝛ ignis. cū ibi cōbinationes remissas istis cōueniētes introduceret. Et sic per solius ignis actionē in aquā posset omnis forma mixti perfecti introduci: qꝛ q̄libet pportio tā in q̄ttuoꝛ q̄litatibꝰ primis q̄ʒ in formis substātialibꝰ elementorū imaginabilis pōt per talē actionē acquiri ꝛ talē proportionē sequitur ꝯplō ꝛ forma mixti iuxta positionē. ꝯñs vr̄ cōtra experientiā ꝛ ꝯtra oēs. ℭ Et si qs bene cōsideret v̄ba Auer. 3. celi cōmēto. 67. inueniet ipm hunc habuisse sensuʒ q in eadē pte māe sint adequate cuiuslibet quattuoꝛ elemētoꝝ forme. Nā ideo ponit eas remitti vt s̄m substantiā misceant. qđ dicit Aui. non posse dicere: cum dicat elementa remanere in formis suis substantialibꝰ nō refracta. Sʒ opʒ Auic. dicere q mixtio est tm̄ s̄m accidētia elementoꝝ ibi. n. per mixtionē vr̄ intelligere coexistētiā in eadē mā: quēadmodū in cōmento imediate sequente. ℭ Si quis igitur cum positione Auer. de remissione formarum

Instātia ad scđaʒ

Instātia ad tertiā

elemētaliū velꝫ ꝙ nō sint.4.forē in eadē mā coextēse:sed q̄libꝫ hꝫ ꝓpriū situ̅.tūc hēbit oēs difficultates ꝯ se q̄ sunt ꝯ sequētē opionē.ꝛ ponet fōias sbāles recipe magis ꝛ mi/nus sine aliq̄ rōne. Igiᷓ ꝯ hāc ptē nō arguo ꝓp hec ꝛ multa

Ugonis opi.

alia nota phis. ℭ Adhereo q̄rte positioni q̄ est Aui.cū ex ipa oia sensui ꝛ rōni cōfōrmia facilꝰ soluanᷓ q̄ꝫ ex aliq̄ alia rū. Notū ē.n.illis q̄ sunt in metalicis expti ꝙ ipsa sunt cō/stituta ex minimis terreis interiectis aqueis corpibꝰ.q̄ in di stillatiōe inplerisq̄ꝫ separi pnt. Prio tn̄ vꝫ ex pōne seq ꝙ ele mēta nō sunt mixta sꝫ iuxta posita:ꝛ sic nullū mixtū eēt ve re vnū sꝫ aggregatū ex elt̄is inuicē iuxta positis.vt arguit Auer.tertio celi.cōmē.allegato ꝯ Aui. Pro isto dī negan do ꝯñsꝫ.nō.n.dr̄ solū mixta cū hēant formas sbāles in mā coextēsas.nec ad istū sensum sumit mixtionē Ari.p̄ de gn̄atiōe ca.de mixtione. Uult.n.ꝙ miscibilia facile bn̄ sint diuisibilia ad ptes puas qd̄ nō esset ptinēs coextēsioni for marū. Ista.n.sic diuisa seruāt ꝓprios situs ꝛ hec mixtio nō solū fit s̄m q̄ntitatē partiū sed ēt s̄m q̄litatē.aliter.n. nō q̄li bet ps mixti eēt mixtū.nec mixtū eē vere mixtū vnū nisi p alteratiōnē miscibiliū acqreret vna cōplō ꝛ tandē vna for ma sbālis q̄ facit vniri vere elemēta ꝛ cōtinuari. Nō igiᷓ dr̄ mixtū vere vnū solū p aggregationē sed per vnitatē for me supadditē. Nec sunt elemēta mixta solū cōparatiōe ad sensuꝫ.cū lꝫ intellectꝰ ꝯfuse:ꝛ deus distīcte pcipiat diuersi/tatē situū.4.elt̄orū in mixto.tn̄ illa sunt vere vnita ꝛ p cō/plexionē vnā in vnoquoq̄ꝫ illoꝝ ꝛ p formā q̄ p hāc cōplo/nē acqriᷓ:vt dī ca.p̄cedēte. quā vniōnē in forma ꝛ q̄litate media vocat Ari.verā mixtionē.est.n.mixtio miscibiliū al teratoꝝ vnio. ⁋ Scdo p̄ncipalr̄ vr̄:ꝙ nō cuiuslibꝫ gn̄atio est alterius corruptio.nec eꝯ.cū in gn̄atione mixti imedia/te ex elemētis nihil corrūpaᷓ ꝛ in dissolutione mixti in ele mēta pro p̄ncipali nihil genereᷓ corrupto mixto. Pro hoc dr̄ cōcedēdo ꝯclōnē ad quā deducit.s. aliqd gn̄ari simplr̄ in substāntijs ꝛ nihil corrūpi:ꝛ eꝯ. Sufficit.n. Ari.ꝙ vnius elemēti gn̄atio est alteriꝰ corruptio ꝛ eꝯ ad saluādū perpe tuā successionē in gn̄atione ꝛ corruptione nō ponēdo ma/teriā infinitā.naꝫ mixta aut corrūpunᷓ in mixta aut in ele/

A mēta ꝛ gn̄anᷓ.aut ex mixtis aut imediate ex elt̄is. ℭ Et si bn̄ cōsideres textū Ari.p̄ de gn̄ationē. illo cap. Determi/natis aūt his ꝛc̄.oēs auctoritates sonātes ꝙ vnius gn̄atio est alterius corruptio sunt exp̄sse nō vniuersales exceptis duabꝰ.vna est hec. Nūc qdē tn̄ determinatū est q̄re in oī gn̄atione ente corruptione alteriꝰ. ꝛ corruptiōe ente gn̄a/tione nō simplr̄ attribuimꝰ gn̄ari ꝛ corrūpi adinuicē tran/smutabilibꝰ.ꝛ hāc intelligo ꝙ ille ablatiuus stet aduersa/tiue ita ꝙ sensus sit q̄uis oīs gn̄atio vnius eēt corruptio alterius.ꝛ eꝯ:tn̄ nō simplr̄ attribuimꝰ gn̄ari ꝛc̄. ℭ Alia ē auctoritas eius circa finē vbi dicit. Est alteriꝰ gn̄atio semp in substantijs alteriꝰ corruptio.ꝛ alteri corruptio alterius gn̄atio.ꝛ ista est vlīs de tpe ꝙ oī tpe gn̄atio vnius ē corru ptio alterius.ꝛ h̄ est verū de elt̄is. Neq̄ꝫ igiᷓ rō Ari. ad h̄ deducit ꝙ cuiuslibet mixti gn̄atio est alterius corruptio. Nec textus sui de ṗuocis hoc sonare vr̄. alr̄s tn̄ dici ꝙ qn̄ cūq̄ꝫ aliqd̄ vnū gn̄aᷓ ex vno imediate aut aliqd̄ vnū corrū piᷓ in vnū.tūc vniꝰ gn̄atio est alterius corruptio. ℭ Ter/tio p̄ncipalr̄ sequi vr̄ ꝙ mixti gn̄atio ex elemētis nō eēt ge neratio cū gn̄atio sit trāsmutatio totiꝰ in totū nullo sensibi li remanēte eodē vt subiecto:mōꝰ in tali mixti gn̄atione re/manet elemētū sensibile pro subiecto forme mixti: vt dicit pō. Dic dī ꝙ tex. Ari.p̄mo de gn̄atione. vbi poniᷓ dr̄ia in/ter alterationē ꝛ trāsmutationē in sbā:exponiᷓ a Cōmē. isto mō. Trāsmutatio aūt in sbā est cuꝫ nihil remansit in actu ex illo ex quo est trāsmutatio ꝙ sit subiectū illius rei in eo qd̄ sit essentialr̄ nō accn̄talr̄.ꝛ intelligo in actu eodē. Nā mā q̄ est subm gn̄ationis semp est in actu sꝫ nō in eodē actu est in termino a quo gn̄ationis ꝛ in termino ad queꝫ. Nunc.n.dicimꝰ ꝙ elt̄a qn̄ est mixtū nō sunt in eo in actu sicut p̄us. nā ꝛ sunt refracta in q̄litatibus ꝛ sunt colligata ꝛ deducta ad nām cōplōnalē p formā supadditā:ꝛ nō sunt p se existētia:sed tāq̄ꝫ ptes ꝯtinuate in toto q̄ dr̄ ab Aris. eē in pōa ꝛ nō actu in mixto. ℭ Uel dī s̄o. ꝙ mā mixti nō est in eodē actu an̄ gn̄ationē ꝛ post. Nā p̄ nō est in actu ali quo tota:sꝫ s̄m varias ptes hꝫ varios actꝰ. In fine aūt to/ta hꝫ vnū actū. ℭ Uel dr̄ tertio ꝙ in trāsmutatione sbāli nihil remāsit in eodē actu vltimato qd̄ sit subꝫ istiꝰ trāsmu tationis. Nā in gn̄atiōe mixti est forma supaddita vltimo/tus actꝰ māe post gn̄ationē q̄ nō erat an̄: ꝛ in corruptione eius remanet forma elt̄orū p vltimo actu q̄ p̄us non erat actꝰ vltimatꝰ:vel acqriᷓ noua mixti forma. ℭ Uel dī q̄rto ꝙ ꝓductio mixti ad esse p mixtionē nō est gn̄atio:ꝛ destrio mixti nō est corruptio:d̄ qbꝰ loqᷓ Ari.in de gn̄atiōe ꝛ cor ruptiōe:vt vult Com̄.s̄o de gn̄atiōe.ꝓpe finē p vnaꝫ char tā. Dicit.n.ꝙ cōmixtio non est gn̄atio simplr̄. neq̄ꝫ est alte ratio.ꝛ sic nō q̄libꝫ inceptio sbe est per gn̄ationē simplr̄ isto mō dictā:sꝫ aliq̄ p mixtionē. ℭ Uideᷓ q̄rto seq ꝙ elt̄a sunt in cōposito actu cū sint in eo cū forma sbāli nō refra/cta.ꝛ sic mixtū nō hr̄et aliquā formā sbālē supadditā. cō seq̄ntia tꝫ duplr̄. Primo q: in eadē mā nō pn̄t esse due for/me sbāles.alr̄.n.nō eēt signabilis cā.q̄re in aduētu vnius forme alia corrūpiᷓ. Et s̄o q: forma ista supaddita adueni et enti in actu ꝛ sic esset accn̄s. Hec.n.vr̄ esse dr̄ia inter for/mā sbālē ꝛ accidētalē posita a doctoribꝰ ꝙ sbālis adue

B nit enti in potētia:illa vero in actu. ℭ Pro isto dī ꝙ subie/ctū forme mixti cū quo cōponit vnū nō est mā vnius alicu ius elemētoꝝ.4.sed est mā in qua sunt.4.forme elemento rū s̄m varias ptes ita ꝙ minimū nālis mixti hꝫ formā in/diuisibilē quo ad molē q̄ p̄mo informat aggregatū ex.4.ꝛ cū eo cōponit vnū vere ꝛ nō cōponit cū aliquo elemētoꝝ.4.ita ꝙ subiectū forme mixti nō est mā actu per vnam for mā.ꝛ sufficit ad faciēdū ꝙ recipiat nouā.ꝛ ꝙ illa noua nō sit accn̄talis. Impossibile aūt est mām actuatā integre per formā vnā sbālē recipe aliā substantialē p̄ma non corru/pta. Et h̄ volunt auctoritates si q̄ reperianᷓ dicētes ꝙ for ma sbālis nō aduenit enti in actu: sed bn̄ accidētalis. Ex quo ēt appꝫ solutio ad rōnē q̄ solebat fieri:q: tūc in mām elemēti consilr̄ dispositā qualitatiue sicut vnū elementuꝫ in mixto posset extra mixtū introduci forma mixti sicut fie bat qn̄ elementū erat alijs iuxta positū. Nā nō dicimus in vno aliquo elemētoꝝ per se in mixto esse formā mixti: sed p̄mo in aggregato ex.4. Nec est incōueniēs imo ꝓbabile nullā esse mixti formā consilr̄ extēsaꝫ sicut extense sunt for me elemētoꝝ sed mixtorū homogeneorū que plurima cō tinēt minima nālia sue spēi.forma quodāmodo improprie est extensa cōposita ex formis indiuisibilibus quo ad mo/lē. Et per hoc poterit industriosus soluere alias difficulta tes.si que contra illā opinionem emergerent.

ℭ Medicus āt physico credere dꝫ ꝙ sunt qua tuor ꝛ nō plura quoꝝ duo sūt leuia: ꝛ duo gra uia: ꝛ leuia sunt ignis ꝛ aer: grauia terra ꝛ aq̄.

ℭ Ponit numerū:ꝛ narrat in gn̄ali q̄litates motiuas.ꝛ dicit ꝙ medicꝰ dꝫ credere phyco.ꝛ pꝫ. Cōsidera tn̄ ꝙ via ad ꝓ/bādū ista elt̄a esse.4. Est vna posita 2ᵒ de gn̄atione.suppō nēdo ꝙ corpa elemētata sunt oia p se tāgibilia.ꝛ ꝙ pᵗ dr̄e oiuꝫ corpoꝝ gn̄abiliū ꝛ corruptibiliū sūt dr̄e tāgibiliū.2ᵒ de gn̄atione.ꝛ nō sunt alie s̄m q̄s fiant gn̄atio ꝛ corruptio ꝛ cū alioꝝ sensibiliū dr̄ie nō sint cōes oibꝰ corporibꝰ gene/rabilibꝰ ꝛ corruptibilibꝰ.ergo supponiᷓ ꝙ p̄me differen tie tangibiliū q̄ sunt actiue ꝛ passiue in gn̄atione sunt cali/ditas.frigiditas.humiditas.ꝛ siccitas. Nā alie oēs tangi biles qualitates vel ꝯrietates reducunᷓ ad istas.exceptis grauitate ꝛ leuitate que non sunt actiue modo dicto. ꝛ si/milr̄ asperitate ꝛ lenitate:densitate ꝛ raritate. ipse aūt p se

C nō reducunᷓ ad alias. ⁋ Ex qbꝰ sequiᷓ ꝙ iste dr̄ie dicūᷓ eē

ꝑmoꝝ corpoꝝ gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū. ⁊ q᷑ ille nūq̄ꝫ repi untˀ in subito sole sꝫ copulate. māifestū ē ꝙ nūerˀ corpoꝝ ꝑ moꝝ gn̄abiliū erit sꝫ cōbinationē polēꝫ i istis. 4. q̄litatibˀ q̄ nūerˀ est q̄ternariˀ. ⁊ q᷑ videmˀ ꝙ ignis ē cal's ⁊ sic. aer cali. ⁊ hu. aq̄ fri. ⁊ hu. ⁊ t̄ra fri. ⁊ sic. Jō dicimˀ ista. 4. el'ta. cū ista sint qbˀ ꝯueniunt ꝑ'oīe q̄litatū tāgibiliū in sui sim plicitate. Indiget tn̄ hec rō additamēto q̄ ꝓbaƭ nullū istoꝝ rū nec aliq̄ duo eē alioꝝ duoꝝ el'ta. in. 2. de gn̄atione. ex q̄ ex̄pisse videbis intētionē Ari. eē ꝙ ipoſ'e est aliqđ eē calm alicuiˀ nisi sit in eo ſm formā ſbalē. ⁊ tu in illa ꝯsidera. ſcđa via sumiƭ. 4. celi. tex. cō. 44. ⁊ cōmē. eodē. iuxta expōnem Auer. lꝫ Themistius nō velit illā esse demōstrationē. ⁊ est ꝙ existēte leuitate ⁊ grauitate opꝫ aliqđ eē leue simplr̄ et aliqđ graue simplr̄. ⁊ aliqđ graue ⁊ leue cōparatiue. ⁊ ista cōparatiua necessario sunt duo. vt ibi Cōmen.

¶ Terra est corpˀ simplex cuius locus nāl'is in medio totiˀ existit in quo nāliter manet q̄eta et ad ipm̄ cū ab eo sepata fuerit nāliter moueƭ: ⁊ hec q̄dē eiˀ nālis grauitas existit: cuiˀ q̄dē natu ra frida est ⁊ sicca. Ipsa. n. talis existit ꝙ si dimiſ sa fuerit neq̄ꝫ altera res extrinseca eaꝫ ꝯuerterit appebit ex ea friditas sensibilis ⁊ siccitas. Eius vero eēt in gn̄atis iuuamētū p̄stat ad retētionē faciēdā ⁊ fixionē ⁊ ad ꝯsuādas figuras ⁊ formas.

¶ Ponit terre notitiā ex pᵗe q̄litatū motiuaꝝ ⁊ q̄litatū alte
A ratiuaꝝ q̄s sibi determiat. ⁊ eiˀ opatiōes i mixtoꝝ pꝫ. per formas āt ⁊ figuras idē itelligo. ¶ Attēde ꝙ ꝑ. ꝙ mediū mū di dr̄ locˀ nālis terre vl' sumēdo mediū mundi p ꝯcauo aq̄ ꝙ est mediˀ locˀ i mūdo. ⁊ sic est locˀ cōtinēs. vl' sumendo mediū p centro ⁊ tūc ē locˀ terminās nō cōtinēs. vel dr̄ cen
B trū locˀ nālis: q᷑ ad h̄ vt terra sit nālr̄ locata. reqriƭ ꝙ cen trū eiˀ sit centrū mūdi. ¶ No. 2ᵒ ꝙ lꝫ ignis nō appetat q̄e scere in loco ꝓpo. imo motˀ circularis in ꝓpa spera nō sit si bi violētˀ. tn̄ terra appetit q̄escere: ⁊ p sui grauitate resiste re moueri ipsaꝫ circulariter circa centrū mūdi: aq̄. n. motˀ
C cū sit calefactiuus plus repugnat nāe terre q̄ꝫ nāe ignis.
¶ No. tertio ꝙ terra moueƭ ad locū deorsum vt in eo cō seruet. Cū. n. terra est in tāta distātia a celo ⁊ mediat aq̄ in ter ipsam ⁊ celū. agit celū in terrā quādā q̄litatē eius ꝯser uatiuā ⁊ istā q̄litatē nō ageret nisi cuꝫ determinato medio
D ⁊ ad determinatā distātiā q̄ cōcurrūt in terra nālr̄ locata.
¶ Ex quo intelligis nō oportere cogitare q̄re nō sit illa q̄ litas ita intēsa prope celū sicut in locis terre: q᷑ ibi non ap plicaƭ celū cū circūstantijs cū quibˀ est. hō q̄litatis actiuū.
¶ Utrū quelibet terre pticula appetat: vt eius centrū sit cen trum mundi. Questio. ij.
E Utrū aūt q̄libꝫ pticula terre nitaƭ vt cētrū eiˀ sit cē trū mūdi vl' nō: lꝫ varie sint opiones. Ego credo tn̄ ꝙ sic iuxta mētē Ari. 1. de celo. Idē ꝫ ē appetitˀ in forma totius ⁊ ptis. Nec habeo p incōuenienti ꝙ vna ter ra colūnaris figure vniformis in gradu ⁊ potētia deducto cremēto potentie. ⁊ decremēto resistētie eius in motu ⁊ re motis ipedimētis extrinsecis infinito tpe moueretur ⁊ nū q̄ꝫ eius centrū fieret centruꝫ mundi. Ne ergo tali fine fru straretur prouidit nā de acq̄sitione impetus.
¶ Utrū terra naturaliter locata sit. Questio. iij.
F In q̄ōne aūt de tota terra q̄uo sit locata nālr̄ cū ſm pᵗē supemineat aq̄ sunt varij modi dicēdi. Et est vnˀ ꝙ cētrū grauitatis t̄re est cētrū mūdi. sꝫ terra est ita difformis grauitaᵗ q̄đ est idē cētrū grauitatis ⁊ magni tudis centrū. ⁊ ita sit vt supficies ptis terre leuioris sit di stātioꝛ a cētro mūdi q̄ꝫ supficies extrema ptis grauioris p duplū ad distātiā iter cētrū grauitatis ⁊ magnitudis. Cuꝫ igiƭ aq̄ decurrit ad loca decliuiora coogiƭ pᵗe grauioꝛ leuio re manēte discoopta. ad qđ iuuāt cauernositas discoopte ptis in q̄ multˀ aer ꝯtineƭ ⁊ adiuuāt stelle q̄dā tenētes ter ra suspēsaꝫ p salute aiantiū. vel alr̄ probibētes mare septē trionale oceanū a cursu suo ne coopiat terrā. Et q᷑ terra sep tētrionalis est altioꝛ: vt ꝓbat Ari. 2. metheoꝝ. q᷑ maria se ptētrionalia currūt v̄sus meridionalia. ¶ Sed mihi vƭ ꝙ
G terra septētrionalis dꝫ esse grauioꝛ ⁊ fridioꝛ meridionali. pp̄ ea ꝙ oblique ⁊ minˀ a sole respiciƭ ⁊ videmˀ ppetua fri goꝛa ⁊ niues. Jō nō credo istas eē cās. nec estimo aquā mi norē q̄ꝫtitatiue terra intrin ꝙ nō sit nisi p ꝯplendis q̄busdā terre vallibˀ ⁊ cauernis vt q̄dā dicūt. Sꝫ estimo terrā pu rā locari isra aquā ⁊ aquā eē supioꝛē q̄libꝫ talis terre tota lia pᵗe. Sꝫ tn̄ cū h̄ dico q̄dā eē mixta terrea i plerisq̄ꝫ locis applicata huic terre pure q̄ mixta ſm extremā ptes oium tn̄ sup aquā quātū est necīū p ꝯseruatiōe viuētū vniuersi ⁊ terra pura huic descēsui resistit. Terra v̄o nālr̄ ē fri. ⁊ sic ca in summo vt pōt colligi ex cōmē. 3. celi. cōmē. 67. Naꝫ ad oēm remotionē alicuiˀ gradus istaꝝ qualitatū sequiƭ for ma ſbalis remotio iuxta suā positionē. lꝫ. 2. de gn̄atione. di cat terrā magis siccā q̄ꝫ frigi. ⁊ aquā magis frigi. q̄ꝫ hu. ⁊ aerē magis hu. q̄ꝫ cali. ⁊ ignem magis cali. q̄ꝫ siccuꝫ. Qđ ego interpretoꝛ ꝙ vnūq̄đq̄ꝫ elementū hꝫ vnā istarū quali tatū in summo sue nāe magis cōformem: lꝫ non habeat eā intensiorē. Juuat autē terra ad tenendas figuras mixta cū Aqua cū qua cōstituat continuū duorum.

¶ Aqua aūt est corpus simplex cuius naturalis locus est: vt sit circūdās terrā ⁊ circūdata ab ae re cū in suis sitibˀ naturalibˀ permanserit. ⁊ hec quidē est eius grauitas cōparatiua. — Idem 2ᵒ hˀ doc. 2. ca. 9. ⁊ 1. de ele mentis Gal.

¶ Notificat aquā ꝑ p q̄litatē localr̄ motiuā. 2ᵒ p q̄litates al teratiuas. 3ᵒ ponit eiˀ opatiōes in mixto. 2ᵒ ibi (Que frida) 3ᵒ ibi. (Cuiˀ eē) ¶ Dicit ꝑ ꝙ aq̄ est corpˀ simpˀ cuiˀ locˀ nā lis ē vt sit circūdatˀ ab aere ⁊ circūdat terrā. cū ista el'ta p mānserint i suis sitibˀ nālibus. ⁊ v̄tus q̄ moueri facit eā ad hūc locū est eiˀ grauitas ꝯparatiua. q̄ tn̄ nō dr̄ cōparatiua respcū grauitatis terre. q᷑ sit remissioꝛ in gradu. sꝫ q᷑ sit di uersa in spē ab ea iclinaƭ ad locū vniˀ. ij. ¶ Cōsidera ꝙ nō vbicūq̄ꝫ situaƭ aq̄ sub grauiori imediate ⁊ sub leuiori ē ip sa nālr̄ locata. Et iō Aui. dixit cū in suis sitibˀ nālibˀ pmā serit. ¶ Ex quo pꝫ falsuꝫ esse cōe dcm̄ ꝙ vbicūq̄ꝫ poniƭ aq̄
H sup̄ grauiˀ se nō grauitat. Uidemˀ. n. peluim lapideū plus pōderare iposita aq̄ q̄ꝫ ante: sꝫ imaginata terra nālr̄ locata circa centrū ⁊ aere nāliter locato in ꝯcauo ignis remanet situs orbicularis medius inter terrā ⁊ aerē in quo nāliter quiescit aq̄ ⁊ ad quē moueƭ. Q̄uo aūt iā de facto aliq̄ ter re supficies remanet discooperta dcm̄ est supra. Qđ autez quidā dicūt stāte situ imaginato elemēto ꝓ nullū eē ꝓpriū locū aque: q᷑ ꝯcaua supficies aeris ⁊ conuexa terre nō est locus ꝓprius: lꝫ sit dcm̄ sustētabile: tn̄ ab eis nō probatur. Assumūt eni q᷑ tunc sequereƭ locatū propriū maiorari lo co ꝓprio minorato: qđ est impoſ'e vt dicūt: cū locus debe at esse equalis locato. Pueri enim mediocriter instructi in 4. phyſi. sciūt possibilitatē illius ꝯclusionis. eadē. n. supfi cies in forma sperica plus ꝯtinet. q̄ꝫ ipsamet in alia forma. ⁊ sic aliquātulū maiori plus cōtinet. Sed cū dr̄ locuꝫ pro priū esse equalē locato. intelligiƭ ſm cōtinentiā. aliter eniꝫ non esset in magnitudine locus locato cōparabilis.

¶ Que frigida est ⁊ humida. s. eius nā talis exi stit ꝙ si dimissa fuerit sicut ē neq̄ꝫ vlla cā extrinse ca ei ꝯ̄ria fuerit apparebit ex ea frigiditas sensi bilis: ⁊ dispositio q̄ est humiditas ⁊ ipsa q̄dē est eius gn̄atio in creatione sua que reddit eā aptā ad spargendū ⁊ extendendū p q̄libet re quātis sit pauca: ⁊ recepit oēm figurā q̄ ē sꝫ nō retinet. — Aq̄ hu̇ dius est elemētū vt Gal. i ꝺ simpli. medi. c. 7. dist. 3.

¶ Declarat explicite aquã ex q̃litatib⁹ suis actiuis ⁊ passiuis. dicẽs ꝙ ipsa deducto ipedimẽto repit̃ sensibilr̃ frida: ⁊ appet in ea hũiditas. Et ista hũiditas est illa cui⁹ gñatio in creatiõe aq̃ reddit aquã aptã ad hoc vt spargat̃ ⁊ extendat̃ p q̃libet re a q̃libet virtute sparsiua: q̃uis pauca talis v̇tus sit: q: aq̃ ꝓpter humiditatẽ modicũ resistit spargenti: ⁊ facile recipit oẽm figurã licet modicũ retineat.

Arist.

¶ Cuius esse in generatis iuuamẽtũ p̃stat ad figurandas formas q̃s in suis diuisionib⁹ aliq figurare volũt ⁊ ad figurãdũ ⁊ ad lineãdũ ⁊ temperandũ. Humidũ.n. lꝫ cito formas figurales amittat cito tñ eas recipit sic siccũ lꝫ eas duriter suscipiat: duriter tñ retinet eas. Cũq; hũiduꝫ ⁊ siccũ se adinuicẽ tẽperauerint adipiscet̃ siccũ ab hũido vt cito suscipiat tensionẽ ⁊ facile figurari possit. ⁊ acqret humidũ a sicco vt retineat firmiter qḋ in eo accidit ex rectificatione ⁊ eq̃tione. ⁊ pp humidũ ꝓhibet̃ siccũ a sua separatiõe: ⁊ ꝓpter siccũ ꝓhibetur humidũ a sua fluxibilitate.

¶ Ponit iuuamẽta aq̃ in mixto: ⁊ sunt ꝙ aq̃ p̃stat iuuamentũ ad recipiẽdas figuras artificiales ⁊ in figuratione ⁊ lineatione factis nã ⁊ certificatiõe.i. lineatiõe ad certã figurã. Nã humidũ lꝫ nõ retineat figuras: facile tñ recipit eas ⁊ sicut faciliter recipit ita faciliter amittit. siccũ v̇o ecõtra. Cũ ergo sunt inuicẽ cõmixta vnũ ꝑ alteruꝫ: tẽperat̃ ita vt siccũ recipiat facili⁹ ⁊ humidũ retineat meli⁹: ⁊ cũ h̃ ſpant sene sint gradus excessiui in cõueniẽti permixtione.

¶ Aer aũtẽ corp⁹ simplex: cui⁹ nãlis loc⁹ est vt sit sup aq̃ ⁊ sub igne: hec.n.ẽ ei⁹ leuitas cõpatiua. Ipsius.n. nã calida ẽ ⁊ hu. ſm regulã quã diximus. Cui⁹ q̇dẽ esse in gñatis iuuat vt rarificent̃ ⁊ alleuient̃ ⁊ subtilient̃ ⁊ ad supiora eleuentur.

¶ Notificat aerẽ: ⁊ pꝫ. Id aũt qḋ ponit̃ ſm rõnem quã diximus intelligit̃ ꝙ nõ aliũde alterat⁹: vt supra dr̃ de aq̃ ⁊ terra. De loco aũt aeris ⁊ leuitate sua cõparatiue dicendũ est proportionabiliter: sicut de grauitate aque.

¶ Utrũ terra in sphera sua grauitet. Q̃ó. iiij.

Utrũ aũt grauitet in propria sua sphera ad hũc sensuꝫ ꝙ nitat̃ ad descẽdẽdũ credo ꝙ nõ: sed dr̃ grauitare: q: facilius moueret̃ deorsuꝫ q̃ꝫ sursuꝫ versus loq̇ndo de puro aere. Et h̃ vr̃ intellexisse. Cõmẽta. 4. celi. cõmẽ. 39. Dicit eni: ⁊ intelligẽdũ est p grauitatẽ in suis locis ꝙ supius diximus ad expulsionẽ coꝝ a facilitate violentiã facile ad inferius. Qḋ aũt dixit Ari. eodẽ. 4. tex. cõmẽ. 30. ȯ vtre pleno aere ꝙ sit grauior vacuo. negatũ ẽ a Themistio: nec est tñ a Cõmẽ. approbatũ eodẽ cõmẽ. ſꝫ vult ꝙ Ari. nõ est sustẽtatus supillo exẽplo. ¶ Ex eodẽ cõmẽ. 30. circa ꝑncipiũ. Potes intelligere seu colligere ꝙ motus aq̃ sursuꝫ ad spherã aeris pp necessitatẽ vacui est violẽtus. Licet q̇dã expositores dicũt ipsum esse nãlẽ neutralitate cause ⁊ male. Reliqua patẽt cũ intellexeris ꝙ per aerẽ permixtum leuigantur mixta in sphera aque non in sphera propria. Uide Arist. ⁊ Cõmen. in. 4. celi. cõmẽ. 39. de ligno ⁊ plumbo in aere ⁊ aqua adinuicem cõparatis.

¶ Ignis v̇o est corpus simplex cuius nãlis locus sup oẽs elemẽtarias existit ptes: q ẽ ꝯcaua celi supficies. ipe nãq; ad celũ puenit. ⁊ hec q̇dẽ est ei⁹ leuitas absoluta. Cuius nã cal'a est ⁊ sicca ⁊ ei⁹ eẽ in gñatis p̃stat iuuamẽtũ vt maturet: ⁊ subtiliet: ⁊ ꝑmisceat: vt ⁊ ei⁹ penetratione currat p ea substãtia aerea ⁊ vt duoꝝ elemẽtoꝝ grauiũ frigidoꝝ purã friditatẽ frangat: ⁊ vt de elementaria ꝓprietate ad cõplexionalitatẽ redeat.

¶ Hic d̃scribit ignẽ. ponẽdo iuuamẽta i mixto: ⁊ pꝫ de loco suo: q: videm⁹ ipꝫ vñ q̃q; ex aere ascẽdere. Idẽ arguẽdũ est aliquẽ eẽ locũ sup spherã aeris vbi locat̃ aliqḋ simp'. ⁊ vide hui⁹ declarationẽ. 4. celi. tex. cõm. 31. ⁊ cõmẽ. eodẽ. Ignis aũt dr̃ cal's ⁊ sic. absolute. ⁊ nõ dr̃ i text. cũ ꝯdõnib⁹ sicut de alijs. vl' q: pp sui fortalitatẽ nõ cõpatit̃ friditatẽ sup mediũ. ¶ Uel ꝙ magis credo q: sensus nõ põt eẽ iudex ei⁹ fridi si daret̃. Nõ.n. discernet̃ ab aere. leuitas aũt ignis ẽ absoluta. q: nullus est loc⁹ corpoꝝ mobiliuꝫ motu recto supior loco ignis. Sũt aũt sex opõnes ignis i mixto q̃s narrat Aui. Maturatio.i. digõ. ois.n. digõ sit a cal'o. 2ª est ꝯpatio ⁊ itelligo ꝯpationẽ.i. ꝑfectionẽ mixti. ꝯpari.i. ꝑfici ad instiriã. p calorẽ eni recipit̃ ꝑfectio q̃ ẽ ꝑri⁹ ꝯpationũ mixti. 3ª ẽ subtiliatio ⁊ est clara cã. q̃rta ẽ ꝙ sua penetratio ſuat viã sube aeree vt currat p mixtũ vt sũt vene vl' arterie vel alij pori p q̃s currit spũs i aiali. q̇nta est miorãtio friditatis pure elemẽtorũ fridoꝝ. ⁊ mod⁹ pꝫ. sexta ẽ ducere elemẽta de ꝓprietate elemẽtari ad ꝯplonẽ: ⁊ h̃ nihil aliud ẽ dicere nisi ꝙ dũ agunt ⁊ patiunt̃ elementa adinuicẽ cũ venerint ꝑme q̃litates ad grad⁹ ꝯueniẽtes mãe p certa ꝯplone illḋ qḋ introducit cõplonẽ ẽ ignis vl' calor ignis. ¶ Et h̃ voluit exp̃sse Auer. i expõne. 4. metheu. ca. 2. vbi dicit ad finẽ. Et elemẽtũ qḋ ẽ gñationis cã ꝑ' añs operãs in reb⁹ corporalib⁹ est ignis. ⁊ id qḋ est aer. ⁊ qḋ est aq̃ cito destruunt̃ p ignẽ: ⁊ elemẽta oia sunt subiecta igni. ⁊ ignis est operãs in ista ⁊ vincens ista. Hec cõmẽ. vñ paulo post subdit. Et postq̃ꝫ res est sic. tunc oẽ mixtũ hꝫ ꝓpriũ calorẽ ſm propriã nãm qḋ est calor ⁊ silitudo forme. Uolo dicere ꝙ calor cõcludit mãm ⁊ terminat ipsam. ¶ Et aduerte ꝙ h̃ s̃nia Cõmen. est s̃nia ⁊ fundamẽtũ dicentiũ ꝙ oẽ mixtũ est a dñio calidũ ⁊ humidũ. sed hoc magis in sequenti capitulo.

R

¶ Duo aũt grauia plus iuuãt ad mẽbroꝝ gñationẽ ⁊ coꝝ qetẽ: ⁊ duo leuia plus iuuãt ad gñationẽ spirituũ ⁊ motionẽ coꝝ: ⁊ ad mouẽda mẽbra lꝫ motor nõ sit nisi aia: hec sunt elementa.

¶ Cõparat elemẽta grauia ⁊ leuia q̃ ad mixta i corpe hũano. Et dñr duo grauia plus iuuare ad mẽbroꝝ gñationẽ ⁊ plus q̃ntitatiue eẽ i mẽbris ceteris elemẽtij ñ grauib⁹ ⁊ ad qetẽ faciũt: q: ista q̃uis appetũt qescere vt sup̃ dcm̃ ẽ ȯ terra: ñ sic aũt leuia. Reliq̃ v̇o q̃ dñr sũt nota: cũ spũs sit q̃si aer ⁊ dr̃ mot⁹ fieri ab aia ꝑncipalr̃. Et intell'ndo de motu voluntario: ⁊ ẽt de motu spũum per quẽ transeunt ad membra.

¶ Utrũ aliqua qualitatũ motiuarũ reperiatur intensior in mixto q̃ꝫ in elemẽto: silr̃ de q̃litate ꝑma. Q̃ó. v.

Solet autẽ dubitari hic. vtrũ aliqua primaꝝ qualitatũ vel aliqua motiuaꝝ localiter sit reperibilis i intensior in aliquo mixto q̃ꝫ in elemẽto. Et vr̃ ꝙ sic: q: plũbũ ⁊ aurũ plus põderãt q̃ꝫ terra equalis quãtitatis. Nec põt dici ꝙ sint densiora terra cũ non sint frigidiora nec habeãt densitatẽ nisi a densitate elemẽtoꝝ q̃ maxime est in terra. Et aliq̇d vr̃ fridius aq̃ vt opiũ ⁊ mãdragora: q̃ maiorẽ effectũ faciũt in ꝑua quãtitate: q̃ꝫ aq̃ in magna. ¶ Hic põt cõcedi ꝙ mã informata certa forma mixti põt plus recipe de multitudie vtriusq; ꝯrioꝝ q̃ꝫ de vno eorũ vel ambob⁹ sil' informata forma elemẽtali: ⁊ sic mixtuꝫ aliquo eẽto hꝫ q̃litatẽ itẽsiorẽ ⁊ elemẽta dñr hr̃e sũmas q̃litates: q: in simplicitate nõ ꝑñt hr̃e intensiores. ꝟ Alr̃ dicũt ꝙ repit̃ in mixto q̃litas scḋa infridatiua certo mõ plus q̃ꝫ friditas sũma in simplici in eque dẽso: ⁊ eq̃ magno existens sulbo vt in aq̃ ipsa sicut q̃litas in opio repta q̃ non est friditas actualis. ⁊ pria: ⁊ sic diceret̃ in calefactiua. Prie tñ q̃litates in nullo repient̃ intẽsiores q̃ꝫ in simplici. Et de

grauitate rñderi ꝑtistis duob⁹ mõis. Nã nõ vr̃ ĩpõle eẽ in plũbo ⁊ auro q̃litates motiuas deorsũ alias .s. a grauitate elt̃ali q̃ q̃litas motiua auri deorsũ ẽ q̃litas 2ᵃ. ita ĩseq̃ns mixti forma ꝙ nõ est elt̃i: ⁊ ita ponderabit auꝝ plus terra duab⁹ q̃litatib⁹ diuersaꝝ spẽruz se iuuãtib⁹: sic imaginato ferro in eq̃libra cui supponeret̃ magnes eleuaret a sua eq̃litate ferrũ sibi eq̃le in altero brachio exñs nõ alteratuz a magnete. Et hõ ꝑ duas q̃litates: quaꝝ altera ꝓpria est grauitas: altera q̃litas a magnete introducta: nec erit ista q̃litas in plũbo ⁊ ferro motiua eiusdẽ spẽi cuz sua grauitate. hʒ .n. alias opationes q̃s nõ hʒ grauitas. ¶ Uel tertio dĩ ꝙ nõ obstãte ꝙ grauitas sit in plũbo remissior. tñ qꝛ dirigitur a forma substãtiali potentiori: respectu huius effect⁹ qui est descendere ideo magis grauitat.

¶ Doctrina tertia est de ↄplõnib⁹. Cap. j.

D. complexio fit subiã Galen. ad monteũ in pri°. ⁊ de vtili. par. cuz hm non tenem⁹. A. ↄdicen. ipsi qꝛ ↄsiderãdo cõplonẽ vt ↄberet ↄnato mẽbro talr hẽt rõnem q̃lis.

Omplexio ẽ q̃litas q̃ ex actione ad inuicẽ ⁊ passione ↄ̃riarũ q̃litatũ in elt̃is inuẽtarũ: quoꝝ ptes ad tãtã puitatẽ redacte sunt vt cuiusq̧ earũ plurimũ cõtingat: plurimũ alterius prouenit.

¶ Hec est tertia doctrina hui⁹ fen: in q̃ determinat de ↄplõne ⁊ ↄtinet tria capl̃a. In p̃ determiat de ↄplõne absolute ⁊ hʒ gñalẽ cõpationẽ ⁊ diõnẽ. in 2° determiat d cõplonib⁹ mẽbroꝝ. in 3° docet de distictiõe cõplonũ hm etates. ptes patẽt. ¶ Pñs capl̃z hʒ tres ptes. In p̃ diffinit̃ cõplo. in 2° diuidit̃. in 3° ponit̃ recapitulatio. 2ª ibi. (Et illõ.) tertia ibi. (Medic⁹) p̃ in duas. p̃ ponit diffinitionẽ. scd̃o dclarat modũ quo fit cõplo. ibi scd̃a. (Cũ .n.) De pma dicit ꝙ cõplo ẽ q̃litas q̃ ꝓuenit ex actiõe ⁊ passione pmarũ q̃litatũ ↄ̃riarũ repertarũ in elt̃is: quoꝝ elt̃oꝝ ptea ad tãtã puitatẽ reducte sunt ꝙ plurimũ vnitis cõtãgant pl̃m alterius.

¶ Utrũ cõplo vna q̃litas existat. Questio. j.

Hic attẽde ꝙ doctores aliq̃ dñt cõplonẽ nõ esse q̃litatẽ vnã nisi ꝑ attributionẽ ad vnaz formã sbantialẽ cui⁹ ẽ istr̃m. Hec tñ cõplo nõ est nisi aggregatuz ex q̃litatib⁹ pmia reptis in mixto. hõ ĝ aggregatu ex actiõe ⁊ passiõe pmaꝝ q̃litatũ prouenit. ⁊ est q̃litas supple vna ꝑ relationẽ ad formã vnã. ¶ Et hʒ hõ positio ꝓ fundamẽto illõ cõe ꝓuerbiũ. Frustra fit ꝑ pl̃a qõ põt fieri ꝑ pauciora. Sʒ oia q̃ vident̃ saluari pñt nõ ponendo ↄplonẽ distinctã ab illis q̃litatib⁹. ĝ ⁊c̃. Qõ saluari pñt oñdũt rñdẽdo ad aduersa argumẽta. Certũ est ãt ꝙ Ari. nõ ꝓtulit ad hũc sensũ hãc ꝓpõnẽ. ꝙ oẽ id dicim⁹ nõ eẽ qõ possum⁹ ꝑtinaciter tenere nõ eẽ defendẽdo a ↄ̃dictiõe. Sʒ si aliq̃ ponat̃ res cui⁹ eẽ sit ad nullã vtilitatẽ tũc dic̃ illã nõ eẽ ponẽdã. Nũc ãt illi q ponũt cõplonẽ q̃litatẽ scd̃am sibi multas attribuũt in mũdo cõmoditates: vt patebit. ¶ Scd̃a positio ẽ ꝙ cõplo ẽ q̃litas scd̃a resultãs ex actiõe ⁊ passiõe pimarũ q̃litatũ ad ĩuicẽ. q̃ aut ẽ vnica in vno aut due hm exigẽtiã duaꝝ pmaꝝ ↄ̃rietatum: sʒ de hac .j. ¶ Ad istã pmã opi. ĩprobãdã supponit̃ p̃ ꝙ cõplo ẽ q̃litatiua dispõ in mixto ꝑ quã imediate ⁊ pncipalr̃ ↄseruat̃ forẽ mixti i mã: nisi .n. de tali q̃litate itelligerẽt doctores nõ valeret argumẽtũ Ari. l hõ. c. ĩfra. ¶ Q, si ĩpa medicia ẽ tpata tẽperamẽto hũano eẽt ex ipsamet suba hũana: sʒ voluit ꝑ illud qõ tpamẽtũ hũanũ ẽ tale ꝙ si ĩpm est alicui⁹ rei ↄplo ista ẽ res d suba hũana: qꝛ id qõ in mã formiã fuat ẽ ↄplo. ¶ 2° suppono ꝙ ↄplo ẽ q̃litas ꝑ quã forma mixti pficit opatiões sibi ꝓpas hm ꝙ ẽ tale mixtũ. Et hõ itez ẽ cõis ↄceptio oium q loquũt̃ de ↄplone. Alr̃ .n. nõ oporteret lesa opatiõe ꝑ malã ↄplonẽ reducẽ ad tpamẽtũ mẽbrũ lapsum. ¶ 3° suppono ꝙ sint aliq̃ duo aggregata q̃litatũ silũ oio ⁊ ineq̃li ⁊ cõsili mã. ⁊ vnũ coꝝ ẽ sufficiẽs ꝑ forma ↄseruãda. Reliquuz est sufficiẽs ꝑ foia eadẽ i spe ↄseruãda. Et si vnũ ẽ ↄueniẽs istr̃m alicui⁹ forme ⁊ reliquũ ẽ silr̃ copulatũ cũ alia forma eiusdem spẽi. Ista suppõ pʒ: qꝛ nulla vr̃ rõ dispitatis. Tũc pono i cãu ꝙ ꝑ ligaturã brachij vl̃ alio mõ fiat oppilo inter manũ socratis ⁊ cor ⁊ cerebrũ ⁊ epar ⁊ ab exteriori agẽte fiat tale. ita ꝙ i mãu remaneat ꝑcise tãta mẽsura caloris frigoris hũiditatis ⁊ siccitatis quãta prius: vt pʒ eẽ impõle. vl̃ si ñ tãta saltẽ tãta quãta i aliq̃ mãu viuẽtis hois. Et pʒ ꝙ man⁹ socratis extermiabit̃ ⁊ corrũpet̃ ⁊ estiomenabit̃. vt pʒ ad expiẽtiã: nec sentiat nec localr̃ mouebitur. ¶ Tũc arguo sic. ista aggregata pmaꝝ q̃litatum sunt oio silia i mãu socratis vel i hõ ꝙ fuit man⁹ socratis ⁊ i manu platonis. Sit .n. plato ille ali⁹ q hʒ manũ nõ applicatã: sed illõ aggregatũ nõ ẽ sufficiẽs ad ↄseruãdã aiam i mãu sor. nec istr̃m ↄueniẽs aie ad suas opatiões pficiẽdas. igit̃ nec illõ i mãu platonis ꝑ suppositũ: ⁊ sic nullũ istoꝝ erit cõplo man⁹ ꝑ suppões ꝑcedẽtes. Aliq̃d ĝ aliõ erit ↄplo. ¶ Nec valʒ si dicat̃ ꝙ reqrit̃ depẽdẽtia a certo agẽte. tũ qꝛ cõplo nãlis ẽ fixa: tũ qꝛ illõ agẽs certi modi nõ reqrit̃ ꝓ gñanda ↄplone: nisi aliq̃d aliõ ab illis gradib⁹ pmaꝝ q̃litatũ debet itroducẽ. Pñt .n. illi eq̃ bñ ab alio agẽte introduci: ꝙ si alia q̃litas dʒ itroduci ab isto agẽte ꝑter illos grad⁹ pmarũ q̃litatũ: tñ illa alia q̃litas erit ↄplo cũ ꝑ eã ↄseruet̃ pncipalr̃ foia: ⁊ qꝛ ipa ẽ istr̃m ꝓpriarũ opationũ forme. nõ ponẽdo ĝ ↄplonẽ q̃litatẽ disticttã a pmis. nulla posset assignari cã q̃re determiata mixta reqrũt determiata agẽtia ⁊ nõ pñt ꝓduci ab his oib⁹ q̃ pñt talẽ ꝓportionũ q̃litatũ pmaꝝ itroducere i mã q̃lis repit̃ in eoꝝ gñatiõe. Nec ẽt q̃re mẽbra ꝑ determiati mẽbri ĩfluxũ pñt moueri ⁊ sentire quo remoto remanẽtib⁹ q̃litatib⁹ pmis i eodẽ gradu. nõ tñ pñt in istas opatiões. ¶ Attẽde tñ ꝙ nõ negat̃ mltas eẽ ↄueniẽtes q̃litates ꝓ certis opatiõib⁹ q̃ nõ sũt cõplones: vt sũt sapores odores: calores: diaphaneitas: ⁊ mlt̃e silẽs. Opʒ .n. ad hõ vt sit cõplo ꝙ sit imediate ex actiõe q̃litatũ pmarũ ⁊ ꝙ sit actiua actionũ similiũ actionib⁹ pmaꝝ q̃litatũ ⁊ resistitiua ꝙ nõ hñt q̃litates dicte: ois ẽt cõplo ĩfluẽs imediate fit ꝑ actionẽ pmaꝝ q̃litatũ. ¶ Ex quo appet ꝙ in diffinitione cõplonis dʒ dici q̃litas q̃ imediate ꝓuenit ⁊c̃. Et adde in fine actiua ⁊ passiua ꝑ se actionũ cõsimiliũ actionib⁹ pmaꝝ q̃litatũ nec alr̃ saluare possũ calorẽ cõplonalẽ agere ad mãe digõnẽ ⁊ putredinalẽ vel febrilem agere ad putrefactionẽ. Nec q̃re corpus flegmaticũ reductum ad gradũ caloris ⁊ siccitatis tẽperati ꝑ calefactionez ignis nõ sit ita bñ tẽperatuz ad iustitiã sicut aliud nec ita bñ perficiat opationes. Oia eniz sup isto pendẽt ꝙ si hec sola mensura ⁊ ꝓportio qualitatũ pmaꝝ sufficeret ad opationũ pfectionẽ cũ sit in vtroq̧ equalis dʒ opatio perfici equalr̃ ꝙ si calor vnus est ⁊ eiusdem spẽi ⁊ in eodẽ subo non vr̃ q̃uo putrefaciat ⁊ digerat idẽ: qꝛ agit hm virtutẽ maiorez in eo. ⁊ sic ĩpedit se per illã ṽtutẽ ab actiõe illius modi totalr̃. ¶ Uidemus ꝑterea ꝙ facta magna ꝑmutatione caloris stomachi in stomacho per digõnem nõ generat̃ nisi chilus ⁊ in alio mẽbro cõsilis gradus caloris fit vt manu vel pede ⁊ nõ gñat̃ vnq̃ꝫ chilus. Alia est ergo ṽtus que est instr̃m aie q̃ꝫ aggregatũ ex pmis q̃litatib⁹. ¶ Debes autẽ scire ꝙ elemẽta nõ q̃litercũq̧ applicata adinuicẽ in quacũq̧ quãtitate nec in q̃libʒ distãtia agerẽt in se cõplonẽ: sed cum certis mõis limitatj iter q̃s reqrit̃ eẽ ipsa diuisa ad ita puas ptes ⁊ eo modo applicata adinuicẽ vt plr̃m vnius cõtingat plr̃m alterius. Uñ lʒ ignis ageret in aquã per siccitatẽ ⁊ caliditatẽ alijs nõ cõcurrentib⁹ elemẽtis nõ fieret cõplexio. ⁊ si quelibet proportio imaginabilis pmarũ qualitatuz in ea introducatur. ¶ Aduerte ẽt ꝙ Gal. dicẽs in plerisq̧ locis cõplonẽ esse substãtiã: vt pmo de iuuamẽtis membroꝝ: ⁊ alijs locis intelligit iproprie sumpta suba pro eo .s. necessariũ est adoperari quomõ diuine dicunt̃ hois substãtia. ¶ Considerãdũ est ꝙ q̃dã est cõplo pria q̃ imediate resultat ex actione elt̃oꝝ adinuicẽ: ⁊ quedã scd̃a cõplo q̃ resultat ex actione mixtoꝝ adinuicez: vt sumit̃ scd̃o cañ, cap. j.

Margin notes (left): Instãtia ad põnẽ primaz. — 1. suppõ. — 2. suppõ. — 3. suppõ.

Margin letters (right): A — B — C

post ꝓhemiũ. Et iõ q̃dã dixerũt h solũmodo ẽmã diffiniri cãm. 2° puenit ex actiõe ꝯplõnum adinuicẽ nõ ẽmaꝝ q̃lita tũ. ❡ Alij dicũt q mixta diuersa ꝯstituẽtia 3ᵐ mixtũ agũt adiuicẽ p q̃litates elemẽtoꝝ q̃ sũt i eis ⁊ itroducit̃ per hãc actionẽ ꝯplõ alia a p⁹: q̃ tñ puenit imediate ab actiõe ẽma rũ q̃litatũ: sz differt a p⁹: q2 in p⁹ agẽtia sunt elemẽta formis suis dirigentia q̃litates. in scda mixta per formas mixtas easdẽ q̃litates dirigentia ⁊ vtraq3 est probabilis.

❡ Cũ.n. adiuicẽ agũt ⁊ patiũtur suis virtutibus accidit in earũ summa qualitas in toto eaꝝ silis que ẽ cõplõ. Et qm̃ ṽtutes prie q̃ sunt in elemẽ tis ꝑdcis sũt q̃tuor: caliditas: fritas: humidi/ tas: ⁊ siccitas: tũc manifestũ est ꝯplões in cor/ poꝛib⁹ generatis ⁊ coꝛruptis sunt per eas.

❡ Declarat modũ p quẽ fit ꝯplõ. ⁊ dic̃ q qñ elemẽta agunt ⁊ patiũt̃ adiuicẽ: tũc in sũma vl' aggregato ex elr̃is accidit q̃litas in toto silis eaꝝ ẽmaꝝ q̃litatũ quo ad ṽtutẽ: q2 põt agere actiões ẽmaꝝ q̃litatũ ⁊ ẽt alias. ❡ Uel expõe sic: q qñ agũt ⁊ patiũt̃ adiuicẽ accidit i eaꝝ sũma. i. ex sũma aggre gati illaꝝ q̃litatũ: q̃litas in toto eaꝝ. i. in subo illaꝝ silis. i. vniformis. ❡ Subdit 2° q q2 ṽtutes elemẽtoꝝ. i. q̃litates qb⁹ agũt sunt. 4. s. caliditas: friditas: hũiditas: ⁊ siccitas. iõ manifestũ est q ꝯplões in mixtis sũt p istas. 4. q̃litates.

D ❡ Aduerte tñ q apud mẽtẽ Auer. 4. methaur. Qualitas imediate ꝓducẽs ꝯplõnẽ est caliditas nõ friditas. Et h sal tẽ itelligo de ꝯplõne media iter caliditatẽ ⁊ friditatẽ: sz de hoc ifra. Reqrunt̃ tñ ad ꝓparandũ subm̃ ad cõplõnẽ reci piẽdã ipm̃ esse a quolibz alioꝝ triũ elemẽtoꝝ: ⁊ sunt oẽs. 4. q̃litates actiue ⁊ passiue vt sumit̃ scdo de generatione. Sed. 4. methaur. dicunt̃ due actiue: vt vbi vult Auero. q2 ad alios motus q requiruntur in generatione mixti nõ cõ currit actiue nisi caliditas ⁊ frigiditas.

❡ Et illud q̃dẽ ẽ ẽm q oz p diuisionẽ rõnalẽ cũ ꝯsideratiõe absoluta absq3 vlla cõpatiõe ad rez aliquã. ⁊ ẽ duob⁹ modis. Quoꝝ vn⁹ ẽ vt fit ꝯple xio eq̃lis. ita vt q̃titates q̃litatũ ꝯ̃riaꝝ in ꝯplõ/ nato sint eq̃les nõ supantes neq3 supate. ⁊ fit cõ plexio q̃litas i medio eaꝝ ṽe. Alter ṽo mod⁹ ẽ vt nõ fit ꝯplõ q̃litatũ ꝯ̃riaꝝ media absolute: sed ad vnã magis ðclinet extremitatũ: aut in ꝯ̃rieta te q̃ est inter caliditatẽ ⁊ friditatẽ: aut in ꝯ̃rietate q̃ est inter humiditatẽ ⁊ siccitatẽ: aut inter vtrasq3. Qz ãt in doctrina medicĩe ꝯsiderat̃ eq̃le: aut extra eq̃litatẽ nõ est hoc neq3 illud. sz medicus physico credere dz q eq̃le ẽm hãc intẽtionem quã diximˀ ipossibile est aliquo mõ inueniri. q̃to magis vt fit hois ꝯplõ: aut mẽbri humani.

❡ Nũc determiat diuisiue. ⁊ p̃ ponit in mã dionẽ. 2° aliã. ibi 2°. (Debes ãt scire) In p⁹ pte dic̃ p: q aliqñ diuidimˀ ꝯplõ/ nẽ ꝯsiderãdo ipaz put ẽ ex. 4. q̃litatib⁹ absolute nõ cõparan/ do ipaz ad aliquã rẽ cui dicat̃ eq̃lis vl' ineq̃lis. Et ẽ duob⁹ modis ⁊ vn⁹ ẽ vt fit ꝯplõ eq̃lis. ita q q̃litates ꝯ̃rie sint in cõ plõnato eq̃les nõ supãtes nec supate: sz fit ꝯplõ q̃litas i me dio eaꝝ ṽe equalr̃ pticipãs de ṽtute ãbarũ. Alius modus est vt nõ fit ꝯplõ absolute in medio ambaꝝ q̃litatũ ꝯ̃riaꝝ sz magis declinat ad alterã extremitatuz: vt ad calorẽ vel ad frigus. Dicit. 2. q eq̃le vel ineq̃le qð ꝯsiderat̃ in medici na nõ est aliqð de istis duob⁹ nunc dictis. Dicit. 3. quo ad hãc ptẽ q medic⁹ dz credere physico q eq̃le ẽm hãc inten tionẽ dictã qð est eq̃le ad põdus nõ põt quoquomõ inueni/ ri. Ex quo seqtur q multomagis nõ pt inueniri vt fit ꝯplõ hois aut mẽbri humani. Et non est intelligẽdũ ab Aui. q in hac diuisione intelligat aliquã cõplõnẽ esse que nõ con ueniat alicui rei: sed q nõ cõsideramus eã in hac diuisione dicta ẽm q est alicuius rei conueniens.

2. suppõ. Q; h di/ cit A. de gne pon derali ꝯ̃ riũ hz i ó virib⁹ vidis p/ pterea riĩ⁹ q h logr̃ ð q̃ litate põ deraliq̃ tũ ad q̃li tatẽ mo tiuas ⁊ alterati/ uas ele/ mentoꝝ ⁊ h est i/ possibil'

❡ Utrũ equale ad pondus reperiatur. Q. õ. ij.

Et attende q ad eq̃le ad põd⁹ de quo hic loqtur. duo saltẽ reqrũt̃. Primũ ẽ q i eo repi/ ant̃ q̃litates ꝯ̃rie nullomõ supantes vna aliã vel eẽ saltẽ in ṽtute actiua. Scdm ẽ q ex ipsis q̃litatib⁹ fit ꝯplõ facta q̃ fit eq̃litas vna. ⁊ p ꝯñs ab eis disticta q̃ fit ṽe in medio eaꝝ p equalr̃ fieri ab vtraq3 ⁊ equalr̃ pticipare de ṽtute vtriusq3 ꝯ̃rioꝝ. Et rõne hui⁹ scdi ẽ ipoẽ esse eq̃le ad põd⁹. Nã oĩs talis ꝯplõ q̃ est q̃litas vna hz vnũ determiatũ agẽs qð est alterũ ꝯ̃rioꝝ. Nõ est.n. possibile ambo ꝯ̃ria eq̃lr̃ agere ad vni⁹ simplicis gñationẽ ⁊ illi⁹ q̃litatis q̃ est agẽs i ꝓductio ne ꝯplõnis ꝯplõ seqt̃ ṽtutẽ plusq3 alteri⁹ ⁊ sapit nãm suã ⁊ sic nõ ẽ tal' ꝯplõ q̃ est simplex q̃litas vere in medio earũ. ❡ Et est rõ Auer. 10. metaphy. cõmẽ. 23. Ubi dicit q ipos sibile ẽ q in cõpositis ex ꝯ̃rijs sint due ptes eq̃les: sz altera dz eẽ dñans cui attribuit̃ forma supple media scdã ẽm totũ noua ex ꝯ̃rijs. ❡ Et subdit h demõstrat ipoẽ eẽ ꝯplõnem mediã ex extremis ꝯ̃rijs. vt dic̃ Gal. eẽ possibile. ❡ Et ad/ ducit aliã rõnẽ. si eq̃lia ꝯ̃ria penit⁹ pñt facere ꝯplõnẽ medi am stãte eq̃litate seq̃ret̃ q sine p̃cedẽte alteratiõe pñt face/ re talẽ ꝯplõnẽ cũ ambo in summa eque potẽter ꝯueniũt. Hoc aũt est falsuz. opz aũt elemẽta agere in gñatiõe ꝯplõ nis. ❡ Et h idẽ videa cõmẽ. 2. de gñatiõe ad finẽ per vnaz chartã cũ dixit. Mixtio ꝯ̃rioꝝ fit qñ alteꝝ dñat̃ alteri ne/ q3 hñt eq̃lẽ potẽtiã. si.n. positio alteri⁹ fuisset simplr̃ dñans erit coꝛruptio dñati ⁊ gñatio dñantis. ⁊ si eq̃les fuerint po tẽtie: tũc nõ fiet aliq̃ forma vt declaratũ est. 4. methaur. Et cũ ipsa alterius nõ fuerit dñans simplr̃: sed dominans do minata gñabit̃ ex eis aliqð medium: sed tñ declinabit ad partẽ dñantis. Et ideo h mediũ ẽm q est declinãs ad alte rum extremoꝛũ hz aliquã latitudinẽ recipientez magis ⁊ minus. ❡ Et ex hoc patebit tibi ipossibile eẽ aliquã com/ E plexionẽ tẽperatã quã posuit Gal. Tẽperãtia que est ẽm extrema q̃ sunt in fine. nõ tẽperantia q̃ est ẽm extrema cõ/ plexionis spẽi in qua ꝯsiderãt medici hoc cõmẽ. ❡ Est ãt F ista Aui. intẽtio q ipossibile est inuenire cõplõnem que sit qualitas vna media inter extrema ad pondus. s. q2 scdã ex ꝯcursu ꝯ̃rioꝝ equipotentiũ ⁊ vere equalr̃ pticipãs de vir/ tute vtriusq3. qð credo esse verũ. ⁊ Aristo. sensisse. 10. me/ thaphy. textu cõmẽti. 23. ⁊. 2. de gñatione. Gal. ṽo primo de ꝯplõnibus. cap. 9. intelligit per equale in vniuersa subã eq̃le quo ad q̃litates tãgibiles actuales. ⁊ hoc esse de con sideratione medici ⁊ esse de reb⁹ quarũ estimationẽ habe mus facillime. ❡ Et si bene consideras per hmõi equale. G intelligit Gal. illud in quo est equalr̃ de multitudĩe ⁊ gra/ dib⁹ q̃litatũ ꝯ̃rioꝝ: siue isti gradus sint eq̃ potentes in mi/ xtione: siue nõ: siue ex eis sequat̃ ꝯplexio alia a q̃litatibus primis: siue nõ. ⁊ hoc nõ negauisset Auer. nec Aui. posse inueniri. Pz.n. in alteratione sũme calidi ad sũme fridum aliqñ deuenire ad istud. Et similr̃ ineq̃li cõmixtione: vt fa/ cit Gal. loco allegato. Ideo Aui. non recitauit h Gal. opi/ nionẽ tãq3 reprobãdã. Et hec est causa q̃re Auer. 2. colli/ get dicit errorẽ Gal. esse paruuz. Nã sibi aut non est erroꝛ q2 sua sñia est vera: aut si est erroꝛ est in noĩe: q2 non dz ẽm mẽtẽ Auer. dici aliqð esse eq̃le ad pondus vel in vniuersa subã ex hoc q sunt in eo eq̃les multitudĩes graduũ forma rũ ꝯ̃riarũ: Sz opz vt resultet ꝯplõ ab ambab⁹ eq̃liter q̃ fit q̃litas alia vere tñ pticipãs equalr̃ de vtroq3 ꝯ̃rioꝝ. ⁊ hoc est ipossibile. ❡ Ex his pz q hi qui dicũt dari eq̃le ad põ/ H dus ⁊ sequunt̃ Gal. q̃ ad hec nõ ꝯ̃dicũt sñie Aui. ⁊ Auer. sed equocãt in vocabulis. Et h tale eq̃le ad põdus voluit Petrus de aluernia: sz nõ cõplete intellexit hanc verbalez dñiaz: sic neq3 Gẽti. neq3 Cõcilia. vident̃ plene intellexisse.

ibi ãt lo quit̃ ð q̃ li ẽm q̃li tates p/ ueniẽtes aqualr̃ ad medi uz ⁊ tal' põt inue nire. At tendẽda ad eq̃le ad pon/ dus.

¶ Utrū aliqđ mixtū eq̄le ad pōdꝰ remaneat. Q.ó.ij.

Concesso aūt ꝙ recipit̄ ad mentē dictā Gal. eq̄le in vniuersa sub͡a. remanet dubiū. ¶ Utrū aliqđ mixtū remanet isto mō eq̄le ad pōdus. vt dicit Gal. dū fuerat in sua nāli ssima dispositiōe. ¶ Et credo ꝙ sit possibile vt ondō ifra. ꝛ Gal. vult eē cutiz tempamēti hoīs cau. allegato ṗ de ꝯplonibꝰ. ꝛ Aui. ifra vbi dič d̄ cute. Et fortasse calitas venaꝝ ꝛ sanguis ꝛ alioꝝ fritates in ea equant̄. Et medicꝰ nō ꝯsiderat equalr̄ pncipalr̄ eq̄le ad pōdus vel ineq̄le. ꝛ h̄ vult Aui. Sꝫ ꝯsiderat vt ꝑ illud veniat i cognitionē ad iustitiā. ꝛ h̄ voluit Gal. j. de ꝯplonibꝰ cap. 9. ¶ Et tu hūc modū ꝯsidera ꝯformē auctoribꝰ medicine. ¶ Ex qbꝰ itelligere potes ꝙ dato ꝙ ꝯplonatū mixtū a dn̄io calīn ꝛ hu. dēat ꝑmutari ad mixtū a dn̄io fri. ꝛ sic. ꝑ instanti ꝑ quo hēbit eq̄lr̄ de calitate, sič de friditate aut nullā hēbit ꝯplonē. aut ꝯplonē q̄ facta est a calitate: quā tn̄ nō oꝫ corrūpi ex oi calitatis remissiōe. ¶ Id v̄o qđ dič Tho. ꝯplonē fieri nō a q̄litatibꝰ ꝑmis: sꝫ a v̄tute mixti vel caloꝝ q̄ nō est aliq̄ caꝝ vel istaꝝ. nec agit in v̄tute alicuius istaꝝ. Et hāc nō repugnat esse q̄ calefaceret oia remissiora medie. gradu caloris ꝛ infrigidaret minus calida. ꝛ dici equale ad pondus est dicuꝫ destruēs totū phoꝝ sniam de cōpositione mixti ex elemētis: ꝛ artē reducēdi ꝛ curādi corpa. ꝛ modum reducēdi egritudines cōplexionales ad finita genera: vt patet consideranti.

¶ Debes āt scire ꝙ eq̄le d̄ quo medici i suis in q̄stionibꝰ tractāt: nō est denoiatū ab eq̄litate in q̄ eq̄litas cū pōdere eq̄liter existit sꝫ denoiat̄ a iustitia in dione: ꝛ hoc ē ꝙ in ꝯplonato in ꝑmis attēdit̄: siue sit corpꝰ totu: siue sit mēbrū vnuꝫ: vt sit in eo d̄ elemētis cū suis q̄ātitatibꝰ ꝛ q̄litatibꝰ

Prio cō dusionē c.4. Gal.

mensura quā humana nā habere oꝫ ꝭm medio rē ꝑportiōis ꝛ diuisiōis eq̄litatē. Accidit aūt vt hec diuisio cū hō eā habuerit vere eq̄litati quā primā diximus valde sit ꝑ ꝓpinquus.

¶ Hic ponit aliā diuisionē. ꝛ diuidit̄ in duas: qm̄ subintelligēdo diuisionē. Prio determinat de vno mēbro eiꝰ. Scđo de alio. 2ᵒ ibi. (Postq̄ꝫ igit̄ de ꝯplone.) Pria diuidit̄ i tres ptes. prio ondit qd intelligūt medici ꝑ eq̄le. ꝛ sic declarat vnū mēbrū sue dionis: scđo enumerat varios modos qbꝰ dī de ꝯplone ꝙ sit eq̄lis. ibi (huic v̄o) tertio remouet vnuꝫ dubiū. ibi (debes āt scire.) ¶ Dicit prio ꝙ eq̄le de q̄ medici tractāt nō est eq̄le denoiatū ab eq̄li pōderis. i. mēsure cōtrario ptꝫ dī eq̄le a iustitia distributiua. quēadmodū eniꝫ distributio honoris ꝛ dignitatis ꝭm ꝑportionē meritoꝝ dī eq̄lis: q2 iusta nō obstāte ꝙ vnus plus hēat absolute q̄ꝫ reliquus. Ita ista ꝯplo cū hēbit ꝑportionē v̄tutū elemētoꝝ q̄ ꝯuenit vniforme dicet̄ illa ꝯplo eq̄lis. Licet plus ibi eēt de v̄tute vnius elemēti q̄ꝫ alteriꝰ. Hoc est ḡ illud qđ attēditur in cōplexionato qn̄ volumꝰ ꝙ est eq̄le ꝭm hūc moduꝫ: ꝙ h̄ cōplexionatū siue sit mēbrū vnū siue sit corpꝰ totū habeat de eltis cū suis q̄litatibꝰ ꝛ quātitatibꝰ mēsurā quā oꝫ hr̄e hūana nā ꝭm ꝑportionē ꝛ diuisionē naturalē ꝛ nature conuenientē. ita ꝙ sint iste tales q̄litates ꝛ gradꝰ q̄litatis ꝛ elemētoꝝ diuisi per ptes diuersas corpis ꝛ ꝑportionati in illis ꝭm nāe exigētia ꝑ cōplēdis opationibꝰ. ꝛ dī vlterius ꝙ accidit ꝙ cū hō hāc equalitatem ad iustitiā habuerit ꝙ ipsa sit valde vicina equalitati certe quā prius diximus.

A ¶ No. prio ꝙ in distributiua iustitia nō dī opus esse eq̄le ꝑpter eq̄les res distributiōibꝰ. Sꝫ ꝑpterea ꝙ seruat̄ proportio debita honoris ad merita. Ita ēt cum ꝓspicimꝰ aliqd esse eq̄le vel tpatū quo ad iustitiā nō intelligimꝰ ꝙ oia que ipm cōponūt sint eq̄lia: sed ꝙ sunt ꝭm ꝑportionē cōuenientissimā in isto tēperato cōmixta. ¶ No. scđo ꝙ lꝫ dicamus

B

aliqđ humanū corpus eē tēperatū ex h̄ ꝙ hꝫ de elemētis ꝛ q̄ātitatibꝰ ꝛc. ꝭm diuisionē ꝛ ꝑportionē ꝯuenientē ꝑ humane nā. Tn̄ hoc aggregatū nō dī cōplexio. hoc. n. aggregatū est ex substātijs: puta elemētis ꝛ accidētibꝰ: puta q̄litatibꝰ eoꝝ. Nulla igit̄ positio hꝫ dicere h̄ esse cōplonē: sed vult ꝙ ista reqrunt̄ ad hoc vt fiat debita cōplo humana. ¶ Hāc tn̄ diuisionē ꝛ distributionē facere nō pōt vnū qđq̄ꝫ agēs limitata sunt a nā hmōi agētia. Nec elemēta ꝑpria v̄tute possunt se ad hāc diuisionē ꝛ ordinē ꝑportionalē in q̄ātitate eoꝝ ꝛ situ ꝯducere. ¶ Et ex his potes cōprehēdere q̄uo aliq̄ ꝑcise equalr̄ hēbēria de q̄litate ꝛ ptibꝰ elementoꝝ: sunt tn̄ cōplonū spē diuersaꝝ. Nō. n. seruat̄ ordo ideꝫ distributionis elemētoꝝ in ptibꝰ illoꝝ. ¶ Utrū aūt suppo- C sito ꝑ possibili ꝙ elta ꝯuenirēt sine ꝯcursu semis in quātitate ꝛ cū q̄litatibꝰ ꝛ dione: ꝛ positiōe: ꝛ distributiōe partiū ꝛ q̄litatū debita introduceret̄ forma necessario a datore formaꝝ. vel ille q̄litates directe ab vlī agēte: puta intelligētia pria ꝛ celo introducerēt formā. vel reqrit̄ limitatū agens: puta v̄tus formatiua semis iā ad formā corpalē introducēdā q̄ꝫ ad ꝑpriā cōplonē per illas q̄litates dandā. nō est presentis speculationis: sꝫ tu ꝯsidera. ¶ Et itellige ꝑpinq̄tatē D hois ad eq̄le ad pōdus. Ut ego existimo ꝑpinqtatem gradualē quo ad mensurā que esset ineq̄li ad pōdus si daret̄. Id. n. intelligeret̄ tale ꝙ ꝭm actualē cōplexionalē hominis in eo: Ille q̄tuor qualitates non essent excedentes nec excesse denominādo totum. Et qr̄ in homine alternatum cōputādo omnia membra sua est mensura huic vicina. Ideo homo est illi equalitati valde propinquus ad hunc sensuꝫ. Alij autem intelligunt propinquitatem. i. proportionabilitatem quandā: vt infra videbis.

¶ Huic vero eq̄litati q̄ ꝭm hūana attēdit̄ corpa ꝛ q̄ est in cōpatiōe alioꝝ q̄ hāc nō hn̄t eq̄litateꝫ: neq̄ꝫ hn̄t ꝑpinq̄tatē eq̄litatis q̄ꝫ ꝑus noiauimꝰ quā hꝫ hō: octo considerationū accidūt modi: Aut. n. erit ꝭm spēm cōpata ei q̄ ab ea diuersificat̄ ꝛ est alia ab ea. Aut ꝭm spēm. vel aliter ꝭm vnā manerię spēi cōparataꝫ ei qđ est diuersum ab ea ex eo qđ est in ea. Aut erit ꝭm aliquā pteꝫ spēi cōparatā ei qđ ab ea diuersuꝫ existit ꝛ est extra ipsam. ꝛ in eiꝰ spē. Aut erit ꝭm ptē spēi cōparatā ei qđ diuersuꝫ est ab ea ex eo qđ est in eius pte sue speciei. Aut erit ꝭm singulare cōparatū ei qđ est diuersuꝫ ab eo ꝛ est extra ipm. Aut erit ꝭm singulare cōparatū suis dispōibus que in ipso sunt. Aut erit ꝭm mēbrū cōparatum ei qđ ab eo diuersum existit ex eo qđ est extra ipsum in corpore suo. Aut erit ꝭm mēbrum cōparatū suis dispositionibus in seipso.

¶ Enumerat varios modos cōsiderādi eq̄le ad iustitiā. Et diuidit̄ in duo. Primo eni hoc facit. ꝛ generaliter notificat vnūqđq̄ꝫ. Scđo spālius. ibi) Primꝰ modꝰ.) Dicit ṗ. ꝙ sumēdo eq̄litatē ꝑ eq̄litate ad iustitiā hois que dicit̄ eq̄litas per cōpationē ad ꝯplonē alioꝝ q̄ nō habent hāc eq̄litateꝫ hūanā neq̄ꝫ ꝑpinq̄tatē hāc ad eq̄litatē certam siue ponderis supra dictā quā hꝫ hō. Tūc possumꝰ octo modis vsitatis magis dicere aliq̄ꝫ ꝯplonē eē eq̄lē. ¶ Unus modus est ꝙ sit eq̄litas hois in spē cōpando hoiem ad spēs q̄ sunt di- E uerse ab eo rōne cōplonis diuerse a cōplone sua: ꝛ est sensus ꝙ aliq̄ cōplo est eq̄litas hois. respcū ꝯplonū q̄ sunt cōuenietes alienis spēbꝰ ab hoie. ꝛ nō sunt cōuenietes hmōi: vt cōplones equi. ꝛ metallj. ꝛ serpētis. ꝛ sic de similibus.

¶ Scđs mod⁹ ē eq̄litas hoīs in spē itēp̄ sed dī eq̄litas cō parādo ip̄az ei ↄplōni q̄ ē diuersa ab ea: sȝ tñ ē illud cui cō parat̄ ex eadē spē đ nūero ↄplonū q̄ sunt i ea. s. spē hūana. Et est sensus ꝙ .2⁹ mō dicim⁹ aliquā eē ↄplonē eq̄lē hoī. re specta diuȝ aliaꝝ ↄplonū hoīs nō similiū: qꝛ ē illis oībus magis ↄueniēs ꝓ opationib⁹ hoīs. ¶ Terti⁹ mod⁹ ē ꝙ ali qua dicat̄ ↄplo eq̄lis alicui pti spēi. i. alicui genti habitāti in certa pr̄ia respcū ↄplonum alterius ptis spēi q̄ est extra ipsaȝ. i. respcū gētis alterius in alio loco habitātis: sȝ tñ est de spē hūana. Et ē sensus ꝙ tertio mō dicim⁹ aliquā ↄplo nē esse eq̄lē nō absolute hoī: sȝ hmōi habitāti in certa pa tria respectu cōplonū alioꝝ diuȝ q nō habitāt in ista pr̄ia. ¶ Quart⁹ mod⁹ est ꝙ ↄplo dicat̄ tēperata pti spēi. i. habi tāti in vna pr̄ia respectu cōplonis diuerse ab ea ꝛ est ↄplo hoīs cōtenta in ea pte spēi. ꝛ est sensus ꝙ aliq̄ est cōplo tē perata hoī habitāti in certa patria respectu aliaꝝ cōplo nū alioꝝ hoīuȝ habitātiū in eadē pr̄ia. ¶ Quintus mod⁹ est ꝙ aliq̄ ↄplo dicat̄ eq̄lis alicui idiuiduo humano cōpa rādo istā cōplonē ad cōplonē q̄ sit extra illud indiuiduū. ¶ Sext⁹ modus est cōparādo vnā cōplonē vni⁹ idiuidui ad alias q̄ sunt. vel pñt eē illi⁹ indiuidui. ¶ Septim⁹ mo dus est cōparādo cōplonē q̄ est ↄueniēs vni spēi mēbroꝝ. puta cordi vel neruo ad cōplonez q̄ illi mēbro nō cōuenit. ¶ Ultimus mod⁹ est cōparādo cōplonē vnius spēi mēbro rū ad cōplones alis eiuidē mēbri. Et sic sunt octo. ¶ Suf ficiētia aūt eōis est: qꝛ cum cōplo dī eq̄lis: aut est respectu spēi hūane: aut respectu ptis spēi. s. habitātiū in vna patria vel climate: aut respectu determinati indiuidui: ꝛ aut respe ctu mēbri. s. certe spēi membroꝝ. Et vnusq̄sq; illoruȝ quat tuor modoꝝ habet duas cōsiderationes: qꝛ aut cōplexio dī illi suo subiecto equalis vel tēperata. cōparādo ipsam ad cōplexiones q̄ nō cōueniunt subiecto. Et sic erit pm̄us modus tertius qntus ꝛ septimus. Aut cōparando ipsam ad cōplones alias illi tñ subiecto cui dī eq̄lis cōueniētes. ꝛ sic resultāt q̄ttuor alij. s. scđs q̄rtus sextus ꝛ octauus. Et siles cōsiderationes fieri pñt ſm vnāquāq; spēm. ꝛ possūt ēt aliq̄ alie fieri cōsiderationes: vtputa eq̄litas vni sexui ꝛ arti vel cōsuetudini vel etati: que oēs aliquo mō per istas intelligi possunt vt videbitis considerando.

¶ Prim⁹ mod⁹ est eq̄litas q̄ in hoīe attēdit̄ cō paratiōe alioꝝ gñatoꝝ: ꝛ ē res magnā hñs lati tudinē q̄ diffinitiōe minime pt cōphēdi: nec ēt q̄litercūq; ↄtigat existit sȝ iter mltitudinē ꝛ pau citatē duas obtinet extremitates ab vna q̄rū cū egressa fuerit nō poterit esse humana cōplexio.

¶ Nūc spāliter vnūquēq; modū declarat. Et diuidit̄ in du as ptes. Pᵒ istos declarat. Scđo ostēdit q modi sunt eq̄ litatis ꝓpinque eq̄litati ad pōdus. scđa ibi. (Cū aūt spēs.) Pᵃ diuidit̄ in octo. ꝛ patent ptes. In pr̄ia pte tria docet. Et pm̄ū est ꝙ eq̄litas pm̄i modi est cōplo q̄ reperit̄ in hoīe q̄ dī eq̄litas hoīum respectu cōplonū alioꝝ generatoꝝ: qꝛ cū illis nō staret forma hoīs sed hū cū ista eq̄litate. oīs igi tur cōplexio hūana pm̄o mō eq̄lis est. ¶ Dicit scđo ꝙ ista eq̄litas magnā hȝ latitudinem q̄ nō pōt distincte finiri. ꝛ li mitari. ita vt certe cōprehendat̄ a nobis q̄nta sit. Hoc est clarū: qꝛ certa rei quātitas nec calamo scribi: nec lingua ꝓ ferri pōt. ¶ Dicit tertio ꝙ nō tñ q̄litercunq; accidit ista cō plexio. nā duas hȝ extremitates multitudinis ꝛ paucita tis qualitatū primarū que secū cōiungunt̄ quas cū egredi tur non potest esse humana cōplexio: qꝛ vltra illas extre mitates nō stat vita ꝛ totum est clarum.

Sal. pre cōplonū 8. ¶ Scđs vero modus est medialis qui inter du as extremitates huius late cōplexionis existēs inuenitur in indiuiduo qđ est in vltio equalita tis ex spē que est in fine equalitatis ꝛ in etate in qua augmentum ad suum peruenit finem.

¶ Declarat scđm modū. ꝛ diuidit̄ in duas. Primo facit qđ dictū est. 2. declarat q̄uo iste modus est ꝓpinquus equali tati ad pōdus. ſa ibi. (Et hec q̄dē equalitas.) ¶ Dicit pri mo ꝙ scđs modus est medialis per abnegationē cuiusli bet lapsus ꝓportionati operib⁹ versus aliquā extremita tē modi pm̄i nō tñ medialis per eque distantiā: vt infra vi debit̄. Et inuenit̄ in indiuiduo qđ est in vltimo eq̄litatis. idest qđ est equalissimū ꝛ est indiuiduū de specie humana temperatissimum quod est in fine equalitatis. ꝛ in etate in qua indiuiduū prouenit ad finē augmenti quia in iuuētu te vel legendo corripiendo syllabā mediā. ¶ Et tunc dici mus ꝙ in adolescentia est optima cōplexio vt q̄daȝ dicūt. F Sed Auicen. in. 2. libro de animalibus vult expresse post adolescentiā. Dicit eni de cōplexione optima. illa tēperan tia est post cōplementum crementi. Et ratio est qꝛ calor in ista etate est equalis sicut prius. Et humiditas est tēperan tior cū suus excessus iam sit resolutus.

¶ Utrū cōplexio de scđo mō media sit. Q. ó. iij.

Attende vlterius ꝙ de cōplexione de scđo mō equalitatis solet eē du biū. Utrū sit media per eque distantiā gradualē in quali tatib⁹ inter extrema cōplexionis humane versus calidū. ꝛ extremū versus frigidum. ꝛ similiter de humido ꝛ sicco.

¶ Et est in mā ista vna opinio antiqua ꝙ cōplexio tēperata Opi. an tiqua. mō dicto est distantior gradualiter ab extremo in calidita te q̄ȝ ab extremo cōplexionis hūane in frigiditate. ꝛ silr di stantior ab hūiditate q̄ȝ a siccitate. Et fundat̄ sup hoc 1 qꝛ caliditas est magis ↄueniēs vite q̄ȝ frigiditas: ꝛ hūiditas q̄ȝ siccitas. Ex hoc sequit̄ ꝙ lapsus ad frigidū est deterior sibi equali in gradu qualitatis lapsu ad calidū. Exquo se quitur ꝙ si sint duo corpora tēperata scđo mō oīo silia ꝛ ꝛ labant̄ oīo equalr̄: vnū ad calidū: reliquum ad frigiduȝ vsq; quo veniant ad gradus illaꝝ qualitatū cum q̄bus non stat vita: citius veniet ad morteȝ illud quod labitur ad fri gidum q̄ȝ aliud: qꝛ ↄtinue lapsu deteriori labet̄. Nūc aūtē ceteris parib⁹ per lapsuȝ deteriorē citius deuenit̄ ad mor tē q̄ȝ per lapsum minus malū. Ex isto sequit̄ ꝙ minus di stat gradualiter a tēperamēto secūdi modi frītas cuȝ qua nō stat vita q̄ȝ caliditas. Et sic dicunt totā latitudinē tepe ramenti inter tēperatissimū ꝛ extremū tēperamēti versus calidū esse maiorē latitudine tēperamēti ab optimo ver sus extremū pēdēs ad latus fridū ꝛ ꝓportionabilr̄ de lati tudine sanitatis ꝛ de latitudine vite. Nō est ergo homo de secūdo modo equalitatis medius per eque distantiā aiaꝝ ab extremis cōplexionis de primo mō equalitatis. sȝ me dius per interceptionē ꝛ mō superius exposito.

¶ Alia est positio Thome de garbo q cōcesso ꝙ lapsus ad Opini. Tho. đ garbo. frigidū est deterior ꝓ pfectione opationū q̄ȝ lapsus ad cali dū: vult tñ hominē tēperatissimū eē vere mediū per eque distantiā inter extremū vtriusq; latitudinis cōplexiōis hu mane cuȝ qua stat vita. Uñ concedit ꝙ omne lapsum per frigidū alijs parib⁹ est magis lesiuū operationib⁹ q̄ȝ equa liter lapsum ad calidum. Non tamē sequit̄. dicit ergo plus distat extremū calidū gradualiter a tēperamento q̄ȝ frigi dum. Sed tamē Thomas nō se declarat in negatione hu ius cōsequentie. ¶ Debet igitur imaginari ꝙ quādo tem peratus incipit infrigidari. tunc alijs paribus incipit ma gis ꝛ velocius labi ad iperfectionez operationū q̄ȝ si inci peret equaliter calefieri. Et tñ q̄ñ est magnus lapsus in ca lido ꝛ magnus in frigido modica vlterior acq̄sitio calidi tatis plus valde imperficit operationes q̄ȝ equalis acqui sitio frigiditatis. qꝛ caliditas cum sit valde actiua est facta multum proportionalis. Et per modicam intensionē plus auget suam lesionez q̄ȝ equalis frigiditas. qꝛ frigiditas est

minus

minus actiua. Si ꝗ sint duo corpa eq̄lia de scd̄o mō eq̄li/
tatis q̄ equalr̄ quo ad gradus q̄litatis istarū labant a tē/
peramēto alijs parib⁹. vnū ad calidū aliud ad fridū vsq̄
ad mortē merito istoꝝ lapsuū ꝑ magnū tp̄s īfridādo plus
acgreret de iꝑfectiōe opōnū vt ita loq̄r. Sed ante mortē
deueniendū est ad istans in quo incipiet illud qd̄ labit̄ ad
calm̄ iꝑficere veloci⁹ suas opōnes. ⁊ veloci⁹ acgrere de
iꝑfectiōe. ita ꝙ tādē eque cito ambo veniēt ad nō ḡduz
pfectiōis opōnū ⁊ ad mortē. Pro q̄libet tn̄ instāti isti⁹ alte
ratiōis erit verū ꝙ illud fridū est magis iꝑfectū in suis
opōnibus q̄ꝫ calm̄. ¶ Ex h̄ ꝗ vides ꝙ nō valet argumen/
tū. Quilibet lapsus in hoīe viuente est deterior ad friduz
sibi eq̄li ad calidū alijs parib⁹. Ergo ꝑ lapsum ad fridum
equalē citius deducit̄ ad mortē. Et q̄ꝫuis rō demōstratiua
nō posset adduci pro ista pōne. tn̄ h̄ mō sustētabilis videt̄.
¶ Sed ego puto verius dōm esse ꝙ cōplo tēperata est q̄
ad gradus ꝑmaꝝ q̄litatū distātior ab extremo frido q̄ꝫ ab
1. suppó. extremo ꝯsus calidū. ¶ Ad qd̄ ꝓbandū suppono p° ꝙ re
gula de calido ⁊ frido est sensus tact⁹. scd̄o de cōplexioni/
bus. Sicut. n. visus est regula colorum ⁊ lucidi: ita ꝙ sine
visu nō habem⁹ viā ad cognoscēdū pfecte ⁊ certe colores
⁊ lucē. Sic vie que nō sumunt̄ a tactu de calitate vel fridi
tate actuali sunt oēs incerte. vt vult Auic. 5. canon. de ty/
riaca. ꝙ nō est semita ad sciēdū certe ꝓportionē miscibiliū
vel q̄litatū ꝑmaꝝ. ⁊ sic de alijs mixtis exceo ꝙ tact⁹ ad hoc
2. suppó. nō ꝑuenit. ¶ Scd̄o suppono ꝙ simile sit iudiciū de magni
tudine lapsus ꝑua in cute a ꝓprio tēperamēto. ⁊ magnitu
dine lapsus ꝑncipalis in toto hoīe a ꝓprio tēperamento.
Patet suppositio: q̄r cōplexio humana ꝑ coalternationez
oīum mēbroꝝ corrn̄det tēperamento cutis. Aliter. n. non
eēt cutis mēbrū vere mediū in genere mēbroꝝ. Ergo me
rito tēperamēti gradualis poterit eq̄lit̄ labi. Prio si osten
dit̄ ꝙ in cute pōt fieri aliquātus lapsus ante cutis corru/
ptionē. nō bene videt̄ rō disparitatis pro totali hoīe: quin
possit sine corruptione labi eq̄liter. ¶ Tertio suppono ꝙ
3. suppó plus gradualr̄ distat aq̄ fridissima vel glacies a cōplone
cutis q̄ꝫ ignis vel aq̄ feruētissima. vel saltē nō min⁹. Patet
ꝑ h̄. q̄r cutis tēperati aut corrn̄det tēperamēto pōderali.
⁊ tunc est vere eq̄lit̄ ab vtroq̄ꝫ extremo summo distās. vel
est calida ⁊ humida a dn̄o ⁊ tunc plus distabit a fridissi/
4 suppó mo q̄ꝫ a calidissimo. ¶ Quarta suppō est ꝙ cutis tēperati
hoīs stat cū friditate propinquore friditati glaciei cuz vita
cutis calitatis ignis vel aque feruentissime. Patet suppō.
q̄r aliq̄n cutis in hyeme in cōtactu fridorū est ita ꝓpiqua
glaciei ꝙ ꝑ tactū nō possumus distincte cognoscēeā a gla
cie. vt p̄z ad experientiā. Sed nunq̄ꝫ ꝑ calefactionez ignis
stāte vita cutis appropinq̄t ipsa tm̄ calitati aq̄ feruētissime
ꝙ semꝑ in manu cutis possum⁹ tangē sine notabili lesione
manus tāgentis per notabile tp̄s. nō sic autē aquā feruen
tissimā. Preterea. capio aquā mixtā ex septē partibus fer
uētissime aque ⁊ vna parte aque fridissime siue niuis. Et
patet ꝙ nulla cutis viuēs h̄z tm̄ de calore q̄r videmus ꝙ
oīs cutis temꝑati hoīs in tali aqua cōbureret̄. Sed capio
aquā cuius septē partes sunt fridissime aque vel nix ⁊ vna
octaua est aqua feruētissima. Nō est dubiū ꝙ multotiens
tangimus cutes que re^{re}illius appeant tactui fride. ꝗ sunt
illa fridiores. Ex istis regulis q̄bus similib⁹ Gale. vtit̄ ad
cognoscendū cōplexiones calidas vel frigidas tactu ꝑmo
⁊ scd̄o de cōplonibus. Manifeste vž cutē tēperati hominis
posse plus gradualr̄ labi stante vita a ꝓprio tēperamento
versus fridū q̄ꝫ versus calidū. Et sic credo ꝙ plus pōt la/
bi ad siccū q̄ꝫ ad humidū. Sed pro ista scd̄a parte nō sunt
ita certe demōstratiōes. iō eā sub dubio relinquo. ¶ Ex q̄
eā vna suppōne superi⁹ posita infero ꝙ homo de scd̄o mō
equalitatis pōt plus quo ad gradus q̄litatis labi versus
fridū q̄ꝫ ꝯsus calidū. ¶ Ex quo sequit̄ ꝙ minus gradualr̄
distat ab extremo ꝯsus calm̄ q̄ꝫ ad extremo ꝯsus friduz.

Et si duo iciperēt labi eq̄lr̄ citius veniet ad mortē ille q̄ ad
calm̄ labit̄ alijs parib⁹. ¶ Sequit̄ 3° nō oēm lapsuz ad fri
gidū eē peiorē sibi eq̄li ad calm̄ q̄ꝫuis calitas sit vite ꝯfor/
mior q̄ꝫ friditas. Nā ꝯformior vite est calitas q̄ꝫ friditas:
⁊ tn̄ min⁹ cito cadit in morbū ꝑ siccitatē additā q̄ꝫ ꝑ calita
tē. vt vult Gal. 6. ð regimie sanitatꝭ cap. 3. dū dixit. In euer
siōe aūt q̄ est in discrasis q̄ est s̄m calm̄ ⁊ fridū ꝯtrioꝝ obla
tio semꝑ ꝯuenit. efficacissime eteni sunt: ⁊ vt ita dicā vtuo/
siores his q̄ s̄m humiditatē ⁊ siccitatez discrasijs. De ꝯo
tales facillime deniq̄ꝫ a silib⁹ cibis in morbosam discrasiā
deueniūt: sicciorē vo oꝑans quācūq̄ꝫ ꝑicularū nl'o° ma/
nifeste nocebis: sic nec. si custodires hūidā. Euidēti⁹ aūt ti
bi arg^{m}etates siāt: he qdē a ꝑ'gn̄one vsq̄ꝫ ad pueritiā hūi/
dissimā hn̄tes carnē: siccā aūt sufficienē q̄ seniles. Calitas
eni ꝓportiōata est vite vniformior q̄ꝫ aliq̄ friditas quātūcū
q̄ꝫ ꝓportiōata: q̄r calitas est ꝑ se i[n]strm̄ oꝑatōnū ⁊ nō fridi
tas. Sꝫ calitas aliq̄ disproportōata est icōueniētior: q̄r dis
soluit mixtionē. ¶ Et q̄r nō est dubiū ꝙ ꝑu⁹ lapsus ad ca/
lidū est min⁹ malus alijs parib⁹ q̄ꝫ ꝑuus ad fridum. ⁊ ꝑci
pue loq̄ndo ð lapsu nāli: q̄r videm⁹ sanguineū ꝑfecti⁹ opa
ri flegmatico. Ideo ꝯcedo nō esse sile de ꝓportiōib⁹ distā/
tie medij tēperamēti ab extremo tēperamēti ꝯsus calm̄ ⁊
ꝯsus fridū. ⁊ de ꝓportiōe distātiaꝝ eiusdē medij ab extre
mis toti⁹ latitudia cōplonis humane in calo vel frigido.
¶ Ex quib⁹ sequit̄ ꝙ diuidēdo totā latitudinē cōplonis
humane ad duas ꝑtes ad imaginationē equales s̄m gra/
dualē q̄litatis distātiā: quarū vna medietas terminat̄ ad
extremū v̄sus calm̄. ⁊ relique ad extremū v̄sus friduz: ꝙ
tēperatus scd̄i modi ꝯtinet̄ imediate v̄sus calidū. Ex hoc
credo voluisse Aue. primo cantice. cōmē. 140. di. Qd̄ ver A
est calidum ⁊ humidum: ⁊ tamen est temperatum.

¶ Et hec quidē equalitas etiā lꝫ non sit equali/
tas certa quā in huius capituli ꝑncipio noīaui/
mus eo ꝙ hanc inueniri nō est possibile. est tn̄
ei ꝓpinqua ⁊ hic etiā homo equalitati nō qua/
litercūq̄ꝫ vicinus existit sed s̄m suorū mēbroꝝ
alteratiōez vel coalterationē calidorū sicut cor:
⁊ fridoꝝ sicut cerebrū: ⁊ humidoꝝ velut epar:
⁊ siccoꝝ sicut ossa. Cū ergo ponderabunt̄ ⁊ eq̄
bunt̄ erit vicin⁹ equalitati certe. In ꝯsideratiōe
ꝯo cuiusq̄ꝫ membri nō nisi vnius qd̄ est cutis: Gal. 2. ð accñti. 6
quēadmodū postea dicemus. In cōparatione
aūt spūum ⁊ mēbroꝝ principalium impole est
ip̄m huic certe equalitati esse ꝓpinquū sꝫ egre/
dit̄ ab ea tendēs ad calitatem ⁊ humiditatem.

¶ Docet nō qūo se h̄z eq̄litas scd̄i modi ad eq̄litatē certaz
sui pōderis. Et itelligo q̄ ad mēsurā ꝑmarū q̄litatū q̄ sunt
in hoīe tēpato de 2° mō: ⁊ mēsurā quā imaginamur esse in
eq̄li ad pōdus vt ego estimo. Et diuidit̄ in duas ꝑtes. Pri
mo ponunt̄ q̄tuor ꝯnes de ꝓposito. Scd̄o vltimā declat̄.
scd̄a ibi. (Uire. n.) Pria ꝯ° p'pris est ista. cōplo de 2° mō eq̄
litatis: lꝫ nō sit cōplexio eq̄lis certe. i. ad pōdus i est tn̄ sibi
valde vicina. Intelligo ego semꝑ de ꝓpinquitate gradua-
li q̄litatū elralū q̄ cū ista cōplone repiunt̄: ⁊ que imaginā
tur eē in eq̄li ad pōdus. Nā hāc ꝯnē ad hūc sensum ponit
Gal. 1. de cōplo. cap. 9. si bn̄ prospiciat̄. ¶ Scd̄a conclu/
sio. homo de scd̄o mō eq̄litatis nō est qualitercūq̄ꝫ vicin⁹
cōplexioni equali ad pōdus ꝓbat̄: q̄r nō h̄z vnā cōplexio/
nem vniformem illi vicinā per totū: sed est sibi vicinus per
coalternationē suorum mēbrorūz omnium calidoꝝ: sicut
cor. frigidorū sicut cerebrum: humidorū sicut epar. sicco/
rum sicut ossa. Et est sensus ꝙ cōpēsando alternati ex vno
latere calida ⁊ ex alio frida. ⁊ silr̄ humida: ⁊ sicca i totum

resultat cōpositū ex eq̄lib⁹ ꝑtib⁹ q̄litatū istaꝝ vel valde vicinis ad eq̄litatē. Et attēde q̄ altera lr̄a hȝ coalternationē quā puto nō esse ad mētē Auicē. iō expōnē nō prolongo. ❡ Tertia ꝯclō. nullū mēbꝛuȝ nostri corꝑis tēꝑati de scōo mō est valde ꝓpinquū eq̄litati nisi cutis. Et iste tres ꝯnes ꝓbant̄ a Gale. ꝑmo de cōplexionib⁹. cap. 9. Et de eis videbit̄ in dubio. ❡ Quarta cōclō. Corpus de secundo modo eq̄litatis ꝑ spūs ꝛ ꝑ mēbꝛa sua ꝑncipalia ipossibile est esse propinquū equalitati ad pondus: sed egreditur ab eo tendēs ad caliditatē ꝛ humiditatē. q2 ista membra ꝛ spūs excedūt in caliditate ꝛ hūiditā. eq̄le ad pōdus ad sensuȝ ocm̄.

Gal. 7. terap. c. vlt. ꝛ iteriorum, cap. 1. Spirit⁹ alr̄ accipit̄ a Gale. 5. de simp. me. c. 5.

❡ Uite ꝛ enim principiū sunt cor ꝛ spiritus que quidem ambo vehementer calida exn̄t ad supfluitatem declinantia: ꝛ vita quidem existit per caliditatem. ꝛ augmentum per humiditatē: ꝛ etiā calitas in humiditate existit ꝛ ab ea nutrit̄.

❡ Probat q̄rtā ꝯnē. Et ꝑ⁹ ꝓbat q̄ in cōparatiōe spūum recedit ab equali pōderis ꝑ calm̄ ꝛ humidū. Scōo q2 in cōparatōe membroꝝ ꝑncipaliū. ibi (Mēbꝛa ꝟo ꝑncipalia). ❡ In ꝑma parte intēdit rationē hanc. illud debet in hoie recedē a temperamēto ꝑ calm̄ ꝛ humidū qȯ est vite ꝑncipiū. Sed vite ꝑncipiū sunt cor ꝛ spūs que sunt ad supfluitates caloris declināti qȯ recedūt ꝛc̄. Assumptuȝ pȝ. q2 vita existit per calitatē. ꝛ augmētuȝ. i. perduratio vite ſm vnā expōnē existit per humiditatē. humiditas. n. est causa perdurationis vite. ❡ Uel augmentū. i. nutricatio. vel veꝛ augmētū per humiditatē dispositiue existit. q2 humiditas disponit ad hoc vt mēbrū possit nutriri vel augeri. ❡ Uel tertio augmentū per humiditatē. idest per corpus humidū. tanq̄ȝ per mām ꝓpriā eius. Itē calitas viuentiuȝ est in humido subiectiue. ꝛ ab eo nutrit̄. Opȝ igit̄ ꝑncipia vite in isto abundare in hoie. ḡnatio. n. viuentis est ꝑ⁹ ꝑncipio aie nutritiue in calo naturali. ꝛ vita est eius ꝑmāio. in de morte ꝛ vita. Credo tm̄ q̄ Auic̄. nō ꝓbat demōstratiue sed assignationē cause dicte ꝯnis adduxit dicendo q̄ vita existit ꝑ calitatē ꝛc̄. Nā calitatē cordis ꝛ spirituū ꝑcipim⁹. 2. de cōplexionibus. ꝛ h̄ ex tactu. Nec putat Gal. esse sufficiens arg᷑. vita cōsistit per calm̄. ḡ mēbrū est calm̄ respectu eq̄lis ad pōdus. Nā ponit formicā ꝛ q̇dam aialia siue aialium genera frigida ꝛ sicca respectu eq̄lis ad pondus.

B ❡ Attēde. 2. q̄ siue sumant̄ vita pro opatione vite que est actus secundus viuentis siue pro actu ꝑmo qui est esse viuentis essentiale vita animalium pendet a calitate: q2 sine ipsa nō possit virtus nutritiua suas opationes perficē seu facē. mō q̄ȝ diu viuimus tā diu nutrimur. ❡ Attende ḡ q̄ calidū bene pōt esse in sicco sicut in subiecto ꝓprio sicut in igne appꝫ: sed nō pōt ꝯseruari in mixto ꝑfecto nisi in humido: ꝛ ꝑcipue aereo. Nā in aqua nō est ꝯseruabil̄: ꝛ certū est calidū actuale qȯ fundat̄ in humido aereo facillime subtiliari ita vt a mixto egrediat̄. Opȝ ḡ fieri nouam ḡnationē cali corꝑis ex humido, in q̇ calor actualis conseruet̄. Alit̄. n. ꝑmo exalāte corpus moreret̄. Hoc igit̄ mō calitas ex humiditate etiā nutrit̄ per regn̄ationem sibi similis ab humiditate. i. corꝑe humido ex quo fit calidi generatio.

Idē. 2. tegni ꝛ. 14 de vtilita. par. ꝯriuȝ. 2. tegni. c. d̄ corde. silr̄ ꝯria tur Ari. ponentī fridi//

❡ Mēbra vero principalia sunt tria sicut declarabimus ꝛ ex eis q̇dē est vnum friñ qȯ est cerebrū cuius friditas nō ꝑuenit ad cordis caliditatē tēperandā. ꝛ ex eis vnum est siccū. aut siccitati ꝓpinquū ꝛ ipm̄ est cor sed eius siccitas nō ꝑuenit ad humiditatē cerebri ꝛ epis tēpandā. neq̄ȝ etiā cerebrū tm̄ est friñ. neq̄ȝ cor tm̄ est siccū. sȝ cor cōpatiōe alioꝝ duoruȝ est siccū: ꝛ cerebrū aliorū duorū comparatione est frigidum.

❡ Hic ꝓbat aliā ptē ꝯclōnis q̄ respectu mēbroꝝ ꝑncipaliū hō de scōo mō distat ab eq̄li pōderis ꝑ calidū ꝛ hu. ꝛ oib⁹ trib⁹ alternatim inuicē cōpēsatis ꝑ h̄ q̄ membra ꝑncipalia sufficiētia ad idiuidui ꝯseruationē sunt tria. s. cor: cerebrū: ꝛ epar que simul sumpta cōstituunt vnū a dn̄io calm̄ ꝛ hu. Ex istis trib⁹ vnū tm̄ est fridū: puta cerebrū sed eius friditas nō ꝑuenit ad tēperandū calitatē cordis ꝛ calitatē epatis. i. nō ē tāta q̄ totū aggregatū ex cōplōne frida cerebri ꝛ cōplōnib⁹ calis cordis ꝛ epatꝭ possit dici tēꝑatū ad pondus: vel ꝓpinquū tēperamēto pōderali. Min⁹. n. est friñ cerebrū q̄ȝ illa sint cala. Et silr̄ vnū tm̄ ex istis trib⁹ est siccū vel siccitati ꝓpinquū. s. cor. tm̄ ei⁹ siccitas nō venit ad tēperādū humiditatē cerebri ꝛ epatꝭ ad sensum sup̄ dcm̄ de cerebri friditate. Propterea nō dicim⁹ q̄ cerebrum tm̄ sit fridū. ita q̄ nō hēat aliq̇d calitatis. Sȝ itelligim⁹ cerebrū esse fridū cōpatione alioꝝ ꝛ cor siccū cōpatiōe alioꝝ duorū. Et sic etiā ꝑuo tria simul sumpta ab eq̄li pōderis ꝑ calidū ꝛ hu. sunt distātia. Et tu si cōsideras tres vltimas cōclones Aui. ꝛ ꝓbationē isti⁹ q̄rte: videbis q̄ non loq̇t̄ nisi vicinitate ḡduali. Aliter sue rōnes non eēnt ad ꝓpositum: nec loquitur de vicinitate ꝓportionis de qua dicunt alij: vt in questiōe pȝ. Sed ꝓpter hec dicta Auicē. dubitatur.

tateȝ cerebri cōdis calitateȝ tēpare. 2. de ꝑtib⁹ aialiū. c. 7. qȯ tamen negat Ga. 8. de vti. ꝑtic. c. 2.

❡ Utrum homo de scōo modo equalitatis sit vicinior temperamento pōderali q̄ȝ alius. Q. ō. iiij.

Ueritur an hō de scōo mō equalitatis sit vicin⁹ eq̄litati certe sine tēperamēto pōderali plus q̄ȝ aliq̇s hō ali⁹. Et itelligo de ꝓpinq̄tate ḡduali q̄litatū ꝑmarum tāgibiliū alteratiuarū: q2 de istis loq̇tur Gal. 1. de cōplōnib⁹. ꝛ Aui. ꝑsenti cap. Et arguit̄ q̄ nō: q2 omne viuēs ꝑsertim aial distat ab eq̄li pōderis ꝑ calm̄ ꝛ hu. Igit̄ homo melācolicus distat ab eq̄li pōderis ꝑ calm̄ et hu. Sed tēperat⁹ de scōo mō distat a melācolico ꝑ calm̄ ꝛ hu. ḡ melancolicus est gradualr̄ medius inter tēperamētū de scōo mō ꝛ equale ad pōdus. ꝛ per ꝯn̄s minus distat ab eo. Assumptū patet. Primo: q2 oē aial generat̄ ꝑ digestionē que fit a calo. Scōo: q2 ḡnatio viuētis est ꝑma participatio aie in calido: ꝛ vita est eius ꝑmāsio: vt in de morte ꝛ vita Arist. Tertio: q2 oē viuens nutrit̄ ꝛ digerit ꝛ ois digestio fit a calido. ideo omne viuēs est calidū. Quarto: q2 in omni mixtione vincēs est ignis ꝛ calor eius vt supra dr̄ ex mente Auer. 4. methauroꝝ. Quinto: q2 non esset cuiuslibet talis simplici ḡnationi opposita putrefactio. cōtra Aristo. 4. methaurorū. Si. n. esset dominans frigiditas nālitʼ: tunc corrūperet̄ naturalr̄ per exitum fridita ꝛ nō per exalationē nālis caloris ꝛ pȝ: q2 ille modus corruptionis nō esset putrefactio. Sexto: q2 in ḡnatiōe mixti opȝ cōmisceri elemēta a virtute dn̄antis. hoc aūt est frigidum: q2 frigidum imobilitat ꝛ nō per se ingredit̄ opus nature. igit̄ erit calidū vincēs in cuiuslibet mixti ḡnatione: sȝ cōplō sequit̄ mām vincentis qualitaꝭ. Iō in q̇libet mixto cōplō erit a dn̄io calida. ❡ Preterea. cuiuslibet sensibilis subē opationes oēs ꝑficiunt̄ calido: vt in summa de ꝟtutibus: ḡ in oī tali vincit calidum. ❡ Preterea vita ꝛ sanitas magis attinent calitati q̄ȝ friditati. vt Auic̄. infra. Et h̄ est summa rōnū ad hāc ꝑtē fortiter facientium. ❡ In oppositū est Gal. 1. de cōplōnib⁹. cap. vltimo. ꝛ Aui. in isto cap. Nam de homie dicit q̄ est ꝓpinquior eq̄li ad pondus q̄ȝ alia species. Deinde innuere videtur q̄ temperantia de secundo modo est illa que est ꝓpinquior eq̄litati ponderis.

In ista questione tm̄ tres narrabo opiones. ❡ Prima fuit Antonij de parma qui imaginat̄ in hoie varias cōplexiones: quātum tamē spectat ad ꝓpositum. Quedā est cōplexio ꝑ quā homo vel mēbruȝ est viuens. ꝛ hec est complexio acq̇sita ex actione spiritus vitalis in membris. Nam ista actione deducta etiam si complexio ꝑma siue inata maneat eadem

Triplx opio ad q̄ōnem. Opinio Antonij de ꝑma.

De tri/ plici cō/ plone in viuente reperta. mēbrū nō viuit. ¶ Scḋa cōplō est aggregata ex ināta et
influēte. itelligēdo p inatā vt infra hēbit illā que sequitur
actionē et pportionē elmtor̄ ɔstimentiū. et per ifluentē illā
q̄ ab alio influit. ¶ Tertia cōplō non est vna q̄litas nisi p
attributionē ad vnū nec vniformis et vni⁹ rōnis q̄ ad oēs
ptes: sed ɔgregata ex multis cōplōnib⁹ sibi inicē ɔtrijs q̄ oꝑ
1. cōclō. cōplō totalis hoīs coalternatiōe oium mēbrorū. ¶ Tūc
vult Antoni⁹ tres ɔnes pbabiles. Prima est loquēdo de
cōplone influente p quā viuit hō. tunc ois hō distat ab eq̄
li pōderis per calm̄ et humidū. Patet p h̄ q̄ hō viuit p cō/
plonē tributā a spū. Nunc aūt spūs est a dñio calid⁹ et hu
midus. Et iō vult Gal. p̄ de cōplōnib⁹. vltimo cap. et in. 2.
cap. p̄ q̄ aial oē est calm̄ et hu. nō absolute et in cōpatione
ad eq̄le ad pōdus: sed cōpatū sibi ipsi mortuo. ¶ Ex qua
ɔne sequit̄ q̄ hō frigidus et siccus f̄m hanc cōplonē plus
2. cōclō. appropinquat eq̄li pōderis. ¶ Scḋa cōclō f̄m cōplexio/
nē inatā et influentē simul cutis temperati plus appropin
quat eq̄litati pōderis q̄ȝ aliq̄ alia hoīs ps. imo est eq̄lis ad
pōdus ad sensum Gal. suppositū. q̄ cutis cū sit regula om
niū tāgibiliū. et sit regula optima posita a nā in aiali pru/
dētissimo oȝ esse vere media. iter excellētias tāgibiliuȝ. et
pȝ expimēto Gal. et etiā Aui. q̄ cutis aut nō patit̄ aut q̄si
ab vno eq̄liter cōmixto ex calō frido et sicco. ¶ Tertia cō
clusio f̄m ɔnē cōem p coalternationē omniū membrorū
hō tempatus de. 2. mō plus appropinq̄t eq̄li ponderis q̄ȝ
aliq̄s ali⁹. Immo est sibi eq̄lis in gradib⁹ p̄marū eq̄litatū.
¶ Hoc vult. xp̄sse Gal. p̄ de cōplonib⁹. cap. vltio. Et pa/
tet p hoc q̄ cōplō p coalternationē hoīs tēperatissimi cō/
plexiōi sue cutis r̄ndet. q̄ aliter cutis nō eēt vere media i
gn̄e membrorū. sed cutis est ppinquissima tēpamēto pon
derali. igit̄ et c̄. ¶ Et si cōsideras ista dicta vult Antonius
q̄ f̄m cōplexionē simplr̄ vnā: nulla res est equalis ad pō
dus. et h̄ voluit Auic. cū dixit illā equalitatē pōderis non
posse iueniri in rerū nā. Vult. 2. q̄ f̄m cōplōnē inatā mem
bra sint frida. Vult. 3. q̄ cōplexio influens est calā a dñio.
Vult. 4. q̄ in cute illud tēperamētū q̄ ɔuenit ex inata et
influente reddit cutē quo ad qualitates suas p̄mas altera
tiuas actuales vere mediā in vniuersa sba. Vult. 5. q̄ cō
siderando cōplexiones oium membror̄ hoīs tēperati. si/
milr̄ nō obstāte q̄ nō sint vna cōplō sed multe et multorū
modor̄. tamē h̄ aggregatū facta computatiōe caliditatis et
frigiditatis humiditatis et siccitatis ibi coexistentium cor
r̄ndet tēperamēto pōderali. ¶ Et vult istas. 5. conclusio/
nes esse de mente Dini medicine doctoris. Et est pō meo
videre satis probabilis: magis ad mētem doctorum ve/
terum q̄ȝ pō Gentilis et modernorum ipsum sequentium.
A Ex isto videt̄ q̄ sexto vult q̄ omne viuēs viuat p calidū et
humidū a dñio. q̄ p cōplōnē ifluentē saltem alia mēbra a
p̄°. Negat tn̄ ɔn̄am. q̄ȝ oē viuēs est calm̄ respectu equalis.
q̄ in viuente est cōplexio inata vltra influētē: per quā for/
tasse plus abundat in frigido et sicco q̄ȝ p influentē in cali/
do et humido. vt puta os et neruus per complexionē per
quā viuit operat̄ animal opa vite. et similr̄ per cōplexiōeȝ
calidā. lȝ nō sit animal a dñio calidūȝ. Et sic fundamenta
opposita sunt vana. et mirandū est de Gentili qui ita mira
bilr̄ hanc pōnē spernit quasi ipse non bene intellexerit.
Opinio Gētilis. ¶ Secunda positio est Gent. postq̄ȝ modica dñia oēs mo
dermi incedunt et breuissime collecta in trib⁹ ppōnib⁹ siue
1. cōclō. ɔnibus. ¶ Pria. oē mixtū pfectū h̄ȝ vnū p vnā formā est
cali. et hu. ¶ Istā ɔnē pbat per illa media posita hic ante
oppositū. nec mod. p alia vident̄ pbare ipsam. Et si gene/
ralr̄ nō ɔcedat̄ pp itellect⁹ ibecillitatē petit Gen. q̄ salteȝ
in aialibus ɔcedat̄. Et in h̄. s. de aialib⁹ oēs mod. fere con
2. cōclō. cordāt. ¶ Et tūc est 2ª ɔ q̄ ad gradus p̄marū q̄litatū plus
distat ab eq̄li pōderis tēpat⁹ q̄ȝ melācolicus alijs parib⁹.
3. cōclō. Pȝ per complemētum rōnis ante oppositū facte. ¶ Ter/
tia ɔclō q̄ p viā similitudinis et pportiōis plus appropinq̄t
temperatus de scḋo mō temperamēto ponderali. q̄ȝ aliq̄s
homo. et cutis plus alijs mēbris. Sicut. n. equale ad pon
dus est vere in medio ad oēs excellentias absolute p̄mar̄
q̄litatū. Ita hō de scḋo mō est vere in medio per abnega/
tionē cuiuscūq̄ȝ extremitatis opōnes iperficiētes. et cutis
vere in medio inter cōplexiones omniū membrorū corpo
ris sicut eq̄le ad pōdus vere mediū i vniuersa sba. Et hāc
dicūt eē de mēte Aui. in littera. ¶ Ponit tamē Gētilis q̄
homo est mixtū mediū cōplōnaliter inter oia mixta. lȝ nō
sit vere pūctualr̄. sed declinat ad latus humidi. Et ad hoc
pbandū facit argumētationes infinitas nullius valoris in
mā. Et iō posuit aliā silitudinem respicientē ad eq̄le ad pō
dus. q̄ sicut eq̄le ad pondus est mediū in vniuersa sba. ita
hō in tota linea mixtoruȝ. Multe alie repiunt̄ phātasie q̄
scȝ hō de secundo mō circuit equale ad pōdus. et imaginā
tur q̄ ideo directe pōt r̄ndere equalitati ponderali: q̄ illa
equalitas nō pōt esse: sed tn̄ pōt esse valde vicina ita vt nō
insensibilis distantia. Et q̄ potest adequari homo ex late
re frigido sicut ex latere calido. et humido sicut sicco. Iō
quilibet istorum hominum dicebatur equalis ad iustitiā.
scilicet de scḋo modo ppinquissimus equalitati certe. Sȝ
iam erat quedā distantia paruula a medio sub qua nullū
mixtū pōt cōplexionari. Et ego istas phantasias abhor/
reo. nisi forte itelligant q̄ cōplō que est qualitas scḋa non
pōt omnē pportionē maioris ineq̄litatis dn̄antis seq̄: cum
tunc eēnt infinite tales spēs. Sed cōplexio eq̄lis ad iusti/
tiā seq̄t̄ pportionē possibilē facere cōplexionē humanaȝ.
et h̄ siue fuerit dn̄ante calore. siue frigore dn̄te. et ita de hu
mido et sicco dicat̄ queadmodū pbabiliter dicē posset ista
positio: que mihi tn̄ nō v̄r h̄a. ¶ In determinatione istius
Opinio ppria. 1. suppō q̄ōnis: Credo q̄ opȝ p̄mo supponere. q̄ debem⁹ credē ta/
ctui bene dispositio in calido et frido et c̄. Ut vult Gal. scḋo
de complexiōibus. cap̄. p̄. et. 3. Aliter. n. si tactui nō crede/
remus sine demōstratione et vellemus sine ratione corri/
gere sensus bn̄ dispositos quo ad iudicium proprij sensibi
lis ɔuenienter applicati. Tūc oportebit dubitare de vio.
vtrum sit dulce: et de igne vtrum sit calidus quousq̄ȝ affe/
rant̄ demonstratiōes. Et certum est q̄ hoc mō ponemus
errorem dicentiū q̄ nihil possumus scire. Et negato h̄ pn/
cipio quis mihi pbaret aquā vel glaciē esse frigidā. sed di
cā ea esse remisse calida et hēre quādā v̄tuteȝ occultā que
est ita gn̄atiua frigoris sicut lumē calori. et sic imutare sen
sum: et facē phantasiā rei nō certe: sicut ex refractiōe lumi/
nis et reflexione ad certos angulos fit phantasia coloris
nō existentis. Et breuiter qui sensus nō asserunt tanq̄ȝ cer/
tos iudices sensibiliū propriorū cuȝ sint sani et applicatio
directe facta nō relinq̄t vobis viā ad phylosophandū. Et
2. suppō vt dicit Cōmentator scḋo phicorum nō sunt digni phari.
B ¶ Supponit̄. 2. q̄ organū tactus quo ad hāc opōnē opti
me dispositū oȝ eē v̄e in medio diuȝ extremor̄ tangibiliū.
Hec suppō pȝ ex Aristo. scḋo de aia. textu cōment. 119. di
centis q̄ sicut organum innatū sentire album et nigruȝ nō
debet esse aliq̄d eorum actu. sed in potentia. ita in tactu or
ganū debet eē neq̄ȝ calm̄ neq̄ȝ friduȝ. Et cōmentator vult
q̄ ista sint in organo tact⁹ aut f̄m mediū aut ppe. q̄ non
pōt organum tactus ab illis q̄litatibus denudari sicut de/
nudatur in sensibilibus aliorum sensuum. ¶ Et patet q̄
Aristo. cum dicit neq̄ȝ calm̄ neq̄ȝ frigiduȝ dicere absolute
nō comparatiue. Com. probat q̄ organū non percipit sen
sibile respectiue sicut q̄dam dicunt q̄ percipit hoc calidū
respectu sui. et hoc frigidū respectu sui. q̄ ista cognitio est
etiam intellectui difficilis. sed percipit absolute calm̄ dīm
sub rōne calidi vel frigidi actualis. Nisi igit̄ organū opti/
me dispositū esset vere in medio int̄ calm̄ et fridum. tūc er
raret iter ppria sensibilia organo q̄ȝtūlibet bn̄ dispositō. et
tāgibili sibi bn̄ approximato. Consequens falsum et ɔ mē
tē Arist. 2. de aia. textu cō. 63. et. 155. Et. 3. de anima. textu

26. Et cōmē. in eisdē dictis loci vbi vult expsse φ visus nō
errat in colore: verū sit albus vel niger: sed in itentiōe idiui
duali subē albe vel nigre. quo ḡ ad rōnē ꝓpriū sensibilē nō
errat. ℭ Q̄ꝫ si ponam⁹ sensum errare circa ꝓpriuꝫ sensibile
stātib⁹ ꝯdōnib⁹ sup̄ dictꝭ vel supp^{ne}. tūc iaꝫ ad h̄ veniremꝰ
φ nō oporteret ꝑ sensum ꝯcedē φ ignis est cal's nisi prius
sciuerim⁹ φ organū nr̄m est calm̄ vel mediū. Nam si esset
organum in nāli dispōne fridū. tūc ignis. ⁊ si indicaret ca
lidus: tn̄ fortasse esset absolute frigidus. Et p̄ma ꝯñia pꝫ
scꝫ φ nisi organū eēt optie dispositū ⁊ in medio tūc erra/
ret circa calidū ⁊ fridum. qꝛ si organū sit a duo calm̄. tūc
aliqd̄ minus calm̄ quātūcūqꝫ bn̄ applicatū indicabit fri/
gidū absolute. ⁊ sic errabit sensus absolute circa ip̄m sub
C rōne cali vel fridi. ℭ Dic dī a qbusdā. s. notando φ tāgibi
le aliqn̄ sentit ꝑ solas spēs spūales in organū tactus mul/
tiplicatas sine nāli alteratione organi. Cū igit est tāgibi/
le qd̄ est calm̄ in rei vitate: sed tn̄ est organo tactus fridius
sentit per purā spēm spūalē nō ꝯcurrēte nāli actiōe. ⁊ tūc
indicat calm̄ ab organo bn̄ disposito sicut est in rei vitate.
Si aūt ꝑ imutationē nālē sentiret indicaret fridū. sꝫ p̄m⁹
est verus ⁊ nālissim⁹ modus sentiēdi. ⁊ ibi nō ꝯbit error.
ℭ In scd̄o aūt cuꝫ iam nālr imutat organū ab optia dis/
pōne nō est mirū igit de errore. ℭ Cōtra. qꝛ tunc sequeret
φ sile sibi in actu sentiret organū tact⁹. Consequēs est fal
sum: ⁊ cōtra expientiā. ⁊ ꝯ Arist. 2. d̄ aīa. textu cōmēti. 118.
⁊ Cōmentatorē cōmēto eodē. Et rō eoꝝ est. qꝛ agens non
agit in simile vt huiusmodi nisi in illud qd̄ est sibi simile i/
potētia nō in actu. Et iō eque calm̄ nō sentimus. Et pꝫ φ
ibi cōmentator nō loquit nisi de actione sensibilis pro quā
to est sensibile. Dicit. n. sic Cōmētator. sentire. n. qꝛ est aliq
passio fm̄ modū dcm̄. ⁊ omne patiēs hꝫ agens. ⁊ oē agēs
in sibi sile in potētia agit nō in actu. Et paulopost. qꝛ agēs
nō agit in eo qd̄ est sile in actu: sed i potentia. Ideo necesse
est φ membrū sentiēs non sentiat corpus calm̄ eq̄le sibi in
calore nec mēbrū fridū corpus fridum sibi equale in fri/
gore ⁊ simile de duro ⁊ molli. ℭ Et pp eandē cām in eodē
cōmento dicit. φ sensus alij a tactu cōprehendunt sua sen/
sibilia fm̄ totū. ⁊ tact⁹ cōprehēdit extrema non sibi simile.
ℭ Patet igit ꝯsiderando cōmentū φ nō vult Auer. φ sen
tiamus eque calidū. neqꝫ per spēm spūalem neqꝫ quoquo
modo. ⁊ silr Aristo. Et arguit ꝯña. qꝛ si sensibile min⁹ ca/
lidum organo sentit vt calidū. sequit φ eius calitas si in/
tendat continue sentiet calidius. ḡ eque itensum cū orga/
no tactus etiā sentit calidius q̄ꝫ nūc. cū tunc in rei veritate
erit calidius alijs parib⁹. ℭ Preterea ad expientiā vide/
mus φ in balneo existentes indicāt per tactū vrinā fridaꝫ
que tn̄ est calida: ⁊ nō nisi: qꝛ est organo fridior. ⁊ nō valet
excusatio de nāli imutatione. Nam si illud calm̄ absolute
qd̄ est frigidius organo nāliter agat in organum nō mu/
tabit eū nisi ad fridutatē. Ergo organū indicaret ip̄m post
talē imutationē ꝯtinue calidius. Quia species spūalis per
quā fit sensatio cōtinue esset eiusdē rationis. ⁊ organū fri/
gefactum indicat idē sensibile calidius. vt docet expiētia.
⁊ fcm̄ calidius indicat eandem reꝫ minus calidā. sicut ap
paret de homine itrante balneū ⁊ qui diu stetit in illo. Est
ergo respōsio falsa omnino ⁊ mentibus auctorū aduersa.
Oportet ḡ si organū tactus est calidū φ aliquod calidum
absolute sentiatur ab eo frigidum. Et sic quod sit error in
D sensu circa sensibile proprium cum conditiōibus supra di/
3. suppō ctis. qd̄ est ipossibile. ℭ Supponitur tertio φ homo tem
peratus habet optime dispositum organū ad tangenduꝫ.
Patet per hoc: φ perfectissimo aiali nō debuit dari nisi ꝑ/
fectissimum organum ad percipiēdū ea que maxime sunt
nociuua vel iuuatiua. Et iō qꝛ hō hꝫ hūc sensum ꝑfectiorē
ceteris aialibus vt sumit in de sensu ⁊ sensato. ⁊ qa aliter
hanc cōparationē aliqs distemperatus hēret ꝑfectioneꝫ.
4. suppō ℭ Quarto supponit φ hō tēperatus quo ad cōplexionē
actualē corrñdet tēpamento cutis ex coalternatione mem
broꝝ. Pꝫ ꝑ h̄: qꝛ alr cutis nō esset mediū in gñe mēbrorū:
⁊ alr nō fm̄ φ siccius mēbroꝝ siccitate superflua cutē pal
me supgrederet ⁊ nō minueret ab ea humidius mēbroꝝ.
cui⁹ oppo^m vult Gal. 1. de cōplonib⁹ ca. vltio. ad litteram.
ℭ Ultimo supponit φ cutis est organū ꝓportiōatissimū. 5. suppō.
⁋ Ex quo sequit φ cutis tēperatissimi hoiꝭ quo ad actua
lē cōplexionē corrñdēt tēperamēto pōderali siue actuali.
ℭ Sequit scd̄a ꝯclo ad qōnē p̄ncipaleꝫ φ hō de scd̄o mō
eq̄litatis, corrñdet quo ad actualē cōplonē tēpamēto pon
derali siue in vniuersa subā. ℭ Sequit tertio nō oēm ho/
minē esse calm̄ ⁊ hu. respectu tēperamenti ad pōdus q̄d ad
actualē cōplonē: sed aliquē distare ꝑ frig. ⁊ siccū. ⁊ aliquē
ꝑ fridū ⁊ humidū. ⁊ itelligo ꝑ actualē cōplonē mēsurā q̄/
litatū p̄maꝝ que ꝯiungit in toto cū cōplone que est q̄litas
scd̄a nō sensata. Et hāc cōclonē vult Gal. totā p̄ de cōplo/
nib⁹. cap. vltio. Auic. tn̄ qꝛ vidit nō esse certū φ ꝑcise eq̄lr
abundēt calida supra cutē sicut frigida membra ideo po/
suit sub dubio ⁊ vult φ est valdevicin⁹ ⁊ intelligit q̄dualr
quo ad actualē cōplonē ⁊ coalternationē diuꝫ mēbrorū.
Q̄ꝫ si arguit. φ tunc hō de scd̄o mō eq̄litatis esset eq̄lis ad
pōdus. ⁊ silr cutis eius. Pꝫ qd̄ dōm sit ex his q̄ ꝓpe p̄n^m
capl̄i scripta sunt de equali ad pōdus. ℭ Attende φ posi/
tio imaginat in hoie cōplexionē vel cōplones fm̄ varieta
tē mēbrorū que sunt q̄litates scd̄e ad sensum expositum in
p̄n^c capl̄i. ⁊ aliqn̄ in eodē mēbro sunt plures cōplones. vt
sumit scd̄o hui⁹ cap. 1. post ꝓhemium. Et de hac cōplone
verū magis sequat nāni calitatis q̄ꝫ friditatis nō disputo.
Scd̄o imaginat φ vltra istas cōplones in q̄libet huma/
no corpe sunt calitas: friditas: humiditas: ⁊ siccitas. eius/
dē spēi cū q̄litatibus elm̄torum. ⁊ iste vocant a Gal. com/
plexiones actuales p̄mo ⁊ scd̄o de complexionib⁹. Lꝫ er/
go in quolibet viuēte sit cōplexio que est q̄litas scd̄a magl
attinēs caliditati q̄ꝫ friditati ad hunc sensum φ illa cōplo
requirat in mā plus de calitate q̄ꝫ de friditate. tn̄ aliqd̄ est
mixtū. ⁊ aliqd̄ etiā vincēs nāliter dispositum plus hn̄s de
friditate q̄ꝫ de calidit. ⁊ aliqd̄ equalr qd̄ vocatur a Gale.
mediū in vniuersa suba. ⁊ aliqd̄ minus. ⁋ Q̄ꝫ si Aristo. di E
cat in de longitudine ac breuitate vite. φ oē animal est ca
lidū ⁊ hu. itelligit respcū sumet mortui nō absolute. ⁊ iō
Gal. in scd̄o de cōplo. dixit. Propter h̄ dixerunt antiqui φ
animal est calm̄ ⁊ humi. nō φ caliditas ⁊ hu. in ipso abso
lute vincant. cū multa aialia videamus frida ⁊ sicca sicut
epides ⁊ catopei ⁊ apes ⁊ musce ⁊ formice. imo non dici
tur de animalib⁹ φ in ipsis vincat caliditas ⁊ hu. nisi cum
comparamus mortuis. ℭ Ex eis apis q̄nqꝫ fm̄ vitā ma/
nens maior est caliditatis ⁊ humiditatis ape mortua. hec
Gal. ⁋ Nec hui⁹ ꝯtrium ꝓbāt argumēta assumētia φ a ca
lore sit origō: vel φ mixtio fit ꝑ digōnē: vel φ vita consistit
per calm̄ vel φ gñatio viuentis est p̄ma participatio aie
nutritiue in calido. Sufficit. n. esse caliditatē sufficiēteꝫ ad
h̄ q̄ dcā sunt. ⁊ si nō sit gradualr intēsior q̄ꝫ frigiditas secū
coniuncta. Et ista ꝑ nūc de ista qōne sufficiant. Nam licet
credam⁹ oē mixtū esse calm̄ cōplexionaliter q̄d ad comple/
xionē q̄ est q̄litas scd̄a. tn̄ qꝛ nō est necīū nō intēdo illud hic
disputare. qūo aūt ignis sit vincēs elm̄ta in mixtiōe in qua
mixtū fridum gñat. vide. 4. metba. Reuertamur ad lraꝫ.
ℭ Modi vero tertij latitudo angustior est lati/
tudine p̄mi modi. s. equalitatis spālis: latitudi/
nē tn̄ hꝫ magnā ⁊ est cōplexio que alicui gētiū
cōgrua existu fm̄ cōparationē alicui⁹ climatis
⁊ alicuius aeris. Indi nāqꝫ cōplexionē habent
insimul qua sani existunt. ⁊ sclaui aliā habēt cō
plexionē qua sani degunt: ⁊ vnaqueqꝫ eoꝝ per
cōparationē ad suam speciem sue speciei com/

patiõe est tẽpata q̃ cõparatiõe alteri⁹ nõ est cõtẽ
perata. Corp⁹ nãq̃ indicuz ſm cõplõnẽ ſclaui
q̃le fiet: aut infirmabit̃ aut morief̃: ꝛ ſilr cũ ſcla
ui cõplõne indi quale reddet̃: erit corpis diſpõ
ꝯria. Queq̃ igit̃ ſpẽs in terra hitabili cõmorã
tiũ hẽbit cõplõnẽ eis ꝑpriã aeri ſui climatis cõ
uenientẽ ꝛ hẽbit latitudinẽ. cui⁹ quidẽ latitudo
hz duas extremitates multitudĩs ꝛ paucitatis.
¶ Declarat Aui. tertiũ modũ equalitatis. ꝛ dicit. 5. Primũ
est ꝙ latitudo eq̃litatis tertij modi est anguſtior latitudine
ſcdi modi. Minor. n. est diſtãtia caliſſimi indi ꝛ fridiſſimi
indi q̃z calidiſſimi hoīs ꝛ fridiſſimi hoīs abſolute. Dicit 2°.
ꝙ hz tñ magnã latitudinẽ. ꝛ pz. q2 ſatis est magna diſtan-
tia gradualis cõplõnis quorũdã hoīum eãdẽ patriã ꝯue
nient habitãtiũ. Dicit tertio. ꝙ hec eq̃litas tertij modi est
cõplo ꝯueniẽs alicui gẽti ſm ꝙ hẽt habitare certũ clima
cũ diſpõne aeris limitata q̃ in nullo alio climate inuenit̃. ꝛ
declarat̃ h. q2 idi hñt cõplõnẽ cũ qua ſani viuũt in ſua pa-
A tria ꝛ ſclaui ſilr. ¶ Et attẽde ꝙ hiis q̃ in tali pria nati ſunt
ille cõplexiões ſũt ꝯcte in ꝓn⁹ graduatiõis al' gñationis ex
diſpõne ſpmatis ꝛ ſanguis mẽſtrui ꝛ occurſu aeris illius
patrie alterãtis merito ſuarũ q̃litatũ manifeſtarũ ꝛ occul
tarũ mãm gñonis. Et iõ tales cõplõnes ſunt nãles iſequẽ
tes determinatũ modũ mixtionis elẽtoꝝ. ꝛ determinatã ꝓ
portionẽ q̃ñtitatĩ elẽtoꝝ q̃z ſint in alijs aĩalib⁹. Et illa est cã
ꝑp quã illi q̃ in certa pria naſcunt̃ viuunt ibi ſani ꝛ plimũ
aduẽticij cito moriunt̃ ꝛ iſirmant̃. ¶ Esto etiã ꝙ in calita
te ꝛ friditate nõ ſit dĩa notabilis ĩter eos. ſic appet de ſar
dinia ꝛ multis alijs ſilibus. Est. n. illa cã quare maiorem
caliditatẽ ꝛ friditatẽ q̃ñq̃ tolerare pñt ſine lapſu ad egri^{tu}.
B Dicit quarto Aui. quo ad hãc partẽ vnaqueq̃ iſtarũ cõ-
plexionũ. ſ. ſclauoꝝ ꝛ indoꝝ est tẽperata reſpcũ ſue ſpẽi. ſ.
cõueniẽs pro opatione in hoībus illius patrie. ſed reſpcũ
alterius eſſet diſcõueniẽs. ita ꝙ ſi corpus ſclaui ſtante mẽ
ſura elemẽtoꝝ ꝛ mõ mixtionis ſue ꝯcto a ꝑncipio gñatio
nis fieret eq̃le ſm cõplexionẽ indi. aut ecõtra. aut infirma
retur. aut morietur. Ille. n. complexiones ſunt nãles ꝛ cõ-
C ueniẽtes hñtibus illã talẽ menſurã ꝛ ꝓportionẽ partium
elemẽtalium ꝛ talẽ modũ cõpõnis in ſua compõne ꝛ hñti
bus alium modũ vel aliã ꝓportionẽ nõ eẽnt nãles vel cõ-
uenientes. Iſto modo itellige hunc paſſum. nõ vt quidaz
moderni dicunt qđ intelligitur ſi fiat ſubita mutatio ꝛ nõ
paulatine de aere vnius patrie valde diſtantis ad aerẽ al-
terius patrie qđ corpus aut iſirmabit̃ aut morief̃. Hoc. n.
est falſum. vt pz in exercitantibus qui vadunt ꝛ incunt lõ
giſſimas partes nõ ſeruata paulatina tranſmutatiõe ꝛ ta-
mẽ nõ ſm maiorem partẽ ſunt mortui. vel iſirmati ne duz
omnes. Et pz ꝙ nõ omnes ethiopes qui ad nos pro ſuis
deſtinant̃ aut moriunt̃ aut infirmant̃. ꝛ tamen nõ ſeruant
regulam de paulatina alteratione. ¶ Nec Auicẽ. dicit ꝙ
ſi fiat permutatio habitationis. puta ꝙ ſclauus permute
tur ad habitandum in india neceſſario moriatur aut infir
metur ſed vult ꝙ ſi in indo permutetur complexio ſclaui
vel ſilis ſtante. ſ. modo permixtiõis al' ꝑmutatiõis ſue aut
C iſirmabit̃ aut morief̃. ¶ Quinto iſert ꝙ quelibet ſpecies
vel gentis habitantium in certo aere habet ſuo aeri com-
plexionẽ cõueniẽtẽ. ꝛ iſta cõplexio hz latitudinem. vt pz.
¶ Quart⁹ aũt modus est mediũ qđ est int̃ duas
extremitates latitudĩs cõplõnis climatis ꝛ ipz
ẽ cõplo cõplõnis ſpẽi tẽpatior. ¶ Modus ſo
gnt⁹ est anguſtior prio ꝛ tertio ꝛ est cõplo quaz
dz hẽre idiuiduũ deſignatũ que viuũ ꝛ ſanũ re
perit̃. Que etiã latitudinẽ hz ad quẽ due termi

nant̃ multitudinis ꝛ paucitatis extremitates.
Debes aũt ſcire qđ oẽ idiuiduũ dz hr̃e cõplo-
nẽ ſibi ſolũ mõ ꝓpriã in q̃ aliud ei aſſociari est i-
poſſe. ¶ Sext⁹ aũt modus est mediũ qđ est int̃
iſtos duos t̃mios qđ ẽ ꝯplo: quã cũ hũerit idi-
uiduũ erit melioris cõplõnis cui⁹ ipm eẽ opz.
¶ Declarat q̃rtũ modũ ꝑ tẽpamẽtũ optimũ reſpcũ habitã D
tiũ in certo climate. ꝛ pz. Deide declarat. 5. modũ. Et attẽ
de ꝙ a ꝓn⁹ gñonis idiuiduũ recipit modũ mixtiõis ꝑp quẽ
nõ q̃liſcũq̃ põt ſibi fieri nãlis. Uñ Damaſcen⁹ non vult ꝙ
cõplo nãlis ſm oẽm diſtãtiã ꝑmutari poſſit in aliã nãlẽ. ꝛ
oĩs talis q̃ est iter latitudinẽ nãlitatĩ idiuidui dĩ h mõ eq̃-
lis. reſidua pz. ¶ Nã qđ dr̃ ꝙ vnũqđq̃ idiuiduũ hz com
plexionẽ ſibi ſolũmõ ꝓpriã nõ itelligo ꝙ nõ pñt eẽ duo in
diuidua ſilium cõplexionũ omnio. ſz itelligo ꝙ nõ poſſũt
eſſe duo idiuidua humana habentia vnã ſingularẽ com-
plexionẽ. ꝛ est planũ deide declarat ſextum modũ. ꝛ pz.
¶ Modus etiã ſeptimus est complo quã vnã-
queq̃ mẽbroꝝ ſpẽs hẽre dz in q̃ aliud diuerſi-
ficat̃. Eq̃litas nãq̃ oſſis est vt ſiccitas i eo plus
abũdet: ꝛ cerebri vt humiditas in ea plurimuz
abundet: ꝛ cordis vt in eo ſit plus caliditatis: ꝛ
neruorum vt in eis plurimum abũdet friditas.
¶ Declarat ſeptimũ modũ ꝛ pz. ꝙ quacũq̃ ſpecie mẽbro-
rũ data ita ſe habet. ſeptimus ad illã ſpeciẽ ſicut prim⁹ ad
ſpeciem humanã. Et poſſemus tunc reſpectu ſpeciei mẽ-
bri facere ſex modos equalitatis qui preceſſerũt in homi-
ne. Sed non placuit Auic. multitudinem tantam ponere.
¶ Modus aũt octauus est cõplexio mẽbri ſin-
gularis quã cũ habuerit erit melioris diſpõnis
quã habere põt. Cũ aũt ſpẽs cõſiderauimus in
uenimus hoiem certe equalitati propingorẽ.
¶ Nũc declarat cuiuſmodi ſunt eq̃litates ꝑp q̃s habitas ſe
q̃t aliqd eẽ ꝓpingus eq̃li ad pẽd⁹. Et diuidit i tres ꝑtes. nã p̃
narrat q̃ ſpẽs est illi eq̃litati ꝓpingor. ſcđo in quo loco re
perit̃. 3° in quo mẽbro maxie. ibi ſcđa. (Cũq̃ regiões.) ibĩ
tertia. (Ex mẽbris aũt.) Et nõ facit mẽtionẽ de 2° mõ eq̃li-
tatis. ſed ille dat̃ intelligi. ¶ In p̃ mõ. n. hõ est int̃ oẽs ſpẽs
ꝓpingor eq̃li ad pondus vt dicit h. tunc maxie ꝓpinqui⁹
int̃ hoies erit hõ tẽperatiſſimus ꝛ hoc dixit. ẽ. Qđ aũt hõ
est ꝓpinquior equali ad pondus nõ põt certe demõſtrari.
Hec autẽ est perſuaſio. q2 hz tactũ pfectiſſimũ. cuius ṽtu-
tis inſtrm dz eſſe in medio vt. ẽ. dĩ oium excellentiarũ tan
gibiliũ. Reliqua vero que adducunt̃ de perfectione ſuaꝝ
opationũ. ꝛ ꝙ est vltimũ mixtoꝝ ꝛ per ꝯñs maxime mix-
tũ ſi cõſideras nõ ꝓbãt aliqd. ¶ Et ſi ꝯſideras ſupra dicta E
quedã de cõplexionibus videbis nõ repugnare aliqđ ani
mal eſſe. ꝛ aliqđ inaſatum in q̃ ad mẽſurã ꝑmarũ qualita
tũ actu in eo exiſtentiuz corrñdere preciſe eidẽ gradui cui
corrñdet hõ. Nos tñ de nulla ſpecie alioꝝ per rõnẽ vel
ſenſum inuenire poſſumus ꝙ ſit ꝓpinqua equali ad pon-
dus ſicut inuenimus de homine. hoc ſufficit Auicen.
¶ Cũq̃ regiões attẽderimus certificatũ nobis
erit: ꝙ ſi fuerit loc⁹ q̃ ihabitabit̃ ſub eq̃tore dici
neq̃ aliq̃ ẽ reb⁹ terrenis obuiãdo ipedierit. vz.
mõtes aut maria: oportebit ibi hitãtes eq̃lita-
ti certe ꝓpinquiores exiſtere q̃z alicui⁹ regionũ.
¶ Oſtendit in quo loco maxime ſit complexio huiuſmodi
in homine vel ſibi ꝓpinqua. Et q2 hoc est in loco tẽpera-
tiſſimo reſpectu hoīs. iõ ſm ꝙ de duobus diuerſis locis
est opinio duo loca manifeſtat ibi 2°. (Poſt iſtas autez.)

F ℭ Circa pmā partē attende q̄ rō humana nō interuenien/
te experimento nō pōt certe ostēdere q̄ sub eqnoctiali nō
sit possibilis habitatio. nec etiā q̄ ibi sit ipossibilis. Et iō
antiq doctores in h̄ visi sunt discordes. Nā Aristo. in hoc
q̄ sciebat p hystorias z relatiōes venientium de loco ppin
quo tropico cācri dicētiū q̄ ibi erant in estate intensissimi
calores. ita q̄ vix stare possent. z q̄ multa erant ibi deser/
ta arenosa: z q̄ homines ethiopes solis calore sunt facti
nigri. Opinat⁹ est q̄ vbicunq sol aliqñ transit super zenit
capitis nō sit possibilis habitatio cōtinua. z ideo totā tor
ridā zonā dicit. 3. methau. inhitabilē. z iō dixit: he autem
sole habitari possibiles z neq vltra versiōes. i. tropicos.
vmbra. n. nō vtriq erit semp ad arctū. nūc inhitabilia sūt
dus loca anq̄ subdeficiat aut pmutet vmbra ad meridiē.
Virgili⁹ ℭ Et hanc opinionē Virgilius in georgicis sequutus est
Ouidi⁹ in illis cōib⁹ v̄sibus. Quinq tenēt celū zone zc. z Ouidius
primo methamor. Utq due dextra celū totidēq sinistra.
Tulius Parte secāt zone quīta est ardētior illis. z Tulius in li. de
somno scipionis in pte illa. Cernis autem eandē terrā qua
si quibusdā redimitā z circūdatā cingulis ex quib⁹ duos
inter se maxime diuersos. z celi verticibus ipsis ex vtraq
parte submixtos obriguisse vides pruina: medium autem il
lum maximū solis ardore terreri. z Ptolomeus anq̄ cō/
Ptolo/meus. poneret librum qui sibi cōparat ad artem sperică vt dixit
dixi. scđa almagesti. vr dubitasse z expresse dicit ad h̄ nō
sufficere ratiōes nostras sine experimento. vnde sic dixit.
Quidam dicunt q̄ est possibile q̄ sit illud qđ est sub linea
eqdistāte ex terra habitabile. Et subdit post aliq̄ que dici/
mus esse fm estimationē. Utrū vero qđ est sub hac linea
habitet. Nos huiusmodi experientiam siue scientiā non
cōprehendimus: qm̄ aliqs non puenit ad eā de his q sunt
in nr̄is regionib⁹ habitantib⁹ vsq ad diem nostrū huuc.
G ℭ Attende scđo q̄ post Arist. z post compōnē libri alma
gesti p hoies trāsmissos a dominis magnis inuēte sūt ter/
re habitari que sunt sub linea equinoctiali z que sūt vltra
eqnoctialē z citra: intra tñ duos tropicos. Un̄ Ptolome⁹
in libro sibi cōparato ad artē sperică sic dicit. Verū illud
qđ visum est tēpore nr̄o inuētum est plurimū habitatum.
z nō est inuētum in isto pelago quo cōtineat z inuenta sūt
a tropico estiuo ad lineā equalitatis robuthinum. i. x. sta/
dia. itidēq sex stadia. z. 80. z illud iam pambulatū est. z
scripte sunt enunciationes eius auxilio Regis egypti. z pz
q̄ istas habitationes pertim que sunt circa tropicum de/
Solin⁹ notat Ptolomeus scđo q̄dripartiti. Et solin⁹ de mirabili/
bus mūdi narrat de isula taprobāe que est vltra eqnoctia
lē. qūo ex ea ad Cesarē venerūt nūcij qui portauerūt vnio
Marc⁹ nes. Et Marcus paulus estimo q̄ dicat de eadē insula q̄
paulus. in ea fuit z vidit polum antarticū eleuatum ad quātitatē
lancee magne z multi phi nunc hanc sniam affirmant.
H ℭ Attēde tertio. q̄ apud oēs dicentes habitationē possi/
bilem inter tropicos est conuenientia in hoc. q̄ quedā par
tes magis ppinque tropicis sunt peius habitabiles q̄ ps
media directe supposita duobus gradibus celi imediatis
circulo equinoctiali ex vtroq latere. Cuius terre latitu/
do vt asserunt sapiētes est centū tredecim milliariū z ter/
tie partis miliaris. Intelligendo per miliare. 4000. cubi/
tor fm mensurā tēperati corporis. Et ratio est. q̄ ibi sol
quādo est directe super eorū capitibus minori tēpore mo
rat q̄ super capitibus istorum qui sunt prope tropicos. z
dies ibi nunq̄ est maior nocte sicut est in locis ppinquis
tropico. Et Auic. videt ex relatibus credidisse q̄ ibi sit tē
peratior habitatio q̄ in aliquo loco mundi ppter nō mul/
tum esse calorem z ppter non multā esse distantiam com/
plexionis hyemis a complexione estatis in illis locis que
multa est in q̄rto climate. ℭ Hoc ergo viso dico q̄ Auicē.
pmo ponit opionē suā. scđo soluit ad argu⁹ que in opposi/
tū fieri pñt. nā sua opio vt dixi demōstratione minime po
test pbari. ibi z⁹. (Iā aūt nobis.) Dicit p̄. q̄ si aliq homies
habitant sub circulo eqnoctiali in loco qui neq ppter ma
re neq pp montes neq ppter alias dispones terreas ipe/
ditur a temperamēto merito ppinquitatis solis sibi debi
to q̄ illi sunt ppinquissimi equalitati ad pōdus: q̄ sunt tē
peratissimi inter oēs hoīs aliarū regionū. Un̄ vr Aui. nō
pro incōuenienti hēre q̄ aliquis locus merito ppinquita
tis solis z more eēt tēpat⁹: sed ipediret tpamētū p cās ter
renas vt nos videm⁹ q̄ vna p⁹ magis septentrionalis alia
est illa calidior: z aliqñ frigidior pp qualitatē terre z va/
porū q a terra eleuant. ℭ Ex quo apparet nō esse inconue/
niēs alicui. h. sub eqnoctiali esse tēperatā habitationē. z
alicui. h. esse distēperatā: deducto tamē terreno ipedimen
to vbiq sub eqnoctiali esset tēperatissima habitatio: z hanc
sniam habuit Aui. ex aliorū affirmatione q testificant illō.
ℭ Iam aūt nobis affirmatū est q̄ opio que acci
pit q̄ excessus ab equalitate est cā propinquita/
tis solis est falsa. Rectitudo enim solis sup ca/
pita minus ibi malū operatur z minus mutat
aerē q̄ rectitudinis ppinqtas apud nos: aut
apud eos q sūt in maiori latitudie q̄ nos: lz re
ctitudinē nō hēant⁹. Ampli⁹ aūt oēs dispōnes
morantiū in linea eqnoctiali sunt dispōnes no/
biles siles: neq aer ibi impedit ipedimēto sen
sibili: sed eorū cōplonibus semp est silis. z ad
hāc sententiam affirmandā: iā fecim⁹ dictionē.
ℭ Respondet cuidā rationi ad oppositū. z intendit q̄ opi
nio que dicit q̄ ibi est excessus ab equalitate vel tempera
mento versus calidum propter rotunditatem solis sup ca
pita eorum his in anno est falsa. Nam illa rectitudo min⁹
calefacit aerem z minus turbat ipsum q̄ apud habitatio
nem. Auic. tempore estatis propinquitas rectitudinis ca
lefaciat vel q̄ in magis distantib⁹ ab equinoctiali q dicū/
tur hēre maiorē latitudinē. i. distātiā a circulo eqnoctiali.
ℭ Et hic iam sibi est affirmatū per narrationē. non p de/
monstrationē. q̄ vt dixi demōstratio ad hoc nō conducit.
ℭ Attendēdum est vlterius q̄ in morantib⁹ sub eqnoctia I
li dispōnes ab aere acqsite sunt nobiles siles. nobiles ppt
concursum actionis plurū nobiliū stellarū. similes. i. nō val
de distantes merito tēporū anni. cum ista tēpora sint in eis
modicum distantia. ideo habēt maiorē durationis eqlita
tē q̄ illi citra tropicū in quibus in estate precise nō est tan
tus calor q̄tus in illis q habitant sub eqnoctiali in estate.
sed maior. q̄ citra tropicū est maior temporū distantia in
calore z frigore q̄ sub eqnoctiali. q̄ nunq̄ aer eorū impe
dit a tēperamēto sensibili ipedimēto. nec etiam est ita cali
dus q̄ cogat sudare. nec vnq̄ ita fridus q̄ cogat rigere.
ℭ Subdit se alias in hoc fecisse demōstrationem ad hoc
ostendendum. s. de ista vniformitate aeris. ad hoc. n. bene
attigit humana ratio. Volunt ergo isti q̄ q̄ nunq̄ sol stat
sub orizonte nisi. 12. horis in ista: non obstāte q̄ sol in me
ridie sit super zenit capitis habitantium non sit ibi multa
mora sicut nobis in estate. nam subito declinat ab ista re/
ctitudine non sic in estate subito declinat a propinqtate re
ctitudis respectu nostrum. imo quasi duplo tempore mo/
ratur in propinquitate. Et ideo multo plus calefacit nos
q̄ istos. z nunq̄ sit ibi impossibilis z inepta habitatio.
ℭ Attende tamen q̄ ista loca dicunt esse in maiori latitu/ K
die respectu aliorū ab equoctiali. q̄ sunt ab isto distātiora
versus polū articū tēdētia fm modū loq̄ndi astrologor.
ℭ Post istos aūt q in q̄rto morant climate ma
gis tpati erūt: nō. n. aduruī pp morā rectitudīs
solis sup eor capita neq elongant ab eis parū

queadmodū fit in caliditate scd̄o ꝛ tertio. neqꝫ cō gelant̄ sicut ꝯtigit his in extremitate quarti clima tis hitāt: ꝛ q̄ s̄m latitudinem sunt remotiores: ꝓpterea ꝙ sol ab eorū capitibus est remotus.

¶ Narrat scd̄m dc̄m vbi repit̄ cōplo ꝓpingor eq̄li pōderis post locū dc̄m. Et intēdit ꝙ in 4° climate est tēpatior com plo q̄ꝫ in aliq̄ alio climate. ꝛ rō nā nō aduruntur sic illi q̄ sūt in p̄ climate vel 2° nec ꝯgelant̄ in hyeme sic illi q i extremi tate quarti climatis vel in 6° climate hitāt. Dicit ḡ regionē tēpe A ratiorē. ¶ Et de tēpamēto hui⁹ regiōis vt dicit Gal. 3. pri. affo. Cū dicit ꝙ zona tēpata est supposita parti celi interce/ pta p duas lineas pararellas ab oriēte in occidētē ꝓtēsas. Quaꝝ vna trāsit p idiā terrā q̄ꝫdā ꝯstātinopoli opposita v̄sus oriēs. ꝛ alia trāsit p rhodū isulā trā. Hipp. cui⁹ terre la ti⁹ vt ꝯsiderauerūt sapiētes trecētoꝝ fere est milliarū. ꝛ ē in 4° climate aliq̄d capiēs de. 5. Auer. voluit. 2. coll'. scd̄ꝫ climatē tpati⁹. sed Haly rodoā dicit tēpatū locum q capit medie⁹ 4' ꝛ t'ij. ꝛ Albu. dicit istū locū esse ꝓphaꝝ locū. sed Aui. opio cū Gal. ꝯcordat istā sc'. stat i iudicio estimatio.

¶ In mēbris v̄o iā manifestū fuit ꝙ mēbra p̄n cipalia nō sūt eq̄litati certe multū ꝓpinq̄. imo opꝫ vt scias ꝙ caro est mēbrū illi eq̄litati magis ꝓpinquū q̄ꝫ cetera mēbra: cutis in carne ꝓpin quior est: q̄si. n. non patit̄ ab aq̄ eq̄lr tpata cui⁹ me dietas fit nix: ꝛ altera medietas fit aq̄ feruēs. ꝛ forsitan caliditas venarū ꝛ sanguis neruoꝝ frigidi tati in ea eq̄t̄. silr q̄ꝫ nō patit̄ a corpe qd̄ bñ tē/ peratū existit ex sicciorib⁹ corpib⁹ ꝛ hūidioribus cū in eis eq̄lia fuerit. Et nos q̄dē scim⁹ ꝙ nō est cā q̄re nō patit̄: nisi q2 nō sentit illd̄: nꝫ ē tale eq̄le illd̄ nisi q2 ꝓp ipm nō patiat̄: nisi. n. ta'e esset q̄/ le illud ꝓp illud pateret̄. Res. n. q̄ vni⁹ sunt ori ginis ꝛ in nāis opponunt̄ vno ab aliis patiūt̄: sꝫ ab eo qd̄ ei in q̄litate cōicat res nō patit̄. Qd̄ aūt in cute magis existit tpatū est cutis man⁹ et qd̄ in cute man⁹ tpat⁹ est. est cutis vole. ꝛ tpati⁹ ei⁹ est qd̄ ē sup digitos. ꝛ tpati⁹ ei⁹ est qd̄ ē sup in dicē: ꝛ qd̄ tpati⁹ ei⁹ ē qd̄ ē i pulpa extremitatis ei⁹ ꝛ ꝓp illd̄ ē melioris sensibilitatis. ꝛ qd̄ i cute ma gis existit tpatū ē qd̄ i digitoꝝ extremitatib⁹ iue nit̄: quapp extrēitates digitoꝝ alioꝝ q̄si iudices exñt q̄litatū nā tactualiū. dꝫ. n. declīatio iudicis equalis existere ad vnāquāqꝫ extremitatū: iō vt egressū ab equalitate ꝛ a medietate percipiat.

¶ Eligit vnū mēbꝝ tpatū int̄ mēbra ꝛ ꝓpinq̄ssime pōdera li eq̄litati: ꝛ itēdit ꝙ 1° mēbꝝ ē cutis sꝫ caro simplex q̄ hꝫ tm̄ sensū tact⁹ post cuti ē ꝓpinq̄ssi'. Et ꝓbat p qd̄ cutis nō patit̄ ab vno eq̄lr cōpo⁰ ex aq̄ feruentissi' ꝛ niue. ne ab vno eq̄lr cōposito ex terra, ꝛ aq̄. ꝛ p ꝯn̄s est illi sile sꝫ tactiuas q̄lita tes. Cā. n. nō agēdi ꝛ nō patiēdi in illis ꝛ nō sentiēdi nō est alia q̄ꝫ actualis silitudo. ꝛ sūt exēpla Gal. p̄ de cōplōnib⁹. cap̄ vlt̄. Et pōt ad h̄ addi rō quā ꝙ sup̄ feci in q̄one de ꝓ/ pinq̄tate ad eq̄le pōdus. ꝛ tādiu elegit ꝙ ꝓpinq̄ cutis illi q̄/ litati est cutis vole man⁹. ꝛ postea i extremitate digitoꝝ. q2 ista est iudex tāgibiliū ordiata a nā cū sit optimū tactus instrm̄ ꝛ declinatio iudicis dꝫ esse eq̄lis: q2 nō plus ad vnū B q̄ꝫ ad aliud vt percipiat oē egrediēs ab eq̄litate. Nā ꝓpriū sensibile tactuū est extremū nō mediū vt sumit̄ 2° de aia cō mē. 118. sꝫ hec oia supra exposita sunt. ꝛ iō non ꝓlongo.

¶ Debes āt scire vltra h̄ qd̄ sciuisti ꝙ cū dicim⁹ de medicīa ꝙ ē tpata: noluim⁹ dicere ꝙ sit tpata certe: q2 m̄ illd̄ ē ipōle: nꝫ voluim⁹ dicere ꝙ tpamē to hūano i sua cōplōne sit tpata. si. n. ita eēt: tūc eēt ex ipamet hūana sub̄a. Sꝫ volum⁹ ꝙ cū ꝓp calorē nālē q in corpe existit hūano patiet̄: q̄li/ tate afficiet̄ q̄ hois q̄litatē nō supgredict̄ in ali/ q̄ duarū extremitatū equalitate excedēntiū. nō ḡ in ipso opabit̄ effectū q̄litatē excedētē: cōsidera tiōe igit̄ sue opatiōis in corpe humano ē eq̄lis.

¶ Postq̄ꝫ docuit aliq̄d de cōplōne actuali q̄ ad q̄litates p̄⁹ tangibiles q̄ sunt eiusdē spēi cū elītalib⁹. ¶ Intēdit h̄ ali q̄d dicē de cōplōne q̄ est talis in pōa. ꝛ h̄ p'm q̄ꝫtū ad hāc artē attinet reperit̄ in me⁹ ꝛ lꝫ in cibis medicinalib⁹ ꝛ in multis alijs reperiri possit. ¶ Solū igit̄ de me⁹ loquit̄ h̄ Aui. Primo docēdo quō apud medicos dñr tēperate. scd̄a ibi. (Et silr quō dicant̄ cal'a vel frida.) ¶ Dicit p̄ ꝙ cū di cim⁹ medicinā esse tēperatā. nō intelligim⁹ ꝙ sit tēperata ad pondus ad sensum ꝓus datū. q2 illud esset ipōle. Et nō intelligim⁹ ꝙ habeat tēperamētū humanū. i. complonem oino silem cōploni humane. tūc. n. ois medicina tpata eēt de sub̄a humana: qd̄ est falsum. Cōplo. n. ꝓpria hois ꝓpa rat ad formā hois. sed itelligim⁹ ꝙ applicata corpi huma no in dosi ꝯueniēti alterat̄ p a corpe hūano ita vt recipiat ab eo q̄litatē q̄ nō subigredit̄ tpamētū humanū: ꝛ iō non opabit in ipꝫ corp⁹ q̄litatē corp⁹ excedētē. ¶ Ubi ꝯsidera C ꝙ me⁹ h̄ sumit̄ vt ꝯ venenū ꝛ ꝯ bezoar ꝛ cibū distiguit̄ et sumit̄ pro tali in pōa. nō in actu. Ex h̄ dc̄o intellige nō seq. est me⁹ tpata. ergo nō alterat corpus ꝛc̄. Sꝫ solū sequit̄ ꝙ nō alterat extra latitudinē postq̄ꝫ ad actū fuerit deducta.

¶ Et attēde ꝙ me⁹ tpata lꝫ nō sit vnicuiqꝫ mēbro nr̄i cor/ D. poris silis in cōplōne. neqꝫ anteq̄ꝫ ad actū reducat̄: neqꝫ ēt postq̄ꝫ est ad actū reducta: q2 tm̄ est ꝯseruās calorē nālem cōez. ꝛ vlr ꝯseruātē vnūqdqꝫ mēbrorū q calor est spūs. iō dr̄ totū ꝯseruare ꝛ vniuscuiusqꝫ mēbri ꝯseruatiua mediate sꝫ nō imediate. opꝫ tm̄ vidē an ti me⁹ in vaporē ꝯuertat̄ si/ milē spūi in gradu caloris ꝙ queadmodū spūs est aptus calefacē oia membra corpis ita eēt ista me⁹. Et ꝙ sic mul titudo q̄ꝫtitatis spūs ꝛ sanguis facit carnē q̄litatiue nō solū q̄ꝫtita⁹ caliorē: ita faceret h̄ vapor. Et iō s̄m h̄ eēt me⁹ tē/ perata mēbroꝝ alteratiua. ¶ Dr̄ aūt ꝯseruare tpatum cor pus nō q2 vnūqdqꝫ mēbrū ꝯuertit: sed q2 applicata in dosi debita nullū alterat, extra suū tpamētū ꝛ calorē cōem ꝯser uat ꝓhibēdo lapsum eius. ¶ Qd̄ si dicat̄ spūm mēbra nō alterare. h̄ est falsum cū sanguis ꝛ spūs calefaciāt ex̄ tēpa mentū cū mēsurā excedūt. Et ꝙ calefaciat sanguis mēbra h̄ coll'. 2. p̄mi. cap. de eo qd̄ comedit̄ ꝛ bibit̄. ¶ Uerū ēt ꝯcesso ꝙ spūs ꝓp talē ꝓprietatē currētē inter ipm ꝛ mem/ brū calefaciat ipm ex̄ tpamētū. Querit̄ quid ꝓhibet etiā illā ꝓprietatē iueniri in me⁹ tpata ad actū reducta p quā ꝓhibet̄ mēbrū alterare ex̄ suū tpamētum. ꝛ pꝫ ꝙ nihil ve tat. ¶ Utrū aūt ois me⁹ tpata postq̄ꝫ est ad actū reducta nullo mō alteret̄ a corpe vel alteret. sed itra latitudinē tpa mēti nūc nō opꝫ vidē. vtraqꝫ. n. istarū dispōnū sufficit ad hoc vt dicat̄ tēpata ad mentē. A. B. ꝛ q̄rere an me⁹ tpata dicat̄ talis respcū hois absolute, vel respcū tpati magis p tinet scd̄a hui⁹ cap. de eo qd̄ comedit̄ ꝛ bibit̄. vbi ēt vide/ bit̄. Utrū sit pōle aliq̄ꝫ me⁹ cōuerti in vaporem cal'm ꝙ possit vnūqdqꝫ mēbrū corpis imediate ꝯseruare sicut pōt spūs vitalis nō obstāte graduali dissilitudine actualis ca/ loris. Et ēt vtrū sit repibilis me⁹ hñs ptes difformes: ita vt vnicuiqꝫ mēbro hēat ptē ꝓportionatā q̄ ad illud mēbꝝ attrahit̄ cū ad actū fuerit reducta sicut in cibo tēpato ta/ les ptes difformes repiunt̄. h̄. n. non vident̄ impossibilia.

Quib⁹ modis me^{na} tēpata dr.

¶ Attende 2° q̄ aliq̄ dr me^{na} tēpata in actu: sic hō tēpat⁹ hoi tēperato. aliq̄ in pōa. sicut buglosa. aliq̄ a ꝓpetate ꝫ ipro/prie dicat me^{na} vt saphir⁹: z aliq̄ ꝑ se est ꝑparata ira actuari a corpe humano vt sit tēpata. alia ꝑ accñs vt vestis. Dicti sumus ꝓ tali in pōa ꝑ se z ꝓprie dcā. ¶ Et dr etiā medicina tēpata que nullo mō alterat corpus: sed resistit alterationib⁹ agere a q̄litate: q2 ꝑ qualitatem actiuam resistit.

¶ Et silr cū dicim⁹ q̄ est cal'a: aut frida nolum⁹ dicere q̄ in sui suba sit in vltimo q̄litatis: aut frigiditatis: aut in sui suba sit calidior corpore humano aut fridior: si.n. ita foret eius cōplo esset sicut hois cōplo esset temperatū. Sed volum⁹ dicere q̄ ꝑꝑ ipsam in corpe hois ꝓuenit caliditas: aut friditas maior illa quā ex se habebat.

¶ Docet h̄ qd̄ ꝑ cal'az aut fridā me^{nam} itellr. Et diidit i duas ptes. Pmo h̄. 2. isert q̄dam correlaria. ibi (Quapp vna medicia.) ¶ Dic̄ h̄ tria. Primū est q̄ nō io dicit me^{nam} cal'am q2 sit in summo calitati. q2 tūc sol⁹ ignis z sibi siles in calore diceret me^{na} cal'a. ¶ Dicit 2° q̄ nō dr me^{na} cal'a q2 in sua sba. i. cōpl'one sbali z imediate ꝑparāte ad formā sit calior corpe humano. q2 tūc ꝑ tēparā itelligerem⁹ q̄ eēt humane cōpl'onis: cui⁹ oppositū dcm̄ est. s̄. Et pꝫ ꝯña. q2 si dr cal'a ꝑ cōparationē ad ꝓpriā cōpl'onē quā h̄ret. nō ꝑ cōparationē ad effectū quē est apta facē in corpe humano. tūc pari dicere tēpata ex silitudie cōpl'onis ei⁹ cū cōpl'one humana tēperata. ¶ Dicit 3° q̄ me^{na} io dr cal'a. qa postq̄ꝫ reducta est ad actū ꝑ eā est apta ꝓuenire in corpe humano caliditas maior ea cū q̄ stat huma/nū tēpamentū. z silr de frida. Et pōt dici q̄ itelligat h̄ absolute de q̄cūq̄ hoie q̄ calefieret a calida vel tm̄ de tēperamēto iuxta varias opiones de q̄dib⁹ me^{nis} de qb⁹ isra dicem⁹. Breuit igr̄ me^{na} dr cal'a vel frida a medico ꝑꝑ opationē quā est apta facē in corpe humano.

E ¶ Ubi no. q̄ supra de tēpata dixit q̄ patit a calore nāli et afficit q̄litate qua corpis humani q̄litates nō supgreditur. Dic, h̄c dr q̄ medicina cal'a vel frida efficitur qualitate alíqua a calore corpis humani. q2 nō ois medicina talr reducit ad actum. q2 acgrat q̄litatem per quā operet in corp⁹ a calore hūano: vt oñdā in cap̄. de eo qd̄ comedit z bibit.

¶ Quapp vna medicia plerūq̄ est frida hūani corpis cōpōne: z cōpatiōe corpis scorpiōis calida: z hūani corpis cōpatōe cal'a frida corpis serpētis cōpōne. Immo q̄ñꝫ ēt vna medicina extstit cal'a cōpatōe corpis petri magis q̄ꝫ ꝯpatōe corpis pauli. Jdq̄ ꝑcipitur eis q̄ medicant vt cū cōpl'onē mutare voluerit z vnā adhibuerit medicinam que non contulerit ab ea discedāt.

¶ Infert corre^{ria}. z pꝫ. Nā exq̄ me^{na} ñ dr tal' nisi ex opōne q̄ꝫ fac̄. postq̄ꝫ ē reducta ad actū a calorē corpis. Et i diūsis aialib⁹ z i diūsis hoib⁹ ad aliū z aliū actū reducit. Et silr ista sit corpa vario passibilia. Nō ē mir̄ si me^{na} eadē l vno cōpe opat calefaciēdo z i alio ifridā vl' min⁹ calefaciēdo. Ex q̄ pꝫ ēt cā ꝑmutatiōis me^{nar}. z h̄ magis tractabit scd̄a hui⁹.

¶ Postq̄ꝫ igit̄ d̄ ꝯpl'one tpata q̄ dcā erāt ꝯplevim⁹: ad loq̄ndū d̄ ꝯpl'onib⁹ distēpatis redeam⁹. Dicem⁹ itaq̄ q̄ cōpl'ones distēpatas eq̄le est siue cōphēderis scd̄ꝫ cōpatōeꝫ spēi aut partis: aut īdiuidui: aut mēbri: q̄ sūt octo: z sūt oēs cōicātes in h̄ q̄ cōpl'oni tēperate sūt opposite.

¶ Nūc determiat de 2° membro pn^{lis} diuisiōis itellecte ꝑpe pn^{ma} capl'i. s. de cōpl'one distēpata hūana. Et diuidit i tres. Pmo ponit numeꝝ istaꝝ distēpataꝝ. 2° decl'at vnāquāq̄ ibi (Et he octo.) Tertio. ponit q̄sdā subdiuisiōes. ibi (vnaq̄q̄.) ¶ Primū pꝫ: q2 vnicuiq̄ mō eq̄litatis sūt. 8. spēs cōpl'onis inequalis siue distēperate modo qui statim dicet.

¶ Et he octo ꝓuenīūt queadmodū dicem⁹ z est q̄ egressus ab eq̄litate aut est simplex q̄ eq̄litatē nō excessit nisi scd̄m vnā ꝯrietatē: aut est compositꝰ q̄ equalitatē sm̄ duas ꝯrietates excessit.

¶ Nūc vnāquāq̄ declarat. ponēdo diuisionē distēperate ꝑ quā ꝑ bimēbres diuisiōes tādē venimus ad. 8. spēs. z diuidit in duas. Pmo ponit diuisionē. scd̄a ibi (Et simplices q̄dē. ¶ Ponit subdiuisiōes. ¶ Dicit pmo q̄ distēperata cōplexio que nō est nisi illa in qua ē egressus ab eq̄litate: aut est q̄ñ recidit ab eq̄litate ꝑ q̄litatē vni⁹ ꝯrietatis tm̄. Et est cōpl'o distēperata simplex: aut q̄ñ sit recessus ab eq̄litate ꝑ q̄litatē ambaꝝ ꝯrietatū tāgibiliū. z est distēperata cōposita. nā in illis duab⁹ ꝯrietatib⁹ cōsistit tēpamētū. ¶ Ex q̄ intelligis q̄ lꝫ mala cōpl'o cal'a nō fiat nisi cūꝫ recessu duarū q̄litatum a tēperamento. s. excessu caliditatis z defectu friditatis. nō tamē dr mala cōplexio composita. q2 non est nisi in qualitatibus eiusdem cōtrarietatis sed simplex.

¶ Utrum detur complexio simplex distēpata. Q. 5.

Considerandū de cōpl'one distēperata simplici. vtrū dari possit. ¶ Videtur discordia inter Gal. z Auer. Vñ Gal. h̄ de cōplexionibus. z pluries alibi vult, q̄ potest eē aliqua mala cōplexio simplex. ita q̄ sit distemperata in cal'o ipsa existēte temperata in sicco. z fundat sup hoc argu. ¶ Ois dispō que pōt inueniri cū vtroq̄ duoꝝ ꝯrioꝝ pōt inueniri cū medio iter illa ꝯria. Sed distēperata complexio pōt reperiri cal'a cum siccitate a predñio vt in colerico z pōt inueniri cū humiditate vt in sanguineo. ḡ pōt inueniri cū tēparo int̄ hūidū z siccū.

¶ Auer. autē scd̄o colliget. non vult esse possibile. q̄ inueniat distēpata cōpl'o in vna ꝯrietate q̄n ibi sit distemperamentum in ambabus cōtrarietatibus. ¶ Et rō est. q2 cōpl'o in passiuis q̄litatibus est mā cōplexionis in actiuis: sꝫ diuersa forma regrit diuersam mām. Igit nō potest variari cōplexio in actiuis q̄n fiat variatio in passiuis. Et quasi per sil'e argumentū. ꝓbatur etiā ecōtra. Qd̄ autem passiue q̄litates sunt mā actiuarū. sumit ex q̄rto methaurorū. Cap. p.

¶ Nota tm̄ q̄ nō vult Auer. q̄ si distēperamentum est in actiuis tm̄ q̄ debeat dici egritudo q̄ in passiuis sit distemperamētū tm̄ q̄ dēat dici egritudo. q2 non est necessarium tm̄ distemperari humiditates q̄ñtū distēperatur caliditas. F

¶ Et si q̄rat q̄ñtū est z q̄uo opꝫ distēpari passiuas in cōparatiōe ad actiuas facta actiuarū distēperantia. ¶ Rñdet q̄ h̄ est ignotū. Verū ipossibile est q̄ ꝑcise sub eadē mēsura passiuoꝝ sint due diuerse cōpl'ones in actiuis. Et h̄ est cā q̄re ꝯcedit Auer. errorē Gal. eē paruū z nō dare ipedimētū in arte scd̄o colliget ca. p. Et q̄re tertio colliget dicit spēs egritudinū cōplexionaliū esse octo. iter q̄s numerat. 4. simplices. G Cap. p.

¶ Conueniūt ḡ ambo in isto q̄ stat esse egritudinalē lapsum in actiuis non existēte lapsu egritudinali in passiuis. z eꝫ. Sed differūt q2 Gal. dixit q̄ cū eadē mēsura ꝑcise. s. actiuarū stat diuersa mēsura passiuaꝝ z ecōtra. Auer. aūt dicit h̄ esse ipol'e. ¶ Ego aūt estimo q̄ stat aliq̄ duo h̄re de mēsura passiuaꝝ eq̄l'r q̄ nō h̄nt eq̄l'r de actiuis que sunt pme q̄litates. Pꝫ capiēdo flegmaticum z sanguineū. z tūc vel habēt eq̄l'r d̄ humiditate. z habeo ꝓpositū. Vel vnū hꝫ plus: z quocūq̄ sit illud. Ponat q̄ hꝫ ambas ꝯrietates reducat ad tēpamētū reliquo nō variato in sua cōpl'one. ¶ Et pꝫ. q̄ in h̄ motu aliq̄n habebūt equalit̄ de humiditate cum nulla fiat subita humiditatis dependitio vt suppono. z tm̄ nunq̄ꝫ habebūt eq̄lem mēsuram caloris. vt pꝫ intuenti. ¶ Nec sm̄ h̄ passiue sūt ꝓpria mā actiuaꝝ. cū mā prima immediate primas q̄litates recipiat. ¶ Credo Auer. itelligere de cōpl'one que est q̄litas scd̄a. Et in isto T

est Auer. positio sustētabil. Nec argꝰ Gal. pbāt ꝙ sit posse flaticū ꝛ sāguineū hēre ꝑcise eq̄lē gdū ꝯplonal' hūiditat̄. In illo āt motu stati imagiato nō itelligimꝰ motū in ꝯplōne q̄ est q̄litas fcā ex ꝑmus: ſʒ i ipsis ꝑmis q̄litatibꝰ q̄re eq̄lē mēsurā passiuaꝝ cū diuersis actiuaꝝ nō negaret. ℭ Expositio āt cōis Auer. q̄ dic̄ ꝙ nō accit mutatio i actiuis gn accidat in passiuis in relatiōe ad opatiōes nō in q̄litatibus in se est ꝑpter Auer. inīaʒ. Nā sic nō rep̄hēdisset de calore pueri ꝛ iuuenis Gal. q dicit calorē eq̄lē. q2 Gal. nō dixit iuuenis calorē oīo sil'r esse opatiuū cū calore pueri. vt ꝯstat.

ℭ Et simplicis qdē qui ſm vnaʒ excesserit ꝯrietatē: aut est excessus ſm ꝯrietatē agentē: ꝙ est aliquo duoꝝ modoꝝ: qm̄ aut est calior q̄ꝫ dʒ: ſʒ nō hūidior neqꝫ siccior: aut fridior q̄ꝫ dʒ: ſʒ nō humidior neqꝫ siccior. Aut ſm ꝯrietatē patientē: qd̄ est vno duoꝝ modoꝝ: qm̄ aut est siccior q̄ꝫ dʒ: ſʒ non est calior neqꝫ fridior: aut hūidior sed nō est fridior neqꝫ calior. Iste tn̄ q̄ttuor non diu ꝑmanent: calitas nāqꝫ maior q̄ꝫ dʒ: reddit corpꝰ siccīꝰ q̄ꝫ oʒ. Et friditas maior q̄ꝫ dʒ facit corpꝰ hūidīꝰ q̄ꝫ opʒ: hūiditate extranea. Et siccitas maior q̄ꝫ dʒ: cito reddit ipʒ fridīꝰ q̄ꝫ opʒ. Et hūiditas maior q̄ꝫ dʒ si valde fuerit sup̄flua velocius reducit ip̄m ad fritatem q̄ꝫ siccitas maior. Que si plurima non fuerit cōseruabit ipsuʒ prolixiori tempore. ad vltimū vero reddit ip̄m frigidius quā debet. Tu tamē ex hoc intellige ꝙ eq̄litas ꝛ sanitas magis pertinēt caliditati q̄ꝫ frigiditati ꝛ he quidē sunt simplices quattuor.

Quarta primi. c. 2.

ℭ Dicit ꝑ. ꝙ mala ꝯplō simpꝰ. aut est cū excessu i q̄litate de ꝯrietate actiua. aut de ꝯrietate passiua. Iteʒ de actiua. aut erit excessus i calitate cū eq̄litate hūiditatꝫ ꝛ siccitatis. aut in fridītate cū eadē q̄litate passiuaꝝ. Et iteꝝ si erit excessus in ꝯrietate passiuaꝝ. aut erit i siccitate cū tēpamēto in actiuis. aut i hūiditate cū eodē tēpamēto. ꝛ sic sūt. 4. spēs male ꝯplōis distēpate simplices. s. cal'a tm̄. frida tm̄ sicca tm̄. hūida tm̄. ꝛ h̄ tā veꝝ ē de mala ꝯplōe ꝑternāli q̄ nō ꝯuenit v̄tuti p suis opōnibꝰ faciēdis. ꝛ h̄ dī tāta respcū ꝑpe ꝯplōnis nō respcū tēpamēti absolute q̄ꝫ ēt d̄ mala ꝯplōe nāli q̄ est ꝯueniēs v̄tuti p faciēdis opōnibꝰ. ꝛ dī tāta respcū absolute tēpamēti. ℭ Dicit 2ᵒ Aui. q̄ ad istā ptē ꝙ ille. 4. ꝯplōnes simplices nō diu durāt i sua simplicitate ſuato tēperamēto i alia ꝯrietate in q̄ nō ē lapsus in fiñ gdu tēpamēti in q̄ ſuaret i corpe tēpato in ābabꝰ ꝯrietatibꝰ alijs paribꝰ. ꝛ lita est ꝑpa hꝰ loci expō. nā oēs alie hn̄t repugnātiā. ℭ Dicit 3ᵒ p̄bādo istō ſm ꝙ calitas maior q̄ꝫ oʒ reddit corpꝰ siccius q̄ꝫ oʒ. i. si fuerit corpꝰ cal'm tm̄ ꝛ tēpatū in passiuis nō subal'r i eodē gdu tēpati passiuaꝝ in q̄ ſuaret cū tēpamento actiuaꝝ alijs paribꝰ. ſʒ cito fit siccīꝰ q̄ꝫ fieret cū actiuaꝝ tēpamēto. ꝛ iō sepe ꝯtigit ꝙ fiat siccū respcū tēpati. q2 latitudinē tēpamēti egrediat̄. Lʒ aliqñ ꝯtigat ita modicū esse lapsuʒ i cal'o ꝛ tēpatū i passiuis eē i extremo tēpamēti v̄sus hūidū: qd̄ remanebit tēpatū in hūido p totū vite ōcursum cū fit i eo mior ꝑportio ad ꝯsumādū ꝛ exiccādū: q̄ꝫ vt i dato tēpato modꝰ calefaciēdi excedat. ℭ Et fritas maior q̄ꝫ dʒ fac̄ corpꝰ hūidīꝰ q̄ꝫ oʒ hūiditate ex̄nea q̄ remanet p viā idigestiōis maioris. lʒ ipʒ faciat hūidīꝰ forasse ad sensuʒ ꝑportionatū sensuʒ ꝑcedēti. ℭ Et siccitas maior q̄ꝫ dʒ facit corpꝰ fridīꝰ q̄ꝫ oʒ. cito itelligit̄ ꝙ multū excedēs siccitas facit corpꝰ fridīꝰ vt pʒ i his q marasmāt̄ qd̄ accit ꝑp defectū ꝯpꝛij subiecti caloris qd̄ est hūidū. Uel scdō. s. siccitas maior q̄ꝫ oʒ reddit tēpatū i actiuis fridīꝰ cito q̄ꝫ oʒ. i. facit ip̄m citīꝰ icurrere senectutē in q̄ corpꝰ ē fridīꝰ q̄ꝫ oʒ respcū eius qd̄ ē tēpatū. ꝛ hūiditas maior q̄ꝫ dʒ si fuerit multū excedēs reddit corpꝰ fridīꝰ q̄ꝫ oʒ citīꝰ q̄ꝫ siccitas. q2 p viā suffocationis cal'i citīꝰ ifridat̄ corpꝰ q̄ꝫ p viā marasmi ꝛ cōsumptiōis hūidi. ℭ Si āt hūiditas fuerit modicū maior q̄ꝫ dʒ ſuabit corpꝰ in calitate sua satis multo tpe. ſʒ tādē in senectute ꝑp m'titudinē multoꝝ flatū reddit ipʒ fridīꝰ tēpato. ꝛ has expōnes ſua. ℭ Dicit 3ᵒ q̄ ad hāc ptē ꝙ ex oībꝰ intelligas ꝙ eq̄litas. i. tēpamētū ꝛ sanitas magis attinet calitati q̄ꝫ frigiditati. Et auctoritas expōnē sup habuistis nō itelligēdo ꝙ oē sanū sit cal'm p absolutū dn̄iuʒ caloris actualis q̄ est q̄litas ꝑma sup fridītatē: sed q2 aīa magis vtitur calore in operationibus suis q̄ꝫ frigore ꝛ si calor sit aliqñ frigore remissior vt os digerit caliditate sua ꝛ non frigiditate.

ℭ Cōposite āt sunt i qbꝰ fit egressus ab eq̄litate ſʒ vtrasqꝫ ꝯrietates velut si sit ꝯplō calior ꝛ hūidior siml' q̄ꝫ oʒ. aut calior ꝛ siccior sil' q̄ꝫ oʒ. aut fridior ꝛ hūidior sil' q̄ꝫ oʒ. aut fridior ꝛ siccior simul q̄ꝫ opʒ. non .n. pōt esse frigidior ꝛ calidior quā opʒ. neqꝫ siccior ꝛ humidior simul.

ℭ Ostēdit q̄ dicant̄ distēperate cōposite. ꝛ q̄uo earū sint. 4. species. ꝛ totū pʒ. ℭ Attēde tn̄ ꝙ cū corpꝰ posset dici distēperatuʒ per q̄litates occultas q̄ dn̄r a medicis cōplō insequēs māʒ. ꝛ posset ēt dici distēperatū ꝑp q̄litates al's a cōplōne: vt p opacitatē cornee vel cristaline. ꝛ posset dici distēperatū in ꝯplōne manifesta ꝑp indebitā depēdētiā caloris a ptibꝰ elemētalibꝰ ꝯstituētibꝰ ꝛ a spiritibꝰ ꝛ sanguie. ꝛ ꝑp gradualē distātiā a tēperamēto in ꝯplōne insequēte formā solū de distēperātia isto mō vltimo accepta hic loquitur. Q̄uo ipossibile est aliqd esse siml' cal'm qd̄ sit frigiduʒ vel aliquā esse distēperatā nisi modis ꝑdictis. Religs aūt modis supponēdo distēperatū cōcedende essent iste cōclusiones. ℭ Aliqs est cōplōnaliter distēperatus qui nec est calidus nec fridus nec hūidus nec siccus respectu temperati. vt pʒ in corpore humido naturał'r per febrē via resolutionis veniente ad mortē. qd̄ in certo casu in aliquo instanti ante mortē erit ꝑcise corrn̄dens tēperato in gradibꝰ primaꝝ q̄litatū. ℭ Scdō ꝯcl'o. aliqd̄ est corpꝰ per totū habēs malā cōplōnē calidā ꝛ malā cōplōnem frigidā. Patet in ethico ethica senectutis: caliditate ignis: febriēte effimere. ꝛ multas plures q̄s propter breuitatē omitto.

Quibꝰ modis corpꝰ distēperatū dī.

ℭ Unaquecqꝫ aūt harū octo ꝯplōnū aut est sine mā̄ qd̄ qdē est cū cōplō corpꝰ q̄litate solūmō afficit ita ꝙ corpus hac q̄litate nō afficiat̄ propter hūorē in ip̄m penetrātē qui hāc hēat q̄litatē ad quā imutat̄ corpus. neqꝫ fiat nisi sicut cū caliditate eius qui calefit ad igneʒ aut friditate eius q ad niuē infridatus ē. aut est cū mā̄ qd̄ qdē ē cuʒ corpus nō afficit̄ q̄litate huius cōplexionis nisi ꝑp vicinitatē hūoris in ip̄m penetrātis in q̄ hec qualitas supabūdās existit: quēadmodū corpꝰ hūanū cā vitrei flegmatis infridat̄ aut causa colerici hūoris prassini calefit. Tu aūt in libro tertio ꝛ q̄rto cuiusqꝫ. xvj. ꝯplōnū exēplū inuenies. Et est tibi sciēdū ꝙ cōplexio cū materia duobꝰ est modis. mēbrū .n. q̄nqꝫ exterīꝰ a mā̄ madefactū ē. ꝛ q̄nqꝫ mā̄ penetrat ꝛ retinet̄ in foraminibus ꝛ vētriculis ipsius ꝛ ē cū reditio ꝛ penetratio est ap̄ans: ꝛ est cū nō hec est cōplōne dictio.

¶ Pōst subdiuisiões octo mōū.ↄ sūt clare oēs vsqȝ ad finē capł. ¶ Attēde tñ ꝙ Auer.3.colliget cap.3.vult eē difficile oare egritudinē simplicē cum mā.ↄ rō: qȝ si mā ꝺȝ mali gnari pꝛimū ꝫ pp egritudinē i mēbris ñ pēdētē ab illa māe malignatiōē:aut pp cām pꝛimā q̄ pꝛimū alterādo būoꝛē alterat mēbrū.ↄ sic in mēbro sunt oue male ꝺispōnes. ↄ lȝ posset accidere oppositū.hoc eēt rarū ↄ difficulter.

¶ Medicus aūt physico credere ꝺȝ ſm ſemitā poſitionis:qȝ nō eſt ei manifeſtū per ſe.

¶ Facit qȝ dictum eſt in pꝛincipio capituli:ↄ patet.

¶ De cōplonibus mēbrorū. Cap. 2.

Dico ꝙ deꝰ cuicꝗ aiali:ↄ cuicꝗ mēbro donauit ex ꝯplone qȝ magis meref:ↄ qȝ eiꝰ actiōibꝰↄ diſpōībꝰ ſm poſſibilitatē meliꝰ exiſtit.hoc aūt certificare pħi eſt ↄ nō medici.Donauit aūt hoī cōplōnē tēperatiorē q̄ in hoc mūdo eē eſt poſſe cū ſua rū virtutū ꝯuemētia qbꝰ agit ↄ patit.ↄ vnicuiꝗ mēbro donauit de cōplōne qȝ meref.Poſuit ergo quedā ex mēbris calidioꝛa:ↄ alia frigidiora:ↄ alia ſicciora:ↄ alia humidiora.

¶ In iſto cap.de ꝯplonibꝰ determiat de ꝯplone ꝯcta ad mēbra large ſumēdo mēbra p rebꝰ corpalibꝰ in corpe nr̄o naliter reptis. ¶ Et diuidit i duas ptes. Pꝛio pbat ꝙ mēbra nr̄i corpis ſunt diuerſaꝝ ꝯplonū. 2° narrat mēbroꝝ ꝯplones.ibi(Qȝ aūt i corpe.) ¶ De pꝛ pte ſuppōit ꝙ deꝰ dedit vnicuiꝗ aiali ↄ vnicuiꝗ mēbro ꝯplonē ſibi magis ꝯuenientē p actiōibꝰ ↄ paſſiōibꝰ mēbri ſm poſſitatē.Et h̄ eſt pbatū in nālibꝰ:qȝ ſemp nā facit de poſſibilibꝰ qȝ melius eſt. ¶ Dicit 2° ꝙ deꝰ dedit ꝯplonē hoī tparatiorē q̄ eēt poſſe in h̄ mūdo repiri.q̄ cōplo ſuit ꝯueniens ſuis virtutibꝰ qbꝰ hō agit ↄ patit.ↄ vnicuiꝗ hūano mēbro dedit ꝯplonē ſibi magis ꝯuenientē. Et pmū pȝ.qȝ ꝯplo hūana pfectiorē formā ſeruat i mā q̄ aliq alia.ↄ ſcđȝ pȝ ex ſe. ¶ Dicit 3°.ꝙ ex his ſequit ꝙ mēbroꝝ hoīs alia ſunt calidioꝛa.alia ſunt frigidioꝛa.alia hūidioꝛa.alia ſicc.Pȝ p h̄ ꝙ mēbra q̄dā in ſui opatione indigēt pluri calitate.qdā pauciori.ↄ ſic de hūiditate ↄ ſiccitate.Sȝ vnicuiꝗ mēbro donauit deꝰ qȝ magis meref p ſua opatione.ꝗ ꝛc. ¶ Attēde ꝙ lȝ aliqȝ aial melꝰ ꝑficit aliquā opationē q̄ hō.vt vultur odoratū.lin x viſum ꝛc. Tñ illa mēbra in illis aialibꝰ brutis nō habēt pfectiorē cōplexionē q̄ ſibi correſpondentia in hoīe. qȝ cōplo in mēbro humano ex his pfectiorē formā ſeruat in mā. ¶ Cōplexio nāꝗ eni que ſpē differt:iſta eſt pfectior cū qua ſtare pōt in mā ſoꝛa pfectior.Sed cōplonū eiuſdē ſpecieiſta eſt perfectior que eſt ſue ſoꝛme cōuenientius inſtrumentū.

¶ Qȝ āt in corpe ē calius ē ſpūs ↄ coꝛ a quo pcedit:deinde ſāguis lȝ in epate gñef:qȝ n. cū corde ꝯtinuus exiſtit ab eo plus acqrit caloris q̄ epar hēat:poſtea epar:qȝ ē ſic ſanguis ꝯgelatꝰ.poſt qȝ ē caro q̄ minoris ē caloris q̄ epar ppterea ꝙ neruoꝝ villi in ea mixti ſunt q ſunt frigidi:deinde ſūt muſculi q minoris ſunt calitatis q̄ caro ſimplex ppter illud qȝ de neruis ↄ ligamētis eius adnuſcef:poſtea eſt ſplen ppter illud qȝ ē in eo de fece ſanguis:poſtea renes eo ꝙ nō mulꝰ in eis exiſtit ſanguis:deīde arteriarū tunice nō pp ipſaꝝ neruoſa corpa:ſȝ ppter illud qȝ recipiūt de calefactione ſanguis ↄ ſpūs q ſunt in eis:poſtea ſunt venarū nō pulſatiliū tunice pp ſanguinē ſolum:poſtea cutis vole temperate.

De ꝯplexione ſpiritꝰ vide a Ga. li. 3. ꝯploꝝ nū textu ꝯ.cap.2. De ſan. ſtiū dič Ga.2.cō plonum c.2.ↄ 3. qȝ dicit col. ru. eē callorē p cō

¶ Narrat ꝯplones mēbroꝝ.ↄ diuidit in.4.ſić.4.ordies ponit.2° ibi(Frigidiꝰ.)3° ibi(Hūidiꝰ.)4.ibi(Res āt ſiccioꝛ.) ¶ In pꝛ pte ponit talē ordinem mēbroꝝ ca'idoꝝ.p ſpūs ↄ coꝛ.2° ſanguis lȝ in epate gñef:tñ pp eiꝰ cōtinuatione cū corde recipit ab eo plus calitatis q̄ hēat epar. Et intelligitur de ſanguine in vētriculis cordis q̄ de ſanguie i ipſo epate exiſte. ¶ Spūs aūt a corde ad epar veniēs magis calefacit ſanguinē epatis. Et pp melius applicari.ↄ pp penetratiōis aptitudinē. ¶ Tertio.epar qȝ eſt ſic ſanguis coagulatꝰ.i. factū ex ſanguie coagulato a calo'e tñ ꝙ ſepauit inde ſubtiles ptes ↄ cal'as ſanguis ita coagulatꝰ minꝰ calidꝰ ſanguie remāſit. ¶ Quarto caro.ſ.ſimplex q̄ ē fridioꝛ qȝ in ea ſunt mixti villi neruoꝝ q ſunt fridi. ¶ Quīto ſūt muſculi q ſunt fridioꝛes carne ſimplici pp multos villos neruoꝝ ↄ ligamētoꝝ q ad eas veniūt plures q̄ ad ſimplicē carnē. ¶ Sexto ē ſplen.q ē fridioꝛ muſculis pp melāā q̄ ad ipſum attrahit. ¶ Septio.ſunt renes q ſunt modicū colli:qȝ modicꝰ ſanguis in eis ꝯtinef. ¶ Octauo tunice arteriaꝝ q̄ nō ſūt in nūero calidoꝝ mēbroꝝ.ppea ꝙ participāt corpe neruoſo:ſȝ pp calorē actualē quē recipiūt a ſpū ↄ ſanguie cōtēto in eis. ¶ Nono ſunt choꝛda venaꝝ q̄ minꝰ ſunt cal'a arteriis. qȝ a ſolo ſanguie q̄ſi caleſiunt reſpectu arteriarum.

¶ Et poſtea eſt cutis q̄ eſt tēperata in calore. ¶ Attēde tñ ꝙ cū aliqs ſit vitalis ſpūs:aliqs aialis aliqs nālis quoꝝ diſtinctiōes iſra ponā.tñ de vitali ē ſermo cū dr ꝙ eſt calidioꝛ re q̄ ē in corpe. Nā aialis ↄ nālis vterꝗ eſt vitali frigidioꝛ.nō tñ ꝺȝ ꝙ qlibȝ ſpūs aialis aut nālis ſit vitali frigidioꝛ.vt pbaf.ponēdo ꝙ.a.ſit ſpūs aialis nūc pmo genitus ex vitali.ↄ ſequit ꝙ nō p quācūꝗ calefactionē deſinit eē ſpūs aialis.ſȝ p qualȝ calefactionē ꝺe poſſi fieret aliq̄ vitali calidioꝛ.ꝗ ꝛc. Spūs ēt vitalis aliqs eſt a corde trāſmiſſus ad mēbra ↄ ab illis alteratꝰ. Aliqs eſt adhuc in corde reſeruatꝰ de q̄ eſt ſermo:ſpūs ēt in corde reſeruatꝰ ſm ptē eſt in potoſitatibꝰ cordis ſibi appꝛopatꝰ ad ppꝛias opa exercēda. Aliqs ē adhuc ſub forma cōi pmanens aptus a corde ad alia mēbra pelli.ↄ de hoc maxime Aui.intelligit.

¶ Utrum ſpiritus ſit corde calidioꝛ:ↄ ſimilr vtrum ſit ſpiritus cordi appꝛopꝛiatus. Queſtio.1.

Utrum vero ille ſpūs ſit corde calidioꝛ.lȝ Gal.nō teſtetur:ↄ Aui.nō dixerit.Doctoꝛes tñ pbabilr volūt hūc ſpūm ſubſtātia cordis ↄ ē aggregato ex ſuba cordis ↄ ſpū appꝛopꝛiato cordi eē calidiorē.qȝ ſuba cordia hȝ de elemētis fridis plus vt aq̄ ↄ terra. ¶ Utrū autē ſpūs appꝛopꝛiatꝰ cordi ſit calidioꝛ cōi ſpū vel ē ꝯ.eſt pblema meo iudicio neutrū. ¶ Sȝ tñ q̄litercūꝗ dicaf ſpūs eſt a corde genitꝰ.ↄ tñ eſt corde calidioꝛ.qȝ vel iō cōtingit.qȝ cū corde ad ſpūs gñationē cōcurrit ſpūs pcedens tñ hūs de calitate quātūꝗ ſequēs. Uel qȝ ſpūs generat a corde p remiſſe calitatis cū ipſo.poſtea ſeipm mouet ad caliditatē intēſiorē ſue ſoꝛme ꝯuenietē. ¶ Uel tertio motu quodā in ventriculis cordis caleſit. ¶ Aduerte 1° ꝙ apud auctores 4.maneries ꝯplonū ꝯſiderant ſm qȝ mēbra ſibi inuicem poſſunt cōparari. ¶ Una eſt inata ↄ hec ē ꝯ merito miſcibiliū in mēbro repta. ¶ Scđa eſt iſſuēa ↄ eſt cōplo repta in mēbro data ſibi a ſpū ↄ ſanguie trāſmiſſis ad ipm ab aliquo mēbro alio vel extrīſibꝰ in eo. Et in hac ꝯſiderāt̃ duas meſuras:vtqȝ vna eſt meſura cōueniēs mēbro ſimplici p ſua opatione inquātū eſt ſimplex tali ſpēi. ¶ Alia ē meſura ꝯueniēs mēbro ſimplici inquātū eſt ps talis organici talē opationē debēns opari.vt vbi gfa. caro ꝺȝ fragamatis nō indiget multo calore influēte ad pficiēdū eiꝰ opationē ſibi debitā vt eſt caro muſculi lȝ vt eſt caro talis muſculi foꝛtis motꝰ ↄ q̄ſi cōtinuū indiguit multo calore. ¶ Tertia eſt cōplo inata actuata p influētē ↄ ē aggregata ex his

Spūs cordi calidioꝛ corde trībus ex cauſis. D

plonum ca. vlti.

duob⁹ dictis in q̄ possum⁹ imaginari duas mēsuras: quē admodū in imediate p̄cedēti. ℭ Quarta est ɔpl'o repta in mēbro merito ppinquitatis vel distātie a fonte caloris quo neruū cordi ppinquū ⁊ ossa magis calidos dicim⁹ neruo pedis. Et s̄m mētē Gē. quē in h moderni sequunt̄ Aui. ali/ qñ graduat mēbra s̄m vnā de istis. ⁊ aliqñ s̄m aliā. Et h fe cit vt faceret nos itelligere varias mēsuras esse a medico

A ɔsiderādas. ℭ Uie aūt qb⁹ in cognitionē taliū ɔpl'onū ve nim⁹ nō sunt tm̄ tact⁹ s3 ro. existimatio aucta sensus. ⁊ ple reqꝫ tales vie. Q̄ŏ āt dixit Gal. 2. de ɔpl'onū. q regula cali di ⁊ fridi nihil est p̄ter tactū. itellexit de frido ⁊ cal'o actua li ⁊ q̄ ad mēbra q̄ facile p se pñt tāgi. Et quo ad hec talia a tactu. respcū eius sunt q̄si nulli⁹ momēti. ⁊ iō his dictis au ctoritas nō repugnat. Et ex his potes videre q ista nouē q̄ ponunt̄ in numero calidoꝶ nō s̄m eādē mēsurā ⁊ mane riē graduant̄. Nā sanguis p cōpl'onē ei⁹ merito vicinitatis ⁊ ɔtinuitatis cū corde. Caro simplex merito ɔpl'onis ina/ te ⁊ influētis quo ad p̄mā mēsurā in ea ɔsideratā dr̄ calidi or musculo. Que tm̄ s̄m q̄dā quo ad scd̄a3 mēsurā ɔsidera tā in influēte q̄ est calitas ɔueniēs carni musculi p q̄to est pars dati organi debētis exercere motū est carne illa mu/ sculi fridior cū multa ⁊ āplior calitas reqrat̄ ad motu3 q̄3 ad sensu3 tact⁹. vt sumit̄ q̄rto de accidenti. Si qs tm̄ stricte ɔsideret mētē Gal. 2° de ɔpl'onib⁹. cap. 3. Intēdit gradua/ re cōpl'ones mēbroꝶ quo ad actualē mēsurā p̄maꝶ q̄tita/ tū in eis repertā p tactū solūmō bn̄ pceptibilē quo ad calo rē ⁊ frigus ⁊ p tactū cū quodā discursu quo ad hu. ⁊ sicc. Et q ista sit mēs Gal. p3 p̄. q loquit̄ de actuali ɔpl'one. qr in ca. 2. dicit. Scd̄m igit̄ oz expiri corp⁹ cal'3 aut fridū qd̄ est actu tale ⁊ potētia nō. Et in fine capl'i tertij. vbi ponit ɔpa

B rationē mēbroꝶ dicit. ℭ Et regula cog̃scēdi iterū ē sensus tact⁹ quēadmodū narrat Hippo. i suo libro de nā hūana. ⁊ in p̄n. eiusdē capl'i dic. q regula in cal'o ⁊ frido cognoscē do nihil ē p̄ter tactū. ⁊ de hūido ⁊ sicco vt dixi statī intel/ ligēdo p tactū solūmō bn̄ pceptibile q̄ ad calorē ⁊ frigus. Et p tactu3 cū quodā discursu quo ad hūidū ⁊ siccū. Sed cū ɔparant̄ mēbra adinuicē itelligit de mēbris hois eius/ dē tēperati vel lapsus pportionati p totū lapsu ⁊ q̄ ad oia mēbra nālr̄ dispositi ⁊ ceteris positis i mēbris cōpatis pa rib⁹ q̄rū est pol'e. ℭ Et h mō dices q caro simplex potsta pitate in ɔpl'one influēte sic est pol'e. qr pōt repiri in corpe sano muscul⁹ hñs p̄cise tm̄ de influēte calitate sic caro gin/ giuarū est calior musculo pp disparitatē in ɔpl'one inata. Et s̄m hūc modū saciat̄ oia saluabia. ℭ Attēde vltio q l3 di cat̄ supius in alio ca. q caro ē mēbꝶ maxie ppinquu eq̄li/ tati pōderis ⁊ nūc corpa venaꝶ s̄m calitate ponunt̄ ppin/ giora cuti q̄3 ista. ⁊ tn̄ nō repugnāt qr caro ē ppinq̄ eq̄litati ad pōd⁹ in vtraqꝫ eq̄litate. sed corpa venaꝶ p siccū sana di stāt. ℭ Uel dici pōt q aliq̄ caro ē valde ppinq̄ eq̄litati illi s̄m cal'm vt caro in extremitate digitoꝶ. Dic āt cōparant̄ supposita paritate i ɔpl'one influēte cū ɔditionib⁹ supradi ctis cū qb⁹ aliq̄ vena est frigida respcū eq̄lis ad pondus.

De pin/ guedine ⁊ adipe ɔtrium3 h3 Ga. 3. de simp. me. dīia 2. c. j. ⁊. 3 ɔplonū. c. j. ⁊ A. i pte ista c. illo ma riēs ma stica/ C nōe dic̄

ℭ Frigidius vero est qd̄ est in corpe est flegma: postea pili: deinde os: postea cartilago: post li gamētū: deinde chorda: post pāniculus: deide nerū: post nucha: post cerebru: deinde adeps: postea pinguedo: postea cutis.

ℭ Ponit ordinē fridoꝶ in nr̄o corpe ⁊ p3 q̄d dicat ⁊ p fleg/ ma intelligas flegma nāle qd̄ actuali friditate ē fridius qd̄ est in corpe nr̄o mere nālr̄ disposito. l3 igit̄ melācolia nālis per status ɔgelationē fieri possit tn̄ ipsa nō est in corpe me/ re nālr̄ disposito. Q3 si dicat̄ flegma nāle modicū distare a sanguis nā. hoc est potētia nō quo ad actualē cōplexionē. ℭ Attēde scd̄o. q pilus fit ex fumo terrestri spisso viscoso per aeris vel cutis friditatem coagulato. Est ḡ nālr̄ satis fridus: sed qr ille fumus est aliq̄lr̄ adustus qd̄ non ɔtingit in flegmate. iō ponitur min⁹ fridus flegmate. Q3 si videa/ tur nos calefacere: h est reflectādo calorē nr̄m: ⁊ per acci/ dēs ad quē sensum dicit Ari. q plūbū est calidius lana qn to pbleumatū pbleumate. 19. Os v̄o cartilago: ligamen/ tū: ⁊ chorda ponunt̄ frigidiora s̄m q sunt magis terrestria sed panniculus ponit̄ minus frigidius chordailic3 vtqꝫ cōponatur ex neruoꝶ villis ⁊ ligamētoꝶ vt infra in sum/ ma de mēbris: qr magis calefit a carne ⁊ mēbris calidis qb⁹ iuxta ponit̄ ppter eius extensionē. Et hoc maxime de pāniculo sensu3 dante ⁊ simul regēte. Neruus v̄o est cali/ dior: qr pluri spiritu participat. ⁊ sic motiuus minus fri/ gidus est sensitiuo tm̄ eadē causa. ¶ Sed de nucha ⁊ cere/ bro visus est Ari. 2. de partib⁹ animaliū. cap. 7. aliter sen/ tire. Ubi vult nuchā esse calidā ⁊ cerebri frigiditatē tēpe/ rare. ℭ Sed Gal. scd̄o cōplexionū. ⁊ Auic. h ostendit nu/ chā esse frigidiorē: qr cū sit mēbrū cu3 cerebro exangue ⁊ quasi eiusdem nature quo ad māz vt docet sensus cū cere brū indigeat pluri spiritu vt generet animalem pro toto: ⁊ magis calefit in directo positum sup cor ⁊ magnas arteri/ as videmus ⁊ multas vndiqꝫ circūdare cerebrū. Et signa huius sunt: qr rigores incipiunt a nucha plerūqꝫ. Ideoqꝫ cōmuniter vt medici hanc sententiā sequamur.

q zirb⁹ suscipit calorem cā pin/ guedis ⁊ idem Auer. 5. colliget. c. 53. ⁊ in probe/ mio q̄rti metheo roꝶ. De mā gñatiōis pili.

ℭ Utrū cerebrū frigidū existat. Questio. ij.

Utrum aūt cerebrū sit frigidū. reperiunt̄ tres modi. ℭ Primo tn̄ notādo q in cerebro triplicem imaginamur cōpl'onē. p̄mo innatā. scd̄o vmetā actuatā p influētē ppter opationē cerebri necessariā. tertio totā mē/ surā caloris in cerebro existētē ta3 rōne influentis spūs q̄3 vapoꝶ ⁊ fumoꝶ ad caput ascēdētiū. Et tunc moderni vo/ lūt q quo ad duas p̄mas mensuras est frigidū. Et hoc di cūt voluisse hic Aui. ⁊ Gal. 2. de cōpl'onibus. Et rō est: qr ista cōpl'o cōuenientissima est p cerebri opationib⁹ vt p3: qr gñatio aialis spūs ex vitali perficit̄ magis frigido q̄3 cali/ do cū aialis sit fridior vitali. Et qr o3 resistere fortib⁹ alte/ rationib⁹ motus ⁊ sensus ad ip̄m terminatis: qd̄ fit maxi/ me frido: ⁊ qr est p̄cipiū sonni. Sed quo ad tertiā mēsu/ rā dicūt ipsu3 calidū: qr indiget euentatione ⁊ tactu appet calidū. ℭ Gentilis vero vult q cerebrū quo ad primā mē surā sit frigidū: sed quo ad scd̄am sit calidū qd̄ dicit tactu apparere ⁊ experientia: qr in estate oportet nos custodire cerebrū ab aeris frigiditate qñ discoopertu3 fuerit: vt pa/ tet in cura vulneꝶ capitis: in quibus os est fractū. ℭ Ego estimo cerebrū naturaliter dispositū quo ad cōplexionem actualē in substantia cerebri repertā esse frigidum. Et teti gi ipsum in habente cerebrū discoopertū: ⁊ apparuit frigi dum qñqꝫ: ⁊ qñqꝫ calidum. ℭ Sed nescio vtrū esset in na/ turali dispositione. Nā ex vulnere potuit esse alteratio fri/ gida ⁊ permutatio cōpl'onis. S3 ego credo iudicio Gale. existimatiuo q dicit: cerebrū frigidū in illo capl'o vbi a p̄n ciplo dixit regulā calidi vel frigidi esse tactā. ℭ Et ad ra/ tiones Gēti. soluit̄ sicut illi fili⁹ qua fieret de neruis. Nam in vulneribus ⁊ vlcerib⁹ neruoꝶ in estate cauemus ab ac tuali frigiditate ⁊ apponimus pānos calidos ad iuuandū suā debilē cōpl'onē: q̄ nutrimētū veniēs per se in egritudi/ nē digerere nō possit debite. ℭ Q3 aūt cerebrum mouetur motu dilatationis ⁊ ɔstrictionis est ppter spūs contentos nō ppter sue sube euētationē: l3 de hoc magis infra in ca. de mēbris dicetur. Reliqua argumēta nō indigēt solutio/ ne. ℭ Attēde tn̄ q si cerebrū dicatur in de somno ab Ari.

D frigidissimū pōt intelligi effectiue ⁊ positiue. Nullu3 enim membrum est q ita infrigidet positiue corpus per flegma ab ipso in totum per modū catarri trāsmissum. ℭ De pin guedine autem ⁊ adipe considerando primo per pingue/ dinē intelligi illud qd̄ vocatur lardo. ⁊ per adipē axungiā ⁊ sunt ambe partes nr̄i corporis facte ex vnctuosa parte sanguinis coagulata a frigido. Sed materia pinguedinis est magis aquea ⁊ minus digesta: qd̄ appet cu3 strideat in

Cōpl'o triplex i cerebro reperta.

eius dissolutione qd nō facit adeps. Efficiens aūt pinguedinis cā ē frigus remissius ꝙ adipis. ¶ Qđ declarat ꝑ: qr pinguedo fit iter carnē ⁊ cutiȝ. ⁊ adeps iuxta pāniclos. mō panniculi sunt fridi respcū carnis ⁊ cutis. ¶ Scđo qr magis coagulata ē adeps pinguedie. in tantū .n. indurata fuit vt sit frāgibilis: qđ nō est de piguedine: vt Gal. 2. đ simplici medicina. ¶ Tertio coagulatio in adipe maxie expssit ptes aqueas magis ꝙ in pinguedine qđ appet p stridorē in dissolutione. ¶ Ex qb⁹ colligit ꝙ adeps ⁊ pinguedo ꝗntū ad ꝯplonis insequētes mās a qb⁹ sunt: sunt calide cōplonis: ȝ ꝗntū ad actualē ꝯplonē fride sint. ¶ Colligitur scđo ꝙ ꝗuis adeps eēt forte quo ad māȝ calidior pinguedine: est tñ actualr ea frigidior. Et qr in nr̄o corpe graduātur sm actuales ꝯplones. iō inter mēbra ponunt frigida. Sȝ qr vt medicine vel cibi pp cōplonē insequentē mixtionē miscibiliū suoꝝ reducant ad actū quo calefit hō. iō ponunt medicine calide. ¶ Attēde tñ ꝙ pinguedo ⁊ adeps

E pars nr̄i corpis existēs per vtutē regitiuā que est aīa totū regēs resistit calido ꝓpinquoꝝ sibi mēbroꝝ ne eliquet vel tāto gradu calefiat ꝗto calefit nobis applicata in moduȝ medicie. Cū aūt sepata est: qr nō amplius gubernat a tali vtute leuissime calefit ⁊ liqfit. Generat aūt in circuitu cordis ⁊ quorūdā mēbroꝝ calidoꝝ a frigiditate mēbroꝝ frigidoꝝ q̄ sunt ibi vicina sicut capsula cordis ⁊ similia. ℣ Et hic est cōsiderādū ꝙ pinguedo circūdans cor in nāli dispositione est actu calidior cute ⁊ coagulata a frido ēt minori ꝙ sit frigus cutis. Sepe .n. coagulate a frido sunt calida supra tēperamētū vt pȝ in plūbo qn liqscit: ⁊ permittitur coagulari. Nā postꝙ coagulatū est adhuc cōbureret.

¶ Humidi⁹ vo qđ est i corpe ē flegma: post sanguis: postea piguedo: postea adeps: postea cerebꝝ: postea nucha: postea caro māmillaꝝ ⁊ te-
sticuloꝝ: p⁹ pulmo: p⁹ epar: deide renes: p⁹ mu- (Scđo cō plonum cap. 3.)
sculi: p⁹ cutis. ⁊ h̄ gdā ē ordo q̄ Gal. dispōit ea.

¶ Ponit ordinē humidorū. Et scđo remouet duas dubitationes. ibi. (Scire tñ debes.) Dicit ꝑ ꝙ hūidius qđ est in corpe est flegma ⁊ itelligit de hūiditate tactu pereeptibili. nā spūs ⁊ aerea hūiditas nō ꝑcipit tactu. Et hoc antiq dixerūt subꝺhis vbis ꝙ flegma est hūidius hūiditate madefactiua. ⁊ h̄ dicet ifra. Sȝ hec solutio nō est ad mētē Gal. vt existimo. Nā spm̄ tunc in aliquo gradu hūidoꝝ posuisset qđ nō fecit pp eā cām dictā: ȝ velit nō solū tactū sufficere ad indicādum de humido vel sicco. ¶ Nec obstat si flegma est fridius ꝙ ēt tūc nō sit hūidius. Nā ēt aq̄ est hūidius elr̄oꝝ ad sensuȝ statiȝ dcm̄. Post sanguis ⁊c. Qui tactu cōphēdit cū rōne hūidior alijs corpis ptib⁹. ⁊ post pin-
F guedo ⁊ adeps. ¶ Et attēde ꝙ pinguedo est hūidior adipe: qr fridū ispissans piguedinē nō ita expssit ptes hūidas aq̄as vt dr̄ supra. Ponunt ēt piguedo ⁊ adeps hūidiores cerebro ⁊ nucha: nō ꝙ ad tactū ita appareant: ȝ rō dictat cū videam⁹ eas liq̄ri facile a calido qđ nō patit cerebrū. ⁊ iō dicim⁹ eas eē hūidiores: ⁊ sui duritiē eē p viā cōgelationis nō siccitatis: vt pȝ in glacie. ⁊ vide Gal. 2. de ꝯplonib⁹. Nā in hūido ⁊ sicco nō solus tactus est iudex: vt dcm̄ ē supra. Post cerebrū: ⁊ h̄ tactu ꝑcipit molle nec est frido ꝯgelatū vel a calo eliq̄tū. ¶ Nucha est solidior cerebro tactu. ⁊ fuit eius duritie ⁊ siccitas necessaria supra siccitatē cerebri pp ꝯtinuitatē spōdiliū q̄ sui⁹ soliditate saluat. vt scđo de ptib⁹ aīaliuȝ. ⁊ scđo colliget. Et qr fortius motus nerui ab ea imediate oriunt: ⁊ qr multi hūidi vapores ad cerebrū ascēdunt ipsaȝ humectātes. ⁊ qr cerebrū hȝ vtutē apprehēsiuā q̄ hūido cōplet. Qđ aūt multū terrestre remanet ex ei⁹ assatione significat nō ita bn̄ ꝯmixtū esse humidū cū sicco in cerebro sicut in nucha: ⁊ nō ipsum esse siccius. ¶ Postea caro māmillarū que tactu apperet humida ⁊

ēt hȝ rem humidā sicut est lac generare ⁊ est magis humida carne testiculoꝝ: vt sensus ostēdit. ¶ De calitate istarū carniū nō dixit in spāliuȝ ꝑ quāto carnes sunt ponunt calide a doctorib⁹ ⁊ magis testiculi. ¶ Qđ aūtē lac fridius sanguie gn̄at a calo digerente. prim est habitū. ꝺ. cap. ꝑcedēti. postea est pulmo sm accidētalē cōplonē. vt infra. ⁊ tactu ꝑcipitur. ¶ De epate aūt ⁊ renib⁹ ⁊ musculo satis pȝ: sed potuisset ponere carnē simplicē ante musculū: ȝ voluit esse cōprehensum ex dictis. Et hoc mō Gal. disposuit. 2. de cōplexionibus cap. 3. cui credēdū est. ¶ Qđ aūt qdam dicunt pulmonē esse frigidū sm cōplexionē accidētalē. si intelligat ꝙ est fridius supra cutim cōpēsata accidētali ⁊ naturali cōplexione. Credo nō esse verū. Et Aui. h̄ innuit infra. Si vo intelligat ꝙ accidētalis cōplo in pulmone propter flegmata est aliq̄ fridītas q̄ nō remittit eius nālē complexionē in tm̄ ꝙ dici debeat frigidus. hoc est verum.

¶ Scire tñ debes ꝙ pulmo in sui substāna ⁊ nā (Ga. 4. ⁊ 6. đ val. par. c. de splene.)
nō est hūidus vehemēti humiditate. Ois eniȝ
cōplo mēbri nālis silis ē ei quo nutrit ⁊ hȝ suā
accidētalē ꝯplonē similat ei qđ ab ipo supfluit
pulmo āt nutrit calidissimo sanguine ⁊ multe
admixto colere. ⁊ hoc qdē ipsemet. G. nos do- (Quarto de iuuamētis. c. 4. ⁊ Aristo. in de par. animaliuȝ. cap. 38.)
cet. In ipo vo multa hūiditatis supfluitas colligit pp illud qđ ad ipm ascēdit de vapore corporis: ⁊ pp illud qđ ad ipȝ descēdit ex catarris: postꝙ igit sic est res: epar multo magis humidū est pulmone humiditate naturali: ⁊ pulmo magis est madefactus: ȝ hūiditatis morā ipm in sui āt substātia meliorē fecerit.

¶ Remouet duos errores. ⁊ sic diuidit in duo. ibi scđa (Et dispōnes.) ¶ Posset qs dicere. posit⁹ est pulmo humidior epate. Cōtra: qr pulmo est sub̄a siccior vt appet ex eq̄li pōdere ⁊ pulmone ⁊ epate distillatis. Dicit ꝑ ꝙ tu debes scire ꝙ pulmo sm ꝯplonē magis nālē nō est vehemēter humidus. s. in gradu supra epar. Sȝ si est epate hūidius qđ tactu ꝑcipit hoc est hūiditate accidētali. ¶ Hec ꝯclo ꝓbatur: qr cuiuslibet mēbri nālis cōplo similat ei ex quo nutrit. ȝ pulmo nutrit sanguie nō multū hūido imo min⁹ humido sanguie quo nutrit epar. nutrit eniȝ sanguie cui multū cole est admixtū. Et ēt qꝫlibet mēbroꝝ sm cōplonē accidētalē similat supfluitati q̄ ibi longo tpe trahit morā. Et in pulmone repit multa supfluitas hūiditatis pp catarros a capite ad pulmonē descēdētes: ⁊ vapores a corpe ⁊ partib⁹ nālib⁹ ad ipm ascēdētes. ¶ Ex his igit seqtur ꝙ pul- G
mo sm cōplonē nālē eius nō est ita hūidus sicut epar: sed sm accidētalē stat ꝙ sit epate hūidior: qr est madefactus a flegmate in eo exn̄te ⁊ ēt in sub̄a sua substātifice hȝ aliquē gradū hūiditatis ab isto. ¶ Et attēde ꝑ ꝙ per nālē cōplo- H
nē debem⁹ intelligere cōplonē cōsurgētē in mēbro merito miscibiliū suoꝝ ⁊ decursus spūum ⁊ sanguis necessarioꝝ ꝑ sui opatione q̄ est nāle instrm̄ vtutis ad opationes mēbri ꝑficiendas. Per accidentalē aūt cōplonē intelligimus oēm cōplonē alicui acq̄sitā vel in corpe existētē: siue cū ista stet sanitas: vt est leuis a sole calefactio: siue nō vt febris. Vn̄ pulmo hȝ cōplonē sibi cōuenientē merito suoꝝ miscibiliū ⁊ sanguinis ⁊ spirituū transmissoꝝ cū qbus ꝑficerēt opationes. esto ꝙ a catarris nō humectaret. ⁊ ista est complexio pulmonis nālis. ¶ Accidit tñ ꝙ a catarris humectat. ⁊ hec humectatio siue sit cū sanitate siue tanta ꝙ trahat aut latitudine sanitatis dicit accidētalis complexio.
¶ Attēde scđo ꝙ ista ꝓpō. ꝯplo cuiuslibȝ mēbri nālis si- I
milat ei ex quo nutrit exponit cōiter ꝙ sileȝ denoiationeȝ obtinet mēbrū in gn̄e mēbroꝝ illi quā hȝ suū ꝓpriū nutri

mētū in gñe nutritoꝝ. Uñ capto medio nutrimēto in q̄lita tib⁹ illo nutrit mēbrū tpatū. ſʒ calida mēbra nutriunt cali dioꝛi. ⁊ frida fridioꝛi. Jſta vero ꝑpoſitio ꝙ mēbrū ſm acci dentalē cōplōnem ſimilat ei qđ ab eo ſupfluit. intelligit ꝙ mēbrū aſſimilat ſupfluitati a toto ad eū trāſmiſſe in eo lō

A gā trahēti morā. ℭ Attēde tertio ꝙ in ꝯplōne nāli pulmo nis: duo ſunt inuēti modi dicēdi. Unus eſt ꝙ pulmo eſt ſic cius, reſpectu cutis. q2 ſanguie nutrit ſicco reſpectu ſangui nis quo nutrit cutis. ⁊ dicit h̄ ſignificare leuitatē pulmōis ⁊ ſpōgioſitatē ſuā. Alij dicūt pulmonē eſſe humidū reſpe ctu cutis. ⁊ dicūt ſanguinē quo nutrit pulmo eē colericio rē ſanguine quo nutrit cutis. Sed ille quo nutrit cutis eſt magis melicus ⁊ plus ſiccus ſanguie quo pulmo nutrit.

ℭ Et diſpoſitioes flegmatis ⁊ ſanguinis ita in telligēde ſūt. flegmatis nāqꝫ humectatio eſt ſʒ modum madefaciendi. ⁊ ſanguis humectatio ſm modum augmētū faciēdi in ſubſtātia. ſʒ fle gma naturale aqueū plerūqꝫ ſit maioris humi ditatis q̄ȝ ſanguis. ex ſanguine eni cū quātū di geri dʒ digerit: multū hūiditatis ex eo reſoluit que erat flegmatis naturalis aquei qđ ad ipm ꝯuerſuʒ fuit. Jn ſequētibus aūt ſcies ꝙ flegma nāles eſt ſanguis q aliq̄ cōuerſus eſt ꝯuerſiōe.

ℭ Remouet dubitationē de flegmate ⁊ ſanguie. ⁊ dic duo. Primū eſt ꝙ diſpōnes flatis ⁊ ſanguis ſunt ſiles illis dictis diſpōnib⁹ pulmonis ⁊ epatis. q2 flegma eſt vno mō humi dius ⁊ ſanguis alio mō. ℭ Dicit 2° ꝙ flegma nāle in ſe eſt ſanguie hūidius. Primū ꝓbat per hoc ꝙ qñ fit ſanguis ex chilo ⁊ nō coquit vel non vt opʒ tota ps chili in ſanguinē cōuertibilis. tūc pars eius diminute decocta cōuertitur in flegma. Sʒ poſtea qñ cōpletur decoctio ⁊ illud flegma in qđ cōuertit pars chili futura ſanguis coquit quantū opʒ tunc res reſoluit ex flate ⁊ fit ſanguis q in ſe ſit minoris hu miditatis q̄ȝ flegma ⁊ maioris alio mō. Nam humectatio flatia eſt ſm modū madefaciēdi in quo ſupat ſanguinem. Sʒ humectatio ſanguis eſt ſubſtātifica faciēs augmētū in ſubſtātia rei cū ſanguis ꝯuertat in ſubſtātiā mēbroꝝ. Sic igit pʒ ꝙ flegma eſt hūidius ſanguie quodāmō. ⁊ quodā modo ecōtra. ℭ Scđo ꝓbat ſm dictū ibi. flegma nāle. Et dicit ꝙ dicta ſunt vera. ſʒ flegma nāle aqueū. ſ. reſpectu fle gmatis mucillaginoſi ſit in ſe maioris humiditatis q̄ȝ ſan guis. ℭ Qđ ꝓbat. q2 qñ ſanguis digerit quātū opʒ in ge neratione eius ex flate ⁊ multe hūiditates reſoluunt ⁊ aq̈ ex ipſo flate. ⁊ iō ſanguis reſtat minus hūidus in ſe. Nam ois res digeſta a calido agēte in humidū ſupfluū ſeparan do eſt ſiccioꝛ cruda ex q̄ fit digeſtio. Ex qb⁹ videre poteſtis nō eſſe oino ſile de cōparatiōe pulmōis ⁊ epatis ⁊ flegma tis ⁊ ſanguinis. Nā flegma eſt hūidius ſanguine hūidita te ſibi intrinſeca ⁊ nāli. ℭ Sed ſi dicat ſanguis humidioꝛ flegmate hoc eſt v̄tualiter in cōparatione ad coꝛpua nr̄m qđ ſubſtātifice magis humectat ex ſanguine q̄ȝ ex flegma te. ⁊ flegma ēt dicit hūidus madefactiue q̄ȝ ſanguis nō in ſe. q2 ipſuʒ nō eſt madefactiuū: ſed effectiue cōparando ad coꝛpua qđ madefit magis ex flegmate q̄ȝ ex ſanguine. non autē ſic intelligitur de pulmone ⁊ epate vt clare patet.

ℭ Res autem ſiccioꝛ: que eſt in coꝛpoꝛe ſunt pi li: ſunt enim ex vapoꝛe fumoſo qui eleuat. Re ſolutū nāqꝫ fuit quod in eo de vapoꝛe mixtum erat ⁊ pura fumoſitas congelata.

ℭ Nūc ponit Aui. oꝛdinē ſiccoꝝ. Et diuidit in tres. ℭ Pro bat pmo pilū eſſe ſicciorē reʒ q̄ eſt in coꝛpe nr̄o. per hoc ꝙ fit pilus ex vapoꝛe fumoſo eleuato ad cutiʒ a quo pars va poꝛalis quaſi tota exprimitur ⁊ completur pilus per frigi dum congelans iſtum fumum ⁊ exprimens partem vapo ralem. Nunc autē nullum mēbrum coꝛpoꝛis noſtri ex ma teria ita ſicca ⁊ priuata humiditate generatur. ℭ Ubi con B
ſidera q2 fumus vapoꝛ ⁊ exalatio differunt. Dicit eniʒ va poꝛ coꝛpus ſubtile aqueum. exalatio igneum. fumus terre um. vide Ari. in primo metaphyſice. ℭ Attende ſcđo ma teriā pili non ex toto eſſe humiditate priuatam: quia tunc non eſſent continui. ℭ Attende tertio ꝙ in coꝛpoꝛib⁹ val de ſiccis ſicut ethicis non tamē multiplicantur pili. q2 non adeſt materia a qua tales pili eleuentur.

Differē tia inter fumū ex alatio nē ⁊ va poꝛē.

C
ℭ Poſtea ē os. ipm nāqꝫ oib⁹ mēbris duri⁹ exi ſtit: hūidius tñ pilis ē. Oſſis nāqꝫ gñatio eſt ex ſanguie cui⁹ ſitus eſt ſitus q hūoꝛes nāles exic cat locat⁹ in eis. Quapꝛopter os mlta nutrit aīa lia. Pili vero nulluʒ coꝝ nutriūt: aut foꝛtaſſe ſi nutriūt ex eis aliqđ valde eſt rarū ⁊ extraneuʒ ſi cut exiſtimāt qdā ⁊ veſptiliones eos digerāt ⁊ in eis delectent. Nos aūt cū duas quātitates oſ ſis ⁊ piloꝝ in pōdere eq̄li aſſumpſerim⁹. ⁊ eas in cucurbita alembico ſuperpoſito diſtillaueri mus egrediet ex oſſe plus aque ⁊ plus olei et remanebit min⁹ fecis. os ergo pilus hūidi⁹ eſt.

Scđo cō cluſionū ca. 3. cir ca fineʒ.

ℭ Pꝛobat ꝙ os eſt ſiccius. ⁊ eſt ſcđʒ in oꝛdine ſiccoꝛū. qđ ꝓ batur. q2 ēt os eſt durius non a frigoꝛe cōgelante q̄ȝ aliqđ membꝛoꝛū noſtri coꝛpoꝛis ideo eſt ſiccius. Nam res nō in duratur a calido niſi ꝓpter multā terreſtreitatem eius. Uñ de quarto methauroꝛū. ⁊ ſcđo de cōplexionib⁹ Gal. Et q2 os generat ex ſanguine. ⁊ etiam pilus ex fumo ſiccioꝛi ſan guine. ideo os eſt humidius pilo. ⁊ q2 os eſt in medio car niū cōtinentiū nāles humoꝛes pōt os humectari: qđ non pōt pilus. Et qa nos videmus multa animalia nutriri ex oſſib⁹ ſicut canes ⁊ lupos. ℭ Ex pilis autem nutritur ali D
quod animal niſi ſit rarū ⁊ extraneū. vt quidam dicūt ſca rabei ⁊ veſpertiliones nutriunt ex pilis ⁊ in eiſdē delectā tur. Arguimus os eſſe humidius. Et etiam Aui. ſumptis equis ponderibus ex oſſe ⁊ pilis ⁊ diſtillatis in alembico reperit plus de humiditate egredi de oſſe q̄ȝ a pilis. Per has ergo rōnes videtur os eſſe pilis humidius.

ℭ Poſt os āt in ſiccitate ē cartilago. Poſtea li gamētū. Poſt choꝛda. Poſt panicul⁹. Poſt arterie. Poſt vene. Poſt nerui motiui. Poſt coꝛ. Poſt nerui ſenſus. motionis. n. nerui fri gidioꝛes ſimul exiſtūt tēperamēto. Nerui autē ſenſus fridioꝛes qdē: ſʒ nō multū ſunt tēpera mēto ſiccioꝛes: ⁊ foꝛtaſſe ſūt ei ꝓping: ⁊ neqꝫ ēt i fridutate ſūt ab eo valde remoti: poſtea ē cutis.

ℭ Cōplet oꝛdinem ſiccoꝛū membꝛoꝝ. ⁊ pʒ. ꝙ ponunt talia ſm ꝙ in duritie ſunt excedentia. ℭ Nerui eni ſenſitiui qui nō ſunt motiui nō indiguerūt tanta ſoliditate. Jō. ſunt mi nus ſicci vt ſint tactus cōuenientius inſtrumentū. Et eadē eſt cā. quare modicū ſunt frigidi vt appꝛopinquēt tēpera mento cōuenienti tactiue virtuti. Nerui aūt q ſunt motiui ⁊ ſenſitiui pluri indigēt caloꝛe ꝓ motu q̄ȝ pꝛo ſenſu. Et ideo ſepe membrū eſt paraliticum ⁊ tamen ſentit.

ℭ De cōplōnibus etatum ⁊ generū. Cap. 3. Gale. p° affo. 14.

tates oēs ſunt quattuoꝛ. Etas ado lendi que vocatur etas adoleſcentie ⁊ ⁊. 5. coꝛū
eſt fere vſqꝫ ad. xxx. annos. Poſtea dē. 10.
eſt etas conſiſtendi que vocatur etas

pulchritudis. ⁊ est fere vsq; ad. xxxv. aut. xl. annos. Etates minuēdi cū virtꝰ nō amittit. ⁊ hec est etas senectutis q̄ fere ē vsq; ad ānos. xl. Et ē etas minuēdi cū manifesta ꝟtutis debilitate: ⁊ hec qō ē etas senū ⁊ finis vite. Adolescētie vero etas diuidit i etatē īfantie. ⁊ hec qdē est cū mēbra pueri nōdū ad motiōes ⁊ ābulādū sunt apta. ⁊ in etatē dētiū plātatiuā q̄ ē post ābulationē ⁊ anq̄ sit fortis: ⁊ illō ē cū nōdū gingiue sunt oībꝰ dētibꝰ replete. Postea ē etas ꝯcussiōis qō qdē est post vehemētiā ⁊ natiuitatē dētiū ⁊ anq̄ polluant. Deinde est etas algulemati vel alguadi: ⁊ rehac. i. cum ab eo egreditur sperma que est quousq; barbescant. Postea est etas fortitudinis que est donec finat crescere.

¶ In isto caplo 3ꝰ tertie doctrine determinat Aui. de cōplone etatiua. ⁊ de varietate ꝯplonū sm sexū. ⁊ habitationē. ⁊ artē. ¶ Et diuidit in duas. Prio ponit varietatē ꝯplonū sm etatē. Scdo sm sexū ⁊ alia dicta. ibi 2ª circa finē capli. (Scdm vo.) Pria ps diuidit in duas. P̄ ponit distinctionē etatū. 2ª ꝯplonū rōne etatis. ibi 2ª. (Infantiū vero.) In prima pte dicit p̄ ꝙ etates sm cōez modū distinguēdi medicorū sunt q̄ttuor. s. adolescētia ⁊ est tota etas in q̄ corpꝰ augetur. Et qn̄q; attingit vsq; ad. xxv. vel. xxx. annos. Scda est etas ꝯsistētie ⁊ in ea pseuerat calor in eodē gradu. ⁊ cū cōsimili ꝟtute in eadez corpis magnitudine: ⁊ durat vsq; ad xxxv. vł. xl. ānos. Tertia est in q̄ calor diminuit sine manifesta roboris diminutione vel corpis. ⁊ hec durat fere ad lx. ānos. ¶ Alia est vbi manifeste ꝟtus debilitat ⁊ corpꝰ: ⁊ ista est seniū ⁊ finis vite ⁊ durat vsq; ad mortē. Et post ꝓ cōplemēto doctrine describit etates sigillatim. ¶ Nā etas adolescētie est illa in q̄ merito nālis hītudinis calidi ad humidū dz fieri debitū augmētū. lz nō necessario fiat. ¶ Iuuētus aūt ē etas in q̄ ⁊ si nō possit merito hītudinis calidi ad hūidū fieri verꝫ augmētū. nō tm̄ necārio rōne talis hitudinis fit diminutio ꝟa. ¶ Senectus aūt ꝓꝰ est illa etas in q̄ merito talis hitudinis diminuit corpꝰ sine manifesta ꝟtutis debilitate. ¶ Sz seniū ē etas cū manifesta corpis diminutiōe ⁊ caloris nālis debilitatione in q̄ necessario merito habitudis dicte corpꝰ ēt diminuit. ¶ Sz securius puto ꝙ etates describant ꝑ diuersitates hūidi. Cū. n. ita dispositū est hūidū vt merito istiꝰ in hoīe staret fieri augmētū ab aliquo calore inato ē adolescētia. Et ita ꝓportionabilr dicendū ē de senectute ⁊ senio. ¶ Ponit aūt medicꝰ distinctionē

E senectutis i p̄mā ⁊ scdaz: ꝓpterea ꝙ ab istis etatibꝰ sumit ꝯris idicatio in dietādo. Nā p̄mi senes facilꝰ tolerāt ieiuniū. ⁊ decrepiti difficulter. vt in cōmēto illiꝰ affoꝛis. Senes facilime ieiuniū ferūt. 2ª ꝯsistētes. ¶ Philosophi aūt istā distinctionē nō ponūt. q2 nō ꝯsiderāt de etate sub ea rōne: sz distiguūt in duas. s. ꝓfectꝰ ⁊ defectꝰ: vt p̄ de gn̄atiōe Aristo.

F Et aliq in tres. s. ꝓfectꝰ. statꝰ ⁊ defectus. ¶ Astrologi aūt in septē sm dn̄iū septē planetarū. ita ꝙ p̄mi q̄ttuor āni sunt a luna gubernati cū puer sit tūc hūidus ⁊ hūidis vtatur. Iō decē seq̄ntes a mercurio q sunt medietas suoꝝ annoꝝ minoꝝ. Ista. n. ē etas discipline. ¶ Octo seq̄ntes a venere q ē planeta gaudij ⁊ voluptatis. 19. a sole q est planeta augēdaꝝ ꝟtutū. 15. alij a marte ⁊. 12. a ioue. ⁊. 30. a saturno. ¶ Et oēs isti āni cōstituūt. 90. Sz cū distictio etatis sumit a varietate dispōnū q̄ in talibꝰ partibꝰ vite ꝑcipit sm ꝙ plēs tales varietates notare voluerūt. Plures posuerūt etates vnā integrātes. Et dic̄ Aui. 2. ꝙ etas adolescēdi diuidit in etatē infantie q̄ dr̄ a nō fando: q2 nō ꝑfecte loquuntur ⁊ in etatē dentiū plātatiuā q̄ est post infantiā quousq; gingiue sunt dētibꝰ replete. Et in etatē ꝯcussionis q̄ ē post hāc vsquequo nō emittit semē q̄ dr̄ cōcussionis: q2 calidū cū iā nō sit suffocatū: sicut an̄ fortiter agit in hūidū ipm cōcutiēdo. Uel q2 ipsi cū sint iprudentes: ⁊ ad motū sufficiāt mouent multis inordinatis moribꝰ: ⁊ ista est verior. Uel tertio: q2 incipiūt ꝯcuti ad venerē: q2 lz nō emittūt semē: tm̄ aliquā recipiūt delectationē in tali ꝯcussione. ¶ Et etatez reac. i. pollutionibꝰ abūdātē: q2 tūc maxie venereis vtunt q̄ durant vsquequo barba cōpleat. ⁊ est cōiter vsq; ad. 25. annū: ⁊ vocat etas pubertatis. Et in etatez fortitudinis q̄ est vsq; ad statū donec desinat corpꝰ crescere. ¶ Attēde ꝙ G apud doctores etas vr̄ iportare tpa cōnotādo ipm esse mēsurā ꝑmutationis nālis dispōnis viuētis. Ex q̄ permutatione reperiunt in indiuiduo nāles diuersitates in virtute vel magnitudine: vel operibꝰ: vel alijs nāliter accn̄tibus. Et H isto mō Albertus in libro de senectute ⁊ iuuentute describit etatē. ꝙ est spaciū tpis in viuēte derelictū. i. pro quāto est viuēti cōparatū in quo virtus vite perficit oēm moduz sue operationis. Alij vero per etatē vident intelligere naturalē ⁊ intrinsecā trāsmutationē viuentis per quam ita variatur ꝓportio calidi ad humidū: vt per eam in varijs partibꝰ tpis viuēs recipiat diuersitates naturales in virtute vel operatiōe: vel magnitudine: vel alijs naturaliter accidentibꝰ. Ex his pōt facile videri qūo iuxta vtrāq; viam opz etatē describere. Et hoc voluerunt dicere illi q describūt etatē ꝙ etas est viuētis dispō tpali periodo mēsurata per quā corpus augēt stat: vel occulte: vel manifeste diminuit sm variā habitudinē calidi nālis ad humidū radicale: sed credo cōpletiorē esse eligendū ex dictis. ¶ Attende I scdo ꝙ apud auctores reperiunt ista noīa: complo nālis: cōplo etatiua. intelligētes per cōplonē nālē cōplonē cum qua forma perficit nāliter suas opationes. ⁊ per cōplonez etatiuā cōplexionē cōnotādo qō est cōplexio viuētis in tali vel tali pte etatis. Qn̄ ergo dr̄ ꝙ aliq̄ complexio etatiua est calida vel frigida intelligimus cōplexionē istā in cōparatione ad cōplexionē eiusdē indiuidui in alia etate. Et qn̄ absolute dicimꝰ ꝙ aliq̄ cōplexio nālis est calida vel frigida: tūc intelligimus in cōparatione ad tparam cōplonē in hoīe eiusdē etatis. verbigratia. dicam cōplonē pueri colerici esse etatiue humidā: q2 in cōparatione ad cōplones colerici quas hz in alijs etatibꝰ est humida. sed eādem pueri colerici dicam nāliter siccā: q2 in cōparatione ad cōplexionē pueri tpati est sicca. Ex qbus intelligis non velle doctores ꝙ etatiua cōplo ⁊ nālis abinuicē realiter distinguuntur: sed alteri cōparatur cū dr̄ etatiua talis: ⁊ alteri cuz dicitur naturaliter talis. ¶ Attende tertio ꝙ etas cōsistendi K non dr̄ talis: q2 per totā istā etatē perseueret indiuiduū in eadē perfectione virtutis. nā optima sanitas q̄ in ea ponit nō durat nisi per instans: ⁊ ēt cum cōtinue fiat exiccatio nō durat cōplexio totalis eiusdē dispōnis in tota ista etate cōsistentie: sz q2 in q̄titate ⁊ in gradu caloris cōplonalis remanet equalitatis in tota cōsistentia: ⁊ in vigore nō est notabilis differentia. ideo dicitur talis consistendi etas.

Quid etas sm Alber.

¶ Infantium vero solum ab infantia vsq; ad iuuentutem, complexio in calore fere temperato: ⁊ in humiditate fere superflua.

¶ Determinat de diuersitate cōplonis sm etatē. Et diuidit in duas. Prio de diuersitate i actiuis. Scdo in passiuis. ibi scda (Sed pueroꝝ corpa.) Pria in duo. p̄mo ponit cōplonē infantiū ⁊ iuuenū. scdo senū ibi. (Preterea est sciendū.) Primo narrat cōplones coꝝ. scdo narrat varias opiones circa cōparationē puerorum ⁊ iuuenū. ibi (Medici aūt.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ cōplexio infantiū vsq; ad iuuentutē. i. cōsistentiā exclusiue est in calore fere tēperata. ⁊ in hūiditate fere supflua. Et dicit fere: quia ista humiditas nō est super

stua in cōparatione ad opa illi etati debita: sʒ cōparatione operū perfectoꝝ q̄ etati cōsistentiū conueniunt est superflua.

¶ Medici aūt antiq̄ iter se disceptauerūt de duabꝰ calitatibꝰ pueritie ꝛ iuuētutis. Fuerūt eni eorū q̄dā q̄ dixerūt ꝙ calitas pueri ē maioꝛ ꝛ pp illā plus crescat. Jdcq̄ oēs eiꝰ opatiōes nāles desiderij ꝛ digōnis sunt maiores ꝛ diutius durantes: qm̄ caloꝛ inatus q̄ inest eis ex spermate magis est aggregatus: ꝛ est minoris tēporis.

¶ Narrat opiones circa calitatē pueri ꝛ iuuenis cū suis rōnibꝰ. Et p̄ aliop.2ᵒ Gal. ibi. (Gal. vo) Jtē p̄ narrat vnā opinionē. 2ᵒ aliā ibi. (Et ex eis.) Pria positio dic̄ ꝙ calitas in fantis est maioꝛ calitate iuuenū. ꝛ ꝯfirmat h̄ tribꝰ rōnibꝰ. ¶ Pria: q2 pueri plus crescūt. ¶ Et scda: q2 pueri habent oēs opatiōes nāles. s. digestiuā ꝛc. ꝛ appetitus ad cibū fortiores ꝛ diutius morantes: ꝛ ille res fiunt a caliditate ꝛc. ¶ Tertia ratio caloꝛ pueroꝛū nālis qui est a spermate est magis ꝯgregatꝰ: q2 in maioꝛi quātitate: ꝛ est minoris tpis. s. minus durauit: ꝛ cōplexio durādo remittitur: ergo ꝛc.

¶ Et ex eis fuerūt q̄ dixerūt ꝙ caloꝛ inatus in iuuenibꝰ est valde fortioꝛ: qm̄ coꝝ sanguis est maioris quantitatis ꝛ magis spissus. Jdcq̄ accidit eis fluxus sanguis ex naribꝰ plus ꝛ fortiꝰ: ꝛ ꝙ coꝝ cōplo plus ad colerā declinat ꝛ pueroꝝ cōplexio plus declinat ad flegma: ꝛ ꝙ iuuenes vehemētioꝝ motionū existūt. morꝰ vero nō ē nisi pp calorē: ꝛ ipsi ēt vehementioris istimbꝛe existunt. ꝛ sunt melioris digōnis. ꝛ hoc ex calore.

¶ Narrat scdam opionē. Et facit duo. pmo adducit q̄tuoꝛ rōnes. p̄ ea. scdo soluit rōnes p̄cedētis pōnis simul ponendo signa suaꝝ rōnū. ibi scda. (Desideriū nācq̄.) Positio est ꝙ caloꝛ iuuenū ē maioꝛ calore pueroꝝ. ⁋ Prima rō: q2 sanguis iuuenū est grossioꝛ ꝛ maioris q̄titatis: ergo plus calefacit corpꝰ. Nā calidū densuʒ alijs paribꝰ plus calefacit q̄ȝ rarū vt ferrū ignitū plus q̄ȝ flāma. Et iō iuuenibꝰ plus accidit fluxꝰ sanguis nariū. ⁋ Scda rō: q2 cōplo iuuenum plus declinat ad colerā: vt pbat̄ infra ppe, ꝛ cōplo puerorū plus ꝯclinat ad flegma. ⁋ Tertia rō: q2 iuuenes habēt operationes motiue v̄tutis fortiores que fiunt a calido. ⁋ Quarta rō: q2 habēt fortiorē digestiuā: vt infra pbat̄. ꝛ hoc nō est nisi a calido fortioꝛi: non a frigiditate.

¶ Desideriū nācq̄ non est ex calore sed ex frigiditate. Jdeocq̄ caninus appetitus ex frigiditate sepius contingit.

¶ Soluit rōnes p̄cedētes. ꝛ ponit signa quoꝝūdā dictoꝛuʒ. Et dicit pmo ꝙ pueri habēt fortius desideriū cibi: ex quo nō seq̄tur eos esse calidioꝛes: sed potius frigidiores. Nam appetitus intensus ꝛ caninus fit a frigiditate.

¶ Signū aūt ꝙ vehementioris istimbꝛe isti existāt est: ꝙ necq̄ nausea accidit eis: necq̄ vomitꝰ: necq̄ fastidiū: quēadmodū ꝯtingit pueris pp digestiue coꝝ maliciā. ꝛ signū ꝙ coꝝū ꝯplo magis colere ptinet est ꝙ oēs coꝝū egritudiēs sunt calide: sicut febꝛis tertiana: ꝛ coꝝū vomitꝰ totus est colericus. Egritudines aūt plurie q̄ pueris eueniūt sunt frigide ꝛ hūide: ꝛ coꝝū febꝛes flegmatice: ꝛ plurimū qđ vomunt est flegma.

¶ Probat iuuenes melioris esse istimbꝛe. i. melioris digestionis: q2 eis nō accidit nausea ꝛ vomitꝰ sicut pueris: propter malitiā sue digōnis. Et signū ꝙ coꝝ complo ꝛc. Probat ꝙ cōplo iuuenū magis attinet colere per h̄ signum ꝙ coꝝ egritudines sunt calide. i. pēdētes a materia calida: sicut est tertiana: ꝛ ꝙ vomitꝰ coꝝ sunt colerici. Sʒ pueroꝝū egritudines sunt fride ꝛ hūide mālr plurimū: ꝛ febꝛes eorū sunt flegmatice: ꝛ vomitus coꝝ ēt est flegmaticus.

¶ Et augmētū qđ est in pueris non est pp fortitudinē caliditatis coꝝ: necq̄ est nisi pp multam ipsoꝝ humiditatē. maximū ēt coꝝ desideriuʒ significat caloris coꝝū diminutionem. He quidē sunt duarū sectarū sentētie ꝛ ipsarū rōnes.

¶ Soluit rōnē alterius pōnis sumptā ab augmēto. dicens ꝙ augmētū est ppter humiditatē q̄ facit subm̄ a minoꝛi calido extensibile: nō ppter caloris fortitudinē. Et replicat illud qđ dixit. s. de appetitu: ꝙ fit a frigiditate.

¶ Galenus vo ambabꝰ sectis ꝯdicit. dicit. n. ꝙ eaꝝ calitates in radice sunt eq̄les: sʒ pueroꝝ caliditas ē maioris quātitatis ꝛ minoris q̄litatis s. acuitatis: ꝛ iuuenū caliditas est minoris quātitatis: ꝛ maioris qualitatis. s. acuitatis. Scdo cō plonum cap.2.

¶ Narrat positionē Gal. ꝛ diuiditur in duas. pmo. n. ponit Gal. sniaʒ. scdo reprehēdit q̄sdā solones scde opionis. ibi. (Qđ aūt dixit ꝛc.) Pria in duas. nā pmo ponit Gal. positionē. scdo ipsaʒ declarat. ibi. (Et hmōi qdē.) ¶ De prima pte dicit pmo ꝙ Gal. ꝯdicit ambabꝰ sectis p̄positis. ⁋ Dicit scdo h̄ declarādo ꝙ ipse dicit caliditatē pueri ꝛ iuuenis esse in radice eq̄les. ex quo negat vtrācq̄ viā p̄positā. ⁋ Dicit tertio ꝙ Gal. vult caliditatem pueri esse maioris q̄titatis: ꝛ mioris acuitatis q̄ȝ caloꝛ iuuenis. ⁋ Dicit quarto ꝙ Gal. voluit caliditatē iuuenū esse maioris q̄litatis: seu maioris acuitatis ꝛ minoris q̄titatis. ¶ Ubi cōsidera ꝙ caliditas vel caloꝛ qn̄cq̄ sumitur pro corpore calido: puta pro spū ꝛ radicali humido informato. qn̄cq̄ pro q̄litate denomināte calidū. ꝛ h̄ pprie. Et sumitur hec distinctio. prima affoꝝ. cōmē. 14. sub noie caloris. Nā sub hoc noie caliditas hic sumit̄ pro q̄litate: vt pʒ inspicienti Gal. metē. 2. cōplexionū. c. 2. nā dicit. hn̄ ꝯspicientē puerū ꝛ iuuenē alijs paribus vnū altero calidiorem. ¶ No. scdo ꝙ per radicē q̄dā intelligūt gradū caloris vt Gentlis. gradus. n. est pmuʒ cōsideratū in caliditate: merito cuius fit opatio in esse calido. Et hoc mō intelligēdo sensus scdi dicti supra est ꝙ Gale. voluit calorem pueri ꝛ iuuenis esse equalem in gradu. ⁋ Quidā tn̄ per radicē caloris in mixto existētē intelligūt elemētū ignis cū ipm sit pmū calidoꝝ ꝛ Gal. 1. affo. affori smo. 14. dicit. sm q̄rtū elementū pueros esse eq̄les iuuenibus. ¶ Sʒ q2 illud dictū nō vr̄ ex toto affirmari a Gal. sed quodā mō concedi aduersario ostēdēdo ꝙ isto cōcesso. ēt tn̄ diceremus pueruʒ plus hr̄e de nāli calore q̄ȝ iuuenem. ¶ Tertio circa idē dictum attēde ꝙ intelligitur conclusio Gal. ceteroꝝ paritate supposita necessario consequentibꝰ ad ea in qbꝰ fit cōparatio. vt Gal. vult. 2. cōplonū. c. 2. allegato. ¶ Circa tertiū ꝛ q̄rtū dictū simul ꝯsidera. Primo ꝙ caliditas siccitate acuit̄ ꝛ hūiditate obtundit̄: vt no. experiētia. Caloꝛ igit̄ iuuenis nō obstāte ꝙ sit eq̄lis grad ꝰ cum calore pueri: est tn̄ acutioꝛ: q2 iuuenis est siccioꝛ. Et pp eandē cām caloꝛ pueri est mitioꝛ ꝛ minꝰ acutꝰ. Utrū aūt acuitas cōtingat siccitate iuuāte caliditatē ad agendū: ꝛ humiditate impediente: aut solū siccitate positiue iuuante ꝛ humiditate nō ipediēte positiue nō est p̄sentis speculationis. ¶ Scdo circa idē attende ꝙ apud Gentilē ꝛ Marsiliū ꝛ alios est qō. an caliditas pueri ē maioris q̄titatis quo ad pprias dimēsiōes: ꝛ nō quo ad cōes. Qđ aūt vt intelligat̄ apud eos notādū est ꝙ ppriū subm̄ caloris est hūidū aereū. Jllud vero aereū hūidū est cōmixtū cū sicco terreo ꝛ

A Calor duplr.

B

C

D

humido aqueo tā in puero q̃ꝫ i iuuene. Ergo nos imaginamur illud humiduꝫ qđ est subm caloris dici duob⁹ modis magnū. Uno mō quo ad dimēsiones cōes. i. quo ad magnitudinē cōeꝫ sibi ⁊ hūido aqueo: ⁊ sicco terreo secū mixtis. Et isto mō certū est mai⁹ esse humidū qđ est subm caloris in iuuene q̃ꝫ i puero: ⁊ sic ēt suū calorē esse quātitatiue maiorē. Scđo mō dicim⁹ illud humiduꝫ mai⁹ quo ad ꝓprias dimēsiones: puta q̄d ad magnitudinē quā imaginamur correspōdere hūido aereo deducto ab alio corpe secū mixto directe: sicut vinū vnius ciphi cōmixtū cū aq̄ triū ciphoꝝ quo ad cōes dimensiones est q̄ttuor ciphoꝝ: quo ad ꝓprias est vnius ciphi tm̄. Et fm hūc modū dicūt humidū pueri esse maius seu magis q̃ꝫ humidū iuuenis: qꝛ modicū tp̄is est ex quo fact⁹ est puer ex mēstruo ⁊ spmate: ⁊ modica facta est illius hūidi resolutio. Et sic ēt dicūt calorē pueri quātitatiue quo ad ꝓprias dimensiones esse maiorē calore iuuenis. ¶ Nota 3° circa idē φ ēt aliqui exponunt calorē pueri esse maiorē q̄ntitatiue. Intelligendo spū innato per calorem. ⁊ dicunt istum esse ampliorē in puero q̃ꝫ in iuuene.

¶ Utrū calitas pueri sit maior calitate iuuenis. Qō. j.

Nota etiā φ vtrū sit veꝝ calitatē pueri esse maiorē caliditate iuuenis nō ꝑtinet huic loco. ſꝫ affo. 14. ꝑticule ⁊ cōmēto. Qui crescūt plurimū. Ubi credo dicēdū φ in puero in cōparatiōe ad q̄ntitateꝫ ꝓprij corpis est plus de corpe calido nāli q̃ꝫ in iuuētute ⁊ plus de spū: ſꝫ non absolute: cū iuuenis multo maiores ⁊ pleniores hēat arterias puero. ⁊ aīales opationes multo spū indigentes fortiores. Sꝫ his nō obstātib⁹ dico φ nulla illaꝝ expōnū est ad mētē. A. Nā h̄ narrat pōnē Gal. positā. 2° de ꝯplonib⁹. c. 2. Ubi Gal. testat̃ se ꝑ tactū inuenisse caliditatē pueri maioris q̄ntitatis calitate iuuenis. Sed certū est φ illa mēsura quo ad ꝓprias dimēsionē vel mēsuras spūs innati nō cognoscit̃ ꝑ tactū. ¶ 2° expōnes nō cōueniūt dicto Gal. in assignatione modi ꝑ quē calitas pueri est maioris aut ampliorís quātitatis. Dicit. n. ita in textu. Et expert⁹ suꝫ vnū eundē q erat infans. deinde postq̃ꝫ fact⁹ est puer. deīde postq̃ꝫ factus est adolescens: ⁊ nō inueni iuuenē calidiorē pueroꝝ neq̧ pueꝝ calidiorē iuuene: ⁊ nō repi inter eos dīam quē admodū dixi: nisi φ calitas in pueris ē vicinior nāe vaporis: ⁊ cū hoc est multa ⁊ delectabilis. Iuuenib⁹ v̄o est caliditas pauca ⁊ sicca: ⁊ nō est ei⁹ tactus delectabilis fm similitudinē delectatiōis calitatis pueri. Et illud iō: qm̄ resoluit̃ ex suba pueri ꝓpter hūiditatē eius res multa tendens ad exteriora. Sꝫ ex suba iuuenū nō resoluit̃ nisi parū propter eius siccitatē. hec Gal. loco allegato. Mens g̃ Auic. est φ caliditas iuuenis ⁊ pueri sunt in gradu equales quo ad tactū in mēbris exteriorib⁹. sed q̄ntitas caliditas vaporose eleuate a puero est maior quātitate eleuate a iuuene. Et hoc totuꝫ bene pōt sensu cōprehendi ⁊ silr̃ φ caliditas pueri est magis mitis. ⁊ hoc mō exponat̃ ille passus.

¶ Et hui⁹ qdē declaratio sicut ipe dictū est vt opinemur vnā solā calitatē i mēsura: aut corp⁹ subtile calīm vnū in quātitate ⁊ q̄litate in substātiā humidā mltā semel penetrasse sicut aq̄. ⁊ alia vice penetrasse in substātiā siccā ⁊ paucā sic lapis: ⁊ cū sic fuerit inueniem⁹ calitatē aqueā maioris q̄ntitatis ⁊ mollioris q̄litatis: ⁊ calitatē lapideam minoris quātitatis ⁊ acutioris q̄litatis: ⁊ ita debes agnoscere calitatē q̄ ē i pueris ⁊ iuuenib⁹.

¶ Nūc. A. declarat Gal. expōnem. ꝑmo ex exēplo. scđo rōne. ibi. (Pueri. n.) ¶ Dicit ꝑmo. φ exēplū Gal. est vt imaginemur vnā calitatē: ⁊ eādē aūt corpus subtile calīm vnū in q̄ntitate ⁊ q̄litate penetrasse semel in subam aqueā multā. ⁊ alia vice in substantiā lapideā modicā. Et cuꝫ sic fuerit inuenim⁹ caliditatē aqueā maioris q̄ntitatis ⁊ mollioris q̄litatis: ⁊ caliditatē lapideā minoris q̄ntitatis ⁊ acutioris q̄litatis. Et isto mō intelligat̃ illud qđ dr̃ de caliditate pueri ⁊ iuuenis. Et Auic. dicit penetrasse vt loq̄tur de q̄litate eq̄li in gradu in ꝓducto esse cōpleto. Dicit aūt caliditatem vnā: aut corpus subtile caliduꝫ ꝓpter grossos q non bene capiunt moduꝫ quo caliditas acqritur subito sine penetratione corpis calidi. ¶ Tertio attēde φ iuuenē assimilauit lapidi paruo. ⁊ pueꝝ aque multe. ¶ Ratio est fm illos q dicūt caliditatē esse maioris q̄ntitatis quo ad subm ꝓpriū: qꝛ humidū qđ est subm ꝓpriū caloris iuuenis est paucum q̄ntitatiue: ⁊ siccū respectu humidi pueri existentis in puero. ⁊ iō est sicut lapis paru⁹ respectu aq̄ multe. ¶ Sꝫ iuxta expōnē quā tetigi. iō h̄ dixi. qꝛ a mlta aq̄ eque calida plurimus eleuat̃ vapor manū circūdās in ꝯtactu. a lapide aūt paruo modicus: sic a puero mult⁹ vapor eleuat̃: ⁊ a iuuene modicus q manū circundat: ſꝫ forte in toto plus de vapore eleuet̃. ¶ Nota q̄rto. φ Gal. 2° cōplonū. cap. 2. Ubi ponit hāc similitudinē nō voluit aquā esse multā ⁊ lapidem paruū: sed dīo eq̄les. Dixit. n. ita ad litterā. Et illud iō qm̄ possibile est vt lapis recipiat caliditateꝫ equalē caliditati quā recipit aqua: ⁊ nō fit in illo diuersitas: nisi ꝓpterea φ lapis est siccus: ⁊ aqua est humida. Si ergo querat̃ quare addidit Aui. de magnitudine aque ⁊ paruitate lapidis dicitur φ est ad maiorē expressionē differētie in q̄ntitate.

¶ Pueri. n. fuerūt generati nisi ex spermate qđ est multū calidū: ⁊ huic calori nondum accidit res que ipsuꝫ extinguat. puer nāq̧ augeri non cessat: ſꝫ crescendo graditur: nec adhuc sterit nedum φ iā retrocedat. Iuuenibus vero nihil accidit qđ eoꝝ calorē augmētet innatū. neq̧ etiaꝫ aliquid qđ ipsum extinguat.

¶ Dic aui. q̄d ā sua suasione vult ostēdere calorē pueri ⁊ iuuenis esse eq̄lē in gradu. Et iudicio meo dꝫ diuidi in duas ptes. ꝑmo ꝯclōnē ꝓbat. scđo docet quō calor in hūido variato i gradu ꝯseruat̃ eq̄lis. ibi. (Sed calor.) ¶ Primo arguit sic. pueri sunt geniti ex spmate qđ est multū caliduꝫ. g̃ sunt calidi in ꝑn⁹ sui eē: ſꝫ huic calori nāli nō aduenit aliqđ qđ ipm diminuit aut extiguit cū nūq̃ꝫ vsq̧ ad iuuētutē puer cessat augeri: ſꝫ ꝯtinue gradat̃ augēdo corp⁹ in quātitate nec adhuc sterit ab augmēto corpis ne dū φ retrocedat diminuendo. Et similr̃ nihil accidit iuuenib⁹ qđ augmentet calorē supra illū quē in pueritia habebāt. vel φ ipsum extinguat. ergo calor est eq̄lis in pueritia ⁊ in iuuentute.

¶ Cōsidera ergo hāc rōne esse leuē valde. Nā non sequit̃ calor cōtinue in pueris sufficit facere augmētū. g̃ nō aduenit ei aliqđ qđ ipm remittit. Patet eni φ si puer sanguineus reducitur in etate pueritie ad tēperamētū cōtinue caloꝝ remittit̃: ⁊ tm̄ cōtinue augmētando corpus ꝓcedit. Et silr̃ nō est certū qꝛ nō accidit aliquid qđ eoꝛuꝫ calorē augmentet. Nā quō scimus φ calor nō auget̃ eo modo quo augeret̃ si puer tēperatus in pueritia transiret ad colericū. Certū est hic non cadere fortes rōnes. Et iō Gal. 2. de cōplonibus. nullam talem sumpsit rōnē. ¶ Nota. scđo φ ad verificandū Aui. antecedētia opꝫ supponere regimē pueri in transitu ad iuuētutē fuisse ꝯseruatiuū. Nā per alteratiuuꝫ regimē posset aliquid accidere quod augmentaret aut diminueret calorē. ¶ Nota tertio φ ad faciēdū hanc ꝯnām aliquid valere. s. puer nō cessat augeri: ergo calor nō retrocedit. dꝫ addere sic: puer merito portiōis nālis sui caloris ad hūidū nō cessat augeri. ergo merito illi⁹ ꝓportionis calor nō minuit̃. Nā nō fit diminutio caloris merito ꝓportionis calī nālis ad hūidū nisi in senectute in q̄ nō ē augmētū. ¶ Nota quarto φ illud dictū pueros non esse factos: nisi ex spmate. Intelligit̃ sumēdo sperma large pro spermatis

corpulēta

corpulēta parte vel menstruo sanguine valde ad naturā spermatis alterato: ⁊ vtrūq; est multum calidum.

¶ Sed ille calor in eis ꝯseruaṫ humiditate minoris q̄ntitatis ⁊ q̄litatis sit donec ad declinationē perueniat: neq; tn̄ huiꝰ humiditatis diminutio est adhuc diminutio q̄ caliditatē retinere nō possit: neq; est nisi: q2 augmētū facere nō valet.

¶ Docet quō calor eiusdē intētiōis ꝯseruaṫ in diuersa mensura humidi. Et pͦ ponit modū. scd̄o adducit leuē ꝑsuasionē. ibi. (Quasi humiditas.) ¶ Dicit. 1. ꝙ calor in iuuenibus ꝯseruaṫ in humiditate mioris q̄ntitatis ⁊ q̄litat̄ simul q̄ꝫ in puero quousq; veniat ad declinationē vel senectutē: sed ista diminutio tant in q̄ntitate q̄ꝫ in q̄litate nō est tanta ꝙ nō possit gradū eundē caloris retinere. Sed non est ista nisi intm̄ diminuta ꝙ nō valet amplius calor augmētū facere: ⁊ ſm cōem expōnē dr̄ humiditas iuuenū minoris q̄ntitatis ⁊ q̄litatis: q2 humidū iuuenis qd̄ est ꝓpriū subꝫ caloris est remissius humidū q̄ꝫ humidū pueri: ⁊ q2 est quo ad ꝓprias dimēsiones minus absolute in iuuene q̄ꝫ in puero: vel saltē minus ſm ꝓportionem ad quātitatē totiꝰ corporis: ſm tn̄ ea que dicta sunt supra: est humidum in quo ꝯseruatur calor iuuenis minoris q̄ntitatis quo ad partem vaporosam que resoluitur circa manum tangentis.

¶ Quasi humiditas tanta erat ꝑus ꝙ duas res facere poterat custodire. vꝫ. calorē: ⁊ supesse ēē ad augmentū faciendū. ad vltimū v̄o ad hoc deueniet: ꝙ neutrā duarū rerū efficere valebit. oportet ergo vt in medio talis existat ꝙ possit vnam rem efficere ⁊ nō alteraꝫ. Falsum aūt est vt dicamus ipsam posse augmētare ⁊ nō posse retinere calorem innatū. Quō enim in re augmentum prestare pōt ꝙ radicem non valet custodire. Restat ergo vt dicamus ꝙ calorem custodire potest ⁊ in corpore augmentū prestare non pōt. ⁊ scitum est ꝙ hec est etas iuuentutis.

¶ Adducit ꝑsuasionē ad h̄ ꝓbādū. Et est ista humiditas in pueritia erat tāta ꝙ poterat facē duas res: vna erat ꝯseruaṫ calorē. reliq̄ erat posse sup ēē ad augm̄ faciēdū. ⁊ aliq̄n puta in senectute: ad h̄ veniet ꝙ neutrū illoꝝ facē poterit: ḡ aliq̄n vnā solā poterit facē. sed nō pōt dici ꝙ faciat augmētū: ⁊ nō pōt ꝯseruare calorē: q2 illud qd̄ nō pōt saluare radicē que est calor cū ipse sit radix vite: ⁊ fundamētū nō pōt facē augmētū in re cuiꝰ radicē custodire non pōt. Restat ḡ ꝙ erit quādo poterit calorē seruare: ⁊ nō poterit facē augmētū. Et scitum est ꝙ ista etas in qua itaꝫ est nō est nisi etas iuuētutis. ¶ Et q2 Auic. vidit hāc rōnē valde debilē. iō a pͥn̄ dixit q̄si: q̄ est dictio diminuēs. ⁊ est sensus id qd̄ est dcm̄ ē verū q̄si ꝓbareṫ p hāc rōnē q̄ dcā est. Silr̄. n. rōne ꝓbareṫ ꝙ est deuenire ad etatē post pubescentiā in q̄ pōt ꝯseruare calorē: ⁊ nō pōt ḡnare. Nō minus eni absurdū videṫ ꝙ sufficiat ad sui silis ḡnationeꝫ: sicut ꝙ sufficiat ad augmentum ⁊ non ad cōseruationem caloris.

¶ Et q2 ille rōnes sunt valde debiles. ideo Gal. nulla illarum vtitur in. 2. de complexionibus ad has conclusiones probandas: sed vtitur argumento sumpto a tactu.

¶ Utrū rō ꝓbans in iuuentute conseruari calorem: ⁊ nō fieri augmētum sit bona. Q̄ō. ij.

Sed cōtra si ꝓpter humiditatꝫ paucitatē aliq̄n nō pōt fieri augmētū: ⁊ aliq̄n nō pōt calor conseruari: ⁊ solum tunc est iuuenꝭ q̄n pp humiditatē calor pōt ꝯseruari: sed nō fieri augm̄. ¶ Sequiṫ ꝙ adolescēs siccus tantū esset iuuenis: qd̄ iplicat. ⁊ pꝫ: q2 aliquis talis precise tm̄ habet humiditatis sicut iuuenis temperatus. ¶ Sequiṫ 2ͦ ꝙ iuuenis tēperatꝰ sit adolescēs: q2 tm̄ habꝫ humiditatꝫ q̄ntū siccꝰ tātū adolescēs. Cū ḡ in isto sufficiat hūiditas ad augmētū ḡ ⁊ i tēꝑato iuuene. ¶ Seqṫ. tertio ꝙ iuuenis siccꝰ tātū est senex: q2 hꝫ tātā siccitatē sicut senex tꝑatus. Et iō si pp illā senex nō sufficit cōseruare calorem: nec etiaꝫ iuuenis ille. ¶ Sequiṫ. quarto ꝙ senex est iuuenis: q2 in tēꝑerato sene est humiditas tanta sicut in iuuene sicco tātū. cū ḡ in isto sufficiat humiditas ad caloris conseruationē. ḡ in tēꝑato sene: ⁊ p ꝯn̄a erit iuuenis. ¶ Seqṫ q̄nto. ꝙ q̄libet iuuenis tēparꝰ sit adolescēs: q2 in quolibet tali virtus restauratiua est maior dissolutiua. Nā in colerico iuuene est restauratiua dissolutiue equalis: sed in eo est dissolutiua maior q̄ꝫ in tꝑato ⁊ restauratiua mior. igiṫ ⁊c̄. ¶ Sequiṫ. 6. ꝙ tēperatꝰ iuuenis p totā iuuētutē eriṫ adolescēs: q2 in pͥnͦ restauratiua est eq̄lis dissolutiue: sꝫ restauratiua ꝯtinue remanet eq̄lis: vt ꝯstat. ⁊ dissolutiua debilitaṫ. ḡ ꝯtinue post pͥn. iuuētutꝫ fiet restauratio maior dissolutiōe: ⁊ p ꝯsequēs augmētū. iō continue erit adolescens. ¶ Scd̄o p̄ncipalr̄ arguiṫ ꝯ. q2 cōplō pueri sicca est magi calida in iuuētute. ḡ ⁊c̄. pꝫ assumptū ex Gal. 2. de ingenio sanitatis. cap. 2. cū dicit. Et siccū in tp̄e augmasticarū etatū seipsum calidiorē ostēdere hoiem. ¶ Scd̄o. q2 caliū in iuuētute tanto est calidius quā ante iuuētutē. Un̄ eodem. cap. de calido dicit Gal. Cū aūt puerorū etatē ptrāsierunt vsq; ad declinationeꝫ manifeste plus apparet calm̄: vt in egritudinibus ⁊ sint homanibus que assante colera facile cōpascibile sit. Et ideꝫ expressiua dicit de regimine sanitatis vbi ad lr̄am. Corpora eucrata ⁊ si sicciora efficianṫ in scd̄a etate: cum eodē modo sint calīa in pueritia: ⁊ vsq; ad statum vt fuerāt in infantia. Si vero fuerint fridiora ⁊ humidiora eucratis augetur bis caliditas in scd̄a etate. non igitur in omnibꝰ est calor equalis in iuuētute ⁊ pueritia.

¶ Qz aūt dixit secūda secta ꝙ augmētū qd̄ est in pueris nō est nisi pp humiditatē: ⁊ nō pp calorē: est dictio falsa. humiditas nāq; augmēti est mā: ⁊ mā nō patiṫ per se: neq; p se creatur. Immo apud operationē virtutis in eā agētis. virtus aūt hoc agens est aīa: aut nā precepto dei: neq; agit nisi cū instr̄o: ⁊ illud est calor innatus.

¶ Reprehēdit quasdā spāles solutiōes hominuꝫ scd̄e secte ad argumēta ꝯ eos facta. Et p̄mo repͥhēdit solōnē quam dabāt rōm de augmēto. scd̄o solōnē quā dabāt de desiderio siue fame. ibi. (Qd̄ aūt dixerūt.) ¶ Dicit pͦ ꝙ hoies de scd̄a secta dicētes augmētū fieri in pueris ꝓpter humiditatē: nō ꝓpter calitatē dixerunt falsum: pꝫ: q2 mā nō fit a se: nec creat per se. s. nō ꝯcurrēte agēte. Sꝫ humiditas est mā augmēti. ergo nō fit augmētū ab humiditate: ⁊ v̄tus agēs hoc augmentū est aīa: aut nā p̄cepto dei: que tn̄ anima vel nā nō agit nisi cū instr̄o: ⁊ illud est calor naturalis.

¶ Nota h̄ ꝙ materia vt sic non agit: sed patitur: ⁊ ab alio recipit. Nam si per se vt sic ageret ⁊ pateretur. idem esset ſm idem in actu ⁊ potētia. ¶ No. 2. ꝙ per dare intelligendum est transmutare acgrendo substātialem formā: quaꝫ Aui. vult dari a datore formarū. Et cum dicit mā nō fit p se intelligēdū non per se transmutatur sine cōcursu agētis. ¶ No. 3. ꝙ aīa quādoq; sumiṫ ꝓprie pro actu p̄mo corporis organici physici potentia vitam hn̄tis. vt. 2. de aīa. Et hoc modo augmētū fit ab aīa: vt ōndiṫ eodē. 2. de anima. Et q̄nq; sumiṫ ꝓprie pro tali actu pro quāto est operatiuꝰ cognoscēdo: vel cognitionē sumēdo. Et h̄ mō sumit pͦ nālium virtutum ad p̄ncipiū. ⁊ sic augmētum nō est opus aīe: sed nāe: q2 aīa hoc nō agit sequēdo cognitionē: sed mere naturaliter directa ab intelligentia non errāte. Aui. ḡ hāc equiuocationē ꝯsiderās. iō dixit sub disiunctōe aīa vel natura.

Ugo super p̄ can. Auicen.

A B C Aīa duꝰ

¶ Nota quarto specialiter ex hoc textu: q anima vel natura non operatur absq instrumento.

¶ Qui autem dixerunt etiam q vehemens desiderium quod est in pueris non est nisi propter frigiditatem complexionis eorum: est dictio falsa. cum malo nanq desiderio qd est propter frigiditatem complexionis nõ prouenit istimbre neq nutrimentum. puerorum enim istimbre melior q esse potest est in pluribus horis: neq in eorũ corporibus: nisi foret pp hoc de pmutatione eius qd comedit plus pueniret q sit illud quod dissoluitur: propter quod crescunt.

¶ Increpat aliã solõne eorũ. 2° remouet dubiũ. ibi. (Aliqñ eni.) ¶ Dicit pmo: q dictũ eorũ: q appetitus puerorũ itẽsus est pp fridiratẽ est falsum. Qd arguit sic. appetitus malus fact⁹ pp fridiratẽ est pp malitiaz istimbre. i. digestiõis cũ digestio pficiat calor: sed in pueris istibria. i. digestio est melior q esse possit in plurib⁹ horis. Ergo nõ est in eis intẽsus appetitus pp fridiratẽ. Silr nisi esset bona digestio per quã plus de eo quod comeditur venit ad nãm suorum corporũ nõ esset causa propter quã crescunt.

¶ Aliqñ vero accidit eis malitia istimbre pp eorũ gulositatem: z q eorũ comestiones malis disponunt ordinibus z comedũt res malas z humidas z multas z desup malis mouentur motibus. Quapropter de supfluitatibus plus in eis adunant: vñ purgatõe indigẽt: z pcipue eorũ pulmones. Jdeoq eorũ anhelit⁹ est spissior z velocior: magnitudinẽ tñ nõ hz eo q eorum virt⁹ nõdũ ad cõplemẽtũ puenit. Hec est dictio de cõplõne pueritie z iuuẽtutis queadmoduz Gal. declarauit. cuius nos sumus interpretes.

2° cõplo num. 2.

¶ Remouet dubiũ dicẽs: q aliqñ accidit eis malitia digestiõis pp frigus cõplõnis. z pp gulositatẽ nimis eni comedũt z malo ordine: z q multas res malas z humidas sicut fructus comedũt: z inordinatis mouent motib⁹. z hac eadẽ cã multe supfluitates adunant in eis: z indigẽt purgatione: z pcipue eorũ pulmones. z iõ eorũ anhelit⁹ est spissior z velocior nõ tamẽ est magnus: eo q virtus eo non dũ venit ad cõplemẽtũ. Subdit h ẽ dictũ de cõplõne pueri z iuuenis sm Gal. cuius dicit in hoc se esse interpretem.

D ¶ Ubi notãdũ: q fames nãlis etiã in stomacho tẽperato causat a friditate melãcolie nãliter hora famis ad os stomachi profluentis: vt. j. c. sequẽte. z iste nõ esset malus appetitus. Et iõ Auic. dixit cũ malo desiderio. pp desideriuz istud nõ esse nãle. Nã malus appetitus pp frigiditatẽ cõplexionis totius: necessario cõiungit secum impotentiam digestionis in stomacho z in reliquis membris. z hãc totius frigiditatem intelligebant illi in puero: vt patet.

Cã nãlis famis.

E ¶ Attende secũdo: q digestio in pueris dicit melior que esse põt pro vite perdurationem non pro operationũ perfectione: nec absolute cũ tẽperamentũ scdi modi reptum in iuuẽtute oẽs operationes: saltim sm vnã viã hz pfectiores.

F ¶ No. tertio: q gulositas puero ẽ voluptuositas appetitus eo nõ mere nãlis. Jlle. s. nãlis in eis tẽperat⁹ pporrionabilior virtuti digestiue: vt 3° techni. Et ex hac gulositate sequit comestio maior z amplior: z pp iperitiã comedũt inordiate. Et faciũt alia posita in lr̃a que digõnẽ impediũt. Pulmões iõ pcipue purgatõe idigent: q multiplicato pluris flate p viã indigõnis: z i eis multa ad caput exñte trãsmissiõe: pp qd sũt nanosi alia catarrosi pueri oẽs. p õ somno. iõ plimi catarri ad pulmões iplẽdos descendunt.

¶ Ultimo nota puerorum virtutes esse incompletas propter nõ habere pfecta instrumẽta tam in cõplõne q in cõpositione respectu iuuenuz. Patet. n. pectus esse paruum z cõplexionẽ non esse ita temperatã sicut in iuuene: respectu cuius dicit puerorum virtutes esse in completas. G

¶ Preterea sciendum est q caliditas post tempus consistendi minui incipit.

¶ Jam loquitur de complexione senum. Et primo ponit qualis sit senũ cõplo. 2. assignat causas. 3. concludit circa partes istas. ibi. sa. (Preterea.) ibi tertia. (Q g ex h.) ¶ Dicit pmo q sciendũ est q caliditas incipit minui post etatẽ cõsistendi: ita q continue postea minuit. Ex quo sequit q complexio senũ est frigida respectu complexionis iuuenũ z puerorũ. ¶ Ubi notandũ hic intelligi virtualit diminui qualitatem gradualiter: cum prius de q̃litate graduali itellexerit lz sit verum: q q̃ztatiue minuit: vt pmo asso. 14. cõmento. Modus aũt est q continue vsq ad pncipiũ senectutis tanta est humiditas q sufficit talem calorẽ conseruare: sed nunq postea est tanta q illũ gradũ sufficit cõseruare merito pportionis calidi naturalis ad humidum aliorũ paritate supposita. Et dico notanter aliorum paritate supposita. Nã non incõuenit consistẽtem regi regimine reductiuo: ita q flegmaticus in pncipio senectutis incipiat permutari versus temperamẽtũ: ita q merito huius reductionis plus intẽditur calor q merito etatiui decursus remitteret. ¶ Silr nõ incõuenit pp mutationẽ tpis anni: pp quã intẽderet plus calor q remitteretur merito etatiui decursus icipientẽ senescere incipere intẽdi in gradu caloris. Pro quolibet ergo instanti senectutis siue hyeme. siue estate: siue post exercitiũ: siue post quietem minorẽ habet gradũ caliditatis q habuisset in cõsistentia alijs positis paribus. Jn consistentia vero merito etatiui decursus nõ remittebat. Et hoc intẽdit Aui. q post etatẽ cõsistentie incipit minui. Licet sophiste diceret. q in vltio instanti cõsistentie incipit minui: cum tũc nõ mutat: sed immediate post diminuet. ¶ Contra hanc sniam sic arguit. I sit sor. tẽperatus: z plato siccus tñ ambo distãtes a pn⁹ senectutis p horã. Et arguit sic. tardius incipiet aliorũ paritate supposita remitti calor in sorte q in platone: cũ sit humidior humiditate suo calori magis pportionata exiccatio tardior fiet in eo: cũ calor minorẽ hz pportionẽ ad humidũ: z sit magis naturalis. z ita melius restauratiu⁹. Cũ ergo in platone icipiet p in fine hore: ergo in sorte post: hz cõtinue post erit senex: vt ponit casus: ergo in sene cuz circũstantijs positis nõ remittit calor. ¶ Et sm hoc attende q colericus ex etatiuo decursu debẽs labi ad melãcolicũ in tota cõsistẽtia est eque calidus: vt ante z in pncipio senectutis icipit remitti in calore. Sic g per magnã partẽ senectutis remanebit calidior tẽpatio. Ex quo sequit q mutatio de colerico ad melancolicum pp etatiuũ decursuz in hñtibus cõplõnẽ valde siccã z calidã fit post initiũ senectutis. ¶ Utrum autem possit in etate consistentie fieri verum augmentum: vide infra. summa de virtutibus.

¶ Propterea q aer circundans materiam ei⁹ que est humiditas exiccat.

¶ Assignat cãs dci: z sũt qnq: z sm h sũt qnq ptes. ibi 2ª. (Calor q3.) ibi 3ª. (Et labor) ibi quarta. (Et defectus nature.) ibi qnta. (Propterea.) ¶ Dicit pmo: q pma causa huius diminutionis caloris in senectute est: q aer nos circũdans exiccat materiã eius. s. caloris nãlis q̃ est hũiditas. ¶ Et intellige q lz aer exiccaret humiduz ante illud tempus: q tamẽ nõ peruenerat. s. humidũ ad tantum graduz siccitatis quin possit eque intensum calorem vt prius sustinere. iõ prius nõ fiebat calidi remissio. ¶ Nunc aũt tant⁹ est g̃dus siccitatis q ad exiccationẽ seq̃t minoratio calo/

rio nalis aliorum paritate suppositarum: vt predicit. Lz g hec cu exiccans continue affuerit: nó tñ fuit cũ illis circũstãtijs: cũ q hec sufficit facere caloris minorationem: nisi in senectute.

A ℂ Attende 1°. q apud medicos dupliciter dicitur aliqd exiccari. Uno mó qlitatiue. s. qñ acqrit denoiationé esse sicci p acquisitioné gradus qlitatis. Alio mó qñtitatiue: qñ. s. deperdit aliq pars hũidi p ei⁹ cõuersioné in vaporé: z lz ps de vtraqz posset cõtinẽ veritaté: tñ maxime de quãtitatiua verificatur.

Quid exiccari dr 2°.

B ℂ Attẽde 2°. q verũ aer nos circũdãs in oi dispóne exiccet nos: est dubiũ. In quo puto dõm esse pmo. q stat aerẽ nos circũdanté nullã nostri corpis parté exiccare substantifice vel qualitatiue. Pz. q2 stat hoiem per viã cógelationis mori vna quaqz parte ifrigidata z ingrossata z nulla est repugnãtia ifluentias ifrigidatiuas z humectatiuas simul cũ qualitatibus pmis: que sunt humiditas z frigiditas multo esse poteñtiores influẽtijs calefactiuis z exiccatiuis: z pportionalib⁹ pmis qualitatib⁹ in aere. ℂ Qz si dicat ex Auic. ifra. fen scda. q aer in omni dispóne nos exiccat: Dicit q intelligit in omni dispóne sana temperato corpori: sed stat aliquã esse dispositioné infirmã in qua nó resolueret. Et hoc mó itelligat hic q aer circũdans exiccat substãtifice in omni dispositióe sana humano corpori materiã calidi: que est humiditas. ℂ Quidã tamẽ dicunt. q semp in qualibet parte aeris qñtũcũqz frigidi actu sunt influẽtie stellarũ resolutiue. ℂ Supponunt scdo partes nostri corporis esse difformes in modo substãtie mixtionis z qualitatibus: z merito huius quasdam esse minus aptas pati a frigido qz a calido. ℂ Ex quo tertio dicunt pbabiliter q omnis aer quãtuncũqz frigidus merito exiccatiue influentie est actiuus in aliquã partẽ corporis exiccando ipsã: q2 passum est idispositũ nó agit humectãdo vel ifrigidãdo. Et sic vlr dicũt q aer in oi dispóne nos sm partẽ exiccat. ℂ Cõtra. q2 partes resolutioni aptissime ab aere ifrigidant. ergo merito illius dispositionis aliquãdo nulla pars calefit. z per cõñs nulla ab aere dissoluitur. assumptum patet. quia spiritus sunt resolutioni aptissimi: z illi ab aere inspirato infrigidantur: vt patet infra. fen secũda.

Quid de aere circũdãte an exiccet.

C

ℂ Calor qz inatus q est intus ad hoc adiuuat.

ℂ Assignat causam secundã dicens. q calor naturalis adiuuat ad hanc exiccationé. ℂ Ubi nota q caliditas exiccat qñtitatiue subtiliando humidũ z cõuertendo ipsum in vaporé: z sic resoluendo paucificabit corporis humiduz.

D Ad hãc auté paucificationé sequit exiccatio qlitatiua partibus terreis factis potẽtibus supra ptes humidas: z qlitatiue illas exiccantibus: vel se ad vlterioré gradum siccitatis ducẽtibus. Posset etiã dici. q caliditas est pductiua imediate positiue siccitatis: lz per pus caliditatẽ: sicut lumen illumiat z calefac: z tũc diceret q calor exiccat qlitatiue.

E ℂ Nota scdo. q p caloré innatũ debemus caloré intelligere mẽbrorũ naturaliter sue forme ad operatióes mẽbri pficiendas subordinatũ. Et hoc modo nó distinguit a calore influente. Iste ergo calor nãlis agit aliq vt nãlis: aliqua vt calor absolute: vt naturalis resistit putrefactiói digerit: nutrit: auget. Immo etiã veniẽti calido vehemẽti multum z causis calefaciẽtib⁹ extraneis resistit: vt sumit infra fen. 2. doctria. 3. capi. 3. vt vo calor absolute: dissoluit etiã ppriã mãm subtiliãdo partes aqueas z in vaporé conuertẽdo. Nãlis ergo calor inqñtum nãlis resistit dissolutioni pprie humiditatis. sed de hoc videbit alibi. Nam Aui. fen. 3. capi. 1. videtur velle q calor naturalis vt nãlis exiccat. saltẽ vsqz ad consistentiã. z q hõ exiccatio est necña ad complementuz hominis. z ad operationũ perfectioné. Et Auer. supra quarto metbauro. cap. 4. vult q siccitatem z spissitudinem operatur in rebus digestis calor naturalis.

ℂ Et labor prouenienſ ex motionibus corporeis z animalibus que necessarie sunt in vita.

F ℂ Ponit causam tertiaz. z est labor pueniens ex motibus corporeis z animalib⁹: qui motus sunt in vita necessarij. Et sumitur hic labor pro fatigatióe que est diminutio virtutis actiue cognoscitiue requie restaurabilis: non pro nocumento. vt primo affo. secunde particule. In quo morbo somnus laborem prestet zc. Sed pro lassitudine: vt affor. quinto eiusdem particule. s. labores spontanei zc. Hic autem labor consequitur spirituum resolutioné z calefactionem: que fiunt tam in motu corporis qz in passióibus animę: propter quas spiritus mouentur z calefiunt: z resoluuntur: z inde humiditas innata resoluitur z corpus exiccatur. ergo sensus est q motus corporei z animales calefaciẽdo resoluunt z exiccãt. Illa vero virtutis diminutio que istos motus sequitur: non nisi per accidens exiccat.

G ℂ Cõsiderandũ tñ etiã q lz exercitiũ vigorãdo nãlé caloré fit cã permanẽtie debite humiditatis pp̃ter digónem bonã: que inde cõsequit: z cuius corruptionis quies est aliqñ causa mó opposito: vt patet de homine incurrente ethicã dimisso exercitio tamen exercitium resoluit z exiccat.

ℂ Et defectus nature ad resistendũ illi toti semper. Omnes. n. virtutes corpee sunt finite. hoc autem iam ratiocinatum fuit in scientia naturali. eius ergo operatio nõ semp existit in mãtijs.

ℂ Assignat quartaz causam. secũdo remouet dubium. ibi. (Amplius). ℂ Dicit primo. q defectus nature ad semper resistendum illi toti exiccationi est causa per accidens ei⁹. Quod autem natura deficiat aliquãdo probatur: omnes virtutes corporee sunt finite in duratione actionis: vt ostẽditur. 8. physi. cómẽ. 78. z. 12. meta. cómen. 40. ergo operatio istarũ virtutũ non semper existit in materijs. Cũ ergo virtus nutritiua que est natura resistens actionibus sit corporea. sequitur q aliquando deficiet a resistendo.

H ℂ Ubi nota. q nã resistens dissolutioni est maxime virt⁹ nutritiua: que in compensando deperditum prohibet totũ nimis exiccari: hec ergo virtus fit in senectute debilior z restaurat minus qz dissoluatur. vnde contingit minoratio z maior exiccatio.

I ℂ Qz autẽ omnis virtus actiua corporea. s. que est forma in materia diuisibilis ad diuisionez mãe sit finita. ostenditur ab Arist. 8. physico. textu cómẽ. 78. z ab Auer. cõmẽto eodem. z. 12. metaphy. cõmẽ. 40. ℂ Sed nota ibi quomodo respódet ad argumentũ Aui. de celo. q est infinite virtutis duratiue: z tamen est corporeum. z quomodo virtutes intelligentiarum cum sint infinite non possunt equaliter celum mouere si maiores haberet stellas vel plures: vt dicitur. scdo de celo. Sed q2 hec nó sunt medicinalia dimitto. ℂ Qz si dicatur anima nutritiua saltem hominis est infinita duratióe: z non est virtus corporea cũ sit idiuisibilis. ℂ Dicitur q non est nutritiua sine instrumẽto corporeo: z huiusmodi virt⁹ nó est ifinita.

ℂ Amplius si hec virtus infinita foret z semper permutationem in corpore faceret eius quod dissoluitur equaliter z vno modo. dissolutio tamen vno modo non esset: immo semper quotidie augeretur: z corpus dissolutionem tolerare non posset: z dissolutio humiditatem finiret: quãto magis cum due res se iuuent ad minorationem faciendam z retrocedenduz. post qz sic est oportet necessario vt materia destruatur z calor extinguatur: z precipue cum ad eius extinctionem adiuuetur preter vel propter materiei defectuz. Alia causa. z illud est humor extraneus qui accidit assidue.

K ¶ Remouet dubiū. diceret q̄s qd contingeret si esset hec vtus duratione ifinita de se ꝛ semꝑ vno mō faceret ꝑmutationē eius qd̄ dissoluit a corpore: ponēdo pro tūc nouū loco deperditi equalr vna vice sicut alia: ꝛ eiusdem omnino dispōnis. ita q̄ imaginamur ꝑmā restaurationē ꝛ ꝑmum restaurarū vel quācūq; vnā volumus certi corporis quid esset si virtus nutritiua semꝑ illo mō faceret restaurationē tam in quāto q̄z in quali. ¶ Respōdet. q̄ lz ista esset tamē dissolutio nō eēt vno modo idest siccitas in toto consequens dissolutionē nō esset vno modo: īmo quotidie augeret: q̄z cōtinue corpus fieret siccius q̄z prius ꝛ corpus non posset tolerare semper dissolutionē cum eius effectu: qui est siccitas stante vita. Sed dissolutio finiret humiditatem ad vitā requisitam. q̄to ergo magis finiet cum due res inueniunt se ad retroducendū: scilicet defectus virtutis ꝛ dissolutio: quasi dicat: multomagis est necessariū finiri. Et concludit q̄ postq̄z sic est oportet vt materia destruatur ꝛ calor extinguat: cum extinctio ista caloris fit ꝑpter materie defectū.

L ¶ Et nota ſm hanc expositionem nō comparari in conditionali si virtus ꝛc. ita q̄ illud quod restaurat ei qd̄ dissoluit sit equale: sed supponi in antecedente semꝑ durante restauratione ipsam fieri equalē quo ad quātitatem restauratam: ꝛ vniusmodi quo ad bonitatē restaurati. Uult ergo cum ista vniformitate restaurationis adhuc vita finiret. Et causa est: q̄z siccitas continue intendit in parte remanente: que non dissoluitur: licet ergo restauratur aliqd loco deperditi continue eodem modo: tamē cum hoc accidit exiccatio que est defectus nunq̄z cessans: que exiccatio non prohibetur per restaurationem. ¶ Et nota hanc expositionem que magis est ad mentem tex. q̄z Gentilis ꝛ sequentium. ¶ Utrum aūt per actū nutritiue virtutis possit restaurari humidum melius pro vita q̄z sit deperditū. videbis infra. capitulo de virtutibus naturalibus.

¶ Propterea q̄ cibus priuatur digestione: et adiuuat ad extinguendum ipsum duobus modis. vno suffocādo ꝛ tegēdo. alio q̄litati obuiādo. hic enim humor est flegmaticus frigidus.

¶ Hic ponit causam gntā. Et diuidit in duo. Primo facit hoc. Scd̄o infert que est mors nālis. ibi scd̄a. (Et hec est mors.) ¶ De prima dicit. q̄ ibi etiam est alia causa. s. humor extrane⁹ qui generat. ꝑpterea q̄ virtus digestiua est debilis: ꝛ nō pōt ꝑmutare cibū qn̄ ex eo talis humor gñetur. Et h̄ humor adiuuat ad extinguēdū calorē duob⁹ modis. Unus est ꝑ modū suffocatiōis: ꝛ alius est opponēdo se calori ꝛ agēdo ꝑ suā q̄litatē que est friditas ꝛ hūiditas.

M ¶ Ubi nota q̄ in decrepito quātuncunq; temperato ꝛ recto conuenienter necessario multiplicatur hic humor flegmaticus propter impotentiam digestiue virtutis: quia oppilando ꝛ infrigidando qualitatiue est causa extinctionis caloris. ¶ Sed considera: vtrum per defectum huiusmodi humoris in corpore tēperatissimo decrepito homo fieret mediocris dispōnis: q̄ si ita est: tūc non erit tēperatissimus. Si dicat q̄ non: tūc in tēperato senio nō erit hec cā.

N ¶ Nota etiā: q̄ lz senū cōplo sit sicca in ea tñ ꝑ accñs humor hūidus multiplicat. vt īfra dicet in cap̄ de hūorib⁹.

¶ Et hec est mors nālis cuiq; idiuiduo destinata hz suā ꝑ^m cōplonē vsq; ad t̄minū quē ī sua pōa hz ad suā humiditatē ꝯseruādā vnūqd̄q; eni coꝝ terminū ꝑfixū hz q̄ in indiuiduis diuersificat ꝑpter complexionū diuersitatē: ꝛ hi quidem sunt termini nāles. Sūt vero ꝛ alij termini abbreuiati: totū tamē diuino ꝑuenit ꝑcepto.

¶ In ista parte supius diuisa infert modū naturalis mortis ꝛ cām diuersitatis in distātia mortis nālis a ꝑn^c vite dicēs q̄ hec mors que stante optima restauratiōe possibili in dato indiuiduo ꝯtingit ꝑ humidi ꝯsumptionē est mors nālis ꝛ vnicuiq; indiuiduo est hec mors destinata. i. determinata vsq; ad terminū. i. in termino tēporis quē terminū attingendi hz in sua pōa ꝯseruando humiditatē pro vita necessariā. ¶ Subdit scd̄o q̄ vnūqd̄q; idiuiduū hz terminū ꝑfixū. s. quē trāsire nō pōt. ꝛ isti termini sunt diuersi. i. diuersimode distāt a ꝑncipio vite indiuiduorum ꝑpter cōplexionū diuersitatē. Hi ergo sunt termini nāles piodorū. Sed sunt alij termini abbreuiati. i. breui⁹ a ꝑn^c vite distantes: ꝛ hoc totū de duratiōe ꝛ termīs ꝑuenit ꝑcepto diuino.

¶ Ubi ꝯsidera h⁹ gñationē diuēris ꝛ vitā ꝛ mortē differre hoc mō: q̄z gñatio est ꝑma ꝑticipatio aīe in calō nāli: vt sumit ab Arist. in de morte ꝛ vita. ꝛ vita est ꝑmāsio aīe in calō nāli vt ibidē dī. Mors x̄o ꝑprie est separatio siue desitio īformādi: q̄z aīa aliqd̄ desinit īformare. Dī tñ a pho loco allegato: q̄ mors est extinctio calidi nālis: ꝛ itelligit q̄ est hec desitio dcā cōsequens extinctionē calidi naturalis. O

¶ No. 2° aliquā dispōnē eē nālē. pōt itelligi duob⁹ modis. P

Uno mō q̄ sit ꝯueniēs nāe ꝛ a nā itēta. 2° mō: q̄z nō obstāte q̄ nō sit a nā intēta cōsequit tñ actionē ꝑn^{co} nāliū nulla dispōne ꝑternāli ꝯcurrēte vt mere nāliter agentiū. Exemplū ꝑmi: sicut cōplō virtutes opatiōes. Exēplū scd̄i. vt senect⁹ ꝛ fames. ꝛ sic nulla mors est nālis. ¶ Primo mō vt sumit scd̄o de celo ab Arist. Mō tñ scd̄o dr̄ aliquā mortē eē nālem: q̄z ꝯsequētem actionē nāliū ꝑncipiorum mere nālr̄ agentium. ꝛ hoc modo dr̄ in de morte ꝛ vita ad ꝑncipiū aliquā esse mortem naturalē. ꝛ hoc modo sumit hic.

¶ No. 3° vt sumit a pho in de morte ꝛ vita q̄ cali extictio est triplex: q̄dā a ꝯrio. s. frido ipm corrūpēte. Alia dī suffocatio. Alia marcor. suffocatio est caloris extictio ꝑꝑ ꝑhibitā euētationē. marcor x̄o caloris extictio ꝑꝑ hūidi ꝯsumptionē. ¶ No. tñ q̄ in suffocatiōe calor extiguit ꝛ ꝑꝑ consumptionē humidi vt meli⁹ videri dz in de morte ꝛ vita. Est ḡ mors nālis qn̄ calor extinguit ēt ꝑ viā marcoris. Dīcēte pho loco allato in de morte ꝛ vita: q̄ aūt ſm nām. s. mors ei⁹ fit h⁹. s. caloris marcefactio ꝑꝑ tpis longitudinē. Q

¶ Utrum propter humidi consumptionem calor extinguatur. Questio. 3.

Sed hic cadūt due difficultates. prima q̄re ꝑꝑ ꝯsumptionē humidi extinguit calor. Uidet. n. summ⁹ calor stare cū summa siccitate vt in igne. nō ḡ humidi corruptio est cā extinctionis caloris.

¶ Utrum mors naturalis accidat in termino: quē habet indiuiduū in sua v̄tute ad humiditatē ꝯseruādā. Q. 4.

Secūda difficultas vtrū omnis mors naturalis accidat in termino vel fine quē habet idiuiduū in sua virtute ad humiditatē ꝯseruandā. Et vr̄ q̄ nō: q̄z tunc nō posset mors naturalis accidere nisi optimo seruato regimine: sed h̄ videt ipossibile: q̄z quocūq; regimine bono dato melius dari ꝑt vel si non sit impolē: tñ raro vel nunq̄z deberet accidere. ¶ Secūdo ad idē sic. oīs mors: cui⁹ ꝑncipium est ex cōsistentia ꝛ cōpōne corporis moriētis nulla adueniente passiōe aduētitia est nālis: vt sumit ab Arist. in de morte ꝛ vita: ꝛ cū ponit descriptionē mortis nālis. Sz pōt ante talem terminū vltimatū accidere mors ab intrīseco ꝑncipio: vt puta ex fame nulla extrinseca cā concurrente. igitur ꝛc. ¶ In oppositū vr̄ nobis Aui. text⁹. ¶ Ad ꝑ^m isto ꝑ dr̄ notādo ꝑ° : q̄ calor actualis saltē itēsus nō cōseruat h̄ inferi⁹ nisi ꝑ ꝑnīam corpis subtilis ipmosi sic̄ flāma ꝛ spūs. Hec suppō nota est ꝑ expientiā. ¶ Not. ꝯo tale corpus subtile nisi fiat ꝯtiua regñatio nō eē aptū diu ꝑmanē: q̄z dissoluit. ¶ Tertio supponit nisi tale corpus subtile adhereat alicui ꝛ quodāmō liget cū grosso in vno loco detminato nō posse cōtinuari ꝑ ipsius regñationē. h̄ pz in flāma que statim vt a lichinio sepat nō ꝯtinuat sui similis generationē.

¶ Quarto supponit̄ q̄ h̄ corpus subtile adheret grosso & cū illo ꝯiungit̄ p ꝯtinuationē ꝑtiū humidarū illius grossi subtiliationē & in vaporē vel subtile corpus ꝯuersionem. Hoc p3. q2 alit̄ nō possem⁹ cām signare: q̄re lichiniū post/ q̄ʒ est fc̄m carbo: nō obstāte p̄ñtia olei: nō tm̄ flāma sufficit retinē: sed bñ p̄us: nisi q2 in lichinio nō est humiditas eius substātifica p cui⁹ subtiliationē & vaporationē ꝯiungebat̄ flāma ex oleo genita cū lichinio p̄us. ¶ Et ex h̄ diligenter attēde quō cal'm nāle pabulat̄ humido radicali ꝓprij sub iecti. nā i nullo mēbro ꝯseruaret̄ calor nisi īteruenit et illa adherētia spūs ad eū q̄ adherētia fit p ꝯtinuā subtiliatio/ nē partiū mēbri & ꝯuersionē humidi mēbri in vapore. Il/ la igit̄ talis ꝯuersi humidi mēbri in vaporē est pabulū ca lidi subiectiue in mēbro exñtis: q2 est cā sue ꝯseruatiōis. & hoc itellige. ¶ Ex his p3 ad p̄mā difficultatē. r̄ndeo: q2 ex cōsumptione humiditatis deficit pabulū calori mixtorū necessariū. ¶ Nec val3 arg^m. Caliditas summa pōt ꝯser/ uari cu3 summa vel intensa valde siccitate. ergo caliditas in mixto ꝯseruari pōt cū summa vel intēsa: vt p3 īuenti.

Rñsio 2ª ad 2ᵐ du bitatōez 1. rñsio. Ad secundam difficultatē sunt duo modi dicē/ di. vnus ꝯcedēdo solū illam esse mortē nālē que accidit in fine maximi tp̄is p qd̄ hō cuius est mors nālis pōt viuere: vt vl̄ Aui. textus innuere. & tunc cōcedit̄ q̄ raro vel nunq̄ʒ accit nālis mors q2 raro. negat̄ tm̄ nō dari optimū regimē possibile pro ꝯseruatiōe dati in diuidui vel nō dari maximu3 tp̄s p qd̄ pōt viuere. ¶ Ad scd̄3 arg. r̄ndet̄ q̄ mors accñs ex fame fit a cā extrinseca. i. p̄ter nām: & a cā extrinseca aduenticia que est defect⁹ cibi

2. rñsio. debite ꝓportionati. ¶ Scd̄s modus quē puto veriorē est dd̄o q̄ ōis mors que accidit hoi nō ꝓpter actionē cāe pre ter nām ipr̄imētis est nālis: q2 multe tales sūt ante finē spa cij per qd̄ poterat in p̄n⁹ vite indiuiduū suū ꝯseruare humi ditatē. ideo mors nālis pōt ante talē terminū contingere. ¶ Uel posset dici distinguendo de morte naturali: aliqua est mors naturalis que concurrētibus naturalissimis p̄n/ cipijs tam formalibus q̄ʒ materialibus & coagentibus ꝓ vita & adiutorio astronomico in fine tamen accidit in ter/ mino & nō est poīe talr̄ nālem p̄us accidere aut posterius: & ōis alia respectu istius dī p̄ternālis. ¶ Aliter dī secūdo mors nālis de omni morte accñte in fine vite p ꝯsumptio/ nē humidi radicalis nō cōcurrente in vita aliqua cā p̄ter/ nāli ipr̄imēte: & talis non necessario accidit in fine spacij.

A ¶ Ultimo nota q̄ longitudo vite: non tm̄ pendet ex com/ plexione & compositione: sed ex celesti influxu hora nati/ uitatis suscepto & recipiendo quem cognoscunt astrologi calculata natiuitate per dispositionē yles. i. matris vel fe/ mine vel māe & p dispōne3 alychodē. i. patris vel masculi vel forme. & tale vocat hic Auicen. diuinum preceptū cu3 dicit. hoc tamen totum prouenit diuino precepto.

Idē asse rit. 12. vl' 16. d' aia lib⁹. c. d' etatibus ¶ Quod ergo ex hoc acq̄siuimus est q̄ puerorū et iuuenum corpora quātū ad qualitatem sunt ca lida: & corpora senu3 & decrepitorū sunt frida.

De senū corpib⁹ q̄ frigi. sint Dip po. & B G. 1. af/ so. 14. & p. canti. 124. cō/ mē. & p. compl'o primo. ¶ Colligit sniā3 p̄ris de cōpl'one etatū in calore: & frigore: & dic̄ q̄ illd̄ qd̄ tm̄ est acq̄situ & ꝯclusu3 ex dcis in p̄te ista est q̄ corp̄a iuuenū & puerorū sunt eq̄lr̄ cal'a: & senū & decrepi torū eq̄lr̄ frida. itelligēdo cū ꝯditionib⁹ positis supra: cum querebat̄ vtrū caliditas post etatē ꝯsistēdi īcipiat minui. ¶ Ubi nota ex h̄ seq nō dari p^m istās senectutꝫ sed bñ vlti^m ꝯsistētie. Nā si sit for. eiusdē cōpl'onis ꝯtinue i g̊du: & si poīe sit det̄ nūc p̄mū istans in quo est senectus. g̊ nunc est frigi/ dior q̄ʒ añ cū senū corpora sunt fridiora: sed si sic cum ante continue fuerit eque cal'diu: q2 pueri & iuuenes sunt eq̄/ liter calidi. ergo nūc etiā certa ꝓportiōe est fridior q̄ʒ ante q̄ñ erat iuuenis: sed cū ista ꝓportio nō sit subito acq̄sita q2 latitudies nō ita subito in istis q̄litatibus acq̄runt̄: seq̄t̄ q̄ ante fuit frigidior. & per cōsequens aliquis parib⁹ seniorꝫ.

¶ Sed puerorū3 corpora equali sunt humidio ra propter augmentū. & hoc quidem nobis in sinuat experimentū quod de mollitie ossiu3 est & neruorum vel mēbrorū ipsorum: & conside ratio: quoniam parum est: ex quo fuerunt sper ma & spiritus vaporalis. Senex autem & decre piti proprie preter hoc q̄ sunt frigidiores ad huc sunt sicciores. Et hoc quidē scitur expimē to qd̄ habet̄ de duritia ossium coru3 & asperita te cutis corū & cōsideratione. Eo q̄ plixū est tē pus ex quo fuerunt sperma et sanguis et spūs vaporalis: & in pueris quidē & iuuenibus ignei tas est eq̄lis: s3 in pueris plus abūdat aereitas & aqueitas: & in senib⁹ & decrepitis plus abūdat terrestreitas q̄ʒ in illis duob⁹ & est in decrepitis plus. Iuuētus aūt h3 cōplexionē magis equa le3 complexione pueri. Cōparatione tm̄ pueri est eius complexio sicca. & senis & decrepiti cō paratione est humida. decrepitus vero est sic cior iuuene & sene i mēbris simplicib⁹: & humi dior vtrisq̄ʒ humiditate extranea madefaciēte.

¶ Posita cōparatione etatis in cōpl'one actiuorū ponit cō/ parationē in passiuis. Et ponit in summa q̄nq̄ʒ ꝯclusiones p̄ncipales: per quas ista cōpatio cōprehendit̄ sufficiēter. ¶ Dicit g̊ primo q̄ corpora puerorū sunt humidiora tem perato. i. hñt plus de humiditate q̄ʒ req̄ritur pro p̄fectiōe opationū. Et hoc est ꝓpter augmentū qd̄ est necessarium pueris in re sicca valde augmentū fieri non posset. Et hec ꝯcl'o p3 per experimentū qd̄ habet̄ de mollitie ossiū ipso/ rum & suorū neruorꝫ. Et scd̄o p3 ex rōne sumpta ex hoc q̄ modicū tempus est ex quo fuerunt sperma & sanguis & spi rit⁹ vaporalis que omnia vehemēter sunt humida. & hoc ad sensum supra expositū. ¶ Dicit scd̄o q̄ senes & decrepi ti p̄ter hoc q̄ sunt frigidi sunt adhuc sicci. Et h̄ scit̄ primo experimēto qd̄ habet̄: q2 sua ossa sunt valde dura: & cutis valde aspera. Scitur etiā rōne sumpta ex hoc q̄ multum est tēpus ex quo fuerūt sperma & sanguis & spūs vapora lis in q̄ tēpore supple in siccitate ꝓcesserūt. ¶ Dicit tertio q̄ in pueris vel iuuenib⁹ est igneitas equalis: ita q̄ in ca/ lore intensiue sunt eq̄les: vt supra vel ad sensum positu3 in q̄stione de calore pueri & iuuenis. Sed aereitas & aq̄itas est amplior in puero. Ex quo datur itelligi pueros esse iu uenibus humidiores: cum in eis abūdent elemēta humi/ da: sed in senibus & decrepitis plus abūdat terrestreitas. & hoc est in decrepitis plus quo ad substantiarꝫ mēbrorꝫ. ¶ Dicit. 4. q̄ iuuentus & etas ꝯsistendi h3 cōpl'onē magi eq̄lē cōpl'one pueri. & h̄ in rel'one ad opationes: sed cōpa/ rando ad puerū rōne gradus q̄litatis est eius cōpl'o sicca in cōparatione senū p̄morꝫ & decrepitorū est humida. & h̄ to/ tum p3 eisdem portionib⁹ q̄b⁹ supra dixi de puero & sene. ¶ Dicit q̄nto & vltimo quo ad hāc p̄tem q̄ decrepitus in suis mēbris simplicib⁹ est siccior iuuene & sene. Primo q2 in illis mēbris min⁹ est de elementis humidis: vel q2 in il/ lis min⁹ est de humiditate subtineīt: sed est decrepit⁹ humi/ dior humiditate extranea madefaciēte: q2 abūdat multo flegmate mēbra infundēte. Nā humidū absolute dī illud in quo subiectiue est humiditas sine equalēti ꝯrio. Hume ctatū vo est illud qd̄ in supficie h3 rē humidā adherēte3. Infusum vo & madefactū dī qd̄ tali fluido corpore in sup ficie & itus & in porositatibus participat quasi itus fusu3. ¶ Hec pars satis nota est ex dictis nisi q̄ est dubium.

¶ Utrum iuuenis sit temperatior puero. Qõ. 5.

Utrum iuuenis sit tẽperatior puero. ¶ Et videtur quod non. quia cõplexio pura est vite lõgioris. et per cõsequens tẽperatior. ¶ Secũdo. quia calor pueri est mitis et similis calori sanorum: calor iuuenis mordax et similis calori febriẽtium. per afforismum cõmẽto. 14. ¶ 3° quia pueri optime cõseruãtur in tẽperato. scilicet naturaliter: vt tertio afforismorum. illo afforismo. scilicet horas. ¶ Quarto est auctoritas Gal. 9. de regimine sanitatis. capitulo. 3. ad litterã dicẽtis. Optimã quidẽ sanitatẽ habet corpus secundum puerorum etatẽ. Alii vero oẽs deteriores hac sunt vt monstratum est: et iterum eodẽ capitulo. Illa quidẽ que puerorũ est sanitas sine querela est propter actiuam virtutẽ. ¶ In oppositũ est Aui. 6 et. 12. de aĩalibus. vbi loquens de optima tẽperantia dicit. illa temperãtia est post complementũ cremẽti. et per cõsequẽs in statu.

Opio 2° ad qõnẽ Opio cõmunis. ¶ In ista qõne sũt duo modi rñdẽdi. vnus quidẽ cõis: quem Marsilius et Jacobus de Forliuio distiguendo primo nomẽ tẽperationis cõplexionis. Nã aut dicitur tẽperatior quia propinquior ponderali tẽpamẽto aut tẽperatior ad iustitiã pro operationibus exercendis. ¶ Itẽ opõnũ quedã sunt aĩales: et quedã nãles nõ distiguẽdo vitales cõtra nãles. Exẽplũ primi vt audire. videre. ambulare. Exẽplũ scdi. vt digõ. nutritio. augmẽtatio etc. ¶ Itẽ nãliũ opõnũ. quedã sunt facientes ad cõseruationẽ spẽi vt gñatio. quedã ad cõseruationẽ indiuidui. Exẽplũ primi gñatio. Exẽplũ scdi. augmẽtatio nutritio. ¶ Suppono 2°. quod hic nõ loquimur de tẽperãtia põderali. nã de hoc vidimus supra quid a diuersis dicatur.

Pria 3. ¶ Tũc ponunt 3nẽ quod cõplexio iuuenũ est tẽperatior pro operationibus aĩalibus: et et pro nãlibus ad cõseruationẽ spẽi faciẽtibus: hec cõclusio vt dicunt inductiue discurrẽdo per istas operatiões vt sunt sensitiue interiores et exteriores et motiue que oẽs in iuuene sunt perfectiores: et similiter gñatiua vt inducũt.

Scda 3 ¶ Secũda cõclusio iuuenũ est absolute temperatior. patet: quia illa est tẽperatior que est perfectiorũ operationũ productiua.

3° cõclo. ¶ Tertia cõclusio. pro operationibus nãlibus faciẽtibus ad indiuidui cõseruationẽ tẽperatior est pueri cõplexio. patet. quia iste operationes sunt in puero perfectiores: vt supra dicitur. Quod probatur: quia per istas operationes que fiunt in puero diutius põt vita conseruari quam per sibi correspõdẽtes in iuuene. Patet etiam de mente Gal. sexto de regimine sani. Ubi ad litteram dicit. pueri habent optimos phisicos actus.

Instãtia ad opionem. ¶ Cõtra istam põnẽ arguitur precipue cõtra 3nem tertiam sic. digestio iuuenũ est perfectior quam puerorũ. igitur etc. Probatur assumptũ: quia humidũ per illã restauratũ est perfectius cũ sit perfectiorum operationũ productiuũ. Mirãdũ autem est de Jacobo qui in modicis litteris ante istã qõnẽ cõcedit nutritionẽ esse perfectiorẽ in iuuene et humidũ absolute melius restaurari in iuuẽtute quam pueritia. licet in pueritia restauretur melius pro vite longitudine.

Opio cõciliatoris ¶ Scda est positio Conciliatoris ponẽtis in summa vnã 3nem ad propositum. scilicet complexio iuuenũ temperamẽto iusticiali est temperatissima respectu oium operationũ: et de aĩalibus operationibus docet experiẽtia. de gñatiua patet. quia nõ obstante quod puer pluribus venereis actibus sufficiat. puer tamen nõ ita prolificum sperma nec filios gñat. De digestiua patet. quia iuxta Gal. 6. de accidenti. humida equaliter digerũt: sed duriora melius digerũt iuuenes. Uide damascenũ in afforismo. dicentẽ. Nati iuuenibus parẽtibus principalia mẽbra naliter sunt fortia et sana iuuenis et pueri.

Damascẽ. ¶ Scdo. quia perfectius humidũ restauratur absolute et pro operationibus in iuuene. igitur nutritio saltem est perfectior. ¶ Preterea. cuius virtus est fortior cõplexio est tẽperatior. sed iuuenũ virtus est fortior. vt. 6. de regimine sanitatis. loco allegato. vbi ad litteram dicit. capitulo. 3. Igitur fortitudinẽ quidẽ vniuersi iuuenes succedũt post augmẽtũ et augmẽtatiuã etatẽ. ¶ Si velimus primã põnẽ defendere limitabimus illã tertiã 3nẽ sic. pro operationibus nãlibus melior est puerorũ cõplexio inquantum facit ad vite perdurationem. Nam in pueritia secundum illorũ viam restauratur humidũ melius pro vite perduratiõe et merito nutritiõis et digõnis puerorũ diutius est apta vita cõseruari: et sic limitãdo põnem secundum vtraque põt defendi: nec vna alteri repugnat. Ideo rñdetur ad argumẽta que videntur probare quod absolute pueri hñt temperationẽ cõplexionẽ. ¶ Ad primã negatur argumẽtum: est vite longioris. igitur tẽperatior: et similiter negatur. est mitis: igitur temperatior calor ad iustitiã: nec sequitur. si optime cõseruantur in vere nisi quod calor corum est cũ humiditate maiori quam calor iuuenum. ¶ Ad auctoritatẽ Gal. respõdet Cõciliator. differentia. 26. quod ipse comparat pueros tẽperatos ad pueros aliarũ cõplexionum inducẽdo seriẽ textus in quo imediate ante cõparauit Gal. cõplexionẽ tẽperatã secundum vtrasque opiones ad alias cõplexiones in statu et senectute. et quod postea subdit loquẽdo de eadẽ tẽperata. optimã quidẽ crasim habet corpus supple secundum ipsum temperamẽtum dictum secundum puerorũ etatẽ: ita vt cõcludatur secundum oẽm etatẽ istã cõplexionẽ esse optimam. Sed si quis bñ cõsideret nõ est verũ. nã in illo capitulo loquitur de cõplexionibus distẽperatis simpliciter. et prius dixerat quomodo permutetur calida tantum. et quomodo frigida tantum. et quomodo sicca tantum. Subdit de humida tantum quod ipsa sit temperata secundum vtriusque opiones in statu et senectute tanquam cõgrua in illis etatibus. Postea subdit optimã quidẽ crasim vbi absolute loquitur de omni corpore: aut de temperato cõparãdo alteri etati: aut de humido tantum et nõ ad mentem Cõciliatoris. ¶ Dicitur igitur aliter quod corpus pueri habet complexionẽ optimã cõparatione ad operationes nãles: vt verba sequẽtia. G. limitare videntur cũ dicit quod de pluribus existẽtibus actibus. id est operationibus per vim optimos habẽt phisicos. id est nãles. et hoc intelligatur inquantum faciunt ad vite perdurationẽ. ¶ Consequenter ad rñsionẽ primã: vel dicendum quod per optimã intelligit nõ in pũcto: sed in latitudine: quia hñt sanitatem sine querela saltẽ respectu nãlium operationum cõparatione habita ad senes: non quia meliorẽ habet iuuenẽ: et quod loquatur de sanitate lata. patet ex eodem capitulo. et ex hoc patet quomodo intelligitur quod puerorum sanitas est sine querela.

¶ Scdm vero diuersitatẽ cõplexionũ gñis femine fridioris existunt cõplexionis. Ideoque sunt in creatura minores masculis et sunt hũidiores: quia propter cõplexionũ earum fridiutatẽ multiplicantur earum superfluitates: et propter paucũ earũ exercitiũ: et substantia carniũ est rarior: licet viri caro ex parte cõplexionis eius quod ei admiscetur sit rarior. Sua namque spissitudie plus prohibetur in ipsam penetrare quod a venis et neruorũ villis ad eã profluit. Qui vero terras inhabitãt septẽtrionales humidiores sunt: et qui artes exercent aqueas humidiores existunt: et qui ab istis diuersificantur diuersi existunt. Signa autem complexionũ narrabimus vbi vniuersalia signa et particularia referremus. De gñatiõe aĩaliũ. 12. c. 2. et Auicẽ. In. 3. vel. 15. de aĩalibus ca. primo Aris. 4. et. 5. proble. proble. 15.

¶ Ista est scda pars principalis capituli in qua ponit diuersitates cõplexionũ ex sexu habitationibus et actibus. Et posset diuidi: sed in summa ponit. 4. 3nes. ¶ Quarum prima est mulieres secundum cõplexionẽ sunt viris fridiores et humidiores: cuius signũ est: quia sunt minores in quantitate: et causa friditatis ipsarũ sunt in ipsis multe superfluitates flegmatice: et similiter propter paucũ earum exercitiũ. ¶ 2° 3 substantia carniũ mulierũ est rarior carne viri: licet caro viri sit rarior per viã carentie proprie superfluitatis in ea. et hoc quia caro viri sua spissitudine prohibet penetrationẽ humiditatis que ad eã a venis et neruorum villis profluit. ¶ Tertia 3: illi qui habitãt in terris septẽtriõalibus sunt humidiores illis qui hitãt meridiõales. ¶ 4° 3: illi qui exercent artes humidas: vt fullones piscatores sunt humidiores: et qui exercent artes diuersas ab istis habẽt diuersas cõplexiones. Subdit vltimo quod signa vniuscuiusque cõplexionis dicentur in fen. 2. huius et in libris particularibus. scilicet tertio et quarto. ¶ Circa primam conclusionem notandum primo: quod mas

est aial aptū in aliud gn̄are. Et femia est aial aptū: vt in ipso ab alio gn̄etur: vt sumitur p̄mo de generatione animalium.

A ¶ No. scd̄o q̄ cāe masculinitatis vel femineitatis principaliter quo ad particulares cās pendent ex dispōne cordis vel sibi proportionalis. ¶ Pōt tamen contingere q̄ in cōplone cordis existente masculina fiat fetus quo ad genitalia femineus ⁊ ec̄. Et hoc iterū eodē primo colligi pōt.

B ¶ Notandum tertio q̄ mas non orbatus quo ad genitalia habet calorem sufficientē generare sperma prolificuz. ¶ Femina aūt hoc nō pōt vel saltē nō ita. Ex quo patet q̄ vl̄r masculus nō orbatus quo ad genitalia est calidior femina. Pz scd̄o alioꝝ posita paritate vl̄r esse masculū femina calidiorem. Et hoc experimur scd̄o cōmēti pulsuū. nō tamē est negandū aliquā mulierem aliquo viro esse calidiorē quo ad totius habitudinem ⁊ cordis complexiōez.

¶ Propter quid in hominibus mares feminis maiores existant. Questio. 6.

Sed hic cadūt due difficultates. Prima cum hō sit calidissimū aialium vt sumit̄ q̄rta pticula ꝓble. ꝓble. 6. masculus in humana spē ē maior femia cū in alijs spēb⁹ valde calis: vt accipitre: astu re ⁊ alijs auib⁹ rapacib⁹ pp̄ calitatē ↄsumētē nimis humidū maris femina sit mare fortior ⁊ maior. ¶ Rn̄det̄ cām esse: q2 hō est calissimus q̄ ad ptes pectoris ⁊ in q̄ztitate calidi cordis q2 hȝ plurimū sanguinē cōpatiōe sue q̄ztitatis: nō tn̄ hȝ calorē ita acutū: sicut ille aues. ⁊ ita ↄsumptiuum humiditatis. ¶ 2ª cā est multitudo humidi. hō. n. ⁊ si sit calidissimū ad sensum datum. tn̄ est valde humidus. vn̄ non cōsumit̄ a calitate sed extendit̄ ad maiorē q̄ztitatem ⁊c̄.

¶ Propter quid cum mulieres sint frigide minus a frigore nocentur. Qō. 7.

Secunda difficultas. quare mulieres exn̄tes fride magis sine nocumento exponunt̄ fridis alterantibus exterius: vt patet de hyeme in qua cum paucioribus pānis incedunt ⁊ discooperto capite ⁊ diu stant in aq̄ frida lauātes. Rn̄det̄ q̄ est pp̄ stricturā pororū: vnde nō pōt frigidū extrinsecum penetrare: ⁊ etiā ꝓpter consuetudinē. Et pōt sumi hec rn̄sio. 2. techni. ⁊. 2. primi cap. de signis complexionum in sexto genere signorum.

C ¶ Ultio no. q̄ nō solū in calis: sed ēt in qbusdā fridis aialib⁹ ouātib⁹ vt capsonijs: ⁊ qbusdā q̄drupedib⁹: sicut turture: fēie sunt maiores marib⁹ pp̄ finē: vt hērēt corpa sufficiētia ad gestādū oua: vt sumit̄ ab Arist. octauo de historijs. Et sūt hec aialia s̄m cor vel cordi ꝓportiōale caliora marib⁹. ¶ Dubiū tn̄ vr̄ de vsa in q̄ multa vr̄ hūiditas: et tn̄ ponit̄ audacior viso. eodē octauo: sed h̄ dimittit̄ phs.

D ¶ Circa scd̄am ↄnē. nota p̄ q̄ h̄ nomē dēsuz: ⁊ hoc nomē raꝝ sunt equoca in vsu phoꝝ ad. 5. Aliqñ. n. dr̄ densum: aut q2 hȝ multā mām in quātitate pauca: vt aquā aere dicim⁹ dēsiorē. ⁊ opposito raꝝ aut 2°: q2 poris careat vl̄ eos strictos hēat: q̄lr dicim⁹ spongiā rarā ⁊ aquā dēsam. Uel tertio: q2 poros hēat magis repletos re exnea viscosa aut grossa: vt 4ª ꝓblematū pticula sumit̄ ab Arist. Aut 4°: q2 min⁹ fluxibile: vt Auicē. inuit 2° canone. cap. 3. 5°: q2 bñ ⁊ stricte ex suis villis cōtextuz. Et raꝝ pro male ⁊ icōposite cōtextō: vt dicim⁹ pānū male ↄtextū rarū. Et h̄ modus sumit̄ decimatertia tertij. cap. de causis debilitatꝭ stōi. Mulierū ḡ dr̄ hr̄e carnē rariorē mō 4°. i. molliorem carne viri alijs parib⁹. ⁊ mō 5°: q2 min⁹ bñ ex villis suis ↄtextū cum debilior fuerit eius v̄tus iformatiua. ⁊ forsan ēt mō p̄mo. lȝ hoc nō sit bñ demōstrabile: sed vir hȝ carnez rariorē q̄a pluirib⁹ poris pricipātē ⁊ maiorib⁹. ⁊ 2° q2 min⁹ de re grossa extranea in illis poris cōtinet̄. Conceditur ḡ suo modo feminarū carnes viroꝝ carnib⁹ esse rariores ⁊ densiores.

Rerū et densum q̄ntuplr

E ¶ Circa tertiam conclusionem. nota q̄ terre septētrionales nō obstante q̄ boreas sit siccus: tamē sunt multū humide pp̄ fluuios ⁊ maria ⁊ stagna ⁊ paludes. De istis ergo locis nō cadit dubiuz quare corpora facient hūidiora.

¶ Nota scd̄o. q̄ in terris absolute fridis corpa fortis caloris s̄m calorē vigorant̄ interius. vt p̄ma affoꝛis. cōmē. 15. Et prohibet̄ humidi nālis dissolō ⁊ humidi nutrimētalis manētis sub foꝛa humidi nutrimentalis: vt ibi notaui. In istis ergo corpibus talia loca habitātibus est amplior humiditas: ⁊ corpora debilis caloris infridant̄: vt senes valde ⁊ calore debilitato multiplicat̄ supfluitas flegmatica. ⁊ ideo etiā debiles sunt humidi saltē accn̄taliter. ¶ Ex qb⁹ sequunt̄ due cōclusiones. corpora naturalr̄ fortis caloris tales regiōes habitātia sunt humidiora nāli humiditate. ¶ Secunda cōcl'o corpa debilis caloris talia loca habitātia sūt humidiora humiditate accn̄tali. Et iō q̄si oia corpa talia loca habitātia supposita alioꝝ paritate sūt hūidiora. Et pz cā q̄re Aui. nō dixit q̄ essent calidiora vel frigidiora: quia hoc non esset vniuersaliter verum alijs paribus. F

G ¶ Circa q̄rtā ↄnē nota q̄ aer circundās corpus nisi p accidens fuerit impedit⁹ imutat corpus ad sui siītudinem. Et ideo qui artes exercēt humidas sunt humidiores ⁊ siccas sicciores cū nec aer humidus nec siccus se p accn̄s impediat nisi paꝝ. Sed de calidis aliquādo accidit q̄ sint debiles dissoluti: vt cōit̄ sunt furnarij. ⁊ ideo sunt frigidi. ⁊ in artibus frigidis accidit calorem fortificari. Et hanc puto esse causam quare Auic̄. dixit plus de humidis q̄z de calidis vel de fridis non obstante q̄ efficacissime sunt ad agēdum caliditas ⁊ frigiditas. Sed accidit se eas impedire vt dixi. Et hec de isto capitulo sufficiant.

¶ Doctrina quarta quid sit humor ⁊ eius diuisiones. Cap. 1.

Humor est corpus humidum liquidum in quod in primis nutriens conuertitur.

¶ In ista quarta doc. determinat Auic̄. de humorib⁹. Et p̄mo de eis in facto eē. Scd̄o de gn̄atione humoꝝ in seq̄nti caº.

¶ Presens capitulum diuiditur in tres partes. quia primo ponit diffinitionem humoris generalem ad medicum pertinentem. Secundo ponit diuisiones ⁊ subdiuisiones earum membra declarando. Tertio mouet ⁊ soluit quedaz dubia. ibi scd̄a. (Eius vero est.) ibi tertia (Inquit Gale.) ¶ Dicit primo q̄ humor est corpus humidum liquidum in quod in primis nutriens cōuertitur. Humor q̄ntuplr H

¶ Ubi cōsidera q̄ hoc nomē: humor: aliqñ sumit̄ gn̄alr̄ pro oi corpore liq̄do currente. ⁊ isto mō aqua dr̄ humor ⁊ vinū ⁊ talia. ¶ Scd̄o mō sumit̄ pro oi corpe humido liquido in corpe nostro ex cibis genito. Et h̄ mō chilū ⁊ humores oculi ⁊ vrinā possum⁹ dicē humores. ¶ Tertio mō sumit̄ tn̄ pro tali corpe. s. liq̄do humido in corpe nr̄o genito ex cibis: sed inaiato. ⁊ hoc mō humores oculi: ⁊ si sint aiati nō sunt humores. ¶ Quarto mō sumit̄ pro humiditate currēte non s̄m genus suū totū superflua imediate genita ex chilo: aut dicit̄ nō s̄m totū genus supflua pp̄ vrinā que nō est humor. isto mō. Et sic tn̄ quatuor s̄m genus sūt humores. sanguis flegma. colera. melā. ¶ Quinto sumitur tn̄ pro humore primo bono vt sumit Aui. 22. de aialibus.

I ¶ Nota 2° q̄dā dicē Aui. diffinire hic humorē: 4° mō vel q̄nto mō sumptū: sed nō est ita. Nā si q̄nto mō solū est humor bon⁹ eēt humor ꝑut hic describitur: sed h̄ est falsum. Nā Aui. diuidēdo humorē ꝑut diffinit diuidit ip̄m in humorez bonū ⁊ malū. ⁊ q̄ diuidit eo mō quo diffinierat accipiēdo pz: q2 ponit relatiuū in p̄ncipio diuisionis. dicens (Eius vo.) Nec diffinit humorē quarto mō sumptū. i. pro cōmuni ad q̄tuor humores p̄mos: tā bonos q̄z malos: q̄a in scd̄a diuisione huius capituli dixit. q̄ humiditates sūt. q̄tuor humores quos postea nominabimus dicēdo de eis

turo innuens q de illis nondum dixit. Et ideo puto q hic diffiniatur humor pro humore sumptum tertio modo. Et sub humore h modo accepto non continet flegma gipseu nec gluten nec aliquod de talibus non aptum ad fluendu: sed bene continentur sub eo chilus et urina. Et tunc intelligo textum hoc modo. Humor est corpus spe inanimatu humidum liquidu .i. humidu actu humiditate que facit ipsum manifeste fluxibile. Et hoc dicitur ad differentiam spiritui in quod conuertitur supple a calore nostri corporis nutriens in pmis .i. cibus exterior. ille .n. est primu nutriens. Et tu ex istis vides quomodo colera est humida .s. actu non obstante q sit sicca virtualiter. Ex quibus sequitur hanc descriptionem esse bona soli suo descripto conuenientem et per qua descriptum differt ab alio quolibet. Et hoc modo sumendo humorem concedo vt dixi chilu et vrinam et sperma esse humores et non solum sanguinem flegma et c. Flegma autem gipseum et gluten et multorum membrorum cambium: sicut ossium non sunt humores.

K Nutriens triplicit. Nota tertio. q nutriens quadoq sumitur pro vero nutriente: et istud est id qd imediate transmutatur in substantiam membri et fm quoda est glute. et fm quosdam cambiu. Et ideo dicit veru nutriens q in illud agit nutritiua virtus sua pncipale operationem. Quadoq aute sumit pro quasi nutriente. et istud est res ex cibo in corpore nro genita apta per vnam trasmutationem vel plures a calore nostri corporis in membroru substantia transmutari. Et hoc mo chilus et oes humiditates citra qrta dnr qsi nutries. Tertio sumit nutries pro futuro nutriente. et h mo corpus cu comedit vel bibit: et est paratum ita pati a calore humano q p illius trasmutatione vnam vel plures conuertatur in substantiam membrorum dicitur nutriens. Et hoc est primum ex quo alia nutrientia fiunt: de quo Auicen. intellexit in diffinitione cu dixit. Nutriens in pmis.

Et vero est humor bon: et est illud de cui ppzietate est vt fiat ps subae nutriti solus vel cum alio: et assimilari ei solus vel cu alio: et in suma ma restaurationis eius qd ex ea dissoluit et eius

Scda asso. 14 superfluitas est humor malus. Et est q istud agere no consueuit aut raro in bonum puertit humorem. Unde antea a corpe expelli et pyci ds.

Ponit diuisiones. et pponit diuisione humoru sumptaque a fine. scdo q vidit q sub nomine humoru modo quo diffiniuit non comprehendunt omnia de quibus intendit h determinare. ponit diuisione humiditatu in corpore genitaru. ibi scda. (Dicim aut.) De pma dicit q humorum qda est humor bonus et est ille qui solet fieri pars substatie nutriti: aut solus: aut cu alio. et in summa est ma restaurationis eius qd fuit a corpore dissolutu. Et alius est humor q est superfluitas humoru mala que no cosueuit facere istud .s. esse mam restaurationis: sed raro conuertit in humore bonum. vnde ante debet expelli a corpore et proijci.

L Ubi nota. q inter cibu et cibatu no solu est propinquitas qualitatu pmarum: sed ops q currat occulta proprietas pparans ad h vt patiat cibus et debitus modus substantie: vt dicetur in capitulo de eo qd comeditur et bibit. Et ita etiam inter humorem et corpus nutriedum debere cum pprietas talis: et propinquitas debita in pmis qualitatibus et modis substantie. Humor ergo qui merito istorum est preparatus vt conuertat in membrum dicitur solere fieri. ille vero humor q i qlitatibus peccatsed pot reduci ad benignum: et possit conuerti in membri similitudine non dicitur ad mentem Auice. solere fieri et c. Et ideo ille humor dicit humor bonus qui per has coditiones bonas est preparatus. Ille vero malus vel superfluitas dicitur mala cui aliquid istoru deficit. vnde pus a corpore debet expelli q nutrire: et aliquando possit ad bonum conuerti vel nutrire. Et isto mo puto asitate vrinale: et alias currentes superfluitates dici superfluitates huoris malas.

Nota scdo. q Aristo. et eum sequentes voluerunt solu sanguine nutrire: et alios humores esse superfluitates Gal. et Aui. autem voluit q et si alij humores a sanguine no pnt nutrire soli et no pmixti sanguini: tn permiscent i debita pportione cu sanguine vt couertant ad membrum subam. M Humor in corpe nostro operat dupliciter

Nota tertio. q humor dicitur bonus propter effectus dupliciter aut operatur humor in corpore. Uno modo a materia patiendo. sita vt in membri substantia conuertatur. Et ista est pncipalissima operatio in humore intenta. Secudo modo operatur alias actiones faciendo puta calefaciendo: infrigidando: abstergendo: corrugando: et alijs modis. Et iste non sunt ita principaliter intente operationes. Modo ad propositum iuxta Auicen. hic ille solus dicitur humor bonus qui potest in operationem principaliter intentam ex humore que est nutritio. Reliqui vero qui alias operationes et c. conuenientes corpori faciut. N Sed hanc nequeunt vt colera in cistis fellis et melancolia non dicuntur humores boni: sed mali per priuatione bonitatis principaliter in humore intente.

Ex istis potes inferre primo q Auicen. dixit in diffinitione boni humoris solet fieri pars substantie nutriti solus vel cum alio vt ponat distinctionem fm vtranq positionem. et Aristo. et Gale. sufficienter. Nam fm Aristo. solus sangulis est humor bonus hoc modo: quia solus potest nutrire: et alij non soli: nec sociati possunt in substantia membri conuerti. Sed fm Gale. flegma: colera: et melancolia per venas cum sanguine euntes possunt nutrire: no soli: sed sanguini mixti. et ideo humores sunt boni. O Secundo. sequitur aliquem humorem malum esse naturale. Patet de colera transmissa ad intestina gratia abstersionis: que nutrire non potest: et tamen est naturalis. Tertio. sequitur q ad sanitatem corporis necessarij sunt humores mali. Quarto. sequitur q humor malus potest etia nutrire: quia potest ad benignum reduci.

Nota tamen hic. q nutricationum quedam est perfecta per quam restauratur humidum perfectum et sanum. P Nutricatio 2. quedam imperfecta in qua no restauratur humidum ita perfectum. Humor igitur malus non potest nutrire perfecta nutricatione nisi ad benignum reducatur: sed bene potest imperfecta nutricatione nutrire vt in scabie apparet et lepra. Sed superius in diffinitione boni humoris de perfecta nutricatione intelligitur.

Q Nota vltimo. aliqué humoré reperiri ita malignum et ita longinquu ab hoc vt a calore naturali recipiat bonas dispones. q esto q esset in minima qtitate: tn nutrire non posset: esto q no lederet. De veneno aut. vtrum nutriat et quo dicam in capitulo de eo quod comeditur bibit et c.

Dicemus ergo q humiditatu corporis quedam sunt prime quedam secunde. Prime sut quatuor humores quos paulopost noiabim.

Ponit diuisioné humiditatu in corpore ptentaru: que no diate existetes: et sunt ex chilo genite mediate vel imediate: vel ex cibo reducibiles ad sibi similes ex chilo gnabiles sine putredie. Uolo g dicere q humiditates nomé qd hic diuidit no est sinonimu cum noie humoris suppposito. Nam tunc gluten et sordities no dicerent humiditates: cu tamé in rei veritate sub ista humiditate cotineat: vt patet ex diuisione. Similiter chilus no est humiditas h modo sumendo humiditaté: q nec pma nec secuda: nec etia sanies est hoc mo humiditas: et sic diuisio non esset bona. Nec etia sumit hic tm p nali et bona hiidítate cu noiet superfluitates sub ea contineri. Nec sumit tm pro humore genito ex chilo. quia flegma genitum immediate ex ci

bis. Etiā quedā species colere nō essent hoc mō humiditates:tñ tñ sub vno mēbro diuisiōis:vt pȝ infra:ꝯtinent. Et diuidit in duas partes. nā pmo ponit diuisionē vnū mēbruȝ subdiuidēdo. Scdō aliud diuidit. ibi scda. (Et dicem⁹ ͨc.) Prima in tres. pmo ponit diuisionē. scdō subdiuidit vnum mēbrū. tertio declarat vnū mēbrū subdiuisionis per aliaȝ diuisionē. scda ibi. (Secundaruȝ vero.) tertia ibi. (Et que sunt nō.) ℂ Dicit pmo. ꝙ hūiditates corpoꝝ quedā sunt prime: q̄dā scde. ⁊ ꝙ prime sunt q̄ttuor humores quos po-

A stea nominabit. ℂ Ubi nota. ꝙ hec diuisio sumit ex ordine. Naȝ prius ⁊ posterius variant ordinem. Ordo aūt iste a quo sumit hec diuisio est gñationis. prius enim tempore generantur prime ⁊ natura saltem laudabiles q̄ȝ secunde.

B ℂ Nota scdō. ꝙ prime humiditates sunt ille que imediate generantur vel quas generari nō repugnat ex chilo. Ideo puto aquositatē vrinalem tenendo ꝙ generet ex chilo esse humiditatē primā. Nā sicut superfluitates scdaruȝ humiditatum sunt scde humiditates: ita superfluitates primaꝝ. Tacuit aūt Aui. de eis volens intelligi per id qd̄ de scdis dicit statim. Que aūt sint scde statim dicetur.

ℂ Secundarū vero due sunt diuisiones: aut enī sunt superfluitates: aut nō superfluitates. Superfluitates vero in sequentibus nominabimus.

ℂ Ponit subdiuisionē dicēs. ꝙ humiditatū scdarū. Quedā sunt superfluitates: quedaȝ nō superfluitates. Et subdit ꝙ superfluitates nominabit in sequentib⁹: q: in sequenti capitulo. ℂ Ubi nota dupliciter dici aliquid esse secundaruȝ

C humiditatū superfluitatū. vno modo ꝙ sit humiditas secūda mala. alio modo ꝙ sit superfluens a digestione per quā scda humiditas generatur: ⁊ h̄ scdō modo maxime determinatur in capitulo sequenti.

Scdarū hu. qs dicit superfluitas dupl'r.

ℂ Et que sunt nō supfluitates sunt hūores q a principali dispōne cōuersi mēbris delegati fuerunt: sed nōdū alicuius mēbroꝝ simpliciū operatione perfecta pars effecti sunt.

ℂ Nūc notificat scdas humiditates que nō sunt superfluitates. Et diuiditur in duas. primo ponit descriptionē. Scdō numerū. scda ibi. (Quarū sunt quattuor.) ℂ Dicit primo. ꝙ humiditates que nō sunt supfluitates sunt humores: id est sunt genite ex humorib⁹ primis per cōuersionē earum notabilē a principali dispositione ⁊ mēbris delegate: idest mēbris appropriate per digestionē que nondum sunt effecte perfecta operatione pars alicuius simpliciū mēbroꝝ.

D ℂ Ubi nota. ꝙ experiētia ostendit in mēbris naturaliter dispositis inueniri humiditatē notabiliter distantem a dispositione principali sanguinis vt sanguis est quaȝ nō possumus dicere nisi ex sanguine genitam: ⁊ pro nutricatione mēbroꝝ requiri: mēbris etiam appropriatam cum videamus tales humiditates calore sapore: ⁊ modo substantie propinquas esse membro in quo sunt. Talis igitur humiditas est scda humiditas de qua est sermo. s. humiditas genita per digestionē ex humore pmo: quia sanguine per notabilem eius conseruationē a dispositione principali: ⁊ mēbris appropriata. que tamē nōdum alicuius mēbrorū est facta pars perfecta assimilatione. Et h̄ veritatem habȝ siue illa humiditas sit eiusdem speciei cuȝ sanguine: siue nō. Ex hoc apparet solutio dubij. Utrum preter primos humores ponende sunt scde humiditates. nam hoc modo sumendo humiditatem res est certa.

ℂ Utrū scda hūiditas differat spē a sanguine. Qō. j.

Nota scdō ꝙ hoc nō obstante: tamē adhuc est dubitatio. verum tales humiditates differant specifice a sanguine. Nā Arist. in de somno ⁊ vigilia. ⁊ in de iuuētute ⁊ senectute. ⁊ scdō de partib⁹ animaliū: expresse dicit sanguinē esse vltimū alimentū in habentib⁹ sanguinē: ⁊ per vltimū alimentū videtur intelligere nutrimentum ex quo imediate mēbra vere nutriunt. Et ita videtur sentire Aui. in caplo de mēbris saltem de quibusdā membris. Nā dicit. Nō indiget sanguis in quorūdā nutrimento multotiens cōuerti: sicut carnis: imo ilico cū ei nutrimētū accidit in ipsuȝ cōuertet. ⁊ scdō colliget idem videt sentire Auer. ℂ Pro isto ergo dubio duo inueniunt modi. Unus absolute cōcedendo. ꝙ scde humiditates nō differunt specie a sanguine essentaliter sed tamen differunt a sanguine in dispositione principali sanguinis in quibusdā dispositionibus accidentalib⁹: quib⁹ appropinquāt nature mēbroꝝ. Et sm hanc viam nō est numerus istaruȝ humiditatū sm numerū formarū specifice differentiū illis humiditatibus correspōdentiū. sed sm numerū notabiliū trāsmutationuȝ inuentarū in sanguine anteq̄ȝ in mēbra cōuertat perfecte. ℂ Alia est positio ponēs. ꝙ humiditates saltem cambiuȝ differunt a sanguine specifice. ℂ Sed ad auctoritatē respōdet distinguēdo de hoc noie sanguinis. Nam dicit de massa humorū primorū aggregata ex sanguine: flegmate: melancolia ⁊ colera. Alio modo pro hūore distincto ab alijs: vt infra rubeo colore ⁊ dulci sapore. Tertio pro nutrimento membris appropriato ex sanguine genito quomodo dicitur. quarto colliget. ꝙ materia qua nutriuntur membra radicalia est sanguis dealbatus. tertio ⁊ scdō. ꝙ sperma est superfluitas cibi generati in toto corpe: ⁊ est sanguis magis digestus. Arist. ergo vbi dixit sanguinē esse vltimum alimentū: aut fuit prime opinionis: aut saltem sumpsit sanguinem tertio modo. ⁊ intelligantur alie auctoritates.

ℂ Pro auctoritate Aui. pro nunc sufficit ꝙ in cōuersione sanguinis in carnem nō sunt ita notabiles transmutatiōes sicut in eius conuersione ad ossa. *Rñsio duplex.*

ℂ Utrū gluten sit ps mēbri aiata: vel nutrimētū. Qō. ij.

Nota tertio ꝙ de glutine vtrū sit pars mēbri aiata: vel sit nutrimētū verū qd̄ imediate mēbro assimilat. sunt tres vie. ℂ Una dicit ꝙ est pars mēbri sm oē mēbrum q̄ȝtūcūq̄ȝ simile constat ex solidiori ⁊ viscoso tenente partes adinuicem: vt colla: ⁊ illud viscosuȝ humidius. ⁊ si sit aiatum: nō tamen perfecte hȝ mēbri preexistentis similitudinē in qualitatibus: vel nō hȝ membri rōnem sed partis: q: rō mēbri constituit ex talibus diuersis partibus. ℂ Scda via dicit. ꝙ gluten non est pars membri: immo in mēbro viuēte nō est gluten: nec sunt nisi tres humiditates: sed gluten fuit in spermate: ⁊ ex eo facta est pars que tenet vnum cuȝ alio sicut colla. in viuente autē sufficit cambiū. Et hanc viam sentit Cōciliator. dria. 33. Et ob hanc causam dicūt Aui. dubitationeȝ videntē addidisse. cuius pncipiū est ex spermate: vt infra. ℂ Tertia via dicit. ꝙ gluten est verum nutrimentū qd̄ imediate trāsmutatur in mēbrorum substantiam. Est tamen viscosum faciens partem mēbri inuicem teneri: ⁊ viscositatem solidarū partium mēbri resfouens: ⁊ hec est cōmunior. ℂ Ex his ergo patet. ꝙ descriptio secūde humiditatis non superfluentis est bona. Nam conuenit cuicunq̄ȝ contento sub descriptore ⁊ per illam differt descriptuȝ a quolibet alio: vt patet intuenti declarationes predictorum. ℂ Nota vltimo. ꝙ licet dispositio quam habet secūda humiditas sit perfectior

E dispositione sanguinis: quia per illaȝ magis nature membri appropinquat: tamen illa non est principalis dispositio humoris primi: q: non cum illa est aptus humor primus optime conseruari: sed transmutari in melius. Et ideo dicitur ꝙ in generatione secunde humiditatis est humor conuersus a principali in sua dispositione.

ℂ Quarum sunt quattuor species.

ℂ Ponit numerum istarum humiditatū vnamquāq̄ȝ declarando. ⁊ diuiditur in duas. Nam primo ponit numerum. Secundo vnamquāq̄ȝ declarat. ibi secūda. (Una est ͨc.) ℂ Dicit ergo. ꝙ istarū humiditatū sunt quattuor species.

¶Ubi nota sm quosdã vt supra dr̃. istas humiditates di-
stingui sm formas substãtiales. Et hoc difficulter pbare-
tur. ¶Alij vero volũt istas humiditates nõ oportere oẽs
distingui sm species: sed sm dispositiones accidẽtales no-
tabiles acqsitas ante cõuersionẽ ad verã mẽbrorũ naturã.
Et ita videtur sentire Aui. pma quarti. caplo de ethica. se
cunda ⁊ tertia humiditate. cũ vnã ponat sicut oleum effu-
sũ in lucerna: ⁊ oleum imbibitũ in lichinio: que duo olea
F specie nõ differunt. ¶Nota scdo hunc numerũ ⁊ modum
distinctionis in quattuor humiditates expresse haberi ab
Auicen. ⁊ duodecimo de animalibus. ⁊ prima quarti. ⁊ a
Serapione sexto breuiarij capitulo de ethica. ad hũc mo-
dum: sed ex Galeno septimo terapentice. Licet cõprehen-
dere possumus aliquam etiam secundam esse humiditatẽ
ad sensum dictũ: tamen hic quaternarius nõ explicatur.
⁊ hec magis in particularibus locis dicenda. Ideo aliqui
doctores hunc numerum humiditatum negauerũt vt ha
bet videri a Conciliatore. differentia. 33.

¶Una est humor in foraminibus extremitatũ
paruarũ venarũ cõtentus mẽbris simplicibus
propinquarũ imbibentium ea vel eam.

¶Nunc Auicẽ. declarat vnãquãqz earum. Et diuiditur in
quattuor partes. ibi secunda. (Alia est humor.) ibi tertia.
(Tertia est humor.) ibi qrta. (Quarta est humor.) ¶Di-
cit primo ꝙ prima harũ humiditatũ est humor contentus
in foraminib⁹ paruarũ venarum membris simplicib⁹ pro
G pinquarũ ea imbibentiũ. ¶Ubi notandũ hanc descriptio
nẽ hoc modo debere suppleri. Prima humiditas est humi
ditas secunda vnica tantũ notabili transmutatione facta
ex sanguine: ⁊ sm plurimũ in extremitatib⁹ paruarũ vena
rũ membris simplicibus propinquarũ ea imbibentiũ cõ
tenta. Nam nisi ita suppletur staret sanguinem esse primã
H humiditatẽ cũ stet ipsum in tali loco contineri. ¶Nota se
cundo. ab hac prima humiditate nõ sumi aliquã ethice fe
bris speciem: sed sumitur inde febris ebullitiõis aut putre
dinis: vt a Serapione ⁊ Auicẽ. locis allegatis colligitur.
I ¶Nota tertio. non oportere quãlibet primam humidita
tem contineri in extremitatibus paruarum venarũ. Nã ve
na magna nutrit: ⁊ prima humiditas eius non continetur
in paruis venis: vt patet. ⁊ ideo dixit supra sm plurimũ.
K ¶Nota vltimo non in quolibet membro nutriẽdo hanc
inueniri primam humiditatem vt membris carentib⁹ ve-
nis sicut ossa. Sed prima humiditas qua nutrire debz pri
us in venis continetur. deinde ab eis attracta transmuta-
tur. Et hec prima humiditas dicit humiditas sanguinea:
⁊ a quibusdam innominata.

¶Alia est hũor per oĩa simplicia trãsiẽs mẽbra
sicut ros q instrumẽtũ cõuerti est aptus cũ cor-
pus nutrimẽto caret: ⁊ vt mẽbra hũectet cũ ali-
qua causa fortis motus aut alia ea exiccauerit.

¶Nunc declarat scdam dicens. ꝙ alia est humor. s. secun-
dus super omnia simplicia transiens membra: sicut ros fa
ctus est vt sit aptus conuerti in nutrimentũ cum corpori
defecerit nutrimentũ: ⁊ vt humectet membra ⁊ iuncturas.
L ¶Ubi nota hanc humiditatem dici roridã propter simi
litudinẽ quã habet cum rore: qr sicut ros humectat folia:
M ita ros humectat mẽbra. ¶Nota scdo. vt plurimũ rorem
inueniri in poris mẽbrorũ: ⁊ esse secunda notabili trãsmu-
tatione transmutatũ a dispositione pncipali sanguinis. Et
sm mentẽ Aui. prima humiditas transmutatur sm partẽ
in rorem: ⁊ sm partem in cambiũ. sed ros trãsmutatur po
stea in cambiũ tẽpore carentie nutrimẽti: ita ꝙ nõ semper
in cambiũ transmutatur: nec omne cambiũ factũ est ex ro
N re: sicut accidit de flegmate respectu sanguinis: sicut infra
dicetur. ¶Nota tertio humectationẽ roris esse magis cõ
uenientẽ membris qz humectatio flegmatis: qr ros plus
participat membrorũ similitudine. ¶Ex his patet roris O
necessitas ⁊ vtilitas ⁊ descriptio: que debet hoc modo sup
pleri. Ros est humiditas scda: non superflua per duas no
tabiles trãsmutationes ex sanguine genita per digestionẽ
disseminata per porositatẽ simpliciũ mẽbrorũ illis appro-
priata pro eorũ humectatione: ⁊ vt tẽpore necessitatis pos
sit in cambiũ trãsmutari. ¶Patet secũdo rorem non esse
isto modo necessariũ in nutricatione: qr oportet omnẽ hu
miditatẽ nutrimẽtalẽ nature prius fuisse sub forma roris.
¶Nota quarto ꝙ cambium per tres notabiles trãsmuta P
tiones distat a sanguinis natura: vel saltẽ est rore alijs pa-
ribus a sanguine distãtius ⁊ grossius: ⁊ in hoc differt a ro
re. Differt scdo. qr cambiũ est quietatũ in poro cui apposi
tum est: sed ros nõ est vni poro appropriatus: imo stat qsi
in motu: sicut ros super folijs arborũ fluit. Differt etiam a
flegmate per dictas causas. ¶Nota quinto. ꝙ qzuis ros Q
continue mẽbra humectat tamẽ eius vtilitas maxime ap
paret cũ aliqua fortis causa exiccatiua approximat corpo
ri. Et Auic. dixit eam tunc humectare: qr tunc exiccationi
resistit. ¶Nota vltimo ꝙ Gale. 7. terapentice. capitulo. R
6. videtur manifeste velle humidum rori formaliter disse-
minatum nutriturum esse membra. vocat enim hanc hu-
miditatem familiarem rori formaliter disseminatã: ex qua
nutriuntur particule finaliter deperdite. Et ideo multi vo
lunt hanc: nõ solũ tempore necessitatis: sed semper in cam
bium transmutari deducto impedimento.

¶Tertia est humor q parũ ante ꝯgelatus fuit.
Et est nutrimentũ qd in substãtia membrorũ ex
parte cõplõnis cõuersum est. Sed ex pte essen-
tie cõplete ⁊ similitudinis nõdũ cõuersum fuit.

¶Notificat tertiam dicens. ꝙ tertia est humor. s. qui parũ
ante coagulatus fuit: ⁊ est nutrimentũ: qd est ex parte cõ-
plexionis mẽbrorũ cõuersum in substantiã mẽbrorũ idest
quodãmodo mẽbrũ similatur in cõplexione: sed nondum
fuit cõuersum ex parte cõplete essentie: idest forme substan
tialis: nec ex parte similitudinis in omnib⁹ qualitatibus.
¶Ubi cõsidera. ꝙ de cambio quod est humiditas tertia: S
omnes consentiunt ꝙ est appositum membro: ⁊ sibi scdm
partem in complexione similatũ: sz nõ ex toto. Sed tamẽ
aliqui dicunt ipsum imediate transmutari in substantiam
membri: qr dicunt gluten esse animatũ: ⁊ de substantia mẽ
bri. Alij vero dicunt gluten non esse animatũ ⁊ cambium
immediate trãsmutari in gluten. in hoc vero differre a glu
tine: qr gluten est inuiscatum ⁊ vnitum quodammodo: sed
cambium esse tm̃ appositũ. Utroqz ergo modo cambium
non habet formam membri. ideo non habet ex toto com-
plexionem membri: sed partialiter. ¶Nota secũdo. ꝙ hec T
humiditas dicitur nutrimẽtum in littera. ⁊ ideo aliqui vo
lunt Auicẽ. intelligere per hoc verum nutrimentũ quod
ideo dici potest: qr est iam positum in loco vbi debet fieri
restauratio. Et eadem de causa dicitur cambium: qr cam-
bit seu permutat deperditum. Differt autem a rore: qr est
a sanguine distantius ⁊ grossius: ⁊ fixum in loco sue con-
uersionis ad substantiam membri.

¶Quarta est humor qui est intus in membris
simplicibus a pncipio natiuitatis: per quẽ par
tium eorũ continuitas existit: cuius principiũ
est ex spermate. Spermatis vero principiũ est
ex humoribus.

¶Notificat qrtã humiditatẽ dicens. ꝙ qrta humiditas est
humor supple scdo: nõ superfluus q est intus. s. i mẽbris sim
plicib⁹: et a pncipio natiuitatis per quẽ est cõtinuatio mẽ-
brorũ. ¶Dicit scdo. ꝙ istius humiditatis pncipium est ex

A ex spermate: spermatis aūt pricipiū est ex hūorib⁹. ¶ Circa quā partē attēde triplicē inueniri viā de hac q̄rta humiditate. vna dicit. Hūc esse ptē mēbri. scđa dicit. Glutē nō eē in corpe animato: sȝ inueniri in spermate eē: tñ in vincēte humiditatē ex hoc glutine genitā: penes cuius cōsumptionē sumit̄ tertia spēs ethice. Et tertia cōis dicit glutē inatatū: sicut. ē. dr̄ ⁊ hāc cōem nūc seq̄mur. Et hoc mō q̄rta humiditas est hūor scđs: nō supfluus exn̄s intus in mēbris simplicib⁹ ⁊ ingrossat⁹: ⁊ viscositate sua mēbris adherēs ⁊ cōseruās cōtinuitatē mēbrox fouēdo. s. humidō: qđ vere est pars mēbri. Et hoc mō nō est de vera mēbrox substantia. Sed vex nutrimētū est hūiditas nōdū pfecta operatione ps mēbri facta. vñ cū tres sunt act⁹ nutritiue: appositio: vnio: ⁊ assimilatio: sumēdo vnionē p inuiscatione. ⁊ assimilationē p tota trāsmutatiōe: tā sm subāȝ q̄ȝ sm accn̄a ɔn̄a duo actus pcedūt glutē appositio ⁊ vnio: ⁊ in ipso fit tertius q est assimilatio: ⁊ pfectissima opatio nutritiue. ¶ Et q̄ Auicē. vidit talē hūiditatē in pn̄⁹ gn̄atiōis necessariā esse. iō dedit modū q̄ inuenit̄. ⁊ dicit q̄ inuenit̄ ex ptib⁹ spermatis nō cōplete in mēbrox substantiā ɔuersus. Et hic sperma possumus intelligere: aut sanguinē mēstruū multum ad nām spermatis reductū: aut vere grossam partē spermatis que sm mētē medicox est mā gn̄atiōis fetus. ¶ Deinde dicit.

D. hu. sūt q̄tuor/ or Ga. ꝑ elemēto/ rū. vl. ⁊ Hyp. in li. de hu. natu.

¶ Et dicem⁹ ēt q̄ hūores humorosi boni ⁊ supflui vel nō supflui q̄ttuor ɔtinent̄ generib⁹: gn̄e sanguis q oib⁹ illis melior existit: ⁊ gn̄e flātis: ⁊ genere colere rubee: ⁊ genere colere nigre.

¶ Determinat de alio mēbro diuisionis: ⁊ q̄ diuiserat supra hūiditates scđas in supfluitates ⁊ nō supfluitates nō curat hoc facere. Dic ergo sumit vnū tm̄ mēbrū. s. humorē: q nō sm totū gen⁹ est supfluus: ⁊ hunc vocat humorē humorosuȝ: ⁊ est humiditas: nō sm totū gen⁹ supflua imediate ex chilo genita: vel ad illā reducibilis. ¶ Et diuidit̄ ps ista in duas. nā pmo ponit numex genex talium humox. Scđo subdiuidit vnūq̄dq̄ȝ: ⁊ declarat ibi (Sanguis vo.) ¶ Dicit pmo. q̄ hūores humorosi ad sensuȝ datū boni vel supflui ⁊ mali cōprehēdunt̄ q̄ttuor generibus. s. gn̄e sanguis q in oibus existit melior gn̄e flegmatis: genere colere rub. gn̄e

B colere nigre. ¶ Ubi nota. q̄ aquositas vrinalis nō est humor hoc mō. nā est sm totū gen⁹ supflua: sed mali hūores: ⁊ si sint superflui: q̄ mali hoc non est sm totū genus: q̄ in genere sunt boni. Et istos oēs vocat Aui. humores humo

C rosos. ¶ Nota scđo. hūc quaternarū numerū sensu videri in flobothomijs. Sed Auer. primo cantice cōmento. 22. ⁊ 24. per similitudinē tempox ⁊ elemētox hūc numerū hu

D morū declarat: q̄ declaratio non est demonstratiua. ¶ Nota tertio sanguinē alijs humoribus esse meliorē. primo: q̄ aut solus aut mixtus attingit finem qui est nutritio. secundo q̄ calorem naturalem conseruat.

¶ Sāguis vero nā calidus existit ⁊ humidus.

¶ Nūc de illis sigillatim determinat. Et diuiditur in q̄ttuor ptes sm numerū q̄ttuor hūoruȝ. scđa ibi) Flegmatis autē) tertia ibi. (Colera.) quarta ibi. (Colere nigre.) Prima in duas. pmo ponit gn̄alē sanguis cōplōnē. scđo diuidit. ibi. (Cuius sunt.) Dicit p̄. q̄ sanguis nā est calidus ⁊ hūidus. ⁊ pōt intelligi de sanguine nalī: ⁊ possum⁹ gn̄aliter intelligere de quolibet sanguine sub forma sanguinis manente.

E ¶ Ubi nota sanguinē aliq̄n dici massam sanguineā. aliq̄n vo humorē q̄rtū distinctuȝ ab aggregato: ⁊ ita sumitur h̄.

F ¶ Nota scđo sanguinē adhuc sub forma cōis nutrimenti

Sāguis de duo/ bus dr̄.

manenteȝ dici calidū ⁊ humidū respectu cutis: vt patet. c. de membris. ⁊ dr̄ ēt talis respectu habitudinis totius corporis cū ipse corpus calefacit: vt pȝ fen scđa. ca. de eo qđ comeditur ⁊ bibitur: ⁊ ad hūc sensum dr̄. ¶ Utrū aūt possit dari sanguis cute frigidior. pro nunc nō curo. Naȝ talis nō esset sm cōplexionē nāliter dispositus. Si tñ tenet̄ sanguinem esse mēbrox vltimatū nutrimentū: concedendum esset aliquē sanguinē cute frigidiorē: puta imediate nutritiuū ossa: tñ talis nō esset in dispositione pncipali sanguis. ¶ No. tertio q̄ ex his nō obstātibus nutrimētū qđ habet̄ ex sanguine est melācolicū: cū sanguis coquitur ⁊ comeditur: q̄ in prima digestione subtile resoluit̄: ⁊ in decoctione dicitur ēt humor tēperatus ad iustitiā respectu aliorū humorū q̄ magis faciens pro operationū perfectione.

¶ Utrū sanguis sit quartus humor. Questio. iij.

Hic cadit dubitatio. an dat̄ sanguis hoc modo distinctus ab aggregato aliox humox. Et est Plus q̄ȝ cōmētato. In tegni positio q̄ nō. Sed puto sensui esse credendū ⁊ auctoritatib⁹. Patet ⁊ rōne. nam si sanguis non esset nisi tale aggregatū sequeret̄ sanguinē in naturali dispositione esse frigidū respectu cutis. Consequens falsuȝ. ⁊ ɔtra dicta. ⁊ pȝ ɔn̄a. q̄ magis i q̄ntitate valde dn̄atur in corpe flegma ⁊ nālia q̄ȝ colera: ⁊ q̄n tm̄ distat flegma a cute p fridūȝ: sicut colera p calidū. ergo totū cōpositū est fridū. ¶ Argumētū pȝ. exercitato in nālib⁹. ⁊ q̄ fundamēta opposite positionis sunt leuia hic referre non curo.

¶ Cuius sunt due species: naturalis ⁊ nō naturalis. Naturalis autē est cuius color est rubeus malo carens odore ⁊ est valde dulcis.

¶ Nunc ponit diuisionē: ⁊ diuidit̄ in duas. primo ponit diuisionē vnū mēbrū declarando. scđo aliud membrū declarat. ibi scđa. (Non nālis vero.) Dicit pmo q̄ sanguis due sunt species. s. sanguis naturalis: ⁊ sanguis nō naturalis. Et q̄ sanguis naturalis est cuius color est rubeus malo carens odore: ⁊ est valde dulcis.

¶ Propter qd corpora sanguinea fetent. Questio. iiij.

Sed circa hoc sunt tres difficultates. Prima ppter qd corpa sanguinea fetent: vt sumit pma q̄rti. c. de pparatis ad febres. ⁊ 10. terapētice. Videt̄. n. q̄ nō dȝ ita esse: cum sanguis malo careat odore. ¶ Respondet̄ q̄ in corporibus sanguineis abundāt multe superfluitates parate putrefieri propter actualem caliditatem: ⁊ ille resolute reddunt odorem fetidum non sanguis.

¶ Propter qd chilus cū sit hūidus nō denigret̄. Q. ō. v.

Secūda difficultas ppter qd chilus cū sit humidus cū parat̄ ab epate nō d̄nigrat̄: ita vt sanguis fiat niger: cū calidū agēs in humidū denigrat: vt infra isto caplo. ¶ Rn̄detur q̄ calidum igneū vel vt igneū agēs in humiduȝ denigrat: sed calor nālis aliq̄n dealbat: aliq̄n denigrat vt apparet in gn̄atione lactis ex sanguine que fit p digestionem a calido. Et patet in nutricatione vuee.

¶ Utrū ex sanguine dulci generet̄ lac. Questio. vj.

Tertia difficultas q̄uo ex sanguine dulci per vlteriorē decoctionē gn̄at̄ lac ēt dulce: cū dulce amplius coctū fiat amarū. ¶ Rn̄det̄ q̄ ex dulci per decoctionē frigidam a calido nāli nō repugnat generari dulce: sed per decoctionē per calidū igneū plurimū fit amarū. Nūc aūt lac fit ex sanguine a calore naturali nō igneo.

¶ Nō nālis vo sūt due diuisiōes. Ali⁹. n. est q a cōplōne bona fuit mutat⁹: nō ppterea q̄ aliqd ei admixtū fuerit: sȝ q̄ ei⁹ cōplō i se viciata fuit: verbigr̄a. q̄ aut fuit infrigidat⁹ aut calefactus.

¶ Nunc declarat aliud mēbrum. ⁊ diuiditur in duo. primo diuidit hoc membrum vnum membrū declarando. secundo aliud subdiuidit. ibi. (Et est alius.) ¶ Dicit pmo. q̄ sanguis non naturalis est duobus modis. Unus est q̄ sit mutatus ⁊ viciatus in sua cōplexione non propterea q̄ aliqd fuit sibi admixtum. s. nimium calidius vel alterius qualitatis. ¶ Ubi notandum. q̄ cū sanguis possit esse malus merito q̄ntitatis ⁊ merito modi substantie: ⁊ merito cōplexio

Sāgui extran... S ta q̄drup⁹

nis et pp occultas dispones Avi. solu de no nali tertio mo fecit mentione: q petro qtitatis no e speci petro: et petro in mo sube et pp oplone peccatis i occultis pterib' e iperce
b pabile a medico. Nota 1' oplone dici viciata in se: q fit viriu in eentia oplonis: q i calore frigore vel aliis qlitati
3 bus a qb' pedet oplo. Nota tn no solu merito grad' oi ci sanguine bonu qlitatiue: et merito depedetie: vt d fe pe.3. de teperameto corpis. Videt et mihi q sanguis non fit no nalis: q obscurus vel tenebrosus: q tenebra no resi stit generationi luminosi spiritus cu sit pura priuatio.

Et est alius q no fuit mutatus nisi pp ter huo re malu q ei admixt' fuit. Qd est fm duas diui siones: aut. n. ad eu humor deforis venit et pene trauit in ipm et corrupit. aut i ipsomet fuit gene ratus humor. verbigratia. aliqua eius pars pu truit: et eius subtile in coleram rubea: et spissu in colera nigra couersum est: et remanserut am be aut vna ea in eo. et hui' qde diuisionis ptes fm illud qd ei admiscet: et ipsius spes de specie bus flegmatis et specieb' colere nigre et spebus colere rubee diuersificat: et aquositas ei': pleru q ergo fit turbid': et aliqn fit subtilis: et aliqn ni ger multa infectus nigredine: et qnq albus. si militer quoq in odore sui et sapore mutatur. fit nanq amarus aut salsus aut acetosus.

Notificat fm mebru dices. q est alius sanguis mal' q no est mal' nisi pp terea q alius huor secu est mixt'. Et h est duob' modis: q aut huor ab extrinseco ipsi sanguini aduenit et penetrat in eu: et miscet cu eo. aut huor iste fuit gnat' ex ipsomet sanguie. vbigra qn sanguis putrefit subtile ei' puertit in colera et grossu in melacolia. Tuc istoru duoru vnus aut ambo remanet pmixti cu residuo sanguie et infi ciut ipm. Et breuiter in hoc mebro ptinent spes fm diuer sitate humoru comixtoru. vbigra. flatis vel colere: vel me lacolie: vel aquositatis. Et aliqn fit turbid': aliqn niger multa affect' nigredine: aliqn subtilis et qnq alb': et qnq mutat in odore: qnq in sapore: q amarus: aut salsus: aut acetosus: et penes humoru distinctione in specie: aut in mo substat in colore: aut odore: aut sapore q sanguini pmisce tur: pnt in breui spes non nalis sanguis multiplicari vt vi
k des. Ubi nota sanguine du no multus est putredis gra dus seruare forma sua. cu aut multus est gradus pdit for ma sua: et pars subtilis couertit in colera: grossa in melan colia. Ita di prima qrti. illo caplo. Opinatus est.

Flegmatis aut aliud e nale: et aliud no nale.

Determinat de flate. et p' ponit diuisione. scdo mebra de clarat. ibi. (Naturale.) Dicit p' q flegmatu aliud est na
l le: aliud non nale. Ubi nota coe esse oi flegmati esse tale vt sue forme couenia frigiditas et huiditas et color alb'. vn flegma gipseu: et si fit actu siccu: tn sue forme huiditas con ueniret respectu cutis. et io ponitur flegma no melancolia.
m Nota secudo. apud medicu flegma dici nalet q dispos tutita vt no ledendo pternaliter fit aptu vt per ipsum natu ra corpis cosequat fine que intendit ex flegmate. No natu rale vero qd hac dispositione quouis modo caret.

Nale e qd e aptu vt in aliquo tpe fiat sanguis qm e sanguis no plene coct'. Et est qda mod' dulcis flegmatis qd no valde existit frigidu: in mo corpis copatione friditatis pauce: sanguis vero coparatione et colere rubee est frigidum.

Nuc declat mebra. et diuidit in duo. ibi scd. (No nalis.) Primu in tres ptes. na p' notificat nale flate scdo remouet duo dubia. 3' ondit necessitate et vtilitate flatis in corpe. scda ibi. (Et est et fla. (3' ibi. (Dicim' aut.) Dicit p' q fla na le est illud qd est aptu vt aliq tpe fiat sanguis. Et ca huius est: q h flegma nale est sanguis diminute coct'. i. res dimi nute cocta pparata vt fiat sanguis cui cu aduenerit cople metu coctiois fit sanguis. Istud igit flegma nale est qdam modus dulcis flatis qd no valde existit fridu: imo in copa ratione corpis est friditatis pauce: sed coparatione sangui nis et colere est plm. Pro pte nota pmu flegma nale esse n pparatu: vt a calore nali couertat in sanguine. Et cu hoc no aptu pternaliter ledere: et ergo aliqd flegma nimis fri gidu possit ex aliquo casu couerti in sanguine no tn oz dici nale na oe se no hz bona pparatione vt in sanguine couer tatur et est aptu ledere. Nota scdo q lz flegma nale pos o set in coleram puerti. tn hec no est ro qre fit nalis: q no pp hunc fine a na intedit. Aui. ergo expressit fine pncipaliu a na intentu. Nota tertio q cu aliqd oz per decoctionem p vel digestione pduci no est semp vnica via veniendi ad ter minu decoctiois: imo aliqd ad tale terminu pueniés tran sit per media per q no transit alia. verbigra. Mures psit gnari per ppagatione et et sine ppagatioe. Licz g seme an te aie inductione fit quodamo diminute digestus respectu aialis pducedi: no opz oe qd oz in simile aial trasmutari: pmo fieri sub dispositioe spermatis: q id qd ex putrefactio ne couertit in mure no transit per dispones spermatis. Ita sut aliq ptes chili a calore epatis certo mo applicato trase untes in sanguine mediate forma flatis. Alique vero no: sed imediate. Et ex hoc apparet q non opz semper cbi lum qui oz in sanguine converti prius fieri flegma.

Aduerte tn q Auer. scdo colliget. cap. de iuuameto flegmatis. dicit ad lram. Hoc est q ipossibile est cibu conuerti nisi ex eo generentur superfluitates flegmatice. Sed illud quomodo intelligatur alibi dicam.

Utru sanguis flegma fieri possit. Questio. vij.

Dubitat hic pmo. vtru sanguis possit fieri flegma. Et vr q no: q coctu no pot amplius incru dari. scdo colliget. Cotra sic arguit: q sanguis pot assu mi ex vena pro cibo et tuc in stomacho gnabitur ex eo chi lus: et ex illo flegma gnabit. Hic dicitur q ipossibile est sanguine imediate couerti in flegma. na coctum no pot in crudari ad huc sensu q coctu no pot imediate transmuta ri in crudu ppie. Attende tn q no oe ex quo per dige stione sanguis generat oz dici crudu: vt chilus bene dige stus non est crudus: sed crudum dicitur q propter ipoten tiam caliditatis in terminando humidu deficit a copleme to operationis qua in ipsum na intendit. Unde no habeo pro inconuenienti q. a. generetur ex. b. per digestionem. et econtra. Hic tame non cadit proprie difficultas de cru ditate. sed videtur infra summa de virtutibus.

Utru flegma naturale sit dulce. Questio. viij.

Secudo sine argumetis dubitat. vtru flegma natu rale sit dulce. q Ioanitius dicit ipsum non dulce. Rndetur q est a dilo insipidu: sed tn aliqli dul cedine participat. Et hoc vult hic Aui.

Utru flegma nale sit modice friditatis. Questio. ix.

Tertio dubitat. quo sit modice friditatis flegma na le cu supra dicat caplo de oplonib' mebroru: fla esse fridius qd est in corpe. Dicedu q flegma est ma gis frigidu respectu sanguis et colere q respectu cutis. Et ideo dicit pauce frigiditatis respectu cutis coparatis sibi met. vt dicit frigidu respectu sanguinis et colere.

Et est et flegma dulce qd no e nale: qd est fleg ma sapore no habes: qd noiabim': qd fit cu ac cidit vt cu eo sanguis misceat nalis: et qd mul totiens in reumatismis et in saliua sentitur.

¶ Núc remouet q̄dā dubia. ⁊ diuidit̃ in duas ptes. sicut duo
sūt dubia. ibi 2ᵒ (Dulcis vō nālis.) ¶ Primū dubiū ē vtrū
oē fl'a dulce sit nāle. Et rñdet ꝙ nō. q̄z iuenit̃ fl'a subtile ꝗ̄ se
īsipidū ⁊ ieptū trāsitur in sanguinē quō ꝑ admixtionē san/
guis fit dulce ⁊ illō ē ꝑternāle ⁊ sentit̃ sepe i saliua ⁊ in reu
A matismia. ¶ Ubi no. ꝗ̄ fl'a non hēt in pte fl'atica subiecti/
ue dulcedinē: nā tūc nō esset insipidū. vt in lr̃a dī. s₃ fundat̃
sapor in pte sanguinea ⁊ denominat̃ inde flegma iproprie
B propter cōmixtionē. ¶ Nota tñ ꝗ̄ flegma in corpe optime
sano limitare sibi certū gradū caloris cū quo optime con/
fert sanitati. Et q̄z ꝑ multi sanguis admixtionē₃ aut nimis
pauci talis gradus variat̃. Jdeo vtroq₃ mō per sanguinis
naturalis mixtionē stat flegma fieri non naturale.

Ga. in li. de sper/ mate. 5. c. dicit ꝑ paia me dē fl'aris pulmo/ nē esse.

¶ Dulcis vero nālis receptaculum dixit Gal.
nām nō fecisse mēbrū ꝓpriū: quēadmodū dua
bus fecit coleris: hoc nāq₃ flegma sanguini ꝑ/
pinquā h₃ siūtudinē: ⁊ egēt eo mēbra oīa. ideo
q₃ fecit natura vt cum sanguine vadat.

¶ Núc remouet scḋa₃ dubitationē. ⁊ est talis. vtrū fl'a nāle
hēat in corpe appropriatū receptaculū sicͭ col'a ru. h₃ fel: ⁊
nigra splenē. Et rñdet̃ ꝙ nō h₃ receptaculū. vt dicit Gal. ⁊
cā est: q̄z est ꝓpinq̄ dispōnis vt ꝯuertat̃ ad sanguinem. ⁊ iō
oīa mēbra egēt eo. Nā ꝗ̄ trāsmittit ip₃ ꝑ venas in totū cor
C pus ꝓp vtilitatē ⁊ necessitatē q̄ statim dicunt̃. ¶ Ubi nota
Mēbrū aliqḋ re/ ceptacu lū dī ali/ cuius ꝗ̄ dupl'r.
hic sumi receptaculū₃ ꝑ mēbro a nā pncipaliter ordinato
ꝑ certi hūoris retētione vt chistis est col'e. ⁊ hoc mō fleg/
ma nullū h₃ receptaculū: q̄z cōtinet̃ in loco ꝗ factus est pn
cipal'r ꝑ sanguine. ¶ Sed iproprie dī a melue in suo de ap
propriatis. ꝙ pulmo est receptaculū fl'atis: q̄z multū fleg/
ma per viā₃ catarri ad ipm fluit. ⁊ aliqñ dr̃ iproprie stōm
esse lacunā fl'atis: q̄z multū flegma in eo generat̃. ¶ Puto
tñ plus de flegmate in epate q̄₃ in stomacho generari. ⁊ tu
attende ad hos modos propter doctoꝝ equocationem.
D ¶ Nota scḋo dispōnem in fl'ate q̄ dī propinque conuersio
nis ad sanguinē nō esse ꝓpter ꝓpinq̄tatē in gradu pmarū
q̄litatū: sed ꝓpter occultā passiuā virtualē ꝑparationē. Nā
vt dicitur supra est multū frigidum respectu sanguinis.

¶ Dicimus aūt ꝙ hec indigētia est ꝓpter duas
res. vna est necessaria: ⁊ altera iuuatiua.

¶ Jn hac parte numerat. A. vtilitates ⁊ iuuamenta fl'atis.
Et diuidit̃ in duas partes. p̄ ponit vnam distinctionē. scḋo
membra distinctionis declarat. ibi. (Necessaria āt.) ¶ Di
cit pmo ꝙ indigētia qua corp⁹ indiget flegmate est ꝓpter
duas causas: quarū vna est iuuatiua: altera est necessaria.
E ¶ No. ꝙ nec̄ium sumit̃ ꝑ eo fine quo non ꝯtingit viuere.
Necāriū₃ dupl'r.
⁊ q̄z aliqñ caret corp⁹ alio nutrimēto a fl'ate: ita ꝙ ipso nō
existēte corrūperet̃ corp⁹: ideo flegma cōuerti in sanguinē
dī causa nec̄ia. l. qñq₃ sumēdo aūt necessarium pro eo fine
quo nō cōtingit bene esse oēs iste cause sunt necessarie.

¶ Necessaria vō est pp duas res. Una ē vt sit iu
xta mēbra ad ꝗ̄: vt cu mebra nutrimentū qḋ ad
ipsa ꝯsueuit venire amiserint, qḋ ē sanguis bon⁹
ꝓpter retētionē meri ei⁹ q̄ a stōacho fit ⁊ epate
ꝓpter aliq̄s causas q̄ acciderūt operent̃ in eo vir/
tutes nāles corꝑ: ⁊ coquāt: ⁊ digerāt: ⁊ nutrient̃
ex eo: ⁊ sicut calor innatus digerit ipm: ⁊ rectifi
cando facit ipm sanguinē. simr calor extraneus
ipsu₃ plerūq₃ putrefacit ⁊ corrūpit. Hāc vō ne
cessitatis partē nō habēt due colere. Due nāq₃
colere flegmati in hoc nō cōicant ꝙ calor nālis
ipsum rectificat: ⁊ facit ex eo sanguinē: s₃ in hoc
cōmunicēt ei ꝙ calor accidētalis ipsu₃ mutat: ⁊
facit ex eo rem putridā ⁊ corruptam.

¶ Nunc declarat mēbra. ⁊ p̄ causas nec̄ias. scḋo iuuatiuas
ibi. (Juuatiua aūt.) Prima in duas fm duas cās. ibi scḋa
(Altera est.) De pma pte dicit p̄. ꝙ cāe nec̄ie p̄senne fleg/
matis sunt due. Dicit scḋo ꝙ vna est vt sit pñs mēbro ⁊ iu
xta ipsum cū nutrimētū defecerit qḋ ad mēbrū venire con
sueuit qḋ nutrimentū est sanguis bonus. Deficit aūt nutri
mentū ꝓpter multas causas. vbi grā. cibi carētia: aut pri/
uatione digōnis stōi vel epatis. Tpe igitur talis necessita/
tis virtutes nāles mēbri operent̃ in ipsu₃ ⁊ coquunt ⁊ di/
gerunt fl'a ⁊ nutriunt ipm mēbrū ex eo fl'ate. ¶ Dicit ter/
tio. ꝙ sicut calor nālis digerit ipm ⁊ facit ipsum sanguinē
ita calor extraneus multotiēs ipsu₃ putrefacit ⁊ corrūpit.
¶ Dicit q̄rto. ꝙ hanc partē necessitatis nō hñt due colere
s. rubea ⁊ nigra ꝙ possint aliquo tēpore cōuerti in sangui
nē imediate: sed hñ cōueniunt cū fl'ate in hoc ꝙ possunt a F
calore extraneo putrefieri. ¶ Primo igit̃ nota. ꝙ qñ aliud
nutrimentū deficit fl'a p̄sens aptū nutrire est necessariū ꝑ
eo tēpore. Et iō nō semꝑ dicim⁹ flegma esse necessariū: sed G
in isto casu. ¶ Nota scḋo. ꝙ ex hac lr̃a p₃ Aui. velle ꝙ fle
gma in mēbro in quo est p̄sens cōuertat̃ in sanguinē: ⁊ nō
ꝙ transmutatur ad epar: ⁊ ibi postea cōuertatur in sangui
nē: vt dicit in vno mō Gen. Nā dicit Aui. ꝙ deficiēte scḋa
digestione epatis fit ille sanguis. Dicit preterea. ꝙ v̄tutes
naturales mēbri digerunt ⁊ cōuertunt ipsum in sanguinē.
Recte ergo intelligēti textū clarū est illū modu₃ Gen. non
esse ad mentē Aui. quoddā figmentū imaginatu₃. Si eni
solum in epate sanguis flegmate generetur nō op₃ ipsum
hac causa trāsmitti ad mēbra: vt patet intuenti. Flegmis er
go in venis membri virtute sanguifica venarum ex eis ab
epate cōcessa iuxta mentē Gal. 3. naturaliū virtutū. ⁊ 4. de
vtilitate particularū. conuertitur in verū sanguinē eiusde₃
speciei cum sanguine in epate genito. ¶ Nota tertio. fleg/ H
ma tale conuerti in sanguinē tēpore necessitatis magis q̄₃
alio tēpore. quia tunc calor mēbrorū est acutior: vt accidit
in ieiunio. ⁊ q̄z mēbra magis conantur ꝓpter carentiam.
Nam videmus ꝙ nō obstante ꝙ attractiua epatis sit vir/
tus mere nāliter agens tñ epate habente boni sanguinis
abūdātiā: aut nō attrahit: aut attrahit modicū cuius cau/
sam nō possumus assignare: nisi q̄z nō ita appetit. ¶ Ex ꝗ̄ I
ergo fundamēto defendi pōt ꝙ nō solū plus de fl'ate tēpo
re necessitatis conuertit̃ in sanguinē q̄₃ sanguine multo p̄/
sente: sed qḋ solū necessitatis tēpore cōuertit̃: s₃ ad hoc te/
nēdū: nec ēt ad pmū Aui. text⁹ nō astringat. vt p₃ intuēti.
Teneri. n. pōt ꝙ pñte multo sanguine plus de fl'ate transit
in sanguinē q̄₃ tēpore pauci sanguinis q̄z v̄tus illa sangui/
fica est agens mere nāle. ⁊ tūc est fortior cū fortiori instru/
mēto. ⁊ eque bñ vel melius fl'ati applicata. Nec Aui. di/
cit oppositū: sed vult hoc flegma esse necessarium corpori
nisi tēpore carētie sanguinis pro isto fine. nam alio tēpore
sine flegmate fieri posset nutritio: ⁊ tu ꝗ̄ considera.

¶ Quarto nota coleram vtrāq₃ esse mām preparatam vt
conuertatur imediate in sanguinem. Jdeo non pñt aliquo
tpe in ipsu₃ trāsmutari ēt in minima q̄₃titate. Actus enim
actiuorū sunt in patiente bene disposito.

¶ Altera est vt sanguini admisceat̃: vt ip₃ aptū
reddat ad mēbra fl'aticarū cōplonū nutrienda
in sanguine quoꝝ ꝗ ea est nutriturus o₃ flegma
actual'r esse fm mēsurā notā sicut est cerebrū: ⁊
hoc qdē in duob⁹ est repertū coleris.

¶ Nunc ponit aliā cām necessariam ⁊ est vt misceatur san
guini ⁊ reddet ad ipsum aptū ad nutrienda mēbra cōple/
xionū flegmaticarū que ita se hñt etiā ꝙ in sanguine ꝗ est
ea nutriturus flegma o₃ eē mixtū in certa ⁊ nota apud na

Hanc di uisione₃ facit. G. p̄. elīoꝝ ⁊. A. 10. aīaliū. c. de hūo. trusian⁹ aūt. 3. te gnl. cō. K 44. vult san. ñ eē hu. vnu₃ ab alijs spe cifice di/ stinctu₃ s₃ eē ag/ gre. ex his mi/ h⁹ iulce₃ mixtis. ista tñ o/ pi. cōiter ñ tenet̃.

turā mēsura sicut cerebrū. & in h ꝯuenit flegma cū duab⁹
L colerís: vt infra videbis. ¶ Nota tñ ſm mētē Aui. ꝙ fleg-
ma qḋ miscet sanguini nutrituro cerebꝝ nō trāsit in substā
tiā cerebri: ſ3 sanguis solus ab h flate secū cōmixto altera-
tus certo ꝓprio mō alterationis. apud Gal. vō transit vere
in substātiā mēbri & colera & melā. sed hec infra.

¶ Iuuatiua vero est vt humectet iūcturas & mē
bra que multe exñt motionis si necessitas ei acci
dat ꝓp calorē qui ex motu ꝓuenit & fricatiōe: &
hoc ꝙ ē iuuamētū flās in termino necessitatis.

¶ Nūc Aui. enumerat cām iuuatiuā. & dicit ꝙ cā iuuatiua
ꝓpter quā fla trāsmittit in totū corp⁹ est vt hūectet mēbra
q̄ existūt fortis motiōis: & iūcturas ne nimiū exiccent a for
ti calore q ꝓuenit ex motu & fricatiōe. sed hoc est iuuatiuū
tantū: nō necessariū: sed tñ in termino necessitatis. Et clarū
est ex mēte Aui. ꝙ hoc flegma trahit a virtute attractiua
membroꝝ & pellit ab expulsiua aliorum vsqꝫ ad porosita-
tē extra venas: & seruās ꝓpriā flatis formā humectat mo
do determinato humectationis appropriate illis mēbris.
Membra autē fortis motus preter iuncturas sunt muscu
li vt patet qꝛ illi sunt vere habentes motiuā virtutē in se.
Iuuamentum vero dicitur in termino necessitatis: qꝛ pro-
pinquum necessario: sed non necessarium.

¶ Nō naturalis aut flegmatis. Aliud est super
fluitas diuerse essentie vsqꝫ ad sensuz: & istud est
mucilaginosuz: & aliud est in substantia equale
in sensu: & in veritate diuersum: & est flegma cru
dum. Aliud est valde subtile: & ipsum est aquo
suz. Aliud est valde grossuz albū. vz. & est illud
qḋ vocat gipseuz: & ipsum est cuius subtile fuit
resolutū: ideo qḋ in foraminibus & iūcturis diu
fuit retentum: quod omnibus existit grossius.

¶ Nūc determinat de flate nō nāli. & diuidit in tres. ꝓ ponit
distictionē flatis ex pte substātie. scḋo ex pte saporū. tertio
sumit ex vtroqꝫ mō spēs nō nālis flatis. ibi scḋa. (Et ex fle
gmate.) ibi 3ª. (Iā ergo declaratū.) ¶ Dicit ꝓ ꝙ flegmatis
nō nālis vna spēs est habēs diuersam essentialē ptib⁹ quo
ad grossiciē & subtilitatē: ita ꝙ sensu discerni possit. & h vo
cat mucilaginosuz. ¶ Scḋa spēs est flegma apparens ad
sensuz eq̄le. ſ3 in rei veritate diuersuz in modo substātie: qꝛ
vnā partē hñs grossiorē: aliā subtiliorē. ¶ Tertia spēs est
flegma valde subtile qḋ vocat aquosum. ¶ Quarta spēs
est flegma valde grossuz albū: & vocat gipseuz. ¶ Mod⁹
aūt gñationis est: qꝛ in foraminib⁹ & ꝓcipue iūcturis lōgā
morā trahit: & ibi paulatim dissoluto subtili remanet gros
M suz terreū: & hoc est grossius oib⁹ spēb⁹ flatis. ¶ Circa pri
mā spēm attēde ꝙ flegma dr̄ hic diuerse essentie: qꝛ habēs
diuersitatē inter ptes in grossicie & subtilitate sicut videm⁹
in muco q per nares expellit. Cū ergo aliqḋ flegma habu
mus vt hoc mō ptes differētes vocat mucilaginosum ꝓp
N simitudinē. ¶ Circa scḋaz spēm flatis nota ꝙ inuenit fleg-
ma nō multā hñs in ptib⁹ diuersitatē in mō substātie: imo
ita modicā ꝙ cōi sensu vulgarium iudicaret eq̄le. Et tale si
ue grossum siue subtile cōiter vocat crudū: & est mucilagi-
nosuz. L3 forte sensus eruditi medici sufficeret ad faciēdū
iudiciū de ei⁹ diuersitate. Nā sensus eruditi in arte multas
drīas faciūt ꝓcipere virtutes iteriores q̄s nō faciūt ꝓcipere
sensus: & si sint meliores in hoie ineruditos: vt tertio ꝓnosti
coꝝ. cōmē. 7. Et hoc mō intelligat eq̄le in sensu. ¶ Nota
O scḋo ꝙ oē flegma pōt dici crudū: ſ3 hoc nomē sumitur pro
flegmate crudo in specie flegmatis. Nā ꝓpter diminutaz
decoctionē ab ea q̄ est in flegmate nāli plurimū tale fleg-
ma distat a nāli. Dicit ergo flegma crudū: flegma qḋ deci-

cit a dispositiōe nālis flegmatis per diminutā digōnē. Et si
aliqḋ flegma reperiat equale quo ad sensuz distās a fleg-
mate nāli in grossicie: tñ qꝛ plurimū flegma huius disposi-
tionis distat mō dicto. Ideo medici a pluri faciētes deno-
minationē ipsuz scḋm genus vocant flegma crudū. ¶ Cir P
ca tertiā spēm flegmatis nota flegma aquosuz dici valde
subtile respectu alioꝝ flegmatum & nō respectu humoꝝ.
¶ Utrū aliqḋ flegma sit humor subtilis. Questio. x.

Sed tunc est in se difficultas. vtrū aliqḋ flegma
sit humor subtilis? Et vr̄ ꝙ non ex
Gal. 4. de regimie sanitatis. dicēte. oē flegma esse grossuz.
¶ Hic sunt duo modi vnus est dicens oē flegma esse gros-
suz respectu mediocris hūoris q est sanguis nālis. Et si ap
paret aliq̄ hūiditas cū sanguine alba sanguine subtilior in
flobothomia vel sputo dicūt esse aquositatem nō flegma.
¶ Alij dicūt nō repugnare aliqḋ flegma sanguine eē sub-
tilius. Ga. vō loco allegato intelligere vt in plurib⁹. & hoc
puto verius. ¶ Circa q̄rtā speciē flegmatis nota ꝙ nō ob Q
stante ꝙ sit actu siccum respectu cuius tñ est flegma: qꝛ sua
forma in nālissima sibi dispōne reqrit humiditatē & frigidi
tatē: vt supra dixi. ¶ Nota ēt hoc flegma nō esse humorē:
eo mō quo sumit humor in ꝓn⁹ capli. ¶ Nota ēt ꝙ hoc fle R
gma gipseuz maxie gñatur circa iūcturas: qꝛ ibi sunt ma-
gne cōcauitates ipm tenentes & loca sunt debilia nō potē-
tia expellere. Multo ergo interueniēte tēpore a calore re-
soluit subtile & ex quodāmō mixtionis aerei cū remanēte
sit albū. sicut albū oui cū coquit. ¶ Nota ēt ꝙ calore exte S
riore sepe hoc flegma gñatur. Et iō ꝓcipit in passiōib⁹ iun
cturarū dissolutiua nō absolui a mollificatiuis ne ingꝓssen
tur iuncturaꝝ flegmata. ¶ Et ex hoc nota errorē mittētiū
podagricos ad balnea sulfurea. Nā ſm plurimū redeunt
cū iuncturis induratis. Op3 ergo vt secū mollificātia vn-
guēta deferāt. ¶ Ultimo nota sufficientiā huius distictio-
nis iudicio meo sic sumi. Oē flegma nō nāle aut est equale
quo ad sensuz in mō substātie aut nō ſm plurimū. si primū T
est crudū. si scḋm est mucilaginosum. Equale aūt ſm pluri
mum quo ad sensum: aut est subtile valde & est aqueū: aut
grossum valde & est gipseum. Nā mucus raro est equalis
aut medio modo & vocat nomine sui generis absolute cru
dum vitreum aut ad mucilaginosum reducitur.

¶ Et ex flegmate est qḋda qḋ est salsuz qḋ oībus
flatis speb⁹ acuti⁹ est & sicci⁹ & leuius. Ois vero
salsugis cause vt aquose humiditati pauci sapo
ris: aut priuate eo terree ptes aduste cōplexionuz
siccaꝝ & saporis amari eq̄li tēperamēto misceā
tur. Si. n. multe fuerint amar⁹ sapor ꝓuenit: &
ex hoc qdē sil'r siūt sales & aq̄ salse: & est ēt cū sal
fit ex cinere alchali: & calce & ex alijs cū in aq̄ co-
quunt: & colant: & coqtur illa aq̄ donec in salez
coagulet. Sil'r quoqꝫ flegmati tenui ꝙ saporez
nō h3 aut cui⁹ sapor adeo est paruus ꝙ nō supe
rat cū colera sicca natura se miscuerit adusta q̄li
tatis admixtionē ipsuz faciēt salsum. & calefaci-
et. hoc igitur flegma est colericum.

Quō sal sedo generet et sal hēs a Ga. 4. d simp. me. dif. 4. c. 2.

¶ Nunc ponit distinctionem flegmatis ex parte sapoꝝ & di
uiditur in duas. Nam ꝓmo facit qḋ dictū est. scḋo de quo
dā speciali flegmate ex parte saporis & modi subē ab alijs
differente: determinat. ibi (Et est flegmatis.) ¶ Prima in
tres. ꝓmo determiat de flegmate salso. scḋo d̄ acetoso. ibi
(Et ex flate) tertio. de pontico. ibi) Et est aliud flegma.) ꝓ⁹
in duas. Pmo declarat h flegma. ostendendo cām sue salsedi
nis. scḋo ponit qḋdā dcm̄ Gal. cuz ei⁹ expōne. ibi (Gal. vō
dixit) Dicit ꝓmo. ꝙ aliqḋ est flegma salsuz qḋ est oīb⁹ spe-

ciebus flegmatis acutius ⁊ calidius. Et per acutius intel/ligamus magis penetratiuū vel fortius ipressiuū suarū q̄/litatū. ℭ Dicit scđo. ꝙ gñaliter cuiuslibet salsedinis cā est vt hūiditas pauci saporis aut oīno insipida misceatur par tib⁹ terreis adustis amari saporis tēperamēto equali pro/portionato ꝓ salsedine: q2 si nimis multe fuerint iste ptes pueniet inde sapor amarus: ⁊ h mō fiunt sales ⁊ aq̄ salse: ⁊ aliq̄n sal fit ex alkli ⁊ calce ⁊ cinere ⁊ ex alijs cum in aq̄ co quunt̄ ⁊ colant̄: ⁊ coquit̄ aq̄ illa donec in salē coaguletur: aut ista dimittit̄ donec per se coaguletur. ℭ Dicit tertio quo ad eādē partē sili mō iā dicto cū flati tenui nō hñti saporē: aut habēti saporē ita modicū vt non super. s. v̄tutē priū ter rearū adustarū cū cōmiscet̄ colera rubea sicca admixtiōe eq̄litatis. i. ꝓportionata pro salsedine facit h flegma salsuz

A ⁊ calefiet hoc flegma est. igit̄ ipsum colericū. ℭ Ubi nota salsedinē causari ex pmixtione terrei subtilis adusti cū hu/mido aqueo: vt videri oz scđo methauroꝝ. caplo de salse/

Cap. 27 dine maris. ⁊ in de sensu ⁊ sensato. ⁊ q̄rto de simplici medi cina. ⁊ q̄nto colliget. Uez nō opz humidū aqueū pmixtuz esse amplius terreo. Nā sales coagulati sunt a calo qđ nō

B fieret nisi vincēte terreo in remanēte. ℭ Nota scđo ꝙ siccū terreū adustū vbi multā obtinuerit proportionē sup humi dū cui miscet̄ facit amarū saporē. Et iō hoc terreū adustuz dicit Aui. amari saporis nō ꝙ in rei veritate sit amarū: sed quia amari saporis causatiuū si actio eius cōtemperaret̄ ex humido de se insipido vel modici saporis. ℭ Nota ter tio ꝙ hic intelligimus de vera mixtione. Nā per iuxta po sitionē amari adusti cū humido insipido fit amarū remisse

C tñ imprimēs per modū amari ⁊ nonmodo salsi. ℭ Nota

Quid alkali. quarto ꝙ alkli est herba que nascit̄ prope mare ⁊ hz sal/sum saporē: ⁊ ex eius cinere fit vitrū: cuz aūt bulit cinis in aqua fit ad modū spume res postea dura ⁊ pōderās vt la pis que est sal alkli. Q̄uo aūt in genere sapor sit passio hu midi ⁊ q̄uo dulce ⁊ amarū sint medij: videbit̄ in canonib⁹ scđi vniuersalib⁹. Ex his pz q̄uo hoc flegma calidū est re/spectu alioꝝ flegmatū ⁊ q̄uo fit in mari salsedo.

Scđo s diijs fe. 6. t. 4. s fum. me. d. 4. c. 2. ⁊ ibi dif fuse log tur de mã.

ℭ Gale. vero dixit flegma hoc salsum fieri: pp ipsius putredinē aut aquositatē que ei admixta fuit: ⁊ nos q̄dē dicimus putredinē ipm salsum efficere. ideo ꝙ in ipso adustionē facit ⁊ cinerei tatē q̄ cū eius humiditate cōmiscetur. Sola aūt aquositas cū ei admiscet̄ salsedinē in ipso effice re nō valz: cū ibi vlla alia nō fuerit cā. ⁊ mihi q̄ dē videt̄ ꝙ ista: aut nō pmutationis est: sed cō/tinuitatis. tūc. n. locutio cōpleta erit.

ℭ Nunc ponit dictū Gal. circa generationē huius flegma/tis dicēs ꝙ Gal. dixit ꝙ hoc flegma fit ꝓpter putredinem ipsius aut aquositatis q̄ ei fuit admixta. ℭ Dicit scđo ꝙ ip se cōcedit putredinē facere salsum flegma: q2 facit in eo. s. flegmate adustionē i. facit esse cū flegmate vstum terreū ⁊ cinereitatē q̄ cōmiscet̄ cū aquositate: sed sola aquositas nō facit aliq̄d salsum. Iō vr̄ sibi ꝙ dictū Gal. sit intelligendū put ly: aut sumit̄ copulatiue ⁊ nō disiunctiue: ⁊ intelligat̄ ita putredinem ⁊ aquositatem facere flegma salsum.

ℭ Et ex flegmate est qđ est acetosuz. ⁊ queadmo dū dulce est ꝺm duos modos dulce ꝑ suā essen tiā: ⁊ aliud ꝓpter rē extraneā q̄ ei admixta fuit. simil̄r acredo flegmatis acetosi ꝺm duos cōtin git modos. Uno iō: q2 res extranea ei admixta fuit q̄ est colera nigra acris quā in subseq̄nti no minabim⁹. altero pp causā q̄ in ipsomet cōtin git: ⁊ illud q̄dē est vt flegmati dulci qđ diximus ipso dulci existēte accidat sicut accidit alijs suc/cis dulcib⁹ q̄ p̄us bulliūt ⁊ postea acescunt.

ℭ Determinat de flegmate acetoso dicens ꝙ est aliud fleg/ma acetosum. Et hoc cōtingit duob⁹ modis: sicut est dictū de dulci: q2 aut est ꝓpter mixtionē rei extranee cū eo ⁊ hic res est melancolia acris siue acetosa quā noiabimus in se q̄ntib⁹: ⁊ aut erit ꝓpter cām in ipsomet flegmate ꝯtingētē. Et est vt flati dulci existi accidit illđ qđ accidit alijs succis dulcib⁹ q̄ p̄us bulliunt ⁊ postea acescūt sic vinū ⁊ succi fru ctuum. ℭ Hic tñ nota ꝙ acetositas est sapor fundatus in sūba frida subtili: vt sumit̄ in canonib⁹ vlib⁹ scđi. ⁊ quarto de simplicib⁹. distinctione q̄rta caplo p̄mo. Auer. tñ vult scđo colliget sūbāz acetosi passāz esse a calo: ⁊ illā esse cau sam q̄re incidit: sz de h infra. ℭ Ex h apparet p̄mo: q2 q̄dā est sapor acetosus p̄cedēs in suo sūbo dulcē sicut in vuis ⁊ piris ⁊ prunis ⁊ multis alijs. Quidā v̄o fit post dulcē sicut in vino ⁊ succo fructuū accidit cū dimittunt̄. Quidā autē est sapor vltimus in sūbo suo per digōnē acq̄situs sicut in acetositate citri ⁊ in q̄busdā granatis ⁊ limonib⁹ est vide/re. ℭ Causa p̄mi est: q2 in q̄busdā est sūba subtilis aquosa p̄us indigesta pp calidi impotētiā. ⁊ iō frida ante digōnez sunt acetosa: sed digōne cōpleta vigorato calo dulcescunt.

D ℭ Nota tñ ꝙ nō oē qđ fit dulce est añ digōnē acetosum vt pz in oliua ⁊ castanea: q2 nō hñt partē subtilē aquosam in q̄ ille sapor fundat̄. ℭ Causa scđi est: q2 dulce cuz putrefit exalat ab eo suū nāle calm: cū ergo sibi cōiungit̄ sūba sub/tilis aquea illa infridat̄ ⁊ fit acetosa. hoc ergo modo succi dulces per ebulitionē infridant̄ ⁊ acescūt. Et hic est ꝙ ex his reb⁹ fit acetū agēte actuali calo: vt pz ꝙ vrina nr̄a ma xime in estate acetosat̄. nā actuale calm extrinsecū infrigi dat faciēdo euaporare nāle calm. ℭ Cā tertij est q2 q̄dam sunt mixta in sua ꝯplone sibi optima determināta sibi sub tilitatē humidā aquosāz ⁊ ꝯplonē fridā: ⁊ talia permanēt acetosa ēt in sui cōplemēto sicut q̄daz granata. ℭ Pz scđo ex dictis cā: q̄re acetū qđ fit ex vino vlcerat ⁊ rubificat nō obstāte ꝙ sit fridū. nā in eo sunt ptes fride ⁊ partes aduste q̄ ex putredie remāserūt: sz nō sic rubificat acetū rerū non dū digestaꝝ: ⁊ q̄b⁹ putredo nō aduenit: lz aliq̄liter rubifi/cet. ℭ Pz tertio. q̄re Aui. noluit flati in se accidere aceto/sitatē nisi q̄ñ ex dulci putrescit. nā p viā diminute digōnis accidit flegma acetosuz sine putredine: q2 flegma hñ dige/stū est q̄si insipidū ⁊ in digōne insipidi nō fit trāsitus p ace/tosuz. Restat ergo ꝙ fiat per ebulitionē vt dr̄ in l̄ra.

ℭ Utruz flegma per solam diminutam digōnem acetosum fieri possit. Questio. xj.

Sed hñ est dubitatio. q2 videt̄ fl'a posse fieri ace/tosum p solā diminutā digōnē sine pu/tredine. nā stat flegma gñari in sui p̄mordio acetosuz in stō pp stomachi friditatē. ergo stabit flegma acetosuz gñari si ne putredine sibi accñte. Assumptū colligit̄ ex Aui. 13. ter tij. caplo de significationib⁹ dispōnū stomachi. Et pz ꝯña: q2 friditas nō putrefacit. ℭ Hic sunt duo modi dicēdi: vn⁹ est Gētilis cōcedēdo ꝙ stat cibū acetosari in stō ⁊ inde gña ri flegma p digōnē diminutā malā: sz hanc digōnē diminu tā dixit esse ex toto diuersāz a digōne bona. Et tūc dicit di/ctū Aui. hoc nō esse ad ponēdū oēs modos q̄b⁹ pōt fleg/ma acetosuz gñari. Sed est vnū exemplū modoꝝ q̄b⁹ pōt fieri flegma acetosuz in substātia sui. ℭ Nec sequit̄ tamen ex isto omne flegma anteq̄z fiat naturale esse acetosum: q2 diminuta eius digestio que est ante cōplemētū nō facit ace tositatē excludēs hoāiimo pars bone ⁊ via in eā: sed nō sic illa diminuta digestio que facit acetosuz. Uel aliter po/test dici ꝙ semper in generatione acetosi flegmatis fit pre/ter nālis ebulitio rei que in flegma acetosum conuertit̄: ⁊ hoc vult hic Auic. q2 flegma acetosuz generat̄ sicut aceto sitas accidit dulcis succis qui primo bulliūt: sed nō est eius

intẽtio ꝙ semp flegma acetosuȝ fiat ex dulci cū sit imedia/
te in stōcho ex cibis gñari. Q autẽ in talis acetositatis gña
tione accidit ꝑternālis cibi ebullitio. pōt intelligi ab Aui.
caplō dicto. Uult. n. ꝙ acetositas significat frig⁹ min⁹ fri-
gore cū quo nō digerit̃ cib⁹ oīno ergo tunc fit aliq̃ trāsmu
tatio cibi a calore: ꝗ illa est corrupta digō. iō pȝ illā trāſ
mutationẽ dici debere ebullitionẽ ꝑter nām. Et h̃ vr̃ velle
Gal. 4. de simplicib⁹. distictione tertia. ca. 3. ꝙ mot⁹ accīs
nō accidit nisi cib⁹ alteret̃ ꝑ caliditatẽ stōachi: ſȝ caliditas
nō posset sup cibū: ita [illegible]utet ipm. Un̄ cōcludit acetosita
tẽ gñari: ꝗ res sunt a c[illegible]iditate alterate: q̃ tñ nō pōt suprẽ
victoria cōpleta ꝙ ꝑcipue veritatẽ hȝ in nr̃o corpe. ℂ Ex
qb⁹ dictis colligitur: nō esse de intẽtione Aui. solū flegma
e dulce posse hoc mō acetosari. ℂ Nota vlterius ꝙ acre si/
gnificat gñaliter oēm saporẽ mordicātẽ linguā. ⁊ iō acut⁹
amarus ⁊ acetosus oñr sapores acres. Et h̃ pōt sumi a Ga
le. q̃rto de simplici. distinctiōe. 4. caplō. j. Cū ergo dicitur
melancolia acris intelligat̃ acetosa. de qua infra dicet̃. Et
ista cū permiscetur cū flegmate. tūc aggregatū fit acetosuȝ
⁊ nō per essentia flegmatis: ꝗ non est in flegmate subiecti
ue ille sapor. Et ex h̃ infertur ꝙ acredo ꝑprie sumpto vo/
cabulo nō est sapor: sed dispositio tāgibilis. vide Gal. loco
allegato. ℂ Ultimo videt̃ ex dictis oībus colligendum ꝙ
f est difficile colerā rubeā fieri acetosam aliquo duoꝝ mo/
doꝝ: ꝗ multum est calida: ⁊ anteq̃ȝ ad gradū veniret fri/
goris per acetositatem acquisitā corrumperet̃: sed de san/
guine precipue subtili aquoso videtur possibile.

ℂ Et est aliud ponticuȝ cui⁹ dispō est queadmo/
dum hec dispō. fortasse. n. erit ei⁹ pōticitas pro
pterea ꝙ colera nigra pontica ei admixta fuit: ⁊
fortasse erit ei⁹ ponticitas ꝑꝑ cām qua in se vehe
mēti infrīdatiōe infrīdatuȝ est: adeo ꝙ ei⁹ sapor
ad ponticitatẽ fit cōuersus. ideoq̃ȝ eius aquosi
tas congelata est: ⁊ ad siccitateȝ paruni ⁊ terre/
streitatē: altera est: ⁊ neq̃ȝ fuit calor debilis qui
ipsum bullire faceret ⁊ conuerteret in acredinẽ
neq̃ȝ calor fortis qui ipsum coqueret.

ℂ Nūc tangit flegma pōticū. dicēs ꝙ aliqd est fla pōticum.
Et hoc cōtingit duplr̃. sicut dictū est de flate acetoso. Aut
eni est ponticū ꝑpterea ꝙ sibi fuit admixta melācolia pon
tici saporis aut ꝑpter causaȝ in seipso. Nā fla fortassis fuit
infrigidatū valde ⁊ ingrossata eius hūiditas: ita vt ad ter/
restreitatẽ quodāmō accideret ⁊ nō fuit ibi caliditas debi
lis que ipsuȝ bullire faceret ⁊ in acredinẽ conuerteret: nec
calor fortis qui ipsuȝ coqueret. ℂ Circa partẽ nota ꝑmo.
g ꝙ sapor ponticus cū ꝑprie accipitur significat saporẽ qui
corrugat linguā forti corrugatione ꝑpter siccitatẽ ei cōiun
ctā ⁊ carens acredine. Sicut verbi grā sapor sorbolarum
ante maturitatẽ vel ligni viridis quercus. Sapor vero sti
pticus corrugat linguā minori corrugatione ꝑpter humi/
ditatẽ additā in eo supra ponticū. vere ponticū ergo ⁊ intẽ
se est terreū frigidū: vt sumit̃ quarto de simplici. caplō. 7.
h ℂ Nota scdō. saporẽ stipticū esse saporẽ ponticum remis/
sum. hoc sumitur ex Gal. loco allegato dicente. Dico ergo
ꝙ sapor stipticus nō est nisi sapor ponticus debilis. ℂ Ex
his seqtur ꝑmo. nullū flegma nisi gipseum esse vere ponti
cum ⁊ intense: ꝗ nullū tale est terreum. ℂ Seqtur scdō. ꝙ
nos intelligimus hic per ponticū ponticum remisse ⁊ tale
est stipticū. ⁊ ideo nō fuit oppotunū ꝙ Aui. specialiter de
i flegmate stiptico aliter determinaret. ℂ Nota tertio. fleg/
Cāe pō/ncitatis flatis. ma posse fieri ponticū: aut ꝗ ex chilo aut cibo pontico fit:
aut ꝗ fuit prius grossum ⁊ cōgelatum est exprimendo hu
midum vel terrestrificando remanens per admixtionẽ me
lancolie: sed primū hoꝝ modoꝝ Aui. vult intelligere nos
per scdm. ℂ Nota quarto. ex pōtico: aliquādo transire in k
dulcẽ: aliqñ in stipticū: aliqñ in acetosuȝ. Et modus est po
situs a Gal. caplō statim allegato. nā cum ponticū sit frigi
dū terreū ipsuȝ aut permutatur a puro calido. ⁊ tūc dulce
scit vt appareat in castanea: aut permutat̃ per admixtionẽ
humidi mediocris ⁊ fit stipticū aut ꝑ admixtionẽ subtilis
humidi: ⁊ sic trāsit in acetosuȝ. ꝑcipue cū calor in ipm ope
ratur. Et iō pōtica vere sunt fridiora stipticis ⁊ acetosis: lȝ
acetum magis infrigidet: ꝗ magis in profundū penetret.
ℂ Ultimo patet flegma ponticum esse grossum in suba.

ℂ Et est flegmatis species vitrei spissi grossi vi/
tro liquefacto silis in sui viscositate ⁊ pondero/
sitate: quod plerūq̃ȝ est acre: ⁊ plerūq̃ȝ saporeȝ
nō habebit: ⁊ vr̃ ꝙ illud ex eo qd̃ est grossum sa
porẽ nō hñs fit crudū: aut cōuertit̃ in crudū: ⁊
hec qdẽ est illa flegmatis spēs q̃ in ꝑncipio rei
erat aquosa frida: q̃ neq̃ȝ putruit: neq̃ȝ res alia
ei admixta fuit: sed sic ꝑmansit recōdita donec
fuit ingrossata: ⁊ frigiditas fuit ei addita.

ℂ Nūc determinat de flate vitreo dicēs ꝙ est flegma aliud
in mō substantie a flatibus supra distinctis qd̃ est vitreum
spissum grossuȝ simile vitro liquefacto in viscositate ⁊ pō/
derositate. Et illud qñq̃ȝ est acre. i. acetosuȝ: qñq̃ȝ est sapo/
rẽ nō habens. ℂ Dicit scdō. ꝙ sibi videt̃ ꝙ illud flegma vi
treū est qd̃ saporẽ nō habēs fit crudū. Si capiatur cruduȝ
pro omni flegmate quo ad sensuȝ in substantia equali ⁊ di
uerso scd̃m rē: aut cōuertat̃ in crudū per sui eliquationẽ. Si
sumatur crudū vt iportat fla mediocre in substantia appa
rens vniforme: sed existēs inequale: ⁊ hec est species flatis
que in ꝑncipio fuit aquosa ⁊ frigida nec putruit: neq̃ȝ res
alia. s. aliud humor ei admixta fuit: vnde acqreret saporẽ:
sed sic māsit recondita donec fuit ingrossata ⁊ frigiditas ei
fuit addita. ℂ Nota ergo h̃ flegma spāliter hic notificatū l
ab Aui. ꝗ videt̃ difficilis modus gñationis ⁊ posita est de
terminatio in fine que placuit Aui. Modus generationis
vnus est dictus. Alius potest esse per admixtioneȝ melan
colie ingrossantis ⁊ acetosantis. Uel tertio ex qualibȝ alia
specie flegmatis congelata excepto gipseo. ℂ Et si quera/
tur vbi potest hoc flegma ita frigidum generari vel tantū
in corpore viuente congelari. ℂ Dicit̃ ꝙ in intestinis grof
sis ⁊ iuncturis: vt colligit̃ scdō interioꝝ. Infrigidans autẽ
est illius forme nō impedita ab illis mēbris propter illoꝝ
debilẽ calorẽ. ℂ Ex his pȝ hoc flegma aliquādo esse pon
ticum quādo. s. ex pontico gñatur ⁊ nō solū esse illoꝝ duo
rū modoꝝ qui hic dicūtur Sed Aui. explicuit illos de q/
bus minus videtur: ꝗ acetositas fundat̃ in humido subti
li: ⁊ tamẽ inuenitur in isto flegmate grosso. pōt ergo multo
magis ponticitatis. Item salsedo pōt in eo remanere vt ap
paret in multis mucis grossis ⁊ tamen salsis.

ℂ Jam igit̃ declaratuȝ est ꝙ corrupti flatis mo
di ex ꝑte saporū ipsi⁹ sunt quattuor: salsuȝ: acrẽ:
pōticū: ⁊ insipidū. Et ex ꝑte sue essentie sunt q̃t/
tuor: aquosuȝ: vitreū: mucilaginosuȝ: ⁊ gipseū
crudū vero in collectione mucilaginosi ꝯiunct̃.

ℂ Epilogat ⁊ pȝ. cā vero quare crudū ad mucilaginosum
reducitur est ꝗ crudū in rei veritate est inequale in parti/ Tertio canoñ. fen. 13. trac. j. c. 16.
bus suis: lȝ non apparet ⁊ est satis grossum.

ℂ Colera auteȝ rubea: alia est naturalis: alia est
que est superfluitas nō naturalis.

ℂ Hic determinat de colera rubea que hodie absolute vo/ Colera de trib⁹ dicitur
catur colera. Nam hoc nomen dr̃ qñq̃ȝ de omni humore:
vt in illo affo. 7. particule. Si febris non a colera habea/
tur ⁊c̃.

tur ⁊c. Quãq; pro melãcolia ⁊ colera rubea: qñq; pro sola colʾa rubea. Et diuidit in duas ptes. Pͥo ponit distinctio nẽ. 2° mẽbra ḋclarat. ibi 2°. Nãlis est.) Dicit pͥ: q colera ru bea. alia est naturalis. alia superfluitas preter naturam.
A ¶ Nota ħ scḋz mẽtẽ Arist. 2° de pᵉib⁹. ⁊ Auer. 2° colliget. ois colera est supfluitas. Sed iuxta mentẽ Gal. scḋo nãliũ virtutũ. caplo vltimo concipi; videt solum humorem pre/ ter naturam dici; superfluitatem: ⁊ hoc modo sumit hic.
¶ Nãlis est spuma sanguis cui⁹ calor ẽ rube⁹ cla rus: ⁊ est leuis acuta: ⁊ q̃to magis fuerit calʾa erit ei⁹ rubedo maior: q̃ cũ in corpa gñat i duas diuidit ptes q̃rũ vna cũ sanguie vadit: ⁊ altera ad chistiz trãsmittit fellis. illud ṽo qḋ de ea vadit cũ san. cũ ea penetrat cã nec̃itatis ⁊ iuuamenti. Nec̃itas ṽo est sanguini admisceat ad nutriẽ/ da mẽbra in q̃rũ cõplonib⁹ magnam colere ru bee partẽ esse opz ꝺm moduz quẽ meret de di/ uisiõe sicut pulmo. Sz iuuamẽtũ est vt sangui/ nẽ subtiliet: ⁊ in itinerib⁹ ip̃m penetrare faciat. Qz ṽo de ea colatũ ad chistim trãsmittit fellis cã necessitatis trãsmittit ⁊ vtilitatis. Necessitas autẽ: aut est ꝺm totũ corpus qḋ est ipsum a sup fluitate mundare: aut ꝺm vnũ ipsius mẽbrum qḋ est fel nutrire. vtilitatis ṽo duo sunt iuuamẽ ta. vnum est itestina a stercore ⁊ flegmate visco so abluere. ⁊ aliud intestina ⁊ ani musculos pũ gere: vt quid sit ei necessariũz sentiat ⁊ egestio nes emittat. Jḋoq; sepe accit colica cã oppilatio nis q̃ fit in foramie qḋ a felle descẽdit ad itestia.
¶ Notificat mẽbra: ⁊ diuidit hec ps i duas. 2ᵐ duo mẽbra. ibi scḋa. (Non nãlis) De pͥ dicit p̃. q colʾa nãlis est spuma sanguis coloris rubei clari leuis acuta: q̃ quãto fuerit cali dior erit ei⁹ rubedo maior. ¶ Dicit 2°. q ista colera nãlis cũ gñat in epate diuidit in duas ptes: quaꝝ vna vadit cuz sanguie ꝑ totũ corp⁹ ⁊ reliq̃ vadit ad chistim fellis. ¶ Dic̃ tertio. q illa q̃ trãsit ꝑ totũ corp⁹ transmittit cã necessitaq̃ ⁊ cã vtilitatis. Necessitas est vt misceat cũ sanguine ad nu triẽda mẽbra colʾica in quorum sanguie q est nutritur⁹ illa mẽbra colerica oportet esse colerã sicut pulmo: sed ei⁹ vti litas est subtiliare sanguinẽ vt penetret facilʾr. ¶ Dicit 4°. q ista colera q̃ vadit ad chistim fellis vadit cã nec̃itatis ⁊ cã vtilitatis. Necessitates sũt due. vna ꝺm corpus totũ et est mundificare sanguinẽ a nimietate colere: ⁊ alia est ꝺm vnũ pticulare mẽbrũ ⁊ est nutrire chistim fellis. Juuamẽ/ ta ṽo sunt. vnũ est abluẽ intestina a stercore ⁊ flegmate vi scoso. Scḋm est stimulare intestina ⁊ musculos ani vt inci tẽt ad emittendũ feces ⁊ vt sentiant ħ qḋ est in eis. ¶ Ulti mo dicit ꝑꝑ hãc cãm sepe accit colica ꝑꝑ oppilationẽ via/ rũ vel foramis que sunt inter fel ⁊ itestina. Et ego ħ sepissi me in hic tericis vidi. ¶ Circa pͥᵐ dcm̃ nota p̃. q ista notifi catio nõ ponit ħ pro bona descriptiõe cõi ad cõem colerã nãlẽ. Nã ista que est in chisti fellis non est rubea: vt notat experientia: ⁊ est m̃ nãlis. ¶ Uult g̃ Auicẽ. facere nos co gnoscẽ maxime illã que cũ sanguie vadit tanq̃ difficili⁹ co gnoscibilẽ. Nã reliq̃ inenit ꝑ se pura in felle. ⁊ iḋ facili⁹ co gnoscit. Sz illa q̃ vadit cũ sanguie est humor q̄ cũ eũat si mul cũ sanguie est apt⁹ supnatans ad modum spume cum q̄busdã ampullis ⁊ est rubea rubedie clara ⁊ acuta i sapo re: ⁊ quanto fuerit calior ista: eadẽ erit tanto rubicũdior.
B ¶ Nota 2°. q lz spuma fiat nãlʾr ex vapore ⁊ re viscosa. naz nõ est nisi aggregatio ampullarũ: vt in cõmẽto illi⁹ afo. 2. pticule. Strãgulatoꝝ ⁊ dissolutoꝝ ⁊c. tñ hec viscositas nõ opz q sit multa: imo viscositas in nãli colʾa iuẽta ad ħ suf/ ficit: cũ ẽt aq̃ viscositas sufficiat: vt pz ꝑ expiẽtiã. Et ex Gal. collʾr de aq̃ pura clara q in ea fit spuma scḋo ꝓnosticoꝝz cõmẽ. 46. Colera g̃ in sõmia petit supiora: ⁊ vapores gros si a sanguie ascẽdẽtes intrãt sbam eius ⁊ subleuãt cũ ex to to frãgere nõ possint fiunt ampulle ⁊ ħ mõ colera est spu/ ma. Jn q̄busdã tñ valde hec colera adheret sanguini: ⁊ aq̃ sitas supnatat. Et ideo dixit Jsaac q flegma est spuma san guinis: q̄ supnatat hec aquositas q̃ vocat large flegma.
¶ Utrum autem in venis stet coleram esse spumam: puto esse possibile: sed Auicen. non dixit ad hunc sensum. C
¶ Circa dictum scḋm cõsidera q colera generatur in cor pore hora generationis sanguinis in epate: ⁊ tunc dispar/ titur epate transmittente ⁊ alijs membris attrahentibus. D
¶ Utrum necessarium sit: ex quolibet chilo: ex quo genera tur sanguis: generari coleram. Questio. xij.

Sed dubiũ est vtꝝ nec̃iũ sit ex q̃lib3 chilo ex q̃ generat sanguis gñari coleraz.

¶ hic sunt duo modi dicẽdi. vnus Gen. ɔcedẽdo ex chilo gñari nõ posse sanguinẽ qn si debito tpe maneat gñet cole ra: q̄ q̄libet chilus hz p̃tẽ ꝓportionatã gñatiõi colʾe q̃ epe potẽte gñare sanguinẽ ɔuertit in colerã: ⁊ ħ p̄cipue i epe nãlʾr disposito. ¶ Qz si ponat chilũ esse in quo nõ sint nisi ptes ꝓportiõate sanguini ⁊ ffari dz q ħ repugnat chilo sic̃ ligno repugnat esse ⁊ nõ hẽre partes terre ꝓportionatas.
¶ Alius modus est concedendo ħ eẽ possibile. s. genera/ ri sanguinem ex chilo, ⁊ nõ gñari colerã etiam in epate na turalʾr disposito: ⁊ hoc in casu statim posito quẽ admittũt. Medico aũt sufficit q in corpore sano debite recto qñ ge neratur sangui · ex quadam parte chili generatur colera.
¶ Circa 3ᵐ dcm̃ attẽde q ꝑ nec̃itatẽ itelligim⁹ illud sine q̃ nõ cõtigit pmanẽ. Et ꝑ iuuamẽtũ debem⁹ itelligẽ hic oẽm vtilitatẽ nec̃iaz. ⁊ tũc pz totũ. Nã ꝺm mentez Gal. pulmo nõ posset nutriri nec alia mẽbra colʾica nisi colera eẽt pars m̃ie nutrimẽti. Et ꝺm sequẽtes Arist. q dicit solũ sangui/ nẽ nutrire: sanguis nutritur⁹ pulmonẽ recipit q̃dã altera tionẽ a colera: quã ab alio recipe nõ posset. ⁊ ideo coleraz admisceri est necessariũ pro nutricatiõe pulmõis subtilia/ ri sanguinẽ nõ est nec̃ium cũ possit ab alio subtiliari. E
¶ Utrũ colera: que vadit ad chistim: sit calidior: an illa: q̃ vadit cum sanguine: ⁊ que est maioris quantitatis: ⁊ que grossior. Questio. xiij.

Sed hic cadũt alique dubitatiões. Pͥa q̃ co/ lera est calior: vʾ illa q̃ vadit ad chistim vel que transit cũ sanguine. Scḋa que est maioris q̃titatis. Tertia que est grossior.

¶ Pro pͥ dicit cõiter q illa q̃ vadit ad chistim est calior q̄ est purior. Et Gal. scḋo ꝓnosticoꝝ cõmẽ. 37. vʾ velle il/ lũ humorẽ qui purus esse intẽsiorẽ suis q̃litatib⁹. Pz etiã q̄ sõmia facit surere colerã. ergo sanguis refrenat eã a ca liditate nimia. Jlla g̃ que separata est a sanguie est calior.
¶ Pro secundo dubio credo multo ampliorem quantita tem cum sanguine transire: sed hoc non est certum. nã om ni die cum fecibus multum emittitur.
¶ Pro tertio. põt vtraq; pars teneri. videtur tamen velle Gal. in colera puriori calorem consumpsisse humiditatẽ: ⁊ igrossasse in loco allegato. Sed qui vult oppositũ dice/ re respõdet Gal. ibi loq̄ ḋ colera p̃ter nãm: vt patet ibidẽ.
¶ Ulteri⁹ nõ q chistis fellis qḋ hic vocat fel nutrit colʾa nõ ꝓpria nutritiõe: sed voluptuatiõe q̃dã qua ɔseruat ⁊ fo uet ab ea ꝓpter naturalẽ conuenientiã ⁊ sine ea periret. F
¶ Nota vlterius in intestinis ꝓpter sui frigiditatẽ genera ri multũ flegma viscosum: ⁊ q̄ multa indigesta ad ea trã/ mittunt. iḋ nã ordinauit quãdaz viam inter fel ⁊ pͥmum intestinũ per quã colerã trãsmittit ⁊ vocat porus felleus ⁊ trãsmissa colʾa sui abstersione ⁊ solutiua ṽtute abstergit G

intestina ab illo flegmate ꝛ sui acuitate pũgit itestina ꝛ stimulat ad expellẽdum. Nam intestina nó sunt multi sensus in qbusdã vadit etiã via vna ad fundũ stomachi ad h̃ vt ibi vigorato calore melius cõpleatur digestio. In hoie eñ naturalr̃ disposito ista via est parua: sed in aialibus comedentibus cruda ꝛ de rapina viuẽtibus est maior ꝛ multũ ad fundũ stomachi transmittiť vt iuueť eorũ digõ. Hec ergo colera est que tingit feces. ꝛ ió albedo signat hictericiã ꝛ oppilationẽ in poro felleo ꝛ oppilatio est vtriusq3 cã. s. hictericie ꝛ albedinis fecũ. ℭ Et ex h̃ pʒ causa: quare aialia rapaci habent albas feces sicut lupus ꝛ canis: quia in illis colera vadit ad fundum stomachi non ad intestina.

ℭ Propter quid natura non ordinauit coleram ad abluendum stomachum. Qõ. xiiij.

Sed est dubitatio q̃re cũ in stõ multa flegmata generenť nõ ordinauit nã colerã ibi trãsmitti. Dr̃ fm̃ Gal. 4. de vtilitate pticularũ ꝙ colera illuc transmissa deijceret appetitũ ꝛ cõmoueret ad vomẽdũ. g̃ ad ista nocumẽta vitãda nõ multũ trãsmittiť illuc de colera. Et ex hoc pʒ: q̃re in hñtib9 latam viam a felle ad stomachum accidit vomitus colere: vt sumiť scdo techni. ꝛ dicuntur infelices a natiuitate ꝛc̃.

ℭ Non naturalis vero colera alia est que a natura egreditur propter causam extraneam que ei admiscetur. alia est que a natura egressa est propter causam in se: q2 eius substãtia est nõ nãlis.

ℭ Hic determinat de colera nõ naturali. ꝛ diuidiť in duas. Nã primo ponit vnam diuisionem. Secũdo membra diuisionis declarat. ibi. (Partis prime.) Dicit primo ꝙ colera nõ nãlis est duobus modis. vnus est ꝑ rem extraneaʒ ei admixtã. alius est vt sit egressa a nã. Ubi per non naturalẽ coleram intelligit h̃ illã que non est apta sine ṗternãli nocumẽto vt nã ɔsequať per eã finẽ quẽ intẽdit ex colera.

ℭ Partis prime est alia que est scita ꝛ famosa: ꝛ est illa cui extraneum illud quod est admixtũ est flegma cuius generatio magis est in epate: ꝛ alia est que est minoris fame ꝛ ex illa cui extraneum quod admixtum est melancolia.

ℭ Nũc declarat mẽbra diuisiõis. ꝛ pmo p̃m. deinde scdʒ ibi (Que xo in sba.) Prima in duas: qm̃ p° ponit diuisionem cũ gñali mẽbroꝝ declaratiõe. scdo spãlius mẽbra declarat ibi. (Nota aũt.) ℭ Dicit pmo. ꝙ colera nõ nãlis ꝑpter cõmixtionẽ rei extranee est duorũ modorũ. aut. n. est scita et famosa que est talis ꝑpter ꝑmixtionẽ colere cuʒ flegmate ꝛ huius generatio magis est in epate aut est minoris fame: ꝛ est propter permixtionẽ colere rub. cum melãcolia. ℭ Cõsidera g̃ ꝙ colera nãlis detmĩat sibi modũ sube ꝛ q̃litatẽ: merito q2 nã ṗt ɔseq finẽ quẽ itẽdit. nõ ɔtigit ex ꝑmixtiõe ei9 cũ flate: siue illõ fla fuerit nãle: siue nõ ꝑmutari colaʒ in mõ sube ꝛ q̃litatib9: ita vt ide nã nõ seqť finẽ itẽtũ ex cola: q2 fit cola viscosior: g̃uior: grossior: fridior: vel ecõuerso q̃ʒ dẽat. ꝛ ita ẽt cõtingit ꝑpter melãcolie mixtioneʒ.

h ℭ Ex hoc patet solutio dubij: an ex permixtione flegmatis naturalis cum colera vel etiam melancolie naturalis possit fieri colera non naturalis. nam hoc est concedendum.

i ℭ No. 2° ꝙ nõ obstãte ꝙ flegma sit valde viscosuʒ. Tñ est poẽe ipm̃ alteri hũori ꝑmisceri: sed h̃ hñ fit difficile: q2 viscosuʒ nõ valde facile diuidiť ad mima. Et ió si Isaac dicat flegma nõ ꝑmisceri cũ cola: itelliť h̃ eẽ difficile nõ ipoẽe.

k ℭ No. tertio ꝙ mixtio istorũ humorũ adinuicẽ aliqñ fit ꝑ solã diuisionẽ ad minima ꝛ iuxta positionẽ sicut aq̃ misceť vino in ciato ambobus humorib9 suã formã seruantibus. Quãdoq3 vero stat ambos corrũpi ꝛ tertiũ gñari: sed cuʒ ita contingit hic tertius sapit naturã dominãtis i mixtiõe.

ℭ Nota 4°. ꝙ multotiẽs talis mã mixta ꝑ iuxta põnẽ penetrat ꝛ ambo hũores intrãt: sed vn9 ṗn' ꝛ ꝑ motũ ei9 ꝛ putredinẽ ali moueť, ꝛ putret: q2 qõ tãgiť a putrido putrefit. Ubi. g̃. in mixtiõe ṗn' cola putrefit ꝛ fla ꝑ cole putredinẽ sibi vicie. in isto g̃ casu febris denoiať ab hũore in q̃ ṗn' est putredo ꝛ huat ꝑiodũ motũ illi9 hũoris deductis alijs ipedimẽtis: ita ꝙ i casu dcõ febris fieret tertiana ꝛ nõ q̃tidiana. l

ℭ Ex isto cũ paucis adiunctis pʒ esse possibile febrem pẽdentem a pluri flegmate q̃ʒ colera esse tertianam sicut pẽdentes a pluri colera q̃ʒ flegmate esse quotidianam.

ℭ Et ex hoc patet in practica: quare in febribus flegmaticis quandoq3 signa colere dominantur. Et in colericis quibusdam dñanť signa flegmatis: sed de hoc in alio loco.

ℭ Attende vlterius hic ꝙ maxime in epate generať colera; q2 ibi maxime viget calor humorũ permixturus. ꝛ ibi etiã generanť plurimi humores. posset tamẽ i venis ꝛ alibi gñari. Dr̃ aũt vna satis nota ꝛ famosa: q2 pluries visa ꝛ in vomitu ꝛ in secessu q̃ʒ alia: q2 melia non tãte est q̃titatis quãte flegma: nec ita facilr̃ permisceť sui maiori grossitie. m

ℭ Utrum per sanguinis mixtionem possit fieri colera non naturalis. Qõ. 15.

Ultimo cadit hic dubiũ: vtrũ ꝑ sanguinis mixtionẽ possit fieri colera nõ nãlis. Et vr̃ p° aperte ɔcedẽdũ ꝙ ꝑ admixtionẽ sanguinis nõ nãlis possit fieri cola nõ nãlis ꝑ malas qualitates sanguis colaʒ a sua nã mutãtes. ℭ Scdo ɔcedẽdũ ex nimia ꝑportiõe sanguis ad colam: colam posseremitti in calore ꝛ siccitate ꝛ fieri grossiorẽ cũ sanguis his tribus modis a nãli cola distat. ℭ Ex q̃ seqť ipam posse fieri per sanguis admixtionẽ recedẽtis a ꝑprio tẽperamẽto colere debito. ꝛ per ɔñs posse fieri nõ nãlẽ. Et sic nõ obstante ꝙ sanguis sit benignissimus humorũ per appropinquationem gradualẽ ad ipm aliqd fit malignũ. ꝛ in hoc non est dubium.

ℭ Nota autem ꝛ famosa: aut est colera citrina: aut est colera vitellina: flegma nanq3 cui admiscetur colera: quandoq3 est tenue: ꝛ generatur inde prima: quãdoq3 est grossum ꝛ generatur inde scda. s. colera q̃ duoꝝ vitellis filis existit.

ℭ Nunc specialius est mẽbra declarat. ꝛ pmo notã. scdo eã que est minoris fame. ibi (Que autẽ minoris.) Dicit p°: ꝙ colera nota ꝛ famosa: aut est citrina: aut vitellina. Nã flegma qõ misceť colere aut est subtile ꝛ generať inde colera citrina: aut grossum ꝛ generatur inde colera vitellina.

ℭ Ubi notã: ꝙ de cola citrina ꝙ fit ꝑ flegmatis admixtionẽ dẽs ɔcordãt. Sed de vitellina aliť videť loq Gal. 2. virtutũ nãliũ. cap. vlti. ꝛ scdo ꝑnosticoꝝ. cõmen. 37. quã hic Auicẽ. vult. n. colerã vitellinã gñari ꝑ adustionẽ ꝛ assationẽ colere nãlis. Et ió esse grossiorẽ ꝛ rubicundiorẽ ea que est nãlis in felle. Unñ sic ad lr̃am dixit scdo nãliũ: loquẽs de nãli cola. Subtile aũt h̃ est et humidũ ꝛ fluxibile. nõ sicut cũ assatũ vltime xanthũ fit ꝛ igneuʒ ꝛ grossum ꝛ vitellis ouorũ siẽe. Auer. ẽt. 3. colliget. huic opioni videť assentire. dicit de coleris nõ nãlibus. vna earũ est que similať vitellis oui qõ natũ est illo die. Et Gal. dicit in plurib9 locis ꝙ hec spẽs colẽ est calidior nãlr̃. ꝛ paulopost addit: ꝛ sensus visus in hoc adiuuat Gal. ℭ Mihi videť ɔcedẽdum eẽ aliquã eẽ colerã grossam in grossitie vitellorũ oui que est talis per assationẽ. vt dicunt Gal. ꝛ Auer. Et aliquam esse grossam per admixtionem grossi flegmatis. vt dicit Auicẽ. ꝛ vtrãq3 posse vocari vitellinam ꝑpter illã similitudinẽ quã hʒ cũ vitellis ouorũ: ꝛ iste discernuntur abinuicẽ: quoniaʒ in vitellina pma est rubedo maior ꝛ non est viscositas. sed in scda est palledo quedam ꝛ est viscositas. ꝛ prima est calidior naturali colera. ꝛ secũda est frigidior. Et h̃ solent dicere doctores ꝙ vitellorum oui. quidaʒ sunt n

Gñať ẽt cola vitellia nõ solũ hoc mõ sʒ ẽt ex coleř nãlis adustiõe q̃ adhuc ꝑ vlteriorẽ digõnẽ in ṗsinã vniť vt Gal. 2. vtutũ nãliũ vltimo.

valde rubicũdi: ⁊ qdã pallidi ⁊ illi pallidi similant᷑ col'e vitelline mixte: ⁊ alij similãt᷑ col'e pure: ⁊ sic ambo verificãt᷑.

¶ Que aũt minoris est famie est illa q̃ col'a vocat᷑ adusta q̃ aliq̃ duoꝝ gñat᷑ modoꝝ. vn⁹ est vt colera in se aduraf ⁊ accidat in ea cinereitas: ſ; ci⁹ subtile nõ separet᷑ ab ipsius cinereitate: imo cinereitas in ea cõtineat᷑. Et hec quidẽ est peior. Et alius est vt colera nigra extrinsecus ad eam veniat: ⁊ cũ ea misceat᷑: ⁊ hec quidẽ est melior. huius aũt spẽi colere color est rube⁹: sed nõ est clarus nec florid⁹ imo ẽ magis filis sanguini: ſ; ẽ tenui⁹: ⁊ plerũq; a suo colorẽ pp aliq̃s mutat᷑ cãs.

¶ Hic notificat spal'r scðm mẽbrũ. Et dic̃ breuit᷑ q̄ illa q̃ est minoris fame est illa que vocat᷑ colera adusta. Et est duob⁹ modis. Un⁹ est vt colera ſm prẽ aduraf. ⁊ remaneat in ea cineritiũ qð nõ separat᷑ a subtili alteri⁹ ptis. ⁊ hec est peior de istis duab⁹. Scðs modus est. q̄ colere misceat᷑ melancolia nãlis: ⁊ ita fiat ficcior ⁊ preter nãm ⁊ illa est melior: ⁊ color istius scðe spẽi est rubeus: sed non est clarus nec floridus: imo est magis similis sanguini ⁊ est tenuis: ſ; tamẽ plerũq; a suo colore mutat᷑ ꝓpter aliquas causas.

¶ Nota hic primo. q̄ hec colera dicitur adusta: quia ficcior naturali sine vera adustione: quia sine calefactione.

A ¶ Nota scðo adustionẽ q̃nq; sũi cõiter pro oi terrestrificatiõe siue fiat resoluto humido remanẽte terreo: siue fiat p terrei admixtionẽ. Q̃nq; ṽo ꝓprie apud medicũ ipoꝛtare opationẽ calidi ignei p quã in eo qð adurit᷑ grossum remanet in terra: vel descẽdit ⁊ subtile humidũ ascẽdit. siue h̃ fiat p putredinẽ siue nõ: vt ꝑt sumi scða hui⁹. capꝰ de causis calefaciẽtib⁹. Q̃nq; sumit᷑ ꝓprijssime apud phos pro opatiõe dicta nõ facta a putrefactiõe. Dupl'r. n. cõtingit a cal'o extraneo separari in mixto. humidũ a ficco. vno mõ p putrefactiõe;. alio mõ p adustionẽ. ⁊ differũt. Nã putrefactio est coꝛruptio inate calitat̃ ab aliena calitate: cũ ꝓpt̃ ipotẽtiã calitatis nãlis supra humiditatẽ regulãdo extnea tur humiditas a calore alieno. ita vt p illud fiat icõueniẽs forme sue ⁊ calidita s coꝛrũpat᷑: ⁊ cũ h̃ nõ fiat alicui forme mixti ꝯueniẽs. Adustio ṽo est cũ pp violentiã extnee caliditatis etiã si inata sufficeret ad suũ humidũ regulãdũ fit humidi vt p̃dicit᷑ a ficco separatio. Et ideo adusto dicitur coꝛruptio violenta ⁊ putrefactio naturalis. 4°. methaur. Deficiente. n. ꝑncipio itrinseco ⁊ impotẽte fit putrefactio: ſ; Albertus putet in putrefactione aduri humidũ a cal'o nãli qð agit magis ſm q̄ calor absolute: ⁊ deficit in naturalitate ex aliqua causa qð nõ videt᷑ mihi vl'r ⁊ cõuersiue verũ: sed adustiõis ꝑncipalis cã est extrinseca. ¶ Ex h̃ pꝫ ꝑmã speciẽ huius colere fieri sine putrefactiõe cũ a forti calido assante contingat: vt dr̃ scðo ꝓnostico. ⁊ scðo compl'onũ: locis allegatis.

B ¶ Pro scðo q̃re Auer. tertio colliget. dixit febrẽ que dr̃ arabice sefraria: ⁊ apud nos causon nõ fieri p putrefactionẽ seniꝑ: imo p adustionẽ. Nihil. n. repugnat calorẽ vstiuum eleuare calidissimos fumos colere ⁊ eos cõicare cordi. Sꝫ de ista mã dicet᷑ ꝓpius deo dante. ꝑ° q̃rti. In summa g̃ hec col'a adusta vocat᷑ nõ ꝓꝑe sũpto vocabulo adusti: ſ; large ꝓ terrestrificata siue resoluto hũido p putredinẽ siue p adustionẽ verã siue mixto terreo hũdoꝛ.

C ¶ Nota tertio q̄ colera adusta per admixtionẽ melancolie aliq̃n est talis p admixtionẽ nãlis melãcolie: q̃nq; est talis p admixtionem melãcolie nõ nãlis. Colera g̃ adusta p admixtionem melancolie ꝑter nãm que est acetosa ⁊ sup terrã bullit est deterior: q2 illa melãcolia ẽ peior col'a adusta: vt colligit᷑ ex Gal'. scðo nãliũ capl'o vltimo. Sed col'a adusta per admixtionem melancolie naturalis est minus mala ⁊ ad hunc sensum intelligitur h̃ Auicen.

¶ Nota q̃rto. q̄ color hui⁹ colere declinat a claritate co. D
ru. ꝓpter ꝑmixtionẽ melancolie nigre extñis: remanet tñ plerũq; rubeus melancolia nõ ex toto rubedinẽ tollẽte: est aũt leuis nõ respcũ aliarũ spẽrum colere rub. sed grauis. Sed dr̃ leuis cõparatione sanguis cũ quo plerunq; in flobotomia euãatur qui est melancolicus ⁊ grossioꝛ illa col'a. ¶ Ulti°nõ h̃ꝫ col'e colores mutari ſm mixtiões alioꝝ humoꝝ: ⁊ ſm variã ꝓpoꝛtiõe; col'e ad meliam secũ mixtã.

¶ Que vero in sui sub̃a extra natura; est alia est cui⁹ gñatio sepius est in epate. alia est cuius gñatio magis est in stõ. Et illa quidẽ cuius gñatio magis est ab epate est vna spẽs. Que est cuꝫ qð in sanguie est subtile adurit᷑ cui⁹ spissitudo colera est nigra: ⁊ q̃ in stomacho magis gñat᷑ duas hꝫ partes prassinam. s. ⁊ viride; vt erugo eris.

¶ Nũc declarat scðm membrum ꝑncipale colere non nãlis ⁊ diuidit᷑ in duas ptes. Nam ꝑ diuidit declarãdo spẽs huius mẽbri. scðo docet modũ gñationis ſm suam opionem quarũdam illarum. ibi scða. (Et mihi). ¶ Dicit ꝑ°. q̄ colera que est ꝑter nãm in sui sub̃a: aliqua est que magis gñat᷑ in epate: aliqua que magis gñat᷑ in stõ: ⁊ illa que magis gñatur in epate est colera que fit ex parte subtili sanguinis cũ sanguis putrefit: ⁊ suũ subtile transit in colerã: ⁊ grossum in melancolia. illa vero que magis in stõ generat᷑ habꝫ duas spẽs. s. prassinã ⁊ ꝗnariam seu eruginem eris. ¶ Cõsiderandũ g̃ p. q̄ ista colera dicit᷑ ꝑter nãm in sui substantia: quia preternãlitas ⁊ mala dispõ cõsequit᷑ nãl'r formam istarũ colerarũ. nam nõ sunt eiusdem forme cũ nãli.

¶ Nota scðo. q̄ ꝑma spẽs hui⁹ colere generat᷑ in omni lo E
co coꝛporis vbi sanguis putrescens faceret febrem continuam vt hꝫ videri. 1. quarti. Sed tamẽ maxime in epate: q2 ibi plurimũ putrescit multo calore ⁊ multa humiditate ad eũ delata. In coꝛde aũt minus accidit putredo hec: q2 foꝛtis est virtus: ⁊ q2 ad ipsam veniunt humiditates ꝑus melius ꝑparate q̃ꝫ ad epar: nõ tñ negandũ est in eo hanc posse generari. Et credo etiã in sano epate pp multam sanguinis ad putredinẽ preparationem hanc posse generari sed cũ gñat᷑ accidit ex ea pl'm egritudo pp putredinem.

¶ Utrum per putredinem melancolie vel flegmatis contingat generari coleram. Q. 6. xvj.

Sed circa hãc spẽm est dubiũ. vtrũ p melãcolie putredinẽ vel flegmat̃ ꝯtingat gñari h̃ modo colerã: ⁊ puto q̄ nõ imediate. Nã melancolia est grossa ⁊ per adustionẽ vel putredinẽ ingrossat᷑ ⁊ fit melãcolia ꝑter nãm nõ colera. Fl'a etiã anteq̃ꝫ talẽ acuitate; recipiat vt colera debeat applicari cõsumit᷑ humidũ ⁊ remanet cinereũ grossum ad melãcoliã reducibile. Colera vero cum putrescit aut cõuertit᷑ in melancoliam aut fit inde ꝑma species nominata supra vel colera vitellina ſm modũ Gal'.

¶ Nota scðo. q̄ due alie species. s. eruginosa ⁊ succo poꝛri similis apud medicine doctores diuersimode ponuntur generari. ⁊ ideo q2 in hoc non cadit demonstratio. Auicẽ. dicet paulopost hec sua dicta in eis eẽ iudicia estimatiua. F
Auer. ergo tertio colliget. vult vtranq; istarum in stomacho generari per hunc modum. Transmissa colera ad stomachum vbi cum melancolia vel alio humore misc̃catur ⁊ recipit quẽdam modum caloris per quem prima foꝛma deperdita in vtroq; humore per putrefactionẽ fit humoꝛ nouus qui dicitur equiuoce colera. Sic ergo ſm Auer. non solum ex vitellina generatur prassina: sed ex alijs. et ita non semp ꝗnaria ex prassina. Cap. 3°. ⁊ de mã viõ a cõciliatoꝛe dña. 91.

¶ Et Gale. videtur velle scðo ꝓnosticoꝛum. cõmen. 38. q̄ aliquando generat᷑ ex alleis ⁊ cepis ⁊ oleribus. Et ibi habes q̄ quãdoq; generat᷑ in venis ⁊ pellitur ad stomachum. Ideo nõ intelligim⁹ dicta Aui. nisi vt plurimũ verificari tã de loco q̃ꝫ de materia G

gñonis. vocaẗ aũt pͣssina a pͣssio siue a marubio cui simulaẗ in colore. nã ẽ viridis obscura: ꝛ h̃ aliq̃ vocaẗ porria: qꝛ siliꝭ succo porri. s. frõdiũ. Zinaria ṽo oꝛ ita: qꝛ similaẗ viridi eris qḋ oꝛ ꝣiniar. ꝛ hꝫ viriditatẽ tendẽtẽ ad albedinẽ.

¶ Et mihi gdeꝫ vꝛ ꝙ prassina ex vitellina gñaẗ cũ aduriẗ. cũ. n. aduriẗ adustio ĩ ea efficit nigredinẽ: ex q̃ cuꝫ citrinitate mixta gñaẗ viriditas. ¶ Zinaria ṽo vꝛ mihi ꝙ gñeẗ ex prassina cum tm̃ aduriẗ donec eius humorositas siccaẗ. ꝛ ad albedinẽ redire incipit ꝓpter sui siccitatẽ: calor nãqꜭ in humido corpore in pͥmiꝭ nigredinẽ efficit: deĩde denudat ipm̃ nigredine qñ eiꝰ oĩno finit humiditatẽ: ꝛ quãdo supfluit in eo ipm̃ albificat. ꝛ hoc quidẽ in lignis attende que prius in carbonẽ vertunẗ: deĩde in cinerẽ. Calor enĩ in humido efficit nigredinẽ. ꝛ in eius cõtrario albedinẽ: ꝛ frigiditaꝭ in humido albedinẽ opatur: ꝛ nigredinẽ in eius ꝯtrario. hec tamẽ duo iudicia que in prassina ꝛ zinaria iudicaui estimatiua sunt iudicia: hec aũt species que diciẗ zinaria oĩbus rubee spẽbꝰ calidior existit et peior et magis pniciosa: ꝛ dici ꝙ est de suba venenoꝝ.

¶ Docet modũ gñonis pͣssine ꝛ ꝣinarie dicens ꝙ sibi vꝛ ꝙ prassina gñaẗ ex adustiõe vitelline: qꝛ calor cũ adurit vitellinã col'am efficit in ea nigredinẽ: ex q̃ nigredine mixta cũ citrinitate efficiẗ viridis color q̃dãmõ mediꝰ iter illos. Sꝫ ꝣinaria vꝛ sibi ꝙ fiat ex prassina ꝑ vlteriorẽ adustionẽ: cuꝫ tm̃ aduriẗ ꝙ eius humiditas finiaẗ. Nã cal'or agẽs in humidũ: pͦ facit nigredinẽ: deĩde nudat eũ nigredine cũ eius finit hũiditatẽ ꝛ postea albificat. Et istḋ pͭ fieri in lignis q̃ ad ignẽ pͦ denigranẗ q̃usqꜭ in carbones ꝯuntẗ: sꝫ cũ icineranẗ dealbanẗ. Nã calor in hũidũ agẽs denigrat ꝛ ĩ siccũ facit albedinẽ: ꝛ friditaꝭ eꝯ. ¶ Subdit ꝙ hec duo iudicia q̃ dixit de mõ gñandis pͣssine ꝛ eruginose sunt ambigua. Sꝫ q̃uocũqꜭ sit ꝣinaria oĩbus col'e ipẽbꝰ est deterior ꝛ calidior ꝛ magis pniciosa: ꝛ oꝛ ꝙ est de gñe veneni. Hic non est dubiũ ita posse contingere de generatione colerarũ: vt Aui. dicit. Potest etiam teneri modus Auer. vt. s̃. dixi.

¶ Vtrũ cal'or agẽs in hũidũ pͦ denigret: deĩn dealbet: et frigidũ agẽs in hũidũ dealbet ꝛ in siccũ denigret. Q. 17.

Sed dubiũ est vtrũ cal'or agẽs in hũidũ. pͦ denigret deĩde dealbet: ꝛ fridum agẽs in humidũ dealbet ꝛ in siccũ denigret. ¶ Negatiue argᵉ pͦ. de lacte qḋ fit ex sanguie a cal'o ꝛ nõ fit ibi denigratio. ¶ 2ᵒ qꝛ carnes q̃ in aq̃ eligant nõ nigrescũt: sꝫ dealbãẗ. ¶ 3ᵒ appꝫ de albumine oui appꝫ ipm̃ fieri albũ agẽte solo cal'o igneo. ¶ 4ᵒ saltẽ nõ vꝛ ꝙ dẽat dealbare mõ posito ab Auic. colerã prassinã: qm̃ maior est hũiditas in col'a ꝣinaria q̃ꝫ in carbonibus ꝛ q̃ꝫ in ligno. Ergo sic in ligno illa humiditas suffic̃ ad h̃ vt fiat denigratio. ita dꝫ sufficẽ ĩ trãsitu colẽ de prassina ad ꝣinariã vt fiat amplior denigratio. ¶ In ista q̃õne nõnᵐ est cal'or agẽs aliqḋ eẽ agẽs tã q̃ꝫ nãle cal'or: qꝛ directũ a forma mixti vel celesti ad certaꝫ finẽ itẽta ab ea. Aliqḋ aũt est agẽs vt calor el'talis. Exẽpᵐ pͥ: vt calor stõi in chilificãdo ꝛ epatꝭ isanguificãdo ꝛ mãmillaꝝ in lactificãdo. Exẽplũ 2ᵐ: sic ignis in lignis ꝛ rebꝰ q̃ aduruntẗ. ¶ Itẽ hũidũ qḋ patiẗ aliqḋ ẽ simpᵉ vt aq̃ ꝛ aer: vel simplicitati valde vicinũ aliqḋ mixtũ vt lignũ ꝛ caro. ¶ Iteꝫ 3ᵒ actionẽ cal'i ignei in hũidũ q̃dã est talis vt ꝑ eam eleuet ꝛ gñeẗ fumꝰ ex terreo valde passo a cal'o subtiliato ꝛ vaporabil'r dispgaẗ ꝑ poros corpis. Quedã aũt est actio ĩ q̃ nõ eleuaẗ fumꝰ terrestris: sꝫ aut nihil eleuaẗ aut ps hũida. exẽplũ pͥ: si lignũ ponaẗ in feruenti aq̃ ꝛ ibi teneaẗ: sꝫ. n. calor agat nõ agit eleuãdo fumũ terreũ. exẽplũ scḋi: si lignũ ponaẗ sup flãma. ¶ Tũc ponunẗ due ꝯnes: nõ oẽ cal'or agẽs fortiẽ in humidũ: pͦ denigrat. Pꝫ in cal'o agẽte vt nãle: ꝛ vt arguiẗ supra de calore mãmillarũ ꝛ stomachi: ꝛ pꝫ in calore nõ faciẽte fumũ terrestrẽ sicut in albumie oui ꝛ carne elixa ꝛ multis similibꝰ. ¶ 2ᵃ ꝯ. oẽ cal'or igneũ fortis intensiõis est aptũ humidũ mixtũ nõ de se nigrũ ꝑ sui actionem denigrare. Pꝫ qꝛ est aptũ fumũ nigrũ eleuare ꝛ ipm̃ vaporabil'r per poros corpis dispgere. Et hãc vult Auicẽ. hic. ¶ Et sic pꝫ argumẽta soluta eẽ. Vult. n. Auicẽ. ex q̃ cal'or igneũ est aptũ humiduꝫ: mõ dcõ denigrare ꝙ in gñatione prassine colere illo mõ egit quo est aptũ denigrare. Et qa tale cal'or multum intẽdendo siccitatẽ in fumos nigros resoluẽdo est aptum quãdoqꜭ dealbare. ideo postea in generatione ꝣinarie egit vt sibi videtur eo modo quo dealbat. ¶ No. ẽt egritudines ex ꝣinaria col'a eẽ mortales ꝛ paucoꝭ inueniri a qbꝰ ista col'a expelliẗ vomitu q nõ cito moriantur. ꝛ vꝛ ꝙ h̃ faciat a ꝓꝓetate. Jḋ dicitur de gñe veneni.

¶ Colere autem nigre alia est naturalis alia nõ naturalis superfluitas. *In q̃ colera nigra ꝛ hu. melã. coleꝰ differant vide a Gal. 2. de differẽtijs feb. 9.*

¶ Hic Aui. determiat de melia: ꝛ diuidiẗ in duas. Nã pͦ ponit diuisionẽ. 2ᵒ mẽbra decl'at. ibi (Nãlis est). Dicit pͦ: ꝙ colere nigre vna est spẽs nãlis. alia ẽ supfluitaꝭ nõnãlis. Et intelligaꝭ h̃ nãlẽ ꝛ supfluitatẽ sicut sup oꝛ de colera rubea.

¶ Nãlis est boni sanguis fex ꝛ turbulẽtia ꝛ supfluitas in cõparatiõe a sanguinẽ: qꝛ oẽs humores supfluitates ad cõpõnẽ sanguis cuiꝰ sapor inẗ dulcedinẽ ꝛ põticitatẽ existit. Que cũ in epe gñaẗ in duas sepaẗ ptes q̃rũ vna in sanguineꝫ penetrat ꝛ alia ad splenẽ trãsmittiẗ. Pars ãt q̃ cũ sanguine penetrat vadit cũ eo cã necẽitatis ꝛ vtilitatis. Necẽitas ṽo ẽ vt sanguini admisceaẗ eo mõ quo dꝫ in nutrimẽto cuiusqꜭ mẽbroꝝ in quorũ cõplxõnibꝰ magnã melie pteꝫ esse opꝫ sicut sunt ossa. Vtilitas ṽo est vt sanguinẽ restrigat ꝛ cõfortet ꝛ ispissẽt ipm̃. Et ps eius q̃ ad splenẽ trãsmittiẗ est illud q̃ sanguis nõ idiguit que ad ipꝫ vadit cã necessitatis ꝛ vtilitatis. Necẽitas ṽo aut est ſm corpꝰ totũ. s. vt a supfluitate mũdeẗ: aut ſm mẽbrũ qḋ est vt splenem nutriat. Vtilitas vero ideo accidit: qa in os stomachi quasi mulgẽdo ꝓfluit. Et hec quidẽ vtilitas duobus est modis. vno qꝛ os stõi strigit ꝛ ꝯfortat: ꝛ inspissat. Alio vt in ore stõi cõmotionẽ faciat propẗ acredinẽ ꝛ excitet ad famẽ ꝛ faciat ꝯsiderũ.

¶ Notificat mẽbra: ꝛ diuidiẗ in duas ptes. Primo notificat nãlẽ. Scḋo nõnãlẽ. ibi (Melancolia ṽo.) Prima in duas. pͥmo facit qḋ oꝛ. scḋo ponit vnum notãdũ circa ambas coleras. ibi (Debes aũt scire.) Dicit pͥmo: ꝙ melãcolia nãlis ẽ fex boni sanguinis ꝛ supfluitas turbulẽta: cuiꝰ sapor inter ponticitatẽ ꝛ dulcedinẽ medius existit. Dicit scḋo: quo ad hãc partẽ ꝙ ista melãcolia nãlis quãdo generaẗ in epate diuidiẗ in duas partes: quaꝝ vna vadit cuꝫ sanguine ꝑ totũ corpus. Alia trãsmittiẗ ad spleneꝫ. Illa que vadit cũ sanguine vadit causa necessitatis ꝛ cã vtilitatis. Necessitas est vt membra nutriat melãcolica in quoruꝫ sanguine qui nutriturus est ea multã melãcoliam oportet esse commixtam. ¶ Vtilitas est vt sanguinem ingrosset et consta-

re faciat ⁊ ꝯfortet. Pars ṽo q̃ vadit ad splenez ⁊ est illa q̃ sanguis nõ idiget vadit cũ necessitatẽ ⁊ cũ vtilitatẽ. ¶ Necessitates sunt due. vna ſm totũ corpus ⁊ est mundificare sanguinẽ a superflua q̃titate huiꝰ melancolie. Et alia est ſm vnũ mẽbrũ ⁊ est nutrire splenẽ. ¶ Utilitas ṽo est vt trãsmittat̃ pars huiꝰ melancolie ad os stomachi ⁊ q̃si emulgendo profluat. Et ille fluxus duobus modis iuuat. vnus est confortando. secundus est vt commoueat os stomachi sui acredine ⁊ excitet famem ⁊ faciet desiderium cibi.

A ¶ Nota q̃ p̃ nomẽ superfluitatẽ q̃nq3 sũi pro oĩ humore malo. Q̃nq3 sũi pro oĩ tali in corpe ex cibis vel potibꝰ inuẽto ꝙ in nutricationẽ ſm totã spẽm nõ ordinat̃: sed p̃ digõnez ab vtili vt expellat̃ separat̃: ⁊ isto mõ fex ⁊ vrina dicunt̃ superfluitates. Tertio mõ sumit̃ pro hũore ex chilo genito nõ ita p̃ncipalissi' ⁊ a v̾tute itẽto: ⁊ isto mõ oẽs alij hũores a sanguine dicũt superfluitates. Et posset dici ꝙ h̃ sumit̃ hic ꝙ melãcolia est superfluitas: ⁊ ita d3 intelligi de alijs duobꝰ hũoribꝰ alijs a sanguine. Quidã ṽo dicũt q̃rto mõ superfluitates dici de eo q̃d nõ obstãte ꝙ recipiat tẽpatã decoctionẽ. tñ nõ est p̃ncipalr̃ a nã itentũ. Et hoc mõ melãcolia est superfluitas ⁊ non colera: sed hoc magis dicet̃ caplõ sequẽti. Dicit̃ aũt fex boni sanguis: q2 in sanguie bono. iõ apta in fundo residẽ cum a corpore euacuat̃. ⁊ turbulẽta: quia nõ participans luciditate vt sanguis: quia vergens in nigrũ.

Superfluitas q̃tuor dicitur.

B ¶ Nota 2°: q2 melãcolia nãlis est multũ terrea. ⁊ iõ ꝓꝑ frigiditatẽ terreã participat pontico sapore ⁊ q2 digestio est tẽperata p̃ticipat dulci: ⁊ hoc in eadẽ p̃te: nec istud est pro icõueniẽti putandũ. ⁊ ideo h3 saporẽ mediũ inter dulcem ⁊ põticũ per p̃ticipationẽ qui etiã p̃ticipat aliq̃li acetositate. Nã infra dicet ꝙ cõmouet os stõi sua acredine. Et Gal. tertio regiminis acutorũ vult melãcoliã nãlẽ esse acetosam. ¶ Nota tertio necessitatem ⁊ vtilitatem sumi hic proportionabiliter: vt supra dictum est de colera rubea.

¶ Utrũ aliqua vtilitate misceatur melancolia cum sanguine vltra ingrossationem eius. Q̃ó. xviij.

Sed est dubitatio si melancolia miscet̃ sanguini cũ necessitatis pro nutrimẽto mẽbrorũ melãcolicorũ nõ vr̃ ꝙ aliud faciat in hoc: nisi q2 igrossat sanguinẽ ex quo ipsa nõ transit in substantiã mẽbrorũ. Et si sic est cõfortare sanguinẽ ⁊ ingrossare nõ erit vtilitas: vt ꝯ necessitatẽ distiguit̃. ¶ Hic si teneatur via Gal. ꝙ humores sunt alij a sanguie clara est r̃nsio: q2 aliud est nutrire mẽbra ⁊ cõuerti in s̃bam eoꝝ. Et aliud est sanguinẽ igrossare. Et p̃ma est necessitas. s̃cda vtilitas. ¶ Si ṽo dicamus melancoliã nõ conferre ad nutricationẽ nisi alterãdo sanguinẽ imaginandũ est alterari quodã speciali mõ alio ab igrossatione pro quo mõ speciali req̃sito ad nutricationẽ mẽbrorũ melancolicorũ est necessaria melancolia. Et etiã ingrossat̃ sanguis ⁊ ꝯfortat̃: q2 reddit̃ nõ tantũ fluxibilis a melancolia. Sed quia hoc posset ab alio fieri. ideo per hoc nõ fuit necessaria: sed vtilis. Completur autem ista vtilitas cum sanguis in secundas humiditates alias a prima debet conuerti. tunc enim ingrossatur: sed prius q̃3 subtiles transeat indiget subtiliatione.

C ¶ Nota 4° splenẽ ſm cõem viã nutriri. i. voluptuari i melancolia: nõ q2 vere melãcolia conuertat̃ in substãtiã eiꝰ.

D ¶ Attẽdẽdũ etiã vlterius ꝙ inter splenem ⁊ stõm mediat venarũ plures per q̃s hora vicinitatis stõi currit melãcolia ad os stõi ⁊ sui acetositate stimulat os ipsum: ita vt moueant̃ partes motu locali ⁊ inuicez cõfricent̃: ⁊ ꝓꝑ acetositatem magis hanc fricationẽ sentiunt. Sensus autem istius confricationis est fames quã sequit̃ appetitus cibi. Sed de hoc magis vltimo caplõ huius p̃me fen. ¶ Ista ergo est vtilitas excitare appetitum modo dicto. ¶ Item q̃ñ partes stomachi vniuntur ⁊ condẽsantur inuicẽ stõus melius digerit. ergo secundũ iuuamentum est vnire q̃d fit frigiditate ponticitate melancolie. ¶ Et nota bene ex dictis modum ſm quẽ acetosa excitãt appetitum: l3 ad hoc alie cause concurrãt que s̃cdo techni videbunt̃ quare ⁊c̃.

¶ Debes autez scire ꝙ colera rubea que ad chistim transmittitur fellis est illud quo sanguis non indiget: ⁊ illud quod a felle egreditur est illud quo fel non indiget ⁊ similiter colera nigra que ad splenẽ transmittit̃ est illud quo sanguis non indiget: ⁊ illud q̃d a splene egreditur est illud quo non indiget splen: ⁊ quemadmodũ illa colera rubea postrema euigilat virtutem expulsiuam inferius: sic colera ista nigra postrema virtutem appetitiuã euigilat superius. Unde sit deo omnibus meliori factoribus laus.

¶ Nũc ponit quãdã proportionabilitatem inter ambas coleras nãles rubeas scil3 ⁊ nigrã. ¶ Et dicit ꝙ illud q̃d de colera rubea dicit̃ ꝙ mittit̃ ad chistim fellis est illud quo nõ eget sanguis. Et illud q̃d a felle ad intestina mittit̃ est illud quo non eget fel: ita illud de melancolia q̃d mittit̃ ad splenẽ est quo nõ eget sanguis. Et illud q̃d a splene ad stomachũ mittit̃ est illud q̃ nõ eget splen. Et queadmodũ colera que expellitur a chisti mittit̃ ad itestina ad euigilãdũ expulsiuã. Ita illud q̃d mittit̃ a splene ad stõm euigilat appetitiuã. Et de ordine hoc sit laus deo meliori omnibus.

¶ Nota tñ hic non totam coleram qua non eget sanguis mitti ad chistim ſm aliquos: q2 illud q̃d cũ vrina expellit̃ fuit trãsmissa cũ sanguine: q2 eo egebat sanguis. Nã aq̃sitas vrinalis vadit ad renes cũ sanguie nutrituro renes cũ quo est colera causa vtilitatẽ predicte: ⁊ completa vtilitate expellitur per vrinam. fuit ergo de illa qua eguit sanguis. E

¶ Utrũ in chisti s̃p fit colẽa: ⁊ i splene melãcolia. Q. xix.

Sed dubium est vtruz in chisti semper sit colera ⁊ in splene melancolia.

¶ Dicendum ꝙ sic. in dispositione sanitatis. Causa est vt sit continue presens pro necessitatibus ⁊ vtilitatibꝰ dictis. ¶ Attende tamen ꝙ in dispositione preter naturam contingit non mitti coleram ad chistim ⁊ aliquando plus q̃3 illud quo non eget sanguis mitti ſm varias exigentias.

¶ Melancolia vero non naturalis non est ad modum hypostasis ⁊ fecis: immo est ad modum adustionis ⁊ cinereitatis.

¶ Nunc determinat de melancolia nõ naturali. Et primo g̃naliter. s̃cdo diuidit species melancolie nõ nãlis ibi (Melancolia autẽ.) Prima in tres: q2 p̃mo ponit quandã differentiã inter melancoliam naturalẽ ⁊ nõnaturalẽ per quã aliqualr̃ notificatur melancolia nõnaturalis. Scdo declarat quoddam dictum. Tertio ostendit ꝙ melancolia naturalis debet dici hypostasis sanguinis. secunda ibi. (Res nãq3) tertia ibi (Et nec habuit.) Dicit primo ꝙ melãcolia nonnaturalis non est ad modum hypostasis ⁊ fecis sicut naturalis: immo est ad modum adustionis ⁊ cinereitatis.

F ¶ Ubi nota hypostasim significare omnẽ rem grossioris substantie q̃3 residuum aptuz inferius stare in liquido vel fluido ⁊ in eo naturaliter inueniri sicut feces vini dicimus hypostasim eius. Est eñi apta inueniri in vino. Et hoc modo loquendo melancolia naturalis est hypostasis sanguinis. Nõnaturalis vero: l3 sit apta descendẽ in sanguie cuz miscetur secum: tamẽ non est apta in eo naturalr̃ iueniri.

G ¶ Nota s̃cdo melancoliã naturalem cum nõnaturali conuenire in terrestreitate: q2 vtraq3 est humor sanguine terrestrior etiam in naturali dispositione sue forme: sed differũt ex parte complexiõis in actiuis. Nõnaturalis h3 plerũq3 calorem vstiuũ ad modũ calcis ⁊ est oium humorũ pessimus: vt sumitur q̃nto naturalium virtutuz caplõ vltimo.

Differunt etiam ex parte finis: quia per nõnaturalem non potest natura consequi fines in melancolia intentos.

D ¶ Nota tertio q̄ nõ dr̄ melancoliã nõnaturalem esse cinerẽ: q̄ tunc nõ posset esse vehiculum putredinis sed ad modũ vstiõis: idest est facta sicca terrestris nõ ex actiõe nãlis caloris: s3 caloris adurẽtis vel putrefaciẽtis ꝛ icinerãtis. ¶ Nota quarto. non solum per viam adustionis ꝛ putredinis generari melancoliam nonnaturalem: sed aliquando per viam fortis congelationis: vt firmitur. capitulo sequenti: sed quia ista rara accidit: ideo Auicenna tacuit.

¶ Res nãq3 hũide cũ reb⁹ terrestrib⁹ admiscentur: sepat̃ terrestreitas ab eis aliq̃ duoꝝ modorũ: aut ad modũ hypostasis et tale q̃le illud est de sanguine est melãcolia nãlis: aut ad modu3 adustionis qð est cũ resoluit̃ subtile ꝛ spissu3 remanet ꝛ tale q̃le illud est de humorib⁹ est melãcolia supfluens: ꝛ ista qdẽ vocat̃ colera nigra.

¶ Nunc declarat hoc dictum: ꝛ dicit q̄ res humide quãdo miscentur cũ eis res terrestres separat̃ ab eis terrestre aliquo duorum modorũ: aut ad modũ hypostasis: ꝛ tale q̃le est illud de sanguine est melancolia naturalis. Aut p modũ adustionis qð est cum subtile resoluit̃ ꝛ remanet grossum. Et tale quale est illud de omnib⁹ humoribus est melancolia superfluens. Et ista est que vocatur colera nigra.

I ¶ Nota hic q̄ in massa sanguinea que est aggregatu3 ex q̃tuor humoribus est humor alijs grossior ꝛ terrestrior tamẽ nãliter cum sanguine ꝛ tali massa inuẽtus q est aptus descendere infra: pcipue cũ per flobotomiã euacuat̃. Et ibi est hypostasis ꝛ melãcolia nãlis sumendo hypostasim vt sup̃ dicit̃. In eadẽ massa est colera ꝛ flegma ꝛ sanguis: quos aut per adustionem: aut congelationẽ contingit ingrossari ita vt deorsum descendant sed nõ ꝓpter hoc dicũtur hypostases: q2 nõ sunt ita grossa apta naturaliter in tali massa inueniri. Sicut ergo calx aut cinis si proijciat̃ in vino ꝛ vadat ad fundum. non tamẽ dicit̃ fex vini. sic est de ista melãcolia non naturali. ¶ Et ex hoc textu colligitur q̄ absolute nomẽ colere nigre dicitur de ista nonnaturali. ¶ Nota q̄ hic locus est apud Thomã de garbo ꝛ Marsiliũ ꝛ Jacobũ ꝛ reliquos modernos videat̃ hanc habere

K expositionẽ. Tamẽ aliter dicit Dinus. Et est q̄ calor digestiuus epatis nõ cõparat̃ vnquã melãcolie gñande tanq̃3 solitarie gñaret̃: sed qñq3 gñatur nãlis melancolia p digestionẽ per qua3 per se sanguis digerit̃ ꝛ grossum terrestre ab eo separat̃. Et relinquit̃ ibi forma melãcolie non per se intenta a calore illã generante. ꝛ ideo est ad modũ hypostasis. ¶ Et videtur velle Dinus q̄ mã grossa fecalis que per digestionem sanguinis sequestratur: nullũ habet propriũ modũ digõnis. Et ex hoc vr̃ innuere q̄ genito sanguine in pncipio: sed nõdu3 perfecte digesto multe partes terrestres sunt de substãtia suiique tamẽ non sunt in eo cõuenienter cum ad pfectionẽ deductus est: ꝛ calor digerẽs sequestrat illas ptes a residuis: ꝛ in illis resultat merito cõplexionis prius in eius existẽtis forma melancolie nõ per se intẽta a calore naturali digerẽte. Et hoc est cõmune omnibus veris fecibus q̄ prius q̃3 sint separate sunt de essentia eius cuius sunt feces. Et cum hoc modo videtur cõcordare ea que hic dicuntur de colera ꝛ flegmate q̄ non habẽt hypostasim. ¶ Antonius autẽ vult q̄ melancolia nõ habet formã vnam nec est perfectum mixtũ: sicut nec alie proprie feces. Et ideo Auicẽna nõ posuit cãm suã formalem i capl̃o sequẽte. ¶ Ipsa enim nõ generat̃ sed sequestratur in epate q2 erat pars chili inepta in epate recipere digestionẽ. Nã omnis pars que in epate digeritur aut digerit diminute: ꝛ sic est flegma: aut superflue ꝛ sic est colera: aut temperate: ꝛ sic est sanguis. Sed nulla est que per digestionem conuertat̃ in melancoliã. imo melãcolia est ps feculenta que effugit sua terrestreitate digestionẽ in epate: ꝛ per sanguinis digestionẽ ab eo separata. ¶ Et h̃ vult Gale. scðo naturalium virtutum. cum dicit. Q, enim sufficienter grossum ꝛ terrestre finaliter effugit transmutationem que in epate ad seipsu3 trahit splen. Et ideo vult Antonius in isto passu q̄ id qð sequestratur a calore naturali per modum hypostasis non est vere mixtũ. Sec hic modus non est tã proprius cũ his que dicuntur hic q̄ colera nõ habuit hypostasim ꝛ simil'r flegma habuit hypostasi3.

¶ Et neq3 habuit hypostasim nisi sanguis. Ex flegmate. n. pp sui viscositatẽ nihil descẽdit sicut ex oleo. Et ex colã rubea pp sui subtilitatẽ ꝛ sue terrestreitatis paucitatẽ ꝛ sui motus assiduitatẽ: ꝛ ppterea q̄ illud qð de ea a sanguine sepat̃ in corpore est parum non descendit res de q̃ sit curandũ: neq3 etia3 cum separatur morat̃ nisi parũ. sed putrefit aut a corpore expellit̃: ꝛ cum putrescit eius subtile resoluit̃ ꝛ spissum remanet ꝛ fit colera nigra adusta ꝛ nõ hypostasiua.

¶ Nunc declarat vnum supradictum: scilicet melancolia est hypostasis sanguinis. Et dicit q̄ non habuit ex humoribus hypostasim nisi sanguis. Quonia3 flegma ꝛ si per se inueniatur: tamẽ propter sui viscositatem nihil ex eo descendit: sicut nec ex oleo. Colera vero rubea non habuit hypostasim propter paucitatem sue terrestreitatis ꝛ subtilitatem ꝛ motus assiduitatem. Et quia quod de ea separatur ex sanguine est modicum. ideo etiam non descendit res de qua sit curandum. nec etiam cum separatur moratur nisi parum. immo putrefit ꝛ ipsius subtile resoluitur ꝛ residuũ remanet colera adusta non hypostasiua. ¶ Ex hoc ergo patet quare dicitur hypostasis sanguinis.

¶ Hic nota q̄ flegma non est commixtum sanguini quia non habet rem terrestrem aptam descendere ꝛ subsidere. L Et hoc accidit propter flegmatis viscositatẽ propter quã terreum etiam si esset prohiberetur a descensu. ꝛ exẽplum de oleo itelligat̃ puro ꝛ mũdo. nã nouo descẽdit amurca.

¶ Nota secundo q̄ colera etiam pura propter causas dictas non habuit hypostasim naturaliter cum per se ponit̃ partem que sit apta descẽdere. si tamen sit aliqua talis est ita modica q̄ non curatur de ea propter causas dictas. M

¶ Nota tertio q̄ in sanguine capiẽdo sanguinẽ pro massa sanguinea: non inuenitur tale grossum aptum descendere quod est melancolia naturalis. Illa ergo est fex sanguinis sumendo sanguinem. ¶ Uel secũdo potest dici fex sanguinis sumendo sanguinem pro quarta substãtia. quia et si a tota massa separetur. tamen denominatio fieri debet a pluri vel nobiliori quod est sanguis. ¶ Uel tertio cum aliquod grossu3 residet in aliquo aggregato quod per opus digestiue separatur. communiter illud dicitur fex optimi digesti: sicut fex dr̃ vini non spume vel vaporũ q ascẽdũt. N

¶ Utrum colera cum putrescit: eius grossum fiat melancolia. Questio. xx.

Hic tamen cadit dubitatio vtrum colera cũ putrefit semp fiat eius grossum melancolia. Et non est dubitãdum coleram posse putrefieri. nulla eius parte cõuersa ad alterius humoris formam. ꝛ ita ea non conuersa ad melancoliam. Sed tunc accidit incineratio: vt fit in tertiana interpolata in qua colera que in vno paroxysmo mouetur incineratur non transeundo ad alium humorem. Contingit tamẽ ex aliqua tali putredine remanere melancoliam. Nam eadem res potest diuersimode putrefieri ꝛ per diuersa media ad incinerationem peruenire ꝛc̃.

¶ Melancolia aut que est superfluens. alia est que est cinis colere et quod de ea aduritur que est amara inter quam tamen et coleram rubeam quam adustam vocamus existit differentia: quia illa est colera rubea cui cinis hic fuit admixtus: hec vero non est nisi cinis per se cognitus cuius subtile fuit resolutum.

¶ Dic specialiter de melancolia non naturali determinat ponendo suos diversos modos. Et dividitur in duas. Nam primo species melie determinat vel declarat. Secundo comparat eas in malitia. ibi. (Male igitur.) Tertio ponit epilogum. ibi (De igitur.) Prima dividitur in quatuor secundo numerum quatuor humorum ex quorum adustione potest melancolia fieri. ibi secunda (Alia est que) ibi tertia (Alia est) quarta ibi (Alia est). ¶ Dicit primo quod melancolie preter naturam. Alia est que est cinis colere. et illud quod est adustum de colera. Et quod hec differt a colera adusta de qua supra dicitur quod est species colere rubee. quia illa est colera cui hic cinis quem dicimus melancoliam est admixtus. sed ista de qua hic loquimur est cinis per se cognitus et per se acceptus.

A ¶ Ubi nota. quod colera rubea cui miscetur melia colica adusta dicitur colera preternaturalis per extrinsecam mixtionem ut supra dicitur. Sed hec imaginamur tantum adustum ingrossatum. quod cum illa colera non est mixtum sed per se stans et illud est melancolia de qua noster sermo.

B ¶ Nota secundo quod hec melancolia non est absolute cinis tunc. n. non esset humor nec febris nec putredinis vehiculum. ut sunt mixtus per quarti capitulo de fmoe universali putridarum febrium: sed est humor genitus ex parte terrestriori alterius humoris.

¶ Nota tertio. hanc melancoliam esse amaram attestantem colere ex qua generatur.

¶ Nota ultimo. licet ista sit minori caliditate participans naturali et fortassis actuali quam colera tamen et potentiali et ut valde qualis est in calce plus humore colerico participat.

¶ Alia est que est cinis flegmatis: et quod de eo adustum fuit: et si flegma valde subtile et aquosum fuerit eius cinis erit salsus: et si non trahit ad acredinem aut ponticitatem.

¶ Notificat secundam speciem dicens quod alia est que est cinis flegmatis et tale flegma si fuerit aquosum hec melancolia est salsa. Et si fuerit grossum sapor est acetosus et ponticus.

¶ Utrum melancolia facta ex flegmate subtili saporem salsum habeat. Questio. xxi.

Hic cadit dubium cum melia facta ex flate subtili possit ita esse grossa: sicut facta ex grosso quare hec saporem salsum et alius acetosum aut ponticum. ¶ Dic dicendum causam esse diversitatis modum mixtionis partium subtilium tam de natura aque quam terre: que vaporabiliter per corpus sunt disseminate. Unde non obstante quod sint eque grossi quo ad totalitatem. tamen habent partes universaliter mixtas. Et hoc supra in flegmate salso tetigi.

C ¶ Nota secundo ex flegmate grosso non solum per adustionem: sed etiam per congelationem expresso humido melancoliam generari. et talis est maxime pontica etc.

¶ Alia est que est cinis sanguinis: et quod de eo est adustum: et hec quidem est salsa ad paucam trahens dulcedinem.

¶ Notificat melancoliam sanguineam dicens quod alius est cinis sanguis et illud quod est adustum ex eo. et hec est salsa trahens ad paucam dulcedinem. ¶ Causa salsedinis est mixtio cineris subtilis cum aqueo subtili dulcedini parato in eo ex quo generatur. et hec per adustum et cinerem intelligamus et supra non verum cinerem.

¶ Alia est que est cinis melancolie naturalis que si subtilis fuerit erit eius cinis et quod de ea adustum est valde acre: sicut acetum quod cum super terre faciem cadit ebullit: et eius odor est acris a quo musce fugiunt et alia: et si grossa fuerit minoris erit acredinis cum ponticitate pauca.

¶ Notificat hec meliam melancolicam dicens. Quod alia est que est cinis melancolie naturalis: et primo quod est adustum ex ea etiam hec melia naturalis si est subtilis. tunc eius adustum est valde acre: sicut acetum quod cum supra faciem terre proijcitur bullit et est odoris grauis ita quod ab eo fugiunt musce et alia animalia. Si vero melancolia naturalis fuerit grossa tunc eius adustum est minus acre.

¶ Et tu hic considera quod divisit melancoliam et flegma in subtilem et grossam et non alios humores quia in alijs non tanta invenitur diversitas non quod etiam dividi non possunt.

D ¶ Nota secundo quod melancolia melancolica subtilis bulit supra faciem terre eo quod habet aliquid de natura calcis et calore inter omnes alios humores valde. quod sui subtilitate penetrat in porositates terre. et suo acutissimo calore dissoluit aliquid grossa ibi inventa et ad naturam vaporis deducit. quod ascendentia faciunt ampullas cum sono. Et ideo dicitur quod bullit. et ideo et acetum illum facit bullitionem supra terre faciem sui subtilitate penetrando interiora et strictas vias et faciendo sursum pter levioris ibi inventas ascende. Existimandum est aut alias species colere nigre: puta illam que fit ex adustione colere citrine sibi causam posse ebullitiones facere.

¶ Propter quid acetum obstracosum emollit: carnes vero exiccat. Questio. xxij.

Sed incidenter dubitatur de aceto quare infusa in eo ostracosa emollit carnes vero exiccat.

¶ Dic dicitur a Marsilio veriorem causam esse: quia siccando ossa ea ad dissolutionem et separationem preparat. Rasio Marsilij.

¶ Secundo quia partes ossis et poros qui parvi sunt penetrat aceti pars subtilior que remollit: sed pars grossa aceti valde frigida non penetrat quia illa est exiccativa.

¶ Sed ego puto nullam istarum esse causam veram. sed quia acetum habet vim exiccandi minori siccitate quam inventa sit in osse: et maiori quam sit in humiditatibus carnis. Ideo illa mollit et carnes exiccat. mollit aut ossa magis quam aqua et magis penetrat. Rasio propria.

E ¶ Ultimo nota quod melancolia facta ex grossiori melancolia propter grossius et terrestrius esse suum humidum minus participat acetositate. et aliquid habet ponticitatis etc.

¶ Male igitur colere nigre species sunt tres. colera rubea cum aduritur et eius subtile resolvitur. et due alie divisiones quas post eam diximus. Melia vero flegmatica est tardioris impedimenti et malitie. et melia colerica est que est fortioris malitie et velocioris corruptionis: verumtamen est susceptibilior curationis quam illa. De alijs vero duabus divisionibus que magis acris est deterior existit. Si tamen in eius principio auxilium presto fuerit citius medicationem recipiet. Tertia vero que minus super terram ebullit: et nimius membra penetrat tardius perimit: sed ad resoluendum et ad maturandum et medicationem recipiendum magis est effrenis.

¶ Hec igitur sunt species humorum non naturalium et superfluentium.

¶ Dic comparat species illas in malitia dicens. Primo quod species male colere nigre sunt tres. Una per adustionem colere: et due ultime nominate facte: scilicet per adustionem melancolie.

¶ Dicit secundo quasi assignando causam dicti quod melancolia flegmatica est tardiora impedimenti et malitie quam iste tres docte statim. Et ideo non dicitur mala colera nigra licet sit preter naturam quia in genere illo non est valde maliciosa. Et ita intelligas de melancolia sanguinea quod non sit valde maligna. ¶ Dicit tertio. quod melancolia colerica est illa de omnibus tribus que est fortioris malitie. Et sic ve-

locioris corruptionis: q2 velocius corrumpit id qđ tāgit: sed est susceptibilior curatiōis ꝙ̃ relique due species quarum impedimentū est tardius ⁊ ipsa eadem est occultius maliciosa: ⁊ facit citius impedimentum: sed citius curationis est susceptiua. ¶ Dicit quarto. ꝙ de alijs duabus partib⁹ diuisiōis. s. male colere nigre illa que est magis acris existit deterior: sed in principio si auxiliū fuerit p̄sto citius recipit medicinaʒ. ¶ Dicit quinto ꝙ tertia. s. de malignis que minus est acris ⁊ minus super terrā bulit que est fcā per adustionē melācolie grosse est tardior in ip̄imēdo: sʒ est magis effrenis ad resoluēdū ⁊ maturādū ⁊ recipiēduʒ medicationē. ¶ Ultimo dicit epilogando circa totū dictū ꝙ hec dicta sunt spēs humorum naturaliū ⁊ p̄ter naturā.

f ¶ Circa p̄mū dcm̄ cōsidera ꝙ quāuis omnis spēs colere nigre aduste sit mala. tamē in hoc genere ille dicunt̄ male que sunt maiori malignitatis: sicut dicim⁹ malos esse scorpiones septem nodorū in cauda. nō q2 reliqui nō sint mali. Ita hic ille tres species dicte dicunt̄ male in genere suo p̄ter nām. Sed flegmatica ⁊ sanguinea q2 minus sūt maligne nō dicunt̄ male melie p̄ter nām ad sensum dictum.

g ¶ Nota scđo ꝙ q2 in flegmate multuʒ aque permiscetur ideo prohibetur ne fumus terreum cum aduritur tantam vstiuam caliditatem recipiat: sicut videmus ꝙ quorūdaʒ lignorum calidorum: vt ficus est cinis acutior ꝙ̃ lignoruʒ frigidoruʒ: vt salicis. Hec est ergo causa quare non valde maligna est melia flegmatica. ⁊ ita dicimus de sanguinea. ¶ Et hec eadem est causa quare tardioris impedimenti.

h ¶ Circa tertium dictum nota ꝙ cōmuniter cineres reruʒ calidarum aliorum paritate supposita sunt calidiores: sicut ligni ficus ⁊ salicis dictum est. lʒ non seruata paritate in tempore applicandi ignis contingat contrarium. vt patet de calce ex lapidibus facta ⁊ cinere arborum: ⁊ patet de cinere fullonum. Quia igitur melancolia colerica est quasi cinis calidissimu humoris scilicet colere ru. adustei ideo ipsa inter species melancolie est calidior ⁊ perniciosior ⁊ velocius corrumpit. ⁊ quia subtilior susceptibilior est curationis posita paritate ex parte morbi: quia humor subtilior facilius euacuatur. Et ex similibus causis potes intelligere cōparationē mēie melācolice subtilis ⁊ grosse.

i ¶ No. 4. ꝙ colera ꝑinaria q2 venenositate p̄cipat videt̄ debē dici q̄libet melie specie deterior lʒ forte ea si adurat̄ ⁊ ad meliam p̄ueniat forassis p̄t dici ꝙ sit melia deterior. ¶ Nota vltimo. ꝙ melancolia potest fieri preter naturaʒ per aliorum humorum admixtioneʒ: sed quia hoc erat totiens dictum de alijs tanꝙ̃ notam reliquit Auicenna.

2° elemē
toruʒ et
Hipp. in
lib. đ nā
hūana.

¶ Inquit Gal. qui dixit ꝙ humor naturalis solummodo est sanguis: ⁊ alij humores sunt superfluitates quibus nō eget: non dixit verum.

¶ Ista est scđa pars principalis capituli. in qua Auicen. quasdam dubitationes circa humores remouet. Et diuidit̄ in quattuor. Primo remouet vnum dubiuʒ. scđo secundum. tertio tertiū. quarto se excusat a solutionib⁹ quarundā dubitationū de humoribus. ibi scđa. (Sūt aūt) ibi tertia. (Et sunt qdā) ibi q̄rta (Adhuc. Quidā.) ¶ Prima in duas. Nā p̄ ponit Galenus positionē circa p̄mū dubiuʒ. secundo rationes eius ibi (Si enim solus). ¶ Dicit p̄mo Gale. dixisse ꝙ qui dicit ꝙ solus sanguis est humor naturalis ⁊ alij sunt superfluitates quib⁹ nō eget nō dixit ver̄.

k ¶ Nota ꝙ p̄mo hic esse dubiū. Utrū solus sanguis est humor nālis. ⁊ respōsio Galeni est ꝙ nō. ⁊ hoc scđo elemētorū.

l ¶ Nota secundo ꝙ de materia nutritionis membrorum tres inuente sunt positiones. ¶ Una est Aristotelis ab eo intelligenda primo de historija/tertio ⁊ decimosexto capitulis. ꝙ inter humores primos nullus est qui sit in nutrimentum aptum per actionem caloris conuerti in substantiam membri nisi sit sanguis vel prius in sanguinem conuertatur quod dicitur propter flegma naturale. ¶ Et ista positio est bipartita. nam quidam dicunt ꝙ in corpore mere naturaliter disposito cum sanguine: sanguis habet suas partes difformes: quasdam grossiores quasdam subtiliores proportionatas colere ⁊ melancolie. Et hanc diuersitatem dicūt sufficere ad hoc vt membra tam diuersarum complexionum ex eo generentur ⁊ nutriant̄. ¶ Et potest quo ad hoc quod dicitur coleras non esse actu in venis colligi ab Auerroi secundo colliget. capitulo secundo. Et s̄m hoc dicunt neq̃ coleram neq̃ melācoliam preparare sanguinem ad nutriendum: immo non habere nisi iuuamenta que dicuntur de colera in felle ⁊ melācolia in splene. ¶ Secundi dicunt ꝙ cum sanguine in corpore naturaliter disposito miscetur colera ⁊ melancolia. ⁊ ꝙ ideo miscetur quia oportet sanguinem ab eis alterari ad hoc vt fiat conueniens materia diuersorum membrorum. Et s̄m hoc dicunt ꝙ licet non fiant partes membri. tamen sūt ad nutricationem necessarij. ¶ Tertia via est Gal. ⁊ Hippocra. narrata secundo elementorum. ⁊ est quia quilibet quattuor humorum cum alijs miscetur a calore naturali. ⁊ tandem s̄m partes conuertitur in substantiam membri. Et omne membrum quattuor humoribus nutritur. sed tamen optimum ⁊ aptissimum humorem esse sanguinem. ¶ Et videtur Gale. ꝙ vtraq̃ vltimarum viarū teneri potest. Et ꝙ ratio non potest demonstrationem afferre super alteram viarum. Unde secundo elementorum de hoc dixit. Non est simpliciter possibile demonstrare verum hoc in primis elemētis. ¶ Uterq̃. n. sermo habet quid propriuʒ ⁊ probabile. Sed tamē via tertia narrata videtur sibi verisimilior propter rationes quas statim faciet Auicenna. Et s̄m hanc viam exponendo textum quoniam est narratiuus opinionum Galeni. Dicēdum est intelligi ꝙ ille qui dixit ꝙ solus sanguis est humor naturalis. i. aptus in substantiam membrorum conuerti per actum virtutis nutritiue non dixit verum. q2 etiam alij sunt materia restaurationis deperditi. ¶ Tenētes autē primam viam absolute dicunt Gal. non vere dicere: vt potest ab Auer. Gal. reprehendēte colligi loco allegato. ¶ Tenētes autē viam mediam volunt verba Galeni: vt hic ab Auicēna scribūtur: ⁊ mentē Aristotelis saluare. Et distinguūt de humore naturali ꝙ aliquis est naturalis q2 aptus vt per actionē caloris nālis in substantiā membri conuertat̄. Et h̄ modo reliqui humores a sanguine nō sunt nāles. ¶ Scđo mō dicit̄ humor nālis. q2 nature conueniēs pro finibus dictis ⁊ necessarius pro nutricatione nō q2 ipse nutriat: sed q2 preparat sanguinē ad hoc vt nutriat: vt supra dī. Et hoc modo alij humores a sanguine sunt nāles. Et hāc dicūt Auic. hic ⁊ Gal. intelligere. ¶ Ego aūt cū Galeno quālibet triū viarum puto esse ꝓbabilē. Sʒ sequēdo viā Galeni oportet dicē non quālibet colerā rubeā naturalem esse multe amaritudinis. tūc enim sanguis ꝑ flobotomiā a mēbris colericis euātus: sicut pulmone ⁊ corde esset amar⁹ qđ repugnat experiētie. Et in h̄ sum contētus de cōmuniter dictis an solus sanguis inter humores primos nutriat.

¶ Si enim solus sanguis esset humor qui membra nutrit omnia in suis complexionibus ⁊ essentijs similia forent. os nāq̃ carne durius nō existit nisi quia sanguis cui substantia dura melancolica fuit admixta ipsum nutriuit neq̃ cerebruʒ mollius est carne nisi q2 sanguini qui ip̄m nutriuit subā mollis flegmatica fuit admixta.

¶ Nunc ponit rōnē ad Galeni positionē cōfirmandā. Et diuidit̄ in tres. Nam p̄mo ponit vnam rōnē. scđo secundaʒ. tertio remouet instantiā. ibi secūda (Ipsum quoq̃ sanguineʒ). ibi tertia. (Aq̄ntas namq̃). ¶ Prima ratio est ista

Si solus sanguis nutriret omnia mēbra essent similia in suis cōplonibus ⁊ essentijs. Cōsequēs manifeste falsū ⁊ cōsequentia tenet per hoc q nō videt fuisse os durius carne nisi qa sanguini qui ipsū nutriuit substātia dura melancolica fuit sibi cōmixta. Et cerebrū nō existit mollius carne: nisi quia sanguini qui ipsum nutriuit fuit mixta substantia
A mollis flegmatica. ¶ Ubi nota hāc rōnem sumi scdo elementoꝝ. Nota q hanc Gal. voluit esse demonstrationem vt ꝑdicitur: sed vult Gal. q cū natura sit docta ⁊ facere ⁊ nutrire ⁊ habeat nutrire mēbra diuersarū cōplexionū ⁊ diuersorū modoꝝ substantie habeat etiā materias istis mēbris ꝓportionatas. vt melancoliā ossibus flegma neruis ⁊ cerebro. verisimilius est ipsam vti pro vniuscuiusqꝫ mēbri generatione ⁊ nutrimēto illi mēbro ꝓportionato ⁊ nō
B vnico humore pro omnib⁹ mēbris. ¶ Nota scdo. Gal. voluisse nō tm̄ istos alios a sanguine alterauisse sanguinē vt sit cōueniēs materia nutricationis determinatoꝝ mēbroꝝ sed cōuerti in substātiā eorū: sicut sanguis. Et ideo eius secūdo viā dicimus intelligi solū sanguinē nutrire qꝛ nullū alium humorē nutrire. ¶ Sed illi de secunda opinione su prapposita exponunt ad hūc sensū q ex hoc q mēbra sunt diuersarū cōplexionū ⁊ modorū substantie. Sequitur q fuit opportunū alios humores sanguine misceri ad alterādū ⁊ preparandū sanguinē pro nutrimēto mēbrorum. Et ideo sanguinem non nutrire solū .i. nō cōmixtum cū alijs. vel .i. non solum ad nutritionem concurrere. ¶ Nota tertio. istam propositionem os nāqꝫ carne ⁊c̄. Nō intelligi sic q nō sit alia causa. quare os est durius carne nisi ista. Nā efficientes ⁊ finales sunt multe: ⁊ qbus magis dꝫ attribui effectus. vt sumit scdo physicoꝝ. ab Arist. Sed vult q sine hac diuersitate in causa materiali natura nō fecisset hāc dōiam in modo substantie inter mēbra. ⁊ precipue in principio generationis cū agens videtur vnum. vt infra caplo de virtutib⁹ naturalib⁹ ministrātis. ¶ Ex quo intelligit q lra dꝫ sic suppleri. os nāqꝫ carne durius non existit: nisi qꝛ sanguis cui substantia dura melancolica admixta fuit nutriuit. ⁊ supple ex tali generatum est.

¶ Ipsum quoqꝫ sanguinē alijs inuenim⁹ admixtū hūoribus q ab eo separant. Cū .n. extrahit ⁊ ordinatū ponit i catin visu discernit: qd̄ separat in partē q̄ est sicut spuma: ⁊ ē colera rubea: ⁊ partim que est sicut fex ⁊ res turbida. ⁊ ē melancolia: ⁊ partem que est sicut albumen ouorū ⁊ est flegma: ⁊ partē aquosā que est aquositas cuius superfluitas in vrina euacuatur.

¶ Nunc ponit rōnem secundā. Et est talis sanguis in venis est admixtus alijs humoribus. Igitur alij cū sanguine nutriunt. Cōsequētia tenet. qꝛ nō videt alia ratio: quare sunt admixti. Et assumptū patet visu cū per flobotomiā sanguis euacuat. Separat enim in partē spumosam que est colera. ⁊ in partē grossam nigrā que est melācolia ⁊ partē que est sicut albumē ouorū ⁊ est flegma. ⁊ partem que est
C aquositas cuius superfluū in vrina expellit. ¶ Nota ergo primo rationē Gal. sumptā ab Hippocrate abbreuiari. secundo elementorū. Hoc mō si homo esset ex vno humore tm̄. sequeret q aliqn̄ possemus ipsū in aliqua dispōne cū illo tantū vno reperire. Modo hoc repugnat experientie cū in hora oī anni ⁊ omni etate ⁊ oī vena sanguis qui inuenitur inueniat cōpositus ex flegmate colera melancolia ⁊ sanguine vero. Et hec ē ratio tm̄ est probabilis. Nam pōt dici q cōsequentia nō valet. qꝛ alij humores sunt necessarij ꝓpter alias vtilitates supra dictas ⁊ spiritus inueniunt in corpore de necessitate. ⁊ tamen non sunt materia restaurationis. Et ꝫm opinionē mediā sequitur ex hoc antecedēte dictū q illi humores sunt necessarij ad nutricationē ad sensum suū. ¶ Prima vero opinio in hac rōne concedit q in omni dispositione corporis naturali reperitur in sanguine partiū diuersitas inter grossū ⁊ subtile. Sed negaret grossum esse melancoliā. ⁊ subtile colerā. Licet iste due partes sanguinis sint in potētia colera ⁊ melācolia. Et sic cōcedit q in sanguine est colera ⁊ melācolia. Isti tamē duo humores nō sunt elemēta sanguinis. qꝛ lꝫ elemēta sint in potētia in eo cuius sunt elementa. tamē nō conuertit q omne existens in alio in potētia sit eius elementū. Et in hoc dicit secundo colliget Auer. deceptū esse Gal. ¶ Nota vltimo ex hac parte communiter cōcipi q aquositatis vrinalis vna pars mittitur cum sanguine ad venas. alia ad vesicam. ¶ Sed hic dubium est vtrum in corpore optime sano contingat. ⁊ videbitur in capitulo sequēti.

¶ Aquositas nāqꝫ nō est ex humoribus solidis neqꝫ ē nisi ex eo qd̄ bibit ⁊ nō nutrit: neqꝫ est necessaria nisi in nutrimēti attenuatione ⁊ penetratione. hūor nāqꝫ est qd̄ ex eo qd̄ bibitur ⁊ comedit ē nutriēs. Qd̄ aūt dico nutriēs volo itelligi q est in potētia simile corpi. Qd̄ aūt in potētia corpis .s. humani sil'tudinē hꝫ est corpus cōmixtum non simplex. Et aqua quidē est simplex.

¶ Nunc remouet instantiam. Posset quis dicere ex hac ratione tua. sequeretur q aquositas etiā esset humor. Et sic primi humores fuissent quinqꝫ nō quattuor. ¶ Respōdet ergo dicendo q aquositas nō est ex humorib⁹ fixis .i. naturalibus ad sensum dictum in principio capituli. Et non est nisi ex eo qd̄ bibit ⁊ nō nutrit ⁊ nō est necessaria nisi in attenuatione nutrimēti ⁊ penetratione. ¶ Et ratio dicti est: qꝛ humor hoc modo sumendo humorem pro naturali nō est nisi ille qui factus est in corpore ex eo qd̄ comeditur ⁊ cū hoc est nutriens. Et per nutriēs intelligo illud qd̄ est in potentia simile corpori humano. Qd̄ autem est in potentia simile corpori humano est corpus cōmixtū vera mixtione nō simplex per carentiā vere mixtionis: ⁊ aqua .i. aquositas vrinalis est hoc modo simplex: quia nō mixta vera mixtione. ¶ Nota ergo hic aquositatem esse humorē primū sumendo humorē primum pro omni humore vel liquido corpore imediate in nobis ex chilo genito vel ad talem reducibili. sed non est humor hūorosus vel fixus: qꝛ isti sunt humores imediate ex chilo generabiles nō ꝫm totū suum genus superflui. Nam aquositas ꝫm totū genus est superflua: ⁊ hec supra pro parte habuisti. ¶ Nota secundo: cū dicitur. Neqꝫ est nisi ex eo quod bibitur. Iste textus dupliciter exponitur. ¶ Aliqui enim dicunt q aquositas ꝓ maiori parte non est nisi ex eo qd̄ bibitur non q non fiat aliquādo ex cibo. ¶ Uel secūdo posset dici. q potus sub hac ratione nō habet conuerti in substātiam corporis cū aqua sit potus ⁊ non nutriat. Uult ergo Auicēna dicere q quia aliquando aquositas vrinalis debita est ex aqua que bibitur ⁊ aqua est simplex. Ex hoc arguimus q etiam debita alia aquositas vrinalis non nutrit quomodocunqꝫ tamen exponatur. concedendum est ex cibo scdm partem in epate generari aquositatem vrinalem. Et ex hoc patet vrinalem aquositatem aliquam generari in epate hora generationis humorum: ⁊ aliquā nō generari: sed prius assumi in potum. nam simplex aqua cum bibitur ⁊ postea mingitur non generatur nec per primam nec per secundam digestionem. imaginabile etiam esset aliquam aquositatē vrine expellendam generari in stomacho ⁊ mitti ad epar grā tia subtiliationis chili.

Secūda h⁹ doc. scunda sum. prima. c. 9.

D

¶ Utrum simplex nutriat. Questio. xxiiij.

Sed hic solet dubitari vtrum simplex nutriat? ⁊ videtur q sic. qꝛ in tam modica quātitate potest sumi vt alteretur ⁊ assimilet agenti q nō

habet in textu. ¶ Dicit q̄ simplex nõ est nutrimētū corpo
ris nec verū nec futurū. Nā quõcūq̄ capiat nutrimētū ip/
sum per actionē caloris corpis nr̄i est aptū transmutari in
sub͠am corpis siue p̄ vnā siue p̄ plures trāsmutatiões. Sed
a calore nr̄i corpis nullum simplex põt isto mõ alterari. Et
cū dr̄ q̄ in tā modica quātitate põt sumi. Dicit negādo de
similitudine dimoda: sed bene verū est de silitudine in gra/
dibus qualitatiuis elemētarib⁹. in quarū qualitatib⁹ sim
plex est receptū. sed non agunt alie dispões ad formā mē
bri vel humoris reqsite: q2 patiēs nõ est susceptiuū earū:
z actus actiuo℞ recipiuntur in patiente disposito zc̄.

¶ Utrum semper aliquid de aquositate vrinali cum sangui
ne vadat. Questio. xxiiij.

Sed dubitat vtrū semp aliqd de aquositate vri
nali vadit p̄ venas cū sanguine. Et
vr̄ q̄ sic. ℣ Prīo q2 semp in flobothomijs appet aquositas.
℣ Scd̄o. q2 illa est vtilis ad subtiliandū sanguinē. ℣ Ter
tio. q2 videmus oē corp⁹ cū laborat forti exercitio sudaret
s3 sudor est aquositas sanguinis cui pus colericū est admi
xtū. ergo in oī corpe cū sanguine est aquosita. ℣ Quarto:
q2 aliter nõ possemus per vrinā sup dispositionē sanguinis
z humo℞ qui sunt in venis significare. ¶ In oppositū vr̄
mēs Gal. scd̄o nāliū vbi vult q̄ a seris mundū op3 esse aia
lis corpus t mõ sero maxie assimilat aquositas vrinalis q̄
ab isto d3 eē mūdū corpus. Ergo in dispõne optīe sana nõ
f trāsit h̄ aquositas cū sanguie. ¶ Pro dubio nota q̄ aquo
sitas ad hoc est necessaria vt nutrimētū per strictas venas
trāseat. Na3 in epate op3 q̄ trāseat a ramis vene porte ad
venam chilis que est in gibbo vie ille sunt strictissime post
epar. sunt ēt vene capillares in mēbris dissennate q̄ val/
de stricte sunt per q̄s ēt op3 nutrimētum trāsire. Sed diia
est: q2 per venas epatis op3 multū nutrimētū transire z ci
to: sed per alias capillares in mēbris intētas paucus z tar
G de trāsit vt itcru3 conuertat ad mēbro℞ nām. ¶ No. scd̄o
Opi. duplex ad qõnem. p̄pter hec p̄ncipia duas esse opiones in qõne nr̄a. ¶ Una
dicit q̄ in corpe tēperato nulla ps aquositatis trāsit ad ve/
nas post epar nisi ad illas q̄ ad renes ducunt. Hoc p̄bant:
Pri'opi. q2 talis est sanguinis infectiua: z talia nõ debēt esse in cor/
pore tēperato. Et hoc dicūt voluisse Gal. scd̄o nāliū virtu/
tū. loco allegato qd̄ op3 sanguinē esse mundū a seris. Nec
valet argumentū sanguinē post epar op3 per strictas vias
trāsire. ergo indiget aquositatis subtilitate. Nā nõ trāsit in
tanta quātitate quāta in epate. Nec op3 ita velociter trāsi
re z cū hoc h3 colerā ip̄m subtiliātē. Q₃ aūt inuenit aquo
sitas in sanguine p̄ flobothomiā extracto est in corporib⁹
nõ tēperatis. Etiā flegma cū subtile fuerit aquositati simi/
lat qd̄ flegma h̄n cū sanguine permiscet. ¶ Ex quo p3 q̄
vrina tēperate quātitatis ad suā aquositatē nõ imediate si
gnificat sup dispões mēbro℞ alio℞ ab epate z vijs vrine.
Cõtingit tn̄ in corpe nõ tēperato in venis cū sanguie aquo
Secūda opi. sitatē misceri. ¶ Scd̄a opinio dicit q̄ in quolibet corpore
nāliter disposito aliqd aquositatis transit cū sanguine per
venas p̄pter necessitatē subtiliationis: sed illud nõ op3 in
in corpe inculpate sano esse notabile. z hoc sufficit Gal. lo/
co allegato: q̄ sanguinē op3 esse mundū a seria. i. nõ nota/
biliter cū illis permixtum. z hic scd̄s modus facilius sal/
uat apparentias. z p3 quõ argumenta soluant.

¶ Sunt autem quidam hominū qui opinantur
corporis virtutē sanguinis sequi multitudinē
z ipsius debilitatem sequi eius paucitatē.

¶ Nunc Aui. remouet scd̄m dubiū circa mām de humori/
bus: z duo facit. Primo ponit errorē. Scd̄o remouet ibi se
cūda. (Sed nõ est ita.) De p̄ma dicit: q̄ qdā sunt hoium q̄
existimabāt fortitudinē v̄tutis sequi multitudinem sangui
h nis z debilitatē sequi paucitatē. ¶ Circa qua3 partē nota
q̄ forme aiato℞ limitāt sibi determinatas corpo℞ quāti/
tates cū qb⁹ optime finē suū cõsequunt. Nec alia de cā p̄n
cipaliter musca est parua z elephas magnus. ¶ Ex hoc
seqtur q̄ in recessiue a tali quātitate siue versus plus. siue
versus minus nõ est q̄titas ita p̄portionata ad finē conse
quendū: sicut in illa alijs existētib⁹ p̄portionatis. ¶ Nota I
Fortitudo v̄tutis dup' scd̄o q̄ v̄tutis fortitudo q̄dā est p̄seuerans q2 apta p̄seuera
re: z q̄dā presens nõ apta perseuerare. ita dicit p̄mo affo.
cõmē. 3. a Gal. ¶ Nota tertio q̄ in augmēto quātitatis vl
tra mensurā forme aialis proportionatā vsq3 ad qd. q̄da3 K
sunt v̄tutes que ad presentiā fortificant. Istud p3 de gigan
tib⁹ vel illis p̄portionalē quātitatē habentib⁹. de qbus nõ
est dubiū q̄ nõ habēt illā mediocritatē quātitatis quā sibi
forma humana p̄portionatissimam limitat. qui tn̄ quo ad
multos actus in fortitudine excedunt mediocres. ¶ Nota L
q̄rto q̄ hoc nõ obstante ipsi hoc modo recedētes nõ sunt
apti tāto tēpore in suo robore p̄seuerare: sicut mediocres:
hoc notat experiētia: q̄ adueniente senectute incidunt ma
las egritudines. ¶ Ultimo nota q̄ sicut forme aiatoru3 li M
mitāt sibi determinatas quātitates pro suo subiecto. ita li
mitāt sibi determiatas quātitates humo℞ sibi in suis ope
rationib⁹ deseruientiū. Ex his sequunt tria. Primū aliqd̄
sanguis augmētū supra tēperatā eius quātitatē est cā pre
sentis fortitudinis cuiusdā virtutis respectu tēperati sicut
aliqd̄ quātitatis corporis augmentum est cā similis robo
ris. ℣ Scd̄m est q̄ nūq̄3 talis fortitudo est ita perseuerās:
sicut fortitudo mediocritatem. Consequēs patet ex dictis.
℣ Tertiū est q̄ aliqd̄ põt esse tale augmentū qd̄ cõsequit
virtutis debilitas p̄ns: p3: q2 tale augmentum in quāto cõ
sequitur lassitudo: vt tertia huius z q̄nq3 febris sinocha.
Et ideo illo℞ positio qui narrati sunt est falsa.

¶ Sed nõ est ita. Q₃ vo attēditur est dispositio
eius quantitatis que de eo corpus ingreditur.

¶ Remouet errorem dicens q̄ non est ita. vt predicti dixe/
runt. immo illud qd̄ attenditur est mēsura quantitatis san
guinis ingredientis corpus. i. q̄ habeat in mensura p̄por
tionata forme pro finibus suis.

¶ Et sunt qdā q̄ opinātur q̄ cū humores aucti
fuerint aut diminuti. Postq̄3 corpora hūana
s3 cõparationē fuerint q̄ debēt in quātitate vni
us ad alterū sanitas erit ɔseruata: s3 nõ ē ita. hu
mores nāq3 preter istud mēsuram in quātitate
conseruatam habere debēt non in cõparatione
alterius humoris: imo in se cū custodia mēsura
tionis qua3 habēt in cõparatione vnius ad alte
rum. Adhuc quidem remanserunt de reb⁹ hu
morū questiones que non medicis: sed tm̄ per
tinent philosophis. Ideo q3 eas pretermisi.

¶ Ponit tertiū errorē di. q̄ sunt qdā qui dicūt q̄ cū humo/
res corpis humani habuerint p̄portionē cõuenientē vni/
us ad alterū q̄litercūq3 quantitas co℞ variet sanitas erit
bona: ita q̄ solū in p̄portione cõsistit sanitas. Dicit scd̄o q̄
hoc nõ est verū. imo vltra cõuenientē p̄portionē inter se re
quirit q̄ quilib3 habeat quātitatē cõuenientē mensure ad
hoc vt sanitas p̄maneat. Dicit vltimo q̄ aliæ restant de hu
morib⁹ difficultates magis ad p̄hm pertinentes. ¶ Circa
partē hāc nota p̄mo. q̄ sicut vnūqd̄q3 mēbrū requirit limi N
tatā quātitatē ad optime operandū quēadmodū ēt z totū
corpus. ita ēt quilib3 humor in tēperato corpore limitatā
quātitatē reqrit a qua qualitercunq3 recedat nõ erit eque
bona sanitas. ¶ Ex quo sequit q̄ ad optimū tēperamētū
requirit p̄portio humo℞ z cū hoc quātitas limitata. Nā
nõ põt esse optimū tēperamētū nisi cū eadē p̄portione hu
mo℞. Si. n. sint duo corpa p̄paratissima alijs paribus ha/

bēt cuiuslibꝫ hūoris quātitates eq̄les:ergo ꝛ ꝓportiones.
Nā si termini ꝓportionū sunt p̄cise eq̄les necesse est ꝓpor/
tiones esse eq̄les. Q; aūt dī.7.phicoꝝ: ꝙ sanitas est ꝓpor
tio calidoꝝ ꝛc̄. Nō dicit͛ ab Ari. ꝓ cōpleta diffinitiōe: sed
A vult ꝙ ad sanitatē talis ꝓportio req̄rit͛. ¶ No. scđo: ꝙ q̄ōnes que possunt de humorib⁹ moueri ꝛ medico ꝑtinentes sunt multe. v̄bigr̄a. vtrū sint eiusdē speciei specialissime ꝛ similes q̄ ad medicū non pertinent. Et vtrū sint animati qđ ad naturalem magis attinet.

¶ De qualitate gn̄ationis humorū. Cap. 2.

Utriens masticatione aliquam habꝫ digestionem.

¶ Istud est caplm̄ scđm doctrine q̄rte: ꝛ est de gn̄atione hūoꝝ. Nā p̄ncipalr̄ modos gn̄ationis humoꝝ intēdit Aui. tradere. Et diuidit͛ in q̄nqꝫ p̄tes. In p̄ma determinat de gn̄atione chili q̄ pertinet ad distinctionē p̄mā. In scđa determinat de gn̄atiōe humorū quos Aui. vocat p̄mos in p̄cedēti ca. ꝛ sic de digōne secūda. In p̄te tertia de gn̄atione humiditatū scđaꝝ q̄ gn̄ant͛ in venis ꝛ in mēbris. ꝛ sic de digōne tertia ꝛ q̄rta. In parte q̄rta. de sup̄fluitatib⁹ cuiuslibet digōnis. In q̄nta ponit q̄sdā canones māmꝫ humoꝝ cōcernētes. scđa p̄s incipit ibi. (Deinde eius subtile.) tertia ibi. (Debes autem scire ꝙ sanguis.) q̄rta ibi. (Sup̄fluitas igit͛.) q̄nta ibi (Debes aūt scire ꝙ si alicuius.) Prima in duas. p̄mo. n. docet modū p̄parationis ad digōnē primā perfectā scđo de gn̄atione chili. determinat. ibi scđa. (Deinde postq̄ꝫ.) Prima in duas. primo ponit intentionē. scđo declarat. ibi scđa. (Superficies eni.) ¶ Dicit p̄mo: ꝙ nutriēs recipit aliquā digōnē masti

B catione. ¶ Ubi no. ꝙ hoc caplm̄ ideo post p̄cedēs ponit͛ q̄ notior est apud nos humor q̄ꝫ ei⁹ gn̄atio. ꝛ ideo ab eo

C tanq̄ꝫ notiori est incohoandū. ¶ No. scđo ꝙ per nutriēs intelligēdus est cib⁹ prout cōtra potum distingui͛t: vt q̄dā dicunt. Hic eni est operatiuus a mā: ꝛ est ꝓpter sui duritiem masticatione indigēs: verūn̄ ēt potū intelligere possum⁹. Si. n. potū ita per os ducamus vt cibū vt q̄dē bubuli faci

D unt magis digerit͛ potus q̄ est magis passibilis. ¶ Nota tertio: ꝙ ly masticatione pōt ibi tripl̄r intelligi. ⁋ Uno mō ꝙ masticatio fit cā aliq̄lis digōnis. ꝛ hoc est verū q̄ est cā maioris passibilitatis cibi: ꝛ melioris applicatiōis rei habentis v̄tutē digestiuā. ⁋ Scđo mō: q̄ dum fit masticatio aliquā recipit digōnē. s. per v̄tutē alicuius digerētis. ꝛ hoc puto Aui. intelligere. ⁋ Tertio ꝙ masticatio fit pars digestionis ita ꝙ ly masticatione regat͛ vi cāe formalis. Et hoc

E mō nō eēt veꝝ nec hic ita itelligit͛. ¶ Quarto no. ꝙ digō ꝓprie est cōplemētū actionis ꝛ passionis humidoꝝ ꝛ siccorū in mixto factū a calido nāli. ꝛ dī recte cōplemētū q̄ cū agēs introduxerit dispōnē quā intēdit: tunc est actio cōpleta. ¶ Ex quo sequit͛ trāsmutationē cibi dū masticat͛ proprie nō dici digestionē cū nō cōpleat͛ caloris nālis digerentis intētio. Sed q̄n̄qꝫ digestio transmutat͛ ad importandū partē talis actionis vel dispōnis que in actione illa intēditur. Et hec ip̄proprie dī digō. ꝛ ideo Aui. ad hoc denotādū dixit aliquā recipit digōnē volēs per illud nomē aliquam denotare diminutionē vel ip̄proprietatē vocabuli. s. digōnē. Uide q̄ dixi diffusius affo. 22. p̄me p̄ticu. s. Digesta medicari ꝛc̄. ¶ Ex q̄b⁹ oīb⁹ pꝫ Auic. mentē esse nutriēs. s. futurū cū masticat͛ aliquo mō transmutat͛ a calore nāli partiū oris. q̄ modus est de sp̄ē trāsmutationis cōplende a calore nāli stōi. Et iō pꝫ ꝙ illi q̄ nō bn̄ masticant nō bn̄ digerūt: ꝛ qđ in ore fit p̄paratio ad digōnē stōi nō tm̄ per diminutionē eius qđ comedit͛: sꝫ per alterationē. ¶ Ultio no. ꝙ me-

F dici tripl̄r aut q̄drupl̄r distinxerūt digōnē. s. s̄m sp̄ēm s̄m ꝙ q̄ttuor sunt distincta loca digōnis cōplete: ꝛ in ore nō cōplet͛ vlla aliq̄ digestio. ideo dī solū p̄paratio. Sꝫ de numero digestionū videbitur infra vbi ostēdam non omnem illam digestionem esse completam per quam forma substātialis acquiritur.

¶ Superficies eni oris sup̄ficiei stōi cōtigua existit: imo est ac si vna eēt sup̄ficies: estqꝫ in eo virtus digestiua ex ipso. cūqꝫ masticatum tetigerit aliqua ipsum conuersione permutabit.

¶ Declarat qđ dixit. ꝛ diuiditur in duas. Primo declarat eius assignando cām. Scđo per effectū. scđa ibi. (Ideoqꝫ triticū.) Prima in duas s̄m duas cās. scđa ibi. (Et in hoc q̄dē.) ¶ Dicit primo ꝙ cā ꝓpter quā cibus in masticatione aliquā recipit digestionē est: q̄ superficies oris est cōtigua cū superficie stōi interiori. ꝛ iō cū illa cōicat in virtute digestiua: ꝛ iō cū tāgit masticatū cōuertit ꝛ permutat ip̄m aliq̄ cōuersione. ¶ Ubi nota p̄mo ꝙ per sup̄ficiē intelligi- G
mus pelliculā tegentē os interius ꝛ tegentē ēt linguam. Hec eni est cōtigua cū tunica interiori stomachi: vt dicitur sexta. tertij ca. p̄mo. ꝛ iō vnus v̄tutis dꝫ esse q̄ ergo in stomacho habet vim digerendi digestione prima: illam etiaꝫ vim hꝫ in ore. Et ideo pꝫ Auic. mip̄pertinēte dixit ꝙ est cōtigua. Uerum q̄ hec pellicula tegit mēbra diuersarū specierum ꝛ non contigua adinuicē: vt linguā ꝛ palatū ꝛc̄. Ideo dicitur a quibusdā cōtigua. ¶ Nota scđo: ꝙ hec pellicula H
in virtute immutatiua cibi cōmunicat cuꝫ stomacho: ꝛ ideo cibum sibi iuxta positū alterat ꝛ preparat ad cōplementū digestionis stomachi suscipiendum.

¶ Et in hoc q̄dē auxiliat͛ saliua acq̄sita per digestionē in qua cadit calor innatus. Gal. 3. de sim. me. c. p̄o. ꝛ 3. vtu. nā liū. c. 7.

¶ Ponit scđam cām dicens qđ in hoc. s. in trāsmutando cibum auxiliatur pellicule oris saliua in qua est vestigiū caloris nālis ex digestiōe. q̄ saliua digesta est. ¶ Circa quā partem. nota p̄mo. qđ saliua est humiditas quedam ad naturā roris ꝛ flegmatis declinans in radice lingue circa duos fontes saliue plurimū inuēta: ꝛ a nā ad roriformiter madefaciēdū linguā ordinata propter plures fines a nā intētos. ¶ Unde scđo nota. qđ iuxta radiceꝫ lingue ex vtroqꝫ I Quid sit saliua K
latere inuenit͛ concauitas cū foramine qđ ingredit͛ stila in q̄bus foraminib⁹ saliua cōtinet͛: ꝛ hoc habetur sexta tertij ca. p̄mo in fine. Et q̄ vt Aui. ibi dicit. illi fontes vocantur generatiui saliue cōseruantes rorem lingue. Ideo dicunt q̄dam nō esse flegma saliuā: sed humiditatē roralem in illis fontibus cōplementū dispositionum ad fines saliue consequēdos recipiētē. Q; si allegatur Gal. tertio naturalium virtutū. cap. 7. illam appellans flegma. Dicitur qđ abutit͛ vocabuli flegmatis ꝓpter similitudinē: ꝛ s̄m hoc nō q̄libꝫ humiditas emissa per os in sputo est saliua. Quidā auteꝫ dicunt saliuā esse flegma alteratum tm̄ in dictis saliue fontibus. Nā Gal. loco allegato manifeste ip̄sam dicit flegma cū dixit. Sed masticata frumenta qđ primū flegmate hec infunduntur loquendo de saliua. ꝛ pauloante: Et ne mireris flegma hoc qđ s̄m os ꝛ lichinioꝝ est cā. Sed q̄liuercū ꝙ dicat͛ aut est flegma aut ad naturā flegmatis multū accedit ꝛ alterat͛ in loco dicto. Dicitur autē saliua: aut q̄ ab ore saliat: aut q̄ salsedine p̄ticipat ꝓpter colere p̄mixtionē. ¶ Nota tertio qđ hec lingue hūectatio iuuat in motu colli ꝛ plicationib⁹ ad lr̄as proferēdas opportunis ꝛ hume- L Unī saliua dictū est.
ctandū ea que ori imponunt͛: q̄ sapor sine actuali hūidita
te nō gustat͛: vt sumit͛ scđo de anima ꝛ in d̄ sensu ꝛ sensato. ¶ Nota q̄rto qđ saliua quodāmō digesta ꝛ passa est a calore nāli in loco iam dicto ad q̄: multū de spiritu vitali a corde ꝛ naturali ab epate ꝛ aiali a cerebro peruenit ad ve- M
nas magnas per collū transeūtes ꝛ arterias ꝛ neruos. Et ideo vim ꝛ proprietatē acquirit plurimum s̄m naturaꝫ illius aialis in quo inuenit͛: vn̄ plurima venenosoruꝫ morsu suo sunt propter saliuā venenosam. Et ideo illis aialib⁹ ēt saliua hoīs est venenū: vt plurimuꝫ vt vult Gal. capitulo

allegato. ꝛ Serap. caplo de saliua. p illũ modũ ẽt digõnis recipit ṗcipue a parte colerica vim abstersiuã. vnde mũdificat cutim. Et ṗcipue oia ista in saliua ieiuni apparẽt: qꝛ illa est diutius passa a calido nr̃o. ¶ Et pꝫ causa q̃re precipitur venenosoꝝ animaliũ q̃ sumunt̃ in cibo gr̃a medicine abscindi caput ꝛ collũ vsq; ad quattuoꝛ digitos. ¶ Patet vltimo. mentẽ Auicẽ. esse ꝙ permixtio saliue est adiuuãs ad digõnẽ cibi qui masticat̃: sed nõ solum humectãdo: sed sui caloris vigore alterãdo. Et ideo precipit̃ pueris cũ comedere incipiũt dari panẽ quẽ nutrix masticauerit. qꝛ preparatus est magis q̃ꝫ infusus in aqua vel vino.

¶ Ideoq; triticũ masticatũ in maturatiõe furunculoꝝ ꝛ exiturarũ opatur qđ nõ operat̃ triticuꝫ cum aq̃ tritũ neq; illud qđ cũ aq̃ coqtur. ꝛ dixerunt qdã ꝙ signũ oñdens nobis ꝙ masticatuꝫ iam parũ incepit digeri est ꝙ nec primus odoꝛ: nec primus sapoꝛ in eo inuenitur.

¶ Ponit signa ꝛ sunt duo. Primũ qꝛ triticũ masticatũ ꝯfert in maturationẽ furũculoꝝ. ꝛ opat̃ illud qđ nõ opat̃ coctũ in aq̃. qꝛ. s. magis maturat furũculos ꝛ exituras. Scđm signũ ẽ ꝙ qdã dixerũt. qꝛ in masticato nõ remanet: nec ṗmus odoꝛ: nec ṗmus sapoꝛ. ¶ Nota ṗ ꝙ furũculi sunt apostemata sanguinea q̃ in acutũ tendũt ꝛ plurimũ saniant̃ q̃ ab Aui. edemul vocãt̃. tertia q̃rti. Sꝫ exitura est apa magnũ cuiꝰ mã ad saniẽ ꝯuertit̃ aut ꝯuersa est. ¶ Nota 2° ꝙ maturatio istoꝝ apatũ est p digõnẽ ꝛ ꝯuersionẽ mãei eoꝝ ad saniẽ q̃ ꝯuersio fit a calore nãli coagẽte cũ putredinali calido nõ tñ q̃ꝫ itẽdẽte saniẽ. ¶ Nota 3° ꝙ frumẽtũ ẽ calm̃ in ṗmo: ꝛ in hũiditate fere tpatũ. ꝛ iõ satis vicinũ ẽ hũano calori ꝛ leuiter calefactiuũ ꝛ sui viscositate ꝓhibitiuũ resolõnis supflue. Ex q̃ pꝫ ꝙ ẽ medicia maturatiua. nã medicina maturatiua ṡm Aui. 2° cañ. est illa de cuius ꝓprietate est ꝙ acqrat humori digõnẽ qñ calefacit cũ eq̃litate. Et iõ dicit Serap. ca. de medicina maturatiua. Opꝫ ꝙ medicina maturatiua sit ꝓportionalis calori nãli corporis. ꝛ paulopost vult ꝙ possibile eẽt manũ vel aliud mẽbꝝ ꝯtinue applicari loco vbi intẽdimus saniei gñationẽ ꝛ esset saniei gñatio citioꝛ q̃ꝫ per aliã medicinã. Vñ qꝛ in saliua est ṽtus nr̃i nãlis caloris. vt dĩ priꝰ. iõ plus maturat frumentũ masticatũ q̃ꝫ in aq̃ coctũ. ¶ Nota q̃rto ꝙ qdaꝫ ꝓ signo ꝙ maturat comestũ adducũt ꝙ nõ remanet ideꝫ odoꝛ ꝛ idẽ sapoꝛ. Et exponẽtes dicũt hoc dicere Gal. tertio nãliũ cap. 7. qđ nõ est veꝝ. Sed Gal. ostẽdẽs ꝙ in oꝛe est ṽtus imutatiue cibi: ꝓbat per h̃ ꝙ illa que remanẽt in vicinitatibꝰ dentiuꝫ per totã noctẽ. vt frustula panis vel carnis permutant̃ qđ cognoscit̃: qꝛ fetẽt in mane: ꝛ qꝛ non hñt dispõnes ꝓprias panis ꝛ carnis. Sed de masticatione hoc nõ dicit. fuerunt ergo alij qui forte ex hoc dicto illã rationẽ attulerũt. ¶ Nota q̃nto ꝙ in rebꝰ odoꝛ vel sapoꝛ q̃nq; trãsmutatur saltem quo ad nr̃aꝫ sensationẽ ex ꝑmixtione alterius rei odorẽ ꝛ saporẽ excellẽtẽ hñtis. vt vbi gr̃a allei cũ pane. ꝛ h̃ permutatio nõ arguit rei alterationẽ. ℣ Scđo mõ ꝑmutat̃ sine tali rei saporose ꝑmixtione. ꝛ hoc arguit imutationẽ in q̃litatibus primis suis. cũ ille secũde a ṗmis habeant dependentiã. ꝛ qꝛ cibo dũ masticatur nõ ꝑmiscet̃ nisi saliua modici saporis ꝛ odoris. ergo multa ꝑmutatio ciboꝝ in sapore ꝛ odore per masticationeꝫ arguit eoꝝ trãsmutationem. ¶ Vltio nota ꝙ lꝫ Gal. dicat cibũ trãsmutari ad aliã spẽꝫ nõ tñ vult ꝙ perdat formã sub̃alẽ accipiendo aliam: sed ꝙ perdit q̃litatẽ q̃ ꝯsequit̃ spẽꝫ illã nãliter dispositaꝫ. ꝛ qđ h̃ sit mẽs Gal. pꝫ ex textu. sic. n. dicit. c. allegato. Que vero in oꝛe. s. trãsmutatio trãsire facit manifeste eũ in alterã spẽm. nõ tñ in fine. deinde trãsformat. ꝛ tu videas ex dictis Auic. hic tñ recitare dicta Gal. tertio nãliũ. ca. septimo:

¶ Deinde postq̃ꝫ stõm igredit̃ integra digerit̃ digõne ñ ꝓp stõi calorẽ tñ: sꝫ ꝓp calorẽ mẽbrorũ q̃ ipm circũdant: ꝛ a dextra qdẽ epar ꝛ a sinistra splẽ. splen nãq; calefacit nõ ꝓp sui sub̃aꝫ: sꝫ ꝓp arterias ꝛ venas multas q̃ in eo sunt. ꝛ ab anterioꝛi qdẽ est zirbũ adipinũ: qđ cito suscipit calorẽ cã adipis: ꝛ ad stõm reducit ꝛ supius quidẽ coꝛ mediãte diaphragmate ab eo calefacto.

¶ Hic dicit de digõne ꝯpleta ꝛ integra. Et diuidit̃ in duas. Prio. n. docet a qbꝰ mẽbris fiat ꝛ q̃ꝫ adiutorio. Scđo docet que res est in hac digõne genita. ibi 2°. (Cũq; nutriẽs.) ¶ Dicit ṗ ꝙ cũ cibꝰ igredit̃ stõm digerit̃ itegra digõne. ꝛ h̃ nõ solũ ꝓpter calorẽ stõi: sꝫ mẽbroꝝ circũstẽtiũ auxilio. ¶ Vbi no. p integrã digõnẽ dici p quã forma ṗcedẽs pditur ꝛ noua foꝛa sub̃alis acqrit̃ ꝛ qꝛ h̃ nõ fit in oꝛe. iõ illã nõ dicit integrã. ¶ No. 2° ꝙ epar iuuat multis modis hãc digestionẽ. Prio trãsmittẽdo spm̃ nãlẽ ꝛ sanguinẽ ꝛ vapores a sanguie eleuatos. Scđo p simplicẽ alterationẽ. nã sibi iuxta ponit̃ ex dextro latere ꝛ p suas pẽnulas ãplectit̃: sicut manꝰ. Et iõ sup sinistro latere iacere iuuat digõneꝫ cibi in stõ: vt tertia huiꝰ. de regie eiꝰ qđ comedit̃ ꝛ bibit̃ ꝛ. 13. tertij. ¶ No. 3° ꝙ ẽt fel iuuat ad hãc digõnẽ ꝛ p simplicẽ alterationẽ ꝛ trãsmittẽdo colˀaꝫ ad fundũ stõi: vt diximꝰ cap. ṗcedẽte sꝫ fortassis h̃ Aui. fellis tacuit iuuamẽtũ ex epatis iuuamẽto itelligẽdum. ¶ No. q̃rto ꝙ splẽ ponit̃ a pte sinistra ꝛ sub̃a sua ẽ melica: sic̃ humoꝛ. s. quẽ trahit. ꝛ iõ sub̃a sui nõ eẽt multũ apta ad iuuãdũ stõꝫ: sꝫ qꝛ mltas hꝫ arterias. iõ calefacit stõm. ¶ No. 5° ꝙ zirbꝰ adipinus q est omẽtuꝫ calefacit: nõ qꝛ i sua ꝯplõne nãli sit calˀs: sꝫ qꝛ reflectit calorẽ: sicut vestis. Nã adeps sic̃ dcm̃ ẽ supra ẽ fride ꝯplõnis. ꝛ qꝛ musculi vẽtris: eo mõ q̃ zirbꝰ iuuãt: iõ de illis nõ fecit mẽtionẽ. Et tu hic vide q̃re hñtes vẽtrẽ tenuẽ sunt debilis digõnis. ꝛ tu cũ h̃ adde ꝙ p zirbũ ꝛ musculos defenditur stõachus a fridirate aeris exterioris. ¶ No. 6° ꝙ coꝛ adiuuat stõi digõnẽ p trãsmissuꝫ. s. spũm vitalẽ: ꝛ p alterationẽ simplicẽ mediante diaphragmate: necnõ arteria adoꝛti iuxta dorsuꝫ: ꝛ tãgẽs stõꝫ in pte posterioꝛi iuuat ad calefaciẽdũ. ¶ No. 7° p stõm hic itelligi vẽtrẽ in quo cibꝰ ṗmo cõpleta digõne digeritur. Et hoc mõ vtunt̃ cõiter latini illo vocabulo. Sꝫ stõus ꝓprie ṡm grecos signat corpus oblõgũ qđ est aptũ aliqđ in magnũ receptaculũ introducit: qđ alio nomine dicitur ysophagus ꝛc̃.

¶ Vtruꝫ stomacus plus digerat virtute proprij caloris: an circunstantium. Questio. j.

Cadit hic dubiũ: vtrũ stõus plus digerat ṽtute proprij caloris cibũ: an ṽtute circũstãtiũ mẽbroꝝ dictoꝝ. Q magis vi circũstãtiũ arguit̃. Prio qꝛ illa sũt calidioꝛa stõ. ℣ Scđo qꝛ stõus ẽ sic̃ lebes ꝛ illa mẽbra sic̃ ignis: sꝫ ꝯstat decoctionẽ fieri ab ignis calore plusq̃ꝫ lebetis. ℣ Tertio qꝛ coꝛ ꝛ epar ad nãles opatiões alioꝝ mẽbroꝝ vident̃ ꝯcurrere tanq̃ꝫ agẽtia vlia ꝛ ṗmarie cãe que plus influũt sup suũ causatuꝫ q̃ꝫ cãe ꝑticulares ꝛ scđarie. ℣ Quarto h̃ videt̃ sentire Gal. 3. nãliũ ṽtutũ. ca. 7. allegato. ¶ In oppositũ est mẽs Gal. 5. de iuuamẽ. ca. 5. dicens. Et virtus stõi est que separat cibum qñ decoxerit ipsum. ¶ In ista q̃one cõis modꝰ r̃ñdẽdi est ꝙ q̃ꝫtũ ad trãsmutandũ cibũ absolute ꝛ ad calefaciendũ subtiliandũ ꝛ eliquandũ plus agit stõus calore circũstãtiũ q̃ꝫ ꝓprie: qꝛ ille ẽ maioꝛ: sꝫ q̃ꝫtũ ad trãsmutãdũ hac trãsmutatione vt est chilificatio fortius ꝯcurrit caloꝛ stõi ꝓpriꝰ. Nec attẽdas ꝓ ṗma pte ꝯnis cãm esse: qꝛ mẽbra circũstantia sint agẽtia vlia ꝛ stõus particulˀr: qꝛ hec nõ est ṽitas. Nã Gal. cũ noiat calorẽ stõi enumerat calorẽ q hꝫ ex colera in eo existẽte ꝛ spũ. Modo ꝯstat ꝙ mẽbra ṗncipalia si ꝯcurrũt tanq̃ꝫ vlia ꝯcurrũt per spũm. Et iõ illoꝝ h̃ mõ ꝯcursus cõnumerat̃ in calore ꝓprio stõi a Gal. loco allegato. tertij virtutũ nãlium.

Margin (left): n — Quid furunculus. — o — Quid exitura. — p — Quid medicina maturatiua. — q — r — s

Margin (right): t — u — x — y — z — ꝛ — ꝯ

2. rñſio. Et tu p̄ h̄ vide q̄ dixi 2° tegni. ¶ Alij aūt volūt q̄ abſolute
ad has trāſmutatiões forti⁹ ↄcurrit calor ꝓpri⁹ ſtõi q̄ȝ alio
rū. Nec ob. q̄ȝuis circūdātiū mēbroꝝ calor ſit itēſior ⁊ ma
ior ⁊ fortior in ſemā vt ſic applicant̄ ⁊ reſpcū hui⁹ obi non
eſt calor illoꝝ fortior. Et iuxta hūc modū nō eſt oio ſilitu/
do de libere intelligitur totalis: ſ; aliquo mō. Nec Ga. nec
Aui. alicubi expreſſe vult q̄ calor circūſtantiū concurrat.
voluit tñ bene q̄ nō calore ꝓprio: ſed circūſtantiū digerit.
⁊ hoc nō negat ſcd̄a poſitio. ¶ Et pro iſta poſitione cōſide
ra q̄ calor ſtomaci ſtrutionis valde citius ferrū eliquat q̄ȝ
ignis fornacis ꝓpter ꝓprietatē cōcurrentē inter eos aut ꝓ
pter forme ſubſtantialis virtutem.

¶ Cūq̄ȝ nutriēs in primis digerit̄ ſit ſua eēntia
in multis aīaliū auxilio eius qd̄ ei admiſcet̄ de
eo qd̄ bibitur plerūq̄ȝ chilus: ⁊ eſt ſubſtātia liq/
da ptiſane in ſpiſſitudine ſimilis.

¶ Docet q̄ res in hac digōne p̄ gñat̄. dicens q̄ cib⁹ digerit̄
p̄ digōne integre: ⁊ gñat̄ in pleriſq̄ȝ aīalib⁹ ex eo chilus q
chilus eſt ſubā q̄dā liq̄da in ſubā ſilis ptiſane: ⁊ fit h̄ chilus
A multotiēs auxilio ei⁹ qd̄ in potu ſumit̄. ¶ Circa quā pre m
no. p̄ q̄ dr̄ plerūq̄ȝ aut ad denotādū q̄ nō in oib⁹ aīalibus
gñat̄ chilus. Quedā. n. ſunt iperfecta nō hñtia ſanguinē q
bus nō op; chilū gñare ı ſ; forte aliq̄d chilo ꝓportionale:
aut ad denotādū q̄ non ſemꝑ fit cū auxilio ei⁹ qd̄ bibit̄ q̄r
B q̄dā ſunt nō bibētia: vt ancipiter. ¶ No. ſcd̄o q̄ iō nā ordi
nauit p̄ cibū ↄuerti in chilū: q̄r cibus nimis diſtabat a ſan
guinis nā. vt fabe blites ⁊ ſiles: nō poterunt ergo imedia/
te in ſanguinē trāſmutari: ſ; cū hoc medio. Et h̄ vult Gal.
C 3. nāliū loco allegato. ¶ No. 3. q̄ potus ſui ſubtilitate ⁊
humiditate cibū reddit paſſibiliorē ⁊ ↄuertibiliorē in chi/
lū: ſ; nimis multotiēs obſit ꝓhibēdo debitā applicationē
D ſtomachi ad cibū. ¶ No. quarto drīa; eſſe inter chimū ⁊
Quid chilū. nā chilus īportat illud qd̄ nunc dr̄. ſed chimus ipor
chilus ⁊ tat generalr̄ vnūquēq̄ȝ humorē primum.
chim⁹ ſi ¶ Deinde ei⁹ ſubtile a ſtomacho ⁊ inteſtinis at/
gnificāt. trahit̄ ⁊ p̄ vias venaꝝ que meſeraice vocāt̄ ipel
lit̄ q̄ ſūt vene ſubtiles dure oib⁹ iteſtinis ↄtiue.

¶ Hec eſt ſcd̄a ps capl̄i in q̄ determiat de gñatione humoꝝ
ꝑmoꝝ. ⁊ diuidit̄ in tres. Pmo dat modū tranſitus chili ad
epar. Scd̄o modū quo in epate recipit̄. Tertio modū pro
uentus hūorū ex chilo. ibi ſcd̄a (Cūq̄ȝ per eas.) ibi tertia.
(Cū ḡ in iſtaꝝ.) ¶ De p̄ dicit q̄ poſtq̄ȝ chilus eſt fact⁹ mō
dicto attrahit̄. ſ. ei⁹ ſubtile ad epar ab iteſtinis ⁊ ſtō ⁊ ipel/
lit̄. ſ. ad epar p̄ vias venarū q̄ nuncupant̄ meſeraice q̄ ſunt
E vene dure oib⁹ iteſtinis ↄtinue. ¶ No. ḡ pmo in q̄lib; chi/
lo iueniri ptes ſubtiles ⁊ groſſas fecales. ille groſſe tāq̄ȝ in
epte relinquunt̄ in iteſtinis ⁊ tandē expellunt̄ extra: vt in/
fra dicet̄. Solū ergo ſubtile reſpectu illius fecalis partis tra
F hitur. ¶ No. ſcd̄o: q̄ in motu chili ad epar ↄcurrit virtus
expulſiua ſtōi ⁊ inteſtinoꝝ: ⁊ v̄tus attractiua epatis ⁊ ve/
narū meſeraicaꝝ ⁊ attractiua ⁊ expulſiua ſil̄ meſeraicarū
tñ ⁊ in iſtis forti⁹ attrahit epar q̄ȝ meſeraice ⁊ iteſtina: ſ; a
ſtō recipiāt. tñ ſm mentē Gal. nō attrahunt chilū: ſed ſolū
expellūt: ſ; de hoc magis dicendū ſit in cap. de membris.
G ¶ No. tertio q̄ vene meſeraice ſunt vene que a porta epa
tis oriunt̄: ⁊ p̄ meſenteriū trāſeūtes ad ſtōm ⁊ inteſtina ter
minant̄ ad trahēdū chilū finalr̄ ordinate ⁊ ſunt plurime:
vt ad multa loca inteſtinoꝝ terminent̄: ⁊ ab illis attrahāt.
⁊ ſunt ſubtiles: vt nō tranſeat res multū groſſa ad epar. ⁊
ſunt dure: ⁊ per eas fit firma colligatio inteſtinoꝝ cum me
ſentereo. ⁊ ſm mentē Gal. videntur vſq̄ȝ ad os peruenire.
H ¶ No. q̄rto q̄ ſtōus poſt cibi digōnē partē ſubtile; appo/
nit ſuis tunicis q̄ parte voluptuat̄ ⁊ reſiduū tāq̄ȝ ſupfluū
emittit per foramē qd̄ eſt in ei⁹ fundo ad inteſtina: ſ; partē
per meſeraicas ad epar trāſmittat. deinde ab inteſtinis fit
pro maiori parte attractio ad epar. ⁊ ideo epar non ſolū a
ſtomacho: ſed ab inteſtinis trahit chilum.

¶ Utrū cū iteſtino ieiuno ſit aliq̄ v̄a meſeraica ↄiūcta. q. ij.

Sȝ dubiū eſt. vtꝝ cū inteſtino monoculo ſit aliq̄ vena meſeraica ↄtinua. In quo du
bio vr̄ Aui. q̄ ſic iſra fen. 16. tertij. ca. j. Lic; in h̄ a Gal. q̄r
to de vtilitate ꝑticulaꝝ diſſentiat. ⁊ q̄r p̄ eaſdē venas ēt ſan
guis ad inteſtina nutriēda ab epate mittit̄. ideo p; nō eſſe
incōueniens per eādē viā fieri chili attractionē per qua fit
ſanguinis expulſio. ¶ Patet ſcd̄o. q̄ talis attractio ⁊ ex/
pulſio fiūt a virtute cū ſint reſpcū determiatoꝝ obiectoꝝ.

¶ Cūq̄ȝ p̄ eas ipellit̄ ad venā puenit epatis que
porta vocat̄ ⁊ penetrat in epar in diuiſiōib⁹ ⁊ ra
mis porte itrātib⁹ ⁊ ſe minorātib⁹ ⁊ ſubtiliātib⁹
ad modū capilloꝝ occurrētib⁹ orificijs diuiſio
nū radicū vene q̄ ē gibbo epis aſcēdit. Et nō fa
cit ipa; penetrare i illas coangustatiōes: niſi me
lior ↄmixtio aq̄ bibite ſupra id qd̄ idiget corp⁹.

¶ Docet hic modu; quo chilus in epate recipit̄. dicens q̄
cu; per illas venas meſeraicas expellit̄ chilus puenit per
venā que vocat̄ porta epatis: ⁊ per ramos eius q ſubtiliā
tur vſq̄ȝ ad capilloꝝ paruitatē ⁊ qui obuiant ramis vene
chilis que orit̄ a gibbo epatis diſſeminant̄: ita q̄ per totā
quaſi epatis regionē ſpargitur. ⁊ ita ad minima q̄ſi diuidi
tur ⁊ nō penetrat in iſtas vias ſtrictas niſi auxilio aque bi
bit̄ vltra illud quo indiget corpus de aq̄. ¶ Nota ergo q̄ I
in cōcauo epatis eſt vna vena multum lata q̄ dr̄ porta epa
tis q̄r per ea tāq̄ȝ per portā nutrimentū epar ingreditur ⁊
meſeraice ad eā terminant̄ ⁊ in ipſa; ipellūt ſubtile chili.
Et hec porta ramificatur per ſubam epatis vſq̄ȝ quo rami
eius ſint ſicut capilli: ⁊ q̄ſi rami innumerabiles. Iſti aūt ra
mi obuiant ēt ramis capillarib⁹ alterius vene q̄ eſt in con
nexo epatis: ⁊ vocat̄ vena chilis. ⁊ h̄ mō q̄ſi per totā epa/
tis ſuba; diſſeminat̄. ¶ Nota ſcd̄o q̄ q̄r iſte vene ſunt mul K
tū ſubtiles nō potuiſſet chilus in eas penetraſſe niſi multū
ſubtiliatus eſſet per potū. ⁊ op; tñ eſſe potum. vt poſt ſan
guinis generationem ſuperfluat aquoſitas. Et ideo hac ſu
perfluitate non indiget corpus vltra epar. ⁊ hoc voluit
Auicē. cum dixit q̄ penetratio hec fit auxilio eius qd̄ bi/
bitur vltra illud quo indiget corpus. ſ. pro nutricatione cō
pleta digeſtione ⁊ ſanguinis generatione. Unde ſtatim ſi/
cut ab epate ſanguis ad membra trāſmittit̄ magna aquo/
ſitatis q̄litas tranſit per venas emulgentes ad renes ⁊ ad
vias vrine: q̄r ea nō indiget reſiduū corporis. ¶ Ex q̄ua L
p; cauſa quare epar hoc mō nō habuit vnā magnā quāti
tatē in qua chilus digerēdus cōtineret̄. Cauſa. n. eſt q̄r me
lius applicatur epar chilo hoc mō diſſeminato: vt q̄ſi totū
tangat totu;. ¶ Et ſi dicat̄ q̄ ſtomachus ita debuit in par
uis venis digerere cibu;. Negatur ↄña. cauſa eſt q̄r in ſtō
o; recipi cib⁹ groſſus q nō pōt anguſtias penetrare.

¶ Cū ergo in iſtarū venarū villis diuidit̄ ſit q̄ſi
epar totaliter tangat huius chili totalitatem. ⁊
propter illud tūc eius operatio eſt vehemētior
⁊ fortior: ⁊ velocior: ⁊ tunc coquitur.

¶ Hic Aui. ponit modū generationis humoꝝ. Et primo in
generali. Scd̄o in ſpeciali ibi. (In omni autē digeſtione.)
¶ In pma dicit q̄ cū chilus in iſtis villis diuidit̄ ſit: vt q̄ſi
epar ſm ſe totū tangat hūc chilū ſm totū. Et iō tunc epa/
tis operatio eſt vehemētior: ⁊ tunc agit ⁊ digerit ⁊ ſupple
humores gñat. ¶ No. ḡ pmo: q̄ l; epar ſit mēbrū organi/ M
cū. tñ ei⁹ actio q̄ eſt digeſtio ſa: vt ſanguis ⁊ alioꝝ humoꝝ
generatio principaliter pendet a carne epatis nō a venis.
vt colligitur a Gale. quinto de iuuamentis. capi. tertio.
Et ideo vene que ſunt in epate ſubtiliores habēt tunicas

q̄ȝ in alia parte corporis: vt caro epatis melius applicetur cōtento in eo. s. chilo: ⁊ sumitur hoc loco statim allegato.
n ¶ Nota scḋo. ꝙ ēt in venis est v̇tus trāsmutādi chilū ver/ sus nāȝ sanguis: vt in venis meseraicis: vt notat experien/ tia in anathomia viuoꝝ resudare rē rubeā. ⁊ ī anathomia mortuoꝝ: ꝙ ēt res rubea inueniť in eis: ⁊ ēt vult Gal. 6ᵒ de iuuamētis. ca. j. Ex q̄bꝰ pȝ ꝙ epis caro est vniꝰ v̇tutis ī cō/ cauo ⁊ in gibbo. iō in vtraq̄ȝ istaꝝ partiū pōt fieri sanguis gñatio: ⁊ stat in vna fieri nō in alia. Verūtñ gibbus est ap/ tus ad magis perficiendum in naturalissime disposito.

¶ Vtrū sanguis in epate generetur. Questio. iij.

Dubitať an sanguis in epate gñeť. Et arguiť p̄. ꝙ in corde ex Ari. 3ᵒ de ptibꝰ aialiū. ca. illo. Cor aūt vbi exp̄sse dicit ꝙ nullꝰ significauit epar vt sit pñᵐ san/ guinis. ꝑ Scḋo sic illud est pñᵐ sanguis: qḋ est pñᵐ nutriti ue aie. cū sanguis sit vltimū absolutū in hñtibꝰ sanguinē: sȝ pñᵐ nutritiue est cor: cū sit p̄ᵐ pñᵐ vite: ⁊ caloris nālis: ḡ ⁊c̄. ꝑ Tertio. i. pñᵐ sanguis gñatiuū in quo plꝰ sanguis extra venas inueniť: sȝ illud ē cor. ḡ ⁊c̄. Maior pȝ: q: in pñᵒ ma/ xime dȝ abūdare. Et minor pȝ ꝑ experientiā. ⁊ est Gal. 2. aplo nū. vlti. c. ꝑ Quarto. i. pñᵐ sanguis qḋ est pñᵐ venaꝝ. h au tē est cor. vt infra ōndeť. c. de mēbris. ¶ In oppoᵐ est Aui.
o q dicit in epate sanguinē gñari ⁊ alios hūores. ¶ Pro du bio notādū ꝙ aliud ē dicere aliqḋ mēbrū esse pñᵐ vniꝰ ope rationis inter mēbra. ⁊ aliud est in ip̄o ⁊ ab ipso talē operatio nē fieri. Nā nemo negat sensationē fieri in manu vl' oculo: sȝ nullus ponit manū vel oculū eē pñᵐ sensatiōis inter mē/ bra. pñᵐ. n. dī de mēbro p̄ ad hoc efficiēdū ⁊ pncipaliꝰ cō
p currēte. ¶ No. scḋo: ꝙ de gñatiōe sanguis in epate tres in ueniunť modi dicēdi. Quidā. n. vt iponit Auer. Gal. 2. col liget. dicūt epar ꝑ suū ꝓpriū calorē esse sanguis gñatiuū: ⁊ esse p̄ᵐ pñᵐ nutritiue ⁊ nāliū v̇tutū. ⁊ ita gñare sanguinē tā q̄ȝ pñᵐ inter mēbra. ¶ Scḋa opi. est cōis: ꝙ epar gñat san guinē: sȝ pncipalr ꝯcurrēte v̇tute a corde trāsmissa ꝑ spm̄. ⁊ huic videnť: q̄si oēs assentire. ⁊ Auer. 2. colliget. ca. 4. al legato. ⁊ Ari. ꝑ pte. 3. de ptibꝰ aialiū. ¶ Tertia opi. est ꝙ epar nō gñat sanguinē: nec p̄bet sibi formā substātialē: sed cōpleť p̄ sanguis gñatio in corde. Epar āt p̄parat māȝ chi losaȝ vt meliꝰ possit a corde in sanguinē trāsmutari. ¶ Cō tra ergo p̄mā positionē ꝓcedūt oia argumēta ꝓbātia cor esse p̄ᵐ pncipale iter mēbra: ⁊ p̄cipue q: epar ⁊ v̇tus eius si ne influxu cordis esse nō pōt. ⁊ ꝑ ꝯñs nec operari: ⁊ iō epatis operationes depēdent a corde. ¶ Cōtra tertiā pōnē sunt rō/ nes Gal. q: chilus in epate optie diuidiť: vt coquať. ḡ in il lo dȝ recipere cōplementū coctionis. ⁊ per ꝯñs formā san guinis. ꝑ Scḋo q: in epate generanť ⁊ seq̄strant sanguis superfluitates: puta aquositas: ⁊ col'a: ⁊ melia: sȝ in eodē lo/ co gñať sanguis. ⁊ ab eodē vbi ⁊ a q̄ superfluitates sue. ḡ ⁊c̄. ¶ Restat ergo ꝙ sit tenēda 2ᵃ opi. media cui oia v̇a cocor/ dāt. Ex quo seqtur ꝙ epar est pñᵐ imediate sanguis gñati uum: sed cor est pñᵐ pncipale eiusdē sanguis epate mediā/ te ꝓductiuuȝ. ¶ De venis aūt vnde orianť: ⁊ de v̇tutibus ⁊ pncipatu mēbroꝝ diceť infra in caplo de mēbris: ex qui bus plenius huius quesiti veritas apparebit.

Oplo. Rñsio triplex ad qōnē. Priᵃ opi. Secūda opi. Tertia opinio. Instātia ad p̄mā opi.

Instātia ad terti/ am opi.

¶ Vtrū splen sit mēbrū sanguinis generatiuū. Qō. iiij.

Solet etiā scḋo dubitari: vtrū splen sit mēbruȝ san guinis gñatiuū. ¶ Ad ptē affirmatiuā arguiť: q: splen est sinistrū epar ⁊ attrahit chilū a stō ⁊ in/ testinis ⁊ digerit ip̄ȝ: vt sumiť a Gal. in libello de iuuamē/ to anhelitꝰ. ꝑ Scḋo q: splē attrahit hūiditates a ventre ⁊ v̇tutē hȝ digerēdi: vt. 13. de aiabꝰ ca. 4. cū dixit. Epar aūt ⁊ splē p̄sit decoq̄re: q̄m sunt ex sanguie: ⁊ pȝ ꝙ nō loqť de di gestione ꝓpria: q: hec est cōis oibꝰ mēbris. ⁊ iō nō negaret de renibꝰ: q: statim tñ negať ab Ari. in illo caplo. Dicit ēt eodē caplo. Splē āt attrahit ex vētre superfluā humiditatē: ⁊ decoq̄t ipsaȝ cōstat aūt ꝙ nō decoq̄t: nisi in sanguinē con uertēdo. ꝑ Tertio sic. carētia splenis est cā diuisionis epa tis in aiali in duas ptes: ⁊ nō nisi: q: splenis p̄ñtia supplet diuisionis adiutoriū: ḡ splen est loco ptis epatis: ḡ silr̄ em in sp̄ē v̇tutē dȝ hr̄e. ⁊ iō sanguinē gñare. Assumptuȝ est Ari. ca. all'ato ad pñᵐ. vbi postq̄ȝ dixit ꝙ mēbra sunt dupla: aut diuisa in duo: ⁊ ꝙ h est manifestū in pulmone: ⁊ magis in renibꝰ sic subdit. In epate v̇o ⁊ splene est dubiū. Et cā illiꝰ est: q̄m in aiali hñte splenē necessario opinatur ꝙ splen sit epar in puꝝ. In aiali v̇o carente splene vel hñte splenē val de paruū vt signū aut p̄ictū inueniť epar diuisuȝ in duo: ⁊ maior pars est in pte dextra: ⁊ minor in pte sinistra. ¶ In oppositū vr̄ modus loquēdi Auic. q sanguinē ex chilo di cit in epate gñari: ⁊ nullibi dicit in splene gñari. Nec Gal. in. 3. naliū v̇tutū ponit sanguineȝ ex chilo alibi q̄ȝ in epate gñari. ⁊ silr̄ aliȷ medicie doctores. ¶ Cōfirmať. q: si splen est sanguis gñatiuus: ergo nō est melici superflui attractiuꝰ. Probo ꝯñaȝ: q: p̄ñtia talis melie in epate eēt cā ipedimen ti gñatiōis sanguis boni: vt pȝ in splenis opil'ombꝰ: ḡ mul tomagis ipedit splenē. tȝ ꝯñā: q: saltē nō tam fortē hȝ san/ guificā v̇tutē: sicut epar. ¶ In ista qōne ineni solū Angelū de aretio tenētē ꝙ splen est pñᵐ sanguis ex chilo gñatiuū. Fundabať aūt sup auc̄taribꝰ dictis. Et q: ꝑ anathomiā di cit apꝑere iter splenē stōm ⁊ intestina venas ad modū me saraicaꝝ q̄ nō videnť: nisi ad attrahēdū chilum: q: chilus frustra ad splenē traheret: nisi vt in sanguinē conuerteret. ¶ Dicit tñ scḋo: ꝙ sanguinē gñat splen magis nāe melan colice vicinū ⁊ grossiorē. ¶ Ad rōnes aūt dicit: ꝙ Ga. hoc exp̄ssit in libello de iuuamēto anhelitꝰ: ⁊ ꝙ ēt locꝰ ab auc̄te negatiue est debilis. ¶ Qḋ aūt dī de hūore melico qui a splene trahiť: negať ꝙ inde dēat in splene seq nocumentū. nā sic splen superfluā pellit q̄ntitatē ad stōm pp fines dictos. ¶ Sȝ p̄ter hūc inuenio oēs modernos dicere ꝙ splen nō est sanguis gñatiuus ex chilo. Et dico notāter ex chilo: q: ex flegmate: vt dixi in ca. p̄cedenti. vr̄ velle Auic. ꝙ possit gñari in multis aliȷs membris ab epate ⁊ corde. ¶ Ratio aūt est: q: si splen esset pncipiū sanguis gñatiuū: tunc inue/ niret in oī aiali hñte sanguinē. Cōsequens est ꝯtra Ari. 3. de ptibꝰ aialiū. cap. all'ato q vult ꝙ in aue q̄ grece dī asinꝰ ꝓpter similitudinē capitis non est splen. ꝑ Scḋa rō ex illa facta est: q: pncipalr̄ vr̄ factus ad purgāduȝ sanguinem a melico humore. ⁊ per ꝯñs nō hr̄e hunc pncipatū. ¶ Ego aūt nō video ꝓ nūc fortes rōnes: q̄re alicui partiū consen/ tiam. Et ideo rem hoc modo relinquo.

Angeli ḋ aretio solo.

Solutio moder/ noꝝ.

Auis asi nus dcā splene carens.

¶ In oī aūt decoctiōe que est hmōi est res q̄ est sicut ⁊ spūa ⁊ res q̄ ē sicut hypostasis. ⁊ res for tasse erit cū eis: aut q̄ ad adustionē ptinet. si de coctio superflua fuerit: aut res q̄ nō est bñ cocta. si decoctio fuerit minor q̄ȝ dȝ. Spūa āt ē col'a rub. ⁊ hypostasis est melia que ābo sunt nāles. Adu sti vero subtilr̄ est mala colera rubea: ⁊ eiꝰ gros/ sum est melancolia mala nō naturalis. ⁊ qḋ nō bene coctū est flegma est. Qḋ autē de hoc toto res colata est que est bene cocta est sanguis.

¶ Determinat spālius de humoruȝ generatione. Et primo mixtim. scḋo sigillatim dat cām vniuscuiusq̄ȝ humoris. 2ᵃ ibi (Sanguinis ergo.) Prima in duas. p̄mo facit qḋ dictū est. scḋo docet modū trāsitus humoꝝ ad mēbra. scḋa ibi: (Qui tñ q̄dāꝫ.) Dicit p̄mo: ꝙ in omni tali digōne qualis dicta est inuenitur res que est sicut spuma: ⁊ res que est si/ cut hypostasis ⁊ fortasse superfluente decoctione inueniť res adusta: ⁊ inuenitur ēt res que est diminute cocta. Dicit secūdo quo ad hanc parteȝ ꝙ spuma est colera rub. nālis: ⁊ fex est melia naturalis: aduſtuȝ si est subtile est colera ru bea mala. ⁊ si est grossum est melancolia adusta: sed illud quod ex hoc toto est res colata. ⁊ depurata est sanguis.

A ¶ Circa hãc ptẽ nota p̃. q̄ hic p decoctionẽ intelligim⁹ di
gestionẽ. nã qꝛ in trãſmutatiõe eſt cõplemẽtũ paſſionis hu
midi ɔpſonalis a ſicco ſm intẽtionẽ Gal. nãlis iõ eſt digõ.
Sil'atur aũt maxie eſſexi q̃ eſt elixatio: ſiue digõ facta i hu
mido actuali ⁊ v̓tuali. ¶ Nota ſcõo. hic dici ab Aui. in oi
decoctiõe q̃ eſt hꝫ ⁊ hꝫ plꝫs expõnes. ¶ Pria q̄ abſolute
in oi decoctione q̃ fit a nãli calõ. nã in oi digõne reſecat' ali
qd ſupfluũ, loq̄ndo de integra digõne. Et h vult Antonius
de Parma. Et cã eſt: qꝛ ſemp eſt dria in ptib⁹ elemẽtalib⁹
digerẽdis: ⁊ p digõnẽ generãdis. ⁊ iõ opꝫ aliqd ſupfluere.

B ¶ Sed dimiſſo nũc. vtrũ in oi digõne reſecet' aliqd ſuper
fluũ: Aui. dicit hic plus q̄ reſecat' ſupfluũ nimis coctuꝫ. ⁊
ſupfluũ ſecaie ⁊ ſupfluũ diminute coctũ. Et cõſtat q̄ hec ſu
perflua nõ in oi digõnẽ ſeparant'. ¶ Melius ergo eſt intel
ligere q̄ in oi digõne qua epar tãgẽdo per ſui totalitatẽ tã
git chili totalitatem gñant' iſta tria ſupflua mõ dicto: ⁊ erit
ſenſus q̄ ſemp gñando epar ſanguinem ex chilo gñat hos
alios hũores. Et iſta reputat' apud multos vã expoſitio.
Et cã eſt: qꝛ in chilo ſunt ptes ꝓportionate colere apte ſup
fluã decoctionẽ recipere: ⁊ alie ꝓportionate flãte ⁊ alie me
lancolie: ⁊ alie ſanguini. ⁊ iõ talia ex chili difformitate ge
nerant': ⁊ nullã ɔtingit ptẽ chili reṗiri q̃ ſit chilus in q̃ hec
difformitas nõ reṗiat'. ¶ Cõtra hãc poſitionẽ arguit': ſan
guis generat' ex chilo. Capio ergo mãm in q̃ eſt forma ſan
guinis geniti imediate ex chilo: ⁊ ſequit' q̄ illa erat prius
ſub forma chili: cũ nulla alia ſit forma media: ⁊ ex ipſa ſo
lus ſanguis eſt gñatus. ¶ Ex quo ſeqtur p̄mo: q̄ nõ in quo
libet chilo: nec in q̃libꝫ ſui pte eſt difformitas dicta. ¶ Se
quit' ſcõo. q̄ aliqs eſt chilus ex quo per digõnẽ epatis: nul
la ſupfluitas reſecat': vt ſic ille chilus ſolus epati applicare
tur. ¶ Scõo ſic. in epate colerico plus de chilo cõuertitur
ad colerã q̃ꝫ in epate ſanguineo vel tẽperato. Et econtra.
plus de chilo conuertit' in ſanguinẽ in tẽperato vel ſangui
neo q̃ꝫ in colerico poſito chilo eodẽ. Ergo aliq̃ pars in tẽ
perato apta cõuerti in ſanguinẽ ex variatiõe diſpõnis epa
tis poterit ɔuerti in colerã: ⁊ ita aliq̃ apta in colerico ɔuer
ti in colerã poterit ex epatis diſpõne cõuerti in ſanguinem.
¶ Ex quo ſeqtur hanc diuerſitatẽ nõ eſſe tm̃ merito diffor
mitatis prĩũ chili. Seqtur q̄ nõ obſtãte difformitate par
tiũ dicta põt tm̃ ex epatis diſpõne vnus humor gñari. Ad
hec dicit' q̄ ꝓbabilr̃ teneri põt q̄ epar ex quolibꝫ chilo eo
exiſtente nãliter diſpoſito generat q̃ttuor hũores: ita q̄ nõ
põt aliquẽ modicũ ſanguinẽ generare ex chilo qn iſtos. 4.
humores generet. Dicit' ſcõo. q̄ huius cã eſt partiuꝫ chili
difformitas. ¶ Nota tamẽ q̄ hec difformitas nõ eſt talis
q̄ omnino nulla pars illius chili que eſt apta ɔuerti in co
lerã in tẽperato ſit apta cõuerti in ſanguinẽ in humido tm̃
a frigido. Sed capto chilo ex quo in aliquo epate põt ſan
guis generari reſpectu illius in illa diſpoſitione exiſtẽtis:
alique ſunt partes que ita ſunt apte cõuerti in colerã q̄ nõ
in aliũ humorẽ: ⁊ ita de flegmate ⁊ melancolia dicatur. Et
ſicut reſpectu illius eſt ita: taliter etiam eſt reſpectu cuiuſli
bet alterius epatis potẽtis ex eo ſanguinem generare: ſed
nõ omnino eedẽ partes ſunt reſpectu cuiuſlibet epatis in
colerã cõuertibiles. ¶ Ad argumẽta igit'. ad p̄mũ dicen
dũ: q̄ mã que eſt ſub forma ſanguinis fuit ſub forma chili
nõ per ſe: ſed cuꝫ alia ⁊ ideo nõ eſt dare partẽ, que fuit chi
lus: cuius materia tota eſt modo ſub forma ſanguinis.
¶ Ad ſcõm argumẽtũ pꝫ ſolutio ex dictis: ⁊ ſunt tamẽ alij
qui volunt q̄ epar digerẽdo chilũ vnicũ põt ex illo gene
rare humorẽ. ſꝫ quẽcũq̧ dictis: ſꝫ tamẽ in digeſtione tota
lis chili geniti ex conueniẽte cibatione hominis ſani epar
ſemp generat quattuoꝛ humores. Et hãc dicit Auicẽ. hic.
ita q̄ per digeſtionẽ q̃ eſt huius intelligit digõnẽ ſcõaꝫ chi
li totalis geniti ex integra: ⁊ cõueniẽti cibatione ſani ho
minis. Et hec expoſitio nõ patitur inſtantiam.
¶ Utrũ gñatio humoꝝ ex chilo ſimultanea ſit. Q. õ. v.

Sed tũc reſtat dubiũ: vtꝝ iſtoꝝ hũoꝝ gñatio ex vnõ
chilo ſit ſimultanea. Et iuxta ſñiaꝫ ſcõe ex
põnis ponẽdo q̄ iter formã hũoris: ⁊ chili nõ mediat alia
forã: ɔſtat q̄ dꝫ eẽ ſimultanea. nã nõ p̄us gñat' flã vel ſan
guis q̃ꝫ ali⁹ hũor: nec poſteri⁹. Si. n. vn⁹ hũor eſt genitus:
aut eſt ex chilo: aut ex pte nõ ex chilo p ſe: q̃ ex pte reſidua.
cũ igit' illa ſit ɔſtituẽs chilũ: aut hꝫ formã chili: aut nõ. Nõ
p̄m̄, iuxta opionẽ qꝛ oẽ tale hꝫ ptes difformes: mõ dicto qõ
nõ eſt in illo. Nec ſcõꝫ: qꝛ tũc hr̃et formã mediã iter formã
chili: ⁊ hũoris: cui⁹ oppo™ ponit'. ¶ Sꝫ alij volũt hũores.
4. ex ſanguine ſil' gñari ad hũc ſenſuꝫ q̄ null⁹ eſt hũor quẽ
opꝫ gñari per trãſmutationẽ chili in aliũ hũorẽ p̄us q̃ꝫ il
le generet': ita lꝫ ſanguis poſſit ex flãte gñari: nõ tm̃ opꝫ ad
ſanguinis gñationẽ p̄mo fieri flãtis gñationẽ: qꝛ põt ime
diate ex chilo gñari. ¶ Cõtra vtrũq̧ modũ arguit' ſic. fleg
ma eſt vicinius nãe chili q̃ꝫ ſanguis ⁊ q̃ꝫ colera: ergo citi⁹
trãſmutatur chilus in flegma q̃ꝫ in aliũ hũorẽ. Aſſumptũ
pꝫ: q̄a p diminutã digõnẽ trãſit chilus in flã: ⁊ nõ in alium
humorẽ. ¶ Cõfirmat' prius in humorẽ trãſit diminute di
geſtũ q̃ꝫ cõplete vel ſuperflue digeſtũ: ergo prius tranſit in
flegma q̃ꝫ in aliũ humorẽ. ɔña tenet ex nunc dictis. ¶ Dic
dr̃ vtrobiq̧ negãdo ɔñam. Nã ẽt ptes chili in flegma con
uertibiles ſunt difficilius trãſmutabiles q̃ꝫ ille q̃ in ſangui
nẽ debẽt cõuerti: ⁊ ẽt q̃ꝫ ille que in melãcoliã: ita q̄ nõ per
quãcũq̧ diminutam decoctionẽ trãſit chilus in flegma cũ
in ſanguinẽ conuertit'. ita q̄ digeſtio per quã flegma gene
ratur nõ neceſſario eſt mediũ trãſitus inter chilũ ⁊ ſangui
nẽ: ſicut nec forma ſang. eſt mediũ tranſitus in colerã non
obſtãte q̄ per ſupfluaꝫ decoctionẽ colera reſpectu ſangui
nis generet'. ¶ Q, aũt Gal. dicit. 4. de regimine ſanitatis.
q̄ flegma ſit anteq̃ꝫ rectiſſime ſanguis factus ſit cibus. In
telligendũ eſt q̄ chilus qui dꝫ tranſire in ſanguinem: q̃nq̧
tranſit in flegma anteq̃ꝫ ſit factus ſanguis. Et hoc eſt verũ
vniuerſaliter: nõ de cibis flegmaticis tm̃; vt videtur velle
Tho. Et tu vide textum qui dictis nõ opponitur. ¶ Ulte
rius nota q̄ quomõ ſpuma ſit cole. rub. naturalis: ⁊ quo
modo melancolia naturalis ſit fex: viſum eſt cap. precedẽ
te. Sed quia nõ ſemper aliqd aduritur. ideo dixit Aui. q̄
quãdoq̧ generatur aliquid aduſtũ: qũo autẽ tale per adu
ſtionẽ genitum ſit: aut colera rub. aduſta: aut aliqua de ſpe
ciebus melancolie aduſte. pꝫ ex ſuperius dictis.

¶ Qui tamen q̃ꝫdiu eſt in epate ſubtilioꝛ exiſtit
q̃ꝫ dꝫ ſuper aquoſam ſuperfluitatẽ: ꝓpter rem
quam diximus eſt neceſſaria. Iſtud vero quod
eſt ſanguis cum ab epate ſeparat' ab aquoſitate
eis ſuperflua ilico mundatur que neceſſaria nõ
eſt niſi propter cauſam quandam que iaꝫ ſubla
ta eſt. Extrahitur ergo aquoſitas a ſanguine in
venas que ad renes deſcendit: ⁊ fert ſecum ſan
guinem qui ad renes nutriendos ſua quantita
te ⁊ qualitate bonus exiſtit. Nutritq̧ renes vn
ctuoſitas huius aquoſitatis ⁊ ſanguinoſitatis:
deinde aliud quod remanet ad veſicaꝫ tendit ⁊
poſt ad virgam. Sanguis autem eſſentie bone
per venam magnaꝫ ad gibboſitatẽ epatis aſcẽ
dentem vadit ⁊ tendit per venas que ab ea vt
rami ſeparantur. deinde gedeguil venaruꝫ po
ſtea ſedenechi ſedequil poſt ſugentibus ſegue
chi. deinde in venis que ſunt ſicut villi capillari
bus ſiles: poſtea ſanguis ab earũ orificijs ſudã
do labitur in mẽbra ex parte diuina.

Ga. 2. cõ
pl'onum
caloꝛ nã
lis ẽ res
celeſtis
⁊ diuina
v̓tus. iõ
dic Aui.
q̄ ſang.
trãſit in
nutrimẽ
tũ ex pte
diuia. i.
caloꝛe
nãli.

¶ Docet modũ trãsit⁹ hũorũ ad mẽbra dicẽs: q sanguis
q̃diu ẽ in epate ẽ subtilior q̃ʒ oʒ: pp multã aq̃sitatẽ q̃ secũ
miscet. Sʒ cũ ab epate separ. san. mũdat ab aq̃sitate super
flua q̃ nõ ẽ neccia nisi pp cãʒ q̃ iã ẽ sublata. s. pp penetratio
nẽ i epar. Ista aũt aq̃sitas exhibit a sang. p duas venas q̃ vo
cant emulgẽtes: ⁊ oriunt a vena chilis ⁊ vadũt ad renes: ⁊
vadit hec aq̃sitas pmixta pti sanguis ⁊ vnctuosus ei⁹ vsq̃
ad renes: ⁊ ibi vĩr⁹ renũ retinet sanguineitatẽ ⁊ vnctuosita
tẽ: ⁊ nutrit ex illis: ⁊ aq̃sitas pellit p duas vias q̃ vocãtur
pori vritides ad vesicã: ⁊ de vesica ad vgã pellit extra. Sʒ
sanguis bone eẽntie. i. iã boni ⁊ tẽpati modi subz pp sepa
tionẽ aq̃sitatis vadit p venaʒ chilis: ⁊ postea p ramos ma
gnos ei⁹ ⁊ deinde p miores vsq̃ ad capillares venas. Et tũc
sanguis vl' hũiditas sãgulea. p⁹ de scdis ex san. genita resu
D dat ex illis venis in mẽbra ex pte diuina. ¶ Circa q̃ʒ ptẽ nõ.
q de sepatiõe aq̃sitatis a san. vt di. c. pcedẽte. in corpe nãlis
sime dispositõ sũt due opiones. Et vna hũc locũ exponit q
a tota aq̃sitate mũdat. Alia q nõ a tota: sʒ a supflua respe
ctu opationũ futurar. Et vidisti modũ vtrũq̃ defendẽdi.
E ¶ Nota 2°. q sanguis in epate nõ est subtilior q̃ʒ oʒ esse in
F venis. ⁊ iõ depurat ab aq̃sitate. ¶ Nota 3° hãc seq̃stratio
nẽ sufficiẽter fieri a vtute expulsiua epatis ⁊ attractiua re
nũ. nã in epate pellẽte aq̃sitatẽ ad renes: ⁊ renib⁹ attrahẽti
b⁹ eãdẽ: ⁊ sanguine trãsmisso ad alias ptes fit illor separa
tio. Aliq̃ tñ p h ponũt vtutẽ discretiuã de q̃ infra. c. de vtu
tib⁹. ¶ Nota q̃rto q qr totũ corp⁹ nutriri oʒ. iõ oʒ q̃si p to
tũ sanguis dispgi. vñ modica punctura acus facit sangui
nẽ egredi. Et iõ fuit opportunuʒ venas vsq̃ ad capillares
subtiliari. iste aũt maxie appent cũ igrossant in obtalmia: ⁊
sunt multe vt macilẽta totalr venis plena videat i sic folia
G sicca. ¶ No. qnto iõ dici sanguineʒ ex pte diuina resudare
in mẽbra: qr per virtutẽ occultã trahitur ab eis: ⁊ pellit a
venis: ⁊ resudare: qr sicut sudor guttatim per poros insen
sibiles egredit corpus. ita sanguis ille vel humiditas san
guinea egrediens dictas venas.

¶ Sanguis ergo causa efficiens: calor est tẽpe
ratus: ⁊ causa materialis est quod de nutrienti
bus est temperatum: ⁊ de potibus bonis: ⁊ for
malis causa ipsius est decoctio noua: ⁊ eius cau
sa finalis est vt nutriat corpus.

¶ In hac pte vt pdicit docet spãlr modũ gñationis humo
rũ. ⁊ diuidit i duas ptes. Pmo facit h. scdo ponit circa hãc
mãm regulas. scda ibi (Debes ãt scire.) Pma in. 4. fm nu
mer. 4. hũor. 2ª ibi (Efficiẽs vo.) 3ª ibi (Efficiẽs ãt flatis.)
q̃rta ibi (Melle) De p⁹ dicit q cã efficiẽs sanguis est calor
tẽpat⁹: ei⁹ vo cã formalis est decoctio tẽpata: ei⁹ cã mãlis est
cib⁹ tẽpatus: ⁊ bon⁹ potus: cã finalis est vt corp⁹ nutriat.
H ¶ Ubi nota q sanguis hic sumit p q̃rta suba. ¶ No. scdo
q lʒ qlʒ humor possit dici ad iustitiã tẽperatus in se p q̃ʒ to
hʒ cplonẽ quã magis meret. tñ qr iter hũores nri corpis.
nã magis vtit sanguie ⁊ cplone sua: iõ dicim⁹ iter hũores
I sanguinẽ esse tẽperatũ. ¶ No. 3° q ab eodẽ epatis calore
gñat sanguis a q̃ gñat fla ⁊ colera ⁊ mela. ⁊ iõ cũ Aui. di
cat fla gñari a diminuta caliditate coleraʒ a supflua. hinc est
q h per tẽperatũ calorẽ nõ debem⁹ intelligere tẽperatum
ad põdus: nec tẽperatũ ad iustitiã: qr tũc pariter respectu
alior humor esset dicẽdũ. Sʒ intelligit tẽperatus effecti
ue: qr generat sanguinẽ: ⁊ est effectus rei tẽperate.

¶ Utrũ in epate calo ⁊ hũido plus de sanguie generetur:
an in temperato. Questio. vj.

Sed tũc q̃rit in quo epate plus de sanguine gñat an
in tẽpato: an in calo ⁊ hũido. Ubi credo q
si hũiditas ⁊ calitas nõ multũ a tẽperato recedũt q plus
de sanguine gñat in calo ⁊ hũido q̃ʒ in tẽperato. Et cã est:
qr vtus imutatiua ⁊ digestiua est fortior: vt colligitur. 6. de
accidẽti morbo. a Gal. Et attractiua iterũ est fortior. plus
ergo ad ipsum attrahitur de chilo: ⁊ multe partes chili q̃
in tẽperato conuerterent in flegma: in illo cuertunt in san
guinẽ. ⁊ istud intelligat gñaliter. ¶ Q. si dicatur in epate
calido: plus tñ pportionabilr calido q̃ʒ humido maiore3
fieri resolõneʒ humidi q̃ʒ in tẽperato. ⁊ iõ minus restat in
sanguinẽ cuertendũ. Neganda est cña: qr multe partes q̃
in tẽperato nõ sunt cõuertende in sanguinẽ. In illo calido ⁊
humido in sanguineʒ cõuertunt. ¶ Dicẽdũ tñ aptius esse
epar tẽperatũ ad sanguinẽ tẽperatũ generãdũ: q̃ʒ epar ca
lidũ ⁊ humidũ. ¶ Dicendũ est tertio epar q̃lẽcũq̃ cali
dum generare sanguinẽ per calorẽ effectiue tẽperatum re
spectu caloris flegma aut colerã generantis.

¶ Utrũ tẽperata decoctio ẽ formalis cã sanguis. Q. ó. vij.

Dubitat scdo q̃ño temperata decoctio est formalis
causa sanguis. Hic dicit Marsilius q tẽpe
rata decoctio nõ est formalis cã san. pprie accipiendo for
mã: sed est illud quo formalr sanguis generat. ¶ Hoc nõ
placet: sed multo melius est dicere q decoctio h sumit pro
digõne. digestio vo sumit pprie pro cõplemẽto passionis
cõplonalis humidi a sicco terreo per actioneʒ caloris. Et
ideo hoc cõplemẽtũ nõ est motus: sed eius terminus. ⁊ est
forma pparans ad formã substãtialẽ sanguinis. Est ergo
sua forma nõ substãtialis: sed accidentalis vicina subali: ⁊
talẽ ponere sufficit medico cuʒ substantialis sit incognita.
¶ Nota vlteri⁹ q cibus cuertit ad sanguinẽ merito pprie K
tatis occulte: ⁊ merito cplonis. ⁊ merito modi substãtie.
Et qr cib⁹ tẽperatus cõuertit in chilũ tẽperatũ. ideo alijs
parib⁹ ex cibo tẽperato in tẽperato epate plus de sangui
ne generat q̃ʒ ex distẽperato. Sʒ vbi alior paritas nõ po
neret staret ex aliquo tẽperato cibo minus de sanguie ge
nerari q̃ʒ ex distẽperato vt minus generat ex boragine q̃ʒ
ex vino ⁊ carnib⁹ anatuʒ. Cibi ergo tẽperati ⁊ potus sunt
alijs parib⁹ maxime mã apta in sanguinẽ cõuerti. ¶ Utrũ
aũt plus de sang. generet ex potu q̃ʒ ex cibo: alior parita
te supposita. vide que dixi in cõmẽto illi⁹ affo. Facilius est
repleri potu q̃ʒ cibo. nã ibi dixi aliquẽ potum aliquo cibo
stante paritate in cõplexione ⁊ pprietate minus nutrire: sʒ
quocũq̃ cibo nutritiuo dato debilẽ esse potũ magis nutri
tiuum. ¶ No. vltimo q lʒ sang. generet: vt tẽperet totius L
cõplonẽ: ⁊ vt ex eo spũs vitalis generet ⁊ operatiões per
ficiant. iste tamen finis qui est nutrire videtur manifestior
san. ⁊ ideo illum expressit.

¶ Efficiens vo colere rubee cã est igneus calor
supfluus: ⁊ pprie in epate: ⁊ ei⁹ cã mãlis est qd
de nutrientib⁹ est subtile calidũ dulce vnctuosuʒ
⁊ acutũ: ⁊ eius cã formalis est decoctionẽ ad su
perfluitatẽ pcedere: ⁊ eius finalis cã est necessi
tas ⁊ vtilitas quas nominauimus.

¶ Ponit hic cãs co. ru. dicẽs q causa efficiens colere rub.
est calor superfluus ad igneum declinis. Sed causa mate
rialis sunt cibi qui aliquã istar. v. habent conditionuʒ: qr
sunt acuti: dulces: vnctuosi: calidi vel subtiles. Causa autẽ
sua formalis est pcedere ad supfluitatẽ decoctionis. Sed
cã finalis sunt vtilitas ⁊ necessitas quas supra noiauim⁹.
¶ Ubi nota pmo calorẽ generãtẽ colerã primo dici super M
fluũ effectiue: qr effectũ supflue decoctum respectu pncipa
lis intẽtionis generat. ¶ No. scdo q lʒ sapor dulcis fun N
dat in substãtia grossa ⁊ cõplone nõ multum a tẽperamen
to recedente: vt infra cañ. scdo dicet: verũtñ in omni dulci
est pars aerea subtilis permixta parti grosse: ⁊ ab ea per
calorẽ nostrũ separabilis que faciliter ad coleram ducit.
dulce ergo fm talem parteʒ est colere materia vnctuosuʒ:
aut merito subtilitatis faciliter incendit: ⁊ acutũ: qr est ca
lidum ⁊ subtile facile in colerã sibi proportionataʒ trans
mutat

mutatur: qz faciliter itedit: z calm pp silitudine in qlitate. Tacuit aut de salso z amaro: voles qp h p dcã intelligerentur.

A ¶ Nota 3° qp humidu cóplonale in cola est ampli⁹ passuz a suo sicco secu mixto qz itendat calor nalis pati humidu a sicco in sanguis gnatioe. Et ideo decoctio dr supflua ee in eamo qp cola nalissima sit magis cocta qz corpori temperato conueniat coleram esse cocta. Et dicit hec supflua decoctio cã formalis colere no quide sbalis: vt de sanguie silr dictu est: sed accntalis sbali valde vicina: z reliq patent.

¶ Efficiens aute flatis causa est calitas attenuata: z ei⁹ malis cã est qd de nutrientib⁹ est grossuz humidu viscosum z fridu: z ei⁹ cã formalis est decoctois attenuatio: z eius finalis cã est necessitas eius z vtilitas ipsius quas nominauim⁹.

¶ Ponit causas flegmatis: z patet.

B ¶ Sed no dupl'r debilu posse diminute decoq. Queda.n. est diminuta decoctio q est via in for' sanguis sine medio: z p nulla tale flá gnat. Queda aut est q si sit via i sanguine: no tn sine medio: sz ad forma flatis parat: z ista est formalis cã flatis mo pportioali supra dicto. Est aut diminuta decoctio: qz minus passum est humidu a sicco in flate p caloris actione qz in sanguine quez natura intedit pncipalissime.

C ¶ Nota secudo qp grossa z viscosa: z frigida sunt flegmati proportionabilia: z ideo no mirum si in flegma faciliter transeunt. Item qz difficulter transmutantur a calore non mirum: si diminute decoquuntur: z reliqua patent.

¶ Melacolie aut hypostasiue qdez cã efficiens est calor teperatus. Sed cã efficiens aduste est caliditas que ab eqlitate est egressa: z eius causa malis est qd de nutrientib⁹ vehementer grossum pauce humiditatis: z eoru calm est fortius illo: z cã eius formalis est fex hypostasiua sm vnu duoru modorum: vnde neqz labit neqz resoluitur: z eius causa finalis est necessitas eius: z iuuamentum ipsius quod nominauimus.

¶ Ponit cãs melie: z diuidit in duas. Prio h. 2° docet cãs multitudis melie. ibi 2° (Melia aut) De p° dicit. v. p^m est qp cã efficiés melie nalis e calor tepat⁹. 2° qp cã efficiés melie aduste est calor excessiu⁹. 3° dicit qp cã malis ei⁹ est nutriés grossum pauce humiditatis. Et inter ista calidum est fortius: vt ex eo melia generet. qrto dic qp cã formalis melia est esse fecem hypostasiua que est cã appropriata vnicuiqz duoru modoru. Na nec labitur nec dissoluit. quinto dicit qp eius cã finalis est vtilitas z necessitas qs supra dixim⁹.

D ¶ Propter h^m psideradu sm coez expone qp huoru naliu flegma est fridissimus. z cola calissima: z melia z sanguis sut in medio no obstate qp sanguis sit calior melia. Et io calor vt gnatiu⁹ melie dr tepat⁹ effectiue. i. mediocris no extrem⁹ i itesioe: nec remississim⁹. Sz si calori vt sanguis gnatiuo copet dicet diminut⁹. Mo g hic exposito dr tepatus: aut qz teperate digerens. vt ego paulo posteri⁹ dica.

E ¶ Circa scdm nota meliam adusta gnari a calore supflue agete no obstante qp re frida gnet. Et Auic. de melia non nali fecit metione hic: qz 2uo agente indiget nali. Et quia plimi sunt eius modi qd non sic est necium in alijs humorib⁹ drnub⁹ p nale: z no nale: vt in flate: z sic de talibus.

F ¶ Circa 3^m no qp nutriés grossuz pauce huiditatis: vt caro bubuli z vacce est pportioatu melie. z io facili⁹ in illa trasit. Nutriés aut calm grossuz pauce humiditatis: no plus in melia trasit: qz plus de suo terreo trahit ad epar: z i mam humorale ducit. ¶ Circa 4^m psidera. qp pt multipl'r exponi. Prio dico qp hic solu tagit forma cole nigre nalis. Naz hac sola i pcedeti ca. dixit ad modu hypostasis: z fecis: et tuc erit sensus qp fex hypostasiua est forma melie attributa vnicuiqz duoz modoz: no modoz melie: sz modoz pp qs differt fex ab eo cui⁹ est fex: qz dz ee difficilis digonis: z dz difficili⁹ currere: z ita est d melia nali: qz neqz labit: sic sanguis neqz dissoluit. ¶ Alij 2o dicut h poni formaz tã nalis qz pternalis melie. Et tuc est sensus qp ro fecis hypostasiue sumpta ita gnal'r: vt 2ueniat vtriqz duoz modoru melie est formal' cã ei⁹. Et ro e: qz ambe 2ueniut i h qp neqz labut: vt sanguis, neqz dissoluunt. Sed pma expo plus mihi plz.

G ¶ Nota etiam qp Auicé. non intendit hic: qp fex sit forma melancolie: qz ipsamet melancolia est talis fex. Sed vult qp dispositio merito cuius est fex est talis forma.

H ¶ No et qp no descripsit melie formaz p decoctione: z ro e: qz no obstate qp melia no heat eude modu digonis cu sanguie. Tn icognitu est. vtz decocta sit supflue: aut diminute. na no 2uertit in sanguine p vlteriore decoctione: nec tn vr magis suu huidu passuz a sicco qz in sanguie lz pluri sicco pticipet terreo. io ea posuit specificari sufficiet apd me dicu p rone fecis hypostasiue taqz formaz. ¶ Et forte dici posset decoctione melie ee tepata z eqle cuz decoctioe sanguis z merito hui⁹ dici fieri a calore teperato. i. mediocrit decoqnte. ¶ Et si allegat Gal'. scdo nalu dices. Alterato cibo in venis inato calore sanguine quide fieri a moderatioe que sm eu: alij humores pp ter imoderatioes fietes. Pot dici Gal. ibi vocare calore imoderatu respectu caloris humoris pducti: quo supra dcm est calorem gnantem meliam esse diminutuz respectu generatis sanguine. Sed Auic. respexit digestionem noui. vltimum dcm est claru.

¶ Melia autem sit multa aut pp ter caliditatez epatis: aut splenis debilitatez: aut pp frigoris vehementia cogelatis: aut pp ter constrictionis pseuerátia: aut pp egritudines q multe z plixe fuerunt: quare propter illud humores facti sut cineres. Cunqz melia multiplicat: z inter stom z epar flat sanguis z bonorum humorum generatio cu ea minorat. ergo sanguis minuet.

¶ Ponit cãs multitudis melie: z nuat. v. Prima est epatis calitas: z hec maxime pportioat gnationi aduste: lz nalis melia possit etia p illud multiplicari attracto pluri terreo ad epar z dissoluto pluri subtili. ¶ 2° cã e debilitas splenis pcipue attractiue qz no mudificat epar: z io multa melia remanet cu sanguie in epe: z de nouo alia gnat: aut debilitas expulsiue splenis: z io melia remanet multa. ¶ 3° cã est remanentia frigoris coagulantis: z hec cã facit meliam no naturale. ¶ Quarta causa est perseuerátia constrictionis. i. opilationu que faciunt grossas superfluitates z terrestres remanere subtilibus resolutis: aut qz opilatio est prohibés transitum melancolie ad splene: aut qz est causa frigoris fortis. ¶ Quinta cã est egritudines plixe: z multum materiales pcipue z febriles. qz existis multa cineritia remanet que sunt de natura melacolie. Et qz pp ter eas multu debilitatur calor naturalis: z crescit frigus. ¶ Dicit scdo qp melacolia quado multiplicat in loco qui est inter stomachu z epar paucificat generatio sanguinis z bonoru humoru: z locus ille est mesenterium: aut vene meserayce. Causa aute dicti est: qz illa melancolia phibet suis malis qualitatibus epatis operatione perfici. ideo zc.

¶ Debes aut scire qp gnationis humoru cause caliditas z friditas cu alijs existunt causis: sed caliditas equalis sanguine generat: z supflués colera gignit rubeam: multuqz superflua melacolia gnat pp supfluitate adustionis: z friditas qde flegma generat: z multu: supflua gnat

melancoliã propter superfluitatẽ cõgelatiõis.

¶ Avic. hic ponit can̄. circa gñationẽ humorũ incidẽter: ꝛ sunt tres: scḋo ponit ibi (Debes ãt attẽdẽ) terti⁹ ibi (Nec ops) De p⁹ dic ꝙ tu debes scire ꝙ calitas ꝛ friditas sũt cãe gñonis hũoꝝ sil' cũ alijs cãis. Nã calitas eqſ. i. tẽpata generat sanguinẽ: ꝛ supflua gñat co. ru. ꝛ multũ supflua gignit melãcoliã adustã. Friditas ão gñat fla: ꝛ multũ superflua generat melancoliã per superfluitatẽ congelationẽ.

I ¶ Ubi p̄ nõ. calitas ꝛ friditas cũ alijs cãis eẽ cãs gñatõis hũoꝝ. Jõ v̄ vt sciam⁹ has solas nõ fuisse sufficiẽtes. nam cũ calitate tẽpata nisi alie cãe ɔcurrãt nõ gñabit sanguis. Jste aũt alie cãe sũt ꝛ mãles disponẽs cbili ꝛ eq̃litates ɔiũcte cũ calore epis tẽpato ꝛ forã ſbalis vel vtus sanguifica.

K ¶ Nõ 2º ꝙ calitas est cã gñonis hũorũ istꝛ aliꝛ: ꝛ p se. Sꝫ friditas gñat hũores p accñs: q: calorẽ tempat. Aut est cã gñationis hũorũ phibẽdo calitatẽ a gñonis caliõris hũoꝝ nisi mõ tñ ꝙ friditas sit p se aie istꝛ ad nãles hũores gñandos. Utrum aũt p se friditas ingrediat opus nãe: aut q̃o: vide que dicta sunt infra cap. de virtutibus ministrãtib⁹.

L ¶ Nota tertio melancoliam adustam ab intẽiori calido generari ꝙ̃ generet colera ru. potest melancolia adusta generari per superfluitatem caloris. Põt etiã ex superflua valde frigiditate generari: ꝛ in hoc nõ cõicant melancolia cum alijs humoribus ꝙ ab vtraꝗ excessiuarum qualitatum generantur immediate.

¶ Utrum mel'a genita ex flate sit ipso fridior. Q. 8.

Sed dubitatur p̄mo: q: tunc mel'a ista esset ex flate ꝛ ex quo gñatur frigidior: ꝛ per ɔñs nõ eẽt flegma frigidius qḋ est in corpore. ¶ Hic sunt tres modi dicendi. Primus concedit conclusionem: sed auctoritas Avic. quomodo exponat dixi ibi.

Respon sio trip' ¶ Scḋs dicit negando ɔñam. nam lꝫ ex flegmate per cõgelationem generet melancolia non tamẽ est frigidior eo dẽ flate: q: p separationẽ partiũ aq̃arũ q̃ exp̄munt totũ remanet min⁹ frm sicut lutũ qḋ vehemẽt frigore hyemis in pulverẽ expsso hũido ɔuertit. ¶ Terti⁹ dic negando ɔsequẽtiã. nã si mel'a p supfluitatẽ cõgelatiõis gñet h̄ nõ est ex flegmate: sed ex chilo. ꝛ illa eadẽ supfluitas friditatẽ ex alia mã flegma gñat. scḋa est ɔformior mentib⁹ auctorũ.

¶ Utrũ mel'a ex supflua ɔgelatõe gñet. Q. 9.

Dubitatur secundo. q: si melancolia per superfluitates congelationis generetur tunc frigus per se ingreditur opus nature. ¶ Hic negatur consequentia: q: talis melancolia nõ est nãlis. Reliqua hic dicta sunt plana ex precentibus.

¶ Debes autem attendere virtutes passiuas cum virtutum actiuarum equidistantia.

¶ Ponit secundum can̄. ꝛ est ꝙ virtutes passiue debent cũ equidistantia actiuarum concurrere ad humorum generationem: ꝛ est sensus ꝙ qualitates passiue ita debent concurrere proportionate ad humorum generationem sicut actiue: ꝛ causa est: q: etiam limitatos gradus passiuarum qualitatum determinant sibi humorum forme.

¶ Nec op3 vt sit credulitas ꝙ ois cõplo sibi generat sĩle: ꝛ nõ sui ɔ̃riũ p accñs. lꝫ nõ sit p cõuẽtiã. Cõploni. n. multotiẽs accidit vt ɔ̃riũ gñet: frigida nanꝗ cõplexio ꝛ sicca plerũꝗ generat humiditatẽ extraneã nõ p̄pter conuenientiã ſꝫ pp digestiue debilitatẽ: ꝛ hmõi qdẽ cõplonez hñs est hõ macer cuius iuncture sunt laxe: ꝛ est lenis: ꝛ ipse est timorosus ꝛ fridus tactu ꝛ suauis: ꝛ vene anguste: ꝛ similaſ huic ꝙ gñat seniũ de flãte: lꝫ certe senis cõplo frigida sit ꝛ sicca.

¶ Ponit 3ᵐ can̄. di. ꝙ nõ op3 ꝙ tua credulitas sit ꝙ ois cõplexio semper gñat sibi sĩle. ꝛ nunꝗ gñat contrarium nã multotiens gñat ɔ̃rium per accñs. Nã mel'ca complexio est frigida ꝛ sicca: ꝛ gñat fla qḋ est humidũ. Et hic mel'ic⁹ de quo hic est sermo nunc est hõ gracilis lenis timorosus laxorum iuncturarũ: ꝛ est suauis tactu ꝛ angustas habet venas: ꝛ sĩle ɔtingit in senibus oibus ꝙ ipsi oẽs multiplicãt flegma ꝙ̃uis certũ sit eorum cõplexionẽ esse siccam.

¶ Nota hic ꝙ gñare p accñs ẽ h̄ idẽ ꝙ p̄ter intẽtionẽ generãtis. nã cõplo sicca p se intendit sicca gñare: ꝛ tñ q̃nꝗ gñat rẽ humidam: vt fla qḋ ñ itẽdit: ꝛ h̄ mõ vult Avi. hic. M

¶ Nota scḋo ꝙ debili exñte virtute digestiua ciborum ca lor epatis nõ potẽs humidum supfluũ dissolṽe gñat humores humidos: Et hoc mõ: q̃nꝗ cõplo calida ꝛ sicca est causa humoris fridi. ꝛ humidi vt in hydrope ꝛ calidităte epatis pendet multa gñatur aquositas: propterea virtus est debilis non obstante ꝙ cõplo epatis est calida ꝛ sicca. N

¶ Nota tertio ꝙ homo cuius cõplo est multũ frida ꝛ sicca ꝛ macer: q: sine carne pp virtutis imutatiue debilitatẽ ꝛ mẽbra eius spermatica sunt parua ꝛ gracilia p̄pter eandẽ sed est lenis. i. sine pilis pp defectũ caloris eleuantis: ꝛ fumũ in pilos ɔuertẽtis: ꝛ h3 iũcturas laxas pp defectus virtutis informatiue que eas compactas facẽ non potuit: ꝛ p̄pter plurimũ flegma currẽs ad eas. Q. aũt dicitur ab Avic. scḋa primi doc. tertia cap. 4. in scḋo gñe signoꝝ Q. pilositas in puero significat ꝙ ad mel'as conuertet: ꝛ in sene ꝙ iam est mel'icus. est dcm̄ de cõplone mel'ica p adustionẽ colẽ de qua hic non est sermo. Est autem timidus p̄pter cordis friditatẽ ꝛ spirituũ paucitatem: ꝛ p̄pter eandẽ cãm est quietus in moribus ꝛ mollis in incessu. O

¶ Nota 4º ꝙ seniũ cõplo dicit apud oẽs sicca: ꝛ iõ certum est ꝙ eorũ cõplo est sicca. Et iõ si qs in nro exẽplo p̄negaret a cõplone sicca gñari flegma: q: illam diceret cõplexionẽ non eẽ siccã: hoc non põt negare in senio. Et modo vides: quare dixit ꝙ certa senum cõplexio est sicca. P

¶ Debes aũt scire ꝙ sanguis: ꝛ qḋ cum eo labitur tertiam habet in venis digestionem: ꝛ cuꝫ per membra diuiditur vt vnuniqḋꝗ suũ recipiat nutrimentũ habet digestionem quartam.

¶ Hic Avi. determinat de tertia ꝛ quarta digõnibus: ꝛ sic de gñatione secundarũ humiditatum. Et dicit breuiter ꝙ sanguis ꝛ illud qḋ labitur cũ eo in venis recipit 3ᵐ digõnẽ: ꝛ in mẽbroꝝ porositatibus recipit quartã digestionẽ.

¶ Nota ꝙ p⁹: ꝙ cũ sanguine labiſ col'a ꝛ flegma ꝛ mel'a. ꝛ de istis tenẽdo ꝙ cũ sanguie vadũt. due sunt põnes. vt supra dixi. Una ꝙ nutriũt: ꝛ ꝙ simul cũ sanguine miscenſ. vt in humiditatẽ p̄ᵐ de scḋis ɔuertanſ. Et h̄ v̄ velle Gal. ꝛ Avi. istã v̄ sequi hic. Et iõ digõnẽ tertiã dicit hec q̃uor simul recipẽ. Et p3 ex hoc ꝙ ƒm hãc viã nẽcio p⁹ humiditas de secundis specie differt a sanguine. Et ƒm hoc non est dubiũ: q̃o illud qḋ labiſ cum sanguine recipit tertiaꝫ digõnẽ in venis. nam a calore venarum tam inato ꝙ̃ islũte: vt a forma venarũ digeriſ sanguis: ꝛ illi humores miscenſ: ꝛ in p̄mã humiditatẽ per digestionẽ conuertuntur. Q

¶ Scḋa opinio dicit ꝙ solus sanguis in secũdas humiditates conuerſ cũ solus sanguis nutriat ꝛ consequẽter dicit ꝙ aliud digeri digõne tertia vel quarta põt itelligi dupliciẽ. Uno modo vt transmuteſ p illos in rẽ propinquiorẽ nature nutrimẽtali. s. mẽbri: ꝛ hoc modo solus sanguis digeritur. scḋo modo vt transmutetur aliqua transmutatione mẽbris conueniẽte vel incõueniẽte: sꝫ ad expulsionẽ p̄parãte: ꝛ hoc modo non solum sanguis: sed humores secum trãseuntes digeruntur digestione quarta ꝛ tertia.

¶ No. scḋo ꝙ in venis q̃ sũt an epar: ꝛ in venis post epar est aliq̃ vtus sanguificas: sed vltra illã est etiã virt⁹ sanguinẽ in p̄mã humiditatẽ ɔuertẽdi. Et iõ vult Gal. p̄mo pronostico ꝛ cõᵐ. 47. ꝙ ibi sanguis dealbaſ. Et h̄ ɔuersio san R

guis in hũiditatẽ 𝔭ᵐᵃ suffic̃ fieri in venis p̃ suũ calorẽ inatũ actuatũ p̃ influẽtẽ. Et dr̃ ista integra digõ apud ponẽtes 𝔭ᵐᵃ digõnẽ specifice a sanguie differre. Apud v̇o iˢ nõ ponẽtes dr̃ digõ nõ itegra vex̃: q̃ multa sanguis a ꝓpria nã muta/tio: iõ ponit̃ pro vna digõne ⁊ non sic digestio cibi in ore.

A ¶ Nõ 3ᵒ q̃ i mẽbri 𝔭 hũiditas de 1ᵃ inoiata ꝯuertit̃ i rorẽ: ⁊ ros i cãbiũ: ⁊ cãbiũ i glutẽ: ⁊ oẽs ꝯputãt̃ ꝓ vna digõne: q̃ i eodẽ loco fiũt. sz ꝯũsio glutis i mẽbri sbã ñ ẽ digõ. imo nutritio. Nec ẽ icõueniẽs cũ nutriᵒⁿᵉ ꝓpõit digeᵒⁿᵉ digerẽ.

B ¶ Nõ 4ᵒ digõnẽ venarũ dici digõnẽ cõem aliq̃ duoꝝ mo/doꝝ. Aut q̃ 𝔭 hũiditas i vna vena genita nõ ẽ nutriᵗⁱᵘᵃ vni⁹ tãtũ ptis. Aut q̃ totalis oĩum venaꝝ digõ est toti corpori cõis. Digestio autẽ que q̃rta est: est in mẽbris: ⁊ illa nõ est cõis: nisi tantũ intelligẽdo de totali quo ad oia membra.

¶ Utrum conuersio flegmatis in sanguinem sit digestio se/cunda vel tertia. Qõ. 10.

Sed est dubiũ vtrũ cõuersio fl̃atis in sanguinẽ sit digestio. scda vl' tertia. Et puto q̃ sit digõ tertia dicẽda: nec debet incõueniẽs putari ali quem humorem per tertiã digõnẽ ꝓduci: ⁊ hoc maxime si flegma in sanguinem conuertatur in venis post epar.

C ¶ Ultio no. q̃ Gal'. ⁊ Auer. vident̃ digõnẽ venarũ ⁊ mẽ/broꝝ ꝓ vna cõputare. ⁊ iõ tm̃ tres digõnes numerat ⁊c.

¶ Supfluitas igit̃ digõnis 𝔭me q̃ ẽ i stõ p̃ itesti noꝝ egredit̃ viã: ⁊ scde digõnis q̃ fit in epe sup/fluitatis plĩm cũ vrina egredit̃. Qõ aũt de ea re/manet ad splenẽ ⁊ fel tẽdit. Duarũ v̇o digõnũ remanẽtiũ supfluitates p̃ resolõnẽ q̃ nõ sentit̃. ⁊ p̃ sudorẽ: ⁊ p̃ sordiciẽ extrisecã egrediũt̃. Cu ius ps ẽ q̃ p̃ foramia egredit̃ sensibilia sic̃ p̃ na/res ⁊ istr̃m audit⁹: aut nõ sensibilia sic̃ p̃ poros: aut ex̃ nãm sic̃ p̃ apata cũ apiunt̃: aut qõ nascit̃ ex additiõib⁹ in corpibus: sicut pili ⁊ vngues.

¶ In hac pte in 𝔭n. cap' diuisa determiat de supfluitatibus. Et q̃ ille ab eodẽ agẽte gñant̃ a q̃ iᵒ cui⁹ sũt supfluitates nõ noiat supfluitatũ cãs: sz mõs expulsionũ. Dicẽs q̃ supflui/tas 𝔭 stõi trãsit p̃ itestia ⁊ expellit̃ ex̃. Supfluitas v̇o scde plĩmũ expellit̃ p̃ vrinã: ⁊ magna ps vadit ad fel: ⁊ ad sple/nẽ. Sed supfluitas tertie ⁊ q̃rte digõnis expellit̃: aut insen sibilr̃: vt cũ p̃ poros i vaporẽ ꝯuertit̃ ⁊ egredit̃: aut in sor/ditie: aut p̃ vias sensibiles vt nasi: ⁊ auriũ: ⁊ ocloꝝ: ⁊ oris. Quedã v̇o i q̃sdã ex̃mitates: vt vngues ⁊ pilos ꝯuertũt̃.

D ¶ Ubi nota q̃ i digõne epatis ꝯfir supflui reᵗ sanguis alij hũores. ⁊ ꝑcipue q̃ ad illas ptes que nõ disponũt sangui/nẽ ad nutriẽdũ q̃ sũt coł̃a ad chisti fellis trãsmissa: ⁊ melia ad splenẽ: ⁊ cũ h̃ ab eadẽ digõe supfluit aq̃sitas. ⁊ q̃ illa ẽ plima: ⁊ p̃ vrinã pellit̃: iõ dixit plĩm de tali pelli p̃ vrinam. Aliõ v̇o qõ ad fel ⁊ ad splenẽ tẽdit: nõ est oino supfluitas.

E ¶ Nota scdo. q̃ per sudorem pellit̃: nõ tm̃ aquositas san/guinis: sed multotiẽs aq̃sitas rorida. ⁊ iõ per sudorẽ q̃nq̃ supflua pars rorida pellit̃. reliqua autem dicta sunt nota.

¶ Debes aũt scire: q̃ si alicui⁹ hũores subtiles exĩstũt eorũ euõ eũ debilitat: cui multũ nocet in sui fortitudie suoꝝ pororũ amplitudo: ꝓpea q̃ resolõnẽ sequit̃ debilitas: ⁊ q̃ hũores subtiles ad euãdũ ⁊ resoluẽdũ sunt faciles qõ aũt ad re soluendũ ⁊ euãdũ est facile spiritui facile asso/ciari põt in sua resolõne: cum eo igit̃ resoluit̃.

¶ In hac parte penultima remouet duo dubia. scdm ibi. (Et debes scire) Dicit p̃. q̃ corpa quoꝝ humores sũt sub/tiles facilr̃ euãnt̃. Et iõ multũ ex euatiõe debilitant̃ ⁊ eis: iõ mltũ nocet in sui debilitatõe ãplitudo poroꝝ suoꝝ q̃ ⁊ resolõnẽ sequũt̃ debilitas. debilitãt̃ ẽt q̃ cũ sui hũores fa cilr̃ euãnt̃ ⁊ iõ spũs cũ eo facilr̃ resoluit̃. ¶ Ubi no. q̃ h̃ p̃ ptie itẽdit Aui. q̃ datj duob⁹ hoib⁹ q̃rũ vn⁹ hẽat subtiles hũores: ali⁹ hẽat grossos q̃ ex eq̃li v̇tute euatiua approxi mata magj ledit̃ ille q̃ hz subtiles hũores. ⁊ rõ ẽ: q̃ ab eo maior fit euatio cũ hũores subtiles min⁹ resistãt. ¶ Itẽ q̃ a plĩm de spũ resoluit̃: ⁊ q̃ eorũ pori sũt apti: ⁊ q̃ cũz hũori b⁹ subtilib⁹ spũs facilr̃ associat̃: ⁊ iõ cũ illis egredit̃. Et p̃t addi qõ hũores subtiles sũt mã gñonis spũum cũ subtiliã tur. ⁊ ideo spũs facili⁹ associat̃ q̃ in ipsũz facili⁹ penetrat. F

¶ Et debes scire q̃ queãdmodũ humores isti i suis gñomb⁹ cãs hñt: sic ⁊ in suis motib⁹ hñt cãs. Mot⁹ nãq̃ ⁊ res: valde sanguinẽ mouẽt ⁊ coł̃az rubeã: ⁊ fortasse mouebũt meliaz: ⁊ for te faciẽt eã: quies v̇o flegma forte redit: ⁊ aliq̃s melie spẽs: ⁊ etiã ipsemet estimatiões mouent humores. v̇bi grã. sanguinẽ. n. mouet res in/tueri rubeas: quapp̃ ꝓhibemi⁹ illũ ex cui⁹ nari/bus sanguis fluit res splẽdorẽ hñtes rubeum aspicere: ⁊ hec quidẽ dicim⁹ de humoribus: et eorũ gñationibus. Loqui vero ꝯtra ꝓteruos ⁊ deuiãtes dñt sapientiarũ opifices ⁊ nõ medici. Scda 𝔭mi doc. 5. sum. 2. c. 14. Gale. 2. v̇. nãliũ.

¶ Remouet 2ᵐ duᵐ di. q̃ hũores queãdmodũ hñt diuersas cãs sue gñonis: ita hñt diũsas cãs ipos mouẽtes. s. motu locali: ⁊ motu alteratiõis. Et h̃ declat duob⁹ modis. Prio q̃ mot⁹ localis corpis cõmouet sanguinẽ ⁊ co. ru. ⁊ fortas/sis cõmouet meliaz sz q̃es cõmouet fl̃a ⁊ quãdã mlie spẽz. Scdz exẽᵐ ẽ. q̃ estimatões mouẽt hũores: ⁊ diũse diũsas. vt v̇. g. sanguinez mouet itueri res rubeas. Et iõ ꝑcipit̃ illi q̃ patit̃ fluxũ sanguis: ne itueat̃ res hñtes splẽdorẽ rubeuz. ¶ Subdit. A. vltio q̃ ista sũt q̃ vult dixisse de humorib⁹. Sz loq̃ ꝯ ꝓteruos: ⁊ h̃ 𝔭n⁹ negãtes nõ ꝑtinet ad medicũ: sz ad opifice phycalis sapie. ¶ Cõsidera q̃ cãs mot⁹ hũoꝝ itelligi cãs: q̃re hũor moueat̃ localr̃: aut q̃re alteret̃: aut q̃ re fortificet̃ ⁊ augeat̃: ⁊ q̃re forti⁹ agat. Et itell'nᵒ ista p̃ mo tũ. pz 𝔭ᵐ dcm̃. Nã mot⁹ localis corpis mouet sanguinez ⁊ coł̃az ipos calefaciẽdo ⁊ ãpliãdo ⁊ localr̃ mouẽdo: ⁊ for/tiores reddit in ipimẽ in corp⁹. Fl̃a aũt ⁊ si localr̃ mouet̃ moq̃ nobis. tm̃ ex iᵒ in suis q̃litatib⁹ nõ fortificat̃: nec magis in corp⁹ ipimit: nisi valde p̃ accñs. Melia aũt adusta forti ficat̃: q̃nq̃ ex motu: q̃ itãtũ calor p̃ ipz auget̃: vt i adustio ne addat̃. ⁊ q̃es h̃ mõ mouet fl̃a: q̃ p̃ calorj nãlis teporẽ ⁊ obtusionẽ ẽ cã mulᵗⁱˢ fl̃atis: ⁊ vigoratiõis ei⁹ i suis q̃lit⁹. ⁊ ita in melia nãli p̃ cõgelationẽ factam prebet augmentũ. G

¶ Cõsidera 2ᵒ. h̃ p̃ estimatiões itelligi cogitatões ⁊ imagi natões ⁊ estiatiões: q̃ cõmouent hũores ꝓpriĳ corpis ⁊ tu modos q̃ cõit̃ ꝓcedũt̃ vide in his q̃ dixi in 3ᵒ techni. Q̃ño etiã astrologos: ⁊ Aui. pũt hũores alioꝝ corpoꝝ mouet̃. H

¶ Cõsidera 3ᵒ. q̃ ꝓteruẽnientes sũt q̃dã gñationẽ humorũ in nobis negãtes: ⁊ ita v̇tutẽ digestiuã. sz dñt hũores eẽ in cibis: ⁊ seq̃strari abinuicez in nobis. ¶ Contra q̃s arguit Gal'. scdo nãliũ virtutũ. ⁊ Aui. h̃. ⁊ multas alias abusiuas opiones: circa hanc materiã relinq̃t philosophie nãlib⁹. I

¶ Doctrine quinte que ad sciendũ quid sit mẽ/brum: ⁊ sue partes. Cap. 1.

Membra sũt corpa que ex 𝔭ma hu morũ gñant̃ cõmixtione: queãd modũ humores sunt corpa que ex 𝔭ma ciborum generant̃ com/mixtione sicut cibi sunt ex prima cõmixtione generati elemẽtorũ.

¶ In ista 5 doctrina determiat d̄ mēbris: ꝛ p̄ valde in gn̄ali.
2° spāliꝰ. Et 2ᵃ ps icipit in pn̄ alteriꝰ capli. Pn̄s caplm̄ oi
uidit in duas ptes. In p° ponit d̄scriptionē mēbroꝝ. 2° vnā
distictionē cū mēbroꝝ declaratiōe ꝛ subdiuisiōe. ibi. 2° (Mē
broꝝ.) De p° dic̄ q̄ mēbra sunt corpa q̄ gn̄ant ex p° cōmix
tiōe humoꝝ queadmodū humores gn̄ant ex p° cōmixtiōe
K cibozū: ꝛ cibi gn̄ant ex p° cōmixtiōe elemtoꝝ. ¶ Nō g̊ p̄. q̄
corpoꝝ ad ɔstōnē itegritatꝭ vel ɔseruatiōem corpis hūani
in ipo reqsitoꝝ. Quedā sūt aiata: q̄dā nō. Exēplū p̄: vt ca
ro os ꝛc̄. Exēplū 2ᵢ: vt humores ꝛ spūs ₛm cōem viā. Ad
ppositū ₛm cōez viā nō dn̄r mēbra nisi corpa que sūt ptes
aiate. Licet Galy. 2° techni. cōmēto. 31. capillos ꝛ vngues
dicat manifeste ingredi in genere mēbroꝝ lꝫ nō sint aiati.
L ¶ Nō 2° h̄ corpa siue in pn̄° sue gn̄atōis siue post pn̄ᵐ vi nu
tritiue gn̄ari ex hūorib' aut meᵈⁱ aut imeᵗᵉ. Et q̄ ex hūo
rib' mēbra gn̄ant p̄ digōnē p̄ quā ptes humoꝝ miscēt̄. iō
ꝯe dn̄r mēbra gn̄ari ex cōmixtiōe hūoꝝ. i. ex mixtiōe priū
in hūorib' exn̄tiū. ¶ Sꝫ si q̄rat q̄re dixi p°. dōm q̄ p̄ p̄mā
hūorū cōmixtiōez nō itelligit p̄mā illoꝝ mixtionē q̄ ad tp̄s
sꝫ pᵐᵃ pfectiōalr. Perfectissi'. n. i hoie priū hūoraliū cōmix
tio ē ex q̄ mēbra gn̄ant. Ul' alr ex p°. i. p̄uia ad denotandū
q̄ nec̄ia est humoꝝ cōmixtio p̄ mēbroꝝ gn̄one tāq̄ p̄uia.
M ¶ Nō 3° q̄ nō solū mēbra gn̄ari ex hūoꝝ cōmixtiōe sed ēt
2ᵃ hūidiᵗᵃᵗ. tn̄ 2ᵃ humidiᵗᵃᵗ nō sūt mēbra. Et iō ad cōplēdum
diffōnē mēbroꝝ vr̄ opportunū dicē q̄ sīt corpa ꝛ ptes aia
liū: q̄ ex p° hūoꝝ cōmixtōe sūt genita: ꝛ tūc nō hēbit descri
N ptio istā iā. ¶ Nō 4° q̄ mēbꝝ dr̄ a men. greco v̄bo qd̄ ē
Un̄ mē- idē q̄ ps. ꝛ iō vocāt̄ sepe ptes aialiū sepe ptic̄le: ꝛ q̄n̄z loca:
brūz sic vt p̄ iterioꝝ. ¶ Nō 5° hūores gn̄ari ex p° cōmixtōe ciboꝝ: ꝛ
dictum. q̄ ex cōmixtōe priū cibi q̄ ē nec̄ia tāq̄ p̄uia i coꝝ gn̄one ꝛ
O piī cibi gn̄ant ex elm̄toꝝ p° cōmixtōe: nō q̄ sit opportunuz
in p° eltoꝝ cōmixtōe quecūq̄ cibū gn̄ari. Sꝫ q̄ cuiuslꝫ cibi
gn̄onē verā p̄cedit tanq̄ cā elm̄torū cōmixtio isto mō. non
ita intricatus est iste textus: vt apud alias expositiones.

¶ Membrorum autem alia sunt que sunt sim-
plicia: alia sunt que sunt composita.

¶ Hic ponit Aui. diuisionē. Et diuidit in duas ptes. Prio po
nit gn̄ales distictiōes. 2° spāles. ibi 2°. (Et dicemꝰ āt). Pria
in. v. ₛm. v. distictiōes. 2ᵃ ibi (In vno q̄ꝫ) 3ᵃ ibi (ꝛ tunc q̄dā)
4ᵃ ibi (Gal'. aūt) 5ᵃ ibi (Et ēt dnuo) Pria ēt diuidit̄ in duas.
p° eas ponit. 2° declar mēbra. ibi 2°. (Et simplicia q̄dē) De
p̄ma dicit q̄ mēbroꝝ q̄dā sunt simplicia: ꝛ alia cōposita.
P ¶ Ubi nō mēbra nr̄i corpis triplici nā suas opōnes pfice
re. s. cōplone: cōpōne: ꝛ vnitate. Cōplo est nā p̄ simplicibꝰ
attributa: ꝛ cōpositis p̄ simplicia. Cōpō p̄ organicis ꝛ sim
plicibꝰ merito organicoꝝ. Unitas aūt est cōis ꝛ iō hec di
uisio sumit̄ q̄si a forma mēbroꝝ vel nā coꝝ. Est. n. ac si dicat
mēbroꝝ. Quedā sūt q̄rū nā pn̄ eis attributa est complo.
Quedā q̄ꝝ talia est cōpō. ¶ Nō 2° q̄ de ɔueniētia ꝛ dn̄ia
mēbroꝝ adiuicē due sūt inēte pōnes q̄tū p̄posito spectat.
Una dicit q̄ cuiuslꝫ mēbri corpi humani forā subalis in q̄
sumit suā spēm est aīa rōnalis. ꝛ iō oia hec mēbra dic̄ eius
dē subalis spēi ꝛ nō esse int illā dn̄iaz nisi accn̄talē. ¶ Alia
ꝯo opio ponit mēbra hr̄e forās sbales q̄ remanēt in mor
tuo aia: vt forma carnis ossis ꝛ neruiꝛ cartilaginis ꝛc̄.
¶ Dic̄ 2°. multoꝝ mēbroꝝ eiusdē hoīs forās sbales eē di
uersas: ꝛ nō eē aiaꝫ q̄ talia mēbra iformet. imo si dn̄r aiata
h̄ est p̄ pticipatiōez sic manū fabri dicimꝰ accn̄talr erudi
tā. Et q̄ d̄ h̄ tractare est magꝭ phi: ꝛ puto vtrāq̄ ptē p̄ba
bilē. iō illoꝝ rōnes dimitto. ¶ Sꝫ iuxta 2ᵃᵐ viā possemꝰ di
cē. q̄ aliq̄ sūt mēbra cōposita q̄ nō sīt dn̄a simplicia: q̄ ɔsti
tuta ex ptib' q̄ntitatiuis diuisaꝝ spēꝝ. Siplicia aūt nō sunt
cōpoⁿᵃ: q̄ nō ɔstituta ex ptibꝰ diuisaꝝ spēꝝ. Et possꝫ dici h̄
mō istā distictionē eē abiuicē dr̄ntiū. ¶ Et si dicat̄ q̄ tunc
musclꝰ nō eēt mēbꝝ simpˣ: nec chorda q̄ ɔstituūt̄ ex pti
bꝰ q̄ntitatiuis diuisaꝝ spēꝝ. Cōcedit̄ ɔn̄s: nec Aui. voluit h̄
musculū eē ꝯe simplex: sꝫ iō iter simplicia noiauit: q̄ cū il
lis multā vr̄ hr̄e affinitatē. ꝛ ita de venis ꝛ arteria dicatur.
¶ Sꝫ apd̄ cōit̄ exponētes ₛm viā pᵃᵐ est alr dōz. nā cuiuslꝫ
mēbri organici q̄lꝫ ps ɔuenit cū toto i noie ꝛ diffōne mere
sbali cū sit eiusdē spēi spālissiᵉ: ꝛ hn̄s oino formā sbalē eā
dē. Oē g̊ mēbrū nostrum q̄ntūcūq̄ organicuz est simplex.
¶ Ulteriꝰ ēt: q̄ nō oē mēbꝝ organicuz: q̄ nllo' ps in noie Q
cōicet cū toto. sꝫ suffic̄ q̄ aliqd̄ hēat nomē totū: ꝛ aliq̄ rō
nē in q̄ nō cōicat secū q̄lꝫ eiꝰ q̄ntitaᵗⁱᵘᵃ ptic̄la. ꝛ h̄ ēt ɔuenit oī
simplici. Et iō oē mēbꝝ q̄ntūcūq̄ simpˣ ex aliq̄ mō organi
cū. vt cor qd̄ est simpˣ q̄ ad mām ꝛ organicū q̄ ad foraz. vt
2° de ptibꝰ. Et ₛm h̄ est ista distictio mēbroꝝ: vt abiuicē rō
ne differūt. ꝛ q̄ oē organicū est simpˣ: ꝛ eꝯ. Iō Aui. si aliq̄
noiat orgāica aliq̄ simplicia h̄ fac̄. q̄ rō simpliciᵗᵃᵗⁱˢ in q̄bus
dā est magis manifesta: ꝛ in q̄busdā rō cōpōnis. Ex q̄ pꝫ
nō eē negādū musculos eē mēbra simplicia: ꝛ eosdē eē mē
bra cōposita. Sꝫ scūs Tho. vult ptē a aialis non eē p̄ se in
aliq̄ spē sꝫ p̄ reductionē in spē sui totiꝰ. ꝛ iō lꝫ ptes organi
ce sint eiusdē spēi: nō tn̄ cōicāt i noie sumpto a sua dispōne
itriseca oēs ptes cū toto. q̄ aliam formā complexionalez
a qua tale nomē sumit̄ habent partes organici q̄z totum.
¶ Nō tn̄. q̄ via p° nō nec̄io dicit vt putat scūs Tho. q̄ aīa
p° informat cor. ꝛ nullū aliud mēbrū. imo meliꝰ q̄ aīa nullū
mēbrū iformat: q̄ tūc iᵈ mēbrū eēt aialis: ꝛ nō totū cōposi
tū ex oibus mēbris. Sꝫ iformat aīa p̄ totū: ꝛ cū nulla par
tiali mā totiꝰ componit vnum. Sꝫ de hoc magis in phia.

¶ Et simplicia q̄dē sunt: quoꝝ quācūq̄ sensibi
lē assumpseris ptē in noie: ꝛ diffōne erit toti cōi
cās: sicut caro i suis ptibꝰ: ꝛ os i suis ptibꝰ ꝛ ner
ui in suis partibꝰ: ꝛ his similia. Iōq̄ similiz vo
cant̄ priū: cōposita ꝯo sunt illa quoruz q̄ntūcūq̄
accepis ptē in noie: ꝛ diffōne toti cōicās nō erit
sic manꝰ ꝛ facies: ps. n. faciei nō est facies neq̄
ps manꝰ est manꝰ ꝛ vocāt mēbra istr̄alia: eo q̄
sunt aīe istr̄a ad cōplēdū motꝰ: ꝛ operatiōes.

¶ Hic declar mēbra. ꝛ p̄ i gn̄e. 2° spālr. ibi 2°. (Priᵐ mēbro
rū) De p° dic̄ tria. pᵐ ē q̄ simplicia mēbra sūt. q̄ꝝ q̄lꝫ ps sen
sibilis cōicat toti i noie ꝛ diffōne: ita q̄ ea rōe dn̄r simpli
cia q̄ rōne cōicāt toti ptes: sic caro in suis ptibꝰ: ꝛ os i suis
ptibꝰ. ¶ Dic̄ 2°. q̄ cōposita mēbra sūt: q̄ꝝ aliq̄ est rō: ꝛ no
mē in quo nō q̄lꝫ coꝝ ps cōicat vt caput ꝛ facies ꝛ manꝰ:
nō. n. quelꝫ pars capitis est caput: nec q̄libet pars manꝰ.
¶ Dicit 3°. q̄ hec mēbra iō dn̄r organica: q̄ sūt aīe istr̄a:
ad pficiēdū opōnes ꝛ motꝰ eiꝰ. ¶ Ubi nota q̄dā dicē ali
q̄ mēbra ita eē diuersaꝝ ptiū in mō sbstantie ꝛ cōplone: vt
oino sint organica ꝛ cōposita: ita q̄ nō simplicia vt manꝰ
ꝛ caput. Aliq̄ ꝯo eē in suis ptibꝰ hn̄tia silēm complonē ꝛ
modū subāꝫ: lꝫ p̄ certo fine quādā nām cōplonalē sibi limi
tāria: vt epar: cor ꝛ plmo: ꝛ ista sīt q̄dāmō simplicia: q̄ ₛm
mām: ꝛ q̄dāmō cōposita: q̄ ₛm foraz. ¶ Sꝫ ex h̄ 2ᵃ le' op
positū p°. nā epar nō est mēbꝝ simpˣ: sub rōnē epis. sꝫ sub
rōne carnis: iō suffic̄ vt ad aliqd̄ mēbꝝ dicat̄ simpˣ qd̄ hēt
aliquā cōez rōnē sibi: ꝛ ptibꝰ a nā quā ab itriseco sibi nālr
limitat ex sui rōne nō alteriꝰ. Et ex h̄ seq̄t̄ caput eē simpˣ:
q̄ hꝫ aliquā talē rōnē. Ad h̄ aūt q̄ sit organicū sufficit q̄
aliquā rōnē hēat nō cōez sibi ꝛ ptibꝰ. Et h̄ ēt est de oī mē
bro: verū ₛm cōem modū exponēdi viā pᵃᵐ vt p̄dicit̄. sꝫ nō
sic fortasis diceret scūs Tho. ꝛ sequentes. Si ꝯo pōnē de
dn̄ia mēbroꝝ in spē tenuerimꝰ pōt istd̄ vtiq̄ defendi. q̄ ali
q̄ sūt cōposita que nō sīt simplicia. sed h̄ dictum est statiz.
¶ Nota 2° q̄ organica dicunt̄ istr̄alia: q̄ sunt istr̄a ad R
perficiendū opationes ꝛ motꝰ. nā istr̄m solet poni agēs
nō p̄ncipale reᵘ p̄ncipalis. Et q̄ opōnū aīe pn̄ᵐ est aīa orga
na: in q̄bus tales opationes cōplent̄ dicunt̄ anime istr̄a.

A ¶ Nota 3° in organicis ꝛ p̄cipue in illis in qbus rō organi magis manifestat̃ diuerse ꝑtes ab inuicē sūt vt cópleat̃ aliq̄ aīe op̄atio. Xbi grā oculus hꝫ tunicas ꝛ hūores: eo mō cō positas vt recte visiua op̄atio in oculo cópleat̃. Uerūtñ ta lis opō ab vna simplici ꝑticula oarī organici maxie depē det vt visio a cristalina: vt vult Gal. p° de accñti ꝛ morbo.

B ¶ Nō 4° ꝙ doc. dñt h̄ ꝑ opōnes itelligi passiōes: ꝑ motū ꝯo actionē. nā actuū s̄cdo ꝝ q̄ isunt reb⁹ aiatis ꝓprij gdaꝫ sūt actiōes: vt ꝑcutē loq ambulare. qdā passiōes vt sentirẽ. ¶ Dicūt 2° h̄ ꝑ aiaꝫ itelligi ṽtutē viuētis op̄atiuā cū cogni tiōe vel cognitōeꝫ sc̄qndo q̄ūo sumit̃ aia. ꝑ nāliū ṽtutū. ꝑ ut ꝫ nām distiguit̃. Et ſm h̄ dicunt̃ organica mēbra ꝓprie eē illa que ṽtutē hñt cognoscēdi vel mouēdi. Et qꝛ in plā tis nō sunt ille virtutes iō plāte nō hñt organica membra. Sed ego puto h̄ nō eē verū. nā nucha est mēbꝝ organicū ꝛ caret motu: ꝛ ēt sensu. Et iuncture sunt mēbra organica que sunt ossa cartilagines ꝛ ligamēta. ꝛ ideo hñt solū vir tutē nālē. ideo hic ꝑ aiam intelligo oēm viuentem nām.

¶ Primum membrorum similium est os qd̄ durum est creatum: quoniam ipsum est corpo ris fundamentum ꝛ sustentaculum motuum.

¶ In ista ꝑte spālr declat mēbra ī qb⁹ maxie rō simplicium fundat̃: ꝛ diuidit̃ i tot ꝑtes q̄t sūt mēbra q̄ declatꝛ patebūt legēdo. ¶ Dic̄ ḡ de p° ꝑte: ꝙ pm̄ mēbroꝝ simpliciū ē os. Et h̄ est duri⁹ oib⁹ ꝑtib⁹ corpis: vt sit fundam̄ corpis: ꝛ sustēta

C culū motuū. ¶ Ubi nō ꝙ nō dr̃ os pm̄: nisi aut in narratio ne Aui. aut qꝛ mālr magꝭ appropinquat simplicitati. aut tertio. qꝛ amplioris q̄ntitatꝭ sunt ossa int̃ mēbra spmatica.

D ¶ Nō 2° ꝙ os dr̃ corpis fundamētū. qꝛ in rei ṽitate sig̃: ꝛ ꝯcauitates q̄ ꝯtinue eleuatꝭ laterib⁹ debēt stare maxie ex ossib⁹ ꝯsistūt: vt pꝫ de pectore: ꝛ capite: ꝛ multis silib⁹. Dr̃ aūt mot⁹ sustētaculū: qꝛ vt dr̃ in de cā mot⁹ aialiū: ad h̄ vt aial moueat̃ nō solū reqrit̃ aliqd̄ extrīsecū fixū. sꝫ ēt intrin secū: ꝛ fixo in fortib⁹ motib⁹ magnoꝝ volatiliū: ꝛ peditā tiū indiget duritie vñ isti fortes mot⁹ nō pñt sic in lūbricis sustētari a molli. Et iō ad hoc vt fieri possit nā fec̄ ossa du ra: vt essent motuū sustētaculū. i. fixū reqsitum pro motu.

¶ Post ipm ꝯo est cartilago q̄ osse exsistit mol lior. Jdeoq̄ꝫ flecti pt: sꝫ ē oib⁹ aliqꝫ mēbris durior cui⁹ iuuamētū i creatiōe fuit vt ossiū cū corpib⁹ mollib⁹ ꝑ ipaꝫ melior fieret ꝯtinuatio: ꝛ vt duꝝ cū molli ñ absq̄ꝫ medio ꝯponeret̃. duro. n. mol le lederet̃: ꝛ p̄cipue i hōa ꝑcussiōis: ꝛ ꝯstrictōis si nō eēt cōpō ordiata sic est i osse spatule: ꝛ hy pocūdrioꝝ: ꝛ i ossib⁹ costarū: ꝛ sic est epiglota lis cartilago ꝛ illō qd̄ ē sub thorace: ꝛ vt ꝑ ipaꝫ ēt foret melior iūcturaꝝ se ad iuicē fricātiū vici nitas: ne sua duritie rūperet̃. ꝛ ēt vt cū aliqꝫ mu scul⁹ se extēdēdo ad aliqd̄ ꝑuenerit mēbroꝝ in q̄ os nō exsistat cui initat̃: ꝛ a q̄ ꝯforteť sic palpe braꝝ musculi vt sit ibi sustētaculū cordis eoꝝ et defensio: ꝛ plerūq̄ꝫ ēt i multis locis ē nec̄e rē ali q̄ꝫ rei alicui initi q̄ ñ sit dura i vltio sic epigloti.

¶ Determinat de cartilagie. ꝛ dic̄ p° ꝙ post os est cartilago durior oib⁹ mēbrꝭ: excepto osse q̄ est mollior: ꝛ iō flecti pt. Dicit 2° ꝙ cartilago fc̄a est ꝑꝑ multa iuuamēta: q̄rū pm̄ est: vt mediet int̃ os durū ꝛ carnē mollē. Nā si imediate se cō tangerēt in hora cōpressiōis molle vehementer peteret̃: ꝛ cartilago ꝑꝑ iuuamētū h̄ posita est in extremitate spatule: ꝛ i extremis costaꝝ mēdosaꝝ. Et cartilago sub thorace q̄ dr̃ pomū ḡnatū q̄ ponit̃: vt os ſtdi sensibile exñs nō tāgat̃ imediate a duro. ¶ Scdm̄ est vt mediante ipsa meli⁹ ꝯti neat̃ ossa adiuicē in iuncturis. i. meli⁹ ꝯiūgant̃. nā nisi car tilago mediaret ꝑiculū eēt ne frāgerent̃: ꝑꝑ suam duritiē.

¶ Tertiū iuuamētū est: vt det fixionem aliquā mēbro qd̄ opꝫ moueri: ꝛ nō hꝫ os: sicut cartilago q̄ est in palpebra.

¶ Quartum iuuamentum est. qꝛ multotiens est necessa riū ꝙ res aliq̄ vt chorda alicui rei initat̃ que nō sit ita du ra vt os: ꝛ iō fc̄ā est ibi cartilago loco ossis: sic in epigloti.

E ¶ Nō ḡ p° in viuētib⁹ iueniri sup in extremitate ossiuꝫ: in iūctura quādā rē albā leuē tactu sed durā: nō tñ sic os. ꝛ ista maxie appet post fortē decoctionē: qꝛ sepat̃ ab osse ad modū grosse carte. ꝛ illa ē cartilago. alia mēbra sibi silia: vt in lepore nasi: ꝛ in cāna pulmōis iuenit̃: ꝛ in plerisq̄ꝫ lo cis. Hec ḡ cartilago ſm mētē Arist. 2° de hystorijs. cap. 6. est eiusdē nāe cū osse differēs ab eo ſm magis ꝛ min⁹: qa est min⁹ dura. Et iō in finib⁹ plerūq̄ꝫ ꝯuenit cū osse. s. vt sit motuū sustentaculū in locis in qb⁹ nō fuit cōueniēs eē os sa: ꝛ ita tūc sūt duo vltima iuuamēta dc̄ā. Et qꝛ hꝫ duritiē quādā mediā inter carnē ꝛ ossa. ideo fuit ꝯueniēs aliquid mediare inter durū ꝛ nō durū in loco vbi sunt mot⁹ neces sarij: ꝛ int̃ min⁹ duꝝ ꝛ min⁹ molle. Nā in ꝯfricatōe duri cū duro timet̃ de fractura. Et i ꝯfricatōe duri cū molli timet̃ de lesione mollioris: ꝛ ꝑꝑ h̄ fuerunt pma duo iuuamenta.

F ¶ Nō 2° ꝙ palpebra nō habuit os ne cōprimeret nimis: ꝛ lederet ocl'm cui⁹ s̄ba est sensibilissima. ꝛ tñ chorda veniēs ad ipaꝫ eleuādū debuit hr̄e fixū in ea cui niteret̃ aliter nō eleuaret̃ palpebra tota simul tale ḡ fixum fuit cartilago.

G ¶ Nō 3° ꝙ epiglotis qd̄ est caput cāne pulmonis ꝯstituit̃ ex pluribus cartilaginib⁹ eo mō ordinatis ꝙ conuenit ad formādū vocē. Et qꝛ in voce formāda oportet eas: quan doq̄ꝫ plicari ꝛ constringi: quādoq̄ꝫ dilatari. ideo si factus fuisset ex ossibus nō fuisset cōueniēs. ꝛ qꝛ indiguit fixione ꝓpter motus multos qui fiūt in eo: iō fuit cartilaginosuꝫ.

¶ Postea sunt nerui qui sūt corpora a cerebro orta: aut a nucha alba ad flectendum mollia: ꝛ ad separandum dura ad hoc creati vt per eos membra sensum habeant ꝛ motum.

¶ Determiat de neruis: ꝛ cōstat ꝙ nō sequit̃ ordinē mēbro rū in duritie: qꝛ ligamēta sūt neruis duriora: sꝫ volūtariū: vt dicit̃ ꝑus. ¶ Dic̄ ḡ breuit̃ ꝙ nerui sunt corpa orta a ce rebro vel nucha. ꝛ alba in colore ad flectēdū mollia: ad i cidēdū dura: sensus ꝛ mot⁹ ad eoꝝ instrumenta delatiua.

H ¶ Notificat̃ ḡ neru⁹ ꝑ q̄tuor. Per originem: qꝛ a cerebro oriunt̃ vel nucha. Per colorē: qꝛ sūt albi. Per modū subē: qꝛ sūt flexibiles ꝛ multū resistētes fracture. Et ꝑ finem: qꝛ

I sc̄ ad ferēdū sensū: ꝛ motū ad eoꝝ istr̃a. ¶ Nō p°. ꝙ ner u⁹ est nomē: qñꝫ ḡnalr̃ iportās oia talia mēbra i nobis ad flectēm̄ mollia: ꝛ ad rūpēm̄ dura siue deferāt sensuꝫ: ꝛ a cere bro oriant̃ siue nō. Et h̄ mō chorde: ꝛ ligam̄ dñr nerui. 2° su mit̃ ꝓprie ꝓ tali corpe cerebro orto: ꝛ sensus: ꝛ mot⁹ delati uo. i. spūs aialis. ꝛ h̄ mō sumit̃ h̄. ¶ Nō 2°. ꝙ neruos oriri a cerebro pōt itelligi multꝭ modis. Un⁹ est modus ꝙ a pn̄° gñonis: vt i mfice cerebrū efficiat neruos pn̄ int̃ mēbra corpis nr̄i. X. ḡ. qꝛ ṽtus gignitiua mediante cerebro gñat neruos. 2m̄ ꝙ cerebrū sit tāq̄ꝫ stipes cui neruī copulant̃: sic dicim⁹ ip̄ropē radicē oriri a stipite. lꝫ cerebrū nō sit cā effi ciēs neruos. 3m̄ dicim⁹ mēbrū oriri mālr: qꝛ in pn̄° gñonis mā ex q̄ gñant̃ ab illo mēbro pn̄° ꝑpat̃. vt. X. ḡ. nō obstāte ꝙ coꝛ gñet oia mēbra alia sil' cū gignitiuo spū: aut sola ṽt⁹ q̄ ē i spū gignitiuo: tñ qꝛ nerui a mā fiūt supfluēte a nutrim̄ cerebri: ꝛ alt'ata a cerebro. iō dicim⁹ a cerebro oriri. Ultio dr̃ mēbꝝ oriri ab alio. nō qꝛ ab i° aliq̄ dcōꝝ modoꝝ oriat̃: sꝫ qꝛ est ad aliud termiatū: ꝛ sibi nālr subordinatū ad defe rēdū aliqd̄ istr̃m nēcio effectiue ꝯcurrēs ad ꝯuatione in diuidui vel spēi ab eo ad alia. ¶ Et h̄ mō certe nerui a ce rebro oriunt̃. Nā ad cerebrū septeꝫ paria ime° oriunt̃ vel terminant̃: ꝛ ad nuchā reliq nerui: ꝛ ꝑ istā a cerebro. Et ꝑ

Neruus duplicit̃

K

oēs istos portat spūs aialis a cerebro ad alia mēbra: q est
istrumentum virtutis sensibilis ⁊ motiue: ⁊ dicuntur fer/
re hanc virtutem: qꝛ deferunt hmōi virtutis instrumētū.
l ¶ Nō 3°. ꝙ qꝛ nerui sunt ex mā cerebro ⁊ nuche ꝓportōa
tiuō sunt albi. Illa autē mā sui viscositate corp⁹ facit facilr
flexibile: ⁊ difficulter frāgibile: ⁊ vtraqꝫ istaꝝ dispōnū fuit
neruo neċia flexibilitas ne mot⁹ diuisos mēbroꝝ nerui ipe
dirēt cū mot⁹ volūtarij fiāt oēs ꝯctōe ⁊ extēsiōe ⁊ flexiōe.
vt ostēdet infra. ⁊ durities ne ꝑꝑ fortes motus frangant.

¶ Post neruos sunt chorde q̄ qdē sunt corpa
que ab extremitatib⁹ musculoꝝ oriunt ⁊ neruis
similant: ⁊ ad mēbra tēdētes mobilia plerūqꝫ
retractione retrahunt mēbra ꝑpter musculi cō
tractionē ⁊ cōgregationē: ⁊ ꝑꝑ retrorsuꝫ redu/
ctionē: ⁊ quandoqꝫ relaxant laxamēto sui pro/
pterea ꝙ musculus dilatat cū ad suū redit situ:
aut supra mensurā quā eius hꝫ longitudo ⁊ su
pra dispositionē quā hꝫ cum in suo nāli existit
situ addit sicut in quibusdā videm⁹ musculis.

¶ Hic determinat de chordis ⁊ diuidit i duas ptes. ꝑ notificat
eas mō sube ⁊ fine 2°. ex cōpōne earū. 2ª ibi. (Que qdē fm
plurimū). ¶ Dicit ꝑ ꝙ post neruos sunt chorde q̄ mēbra
in colore ⁊ flexibilitate ⁊ duritie sunt silia neruis: sed orte
a musculo tēdunt ad mēbra mobilia plerūqꝫ: vt sua retra/
ctiōe retrahat mēbra: ꝑꝑ musculi ꝯctionē: aut ꝯgregatio/
nē: aut retrorsuꝫ ductionē: plerūqꝫ relaxāt mēbrū relaxa/
mēto sui ꝑꝑ musculi elōgatiōeꝫ ⁊ extēsionē vltra qūtitateꝫ
que sibi ꝯuenit qū est in nāli situ sine ope virtutis motiue.
m ¶ Nō ꝗ ꝑ. ꝙ chorde vt stati dicet sūt composite ex ꝑtima
pte neruea: ⁊ aliq̄ ligamētali. ⁊ iō dicitur neruis assimilari.
n ¶ Nota scdō. ꝙ in extremitate musculi ꝯsus mēbra que
ab eo mouent: quādoqꝫ congregant omnes villi neruorū
qui in musculo expandunt: ⁊ simul cū villis ligamētoruꝫ
venientibus a mēbro mobili ꝯstituūt vnū corpus ꝯtextū
ex eis: quod vocat chorda: ꝑpter similitudinē quam ha/
bet cum artificiali chorda. Et ista mēbra notificat h̄ Aui.
o ¶ Nō 3°. ꝙ qꝛ multotiēs est motus neċius in loco in q̄ nō
dꝫ eē multa carnis qūtitas: ⁊ mot⁹ tn̄ dꝫ eē fortis. vt pꝫ de
motu manuū ⁊ pedū. Et oportuit ēt motū eē multiplicē.
iō musculi mouētes manū ꝓpā nō sūt in ea: sꝫ in brachio. ⁊
iō ꝑ illos musculos moueret mēbꝝ. Fuit opportunū chor
dā a musculo oriri: ⁊ ad mēbꝝ tēdē q̄ est mlto gracilior mu/
sculo. Et qꝛ in qbusdā musculis nō est ita: imo mouēt ipm
mēbrū in q̄ sūt vt musculi frōtis: ⁊ muscli vētris lōgitudia/
les: ꝗre ꝑt parē cā. vn̄ muscloꝝ qdā hn̄t chordas: qdā nō.
p ¶ Nō 4°. in motu mēbri ꝑ moueri musculū: ad motū mu
sculi: sc̄ chorde mot⁹: ⁊ ad motū chorde: sc̄ mot⁹ mēbri ad
qd̄ chorde terminant ⁊ multotiēs sibi adiacētiū: ⁊ i chorde
ꝯctiōe ꝯbit mēbꝝ: qꝛ trahit ad aliquā ptē fm exigētiā tra
ctus chorde. ¶ Nō 5 Aui. dicē ꝙ chorde sua retractione
q trahūt mēbra: ꝑꝑ musculi ꝯctiōeꝫ ⁊ ꝯgregatiōem: ⁊ ꝑꝑ re
trorsuꝫ ductione. Hic ꝑ cū dic̄. chordā sua retractōe retra/
here mēbra itelligatꝫ tractū purum: vt gnālr iportat oēm
tractū actiuū ⁊ retractiōeꝫ mēbri: vt gnālr iportat oēꝫ tra
ctū passiuū. Et isto mō ois mot⁹ musculi ꝯsus suā originē:
⁊ chorde dꝛ tract⁹ actiue: ⁊ mot⁹ mēbri illū ꝯn̄s dꝛ tractio
passiue. ¶ Sꝫ cū dic̄ ꝑꝑ musculi ꝯctiōem ⁊ ꝯgregationē:
aut retrorsuꝫ ductiōeꝫ: dꝫ isto mō itelligi ꝙ qdā sūt muscu
li eo mō ligati cū mēbris: vt ꝑꝑ ꝯctionē eoꝝ mēbra plicet:
⁊ hic dicant ꝯbi: qꝛ sil' trahi cū musclo. s. ꝯsus ptē domesti
cā: ⁊ talē motū muscli dicim⁹ ꝯctiōeꝫ. vt. ꝯ. g. cū musculus
mouēs digitos: ita mouet: vt plicent digiti ad domesticā.
¶ Sꝫ qda sūt musculi q in suo motu tract⁹ mouēt mēbrū
ad ptē siluestrē q̄ dicit' dꝛ posterior. ⁊ iō ille mot⁹ dꝛ retror/
sum ductio. ¶ Quidā aūt sūt musculi in motu suo nō pli/
cātes h̄ mō mēbra: sed qdāmō i se ꝯgregātes: vt in muscu
lo ꝯbēte linguā int⁹: ⁊ talis mot⁹ dr̄ aggregatio musculi.
Et ideo Auic. vult istos oēs mot⁹ fieri tractu. Sꝫ alij sunt
mot⁹ q fiūt ipulsione: ⁊ nō tractu. ⁊ de istis dicet statim. et
quandoqꝫ relaxant. s. membra laxamēto sui. qꝛ mouētur
motu ipulsionis: quando musculus extenditur vltra extē
sionem quam debet habere in suo situ naturali: vt cuꝫ lin/
gua ab ore emittitur per impulsionē. Omnis. n. membro
rum voluntarius motus fit: aut impulsione: aut tractu.

¶ Que quidē fm plurimū sunt cōposite ex ner/
uis q ad musculū tēdūt: ⁊ ab altera pte egrediū
tur: ⁊ ex corpib⁹ de qb⁹ post chordaꝝ relonem
tractabim⁹: ⁊ hec qdē sunt q̄ ligamēta vocant
que etiā fm visum ⁊ tactū neruosa existūt: ⁊ ab
ossib⁹ venientia ad musculū vadūt: ⁊ fiūt fila ipsa
⁊ nerui in eo: qd̄. n. est supra partē musculi vo/
cat caro: ⁊ qd̄ ab eo separat: ⁊ ad iūcturā vadit
⁊ mēbꝝ motū collīit i seipo: ⁊ ꝑmutat chorda.

¶ Declarat eas ex pte cōponēdū: dicēs ꝙ ille chorde plm
sunt cōposite ex neruis q venientes ad musculuꝫ egrediunt
ab eo ex alio capite musculi: ⁊ ita obuiāt corpib⁹ q̄ dn̄r li/
gamenta que ab ossib⁹. ⁊ sunt neruea fm visum ⁊ tactuꝫ:
⁊ tendentia ad musculū fiunt fila in eo. Illud ꝗ qd̄ est sup
parte grossiori musculi vocat caro. ⁊ illud qd̄ ab eo separ:
⁊ tendit: aut ad iuncturā: aut mēbrū motū. ⁊ in se collectū
sine carne: vocat chorda. ⁊ ista pars est clara: ex qua elicit
ꝙ chorde nō sūt mēbra ex toto carētia cōpōne ex partib⁹
diuersarū rōnum. Cā aūt quare ligamēta veniūt in chor/
darū cōpōnē est: vt bn̄ cum mēbro mouendo alligentur.

¶ Post eas aūt sunt ligamenta q̄ ꝑdixim⁹: q̄ ēt
sunt corpa neruo silia: quoꝝ q̄dā sunt q̄ absolu
te ligamēta vocant: ⁊ q̄dā sūt q̄ noīe alahacab
vel alchaab appropriant: illud ꝯo qd̄ ad mu/
sculū extēdit nō vocat nisi ligamentū. Et illud
qd̄ ad musculū nō extēdit: sꝫ tn̄ qd̄ est int duo
extrema ossiuꝫ iūcture ꝯtinuat: aut iter alia mē
bra: ⁊ vnā rem alij firmiter annectit ꝑꝑ qd̄ liga
mētū vocat: ⁊ qn̄qꝫ noīe alahacab vel alchaab
appropriat: ligamētū vero nullū sensuꝫ habuit:
ne ꝑꝑ motū multū ⁊ fricationē doleret. Iuua/
mētū ēt ligamēti ex eo qd̄ ꝑmissuꝫ est ꝑpendit.

¶ Determinat h̄ d̄ ligamētis di. ꝑ. ꝙ sūt vt ꝑdcm̄ ē corpa i colo²
⁊ mō sbe neruo silia: ⁊ ab ossib⁹ orta. Dic̄ 2°. ꝙ hoꝝ q̄dā sūt
q̄ absolute vocāt ligaᵗᵃ: q̄dā cū h̄: ⁊ alachabab. i. ꝯiūcto i°
q ad musculū tēdūt tn̄ dn̄r ligaᵐ. Sꝫ ista q̄ vnū os cuꝫ aᵒ
ꝯiūgūt vel annectūt vocant alachabab. ¶ Dic̄ 3° ꝙ nllm
ligaᵐ hꝫ sensuꝫ ne i fortib⁹ motib⁹ iūcturaꝝ fiat dolor ma
gn⁹. Sꝫ alij nō dicūt ꝙ nullū ligaᵐ hꝫ sensum. sꝫ ꝙ aliqd̄
ē ligaᵐ ꝙ nullū hꝫ sēsū. Et rō ē q̄ dcā ē: sꝫ h̄ nō ꝯuenit nisi
ligaᵗⁱ ꝯiūctōali. ligaᵐ ꝯo qd̄ ad musculū tēdit: vt dicūt sen
sum hēt. ¶ Dicit vltimo ex dcis patens vtilitates ligaᵐ.
¶ Ubi nō ꝙ hi q dicūt ligaᵐ hēre purū sensuꝫ fundant ex: R
Aui. 4° q̄rti. ca. ꝑ. q̄rti tractat⁹. vbi circa finē dꝛ. Et in vul/
nerib⁹ ⁊ disruptiōib⁹ q̄ adueniūt ligaᵗⁱˢ q̄ sūt in eē ad os nō
est malū. Et vr̄ sigs legat capl'ꝫ ꝙ vult dicē ꝙ nō sit timor
de dolore: qꝛ nō sentiūt: sꝫ qꝛ hec sola specificauit: vr̄ inue/
re ꝙ alia hn̄t sensum ⁊ in eoꝝ vulnerib⁹ sit malū: ⁊ idē vo
luit Gale. 6° de igenio sanitatis. c. tertio circa medium. ita
dicens. Uerū si ligamentum patiat qd̄ duorū ossiū est ꝯiū
ctio nulla ex medicinaꝝ acumie molestia gnābit. si ꝯo li/

gamētū patiaꝛ coꝝ q̄ ꝯiūgūꝛ cū lacertoꝛ molestū ē: ꝛ nō
ꝑter suspitōez erit nisi caute ꝛ diligēt curet. ¶ Ego tñ pu
to nullū ligamētū hr̄e sensuz: ꝛ ex textu Aui. h ꝛ Gal. etiā
loco stati allegato. Ubi vult ꝙ ligamēta: nec sūt lūcta cuz
cerebro: nec sensuz hnt. In ligamētorū aūt vulnerib⁹ q̄ ad
lacertū tendūt timoꝛ est: pp neruū cui ꝯiungiꝛ ne illi cōica/
to nocu^{to} fiāt accñtia mala nō ꝙ ligamētū sensum habeāt.
A ¶ Nota 2° tria eē iuua^{t} ligamēti cūtis ad musculū. vnum
fortificatio carnis lacerti cū ligamētū fit duri⁹ neruo. 2^{m} ob
tusio sensus chorde. 3^{m} alligatio chorde cuz osse mouēdo.

De triplici ligamēti iuua^{to}.

¶ Et post ligamēta sunt arterie que sunt corpo
ra que a corde nascunꝛ ꝯcaua in longitudinem
extensa neruosa: ꝛ in sui substantia ligamētalia
hnt motiōes dilatādo se ꝛ constringendo que
ex quietibus discernūtur. Que gdē ad hoc fue
rūt create: vt coꝛ euentet: ꝛ fumosus vapoꝛ ab
eo expellaꝛ: ꝛ spūs mēbꝛis corpis distribuaꝛ.

¶ Hic Aui. notificat arterias di. ꝙ arterie sunt corpa orta a
chorda ꝯcaua iterius in lōgitu^{di}e extēsa in sui sba neruosa:
ꝛ ligamētalia q̄ hnt motū dilatatiōis ꝛ ꝯstrictiōis q̄ perci
piūꝛ p qetē int̄ mediā. Et iste arterie facte fuerūt: vt p eas
coꝛ euētet: ꝛ fumosus vapoꝛ a corde expellaꝛ: ꝛ spūs mē/
B bris corpis distribuaꝛ. ¶ Circa q̄ʒ ptē no. ꝙ apō medicos
oēs ꝛ phos nō dubitaꝛ de ortu arteriaꝝ a corde. Et itelli/
gaꝛ hec ꝓpō. sicut dcm̄ est supꝛa de neruoꝝ ortu a cerebro
C ¶ Nō. 2° ꝙ arteria moueꝛ successiue motu dilatationis: ꝛ
ꝯstrictiōis nō solū pp se: sed pp coꝛ siłr: nec solū pp coꝛ: sed
pp se. Et iō dr̄ie pulsus i arteria nō solū pp necitatē i ea exn̄
tis exigētiā fiūt ꝯstāte v̄tute ꝛ obediēte istro. ſʒ plm̄ ēt pp
cordis dispōnē. Nec huic repugnat qd̄ dr̄ ab Aui. in cap.
de pulsib⁹ cōplonū. de eo cui⁹ vnū lat⁹ est calm̄: ꝛ reliquū
fridū. Nec l° qd̄ a Gal. dr̄ in cōmē. pulsuū. Illa pte flegmo
D nis vo qd̄ cōmouet. ¶ No. 3° arteriā euētare coꝛ: qꝛ ipm
pellit sua ꝯstrictiōe aerē fridū: mūdificat aūt qꝛ dū dilataꝛ
ab ipso recipit fumū capinosum: ꝛ spūm vitalē: ꝛ sangui/
nē arterialē: ꝛ ab ex̄ recipit aerē frm̄. Ex qb⁹ pʒ arterie di/
latatione ꝯstāte v̄tute ꝛ obediēte istro: nō tm̄ regulari exi
gētiā caliditatis: sed multoꝝ alioꝝ siłr. Tu tñ de h vide ampli
us in qōne quā disputaui. 2. techni. In ꝯstrictōe aūt sua ar
teria pellit in coꝛ aerē frm̄: ꝛ in mēbꝛa spūʒ: ꝛ in venas san
guinē arterialē: ꝛ ex̄ fumū capinosuʒ: ꝛ aerē calefactū per
E poros suos ꝛ cutis. ¶ No. 4° q̄sdā putare arterias ex so/
la ligamētali sba ꝯstare. ꝛ sic nō sentire. Alij v̄o dicūt plī
mū eē ligamētales: sed aliqs hr̄e neruoꝝ villos. vt Aui.
F vr̄ sentire in lr̄a. ꝛ iō sentire sed obtuse. ¶ No. 5° cām ex di
ctis: q̄re arteria pedis moueꝛ motu dilatatiōis ꝛ ꝯstrictio
nis: ꝛ ipsa vena q̄ iter coꝛ ꝛ epar existit nō moueꝛ: q̄ʒuis sit
multo calioꝛ. Nā iste nō solū ad ꝓpe caliditatē exigentiā mo/
G ueꝛ: ſʒ pp alias vtilitates. ¶ Ultio no. ꝙ qꝛ qetē cōꝑhēdim⁹ iter vnā ꝑcussionē: ꝛ aliā di gltr: ꝛ nō ꝑcipim⁹ arteriā
magis eleuatā eē in fine scđe ꝑcussionis q̄ʒ in fine pme. iō
cōprehendim⁹ ipsam moueri motu ꝯstrictionis. ꝛ hoc vo
luit Auicē. dicere ꝙ isti motus comprehenduntꝛ quiete.

¶ Post sūt vene q̄ arterijs siles existūt: sed sunt
ab epate: ꝛ sunt qete. Que gdē fuerūt create ad
hoc vt sanguis mēbꝛis q̄ sunt i corpe partiaꝛ.

¶ Notificat venas di. ꝙ sꝛ corpa ꝯcauitates hn̄tia arterijs
silia: ꝛ sūt orta ab epe ad deferēdū sanguinē ad corp⁹ q est
illud nutriturus: ꝛ sunt qete nō hn̄tes motū dilatatiōis et
D constrictionis. ¶ Ubi no. venas oriri ab epate intelligi/
tur eodem modo quo neruos a cerebro oriri.
I ¶ No. 2° ꝙ vene cū arterijs hn̄t silitudinē: qꝛ sunt corpa li
gamētalia ꝛ neruosa ꝛ oblōga ꝛ ramificata in multos ra
mos: ꝛ iterius ꝯcaua. Sed tñ differūt: qꝛ sunt plm̄ ex vna
tunica: ꝛ arterie ex duabus: vtplm̄ū. Et qꝛ arterie sunt du
riores venis pp cās infra dicendas. Et qꝛ ab epate oriunꝛ
ille a corde: ꝛ qꝛ sunt sine motu ille cū pulsu: ꝛ qꝛ deferunt
sanguinem nutriturum corpus ille spiritum viuificantē.

Differentia quarundam venarum et arteriarum.

¶ Deinde sunt pāniculi que sunt corpa de filis
neruosis nō sensu perceptis texta: quoꝝ spissi/
tudo tenuis existit dilatata alioꝝ corpoꝝ supfi/
cies cooperiētia ꝛ continentia ea pp iuuamēta.

¶ Hic notificat pāniculos. ꝛ diuidiꝛ in duas. p°. n. notificat
ex pte cōponētiū. 2° ex vtilitatib⁹ eoꝝ. 2ª ibi (Ex qb⁹ est.) Di
cit p° ꝙ pāniculi sunt corpa de villis neruoꝝ nō sensu ꝑce/
ptis ꝯtexta cū parua ꝓfunditate: ꝛ dilatata alioꝝ corpoꝝ
supficies coopiētia: ꝛ ea ꝯtinētia pp multas vtili^{tes} hec dr̄.
¶ Utꝝ pāniculus ex vilis neruoꝝ tātū cōponaꝛ. Q° p°.

Dubitatur vtrū pāniculi ex villis neruoꝝ tm̄ cō/
ponanꝛ: Ad ptē affirmatiuā est Aui.
hic nō exꝑmēs alios villos. ꝟ Et idē vult. 18. tertij. Q̄ ore
nib⁹ aduenit neru⁹ paru⁹ ex q̄ creanꝛ pāniculi eoꝝ. ꝟ Itē
4. interioꝝ. ca. 7. Mēbꝛū extorsum pulmonis ꝯstituiꝛ ex
duob⁹ neruis minimis veniētib⁹ a sexta ꝯiugatōe neruorū
cerebri. ꝟ Itē 2° theorice. ꝛ in de malitia cōplonis diuse. ꝛ
p nāliū v̄tutū cōputāꝛ int̄ simplicia mēbꝛa q̄ dr̄ in eisdē
locis nō hr̄e ptes sensibiles nō cōicātes toti in noīe ꝛ diffō
ne. Cū g villi neruoꝝ igrediāꝛ eoꝝ cōpōne soli igredienꝛ.
¶ Et ꝯfirmaꝛ rōe: qꝛ si alij villi igrederēꝛ. max° eēnt liga/
mētales: ſʒ h ē fłm: qꝛ p istos auferreꝛ iuua^{tum} qd̄ nā itendit
ex panicu lis: qd̄ est dare sensuz mēbꝛi aliūde eo carētib⁹.
¶ In oppositū est Aui. paulopost. vbi ponit ēt ex ligamē
talib⁹ villis ꝯstitui. ¶ In dubio breuiꝛ dōm verisilē eē q̄s/
dā pāniculos pure eē neruos: vt q ad sensum dādū tm̄ sūt
ordinati. Aliqs aūt ex neruo ꝛ liga^{to}: vt q ad alligādū sūt
fci. Alios aūt pure ligamētales: vt q iūcturas digitoꝝ cir
cūdāt. Sʒ sicubi dicaꝛ pāniclos fridiores cordis. h est vt/
plm̄. s. qꝛ vtplm̄ pānicli sꝛ ex plurī liga^{te} q̄ʒ corda. Et pʒ ex
his solo argu^{to} cū nulla rōnū vel auctoritatū ꝓbat vl̄em.

¶ Ex qb⁹ est vt suīmiā eoꝝ i sua figura ꝛ factu/
ra custodiāt: ꝛ ex eis est vt ea ab alijs corpib⁹ su
spēdāt ꝛ eis ānectāt mediātib⁹ neruo ꝛ ligamē/
to que fila facta fuerūt ex qb⁹ texti fuerūt sicut re
nes dorso: ꝛ ex eis est vt mēbꝛa hʒ sui substātiā
sensum nō hn̄ria p ipsos hēant supficiē sui eēn
tiā sentiētē: que illud qd̄ ei occurrit sentit: ꝛ acci
dētalr̄ sentit qd̄ in corpe accit qd̄ eis īuolutū ē.
Et hec qdē mēbꝛa sūt sicut pulmo epar splen ꝛ
renes. hec. n. sua suba nllo mō sentiūt: sed neq̄ʒ
sentit illud qd̄ in eis ꝑcussionez facit: nisi qd̄ de
pāniculis sup ea existit. Cūq̄ʒ in eis accidit ven
tus: aut apostema sentiꝛ. Sʒ ventum sentit pā/
niculus accidentalr̄ ꝓpter extensionē que con/
tingit in ipso. apostema vero sentit principiuʒ
panniculi ꝛ eius appensione accidentalr̄. Ideoq̄ʒ
membrum apostematis grauitate laxatur.

¶ Narrat pāniculoꝝ iuuamenta. Quoꝝ p^{m} est totā massaz
mēbꝛi īuolui cū est ex molli sba: vt epar ꝛ pulmo ꝯtineat
in sui figura ꝛ fractura directe: sicut aq̄ cōtēta in vesica figu
raꝛ vesice: ꝛ p eā in tali fig^{a} teneꝛ. ¶ Scđm est vt illa mē/
bꝛa annectāt cū alijs mēbꝛis mediātib⁹ villis neruoꝝ ꝛ li
gamētoꝝ: ꝛ ex qb⁹ est pāniculus sicut ren annectiꝛ ꝛ suspēdiꝛ
dorso. ¶ Tertiū est vt mēbꝛa hm̄ se nullum sensum hn̄tia
hēant p pāniculos tegētes eoꝝ supficiē sentiētē p eēntiā. i.
p se illud qd̄ sibi occurrit. Et p accn̄s illud qd̄ est ꝯtētū in/

tra mēbrū pāniculo cooptū: ⁊ illa mēbra sūt q̄ hn̄t hāc cā pāniculū. pulmo epar splen ⁊ renes. Nā ista mēbra h̄z carnē ꝓpriā nō sentiūt: ⁊ i' q̄ occurrūt istis mēbri i ꝑcussiōe: ⁊ casu nō sentit nisi pāniculus. ⁊ l' pāniculus ē t ꝑ accñs sentit i° qō in epate. gr̄a exēpli ꝯtinet̄ sic vētus. ⁊ aꝑa ventositatē etiā sentit pāniculus: q̄ extendit̄: ⁊ h̄ accñtal̄r sentit: sed aꝑa sentit: q̄ pūgit pāniculū: ⁊ cū h̄ pn̄m pāniculi sentit aꝑa per accidens: ideo q̄ membrū laxatur sua grauitate.

k ℂ Ubi circa duo prima nota q̄ ex hoc manifeste concipit̄ pāniculū suspendentē membrum ab alio membro partici pare ligamēto: ⁊ sunt suspensoria ꝑticularia ne nimiū in ꝑte vna grauitent: ⁊ sine lesiōe pendentis mēbri teneatur.

l ℂ Sed circa vltimū no. q̄ illud sensibile: vt h̄ loq̄mur sentit̄ ꝑ se: ⁊ qō sentit̄ tā q̄z totale: ⁊ distinctū oīm. Illud ꝟo ꝑ accñs qō cū alio: ꝟbi gr̄a. Si video lōge cumulū frumēti: ita q̄ nullū granū distinguā video cumulū ꝑ se: ⁊ ḡnū ꝑ accñs. Ex h̄ pꝫ qūo rē imediate pāniculo occurrētē sentit pāniculus ꝑ se. aut sentire pōt. Sꝫ ḡuitatē aꝑaris: aut extēsionē vētositatꝫ nō ꝑcipit: nisi sil̄ grauāte ⁊ mēbro: ⁊ aꝑate ⁊ extēdēte vētositate membri ꝑbam. Et iō nec vētositas nec aꝑa illo mō sentitur per se a panniculo: sed cum alio.

ℂ Postea est caro que est locorum vacuorum impletio: que in horum membrorū situ in corpore existunt: ⁊ ipsoꝝ fortitudo qua sustētatur.

ℂ Declarat carnē dicens q̄ caro est mēbrū fcm̄ ad implendas vacuitates mēbrorū. s. que remanerēt inter spermaticum: ⁊ aliud sibi vicinū carne dempta: ⁊ ipsa est fortitudo multorum membrorū talium in qua sustentat̄: sicut vene per carnem ⁊ ossa: per spūs in carne musculosa existētes.

Caro qntuplex. ℂ No. ḡ q̄ q̄ntuplex ē caro. s. simplex ⁊ pura musculosa: sine lacertosa grādulosa ⁊ ꝯfusa. Dic maxime itelligit̄ de p̄mis quatuor modis carnis qui fiūt a natura in locis medijs inter vnum spermaticum ⁊ aliud. Est autem caro fortitudo illorū spermaticorū suū cōseruando calorē nālem ⁊ etiā sui corpulētia prebēs fixionē. Reliqua sunt clara.

ℂ In vnoq̄q̄ ꝟo mēbro est virtꝰ nālis q̄ ei res nutrimēti cōplet̄. ⁊ h̄ qdē est nutrim̄ attrahere ⁊ retiere ⁊ assilare ⁊ vnire ⁊ supfluitatē expellere.

ℂ Ponit distinctionez scdaꝫ: ⁊ est sumpta ex pte forme q̄ est v̄tus. Et diuidit̄ in duas ptes. Pmo ostēdit in q̄ v̄tute oia mēbra ꝯueniūt. 2° rōne v̄tutꝫ in qbꝰ nō ꝯueniūt ponit distinctionē. ibi 2°. (Et post hec qdē.) De p° dicit q̄ in vnoquoq̄ mēbro est v̄tus ꝑ quā eis cōplet̄ res nutri. i. opatio ptinēs ad nutrim̄. Et ista opō aggregata ex multis est attrahere nutrim̄ ⁊ retinē ⁊ assilare ⁊ nutrire ⁊ supfluitates expellē.

m ℂ Circa pte ḡ nō q̄ q̄ p° v̄tutū aie est vegetatia: ⁊ p̄cipue de ea nutri ut sumit̄. 2. de aia. In oi viuēte tā totali q̄z ꝑtiali iuenit̄ h̄ v̄tꝰ cū sibi subseruiētibꝰ. ⁊ iō in oi mēbro tales v̄tutes iueniunt̄.

n ℂ No. 2° q̄ harū v̄tutū: q̄dā sūt p̄ncipales ⁊ mistrate: quedā fuiētes ⁊ ministrātes. Ministrata necessaria in omni viuēte est virtus nutritiua: ⁊ seruientes sibi sūt attractiua: retentiua: digestiua: ⁊ expulsiua. Et iste Auic. tetigit in lra. Et per assimilationē itellexit digestiuam. Per nutritiuam ꝟo ꝓprie: sed q̄ ista habēt magis tractari. s. infra de virtutibus nālibus. ideo hic dimittat̄.

ℂ Et post hec qdem mēbra diuersificantur. sūt enim eorum quedā que preter hanc virtutē insup aliā virtutē hn̄t que ab eis ad aliud ꝓcedit: ⁊ quedā sunt eorū que hoc nō hn̄t. al̄r quedam eorū sunt q̄ p̄ter hāc virtutē isuꝑ virtutē habēt que eis ab alio ifluit ⁊ sunt eoꝝ quedā que non.

ℂ Ponit hic distictionē. ⁊ diuidit̄ in duas. Ponit p̄ duas distinctiōes. 2° ex illis infert vnā q̄drimēbrē distictionē. scda ibi (Cū ḡ cōpō). Dicit p̄ q̄ mēbroꝝ: sunt quedā que vltra virtutē nālem dictā hn̄t aliā virtutē quam retribuūt alijs mēbris. Et q̄dā sunt q̄ hāc nō hn̄t. ¶ Scda distictio q̄ mēbrorū quedā vltra virtutē nālē ꝓpriā hn̄t virtutez sibi ab alio ifluētē: q̄dā ꝟo nō. ℂ Exēpluz p̄mi mēbri est cor. scdi est stomachꝰ. caro ⁊ ossa. Exēplū tertij est caro. Exemplū q̄rti sunt ossa. nā cor vltra nālē v̄tutē sibi ꝓpriaꝫ vitalē cōicat alijs mēbris. ⁊ caro ⁊ ossa nullā v̄tutē alijs mittunt: ⁊ caro recipit aialē: ossa aūt nullā hn̄t p̄ter nālē ⁊ vitalem.

ℂ No. ergo p̄mo: q̄ v̄tus nālis est duplex: vt proposito ꝑtinet: quedā est cōis: quedā propria. ¶ Cū ergo supra dicitur q̄ in vnoquoq̄ mēbro est v̄tus qua ei res nutrimenti cōplet̄ itelligit̄ de appropriata. Et ita h̄ cū dicimus q̄ aliqō mēbrū hꝫ aliam v̄tutē quā alteri mēbro cōicat. nā si de appropriata diceret epar non hēret aliam quaꝫ cōicaret. i. per quā alijs mēbris aliquam virtutem p̄beret. o Virtus nālis 2ª.

ℂ No. scdo q̄ ex istis distictiōibus nō d̄r q̄ sit mēbrū nullā suscipiens virtutem ab alio. Sed q̄ quedā sunt mēbra que aliā virtutē a dcā nāli ꝓpria a nullo recipiūt: q̄. s. non hn̄t alia vt ossa. ¶ Et si dicat̄ q̄ ossa recipiūt vitalē a corde. ¶ Dic d̄r q̄ recipiunt vitalē ꝑ quā aia seruat̄ in eis: sed nō ita q̄ ossa alias operatione viuētis facere possint q̄z opatiōes nāles ꝓprie: ⁊ hoc mō intelligit h̄ recipere virtutem. ¶ Uel dic q̄ ꝑ v̄tutē nālē itelligit v̄tutē opatiuā absq̄ cognitiōe nō put a vitali distiguit̄ ⁊ melꝰ. ¶ Ex qbꝰ pꝫ p̄dictas duas distictiōes h̄ mō itellectas nō eē ābiguas: lꝫ forte seq̄ns diuisio q̄ ex istis colligit̄ quo ad q̄dā sit ambigua. p

ℂ Cum ergo compositio fiet sequitur q̄ est mēbrum suscipiens ⁊ tribuens: ⁊ mēbrū tribuēs: ⁊ nō suscipiēs: ⁊ mēbrum suscipiens: ⁊ non tribuens: ⁊ mēbrū neq̄ suscipiens: neq̄ tribuēs.

ℂ Dic ex dictis infert vnā quadrimēbrē diuisionē. Et diuiditur in duas. p̄mo hoc. scdo declarat quomō sit certū esse membra istius distinctionis: ⁊ qūo non. scda ibi (De membri autē) Dicit p̄. q̄ cū fiat cōpositio mēbrorū duarum diuisionū supra positarū inuenimus q̄ est aliqō mēbrū tribuēs: ⁊ suscipiens: ⁊ mēbrū tribuēs: ⁊ nō suscipiens: ⁊ mēbruz suscipiēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ non tribuens nec suscipiēs.

ℂ Ubi nō q̄ p° diuisiōis ista vn̄r mēbra. s. qōdā est mēbrū tribuēs alteri: ⁊ qōdā nō tribuēs: ⁊ ūa ꝯdictoria duo 2° diuisiōis erūt ista mēbra. s. suscipiēs ⁊ nō suscipiēs q̄ sūt aliō ꝑ ꝯdictionē. Et ex istis. 4. pn̄t fieri sex cōbiatiōes: q̄rū due manifeste sunt ipoi'es. s. tribuēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ ex alio capite suscipiēs ⁊ nō suscipiēs: lꝫ. 4. alie q̄ sūt dicte nō repugnant imaginatiōi. Et ideo Aui. dic̄ q̄ cū sit cōpō mēbrorū diuisionū positaꝝ iueniemꝰ q̄ possumꝰ imaginari hāc q̄drimēbrē distinctionē de qua qūo v̄ificet̄ dicetur statiꝫ. q

ℂ De mēbri aūt tribuētis ⁊ suscipiētis inētiōe nō dubitamꝰ. In cerebro nāq̄ ⁊ epate oēs ꝯuenerūt medici q̄ vnūq̄ōq̄ eoꝝ virtutē vite suscipit ⁊ calorē nālē: ⁊ spm̄ a corde: ⁊ vnūq̄ōq̄ eoꝝ p̄ncipiū hꝫ virtutis quā alijs tribuit. Sꝫ cerebꝝ qdē p̄bet sensuz fm̄ q̄sdā absolute: ⁊ scdꝫ q̄sdā nō absolute: ⁊ epar est p̄ncipiū nutrimēti scdm quosdā absolute: ⁊ scdm quosdaꝫ nō absolute.

ℂ Nūc ondit qūo aliqua istorū mēbrorū certa sint: ⁊ quomō non. Et diuidit̄ in duas. p̄mo ostendit que sunt mēbra de quibꝰ nō est dubiuz: q̄ sunt duo. scdo illa de quibus est dubium. secūda ibi (De alijs vero). Pria in duas fm duo mēbra. ibi scda (De mēbri aūt) De p° dicit q̄ nō dubitat̄ q̄ repit̄ mēbrum tribuēs ⁊ suscipiēs. Nā medici oēs inter se ꝯuenerūt in hoc q̄ cerebrū ⁊ epar sunt hmōi. Cerebrū. n. suscipit v̄tutē vite a corde: ⁊ calorē nālē: ⁊ spm̄ ⁊ transmittit

ṽtutē sentiēdi alijs mēbris. Et epar recipit ṽtutē vitalē a corde: ⁊ spūm: ⁊ p̄bet alijs mēbris ṽtutē nālē: ita q̄ vnūqḋ q̄ istoꝝ h̄ p̄riu͂ ṽtutis: qḋ alijs p̄bet. Sed t̄n q̄dā dicūt q̄ cerebrū est p̄riu͂ ṽtutis sentiēdi absolute: ⁊ fm alios nō absolute: ⁊ ita epar est p̄riu͂ ṽtutis nutritiue: ⁊ sibi subseruien
A tiū: fm quosdā absolute: ⁊ fm quosdā nō absolute. ¶ Circa p̄tē nota vt ifra dicef q̄ cor est p̄riu͂ caloris nālis ⁊ q̄ spiritus a corde trāsmissus vitā in oī mēbro ꝯseruat. Jō dicif cor alijs mēbris p̄bere ṽtutē vite. i. vitā ⁊ p̄bere calorē nālē: q̄ ille calor q̄ subiectiue est in mēbris: ⁊ est nālis pēdet a spū quē cor trāsmisit: ⁊ cū hoc spūm p̄bet vitalē. Jō hec
B tria dicit Auic. p̄beri cerebro ⁊ epati a corde. ¶ No. scḋo q̄ fm cōem medicoꝝ opionē spūs aīalis q̄ est p̄riu͂ instrale corporeū opationū sensus: ⁊ motus fit in cerebro: ⁊ a cerebro: ⁊ trāsmittif ab eo ad mēbra sensibilia ⁊ mouētia faciēdo q̄ possint in actus suos exire. Et iō dr̄ cerebꝝ apud oēs alijs mēbris dare p̄riu͂ alterius ṽtutis. Sz q̄dā dicūt cerebrū gn̄are hūc spūm in ṽtute cordis. Et iō nō est p̄riu͂ absolute q̄dē ṽo nō. Et iō esse p̄ncipiū aīalis ṽtutis absolute di
C xerūt. ¶ Nota tertio q̄ q̄ ṽtus vitalis operaf sine cognitione. Jō vno mō loq̄ndo pōt dici nālis: ⁊ hoc mō epar nō est p̄ncipiū oium nāliū opationū. Et q̄ Auic. hoc vidit nō dixit epar p̄ncipiū opationū nāliū: sed nutrimēti: q̄ operationum nutritiuaꝝ est p̄ncipiū. ⁊ sibi subseruientiū. s. attractiue ⁊ retentiue ⁊ expulsiue. Et hoc mō q̄dā dicunt epar esse p̄ncipiū haꝝ operationū nō tanq̄ vicarium cordis: lz absolute: sed quidā tanq̄ vicarium.

¶ De membri aūt suscipientis ⁊ non tribuētis inuentione nō dubitamus sicut caro est que sentiendi virtutem ⁊ vite suscipit: ⁊ nō est alicuius virtutis principiū quaꝫ aliꝫ vllo modo tribuat.

¶ Declarat hic 2m mēbꝝ: in quo nō est dubitatio dicēs. Q. ō ēt de mēbri suscipiētis ⁊ nō tribuētis inuētiōe nō est dubiū. q̄ caro est tale mēbꝝ suscipiēs ṽtutē vite a corde: ⁊ ṽtutē sentiēdi a cerebro: ⁊ ipsa nulli⁹ ṽtutis est p̄ncipiū quā alij
D mēbro tribuat. ¶ Ubi no. ex hoc dicto: q̄ nou. iō dr̄ apud Aui. hoc mēbrū esse tribuēs. q̄ agit q̄litatē in aliud membrū. nā caro agit hoc mō in neruū ipm cōtēperādo: nec iō dr̄ tribuēs: q̄ trāsmittat spūm. Neruꝰ eni trāsmittūt spūm musculis: ⁊ mucha filis: ⁊ t̄n nō dicunf mēbra tribuētia. Jō igitur dr̄ membrū alteri tribuere: q̄ illi alteri tāq̄ sibi subordinato p̄bet instrumētū corporeū cōmune a se factū effectiue necessario ad quasdā vite operationes cōcurrens: ⁊ hoc mō p̄ncipalia solum dicuntur tribuentia.

¶ De alijs vero duab⁹ diuisionis partib⁹ in vna earū medici a magno p̄hoꝝ diuersificati sunt: p̄horū nāq̄ magnus dixit q̄ mēbrū tribuēs ⁊ ⁊ recipiens est cor: ipm enim est oium virtutuꝫ prima radix: ⁊ oibus alijs mēbris suas tribuit virtutes q̄b⁹ nutriunf: ⁊ viuūt q̄b⁹ cōprehēdūt: ⁊ q̄b⁹ mouent. Medici aūt ⁊ q̄dā primoꝝ p̄horū has virtutes in mēbris partiti sunt ⁊ non dixerunt: q̄ sit mēbruꝫ tribuens ⁊ nō suscipiens. Et philosophi q̄dē sermo cū subtiliter certificatur est veracior. Sed medicoꝝ sermo in primis cum attendif est magis manifestus.

¶ Hic oñdit mēbra in q̄b⁹ est dubitatio: ⁊ q̄ro: ⁊ diuidif in tres. Prio narrat opionē circa mām. scḋo ostēdit q̄ro hec disputatio medicis ptineat. tertio oñdit q̄d a medico i hac diuersitate opionū credēdū sit. ibi scḋa (Medico t̄n) ibi tertia (Debet aūt scire ⁊ credere) Pria in duas. p̄ oñdit opionē circa vnū mēbrū dubiū. scḋo circa aliud. ibi 2° (Postea in alia.) De p̄ dicit. q̄ de alijs partib⁹ duab⁹ ꝓposite diuisionis: vtꝝ sint vel no sint. q̄rū p̄ eaꝝ que est tribuēs ⁊ nō suscipiēs medici dissentiunt a magno p̄hoꝝ. s. Aris. q̄ ille magn⁹ p̄hoꝝ dixit q̄ est q̄ddā mēbꝝ tribuens ⁊ nō suscipiens. ⁊ illud est cor qḋ est oiuꝫ ṽtutū p̄ radix: ⁊ iō oib⁹ alijs mēbris p̄bet suas ṽtutes q̄b⁹ viuūt ⁊ nutriunf: ⁊ q̄b⁹ comprehēdūt. i. cognoscūt. ⁊ mouenf volūtarie. Sz medici ⁊ q̄dā p̄moꝝ p̄hoꝝ diuiserūt ṽtutes in diuersis mēbris: ponēdo eas ⁊ nō oēs radicalr̄ in vno mēbro: ita q̄ dixerunt nullū esse mēbꝝ nō suscipiens: sz t̄n sermo p̄hi cū verificaf subtilr̄ est veracior. ⁊ medicoꝝ sermo cū cōsideraf suꝑficietenus est magis manifest⁹. ¶ No. ḡ q̄ apud Ari. mēte ter E
tio de ptib⁹ aīaliū. c. de corde. Cor est p̄riu͂ ⁊ fons viuēdi ⁊ nutrimēti ⁊ sensuū ⁊ motuū: ita q̄ nulla istaꝝ opationū fit in corꝑe aīalis h̄ntis cor: ⁊ p̄cipue hoīs ad quā nō ꝯcurrat cor tāq̄ p̄riu͂ agēs in gn̄e mēbroꝝ: ⁊ iō gn̄atio spūs aīalis q̄ fit in cerebro: fit t̄n a corde p̄ncipalr̄ cerebro mediāte: ⁊ ita gn̄atio spūs nālis in epate fit a corde ḡ lz cor recipiat ṽtutē aīalē. i. instr̄m p̄ qḋ p̄t sentire: illud t̄n recipit a se p̄. ⁊ nō ab alio tāq̄ p̄riu͂ ⁊ ita dr̄ de nāli: ⁊ per ꝯñs dr̄ mēbꝝ nō suscipiēs. Nā mēbꝝ ad hūc t̄m sensū dr̄ nō suscipiēs: q̄ nō recipit aliqḋ cor: qḋ sit suaꝝ opationuꝫ p̄ncipiū ab aliquo tāq̄ p̄ncipio p̄mo illi⁹ effectiuo inter mēbra: ⁊ talr̄ est cor. Cor p̄riu͂ nutrimēti existit causis q̄tuor.
¶ Rōnes aūt Arist. q̄ ipsum est principiū nutrimēti sunt multe. ¶ Prima: q̄ in p̄mo mēbro genito oꝫ esse p̄ncipiū nutritiue ṽtutis: cū sine illa impoīe sit viuere. scḋo de aīa. ¶ Scḋa q̄ solū cor inter mēbra h̄ cōcauitatē sanguis naturalr̄ ꝯtentiuā p̄ter venas. Nā in epate nō inuenitur sanguis nisi in venis. ¶ Tertia q̄ a corde oriuntur vene cum nō trāseant per ipm: sed per epar. ¶ Quarta q̄ p̄ncipium oꝫ esse vnū. ⁊ iō nō oꝫ h̄re mēbruꝫ positū loco sui in sui opposita parte: ⁊ q̄ epati ꝯponif splē. iō epar nō est p̄ncipiuꝫ nutrimenti. Et q̄ aut est epar: aut cor: iō restat q̄ sit cor.
¶ Q, aūt cor sit sensitiuū p̄ncipiū pꝫ. q̄ motus sensuuꝫ ad ipsuꝫ terminanf per delectationē ⁊ tristitiā quā inferūt: vt docet experiētia. Et q̄ passiones animi cognitionē ꝯñtes per modū ꝯueniētū vel nō conueniētiū: siue de p̄nti vel in futuꝝ maxie: imo oēs in corde fiunt: vt notat experientia.
¶ Q, aūt oiuꝫ simł sit initiū. pꝫ p̄mo: q̄ h̄ sitū in corpore cōueniētē principio cū sit in medio: ⁊ magis ad ante q̄ ad post: ⁊ magis ad sursum q̄ ad deorsum. scḋo ostēdif ideꝫ. supposito q̄ q̄lꝫ viuentis opatio perficif calo nāli mēbri. scḋo q̄ cuiuslꝫ mēbri calor nutrimētalis ꝯseruatur per spiritū vitalē. tertio q̄ q̄lꝫ vitalis spūs pēdet a corde. q̄rto q̄ q̄cq̄d est cā cause est cā causati in eodē genere cāe. Ex istis pꝫ q̄ cor est oium operationū viuētis p̄ncipiū effectiuū. ⁊ primū in gn̄e mēbroꝝ. ⁊ iō fons oium aīe virtutū. ¶ Et si cōsideres rōnes Auer. 2. colli. in plurib⁹ capl̄is. nō multū addūt nisi rem ambiguā. de qua dicā alibi. ¶ No. scḋo q̄ F
apud mētē Plato. nō est vnū mēbrū qḋ sit radix oium ṽtutū: sz diuersis diuersa mēbra: vt narrat Apulcius de dogmate Platonis dicēs: At eni cum tres p̄tes animi dicat eē rōnalē. i. mentis optimā portionem hāc aut capitis arcem tenere. Jrascentiā vero ꝓcul a rōne ad domicilium cordis deductā esse obsequiq̄ eā: ⁊ in lōco r̄ndere sapiētie cupidinē atq̄ appetitū partes: postremā mēns rōne infrenas ab oñis obtinere: vt popinas quasdā: ⁊ latrinarum latebras diuersoria nequitie atq̄ luxurie ⁊c̄. ¶ Et idē vult Auer. j. de aīa. cōmē. 7. ⁊ Gal. in lib. de virtu. dispensantib⁹ nostrū corpus. ⁊ 9. terapē. ⁊ 3. interiorum cap. 4. vt infra dicam. ¶ Rōnes aūt sunt: q̄ notabili existēte nocumento in cerebro aut clausa via q̄ est inter cerebrū ⁊ membrū sensitiuū: siue mobile statim perdit: aut notabilr̄ ledif talis opatio: nō sic aūt ex cordis nocumēto: nec sit clausa via inter cor ⁊ mēbra. Ex q̄b⁹ pꝫ Ari. perquisitionē esse subtiliorē: ⁊ magis verā: q̄ cor nō dr̄ suscipiens. s. ab alio tanq̄ principio. p̄mo inter mēbra. Sz opi. medicoꝝ est magis apparens.

fiquis tñ pbabilia sequaẽ: ꝛ nõ multũ intrinsece speculeẽ. s3 quia ꝓ doctrina sexta. h eadẽ tractanẽ. hic ista sufficiãt.

¶ Postea in alia diuisiõis pte diuersificati sunt medici iter se: ꝛ phi iter se. Una. n. secta dixit ꝙ ossa ꝛ caro ñ sẽtiẽtia: eoꝝ filia nõ pdurãt: nisi p ꝟtutes ppas q̃ s̃t i eis q̃ ñ ab alijs pncipijs eis ifluxerũt. Sed p illas ꝟtutes cũ nutrimẽtũ eis trãsmittiẽ sibi sufficiũt: ꝛ neq; ipsa alij rei ꝟtutẽ tribuunt: neq; ẽt aliud mẽbrũ eis aliam tribuit virtutẽ. Alia ꝟo secta dixit ꝙ ꝟtutes iste nõ sũt eis ppriẽ: s3 ab epate ꝛ corde in gñationis principio eis influxerũt ꝛ in eis qete permãserunt.

¶ Hic ondit varietatẽ opionũ circa aliõ mebꝛ ꝑposite diuisiõis dicẽs. ꝙ i alia pte diuisiõis q̃ dr̃: ꝙ aliqõ est mẽbꝛ: ne ꝙ tribuẽs: neq; dẽspiciẽs. Medici iter se: ꝛ phi iter se sunt discordes. Nã vna secta dixit ꝙ ossa ꝛ cartilago ñ sentiũt: ꝛ sibi filia nõ pdurãt: nisi p ꝟtutes ppias acqsitas a giãte p q̃s cũ nutrimẽtũ eis affuerit sufficiũt sibi ad veniẽdu3: s3 iste ꝟtutes ñ ifluxerũt eis ab aliq̃ pn̄ᵒ. ꝛ iõ sũt neq; dãtia: neq; suscipiẽtia ꝟtutẽ aliquã. ¶ S3 2ᵃ secta dic ꝙ ista mẽbra nõ hñt ꝟtutes eis ppias sine ifluxu s3 ab epe ꝛ corde in pn̄ᵒ gñatiõis ifluxerũt i eis: ꝛ postea qete pmãserũt. ꝛ iõ ista nõ debẽt dici nõ suscipiẽtia meq; aliqõ mẽbꝛ ñ tribuẽs d3 dici nõ suscipiẽs. ¶ Et tu ẽt h itellige ꝙ Aui. dicit mẽbrũ tribuere vl' suscipe: q2 aliquã ꝟtutẽ suscipit vl' tribuit. ꝛ pñs nõ dr̃ suscipe: q2 mãm operationis suscipiat vt sanguinẽ: q2 talia mẽbra apud oẽm opionẽ sanguinẽ ab alio suscipiũt. Nec ẽt intelligũt p calorẽ ꝟtutẽ actualẽ: vt fictũ etiã apud oẽs hũc a corde recipiãt: nec intelligũt' aiam cũ
6 aia a pncipio ꝛ giãte insit oĩbᵒ. ¶ Sed per ꝟtutẽ intelligũt instrm corporeũ in quo aia est opatiua. Et l3 hoc instrumẽtũ sit spũs: ꝛ oẽs cõcedũt spũ3 a mẽbris recipi: nõ tamẽ oẽs dicũt hũc spũm esse instrumẽtũ quo anima facit nutricationẽ mẽbroꝝ: q2 vt quidã dicunt hoc facit per virtutes a principio generationis contractã que spiritu conseruaẽ ne a contrario frigido corrumpatur.

¶ Medico tñ nõ attinet vt i scẽndo demõratiua pcedat argumẽtatiõe: vñ de his duabᵒ diuersitatibᵒ ꝟitate3 exitᵒ pueniat: neq; p3 ei semita ad h inquãtũ ẽ medicᵒ: neq; hoc ip3 in aliq̃ suarũ pscrutationũ ꝛ suarũ actionũ impedit.

¶ In hac pte vt. ẽ. dr̃: ondit qũo hec disputatio medicis cõueniat. Dicẽs tria. Pmᵐ ꝙ ad medicũ vt sic nõ ptinet pcedere via demõratiua in istis duabᵒ diuersitatibᵒ opionũ. ita vt veniat ad ꝟitatẽ demõratiue terminãdã. ꝟ Dicit 2ᵒ ꝙ et hec carẽtia demõratiõis ꝟitatis in dictis dubitatiõibᵒ nõ ipedit
D eũ in suis pscrutatiõibᵒ nec ẽt in suis opatiõibᵒ. ¶ Ubi no taꝙ disputatio de pricipatu ꝛ ꝟtutibᵒ mẽbroꝝ. ꝛ psertim quo ad scire: vtrũ sit innate vel influxe: pinet ad phos. ꝛ ea3 iõ demõratio nõ ptinet ad medicũ maxime cũ ex principijs medicine: aut dẽmõratis in eas istẽ ꝟitates nõ possint declarari. ¶ Nota scdo q̃ incertitudo istaꝝ dubitationũ ea
3 forma qua pponunẽ nõ impedit medicũ in suis pscrutationibᵒ ꝑtinentibᵒ ad ipsum inquãtũ est medicus: siue enim cor suscipiat spũm animalẽ a cerebro tãq; principali inter mẽbra in illiᵒ exhibitiõe: siue nõ pricipali medicale a ꝗnes nõ variãtur: ꝛ pariformiter intelligẽdũ ẽ de ope sanatiuo. ¶ Sed si dubitaẽ. vtrum cerebrũ imediate sit principium effectiuũ spũs animalis: qui est instrumẽtũ virtutis sensibilis ꝛ motiue: h poterit afferre in vtraq; re. s. in pscrutatione ꝛ opere impedimentũ. Quod aũt hic disputauit sicut vt phs: vt infra dicet. Nec rõnes Gal. tertio interioꝝ. de cerebro ꝛ corde plus cõtra Archigenẽ cõcludunt.

¶ Debz ãt scire ꝛ credeẽ i diuersitate pria qõ ñ est ei curãdũ: vtrũ coꝛ sit pncipiũ sentiẽdi ꝛ motiõis cerebro: ꝛ ꝟtutis nutriẽtis epi: aut nõ sit. Cerebru3 nãq; siue p se: siue post coꝛ hẽat. pnᵐ aialiũ actionũ existit cõpatione alioꝝ mẽbroꝝ. Et epar silr actionũ nãliũ nutrientiũ principiũ existit alioꝝ mẽbrorum comparatione.

¶ Hic docet qd d3 medicᵘ in hac diuersitate opionũ scire tã ꝙ phs: ꝛ credere tãq; medicᵘ. Et p circa pmã diuisiones. scdo. circa scdam. ibi scda (Et de alia diuersitate.) ¶ Dicit pmo. ꝙ nõ est curãdũ medico: vtrũ coꝛ sit cerebro pnᵐ sentiendi ꝛ mouẽdi ꝛ epati principiũ nutriendi: aut nõ.

¶ Utrũ cerebꝛ sit imediate pnᵐ effectiuũ spũs aialis. q̃ õ. ij.

S3 bñ d3 scire credere ꝙ cerebrũ siue p se: siue p h habeat a corde: est pnᵐ sentiẽdi ꝛ mouẽdi cõparatione alioꝝ. Et silr epar est pncipiũ actionũ nãliũ nutrientiu3.

¶ Ubi no. ꝙ op3 medicũ credere ꝙ alia mẽbra a cerebro nõ possint sentire vel moueri volũtarie nisi p influxũ a cerebro veniẽtẽ. Et vtrũ cerebꝛ talẽ influxũ mittat ꟝tute cordis tãq; pricipio vel ꝑ ꝑpria ꝟtute: ꝛ coꝛ tñ adiuuet p accidẽs ad hãc spũs aialis gñationẽ: medicũ vt sic nõ op3 scire. Et ita de epate respcũ opationũ nãliũ nutrientiũ. Et dixit nutriẽtiũ pp cãm supradictã. ¶ Q. si arguitur. ꝟ. corde existẽte pnᵒ in defectu istaꝝ opationũ d3 medicamẽ cordi applicari: siue sit imediatũ pnᵐ siue nõ: ꝛ eo nõ existẽte nõ op3 cordi medicinã applicari in istaꝝ opationũ defectu: vt colligiẽ. 3. interioꝝ. ca. 4. ꝯ Archigenẽ: ꝗ medico est curãdũ scire: vtrũ coꝛ sit cerebro principiũ taliũ operationum. ¶ Cõfirmat ex Auer. 2. colliget. cap. de corde. vbi ad litterã. Et si diceret aliqs hõ ꝙ medicus nõ habeat necessariã hãc inqsitionẽ. dico ꝙ h3 eã multũ necessariã. ¶ Dicẽdu3 ad pmũ ꝙ argumẽtũ valet si vniuersalr intelligaẽ: ꝙ semper in haꝝ opationũ defectu medicamẽ sit cordi applicandũ. Nã q̃nq; deficiũt ex egritudine cerebri qõ qdẽ est cordis instrm. Q̃nq; aũt medicamẽ est cordi approximandũ vt in sincopi. ¶ Ad Auer. dr̃ negando ipm ꝗ illud dicit studio ꝯdicẽdi Aui. ¶ Ex his p p3 ꝙ Aui. hãc q̃nẽ: vtrũ deẽ mẽbrũ tribuẽs ꝛ nõ suscipiens relinqt dubiã ꝛ vtrãq; partẽ velut ipertinẽtẽ medico. Hoc tñ magis determinabitur cũ de principatu mẽbroꝝ q̃remus. ¶ Scdo seqtur ꝙ apud oẽs iuxta Aui. cõcedẽdũ est cerebrũ alijs mẽbris eẽ pnᵐ opationũ aialiũ. s. sensus ꝛ motᵘ. ¶ S3 in isto termino aliq̃ de inueniunẽ expõnes alijs. i. alijs a corde: ita ꝙ hic nõ inuat Aui. cerebrũ effectiue ꝯcurrere ad sensus cordis: immo ad illũ coꝛ est sibi sufficiẽs. Scdo intells est ꝙ alijs intelligaẽ alijs a cerebro: sibi. n. ipsi nõ principaẽ. Et tũc intelligẽmᵒ ꝙ cerebrũ ẽt cordi pbet spũ3 aialẽ q̃uo sentit. Et hunc scdm puto verum.

¶ Utrũ coꝛ sit mẽbꝛ tribuẽs nõ aũt suscipiens. Q̃ õ. iij.

Et tenẽdo hũc modũ est pmo difficultas qũo coꝛ sit mẽbꝛ tribuẽs ꝛ nõ suscipiẽs: cũ ia3 dicaẽ a cerebro spũ3 aialẽ suscipe. ¶ Hic dr̃ ꝙ coꝛ nõ suscipit a cerebro tãq; a p tribuente inter mẽbra: q2 illũ spiritũ animalẽ q̃ sit in cerebro principaliᵒ facit coꝛ q̃ cerebrum.

¶ Utrũ coꝛ sentiat sine cerebri influxu. Q̃ õ. iiij.

Secũda difficultas: cũ coꝛ p viuat ꝛ vltio moriaẽ vt dr̃. 21. tertij. Op3 ꝙ illo tpe quo viuat nõ viuentibᵒ alijs sentiat sine influxu cerebri. ¶ Hic dr̃ duobus modis. vnᵒ ꝙ in pnᵒ dũ coꝛ viuit añ alia mẽbra sentit p influxũ cerebri p̃us: eo ꝙ ab illo spũs aialis cũ spmate ad locũ gñonis trãsiuit cũ spũ vitali: ꝛ nãli ꝛ cu3 spũ gignitiuo. Nõ g̃ ifluxit sibi a cerebro ppij corpis. s3 alteriᵒ. Cũ aũt e ppe mortẽ aliqd remãsit in eo de spũ aiali. ¶ Scdo modᵒ dicit: ꝙ dũ viuit coꝛ alijs mẽbris nõ viuetibᵒ ip3 nõ sentit nec segtur. mouẽ. ꝗ sentit. nã nõ mouet motu volũtario

sed pure nālī qui est dilatationis ꝛ cōstrictionis ꝛc.

¶ Et de alia qdē diuersitate dꝫ scire ꝛ credere ꝙ nō est curādū: vtrū virtus nālis in tali q̄le ē os in ꝓncipio gn̄ationis ab epate venerit: aut eā ꝑ suamet cōplōne mereꝰ: aut nihil sit eoꝝ. Sꝫ debet credere ꝙ hec virtus ad ipm nō ꝓfluit: nisi ab epate. nā si inter ea via clauderetꝰ: ꝛ os nutrimentū aptū haberet ei' actio destrueretꝰ queadmodū fit in sensu ꝛ motu: cuꝫ neruus q ꝓuenit a cerebro stringitꝰ. virtus ꝟo illa ossi nālis facta dum est eius permanserit cōplexio.

¶ Nūc ōndit Aui. qd̄ dictuꝫ est dicēs: ꝙ in alia diuersitate opionū q̄ erat de mēbro nō tribuēte ꝛ nō suscipiēte: medicus dꝫ scire tāq̄ phs: ꝛ credere tāq̄ medic': qꝛ ipse vt medicus nō hꝫ curare: vtrū v̓tus nālis in tali q̄le est os in ꝓn' gn̄ationis influxerit sibi ab epate. Aut sit v̓tus quā os mereꝰ ꝑ sua cōplōne. Aut nihil hoꝝ sit de ꝓximo sit alius modus. Sꝫ dꝫ credere ꝙ hec v̓tus non ꝓfluit sibi nisi ab epate: qꝛ si via q̄ est inter epar ꝛ os clauderetꝰ ꝛ eēt in osse nutrimētū aptū ipm: tn̄ nō nutrietꝰ: imo ei' actio destrueretur quēadmodū ꝓuenit in sensu ꝛ motu mēbroꝝ cū restringitꝰ neruus q est inter cerebū ꝛ datū mēbrū: sed tn̄ virtus illa
A est facta ossi nālis: dū eius ꝑmanserit cōplō. ¶ Circa quaꝫ partē notādū ꝑ ꝙ Auic. vꝛ innuere plēs q̄ꝫ duas fuisse vias de v̓tute ossiū ꝛ taliū mēbroꝝ nutritiua. Una est ꝙ virtus hec a ꝓn' gn̄ōnis fuerit sibi data merito cōplōnis sue. scd̄a ꝙ fuit ab epate influxa. tertia cōiter exponitꝰ vt si v̓bi grā. diceretꝰ ꝙ ab agēte vlī hec forma daretꝰ nō vi ꝯplōnis. ꝛ hūc modū nō puto ad mentē Aui. Nā lꝫ dicat ꝙ a datore formaꝝ forma introducatꝰ tn̄ vult formas esse in subiectis q̄s maxie mereꝰ sua cōplō. ¶ Posset ḡ alr̄ intelligi ꝙ in osse nō esset aia vel v̓tus subiectiue: sꝫ in corde ꝛ merito illi' fieret in osse nutricatio. ¶ Uel scd̄o ꝙ hec v̓tus nutriēdi in ꝓn' nō fuerit in osse: sꝫ influxerit postea ab epate vl' ꝙ influxerit a corde: ꝛ nō ab epate: vt vꝛ velle Auer. scd̄o colliget ca. de corde. Nā hec nō ꝑtinet ad medicū mō supradicto de alia diuisiōe. ¶ No. ḡ ꝙ Auic. dicit medicū debere credere: ꝙ hec v̓tus nō ꝓfluit nisi ab epate. ¶ Cōtra. hec pars vꝛ repugnare imediate ꝓcedēti. Nam statim dixit ꝙ medico nō est curādū: vtrū ꝓfluat. Et mō dicit ꝙ dꝫ credere ꝛ scire: ꝙ hec v̓tus ꝓfluat ab epate. ¶ Hic pōt dici ꝙ nō dixit ꝓus Aui. ꝙ medico nō est curādū: vtrū ꝓfluat ab epate vel nō. Sꝫ nō est curādū. vtrū in ꝓn' gn̄ationis influxerit ab epate vel nō. Nā medico est curādū scire a quo ꝓn' pendēt ille oꝑationes vt eis lesis ꝑ egritudinē ꝓncipij: sciat qd̄ mēbrū curādū sit. ¶ Uel scd̄o dd̄m de v̓tute: ꝙ ꝓfluat ab aliq̄ dupl'r pōt intelligi. Uno mō ꝙ sit v̓tus que fiat ab alio ꝛ trāsmittitꝰ ad mēbrū ad qd̄ ꝓfluit. Et hoc mō medicus de v̓tute aie ꝑ quā tāq̄ formā ꝓpriā agit os nō curat: vtrū ab epate ꝓfluat: aut nō. scd̄o mō v̓tus pōt dici ab alio mēbro ꝓfluere in os. i. v̓tus q̄ est in osse dependere in operādo ab alio mēbro: ꝛ ab ei' influxu. ꝛ hoc mō v̓tus nutritiua ossis ꝓfluit ab epate: ꝛ hn̄ opꝫ medicū credere: ꝛ illud cōcordat cū ꝑte sequēte q̄ est istius ꝓbatio. ¶ Ad scd̄m dꝛ ꝙ hic nō negatꝰ hāc v̓tutē ꝓfluere ab alio q̄ꝫ ab epate: sed q̄litercūq̄ ꝓfluat ab alio in operādo: semꝑ tn̄ eo mō ꝓfluit ab epate imediatius q̄ꝫ a corde.

¶ No. tertio ꝙ hāc partē tertiā. s. ꝙ clausa via inter os ꝛ epar: operatio tn̄ ossis destrueretꝰ. Exponit Jacob' dupl'r. vno mō ꝙ deficeret q̄litas q̄ epar ossi mittit qua stat cōplōni ossis tāq̄ forma: ꝛ ſm hoc illa via clausa patitꝰ os. scd̄o mō qꝛ sanguis: aut alia nutrimētalis humiditas caret q̄litate occulta influxa ab epate: merito cui' est sufficiens mā nutricationis. ꝛ hoc modo clausa tali via os pateretꝰ. Ex quo infert ꝙ q̄uis epar nullū spiritū mēbris influeret: saluaretur tamē eius ꝓncipatus respectu aliorū mēbroꝝ: qꝛ ab eo dependet alioꝝ membroꝝ operatio velut a ꝓncipio dispositiuo debite nutrimētalis materie. Et sine dubio prima expositio tolerari pōt: sed secūda nō cōuenit Aui. Naꝫ Auic. in textu dicit ꝙ clausa via: ꝛ si os nutrimentū haberet aptū: operatio eius in nutrimentū destrueretꝰ: modo deficiente tali qualitate os nō haberet nutrimentum aptum. ¶ Patet secūdo ꝙ correlariū nō sequitꝰ. Nam lꝫ ab epate dispositio materie depēderet: nō tamē inde dicitur ꝓncipale mēbrū: sicut nec stomachus dꝛ ꝓncipale mēbrū: lꝫ chilū generet. ¶ Preterea apud ipsuꝫ nō dꝛ principale ēt large loquēdo: nisi mēbrū generatiuū instrumēti necessario effectiue cōcurrentis ad cōseruationē speciei vel indiuidui: qd̄ nō faceret epar ex capite dicto. Melius est ergo dicere ꝙ deficiat qualitas. vt dicit primus modus. Aut spiritus naturalis qui sui subtilitate cito dissoluitꝰ: ꝛ in mēbro non remanet nisi nouiter influat a principio: vt dicam statim.

¶ No. q̄rto ꝙ illa cōparatio quā facit Aui. ꝙ ita destrueretꝰ operatio ossis clausa via inter ipsuꝫ ꝛ epar: quēadmodū fit in sensu ꝛ motu cū neruus cōstringit ꝛc. Potest intelligi multis modis. vnus est ꝙ eque cito: ꝛ similiter ꝓpter defectū influxus epatis clausa via ꝛc. destruetur operatio nutritiue ossis: sicut sensitiue clausa via neruoꝝ.

¶ Utrū v̓tus nutritiua sit ossi naturalis. Q. 5. v.

Sed tunc restat difficultas quomō hec virtus dicitur ossi nālis q̄ꝫdiu eius remāserit ꝯplō: ꝛ nō ita in virtute sensitiua: cū vtraq̄ eque a principali dependeat. ¶ Ad qd̄ dꝛ ꝙ virtus influens a cerebro pōt retrahi a cerebro stante sanitate mēbri. i. spūs influens: merito cuius virtus in membro exn̄s pōt operari sensum pōt retrahi a cerebro: vt pꝫ in somno: sed nō ita est de spū naturali ab epate trāsmisso: qꝛ retrahi nō pōt: ita eni factus est connālis mēbro cui influxit. ¶ Et hoc ēt pꝫ ꝙ nō obstante ꝙ operatio virtutis pēdeat in osse ab influxu epatis: sicut operatio sensus pendet ab influxu cerebri. Una tamen istarū v̓tutū in operādo dꝛ innata. s. nutritiua: eo ꝙ operari sufficit per solū spūm ita appropriatū vt retrahi nō possit: sed per talē solum nō sufficit operari v̓tus sensitiua. ꝛ iō hec talia que nō sentiūt: ꝛ nō mouentꝰ: dicuntꝰ a Gal. habere virtutē innatā tm̄. Nā eoꝝ v̓tus lꝫ vere in operando dependeat ab influxu: tn̄ nō dꝛ influēs: sicut sensibilis ꝛ motiua. ¶ Pꝫ scd̄o ex hoc intellect' vltime partis lecte ꝙ hec v̓tus est ossi facta nālis: dū eius permanserit cōplō. Nam quo ad operari hec v̓tus pendet tm̄ a spū appropriato: ita ꝙ non necessario ab illo q sub forma spūs cōis stat in mēbro. Alius modus exponēdi est ꝙ nō tam cito deficit operatio nutritiua clausa via: sicut oꝑatio sentiēdi. ꝛ iō virtus nālis est dicta innata respcū sensitiue. Cā aūt non deficiendi ita cito est: qꝛ spūs ille sit innatus ꝛ sufficit operari etiaꝫ sine alio influxu non sic est de sensu ꝛ motu. ¶ Ex quibus ſm Auic. pꝫ solutio ad q̄ōneꝫ querentē: vtrū ossa ꝛ similia mēbra habent virtutē innatā tm̄. Naꝫ vt ex dictis pꝫ: hoc nomē virtus dꝛ: q̄n̄q̄ de aia cōnotando ipsaꝫ posse in opera vite: q̄n̄q̄ de instrumēto q̄litatiuo: q̄n̄q̄ de spiritu. Sumēdo autē virtutē pro aia: siue ꝑ ꝓncipali ꝓncipio operationū vite mēbro: vtrū hec virtus que dꝛ nālis apud medicū ꝛ vitalis sit innata. i. non influxa ab alio mēbro: vult Aui. esse ipertinens medico nec patere viā medico ad hāc veritatem terminandā. Et sic nō est verisimile. Gal. de tali virtute ꝛ modo essendi in mēbris intellexisse cuꝫ dixit hec mēbra habere virtutē innatā tm̄. hec enim q̄ō est physica: ꝛ nō medicinalis. Nec quo ad conclusiones medicinales: seqtur varietas qcq̄d in ista questione dicatꝰ. ¶ Sꝫ de q̄litate vel spiritu qbus mediātibus aia in mēbris operatur: vtrū sint in mēbris influentes ab alijs hoc opꝫ medicum credere: ꝛ quo ad hoc dꝫ ſm Auicē. sn̄iam credere ꝙ vir/

Uirt' de trib' d.

tuo nālis fluit ab epe. nā exptū est φ defectu existēte i epe mēbra nō nutriunt. Et si nutrimētū aptū haberēt: verūtn̄ hec vt' respcū aialis pt dici innata mō sup exposito. ℭ Ex qb' p3 Monachū sup. 2. tegni incōuenienter reprehēdere Gal. Et si q̄rat a pho in p itellu: vtrū in mēbris istis vt' q̄ est pn̄le agēs opa vite isluat ab alio pn̄o. ℭ Dōm φ in hoc sunt mlti modi pbabiles. Quidā. n. dicūt tales v̄tutes esse pprietates aie: q tn̄ nō dicūt aliā eēntiā q̄ eēntiā aie. ℭ Dicūt foibas pprietates iformare mēbr: qō tn̄ nō h3 p foia aie eēntia3: z si eēntia aie sit ibi p pn̄tiā. ℭ Dicūt 3°: φ hoc mō ptingit vnū mēbr iformari vna v̄tute: z nō aliud: sicut ocul' iformat v̄tute visiua z nō auris. ℭ Dicūt q̄rto. φ mēbrū qō iformat aia est cor vel sibi ppotionale a q̄ oēs v̄tutes pticulares fluūt z alia mēbra. Et iō s3 hūc modū solū cor est mēbr hn̄s v̄tutē inatā tm̄. Reliq̄ aūt oia mēbra hn̄t v̄tutē influētē: nec tn̄ ē credēdū iuxta hāc opionē cor hois esse hoie3 z asini asinū: q2 z si aia iformet cor: nō tn̄ cū illo cōponit vnū s3 cū toto subto. Et sunt ad istas ↄclones pbādas q̄dā psuasiue rōnes. Et illud vt' innuere Ari. in lib. de motu aialiū: cū dixit. op3 existimare aial ↄstare queādmodū ciuitatē bn̄ legib' rectā zc. quā p te videas. Quidā alij dicūt aia3 q̄ est talis v̄tus dari a gn̄ante: z nō a corde: q2 cū v̄tus spmatis possit gn̄are cor poterit ēt alia mēbra gn̄are. s3 de h ēt dicet infra. c. de v̄tutib' nālib' mistratis. ℭ Et l3 pa positio sit mihi v̄isimilior. 2a tn̄ est hodie cōior apud me dicos: sic ēt cū circa hāc mām q̄rit: vtr oia mēbra nr̄i corporis sint eiusdē spēi est qō nihil ad medicinā ptinēs. Nā siue dicat: vt puto φ nullū mēbr hois est in spē ppria: s3 solū pductionē in spē hois: q1 ps hois: s3 nō cōpleta qō ad eē specifice sube regrit: siue dicat φ sint eiusdē spēi: ppter forme cor idētitatē diuersimode in illis opantē: pp varietatē instror: siue tertio dicat φ sint diuersar specier: in q̄bus tn̄ aia vna opat nō est curādu3 sufficit. n. medico scire quō regrātur influxus ab aliquo mēbro ad hāc vel illam oparionē: z quō nō: quātū psenti questioni spectat.

ℭ Et tūc q̄dē explanabit ei diuisionis hitudo. z videbit mēbra principalia que sunt: z membra pncipalibus deseruientia: z membra non principalia absq3 seruitio.

ℭ Hic exequit. vt dī pus Aui. ponēdo tertiā gn̄alē distictionē. Et diuidit i duas ptes. p ponit illā. 2° mēbra distictionis declat. 2a ibi (Mēbra v̄o pn̄lia.) De pa dicit φ ex decē diuisionis pus posite declariōe explanabit medico hitudo membror vni' alteri' diuisiōis. Et ē φ mēbror q̄dā sunt pncipalia: q̄dā seruiētia pncipalib': z q̄dā absq3 suitio: z nō pncipalia. ℭ Ubi no. φ h maxie mō ex noticia pcedētis cognoscit pn̄tis diuisiōis mēbror hitudo. ℭ Nā si aliq̄ sunt mēbra tribuētia illa erūt pncipalia mō pcipue statim exponēdo z q2 nō sūt tribuētia: nisi alia sibi: aut pparādo: aut deferēdo subseruiāt: iō erūt pncipalib' seruiētia: s3 q̄dā sunt q̄ nec deferūt: nec preparāt spāliter pro opatione pncipalis: z ideo illa sunt non principalia: z sunt absq3 seruitio. ℭ No.
B scdo seruitiū sumi tripliciter: aut pro actione vel passione: scdo pro vtilitate: tertio p operatione mēbri appropriate pncipali subseruientis: mō cōstat φ mēbra: nec pmo mō nec secundo inueniunt absq3 seruitio: sed tertio modo.

Seruitiū tripliciter.

ℭ Mēbra v̄o pncipalia sūt mēbra q̄ pmar virtutū q̄ in corpe existūt q̄ ad hoc sunt nec̄ie vt singulare: aut spēs pdurent principia habent.

ℭ Declat mēbra diuisiōis isti': z solū pm̄ z 2m cū tertiū sit notū ex negatiōe illor. Et diuidit in duas. ibi 2°. (Mēbror v̄o seruiētiū) pa in duas. p. n. facit qō dcm̄ est in gn̄e. 2o spāli'. 2a ibi (Scd3 v̄o.) Dicit p φ mēbra pncipalia sūt illa q̄ hn̄t pncipia pmar v̄tutū q̄ sunt ad h necessarie vt spēs vel indiuiduū pmaneat. ℭ No. p. φ v̄tutes dn̄r pme: aut tpe sicut vegetatiua. vt vt' Ari. velle. 2. de gn̄atiōe: aut dignitate vt cognoscitiue: aut cōitate vt vitales z nāles zc̄. Et cōiter h exponūt doctores pmar cōitate. s. Nā nāles nō sunt pme dignitate. S3 ego credo pmar intelligēdū eē nō suplatiue: s3 vt ipottat aliquā excellētiā: sicut dr̄ famosissimo: q2 valde famoso. pmar igit v̄tutū intelligat valde excellētium. Et Aui. declarat quā excellētiam debēt hr̄e. q2. s. sunt ad hoc necessarie. vt spēs: aut indiuiduū pmaneat. ℭ No. scdo φ C
mēbra pncipalia hr̄e i se pncipia taliū v̄tutū diuersimode opiat apud diuersos. Na3 Plato z Gal. q ipm seq vt dn̄t φ sunt dr̄ie eēntialr aie in vno hoie. s. tres aut q̄ttuor: z in q̄lib3 pncipali pdictis triū fundamētalr est vna aie eēntia q̄ est pn̄m a q̄ fluunt potentie vnius gn̄is vt sensitiua a cerebro z nutritiua ab epate z vitalis a corde. Principia g̊ sm hāc viā istar v̄tutū eēnt aie eēntie. Alij v̄o ponūt aiam eē vnā totā in q̄l3 pte z lō oē mēbrū dn̄t hr̄e pn̄m v̄tutis nec̄ie ad indiuidui pmanētiā qō est aia. op3 g̊ suppleri hūc textū apud eos. ℭ No. φ v̄tus q̄nq3 dr̄ de re effectiue ↄcurrēte D
ad opationes aie: z q2 spūs effectiue ↄcurrit ad illas: ideo spūs est vt'. ℭ No. scdo φ rer ↄcurrentiū ad opa aie q̄dā E
nec̄io saltē in sui spē ↄcurrūt ad pmanētiā idiuidui vel spēi. s. spūs vitalis q in corde gn̄at: z nālis q in epate: z aialis q in cerebro: z gn̄atiuus q in testiculis. Quidā aūt nō concurrūt necessario: sicut v̄bigrā. spūs q visiuus est. ℭ Nota F
tertio. φ rer q̄ in nobis gn̄ant q̄dā sunt nec̄ie ad idiuidui z spēi pmanētiā: s3 nō effectiue ↄcurrunt ad h imo nālr vt G
chilus q in stō gn̄at: z iō iste. q2 nō effectiue ↄcurrūt ad indiuidui pmanētiā nō dn̄r v̄tutes. h g̊ mō illa mēbra q̄ per aia3 suā z cōplōnē pducūt ea instra aie q̄ effectiue cōcurrūt z nec̄io ad ↄseruationē indiuidui vel spēi dn̄r hr̄e in se pn̄a primar v̄tutū z pncipalia. Et h mō a Marsi. z Jacobo res ista limitat. ℭ Nā Cōcil. Din' z Gētilis ad saluandū plura pncipalia nō hn̄ v̄ba limitāt: nisi φ dn̄t q̄dā eē vere: z q̄dā manifestatiue pn̄lia. Et cor v̄e z alia tria manifestatiue. Et hec nō plene sufficiūt nisi apud illos q dn̄t v̄tutē esse pprietatem aie fluētē ab ea quā dn̄t p a corde fluere tāq3 ab illo in quo p radicat aia: z has tres vitalē cordis: aialē cerebri: z nālē epatis eē pmas v̄tutes ab aia fluētes cū sit q̄lib3 in suo gn̄e pa. ℭ Qui v̄o has nō ponūt nō pnt h dicere. Et iō isti alij q has nō ponūt distinctas ad hūc alium modū diuertūt. ℭ S3 tn̄ mihi vt' φ hec limitatio non sufficit ēt dicēdo φ nō sunt iste v̄tutes q̄litates aie ab ea distincte: vt volūt. ℭ Et suppono φ oēs ptes q̄titatiue stōi vel pulmonis sunt nec̄ie z effectiue cōcurrētes ad idiuidui pmanētiā mō dicto: q2 in sua spē nec̄e est. n. aliquā ptē talē ↄcurrere. z h faciunt he ptes tāq3 aie instra. ℭ Suppono scdo φ aliq̄ tales ptes siunt: z pducunt a stō z pulmone p actū v̄tutis nutritiue: vt ↄstat: z tunc seqt φ stōs: z pulmo iuxta istor expōnē eēnt pncipalia: q2 hūt pn̄a pductiua instrumētor aie nec̄io effectiue ad idiuidui pmanētiā cōcurrētiū. ℭ Et iō dico φ op3 addere plib' mēbris cōium: isto mō mēbra pn̄lia sunt illa que hn̄t pn̄a pductiua instror aie plib' mēbris cōiu3 q̄ sunt nec̄io effectiue ↄcurrētia ad indiuidui vel spēi permanētiā. Et h ↄuenit solū cordi cerebro epati z testiculis. Nā gn̄ant spūs q nō tm̄ exiites in eis sūt opatiui s3 ēt in alijs mēbris: z iō dn̄r cōia instra: sm g̊ hāc significationē largā pncipalis mēbri Aui. ↄcedit plura eē pncipalia mēbra: z nō sumēdo pncipale: vt ipottat primū in gn̄e mēbror: hoc. n. mō sm Ari. mētē solū cor posuisset pncipale in aialib' cor hn̄tib': sicut Ari. posuit vbicūq3 de hac mā loquit. Et q2 in hoc mō significādi non est ambiguū multa esse principalia. iō Aui. in hoc nō narrauit opinionū varietatē: sed p certo habuit plura esse principalia.
ℭ Ultimo nota. φ inter mēbra que hoc mō dicunt principalia: q̄dā dicunt pncipaliora: vt cor. Quedā vt minus: testiculi. Et quedā medio mō: vt cerebrū z epar. De quibus duob' qō sit principalius. vide quarta huius. H

¶ Scdʒ vo singularis durabilitatē sūt tria pn cipia. Cor qdē ē pncipiū vtutis vite: ⁊ cerebrū qdē est principiū virtutis sentiendi ⁊ mouēdi: ⁊ epar quidem est principiū nutriendi.

¶ Dic spālis notificat mēbra pncipalia. ⁊ diuidit in duas. p̄ eni notificat q̄ ⁊ q̄re sint aliq̄ mēbra pricipalia p ɔseruatione indiuidui. 2ª spēi. 2ª ibi. (Sʒ ſm spēi.) Dicit p̄ q mēbra pncipalia ſm durabilitatē singularis. i. q̄ hñt pn ᵐ vtutis nec̄arie ad indiuidui cōseruationē mō exposito sunt tria. s. cor: qꝛ ipm est pnᵐ pme vtutis ⁊ vite: ⁊ cerebꝝ: qꝛ est pnᵐ sentiendi ⁊ mouēdi: ⁊ ep qd̄ est principiū vtutis nutritiue.

A ¶ Circa ptē nō. q vnūqdq̄ hoꝝ triū mēbroꝝ gn̄at spm̄ q est instrm̄ cōe aīe nec̄ario effectiue cōcurrēs ad cōseruatione idiuidui. Nā spūs vitalis q a corde pcedit est effectiue ɔcurrēs nec̄io ad oēm opatione hoīs: vt est viuēs: ⁊ iō hec dr̄ vtus pᵃ ⁊ vita: qꝛ p̄bet alijs mēbris vitā. deficiēte g̊ hoc spū idiuiduū deficeret. Silr in epe fit spūs nālis: aut absolute: qꝛ epar illū spm̄ gn̄at dādo sibi sbalē formā: aut ſm qd: qꝛ epar nō dādo sibi formā sbalē: facit tñ ipm nutritiuum q est tñ sufficiēs pnᵐ faciēdi nutricationē mēbroꝝ ad q̄ defert: lʒ hāc non faciat sine vitali. Silī mō cerebꝝ gn̄at aialē q nec̄io effectiue ɔcurrit ad oēm sensuʒ ⁊ motū voluntariū: ⁊ sic sine istis effectiue ɔcurrētibꝰ vita ɔseruari non posset. ¶ Q, aūt hec mēbra tales spūs generēt vr̄ cōuinci expientia rōne adhibita: ⁊ istis tribꝰ mēbris vē cōuenit rō pncipatꝰ ſm q h̄ sumit. Sʒ ad denotādū: q nō qōlibʒ istorū est pᵐ in gn̄e mēbroꝝ. dixit Auic. de corde semp ipm est pnᵐ vtutis prime: qd̄ nō dixit in alijs: sed lʒ de corde sit manifestū q est spūs pnᵐ vitalis per arteriā trāseuntis. Et de cerebro qd̄ est pnᵐ aialis spūs: tñ in epate vr̄ res magis ambigua: ⁊ iō primo colliget dr̄ spūs sunt duo. s. spūs apparēs in corde ⁊ spūs apparēs in cerebro: sed in epate nō appet per viā sensus esse spūs. Et Ga. in tegni noiat spūm vitalē ⁊ aialē nō noiando nālē. Et in tertio de ingenio posuit rē sub dubio. ⁊ iō aliq volūt sanguinē q in epate generat effectiue per se concurrere ad cōseruationē indiuidui. Quomōcūq tñ sit ad saluādū principatū epatis mō loq̄ndi Aui. vr̄ melius ponere q epar gn̄at spūm nālem: nam Aui. supra dixit q si os hr̄et nutrimentū aptuʒ ⁊ via inter epar ⁊ os clauderet os nō nutriret: ⁊ hoc nō nisi pter spiritus ab epate venientis defectum.

Ga. p̄ de spmate. d. 2. c. 4. dic testes esse mēbra pnc. respcū idiuidui ⁊ ipos esse nobiliores corde qꝛ sūt hñ viuēdi pncipūꝝ: q̄to āt meliꝰ est hñ viuere q̄ solū viuere tāto sūt testes corde nobiliores.

¶ Sʒ ſm spēi durabilitatē sunt principalia hec tria: ⁊ ēt aliō q̄rtū qd̄ spēi existit pp̄riū ⁊ sūt testiculi q vni rei sūt necessarij ⁊ ad rē aliā iuuatiui.

¶ Notificat mēbra pncipalia q̄ sunt talia respcū ɔseruationis spēi. Et diuidit in duas: qꝛ p̄ facit h̄. scd̄o spālr testiculoꝝ notificat iuuamēta: ⁊ nec̄itatē: ibi 2ª. (Nec̄itas vō.) ¶ De p̄ dicit q mēbra pricipalia ſm ɔseruationē spēi ad sensuʒ datū supra sunt hec tria. s. cor epar ⁊ cerebrū. Et cū hoc sunt testiculi ſm medicos q ad vnā rē sunt necessarij: ad aliā sunt iuuatiui. ¶ Circa quā ptē nota p̄ ex his q̄ dicūtur. scd̄o tertij de causis spmatis. ⁊ 21. de gn̄atione embrionis. ad faciēduʒ spma nō solū cōcurrit vtus testiculoꝝ: sed vtus vniuscuiusq̄ hoꝝ triū principaliꝰ q̄ʒ testiculoꝝ vtus. vnde ibi dr̄ q opʒ q sit spmati ex oī mēbro pricipali fons. Et iō hec mēbra gn̄ant vel pducunt instrm̄ cōe nec̄io effectiue cōcurrēs ad spēi cōseruationē q̄ per actū gn̄atiōis cōseruat. sperma. n. effectiue concurrit ad fetus gn̄ationem. ¶ Nota scd̄o q lʒ Ari. scd̄o de gn̄atiōe aialiū. visuʒ fuerit q testiculi nō gn̄ant spma. sʒ sunt tā q̄ʒ suspensoria amplianția vasa spmatica. Tñ apud medicoꝝ mētē ⁊ veritatē non est ita: qꝛ in hñtibꝰ testiculos ipsi imediate spma gn̄ant lʒ in vtute alioꝝ pncipaliū. Et p h̄ vide scripta sup scd̄o tegni. Ex his pʒ q alia tria pncipaliora sunt q̄ʒ testiculi. pʒ secūdo q ista dupl'r sunt pncipalia: testiculi vō vno mō tm̄.

D ¶ Nota 3ᵒ q testiculi sunt necessarij ad vnā rem ſm medicos. s. ad spmatis gn̄ationē: ⁊ hoc ſm mētem Gal. vt infra dr̄ est veꝝ tā de testiculis mulieꝝ q̄ʒ viroꝝ. Sunt ēt iuuatiui ad aliā rē vt statiʒ dr̄. qꝛ res illa aut nō ex toto pendet a testiculis: aut nō est nec̄aria ad conseruationē idiuidui vel spēi. ¶ Uel tertio dr̄ iuuatiui ad hāc scd̄aʒ rē: qꝛ nō nisi pter meliꝰ esse sic factū est. Nā coꝝ q̄ in aialibꝰ a nā quedā sunt pter necessitatē q̄dā pp meliꝰ vt barba in viris ⁊ mamille in eisdē. Et illa q̄ sunt pter meliꝰ non obstāte q ad aliud meliꝰ ɔn̄dū p quo sunt facta sunt nec̄ia: tñ nō dicunt absolute facta pter necessitatē: sed pp iuuamentum.

¶ Necessitas ergo est ad sperma gn̄andum qd̄ genealogiā cōseruat. Iuuamētū vō est ad hoc vt cōplemētuʒ forme detur: ⁊ cōplo masculina ⁊ feminina cōseruet: que spēbus aialis accidentia sunt inseparabilia: ⁊ nec sunt ex rebus in aialitatis essentiam ingredientibus.

¶ Dic declarat necessitatē ⁊ vtilitatē testiculoꝝ dicēs specialiter. primo q necessitas testiculoꝝ est vt gn̄ant sperma qd̄ saluat genealogiā. i. successiuā gn̄ationē. ¶ Dicit secūdo. q iuuamentū testiculoꝝ est ad dandū cōplementū forme. ⁊ ad hoc vt cōseruet cōplexio masculina ⁊ feminina q̄ cōplexiones sunt accn̄ia inseparabilia qbusdā spēbus aialiū ⁊ nō sunt de rebus ingredientibꝰ essentiā aialis.

¶ Utrū testiculi gn̄atiōi spmatis sint necessarij. Q. ō. vj.

Ubi nota q vtꝝ testiculi gn̄atiōi spmatis sūt necessarij tā q̄ʒ ipm gn̄antes est qō: in q̄ discordare vident Ari. ⁊ Ga. Nā Ari. p̄ de gn̄atione aialiū vult testicl'os nō gn̄are spma: nec ad h̄ eē nec̄arios. ¶ Cuiꝰ rōnes sūt. ℣ Pria qꝛ mltis aialibꝰ emittētibꝰ spma nō sunt testiculi sic̄ sunt pisces ⁊ serpētes. ℣ Scd̄o qꝛ vt dr̄ tertio de historijs. ca. j. Taurꝰ post abscisionē testiculoꝝ ipregnauit vaccā. ℣ Tertio qꝛ spma manifeste iuenit in vasis spmaticis: ⁊ nō in testiclis. ℣ Quarto. qꝛ māifeste vr̄ ɔbi sursuʒ testicl' in hñtibꝰ testicl'os ex: ⁊ h̄ nō est nisi qꝛ hec vasa tali tpe ɔhunt ad spma emittēdū. ¶ Quito a testiculis in vgā nō est vie exitꝰ spmatis: sʒ hñ p vasa. ¶ Imaginat g̊ Ari. q nō sunt nec̄arij in gn̄atiōe spmatis: sʒ mltiū psuntq̄ testicli ponunt ad h̄ vt vasa seminaria suspēdāt ⁊ teneant apta vt p ea spma trāsire possit hora coitꝰ ⁊ ipelli sic̄ lapilli qdā q̄bꝰ textores vtunt ad tenēdū apta fila p q̄ nauicula iter stamia dʒ trāsire. Sūt ēt qbusdā aialibꝰ sustētaculū iuolutionis vasoꝝ. Nā queadmodū nā aialia voracia fecit cū vnico itestino ⁊ recto: ita ēt aialia velocissimi coitꝰ fecit cū vasis seminarijs rectis: sʒ illi q sunt morosi coitꝰ vt spma magis digerat hñt seminaria vasa iuoluta ad hūc fine circa testicl'os sic̄ itestina circa mesenteriū iuoluunt. Q, āt abscisis testiclis aialia fiūt sterilia est: qꝛ hec vasa aut p illō incidūt aut qꝛ exiccant ⁊ ɔhunt. ¶ Sʒ ɔ hāc Ari. pōnē plures vident eē rōnes. ℣ Pria in aialibꝰ hñtibꝰ testicl'os itus nō vr̄ aliqd̄ hoꝝ iuuamētoꝝ in testiculis. ℣ Scd̄a qꝛ tpe coitus quorūdā aialiū sel' in āno coeuntiū testiculi coꝝ iueniunt magni appentes in alio tēpe ita pui sunt vt nō pcipiant: ⁊ h̄ nō esse nisi qꝛ sunt p tūc pleni spmate. ℣ Tertia. qꝛ ɔtio testiculoꝝ sursuʒ nō faceret vasa lata hora emissiōis seminis. ℣ Quarta qꝛ testiculi māifeste p visuʒ coitus tumescunt. ℣ Quito qꝛ suppositio narcoticoꝝ reddit sterilē: lʒ h̄ arg. sit debile. ¶ Uoluit g̊ Ga. ⁊ medici q testicli nō sūt vnicuiq̄ aiali gn̄anti spma nec̄arij: sʒ sunt qbusdā spēbꝰ aialiū necessarij gnōneʒ: qꝛ ipsi sunt gn̄antes spma qd̄ maxie appet ex silitudine carnis in colore ad spma. nā sicut mamille lac generāt albū: ⁊ epar sanguinē rubeum: ita est de testiculis respcū spmatis. Spma g̊ ⁊ spūs gignitiuus lʒ pendeat ab alijs tribꝰ pncipalibꝰ mēbris in talibꝰ aialibus testiculos hñtibus gn̄ari: tñ nō pōt sine testiculorum cōcursu: ⁊ ideo

Testes spmatis gnōnē igressum non hñt rōnibus gnq̄ ſʒ Aris.

Instātia ad Ari. pōnem.

ponunt testiculi pn^e mēbꝛꝝ: qꝛ gn̄ant spm̄ gignitiuū q est
instr̄z gn̄ale necĉario effectiue ɔcurrēs ad spēi ɔ̄suationē: ⁊
h maxie verꝝ est ō viroꝝ testiclis. Nā de testiclis feminaꝝ
nō ita ɔcorditer dī ⁊ viā medicoꝝ seq̄ndo Aui. dicit in pte
p̄nti q ad spma gn̄andū sunt necĉarij qꝛ spma genealogiā
E servat. ℂ Scd̄o pncipal̄r nota. q q̄uis testiculi fm istos
gn̄ent spma: tn̄ stat spma qn̄qꝫ in vijs q̄ sūt inter testicl'os ⁊
vḡā retineri aliquāto tpe: ⁊ in qbusdā notabili tpe valde.
Et iō dn̄r potuisse ɔtingē q taurus post castrationē ipleuit
vaccā ex spmate i eo genito an̄ castrationē. ℂ Circa 2^m di/
ctū q testicli sūt iuuatiui i ɔplēdo formā. Nota q p formā
possum^9 h itelligē pulchritudinē q̄ in viris iuuat p testicu/
loꝝ p̄ntiā calorē in totū reflectētiū. Un̄ cū castrant pdunt
barbā ⁊ mlta ad decorē viroꝝ ptinētia. Aut dī ɔpleri fo᷑a
q̄ad posse opari i q̄ nāl̄r iclinat. s. gnōnē: sꝫ p^m plus placet.
F ℂ No. 2°. q masculia cōpl'o ⁊ feminia sūt faciētes ad h vt
Quid mas ⁊ femina. mascul^9 possit in opus masculi ⁊ femia in opus femelle vt
sic. Mas. n. vt sumit p̄ de gnōne ca. j. est aial gn̄atiuū sibi
silis in alio. Et femia est aial gn̄atiuū i se ab alio. Per testi
culos ḡ mascul^9 est potēs gn̄are: h mō ⁊ femia qb^9 abscisis
neuter possit in opus i hoie ⁊ aialib^9 alijs testiclis ad gn̄a
tionē indigētib^9. h ḡ mō a testiculis ɔpl'o masculia ⁊ femi
nina ɔseruat' vel al'r ɔpl'o masculina p quā iclinant aialia
masculis ɔueniētia facere. Nā qō dcm̄ est: est poti^9 necessi
G tas q̄z vtilitas. ℂ No. 3°. q cāe efficiētes masculū in m̄rice
De cāis gn̄atiuis masculi ⁊ femie. aut femellā sumūt a dispōnib^9 spmatis viri. ¶ Primo vt si
spma sit multū in q̄ttitate calidū in ɔpl'one bn̄ digestū glo
bosuꝫ grossum veniēs a dextro testiculo ⁊ a rene dextro ⁊
ab hoie fortis corpis carnis mediocris duritiei magnorū
testiculoꝝ ⁊ apparētiū venaꝝ. Et hinc est q rustici ligāt si
nistrū tauri testiculū cū masculū volūt ɔcipi. Et hec qdem
inter cās mouētes pticulares est pncipalioꝛ vt sumit q̄rto
de gnōne aialiū. ¶ Sumunt scd̄o a dispōne cordis fet^9 ita
q coꝛ fet^9 inter fet^9 mēbra est cā p^a ⁊ pncipal̄r mouens ad
gn̄ationē masculi. Nā cū coꝛ sit p^m in gnōne vr facere ad
alioꝝ formationē: vt 2° de gnōne aialiū ⁊ q̄rto spāliter su
mit ita q coꝛ cal'm ⁊ tēperamēto vicinū est cā masculinita
tis ⁊ eɔ̄ coꝛ fridum ⁊ debile. ¶ Sumit 3°. cā ex pte m̄ricis
ita q m̄rix cal'a aut tēperamēto vicina ⁊ latus dextrū cū i
ipm spma ceciderit sūt cā masculinitatis: vt pꝫ in asso. Ma
res qdē in dextris: femie v̄o in sinistris magis. ⁊ ab Auic.
21. tertij. ca. de cāis masculinitatis. ⁊ ca. de regimie ei^9 col/
ligi pōt. ¶ Sumit q̄rto. a dispōne mēstrui. nā cū mēstruis
Cā maris post mēstruā mundificationē. mūdificata est mlier: est aptioꝛ masculū ɔcipe: ⁊ cū est in fi
nē mēsis ⁊ cipit pl'm feminā aut hermofroditā vt. 21. tertij
hui^9 ät cā ē: qꝛ sanguis remanēs post mēstruoꝝ emissionē
est purioꝛ: ⁊ min^9 aq̄sus: ⁊ magis digest^9. ⁊ ille ē mā fet^9 q
p tunc ɔcipit. ¶ Sumit q̄nto. ab acc̄ntib^9 aie mulieris in
hora casus spmatis in m̄ricē. vn̄ Aui. pcipit. 21. tertij. cap.
de regimie masculinitatis. q hac hora mlier suā figat ima
ginationē sup masculū nobilē. ¶ Sumit sexto. a causis sup
celestib^9 masculū aptis facere: verbi gr̄a. si dn̄s reuolutio/
nis sit masculinās ⁊ in q̄rta masculina. ¶ Sumit septimo.
ab extrinsecis occurrentib^9: verbi gr̄a. flatus boree est cā
generationis masculoꝝ fm Arist. 6. histoꝛiarū.

ℂ Utrū masculitas ⁊ femineitas ex spmate d̄pēdeāt. q. vij.

Sꝫ q̄dā difficultates circa dicta occurrūt. Pria. n. vr̄
q a spmate pncipal̄r inter pticulares cās nō
pēdet masculinitas ⁊ femineitas: qꝛ ab illo pēdet magis se
xus differētia: fm cui^9 variationē eq̄lē maioꝛ fit in fetu trā
smutatio: sꝫ p eq̄lē variationē mēstrui maioꝛ fit varietas in
fetu q̄z spmatis. ḡ magis pēdet varietas maris ⁊ femine a
mēstruo q̄z a spmate. Maioꝛ est clara. mioꝛ pbat'. qꝛ stāte
varietate specifica spmatis ⁊ idētitate mēstrui gn̄ant eius/
dē spēi spālissime aialia: sꝫ cū varietate specifica mēstruoꝝ
⁊ specifica idētitate spmatis gn̄ant aialia specifice differen
Nūgd ō tia ḡ ⁊c̄. Nā si Tigrides cocūt cū cane femia gn̄ant canes
veloces q sūt eiusdē spēi cū genitis p coitū taliū canū adin
uicē vt sumit 3° de gnōne aialiū. ⁊ 7° de histoꝛijs. Et nulli
dubiū qn̄ spmata tigridis ⁊ canū sunt dr̄ia spē. Sꝫ ex duo
b^9 spmatib^9 tigridis q̄ꝝ vnū initiat' in tigridē feminā ⁊ ali
ud in canē nō gn̄at eadē spē vt ɔstat. ℂ Cōfirmat'. stat duo
aialia per ɔcubitū esse genita eiusdē spēi specialissime: ⁊ tn̄
sperma a qb^9 genita sunt esse diuersarū specierū: ⁊ sil'r ma
tres. ergo idētitas specifica vel diuersitas nō pēdet ex idē/
titate specifica spmatis vel diuersitate: ergo ex varietate di
spositionū spermatis non pendet diuersitas sexus.

trigide cuꝫ cane cocunte.

ℂ Utrū ex cal'o spmate ⁊ digesto fiat gn̄al'r mascul^9. q. viij.

Secūda difficultas est qꝛ non vr̄ q ex cal'o spmate ⁊
digesto fiat gn̄al'r mascul^9 alijs ipedimētis
sublatis ⁊ ex frido femia. pꝛ qꝛ tūc seq̄ret' nūq̄z debere gn̄a
ri nullū masculū: ɔn̄s ɔ̄ experiētiā. Et pbat' ɔn̄a: qꝛ quocū
q̄z spmate asini est spma eq gn̄atiuū: tn̄ femelle in eq̄ calidi
us ⁊ magis digestū: ḡ si spma illud pp sui fridit atē ē gn̄ati/
uum femine nullū asini spma in eadē m̄rice ⁊ alijs parib^9
erit gn̄atiuū masculi: ⁊ sic nō gn̄abit' vnq̄z mulus. ℂ Cōfir
mat' in eodeꝫ pn̄°. a. est spma calidi^9 ⁊ magis digestū q̄z. b.
alijs parib^9 ⁊ ex. a. gn̄abit' femina ⁊ ex. b. masculus: ḡ non
pēdet masculus alijs parib^9 a calitate spmatis ⁊ femina a
friditate: ɔn̄a nota. Et assumptū pꝫ: capiēdo duo spmata.
vnū eq aptū feminare in m̄rice eq̄. aliud asini in consili dio
m̄rice qō gn̄abit nullū marē: ⁊ pꝫ q spma asini est fridius
spmate eq. ℂ Cōfirmat' scd̄o q spma v̄tuosius ē magis ma
sculinās: sꝫ spma cal'm respcū spmatis tēpati est min^9 v̄tuo
suꝫ cū v̄tus seq̄tur tēpamētū: ḡ qōlibꝫ semē tēperatū quo/
libet cal'o alijs parib^9 est magis masculinās: ⁊ sic mascul
nitas potius vr̄ seq tēperamentū ɔpl'onis. ℂ Forte dī ɔce
dēdo q tēperatū spma est magis masculinās. ℂ Cōtra ex
hoc seq̄tur aliqō distēperatuꝫ: aliquo tēperato esse magis
masculinās qō repugnat rn̄sioni. ⁊ pbat' ɔn̄a. Et capio. a.
semē tēperatū in extremo tēperamēti v̄sus cal'm ⁊. b. tēpe
ratū in extremo tēperamēti versus fridū: ⁊ seq̄tur q. a. est
magis masculinās q̄z. b. qꝛ est eque tēperatū ⁊ calidi^9 nāl'
ter alijs parib^9: ergo in certa pportione sit. f. illa pportio:
⁊ pꝫ q in minori iproportione q̄z est. f. aliqō calidū est mi/
nus masculinans q̄z. a. ⁊ illo dato sequit' q erit magis ma
sculinans q̄z. b. qō tamen ponitur tēperatū.

ℂ Utrū calitas m̄ricis sit cā masculinitatis. Q. 6. ix.

Tertia difficultas qꝛ nō vr̄ q calitas m̄ricis sit cā ma
sculinitatis aut friditas femineitatis: qꝛ q̄cun
q̄z m̄rice mulieris apte ad gn̄ationē est dare m̄ricē fridio/
rē ⁊ cū fridiore spmate q̄z sit spma viri masculinantē: ḡ nec
rōne friditatis m̄ricis: nec rōne friditatis spmatis sūt ille
dr̄ie sexus: Et pꝫ assūptū de m̄rice ⁊ spmate pisciū ⁊ tortu/
rarū ⁊ asinoꝝ ⁊ alioꝝ aialiū multū hoie fridioꝝ. Sil'r pꝫ
de m̄rice ac spermate gn̄antib^9 masculos in germania ⁊ d
generantib^9 masculos in India. Et qa iste difficultates plu
rimū sunt phice: iō pro nunc eaꝝ solutio dimittitur.

ℂ Mēbroꝝ v̄o deseruiētiū alia sūt q̄ suitute deseruiūt pparatoꝛia: alia q̄ suiūt suitute latoꝛia.

ℂ Hic explanat aliqō mēbrū ppositē diuisiōis. ⁊ facit tria.
Pmo ponit illi^9 mēbri vnā distin. scd̄o decl'at q̄sdā seruitu/
tū decl'ationes. 3° per exēpla declarat mēbra ppositē diui/
sionis. ibi scd̄a (Et pparatoꝛia) ibi tertia. (Cordis v̄o.) Di/
cit pmo q mēbroꝝ seruiētiū pncipalius q̄dā seruiunt sibi
v̄tute pparatoꝛia: q̄dā v̄tute delatoꝛia. ℂ Nota ḡ q mem
broꝝ seruiētiū pncipali: q̄dā dn̄r cōiter seruiētia qꝛ aliquo
mō sibi cōferētia ⁊ in ipm ordinata sicut craneū ad custo/
diā cerebri ⁊ pect^9 cordis. Quedā dicunt' pp̄le seruientia
pncipali: qꝛ spāliter subordinata pncipali p operatiōe me/
rito cuius dī pncipale vel p cōicatione geniti per illā: ⁊ cō
stat q isto mō nō oē seruiens pncipali seruit seruitute ppa
ratoꝛia aut delatoꝛia. Nā aliqd defendendo aut sustētādo

H

seruit: sz oē mēbꝝ seruiēs ꝑncipali appropriate ꝓ sua opa/tione vel ꝓ cōicatiōe opati illā ꝑncipali spāliter subordinatū seruit aliquo istoꝝ modorū. ⁊ hoc intendit Aui. hic naꝫ illa q̄ ꝓ operatiōe principalis subordinaṫ ei preparāt maꝫ Illa vero q̄ pro cōicando spūm genitū ab alijs mēbris seruiunt. deferunt ⁊ sic prima seruiunt seruitute ꝑparatoria. secundo vero seruitute delatoria ⁊c̄.

¶ Et preparatoria quidē seruitus vocatur vtilitas. latoria ꝟo seruitus absolute vocaṫ. Seruitus aūt ꝑparatoria est anteq̄ꝫ ꝑncipale opereṫ. ⁊ latoria seruitus postq̄ꝫ principale operatur.

¶ Nūc notificat mēbra dicte diuisiōis. ꝑ̄ ex pte noīuꝫ spālium. scdo ex pte tpis. Dicit ḡ ꝑ̄ ꝙ seruit⁹ ꝑparatoria vocaṫ vtilitas: sꝫ seruitus delatoria vocaṫ solū seruit⁹. Dicit 2° ꝙ seruit⁹ ꝑparatoria est añ operationē mēbri ꝑncipalis: sed
A delatoria est post opationē dictā. ¶ Circa ꝑ̄ᵐ ḡ nota. ꝙ in seruitute ꝑparatoria ꝑparaṫ aliqd ꝑncipali mēbro quo postea vtiṫ ꝑncipalē suā faciēdo opationē: ⁊ iō dr̄ vtilitas: q̄ꝛ per eā aliqd cōferṫ in vsuꝫ ꝑncipalis mēbri dū suā perficit opationeꝫ: vbi gr̄a. stōus seruiendo ꝑparatorie epati facit chilū quo vtitur epar tāq̄ꝫ mā appropriata in faciēdo sanguinē. In seruitute aūt delatoria nō opꝫ aliquam ꝑparari quo vtaṫ principale in operādo lꝫ hec seruitus sit bona ⁊ cōueniens ꝑncipali. ¶ Scdm dictū est clarū cū prius debeat mā ꝑparari q̄ꝫ forma induci ⁊ prius instrumētū fieri q̄ꝫ ad alia mēbra trāsmitti. Cum quo intellige ꝙ tñ stat alicuius corporis prius ꝑncipale operari q̄ꝫ aliqd eiusdē corporis seruiens ꝑparator vtilitatis aliquid faciat.

¶ Cordis vero seruiēs preparator est sicut pulmo. ⁊ eius seruiens lator est sicut arterie.

¶ Hic ꝑ exēpla declaṫ diuisiōis ꝓposite mēbra ⁊ diuidiṫ in q̄ttuor ꝫm ꝙ respcū q̄ttuor ꝑncipaliū mēbroꝝ notat seruientia vtraq̄ꝫ ꝟtute. scda ibi (Cerebri) 3ᵃ ibi (Epatis. (q̄rta ibi. (Et testiculoꝝ.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ seruiēs ꝑparator cordis
B est sicut pulmo. ⁊ lator sunt arterie. ¶ Circa quā ptē nota ꝑ̄ ꝫm mētē Gal. spūs ex aere mixto circa nos exñte ⁊ subtili ēt sanguis parte gñari: vt colligiṫ. 12. terap. ca. 4. de vtilitate pulsus ⁊ iuuamēto anheliᵗ⁹. Et iō ꝫm h̄ pulmo tēperās aerē vt vadēs ad cor facile possit in spūꝫ cōuerti est seruiēs ꝑparator cordis. ¶ Uel si qs h̄ nō velit tenere dicēdo ꝙ spūum mā ꝓpria est vapor sanguis: vt dr̄ ab Aui. in de virib⁹ cordis. hāc itelligem⁹ h̄ mō: q̄ꝛ seruiēs ꝑparator cordis est sicut pulmo. ꝑ Sꝫ nota pulmo. i. mēbꝝ q̄dā silitudine ita se hñs ad cor sicut se hꝫ pulmo. vbi gr̄a. epar. Nā sic pulmo aerē ita ꝑparat vt ide cor debite euēteṫ: ita epar sanguinē tali cordi ꝑbet vt inde cor debite spūm vitalē generet: vñ nō dico pulmonē: ideo dici seruiēs ꝑparator cordis: q̄ꝛ tēperet aerē ad debitaꝫ cordis euētationē q̄ est vite necessaria. naꝫ illa euētatio nō est opatio merito cuius cor diciṫ ꝑncipale: vt supra dictū est. ¶ De seruiente aūt latore ꝙ sunt arterie nō est dubitatio cū spūm ad membra deferat q est instrumentū genitum a ꝑncipali effectiue necessario concurrens ad indiuidui cōseruationem.

¶ Cerebri vero seruiens ꝑparator est sicut epar ⁊ alia nutrimenti membra: ⁊ custodie spiritus ⁊ lator est sicut nerui.

¶ Nūc facit qd̄ dictū est dicēs. ꝙ seruiēs ꝑparator cerebri est sicut epar ⁊ alia mēbra nutrimēti ⁊ custodie spūs. sꝫ seruiens lator sunt nerui. ¶ Circa quā parteꝫ nota ꝑ̄ ꝙ epar est seruiēs ꝑparator cerebri ꝓ quāto gñat sanguinē ex quo tandē gñat cerebrū spūꝫ aialē quē nisi mā ꝑus in epate ꝑparata fuisset gñare nō potuisset ex q̄ sequiṫ ꝙ mēbrū seruiēs ꝑparator nō necio ꝑparat imediate opationi ꝑncipalis mēbri. Ex quo scdo seqṫ ꝙ per alia nutrimenti mēbra debemus intelligere stōm ⁊ meseraicas ⁊ alia preparātia nutrimētū. ¶ Qui aūt dicunt epar ideo ꝑparare cerebro: q̄ꝛ generat spūm nālēꝫ quo mediante cerebrū generat aialem tāq̄ꝫ mediāte instrumēto nō vidētur plene intelligere qd sit seruitus ꝑparatoria: tunc enim omnino cor cuilibet ꝑncipali mēbro dōm eēt seruire ꝟtute ꝑparatoria cū vitalis spūs ad oēꝫ opationē alteri⁹ ꝑnᵗⁱˢ ꝯcurrat. ¶ P̄. si seruitus ꝑparatoria: sit aliqd ꝑparare qd̄ adiuuet opationeꝫ ꝑncipalis mēbri: ⁊ nihil plus reqraṫ ad hoc vt dicatur seruitus ꝑparatoria: tūc mēbra q̄ sustētant ⁊ q̄ defendūt sicut ossa ꝟuirēt cerebro ⁊ cordi ꝑparatoria ꝟtute qd̄ isti negāt. ¶ Preterea seruit⁹ ꝑparatoria ꝫm Aui. hic ē seruit⁹ ⁊ iuuamētū. Sꝫ iuuamētū ē illd̄ qd̄ ꝑparaṫ ad alteri⁹ mēbri opationē suscipiēdā: vt stati post diceṫ ab Aui. ḡ solū ista opatio ē seruit⁹ ꝑparatoria ꝑ quā aliqd ꝑparaṫ ad alteri⁹ mēbri opationē suscipiēdā. Epar aūt gñando nālē spūm q dꝫ cōcurrere actiue ad actionē cerebri nō preparat ad suscipiendā alterius mēbri operationē: sed faciendā.

¶ Utrū cor seruiat cerebro seruitute ꝑparatoria. Q̄ō. x.

Sed nūc est dubiū. vtrū cor seruiat cerebro seruitute ꝑparatoria. Et h̄ sunt duo modi dicēdi. qdā cōcedūt cor seruire cerebro ⁊ ēt epati ꝟtute ꝑparatoria: q̄ꝛ cor gñat vitalē spm̄ q est mā ꝑparata ex q̄ cerebrū gñat aialē ⁊ epar spm̄ nālē. ¶ Cōtra hūc modū arguiṫ: q̄ꝛ seqṫ cor ꝟuire ꝟtute ꝑparatoria cerebro: ḡ cor hꝫ iuuamētū: pñā ex ꝑdictis pꝫ esse ꝯtra Aui. in seq̄nti diuisione. ¶ Hic isti cōcedūt cōsequēs: sꝫ de hoc magis in seq̄ntib⁹. ¶ Alij aūt dñt cor nulli mēbro seruire ꝟtute ꝑparatoria. nec vꝫ hoc argumētū. Cor gñat spūm vitalē q est in mā ꝑparata ꝓ gñatione spūs aialis in cerebro ⁊ nālis in epate: ḡ seruit seruitute ꝑparatoria. naꝫ in rōne seruiēdi aliud includiṫ q̄ꝫ ꝑparare. Et si q̄raṫ qd plus reqriṫ dicit Marsi. ꝙ reqriṫ ꝙ gñet aut ꝑparet aliud qd̄ nō est idifferēter aptū trāsmutari: sed appropriate. ⁊ iō epar generās sanguinē appropriate aptū mutari in spūm vitalē bñ ꝑparat cordi ⁊ eo mediāte ꝑparat cerebro: sꝫ cor cū ꝑparet spūm vitalē indifferenter aptū trāsmutari in aialē ⁊c̄. non seruit ⁊c̄. ¶ Hec rñsio nihil est: q̄ꝛ si spūs vitalis est indifferēs ēt sanguis est indifferēs cū nō nisi per ei⁹ trāsmutatiōes in vitalē spūꝫ fiat sanguis patus ꝯuerti in spūm aialē. ¶ Uideṫ ḡ alr̄ dōm ꝙ ad hoc vt mēbruꝫ alteri seruiat seruitute ꝑparatoria reqruṫ duo. ꝑmo ꝙ ꝑparet mām ꝓ opatione per quā aliud est ꝑncipale. scdo ꝙ actio seruiētis dicta sit subordinata actioni istius cui est seruiens respcū cui⁹ ꝑparat mām. mō gñatio spūs vitalis in corde nō est subordinata actionis spūs aialis in cerebro: imo est ꝑordinata illi tāq̄ꝫ nobilior: ⁊ omnē opationē aialis spūs operaṫ spūs vitalis nobilius q̄ꝫ aialis: q̄ꝛ est vniuersale ⁊ ꝑus agens. hoc ḡ mō cor nulli membro seruit seruitute ꝑparatoria ⁊ nullius respectu hꝫ iuuamētū: vt infra dicā. ¶ Scdo ꝑncipalr̄ nota. ꝙ per alia nutrimēti mēbra Aui. intelligit stōm ⁊ venas in qb⁹cūb⁹ preparaṫ vt cōuertaṫ in spūm mediate vel imediate. per custodiā spūs ꝫm viā ꝑmā in dubio ꝑcedēte positā itelligit cor ⁊ arterias: sꝫ ꝫm alios nō intelligit nisi arterias subeticas aut q̄ sunt in rhete mirabili in qbus vitalis spūs q̄sdā recipit dearticulationes: vt facilius in spūm aialē conuertaṫ. ¶ Nota tertio ꝙ tā h̄ q̄ꝫ supra Aui. nō curauit oia seruientia numerare: sed aliq̄ ꝓ exēplo posuit. vñ in ꝑparantibus cordi nō dixit nisi pulmonē: sꝫ multomagis prepararet epar ⁊ in latore seruiente cerebro hic nō nominat nisi neruos lꝫ nucha sit etiam seruiens lator cerebri ⁊c̄.

¶ Epatis vero preparator seruiens est sicut stomachus: ⁊ lator est sicut vene.

¶ Nunc enumerat seruientia epatis dicens. ꝙ preparator seruiens epati est sicut stōs: ⁊ seruiēs lator est sicut vene.

¶ Ubi ēt nota. ꝙ venarū q̄daꝫ sunt inter epar ⁊ stōm vel D

Opi. duplex ad q̄ōnē.

Instātia ad opi. Rñsio ad instā. Secūda opi.

Instātia ad tertiā opi.

C

ẽt iecſtina ⁊ dñr meſeraice. Et iſte ſuiũt eḡl nõ ſolũ latoria
ſꝫ ꝑparatorie ſuitute:q꞉ chilũ v̇ſus ſanguinis nãz trãſmu/
tãt: vñ poſtea facili⁹ epar in ſanguinẽ ↄuertit ⁊ tãdẽ facili/
us in ſpm̃ nãlẽ. Et hic nota. de corde. vtrũ ſit ſeruiens ꝑpa
rator epatis dicendũ vt ſupra reſpectu cerebri.

**¶ Et teſticuloꝝ qdem ſeruiẽs ꝑparator ſunt ſi/
cut mẽbra q̃ anteq̃ ipſi generãt ſpma. Sꝫ coꝝ
ſeruiẽs lator ẽ virga in viris ⁊ vene q̃ ſunt inter
eos ⁊ ipſaꝫ: ⁊ in mulieribus ſilr̃ ſunt vene q̃ ſp/
ma ad locũ ↄceptionis ĩpellũt ⁊ mulieres inſup
hñt mr̃icem ꝑ quã ſpermatis cõpletur vtilitas.**

¶ Enumerat ſuiẽtia teſticulis dicẽs ꝙ ſuiẽs ꝑparator teſti
culoꝝ ſũt mẽbra gñantia ſpma añ teſticl'os. Sꝫ ſuiẽs lator
ſũt v̇ga ⁊ vene itus teſticl'os ⁊ v̇ga in viris ⁊ vene i mulie
rib⁹ deferẽtes ſpma a teſticulis ad locũ ↄceptiõis. ¶ Dicit
vlteri⁹ remouẽdo dubiũ ꝙ mr̃ix in mlierib⁹ ẽ mẽbꝝ ꝑ qd
E cõplet' ſpmatis vtilitas. ¶ No. ḡ ſꝫ hãc p̃tẽ ꝑ ꝙ ſm mẽtẽ
Gal. nulla ſũt mẽbra v̇e gñantia ſpma añ teſticl'os cuꝫ ſoli
teſticuli v̇tutẽ hẽant iter mẽbra ſpma gñandi: ſꝫ bñ ſunt pa
rãtia mãꝫ vt i ſpma poſſit ↄuertii ⁊ iſta ſunt vaſa ſpmatica
ĩuoluta in qb⁹ mã ſpmatis dealbat' añq̃ ad teſticuloꝝ ve/
niat ↄtactũ. ⁊ iõ ĩpropꝛe dñr gñare ſpma. Illi v̇o q cõcedũt
cor ꝑparare cerebro: puto ꝙ poſſent ꝑ hec mẽbra itelligere
cor ⁊ epar q꞉ iſta duo gñant ſpma tãq̃ ꝑncipali⁹ agens q̃
teſticuli. Nã ipſi in hac opatiõe ſunt vicarij: ⁊ iõ illa añ ge/
F nerãt nõ ſpē: ſꝫ nã. Prim⁹ tñ mod⁹ eſt ſine inſtãtia. ¶ No.
2° ꝙ nõ ſolũ hecſꝫ alia mẽbra corꝑis in qb⁹ aggregat' ſuꝑ
fluitas q̃rte digõnis: aut ſm alios tertie cõuertẽdo in ſper
ma poſſunt dici vt ſic teſticulis ſeruiẽtia ꝑparatorie ſi non
G fuerint ꝑncipalia. ¶ Nota tertio ꝙ poſt teſticulos verſus
virgã ſunt alia vaſa cõcaua ſperma in teſticulis genitũ reci
pientia ⁊ ipm ĩpellentia ad locũ gñationis. ſ. mr̃icis: ⁊ hec
ſunt cõcaua rotũda oblũga ad modũ venaꝝ. iõ Aui. voca
uit eas venas: ⁊ pariter poſt teſticulos mulieris v̇ſus ma/
tricis cõcauũ vbi ſit gñatio. Et iſta vaſa ſunt q̃ vult Auic.
eſſe ſeruiẽtia ſeruitute latoria teſticulis. Silr̃ ⁊ viroꝝ v̇ga
eſt ſeruiẽs teſticuloꝝ. iõq̃ ipſaꝫ opꝫ eſſe ꝑportionatã nõ ni
mis breuẽ nec nimis longaꝫ vt poſſit in matricẽ ĩpellere: ⁊
ne in via ſperma multũ infrigidet'. ¶ Nota q̃rto quoſdã h
D dicere matricẽ ſeruire ſeruitute ꝑparatoria v̇tuti informa/
tiue: qd nõ puto veꝝ. Primo ab Aui. mẽbra dicunt' ſeruiẽ
tia mẽbris nõ virtuti. ſcd̃o q꞉ nõ matrix preparat ſperma
vel mãm gñationis ſed mulierũ teſticuli ⁊ vene: ⁊ Aui. nõ
numerat matricẽ inter mẽbra ſeruientia: ſed dixit ꝙ per eã
cõpletur ſpermatis vtilitas. Ipſa. n. defendẽdo ſperma ab
extrinſecus alterãtib⁹ ⁊ deferendo ad ipſum ſpm̃ ⁊ ſangui
nẽ: ⁊ pro nutrimẽto ⁊ augmento ſetus eſt quodãmõ cã iu/
uatiua nõ preparatiua: lꝫ aliqui antiqui ph̃i dixerint ꝙ ma
trix eſt ꝑncipale generãs ⁊ nõ ſperma ⁊c̃.

Prio interiorum. **¶ Gal. aũt dixit ꝙ mẽbrorũꝫ alia ſunt q̃ opatio/
nẽ tm̃ efficere hñt: alia que iuuamẽtũ tm̃: ⁊ alia
ſunt que opationẽ ⁊ iuuamẽtũ hñt ꝑmũ ẽ ſicut
cor: ſcd̃m eſt ſicut pulmo tertium ſicut epar.**

¶ Hic ponit Auic. aliã mẽbroꝝ diſtinctionẽ ex auctoritate
Gal. q̃ ſumit' a fine: q꞉ ab actiõe mẽbri: ⁊ facit tria. ꝑmo po
nit diuiſionẽ cum exẽplis mẽbroꝝ. ſcd̃o ponit duas deſcri
ptiones duo declarãdo exẽpla. tertio verificat dcm̃ in exẽ/
plo tertij mẽbri. ibi ſcd̃a. (Dico aũt) ibi tertia (ipꝫ v̇o epar)
Dicit ꝑmo ꝙ Ga. dixit ꝙ mẽbroꝝ quoddã eſt qd tm̃ facit
opationẽ qddã qd facit tm̃ iuuamẽtũ: qddã qd facit opa/
tionẽ ⁊ iuuamẽtũ. Exemplũ ꝑmi. eſt cor. ſcd̃i pulmo. tertij
epar. ¶ Tu aũt ꝑ te intellige q̃rtũ mẽbꝝ hui⁹ diuiſionis. ſ.
ꝙ ſunt q̃dã que nec hñt opationẽ nec iuuamẽtũ ſicut carti
lagines ⁊ oſſa ſumendo iuuamentũ vt hic ſumit'.

**¶ Dico autẽ ꝙ ad opationeꝫ opꝫ intelligi illud
qd cum rẽ ſolũmodo operationũ in vita ſingu/
laris ingredientiũ cõplet': aut in ſpeciei ꝑmanẽ
tia: ſicut cor in generatione ſpiritus.**

¶ Ponit hic duas deſcriptiones. ꝑma verificãdo exẽpla: ⁊
ſcd̃aꝫ ponit ibi. (Et ꝑ iuuamẽtũ.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ ꝑ opationeꝫ
opꝫ itelligere illd qd ſolũ cõplet' cũ re opationũ igrediẽtiũ
in vitã ſingularis. i. idiuidui aut in ꝑmanẽtiã ſpẽi ſicut eſt il
lud qd facit cor in gñatione ſpũs. ¶ Circa quã p̃tẽ nota ꝑ I
hãc p̃tẽ diuerſimode exponi: ⁊ cã diuerſitatis in expõnib⁹
fuit: q꞉ vno mõ intelligẽdo dictã deſcriptionẽ ſaluat' ꝙ cor
facit opationẽ ſꝫ inde vr̃ ſeq ꝙ ẽt faciat iuuamẽtũ: ⁊ ſic nõ
opationẽ tm̃. Alio mõ ponẽdo nõ ſaluat' bñ qũo epar faci
at opationẽ ⁊ iuuamẽtũ. Ponã ḡ q̃ſdã ex illis expõnib⁹ nõ
oẽs. ſtultũ. n. eẽt. ¶ Prim⁹ ḡ mod⁹ itelligit ꝑ rẽ effectũ ⁊ ꝑ
cõpleri finẽ attingere. Et iõ ſenſus eſt ꝙ ꝑ opationẽ intelli
gim⁹ illd qd attingit finẽ ſuũ ſoluꝫ. v̇bi grã. cor in gñando
ſpũꝫ facit opationẽ. Nã iſta ſpũs gñatio conſequit' finẽ ꝑꝑ
quã eſt facta. ſ. dare vitã ſolũ cũ ſpũ vitali q eſt effect⁹ opa
tionũ ingrediẽtiũ vitã ſingularis neq̃ indiget alio. non ſic
aũt dicere poſſum⁹ de opatione epis. nã epar gñando ſpm̃
nãlẽ itẽdit nutricationẽ toti⁹ q̃ nõ ſit ſolũ ꝑ illũ ſpm̃ vl' ſan
guinẽ: ſꝫ oꝫ ſanguinẽ eẽ ↄuerſuꝫ in ſcd̃as huiditates ⁊ cum
nãli ſpũ epis vitalẽ cõcurrere: ⁊ ita di de cerebro. Solũ ḡ
cor h mõ facit operationẽ. ¶ Iſta expoſitio ⁊ ſi vr̃ melior
hucuſq̃ dataꝝ: mihi vr̃ tñ oino mala ⁊ ↄ̃ mentẽ Aui. ꝑq꞉
ex illa ſequit' ꝙ cor nõ hꝫ opationẽ. Nã dare vitã nõ ſoluꝫ
cõplet' cũ ſpũ vitali: ſed mẽbri ↄpl'one cui vita dat': vñ ſine
ĩnata ↄpl'one vita nõ daret'. ¶ Silr̃ opꝫ ꝙ det cuꝫ ↄpl'one
influente q̃ oꝫ eſſe ſubiectiue in mẽbro viuẽte. Nõ ergo ſo
lũ cũ tali re cõplet' iſta opatio: aut finẽ attingit: nec inuenit'
ſolutio qn pari mõ ſoluã de epate. ſcd̃o cũ iſti itẽdãt hoc
mõ ſolũ cor hr̃e opationẽ ſequit' ꝙ nõ deſcripſiſſet Auic. h
illud nomẽ opatio ſumẽdo hoc mõ quo in diuiſione. Naꝫ
in diuiſiõe ſumit ita vt dicat' de aliq̃ opatione vel actiõe epa
tis cũ debẽt epar hr̃e opationẽ ⁊ iuuamẽtũ. Et opatio hoc
mõ deſcripta nõ verificat' de aliq̃ actione vel paſſione epa/
tis. ¶ Tertio ſequit' ꝙ fruſtra fuiſſet addita in deſcriptiõe
illa ꝑticula aut ſpeciei ꝑmanentiã. Nã ulla in qb⁹ poſſit hec
particula aliqd ſignificare hoc mõ nõ facit operationẽ: q꞉
nõ ſolũ cũ tali re attingunt finẽ: imo exigunt matricẽ ⁊ mẽ
ſtruũ: ⁊ in multa alia añq̃ finẽ cõſequant' qui eſt gñatio fe
tus. ¶ Sꝫ. ſi per operationẽ intelligamus effectũ operatio
nuꝫ ingredientiũ vitã ſingularis: tunc ſequit' ꝙ ois res in
corꝑe nr̃o genita ſaltẽ ois genita per aliquẽ actuꝫ vel ope/
rationẽ aie nr̃e eſſet res operationũ ingrediẽtiũ vitã ſingu
laris. Nã ois talis ab illis operationib⁹ pendet tanq̃ effi/
cientib⁹. cum. n. ois talis pendeat a ſpũ vitali ⁊ eius cõſer
uatione. Cõſeruatio aũt ſpũs vitalis ſit operatio ingredi/
ens vitã indiuidui ſiue ſingularis. pꝫ ꝑpoſitum ↄñs tñ eſt
cõtra illos: q꞉ operatio epatis ſequeret' finem ſolum cum
re ⁊c̃. ¶ Alij dixerunt Aui. velle ꝙ actionũ inuentaruꝫ in
mẽbris dictis quedã eſt operatio tm̃ vt vitã dare. quedaꝫ
iuuamentũ tm̃ vt aerẽ tẽperare. Quedã operatio ⁊ iuua/
mentum vt gñare ſanguinem. ⁊ tunc h ponitur deſcriptio
illius que eſt operatio tm̃ ꝙ eſt iſta que complet'. l. attin/
git finẽ ſolũ cum re operationũ vitã ſingularis ingredien/
tiuꝫ aut ſpẽi permanẽtiã abſq̃ hoc ꝙ hec ſit per ſe ad aliã
actionẽ ordinata ſicut generatio ſpũs cordis. Naꝫ iſta ſm
mentẽ Gale. nõ ordinatur niſi ad vitã dandam iuxta Gal.
¶ Sed hec ſecũda multo facilius improbat' q̃ prima fere
per eadẽ media. ⁊ ne multa inepta h repetam: dicã primo
me putare Aui. in parte lecta velle ꝙ aliquod eſt mẽbruꝫ
qd hꝫ operationẽ tm̃. l. hꝫ operationẽ ⁊ nõ hꝫ iuuamentũ.
Aliqd eſt qd hꝫ iuuamẽtũ tm̃. i. hꝫ iuuamentũ ⁊ nõ opera
tionem. Aliquod vero hꝫ vtrũq̃: primũ eſt cor ⁊c̃. opera/

tio

tio est gñatio spūs. Scōm est pulmo cui⁹ iuuamētū est p̄/
paratio aeris in spm̄ in corde cōuertat. Tertiū est epar cu
ius opatio est gñatio spūs nālis ⁊ sanguis ⁊ eadē est etiã
iuuamētū diuersis rōnib⁹: ita q̄ opatio ⁊ iuuamētū diffe/
rãt solū rōnibus. p opōnē aūt dico itelligi illã mēbri actio
nē q̄ solū cōplet̄ p cōplemētū rei opatiōis igredientis vitã
singularē: aut spēi pmanentiã. i. rei q̄ est p̄n^m instr̄ale alteri
cōibile ex̄ mēbrū in quo gñat̄ necessario effectiue ɔcurrēs
mō supra dicto ad ɔseruationē indiuidui vel spēi. V. g. cor
gñando spm̄ fac̄ opōnē. Nã ista actio que est spūs gñatio
nō cōplet̄ nisi cōplemento spūs vitalis cui⁹ ipsa est factio.
Nã habito termino cōplet̄ actio illi⁹ termini. Ille aūt spūs
est res opationū ingredientiū ⁊c. q2 est instr̄m cōicabile ex/
tra cor in quo est genit⁹: ⁊ tñ neccio effectiue concurrēs ad
ɔseruationē indiuidui vel spēi: ⁊ ita dicat̄ de gñatiōe spūs
nālis in epate aialis in cerebro: ⁊ gignitiui itesticulis: h̄ g̃
mō q̄dlȝ p̄n^l mēbrū hēt opōnē: sed cor ita hȝ opationē q̄
nō iuuamētū: q2 vt dcm̄ supra. ℭ Seruit⁹ p̄paratoria vo/
cat̄ s̄uit⁹ ⁊ vocat̄ iuuamētū: ⁊ iō iuuamētū nō est aliud q̄ȝ
s̄uitus p̄paratoria vt ostēdã infra in descriptiōe iuuamen
ti mō cor iuxta p̄habita nō seruit p̄paratorie alicui mēbro:
pulmo aūt hȝ iuuamētū tñ s̄m modū supra dcm̄: q2 hȝ iu
uamētū ⁊ nō opationē. ⁊ epar hȝ opationem ⁊ iuuamētū.
nam spūs nālis gñatio in epe est opō. ⁊ gñatio sanguis est
iuuamētū: ⁊ p illã mām p̄parat̄ cordi vt ex eo fiat cordis
opatio. s. gñatio spūs vitalis. ℭ Ex quibus pȝ q̄ idem est
mēbrū p̄ncipale: ⁊ hñs opationē: s; p̄ncipalissimū hȝ opō
nē tñ. mēbrū aūt hñs iuuamētū est hñs s̄uitutē p̄patoriã
ad opōnē p quã aliq̄d est p̄ncipale. vt stati ondã ex textu.
ℭ Pȝ 2°. q̄ illa pticula aut spēi pmanētia nō frustra ponit̄
in descriptiōe. nã aliq̄d mēbrū facit opationē: que tñ nō cō
plet̄ solū cū cōplemēto vl' p cōplemētū rei mō dcō igrediē
tis vitã singularis vt testiculi gñando spm̄ gignitiuū. Et
dixi notant̄ p rē opōnū igredientiū vitã singularē: aut spēi
pmanētiã intelligi instr̄m gñale ex̄ mēbrū gñans alteri cōi
cabile neccio ⁊c. pp easdē cās pp̄ q̄s istas ɔdōnes posui su/
pra, in descriptiōe mēbri p̄ncipalis. Nã alr̄ stōus faciēdo
suã ptē p nutritionē ⁊ pulmo ⁊ multa talia facerēt opōnē:
q̄d nō est ɔcedēdū s̄m modū loq̄ndi Aui. ℭ Sed ɔ̄ dicta
arguit̄: q2 oē mēbrū corpis nr̄i hȝ opōnē ⁊ oē hȝ iuuamen
tū: g̃ distinctio itellecta mō sup̄ dcō est falsa ⁊ nulla. Assū/
ptū pro p̄ma pte pȝ sup̄ in h̄ cap. cū. A. dixit. in vnoq̄ȝ aūt
mēbro est v̄tus nālis ⁊c. ℭ Pro 2ª pte est Gal. in p̄ de inte/
riorib⁹ vbi vult q̄ lȝ n̄ oē mēbrū hȝ opōnē: nullū tñ mēbrū
iuuamēto caret. ℭ Dic or̄ q̄ ambo hec noīa opatio ⁊ iu/
uamētū diuersimode sumunt̄ a medicis. nã opatio or̄ tri/
bus modis. Uno mō de oi actiōe vel passiōe membri: ⁊ h̄
mō sumit̄ cū ponit̄ in descriptiōe sanitatꝪ ⁊ morbi supius.
Scōo mō sumit̄ strictī⁹ solum pro illa actiōe vel passione
mēbri: pp quã mēbrū est p̄n^l scm̄ sicut oculi opatio solum
or̄ visio. Tertio mō vt h̄ est descriptū. s. p illa mēbri actio
ne merito cui⁹ dr̄ p̄ncipale. h̄ aūt nomē iuuamētū pportio
bilr̄ sumit̄ trib⁹ modis. vno mō pro oi actiōe vel passione
mēbri aliq̄ mō alteri cōferente: ⁊ isto mō visio ⁊ ois actio
corpis est iuuamētū 2° mō sumit̄ pro actione vel passione
mēbri que nō est sua p̄ncipalis actio vel passio: sed est ordi
nata in illã sicut receptio spēꝝ in foramie vuee est iuuamē
tū in oculo tertio mō sumit̄ stricte iuuamentū vt statim di
cetur: h̄ autem sumitur stricte vtrunq̄ȝ vocabulum ⁊ ter/
tio modo. sed auctres iam dicte sumebãt alio modo.

ℭ Et p iuuamentū opȝ itelligi illud q̄d p̄parat̄
ad alteri⁹ mēbri opationē suscipiēdã: ⁊ tūc erit
operatio cōpleta ad dandam singulari vitã aut
spēi pmanētiã queadmodū pulmo aerē p̄pat.

ℭ Nūc describit iuuamentū dicēs. q̄ p iuuamētū debemus
itelligē illud q̄d p̄parat̄ ad alterius mēbri opōnē suscipiē/
dã: ⁊ tūc. s. qñ iuuamētū suscepit opōnē tūc erit opō cōple/
ta p pductionē p̄ncipij cōicabilis alteri neccio effectiue cō/
currētꝪ ad dādū singulari vitã aut spēi pmanētiã sic pl'mo
p̄pat aerē cordi q supple aer ē iuua^{tum}: ⁊ qñ p cordis actio
nē fuerit ɔuersus aer in spm̄ erit cōpleta opō mō dcō. Et h̄
exēplū pl'onis fit s̄z viã Gal. tenēdo q̄ ex aere spūs gñet̄.
ℭ Intelligo g̃ q̄ iuua^{tum} ē mã p̄pata in corpe nr̄o p actiōeȝ
alicui⁹ mēbri alteri in isto ope subordinati: ex q̄ mã ⁊ in q̄
i⁹ mēbrū est aptū facē opōnē accipiēdo opōnē: vt stati sup
descriptū est. Et illud mēbrū facit iuuamētū q̄d facit mãȝ
hoc mō p̄patã. ⁊ iō dr̄ se seruiens seruitute preparatoria.
ℭ Ubi mēti tene q̄ queadmodū in rōne s̄uitutꝪ icludit̄ q̄
mēbrū p̄pans sit alteri subordinatuȝ in talr̄ opando. ita in
rōne iuuē^{ti} icludit̄ q̄ fiat p actōeȝ alteri⁹ opōni subordiatã.
ℭ Ex his pȝ p̄ q̄ illud q̄d fac̄ rē actiue ɔcurrētē ad alteri⁹
opōnē nō pp h̄ dr̄ facē iuua^{tum}. Sequit̄ 2° q̄ solum p̄pans
mãm p gñone spūs nālis vel aialis vl' vitalis gignitiui vl'
s̄m aliq̄s sanguis facit iuua^{tum} ⁊ nō oē tale: sed illud q̄d in
p̄parãdo est alteri subordinatuȝ. ℭ Ex q̄b⁹ appet q̄ epar
gñando sanguinē qui in corde est apt⁹ in spm̄ cōuerti cum
in h̄ cordi subordinet̄ facit iuuamētū ⁊ facit etiã opōnē: vt
supra dcm̄ spm̄ nālem gñando aut sanguineȝ s̄m alios vt
stati dicã. facit igit̄ iuuamētū ⁊ opōnē. ℭ Sequit̄ vlteri⁹
q̄ cor nō facit aliq̄d iuua^{tum} sicut nec seruit seruitutē p̄pa/
toria alteri mēbro. Nã q̄uis faciat spm̄ vitalē qui ē mã p̄
pata approp̄ata aialis: tñ i h̄ nō subordinat̄ cerebro gñan
ti spm̄ aialē cum pfectiorem illo faciat opationē vt p̄dicit̄.
ℭ Et p h̄ pȝ v̄ificatio distictiōis sup̄ posite mō q̄ exposui.
℣ Utrū aūt cerebꝝ p̄pat vl' iuuamētū faciat alicui mēbro A
est ambiguū. Nã si q̄s dicat nullū opatū a cerebro eē mãȝ
gignitiui spūs ⁊ ptē corpulentã spmatꝪ nō agē ad s̄tr⁹ gñā
tionē ɔstat cerebrū nō facē iuuamētuȝ. ℭ Si q̄s aūt dicat
gignitiuū spūm ex trib⁹ gñib⁹ spūuȝ ɔstare pōt teneri ce/re
brū nō facere iuuamētū ipsi testiculi aūt ex h̄ q̄ mãm v̄tu
ti gñatiue aut iformatiue p̄pant nō sunt dicendi facē iuua/
mētū cū illa v̄tus iformatiua nō fac̄ opationem mō dict⁹.

ℭ Ipsum vero epar s̄m suaȝ pficit primo dige
stionem: ⁊ digestioni tertie: ⁊ quarte apparatū
p̄stat. ergo inquantū digestionem secūdã ad co
perfectaȝ efficit quoad sanguis ad ipnimet nu/
triendum sit bonus actionē operatus est. ⁊ in/
quãtum operationem efficit que in alia expecta
ta operatione auxiliatur iuuamentum efficit.

ℭ Hic declarat q̄ epar hȝ opōnē ⁊ iuuamētum. ⁊ dicit p̄ q̄
ipm epar p̄ pficit scōam digōnē ⁊ postea p̄stat apparatuȝ
tertie ⁊ q̄rte. Dicit 2° q̄ nō inquãtum adeo pficit scōam di/
gestionē vt sanguis sit bon⁹ ad ipm nutriendū est opatum
actionē. i. opationē ⁊ inquãtū efficit opationē que auxilia
tur in alia opatione expectata prestat iuua^{tum}. Ego hūc lo
cū nō curo exponere vt alij: sed ɔ̄ñr ad dcã ipm declãdo.
ℭ Notandū q̄ sanguis in epate genitus per scōam digō/ B
nē bonus ad epar nutriendū est sanguis ɔueniet̄ dispoi
tus ⁊ q2 est instr̄m gñale cōicabile alijs mēbris ab epe ēt
neccio ɔcurrēs effectiue ad actionē que sunt neccie in ɔ̄sua
tione idiuidui. iō gñatio sanguinis est opatio. Nã sanguis
nō solū mālr̄ ɔcurrit: sed effectiue ad mēbrorū nutricatio/
nē: ita q̄ sine ipso ita ɔcurrēte nō possit aial sanguinē hñs
diu viuere. Hoc g̃ mō epar gñando sanguinē bonū epatis
nutri^{tum}: q2 fac̄ ēt ipm bonū vt instr̄m. iō facit opōnē. s; eū/
dē sanguinē ēt gñat vt subordinet̄ digōni 3ᵉ ⁊ 4ᵉ multomagis gñoni spūs vitalis i corde: q̄d Aui. tacuit volēs h̄ nos
itelligere p dcã ⁊ inq̄ȝtū hūc sanguinē gñat vt apparū au/
xiliū vel mãm in alia opatiōe expectata. i. in quã hec actio
ordinat̄ sicut gñonē spūs vitalis vt in corde est apparatū
iuuamētū. nō g̃ dico s̄m hūc modū q̄ epar inq̄ȝtū fac̄ san/

guinē subordinatū digōni tertie ꝛ q̄rte facit iuua^m:q2 hec
nō sūt opōnes.ꝫ dico nō exposito. ¶ Alij sūt q dicūt san/
guinē mere nālr ꝛ nō nec̄io effectiue ꝯcurrē ad toti⁹ nutri
cationē.ꝛ iō dīr epar ꝓ q̄zto gn̄at sanguinē nō facē opōnē:
ꝫ solū ꝓ q̄zto gn̄at spm̄ nālē.ꝛ tūc dicūt textū h̄ mō itelli/
gi ꝙ ep nunq̄z fac̄ sanguinē bonū ad ip̄m vel aliud nutriē/
dū nisi ꝓ quāto facit ip̄m cōiungi spūi nāli q est instr̄m ef/
fectiue ꝯcurrēs nec̄io ad nutricationē ꝛ idiuidui ꝑmanen
tiā:q2 nō fac̄ ip̄m ꝯiūgi ꝑ se cū tali spū nisi ꝓ q̄zto talē spm̄
gn̄at.iō ep ꝓ q̄zto facit sanguinē bonū ad ip̄m nutriēdum
spm̄ nālē gn̄at:ꝛ iō facit opōnē:qūo aūt iuuamentū tūc fa
ciet est manifestū. ¶ Uel 3° pōt dici ꝙ Aui.loquit̄ h̄ silita/
dinarie:nō tn̄ ad v̄itatē exprimēdā q̄ztū ad exp̄mēdā. Nā
ep facit aliqd nō subordinatū vt recipiat alteri⁹ opōnē qd̄
est p̄n^m nec̄io effec^m ꝛ cōicabile alt̄i ꝯcurrēs ad opōes ꝑ q̄s
vita ꝯ̄suat̄:ꝛ h̄ est spūs nālis:ꝛ aliqd facit qd̄ subordinat̄
opationi alterius vt sanguinē q est aptus couerti in spūm
vitalē in corde:vt ḡ daret itelligi ꝙ merito p̄mi facit ope/
rationē.s.inq̄ztū facit p̄ncipium nec̄io effectiue cōcurrens
ad indiuidui cōseruationē non subordinatū alteri⁹ oponi
dixit ꝙ inquātū facit sanguinē per scd̄am digōnē adeo ꝑ/
fectū vt ad eū nutriendū sit bonus:opōnē facit. ¶ Et scd̄a
pars est manifesta in q̄ nota ꝙ nō dicit inquātum ꝑparat
ad tertiā ꝛ 4^m digōnē facit iuuamētū.h̄.n.esset falsum.

Dem̄ est et p' p. d.p'.c.p

¶ Et etiā denuo dicemus ꝙ membrorū alia sūt
que gn̄antur ex spermate que sunt filium ptiuz
membra p̄ter carnē ꝛ adipez:ꝛ alia sunt que ex
sanguine generāt̄ sicut adeps ꝛ caro: quod.n.
est preter hec duo ex duobus generat̄ sperma/
tibus masculoꝝ spermate:ꝛ spermate mulieꝝ.

¶ Dic Aui.ponit aliā mēbrorū diuisionē:q̄ sumit̄ vt p̄mi
dn̄r ex mā qua fiūt mēbra. Et p̄ ponit distictionē.1° decl'at
itell'm ei⁹.ibi 2°(Sz ꝺm ꝺmonē). ¶ Dic p̄ denuo dd̄m esse
qd̄ mēbroꝝ quedā sunt q̄ gn̄ant̄ ex spermate ı quedā sunt
q gn̄ant̄ ex sanguīe.p̄ mō sūt oia simplicia mēbra p̄ter car
nē ꝛ adipē.2'modi sꝫ caro ꝛ adeps. Nā mēbra distīcta ab
his duob⁹ gn̄ant̄ ex duob⁹ spermatib⁹.s.viri ꝛ mulieris.

L

Spma de 4^or dī similr ꝛ mēstruum.

¶ Ubi cōsidera ꝙ nomē spmatꝫ apud auctores iuenit̄ eq/
uoce dcm̄ de q̄tuor.s.de v̄o spmate,ꝓlifico maris ꝑ coituz
expulso:ꝛ d̄ h̄uiditate q̄dā an̄ coitū expulsa i mulieris cō/
tactu q̄ vocat̄ ab Aui.alguadi.ꝛ de humidi^e saliuali subti
li q̄nq3 in coitu a mulierib⁹ expulsa:ꝛ de spmate mulieris
hora ꝯceptiōis.h̄ aūt solū de duob⁹ modis est ꝺmo.s.p̄ et
vltio. Nā nō dubitat̄ ꝙ de humiditate illa a marib⁹ subti/
li expulsa nullū gn̄at̄ mēbrū:nec etiā de saliuali h̄uidi^e sb/
tili cū delectatio est in coitu a muliere ex̄ matricē expulsa.

D

¶ Nomē menstrui de q̄tuor diuersis ab auctorib⁹ iuenit̄
dici.p̄ de sanguine ꝑ venas m̄ricis a m̄rice ex eaꝝ apꝑtione
ꝓpulso q iō dr̄ mēstru⁹:q2 de mense in mensem propellit̄.
¶ Scd̄o de sanguine,ꝓpulso ad locū conceptiōis q est mā
gn̄ationis:siue h̄ fuerit prius in mulierum testiculis deal/
bat⁹ ꝛ multū ad nām spmatꝫ ꝑmutat⁹ siue non. ¶ 3° de san
guie q t̄pe ꝑgnatiōis malus ꝛ sup̄flu⁹ detinet̄ in ꝑtu pellē/
dus. ¶ 4° de illo sanguine q in muliere ad mamillas:vt in
lac ꝯuertat̄ trāsmittit̄. Dic ḡ cū dicim⁹ mēbra aliq̄ ex sper
mate gn̄ari itell'at̄ de spmate p̄ aut q̄rto mō.mēbra v̄o illa
dn̄r gn̄ari ex sanguie q gn̄ant̄ ex sanguie nō p̄mū ꝑus ad
nām spmatis trāsmutato:ꝫ mēstruo mō 2° supradcō. Mē
bra igit̄ p̄ter carnē ꝛ adipē:aut gn̄ant̄ ex duob⁹ spmatib⁹
masculi ꝛ mulierꝭ ꝺm Gal.aut gn̄ant̄ tn̄ de spmate mulie
ris mō dcō:lꝫ nō sit spma actiue ad fet⁹ gn̄onē ꝯcurrēs:vt
vult Ap.ꝛ h̄ mō gn̄ant̄ ex spmate aliq̄ duoꝝ supradictoꝝ
modoꝝ capiendo spma. Caro v̄o ꝛ adeps : q2 multū nāe
sanguis vicinant̄:gn̄ant̄ ex sanguie mēstruo ad locū cōce/
ptiōis exp̄sso:ꝛ nō p̄us in testiculis dealbato:ꝛ iō dn̄r gn̄a

ri ex sanguie:lꝫ adeps ex ꝑte vnctuosa ꝑ frigidatōez coagu
lata. Et caro ꝑ coagulationē fcā3 a calo ex parte sanguis
g̃ssiori. ¶ Utrꝝ aūt ois caro h̄ mō gn̄et̄ ex sanguie sunt du/
biū antiquū:in q̄ dr̄ cōiter qdā carnē ꝯfusam mēbroꝝ in
terioꝝ ꝓferri p̄n^m debuisse ex spmate gn̄ari : sic cordis et
cerebri ꝛ ep̄is ꝛ testicl'oꝝ. lacertosa3 aūt ꝛ simplicē gn̄ari
ex sanguie:ꝫ tn̄ n̄ video qn̄ tex. Aui.planissi' saluari dēat.

¶ Sz scd̄3 ꝺmonē ei⁹ q de sapiētib⁹ verificauit d̄
spmate masculi gn̄at̄ sic̄ gn̄at̄ cate⁹ de coagulo
ꝛ de spmate mulieris gn̄atur sicut caseus gn̄at̄
de lacte: ꝛ sicut p̄ncipiu coagulatiōis est in coa/
gulo ita p̄ncipiū coagulatōis fo2e i spmate viri.
Et sic̄ p̄ncipiū coaglatiōis est i lacte ita p̄ncipiū
coagl'atōis fo2e.s. vtutis paliētis ē i spmate mu
lieris: ꝛ quēadmodū vnūqd̄qꝫ duorū coaguli.
vz.ꝛ lactis est ꝑs sube casei q fit ex eis : ita vnū/
qd̄qꝫ duoꝝ spermatū est pars sube embrionis.

¶ Nūc decl'at dictā distictionē p̄cipue q̄d ad duas. p̄^m mēbꝝ
ꝺm varias opiones. Et diuidit̄ in duas.p̄ facit qd̄ dcm̄ est.
2° docet q̄ est mā nutricatiōis mēbroꝝ genitoꝝ tā in vtero
q̄z ex̄ vteꝝ 2'ibi(Postea sanguis) Pria in duas.p̄ decl'at di
ctā diuisionē ꝺm mētē Ap.2° ꝺm mētē Gal.ibi 2°.(Hoc āt
v̄bū.) ¶ Dicit p° ꝙ ꝺm ꝺmonē ei⁹ q de sapiētib⁹ v̄ificatur
vel v̄ificauit.i.v̄itatē iuenit aui putat̄ ver⁹ mēbra nō sunt
eodē mō de spmate viri ꝛ de spmate mulierꝭ:lꝫ sūt d̄ spma
te viri sic̄ case⁹ de coagulo ꝛ de spmate mulierꝭ:sic̄ case⁹ de
lacte:ꝛ sic̄ p̄n^m coagulatōis est in coagulo:ita p̄ncipiū coa
gulatiōis forme ꝛ figure fetus est in spmate viri:ꝛ sic̄ p̄nci
piū coagulatiōis est in lacte:ita p̄ncipiuꝫ coagulatiōis for
me.i.v̄tutis passiue est in spmate mulieris. Et quēadmo/
dum vnūqd̄qꝫ eoꝝ.s.coaguli ꝛ lactis est ꝑs caseı:ita vnū/
qd̄qꝫ duoꝝ spmatū.s.viri ꝛ mulieris est ꝑs sube embriōis.
¶ No.ḡ p̄ Ari.p̄ de gn̄atiōe aīaliū voluisse ꝙ solū vir hꝫ
veꝝ spma effectie ꝯcurrēs ad fet⁹ gn̄onē sed mulierū dicit
solūmō p̄bere mēstruū ꝛ mām gn̄ōis mēbroꝝ. Et q2 sup
tecbiū dixim⁹ spma viri solū ꝺ3 ꝑtē spumosa3 effectie ꝯcur
rere ad fet⁹ gn̄onē. Et ꝑs g̃ssa ē solū vt sit vehiculū spūs
vt sit mā spūs:iō cū spus i mēbroꝝ suba3 nō ꝯūtat̄ mālr
ꝫ solū se diffundēdo ꝑ mām ip̄a3 trāsmutet iō ꝯuemēt po
suit Ap.sīlītudinē coaguli i formādo caseū ad viri spmat
q2 de coagl'o nō op3 nisi subtilē ꝑtē q̄si spumosa3 ꝑ lac dif/
fundi. Nā factores casei coagulū ꝛ flores herbaꝝ: in qb⁹
est vis coagulādi ponūt in pecia ꝛ exp̄mūt tn̄ subtile qd̄
nō est aptū ingr̄ssari in caseū.grossuꝫ aūt corpulētū eiciūt.
ita spmatꝫ viri solū ꝑs spumosa subtilis agit in mām gn̄o/
nis:ꝫ tn̄ nec ipsa nec ꝑs g̃ssa q̄ erat spūs vehiculū in sba3
fetus mālr ꝯuertit̄.est ḡ sīlītudo in duob⁹ int̄ coagulū3 et
spma viri.p̄ q2 in vtroqꝫ est tota vis actiua coagulatōis.2°
q2 nullū eoꝝ mālr ꝺm aliquā ꝑtē in coagulatū ꝯuertitur.
¶ Nota 2° ꝙ lꝫ mā gn̄ationis solū det̄ ꝺm Ap.a muliere
tn̄ hui⁹ māe ꝑs q̄dā ꝺm Aris.exponētes dealbat̄ in mulie
rū testiculis ꝛ v̄sus nām spermatꝫ multis dispōnib⁹ cōuer
tit̄ ꝛ est sicut mā munda ꝛ ꝑparata cōuersiōi i mēbra q̄ di
cunt̄ spermatica.ꝛ ex hac fiūt a viri spermate mēbra sper
matica. Et q2 h̄ Aui.vt sup̄ dixi hāc mām vocat femineū
sperma.iō nō dubitant̄ dixit ꝺm Arist.mētē3 de spermate
mulierꝭ fieri mēbra sic̄ case⁹ d̄ lacte h̄ est sic̄ ex mā. Nō ob
stāte tn̄ isto Ari.negat sperma eē in muliē:q2 nō vtit̄ ista si
gnificatiōe hui⁹ vocabuli in negādo h̄:ꝛ nō p̄t h̄ Aui.rep
hēdi ꝙ iponat Ari.alr̄ q̄z dixerit:q2 in equocis nō est ꝯdi
ctio. Exp̄ssa aūt hāc Aui. sniam posuit Arist.p̄ de gn̄one
aīaliū tractatu scd̄o.ca.7.ꝺ3 dclarationē Alberti sub his v̄/
bis. Sz accit sic̄ est rectū ꝙ vir dat formā ꝛ p̄n^m mot⁹ ꝛ fe/
mina dat corp⁹ ꝛ mām ꝛ sic̄ accit i lacte coagulato. ꝙ co/

E

F

pus erit ex lacte: ⁊ coagulatio erit ex coagulo. ita erit illō qō abscindit a mare ⁊ femina. ¶ Dicūt autē aliqui ꝙ ab Arist. introducunt signa ad ostēdēdū ꝙ pars grossa sper/matis viri nō cōcurrit actiue nec passiue ad fetus gñonē: duo. Primū. s. si gallina ꝯceperit ouū cōpletū cū testa du/ra circūdāte vt gallus sup coeat fit ouū prolificū. Et si aūt nō fit esset. Constat autē ꝙ corticē illum durū oui non pe/netrat pars grossa ⁊ corpulēta spermatis. sed solū spumo/sa pars vt dicūt ab Arist. narrari ꝑ de gñone aialiū. penul/timo ca. ¶ Scdm signū est ꝙ pisciū quidā sunt: q̄rum fe/mia in aq̄ emittit oua: ⁊ tunc se' masculus qui sup illa oua emissa eicit sperma ⁊ illa q̄ ꝯtangunt a spermate masculi fiūt ꝓlifica: illa aūt q̄ nō ꝯtangunt sunt sine pullificatione pisciū: ꝯstat aūt in talib⁹ solū subtilē partē spmatꝭ cōicari. ¶ Siqs aūt ꝯsideret allato ca. Ar. v̄ba inueniet ista signa adducta ad ostēdendū ꝙ sperma nō exit a toto vt dicebāt antiq: ⁊ nō ad ꝓbādū ꝙ ps corpulēta spmatꝭ nō igreditur gñonē. ¶ Preterea. isti et falsū iponūt Arist. ꝙ loco alle/gato saut scdō de gñone aialiū. ca. 10. ꝙ postq̄ ouū iaꝫ est cōpletū ⁊ circūdatū cortice duro si aspgat spmate galli fit ꝓlificū: h. n. nō dicit Arist. sed potius ex mō suo loq̄ndi vi/detur oppositū. Sic. n. dixit ad l'ram in veteri trāslatiōe. Et si in femina sint oua vēti deīde coiuerit cū mare anteq̄ al/terent oua a citrinitate ⁊ efficiant tota alba. tūc erunt oua cōuenientia gñom postq̄ fuerint ex ouis venti. Constat' ꝙ non dicit postq̄ sunt cōpleta: sed vr̄ inuere anteq̄ sint vn/diq albumine circūdata: ⁊ iō nōdum cortice duro existe. ¶ Sed Arist. vtit' rōnib⁹ ⁊ signis alijs ad ostēdēdū ꝙ sper/ma mulierꝭ nō ꝯcurrit effectiue ad fet⁹ gñonez. Neqꝫ ego hāc distinctiōeꝫ partꝭ corpulēte spermatꝭ in agēdo ⁊ partis spumose expsse ab Arist. cōphēdē potui. Sꝫ p nūc ista suf/ficiāt ⁊ itelligat hꝫ Ar. ꝙ nō dn̄r aliq̄ mēbra spermatica. q illoꝝ agēs sit sperma: tūc. n. oia eēnt spmatica: nec q' i^us mā sit spma ꝓpe acceptū. Nā tale ē solū in mare ⁊ sperma marꝭ nō ꝯcurrit mal'r ad fet⁹ gñonē ſm cūꝫ iō dn̄r spma/tica: q' i^us mā ē sanguis mēstru⁹ i muliēꝝ testiculis dealba/tus. ⁊ deputat⁹ q sanguis a qbusdā dr̄ spma muliebre ⁊c.

¶ Hoc aūt v̄bū nō paruū imo multū v̄bis Gal. est ꝯriū. Sibi nāqꝫ vr̄ ꝙ cuiqꝫ duoꝝ spmatū in/est v̄t⁹ coagulatiua ⁊ v̄t⁹ coagulatōez suscipiēs. ⁊ pp h nō se ꝓhibet qn dicat ꝙ v̄t⁹ coagulatiua i masculis ē fortior: v̄t⁹ coagulatiōez suscipiēs ē fortior in femīs. Qual'r āt ſmo in h certificet īueniet i nr̄is libris q sūt de sapiētijs radicalib⁹.

¶ Nūc dictā decl'at diuisionē ſm mētē Gal. dicēs ꝙ h v̄bū Ari. nō paꝝ imo multū est ꝯriū dictꝭ Gal. Nā Galeno vr̄ ꝙ in vnoq̄qꝫ duoꝝ spermatū. s. maris ⁊ femīe est v̄t⁹ coa/gulatiua ⁊ v̄t⁹ coagulatiōem suscipiēs. Et se non ꝓhibuit Gal. qn diceret ꝙ v̄tus coagulatiua maior est in spermate viri: ⁊ v̄t⁹ coagulationē recipiēs maior est in spermate mu/lieris. ¶ Sꝫ q̄l'r v̄itas hoꝝ ſmonū certificet q̄rēdū ē i sa/piētijs radicalib⁹. i. in li. phie nālis cui subordinat me^na.

A ¶ Nō ē ꝑ Gal. tenuisse in lib. de sperma. hāc pōnē ꝯ Ari. ꝙ tā marꝭ q̄ femīe sperma vtrūqꝫ ⁊ actiue ⁊ passiue ꝯcur/rit ad gñonē lꝫ in actiōe dn̄et actiua spmatis viri ⁊ in pas/siōe passiua spmatꝭ mulieris. Et id est qō ab ipo dr̄ 2° nāliū v̄tutū. ca. 2. ꝙ spma viri est sicut factor ⁊ artifex: sperma v̄o mulieris est sicut mā artificij: aut. n. dixit faciēdo denoiatio/nē a denoiante: aut q qn̄ illū librū nāliū v̄tutum cōposuit al'r sentiebat. ¶ Signa v̄o qb⁹ Gal. maxie fundauit opio/nē suā maxie sumunt ex natoꝝ silitudine ad mrēz q̄ nō vr̄ esse agēs positū illā determinate itēdēs ꝑter spma mulie/bre. ⁊ ꝙ qn̄ꝫ i qbusdā reb⁹ fet⁹ ē silis p̄ri ⁊ i alijs silis mr̄i. ¶ Ex dictis pꝫ ꝑ. ꝙ lꝫ Aui. in narrādo pōnē Arist. dixit ꝙ spma viri est pars fetus sicut coagulum est ps casei qō nō est Aui. itērio iponē Ari. ꝙ spma viri sit mal'r ꝯcurrēs ad fetus gñonē sed aut ptē sumpsit iproꝑe pro oi pticulari ꝯcurrēte nō cōphēdente totā eēntiā fet⁹. Aut voluit nos itelligē sicut in cōi vulgari dicim⁹ ꝙ sicut est h aut suū ꝯdi/ctoriū odm de coagulo ꝙ fit ps casei ita de spmate maris: q igit' coagulū nō mal'r: sed pure effectiue ꝯcurrit: iō ēt vi/ri spma pure effectiue ꝯcurrē odm est. ¶ 2° pꝫ. ꝙ cū Aris. dic̄ mulierē solū mēstruū ꝑstare in ꝯceptiōe. Per mēstruū nō solū debem⁹ itelligē sanguinē in ꝓpa forā saltē rubedīs: sed rē mal'r ꝯcurrētē. solū ex sanguie menstruo genitā. ita ꝙ mēstruū h mō sumat' pro eo qō sup̄ dixi iproꝑe dici sper/ma muliebre. ¶ Seqt' 3°. ꝙ nō repugnat vnū aial eē filiū duorum patrum ſm sniam Aristo. Nam possibile est esse duos p̄res per spmatis ꝓlifici effusionē eorūqꝫ vtriūqꝫ sper/ma per se actiue ad vni⁹ fetus gñonē ꝯcurrere. Et h expsse dic̄ Arist. ꝑ de gñone aialiū. cap. penultio. ꝙ cū auis ꝯci/pit ouū deīn admittit' vt coeat vn⁹ mascl'us cū illa fiet ouū ꝓlificum. Et si admittat' alius masculus alterius potens tn̄ generare cū illa femina: tūc fiet fetus filis ꝓpter secūdo admissor: q ēt scdi semē facit ad gñonē: vn̄ l'ra veteris trāsl/latiōis ita hꝫ post illa que supius sunt allegata de ouis vē/ti ꝙ fiūt ꝓlifica ⁊ si coiuerint cū alio: ⁊ ouū erit citrinū ad/huc exibit pullus ex illo ouo silis illi q coiuit vltio. ¶ Et pp h quidā hoīes qui vtunt' auib⁹ faciūt h ⁊ mutāt quod erat ex pmo coitu ad gen⁹ qō coiuit vltio. ¶ Et h accit ꝓ/pter mixtionē: nisi fortasse qs volēs ꝙ p̄r sit p̄n' ꝯcurrēs in agēdo dicat ꝙ sit ipoi'e duab⁹ talib⁹ v̄tutib⁹ eque ꝯcurrē/tib⁹ fieri gñationē ⁊ altero dn̄ante illum esse p̄rem solum. ¶ Qō aūt qdam iferūt ꝙ poi'e est virgineꝫ ipregnari: q nō fracto velamine v̄ginitatꝭ pōt odor ⁊ subtilis pars sper/matꝭ ad mr̄icis cōcauū sup̄ sufficient' dispositā mām addu/ci nō vr̄ mihi sufficient' ꝓbasse. Nā pmo nō soluꝫ subtilior sed grossa ⁊ corpulēta ps pōt penetrare cur videam⁹ mu/lieres virgines menstruari ⁊ grossum sanguinem educi. ¶ Secundo non dicit' virgo nisi ꝙ sperma in matricē aut vuluā non admisit. Modo illa que talem subtilem partē cōcepisset sine dubio accepisset spma: etiā ꝓpriissime ium/ptum vsqꝫ ad mr̄icis concauum: nō ergo esset virgo.

¶ Quid sit coagulum: ⁊ in quibus inuenitur: ⁊ que est vir/tus eius. Q. ō. xj.

Posset aūt hic ꝯueniēt q̄ri qd est coagulū ⁊ in qbus aialib⁹ inueniť: ⁊ q̄ virtute coa/gulat lac cum tam sanguinem q̄ lac coagulatos eliquat. ¶ Ad p^m dr̄: ꝙ lꝫ nomē coaguli qn̄ꝫ sumat' cōiter ⁊ dicat' de oi corpulēto p cui⁹ admixtionē est lac aptuꝫ coagulari sicut est lac sicuū ⁊ flores quarūdā herbarū spinas in folijs hn̄tiū: ⁊ mirabolani ⁊ alia plura: tn̄ dr̄ de sba q̄dā q̄dā mō lacti coagulato sili superflua in ventrib⁹ aialium genita. Quid coagu/lum. ¶ Ad 2^m dr̄ ꝙ lꝫ nullā videat' repugnātiā claudē ꝙ in cu/iuslꝫ aialis lactātis vētre gñet': tn̄ ñ gñat' multū notabil'r nisi in aialibus bidentatis siue ruminātibus: quoꝝ lac est multū grossum. ¶ Repit' etiā in lepore notabil'r lꝫ in qui/busdā marinis aialib⁹ ⁊ eq̄ ⁊ vrso inueniri possit ⁊ in mu/re: vt ex Aui. 13. aialiū. ca. vlti. Et Gal'. 10. ō simplici me^na ca. de coagulo. vbi loqt' de coagulo eq. Et 6° 4'. ca. de mor/su canis rabidi. Que a/nimaliū coagu/lū gene/rant. ¶ Ad 3^m dr̄ ꝙ varij vario mō opiati sunt. Quidā. n. dn̄t coagulū a forā specifica h facē: vt Auer. 5. colli. Et q ꝓprietas aliqn̄ ex pua ⁊ occulta varietate facit vario mō opari: iō stat ꝙ coagulata eliq̄t p aliū mōꝫ appli/catiōis vel actuatiōis. Agulū lac coa/gulare dicitur. ¶ Alij v̄o dicūt in coagulō eē ptes incisiuas ⁊ ptes subtiles ⁊ acutas ⁊ ipm per ptes acutas coagulare ⁊ per icisiuas eliq̄re. Sed h nō soluit difficulta/tē iductā q̄uo sanguinē coagulatū ⁊ lac coagulatuꝫ eliq̄t: q ⁊ cū illis approximat' ptes hꝫ acutas: vt qn̄ approxiat' lacti nō coagulato. ⁊ iō si dn̄at' adiuuāt coagulationē ⁊ au/gēt ⁊ fuāt. Et iō pro certo opꝫ ꝙ dicat' ꝙ alio mō actuat' vel approximat' ad coagulādū: ⁊ alio mō ad eliquādum.

Nā cū ir⁹ assumit vt agē ad coagula^{tiōem} cū restrigat fluxū
vētris pp nimiā hūidi^{tatem}. Quidā āt dicūt coagulū nō eliq̄
re nisi coagulata a frido:s3 coagu^{lū} a calo magi coagulat.
¶ Postea vo sanguis q in tpe mēstruorum a
muliere separabat fit nutrimētuz. Sed alia ps
eius est que in silitudinē cōuertit substātie sper
matis ⁊ mēbrorū q̄ ex eo gñant ⁊ erit nutrimē/
tū augmētans ipm. Alia ps eius est que nō nu
trimētū fit adhuc: sed est cōueniēs vt coagulet
ad iplenda loca mēbrorꝫ primorꝫ vacua ⁊ fit ca
ro ⁊ adeps. ⁊ alia pars ei⁹ est supfluitas q̄ nulli
harū duarū rerꝫ est bona ⁊ remanet vsq3 ad ho
ram partus quā vtpote nā superfluaz expellit.
¶ Hic docet q̄ sit mā nutricatiōis tā in vtero q̄3 ext vterū dū
puer est pu⁹. Et facit q̄tuor: p̄ ondit mām nutricatiōis sp/
maticorꝫ ⁊ carniformiū in vtero. 2° ext vterū. 3° ponit dñaz
inter carnē ⁊ adipē. 4° ponit dñam int̄ carniformia ⁊ sper
matica. ibi 2° (Cūq3 isans) ibi 3° Et caro qdem) ibi 4° (Mē
bra aūt). ¶ Dicit p̄ q post fet⁹ gñonem sanguis q solet de
mēse in mēsem emitti a tpe p̄gnatiōis non emittit ⁊ fit fm
quādā ptē silis subc spmatis ex q̄ sunt genita mēbra spma
tica. Et iō fit silis mēbris illis ⁊ ea nutrit. Et alia vo pars
eiusdē sanguis q̄ nō est apta vt sit borꝫ mēbrorꝫ nutrimen
tū est apta vt coaguletur ⁊ ipleat loca vacua q̄ sunt iter sper
matica mēbra: ⁊ hec coagulat in carnē ⁊ adipē in p̄n⁹ gña
tionis istorū ⁊ etiā nutrit eas. Sed pars quedā alia inepta
ad vtrūq3 horum retinet: ⁊ tandem in partu emittit cum
B fetu vel pauco tpe ante vel post tanq̄3 superflua a natura.
¶ No. g̃ circa hāc ptē q sanguis q al's de mēse in mēsem
pellebat tpe gñonis retinet: ⁊ pars vna melior trahit ad
mr̄icē. ⁊ ibi ɔuertit ad spmatis silitudinē ⁊ subaz mēbrorꝫ
spmaticorꝫ. Alia ēt saĝ bōa ad mr̄icē trahit q̄ l3 ñ possit h̃
mō ad nāz spmatĝ duci: tñ est coagulabilis ⁊ fm grossiorē
ptē in carnē fm subtiliorē in adipē trāsmutat. Et alia q̄dā
ps residua q̄ in tpe aliq̄ p̄cedēte ptū ⁊ tpe pt⁹ ɔuertit i lac.
Alia vo ps ineptissi^{a} vt expellat refuat. Et Aui. h̃ de tri/
bus ptib⁹ solū mētionē fec volēs nos illā q̄ in lac ɔūtit in
tellige p nos ipsos. Et iō mulier ad cui⁹ mr̄icē nō est aptū
ɔcurrē mēstruū nō ipregnat ⁊ si ipregnat ñ ɔualescit fet⁹.
C ¶ Ex qb⁹ p̄ p3 q l3 sanguis mēstru⁹ sit fedus dū mēstrua
lit eijcit: tñ nō op3 ptē illā ex q̄ fetus nutrit eē fedā. Nōdū
eni op3 tñ stetisse vt sit fedata. ¶ P3 2° q nō oēs mulieres
icipiūt eque cito posse gñare aut ɔcipe: neq3 eque cito desi
nūt fm q varie pnt cito mēstruare: ⁊ oīo in tpe mēstrua/
tiōis pmanē. ¶ P3 3° q nō repugnat aliquā ipregnari^{et} añ/
q̄3 mēstruat: puta si iā vicinū eēt tpe mēstruatiōis ⁊ spma
in mr̄icē mittat nō repugnat trahi sanguinē sufficientē: ita
q fiat ɔceptio ⁊ fet⁹ in vtero. ¶ Quarto sequit q quidaz
puerorꝫ magis parati variolari sunt q̄3 alij: cū aliq nutriā
tur ex puriori. ⁊ aliq ex magis fedo sanguine in mr̄ice. Et
ita pōt assignari causa multorū apparentiū circa natos.
D ¶ Nō 2° q ps sanguis mēstrui q̄ in silitudinē spmatĝ ɔūtit:
⁊ silr̄ q̄ in carnē ⁊ adipē coagulat. si ita trāsmutet añ fetus
aiatiōem: dr̄ mā gñationis fetus. si vo post dr̄ nutrimētū.
E ¶ Nota tertio q nā sicut pictor bon⁹ p̄mo facit corporis
lineamēta ex mēbris spmaticis. scdo replet carne ⁊ adipe.
F ¶ Nō 4° q mēstru⁹ sanguis q suat in p̄gnatiōe in partu
emittit: sed nō totus sil' cū fetu. nimia. n. fieret ētuĝ ɔstra/
tio: s3 paulatim. Et q2 nomē part⁹ dr̄ de tota euone p̄gnāĝ
tā a fetu q̄3 a supfluis gr̄a fetus retētis. Jō dr̄. 21. tertij. q
tps part⁹ est. 30. dierꝫ in mare ⁊. 40. in femella. Nā in his
tpib⁹ cōiter cōplent harꝫ purgatiōes expellēdo mēstruū.
¶ Utrum ad conceptionem ⁊ nutricationem requiratur
sanguis menstruus. Q6. xij.

Querit hic cōiter vtrū ad ɔceptionē ⁊ debitā nu/
tricationē fetus in vtero requirat san
guis mēstruus matris tanq̄3 mā subiecta nutricatiōi oīuz
mēbrorꝫ fetus. ¶ Et negatiue arguit. Stat mulierē ipre/
gnari nullo mēstruo sanguineo in eo existe: ⁊ silr̄ fetū itra
vterū nutriri. g̃ ⁊c. Assumptū pbat multiplr̄. ¶ Primo:
q2 pōt puella añ mēstruatiōez ipregnari vt cōstat expimē/
to: q2 q̄nq3 āno. 11. ipregnant: cū tñ tps icipiēdi i mēstruis
sit in scdo septēnario: vt vult Aric. in cōmento de histor^{ia}
aialiū. caplo p̄mo. Et Gentilis dicit in questiōe. q mulier
quedā nunq̄3 menstruata fuit: ⁊ tñ pluries ipregnata fuit.
¶ Scdo: q2 statim post debitā mundificationē a mēstruis
stat mulierē ipregnari: ⁊ pro tūc nullū erit mēstruū. g̃ ⁊c.
Assumptū pro maiori est clarissimū: ⁊ pro minori 2 q2 alit
nō esset plene mūdificata. ¶ 3° 1q2 etiā postq̄3 ex etate mē/
strua defecerint contingit ipregnari: ⁊ pro tūc nō sūt mu/
lierib⁹ mēstrua. ¶ Scdo p̄ncipalr̄ arguit sic. Eadē est p̄ci
se mā nutritiōis ⁊ gñonis: sed mā gñonis spermaticorꝫ est
spma: igit ⁊ mā nutricatiōis. ⁊ p ɔñs nō ex sanguine men
struo nutriunt: maxie q2 int̄ mr̄icē nō videt qd tale spma
fere cōtinue gñaret. ¶ 3° sic. illud quo nutrit puer est dige
rēdū digōne in epate. cibus g̃ nō est sanguis. t3 ɔñtis: q2 san
guis iam est digestus digōne scda. Et maior est Auicē. 21.
tertij. cap° de gñone embrionis. Et minor p3. q2 scda digō
ne digerit chilus: vt sumit sup̄. cap° 2° doctrie de hūorib⁹.
¶ Confirmat p̄: q2 nā potuit isantē nutrire ex chilo mr̄is
cum digerit digōne scda. g̃ frustra trāsmittit sibi sanguinē
pro nutrimēto iā pluribus digōnibus digestū. ¶ Et cōfir
mat scdo: q2 nullius digōnis supflua nāliter per intestina
pellunt nisi p̄me que fit a stōcho: sed a digōne puerorum
superfluūt cū fecibus pellenda. Constat eni q pueri post
natiuitatē esto q nō sugant vel bibant aliquid: tñ egerunt
rē nigrā superfluaz que fuit supfluum nutrimenti eorum.
¶ Cōfirmat 3° q2 nisi ad stōm trāsirent p̄° nutrimēta pue/
rorū ⁊ ibi digererent nō videret vñ in stō eorū cū nascunt
abūdaret flā: qd plūmū vomitu emittit. ¶ Cōfirmat q̄rto
q2 saltē post stōi formationē sufficiebat q cibus p̄masticā/
tus a mr̄e ad stōm pueri trāsmittēt: ⁊ per ɔñs frustra fuit
sanguinē trāsmitti: vt. s̃. dicebat. ¶ Quarto p̄ncipalr̄ ar^{r}
sic. Si ita eēt tūc semp in vtero p̄gnātis eēnt duo aialia di
stincta fm spēm. Nā nō pōt ex sanguie nutriri fetus nisi p
venas secūdine q̄ ad vmbilicū terminant: ⁊ per ɔñs nisi in
vtero sit secūdina venas hñs: ⁊ etiā fetus: sed secūdina est
aial a fetu distictū. q aūt sit alteri⁹ spēi a fetu cōstat. Qz sit
aial p3. q2 vene eius sentiūt. Uel si dr̄ q nō sit aial cū hēat
nutricationē ⁊ augmētū erit plāta: ⁊ sic saltem simul cum
animali generaret planta necessario: qd non videt veruz.
¶ 5° si ita esset mulieres mēstruātes deberēt mēstruari oi
mense q̄3uis minorē sanguis q̄3titatē emitterēt: ɔñs cōtra
experimentū ⁊ cōtra oēs doctores. Et pbat ɔña: q2 a nu/
trimēto fetus supfluit pars sanguis inepta nutritioni fet⁹
⁊ gñationi: vt Aui. dicit in lr̄a. ergo debet expelli sicut cō/
gregat. Probat ɔsequētia. q2 pars ista est multo fedior q̄3
mēstruū mulieris nō p̄gnātis: vel saltē. 7. ⁊. 8. mense men/
struari deberēt cū tūc sit iam quātitas magna refuata ta/
lis supflui sanguis: ⁊ multū feda: vt p3 in ei⁹ colore in ptu.
¶ 6° si ex sanguie tali nutriret fetus sequeret q p̄gnantes
q̄rū fortes sunt fet⁹ eēnt debiliores q̄3 ille q̄rū fetus sūt de/
biliores ⁊ min⁹ bene colorate. ɔñs falsum: ⁊ ɔ̄ Hipp. 5. p̄ti
cula illo affo. Mulier si masculū cōceperit bene colorata.
⁊ cōtra Auic. 21. tertij. ca. de signis masculinitatis. Nā ibi
leuitatē ⁊ bonū colorē matris numerat inter signa mascu
lorꝫ. ɔña tñ arguit: q2 plus de sanguie ⁊ meliorē ad se tra/
hit fetus fortis q̄3 debilis: g̃ minus ⁊ minus bonus rema
net in mr̄e pro eius operatiōe ⁊ nutriēdis eius mēbris: ⁊
per ɔsequens remanet mater debilior ⁊ min⁹ bene colora
ta saltē vt in plurib⁹. ¶ Septimo sequeret q debiliores

fetus gñarent in muliere robusta q̃ in debili. ꝯñs falsum: ꝛ ꝯñia pꝫ: pro quāto minꝰ alijs paribꝰ ꝑmittūt fortia mulieris mēbra trahi ad cōceptū q̃ membra debilia. ¶ Ad oppositū est Aui. in lra lecta. ꝛ. 21. tertij. caplo de gñatiōe embrionis. cū dixit. Et scias ꝙ sanguis mēstruꝰ in ꝑgnatione diuidit in tres partes: partē que ꝯuertit in nutrimētū ꝛc. ¶ Preterea. nisi mēstruū esset nec̃ium vt mã nutritionis vel gñonis fetus nulla eēt cā: q̃re mulieres nō ipregnarent nisi post mēstrua. ¶ Cōsequēs tamē ꝯ Arist. 9. ꝺ histoꝛijs aialiū. cū dixit. Impregnatio aūt accidit mulieribus nāliter post mēstruū. Et ꝑmo de gñone aialiū caplo. 8. cū dicit. Et ꝓp hoc nō parit mulier oīno cū nō mēstruat. Et cōtra Gal. in libro de anathomia matricis. q est. 15. liber de anathomia. cū dixit. Ante enim q̃ ꝓdeāt mēstrua nequaq̃ cōcipit mulier. ¶ Preterea. nisi ita esset ꝯstrictio mēstruoꝝ ne ad fetū fluerēt nō eēt cā sterilitatꝭ. ꝯñs cōtra Aui. 21. tertij. caplo de sterilitate ꝛ difficultate ipregnationis: ꝛ pꝫ ꝯsequētia: q2 illa ad ipregnationē nō sūt nec̃ia.

¶ In solōne qōis ponā duo. ꝑ pābula. 2ꝰ rñsionē ꝺ q̃sito.

A ¶ No. q̃ ꝑmo vt sup̃ dicit nomē sanguis mēstrui vt dc̃m est in notabilibꝰ nō dici solū de sanguine de mēse in mēsem exeūte ꝑ venas mr̃icis: sed dici vr̃ de omni sanguine apto ꝑ venas mr̃icis ad illius ꝯcauū duci. Nā si solū de sanguine ad ꝯcauum matricis veniēte diceret nunq̃ mēstrua ex causis illis retinerent que ab Auic. 21. tertij. ꝛ a Gal. 6. de interiorib9. dr̃ retinē: cū ꝯstat eo mō retēta nō eē mēstrua: q2 ad mr̃icis cōcauū nō sunt deducta. ¶ Ex quo sequitur ꝑmo. in aliq̃ muliere eē mēstruū a q̃ tñ nunq̃ mēbra ꝓdierūt. ꝑus. n. est sanguis ad mr̃icis cōcauū paratꝰ vel aptus deduci q̃ actualr̃ deducat. ¶ Sequit 2ꝰ. ꝙ stat in aliqua muliere multiplicari ꝑ totū decursum iuuētutis mēstruūt ꝛ ea sana degēte nunq̃ mēstrua ꝑ vuluā in sanguis forma educi: vt colligit. 21. tertij. caplo de retētione mēstruoꝝ. Nā si multiplicent. stat tñ fluxu vētris: vel per hemorroydas vel per nares educi sufficienter: aut in corpus trāsmutari. ꝛ sup̃flua ꝑ poros sufficienter expelli in viragine. Et hec plane colligunt. 21. tertij. ca. de retētione menstruoꝝ.

B ¶ Nota scd̃o. ꝙ fluxꝰ menstruoꝝ ad mr̃icis ꝯcauū: aliq̃ñ est nālis: aliq̃ñ est ꝑternālis. Tunc ꝓprie dr̃ nālis q̃ñ fit a nā ꝓp finē nālē nulla cōcurrēte ad ip̃m ꝑternāli cā. Et hoc ꝯtingit in gñe tribus modis. Primꝰ est in purificationibꝰ mulierū inculpate sanaꝝ de mēse in mēsē vt plūmū a qbꝰ cōiter oia mēstrua nomē acceperūt. Dr̃ enī a mense: q2 in fine lunaris mēsis plerūq̃ ꝯtingunt: aut a mene ꝙ est defectus q2 deficiēte luna plerūq̃ exeunt. Hic enī fluxus ꝙ fit nālis plane sumit a Gal. 6. de accñti ꝛ morbo Et ab Aris. ꝑmo de gñone aialiū. Et ab Aui. 21. tertij. Nisi in eo causa ꝑternālis ꝯcurrat. Patet tamē per rōnem: q2 ꝑmo hec euacuatio fit a nā. Fit enim in iuuenibꝰ ꝛ sanis nullo extrinseco adiutorio ꝑiculari cōcurrēte. Fit et ꝓpter finē nālem quē tangit Aui. 21. tertij. tractatu tertio. caplo ꝑmo. cū dicit. Mēstrua tēperata in quātitate ꝛ qualitate sua ꝛ in tēpore suo currentia ſm ꝯsuetudinē suam nālem in omni spacio sunt causa sanitatis mulieris ꝛ mundificatiōis corporis eius ab omni nocumēto in quātitate ꝛ qualitate et faciūt ipsam acquirere castitatem ꝛ paucitatem desiderij. ¶ Fiunt tertio sine concursu cause ꝑternālis. nam ex ꝑte matricis ꝛ mēbroꝝ nō est cā ꝑternālis cum sint sane inculpate: nec ex parte sanguinis qui expellit est dispositio preternālis. Nā si eēt ꝑternālis hic esset aut i quāto. ꝛ tūc debuisset ꝑus accidere ꝛ nō exiuissent ꝯuenienti tēpore. Aut in quali. ꝛ hoc est raro cū exeunt tēpore suo. ꝛ ideo plūmū tēpore suo exeūtia nō sunt permutata ad qualitatē ꝑternaturalē. Et hoc sumit caplo statim allegato ab Auicēna dicēte de mēstruis. Et parū quidē accidit vt alterent in tempore suo. ¶ Ex quo ꝑmo patet Gentilē in qōne. Utrū ante mēstruoꝝ eruptionē concipiat mulier. icōuenienter dixisse ꝙ h̃ mēstrua periodice exeūtia vniuersalr̃ sint inepta nutritioni ꝛ gñoni. Nā saltem sunt apta nutricationi fetus; aliter enim cōceptus tēpore cursus non fieret leprosus nisi ex illis mēstruis nutriret. ¶ Sequit scd̃o. non oēm sanguinē pellēdum: vel q2 hoc modo periodice pellit esse corruptū. Si enī non alterat tempore nāli inter vnā mēstruationē ꝛ aliam: ꝛ cū generat nō est corruptus: sequit ꝙ non ois qui pellit est corruptꝰ in nāli mēstruatione. ¶ Preterea cū nā ꝓpter solū peccatū quāti possit a corpore sanguinē expellere hoc nō repugnabit si in mēstruoꝝ eruptione fiat: ꝛ sic non vniuersalr̃ talis sanguis erit corruptꝰ. ¶ Secundus modus est cū mulier est ꝑgnans. Nā tūc v̾tute attractiua fetus vel sp̃matis: aut expulsiua mēstruoꝝ: aut ambabus cōcurrētibꝰ mouet menstruū ad mr̃icē ad hoc vt fetus nutriat ꝛ nulla ad h̃ preternāli dispōne ꝯcurrēte. ¶ Et est differentia inter menstruū ꝑmi modi ꝛ huius secūdi modi: q2 sanguis ꝑmi modi nō trahitur a matrice sed ꝓpellit a membris illo sanguine gñato: vt colligit a Gal. lib. de simplici medicina. cap. de medicinis ꝓuocantibus menstrua: ꝛ a Serap. ꝓportionali capi. Sanguis ꝟo scd̃i modi a virtute informatiua vel spermate talem virtutem hñte trahit. 21. tertij capꝰ scd̃o. ¶ Scd̃o diff. rūt in modo motus: q2 ꝑmus periodice mouet. scd̃s autem post sextū vel septimū diem cōceptionis fere ꝯtinue profluit. ¶ Tertia dr̃ia est ex parte finis ꝓp quē est motus: q2 ꝑmus mouet vt corpus inde mūdificet: sed scd̃s pro fetꝰ nutrimēto. ¶ Quarta dr̃ia est cōiter: q2 cū sanguis qui in menstruis periodice pellit sit plūimum aggregatus ex parte bona et ꝑte cōiter ad nutriēdū fetum inepta. Sanguis tamē q ad nutriendū fetū trahit est plurimū pars melior illius ꝛ nutricationi aptior: ꝛ dixi notanī cōiter. Nā quādoq̃ contingit sanguinē qui pellit nutricationi esse aptiorem q̃ sit datus sanguis qui nutrit fetum vel ip̃m nutriturꝰ. ¶ Tertiꝰ modus est cū tēpore coitus vel cōceptiōis sanguis ad mulierū testiculos trahit: ꝛ ibi ita alterat: vt in silitudinē spermatis cōuertat: aut in verū sp̃ma: deinde per vasa debita ad locū cōceptionis ducitur vt sit mã gñationis. Hic. n. et si apud Ari. opinionē nō habeat vim efficiendi gñonē: est tñ materia ꝑ digōnē in testiculis mulieris facta mūda ꝛ ꝑparata ad h̃ vt sit gñonis sp̃maticoꝝ hūiꝫ ꝛ ꝑncipaliū mēbroꝝ. Et iste differt a ꝑcedētibꝰ multis modis vt ex dcis patere pōt. ¶ Sed preternaturaliter pluribꝰ modis fluere pōt vt ex parte mr̃icis: ex parte sanguinis in se peccatum ꝑternāle hñtis vt in q̃to ꝛ in q̃li. ꝛ ex ꝑte rei sanguini mixte. Et ex parte mēbroꝝ a quibꝰ propellit aut attrahit: vt pōt colligi. 21. tertij. cap. de fluxu mēstruoꝝ. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ h̃ mō largo mēstruū sumendo in q̃libꝫ etate mulier habet vel hēre pōt mēstruū. Nā in q̃libꝫ etate ex corrosione vel vulnere mr̃icis posset sanguis ex̄ ferri ꝛ ad ꝯcauū mr̃icis duci. Sed auctores equiuoce sepe de mēstruis loquunt. Nā cum dicūt mēstrua icipere in scd̃o septēnario: vt Arist. 2. de aialibꝰ: aut dicit Haly. nono theorice: ꝙ mēstrua incipiunt in decē annoꝝ cōplemento: ꝛ vt vltra decimū q̃rtū nō tardant. Aut cū dr̃ ꝙ auferunt q̃busdā in. 35. In quibusdā tardant vsq̃ ad. 60. vt Halyabas. Aut vsq̃ ad. 50. vt Aui. nō intelligit de mēstruo large sumpto apto exire naturaliter: ꝛ ꝑternaturalr̃: sed tñ de menstruo apto nāliter exire vel salrē ad mr̃icis ꝯcauū duci. Et tu ſm hoc potes descriptionē formare mēstrui hoc modo sumpti.

¶ Tertio ꝑncipalr̃ no. ꝙ lꝫ in oibus gñibꝰ aialiū hñtium sanguinē femie multiplicēt mēstruū. tñ manifesta emissio sanguinis ꝑiodice a mr̃ice nō est tāta in feminis aliorum aialiū sic in muliere: q̃ est femina hois. Et h̃ vult Aris. 3. de historijs aialiū. cap. de dispōnibꝰ sanguis cū dicit. Et mulier est maioris sanguis q̃ femie alioꝝ aialiū. quaꝓp accit eis mēstruū magis q̃ accit alijs aialibꝰ. Et h̃ idē. 6. de historijs tractatu. 3. cꝰ. 1. ſm q̃rationē Alberti. ꝛ accit eis. s. aia- C

Fluxus mēstrualis dr̃. Unñ mēstrua dici solēt.

Iuuatiua menstrui.

lib⁹ mēstruū: nō tñ ſm modū qui accit mulierib⁹: ⁊ oues
⁊ capre mēstruant. Et eadē ſnia colligit ꝑmo de gñatione
aialiū. ¶ Cā aūt q̈re fluxus de foris magis fit mulierib⁹
ꝑticularis. ¶ Pria eſt: qꝛ nāliter mulier in diſpōne ſana et
etate cōueniēti plus multiplicat de ſanguie q̈ꝫ poſſit i ſbaꝫ
corpis ꝯuertere aut diſſoluē aut inſenſibilr̄ emittere. dein/
de corpis ei⁹ mollities ⁊ qeſ: ⁊ cibi abūdāria. ⁊ carētia pil
loꝝ ⁊ fortis laboris: q̄ oia ſanguinē in venis augmētari fa
ciūt. Et h̄ nā fecit iō vt mā gñonis abūdaret in eis q̄ꝺ fac
cōplo feminina. Nā ꝑp hūc finē nā ꝑn' femininā cōplōnē
fecit: vt rōne ſue caliditatis deficientis a caliditate maſcu
loꝝ poſſet plus digerere q̈ꝫ iꝑropia mēbra ꝯuertere: aut
inſenſibilr̄ reſoluē. Et h̄ maxie opꝫ in ſeis boium: vt Gal.
expſſe vult. 14. de vtili. ꝑticu. cap. 6. ſic di. ad l̄raꝫ. Ipm q̄/
dem q̄ꝺ plaſmabat aial impfectius fecerunt oino pfectius
toti ꝯo generi vtilitatē nō paruā tribuerūt. opoꝛtebat. n.
eſſe aliq̄ꝺ femininū. Nō. n. eſtimes ꝙ vnq̈ꝫ mediā ꝑtē toti⁹
generis nr̄i Creatoꝛ feciſſet iperfectā: ⁊ q̄ſi detrūcatā: niſi
aliq̄ ex hac detrūcatiōe dēret eſſe magna vtilitas. Que eſt
ḡ hec iā dicamus: ꝙ ꝯceptū eſt. ⁊ eſt impꝛgnāte: ad ꝑmā q
dē ꝯſtructionē ⁊ augmētationē totaꝫ que ꝯūr mā indiget
copioſa. Quare neceſſe eſt ei duoꝝ alteruꝫ eſſe vel rapere
ipſius ipꝛegnātis nutrimētū vel eo abūdante aſſumē inde
poſſe: ſugit calidi⁹ eſſet certitudinalr̄ q̄ꝺ femineū diapho
raret vnq̈ꝫ id ⁊ exiccaret facilr̄. Fridius igit fieri meli⁹ ſuit
intātū vt ꝙ digeſtū ⁊ elaboratū nutrimentū nō poſſit totū
diaphorare. Q. enī plus eſt fridū neq̈ꝫ digerē eſt ſufficiēs:
q̄ꝺ aūt pfecte eſt calidū ſicut digerere ita ⁊ diaphorare eſt
forte. Q. ergo deficit nō valde multū a totalr̄ calido dige/
rere ſufficiēs eſt: ceu non adhuc fridus ⁊ relinquere aliq̄ꝺ
ſupfluū: ceu nō ita vehement exn̄s calīn. hec ergo eſt vti/
litas femineitatis femine. hec Gal. In alijs etiam aialib⁹
ab homine mēſtruū apparens nō currit ꝑiodice: ſm men/
ſes: ſed aut tēpore quo mouent ad venena aut tpe partus.
In equabus autem ⁊ vaccis q̄nq̈ꝫ ſm periodū q̈tuoꝛ mē/
ſiū aut qnq̈ꝫ emittit aliqd mēſtrui manifeſti⁹ q̈ꝫ in reliqs.
D ¶ Nō. 4°: ꝙ vltra materiam generationis ⁊ agens: qꝛ foꝛ
matio nō fit ſubito requirit locus determinatus precipue
in aialibus aialificātibus vbi h̄ mā ſubtiliat actioni agen
tis. ⁊ h̄ locus eſt mr̄is que cōſeruat ſꝑma ⁊ gñonis mām.
E ¶ No. 5° ꝙ mā que dꝫ a ſeie in fetū trāſmutari debuit eſſe
mollis ⁊ digeſta ⁊ ꝑparata q̈ꝫto magis optime nature fuit
poſſibile cū iter act⁹ vegetatiue gñatio fit pfectioꝛ ⁊ finis.
F ¶ Nō 6°. ſanguinē mr̄is quātūcūq̈ꝫ bonū nō ex toto ꝓpoꝛ
tiōatū eē fetui nutriēdo cū fet⁹ fit valde hūidioꝛ ⁊ ſubtilio
ris ſbe q̈ꝫ mr̄. Et iō cū fet⁹ eo nutrit reſecant ex eo ſupflui/
tates groſſe ⁊ aq̄ſe q̄ nō poſſunt a fetu iꝑropriā ſubam cō/
uerti. Quinimo de mēſtruo ſanguie ad mr̄icē attracto ps
purioꝛ ⁊ melioꝛ ꝑ vmbilicū ad fetū trahit. ⁊ ps alia eā di/
mittit ⁊ nō trahit ad fetū tanq̈ꝫ inepta vt collr̄ h̄ in textu.
G ¶ Septio nō mēſtrua nālr̄ apta ad mr̄icē fluere ⁊ eā pel/
li nō multiplicari vtplūmū in muliere: niſi tpe q̄ eſt apta cō/
cipe ⁊ ſuū q̄tecūq̈ꝫ ꝑ ſꝑma gñaret: ⁊ genitalia ei⁹ ita iā ma/
gnificata ſūt vt ad ꝯceptū tenēdū: ⁊ fouendū ſint ſufficien
tia: ⁊ mamille iā adeo venerūt vt in tpe part⁹ lac ſufficiēs
pro fetu vel nato nutriēdo gñare poſſint vt ſumit ab Ari.
ꝑ° de gñone aialiū. ſm antiquā q̄ratiōeꝫ. cap. 16. cū dic̄. Et
manifeſtū eſt ꝙ mēſtruū eſt ſupfluitas. ⁊ iſta ſupfluitas eſt
cōueniēs ſꝑmati q̄ꝺ exit ex marib⁹ ⁊ ſignificatio ſup h̄ eſt
accn̄tia q̄ accidūt iſtis reb⁹: qm̄ in vno tpe icipit ſꝑma eſſe
in marib⁹ ⁊ mēſtruū i mlierib⁹. ⁊ lege tu. Et dixit nōn̄ vt
plūmū: qꝛ nō repugnat ꝑas venas mr̄ic dilatari ⁊ ſangui/
nē in corpe multiplicari abūdāt q̈ꝫ teſticli mlier ſufficiāt
ſꝑma digerē: aut eꝫ: ita tardi⁹ vnū hoꝝ dimitti q̈ꝫ reliquū.
H ¶ Nota 8°. ꝙ duob⁹ modis poſſum⁹ itelligē fetum ex ſan
guie gñari vel nutriri. Uno mō ꝙ ſanguis in ꝓpria foꝛa fit
imediatū ſubm trāſmutādi in fetū: aut imediate nutriēs fe

tū. Scđo mō. ꝙ aut ex ſanguine imediate gñet vel nutria
tur fetus aut ſaltē nō nutriat ex eo alio ꝙ nō fit ſcm̄ ex ſan
guine. ¶ His habitis ſit h̄ ꝑ° ꝯclō. poſſibile eſt mulierē cō ꝑma ꝯ.
cipere nullo exn̄te in eo ſupfluo ſanguie iq̄uāto vel in q̄li.
Probat. qꝛ poſſe eſt eā cōcipe poſtq̈ꝫ eſt cōplete mūdifica/
ta: ⁊ eſt ꝯe ex febre ꝯualeſcēs: vt docet expiētia: ſed in tali
bus cōplete mūdificatꝫ ⁊ ꝯe ꝯualeſcētib⁹ nilus eſt ſupflu⁹
ſanguis in quāto vel in q̄li. ḡ ⁊c̄. Maiorē docet q̄tidie ex/
periētia. Et minoꝛ pꝫ ꝑ h̄: ꝙ ſi in ea eēt ſanguis in q̄li pec/
cās nō eēt plene mūdificata. Et ſi eēt peccās i q̈ꝫto ſupfluo
nō eēt ꝯe ꝯualeſcēs: vt ꝯſtat ex 3° techni. illa ꝑte. Reſum/
ptiua ⁊c̄. vbi di. ꝙ ꝯualeſcētis ſanguis eſt bon⁹ ſꝫ pauc⁹.
¶ 2ᵃ ꝯ. vtplūmuꝫ gñatio fet⁹ ex ſupfluo eſt vtili nutrimenti 2ᵃ ꝯclo.
mr̄is. Pꝫ. qꝛ mr̄ mām gñonis ꝑbet vt nūc ſupponit ex mē
te Ariſt. ꝑ° ⁊ 2° de gñone aialiū ſm plūmū nō ꝑbet mām ſi/
bi neccīā. ḡ ſupfluā. Et h̄ voluit Gal. 14. đ vtilitate. loco ſu
pra allegato. Et Ari. ꝑ° de gñone. ꝙ mēſtruuꝫ datū mr̄e in
gñone eſt ſuperfluū. ¶ 3ᵃ ꝯclō eſt. ſuppoſito ꝙ ſcđe humi/ 3ᵃ ꝯclo.
ditates ſint alteri⁹ ſpēi a ſanguine n̄ oia mēbra nutriunt i/
mediate ex ſanguine menſtruo. Probat. qꝛ ſaltem oſſa et
mēbra dura nutriunt imediate ex ſecundis humiditatib⁹.
¶ Ex iſta ſequit. ꝙ impoſſibile eſt oia membra fetus ime
diate gñari ex ſanguine menſtruo. Nā ipoſſibile eſt oia ta
lia nutriri imediate ex hō ſanguie: ſed eadē ꝑciſe eſt mā ge
nerationis ⁊ nutritionis. ḡ ipoſſe eſt illa mēbra ex tali gñari
ſanguie imediate. ¶ Sequit ſcđo. ſuppoſito ꝙ ſꝑma mu/
lieris ſm ꝑtē corpolentam ſit mā imediata gñatōis mem
broꝝ ꝙ h̄ ſperma q̄ ad ꝑtē corpulētā eſt aliqd de ſcđis hu
miditatib⁹. Et iō ſꝑma eſt ſupfluitas vltimi alimēti ⁊ pro/
portiōabile. Se' de ſꝑmate viri. ſi ponat tanq̈ꝫ mā gñonis
⁊c̄. ¶ Quarta ꝯ. ipoſſibile eſt mēbra fetus humani nutri 4ᵃ ꝯclo.
ri vel gñari niſi mediate vel imediate nutriant vel gñent
ex ſanguie mr̄is. ꝯ pꝫ. qꝛ ipoſſe eſt talē fetū nutriri vel gña
ri niſi ex mā a mr̄e exhibita. Mr̄ aūt nullā aliā mām ꝑbē
pōt adhoc niſi ſanguinē aut ex ſanguine genitaꝫ: ergo ⁊c̄.
Maioꝛ ſumit. ꝑ° de gñatione aialium. Et minoꝛ. qꝛ mām
mr̄ non niſi per venas pōt ꝑbere per q̈s non tranſit mā nu
tricationis niſi ſanguis aut aliquid ex ſanguine genitum.
¶ Ex qbus pꝫ ad q̄ōnē rn̄ſio. dicendo ꝙ ad gñationem ⁊
nutricationē fet⁹ in vtero regrit ſanguis tāq̈ꝫ mēſtru⁹ mā
gñationis aut nutricationis fetus cū regratur ſan. apt⁹ ad
mr̄icis ꝯcauū currere. ex q̄ mediate vel imediate fetus ge
¶ Ad argu' ḡ ꝑncipalia. ad pri/ (neratur vel nutriat.
mū negat aſſumptū. Et ad ꝓbōnes. Ad ꝑmam ꝯcedo. ꝙ
puella pōt ipꝛegnari añ menſtruationē. i. anteq̈ꝫ mēſtrua
effundant. Ex hoc tamē nō ſe' ipaꝫ ipꝛegnari nllō exn̄te in
ea menſtruo apto trahi a ſꝑmate viri: licet nō eēt ita gene
rans membra ſi ad matricē ſine tractore fuiſſet expulſuꝫ.
¶ Nota tñ pro mā hui⁹ rōnis. ꝙ lꝫ puella añ mēſtruatio/
nē ſit iculpate ſana ⁊ hēat teſticulos fortes ⁊ calidos ⁊ ſit
apta in teſticulis ſꝑma aggregare ⁊ digerere. nō tñ eſt ad
gñonē ita apta ſicut poſtq̈ꝫ mēſtrua eā ꝓdierunt. Et cā ſu/
mit a Galeno in libello de anothomia mr̄icis. qꝛ opꝫ ſper
ma adherere mr̄ici: mō añ mēſtruationē mr̄icis ꝯcauum
eſt politū ⁊ terſum. ⁊ iō ſꝑma non adheret. Sꝫ poſtq̈ꝫ mu/
lier ſemel mēſtruata eſt ⁊ oia venaꝝ mr̄icis ſemel apta fue
rint remanet aſꝑitas q̄dā apta ad ſpermatꝫ adherētiā: vn̄
loco allegato ita dixit Gal. Añ enī q̈ꝫ ꝓdeāt menſtrua ne/
quaq̈ꝫ ꝯcipiet mulier: qm̄ ⁊ eius q̄ꝺ nutrit caret ſupfluo ⁊
firmationē nō hꝫ lenis. n. tūc eſt mr̄ix clauſis valis q̈re ef
fluit ſꝑma ⁊ nō applicat tunice eius. magis idoneuꝫ. n. eſt
ad applicationē id q̄ꝺ eſt aſperū: q̈ꝫ id q̄ꝺ eſt lene. ¶ Et cū
dr̄ ꝙ anno. 11. ipꝛegnat ⁊ pro tūc nō eſt mēſtruū. Dr̄ ꝙ il/
le q̄ tali mō ipꝛegnant iā hñt mēſtruū: vn̄ q̄nq̈ꝫ ꝓdeūt. 11.
anno cōpleto vt Haly. 9. theorice. Q. ḡ dicit Ariſto. 6. de
hiſtorijs. ⁊ ꝑmo de gñatione aialiū. intelligit vtplurimuꝫ
⁊ iō iueniunt raro q̄ tūc cōcipiunt. ¶ Ad ſcđam cōfirma/

tionē dr̄ q̄ in muliere cū integre mūdificata est: est tñ men/ struū mō sup̄ ocō q̄ nō oȝ eē sanguinē fedū: aut i q̄ito aut in q̄li peccātē. ℭ Ad 3ᵐ aūt nō vr̄ ꝯ imaginationē q̄ post/ q̄ mulieri dimiserūt egredi mēstrua ipa impregnaret cū stet vtutē fortē ipmaq̄ sanguinē bonuȝ mr̄is rape vt q̄tidie fit. Et ꝯstat ex ꝯmib⁹ suppositis: ꝑlimū tñ cōplo mr̄icis est cā ꝯcept⁹ ꝑuationis tali tpe. ℭ Ad 2ᵐ pri⁹ pȝ ex dcis: q̄ ipma quo ad corpulētā suā pte illud ꝑcipue qd̄ est futuꝝ mā ge neratōis idē cuȝ scōis humiditatib⁹ q̄ ex sanguie mēstruo ḡnant. ℭ Ad 3ᵐ dr̄ negādo maiorē: negat̄ etiaȝ q̄ h̄ dicat Aui. 21. tertij. loco allegato: lȝ dicat venā nō pulsatilē vm/ bilici ꝑ quā fetui defert̄ nutrimētum terminari ad epar ꝛ suum gibbū: sed ꝯcedēdū est ꝑ viā digōnis in epate fetus sangui nē attractū digeri nō integra digōne: nec ita q̄ formaȝ san guis acq̄rat: sed ita vt fiat fetui ꝯueniēs: ꝛ ibi aq̄sitas vri/ nalis seq̄strat̄: ꝛ q̄daȝ ptes grosse ꝑ intestina ꝑ meseraicas mādant̄ q̄ pellunt̄ post natiuitate ꝑ itestina. ℭ Et ꝑ h̄ pȝ ad ꝯfirmationē. ℭ Nā negat̄ nullā superfluitatē ꝑ itestina pelli nāꝯ nisi ꝑme digōnis supfluū etiā digōnis ꝓpe stōi puero rū q̄ flaticū est: ꝛ flata q̄dā a capite q̄nȝ fluūt ad stōm pue ri que pellunt̄ vomitu post natiuitatē: q̄n q̄ȝ nō qr vb⁹ ad ꝯcauū stōi trāsmittunt̄ aut chil⁹. Ex q̄ pȝ solō 3ᵉ ꝯfirmatōis. ℭ Ad q̄rtū negat̄. q̄ hoc sufficisset. nā stomach⁹ erat de/ bilis. ꝛ facile male mātē ꝯcurrissent ad fetū ipm ꝑimētes. ꝛ ēt stōus illo tpe debilis erat: ita q̄ talē rē digerere nō potuis set cū post ptū nō digerat nisi lac qd̄ est sanguis bis coct⁹. ℭ Ad 4ᵐ pri⁹ neget̄ secūdinā aut vmbilicū esse aial: sed ve ne ille ꝛ arterie sunt partes fetus abscindēda fm̄ q̄ sūt ext̄ suū corpus ꝑ natiuitatē tanq̄ȝ supflua. ℭ Ad 5ᵐ negat̄ con sequētia. Nā quāuis ḡra exēpli: mulier ꝑgnans in. 8. men se plus hēat menstrui supflui q̄ȝ illa que icipit menstruari nō ꝑgnās: tñ illud nō mittit̄ ad mr̄icē vt fetus nō ledat̄: ꝛ calor nāl̄is fetus ꝓhibet ne putrefiat. ℭ Mirandū est aūt de illius caloris vtute cū secūdinaȝ raro retineat ꝑ horam post exitū fetus qn ex eius putredine sequant̄ pessima ac/ cidētia. Et tamē si post ꝑmū partuȝ alius fetus remaneat nō inde sequunt̄ mala accītia: vt expiētia notat. est ēt talis ps in ptu vtilis vt faciat lubricare fetū. ℭ Ad 6ᵐ negat̄ cō seq̄ntia. lȝ illud ꝯn̄s sit ꝯtingēs. Si. n. fetus sit fortis ꝛ mr̄ parū hēat boni sanguis: ꝛ sit debilis vtutis ꝯtētiue mater macrescet ꝛ discolorabit̄ vbi matre forti existe fetu nō de/ bili: stat ꝯriū ꝯtingere: tamē mulieres quaꝝ fetus sunt for tes sunt cōiter q̄rū sanguis est bonus: ꝛ quarū vtus suffic̄ pro se ꝛ fetu nutrimētū bonū facere: ꝛ ecōtra: q̄rū fet⁹ sunt debiles. Nā vt dcm̄ est supra fetus nutrit̄ ex sanguie quo mulier abūdat. Ex quib⁹ pȝ ad septimū ꝛ vltimū rn̄sio.

ℭ Cumq̄ȝ infans parturitur sanguis quē ipsius epar generat huius sanguinis vices supplet: ꝛ generatur ex eo quod ab eo sanguie ḡnabat̄.

ℭ Cū supi⁹ docuerit nām nutricatiōis fet⁹ in vtero. Hic do/ cet ex q̄ nutriat̄ ext̄ vtez. dicēs q̄ cū ifans parturit̄: tūc san guis quē ḡnat epar eius supplet vices sanguis mr̄icis: ex q̄ quo in vtero nutriebat̄: q̄r est nutrimētū pueri: hic ꝯo san guis ḡnat̄ ex eo q̄ fuit genitū ex sanguine mr̄icis: q̄r ḡnat̄ ex lacte mr̄icis: qd̄ lac genitū fuit ex sanguie mēstruo ei⁹.

A ℭ Circa ptē nota q̄ an̄ tp̄s ptus nō inuit̄ nutriri infans ex sanguie genito in epe suo: sȝ ex sanguie mr̄is. Mihi tñ vr̄ q̄ nō repugnat fetum nutriri ex sanguie q̄ non sit genit⁹ in epate mr̄is. Puta si ꝑp necessitatē nutrimēti flā in epate fe tus vel venis ad sanguinē ꝯfusuȝ nutrientisȝ ꝑlimū nō ḡnat̄ sanguis in epate fetus in vtero: imo m..tern⁹ sanguis mo/ dificat̄: ꝛ dearticulat̄ in eo vt fetus ꝯueniēs nutrimentu ꝛ.

B ℭ Nō. 2ᵒ tpe ꝑgnanōis sanguinē mēstruū q̄ nō ꝯuenit nu/ trimento fetus retineri. ꝛ fm̄ partem conuerti in lac etiaȝ ante partum cum ad mamillas transmittitur vt puer post natiuitatem paratum habeat nutrimentum.

ℭ Utrum nutrimentum pueri post natiuitatem debeat di/ geri digestione secunda. Q. ō. xiij.

Sed circa hoc sunt aliq̄ dubitatiōes. Prio eniȝ nō vr̄ q̄ nutrimētū pueri post natiuitatem oȝ digeri digōne scōa. Primo. n. sanguis menstru⁹ dū fet⁹ erat in mr̄ice nō indigebat scōa digōne in fetu: sed nutrimentum pueri est idē sanguis magis digest⁹: ḡ nō indiget vt pl̄ib⁹ digōnib⁹ digerat̄. Maior pȝ supius. Et minor pȝ: q̄r nutri mētū fet⁹ est lac qd̄ est magis digestū sanguie mēstruo ex q̄ ḡnat̄ ꝛ magis digestū sanguie bono mr̄is. Q̄ aūt est ma/ gis digestū pȝ: q̄r ex sanguie ꝑ digōnē est genituȝ. Et iō di/ xit Mesue ca. de ꝑtisi. q̄ lac est sanguis bis coct⁹. ꝛ Aui. 2. can̄. cap. de lacte. ꝛ lac qdē est ꝓpinque digōnis cui sup/ venit digō q̄dā alia. ꝛ Ari. 4. de ḡnone aialiū. cap. penul. Lac. n. est sanguis decoct⁹ nō corrupt⁹. ℭ Preterea digō fm̄ medicos est cōuersio i eēntiā ꝛ cōplōnē q̄ ꝯuersiōi nu trimēti i effcū est cōpetēs: vt p̄ꝫ p̄ꝫ. Si ḡ digōne alia digerit̄ sanguis cū i lac ꝯuertit̄. se⁹ q̄ magis est ꝑatus ꝯuersiōi nutri mēti in effcū lac q̄ȝ sanguis. ꝛ ꝑ ꝯn̄s paucioib⁹ digōnib⁹ ad h̄ indiget. ꝯn̄s aūt fm̄ h̄ in puero ꝯuertat̄ in sanguinē.

ℭ Utrū aliqua humiditas lac existat. Q. ō. xiiij.

Secūda difficultas cui⁹ modi humiditas est lac. Q̄ enim sit hu mor pȝ ex diffōne humoris. Q̄ nō sit ꝑm⁹ ꝯstat. Q̄ nō sit scōs. pȝ q̄r nimi⁹ appropinq̄t nāe mēbri q̄ȝ sanguis. Pȝ 2ᵒ q̄r nec ros nec cābiū nec ꝑ hūiditas sanguinea nec gluten.

ℭ Utrū lac solū ex menstruo generet̄. Q. ō. xv.

Tertia difficultas. q̄r si puer ex lacte oȝ nu triri nō videt̄: q̄ lac so/ lū ex illo mēstruo sanguie q̄ nutriebat̄ puer in vtero ḡnet̄. Primo: q̄r si ita esset tunc puer nō egrederet̄ vterū tpe par tus nālis: ꝑp nutrimēti paucitatē. Quia ex q̄ sanguis hic sufficit in lac cōuerti ꝛ inde fet⁹ ꝯtīr nutriri. ꝛ sufficit ḡ mul tomagis intra vterum sufficiebat nutriri. Cōsequēs tñ est falsum. ꝛ cōtra Aui. 21. tertij cap. 1. circa finē nā dicit. Par tus autē nō fit nisi cum fetui nō sufficit qd̄ ennitit secūdina ex sanguine. ꝛ cōtra Arist. q̄rto de ḡnone aialium. penulti mo capi. cū dixit. Q̄m q̄n non poterit cibus concepti esse per vmbilicum ꝓpter magnitudinē: tūc preparatur lac. ℭ 2ᵒ q̄r lac ḡnat̄ ex sanguie optio mr̄is. mēstruū āt nō ē sā guis optim⁹: ḡ ꝛc̄. Minor clara ē. Maior ē Auic. loᵒ supi⁹ all'ato cū dic̄. Q̄ ex sāguie malo expoliato ab oī m..litia.

ℭ Utrum lac conuenientius generetur in vltimis mensib⁹ q̄ȝ in primis. Q. ō. xvj.

Quarta dubitatio. si lac ḡnat̄ ex sanguine mēstruo retēto: tūc ma/ gis dēret ḡnari in p̄ʳ mēsib⁹ ꝑgnatōis q̄ȝ vltis. Cē seq̄ns ꝯ expiētiā ꝛ ꝯ Ari. 4. de ḡnone. ca. all'ato. Conseq̄ntia tñ tȝ: q̄r tūc oȝ lac magis ḡnari q̄n magis abūdat sanguis men/ strui supfluitas: sȝ h̄ est magis in p̄ʳ mensib⁹: ḡ ꝛc̄. Maior pȝ: q̄r h̄ est ei⁹ mā. 2ᵒ ex Ari. cap. stati all'ato. cū ꝯ dixit. Erit supfluitas maior. s. mēstruorū: q̄m illud qd̄ ꝯsumit̄ ex eis erit minus q̄ȝ qd̄ ꝯsumet̄ ante. Et ꝑp h̄ erit lac dulci⁹: q̄m nō aufert̄ ab eo ps bone digōnis. Minor aūt pȝ ex h̄. ꝑ q̄ in ꝑmis mēsib⁹ fetus est minor. sc̄⁹ h̄ habetur ex Gal. 5. affoꝛ. cōmen. 29. Mulier i vtero habēs flobothomata ꝛ c̄.

ℭ Utꝝ nā bn̄ providerit ifanti de ei⁹ nutrimēto. Q. ō. xvij.

Quinta dubitatio: q̄r nā vr̄ male ꝓuidisse de infantis nutrimēto: q̄m lac est eis icōueniēs nutrimētū. ℭ Prio q̄r nutrimentum qd̄ no cet flaticis: nocet pueris cū in eis dn̄et̄ flā: sȝ lac nocet fla/ ticis: vt sumit̄ ex Aui. 2. can̄. cap. de lacte dicēte. Et ꝑp de/ clinationē suā ad frigus lac nocet flaticis: q̄m castras coꝝ si ꝯuertit ipm ad sāguinē sic oȝ. ℭ 2ᵒ ꝑ h̄ q̄ magis ꝯfert ꝯsi stentib⁹ q̄ȝ adulescētib⁹: ḡ magis adulescētib⁹ q̄ȝ ifantib⁹. Tenet ꝯn̄a: q̄r sit̄s vr̄ vtrobiq̄ȝ cā. ꝛ assumptū est Aui. lo co all'ato. dicētis. Et est magis ꝯueniēs ꝯsistētib⁹ q̄ȝ adu/

lescentibus. ¶ Tertio: q lac nocet debilia hñtibus capi ta. pueri aût hñt capita debilia τ superfluitatū susceptiua.
¶ Ad hec ergo dubiũ rñdet. τ pmo ad pmũ negat conse quentia. Et causa est: q puer natus opꝫ q recipiat ab ex tra nutrimētũ digerendū digōne pᵃ. τ per q̄ñs et scđa. Et cócedit q. a. est nutrimētū Socratis magis digestum q̄ꝫ b. vel saltē p digōnē genitū ex. b. est ppinquius nãe mem/ broꝝ eiusdē q̄ꝫ. a. τ paucioribᵒ transmutatiõibus indiget.
¶ Dubiũ tamē est vtrū lac sit magis digestum q̄ꝫ sanguis optimus: puto. n. q nõ: nec vꝫ h argumētū per digōnē ex sanguine summe digesto generat: ergo est magis digestū.
¶ Et ad q̄ñr. dr q p digōnē sanguis cuꝫ in lac ɔuertit fit aptior nutrire pueꝫ: eo mõ q̄ dꝫ eē eiᵒ nutriᵐ q̄ꝫ sanguis.
¶ Ad scđam difficultatē pꝫ ex dcis supra ca. de bꝫorib.
¶ Ad 3ᵃᵐ dr negãdo q̄ñaꝫ. τ causa est: q vt dcm est supra nõ totus sanguis mēstruus qui multiplicat in muliere est opus vt fit fetus nutrimētū: sed pua ps eiᵒ in vteroꝫ: totᵒ sanguis mēstruᵒ in lac ɔuertit. τ fit nutriᵐᵘᵐ fetus cū est ex vteꝫ. Itē nõ totᵒ sanguis mēstruᵒ q tūc multiplicat suffic trãsire p secūdinā ad fetū cū pp multū mēstruū refunat: vene sūt mltū oppilate. τ iõ regurgitat a mrice ad mãmil las. ¶ Ad q̄ñrᵐ negat: q mēstruū nõ est sanguis optimᵒ in q̄li. Et h mõ vult Serap. q ē expoliat ab oi malitia. s. q̄titatiua sanguis ex quo fit lac: sed de h habitū est sup.
¶ Ad quartam dubitationem negatur consequētia. τ di citur q cū sanguinis mēstrui supfluitas est paucat: tūc me lius põt digeri τ in lac ɔuerti. ad Arist. vi. de caplm bene.
¶ Ad 5ᵘᵐ dr nãm optie puidisse lac. n. optimū est isantibᵒ nutriᵐᵘᵐ: q est boni nutriᵗⁱ: τ multi τ boni chimi τ facilis digōnis τ pportiõale nãe mēbroꝝ. Vñ Avi. 2. cañ. ca. al/ legato. Qñ q̄ñat ei calor bona reducit ipm ad nãm san guis eq̄lē velocit. ¶ Ad argᵐ q̄ cū dr q noces flaticis. τc dic q ꝫ pueros h itelligimus ꝑtos nõ flaticos: nec pueri sūt fridi: sed ꝑti in calore. ¶ Ad scđm dr: q ibi p cōsistē tes intelligit in fine ɔsistētie q pp grauitatē humoꝝ minᵒ mouent: τ iõ minᵒ rõe sue caliraꝫ acute corrūpit in eis τ rõne caliditatis pbibet citã exiccationem qđ nõ est ita in adulescētibus oino. Et ideo negat argumentū τ similitudo. Sed tu in causa cōsidera: q̄re magis consistentibus confe rat q adulescentibus. ¶ Ad tertium dr q pueri debilia non habent capita q̄tum ad nãles virtutes: imo fortia.

¶ Et caro q̄dē ex sanguine gñat spisso quē cali ditas τ siccitas coagulant: adeps vero ex eius aquositate τ vnctuositate generat quã frigidi tas coagulat. ideoq ipsam caliditas resoluit.

¶ Hic ponit dñaꝫ iter carnē τ adipē quo ad causas gñatio nis dr. q caro gñat ex sanguine spisso quem coagulat cali ditas τ siccitas. Sed adeps ex sanguis aq̄itate τ vnctuo sitate gñat quā coagulat frigus. τ iõ calor ipam eliquat.

C ¶ Nõ m̄ p̄ l pte q. s. caro gñat ex sanguie spisso reᵘ sangui nis ex q̄ gñat adeps. Nõ aût opꝫ q gñet ex sanguie spisso q sanguie terrestri τ melico vt sanguis nutritiuᵒ melico

D ¶ Nota 2ᵒ q nõ dicim adipē gñari ex aq̄itate mēbra. sanguis tali q̄lis cū vrina vel sudore emittit: illa. n. aquosi tas nõ nutrit vt supra dictum est. Sed intelligimus eā ge nerari ex sanguinis parte subtili τ ad aquitatē declini.

¶ Utrū caro gñet a frigido. Qō. xviij.

Circa tamen hūc locū sūt due dubitatões. Pria. q nõ vi h assignari cã ɔueniēs effi ciēs carnis. Nã caro eliquat a calõ sicco vt cōstat in assa tiõe τ distillatiõe: g coagulat a frido. ¶ Scđo oīum car nis signat oñiꝫ hũiditat vt pꝫ τ cōplonū. τ scđo techni. ergo saltem nõ a sicco coagulat. ¶ Tertio hoc est expsse ꝫ Arist. scđo de gñatione aialiū. caplo decimoquarto. fm modum diuisionis Albertι. Dixit. n. Arist. sustentatio au tem carnis est ex frigore. τ propter hoc dissoluit ab igne.

¶ Utrū adeps coagulet a frigore. Qō. xix.

Secūda dubitatio est de adipe: q nõ vi vi coagulari a frigore. Si eni ita eēt nõ oꝫ inueniri circa mēbra calidissima illis ad herēs cū ibi frigus coagulãs nõ videat. Cõsequens fñ est fsm. cū videat multa adherēs cordi. Preterea cū spma sit applicatū parti grosse ɔuertēdo in carnē τ pti subtili ɔuer tēdo in adipē: nõ vr q̄uo vnū coagulat frigore τ aᵒ calore.
¶ Ad pᵐ dr qdā q caro coagulat calore: sed qdā pingue do τ qdā humiditates carni cōmixte coagulant a frido τ h est qđ elliquat ex carne ad ignē. Caro aût ipsa nõ eliqt a calore: sed forte dissoluit aut cōburit. Et lꝫ carnis coagula tio fit a calõ sicco: nõ tollit tñ qn abūdant significet humi ditati oīum reᵘ corpoꝝ in qbᵒ nõ abundat Aris. aût loco allato loqt de illo vnctuoso carni cōmixto qđ dcm est iaꝫ coagulari a frido τ calõ elliq̄ri. ¶ Cōtra hec rñsio vr inne re q illud qđ est h caro non coagulat a frido nec eliqt a calõ cū ab ipso coagulet. ¶ Cōtra hanc rñsionē arguit τ h. q caro put a pinguedine distiguit eliquat a calõ. Et ar guit ex Gal. scđa afforismoꝝ cōmēto illiᵒ afforismi. Sana hñtes corpa. vbi in fine dicit q meᵘˢ laxatiuo cū nõ inuenit humorē sibi appropiatū aut asiñitatē aut colerã Atrã se ad sanguinē τ carnē idē trahet: τ h nõ nisi eliqū q eliquat caro τ sumit ex Avic. scđa q̄rti. caplo de signis sumpg ab egestiõe. cū dixit. Fluxus vētris sup quē est vnctuositas nõ ab acceptiõe rei vnctuose significat liq̄factionē mēbroꝝ radicaliū. g radicalia mēbra pñt eliq̄ri. constat aût q nõ a frigido. g a calõ. τ tñ hec sunt minus eliquabilia q̄ꝫ caro: τ sunt etiã coagulata a calido vt Ari. loco pallegato. vult ossa coagulari a calido assante. τ ita paniculos τ neruos.
¶ Et sumit etiã ab Avic. pma q̄rti. capitulo de ethica: q ab ea liquefiūt cartilagies que sūt a calore assante vt ossa.
¶ Et plaᵐ sumit de liq̄factiõe carnis p pinguedinē τ adia pē dissicre. 16. tertij. de signis fluxᵘ ventris. cū dic. Et q est ex liq̄factiõe adipis est virulētus grossus sic in vlceribᵒ cū pinguedine τ colore diuerso. deiñ sit ei eēntia adipis absq diuersitate in subã sua neq in eēntia sua. Et sic est olspõ li quefactiõis carnis rubecmisi q pusr pinguedine τ est po stremū eius coloris feculēti. Et q hec liq̄factio fiat a calo re sumit ab Avi. eadē. 16. tertij. c. de cura fluxᵘ colliq̄tiui.
¶ Albertᵘ magnᵘ 2ᵒ de gñone aialiꝫ. sup loco alfaro nõ dixit exponēdo Aristo. q carnis coagulatio fit a frigid doise q terminatio carn a est per fridus cōplonalē: nõ p fridū absolute. Nã cū fridū sit q̄litas mortificatiua nõ inte: nit absolute fridū viuēs. Et signū est huius q calore sicco agēte i carnē vr solui aliq̄ gñe solonis. Et sic Albertᵘ nec ex illo textu vult q absolute caro coagulat a frido. nec q pprie eliquat a calõ. Nam fm pprium modū accipiēdi eli quationē τ coagulationē putandū est carnē ppie ocꝫ nec eē coagulabilē nec eliquabilē. si bñ examinet ea que ab Arist. 4. metheauroꝝ. dnr: Et iõ Arist. in textu veteris trãslationis nõ dicit q caro coagulat a frido sed dixit. Su stentatio autēꝫ carnis est ex frigore. τ pp hoc dissoluit ab igne. Si aût sumat large coagulatio vt Avi. sumit h p of factiõe terminati p resolonē humidi supflui τ cōprehēsiõe remanētis in sicco terreo ex interminato. Constat q coa gulatio carnis fit ex calido sicco τ ex frigore complexiõa li. Sed coagulatio pinguedinis est a frigido absolute: nec ego volo ista pro nūc clarius dicere. ¶ Ex qbᵒ rñsio pꝫ. τ. cōcordia doctoꝝ τ Ari. nē huic modo coagulatiõis a ca lido nõ repugnat eliquatio. Hec aût mãm de coagulatiõe τ liquefactiõe hodie parū cognitã reseruabo ad locū vbi loq̄mur de spmate: vtrꝫ sit a frido coagulabile vel liq̄bile.
¶ Ad 2ᵘᵐ dr q adeps coagulat a frigore. Nec vꝫ argumē tum. adeps coagulat cū pñtia multi caloris actualis sup temperamētū. ergo non coagulatur a frigido. Nã conce do q. a. est tūc coagulatū τ coagulat magꝫ. a. frido actua

li ꝛ est calm actuali caliditate in quarto gradu: qꝛ combu renti: vt cõstat in plũbo liquefacto statim post coagulatio/ nẽ. Nõ vz ergo argumentũ. Coagulatur circa ꝑncipalia ꝛ cor. ergo nõ est a frido. Ex qbꝰ pꝫ qũo sperma duaꝝ diuer sarũ mãerũ: vnã coagulat per frigus: aliã per calorẽ.

De mẽ ꝛgñatio nis mẽ brorum spmati coꝝ vid̃ z Gal. ꝑ tegni. cõ mẽ. 19. ꝛ 2. cõ. 6.

¶ Mẽbra aũt q̃ ex spmate sũt creata cũ solõnez cõtinuitatis patiunt certa cõtinuitate nõ restau rant nisi pauca ex eis ꝛ in paucis habitudinibꝰ ꝛ in etate pueritie sicut ossa ꝛ rami venaꝝ parui nõ eni magni neqꝫ arteriarũ. Cũ. n. aliq̃ eorum pars seiungitur nihil loco eius nascitur.

¶ Nũc Aui. ponit dĩiaz inter mẽbra spermatica ꝛ carnifor mia. Et duo facit. ꝑ hoc. scdõ remouet vnũ dubiũ ibi scda. (Et illud qdẽ.) Dicit ꝑ ꝙ mẽbra q̃ sunt genita ex spermate cũ patiunt solonẽ cõtinuitatis nõ restaurant certa cõtinui tate: nisi ex paucis eis ꝛ in paucis habitudinibꝰ ꝛ in etate pueritie: sicut ossa ꝛ rami: parui venaꝝ: qꝛ magni rami ve narũ nõ restaurant: nec magni rami arteriaꝝ: sed cuz aliq̃ ps earũ separat totalis a corpe. s. notabilis nihil loco eius nascit: ꝛ ista sunt sicut ossa: ꝛ nerui. Sꝫ illa q̃ sunt creata ex sanguine renascunt post deperditionẽ suã ꝛ cõtinuant per talẽ subam q̃lis sunt ipsa sicut caro. ¶ No. ꝑmo in duobꝰ poni dĩiam inter mẽbra dicta: vnum est de recõtinuatione post solonẽ solonis q̃ alꝰ vocat vnio. scdm est renasci post talẽ ptis notabilis separationẽ. Nã hec duo in notabili q̃nti tate ꝛ in oi etate inueniunt in carne: sꝫ in mẽbris spmaticis nõ inueniunt nisi raro ꝛ in paucis hitudinibꝰ ꝛ in pua sepa ratione ꝛ in etate pueritie. ¶ No. scdo. per certã cõtinuita tẽ Aui. itelligere ꝯtinuitatẽ verã per adherentiã ptiũ cõsili um specifice denoiatarũ in gñe mẽbroꝝ absqꝫ intermedio alteriꝰ rõnis sicut carnis cũ carne: ꝛ vene cũ vena: sine alte rius corpis medio. Et hãc vocat Gal. cõtinuitatẽ ꝑme in tentionis. Aut qꝛ hãc ꝑ nã intẽdit ꝙ appꝫ in nõ hñtibꝰ pre ternale nocumẽtuz. aut qꝛ h̃ nomẽ cõtinuitatis ſm magis ꝓpriã intẽtionẽ dꝛ de illa. ¶ No. 3°. ꝙ lꝫ hic mẽbra nõ cõ tinuent mõ dicto. tñ fit cõtinuitas scde intẽtiõis q̃ est colli gatio ptiũ diuersarũ per aliqd ambobꝰ circũpositũ qd vnã ptẽ ꝓhibet ab alia ampliꝰ separari. ꝛ hec res ligãs h̃ mõ ossa vocat grece porꝰ sarcoides. i. callositas carnosa: ara bice aũt dr orosbot. ¶ No. q̃rto. ꝙ cũ dr ꝙ nihil taliũ par tiũ regñet. Hoc est falsum absolute loq̃ndo. Nã qñ in me dio coxe aut cruris frustũ ossis extrahit totũ in ꝓfundo nõ gñat in medio ptiũ remanẽtiũ rẽ durã nõ quãtũ est os que vocat orosbot ꝛ hoc notat expientia. sꝫ nihil gñat supple eiusdẽ denoiationis specifice in gñe mẽbroꝝ. ¶ No. q̃nto vt sumit tertio tegni. ꝙ q̃nqꝫ in pueris restaurant ꝛ vniun tur vera vnione. ꝛ ſm pmã intentionẽ. ꝛ iteꝝ rami: parui venaꝝ restaurant ꝛ remotis eis aliqñ loco eoꝝ regñant. Hoc tñ nõ accidit nisi qñ puer ille est fortis virtutis nutriti ue ꝛ digestiue qd maxime est in calido ꝛ humido nõ pluri mũ a tẽperamẽto recedente. ꝛ hoc notat experiẽtia: in car nosis autẽ mẽbris fit manifesta restauratio.

¶ Utrũ sit aliq̃ causa ꝓpter quã fiat restauratio in vna eta te: ꝛ non in alia. Questio. xx.

Sed difficultas nõ parua est in assignãda ista rũ cã. Dẽs tñ in hoc cõueniũt ꝙ difficultas restaurationis q̃nqꝫ est pp nãles mẽbri dispo sitiones viuẽdi. sicut sunt durities. mollities siccitas. caloris paucitas. ṽtutis debilitas. Q̃nqꝫ aũt est ꝓpter aliqd acci dẽs nãle cõiunctũ cũ mẽbro sicut motus qui cõiungit pul moni ꝛ trãsitus rei aeris q cõiungit vijs vrine: aut separa tio ꝛ elõgatio partiũ sicut in neruo accidit transuersalit in ciso. aut res intus vt melãcolicus. aut defectus bone mãe. vel mala cõplo mẽbro acq̃sita: ex quo pꝫ gradus esse diffi cultatũ harũ restaurationũ diuersos cũ merito nãhũ dispo sitionũ os difficillime restaurat merito accñtaliũ caro cor dis ꝛ magne arterie ꝛ magni nerui difficiliꝰ osse restauran tur. Ponere aũt nũc istos gradꝰ longũ esset nimis cũ certi tudine. sꝫ in cã ipossibilitatis restaurationis in etate ꝑuecta ꝛ ꝑcipue regñationis ptis deficiẽtis inueniunt diuersi modi dicẽdi. ¶ Cõciliator. n. dĩia tertia annexo q̃rto ponit cãs. ¶ Pria. defectꝰ mãe agẽtis q̃ est informatiua. Na mẽbroꝝ regñatio fit ab informatiua ṽtute. Ista aũt abscedit formato fetu. aut si qd eiꝰ trãsmittit ad corꝰ ferꝰ mõ infra dicẽdo illud est debile. ¶ Scda est defectꝰ mãe appropriate q̃ est sperma. ¶ Tertia est ṽtutis restauratiue debilitas cãta in mẽbro pp solonẽ cõtinuitatis. ¶ Quarta est durities mẽ bri: vñ nutrimẽtũ multa indiget trãsmutatiõe añq̃ȝ in mẽ bri subaz ꝯuertat: ꝛ eedẽ et pñt dici cãs ipossibilitatis ꝯtinua tiõis cũ et glutinis p qd mẽbroꝝ existit ꝯtinuitas pñ fit ex spmate. Sꝫ qꝛ infantibꝰ ꝛ pueris ṽtus restauratiua est for tis ꝛ aliqd ṽtutis iformatiue relictũ ẽ ex spmate. q̃dã et pa spmatice mãe reseruata est latitãs in mẽbris. ꝛ mẽbra ista nõ sunt mltũ dura. iõ q̃nqꝫ puo existẽte defectu restaurant. Remanẽtia aũt iformatiue ṽtutis innuit Aui. 21. tertij. ca. 2. cũ dicit. Et formatiua qdẽ appropiata est recõtinuatiua ad creatorẽ vt sit ꝑparatus nõ cessans cõprehẽdere cũ augmẽ to fetus q̃ nõ cõprehendit. Et h̃ est de secretis dei h̃ Auic. ¶ Mihi tñ vr graue ꝙ ps spmatis remaneat tãto tpe nõ ꝑmutata. Uidi tñ plures pueros natos: ꝛ vsqꝫ ad triẽniuz stantes cã defectu ossis capitis cruris ꝛ ossis qd vocatur canilia pedis ita vt sup pedes erigi nõ possent imo laterali ter plicarent: ꝛ tñ a nã cõpleri ita vt post rectissime incide rẽt. Qd puto ex vigore iformatiue derelicto ꝛ superfluo nu trimẽti ossis qd adhuc multũ appropinq̃t nãe spmatis ex quo fit gñatio vt parũpost dicã. Sꝫ in carnosis mẽbris fit restauratio ꝛ vnio ṽaꝫ ꝓpterea ꝙ sunt fortis ṽtutis restau ratiue ꝛ nõ multũ sunt debilitata ex solone cõtinuitatis ꝛ paruam opꝫ fieri trãsmutationẽ sanguinis in eorũ regña tione. ꝛ mã parata est in promptu puto sanguinis. ¶ Alij dicũt ꝙ spermatica mẽbra generant ex spmate in quo fun data est aia. ꝛ nõ pñt hec spermatica sustentari sine parte aliqua spermatis a ꝑncipio generationis contracti. ꝛ ideo cum deperduntur: qꝛ ibi nõ est antiqua mã super quã su stentatur non põt fieri regeneratio. In carne autem est cõ trarium. sed hic modus nõ põt saluare quomõ parui rami venarũ ꝛ neruoꝝ restaurant in pueritia. Et iõ magis pla cet mihi: modus supra positus dummodo non ex toto ne gemus virtutem informatiuam remanere in pueris: nec ne gamꝰ mãm ꝓportionatã gñõm mẽbroꝝ radicaliũ inueniri in corpe cũ sit eadẽ mã gñõnis ꝛ nutritiõis. sꝫ dicat vt in fi ne limitaui. ¶ Utruz aũt cerebꝝ epar ꝛ silia mẽbra cũ ps defecerit possit solidari: aut nõ: aut regñari: ꝛ et puto ꝙ sic. Nã d̃ cerebro testor vidisse q̃ntitatẽ nucis exiuisse: ꝛ postea iteꝝ repletũ eẽ locũ suba medullari vt supra effunderet ex tra craneũ: ꝛ tãdẽ multotiens tali pte remota per caustica infirmũ euasisse. ¶ In sũma ergo spmatica soluta: aut ſm ptẽ ablata nõ vniunt ꝛ ꝯtinuant certa ꝯtinuitate: nec et re gñant nisi pauca ꝛ pua ꝛ in etate pueritie. Et cã est: qꝛ hec mẽbra debile hñt imutatiuã ṽtutẽ: iõ nutrimẽtũ in suã sili tudinẽ nõ pñt plene ꝯuertere. nisi sit cõprehẽsuz in coꝝ po ris. ꝛ vbi sit in poris superficialibꝰ precipue in pte diuisa ꝛ soluta ꝑternaliter q̃ pp h̃ debilitata est nõ plene assimilat sed in rẽ callosam nutritiua vel imutatiua ossis tale nutri mentũ cõuertit. Accedit ad huiꝰ cãm multa transmutatio sanguinis reqsita ad coꝝ regñationẽ. In qbusdaz aũt im perfectis aialibꝰ vt cãcro ꝛ lacerta: qꝛ q̃si ex sili mã totum nutrit: ꝛ ṽtus informatiua remãsit in eis fortis: ne cito de ficerẽt: cõtingit ꝙ fiat taliũ ptiũ regñatio cũ sit facilis. non ita aũt cõtingit in aialibꝰ perfectis. ¶ Et si querat vtrum humor albugineus possit restaurari post euacuationẽ vel multã eius effusionẽ. Gal. vr cõcedere ꝙ sic. nam vult q̃r to de accñti caplo scdo. ꝙ paruitas pupille cõtingens ex paucitate vel defectu hũoris albuginei põt curari sed cuz

De cãis ipossibilitatis regñationis i mẽbus spmaticis.

Uide ad materiã Hipo. ꝛ Ga. 5. af fo. 18.

A

difficultate. ſȝ illū hūorē nō voco ſpermaticum mēbrum.
❡ Nota tñ ex Gal. non hri ꝙ vbi effundat dictus humor poſſit regñari. ſed pōt aliqualiter ex illo dicto ſuaderi.

❡ Et hec qdē ſunt ſicut oſſa ⁊ nerui. Illa vero q̄ ex ſanguie ſūt creata renaſcūt poſt pditōeȝ ſuā: ⁊ ꝯtinuant tali ſubā q̄lis ſunt ipſa caro: ⁊ illud qdē qđ eſt creatū ex ſanguie in quo ṽtus exiſtit ſpmatis dū nōdū inter ipm ⁊ ſpma tp̄s intercesſit niſi parū: illud mēbꝝ qñ tollit iterꝝ naſci pōt ſicut dētes in etate pueritie. Cū aūt ſanguis ad aliā ꝯuerſus fuerit cōpl͡onē nō iteruȝ renaſcet.

De dētib⁹ vide. a Gal. 5. miamir. c. 4. ⁊ . 12 de vti. par. c. 8. ⁊ . 16. eius dē. c. 3. ⁊ a Tru. 3 tegni cō mē. 19.

❡ Nūc remouet dubiū qđ poſſet oriri. Et ē vꝫ ſit aliqđ mēbrū ꝑter carne ⁊ adipē qđ cuȝ tollit poſſit oriri. Gal. r̄ndit ꝙ ſicut qꝫ aliq̄ membra ſunt q̄ gñantur ex ſanguie in quo eſt virtus ſpermatis adhuc: ⁊ iđ qñ tolluntur: nō multo interueniente tēpore inter ablatione eoꝝ ⁊ ſpermat ex quo genitus fuit hō renaſci poſſunt ſicut dentes in etate pueritie: ſed qñ ſanguis iđ eſt conuerſus ad aliam cōplexionem q̄ȝ fuerit in etate pueritie non renaſcuntur.

B ❡ Ubi no. ꝙ Aui. innuit mēbroꝝ q̄dā gñari ex ſpmate: q̄dā ex ſanguine abſolute: ⁊ illoꝝ q̄dā gñant ex ſanguine in quo adhuc aliq̄ ṽtus exiſtit ſpmatis. Quedaȝ ex ſanguine nō ita mãni ſpmatis hñte gñant. pma notabilr remota nō regenerant. ſcđa regenerant poſt eoꝝ ſeparationem. ſed in tp̄e in quo ſanguis nō multū a nā ſpermatis receſſit. tertio loco poſita regenerant in omni etate.

❡ Utꝝ dētes ſint ex ſanguie: i q̄ ṽt⁹ ſpmatis exiſtit. Qō. xxi.

Sed hec dicta circūſtāt multa dubia. ❡ Pri^m qꝛ nō vꝫ ꝙ dētes ſint ex ſanguie in quo ṽtus exiſtit ſpmatis. Nā ſanguis q fit in corpe in etate in q̄ ſperma pōt in eo mltiplicari ē magis vicin⁹ nãe ſpmatis q̄ȝ ſanguis genit⁹ in etate in q̄ ſpma gñari nō pōt: ſȝ dētes plm gñant in etate ipotēte ad ſpmatis gnōnē: vt cōſtat: ḡ gñat ex ſanguine multū diſtāte ex ſpmatis nā ⁊ in quo nō dȝ eſſe ṽtus ſpmatis. ❡ P. virtus ſpmatis q̄ dȝ eſſe in ſanguine ex quo dentes gñant: aut eſt ṽtus actiua: ⁊ h̄ nō: qꝛ ſanguis ē mã dentiū nō agēs: vel paſſiua ⁊ tūc ille ſanguis plus pticipabat nā ſpmatis q facili⁹ in ſpma ē trāſmutabilis: cōſtat autē ꝙ hic eſt ſanguis iuuētutis cal's ⁊ hūs ⁊ ex quo videmus ſpma plimū gñari aut saltē ſanguis adoleſcentie: cū ḡ dentes plurimū tunc nō ꝓducant nō videt ꝙ generant ex ſanguine in quo exiſtit virtus ſpermatis.

❡ Utrū a nutritiua dentes gñent. Qō. xxij.

Scđm dubiū: ex q̄ ṽtute dētes gñant ⁊ nō vꝫ ꝙ a nutritiua: qꝛ nutritiue eſt nutrimētum aſſimilare: nūc aūt in gñatione dentiū nutrimētū nō aſſimilat. ❡ Preterea nutritiue nō eſt noua mēbra formare ex toto: dentes autē ex toto generantur de nouo.

❡ Utrū dētes poſt euulſionē regñari poſſint. Qō. xxiij.

Tertiū dubiū: qꝛ nō vꝫ ꝙ dētes poſſint p⁹ euulſionez regñari. Nā difficili⁹ ē mēbꝝ totalr ablatū regñare q̄ȝ ptē ⁊ eius ſolutionē ꝯtinuare. Sȝ po dētis fracti nō reſtaurat: ⁊ ſilr diuiſo ſibi cōtingens nō ꝯſolidat. ḡ ⁊c̄.

❡ Utꝝ nerui ⁊ vene i nōbili q̄ȝtitate regñari poſſint. q. xxiiij.

Quartū dubiū: qꝛ vꝫ ꝙ saltē nerui ⁊ vene i nōbili q̄ȝtitate poſſint regñari. Nam plus diſtat a nā ſanguis dēs q̄ȝ tunica vene vl' ligamētū vl' neru⁹. nec forti or ē ṽtus reſtauratiua dētiū q̄ȝ dictoꝝ mēbroꝝ: ḡ cū dētes poſſint reſtaurari ſeq̄t ꝙ p̄dicta mēbra poſſūt reſtaurari.

❡ Utꝝ in ſenectute nroꝝ oſſiū maiorario fieri dēat. qō. xxv.

Quintū dubiū: qꝛ vꝫ ꝙ in ſenectute dētet fieri oſſiuȝ nroꝝ maiorario: qꝛ nō min⁹ ſūt duri dētes i etate ſenectutis q̄ȝ oſſa ſpōdiliū: ⁊ nō debilior ē calor nālis ad illi⁹ hūidi extēſionē q̄ȝ ad dētiū magnificationē: ⁊ cū ḡ dētes in q̄lib; etate creſcant: ſeq̄t ꝙ oſſa p̄iter creſcere debēt.

❡ Utrū dentes ſenſuȝ habeant. Queſtio. xxvj.

Sextū dubiū. vtrū dentes hēant ſenſum. ⁊ vꝫ ꝙ ſic. ex Aui. 7^a. tertij cū dicit. Scias ꝙ dentes ſunt de ſūma oſſiū: qb⁹ ineſt ſenſus. Et p' pmi. de anathomia dentiū in fine. Ibi. n. dixit ꝙ expimētū ſibi demōſtrat eos hr̄e ſenſuȝ. ❡ In oppoſitū eſt Haly. nono theorice. cap. de egritudinib⁹ partiū oris cū dicit. Et ſciēdū eſt dētes per ſeipos nullū hr̄e dolorē: nō eni ſentiūt: cuius ſignū eſt: qꝛ cū horū aliqs frangit in modica ſui parte hō non leditur.

Et ō iſta mā vide qđ habȝ Auēzoar li. 1. c. 19. i fine.

Ad hec dubia r̄ndet. ⁊ pmo ad pmū. Nota ꝙ mã ꝓpria gñationis mēbroꝝ ſpermaticoꝝ eſt ſperma mulieris quo ad ſuā partē corpulētā qđ fuit in teſticulis mulierū dealbatū dearticulatū ⁊ coctū ex ſuperfluo in quãto digōnis tertie aut q̄rte ſm varias vias: ita ꝙ pars illa corpulēta nō differat ſpē ab hūiditate ex q̄ fit nutrimētū mēbroꝝ: vt qdā volūt: tñ eſt alr dearticulata vt virtus ſpmatis gignitiui poſſit ipſaȝ ſegregatā trāſmutare in ſubſtantiā mēbri ſpmatici añq̄ȝ ſit dearticulatū in mēbris nutrimētū qđ digerit ab eis cuȝ ibibit in poris. ⁊ mēbra illa ſpmatica vndiqꝫ q̄ñ ipm per totū cōtangūt. ad gñationē ḡ mēbri ſpmatici ſeparati non ſufficit in mã ſola ꝑparatio q̄ hr̄ in hūiditatib⁹ ſcđis añq̄ȝ digerant in teſticulis vbi illa ſufficit ad gnōnē coiūcte pris que fit in actu nutritiōis. Et iđ Ari. 3° de gnōne aialiū poſuit diam inter dentes ⁊ oſſa ex pte mãe gnōnis nō obſtāte ꝙ dicat dētes gñari ex nutrimēto oſſiū vñ ſic dixit. Cã vero ꝓp quā nō eſt nã dentiū ⁊ alioꝝ oſſiū eadē eſt. qꝛ oīa oſſa creant ex pma ſuſtētatione corpis: ſ; creatio aūt dētiū eſt vltimo. ⁊ parū poſt ſubdit: dentes aūt nō ſunt niſi ex cibo oſſiuȝ. lȝ ꝓpe pri^m capli dixerit. gñatio dentiū eſt ex oſſib⁹. ❡ Ex h̄ infero ꝙ dētes ſunt ex nutrimēto appꝛopato oſſib⁹ ⁊ p̄cipue mādibularū ⁊ ꝙ illis ſuꝑfluit: ſequitur ꝙ nō ſunt ex ſanguie imediate ſi ponamus humiditates ſecundas differre a ſanguine. ❡ Uel ſi ponam⁹ ꝙ nō differūt a ſanguine: saltē ſeq̄t ꝙ dētes non gñant ex ſanguine parū trāſmutato a ꝓpria nã ſicut caro: ſȝ ex ſanguine multū trāſmutato ṽtus nãm mēbroꝝ ſpmaticoꝝ. Et iđ qdā intelligūt nō abſurde ꝙ gñatio dentiū eſt ex ſanguine in quo adhuc aliq̄ ṽtus exiſtit ſpmatis: qꝛ ex ſanguine trāſmutato nullū ad nãm ſpermatici mēbri. ⁊ qꝛ hoꝝ mēbroꝝ q̄ ex tali mã gñant: gñatio eſt difficilis indigens imutatiua forti: qꝛ ſunt mēbra multū a nã ſanguinis diſtincta: ⁊ iđ nō pōt ſemꝑ tale mēbꝛuȝ de nouo gñari: ſed in pueritia aut adoleſcētia. ⁊ qñ ſanguis permutatus eſt ad aliā cōpl͡onē q̄ȝ pueritie aut adoleſcētie nō pñt gñari. ⁊ qꝛ mã nō habet ita ꝑparata. ⁊ qꝛ agens debilitat pura imutatiua. ❡ Ex qb⁹ argumētoꝝ ꝯtra hanc ptē factoꝝ pȝ ſolō.

❡ Scđo mō dici pōt notādo ꝙ lȝ in ſpermate viri ſit virtus actiua. tñ ṽtus de qua h̄ loquit Aui. nō eſt illa: cuȝ hic loquit de virtute q̄ eſt in mã loquit ergo de ṽtute paſſiua q̄ eſt in vtriuſqꝫ ſpmatis pte corpulenta ſm Gal. vel in pte corpulēta ſpermatis mulieris tñ ſm ſequētes Ariſt. hec aūt po, appꝛopate eſt apta ꝯuerti in mēbra ſpmatica: vt pȝ in notato pmi modi. ille ḡ ſanguis magis pticipat tali ṽtute ſpmatis q magis eſt patus eſſe ſubm gnōnis ſeiūcte vel totalis mēbri ſilis multis ſpmaticis mēbris q̄ȝ ille q nō eſt ita patus. ⁊ qꝛ mēbra pueri nō multū a nã ſpermatis differūt. qꝛ paruū tp̄s interuenit poſtq̄ȝ ex illo ſunt genita: ideo ſanguinē gñari hoc mō poſſibilē vbi iuuenuȝ mēbra multū diſtātia a ſpermatis nã: ⁊ ſilr ſenū hoc nō faciunt in ſanguine: ergo infantibus ineſt hec virtus ſpermatis. ⁊ membra que nō ſunt apta: niſi ex tali ſanguine gñari: ⁊ lȝ poſſint poſt fetum natum generari tñ nō ſemꝑ niſi tādiu q̄ȝdiu virtus eſt in ſanguine. cū ergo dicit ꝙ paſſiua ſilitudo eſt magis in ſanguine iuuenili. q̄ȝ in puerili: qꝛ ille ſanguis poteſt in ſperma conuerti. ❡ Dicit ꝙ ꝯña no valet: nam ſperma nō eſt paſſiuum ſiue receptiuū forme ſpermatis: ſed mēbrorum. Et ideo ſanguis magis receptiuus forme membrorū abſqꝫ cōuerſione ad ſperma eſt magis participās ſimilitudinarie ad virtute ſpermatis ⁊ iſte eſt puerilis ſanguis.

¶ No. tñ pp argumẽti mãm ꝙ de gñõne dentiũ in senectute diuerse repiunt̃ opiones. Nã Haly. putat nullo mõ posse eos regñari in senectute. vt Aui. vr̃ h̃ innuere. Vñ. 9. theorice. caº de egritudibꝰ dẽtiũ ita dic̃. Audiui ãt nõnullos q dicerẽt se senes vidisse qbꝰ cũ recessisset dẽtes redierũt vt alij pducti sunt eoꝝ loco. Nec ego veꝝ id credo q̃ eteni pductioni dẽtiũ p parata est mã in senũ corpibꝰ nõ habet̃. Sed Ari. in. 5. de gñõne aialiũ. h̃ nõ negauit vltio caº esse posse. Dixit. n. ꝛ forte nascunt̃ iuxta senectutẽ pp multitudinẽ cibi q̃ est in amplitudine ossis. ꝛ Alber. magnꝰ scd̃o de ptibꝰ aialium caº de nã ꝛ numero ꝛ cã dentiũ dixit. Et ego vidi vnũ virũ cui in senectute. 90. annoꝝ nati sunt.

¶ Ad scd̃m dr̃ ꝙ gñatio dentiũ est opus virtutis gñatiue put gñatio est cõis ad virtutẽ gñatiuam spermatis plifici ꝛ formatiuã. Et vt dixi aliqua talis respectu quorundam propriorum membroꝝ remanet in fetu genito.

¶ Ad 3m dr̃ negãdo. ꝙ in quolꝫ casu ꝛ vl'r est difficilꝰ regñare rẽ silẽm loco mẽbri ablati q̃ꝫ partẽ abscissaꝫ sine totius ablatione regñare vel aliqd loco eiꝰ aut q̃ꝫ ptes continuitatis restaurare certa vnitate. Nã caro in cãcrena nondũ mortificata sꝫ malignata incorrigibili malitia si aufert̃ tota renascit̃ alia facil'r loco eius: vbi si per ptẽ remoueas nõ renascet̃ nisi prius tota remoueat̃: ꝛ sil'r in talibꝰ pars nõ cõsolidat̃ ꝛ ablatio ad sensuꝫ medicoꝝ renascit̃. Tu tñ cogita causaꝫ pp̃ter quã hoc fit in dente que facilis est.

¶ Ad 4m negat̃ ꝯña. lꝫ añcedẽs sit dubiũ. ꝛ cã pꝫ ex dr̃ia assignata ab Ari. loco supra allegato. inter dentes ꝛ ossa.

¶ Ad 5m dr̃ ꝙ nã intẽdit ꝯtinuũ additamẽtũ dẽtiũ: ne deficiãt ex ꝯtritione vnius cũ alio vt vult Ari. 3. ꝛ. 5. de gñõne aialiũ: nõ sic ãt est i ossibꝰ: vt 2º de aia collr̃. Nã tãq̃ꝫ regulatus ab aia calor extẽdẽs nõ quãlꝫ intendit extensionẽ.

¶ Ad 6m dicẽdũ ꝙ dentes sentiũt p spũm aialẽ delatũ per eos a neruis q cũ ipsis ꝯiungunt̃ in radice eoꝝ. Et hãc opinionẽ vident̃ sentire Aui. ꝛ Gal. vtrũ aũt suba dentis pter neruũ sentiat aut solũ sit mediũ in tactu sicut qdã dicũt de carne videbit̃ infra cũ de organo tactus loq̃mur ꝛc̃.

¶ Et dicemus etiã ꝙ mẽbroꝝ sentientiũ mobiliũ plerũq̃ꝫ motus ꝛ sensus simul pncipiũ est vnus neruus ꝛ plerũq̃ꝫ separantur: ꝛ erit principium cuiusq̃ꝫ virtutis neruus.

¶ Hec ps supius diuisa est in q̃ ponunt̃ diuisiões pticulares nõ vl'r oia mẽbra cõphendẽtes. ꝛ diuidit̃ in duas p̃ h̃ scd̃o in fine capli ponit regulã. ibi scd̃a. (Mẽbra ãt fortia.) Prima i. 5. sic sunt. 5. diuisiões q̃s ponit ibi scd̃a (Et ẽt dicemꝰ) ibi 3ª. (Oia quoq̃ꝫ) ibi 4ª) Et dicemꝰ ẽt) ibi 5ª (Et dicemꝰ ẽt ꝙ sunt.) ¶ Dicit p̃ ꝙ mẽbroꝝ sentiẽtiũ ꝛ mouentiũ alia sunt q̃ ãbas opationes faciũt p vnũ neruuꝫ. Alia sunt que has opationes faciũt p diuersos neruos. ita ꝙ cuiuslꝫ istorũ est pñm. Unus differẽs ab isto q est pncipiũ alterius.

A ¶ No. g̃ pmo ꝙ nullꝰ est neruus in corpe hũano nãliter dispositio q nõ sit alicuiꝰ sensus pñm ꝛ in quo aliq̃ vtus sensitiua nõ sit aliq̃ mõ. Et iõ cũ dr̃ neruos quosdã esse motiuos q̃sdã sensitiuos nõ intelligit̃ ꝙ motiui nõ sunt sensitiui i sed volũt auctores ꝙ aliq sunt nerui ita p̃bẽtes viꝫ sensitiuã ꝙ nõ motiuã: aliq ꝛ viꝫ sentiẽdi ꝛ mouẽdi: ꝛ isti dñr motiui.

¶ Ex quo pꝫ ꝙ nulli mẽbro ab aliq̃ neruo p̃bet̃ vtus motiua qn eadẽ p̃beat̃ sensitiua quẽadmodũ. n. sentire fm totũ genꝰ vr̃ prius nã q̃ꝫ moueri volũtarie ita tẽperamẽtũ reqsitũ pro sensu est prius q̃ꝫ tẽperamẽtũ pro motu reqsitũ: vnde ois neruus motiuus est sensitiuus ꝛ nõ conuertit̃.

B ¶ No. tñ 2º ꝙ ad acute ꝛ distincte sentiẽdũ reqrunt̃ nerui in gñe suo hũidi vt tẽpamẽto sint vicini. sꝫ ad mouẽdũ fortiter reqrunt̃ duri vt possint resistere tractibꝰ ꝛ impulsibꝰ. Et iõ cũ mẽbꝝ idiget acuto sensu tactꝰ ꝛ forti motu: sic nãa nꝰ nã dedit vtutẽ sentiẽdi p neruũ distictũ: ꝛ ita vtutẽ mouẽdi p aliũ nõ obstãte ꝙ ille q motiuus est sit ẽt sentiẽdi pñm.

¶ Nota tertio. ꝙ nerui hoc mõ ad vnũ mẽbruꝫ venientes nõ oĩo in eadeꝫ particula mẽbri dissemĩnant̃ in musculo ꝛ chordis. sꝫ sensitiui disseminant̃ in cute in pãniculis ꝛ alijs ptibꝰ sensitiuis q̃ nõ sunt motiue. ꝛ iõ opposione ꝯtingẽte in neruis q in cute disseminant̃ cutis mẽbri nõ sentit extrinseca occurrẽtia: sꝫ tñ musculi intrinsecꝰ existẽtes: q2 nõ per illũ neruũ recipiebãt viꝫ motiuã: nõ pñt exercere actũ mouendi: ꝛ h̃ quotidie videmꝰ in manibꝰ stupidis. q̃ tñ actus eaꝝ hñt fortes. Et hoc fortasse voluit Gal. dicere in illo: qui cũ ab equo cecidisset perdidit sensuꝫ ꝛ nõ motũ: q2 sensuꝫ pdidit quo ad cutim. Motũ aũt nõ pdidit in musculis: q2 etiã musculi incisi fuissent vel perforati vel calefacti sensissent. C

¶ Et ẽt dicemus ꝙ oium interioꝝ que pãniculis sunt iuoluta pãniculꝰ ex vno pãniculoꝝ pectus aut ventrẽ coopientiũ nascit̃. Sed eoruꝫ q̃ in pectore sunt pãniculoꝝ origo sicut diaphragmatis ꝛ venarũ ꝛ arteriarũ ꝛ pulmonis est ex pãniculo iteriore q costas tegit ꝛ mẽbroꝝ qdẽ ꝛ venaꝝ que sunt in ventre pãniculi oriũtur ex siphac qui interius vẽtris cooperit musculos.

¶ Ponit scd̃aꝫ distinctionẽ dicẽs ꝙ pãniculi mẽbroꝝ iteriorũ ipsa inuoluẽtes: aut oriunt̃ a panniculo cooperiente costas ex pte interiori: aut a pãniculo cooperiẽte vẽtrẽ q vocat̃ siphac. ¶ Dicit scd̃o. ꝙ origo pãniculoꝝ inuoluentiuꝫ mẽbra que sunt in pectore sicut diaphragmatis ꝛ venarũ ꝛ arteriarum ꝛ pulmonis origo est ex panniculo tegente costas: sed panniculi membroruꝫ ꝛ venarum qui sunt sub diaphragmate oriuntur ex siphac.

¶ No. g̃ pmo. ꝙ pãniculũ oriri ab alio põt itelligi duobꝰ modis. vt pposito pertinet. Uno mõ vere: q2 aliud in eius gñõne ipm pducat: aut ꝙ ex superfluo sui nutrimenti vel mãe gñõnis gñet̃: aut ꝙ sit ei adunatũ ꝛ spãliter p deferẽdo instrm eiꝰ subordinatũ. Et nullo istoꝝ modoꝝ intelligimus pãniculos dictos oriri a pleura aut a siphac. nã panniculus immediate tegens aut inuoluens cor aut pãniculus tegẽs aliud pncipale mẽbꝝ prius factus q̃ꝫ pleura vel siphac. ¶ Scd̃o mõ dicit̃ vnuꝫ oriri ab alio: q2 affinitatem vnũ cũ alio hr̃e ꝛ silitudinẽ: ꝛ ita colligari vt videat̃ egredi sicẽ minꝰ a maiori: ꝛ h̃ est pp silitudinẽ ibi ꝛ in ramis plãtaꝝ q̃ꝝ vnꝰ ab alio orit̃: ꝛ h̃ mõ scd̃o puto. A. h̃. intelliger̃. D Pãniculus ab alio orit̃ dupl'r.

¶ Nota scd̃o. ꝙ in corpore nr̃o tres notabiles ꝯcauitates sunt que ventres vocantur vna superior: in qua mẽbra anĩmata siue pncipia sensus ꝛ motꝰ ꝯtinent̃ vt capitis in quo cerebrũ ꝛ pãniculi eius continent̃. ¶ Scd̃a est media cõtinens spũalia vt cor ꝛ pulmonẽ: ꝛ ista est pectus. ¶ Tertia est cõcauitas inferior ꝯtinẽs membra q̃ sunt pncipia nutrimenti: vt epar spleneꝫ ꝛ stõm ꝛ intestina renes ꝛ vesicam. Noie g̃ mẽbroꝝ interiorum intelligunt̃ oia mẽbra in istis cõcauitatibꝰ cõtenta: ꝛ h̃ modo cerebrũ est mẽbrũ intrinsecũ siue interiꝰ. scd̃o mõ dñr interiora solũ illa q̃ in aliq̃ duorũ inferiorũ vẽtriũ cõtinent̃. ꝛ hoc mõ totũ caput cõputat̃ inter mẽbra exteriora. ꝛ puto hoc mõ Auicẽ. intelligere h̃ cũ dicit. (Omniũ interiorũ que pãniculis ꝛc̃.) Nam nõ bene videtur q̃uo pãniculi cerebri ab istis duobus oriuntur. E De triplici vẽtre i corpore nostro.

¶ Nota tertio. ꝙ tertia cõcauitas circũdatur p̃sertim versus interius. pmo a cute. scd̃o a pinguedine cõiter. tertio a pãniculo vno qui vocat̃ siphac. quarto a musculis vẽtris. qnto ab alio pãniculo q vocatur butironi. Et iste est ille q imediate ponit̃ supra zirbũ adipinũ per siphac. ergo intelligamus pãniculũ sub cute imediate aut mediãte sola pinguedine positum in ventre. ꝛ hoc vide. 23. cap. pmo. Aggregatuꝫ aũt ex dictis panniculis ꝛ musculis ꝛ cute ꝛ pinguedine dr̃ mirach. q2 tñ in lr̃a dicit Auic. ꝙ pãniculus a quo oriuntur pãniculi tegentes mẽbra que sunt in ventre oriuntur a pãniculo qui tegit musculos interius ꝛ iste vo- F

cat butiron vt dr. Nã siphac de quo est dictũ est supra pãniculo sʒ iõ qdã dicũt siphac qñqʒ dici de butiron: qũocunqʒ aũt dicat: qꝛ isti pãniculi cooperiẽtes intrinseca mẽbra habẽt colligãtiã cũ illo siphac sicut videant tñqʒ minores ab illo exige: ideo dr ꝙ ab illo oriunt. z qꝛ hoc magis est manifestũ in butiron: iõ puto ꝙ scda expositio sit apertior
6 lʒ pma saluari possit. ¶ Q. si qrat vnde pãniculi vere oriunt. Dicit ꝙ ipsi sunt ex parte neruosa z ligamẽtali. Quãtum ergo ad partẽ neruosam oriunt chorde z nerui: z quãtum ad ligamentalẽ chorde z ligamenta.

¶ Oia qʒ mẽbra carnosa sunt aut villosa sicut caro q̃ est in musculis aut villis carẽtia sicut epar.

¶ Hic ponit tertiã distinctionẽ. z diuidit in tres. ꝑ illã ponit. scdo declat villoꝝ finẽ z opationẽ. 3° rñdit tacite qõni. Ibi scda. (Et nullus qdẽ.) ibi tertia (Mẽbroꝝ aũt.) Dicit ꝑ ꝙ oia mẽbra carnosa: aut sunt villosa aut carẽtia villis. Exẽplũ pmi. sicut caro musculoꝝ. Exẽplũ scdi sicut caro epis z pulmonis. ¶ Et ꝯsidera. ꝙ nõ solũ carnosa sunt villosa: imo neruosa z ligamẽtalia. Sʒ qꝛ min⁹ manifestũ erat de carnosis ꝙ villos haberent. iõ de illis appropriare dixit.
b ¶ Describit aũt villus a Cõciliatore dria. 15. ꝙ est mẽbrũ neruosũ extẽsum subtilissimũ ad motũ actionis cõis ordinatũ. Et dr neruosũ nõ qꝛ ex nerui subã cõpositũ sʒ qꝛ duritiẽ z extẽsibilitatẽ cũ plicabilitate includit. Et dr ad motũ actionis cõis ordinatũ: qꝛ mẽbra q̃ habẽt actionẽ cõem villis nõ indigerũt qꝛ minus erãt fortes motus ad eos requisiti. Sunt ergo villi ad modũ villorum textorũ adinuicem z mẽbrorum constituentiũ. Ex his igit pʒ ad experiẽtiam diuisionis verificatio zc̃.

Quid villus.

¶ Et nullus qdẽ mot⁹ fit nisi p villos. Volũtarius vero mot⁹ fit cã villorũ q sunt in musculis. z nãlis sicut motus mrĩcis z venaꝝ. Et cõpositus sicut mot⁹ trãsglutiẽdi fit villis ppꝛijs p formã ex situ lõgitudinis z latitudis z trãsuersiõis. Attractioni vo sunt villi q in lõgitudine protẽdunt z expulsiõi villi q i latitudinẽ tẽdũt. ꝯstringẽtes z retẽtorij villi qui ex trãsuerso vadunt.

¶ Ponit villoꝝ finẽ z opationẽ cũ spãli declaratione dicẽs ꝙ null⁹ mot⁹ fit nisi p villos: nã motus volũtarij fiũt per villos q sunt in musculis. z mot⁹ nãlis sicut mot⁹ mrĩcis z venarũ. Et mot⁹ cõposit⁹ ex nãli z volũtario sicut mot⁹ transglutiẽdi fiũt per villos approbatos talib⁹ motib⁹ ex forma sui situs in mẽbro in lõgitudine aut latitudie aut trãsuerso sʒ q sunt in lõgitudine villi deseruiũt tractiõi q in latitudie
3 expulsiõi q ex trãsuerso retẽtiõi. ¶ Circa prẽ no. ꝑ. ꝙ hic p motũ intelligere debem⁹ motũ localẽ: nã alteratiões multe fiũt nõ per villos vt alteratio q̃ fit a carne epatis q̃ non est villosa. Silr intelligẽdũ est de motu locali nõ per se cõsequẽte aliũ motũ: nã cũ in oi augmẽto necessari⁹ fit localis mot⁹ z multa mẽbra nõ villosa augeant. vr mot⁹ ille localis nõ fieri p villos. ¶ Tertio ẽt intelligit de motu facto ab aia. nã casus deorsũ in aiali z motus vapoꝝ sursũ vl siles nõ opʒ ꝙ fiant per villos cũ sequant grauitatẽ leuitatẽ z nõ aie intentionẽ. ¶ Quarto intelligẽduʒ est de motu mẽbroꝝ: nã nutrimẽtũ mouet ad concauitatẽ ossis nõ per villos: verũ est tñ ꝙ nutrimẽtũ cũ localiter mouet p omni cõmodo mouet per illos: sʒ nõ ita cũ pro appropriato mẽbro cõmodo. Est ergo mẽs Aui. ꝙ oẽs motus localis mẽbra nõ ꝯñs alium motũ eiusdem membri factus a virtute anime fit per villos saltẽ in corpore humano.

¶ Utrũ cerebrũ cũ careat villis: moueri possit. Qõ. xxvij.

Sed tũc dubiuʒ est de cerebro. Ipm. n. mouet motu dilatatiõis z ꝯstrictiõis. z tñ nullũ hʒ villũ.

¶ Hic sunt duo modi dicẽdi. vn⁹ est Tho. d garbo q dicit hãc ppõnẽ nõ esse vlr verã. sʒ fallit in mltis: vñ cerebruʒ p suã subaʒ medullarẽ mouet motu dicto vt trahat aerẽ ex quo in pmis duob⁹ vẽtriculis gñat spũʒ aialẽ. Et assũptuʒ pbat rõnib⁹ z auctib⁹. ¶ Pria rõ. Quia aut cerebruʒ p se facit hũc motũ aut mouet motu locali pãniculoꝝ pp arterias in pãniculis exñtes. si pꝰ habet intẽtũ. 2ᵐ aũt dici non põt: qꝛ arterie mouent motu dilatatiõis p quẽ replent aere: z alĳs q̃ recipiũt g̃ pcipue tñ dilatent quãtũ recipiunt vel quãtũ magnificat ꝯtentũ in eis. Nõ g̃ ex eaꝝ dilatatione erit opportunũ aliqd ad vẽtriculos cerebri trahi. ¶ 2° rõ. qꝛ mẽbꝝ in q̃ sunt arterie infixe p arteriaꝝ dilatationeʒ nõ min⁹ tñ v̈sus suũ cõcauũ: qʒ versus suũ conexũ. g̃ ex arteriaꝝ dilatatiõe deberet poti⁹ cerebꝝ q̃ ad vẽtriculos cõstringi qʒ dilatari. ¶ Q. si dicat cerebꝝ moueri motu panniculoꝝ q dilatant z ꝯstringant dilatãdo z ꝯstringẽdo cerebrũ. ¶ Posset argui ꝯ. qꝛ vnũqdqʒ mẽbruʒ pprio seruit cõmodo vt tertio ꝯtutũ nãlium sʒ dilatatio nõ est cõmoda pãniculoꝝ. g̃ zc̃. Minor pʒ. qꝛ panniculi cũ sint mẽbra frigida nõ indigẽt refrigeratione p aerẽ in quaʒ refrigerationeʒ ordinat dilatatio. vr ergo ꝙ suba cerebri est illa q̃ hoc motu mouet per se. ¶ Et p hac pte allegat Gal. 9. de iuuamẽtis mẽbroꝝ. cap. 6. cũ dicit. Dicim⁹ ꝙ duo vẽtriculi anteriores vẽtriculoꝝ cerebri faciũt anhelitũ aeris z exitum eius apud anhelitũ cerebri. ¶ Et octauo de vtilitate pticularũ. c. de vẽtriculis cerebri. cuʒ dicit. Anteriores itaqʒ duo inspirationẽ z expirationẽ z exufflationẽ operant q̃ a cerebro. ¶ Et eodẽ octauo. infra expsse caplo de organo odoratus: aut de vtilitate extremitatũ anterioris cerebri. ¶ Et Aui. 5. tertij. cap. 3. cũ dicit. Et cerebro qdem ipsi inest aeris attractio vt cõseruet zc̃. ¶ Et idẽ vult halyabas tertio theorice. cũ dixit. Sunt aũt cerebro cõcauitates tres q̃ dicunt vẽtriculi quarũ due in prora sunt prorales ventriculi dñr per quos attractio fit aeris z expulsio flegmatis.

¶ Alĳ vero dñt cerebrũ moueri motu panniculorum eo mõ quo pulmo mouet motu pectoris in qb⁹ pãniculis sũt villi. Nec plus probant ille auctes bene intellecte. ¶ Ad rõnẽ aũt q̃ est cõtra hoc respondet cõcedendo ꝙ cõmodũ est pãniculis spũm in cerebro existentẽ tẽperari per aereʒ attractũ nõ obstãte ꝙ pãniculi sint membra frigida.

¶ Utrũ villi appropꝛient talibus motib⁹. Qõ. xxviij.

Secũdũ dubiũ: qꝛ non vident villi talib⁹ motib⁹ appropriare ex diuersitate situs eo mõ q̃ dicit Aui. Nã Auer. scdo colliget cap° de vẽtre. dixit. Retentio z expulsio fiũt p tunicã q̃ pcedit fm latitudinẽ. Sic ergo duob⁹ modis motus corrñdet vna illoꝝ maneries. s. lati z nõ erũt necessarĳ ad retinẽdũ trãsuersi. ¶ Ad hoc dr ꝙ p se latitudinalib⁹ fit expulsio tñ: cõtingit aũt aliqñ inde seq retentionẽ. vñ cuʒ cõstringunt villi latitudinales in fundo stõi existẽtes mãm indirecto sue pris existentẽ a loco illo ppellunt ꝙ si versus mediũ stõi ppellant cõtingit hac cã in stõ retineri: z hoc sufficit Auer. sʒ trãsuersi per se operant ad retẽtionẽ qd voluit Aui. ¶ Qd aũt dr ab Aui. ꝙ motus trãsglutiẽdi est cõpositus ex volũtario z nãli: declarabit in fine huius fenicaplo de operationib⁹. ¶ Utrũ autẽ motus matricis sit pure nãlis: etiã ibi videbit.

¶ Mẽbroꝝ aũt q̃ vnã hñt tunicã sicut venarũ z vesice tres villoꝝ spẽs adiuicẽ sunt texte. Et mẽbroꝝ q̃ sũt duas hñtia tunicas villi q in latitudinẽ tẽdũt sẽp in extriseca existũt eoꝝ tunica z altĳ duo in tunica eoꝝ extriseca. Illi tñ q in lõgitudine ptẽdũt ad supficiẽ magis declinãt extrisecã. Qui talr ñ creati fuerũt nisi ne attrahẽdi z expellẽdi villi simul existãt: imo meli⁹ est vt villi attrahẽdi z retinẽdi sunt simul nisi intestinis nõ enim

nifta indigēt retētiōe: ſ3 attractiōe ⁊ expulſiōe.
¶ Dic rñdet Aui. tacite qōni. Et eſt verū illi villi in mēbris in qb⁹ ſunt oēs eo℞ maneries ſunt ſimł' cōtexti aut nō. Et dicit breuiter ꝙ in mēbris vnicā tunicā habētib⁹ ſicut ſunt vene ⁊ veſica oēs ille ſpecies villo℞ ſunt ſimul texte in illa tunica. Sed in mēbris habentib⁹ duas tunicas ſemꝑ villi latitudinales ſunt in tunica extrinſeca: ⁊ in intrinſeca tunica ſunt villi lōgitudinales ⁊ trāſuerſales qui ſunt attractiui ⁊ retētiui: ſed illi q tendunt ſm longitudinē magis declinant ad intrinſecā ſuperficiē. ¶ Dicit ſcđo ꝙ cā huius ſecūdi. ſ. ꝙ villi expulſiui ſunt in extrinſeca tunica in his membris. ⁊ trāſuerſi retentiui ſunt in intrinſeca: eſt ne ſimul ſint villi retinēdi ⁊ expellēdi vnio eſt melius vt ſint ſimul villi attrahēdi ⁊ villi retinēdi niſi inteſtinis: q2 inteſtina nō indigent multa retētione: ſed attractione ⁊ expulſione.

A ¶ No. ergo p̄. ꝙ ſi in vno mēbro ſunt plures maneries villorū quo ad totius mēbri ambitū tunc ſi nō ſimł' texuntur. imo ſeparatim cōſtat ꝙ tot fierent tunice quot ſunt villo℞ ſpecies. Et iō ſi tunica eſt vnica nō ſunt villi ſeparatiȝ textis ſed ſimul: mō quē nā nouit cōuenientiorē illi mēbro: veriſimile aūt eſt lōgitudinales magis ad intrinſecā partē plurimū declinare ⁊ latitudinales magis ad intrinſecā ꝓpter illa que ſtatim dicent' de mēbro duas tunicas habētibus.

B ¶ Nota ſcđo. ꝙ q2 naturalius eſt trahere iuuatiuū q̄ȝ expellere ſuperfluū ⁊ iuuatiuū magis ex intētione retinet' q̄ȝ expellat' ſuperfluū: ideo natura inſtrumēta attrahēdi ⁊ retinendi magis intrinſeca mēbro facit vt plurimū ſalteȝ de hoc. n. dicem⁹ in dubijs ⁊ iō villi attrahēdi ⁊ retinēdi in intrinſeca ponunt' tunica expellendi aūt in extrinſeca.

C ¶ No. tertio. ꝙ qes in termino a quo eſt ꝯria motui ab illo termino: vt qnto phyſi. Sed qes in termino ad quē: nō ꝯriatur motui ad illū terminū: ⁊ iō magis repugnat actus expellēdi actui retinēdi q̄ȝ eidē repugnat actus attrahēdi. Plurimū ergo melius eſt ꝙ nō eſſent ſimł' retinēdi villi ⁊ ad expellēdū apti q̄ȝ ꝙ ſimul nō eſſent cū attractiuis retētiui. ⁊ iō plurimum ita eſt ꝙ villi expulſiui ſunt in extrinſeca tunica ⁊ retētiui nō cū eis imo cū attractiuis in intrinſeca.
¶ No. q̄rto ꝙ q̄ñq3 ex h̄ ꝙ mēbrū parua eget retētiōe: ſed indiget expulſiōe forti ꝯtingit ꝯriū eius qđ nūc dr̄. ſ. ꝙ villi trāſuerſales ſunt in intrinſeca tunica: imo erūt in extrinſeca ⁊ alia ſunt inteſtina. P3 ergo ꝙ cū Aui. dixit niſi in inteſtinis exceptis ea ab illo dicto ꝙ in habētib⁹ duas tunicas villi trāſuerſales ſunt in intrinſeca ⁊ ab antecedētib⁹ eius.

¶ Utrū veſica tunicā habeat. Queſtio. xxix.

Sed circa hec dicta cadūt multa pulchra ⁊ medicinalia dubia. Primū vtruȝ veſica habeat vnā tunicā. Et vr̄ ꝙ ſic ex Aui. hic ⁊ Gal. 5. de vtilitate pticula. cap. 5. ⁊. 12. ⁊ ex cā q2 nulla q̄ttuor cauſa℞ ꝑꝑ q̄s mēbra hñt tunicas inuenit' in veſica: vt p3 ſi cōſideras ea q̄ in iſto capl'o parū infra dicent'. Nā neq3 indiget motu ita forti vt timeat' de fractura ſua: nec cōtinet rē adeo nobilē ꝙ timeat' de ſua reſolutione: nec indiget motib⁹ diuerſis ita fortibus ꝙ ꝓpter hoc debeāt eſſe inſtrumēta ſeparata. Nam oēs villoruȝ ſpēs in vna tunica ſunt texte. Nec indiget ita diuerſis operationib⁹ ꝙ per vnius cōpl'onis tunicā cōpleri nō poſſint. ¶ In oppoſitū ēt ꝙ habeat duas tunicas eſt Aui. 19. tertij. cap. j. cū dixit de veſica. Et ſi veſica qdē ipſa habeat duas tunicas quarū profundior eſt dupla extrinſece: q̄ſi ipſa obuiat aquoſitati acute.

Rñſio Gē. ⁊ p°. ¶ In hoc dubio rñdet Gētilis ꝙ veſica h3 duas tunicas occultas ⁊ inſeparabilr' coniunctas: ⁊ iō hic dr̄ ꝙ ſit vna.
Inſtātia ad Gēti. ¶ Hec rñſio ſtare nō pōt. nā Aui. dicit ꝙ prima eſt ſubdupla ad interiorē: mō cōſtat ꝙ hec portio non eſſet cognita
2. rñſio. niſi vtraq3 eſſet cognita ⁊ ſeparabilis. ¶ Alij dñt ꝙ veſica ſm fundū h3 duas tunicas: ſed nō ſm totū ambitū ⁊ iō Aui. 19. tertij noiauit has: ⁊ hic dixit habere vnā. ſ. totalē.
¶ Hec rñſio nō faciliter improbaret' niſi q2 viſu apparent due per totū. Et q2 Auic. dicit ſtōm habere duas tunicas cū hēat tres. ¶ Eadē aūt eſt difficultas q̄re ſtōs cū habeat tres tunicas hic dr̄ ſoluȝ hēre duas. Nec illa℞ triū aliq̄ eſt inſenſibilis aut inſeparabilis imo vt oſtēdā q̄libȝ eſt ſatis groſſa. ¶ Q. aūt ſtōs habeat hoc mō tres tunicas vult expreſſe Gal. 4. de vtilitate pticula℞. cap. 10. ſic dicēs. Q. vero a frenib⁹ diri ventris ab extra ſubimplantat' vnit' his que ex vtraq3 parte a dorſo aſcendūt: ⁊ hoc eſt ꝓncipiū generationis tertie tunice vētris ab extra oium q̄ȝ vtiq3 ⁊ coopertimētū qđdā ⁊ ꝑuiſoriū carnoſe parti circūpoſuit nā. Et ſubdit. Et ibi groſſa videbit' eſſe tunica hec q̄ȝuis alie apophyſes peritonei q̄ ad organa nutrimēti feruntur oēs ſint ſubtiles facte. ¶ Dicēdū ḡ ꝙ Gal. per mēbra nutrimēti intelligit taȝ illa in qb⁹ nutrimētū cōe elaborat' vt ſtōs ⁊ epar ⁊ vene: q̄ȝ ēt illa per q̄ ſuꝑfluitates nutrimēti cōes expellunt'. ⁊ hoc ſumat' a Gal. 5. de vtilitate pticula℞. ¶ Dicendū ſcđo ꝙ a peritoneo ſiue a ſiphac: vt Aui. ſupra noiare vr̄ oriant' pāniculi inuoluentes mēbra nutrimēti cōtēta ſub diafragmate. ita qđ vnūqđq3 tale mēbrū ab aliquo tali pāniculo inuoluit'. Et hoc voluit ſupra Aui. ⁊ Gal. in. 5. de vtilitate. c. 9. Exp̄ſſe voluit oium taliū tunicā extrinſecā eſſe ortā a peritoneo. ¶ Dicēdū tertio ꝙ ille tunice pāniculares nō dicunt' ꝓprie de ſuba horū mēbro℞: ita ꝙ mēbra illis mediātib⁹ opus attrahēdi ⁊ expellēdi vel retinendi nō perficiunt. Et ēt mēbra diuerſa ſilibus talib⁹ tunicis cooperiunt'. ¶ Hec oia vltimo dicta patēt de mēte Ga. eodē. 5. de vtilitate. 5. cap. cū dixit. Adhuc ſpecies ipſius ſubſtantie ſingulariter tunicarū q enīȝ ab extra cōibus predictis organis ſunt q̄dā circūpoſite ſil'es araneis: ſunt aūt q dē in ipſa ſubtilitate: oēs aūt ſm ſpēm. Nulla ergo ea℞ ad inulos reſoluit' ſicut intrinſece ipſorū organo℞ proprie ſm quas aguntur: ſed ſunt ſimplices omnifariā ⁊ ſimiles oino ⁊ certitudinaliter membranoſe intrinſece vero que corpora ipſa particulariter cōſtituunt. In ventre qdeȝ ⁊ ſtomacho ſicut ante dictum eſt due: rotundos qdē inulos eos qui extra rectos aūt intrinſecos habuerūt: tunice vero inteſtinorū trāſuerſos vtroſq3 ad circulū rectitudinalr' dictos: que vero veſicarū rectos ⁊ rotundos ⁊ obliquos hñt inulos: vna eni exñs alterutra ad oimodaȝ ſpēm motus idoneam acq̄ſiuit cōſtructionē: hec Gal. ¶ Ex his eni ꝑmo vult oia iſta mēbra circūuolui tunicis ortis a peritoneo a parte exteriori. ¶ Uult ſcđo. ꝙ ille tunice ſunt ſine villis ⁊ iō per eas nō eſt ꝑncipiū motus. ¶ Uult tertio. ꝙ ille quodāmodo non dicunt' cōſtituentes horū mēbrorū ſubſtantiā ſuā. ⁊ ideo veſica ſi cōſiderat' ſm ſuam ſubſtantiā propriā vnicam h3 tunicā: vt dr̄ h̄ ab Aui. ⁊ Gal. ſi vero cōſideretur ſimul cū ſuo coopertorio ſibi adherēt eſt ex duabus. ⁊ hoc voluit Aui. 19. tertij. ca. j. Et nota ꝙ ſolū in fundo eſſet hec duplicitas. ⁊ hoc mō ſtōs h3 tres tunicas: ⁊ vena duas: ⁊ arteria tres. Et hec pro iſto dubio ſufficiāt. ¶ Et ex hoc cognoſcis quare Gal. 5. de iuuamentis mēbrorū. cap. 3. dixit de telis ꝓprijs ſtomachi. ¶ Quarto q2 ille ſunt de qb⁹ vere dicitur ꝙ ſint due: ſed addita eſt tertia que eſt cōmunis in modo ſubſtantie cum telis multorū aliorū mēbro℞: ⁊ que nō dicitur de ſubſtantia ſtomachi. ⁊ patet argumentorum ſolutio intelligenti.

¶ Utr℞ in q̄l3 mēbro viloſo habēte duas tunicas viloſas villi lōgitudinales ſint in tunica intrinſeca. Qō. xxx.

Scđm dubium. Utrū in oi mēbro habēte duas tunicas villoſas villi longitudinales ſint in tunica intrinſeca. Et arguit' ꝙ nō: q2 in arterijs villi latitudinales ſunt in intrinſeca: ergo nō lōgitudinales. tenet ꝯña ex Auicē. hic dixit. n. ꝙ latitudinales nō ponunt' cum lōgitudinalibus in mēbris hñtibus duas tunicas ne villi attrahendi ⁊ expellendi ſint ſimul. Et aſſumptū probat' ex Gal. 7. de iuuamentis mēbrorum. cap. 3. cum dixit. Uena aūt pulſatilis h3 duas telas ⁊ interior caruȝ habet multā ſpiſſitu

dinē ⁊ duritiē ⁊ dissoluit̄ in fila fm latitudinē. Et idē vult Auer. p̄.colli.ca.ð anathomia pulsatiliū cū dixit. Sȝ pulsatiles cōposite sūt ex duab⁹ tunicis p̄ter vnā ⁊ vnaq̄q̄ est filis alteri nisi q̄ textura iterioris tunice tēdit i latitudinē.
¶ Et idē sentit Galy.2.tegni ⁊ trāsuersales sunt in extrinseca. ⁊ Galy.2.theorice.dixit arteria iterior tunica villosa est ⁊ in latū. ¶ Et arguit̄ rōne sic. expulsio est p̄ncipalior opatio arterie q̄ȝ attractio ⁊ p̄or. ḡ instr̄ȝ ei⁹ dȝ esse magis itrinsecū: ⁊ illi sunt latitudinalis. ḡ ⁊c̄. Assumptū p̄ȝ: q̄ arteria cōstringit̄ cū cor dilatat̄ ⁊ est ordinata ad cordis seruitiuȝ. cū ergo p̄mus cordis motus sit dilatatio: sequit̄ q̄ p̄mus arterie sit cōstrictio. Et cōñtia p̄ȝ ex Aui.13.tertij.cap.p̄.cū dicit in stō nō sunt positi villi lōgitudinales in intrinseca tunica: nisi q̄ attractio est prima stomachi operatio.
¶ In oppo^m est Aui.hic. ¶ In isto dubio inuenio oēs cōcordare ð ceteris alijs mēbris duas tunicas hn̄tib⁹: ⁊ habētib⁹ v̄tutē attractiuā eoȝ q̄ illa hn̄t lōgitudinales in tunica itrinsecā: sȝ in duab⁹ manerieb⁹ mēbroꝝ est auctoꝝ inter se discordia. s. in arterijs ⁊ in intestinis: imo de arterijs alr̄ vr̄ sentire Gale. in vno loco supra allegato: ⁊ alr̄ tertio naliū v̄tutū.ca.11.cū dixit. Tunicaꝝ arterie q̄ qdē extrorsuȝ ex rotūdis: q̄ v̄o introrsuȝ ex rectis qdē plurimis: paucis v̄o q̄busdā cū eis est obliq̄s. Cui⁹ tn̄ oppositū dixerat locis supra allega. ¶ De intestis aūt Aui. exp̄sse in isto capi. vult q̄ habeāt v̄tutē attractiuā ⁊ q̄ hēant villos longitudinales in itrinseca tunica: sȝ Ga.tertio naliū v̄tutū. ⁊ q̄rto de vtilitate p̄ticulaꝝ: ⁊ vbicunq̄ loq̄tur de ista mā. vult q̄ intestina nō habēt villos nisi villos latitudinales siue rotundos p̄ motu. Naȝ ⁊ si dicat q̄rto de vtilitate q̄ in recto intestino sunt villi aliq̄ notabiles lōgitudinales: vult tamē istos nō esse factos ad attrahēdū. ¶ Sȝ q̄ p̄ rectū intestinū sepe hȝ trāsire forti motu res indurata. iō ne dissoluant̄ illi villi latitudinales q̄si ligamēta q̄dā nā posuit lōgitudinales villos de cōpositione: ḡ ⁊ anathomia istoꝝ mēbroꝝ quēadmodū ⁊ aliorum. ego magis crederē Gal. q̄ȝ Auic.
¶ Sed q̄ Gal. vr̄ sibiipsi ꝯdicere. Puto verius esse q̄ð dr̄ absolute in libro de iuuamētis mēbroꝝ. maxie q̄ eius fidelis secutor Galy. hoc idē sentit Auer. Et Aui. hic intelligemus vt in plurib⁹ vt supra in expositione dixerā ⁊c̄.

¶ Et dicemus ēt q̄ mēbrorū neruosoꝝ corpora a sui substātia aliena cōtinētiuȝ: alia sunt que vnam habent tunicā: ⁊ alia que duas.

¶ Hic ponit̄ alia mēbroꝝ p̄ticularis distinctio. Et p̄ hoc. secūdo vnū mēbꝝ decl'at. ibi scda. (Que aūt duab⁹.) ¶ Dicit p̄ se dictuꝝ q̄ mēbroꝝ neruosoꝝ cōtinentiū nal'r in sua cōcauitate corp̄a aliena a sui sub̄a. Quedā sunt q̄ hn̄t vnā
D tunicā: q̄dā q̄ hn̄t duas. ¶ Ubi no. p̄mo nō dici hic mēbra neruosa: q̄ sint ex neruis cōstituta a cerebro ortis. Sed q̄ cōstituta ex neruis silā substātia in colore duritie ⁊ plicabilitate ⁊ p̄uatione sanguinis. ita q̄ sint villosa habentia fila ad modū neruoꝝ. Naȝ matrix que est de hac summa hoc modo dr̄ neruosa: vt habetis.21.tertij.capl'o p̄mo. Et ideo Aui. de istis special'r dixit: q̄ in mēbris q̄ nō sunt hoc modo neruosa nō dicimus proprie esse tunicas: vt epar ⁊ pulmo ⁊ canna pulmonis: ⁊ ossa cōcaua ⁊ os coste ⁊ cruris. De rōne eni tunice est q̄ sit mēbrū extensibile ⁊ contrahibile subtile: ⁊ latum ⁊ alijs circūpositum.
E ¶ No. scðo: q̄ mēbra cōtinētia corp̄a aliena a sui sub̄a nō intelligunt̄ hic nisi illa in q̄b⁹ est cōcauitas manifesta ordinata ad aliq̄d cōtinēdū q̄ð nō est de mēbri essentia. Nā nō est dubiū q̄ nerui cōtinent sp̄m: q̄ est alienus a sui substantia ⁊ tn̄ non oēs nerui dicunt̄ habere tunicam.
F ¶ No. q̄ tale cōtentū: q̄n̄q̄ est humor: q̄n̄q̄ est sp̄s: q̄nq̄ superfluitas. Exēplū primi: vt id q̄ð in venis cōtinet̄. Exemplūȝ secūdi: vt id quod in sinistro cordis ventriculo ⁊ arterijs continetur. Exemplum tertij: vt vrina ⁊ feces de omnibus intelligit Auic.

¶ Que aūt duabus cōsistunt tunicis non taliter creata fuerūt nisi p̄p̄ iuuamēta multa. Quoruȝ vnū est multa necessitas multe custodie fortitudinis sue corporeitatis ne findant̄ cā fortitudis motus eius q̄ cōtinet̄ in eis sicut arterie. Secūdū est multa necessitas multe custodie in re corporis q̄ð in eis est recōdituȝ ne resoluat̄ ⁊ egrediat̄. Resolutiōis v̄o timor p̄uenit cā sue raritatis si vnā haberet tunicaȝ. Et exitus timor est ideo q̄ p̄p̄ hoc etiā ad sciēduȝ essent apte. ⁊ hoc qdē corp⁹ q̄ð in eis est recōdituȝ est sicut sp̄s ⁊ sanguis q̄ in arterijs sunt recōditi i quoꝝ custodia valde est studēdū ⁊ de quib⁹ timet̄ ne pro nihilo recedāt. Sp̄s qdem p̄p̄ resolutionē ⁊ sanguis quideȝ p̄p̄ fissurā ex hoc nāq̄ maximum timet̄ malū. Tertius est q̄m cū alicui membro fuerit necessariuȝ vt sit ipsi⁹ attractio ⁊ expulsio motu vehemēti factū est vnicuiq̄ earū singulariter instr̄m sine permissione. ⁊ hoc est sicut stomachus ⁊ intestina: quarū est q̄m cum volūtas fuerit vt vnaq̄q̄ mēbri tunica operationi q̄ est ei propria sit preparata: ⁊ vnaqueq̄ duarū operationū acciderit p̄pter complexionem ab alterius opationis cōplexione diuersaȝ fuit melius inter eas diuidere sicut stomach⁹ in quo fuit voluntas sentiēdi virtutē esse: q̄ð qdē nō sit nisi in mēbro neruoso: ⁊ digerēdi q̄ð simil'r nō fit nisi per mēbrū carnosuȝ. Unicuiq̄ igit̄ harū duaꝝ rerū tunicā posuerūt per se: tunicam neruosam virtuti sentiendi: ⁊ tunicā carnosaȝ digestioni ⁊ naturā quidē intrinsecā tunicā fecit neruosaȝ ⁊ extrinsecā carnosaȝ. Pōt nāq̄ digerētis opatio ad id q̄ð digestū est in potentiā sine occursu p̄uenire. Sentiēs vero id q̄ð sentit̄ non pōt sentire nisi obuiando ei sensu. vȝ. tactus.

Mēbra aliq̄ duab⁹ tunicis cōtexta q̄tuor iuuamētis ⁊ vtilitatibus.

¶ Dat hic causam quare talia mēbra duas habent tunicas ex quarū priuatione apparet quedā nō habēt nisi vnā. naturā enim nō multiplicat nisi p̄p̄ vtilitatem. Et sunt q̄tuor. Prima est necessitas p̄hibendi fixurā membri p̄p̄ suas fortes motus sicut arteria maxime p̄p̄ motū rei cōtente in ea. ¶ Secūda cā est necessitas multe custodie rei contente in illo mēbro ne soluat̄ ⁊ egrediat̄: ⁊ hoc est duob⁹ cōcurrentib⁹ nā est timor de resolutiōe talis rei mēbro cōtinente nō habēte nisi vnā tunicā p̄pter raritatē talis rei contente sicut est sp̄s. ¶ Secūda est. ratione cuius timem⁹ de exitu ⁊ est q̄ talis est valde custodiēda ne per resolutionē vel fissurā egrediantur: ⁊ hee sunt sicut sanguis ⁊ sp̄s q̄ in arterijs cōtinent̄. ¶ Tertia cā est. q̄ aliquod est mēbrū cuius tam attractio q̄ȝ expulsio indiguit motu vehemēti: ⁊ ideo nā vtriq̄ operationi fecit instrumentū singulariter separatū ab instrumēto alterius sicut in stomacho accidit ⁊ intestinis. ¶ Quarta causa: q̄ membrū indiget operationib⁹ diuersis indigentibus varia cōpl'one: ⁊ iō nā intendit facere vnicuiq̄ operationi tunicā appropriatam p̄p̄ melius. ⁊ hoc tale est sicut stōus in quo fuit opportunum esse fortis virtutē sentientē ⁊ fortem digestiuā: sȝ sensus non sit fortis

nisi in nervoso membro: et digo fortis nõ fit nisi in carnoso mebro: ideo nã in eo duas tales fecit tunicas: sed in stomacho nã fecit tunicã intrinsecã nervosã et extrinsecã carnosam. et cã est: q2 digestio põt agere in rẽ distantẽ digerendo rem pparatã: nãliter ad talẽ motũ sed sensitiua tactiua non põt sentire tãgibile nisi obviando sibi immediate.

Utrũ arteria venalis duas tunicas babeat. Q. xxxi.

Contra primã cãm et scdam arguit: q2 ex illa sequeret q arteria venalis debuisset duas tunicas babere magis q arteria adorti. Nã cõtentũ in arteria venali fortius mouet q cõtentũ in arteria adorti cũ moueat multo plus de aere per ipsam et de fumis: et cum moueat motu pectoris et pulmonis qd non facit arteria adorti. Et q2 illud qd cõtinetur in vena arteriali minus mouet q illud qd continet in arteria venali: et minus cõseruandũ: q2 est sanguis: et etiã illud qd in venali arteria continetur est spũs: videtur q potius duas tunicas debuit babere arteria venalis q vena arterialis: maxime cũ in illis non videtur causa diuersitatis in babẽdo duas tunicas pter motum et illius qd cõtinetur necessitatem cum ibi non sit tertia vel quarta causa assignata: vt constat consideranti.

Utrũ vasa spermanca vnã tunicã babeant. Q. xxxij.

Dubitat scdo circa dicta in tertia cã. Nã vasa spmatis indigẽt attractione et expulsione vebemẽti plusq intestina vel stõachus cũ multo citius trabat sperma: et velocius expellatur q feces: et tñ spermanca vasa non babẽt nisi vnã tunicã: non ergo est sufficiens causa.

Preterea. nõ vr verũ qd dr de intestinis q indigeant attractione et expulsione vebemẽti. pmo: qa iuxta Ga. tertio nãliũ virtutũ: et tertio de vtilitate particulaꝝ. intestina babuerũt expellere tñ: et nõ attrabere. Ita sm Aui. 16. tertij dicit q intestina nõ indigẽt forti attractione. vnde dicit. Cũ indigeat attractione forti cuius fiã nõ indiget intestinũ. Itẽ q2 nã nõ fecit vtriq istaꝝ vtutũ. s. expulsiue et attractiue instrm ppriũ: qa supra vtriq tunica intestinoꝝ fit pter rectũ vicit: et apud Auicẽ. villus vadẽs in latitudine. Nã dicit. 16. tertij cã. pmo propter illud ergo dicens supra duas tunicas in intestinis est villus vadens in latitudine. Nõ ergo bȝ attractiua instrumentũ separatũ. Et codẽ ca. etiã assignat causa duaꝝ tunicaꝝ intestini cum dicit. Et create sunt in intestino due tunice propter cõseruatione in boc vt nõ imbibant ipsiꝫ corruptio et putrefactio. Et b sentit Gal. qrto de vtilitate particularũ. cap. 17. cum dicit. Cur itaq tunice eoꝝ due. s. intestino et facte sunt sigdẽ simiter se babẽt vtraq: supflua. n. vr esse altera ſꝫ nõ lz bȝ sic gratia eni vix possibilitatis et fortitudinis exercitioꝝ virtutis ipsoꝝ organoꝝ intestinoꝝ tunica duplex facta est.

Utrum tunica digestiua in stomacbo exterior conuenienter ponatur. Questio. xxxiij.

Circa dicta in exẽplo qrte cause cadit ẽt dubium. Nã tunica digestiua dȝ esse imediata digerẽdo pmo vt bñ applicet. Scdo. q2 nõ agit tunica dutãs in cibũ nisi in mediũ agẽdo: et q2 mediat iter carnosã tunicã stõi et cibũ tunica nervosa seq q nõ agit carnosa tunica in cibũ nisi agẽdo in nervosã: et sic illa faceret calidã et sensatiõi ineptã. 3° q2 tact° et vnusqsq sensus sentit p mediũ et nõ sentit sensibile positũ supra sensũ: vt dr scdo de aia melius ergo erat poni tunicã nervosam exterius.

Rñdendo ad bec dubia. no. pmo. q si Auic. istas qtuor cãs assignauerit tñ possunt alie assignari: vt pȝ ex causa ab eo assignata. 16. tertij. de duab° intestinoꝝ tunicis. Sed Aui. istas bic assignauit tãq magis cõmunes et magis faciles ad perciplẽdũ volens q ex particularibus libꝫ intelligeremus alias cãs. Ex qbus rñdetur. Ad pmũ dicit negando ↄñam. Nam q2 fuit necessariũ arteriã venalẽ esse motibus pectoris in sui dilatatione et cõstrictione multũ obediẽtẽ. et ad multũ aerem capiendũ simul: ideo subtilẽ et vnã tunicaꝫ sortita est: vt dr a Gal. sexto. de vtilitate particul'. cap. 9. Et ppter ↄ̃riã causam vena arterialis babuit duras et duas tunicas ne motibus fortib° pectoris obediẽs nimium sanguinẽ in poros pulmonis effunderet. In alijs aũt mẽbris oib° ppter duas causas ab Aui. tactas. q2 nõ est alia particularis ipediẽs: arteria babuit duas: et vena vnicã tñ. vnde allegato loco Gal. Sȝ neq inspirãtib° neq expirantibus oportebat illi dyastolari arterias et venã: qm neq qdẽ famulatus eis cõmissus est: illas eni receptacula spũs nã fecit: facilr qdẽ repleri egẽtes inspirãtib°: paratos vo euacuari expirãtib° et vocitãtib°. venas aũt velut receptoria quedã cibi creauit: neq diastolari indigẽtes inspirãtib° neq expirãtib° sistolari dñ. ergo babebat illis qdẽ molle operari corp° bis aũt durũ si deinũ illã qdẽ pmpte obedire vtrisq motibus thoracis erat melius: bas aũt nõ oino eis obedire.

Ad secundum dubium dicitur fortiorem esse motum feces motu spermatis: licet bic sit velocior.

Ad tertiũ dr q in isto manifesta est Gal. et Aui. contrauersia. Nã Gal. quarto de vtilitate. cap. 7. supra allegato: et tertio nãliũ vtutũ. vult q nõ est in intestinis virtus attractiua cõis cuius oppositũ vult Aui. vt fuit dictũ supra. Dñ ergo dr de Auic. q non vult intestina babere forte attractiuã: negat: saltẽ de intestino recto. Sed tamẽ in textu allegato vult q nõ babet ita fortẽ sicut stomacbus. Et ad aliud cũ dicit q nõ fuit vtriq vtuti factũ instrumẽtũ separatũ: q2 in vtraq tunica intestini vincit villus latitudinalis. Dicit q factũ fuit vtriq instrumẽtũ in quo sit villi diuãtur separati a pncipali instrumẽto alterius. vnde sicut attractiua bȝ intrinsecã tunicã ita expulsiua extrinsecã q attractiua nõ participat ea: et q2 nõ tam multa indigent attractione sicut expulsione sm Aui. ideo expulsiui villi in vtraq tunica reperiunt et nõ attractiui. Et bȝ virtus fortioris operationis instrumentũ paruũ. Et concedit etiaꝫ q preter causam bic dictã est alia causa.

Ad vltimũ dubiũ dicit q nõ fuit posita carnosa tunica stomachi intus ne sensatio nervose toleret aut plurimum impediret. Et cuꝫ dr q nullus sensus sentit immediatẽ isto cõcesso qd est contra Aui. tñ non oportet mediũ multum esse in tactiuis paruũ aliter sensus impediretur. Et boc pro isto loco sufficit. nam de boc dr in doctrina sexta. Quod aũt dr tunica exterior nõ ageret in cibũ nisi ageret in interiorẽ. Negatur argumentũ. sicut duo boies trabentes currũ iuuant se ad trabendum nullo impedimente aliqd in alio. ita bic contingit. Uel secũdo dicitur concesso antecedente et q calefacit intrinsecã: nõ tamẽ opȝ eã tantum calefieri vt non sit multum sensibilis.

Et dicem° ẽt q sunt qdaꝫ mẽbra quoꝝ cõplexio sanguini nõ ẽ ppinq: ergo idiget sanguis in coꝝ nutrimẽto multotiẽs ↄuerti sicut carnis: q propter i eã neq foramina facta fuerũt: neq ventriculi in qb° aliquãto tpe nutrimẽtũ qd ei digerit imoret. et deinde caro ex eo nutriat. imo illico cũ ei nutrimẽtũ occurrit in ipsam conuertit.

In ista parte ponit vltima distinctio pticularũ: et diuidit in duo. qm p ponit isti° distinctiõis vnũ mẽbꝝ. scdo aliud. ibi scda (Et sunt er.) Pria in duas. p boc. scdo infert correlatiuũ. ibi (quapropter in ea.) Dicit pmo: q qdã sunt valde vicina nature sanguis. ita q sanguis non indiget qsi fit coꝝ nutrimẽtũ multis cõuersionib° vel transmutationibus trãsmutari: sicut virga caro. De scda pte dicit pmo q boc mẽbrũ non babuit foramina: aut ventriculos in qbus morari debebat nutrimẽtũ anteq digerat p illo mẽbro et tãdẽ in carnẽ cõuertatur: imo nutrimentũ qd est sanguis illico sicut mẽbro occurrit in ipsaꝫ ↄuertit.

A ℭ Ubi no. quēadmodum ſupra in ca. de humoribus. in fa/
cto eſſe dixi quoſdā velle ꝙ antēꝗ̄ ſanguis in ſubſtātiā carnis
nis ꝯuertaƭ oportere ꝙ trāſeat ꝑ hūiditates ſcdas ordina/
te: ⁊ iō indiget multotiēs ꝯuerti ſicͭ in nutritiōe oſſiū. Sed
iſte hūiditates ſcōe modicū diſtāt abinuicē ⁊ a ſanguine ⁊
carne: ⁊ ita tota trāſmutatio nō eſt ita magna ſicͭ trāſmuta
tio ſanguis in oſſa ⁊ eſt in minori valde tpe. ℭ Juxta ergo
h textꝰ iſte aut alij ſiles: aut Auer. ⁊. colli. intelligunƭ ꝙ ſan
guis nō indiget multotiēs .i. ita multū cōuerti ⁊ trāſmuta/
ri ſicut in oſſiū ⁊ alioꝝ nutrimento ⁊ ꝙ ilico ſicut occurrit
nutrit .i. cito nutrit reſpectu eius qḋ facit cū occurrit oſſi.
ℭ Alia eſt poſitio volēs ex hoc textu ⁊ ſilibꝰ ꝙ ſanguis i/
mediate in carnē cōuertiƭ abſqꝫ medio ꝑꝑ hāc vicinitatē.
Et ꝙ dƭ de hūiditatibꝰ ſcōis intelligūt ꝙ ſunt ꝗ̄ttuor: ſꝫ nō
neceſſario medie inter qḋcūqꝫ mēbꝝ ⁊ ſanguinē. Et hec ſe/
cūda vƭ mihi magis ad mētē Aui. ℭ No. ſcōo ꝙ in carne
B ſunt foramina ⁊ poriꝫ alr nutrimētū nō reciperetƭ ibi: ſꝫ nō
ſunt magne cōcauitates ⁊ manifeſte. ⁊ hoc voluit correla
riū ꝑſertim ad nutrimētū appropriatū cōtinendū: qꝛ nutri
mentū cōe cor ⁊ ſtomachus in cōcauitate habent.

ℭ Et ſūt ex mēbris ꝗdā quoꝝ cōplo a ſanguis
ꝯplōne valde eſt remota. Jdeoqꝫ cū neceſſe fuerit
ſanguinē ea nutrire oportebit vt in ſilitudinem
ſubē eoꝝ multis ꝯuerſionibꝰ ordinatiꝫ ꝯuertaƭ
ſicut os. Quapropter in creatiōe aīn vnū poſitū
fuit foramē qḋ eoꝝ nutrimēto tāto cōtineat tpe
quāto illud in eiꝰ ſilitudinē ꝯuertaƭ ſicut in oſſe
cruris ⁊ adiutorij: aut foramia mlta in ipſis di
uiſa: ſicut in oſſe mādibule iferioris. Et mēbris
ꝗdē q ſic ſūt neceſſe ē vt nutrimēto ampliori ꝗ̄
eis: tūc eis neceē repleanƭ: vt paulatī: ⁊ paulati
ꝓcedāt illud in ſui ſimilitudinem cōuertendo.

ℭ Hic ponit 2m mēbrū diuiſiōis ēt inferēdo ꝗdā correlaria
ibi. (Quapropter.) ℭ Dicit pͦ: ꝙ ꝗdā ſunt mēbra multū a
nā ſanguis diſtātia: ita ꝙ opꝫ ſanguinē anteꝗ̄ in eoꝝ ſubām
ꝯuertaƭ trāſmutari ordinatis multis ꝯuerſionibꝰ ſicut ſūt
oſſa. ℭ De pte ſcōa dicit pͦ: ꝙ in creatione iſtoꝝ factū fuit
vnū foramē aut multa qḋ ꝯtineat eoꝝ nutrimēto tāto tpe
quātū eſt opportunū ad trāſmutādū ſanguinē in eoꝝ ſub/
ſtātiā: ſicut poſitū eſt vnū foramē in oſſe coxe ⁊ in oſſe ad/
iutorij aut multe in oſſe mādibule iferioris. Jnfert ſcōo ꝙ
neceſſe eſt mēbris huiꝰ diſpōnis eē pñs plus de nutrimēto
appropiato ꝗ̄ ꝑ tunc indigeāt ad hoc: vt paulatiꝫ cōtineƭ
C eoꝝ nutritio ꝯuertēdo illud in ſui ſilitudinē. ℭ Ubi no. ꝙ
ꝓpter multā diſtātiā ſanguis a nā oſſiū medici notauerūt
ꝗ̄ttuor hūiditates ſcōas medias inter os ⁊ ſanguinē. nā. n.
D ordinate in ſuis trāſmutatiōibꝰ ꝓcedit. ℭ No. ergo ⁊ ſecū
do: ꝙ trāſmutationes iſte ſunt faciēde poſtꝗ̄ ſanguis iam
permutatus eſt a ſanguis nā: ⁊ appropriatus eſt nāe mem
bri. ⁊ iō opꝫ nutrimētū: tūc vndiqꝫ a mēbro ad cuius nām
oꝫ cōuerti circūdari. Et iō fuit opportunū locū continendi
huiuſmodi nutrimentum eſſe in concauitate talis mēbri.
E ℭ No. tertio: ꝙ qꝛ nutricatio eſt valde tarda ⁊ ēt cōuerſio
ſanguinis in iſtas humiditates: iō opꝫ ꝙ inueniaƭ nutrimē
tū multū in cōcauitatibꝰ iſtis ſub varijs diſpōnibus ꝓpin/
quitatis ad os: alr pmo cōuerſo poſtea multo tpe carerēt
nutrimēto. Tu tñ hic vide quare leonū oſſa nō habēt me/
dullam ⁊ quomodo oſſa medulla nutriantur.

ℭ Mēbra aūt fortia ſupfluitates ſuas ad mem
bra debilia ſibi vicina expellūt: ſicut cor ad aſcel
las: ⁊ cerebrum ad loca que ſunt poſt auriculas
⁊ epar ad inguina.

ℭ Hic Aui. ponit cāſ. iuxta ſuā ꝯſuetudinē dicens: ꝙ tu de
bes ſcire ꝙ mēbra fortia expellunt ſuperfluitates ſuas ad
membra debilia ſibi vicina ſicut cor ad aſcellas ⁊ cerebrū
ad loca poſt aures ⁊ epar ad inguina. Et conſtat qḋ hic lo
quitur de debilitate nāli. Sed ēt hꝫ veritatē de accidenta
li debilitate vt ex ſolutione cōtinui vel mala complexione
vel alio modo contingente ⁊c̄.

ℭ Seqtur caplm de virtutibꝰ nālibꝰ. Cap. 1.

Jrtutum ⁊ operationum adinuicem
alie ex alijs cognoſcunƭ. Omnis enī
virtus operationis exiſtit initium: ne
qꝫ aliqua operatio ꝓuenit niſi ex virtu
te. Jdeoqꝫ vtraſqꝫ in vno poſuimus caplo.

ℭ Poſtꝗ̄ determinauit de mēbris: ꝯſeqnter determinat de
ṽtutibꝰ ⁊ opationibꝰ ⁊ ſpiritibꝰ: ⁊ diuidiƭ in duas partes.
Pͦo oñdit de ṽtutibꝰ ⁊ opationibꝰ determinādū eſſe in eo
dē ca. ⁊ ponit eaꝝ gñalē diuiſionē. Scōo magis ſpāliter
determinat de eis. ibi ſcōa in pñº ſequētis ca. (ṽtutū vo.)
pͦma in duas. pͦo probat de opationibꝰ ⁊ ṽtutibꝰ determi
nādū eſſe ſiml. ſcōo ponit gñalē eaꝝ diuiſionē ibi (virtutū
ſūt) ℭ Primū ſic arguit. de his ſiml eſt determinādū ꝗ̄rū
altera cognoſciƭ ex alteris ⁊ ecōtra: ſed ita eſt de opationi/
bus ⁊ ṽtutibꝰ. Nā ōis virtus eſt alicuius opationis prin/
cipiū: per quā cognoſci pōt a ſigno: ⁊ ōis operatio aialis
ſibi cōueniens ꝑ quanto eſt aialis ꝓuenit ab aliqua virtu
tū que eſt eius cauſa: ⁊ ſic nō pōt ſciri ſine ṽtutis cognitio/
ne cū ſcientia rei habētis cauſas nō habeaƭ niſi per cauſa/
rū cognitionē: vt ſupra cap. de ſubiectis medicine. ℭ No/
tandū pͦmo: ꝙ cū virtus capiaƭ cōmuniter pro ōi forma eſ/ F
ſentiali vel accidētali operatiua: vt ſupra de cōplōnibꝰ. il/
la parte. Cū eni agunt ⁊ patiunƭ ſuis ṽtutibꝰ. ¶ Quñqꝫ ſu/
mitur pro qualitate occulta vt quādo dicitur: ꝙ attractio
quedā fit a vacuo: quedā a calido: quedā a ṽtute. ¶ Quā
doqꝫ ſumitur pro habitu perfectiuo operationibus per aſ
ſuefactionē acqſito vel doctrina quō dicimus morales ⁊
intellectuales eſſe virtuales. Hic nō ſumitur aliquo iſtorū
modo ꝫ: ſed pro potētia aie quꝫ ipſa eſt potēs in operatio
nes tā actiue ꝗ̄ paſſiue: que aialibus ſunt conuenientes ⁊
ꝓprie ⁊ operatio ſumiƭ hic pro omni actione vel paſſione
aiato corpori cōuenientē: ⁊ ꝓpria non pro operatione que
eſt ſolū principalis mēbri ꝓut cōtra iuuamentū diſtingui
tur nec pro omni actione que eſt in corpore aialis: puta ſi
illa actio non eſſet inuēta pro quanto eſt aiatum vt deſcen
ſus ꝓpter grauitatem: vel ſi eſſet operatio leſa ſicut iectiga
tio vel ſimiles. ℭ Ex quo intelligiƭ ꝙ hoc modo ſumendo
verū eſt qḋ cuiuſlibet operationis pͦncipiū eſt virtus. Ca/
pitulū aūt ſumitur hic pro paruo tractatu. Simul enim in
tota hac parte de virtutibus ⁊ operationibus tractatur.
ℭ No. ſcōo: ꝙ apud cōiter exponētes virtutes cognoſcū/
tur per operationes notitia qꝛ eſt. Sꝫ operationes per vir G
tutē notitia ꝓpter qd eſt. ¶ Ego aūt vt ſupra dixi. capi. de
ſubiectis medicine. credo qḋ qñ cā nō eſt nota niſi per ſuū
effectū non fiat demōſtratio effectus niſi qꝛ eſt: lꝫ in demō
ſtratione fiat ſcientia per cauſam.

ℭ Uirtutū aūt genera ⁊ opationū ex eis proue/
nientiū apud medicos ſunt tria. Que ſunt genꝰ
virtutū vitalium: ⁊ genus virtutum naturaliū
⁊ genus virtutum animalium.

ℭ Nūc ponit ṽtutū diuiſionē. Et diuidiƭ in duas. pͦmo facit
hoc. ſcōo declarat ibi. (Et multis ꝗdē.) ℭ Dicit pͦmo qḋ
gñia pͦma ṽtutis ſunt tria: ⁊ ſilr gñia opationū. vnū eſt ge/
nus vitaliū: aliud aialiū: aliud nālium. ℭ Et attende ꝙ pͦ/
cipue dixit apud medicos. Nā plurimi phoꝝ nō diſtinxe/
runt genus vitaliū a genere nālium: vt infra habebitis.
ℭ No.

A ¶ Nota tñ ꝙ hec tria gña sufficienter diuidūt virtutes et opónes: q2 non pōt virtus in viuente inueniri: vel opatio q̄ non cadit sub aliquo illorum: ⁊ ipsa inuicez nō coincidūt.

B ¶ No. scđo: ꝙ qnqꝫ potētie aie posite ab Aristo. 2. de anima. s. vegetatiuū: sensitiuum: appetitiuum: motiuū fm locum: ⁊ intellectiuum: reducunt ad ista tria genera. Nā vegetatiuū reducitur ad nāle ⁊ vitale: ⁊ relique quatuor ad animale: lꝫ de intellectiuo: vt sic non pertineat medico.

C ¶ Nota tertio: ꝙ etiam spirituū: proportionalē hic possumus intelligere diuisionez. s. ꝙ aliquis est naturalis: aliquis vitalis: aliquis animalis: ⁊ sunt isti spiritus instrumēta actiue concurrentia ad operationes harum virtutum.

¶ Utrū gña virtutū sint realr̄ distincta. Q.ō. 1.

Hic solet itroduci qō: vtrū ista genera virtutū sint adinuicē realr̄ distīcta: ⁊ ab ipsa. Et est qō magis metaphīca. Et argr̄ ꝙ sic. p̄ per h ꝙ v̄tutes sunt plures ⁊ aia vna. ¶ Scđo per h ꝙ in rebus inanimatis p̄ter formā substātialē ⁊ cōplonez est virtus: vt apparet in virtute magnetis trahētis ferrū: ⁊ etiā reubarbari purgātis colerā: ergo pariformiter erit inanimatis. ¶ Tertio p hoc ꝙ assuefactio facit nobis virtutē: vt est clarū: ergo ⁊ nā ad diuersa opera debuit facere diuersas virtutes. ¶ Quarto per hoc ꝙ omnes ↄcedunt mēbrū qō trahit nutrimētū grossuz relicto subtili sic hoc facere hoc per virtutē similē forme specifice sicut magnes in trahendo ferrū. ¶ Quito per hoc ꝙ idē simul attrahit ⁊ expellit: sed nō pōt hoc p idem facere: ergo p diuersa: sed aia est vna: ⁊ complexio sua est vna: ergo diuersitas erit tantum in virtute que distinguetur ab aia ⁊ complexione. ¶ Sexto per hoc ꝙ vitalis potest absolui ab animali: ⁊ q2 vnius istarum operatio potest tolli sine alterius operatiōe: vt pꝫ in membro paralitico: ⁊ multa similia addunt. ¶ In oppositum arguitur. p̄mo sic. per hoc ꝙ ad operationes anime sufficit forma cum debito instrumento: ergo non oportet ponere aliam virtutem a substātia anime suo instrumento: quod est qualitas in organo. Et cōfirmatur. q2 in arte sufficit ars cū debitis istrumētis ad operandū.

Virtus aie dr'. ¶ In ista questione credo ꝙ nomē virtutis anime aliquādo dicit de principio substantiali concurrēte p̄ncipalr̄ ad operationes: vt sumit ab Auic. p̄ma sexti nālium. capitulo secūdo. vbi sic ad litteram dicit. Dicemus ergo nunc ꝙ aia potest dici vis vel virtus: vel potentia: comparatione affectionū: que emanant ab ea: ⁊ sic oēs aie virtutes sunt vna virtus. ¶ Quādoqꝫ sumit pro instrumēto. scilicet cōplexione vel alia qualitate subseruiēte: ⁊ isto modo virtutes dicunt realiter abinuicē ⁊ ab anima. ¶ Rationes autem in oppositum facte facile soluunt: sed tamē alique earum probant ꝙ preter complexionē oportet ponere qualitatem occultam in membris qō cōmuniter cōcedit: licet defendi posset oppositum: sed ad alium locum hec ptinet.

¶ Et multis quidem philosophorum ⁊ medicis omnibus: ⁊ p̄cipue. G. videt ꝙ vnaqueqꝫ virtutum membrum principale habet qō eius existit minera ⁊ a quo eius pcedunt opónes.

¶ Hic declarat membra diuisiōis. ⁊ p̄mo ponit declarationem fm opinionem medicorum: ⁊ quorundam phorum. scđo apud opinionem Aristo. ⁊ sequētium. tertio comparat inter istas. Ibi scđa (Omnibus aūt.) Ibi tertia (Preterea cum.) Prima in duas. p̄mo declarat in generali. scđo spālitER apud philosophoruꝫ positionē. Ibi. (Et videtur.) ¶ Dicit p̄°. ꝙ multis phis vt Platoni ⁊ sequentib⁹ ⁊ omnib⁹ antiqs medicis ⁊ p̄cipue Gal'. visum est ꝙ ois v̄tus hꝫ vnū p̄ncipale membrū qō est eius minera in quo p̄ncipaliter est illa v̄tus: ⁊ a quo ad alia mēbra influit: sic a minera pprie dicta deferunt ad alia metalla: ⁊ a quo mēbro: p̄nr' in gñe membrorum fiunt oēs operationes illius virtutꝫ.

¶ Nota tamē ꝙ nō īuenit eodē mō ab istis attributas eē v̄tutes mēbris p̄ncipalib⁹. Nā Plato vt vult Auerois p̄° de aia. cōmēto. 7. posuit intellectualē in cerebro cōcupiscibilem in corde nālem: idest nutritiuā in epate. ¶ Sꝫ Gal'. tertio de interioribus. caplo quarto posuit desideratiuaꝫ in epate. Audaciam siue irascibilem in corde. Regitiuam toti⁹ vt imaginatiuā: cogitatiuā memoratiuaꝫ in cerebro. Sed in libello de v̄tutibus nostrū corp⁹ regētib⁹ ⁊. 9. terapeutice ponit ꝫoticā. idest rōnalē in cerebro spūalē siue vitalem in corde. nālez in epate. Aui. hic hunc modū tāgit. D

¶ Nota secundo. ꝙ isti voluerunt istas virtutes esse tres formas substantiales abinuicem differentes: ⁊ sic tres animas. Moderni autem aliter ponunt vt infra. E

¶ Et videtur eis ꝙ virtutis animalis sedes sit cerebrū ⁊ ipsius ab eo proueniant operatiōes.

¶ Dicit p̄. declarādo spālir' de aiali. scđo de nāli. 3° de vitali Ibi scđa. (Et ꝙ v̄tus nālis.) Ibi 3°. (Uitalis xo.) ¶ Dicit p̄° ꝙ vr' eis ꝙ sedes idest locus vbi principalissime reperit' virtus animalis est cerebruꝫ a quo omnes hmōi virtutis opatiōes pueniūt: ⁊ supple nō tanq̄ vicario cordis: sꝫ tāqꝫ a p̄°llarū operationū p̄ncipio in genere membrorū ⁊c̄.

¶ Et ꝙ virtus nālis duas hꝫ spēs: ⁊ vna spēs est cuius finis est custodire indiuiduū ⁊ cōseruare ipm: que ministrat in re nutrimenti q̄usqꝫ ad finem crescentie eius nutriat corp⁹: ⁊ h⁹ quidē spēi sedes ⁊ opōnū ipsius pcessus est epar.

¶ Declarat de naturali. p̄mo ponēdo diuisionē vnā declarādo vnū membrū diuisionis. scđo scđꝫ. Ibi: (Altera xo). ¶ Dicit p̄mo ꝙ v̄tutū nālium due sunt spēs: vna cui⁹ finis est ↄseruatio indiuidui: ⁊ h ministrat in re nutrimēti faciēdo. s. materiā nutricationis que est sanguis: ⁊ faciendo spiritū nālem qui est instrumētū ↄseruans v̄tutē nutritiuā in mēbris: ⁊ seruiēdo nutritiue p attractionē: retētionē: digōnē: ⁊ expulsionē. ⁊ hec facit nutriri corpus vsqꝫ ad finē crescētie. ¶ Qō intelligit' altero triū modorū: vel q2 vsqꝫ ad finē crescētie nutrit nutricatiōe corp⁹ pducēte ad pfectiōeꝫ q̄ntitatis. ¶ Uel q2 vsqꝫ ad istud tēpus est nutricatio manifestior cū sit restauratio maior dissolōne. ¶ Uel 3° per finē crescētie itelligēdo totā etatē que est post cremētum: in q̄ etiā nutrit' corpus: q2 vsqꝫ ad finē vite. Et hui⁹ virtutis sedes fm istos est epar quod suaꝝ operationū est p̄ncipiuꝫ p̄mū in genere mēbroꝝ: ⁊ nō est in isto cordis vicarius.

¶ Altera vero spēs est cui⁹ finis est spēꝫ ↄseruare q̄ est mistrās in re gñonis: ⁊ sepat ex humoribus corpis spmatis substātiā: deinde ipm informat sui creatoris p̄cepto. Et hui⁹ quidē spēi habitatio ⁊ oponū ipsius puētus sūt testiculi.

¶ Declarat aliā spēm nālis virtutis. Et est virtus: cuius p̄ncipalis finis est ↄseruatio spēi: lꝫ ad hoc etiā concurrāt virtutes mēbrorum ↄseruantium indiuiduū. ⁊ hec ministrat in re gñatōis. i. ministrat necessaria actui generationis: vt scꝫ fit sperma plificum: qō. s. actiue concurrit ⁊ passiue ad gñationē fm medicos: vel actiue tantū fm philosophuꝫ. ¶ Uel scđo ministrat in re gñonis in p̄ma operatiōe generatiue que est spermatis gñatio: ⁊ in illa ministrat separādo subam spermatis ex humorib⁹ corporis ⁊ postea informat ipsum. s. sperma: q2 dat sibi ppriam formā spermatis p̄cepto sui creatoris: qō dic̄: q2 voluit Aui. datorē formarū esse illū qui formā subalē iducit. Et huius virtutis que gñat sperma sedes ⁊ i°a q̄ pueniūt sue opónes sunt testicli. ¶ Uirtus aūt gñatiua que informat sperma: cōuertendo ipsum in nām fetus est subiectiue in spermate vel in spū giginitiuo nō in testiculis. ¶ Qō si argr̄ ex isto: sc' ꝙ virtus ge F

neratiua nō eēt in testiculis tanq̄ in p̄ncipio: qꝛ p̄ncipalis actus generatiue est informatio fetus que non fit a virtute testiculorum: sed a v̄tute spermatis. Negaꝭ ꝯñia. Naz virtus illa spermatis agit tanq̄ idolum ꝛ instr̄m v̄tutis testiculorū: ideo p̄ncipalis generatiua virtus est illa que immediate generat sperma: licet principalis actus illius virtutis imediate fiat a virtute in spiritu gignitiuo existente.

6 ℭ No. p̄mo: ꝙ testiculi sui v̄tute attractiua separāt s̄bam spermatis p̄cipue a venis magnis ad quas terminanꝭ vasa seminaria: Et ad illas venas supfluitas digestionis mēbrorū transmissa est a mēbris ipsis. Nec tn̄ videꝭ magnū incōueniens ꝙ testiculi a mēbris valde distātib⁹ attraherent materiam spermaticam: quēadmodū ex eorum amputatione videntur membra valde distantia permutari.

ℭ Uitalis vō virtus est illa que sp̄ūs esse ꝯseruat qui sensus ꝛ motus vehiculū existit ꝛ ip̄m reddit aptum ad eorū ip̄ressiōes recipiēdas cū ad cerebrum p̄uenit ꝛ facit ip̄m potētē dandi vitā vbicunq̄ expandiꝭ. ꝛ huius quidem virtutis sedes ꝛ operationes ip̄sius p̄cessus est cor.

ℭ Declarat vitalē: ꝛ dicit: ꝙ v̄tus vitalis est illa q̄ cōseruat esse sp̄ūs: qui sp̄ūs est vehiculus sensus ꝛ mot⁹: ꝛ hoc facit gn̄ando sp̄m vitalē ex q̄ fit aialis ꝛ reddit ip̄m sp̄m quem facit p̄paratum: vt cū p̄uenerit ad cerebruz recipiat ab eo impressiones p̄ q̄s pōt fieri op̄atio sensibilis ꝛ motiua. Et tertio dat hec virtus sp̄m quē facit potentiā dandi vitā. i. conseruandi animā vbicūq̄ expandiꝭ. i. in omni membro nostro ad qd̄ trāsmittiꝭ. Et hui⁹ virtutis sedes ꝛ fundamētū est cor: ꝛ est p̄ncipium a quo eius op̄ationes p̄cedunt.

ℭ Not. q̄: ꝙ virtus vitalis p̄mo generat sp̄m vitalem qui est potēs dare vitā. i. animā ꝯseruare in omni membro ad qd̄ expādiꝭ. 2° illi spiritui p̄parat ad recipiendā a cerebro virtutē animalē. Et hec est cā ꝙ nō reperiꝭ v̄tus vitalis in aiato nō h̄ñte sensum. Nā hec v̄tus est ꝯſuatiua aie sensitiue in nr̄ā. Q. si dicaꝭ ꝙ q̄dā sunt nr̄a mēbra viuētia q̄ non sunt sensitiua vt ossa: dōm ē ꝙ nō h̄nt aiaz aliā a sensitiua.

b ℭ No. 2° ꝙ hec est cā q̄re notificauit sp̄m vitalē p̄ h̄ ꝙ preparaꝭ ad recipiēdas aiales v̄tutes: ꝛ non dic̄ nāles: qꝛ de nālib⁹ potuisset esse dubitatio: qꝛ videm⁹ plantas h̄ēre nāles virtutes sine vitali sp̄ū. Et etiā qꝛ non oēs ꝯcedūt dari sp̄m nālē: vt infra diceꝭ: sed bn̄ ꝯcedūt oēs dari animalem.

3 ℭ No. 3°: ꝙ sp̄ūs vitalis nullo modo dr̄ vehiculū aialis v̄tutis. P̄mo qꝛ ex eo fit aialis. Scd̄o qꝛ mēbra p̄parat ad recipiendū aialē v̄tutem. Tertio qꝛ ipse vitalis existēs effectiue cōcurrit ad operationes aiales. Quarto qꝛ ipse etiā simul cum forma ꝛ cōplexione cerebri ꝯcurrit ad aialē faciendū. ℭ Et si est isto inferꭍ ꙩ v̄tus aialis sit vitalis: qꝛ pōt dare vitam: sensuz: ꝛ motū: sicut vitalis qd̄ probaꝭ: qꝛ v̄tus posterior cōtinet v̄tutē p̄orem sicut tetragonū: trigonū: vt scd̄o de aia. Cū ḡ aialis sit vitali posterior ꝯtinet vitalē. ꝛ per ꝯñs poterit illud qd̄ pōt vitalis: p₃ ꙩ hec rō nō plus probat: nisi ꙩ sumēdo v̄tutem pro aiatoie vitalis est aialis: ꝛ h̄ cōcediꭍ. Nā nō cōcediꭍ ꙩ omne qd̄ est istrumentum v̄tutis prioris sit etiam instrumentū posterioris.

ℭ Oibus autē p̄his maiori. i. Arist. vr̄ ꙩ oium istarū operationum p̄ncipium existit cor: s₃ primarū op̄ationū earū manifestatio in his p̄dcis existit p̄ncipijs: quēadmoduz apud medicos cerebrum est sentiēdi p̄ncipiū: ꝛ post hoc q̄sq₃ sensus h₃ mēbrū in quo eius apparet op̄atio.

ℭ Nunc ponit circa dicta s̄niam Arist. ꝛ dicit: ꙩ omnibus p̄his ꝛ maiori oium. s. Arist. videꭍ ꙩ cor est p̄n̄ in genere p̄mū membrorū respectu oium op̄ationū ꝛ oium istarum virtutum. ita ꙩ minera ꝛ fundamentuz oium v̄tutū est in corde: verūtamē manifestatio p̄marū operationuz in illis tribus gn̄ibus est in mēbris que medici dicunt p̄ncipalia directe sicut apud medicos cerebrū est p̄ncipiū op̄ationis visiue ꝛ auditiue: sed manifestatio istaꝝ operationū est p̄ncipaliter in aure ꝛ oculo: ita cor est p̄ncipiū oium v̄tutum. Sed manifestatio operationis aialis p̄mus est in cerebro agente v̄tute cordis. Et naturalis est in epate eodē modo agente v̄tute cordis. ℭ Et h̄ s̄nia colliꭍ tertio de p̄tib⁹ animaliū. cap. de corde. ꝛ scd̄o eiusdē cap. de cerebro ab Ari.

ℭ Ex quo intelligiꭍ absolute p̄ncipale mēbrū esse cor ꝛ cerebrū nō esse absolute p̄ncipiū animalis v̄tutis: sed manifestatiue. ꝛ ita epar re° nālis. Nam l₃ cor habeat oēs istas v̄tutes: tamē iste nō p̄nt agere p̄prias operatiōes nisi cum debito instrumēto: ꝛ tale p̄mo habet ad animales operationes in cerebro ꝛ ad nāles quasdam in epate: ꝛ quasdaz in testiculis: ꝛ ita ista mēbra possūt dici manifestatiue p̄in°. k

ℭ Preterea cum cōsiderāt sicut debēt ꝛ certificāt inueniunt rē sic̄ vr̄ Arist. ꝛ nō quēadmodū ipsius vr̄ ꝛ inueniūt tractatus suos extractos ex p̄pōnibus sufficientibus ꝛ non necessarijs: in quib⁹ nō assequunꭍ nisi quod ex reb⁹ apparet.

ℭ Comparat istas s̄nias adinuicem. scd̄o docet q̄uo hec determinatio p̄tineat ad medicū ꝛ q̄uo non. scd̄a ibi. (Medico.) ℭ Dicit p̄mo ꙩ cū medici considerant sic̄ debēt: ꝛ volunt certificari in ista s̄nia inuenient esse sicut dicit Aristo. ꝛ nō sicut ipsi dicunt ꝛ inuenieñt suos tractatus. i. q̄nes q̄s tractant esse extractas. i. illatas ex p̄positionibus sufficientibus. i. p̄babilibus nō necessarijs ex quibus sequunꭍ cōclusiones nisi que possunt dici apparētes. i. p̄babiles. Nā vt apparet. 3. de interioribus: ex hoc arguit Gale. p̄ncipatū cerebri re° operationū animaliū: qꝛ leso cerebro leduntꭍ operatiōes. Et rectificato p̄ medicinas rectificanꭍ. Sed nō est dubium ꙩ h̄ idem accidit de instrumēto respectu principalis agētis: vt de oculo respcū cerebri in visiua op̄one.

ℭ Medico aūt inquātuz medicus nō attinet vt ꝯsideret que sit harū duarū s̄niarum veritas: s₃ illud ꝯsiderare philosophus aut physicus d₃. Medicus aūt cū ꝯcediꭍ ei mēbra hec p̄nominata istarū virtutū p̄ncipia existere nō curat in eo qd̄ de eē medicationis ꝯsiderat an ex alijs habeanꭍ principijs que sunt ipsis priora vel nō: neq₃ illud ex eis existit que p̄his non ei leuia facit.

ℭ Dicit ꙩ medico inquantū est medicus non attinet determinare veritatē hui⁹ q̄ōnis: qꝛ hec ad philosophū p̄tinet. ℭ Et ratio est: qꝛ si medico concediꭍ ꙩ ista mēbra sint p̄n° istarū operationū sufficit sibi in his que h₃ agere ꝛ nō curat: vtrum ista sint p̄ncipia p̄ma in gn̄e mēbrorum: vel sint aliqua alia illis posteriora: ꝛ ista s̄nia est de illis que p̄hs non facit ei leuia: qꝛ est difficilis ꝛ in p̄hia est difficilis.

ℭ Utrū virtus vitalis a nāli ꝛ aiali distinguaꭍ. Q°. 2.

Hic solet induci questio: vtrū sit distīcta virtus vitalis a naturali ꝛ animali: ꝛ arguiꭍ ꙩ nō. ℭ P̄rimo p̄ hoc ꙩ omnis v̄tus operatiua sine cognitione circa nutrimentum est nālis: sed vitalis est h̄mōi: cum de sanguine generet sp̄ūm sine cognitione. igitur ꝛc̄. Assumptuz p₃ ex descriptione naturalis. ℭ Scd̄o per hoc ꙩ actio vitalis v̄tutis est sp̄ūm generare ꝛ cor ꝛ arterias mouere motu pulsus: vt infra cap̄lo de vitali: sed iste operationes sunt nāles: vt quinto de accidēte. dicit Gal. cognoscimus moueri pulsum naturaliter. Et Auic. 10. tertij motus pulsus est nālis. Et. 6. de iuuamentis Gale. Operatio cordis est nālis. ℭ Tertio: qꝛ omnis v̄t⁹

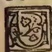
anime nutritiue vt sic est nālis: vt pȝ isra: sed vitalis est hu iusmodi: vt vult Auer. 2. colliget: ⁊ ita nō est cōueniēs po nere illā virtutē distīctā ab alijs vtutibus: eo ꝙ ipsa est ani me nutritiue sicut alie quoqȝ attractiua ⁊c. ℂ Quarto per hoc ꝙ pmus eius act⁹ est dare vitā: vt in hoc cap. sed vita est ꝯsistētia aie p alimētū: talis aūt opatio est nutri^{ue} igr̄ ⁊c. ℂ Quinto per hoc ꝙ opationes vitales sunt aiales: ergo ipsa nō est genus ab aiali distictū. Et assumptū colligit̄ p⁹ vtutū nālium. nā dicit. Quedā sunt nature opa vt que sūt cōia plantis ⁊ aialibus: nōnulla vero aialium: sed opatiōes vitalis solum in aialibus reperiunt̄: vt. s. uf. Et idē sentit Haly. 4. theorice. cū dixit. Opȝ nāe ac aie vtutē esse per q̄s possit suas opari actiōes. nāe siquidē actiones sunt gene rare: augere ⁊ nutrire: actiones aūt aie quedā sunt vitalis dilatatio cordis. s. ⁊ venarū pulsatiluū ⁊ ipsarū constrictio. ℂ Opp^{m} volūt pene oēs medici. ⁊ hac diuisiōe Aui. vtit̄ h.

A ℂ No. pmo: ꝙ hoc nomen nāle est equiuocum apud me dicos ⁊ apud phos. Nā quoqȝ sumit̄ put distinguit̄ contra voluntariū: quoqȝ ꝯ artificiale: quoqȝ ꝯ violentum: quoqȝ cō tra preternatura: quoqȝ ꝯ cognoscituū. ⁊ vltimo magis stri cte ad mētē medicoꝝ dr̄ aliqua vtus naturalis: q2 opatiua actionū aie circa nutrimentū sine cognitione non pparan do imediate ad recipiendū vtutē sensibilem vel motiuā.

Quib⁹ ꝯdistin guit̄ na turale.

B ℂ No. 2⁰ ꝙ hoc nomen aiale quoqȝ sumit̄ generaliter pro omni vtute vel operatiōe ita reperta in aiali ꝙ nō in alio. Quoqȝ pro cognitione vel motione voluntaria vel opōne cognitionē p se ꝯsequente ⁊ pro vtute p se hui⁹ opationis fa ctiua. ℂ Per vitalē vero vtutē qd apud medicos sit intelli gēdū: ⁊ q̄ sunt opa infra in cap. pprio dicemus. Sufficit tn̄ nūc ꝙ ipsa est vtus gñatiua spūs q ꝯseruatiuus est vite in mēbris ad q̄ trāsmittit̄. Et pparat⁹ est vt in cerebro trans mutari possit in aialē ⁊ mēbra pparare ad recipiēdā a ce rebro vtutē sensibilē ⁊ motiuā. Quib⁹ positis facile intelli gi pōt ꝙ vitalis distiguit̄ a nāli vltimo mō accepta saltem rōne: lȝ multis alijs modis dici possit nālis. Nec nūc dispu to: vtrū sit alia res cū supra dcm̄ sit ꝙ sit eadē sbā anime. ℂ Patet secundo: q̄ūo est aialis large sumendo animale. ℂ Pȝ 3⁰ ꝙ stricte sumēdo aialē vt⁹ vitalis vt sic n̄ ē aial'. ℂ Ex quibus sequitur vitalem virtutem distingui a natu rali ⁊ animali ratione. ℂ Argumenta per te soluas.

ℂ De virtutib⁹ nālib⁹ qb⁹ miistrat̄. Cap. 11.

Virtutum vero nālium: alie sunt que sunt ministrātes: alie sunt q̄ miistrate.

ℂ Posita generali distinctione vtutū exequit̄ de mēbris. Et pmo de nāli. scdo de vitali. Ibi (vtutes aūt nāles). tertio de aiali. Ibi (In vtu te). Pars pma ꝯtinet duo capl'a. Pñs est de vtutibus mi nistrat̄. Seqns de ministrantibus. Pñs capl'm diuidit̄ in duas partes. pmo ponit generalem diuisionem virtutum naturaliū. scdo exequitur de vno mēbro. ibi (Et ministra tarū.) ℂ Dicit pmo ꝙ vtutū nālium quedā sunt ministrā tes quedam ministrate. Et p miistratas itelligim⁹ istas: nu tritiuā: augmētatiuā: ⁊ informatiuā. Per ministrātes itel ligim⁹ attractiuā: retētiuam: ⁊ digestiuam: ⁊ expulsiuam.

C ℂ No. p⁰ ꝙ vtus nālis lȝ multis modis dici possit. tn̄ hic sumit̄ stricte in pcedēti dubio pro vtute operatiua sine co gnitione non preparando per se virtuti animali. Auicen. vero ideo prius de naturali q̄ȝ de vitali determinauit: quia ille virtutes sunt cōmuniores cum conueniant plantis.

D ℂ No. 2⁰ ꝙ rō huius diuisionis est illa. q2 vtutū nāliū alie sunt opatiue finiū ⁊ pncipales. alie sunt opatiue vel opato rū ad finē ordinatoꝝ vel tm̄ opōnū in alias opōnes ordi natarū. Et p⁰ ppale dr̄ mistrate. scdo ministrantes. Et po tuisset Aui. ponere silem diuisionē in alijs generib⁹ vtutū infra: sed q2 magis latet visus est alijs magis doctrinalib⁹.

ℂ Utrum recte dicant̄ vtutes mistrate q̄ assignāt̄ h. Q. 3.

Sed cadit dubitatio quomodo pdicte q̄ tuor dicant̄ mistra te cū nutritiua mistret augmētatiue: vt in textu dr̄. Nutri tiua vero vtus crescitiue seruit ⁊ generatiua seruit informa tiue. nam virtus generatiua spermatis preparat mām in qua debet introducere formā virtus informatiua: vt pȝ. ℂ Hic dr̄ ꝙ iste vtutes sunt ministrate respectu aliquarū. ⁊ ministrātes respectu quarūdā. ℂ Cōtra. tunc digestiua stomachi ⁊ epatis debuissent dici ministrate: q2 re^{o} quarū dā: puta attractiue sunt mistrate. ℂ Alij dicunt solas esse mistrātes que in sua opatiōe plus prosunt alteri q̄ȝ sibi: vt epar generādo sanguinē plus pdest alijs q̄ȝ sibi ⁊ stōus in gñatione chili. ℂ Illud dcm̄ est sine rōne: ⁊ pterea gñati ua hoc mō mistraret informatiue. Alij dicūt ꝙ hic intelligi tur de vtutib⁹ pparantib⁹ pparatiōe cōi ꝙ sunt mistrātes sicut digestiua epatis vel stomachi: vn̄ pticulares mēbro rū digōnes ponunt̄ int̄ opa nutritiue ⁊ ministrate virtutis. Sed itēꝝ h nō sufficit cū gñatiua spmatis cū ppatione cōi ppat iformatiue. ℂ Ego estimo ꝙ vtutes dn̄r mistrātes q̄ sunt nāl'r alteri vtuti: vt sic ordinate per se: nunc autem ⁊ si accidat nutritiuā seruire crescitiue quando plus restaurat q̄ȝ est deperditū: nō tn̄ est crescitiue per se subordiata ⁊ ge neratiua spermatis si ppareat mām: informatiue tamē non agit tanq̄ȝ subordinata vtuti spermatis: sed preordinās si cut cor in generādo spūm vitalem non subseruit cerebro.

ℂ Utrum faciens opationes vtutis mistrate ⁊ mistrantis faciat mediantib⁹ pncipijs real'r differētib⁹. Q. 4.

Alia dubitatio solet esse vtrū vnū faciens ope rat oēs ministrate ⁊ operatio nes ministrātis vtutis faciat semper istas opationes me diātib⁹ pncipijs real'r differentibus: vt. v. g. stomach⁹ di gerēs cibū ⁊ cōuertēs in chilū ⁊ agēs in scdas humidita tes sibi appropriatas nutriendo se faciat p eadem pncipia vel diuersa. ℂ Et hic rñdendo ꝯñter ad dicta superius de distinctiōe vtutū. Dōm est ꝙ mediāte eodem calore ⁊ ea dē aia ita ꝙ real'r pncipia illa operationū sunt olno eadē.

ℂ Et ministratarū quidē duo sunt genera. vnū genus ministrat in re nutrientis ad hoc vt indi uiduum remaneat: qd̄ in duas partit̄ spēs nu tritiuā ⁊ crescitiuā: ⁊ alterū genus ministrat in nutriente ad hoc vt remaneat spēs: qd̄ etiā in duas diuidit̄ spēs in generatiuā ⁊ formatiuā.

ℂ Ponit subdiuisiōeȝ. ⁊ dīdit̄ in duas ptes. Qm̄ p⁰ illā vtri ꝙ mēbro assignādo spēs duas. Scdo sigillatim vnūqdqȝ declarat ibi (vtus vero.) ℂ Primo dicit duo eē genera vtu tū mistratarū nāliū. vnū ad hoc mistrās in re nutri^{ti}: vt in diuiduū ꝯseruet̄: ⁊ hȝ duas spēs: nutritiuā ⁊ crescitiuam. Alterū ad h mistrās in re mittēte vt spēs ꝯseruet̄. ⁊ habet duas spēs gñatiuā. s. q̄ imediate gñat spmā: ⁊ iformatiuā que imediate iformat māȝ spmatis introducēdo formā fet⁹.

ℂ Et attendēdū ꝙ h mistrare nō sumit̄ stricte vt imedia te anteīcū iste vtutes nō sunt mistrātes: sȝ sumit̄ p opari. E

ℂ Per rē nutrimēti itelligē debem⁹ mām nutrimētalē. no ta vtus nutritiua est nec̄ia in ꝯseruatione aialis: nō aūt in cōseruatiōe inaiatoꝝ: ppterea ꝙ aialia idiguerunt p suis opōnibus actuali calido ⁊ humido: q̄d a cal'o illo dissolui tur: nō sic aūt inaiata: vt supra capl'o de mēbris. Augmen tatiua aūt vtus est nec̄ia ad itegritatem iduidui vel nec̄ia ad occurrēdū p etates. Nā sine augmēto aialia nō possūt decurrere eo mō q̄ faciūt p etates ⁊ multo pus deficerent. Quāuis g̃ aial viuat sine augmēto in ꝯsistētia: ⁊ post. tn̄ si nō pcessisset aug^{m} nō ita duraret in senectute ⁊ ꝯsistētia.

ℂ No. scdo. ꝙ q2 diminutio puenit defectu nutritiue vtu tis: ideo non fuit necessarium ponere vtutem diminutiuā. F

ℂ Virtus vero nutritiua est illa que nutriens in

nutriti cōuertit similitudinē: ideo vt per ipsum restaurationē eius recuperet qđ dissolutū fuit.

¶ Nūc determinat sigillatī. Primo de agentib⁹ ad idiuidui ↄseruationē. Scđo de ↄseruātib⁹ spēz ibi (Gñatiua.) ꝓ̄'in tres. Pmo ponit diffōnē nutritiue. 2. augmētatiue. 3. ponit cōparationē istarū v̄tutū adiuicē. Jbi. 2ª. (Virt⁹ aūt crescitiua.) Jbi tertia (Nutritiua ꝟo.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ v̄tus nutritiua est que ↄuertit nutriēs in silitudinē nutriti. ideo vt per ipsam recupet restaurationem eius qđ est dissolutum.

h ¶ Nota. p̄° ꝙ hic notaᷓ nutritiua v̄tus ex parte obiecti qđ est nutriēs. Nā cū in corpe nostro ↄ vt dicit̄ supra. caplo de humoub⁹. fit cib⁹ in stō: deide chilus fit ex eo. 3° sanguis. q̄rto. p̄ma humiditas fit ex sanguie: deide ex ea fit ros: deide cābiū. Oia istorū alia a cābio dicunt̄ aut futura nutriētia aut q̄si nutriētia: sed cābiū est ꝟe nutriēs cū fit ꝟe illud qđ ↄuertit̄ in subam nutriti. ¶ Notificat scđo. ex pte sbi. nutritū est id qđ denoiat̄ nutriri: ⁊ est illđ in cui⁹ silitudinē ↄuertit̄ nutriēs pro restauratiōe depditi ab eo. Ex q̄ pꝫ ꝙ signato in corpe hois toto p̄existente aggregato ex eo qđ remanet ⁊ resoluitur: ⁊ signato aggregato ex eo qđ remanet in p̄n° resolōnis date vsq̄ ad finē ⁊ eo qđ apponit̄: nullū istoꝝ est illud qđ nutrit̄: sed tm̄ nutrit̄ illud qđ remanet a p̄n° dissolōnis vsq̄ ad finē assimilationis ⁊ assimilat sibi nutrimētū. tertio notificat ex parte opatiōis que est ↄuertere vel agere in nutriēs. ¶ Quarto ex termio actiōis q̄ ē assimilatio nutriens etiam quo ad accidentia. ¶ Quinto ex parte finis qui est restauratio eius quod dissolutuꝫ est.

¶ Utrū oēm restaurationē resolō p̄cedat. Qō. 5.

Sed iuxta dicta vr̄ ꝙ oēm restaurationē dꝫ p̄cedē resolō: alr̄. n. nō semp nutritio eēt ad restaurationē eius qđ dissolutū est. Et idē sentit Gal. p̄ affo. cōmē. 16. ⁊. 4. de accĩti. ca. penultio. ¶ Et Aui. p̄ canticorū. cap. p̄. de cibo. ¶ Sed ↄ̄ nō imediate post p̄mū instans gñonis fit mēbroꝝ dissolō: tūc. n. aliq̄ eēt ps q̄ n̄ p tp̄a durarēt: sꝫ ime⁴ post fit restauratio cū nutri^{tio} sit sp in actu 2°. ¶ Hic breuissime dr̄ ꝙ vtplm restaurationē p̄cedit dissolutio: vtrū autē p̄mā restaurationē p̄cedat aliq̄ dissolō est qđ querēs vtrū detur p̄mū instās eē hois: ⁊ vtrū iste resolutiōes ⁊ restauratiōes sint ↄtinue vel nō. nā si sint cōtinue tūc oēm restaurationē p̄cessit resolō: vel eↄ̄. Si aūt nō sint continue ⁊ detur p̄mū esse hois nō est demōstrabile q̄ ipaꝝ alterā p̄cedat tp̄s. n. erat post p̄muꝫ instās in q̄ nec erit isto modo resolutio nec nutritio: sed tamē restauratio vel nutritio est finalr̄ ad restaurationē deperditi: vel eius qđ necessario deperdet̄: ⁊ hoc sufficit pro mentib⁹ auctorum.

¶ Utrū humidū radicale restaurari possit. Qō. 6.

Dubitatur scđo vtrū p actū nutritiue v̄tutꝭ possit restaurari humidum radicale. ⁊ vr̄ ꝙ nō p h̄ ꝙ humidū radicale est humidū spmaticū a p̄n° gñationis ↄ̄ctū. tale aūt restaurari non pōt ꝗ ⁊c̄. Maior pꝫ. p h̄ q: si humidū radicale itelligem⁹ humidū p nutri^{tum} acq̄situ: tūc nō min⁹ q̄ꝫ titatiue h̄ret ↄ̄ radicali hūido iuuenis q̄ꝫ puer: cui⁹ oppositū sup̄ ca. de etatib⁹. ⁊ minor pꝫ h̄: q: si tale hūidū restaurari posset tūc pres spmatice p̄nt hūectari ⁊ regñari ⁊ reuniri s̄m p̄mā itētionē cū nec mā nec agens nō deficeret ad ista: ⁊ ↄ̄ña est ↄ̄ Gal. 3. techni. ⁊ Aui. ĕ. ca. de mēbris. ¶ Jn oppositū est Aui. h̄ cū nutritiua assil̄et q̄ten⁹ dissolōnē recupet ei⁹ qđ dissolutū est: sed illud qđ dissolutuꝫ est: est humidū radicale: vt. 3. p̄mi. cap. p̄. ergo ⁊c̄.

b ¶ Pro isto dubio aduertēdū ꝙ h̄ nomē humidū radicale sumit̄ duob⁹ modis. Aliq̄n. n. sumit̄ solū p humido ↄ̄cto a p̄n. gñonis. Aliq̄n pro oi humido membrali aiato. Ex q̄ pꝫ ꝙ aliqđ est humidū radicale ↄ̄ctū ex tp̄e. Nutrimētale ꝟo humidū q̄nq̄ dr̄ illud solū qđ adhuc p̄manet sub soia nutrimēti. q̄nq̄ ꝟo oē illđ qđ est ex nutrimēto gñatū post gñatiōis p̄n^{m}. ex quo pꝫ etiā aliqđ nutrimētale humidum

Hūiduꝫ radicale duplicit̄

esse radicale. Qꝫ aūt radicale humidū apud mentē auctorū possit dici de humido ↄ̄cto ex nutrimēto. Arguit̄. ponēdo in casu ꝙ in sorte loco carnis ablate cū gladio regñet̄ caro noua ex toto. ⁊ pꝫ ꝙ illa est viuēs. ꝗ hꝫ radicale hūidū tm̄ nullū hꝫ hūidū ↄ̄ctū a p̄n° gñonis sortis cū sit totalr̄ fcā ex nutrimēto. ¶ Jstis positis sit ista ↄclō responsiua. pōt̄ est p actum nutritiue virtutis restaurari humidū radicale. Pꝫ per hoc ꝙ pōt restaurari humiduꝫ mēbrale ꝙ ex nutrimēto generat̄. ⁊ ex his pꝫ argumentoꝝ solutio. Conclusio rñsal̄

¶ Utrū melius humidū pro vite longitudine p actū v̄tutis nutri^{tie} restaurari possit eo ꝙ ē a corpe resolutū. Q. 7.

Utrum p actū nutritiue v̄tutis possit restaurari humidū meli⁹ pro vite lōgitudine eo ꝙ est a corpore resolutū. ¶ Et argr̄ ꝙ sic in ethico ⁊ leproso sanato humidū restauratū est aptius pro vita q̄ꝫ humidū infectū ꝓus in eis exñs qđ est a corpe dissolutū: ꝗ ⁊c̄. Assumptuꝫ pꝫ. q: illud humidū leprosi tale fuit ꝙ si fuisset ipm vel sibi sil̄e ↄseruatū nō potuisset tādiu vitā durare q̄ꝫdiu durabit cum illo restaurato. ꝗ ⁊c̄. ¶ Scđo p hoc ꝙ medicus pt duci ad tēperamētū. Sit ꝗ so. nūc p̄ reduct⁹ ex medico. tūc arguit̄ sic. Humidū nūc restauratū est pfectius ⁊ melius p longitudine vite humido resoluto. q: humidū qđ nūc est restauratū est tēperatū ⁊ resolutū nō fuit tpatū cum nunc p̄mo corpus reductū fit. ¶ Cōtra. sit nunc plato ex gñone tēperatus in eodē instāti etatis cum sorte reducto in eodē gradu tēperamēti. Et arguo sic. Humidū sortis preexistēs in eo est deterius humido p̄exñti in platone: q: ↄtinue fuit distēperatū ⁊ p etatiuū decursum deteriorarū plus. Igit̄ si nō restaurat̄ melius p̄exñte aggregatū ex p̄exñte ⁊ restaurato est deteri⁹ in sorte q̄ꝫ in plōne. ↄ̄ñs tm̄ est fsm cū nunc so. ⁊ plato sint p̄cise ↄsilis pfectiōis cōplōnis ⁊ etatꝭ vt ponit casus. ¶ Preterea hō pōt fieri substātifice humidior: ꝗ pt restaurari humidū substātifice humidi⁹. ⁊ p ↄ̄ñs meli⁹ p vita depdito. Assumptū pbat̄: q: ethic⁹ pōt sanari ⁊ fiet humidior nō tm̄ q̄litatiue: sed substātifice: q: in sui substantia erit plus de elr̄is humidis ꝓportiōabilr̄ q̄ꝫ añ: vel q: in eo subiectiue erit itēsior gradus humiditatis q̄ꝫ añ. nec aliud vr̄ iportare substātifice humidius. ¶ Qꝫ si dicat̄ ꝙ nō dr̄ substātifica humiditas nisi aerea. pꝫ p̄ h̄ nō eē ab auctorib⁹ dcm̄. sed volūtarium. ¶ Preterea. plus est de aere in tali corpe reducto ꝓportionabilr̄ q̄ꝫ añ reductionē: cum añ corp⁹ eēt terrestrificatū: ⁊ humida elr̄a q̄si ↄsumpta.

¶ Jn oppo^{m} arḡ: q: si sic: vita posset ꝑpetuari: ↄ̄ñs fsm: et arḡ ↄ̄ña: q: si i hora futura restaurabit̄ hūidū eq̄ bonū cū depdito se' ꝙ in fine hore erit corp⁹ p̄cise ↄsilr̄ dispositū sic nūc q̄ ad cās lōgitudinis vite. igit̄ erit p̄cise eq̄lr̄ duratur⁹. ⁊ sic in fine alteri⁹ hore fieret sil̄e. nunq̄ꝫ ergo corrūperet̄.

¶ Jn ista q̄ōe p̄ tractabit̄ cōis rñsio. 2° videbit̄ qdā ali⁹ p babilis modus rñdēdi. Quātū ad p̄^{m} suppōit̄ ex dubio p cedēte qd sit nutrime^{tale}: qd ēt sit radicale hūi^{m}. ¶ Hūi^{m} v̄o inatū sumit̄ tot modis ⁊ p eisdē sigñatꝭ sic hūidū radicale. hūidū v̄o ifluēs dr̄ hūidū nutrime^{tale} vtroq̄ duoꝝ modoꝝ. Fm⁹ modus respōdēdi

¶ Nota scđo ꝙ cum sint tres actus nutritiue virtutis: vt infra in hoc capitulo hic intelligimus tm̄ de assimilatōe. 3

¶ No. 3° ꝙ 2° dr̄ aliqđ humidū eē altero meli⁹ vno mō p vita: alio mō p opōnib⁹ i dicim⁹. n. hūidū isantis eē meli⁹ p vita: iuuenis ꝟo meli⁹ p opōnib⁹. Et istō qđ dr̄ p opōnib⁹ di eē meli⁹ a doctorib⁹ absolute i vt sumit̄. 3. p̄° cap. p̄. k Hūiduꝫ alio meli⁹ dup̄r.

¶ No. 4° ꝙ aliqđ humidū esse alio meli⁹ p vita pōt itelligi vel absolute: q: cū ipso diuti⁹ est aptū idiuiduū absolute in vita ↄseruari: vel rōne alicui⁹ q̄litatiue dispōnis secū ↄiuncte: vt hūidū pueri leprosi sanabilis dicim⁹ absolute meli⁹ p vita hūido restaurato in sanitate: tñ merito q̄litatiue dispōnis deteri⁹. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ humidū restauratū post sanitatē in eo q̄ fuit leprosus est melius p vita ad hūc itellm̄: q: cū ipso pōt diuti⁹ vita cōseruari q̄ꝫ potuisset cuꝫ p̄ori nisi fuisset fcā sanatio: non tm̄ dicitur absolute melius l

pro vita:quia cũ priori poterat viuere toto tempore sana
tionis:ꝛ cum hoc toto tempore quo poterit post sanitatē
viuere:ꝛ sic plus cum priori põt indiuiduum conseruari.
A ¶ No.5°.ꝙ 2°dicim⁹ aliqd alio humidi⁹.vno mõ substãti
Aliqd a fice.alio⁹ q̃litatiue.ꝛ i°est q̃litatiue hũidi⁹ qȯ itensiori ḡdu
lio hũi/ hũiditatꝭ est hũidũ.illud ꝯo dr̃ substãtifice hũidi⁹ qȯ hẽt
di⁹ dr̃. hũidũ meli⁹ ꝯseruatiuũ ꝛ ampliori tēp̃e calĩ nãlis:quēad/
modũ ꝯtingit si hũidũ hꝫ plus de aereo ꝛ min⁹ de terreo:
ita iuicē ꝓportiõatꝭ vt sint calorꝭ nãlis ꝯueniẽt⁹ ꝯs̃uatiua.
1. suppõ ¶ Tũc supponit̃ p̃ ꝙ ꝑ actionē caloris nãlis semp resol/
uit̃ subtili⁹ ꝛ magis aereũ:q2 est in se resolubili⁹ ꝛ calĩ eq̃
2. suppõ hñ applicatũ. ¶ Supponit̃ 2°ꝙ humidũ magis aereũ et
vnctuosum est ꝯuenicti⁹ calorꝭ nãlis sustẽtaculũ cũ facili⁹
ab eo subtiliet̃ ꝛ disponat̃ ẞm exigẽtiã caloris. ¶ Suppo
3. suppõ nit̃ 3°ꝙ stantib⁹ oib⁹ siãb⁹ ꝛ eq̃lib⁹ causis durabilitatꝭ vite
semp stat eq̃lis vite durabilitas:patet de se. ¶ Supponit̃
4. supp°. q̃rto ꝙ mẽbrorꝫ qȯ assil̃at nutri^mm ꝑfecte obtinet sup nutri
mẽto ex q̃ iferť ꝙ nutri^mm ẽt in q̃litatib⁹ assimilat̃ nutrito.
1.ꝯclo. ¶ Tũc est p̃ʾ ꝯ̃ in q̃ oẽs ꝯueniũt ꝙ posĩe est restaurari hũi
dũ meli⁹ ꝑ opõnib⁹:vt pꝫ i ꝑcessu ȯ pueritia ad iuuẽtutē.
2.ꝯclo. ¶ Scd̃a ꝯ̃.posĩe est restaurari humidum merito q̃litatiue
dispõnis melius deperdito pꝫ in leproso sanato ꝛ ethico
reducto ꝛ melico scd̃ tpato in qb⁹ casib⁹ ꝯcedẽdũ est ꝙ cũ
humido restaurato diuti⁹ est aptũ idiuiduũ viuẽ q̃ꝫ fuisset
cũ priori nõ fcã sanatiõe vel restauratiõe. ¶ No.tñ ꝙ in ca/
su tali humidũ restauratũ non est absolute meli⁹ pro vita:
3.ꝯclo. vt.s̃.declaratũ est. ¶ Tertia ꝯ̃.iposĩe est restaurari humi/
dũ in se absolute eq̃ bonũ cũ resoluto. ¶ Pꝫ:q2 si sit posĩe
ponat̃ ꝙ in hora fiat resol̃o ꝛ restauratio tãti ꝛ eque boni
ꝛ se⁹ ꝙ ꝑ fine hore cãe durabilitatis sortꝭ erũt oĩo eq̃les ꝛ
ꝯsĩles causis durabilitatꝭ eius in pñ°:ꝛ ꝑ ꝯñs p̃cise erit du
raturũ tñ in fine hore quãtũ in pñ°:qȯ est iposs̃ile nisi per
tp̃s ifinitũ eẽt duraturũ. ¶ Et ex hac se⁹ ꝙ nõ põt restaura
ri meli⁹ deꝑdito cũ nõ possit eque bonũ. ¶ Et ẞm hãc po/
sitionē dr̃ in p̃ arg^m:ꝙ tã in ethico q̃ꝫ in leproso restaurat̃
humidũ absolute deteri⁹ pro vita:q2 cũ illo min⁹ diu vita
ꝯseruari posset.lꝫ restauret̃ melius merito q̃litatiue dispõ
nis:vt.s̃.dr̃. ¶ Ad scd̃m dr̃ ꝙ humidũ qȯ prius erat in me
lãcolico reducto põt eẽ ꝙ fuit absolute meli⁹ humido pre/
existẽte in tpato:nec valet arg.fuit distẽperatũ:ꝛ h̃ tẽpatũ ḡ
suũ humidũ fuit deteri⁹ pro vita:nisi ponat̃ paritas in eta
te:sed in casu nr̃o ꝯtinue añ istãs reducti eẽ fuit sor. iunior
platone.stat ẽt humidũ p̃cise eq̃ bonũ fuisse ꝛ ẽt stat ipm
fuisse deteri⁹ humido platonis:sꝫ nõ deteri⁹ q̃ꝫ est humidũ
pl̃onis neq̃ eq̃ malũ:sed nescio meli⁹ q̃ꝫ est hũidũ platõis.
¶ Ad tertium dñt nõ esse humidiorem substantifice ethi/
cũ sanatũ q̃ꝫ eẽt añ:q2 suum humidũ nõ est ꝓportionatum
sustentaculũ sui caloris : ꝛ hoc est id quod per humidius
substantifice significat̃ siue plus habeat de aereo siue nõ.
2⁹mod⁹ ¶ Quãtũ ad scd̃m supponit̃ p̃mo illud esse humidum ab
1. suppõ solute melius pro vita merito cui⁹ põt diutius vita abso/
lute ꝯseruari q̃ꝫ merito alterius: ꝛ differt hec suppõ a sibi
corr̃idente in priori põne q2 supra dr̃ ꝙ illud est meli⁹ cum
quo est corp⁹ diutius ꝯseruabile:mõ pꝫ ꝙ in aliq̃ corpore
diu seruabili in vita stat esse aliqȯ humidũ malũ ꝛ ineptũ
merito cui⁹ corp⁹ nõ ꝯseruaret̃ in vita:sed abbreuiaretur.
2. suppõ ¶ Supponit̃ scd̃o nõ tñ fieri hoiem indispositũ ad diu vi
uẽdũ ex hoc ꝙ humidũ restauratum esset minus bonũ de
perdito:sed etiã ex indispõne ꝛ q̃litatiua ꝛ substãtifica sic/
citate acquisita in humido qȯ remanet ista clara est de se.
3. suppõ ¶ Supponit̃ 3°ꝙ posĩe est partẽ subtilẽ corporis resol̃oni
aptã esse ifectã mala qualitate mortificatiua fixa in ea:ita
ꝙ sine humido q̃litas illa remoueri nõ possit:pꝫ suppõ:q2
nõ repugnat ꝙ in morsu scorpiõis vel canis rabidi vel ser
pentis inficiat̃ paulatine corpus totũ ita vt ꝑueniat ad ty
rãni imaginabile ergo in talibus partẽ subtilẽ eẽ infectam
que postea resoluit̃ ꝛ per eius resolutionē corpus sanat̃.

Cõclo. ¶ Ex his suppõnib⁹ sequit̃ ista ꝯclo. Possibile est ꝑ actũ
nutritiue v̄tutis humidũ restaurari absolute melius ꝑ vi/
ta humido deꝑdito.ꝯclo pꝫ ponẽdo subtile resoluẽdũ eẽ
infectũ mala q̃litate fixa in eo ꝛ nõ remouibile sine humi/
di resol̃one. Et ꝙ post illius resol̃onẽ fiat restauratio hu/
midi sani nõ ifecti:vt supponit̃ in tertia suppõne. Et pꝫ ꝙ
merito humidi resoluti vita nullo mõ erat apta diu ꝑma/
nere:sed oĩo ipediri ꝛ abbreuiari:merito vero restaurati
est apta multꝭ ãnis durare:ergo absolute meli⁹ est restauratũ.
¶ Preterea nullã claudit naturalem repugnantiã hũidũ
qȯ restaurat̃ eẽ meli⁹ in sp̃a sua deꝑdito:q2 si aliquã clau/
deret maxie videret̃ vite ꝑpetuatio:vt oẽs illã põnẽ seq̃n/
tes dicũt sed talis nõ se⁹ vt paulopost soluẽdo sua arg^a pa/
tebit. ¶ Preterea.in aliq̃ determiato mẽbro põt restaura/
ri melius deꝑdito pro vita:ergo illud nõ repugnat ex nã rei ĩ
toto ꝛ pꝫ assumptũ.nã in aliq̃ vlcere stat genitã eẽ carnē
spõgiosã malã q̃ est inepta tã substãtifice q̃ꝫ q̃litatiue pro
vite ꝑduratiõe ꝛ illã remoueri ꝛ loco eius bonã regñari.
Et sĩr pꝫ in fistula que sanatur:in qua loco carnis callose
existẽtis in suis labijs gñatur caro substãtifice humidior.
¶ Tunc ẞm hanc positionē r̃ndetur ad argumẽta tertie
conclusionis:admissa.n.suppõne de causis durationis ne
get̃ ꝙ in sorte in fine hore erũt cause durabilitatis vite eq̃/
les prioribus:q2 humidũ quod remanet nec acquisitum
nec deperditum est factum deterius pro vite duratione.

Irtus aũt crescitiua est illa q̃ in totius
corpis diametris addit ẞꝫ ꝓportiõa
litatẽ nãlẽ q̃ten⁹ ipꝫ ad finẽ augmẽti
ꝑducat ꝑ i°qȯ ipꝫ ex nutriẽte igredit̃.
¶ Nũc describit v̄tutẽ augmẽtatiuã: ꝛ breuiter dič ꝙ est il
la q̃ addit in diametris toti⁹ corporis ẞm nãlẽ ꝓportiona/
bilitatem qua ꝑducat ipm ad finem augmẽti per nutriẽs
qȯ ipm igredit̃. Et pꝫ ꝙ hic declarat̃ hec virtus. Prio ex
subo qȯ auget̃ cũ dr̃ totius corpis. Et itelligo p̃existẽtis ꝛ
toto tp̃e remanẽtis. Scd̃o ex pte opõnis que est additio in
diametris corpis qȯ auget̃. Tertio ex parte modi opõnis
cũ dr̃ ẞm nãlẽ ꝓportiõabilitatē:qȯ est dcm̃ ꝙ ista additio
fit a v̄tute nõ aliũde ipedita:ita vt seruet̃ nãlis ꝓportiona
bilitas iter istos tres diametros. Naꝫ nãliter in qualibet
etate ad h̃ vt quãtitas sit ꝯueniẽs ꝛ nãlis corpori requirit̃
aliqua ꝓportio istorũ diametrorũ iter se:in ꝯo ḡ augmen/
to debẽt seruare talẽ ꝓportionẽ illi diametri vt sint in idiui
duo nãles. Quarto notificat ex pte finis qui est ꝑducere
idiuiduũ ad finẽ augmẽti.i.ad ꝑfectã quãtitatẽ corporis.
Quito ex pte mãe:ꝛ est illud qȯ corp⁹ igredit̃: ꝛ ꝑ h̃ a ra/
refactiõe differt q̃ nõ fit ꝑ nutrimẽtum corpori adueniẽs.
¶ Nota scd̃o ꝙ iste debẽt esse conditiones veri augmẽti: B
vt sumit̃ p̃mo de gñatione. ¶ Prima ꝙ id qȯ auget̃ ma/ De ꝯdi
neat idẽ a p̃ncipio vsq̃ ad finẽ:aliter.n.non augeret̃ nisi ꝑ nibus
totũ tẽpus augmẽtationis eẽt. ¶ Scd̃a ꝙ quelibet ps for augmẽti
malis augeat̃. Et itelligo ꝑ partẽ formalẽ iuxta formalem Pria c
sniam ptes ꝑ se potẽtes in aie opõnẽ. Et ꝑ mãlem ptẽ vnã/ dicio.
quãq̃ partẽ aliqd de mã capiẽtẽ. ¶ Ex q̃ ifert̃ q̃libet for 2.ꝯditio
malẽ esse mãlẽ ꝛ nõ ecõtra. ¶ Sequit̃ scd̃o nõ posse fieri
augmẽtũ ẞm partẽ formalẽ qn fiat ẞm ptẽ mãlẽ:sed nõ oꝫ
augmẽtũ fieri ẞm oẽm ptẽ mãlẽ:lꝫ fiat ẞm oẽm formalē.
¶ Nota tñ hic ꝙ Auerrois p̃mo de gñatiõe ex toto vult C
ꝙ illud qȯ auget̃ augeat̃ solũ ẞm formã:cũ solũ forma sit
illa que remanet eadẽ:ꝛ mã cõtinue fluat ꝛ refluat. Et po/
nit exemplũ de vtre in quo aliqñ est modica aq̃ aliqñ mul
ta:ꝛ q̃ vter est maior seruata eadẽ figura cũ multam ceperit
aquã. Ita forma eadẽ exñs mõ est maior mõ est minor nõ
in se ꝛ absolute sed respcũ subiecti vel informatiue. Et illa
positio esset facilis.ꝛ ẞm eã vr̃ clare qd auget̃:q2 aiatũ cor
pus ꝛ pars eius est que fit maior q2 forma. ¶ Alexander
aũt antiqu⁹ cõmẽtator ẞm mẽtẽ Auerrois imaginat̃:ꝙ sit

ipo'e ex toto variari mām stante forma: ita q̄ necīum est in individuo ꝯtinue aliqd eē de mā ꝫcta a pn̄ gn̄onis ⁊ remanē cōpositū ex forma ⁊ aliq̄ tali pte mā̄e. Et tale est illō qō ꝓe augeť ⁊ extēdiť recipiēdo in suis foraminib⁹ nutrimētū. qō in sui subam ꝯuertit⁊ talem ptē a qua pncipalr̄ forma seruať in mā dicit partem ꝭm formā ⁊ ꝭm illam fieri augmentum. ¶ Et ego sum cōtra hāc pōnem secutus.
¶ Ex qb⁹ itelligiť q̄ tā Auerrois q̄ȝ Alexāder voluerūt saluare augmētū eo ꝭm q̄ augeť manifeste penitus codeȝ a pn̄ᵒ vsq̄ȝ ad finem augmēti sine aliq̄ in sui parte varietate subali. ¶ Et ex his pncipijs ꝯ opionē Alex. sequēdo cōcedebā nō esse incōueniēs aliqd augeri qō tn̄ sit minus cōtinue⁊ tn̄ oē qō ꝓprie augeť sit longius latius ⁊ ꝓfundius vt ꝑȝ ponēdo q̄ illa pars que aduenīēte nutrimēto extēdi tur, crescēte suo foramine ꝯdenseť: tn̄ ita q̄ ad dimensiones ꝓprias sit minor sicut si in libra vini pedalis infundať aq̄ pedalis q̄ȝtitaꝫ que secū ꝓmisceať: tn̄ vinū ip̄m in se aliq̄lr̄ ꝯdenseť: ita q̄ totū cōpositū ex vino ⁊ aq̄ fiat minus modico pedali: tūc fit vinū longius lati⁹ ⁊ ꝓfundi⁹ q̄ȝ eē̄t: sȝ quo ad ꝓprias dimēsiōes remanet minus: ꝟ tn̄ magis attinet nālib⁹. ¶ 3ᵃ ꝯditio est q̄ fiat augmētū aliq̄ corporeo adueniēte ⁊ p ꝟ differt augmētū a rarefactiōe. ¶ 4ᵃ conditio q̄ fiat ꝭȝ ꝓportiōabilitatē nālē triū diametroꝝ. Et ab ꝟ differt ab ipinguatiōe post macredinē in etate ꝯsistētie vel post.
D ¶ Nota tertio. q̄ ideo nō poniť augmētatiuā v̄tutē distictā realr̄ a nutritiua: q̄ꝛ eadē aīa mediāte eodē istr̄o facit vtrāq̄ȝ operationē. sunt tamē iste v̄tutes ꝭm rōnē distincte.
E ¶ Nota q̄rto. q̄ cū diminutio ꝓcedat defectu v̄tutis nutritiue nō poniť diminutiua virtus. Nā calor dissoluēs membra non agit hec tanq̄ȝ ab aīa direct⁹: sȝ vt calor absolute.

¶ Nutritiua ꝓo virtus crescitiue seruit eo q̄ nutritiua q̄nq̄ȝ affert nutriēs ei qō dissoluiť eq̄le: q̄nq̄ȝ min⁹: q̄nq̄ȝ plus. Sȝ crescitiua nō erit nisi cū qō ingrediť plus fuerit eo qō dissoluitur.

¶ Cōparat istas v̄tutes adiuicē. Et diuidiť in tres. Primo hoc. scōo remouet vnā dubitationē. tertio enumerat ⁊ exponit actus nutritiue. Ibi scōa. (Nō tn̄ totū) ibi tertia. (Et nutritiue.) ¶ Dicit pmo. q̄ v̄tus nutritiua seruit crescitiue isto mō. Nā aliqn̄ affert nutritiua tm̄ de nutrimēto quātū est ꝺpditū. Aliqn̄ affert minus aliqn̄ affert plus mō nunq̄ȝ est crescētia nisi illud qō ingrediť ⁊ conuertiť a nutritiua v̄tute sit plus eo qō dissoluiť. ꝟ mō ḡ accidit nutritiuaȝ seruire crescitiue nō q̄ per se sibi subordineť pncipalit ⁊c̄.

¶ Non tamen totum quod taliter existit est crescitiua. Impinguari. n. post macredineȝ in etate cōsistentie est huius secte: non tamē est crescitiua: non est. n. augmētū nisi illud qō ꝭm naturalē ꝓportionalitatē in oībus existit diametris: quaten⁹ ip̄m ad crescētie ꝑducat cōplementuȝ. Deiceps vero post hoc nullo mō est ibi crescētia: ⁊ si fit ibi ipinguatio queadmodum an̄ cōsistētiā nō existit ēt ariditas: ⁊ si fit ibi macredo lȝ illud lōgius existat ⁊ a necessario exiēs magis.

¶ Remouet dubitationē. Nā posset q̄s dicē vtrū semꝑ q̄n plus afferť de nutrimēto q̄ȝ resoluiť sit augmentū vel crescentia. Et r̄ndet q̄ nō ꝓbať q̄ꝛ post pn̄ᵐ ꝯsistentie contigit ipinguari: sed nō pōt hoc fieri nisi plus afferať de nutrimēto q̄ȝ resoluať: ⁊ tn̄ in illa etate nō cōtingit augeri: q̄ꝛ nō est augmētū nisi additio fiat in tribus diametris ꝭm nālē ꝓportiōabilitatē qō nō fit hic: ⁊ cū multo plus in latū ⁊ in profundū addať q̄ȝ i lōgū: ⁊ nisi fiat ad finē ꝑducēdi idiuiduū ad finē augmēti post cōplemētū: ḡ aug⁹ ⁊ in etate ꝯsistētie nō est ibi ꝓprie crescētia q̄uis sit ipinguatio queadmodū

an̄ ꝯsistētiā nō est ariditas. i. diminutio: lȝ iᵒ. s. augeri post ꝯsistētiā sit lōgius a ꝓo: ⁊ magis exiēs a necīo: q̄ꝛ nō ex toto est ipo'e fieri in iuuētute diminutionē. Nā bn̄ pōt nutrimētum ꝓhiberi ⁊ v̄tus minorari: sed postq̄ȝ deficit v̄tus ⁊ mēbra sunt indurata: nō pōt aliq̄ v̄tus facere retrogradationē nāliter. ¶ Ex qbus ꝯsidera. q̄ q̄s in adulescētia adderet in lōgitudinē tm̄: ⁊ in cōsistētia in latitudine ⁊ ꝓfunditate q̄ in fine ꝯsistētie existēs q̄ in fine cōsistentie ille est augmētatus: ⁊ tamē nō augebať in adulescētia nec post.
¶ Utrū po'e sit in etate ꝯsistētie augumētū fieri. Q. 8.

Dubitatur vtrū sit po'e i etate cōsistētie fieri veꝝ augmētū. ¶ Et arguiť pmo q̄ sic: capio forte sanguineo in pmo instāti etaᵗ ꝯsistētie ⁊ platone melico in pmo etaᵗ ꝯsistētie sue. Et arḡr sic: humiduȝ fortis est extēsibilius humido platonis cū fortes sit sanguine⁹: ⁊ p ꝯn̄a humidior ⁊ magis aere⁹ ⁊ min⁹ terreus q̄ȝ humiduȝ platonis imediate an̄ fuit ⁊ calor nālis in forte est potētior q̄ȝ calor nālis in platone ad extēsiōeȝ faciendā: ⁊ erat imediate an̄: ⁊ est eque bona applicatio: ⁊ agunt ambo mere nālr̄ ꝭȝ vlti⁹ sue pōē: ḡ cū imediate an̄ fiebat aug⁹ in platone: nūc dȝ fieri aug⁹ in forte ⁊ ime⁹ post: sȝ post erit i etate ꝯsistētie: ḡ in etate ꝯsistentie poterit fieri verū augmētum.
¶ Hic dr̄ a qbusdā ꝯcedēdo q̄ in etate ꝯsistētie potest fieri verū augmentum. Qō ꝟ aūt dr̄. intelligiť q̄ in etate ꝯsistētie merito ꝓportiōis que eē̄t caloris tēperati ad humidū tēperatū nō fieret veꝝ augmētū: ⁊ ꝟ sufficit Aui. vnde etiā ꝭm hoc cōcedēdū esset aliquādo in etate adulescentie nō esse verū augmētum. ¶ Hec respōsio apparet expresse contra diffinitionem consistentie: ⁊ contra Auicen. hic. pᵃ r̄n̄sio. Instātia ad pmā r̄n̄sionē.
¶ Alij dn̄t vlr̄ q̄ calor nālis in augmentatiōe non agit vt calor absolute: sed vt nālis aliter non ageret ad q̄ȝtitatē sȝ in infinitū: queadmodū ignis in infinitum augereť: nisi deficeret combustibile. Dicunt ergo q̄ calor ꝓtunc in sanguineo nō est ita potēs ad extēdēdū sic ꝓus erat in melico: cū eni forma nō intēdit vlteriorē extēsioneȝ: nō dirigit instr̄m suū qō est calor ad hāc opōnē: ⁊ ideo calor est ipotentior. 2ᵃ r̄n̄sio.
¶ Cōtra hanc r̄n̄sionē arguiť. ponendo q̄ sit sanguineus in pmo instāti sue consistentie minor temperato ⁊ mediocri hoīe: ⁊ post q̄ forma appetit vlterioreȝ maiorationem cum appetat proportionatissimaȝ q̄ȝtitatē que nō hr̄. Ad hunc ergo non ex defectu forme hoc accidit dirigentis. Instātia ad r̄r̄iaȝ r̄n̄sionē.
¶ Alij dn̄t q̄ humidū sanguinei est terrestrius in pmo instāti ꝯsistētie q̄ȝ humidū melici. Et rō est: q̄ꝛ calor sanguinei vsq̄ȝ ad cōsistentiā est ꝯtinue absolute potentior calore melici. ḡ q̄n definit posse humidū extēdē humiduȝ suū est magis resistens: sed ꝟ nō est nisi q̄ꝛ est terrestrius. ergo ⁊c̄. 3ᵃ r̄n̄sio
¶ Q: si arguiť. Sanguineus est calidior ⁊ humidior melācolico: ḡ suū humidū posita paritate in etate est min⁹ siccū ⁊ sic min⁹ terrestre. ¶ Diciť. q̄ si intelligať de sicco substantifice: pma ꝯn̄a nō v: nam sanguine⁹ est humidior q̄litatiue: sed substātifice terrestrior cū sit humidū eius minus p se paratū a calido subtiliari ⁊ extēdi. Et hanc rōneȝ puto satis itelligibilē: si dicať q̄ elemēta sunt in mixto ꝭm suas formas subales nō extēsas in mā. Nā tūc poterimus dicere q̄ plus de elemēto terreo est in sanguineo q̄ȝ melācolico proportionalr̄ vtroq̄ȝ cōsistēte in pncipio consistētie: sed tn̄ est de humiditate q̄ est q̄litas plus est in sanguineo. ¶ Si vero dicať istas formas extendi in mā ⁊ esse intensibiles ⁊ remissibiles ꝭm corr̄ndētiā gradus medij proportionalis inter qualitates q̄s sibi determinat elementuȝ vt videnť dicere illi qui volunt sequi viam Cōmētatoris.
¶ Nō video q̄n sanguineus plus hēat de gradibus forme aeris q̄ȝ melicus in casu dato cū itensionē illarum q̄litatū humiditatum. s. ⁊ siccitatum sequať intēsio forme subalis aeris: ⁊ per idē minus hȝ de forma terre. ¶ Ideo supponitur pro nunc q̄ omne mixtū limitat sibi respcū date mā̄e certā q̄ȝtitatē ⁊ extēsionē: sub qua ꝓportione stat forma sua. pᵃ suppō

¶ Cũ eni vnũqõq3 possit pp raritatẽ iperfecte disponi:et pp nimiã densitatẽ aliq̃ est media magni^{tu}^{do} sub q̃ optie stat.
2ᵘ suppõ ¶ Suppono scõo q̃ nõ ois exitus ab ista magnitudie vł
3ᵘ suppõ diuersitate est sibi eq̃lr discõueniẽs. ¶ Suppono tertio. q̃ trãsmutationi ad magis discõuenietez dispõnũ alijs paribus illud plus resistit. Hec tertia supposito p3. nã nullam aliã cãm assignare possum⁹: q̃re quedã neruũ facile extendim⁹ vsq3 ad certã mẽsurã: sed cũ ad illã puenerit nõ possumus vlterius. Et silr vitrem vel vesicã inflãdo vsq3 ad certũ terminũ extendẽ possum⁹ ꝛ non vltra nulla adueniente noua ṽtute resistitiua. ex his dĩ q̃ humiduz sanguinei est magis extensum alijs parib⁹ in p̃ⁿ instãti ↄsistẽtie: q̃3 melã colici. Et sic plus sibi repugnat vlterioꝛ extẽsio vel raritas q̃3 humidi melicis per ↄñs plus resistit. ¶ Dico q̃ negãdo ↄñtiam hãc humidũ sanguinei est aereũ ꝛ minus terrestre: q̃ est magis extẽsibile nisi addanť alia paria: vel ergo min⁹ resistẽs vlterioꝛi extẽsiõi vt ṽga paruã chordã hñs extẽsam nõ possum lõgi⁹ extẽdẽ: sed finire grossuz multo magis facile possum extẽdẽ q̃ nũc ↄct⁹ est. ¶ Et si dicať foꝛ a est eadẽ subãlis q̃ añ extensionẽ in choꝛda ꝛ tenacitas vel viscositas est eadẽ nec mediãte alio resistit extẽsiõi: q̃ non plus resistit tũc q̃3 añ. ¶ Dr̃ q̃ extẽsioni vltra q̃ntitatẽ quã hñt vel intenti ad talẽ trahẽ eque bñ restitisset sicut nunc. Sed illi poꝛi extẽsiõi modicũ mediante h̃ pri⁹ est apta resistere: breuitẽ ergo respcũ eiusdẽ actionis pcise eque resistere: sed ista extẽsio eẽt alia actio: vñ nõ habeo p iconueniẽti q̃.a. nũc est min⁹ potẽs calĩn: ꝛ min⁹ resistẽs q̃3 fuit in.b. istãtis ꝛ tũ.a. min⁹ potenti frido p se infridari poterat q̃3 nũc posita paritate in mõ applicatõis. sed de hoc alibi.

¶ Et nutritiue quidem operatio tribus particularibus completur operatiõibus. Una est permutationis substantie cõpꝛehensio que est sanguis: aut humoꝛ qui est in potentia propinqua in effectu similis membꝛo: qõ quandoq3 fallit quẽadmodum in egritudine contingit que atrophia vocatur que est nutrimenti defectus.

¶ Enumerat ꝛ exponit actus nutritiue spãlr. Et diuidiť in tres. Primo. n. ponẽdo nũm declarat vnũ actũ 2ᵒ alium. 3ᵒ aliũ. Ibi scõa. (Et alia.) Ibi 3ᵒ. (Et 3ᵒ est.) ¶ Dicit p̃ q̃ opatio nutritiue cõpleť trib⁹ particularib⁹ opõnib⁹. Et vna illarũ est cõpꝛehẽsio subẽ que est subita pmutationi que est sanguis aut humoꝛ qui est potentia propinqua in effectu similis membꝛo: ꝛ ista operatio quandoq3 fallit quẽadmoduz in egritudine que vocatur atrophia contingit.

A ¶ Circa quã p̃tẽ nõ. q̃ opatio nutritiue p̃t dici totũ aggregatũ ex oib⁹ opõnib⁹ nutritiue p quãta est nutritiua. Et q2 illud cõpleť trib⁹ particularib⁹ opõnib⁹ ipm ↄstituẽtibus: ideo illo mõ diceremus operationẽ nutritiue cõpleri trib⁹ opõnib⁹ pticularib⁹. ¶ Uel 2ᵒ completur tribus operatiõibus particularibus: operatio vltimata que est assimilatio que completur iunctis cum ea appositione ꝛ vnione.

B ¶ Nõ 2ᵒ q̃ ista opatio vocať cõit appõ: ꝛ est cũ nutrimentũ propinquũ apponiť in loco vbi d3 fieri act⁹ nutritiõis.

C ¶ Nota tertio q̃ ẽm quosdam solus sanguis nutrit ꝛ secũde humiditates noiate nõ differunt a sanguine. Et apõ istos illud qõ cõpꝛehendiť in pmo actu nutritiue virtutis est sanguis: ita tñ alterať⁹ vt fit in potẽtia ppinqua silis mẽbꝛo ẽm alios ṽo hũiditas. scõa nõ est substãtialiter sanguis: sed differt ab eo. Iõ Aui. vt poneret sermonẽ verum apud vtrãq3 dixit subdistincte que est sanguis aut humoꝛ.

D ¶ Nõ 4ᵒ q̃ hic act⁹ q̃nq3 fallit: aut pp defectũ nutrimenti: aut pp defectũ virtutis mẽbꝛi: ꝛ egritudo illa vocať atrophia: in q̃ h̃ actus fallit dcã ab a. qõ est sine: ꝛ trophos qõ est cõuersio vel ẽm alios appõ. Nõ intelligo aliquẽ eẽ viuẽtẽ in quo ex toto deficiat appositio. sed valde cõminuiť.

¶ Et alia est adherentia que est vt hoc receptuz nutrimẽtum completo effectu efficiat. s. vi mẽbꝛi pars fiat q̃ plerunq3 fallit quemadmoduz in hydropisi contingit carnosa.

¶ Declat 2ᵐ actũ q̃ est vnio dicẽs. q̃ alia opatio q̃ vocať adherẽtia. i. vnio p quã opationẽ fit vt h̃ nutri^{m} receptũ: idest illud qõ est appositũ fiat cõpleto effectu ps mẽbꝛi. Et hic act⁹ q̃nq3 fallit quẽadmodũ egri^{tu}^{do} q̃ est hydrops carnosa. ¶ Nota p̃ q̃ in h̃ actu q̃ est vnio ẽm qõdã nutrimẽtũ: ṽe cõuertiť in subãm mẽbꝛi. Et ad hũc sensum dñt Aui. dicẽ q̃ nutrimẽtũ fit ps mẽbꝛi cõpleto effectu. Et ẽm hãc viaz ista eẽt pncipalissima opatio nutritiue: ẽm alios ṽo nutrimẽtũ cõuertiť in mõ substantie ad dispõnẽ mẽbꝛo silem: ꝛ cũ mẽbꝛo inuiscaťꝛ ita q̃ ad ↄtinuitatẽ mãlem fit cõpleto effectu ps membꝛi: l3 nõ quo ad formalem continuitatez. F
¶ Nõ 2ᵒ q̃ i hydrope carnosa sanguis ẽ iept⁹ cõple^{ti} digõnis. l3 tñ attrahiť ꝛ appõiť mẽbꝛo: ꝛ iõ mẽbra tumẽt ac si eẽt ibi caro: s3 1ᵒ nutri^{tum} nõ ṽe vniťꝛ imisceť cum mẽbꝛo: deficit ergo in illa vnio: non quidem ex toto: sed plurimũ.

¶ Et tertia est silitudo q̃ est vt h̃ receptũ qõ iam factũ est ps mẽbꝛi ponat ei ab oib⁹ ptib⁹ sile vsq3 in eẽntia ꝛ coloꝛe. Qõ q̃nq3 fallit quẽadmodũ ↄtigit i albaras ꝛ moꝛphea: Cãbiũ. n. ꝛ adherẽtia iã ibi sunt repta: sed silitudo nõ ibi iuenitur.

¶ Declarat 3ᵐ actũ: deiñ docet a q̃ ṽtute fit ista 3ᵒ opatõ. Ibi (Et hãc qdẽ.) ¶ Dic p̃ q̃ 3ᵒ opatio est assilatio q̃ est opõ p quã iⁿ iceptũ qõ est fcm ps mẽbꝛi fiat sile mẽbꝛo cui apponiť in sui eẽntia ꝛ coloꝛe. Et istud q̃nq3 fallit quẽadmodũ i moꝛphea ꝛ albaras. Ibi. n. est exptũ fieri appõnẽ ꝛ vnionẽ cũ videam⁹ mẽbrũ moꝛpheatũ ingrossari ꝛ ipinguari.
¶ Nõ p̃. q̃ ẽm aliq̃s in h̃ 3ᵒ actu nõ acq̃riť nutri^{to} nisi dispõ accñtalis: ꝛ iõ ista opatio nõ est pfectioꝛ 2ᵒ: ꝛ tũc p eẽntiaz itelligem⁹ modũ substãtie. ¶ Alij ṽo volunt q̃ in ista fiat acq̃sitio subãlis forme mẽbꝛi in nutrimẽto: q2 ista est finis aliaꝝ ꝛ p sile fieri in eẽntia itelligunt assimilari subaliter. G
¶ Nota 2ᵒ q̃ moꝛphea ꝛ albaras cũ sint defedatiões preternãles sine vlcere pẽdẽtes: a mã in cute ↄtẽta differũt in h̃: q̃ moꝛphea est magis supficialis cũ fiat a mã subtilioꝛi: ꝛ sup quã dñať ṽt⁹ expulsiua. Albaras est eõ magis profunda pp ↄrias dispõnes mãe vel defect⁹ expulsiue ṽtutis. H
¶ Nõ 3ᵒ q̃ ablato pce^{n}istoꝝ actuũ auferũť seq̃ntes: s3 ñ eõ.

¶ Et hãc qdẽ opõnẽ efficit virt⁹ imutatiua que est vna de virtutib⁹ nutritiue: ꝛ est in hoĩe vna in gñe ꝛ pncipio pmo. sed in mẽbris siliũ partiũ diuersificať. In vno quoq3. n. mẽbꝛo existit virt⁹ ẽm eius cõplõnẽ que nutrimẽtũ in ei⁹ cõuertit silitudinẽ diuersa a virtuteq̃ nutrimẽtuz in silitudinẽ alterius pmutat. Immutatiua ṽo que est in epe opationẽ efficit toti coꝛpoꝛi cõez.

¶ Docet a qua ṽtute fit assilatio. Et dic q̃ hãc opõnẽ: scil3 assimilationẽ facit virt⁹ imutatiua que est in vna de ṽtutibus nutritiue. Et est hec ṽtus in hoie vna in gñe ꝛ in pncipio pmo: sed tñ diuersificať per spẽs: q2 in vnoquoq3 mẽbꝛo est ṽtus assimilatiua nutrimẽti ẽm cõplexionẽ illi mẽbꝛo ppꝛiam vt in neruo est ṽtus assimilatiua nutrimẽti: p quã ↄuertiť ad nerui cõplexionẽ: ꝛ in osse est alia: sed epar habet ṽtutẽ imutatiuã que efficit operationem cõem toti.
¶ Nota q̃ q̃ hec ṽtus diciť imutatiua: q2 in assimilatione nutrimẽti quod pmo erat dissimile expꝛesse intelligiť fieri nutrimẽti intrĩseca mutatio. diciť autem vna de spẽb⁹ nutritiue distinguẽdo spẽs nutritiue ẽm spẽs operationum. I K
¶ Nota 2ᵒ. q̃ imutatiua epatis mediãte spiritu nãli ↄcur

rit tanq̄ gn̄ale agens ad cōem assimilationē nutrimēti: q̄
fit in vnoquoq̄ mēbro: cū mēbra nō nutrirent̄ sine tali in/
fluxu: vt est dcm̄ supra caplo de mēbris. In mēbris autez
alijs est ppria v̄tus imutatiua que illā de articulat. Et pri/
ma q̄ est in epate vocat̄ gn̄alis: q: ad oēm assimilationē cō
currit ⁊ est vna vt videbitis: ⁊ eius pn̄m est vnū: puta epar.
Reliq̄ aūt v̄tutes dicunt̄ spāles cum specialiter concur
rāt ad vnam assimilationem determinatā: puta illā que fit
in eis: ⁊ tunc sensus est Auicēne q̄ imutatiua in homie est
vna in genere ⁊ in pncipio: idest in hoie est vna virtus im/
mutatiua generalr̄ ɔcurrens ad omnem mēbrorum assi/
milationē: ⁊ est in vno principio: q: in epate. Sunt autem
multe speciales in alijs membris ad sensum expositum.

¶ Generatiue vero virtutis due sunt spēs: vna
est que in masculis ⁊ feminis sperma gn̄at. Al
tera est que diuidit virtutes que sunt in spmate
⁊ pmiscet eas tēperādo sm̄ q̄ vnicuiq̄ cōuenit
mēbro dās neruo cōplexionē pprīā: ⁊ ossi cō/
plonē pprīā: hoc tn̄ totū puenit de spermate si
miliū partiū ⁊ silis pmixtiōis ⁊ hanc quidē vir
tutem vocant medici virtutez imutatiuā pmā.

¶ Nunc declarat virtutes quarū finis est conseruatio spe/
ciei ⁊ pmo gn̄atiuam. scdo informatiuam ibi. (Virt⁹ vo).
¶ Dicit p̄. q̄ v̄tutes gn̄atiue sunt due spēs. vna est q̄ gn̄at
sperma tā in masculis q̄z in femis. Alia est v̄tus q̄ diuidit
v̄tutes que sunt in spermate: ⁊ pmiscet eas tēperamēto cō
ueniēte vnicuiq̄ mēbro: ⁊ dat neruo cōplonē sibi ppriam
⁊ arterijs cōplonē eis pprīā: ⁊ sic de alijs mēbris: ⁊ h̄ to/
tū facit de spermate silium partium ⁊ similis perfectionis
permixtionis: ⁊ hāc virtutē vocāt medici imutatiuā p̄m̄.
l ¶ Nota pmo. q̄ generatiua virtus qn̄q̄ dicitur generalr̄
ois virtus ad conseruationē speciei pncipalr̄ ordinata. ⁊
isto mō informatiua etiā dicet̄ virtus gn̄atiua. Aliqn̄ su/
mitur pro virtute spermatis gn̄atiua: vel suarum partiuz
diuisiua: ⁊ sm̄ cōplonē ɔuietaruz pparatiua: ⁊ ita sumitur
h̄ quō est cōe ad duas v̄tutes; quarū vna sm̄ medicos est
in testiculis. Et alia. s. imutatiua pŕima est in spermate.
m ¶ Nota 2°. q̄ licet spma sit similiū partiū: ⁊ similis pmix/
tiōis quo ad sensum: tn̄ in eo sunt partes grosse ⁊ ptes spu
mose multū differētes. Et q: in fetu pducēdo debēt eē mē
bra diuersarū virtutū: ideo fuit necessariū q̄ sperma hr̄et
in se partes diuersarū virtutū: vt spūm vitalē: n̄alem ⁊ aia
lē: ⁊ est in spermate p̄cipue q̄ ad spūm gignitiuū in eo exn̄
tē virtus spmatiua illoꝝ spūum adinuicē: ⁊ mouet eos ad
locū gn̄onis mēbroꝝ sȝ pportionē reqsitā ad eoꝝ gn̄onē.
Et silr̄ alie sūt ptes corpulēte iuxta tenētes q̄ ps corpulen
ta maīr ɔcurrat q̄ sūt ppe vt sint mā cordis: alie p alijs
mēbris: vt hȝ videri sup. 2. cap. fen. 21. tertij. ḡ imutatiua p̄
ma istas ptes in quib⁹ est hec p̄paratio separat ⁊ pmiscet
⁊ tēperat pro cōplone cōueniēte mēbro ex illis gn̄ando.
n ¶ Nota 3°. q̄ ille actiones oēs vident̄ posse reduci in cō/
plonē ⁊ qualitatē manifestā: sed opationes p quas acquirit̄
cōpositio: vident̄ aliud pncipiū reqrere. ideo Auic. virtu/
tes faciētes istas opationes: ⁊ virtutes cōpositionē dātes
abinuicē separat istam ponendo generatiuā. Illā v̄o vo/
cauit informatiuā. Et ideo nos aliquādo videmus homi/
nes bone complexionis: male tamen compositionis a n̄ā.

¶ Virtus vero informatiua imprimens est illa
ex qua precepto sui creatoris procedit membro
rum lineatio ⁊ ipsorum figuratio ⁊ concauitas
⁊ foramina ⁊ lenitas ⁊ asperitas ⁊ eorum situs
⁊ ipsorum continuitas: ⁊ ad vltimum operatio
nes que ex finibus dimensionum eorū pēdent.

¶ Nunc declarat virtutem informatiuam. Et diuiditur in
duas. p̄ hoc scdo docet quomō ad quasdaȝ alias mistras
comparet̄. ibi scda. (Et huic). ¶ Dicit pmo. q̄ virtus in/
formatiua imprimēs est illa ex qua precepto sui creatoris
prouenit lineatio mēbrorū ⁊ figura ⁊ cōcauitas ⁊ forami/
na tā in arterijs ⁊ venis q̄z poris ⁊ alijs: ⁊ aspitas ⁊ lenitas i
supficieb⁹ sm̄ iportunitatē ⁊ situs mēbrorū ⁊ cōitas. i. so/
cietas eorū: ⁊ ad vltimū opatiōes que ex finib⁹ diuisionū
eorū. i. ex finibus pp̄ter quos mēbra sunt facta distincta:
¶ Vel scdm̄ aliā litteram ex finibus dimensionuȝ eorū. i.
ex complemēto q̄ntitatis eorum. s. membrorum pendent.
O ¶ Nō p. vt ptiet dicebat̄. s. q̄ pductio n̄āe cōplonalis nō
videtur tn̄ posse reduci in q̄litates manifestas: sed occul/
tas. Vn̄ Gal. 2° cōplonū. c. vlti. ɔ illos q ex cōpōne volunt
significare sup n̄ali cōplone sic dicit. Et errauerūt mō. 2° p
pterea q̄ nō rememorati sunt v̄tutis informatiue q̄ est in/
enarrata sapiētia ⁊ prudētia: ipsa naq̄ non format mēbra
nisi sm̄ q̄ moribus aie ɔuenit. Arist. enim nedū alij in re/
bus hui⁹ v̄tutis dubitauit. Ita q̄ dixit de ea vt sit digna vt
sit pncipij altioris ⁊ maioris ⁊ ppinquior vt sit diuina: et
nō p calitatē frigiditatē siccitatē ⁊ humiditatez. hec Gal.
Ista ḡ est cā q̄re h̄ v̄tus ponit̄ disticta ab imutatiua p̄a. cu/
ius opationes in q̄litates manifestas magis reduci pn̄t.
P ¶ Nota scdo q̄ cū q̄tuor sint sensus cōpōnalis n̄āe quāti
tas: n̄ūs: plasma ⁊ situs: oēs vt tāgere Auic. ⁊ tu vide.
¶ Nota tertio. q̄ nō fecit mētionē de forā substātiali itro/
ducēda: vel q: illud eēt clarū p illō qō dicit de opōnib⁹ vel
q: nō credidit formā iduci a tali v̄tute: sȝ a datore formaꝝ.
Q ¶ Nota q̄rto q̄ q: hec virtus agit tāq̄ idolum virtute te
sticulorū in eorū virtute: ideo nō obstāte q̄ imediate pfectio/
res operationes faciat q̄z testiculi ponendo q̄ formā suba
lem introducat: non tn̄ est nobilior virtute testiculorum.

¶ Et huic quidē virtuti ministrantes sunt que
rem nutrimenti ministrant ad speciē custodien
dam ⁊ sunt virtus nutritiua ⁊ crescitiua.

¶ Nūc cōpat istā v̄tutē. s. totalē mistrātē in ɔseruatiōe spēi
alijs mistratis. Et dic̄ q̄ huic v̄tuti mistrāt v̄tutes q̄ opant̄
rē notri^m ad ɔsuationem spēi: ⁊ sunt nutritiua ⁊ crescitiua.
R ¶ Nota pmo. q̄ iste virtutes non pp̄rie dn̄r ministrantes.
q: nō sunt subordinate per se alteri n̄ali: ministrant tn̄ ⁊ p̄p/
parant ⁊ materiam generatiōis ⁊ membra per que debet
fieri generatio. ideo dicuntur hic ministrare isti virtuti.
S ¶ Nota scdo. q̄ crescitiua ⁊ nutritiua imediate p̄parant
nutrimētū ad indiuidui cōseruationē: sed mediate pparāt
ad ɔseruationē spēi alia de ista v̄tute ⁊ pmanētis videnda
sunt. 21. tertij de gn̄one embriōis 1. c. de causis spermatis.

¶ De virtutib⁹ n̄alib⁹ mistrātib⁹. Cap. 3.

[V]irtutes vero naturales que ministrant
tn̄ virtuti nutritiue sunt ministrantes
que sunt quatuor virtutes attractiua:
retentiua: digestiua: ⁊ expulsiua.

T ¶ In isto cap. determinat de v̄tutib⁹ mistrātibus. ⁊ diuidit̄
pn̄ in duas ptes. p̄° ponit vnā diuisionez declarando mēbra
diuisiōis. scdo ondit q̄ q̄litates istis v̄tutib⁹ seruiūt. Ibi 2°.
(His autē q̄tuor.) Pria in duas p̄° ponit diuisionem. scdo
vnūquōq̄ mēbrū declarat ibi. (Attractiua vo.) ¶ Dicit p̄
mo. q̄ v̄tutes n̄āles q̄ mistrāt tn̄ v̄tuti nutr^{ue} sūt v̄tutes mi/
strātes ⁊ sūt 4^{or}. s. attractia: retē^{ua}: ⁊ expulsiua: ⁊ digestiua.
¶ Intelligendū p̄°. q̄ in lr̄a ponit̄ illa dictio tantūmō cui⁹
possum⁹ intelligere: vel q̄ ille q̄tuor sunt tantū ministrātes
respectu nutritiue ita q̄ respcū sui nō ministrāte: ⁊ est sen/ V
sus verus vt superiori cap. expositū est. ¶ Vel scdo intel
ligeret̄ q̄ iste ministrāt nutritiue tantū: ita q̄ nō ministrāt
alteri v̄tuti: ⁊ h̄ nō eēt vl̄r verū. Nā attractiua seruit vitali
⁊ aiali v̄tutibus ⁊ expulsiua. Et aliqua attractiua imedia

tiue vitali vel aiali vtuti q̃z nutritiue. Non ergo dicunt mi nistrare nutritiue tm̃ imediate: vt qdam dicunt.

A ℭ No. 2° barũ vtutũ q̃sdã esse ꝓprias: q̃sdam cões. Cões sunt q̃ agũt circa nutrimẽtũ ꝓ toto vel talis nutrimẽti sup/ fluitates: vt attractiua stõi respcũ cibi: vel epatis respectu chili: ꝛ expulsiua intestinoꝝ ꝛc. Proprie aũt q̃ opant circa nutrimẽtũ ꝓ particulari mẽbro vel suꝑfluitatis ei⁹: ꝛ diffe rũtqm̃ cõis attractiua vel retẽtiua vel expulsiua operant mediãtib⁹ villis. Alie nõ sic. Et rõ ẽ: qr circa obm maioris q̃titatẽ ꝛ magi resistẽs opant q̃z pticulares i pticularib⁹: q̃ sufficit sola alteratio: sz i cõib⁹ fuerit villi necẽarij q̃ localr (mouerent.

B ℭ No. 3° q̃ pter istas 4ᵒʳ. Multi ponũt vnã aliã vtutẽ q̃ vocat regitiua a q̃busdã ꝛ ab alijs discretiua: ꝛ est vtus q̃ discernit ꝛ sepat res ɔ̃rias abinuicẽ ita ẽt vt in vna simplici medicia vel cõposita duab⁹ vtutib⁹ existibus ɔ̃rijs nõ vtet vtus illa illis duob⁹ respcũ eiusdẽ obiecti: sz respcũ diuerso ꝑ ẽm q̃ erit meli⁹ ꝓ cõseruatione ꝛ regimie toti⁹ vt approximata medicia simplici calida stiptica apa ti in statu nã vtit stipticitate ɔ̃ mãm paratã fluere repcutiẽ do ꝛ caliditate ɔ̃ mãm fluxã ipsaz resoluẽdo. ℭ Et de h̃ loq/ tur Aui. infra scdo canõ. ca. 4. in fine dũ dixit. Virtus aũt q̃ diuidit ꝛ ponit vnãquãq̃z ɔplõnẽ ad p̃tẽ quã meret ita vt ponat vtutẽ resolutiuã in p̃tem mãci effuse ab eo est docta nã obedire creatori sublimi ꝛ glorioso. ℭ Et de hac eadẽ loqtur ĩ° q̃rti ca. de cura emitritei. Et Auer. 2° colliget. cũ dicit q̃ medici eã nõ cognouerunt. c. de iuuamẽtis vesice. ℭ Intelligo ĝ q̃ in corpe est q̃dã nãlitas limitãs vnã vtu/ tẽ ad agẽdũ in certã mãm ꝛ aliã in aliã mãz vel aliud pati ens eadẽ est ẽt distinguẽs ꝛ separãs p̃tes medicine cõposi/ te q̃ nõ attrahunt aut mã vel mẽbris diuersis: vt vbi gfa. distinguit pip a ptisana ꝛ trãsmittit ad locum mãe stantice ꝛ p̃tẽ ptisane trãsmittit ad alia loca tẽperãda. ℭ Ista m̃ vtus nõ necessario est reqsita ad nutritionẽ. Nã sufficiẽter vidẽ tur nutritioni mistrare q̃ttuor supradicte: qr ĝ Aui. loquit hic de vtutib⁹ ministrãtib⁹ nutritiue ꝛ per se illi subordina tis: iõ de ea h̃ nõ fecit mẽtionẽ. ℭ Q, si dicat q̃ ista vtus se parando superfluũ a iuuatiuo operat seruiẽdo nutritiue. ℭ Dr̃ q̃ separatio ista fit sufficiẽter in nutrimẽto a q̃ttuor vtutibus iam dictis: vñ cũ vene meseraice attrahũt succo/ sitatẽ bonã ꝛ intestina retinẽt supfluũ fit separatio illoꝝ ab inuicẽ. Si ergo h̃ vtus iuuet q̃nq̃z ad hãc opationẽ facien/ dã: nõ m̃ est necessaria nec ad illud finalr ordinate: ꝛ ideo nõ ponitur inter ministrantes nutritiue.

ℭ Nota q̃rto q̃ sufficientia istarũ virtutũ in seruiendo nu tritiue huic sumitur ꝛ necessitas earũdẽ: qr. n. nõ fuit possi bile nutrimẽtũ eẽ per se semp p̃ñs mẽbro nutriẽdo vel lo/ co digõnis fuit opportunũ attrahere ad locũ si assimilari debuit: sed qr actio nõ fit nisi in tpe fuit opportunũ retine ri. Et qr nõ semp nutrimẽtum est aptũ imediate cõuerti in subam nutriti: iõ fuit opportunũ q̃ ꝑparet per digestiuam ꝛ qr in oi digõne resecat aliqd̃ supfluũ qd̃ incõuenientis re maneret in corpe fuit necessariũ expelli: ꝛ sic habemus p̃/ dictas quattuor virtutes nec alie sunt necessarie ꝛc.

ℭ Attractiua vero fuit creata ad attrahendum nutrimentũ iuuatiuũ q̃ quidẽ operatur hoc vil lis membri in quo est ẽm longitudinẽ ꝓtensis.

Quid digõ. ℭ Nũc Aui. determiat sigillatim de vnaq̃q̃z illaꝝ quattuor. Et diuidit in q̃ttuor. ibi scda. (Et retentiua.) ibi tertia. Di/ gestiua. ibi q̃rta. (Expulsiua.) ℭ Dicit p̃°. q̃ attractiua est vtus q̃ fuit creata ad attrahẽdũ nutrimẽtũ iuuatiuũ: sz ali q̃ñ attrahat vel medicinã: vel ẽt aliqd̃ nocitiuum ꝑ accñs: ꝛ ponit obiectũ ꝓpriũ qd̃ est nutrimentum iuuatiuum ꝛ ꝛ instrm̃ qd̃ est villi lõgitudinales membri in quo est.

C ℭ Nota tm̃ q̃ aliq̃ est attractiua cõis de qua hic intẽdim⁹ aliqua propria: ꝛ illa operatur sine villis multotiens vt at tractiua ossis: nõ ergo diffinitur ista hic ꝛc.

ℭ Et retẽtiua fuit creata vt iuuatiuũ retineat dũ vtutes ipm iuuãtes in eo operant q̃ ab ipso ali mẽtũ suscipiunt: qd̃ equidẽ efficit villis: qui ex transuerso protendunt. Et est etiã cũz villi qui ẽm latitudinem incedunt auxilium prebent.

ℭ Declarat retẽtiuã dicens. q̃ est vtus q̃ fuit creata ad reti nẽdũ nutrimẽtũ iuuatiuũ: dũ in eo opant vtutes imutãtes ipm q̃ ab ipso suscipiũt alimẽtũ: ꝛ ista vtus operat mediã tib⁹ villis trãsuersalib⁹. aliq̃n tm̃ iuuat a villis lõgitudina/ lib⁹. Et pz ẽt q̃ h̃ virtus notificat ex obo: fine: ꝛ instrõ taz ꝓprio q̃z cõi adiuuatiuo: vt. s̃. d̃ attractiua. ℭ Et iteꝝ aliq̃ est cõis retẽtiua aliq̃ ꝓpria: ꝛ ꝓpria ñ vtit villis nescio vt. s̃. ℭ Itẽ aliq̃ñ retinet pter intẽtionẽ nocitiuũ ꝛ nõ iuuatiuũ. ℭ Attẽde tm̃ q̃ cũ mẽbra suscipiũt alimẽtũ dicimus ipro/ prie vtutes mẽbroꝝ suscipere alimẽtũ. Et ita h̃ dicit Aulc. q̃ virtutes imutãtes a nutrimẽto suscipiũt alimentum.

D ℭ No. 2°. q̃ villi latitudinales mẽbri in p̃te in q̃ dz eẽ trãsi tus iuuãt retẽtiuã cõstringẽdo: sic villi latitudinales porta narij claudẽtes portanariũ iuuãt ad retinendũ cibũ in stõ.

ℭ Digestiua vero ẽ illa q̃ qd̃ attractiua attraxit ꝛ retinuit retentiua in essentiã ɔuertit aptã virtu tũ in ea ꝑmutationẽ faciẽtiũ opatiõi ꝛ cõplõne q̃ cõuersiõi nutriẽtis in effectu est cõpetẽs. Hec est eni eius operatio in iuuatiuo q̃ vocat digõ.

ℭ Declat digestiua vtutẽ: ꝛ p̃ ex p̃te opatiõis in iuuatiuo. 2° in nocitiuo ibi. (Eius vo.) ℭ Dicit p̃. q̃ vr⁹ digestiua ẽ illa q̃ ɔuertit illd̃ qd̃ attraxit attractiua ꝛ retinuit retẽtiua in es sentiã aptã opatiõi vtutũ in eo faciẽtiũ opationẽ. i. trãsmu tationẽ ꝛ in ɔplõnẽ cõpetẽtẽ ɔuersioni ei⁹ in nutriẽs i effe/ ctu: ꝛ hec est hui⁹ vtutis opatio in iuuatiuo q̃ ꝓprie vocat digõ. ℭ Est ĝ notãdũ. p̃ q̃ hec descriptio: sz sit cõis digesti ue cõi ꝛ proprie tm̃: tm̃ hic maxie loqtur de cõmuni.

E ℭ Nota scdo q̃ illud qd̃ digerit distat a dispõne nutrimẽ/ ti tã quo ad modũ sube ꝛ mixtionis q̃z quo ad cõplõnẽ: di gestio ergo trãsmutat nutrimẽtũ quo ad vtrũq̃z: ꝛ lõ ãbas trãsmutationes Aui. in lr̃a tetigit. Ex quo pz q̃ per ɔuer/ tere nutrimẽtũ in essentiã aptã trãsmutationi nõ intelligit Aui. acquisitionẽ forme substantialis: sz stet formã talẽ ac quiri in hmõi transmutatione. sed intelligit trãsmutari ẽm modũ sube in grossitie ꝛ subtilitate ꝛ modo mixtionis.

F ℭ Nota 3°. q̃ apud Aui. hic digõ ꝓprie accepta sic descri/ bẽda esset. Digõ est ɔuersio nutrimẽti in essentiã aptã opa tioni vtutũ debentiũ ipm trãsmutare ꝛ cõplõnẽ ɔuenientẽ ɔuersioni ei⁹ in nutriẽs in effectu: ꝛ isto mõ non esset digõ nisi p̃paratio nutrimẽti tã ẽm cõplexionẽ q̃z ẽm modũ sub stantie ad hoc vt transmutetur in nutrimentum.

G ℭ No. q̃rto. q̃ apud phos digõ sumit largi⁹ ꝛ diffinit di/ uersimode. Ari. n. q̃rto meth. ca. 4. ẽm vnã quotationẽ sic describit. Digõ est pfectio vel cõplõ in vnoquoq̃z hũido a ꝓprio ꝛ nãli calõ ex oppositis passiuis. Cui⁹ descriptiõis sensus est apd̃ mẽtẽ Auer. in com. q̃rti meth. q̃ digõ est cõ plemẽtũ passiõis ꝛ mixtiõis reꝝ ɔ̃riaꝝ q̃ admiscent ꝛ tẽpe rant adinuicẽ ꝛ iste res ɔ̃rie sunt hũidũ ꝛ siccuz. ℭ Cõple mẽtũ aũt seu pfectio ẽ multiplex. sz in ꝓposito nr̃o dr̃ cõple mẽtũ passiõis ꝛ mixtiõis qñ nulla vlterior in hũido reqri tur passio vl' mixtio ꝓ fine q̃ intendit in tali passiõe vel mi/ xtione a p̃ncipale agẽte qd̃ ẽ calor nãlis vel forma ipz diri gẽs. vñ qñ agẽs imẽdit aliqd̃ mixtũ ꝓducere qñ hũidũ cũ sicco est ita debite cõmixtũ ꝛ ita passũz ab isto calõ q̃ suffi ciat forma illi⁹ mixti recipere dr̃ digestũ. Et illius humidi dispõ dr̃ digestio. ℭ Silr̃ qñ humidũ hz formã sui: sed nec hz mixtionẽ neq̃z complementũ in complexione quod est requisitũ pro sua operatione exercenda. tunc calor aliqu nãlis agẽs cõplendo istas dispõnes digerere dr̃ ꝛ cum cõ

plenerit illud hūidū est digestū. vt ꝟbigfa: fruct⁹ amigda/
le in pn⁹ est q̄si mucilago ⁊ nō ē ꝯueniēs ad agēdū sibi sil'ez
s₃ postea agente calore nāli arboris ⁊ solis ꝟtute cōplet ⁊
pficit ita vt possit gn̄are tale q̄le est ip₃: ⁊ tūc dr̄ digestū: ⁊
illa dispō est digō. ℭ Aliq̄n tn̄ digō dr̄ de tali trāsmutatio/
ne p quā illud cōplemētū acq̄rit vt hic sumit Aui. Et ali/
q̄n de oi tali ꝑiali dispōne: vt p₃ ex modis loq̄ndi medico/
rū ⁊ phōꝝ. Medici aūt vocāt digōnē tn̄ illā q̄ p se pparat
ad nutricationē. ℭ Distinguunt aūt spēs digōnis in pepā/
sim q̄ est digō in paricarpijs. i. fructiferis plātis in qb⁹ hu
midū semis digerit ⁊ tūc dr̄ digestū cu₃ pōt gn̄are tale q̄le
ipm est. ℭ Generalr̄ tn̄ sumit pepāsis aliq̄n p gn̄e digōnis
ꝓ quāto fit a nāli calo nō cōnotādo q calor agat put ꝯiun
ctus est cū hūido nec put ꝯiunct⁹ ē cū sicco: ⁊ sic ē gen⁹ ad
ephesim q̄ est digō facta a calido nāli fundato in humido
⁊ optesim q̄ est digō facta a calo nāli fundato in sicco: quā
doq₃ aūt ephesis ⁊ optesis sumunt iuxta ppriā suā signifi/
cationē: ⁊ tūc significāt elixationē ⁊ assationē₃ artificiales
⁊ nō nāles digōnes. ℭ Q̄nq₃ etiā dr̄ transumptiue pepan
sis de opatione caloris nālis in res putrescentes: vt q̄n ca/
lor maturat mām apostematis vel de opatione nālis in su
perfluitates: cū. n. egerit in illas calor nālis optimā dispō/
nē quā pōt iducere dicent digeste. s₃ iproprie: q₃ nō iducit
optimas dispōnes ꝓ fine quē intēdit. nā nō intendit gn̄are
supfluitates nec saniē: s₃ agit illā pter intētionē pp defectū
ex pte patiētis vel agētis: sicut nā agit mēstrua ⁊ multa p̄/
ter intentionē: ⁊ h̄ dicta breuiter considera opera.

ℭ Eius ꝟo opatio i supfluitatib⁹ ē vt si pole fue
rit eas in hāc mutet dispōnem q̄ ēt vocat digō.
Aut vt eaꝝ egressionē a mēbro i quo sunt reten
te facile efficiat cum expulsiōe eaꝝ attenuādo es
sentiā si qd̄ ꝓhibet fuerit grossities: aut ingros/
sando si qd̄ vetat fuerit tenuitas: aut incidēdo si
qd̄ prohibet fuerit viscositas. Et hec q̄dē opera
tio vocatur maturatio. Est tamen cu₃ digestio
⁊ maturatio sinonyma dicuntur.

ℭ Declarat Aui. hanc ꝟtutē quo ad opationē in supfluitati
bus. Et dicit q opatio hui⁹ ꝟtutis in supfluitatib⁹ est muta
re eas ad dispōnē dictā s̄m modū substātie ꝯuenientē opa
tioni ꝟtutū faciētiū trāsmutationē nutrimentalē. s. in eis ⁊
cōplōnē cōuenientē ꝯuersioni in nutriēs in effectu: ⁊ ista ēt
vocat digestio q si hoc non pōt agit vt faciat eoꝝ egressio
nē a mēbro facilē subtiliando eas si illud qd̄ ꝓhibet fuerit
grossities aut ingrossando si qd̄ ꝓhibet fuerit viscositas ⁊
hec operatio ꝓprie dr̄ maturatio: l₃ doctores aliq̄n sinony
me vtantur istis duobus noibus digestio ⁊ maturatio.

ℭ Utrū digestio ingrossando procedat. Q̄ō. ix.

Hic dubitat vtrū digō ꝓcedat igrossando: ⁊ vr̄
q nō. p̄ ex Auic. h̄. scd̄o q₃ cū gn̄at
chil⁹ ex pane nō ē dubiū q grossior ē panis q̄₃ chilus ex eo
genit⁹ per digōnē. ℭ Itē. spūs vitalis gn̄at per digōnē cum
sit mixtū pfectiūs tn̄ est subtilior sanguie ex quo generat.
ℭ Silr̄ lac gn̄at ex sanguie ⁊ ē sanguie fluxibili⁹. ℭ Silr̄
ficus mature ⁊ nespila ⁊ pira sunt molliora ⁊ subtiliora di
gesta q̄₃ cū sunt cruda ⁊ vinu₃ est subtili⁹ musto. ℭ Itē ex
mixto grossiori pōt gn̄ari p viā digōnis mixtū subtilius vt
videm⁹ ligna dura ex qb⁹ gn̄ant ꝟmes in eis: ⁊ nō ē dubiū
ꝟmes esse subtiliores dato ligno ⁊c̄. ℭ In oppo^m est Ari.
4. metb. dū dixit. Ex spumosis. i. aereis aq̄s: ex his āt ter/
rea fiunt ⁊ tādē grossiora pepāsi₃ passa oia. Et cōmēta. 4.
metb. ca. 4. Et q̄n digerunt res ispissant ⁊ igrossant ⁊ ca/
lefiūt ⁊ arescūt post q̄₃ fuerint fride. Operat āt in illis sicci
1. rñsio. taté ⁊ spissitudinē calor nālis ⁊ h̄ qd̄ diximus ē opus caloris
nālis. ℭ In hac q̄ōne sūt plures modi dicēdi: vn⁹ est valde

antiquus ⁊ notat q digō alia est in iuuatiuo alia in nociti
uo: tūc dicūt duas ꝯnes. Prima digō in iuuatiuo semp p/ Digō du
cedit ingrossando: ⁊ hāc dicūt de mēte Ari. ⁊ Auer. fuisse. plex.
⁊ ꝓbat per h̄ q digō in iuuatiuo semp ꝓcedit pparādo ma 1. ꝯclo.
teriā ꝯuersioni ad mēbrū. s₃ mēbrū est grossius ⁊ spissius
nutrimēto: g̃ ꝯtinue nutrimētū inspissat. ℭ Scd̄a ꝯclo. di 2. cōclo.
gestio in nocitiuo q̄nq₃ ꝓcedit subtiliādo. Patet h̄ p Auic.
Et est rō: q₃ ꝟtus in nocitiuo agit remouendo dispōnē per
q̄₃ est inepta expulsioni: talis aūt q̄nq₃ est grossities.
ℭ Ista opinio nō declarat q̄ō in generatione spūs ex san Instātia
guine digestio nō ꝓcedat subtiliādo: ⁊ silr̄ de generatione ad pōnē
chili ex pane: nec de gn̄atione lactis ex sanguine. Et multa
talia sunt cōtra istā positionē expertā. ℭ Preterea. si caro
vaccina deberet ꝯuerti in nutrimētū pueri. Arguo sic. vir
tus digestiua agit pparādo istā ꝯuersioni in carnē pueri q̄
est subtilior: g̃ ipsam subtiliat argumētū suo ꝓportionale.
ℭ Scd̄a positio est Cōciliatoris q aliq̄lr̄ pcedentē limitat Scd̄a rñ
dicēs. q digō in iuuatiuo est duplex: q̄dā ordinata ad con sio ⁊ ꝯci
uersionē nutrimēti i mēbra alia ad ꝯuersionē ipsi⁹ in rē ip/ liatoris
so nobiliorē sicut ꝯuersio sanguis in spm̄: tūc dicit aliqua₃ differen
digōnē in iuuatiuo ꝓcedere ingrossando ⁊ aliquā ꝓcedere tia. 50.
subtiliādo. Nā digō ordinata ad restaurationē mēbrorum Digō in
ois igrossando ꝓcedit: ⁊ hoc apud ipm vult Ari. ⁊ cōmen iuuati/
tator. Digō ordinata ad nobilioris gn̄ationē: aliq̄n subtili uo dup^x.
ando ꝓcedit. ⁊ sine dubio hec positio vult q q̄nq₃ digestio
ꝓcedit igrossando q̄nq₃ subtiliādo s̄m finis exigētiā: ⁊ ita
nō videt ad mentē Ari. ⁊ cōmētatoris procedere q vl'r di/
cūt digōnē igrossare ⁊ ispissare. ℭ Preterea neq₃ illud est
vl'r veꝝ q digō ꝓcedēs ꝓ restauratione deperditi semper
ingrossando ꝓcedat vt supra dr̄ cōtra aliā opinionem.
ℭ Tertia opinio est Thome de garbo q notat q ad dige Tertia
stionē cōcurrūt māli a pncipia duo: humidū ⁊ siccū. Nā si/ rñsio. ⁊
ne sicco nō digerit humidū vt aq̄ nō ingrossat solo hūido. Thome
ℭ Notat scd̄o q digestio est passio humidi non sicci. Qd̄ de gar.
ꝓbat. pmo ex diffinitiōe cū dr̄ in vnoquoq₃ hūido. Scd̄o
q₃ digeri est pati: ergo illi⁹ est digestio qd̄ est magis passi/
bile: s₃ humidū est hm̄oi: vt claru₃ est: ergo digō est passio
humidi ⁊ nō sicci. ℭ Tunc ponit q̄tuor ꝯnes: vna est: Ois
digō respectu hūidi rei digerēdi vel in humido rei digeren
de ꝓcedit ingrossando. Probat. ois digestio respectu talis
humidi ꝓcedit ipm cū sicco debite permiscēdo: sed sine du
bio tale humidū per admixtionē cū sicco ingrossat cū hu/
midū nō reddat grossu₃ vel subtile nisi per diuersam cū sic
co mixtione₃. ℭ Scd̄a ꝯclusio respectu sicci cum humido
permiscēdi digō subtiliādo procedit. patet. ℭ Tertia con/
clusio. ois digestio respectu ei⁹ qd̄ ꝓprie digerit ingrossan
do ꝓcedit. Patet: q₃ illud qd̄ ꝓprie digerit est humidum ⁊
⁊ tale cōtinue ingrossatur. ℭ Quarta cōclusio: aliqd̄ tota
le digestū est grossius eo qd̄ erat indigestū ex quo factum
est. Et aliqd̄ totale est subtilius. P₃: nā cū plus subtiliatur
terreū q̄₃ ingrossat humidū: tunc totum fit subtilius. Cu₃
autē econtra: totum fit grossius. ⁊ hanc positione₃ sequun
tur plurimi moderni. ℭ Cōtra hāc positionē arguit. pmo
per hoc q nō solū hūidū est illud qd̄ digerat ⁊ est ꝓprium
subiectū digōnis. Nā Auerrois expresse vult in cōmento
q̄rti metbau. q digō est cōplemētū passionis ⁊ mixtionis
rerum ꝯriaꝝ q̄ miscentur ⁊ temperantur adinuicem. Ecce
q nō vult humidū tm̄ esse digōnē: s₃ hūidi ⁊ sicci. ⁊ paulo
post subdit. ⁊ certū est q omne generatū h₃ vnū modū mi
xtionis: ⁊ sua perfectio ⁊ cōplemētū ei⁹ est digō. ℭ Scd̄o.
supposito q illud qd̄ ꝓpale digerit sit humidū ⁊ non siccū
nec cōpositu₃ ex humido ⁊ sicco: patet q positio est falsa.
Nā est possibile per digōnē humidū qd̄ pus erat cōmixtū
cū multo sicco terreo ⁊ intēse sicco ⁊ bn̄ permixtū separa/
re ab illo ⁊ cōmiscere cum pauciori terreo ⁊ minus sicco: ⁊
sed tūc fiet illud humidū subtilius q̄₃ an̄: vt p₃: q₃ ingrossa
tio humidi iuxta positionē est pp ei⁹ cū sicco permixtionē:

ꝙ vbi est ꝑmixtio eq̃lis hũidi cũ pluri sicco ⁊ intensiori erit
hũidũ grossi⁹:⁊ vbi cũ pauciori ⁊ remissiori erit subtilius.
¶ Et h̃ ꝯfirmat experimẽtũ. Nã hũidũ panis fit ꝑ digõnẽ
hũidũ sanguis. Et nõ est dubiũ ꝙ illud hũidũ qd̃ p̃ est pa/
nis postea sanguis est ꝑus cũ pluri sicco ⁊ terrestriori ꝑmi
xtũ:nec põt dici ꝙ sit magis permixtũ:nã põt eẽ ꝙ cũ erat
hũidũ in cibo erat ꝑmixtũ magis q̃ꝫ qñ est sub fo͛a sangui
nis. Et p̃ᵐ añs pꝫ:q: nullã nãlẽ repugnãtiã claudit qd̃ hũi
dũ tale ꝑ digõnẽ sepet a multo sicco terreo qd̃ ẽ sup̃fluũ: ⁊
cũ modico misceat͛ ⁊ interim dũ fit ista sepãtio fiat alia mi/
xtio. ¶ Tertio arguit͛ ꝯ:q: saltẽ nõ sufficienti motiuo mo/
uet͛. Nã nulla est ꝓbatio q̃ ꝓbet humidũ qd̃ digerit͛ magis
ꝑmisceri q̃ꝫ ꝑus cũ sicco:sꝫ alr̃ ꝑmisceri q̃ꝫ ꝑus. Multa ex
Quaestio istis obijci pñt huic positioni ꝯria. ¶ Sꝫ ꝓ rñsione ad qõ/
ria ⁊ nẽ suppono ꝙ loq̃mur de digõne ꝓprie dcã q̃ supra descri/
ꝓpria. bit͛. ¶ Suppono 2ᵒ ꝙ cũ q̃dã ẽ digõ q̃ est cõplemẽtũ respe
ctu forma recipiẽdi vt illa q̃ est in nutrimẽto qñ ꝯuertitur
ad subaꝫ nutriti. Queda q̃ est ꝯplemẽtũ respcũ opationis
ꝑfectissime illi⁹ forme ꝑducẽde:sicut semia dñr cruda aliq̃ꝫ
pñt gñare sibi sil͛e:⁊ dñr digesta cũ pñt. Hic tñ ad pñs loq̃
mur de ꝑma digõne cui⁹ finis est nã q̃ est forma. ¶ Et sup/
pono 3ᵒ. ꝙ digõnũ taliũ q̃dã imediate p̃parat ad formam
mixti terminati q̃dã nõ. Sꝫ vel ꝑ se p̃parat ad formã mixti
terminati. vel si p̃parat ad formã mixti terminati h̃ est me
diate. Exẽplũ ꝑmi. sic p̃paratio nutrimẽti imediate ꝯuerti
bilis in os:vel in granũ frumẽti vel in fabã vl͛ in pirũ. ⁊ sic
de silib⁹. Exẽplũ scdi. sicut ꝯuersio cibi in chilũ vel chili in
1.cõclo. sanguinẽ vel sanguis in spm̃. ¶ Tũc sit ista ꝑma ꝯ. Nõ ois
digõ ꝓprie accepta in mixto terminato ꝓcedit ingrossando
ita ꝙ illud qd̃ digerit͛ fit grossius q̃ꝫ ipm̃ erat dũ erat indi/
gestũ. Pꝫ in multis fructib⁹:q: cũ sunt imaturi sunt crudi
⁊ grossi ⁊ cũ sunt digesti sunt molles ⁊ subtiles sicut ficus
2.cõclo. ⁊ pira ⁊ sorba ⁊ silia. ¶ Scda ꝯ:nõ ois digõ imediate p̃pa
rãs ad formã mixti recipiẽdã ꝓcedit ingrossando:pꝫ de ge
neratiõe chili ex cibo ⁊ spũs ex sanguine ⁊ multis alijs ta/
3.cõclo. lib⁹. ¶ Tertia ꝯ:ois digõ imediate p̃parãs ad receptionẽ
mixti ꝑfecti ꝓcedit ingrossando:⁊ h̃ pꝫ ad experiẽtiã: nã nu
trimẽtũ tã aialiũ q̃ꝫ plãtarũ qd̃ per vnã trãsmutationẽ est
aptũ couerti in subam aialis q̃ꝫ plante est molli⁹ q̃ꝫ pars in
quã ꝯuerti dꝫ. ⁊ silr̃ de nutrimẽto in fructus ꝯuertibili. Et
istã opꝫ putare cãm esse q̃re nã plures ordinauit digões
fieri in aiali. nã cũ aial nutrit͛ cibis multotiẽs grossioribus
q̃ꝫ est suba carnis aialis:nõ potuit per calorẽ digerẽtẽ vni/
ca trãsmutatiõe ꝯuertere in carnẽ:q: calor nãlis agẽs ime
diate ꝓ tali gñõne agit igrossando ⁊ ispissando vt vult Cõ
mẽta. 4. metha. Hec ẽ actio caloris ꝓ quãto est nãlis dũ di
xit. Operat͛ aũt siccitatẽ in illis ⁊ spissitudineꝫ calor nãlis.
¶ Et sꝫ hãc vltimã ꝯnẽ glosande sunt auctes vniuersales
de inspissatiõe q̃ fit in digõne. Et h̃ qd̃ dixi est opus caloris
nãlis. ¶ Rõnes aũt alie nihil ꝯ ꝯnẽ põderãt. Et tu cõside/
ra. ¶ Et si dicat͛ ꝙ ex carne dura ⁊ ligno fiunt per digõnẽ
vermes:⁊ ex seminib⁹ duris plante molles vt in legumini
bus:⁊ nõ est dubiũ ꝙ ibi est mot⁹ ad formam mixti termi
nati ⁊ ꝓcedit͛ subtiliãdo. ¶ Dicẽdũ est ꝙ in gñatione ver/
miũ p̃cessit putrefactio q̃ mãm subtiliat:⁊ ex ista subtili fit
per digõnẽ vermis grossior. In plãtis aũt ꝯstat semina ha
bere partẽ subtilẽ aereã que ingrossat͛ in ꝯuersione ad plã
taꝫ:q̃ pars subtilis nõ erat ꝑus permixta cũ illo terreo qd̃
remanet per illã mixtionẽ ita ingrossantẽ. ¶ Uel dicendũ
ꝙ a calido extrinseco nõnaturali fit prius partiũ quarũdã
subtiliatio. ⁊ postea calor nãlis seminis fit potens ad illas
digerendũ ⁊ conuertendum.

¶ Expulsiua aũt est illa q̃ sup̃fluitatẽ expellit ex
nutrimẽto residuã que ad nutriẽdũ nõ est cõue
niens: aut q̃ excedit mensurã que sufficit ad nu
triendũ:⁊ que nõ est necessaria aut euacuat in re
ceptaculo sibi apto sicut vrinam in vesica.

¶ Nũc declarat de virtute expulsiua. Et ꝑmo eam ex parte
sue operationis declarat. scdo ex parte viaꝝ ibi. Et hec q̃/
dẽ. tertio remouet vnũ dubium ibi. (Cũq̃ꝫ in parte.)
¶ Dicit ꝑmo ꝙ v̓tus expulsiua est illa que superfluitatem
expellit residuam ex nutrimẽto que nõ est cõueniẽs ad nu
triendũ: aut que est excedẽs mẽsurã q̃ sufficit ad nutriẽdũ
⁊ illa que nõ est quoquomõ necessaria: aut si nõ expellit h̃
virtus tales superfluitates saltẽ euacuat in receptaculo.
¶ No. primo ꝙ expellere ꝓprie est extra pellere. ⁊ ideo q: A
hec virtus aliq̃ñ extra corpus pellit:aliq̃ñ aũt nõ:sed eua/
cuat ad receptaculũ aptũ ꝯtinere aliquãto tp̃e talẽ sup̃flui
tatẽ sicut vesica ꝯtinet vrinã. idõ Aui. vtrãq̃ꝫ istaꝝ tetigit.
¶ No. 2ᵒ ꝙ sup̃fluitas in nr̃o corpe q̃dã est peccans in q̃li B
vt hũiditas mediocritatẽ q̃ꝫtitatis nõ excedẽs:sꝫ a tpamẽ/
to ꝓprie spẽi remota. Quedã in quãto vt hũiditas medio
critatẽ excedẽs a tpamẽto tñ q̃litatiue si remota q̃dã vtro
q̃ꝫ mõ. Et iteꝝ sup̃fluitatũ in q̃li ⁊ quãto q̃dã m̃tiplicat͛ sꝫ
cursuꝫ nãe:vt feces:vrina:sanguis:necessari⁹ ꝓ gñõne sper
matis. Et q̃dã multiplicat͛ p̃ternãliter: vt hũores putridi
vel sanguis mẽsurã nãlẽ excedẽs. Et Auicẽ. oẽs istos mo
dos tetigit sup̃fluitatũ q̃lis tã nãliter multiplicatas q̃ꝫ non
cũ dixit ꝙ nõ est cõueniẽs ad nutriẽdũ superfluitatẽ quãti
nãlẽ cũ dixit q̃ excedit mensurã q̃ est necessaria ad nutrien
dũ ⁊ sup̃fluitates quãti p̃ternãlis cũ dixit. Et que nõ est
necessaria. nã oẽs ille sunt obiectum expulsiue.
¶ No. tertio. ꝙ aliq̃ est expulsiua cõis:aliqua ꝓpria: que C
particularis mẽbri ⁊ particularis nutrimenti sup̃fluitates
expellit. Et h̃ de cõi Auic. loq̃tur q̃ per illos operat͛ latitu
dinales. hoc tñ tacuit Aui. dans intelligere ex supioribus.
¶ No. q̃rto ꝙ sup̃fluitates q̃dã habuerũt receptaculũ q̃/ D
dã nõ. Nã feces habẽt ꝓ receptaculo grossuꝫ intestinũ: vt
hꝫ videri q̃rto de vtilitate ꝑticu. ⁊ vrina vesicã. Sup̃fluita
tes v̓o q̃rte digõnis nõ hꝫ receptaculũ sꝫ deberet extra pel
li. Finis v̓o receptaculoꝝ est vt nõ sit cõtinua necessitas vel
quasi cõtinua illas superfluitates emittendi.

¶ Et hec q̃dem v̓tus has expellit sup̃fluitates:
aut per ꝑies ⁊ foramina q̃ sunt eis p̃parata: vel
si nõ fuerint ibi foramina p̃parata a nobili expel/
lit ad ignobile ⁊ a duro ad laxum.

¶ Docet per quas vias expellit hec virtus. Et dicit breui/
ter ꝙ hec virtus talis aut expellit per poros aut foramina
p̃parãdo superfluitates ad hoc vt expellant͛ per anũ ⁊ vri
na per proprium foramẽ ⁊ similia. Aut expellit de nobili
parte ad ignobilẽ:vel de duro ad laxũ vel de forti ad debi͛
le si non fuerint foramina a nã preparata.
¶ No. tñ qd̃ istoꝝ foraminũ quedã sunt sensibilia: quedã E
nõ vt pori. Et expellit͛ ẽt mã per vtraq̃ꝫ foramia q̃ñq̃ꝫ sen/
sibilr̃ vt sudor ⁊ vrina q̃ñq̃ꝫ insensibiliter vt vapores.

¶ Cũq̃ꝫ in p̃te expulsiõis fuerit declinatio mate
riei sup̃fluitatis nõ ꝯuertit eã virt⁹ expulsiua ab
illa semita inquãtũ possibile fuerit.

¶ Remouet dubium. Posset quis dicere euacuat ne vnq̃ꝫ F
natura per aliã viã q̃ꝫ per viã sibi nãliter ordinatam.
¶ Respondet͛ ꝙ sic:sed tñ cũ materia declinauerit ad viã
euacuatiõis. i. ad viã ordinatã a natura pro illius euacua
tione:tunc v̓tus nõ cõuertit eã ab illa inquãtũ fuit possibi
le:ergo si aliq̃ñ euacuat per aliã viã hoc est ꝓp ipedimẽtũ
vt in vomitu stercoꝝ in ylios ⁊ multis alijs. Et cã pꝫ cum
nã semper agat de possibilibus qd̃ melius est.

¶ His aũt q̃ttuor virtutibus naturalib⁹ q̃ttuor
prime seruiunt qualitates. s. caliditas frigiditas
siccitas ⁊ humiditas.

¶ Nũc Aui. ostẽdit q̃ q̃litates seruiũt istis v̓tutib⁹ ⁊ diuidit

in q̄ttuor ptes. p̄ͦ docet in gñali. ꝛ ibi imediate. Sꝫ calita-tis docet sigillatim de vnaquaq; p̄ma ꝫ q̄litatū cui v̄tuti: ꝛ q̄uo seruiat. 3ͦ ibi. (Post hec āt.) Cōparat istas q̄litates ad inuicē ſm q̄ plus vel min⁹ seruiūt istis v̄tutib⁹. q̄rta ibi. (Et ex h q̄dē colligit circa p̄tē totā.) ¶ Dicit p̄ q istis q̄ttu or v̄tutib⁹. s. attractiue: ꝛ retētiue ꝛc. seruiunt q̄ttuor p̄me qualitates: ꝛ hoc vel tanq; agens instrumentale illis virtu tibus subordinatum vel adiuuādo ad opus virtutis.

¶ Nota p̄. q istas v̄tutes iuuare ab istis q̄litatib⁹ in ope-rādo est notū p se p experientiā. Nā istas v̄tutes sepissime videm⁹ debilitas in operando: calefaciēdo: infrigidando: exiccando vel humectādo: reduci ad bñ ꝛ debite agendū.

¶ Nota scđo. q lꝫ aliqui dicāt hoc tm̄ esse verū de quali-tate potentialitū vt dixi: experientia docent de istis q̄t-tuor qualitatibus actualibus. ꝛ ideo Auicē. dixit quattu-or p̄ime qualitates que sine dubio sint actuales.

¶ Sed caliditatis seruitium omnibus quattuor pro certo est commune.

¶ Nūc sigillatim de vnaq; ostēdit q̄ suiat istis v̄tutib⁹. Et dīdit in q̄ttuor. ꝛ ibi (Friditas.) 3ͦ ibi. (Siccitas) 4ͦ ibi (di-gestiua āt.) ¶ Dicit p̄. q p certo suitiū calitatis ē cōe oīb⁹ istis q̄ttuor v̄tutib⁹: ita q vnaq; istaꝝ v̄tutum vtit in sua opōne calitate tāq; instr̄o sibi ad illud opus p se ordinato.

F ¶ Ubi nota q nō cuiusq; intēsionis caliditas est debitum instrumentū istaꝝ v̄tutū: ideo aliquādo ex nimia caloris intēsione cuiuslibet istaꝝ virtutum operatio impediretur.

G ¶ Nota scđo q lꝫ caliditas sit vna simplex forma tm̄ pōt esse sub diuersis⁹ gradibus instr̄m per se ꝯcurrēs ad actio nes ꝯrias: puta attractionem ꝛ expulsionē. imo ꝛ eadē mē sura est instr̄m aie ad retinendū ꝛ attrahendū conueniens ꝛ expellendū disconueniens: ꝛ ita lꝫ caliditas agens vt ele mentaris tm̄ esset versus vnā dīam: motiua tamē agens vt nālis ꝛ subordinata aie est ad oēs dīas pōnis motiua.

D ¶ Nota tercio q q; experiētia docet q̄ calor acq̄situs in in mēbro iuuat mēbrū ad opationes istaꝝ v̄tutū perficien das: esto q nō ꝯcurrat tāq; in mō substantie p̄parās instr̄ꝫ vel ad aptitudinē vel ad aliquā cōpōnalem nām adeo dici mus cōcurri tāq; instr̄ale agens per se v̄tuti subordinatuꝫ q̄ est per se cōcurrere ad mentē Aui. vt infra statim.

¶ Frigiditas vero est cū alicui eaꝝ seruit accidē taliter ꝛ non essentialiter.

¶ Nunc docet q̄uo seruiat frigiditas. ꝛ diuiditur in duas partes. Primo ponit ꝯclusionē. Scđo p̄bat ibi (q̄. n. frigi ditati.) ¶ Dicit primo q̄ frigiditas accidētalr̄ confert ad operationes alicuius istarum virtutuꝫ: sed non essentialr.

I ¶ Nota. hic q p accidens dr̄ multis modis quot modis dr̄ per se: q; per accñs. i. nō per se. put in p̄posito ptinet illud dr̄ per se ꝯcurrere ad aliquā opationē q̄ ē p̄ncipale agēs per se intēdens illā opationē vel instr̄ali agenti nāliter ad illā actionē agendā subordinatū. Frigiditas ḡ nō dr̄ per se cōcurrere ad operationē nāe: q; nō est instr̄m nāliter v̄tuti subordinatū ad opationē faciendā: nec est ipsummet agēs principale ꝗ virtutis operationem debet facere.

K ¶ Nota scđo. q nō est Aui. intentio q̄ frigiditas ad nul-lam nālem operationē cuiuscūq; agētis per se concurrat. ¶ Nā in gnōne aque p se ꝯcurrit friditas tāq; instr̄m p se subordinatū illi forme ad h̄ac actionē: ꝛ ista forma est nā: sed intēdit Aui. nām sumēdo p v̄tute p̄ncipalr̄ opatiua in viuēte sine cognitione: ꝛ nō seq̄ndo cognitionē q friditas nō ꝯcurrat per se ad sensuꝫ datū ad aliq̄ opus talis nāe. Un̄ p̄ma sexti nālū dixit. Friditas nō hꝫ ordinē in v̄tutib⁹ que cōueniūt appetitib⁹ ad hūc sensuꝫ q nō est subordina ta per se illis talib⁹ v̄tutib⁹ aie que cōueniūt appetitib⁹ nā lib⁹ p̄prijs tm̄ viuētib⁹. Et ad hūc sensuꝫ dixit Gal. 6. de ac cidēti. Friditas nullū in actiōe ꝯfert iuuamētū. ¶ Cū si ar-guit. frigitas per se cōcurrit ad eē aiati. ḡ per se ꝯcurrit ad opationē q̄ a q̄cq; est cā cāe est cā causati in eodeꝫ gñe cāe.

¶ Rūdet a plurib⁹ diuersimode. q̄dā. n. dicūt frigiditatē ꝯcurrere dispositiue tm̄ ad esse aiati nō p̄ducēdo formam vel cōplexionē. Nā cōplexionē dicunt fieri a caliditate. Et in brutis aiam fieri a virtute informatiua agēte per calidi-tatē nō per frigiditatē: lꝫ frigiditas sit necessaria in mā tā q̄ p̄parans ad huius forme receptionē: ꝛ tunc frigiditatē in eodē genere cause. s. mālis dispositiue cōcurrere ad ope rationē. nō tm̄ per se effectiue ad sensum expositum.

¶ Alij dicūt friditatē nō p se ꝯcurrere ad esse aiati neq; di spositiue neq; effectiue. ¶ Nā friditas nō facit ad eē nisi p quāto remittit calorē: ꝛ facit ipm eē debite mēsure in cōpa ratione ad talē vel talē formā: ita q si calor eēt ad imagina tionē debite mēsure sine friditate: alias eēt ꝛ operet. Nūc aūt friditas facit ad calorē eē talis mēsure: ꝛ sic p accñs fa cit ad esse aiati: ꝛ ēt per accidēs ꝯcurrit ad operationē.

¶ Conciliator tm̄ vult ꝯ Auic. frigiditatē per se concurre-re ad nāe operatiōes puta retētionē ꝛ tales: lꝫ tm̄ ꝯcurrere cū subdn̄io salte in hoie cū sit s dn̄io ꝫ oia mēbra calidus. Et est in diis. 61.

¶ Aliq̄ vo ꝯcilatorē seq̄ntes ꝛ nolētes Aui. negare oīe-rūt h eē p accñs ꝯcurrere. i. cū subdn̄io ꝯcurrere: h Aui. voluisse hic. ¶ Sꝫ sine dubio si isto vltimo mō dicaꝫ opor teret dici siccitatē per accñs ꝯcurrere ad oia opera: quod Aui. nō dixit. Estimo igiꝫ p̄mā fuisse mentē Aui.

¶ Qd. n. frigiditati inest essentialr̄ est vt oīb⁹ vir tutib⁹ sit ꝯtraria: q̄m oīuꝫ v̄tutū opationes per motuꝫ existunt: ꝛ hoc q̄dē in attractiōe ꝛ expul sione manifestū existit: sed in digōne ēt q̄m digō cōplet per ptes ei⁹ q̄ fuit igrossatū ꝛ ispissatuꝫ ptiēdo ꝛ adiungēdo ei q̄ attenuatuꝫ fuit ꝛ sub tiliatū. Et he q̄deꝫ motiones sunt sepantes ꝛ tē perātes. Retētiua vo opaꝛ villos mouēdo trāſ uersos ſm figurā cōp̄rehēsionis bene factā. Et frigiditas quidē est paraliticū faciens ꝛ mortifi cans: ꝛ ab omnibus prohibens operationib⁹.

¶ Nunc probat cōclusionē: ꝛ diuidit in duas. p̄mo probat frigiditatē nō per se iuuare operationeꝫ istaꝝ virtutū. scđo ibi. (Ad retentionē) probat scđaꝫ partē ꝯclusionis. s. frigi ditatē per accñs iuuare. ¶ Primo intēdit talem rōnem. Si la qualitas nō per se cōcurrit ad opationes istaꝝ v̄tutū cui essentialr̄ inest esse ꝯtrium oībus v̄tutibus illis: sed hec est frigiditas. ḡ ꝛc. Maior est clara ꝯ se: ꝛ minor arguitur: q̄ oīuꝫ virtutū operationes p̄ficiunꝫ per motū localeꝫ: vt ap paret de opere attractiue ꝛ expulsiue. ¶ De digestiua etiā patet q completur eius operatio permiscendo partes rei grosse cū subtilib⁹ ꝛ tenuib⁹: ꝛ diuidēdo vnā partem gros sam ab alia grossa: ꝛ iste sunt ille opationes per quas dige stiua os r̄eperare ꝛ separare. ¶ Itē ēt retentiua in sui p̄nci pio operaꝫ mouēdo villos transuersales ad h vt mēbrum habeat figurā cōp̄rehēsionis bene factā. Nā mēbrū oum attrahit non est figuratum figura bene amplectente id q̄ attrabitur. Sed q̄n cōpleuit attractiua suā operationē tūc retentiua mouet transuersales villos ita vt faciat mēbruꝫ bñ cōp̄rehendere attractū. ꝯtingit tm̄ aliq̄n sil ꝛ semel ope rari attractiuā ꝛ retentiuā vt apparet infra. ḡ oium istarū v̄tutū opatione perficiūt per motū: sed friditas est faciens paraliticū ꝛ mortificans ꝛ ab oībus p̄hibēs operationi bus. isto mō ipediendo localē motuꝫ q requiriꝫ ad opera tiones. Pꝫ ergo frigiditatē per se ꝯrian vniuicuiq; illaꝝ vir tutū que erat p̄ma pars conclusionis probanda.

L ¶ Ubi no. pro frigiditate per se ꝯriari v̄tuti non est intelli gendum de ꝯrietate proprie dicta que tm̄ est inter ea que sunt eiusdē generis aut genera ꝯria. Nā frigiditas non est in genere in quo est v̄tus: sed stat ꝯrietas pro virtuali ꝯrie

ratetq: e ipeditiua opatiois alteri⁹. z isto modo pcessit vo Aui. nec itelligit Aui. q ceentialr inest friditati zriari istis vtutib⁹ q h sit cenitalis pdicatio frigida zriat vtutib⁹ : s3 qz friditas e qlitas effectiue zcurrés ad ipediedú opa tā q naťr appetes aliqd illi opatiōi zrin:puta qetē. C Ql si or/ guif illo qd cenitalr vni zuo⁹ zriat oz alteri zuenire: cú g friditas attractiue zriat oz zuenire expulsiue. Neget ma/ ior. Nā vt⁹ vna duob⁹ vitijs ē zria z vnū tpamētū duob⁹

A oppositi distēperātijs. C No. 1° q opatiōes illa⁹ vtutū cō pleri per motū oz itelligi q ad cuuilz ista⁹ vtutū cōpletā opatione zcurrit motus vl tā q ipsamet opano vl tā q pe vl tā q necario reqrit⁹ nō q cuilibz ista⁹ operationū cā sit mot⁹. Cū.n. aliq ista⁹ opationū mot⁹ sit cāntur p motū z

B fieret lōg⁹ pcessus. C No. 2° q in opatiōe retētiue opatur vtus a pn⁹ mouēdo villos trāsuersales: s3 postq aplexa est vtus obiectū zueniēter nō mouent villi illi: et tū ibi qsi cō tinuus mot⁹ spūu3 q sunt pncipale instrm illius virtutis.

C C No. 4° q in digōne zcurrit mot⁹ priū rei digerēde quē ipediret friditas quantū est de se: r iō tā pprie digestiue q cōi friditas zriat. C No. 5° p hūc motū localē re⁹ grossa/ rū z subtiliū z diuisionē z iuxta ppzonē debitā sit tēpera tio grossi z subtilis que pprie est digestio. C Utrū aūt mo tus isti locales sint pars vnius totalis operatiōis q vocat digestio vel nō. pro nūc nō pertinet ppōsito zc.

C Ad retētionē tū faciēdā accntalr confert: qm villos s3 bone cōphēsiōis figurā t3. Nō g i opa tiōib⁹ vtutū cēntialr ingredit: s3 tali ppat instrm dispōne q ipm suā custodit opationē. Et expul siua qdē a friditate iuuat ppterea q vētositatis phibet fieri dissolutionē q ad expellēdū iuuat: z qz in e⁹ auxiliat grossitie. z ppterea q villum g sm latitudinē ptendit exprimentē zhit z in/ spissat ipm. Et hoc est ēt instrm ppararé: z nō est in ipsamet operatione auxiliū ferre. Et frig⁹ nō intrat in seruitiū harū virtutum nisi per acci dens: si enim in ipsamet ingrederet operationi bus noceret z motiones debilitaret.

C Probat scda3 ptē zclu: q friditas accntalr zfert in qbus dā opatiōib⁹ ista⁹ vtutū. C Et p dicit q ad faciēdā reten/ tionē iuuat ex eo q t3 villos s3 figurā bone cōprehēsiōis. Postq.s. sunt isto mō bū applicati retinēde rei: nō tū pp h dz ingredi cēntialr hac operationē: q tm ppparat instrm hāc p parationē q sit zueniēs vtuti in sui opōne. z h nō est dicē q friditas sit p se sbordiata naťr vtuti ad hāc opōnē faciēdā. C Dicit scdo q friditas iuuat expulsiuā duplr. vnus mo/ dus est, phibēdo dissolutionē vētositatē q in expellēdo iu uat z facit istā vētositatē esse grossa3. C Scds mod⁹ est cō primēdo z inspissando villū. ptensum in latitudine qui vil lus cōstringit in expellēdo q duo modi sunt ēt pparare in strumētū naťr vtutis has opatiōes agētis. Cōcludit tādē q frigus nō ingredit essentialr istas operatiōes. Nā si in/ grederet istas operationes ipediret eas z nō iuuaret.

D C No. pmo q frigiditas inspissat: ad inspissationē aūt se/ quit p accns villos teneri in sm figurā bone cōprehēsionis. z iō friditas per accidens facit instrm pparationē: z iō sillr in vētositate ingrossando per accns iuuat expulsionē. z iō nō op3 er hoc dicere q per se ad istas opatiōes cōcurrat. C No. scdo q l3 alie qlitates cōcurrāt instrm preparādo: qz tū ad hoc cōcurrāt directe a vtute ad istud preparādū: vt calor applicādo villos sm bonā figurā: iō non cōuenit q aliqua alia qualitas a friditate pparando instrm per se cōcurrat ad operationē. non sic aūt frigiditas.

C Siccitas vo in triū vtutū operationib⁹ necia existit: que sunt due mutatiue localr z retētiuā. Duab⁹ vo localr mutatiuis: q sunt attractiua z expulsiua pbet siccitas auxiliu3 eo q multā eis efficit sustētationē q in motu ē necia: motu vide licet spūs q has virtutes ad suas defert opatio nes ipulsione vehemēti: quā z talē qlis est ipsa. humoralis phibet flux⁹ cū in substātia fuerit spi ritus aut instri: sed retētiue pter cōstrictionē.

C Nūc Aui. docet qb⁹ seruiat siccitas. Et diuidit i tres. p pō nit vnā zne. 1° pbat vnā pte ei⁹. 3° pbat scda3 ptē. ibi scda. (Duab⁹ vo) ibi 3° (S3 retētiue.) C Dicit de p°. q siccitas ē necia in opōne triū vtutū q sunt due localr motiue z retēti ua. C Dicit de scda pte q duab⁹ motiuis localr q sūt attra ctiua z expulsiua siccitas pb3 iuuamētū: qz pb3 mltā sustēta tionē q ē necia in motu z h pcipue i motu spūs q istas vtu tes defert ad loca vbi istas opōnes zplēt ipulsiōe vehemē ti quā ipulsionē z sibi siles phibet fluxibilitas hūozal vel de excedē : cū fuit vl in subā spūs. i. sbiectiue i spū vel istri i. sbiectiue in istro. C De 3° pte dicit. q retētiue zuenit sicci tas pp zstrictionē. i. pp seruare mēbū retinēs obiectum.

E C No. pmo. q attractiua z expulsiua dicunt localr moti/ ue respectu retentiue: qz plus in sua opatione motu vtunt nō qz retentiua nullo modo motu vtatur.

F C No. scdo q in oi motu reqrit fixio: vt qz in operatione ista⁹ virtutū mouet obiectuū z organū: vt op3 vtrūq ha bere aliquā fixionē z pcipue in expulsiōe vl in pulsione oz obm aliquā bre fixionē. Nā nō tā longe neqs tam faciliter ipellim⁹ aquā sicut lapillū sibi eqlē ob hāc cām. z hec ē cā qre qsq ipedit vtus ab attractione subtilis z nō ab attra ctione grossi: sicut in quadā dña quā vidi sex mēsibus im/ potentē ad bibendu3: sed tū optime comedebat. vtrarūq ergo istarum fixionū tengit Auic. in littera.

G C No. tertio q l3 siccitas cōcurrat in instro ipsum ppara do. tū qz istā preparationē facit tanq vtutis instrm: iō di/ cimus qd per se cōcurrit ad talē operationē. nō tū incōue/ nit q p quāto ad aliquā operationē cōcurrit instrm: dice/ ret per accns cōcurrere: sed ipsa alio mō essentialr cōcur/ rit tā q vtutis instrm ad retinēdū: nō sic aūt frigiditas. C No. qrto q nō op3 si sunt zrie attractio z retētio q⁹ nō sit idē instrm vtriusq virtutis: vt dicitur supra.

D C No. 5° qd cū Aui. dixit siccitatē eē necāriā in triū vtutū operationib⁹ itellexit p se zcurrere ad opatione illātita q vir tus mediāte siccitate in organo existēte facit retētionē. ēt si min⁹ intēsa sit in illo istro siccitas q hūiditas. C Sunt tū aliq q volūt siccitatē p accns zcurrere solū ad opatiōes: qz zcurrit tā q subdiians instrm: sed dnt Aui. h nō dixisse ex presse: qz siccitas nō tā zria est calitati q est aptissima istrm ad oēs opatiōes: sicut friditas: tū qz min⁹ est de se actiua: z p zns ipedinua q frigiditas: tū qz intēsior gradus siccitā tis stare pōt cū perfectiōe operationis q frigiditatis. z iō quodāmō siccitas respectu frigiditatis pōt dici per se con/ currere. Sed qd de ista opione credā dixi superius.

C Digestiua aūt plus indiget humiditate.

C Ostēdit cui vtuti seruit hūidita: z intēdit qd digestiue vtuti q digestiua magis idiget hūiditate q siccitate: qz in diget qlitate habilitante digestibile ad nutritionē. C Q si dicat q digestiua stōi iuuat stipticis in qb⁹ ē siccitas vt sa mit. 13. tertij co. ō dbilitate stōi. C Jtē qz algō ingrossando pcedit qd facit magl siccitate. C Hic si dicat q digestiua magis idiget hūiditate q tres pcedētes: s3 nō magis hūi ditate q siccitate res hēret pau3 dubiū i ppōsito nisi apud ponētes mixtū oē hūidū. C Si vo dicere volum⁹ q dige stiua magis idiget hūiditate q siccitate. Negat argumen tū vtrūq. nam stōus debilis iuuat siccis: vt plurimū aliqñ

fridis ꝛ hũidis:vt famil.7.terap.q2 tñ pl'm abũdat in stõ' fta:iõ pluries sicco iuuat extriseco vl' extraneo i morbo: ꝛ silr in scdo:q2.n.digestiua de q̃ h loq̃mur dz igrossando ꝓcedere:nõ idiget hũiditate i re digerẽte.meli⁹ ēt p hũiditatẽ iuuat q̃ est in mẽbro digerẽte.vñ meli⁹ digerũt pueri q̃z senes. Ingrossatio aũt fit calore:illa de q̃ h:que est per dissolutionẽ subtiliato humido.vt supra dicit.

¶ Post hec at cũ inter q̃litates actiuas ꝛ passiuas ꝯparaueris i quantũ iste ꝟtutes eis indigẽt repies ꝟtutẽ retẽtiuã plus idiget siccitate q̃z caliditate:eo q2 tp̃s i quo gescere dz vill⁹ retẽtiue mai⁹ ē tpe i quo moueri dz villus ꝗ ſm amplitudinẽ tẽdit ad ꝯstrigẽdũ. Nã tp̃s qd̃ ē ad mouẽdũ est illd̃ qd̃ caliditate idiget:ꝛ est breue ꝛ totũ reliquũ tp̃s eius opationis est ad tenendũ ꝛ ad gescẽdũ. Et q2 pueroꝝ ꝯplexio plus decliat ad hũiditatẽ:ideo virtus hec in eis plus ē debilis.

¶ Supius Aui. determiauit d̃ iuuamẽto istaꝝ q̃tuor q̃litatũ ad opa istaꝝ ꝟtutũ:nũc d̃ illis determiat cõparatiue ostẽdẽdo respcũ ꝟtutũ istaꝝ q̃ plus iuuet ꝛ vides hec determinatio ē in practica nec̃aria vt sciam⁹ cũ q̃ q̃litate possumus ꝯsectui ꝟtutis sbuenire. Diuidit at i q̃tuor ptes. p̃ determinat d̃ iuuamẽto istaꝝ q̃litatũ iuicẽ cõparataꝝ i relatiõe ad retẽtiuã.2° i relatiõe ad attractiuã.3° ad expulsiuã.4° ad digestiuã.ibi 2°(attractiua ꝟo)ibi 3°(Expulsiua)ibi 4°(Que aũt pl⁹.)Pria in tres diudit.p̃ ponit ꝯnẽ.2° ꝓbat p rõnẽ.ibi (Eo q2)3° p signũ ibi.(Et q2 pueroꝝ.) ¶ Dicit de p̃ᵃ pte.q2 cõparãdo istas q̃litates adiuicẽ inenim⁹ retẽtiuã pl⁹ idigere siccitate q̃z hũiditate. ¶ De 2ᵃ pte facit talẽ rõnẽ. Retẽtiua idiget pluri q̃ete q̃z motu:ꝰ idiget plus siccitate q̃z caliditate:ꝯña tz per h.q2 in q̃ete vtit siccitate:in motu aũt caliditate. Et assumptuz pz:q2 tp̃s quo vtit motu est tp̃s applicationis villoꝝ:qd̃ est valde min⁹ tpe quo tenent applicati. ¶ De tertia pte dicit.q2 signũ huius est q2 retẽtiua est debilis in pueris:q2 eoꝝ cõplo tendit ad humiditatẽ.

I ¶ No.p̃ q2 q2 retẽtiua idiget m'lta q̃ete ēt motu:iõ fuit opportunũ vti m'lta siccitate. Nã q̃es aut friditate aut siccitate pficit. Sz si friditas intẽsa fuisset posita in instrõ retentiue:tũc nimis debilitata fuisset calitas reqsita ad motũ:iõ nã posuit siccitatẽ ad quã nõ sequit caliditas remissio.

K ¶ No.2° q2 ꝟtutẽ retẽtiuã plus idigere siccitate q̃z calitate apd̃ diuersos diuersimode exponit.qdã.n.dicũt q2 nõ absolute plus idiget siccitate q̃z calitate cũ i q̃lz viuẽte sit maior calitas q̃z siccitas:sz itelligũt ꝓportionabil'r plus idigere siccitate.i.siccitatẽ retentiue plus excedere siccitatẽ ad aliaꝝ ꝟtutũ opationẽ reqsitã q̃z calitas calitatẽ. ¶ Alij dicũt absolute pl⁹ siccitate q̃z calitate:q2 dato q2 i organo sit plus de calitate q̃z de siccitate.tñ illa calitas nõ ē reqsita ꝓ retẽtione:nec tãta calitas est nec̃aria quãta siccitas. Negarẽt ꝰ h argumẽtũ.intẽsior ē calitas in organo q̃z siccitas:ꝰ intẽsiori calitate idiget hec ꝟtus q̃z siccitate. Sz si dicatur vl'r:oẽ viuẽs esse calm ꝛ humidũ:pz q2 intẽsior grad⁹ caliditatis reqrit ad eē ꝟtutis in organo q̃z siccitatis. ꝛ q̃cũq3 grad⁹ reqrit ad eē reqrit ad opari. ¶ Alr põt dici ꝓbabiliter tenẽdo q2 oẽ aiatũ est calm ꝛ hũidũ.ꝯcedẽdo q2 intensior calitas reqrit ad opationẽ retentiue q̃z siccitas. tñ illa remissa siccitas plus opat in retinẽdo q̃z illa calitas.q2 est magis ꝓportionatũ agẽs ad hãc actionẽ. Et lõ Aui.nõ dixit ꝟtutẽ hanc indigere maiori siccitate:sz magis vel plus illa q̃litate indigere. ¶ Nec valet argumẽtum. Caliditas est magis actiua q̃z siccitas:ergo magis ad hãc opationez ꝯcurrit. Aliq dicũt q2 nos ꝯsideram⁹ duplex organũ. Unũ est spũs qui est p̃ncipale instrm. Aliud est villus. Tunc dicunt quo ad p'mũz plus indigere caliditate quo ad scd̃m min⁹:q2 villus talis plerũq3 est siccus absolute ꝛ frigid⁹: vt villi panniculoꝝ:vel saltem magis siccus q̃z calidus vt villi venaꝝ ꝛ arteriaꝝ. Hic tñ modus non saluaret nisi ponendo:non oẽ viuens actu calidũ ꝛ humidũ.

¶ Utrũ retẽtiua pueroꝝ sit debilior retẽtiua iuuenũ. qõ.x.

Dubiũ tñ solet introduci:vtꝝ retẽtiua pueroꝝ sit debilior retẽtiua iuuenũ. Et vr q2 nõ:q2 puer tẽperatus hz fortiorẽ imutatiuã:vt infra tãget q̃z iuuenis:sz retẽtiua in tẽperato ꝓportionat imutatiue:hz ꝰ fortiorẽ retẽtiuã. ¶ Hic dr negãdo:q2 ita ꝓportionat retẽtiua imutatiue q2 precise tm̃ sufficit in tẽperato retinere quãtũ sufficit imutare:sed plus in vtroq3 sufficit retinere q̃z imutare. Et stante nãli debita proportione retentiue ad imutatiuã stat retentiuã crescere ꝛ immutatiuã minorari.

¶ Attractiua ꝟo plus idiget calitate q̃z siccitate qm̃ calitas adiuuat in attractiõe in eo qd̃ maior ps sue opatiõis ē mouere:ꝛ plus necẽ ē ei mouere ptes sui instri q̃z q̃etas facere ꝛ cũ siccitate strigere. Hec.n. ꝟtus nõ tm̃ idiget m'lto motu: sed plerũq3 etiã motu indiget vehementi.

¶ Nũc determinat de q̃litatib⁹ istis cõparatiõe ad attractiuã. Et diuidit in duas.p̃ facit h scd̃o docet modos q̃b⁹ põt fieri attractio ibi.(Et attractio q̃dẽ) Pria in tres. Nã p̃mo ponit ꝯnẽ.scd̃o ꝓbat p vnã rõnẽ.3° per aliã.ibi.2.(Qm̃ caliditas)ibi 3°(Hec eni ꝟtus.) ¶ Dicit de p̃ma pte q2 attractiua plus indiget calitate q̃z siccitate. ¶ De scd̃a pte ꝓbat ꝯnẽ sic. Caliditas adiuuat plus q̃z siccitas in ista opatione in q̃ plus est necesse mouere ptes instri q̃z facere q̃etas:sed opatio attractiue est hꝰ.igit ꝛc̃. ¶ De tertia pte dicit hãc rõnẽ. Illa ꝟtus q̃ indiget nõ solũ multo motu: sz motu vehemẽti indiget pluri caliditate q̃z siccita.sed h est hꝰ.ꝰ ꝛc̃.

¶ No.p̃ q2 opatio attractiue fit isto mõ p̃cipue cõis q2 villi lõgitudinales in p̃n⁹ mouent ꝟsus obiectũ ꝛ ãpliati amplectunt ip̃m:ꝛ tũc ꝯstringunt circa obiectum ꝛ ꝯhunt:ꝛ tũc pars alia ꝓpinq̃ villoꝝ lõgitudinaliũ extẽdit versus illos q ꝯtinent obiectũ:ꝛ illi paulatim relaxãt reliqs capitib⁹:ꝛ vsq3quo sit obiectũ in quo ꝯtineri dz. Et ſm quosdã in tali motu ꝯcurrit operatio duaꝝ aliaꝝ ꝟtutũ attractiue seruiẽtiũ.s. retẽtiue q̃ iuuat ad tenẽdũ rẽ q̃ attrahit donec attractio alteri⁹ ptis ꝑueniat ad p̃mã: ꝛ expulsiue q̃ cũ attractio alterius ptis ꝑuenit ad p̃mã: cõprimit paulatiz ptẽ p̃mã:vt obiectũ pellat in ptẽ scd̃am. Et vr h sensisse Auic. 13.tertij.ca.p̃mo.de anathomia meri:in quo pp hanc cãm posuit villos trãsuersales ꝛ tunicã exteriorẽ cũ villis latitudinalib⁹ reqri pro deglutione meri. ¶ Ex q̃bus pz q̃ño indigent q̃ete villi lõgitudinales:ꝛ q̃ño q̃es est minor tpe motus respcũ vniuscuiusq3 ptis attrahẽtis. ¶ Patet scd̃o q2 illa fixio ꝛ quietatio fit a retentiua pro quãto hz seruire attractiue. ¶ Patet tertio ſm istos q̃re dixit q2 ps sue opationis est mouere:nã cũ in sua opatione sit motus ꝛ intermediat q̃es solũ mot⁹ est ps sue opationis ꝓprie:sz necesse est ptes suas q̃etas facere:nõ p operationez q̃ est attractio vel attractiue:sed retẽtiuã sibi seruientẽ:ita q2 facere quietas ptes instri nõ est de opatione attractiue. Aliq tñ volũt q2 attractiua villoꝝ lõgitudinaliũ aliqñ facit villos q̃etos stare ſm opportunitatẽ ꝛ ꝯstringi ſm partẽ decentẽ aptã ad pellendũ in aliũ ad quã dz fieri attractio:sed hoc nõ esse de p̃ncipali intẽtione attractiue:sed scd̃aria: hãc viã non credo sensisse Auic. vt pz ca. supra allegato. L

¶ No.scd̃o supponẽdo q2 a virtute eadez fieret q̃etatio villoꝝ:ꝛ eoꝝ motus qd̃ licet ꝯtingat mediante eodẽ tẽperamẽto hoc fieri diuersimode applicato obiecto: tñ p q̃ete minor requirit caliditas q̃z pro motu. Et ita intelligendũ est retentiua que motu vtitur ꝛ quiete. M

¶ No.tertio.q2 sicut p̃ma rõ vr arguere q2 ꝟtus indigeat

calliditate tpe maiori: ita scđa probat q intensiori indiget calliditate propter motus vehementiam.

¶ Et attractio qdē fit aut vtute attractiua quemadmodū magnes attrahit ferrū: aut iplēdo vacuū sicut aqua trahit in azaracha: aut calore sicut in lāpade attrahit oleū: lz hec pars tertia reducat necessario ad iplendū vacuū apud certificantes imo est ipsamet. Cū ergo virt⁹ attractiua calitatis hūerit auxiliū fortior erit attractio.

¶ Nūc enūerat modos qb⁹ fit attractio. ꝛ diuidit i tres ptes. p̄ fac h. 2° remouet dubiū. 3° infert correlariū. 2ª ibi (L3 h) ibi 3ª (Cū ḡ) ¶ Dic̄ de p̄ª pte q attractio aut fit a vtute sic̄ ferrū attrahit a magnete: aut sic̄ attrahit a vacuo sic̄ aq̄ attrahit in instrō qđ arabice vocat azarachꝛ: est istr̄m cōpositū ex duab⁹ cānis: q̄rū vna est alia valde lōgior: ꝛ ꝯiūgūtur inuicē in angulo: ꝛ minor ponit in vase pleno aq̄: deinde posito ore ad aliā attrahit aer ꝛ seqt̄ aq̄: ꝛ post cū dimittit aq̄ p se seqt̄: aut 3° fit attractio a calo: sic̄ in lāpade lichiniū attrahit oleū. ¶ De 2ª pte dic̄: q hec attractio q̄ fit a calido apđ certificātes. i. phos reducit ad vacuū. nā cū ps olei q̄ in lichinio ꝯtinet leuigata ascēdit alia mouet ad locū p̄ª ne det vacuū. ¶ Dic̄ d 3ª pte q ex his seqt̄ q cū v̄t⁹ attractiua hūerit auxiliū calitatis, attractio erit fortior qꝛ ibi due cāe

A ¶ No. pmo attractionē fieri a vacuo. itelligit hoc modo q attrahit aliqd ne det vacuū ꝛ non q vacuum sit quoquomodo causa attractionis. (cōiungunt.

B ¶ No. 2° q p vtutē debem⁹ itelligere aut specificā formaz aut q̄litatē occultā: lz tales nō agāt nisi vt istr̄m forme subalis. Et s̄m h volūt qdā q spōgia q̄ ponit in pte in aq̄: ꝛ tn̄ iplet aq̄ q̄ ad ptē distantē attrahit aquā p formā specificā. Et silr̄ de attractiōe pāni. Pānus attrahit aquā vl̄ vinū: ꝛ silr̄ de lana. Et d̄r gn̄alr̄ i talib⁹ corpib⁹ siccis spōgiosis eē talē specificā vtutē attrahēdi liqda currētia. non tn̄ h fieri rōe siccitatis attrahētis. ¶ Aliq nolūt h fieri rōe siccitatis attrahētis. Et dn̄t Aui. hic d siccitate tacuisse oēs itelligē h p calitatē quā noiauit. ¶ Sz h nō v̄r vex cū Aui. attractionē a calo reducat ad vacuū tāq̄z nullā ponat in calo p se vtutē attractiuā. ¶ Alij dicūt in talib⁹ corpib⁹ attractionē fieri ne det vacuū. Nā aq̄ ꝯdēsat aerē: ꝛ ille occupat minorē locū: ꝛ sequit aq̄ ne det vacuū: ꝛ sic ꝯīr vel alio mō q aer fugit ab aq̄ tanq̄z a ꝯ̄rio motu veloci ꝛ inseqt̄ aq̄ ne det vacuū. ¶ Q. si dicat q spongiā sup aquā suspēsam expertū est: nō tn̄ tāgētē aquā rādē inuenīri plenā aq̄. ¶ Dicūt aliq hoc esse argumētū pbās q attractio fit ibi, a forma specifica: lz nō est dubiū q ꝯtinetia fit vapox ab aq̄ eleuatio q in spōgia remanentes pn̄t in aquā ꝯuerti: ꝛ multis alijs modis si cōsideras hoc saluari pōt. In attractiōe aūt duax virgularū auelane cā est occulta ꝓprietas, que tn̄ debilis est: ꝛ in siccis virgulis non reperitur.

¶ Utrū attractio a vacuo fiat. Q°. xj.

Sz in parte ista dubitat̄ ꝛ qꝛ v̄r q nulla attractio fit a vacuo p h q attractio est qd positiuū: ḡ h3 cām efficientē positiuā: sz vacuū nō est hᵒ cū non sit, nec possit eē nālr̄. ¶ Q. si dicat vt supra vacuū nō esse cām: sz tn̄ corp⁹ moueri ne det vacuū: tn̄ stat argumētū: qꝛ in casu nulla est ibi cā positiua efficiēs talis motus: ḡ talis mot⁹ nō dz eē. vt v̄bi gr̄a. qn̄ aq̄ instr̄m sequit in instro supra noīato ascēdēdo in p̄ª canula. ¶ Dic d̄r cōiter ab oib⁹ q in oib⁹ corpib⁹ sublunarib⁹ est q̄daz q̄litas q̄ pn̄t mouere pbibēdo vacuū: vt vnūqdq istox corpox sublunariuz appeteret vndequaq ꝯtinguari cū alio corpe ad saluādā ꝯtinguitatē ꝛ ordinē vniuersi siue illa q̄litas sit cōnata siue a sup celestib⁹ influxa: ꝛ hāc dicūt cām positiuā hui⁹ motus ne det vacuū. ¶ Cōtra. p̄ sequit hunc motū esse ipulsionē nō attractionē. ¶ Scđo seq̄ret in oi tali motu q fit simplr̄ ne det vacuū ꝯ nālē specificā inclinationē ei⁹ qđ mouet: sicut aq̄ sursum: ignis deorsuz q̄litatē illā motiuā ne det vacuū esse fortiorē ꝓ tūc ad illū motū faciēdū q̄z sit specialis q̄litas: vtputa grauitas ad resistēdum. Et p3 ꝯn̄a: qꝛ in tali motu est resistētia: vt ad experiētiā videm⁹ q aq̄ in ciphō cū fundo supiori resistit trahēti ciphū sursuz: sz nō fit talis mot⁹ vbi est resistētia nisi vtute actiua dn̄ante: ḡ ad talem motū faciēdū op3 illā q̄litatē motiuā ne det vacuuz dn̄ari spāli q̄litati eius: qđ mouet: sz hoc ꝯn̄s est falsuz: qꝛ tūc in tractu aq̄ sursuz ne det vacuū nullus eēt labor. ¶ Nec difficilius trahemus multā aquā simul ne det vacuū q̄z paucā: qđ est ꝯ experientiā. Et ꝯn̄s p3. per hoc q cū illi motus fiāt a pncipio intrinseco dn̄ante resistentie: vtus quātūcun q modica posset tales motus facere ꝛ in multa aq̄ eēt eq̄lis proportio vtutis mouētis ad resistentiā sicut in pauca: vt p3 intelligēti: neq ēt possemus assignare cām q̄re magis aq̄ q̄z lapis sequit ne det vacuuz cū ēt in lapide sit tale pncipiū motiuū qđ in tēpore vicit suā grauitatem.

¶ Propter hec ꝛ multa silia credo q in motu aq̄ sursuz sit pra suā sperā ne det vacuū intrinsecū pn̄ᵐ in aq̄ nullū est qđ sit effectiuū illi⁹ mot⁹: vel qđ ad illū motū iclinet. Sz dico illū motū esse a pn̄° extrinseco mouēte corp⁹ ꝯtiguū ꝛ appetitū quē hn̄t corpa ad cōtiguationē vel ꝯtinuationē vn̄quaq eē p accn̄s cām illi⁹ mot⁹ directe: sicut si ferrū p collā alliget ligno ꝛ trahat lignū sursuz ꝛ ferrū seqt̄: nō ē dubiū q viscositas cole ꝛ tenacitas nō est cā efficiēs per se illū motū ferri nec appetit⁹ quē hn̄t ptes ferri ad ꝯtinuitatē adinuicē est efficiēs illū motū: sz ego q traho ꝛ p accn̄s illi appetit⁹ sunt cōiamō ḡ ferrū a pn̄° intrinseco mouet: sed tn̄ aliqs appetit⁹ ei⁹ est cā accn̄talr̄ istius mot⁹. ꝛ iō dico istos mot⁹ esse simplr̄ violētos ꝛ esse vere attractiones q̄ sunt a corpe vel vtute mouente illud p̄ᵐ qđ alia sequunt. ¶ No. vlteri⁹ q in lucerna ꝛ silib⁹ attractiōib⁹ cōsideram⁹ duplicia mota: vnū motū est ps calefacta leuigata q̄ sui leuitate ascēdit sursuz. ꝛ hoc nō ꝓprie d̄r attrahi. alius mot⁹ ē ptis nō leuigate q̄ sequit ad locū in q̄ recedit ps leuigata: ꝛ ista mouet ne det vacuū ꝛ d̄r ꝓprie attrahi. ¶ No. vlterius q dolor si fit cā attractiōis hoc est p accn̄s: qꝛ nā trāsmittit ꝛ calefacit mēbrū: ꝛ mēbrū calefactū attrahit a pn̄° tn̄ poti⁹ est cā ipulsionis q̄z attractiōis. ¶ Q. si dicat q siccitas est cā attractiōis: qꝛ cerebrū siccū facile repletur: vt pma tertij. Negat ꝯn̄a: qꝛ cū eadē multitudo vapox veniēs ad cerebrū nālr̄ siccū erit sibi discōueniēs q̄ non est discōueniens cerebro nālr̄ humido vel tēperato. ¶ Ultimo ꝯsidera q cū cōiungantur necessitas vacui: ꝛ calor ꝛ vtus fortior fit attractio. Sed hec Aui. reliquit tanq̄z notum.

¶ Expulsiua v° minus indiget siccitate q̄z attractiua ꝛ retentiua. nō. n. indiget cōstrictiōe retētiue: neq insepabilitate attractiue ꝛ ꝯstrictiōe ei⁹ ꝛ circūdatiōe attracti tenendo ptes instrū: donec ad illas alteri⁹ partis attractio pueniat. Et ad vltimū nullo mō indiget expulsiua qete: sed motu ꝛ inspissatione pauca que ad exprimēdū ꝛ ad expellendū tali adiuuet mēsura: q̄ten⁹ p ipsaz remaneat instr̄z figurā exp̄ssiōis ꝛ ꝯstrictiōis ꝯseruās: quēadmodū in retētiua tp̄s lōgū ꝛ i attractiua tp̄s breue ē necessariū donec ptiū attractio vnā applicet alij: iō q siccitate parū idiget.

¶ Nunc determinat de istis qualitatib⁹ in cōparatione ad expulsiuā. Et cōparando expulsiuaz quibusdā virtutibus in indigētia siccitatis. Et diuidit in tres. pmo ponit vnaz ꝯclusionē. scđo ponit vnam rōnē ad ipsam ꝓbandā. tertio ponit aliā. ibi scđa. (Nō enim indiget.) ibi tertia. (Et ad vl C

timū.) ℭ Dič de p̄ᵃ pte q̄ expulsiua minᵒ idiget siccitate q̄ȝ
attractiua ꝛ retētiua. ℭ De 2ᵃ pte dicit hāc rōnē expulsiua
nō indiget ȝctione retētiue: nec indiget insepabilitate obie
cti ꝛ ꝯstitutiōe organi ꝛ circūdatiōe obiecti ꝛ retētiōe eius
tāto tpe donec alia ꝑ priū attractio ꝑueniat ad ipm qbᵒ in-
diget attractiua: ḡ minus indiget expulsiua siccitate q̄ȝ re-
tētiua vł attractiua. tȝ ꝯña ꝑ h̄: q2 si siccitas est nec̄aria, ista
rū v̄tutuȝ opationibᵒ maxie pp istas dispōnes est nec̄aria.
ℭ De 3 pte vult hāc rōnē. Expulsiua nō idiget q̄te sui or
ganiꝭ ȝ mota ꝛ ispissatiōe pauca tāta. s. quāta sufficit ad te
nēdū ptes instri ƀm figurā bonā expulsiōis: ita q̄ nō indi-
get tenere suū instrȝ q̄rū tpe lōgo: sič retētiua: nec tpe pau
co sič attractiua: ḡ minᵒ idiget siccitate: q2 pp q̄tē maxime
D vř siccitas nec̄aria. ℭ Circa p̄teȝ. nota p̄ q̄ lȝ plus debeat
instrm ꝯstringi in expulsiōe q̄ȝ in data retētiōe. tm̄ q2 cōstri-
ctio q̄ est in retētiōe fit cū q̄tetiō pluri idiget siccitate. Cuȝ
ergo dř q̄ expulsiua nō indiget ꝯstrictione retētiue nō in-
telligit q̄ nō indigeat tanta constrictione: sed non indiget
ea ita circūstantionata cū quiete sicut retentiua.
E ℭ No. 2ᵒ vt supra dř in attractiōe cōcurrere attractionem
ptis ȝbentis: ꝛ q̄tē obiecti cōtenti in cōcauitate attrahen
tis q̄ vocař h̄ ab Aui. inseparabilitas ꝛ q̄tē ptis ꝑoris cir
cūdantis obiectū donec ꝑueniat ad ipsaȝ attractio partis
alteriᵒ. Et hec oia indigēt fixione et siccitate: q̄ oia Aui. te
tigit in lr̄a. Expulsiua v̄o nō indiget hꝭ q̄tibᵒ: vt pȝ si ha-
buerimus vnū corpᵒ oblōgū ad modū intestini plenum in
expulsiōe cōtenti in eo nō indigemᵒ nisi cōtinua ꝯstrictione
incipiēdo ab vno extraneo trāseundo versus aliud.
F ℭ Nota tertio q̄ lȝ expulsiua virtus iuueř aliq̄ humidita-
te vt sumiř ab Isaac libro elementoꝝ. Et a Joānitio: ꝛ ab
Aui. decima tertij: ꝛ experiētia docet. tm̄ ad eius operatio
nē requiriř aliqualis siccitas: ꝛ nō qualitercūq̄ȝ intēdereř
humiditas fieret expulsio fortior. Dis enim imoderata di
scrasia deicit actū proprie virtutis.
G ℭ Nota quarto. q̄ lȝ expulsiua videař ex dictis indigere
humiditate. tm̄ magis videtur indigere caliditate q̄ȝ alia
qualitate ex quo magis motu indiget ꝛč.

ℭ Que aūt plus eis oībus indiget caliditate est
digestiua que siccitate nō indiget: sȝ humidita-
te vt nutriēs efficiat ꝛ ad penetrādū in forāia ꝛ
ad figuras recipiendas aptum reddat.

ℭ Nūc Aui. determinat de istis q̄litatibᵒ cōparatiōe ad di-
gestiuā: ꝛ cōparat digestiuā alijs v̄tutibᵒ q̄ ad idigētiā ali-
cuius de istis q̄litatibᵒ. Et diuidiř i duas ptes. Prio ponit
intētionē probādo. 2ᵒ r̄ñdet cuidā dubio. ibi. (Neq̄ȝ pōt ali
qs.) ℭ In pte p̄ᵃ duas intēdit ȝnes. Pria ē digestiua v̄tus
plus indiget calitate istis alijs ꝛ intelligo de digestiua cōi.
Pȝ ꝑ experientiā: ꝛ pp fortitudinē motuū q̄ a digestiua fiūt.
Scda ȝ digestiua nō idiget siccitate tāq̄ȝ instro sibi subor-
dinato ad opationē. Probař. digestiua idiget illa q̄litate q̄
facit nutriēs liq̄dū ꝛ aptū ad penetrādū ꝑ foramia: ꝛ ad re
cipiēdas figuras mēbroꝝ in q̄ cōuerti dȝ ꝛ nō ȝrio: sed hꝭ
instrm est hūiditas: ꝛ siccitas est ipeditiua. ḡ ꝛč. ℭ No. tm̄
q̄ lr̄a ꝑ scda ȝne lȝ posset alř introduci. vȝ nō q̄ dicat dige
stiuā absolute nō indigere siccitate: sed q̄ digestiua nō indi
get siccitatē ad eliquādū nutrimētū nec ad faciēdum pene
trare: nec ad figuras capiēdas. cū hoc tm̄ stat q̄ indiget sic
citate pp dare humido digerēdo cōplōnē cōuenientē: ꝛ pp
ingrossare: ꝛ ꝓpter multa alia: ꝛ ista mihi piᵃ plȝ.
ℭ No. p̄. q̄ h̄ dcā dino sunt v̄a de digestiua cōi. Nā ꝓpria
digestiua igrossat ꝛ ispissat: vt sup̄ dcm̄ est. Nec facit nutri
I mētū liq̄dū: vel ad pp penetrādū in foramina ꝑparatum.
ℭ Nota scdo q̄ lȝ frīditas multotiēs effectiue ȝcurrat ad
cōplendū dispōnes rei ḡnate ꝑ digōnē: ipsa tm̄ nō effectiue
cōcurrit ad digōnē vt virga cū ḡnatur pinguedo per viam
digōnis a calido: cum ipsius coagulatio est a frigore: ꝛ ita
rostra pili ꝛ vngues ꝛ multa talia. req̄riř tm̄ calitas tēpe-
rata ad digerendū. ꝛ id̄ per accn̄s cōcurrit frigus.
ℭ No. 3ᵒ q̄ ad digōnē cōem maior req̄riř caliditas q̄ȝ ad K
attractionē vel expulsionē aut retentionē. In lienteria eni
a frigore cōta calor sufficit ꝓ attractiōe ꝛ expulsiōe: ꝛ nō ꝓ
digōne. Silř aliq̄ñ sufficit ꝓ retentione ꝛ nō ꝓ digōne. De
ꝓpriis aūt nō sic manifestū est: sȝ tm̄ ꝓportionabilř est putā-
dū. lȝ ergo mediāte eodē calore membrū attrahat ꝛ dige-
rat. tm̄ maior mensura caloris req̄ritur ad debite digerēdū
q̄ȝ ad ita attrahendum: ꝛ hoc voluit Aui.
ℭ No. quarto. q̄ digestiua stōi iuuař sicco per accn̄s duo- L
bus modis. Unus est q2 consumit humiditates flegmati- Digesti-
cas in stō abundantes q̄ digōnē ipediunt. ¶ Et alio modo ua sicco
q2 sicca iuuant ꝛ ꝯstringunt partes stōi adinuicē magis q̄ iuuatur
magis iuncte melius digerūt. Et hoc voluit Aui. decima duplř.
tertij q̄ digestiua iuuatur calidis ꝛ siccis. nō tm̄ q̄ siccitas
sit instrm digestiue virtutis in operādo. Et ad hunc sensuȝ
dixit Aui. hic q̄ digestiua nō indiget siccitate.
ℭ Ingrossatio aūt quo fit in digerēdo sufficiēter a calido.
Et si aliq̄ repiař digō in nobis ꝓportionata assationi. in ip-
sa tm̄ opař v̄tus mediāte hūido: sȝ remissiori q̄ȝ in alijs ve-
ris digōnibᵒ. ꝛ ƀȝ h̄ v̄tus digestiua indiget hūiditate in ꝓ-
prio subo ꝛ in obiecto circa qd̄ opař: indiget illa vt vtař ea
ad iducēdā ꝯplōnē mediā iter hūiditatē ꝛ siccitatē: ꝛ vt ꝑ
illā mā sit ꝑparata suos motᵒ ꝛ ipressiones retinere: siccita
te aūt nō idiget ad ista: sȝ vt si hūiditatis ꝓportio sui inten
to lȝ aliq̄ dicāt hic vt supra dř Aui. loq̄ de digōne cōi q̄ fic
hūido vt in stō ꝛ in epate: sȝ q̄ñq̄ȝ maiori: vt in pueritia vel
flegmatico: q̄ñq̄ȝ miori vt in senectute vel colerico. Et istas
dixit nō ꝓprie esse optesas: sed cōparatiue tm̄.
ℭ Ex qbᵒ pȝ solutio quorundā dubioꝝ hic moueri solito
rū: vtrū aliq̄ digestio fiat a frido. Utrū digestiua vtař sicci
tate. Utrū maiori indigeat calitate digestiua vł attractiua
ꝛ multoꝝ siliuȝ. ℭ Et si q̄rař q̄ v̄tus indigeat pluri calore M
vel digestiua vel nutritiua. ℭ R̄ñdeř cōiter q̄ digestiua cō
munis pluri calore idiget q̄ȝ ꝓpria vel nutritio: ita q̄ lȝ cor
sanū mediāte eodē calore faciat digōnē cōeȝ ꝛ ꝓpriā: tn̄ cū
aliquāto gradu caloris sufficit facere ꝓpriā cū q̄to nō suf-
ficit facere cōem. Sȝ digestiua ꝓpria iteꝝ calore minori in
diget q̄ȝ ꝓpria nutritiua: vt q̄dā dicūt. Nā si ꝑ remissioneȝ
caloris vtriusq̄ȝ v̄tutis opatio dȝ ipediri opȝ q̄ ipediř nu-
tritio nō ipedita digōne: vt assilatio vel vnio: sȝ nō pōt ipe-
diri digō q̄n impediař nutritio. ℭ Ego aūt credo q̄ hec rō
nō probat. Nā q̄ȝuis impediař nutritio ipedita ꝓpria di-
gestione pōt dici q̄ hoc est: q2 obiectū non est cōuenienter
ꝑparatū: nō q2 virtus nutritiua tm̄ debilitata sit q̄ nō suf-
ficeret in ꝓpriam operationē respcū cōuenientis obiecti.

ℭ Neq̄ȝ pōt aliqs dicere q̄ si hūiditas i digerē-
do eēt iuuatiua pueri possent res duras digere-
re. Nō. n. ꝑuenit pueris ñ posse istō ꝛ iuuenibᵒ
posse pp h̄: sed pp homogeneā ꝛ homogenee
elōgationē. Dō. n. ex rebus duꝝ existit ꝯplōni
pueroꝝ nō est hōgeneū. Uirtutes igiř digesti-
ue corā eo ñ opanř: neq̄ȝ ipȝ recipiūt retētiue: sȝ
cito ipȝ expellūt expulsiue. Juuenū v̄o ꝯplōni
hᵒ est id ȝueniēs: ꝛ ad eos nutriēdos ȝueniēs.

ℭ Remouet dubitationē dicēs q̄ nō pōt aliqs dicere cōtra
ea q̄ statim dicta sunt q̄ si hūiditas iuuaret in digerendo:
tūc sequiř q̄ pueri possent digerere res duras: sicut iuue-
nes vel meliᵒ qd̄ est falsuȝ. Et pȝ ꝯña per h̄: q̄ in calore sūt
eq̄les: sed humiditatē habēt pueri maiorē. ergo habēt for
tiorē v̄tutē digestiuā. Et per ꝯñs res duraȝ possunt magis
digerere. ℭ R̄ñdeř eni. q̄ h̄ nō accidit pueris nō posse res
duras

duras digerẽ iuuenibus potẽtib⁹ pp vtutis digestiue debi/ litatẽ:sed ppea φ res dure hñt homogeneitatẽ cũ iuueni/ bus qui sunt duri respcũ puerorũ:ꝛ nõ hñt homogeneita tẽ cũ pueris qui sunt valde humidi. Et iõ vtutes digestiue puerorũ nõ opant̃ cõueniẽt in rẽ siccã ꝛ sue retẽtiue nõ hñ recipiũt illã:s; cito expellũt ipm expulsiue. Sz illud siccũ est ↄueniẽs cõplõnib⁹ iuuenũ.ꝛ ideo digerit̃ ꝛ retinetur.

A Circa ptẽ nõ.φ hõgeneitas intellr̃ filitudo in cõplõne actualisq̃ sola nõ est sufficiẽs cã facilitatis digõnis: nã vide m⁹ φ ouis q̃ est hũida digerat paleas siccas q̃s nõ digerit serpẽs vel leo vel ancipiter q̃ sũt aialia sicciora:ꝛ cõ illa di gerũt carnes q̃s nõ digerit ouis. Reqrit̃ g̃ etiã occulta p/ prietas currẽs inter nutrimẽtũ ꝛ nutritũ ꝛ digerens ꝛ di/ gerendum que facit digerendum aptum pati a digerẽte.

B Nota 2°.φ humiditas fac̃ oẽm passibili⁹ q̃ siccitas vt oẽs ↄcedũt:ꝛ docet expiẽtia:ꝛ pcipue passionũ q̃ reqrũt̃ in digõne. Ex q̃ sẽ φ alijs parib⁹ humida sũt facili⁹ di/ gestibilia q̃ sicca. Et istud colligi põt in cõmẽ.illi⁹ affoi. Facili⁹ repleri potu q̃ cibo. Et ex istis appet φ nõ seqt̃ h nutrimẽtũ:hz maiorẽ hõgeneitatẽ cũ isto corpe. g̃ est fa cili⁹ digestibile nisi ponant̃ alia paria.nã stat φ nõ currat inter ea ita ↄueniẽs ppietas occulta:vel φ rõne siccitatis multoplus resistit q̃ rõne hõgeneitatis fiat facile digestibi le. Pueri g̃ nõ digerũt res duras s; molles : qz in mollib⁹ est hõgeneitas ꝛ ppetas eq̃lis:ꝛ maior passibilitas ex pte humiditatis. Juuenes aũt magis digerũt duras q̃ mol/ les.sed tñ pñt digerere duras:ꝛ nõ pueri.ꝛ ratio. qz l; du re res hẽant hõgeneitatem qd nõ hñt molles:tñ ex parte maioris humiditatis sunt molles:tãto magis passibiles. Et ex h fundamento cõphendẽ potes q̃re senes melius digerunt res molles q̃ duras:ꝛ sunt mollis nutrimenti.

Utrũ iuuenes hẽant vtutẽ digestiuã pueris fortiorẽ. Q.12.

Utrum iuuenes hñt vtutẽ digestiuã fortiorẽ pueris. Et arguit̃ φ sic. Prio qz meli⁹ digerũt dura ꝛ equalr̃ humida.vt.6.de acciti. Scdo : qz hñt cõplõnez tẽperatã:de scdo mõ:ꝛ tẽpamẽtũ sequit̃ fortitudo. Tertio qz calor est acutior ꝛ magis absolute ab humido suffocã te. Quarto.qz plus simul digerũt cũ plus in cibatiõe reci piãt. Quito.qz meli⁹ restaurãt ꝛ pfecti⁹ cũ restaurarẽt p/ portiõatũ sibi q̃ sit pfectiores ꝛ meli⁹ opant̃.6°:qz puerorũ nã in digerẽdis cibis nõdũ est firma:vt.3. affo.cõmẽ.16. In oppositũ argr̃ p̃ qz nãles actus pueri sũt fortiores. 6.de regimie sanitatis. Scdo.qz plus hñt de humiditate que iuuat ad digõnẽ alijs parib⁹. Tertio qz digõ eorũ seruit cõplete nutritiue ꝛ augmẽtatiue:s; iuuenũ nõ nutri tiue. Quarto.qz citi⁹ digerunt cũ pluries comedẽ pos/ sint in tpe eq̃li digerẽdo. Quinto qz digestio in pueris est melior q̃ eẽ põt in plurib⁹ horis supra.cap.de etatib⁹.

Opi. Joan. d scã Sophi. Digõ pfectiõ 2ʳ

In dubio est risio antiq̃ Joannis de scã Sophia φ di/ gestionẽ eẽ pfectiorẽ põt itelligi dupl̃r:vel qz citior ꝛ velo cior:aut qz pfecti⁹ ꝛ meli⁹ est genitũ p illã digõnẽ. Jtẽ ge/ nitũ pfectius põt dupl̃r dici vel absolute:vel cõparatione ad vite durationẽ. Tũc ponit tres ↄ̃nes. Pria.puerorũ digõ est velocior re˚ obiti sibi ppoitionali q̃ iuuenũ:pbat̃: qz digõ ppoitiõat̃ nutritiõi ꝛ resolõni q̃ sũt velociores in puero q̃ in iuuene:vt in cõmẽ.affo. Qui crescũt plĩm hñt calorẽ ꝛc. Et qz pluries sine nocu˚ comedũt. Sed 2̃.di gestio puerorũ est pfectior digõne iuuenũ rõne geniti per digõnẽ cõparatiõe habita ad vite pdurationẽ. pz.qz hu/ midum puerorũ est aptius pro vite pdurationẽ. Ter/ tia ↄclõ.digõ iuuenũ est absolute pfectior digõne puero/ rũ. Pz:qz genitũ p talẽ digõnẽ est absolute perfectius cuz perfectiores possint operationes. Et sm h pz argumento rum solutio:ꝛ cum hac põne plurimi moderni transeunt.

Opi. anto. d parma.

Antoni⁹ aũt de parma voluit φ in digõne ↄsideramus eliquationem ꝛ operationẽ:que ppie est digestio:qz per mixtio ꝛ tẽpatio humidi cũ sicco quo ad pmum dixit for tiorẽ esse iuuenũ digestiuã:ꝛ ideo res duras melius dige/ rere. Quo ad scdm dixit vnam nõ esse alia fortiorem. Sz si coniugas vtriusq; positionis dicta solutio erit facilior.

Et ex hoc gde collectũ est φ retẽtiua indiget cõstrictione ꝛ figurarũ ↄstrictiõis fixione lõgo tpe ꝛ pauco motõis adiutorio. Et attractiua cõ strictiõe idiget ꝛ fixiõe ꝛ cõstrictiõis tpe breuis/ simo ꝛ in motu multo idiget auxilio:ꝛ expulsi/ ue est necessariũ stringere tm̃ sine fixione de qua nõ est curãdũ. Et indiget adiutorio ad motuz faciendũ. Et digestiue est necessariuz eliquare ꝛ tẽperare:iõq; virtutes iste q̃litates illas q̃tuor ineq̃lr̃ opari faciũt ꝛ in eis inequaliter indigẽt.

Hic Auic. epilogat circa dicta:ꝛ patet consideranti.

De virtutibus animalibus. Cap. 4.

Virtutes aũt aiales intelligi volũt p il/ las virtutẽ illã que cũ in mẽbris rece pta fuerit pparabit ad recipiendũ vir tutẽ sensus ꝛ motus ꝛ opatiõis vite.

Post determinationẽ de virtutibus nãlibus determinat de aialibus. Et diuidit̃ pñs caplm in duas partes. Ponit pmo vnã notificationẽ de virtute aiali.scdo illam expla/ nat.ibi.(Nos autem hãc). Prima in duas.pmo ponit no tificationem.scdo docet quedam anime accñtia ad istam virtutem reduci.ibi.(Quibus etiã). Dicit pmo φ me/ dici per virtutem aialem volunt intelligi illam virtutem que cum fuerit recepta in membris preparabit ea ad re/ cipiendum virtutem sensus ꝛ motus operationis vite.

Primo notandũ φ virtutes nãles ea rõne q̃ nãles con uenĩũt oib⁹ aiatis siue sint aialia siue nõ:ꝛ iõ dicunt̃ com/ muniores vitalibus:ꝛ iõ de illis prius Aui. determinauit. C

Nota 2° φ vtus põt dici aialis aut qz est virt⁹ aie:ꝛ sic digestiua ꝛ oẽs vtutes de q̃b⁹ in ista doctrina determinat̃ sunt aiales. Scdo mõ dr̃ vtus aialis:vtus aie opatiua cognoscẽdo vel mediãte cognitiõe. Et isto mõ solũ virtus cognoscitiua vl̃ motiua volũtarie dr̃ aialis. Tertio mõ dr̃ aliq̃ vtus aialis:qz solũ in corpe aialis repta.ꝛ isto mõ vitalis ꝛ aialis imediate ante dicte sunt aiales. Quar/ to sumit̃ aialis ppric pro vtute in solis aialib⁹ repta q̃ pre parat ad receptionẽ vtutis sensibilis motiue.ꝛ isto mõ su mit̃ hic:ꝛ hec vt⁹ est i˚ quã medici vitalẽ vocãt ex quo pz sensus rubrice ꝛ significatio isti⁹ termini in pncipio capᵗ. D Uirtus aialis sic dcã quadrupl̃r.

Nõ opz φ p opõnes vite gdã itelligũt vl̃r oẽs opõnes in viuẽte reptas q̃ sine tali vtute fieri nõ pñt. Alij dñt itelli gi opõnes pprias vitali sicut spũm gñare pulsare: ꝛ aiam in subo ↄseruare. Sensus g̃ erit:aut qz vtus vitalis i pa/ rat ad oẽs operatiões viuẽtis:aut qz preparat ad omnes operationes pprias vitali virtuti:ꝛ vtrunq; est verum.

No.q̃rto φ virtus vitalis de se est preparatiua ad reci piendam vtutẽ sensus ꝛ motus : sed q̃nq; mẽbrum ad qd venit nõ est sufficiẽs ad recipiendum hanc pparationem. ꝛ iõ nõ opz φ oẽ mẽbrũ in quo recipit̃ hec vtus sit ppara tũ ad virtutẽ sensus ꝛ motus recipiendũ:vt ossa ꝛ carthi/ lagines ꝛ filia. Et iõ in notificatione vitalis virtutis intel/ ligẽdũ est φ sit p se pparatiua non tñ φ vbiq; preparet. E

No.5° φ in q̃cũq; membro recipit̃ hec vtus vitalis sal tem aliquã operationẽ vitalẽ reperimus.ꝛ si non oẽm:vt ꝑbi gñare:opationẽ que est aiam in nã ↄseruare:ꝛ sic in os/ se in omni alio mẽbro talis opatio inenit̃ : sed opationem que est spũm gñare vel pulsare nõ opz in oi tali mẽbro vl talẽ vtutẽ habẽte reperire. Nã cum sit aliqua virtus vita lis propria ꝛ aliqua cõmunis:sicut diximus supra de na/ turali in illis mẽbris est virtus generãdi spũm ꝛ pulsandi F

que tantū propriam habēt. ℭ Item attēde ꝙ per virtutē vitalē intelligimus hic nō aiam: sed qualitatiuū quoddaȝ principium quo anima has operationes operatur.

ℭ Quibus ēt admiscent timoris ⁊ ire motiōes ppea ꝙ in eis reperiūt dilatationē ⁊ ɔstrictiōeȝ que accidūt spiritui qui huic cōparat⁹ est virtuti.

ℭ Dicit ꝙ medici admiscēt .i. attribuūt istis vtutib⁹ aialib⁹ motiones que fiunt in ira ⁊ timore. Et causa est: q2 in istis reperit dilatatio ⁊ constrictio que sunt motus spūs cōparati .i. seruientes tanq̄ ꝓprium instrm̄ huic vitali virtuti.

G ℭ No. pͦ. ꝙ in ira ⁊ timore ⁊ gaudio ⁊ siīb⁹ ɔsideramus duo. s. vnū qd̄ est ipsa passio appetit⁹ que est iclinatio ad ꝓseqndū vel fugiēdū vel nō recipiēdū vel nō ꝑsistēdū. Et cōsideram⁹ etiā mot⁹ quosdā corporeos: vt cordis pulsuȝ ⁊ arteriaꝝ ⁊ spūs mot⁹ nūc ad extra nūc ad intra. Quo q̄ad pͥmū iste passiōes sunt ꝓprie vtuti aiali cognoscitiue. quo ad scd̄m sunt ꝑtinētes ad vtutē vitalē. Et id Auic. dixit timoris ⁊ ire motiōes: ⁊ nō dixit timorē ⁊ irā. ℭ Q; si dicatur qd est qd̄ mouet spm̄ intus ⁊ extra. Dicūt cōiter ꝙ est ꝓpria forma sua que est nālis subordinata vitali virtuti ⁊ etiā aiali. Et mouet ꝓportionalr̄ ad passionē que est in vtute aiali: vt in timore v̄sus intestina ⁊ femora. In verecūdia ad faciē. In ira circa cor ad ex̄ ⁊ ad itra diuersimode. ℭ Alij dn̄t ꝙ cerebrū hn̄s talē passionē itroducit in spūs q̄litates ꝑ q̄s sic mouent. S3 pͥma rn̄sio melior mihi videt.

H ℭ Nota scd̄o ꝙ spūs in ira dilatatur ⁊ constringitur: q2 qn̄q3 expanditur ad extra: quādoq3 trahitur ad itra ⁊ nō solum spūs sed cor ⁊ arterie mouent: vt habȝ videri in de pulsibus scd̄a huius qui motus fiunt a vitali virtute sine dubio pro quanto est quo ad quid animali subordinata.

ℭ Nos aūt explanabim⁹ sūmā hac ⁊ dicem⁹ ꝙ quēadmodū ex hūoꝝ spissitudie b̄m aliquā cōplonē suba gn̄at spissa q̄ est mēbrū aut ps mēbri: ita ex hūoꝝ vaporib⁹ ⁊ eoꝝ subtilitate b̄ȝ aliquā cōplonē suba gn̄at subtilis q̄ est spūs. Et sicut apud medicos epar prie gn̄onis est pͥncipiū: ita cor gn̄atiōis secunde pͥcipium existit.

ℭ Declarat dictā notificationē vitalis vtutis. Et diuidit in duas: pͦ ponit ꝑambula. scd̄o notificat. ibi (Et hic quidē). ℭ Preambula sunt duo. Primū est quēadmodū ex spissitudine hūorū .i. ex p̄te grossa ⁊ corpulēta hūorū b̄m aliq̄3 cōplonē .i. acq̄rēte aliquā determinatā cōplonē gn̄at mēbrū in pͥn⁹ gn̄atiōis aut ps mēbri in nutritiōe ita ex vaporibus sanguis ⁊ subtili p̄te hūorū gn̄at spūs. ℭ Scd̄m est. ꝙ quēadmodū apud medicos epar est pͥn᷑ pͥme gn̄atiōis scilȝ sanguis ⁊ humorū ita cor est pͥcipium scd̄e .s. spūm.

I ℭ Ubi notādū ꝙ hec preambula fuerūt necessaria vt notificaret nobis principale instrm̄ hui⁹ virtutis qd̄ est spūs ⁊ pͥcipale eius principiū. puta cor. Nam virtutē cognoscimus per operationes que fiūt ab his duob⁹ pͥcipijs.

K ℭ Nota 2ͦ ꝙ notificat spūm ex p̄te agentis qd̄ est cor ⁊ ex parte m̄ae que est vapor sanguis tēperatus ⁊ ex parte forme cū dixit b̄m aliquā complonē. Nā nō ois cōplo ēēt cōueniēs ad esse spūs: ⁊ ita intelligat de mō sube ⁊ ꝓportiōabilr̄ notificauit mēbra ex p̄te m̄ae que est pars corpulenta ⁊ forme cum dixit b̄m aliquā complonē. Efficiens autem membrū est virtus gn̄atiua de q̄ supra dcm̄ est: ⁊ dedit nobis intelligi ꝙ ex eadē m̄a gn̄ant mēbra ⁊ nutriunt cum dixit ꝙ ex parte corpulēta humorū gn̄at mēbrū intelligēdo in actu generatiue: aut pars membri in actu nutritiue.

L ℭ Nō 3ͦ. ꝙ spūs est illud quo pͥn' viuim⁹: ⁊ corpulētū est illud quo nutrimur mō spūs respcū corpulenti quo nutrimur est calidus ⁊ humidus. Et ideo dixit ad hūc sensum Damascen⁹. viuim⁹ calo ⁊ hūido. ⁊ nutrimur frido ⁊ sic.

ℭ Nō 4ͦ ꝙ spūs vitalis re᷑ cutis est calidus ⁊ humidus: re᷑ aūt fumorū ⁊ vaporū est tēperat⁹ ad iustitiaȝ. Sed re᷑ spūs aialis ⁊ nālis est calidus ⁊ siccus. Et ad hos varios sensus sunt glosande auctates que cōtra h̄ sonare vident. M

ℭ Et hic spiritus cū b̄m complonē ꝓuenit quā dȝ h̄re ad hāc virtutē recipiēdā preparat. deinde ois illa preparat mēbra ad recipienduȝ omnes alias virtutes animales: ⁊ etiam reliquas.

ℭ Ponit snīe declarationē dicendo pͥmo ꝙ hec virtus preparat animali. scd̄o ꝓbat ꝙ hec virtus preparat naturali ⁊ nō nālis vitali ibi. (Et preparans) tertio ꝓbat ꝙ motiones ire ⁊c̄. sunt ad hanc virtutem reducende ibi. (Et quia ira) Prima in duas: primo snīam declarat. scd̄o probat ꝙ virtus vitalis preparat aiali: ibi scd̄a (Virtutes equideȝ). ℭ Dicit primo ꝙ hic spūs qui a corde gn̄at cum ꝓuenit b̄m cōplexionē quam debet habere preparat ad recipiendum hanc virtutem. s. vitalem: deinde ille spiritus veniēs ad alia membra preparat ea ad oēs alias virtutes aie recipiendas: ⁊ ꝑ hūc modū virtus vitalis preparat ad aialem: ⁊ hanc snīam non ꝓbat: sed vult ꝙ experientia sit nobis magistra ꝙ spūs a corde veniens ad membra conseruat in eis vitam: cū ꝓhibito influxu cordis membra corrūpant: ⁊ precipue influxu qui est spiritus transmissionē.

ℭ Ubi nota. ꝙ spūs ille ad hoc vt habeat virtutem vitalem requirit ꝙ habeat debitam complexionem. Et ideo Auic. dicit cum b̄m cōplonem ꝓuenit quam debet habē. N

ℭ Nota scd̄o. ꝙ ex hoc videt Aui. innuere hanc virtutē in spiritu esse aliud a temperamento suo cum dicat ꝙ per debitā cōplonē ꝑparatur ad hanc virtutem recipiendaȝ. O

ℭ Nota 3ͦ ꝙ spūs preparat membra ad alias vtutes recipiēdas hoc modo: q2 dat eis dispōnē sine qua etiam si aduenict spiritus animalis vel naturalis: membrum tamen talem vtutem ab illis spiritibus recipere non posset. P

ℭ Nota quarto ꝙ hic spiritus q̄uis preparet membra ad tales virtutes recipiendas: tamen etiam effectiue concurrit ad omnia opera membri: ideo effectiue ⁊ dispositiue ad omnes operationes alias concurrit. Q

ℭ Nota quinto. ꝙ alio modo dicunt iste virtutes in spiritu esse ⁊ in membro: nam in spiritu sunt virtualiter: q2 spiritus potest talem virtutem facere in membro sicut lumē habet virtualiter caliditatem. Sed in membro sunt formaliter: quia membrum proprie est illud quod informatur tali qualitatiuo principio per quod anima potest in tales vel in tales operationes. R

ℭ Uirtutes eq̄dē aiales in spū q̄dē ⁊ in mēbris nō ꝓueniūt nisi postq̄3 hec vitalis ꝓuenit virt⁹. — De spūs gn̄atiōe vide i d̄ viribus cordis li bello. c. primo.

ℭ Probat ꝙ virtus vitalis preparat aiali. Et diuiditur in duas b̄m ꝙ duas ponit rationes. ibi secunda (Ideoq3). ℭ Prima ratio virtutes animales non recipientur in spū vel in mēbro nisi postq̄3 vtus vitalis fuerit in eis recepta. ergo ꝓsupponūt vitalē tanq̄3 ad ipsas ꝑparantē. Assumptū relinquit tanq̄3 notū: Nam impossibile est membrum sentire ⁊ moueri nisi viuat. ergo īpossibile est habere virtutem sentiendi ⁊ mouēdi nisi habeat virtutē vitalem: q2 sicut operatio ad operationem: ita virtutes ad virtutem.

ℭ Ideoq3 virtutes aiales alicui⁹ mēbri destruūt: viuū tn̄ mēbruȝ adhuc existit nisi hec virtus in eo fuerit destructa. Nōne vides ꝙ membrū stupidū aut paraliticū vnūq̄dq3 b̄m habitudinem est nō hn̄s sensum neq3 motū aut ꝑꝑ cōploneȝ que ꝓhibet ipm̄ eos recipere aut ꝑꝑ oppilationem que accidit inter cerebrū ⁊ ipsuȝ in neruis qui ad ipm̄ ꝓueniūt: ⁊ tn̄ ipm̄ est viuuȝ. Et mē-

brum cui accidit non habens sensum neque motum et accidit ei ut putrefiat et corrumpatur.

¶ Ponit 2um rõnē īferēdo vnū correlariū ibi. (In mēbro igitur) Rō est. lȝ in aliq̄ mēbro v̄tutes aīales destruant mēbrū tñ viuit. Sȝ si virt⁹ vitalis tollat. ita φ mēbrū moriat lȝ nō sentit nec mouet: ḡ v̄t⁹ aīalis p̄supponit vitalē: ꝯña clara. et maior pȝ. qr i mēbro stupido et in mēbro palitico deficit sensus et mot⁹: nō tñ ſm actū lȝ ēt ſm habitū vel ꝓpinquā pōaȝ cū nō possint sentire applicato obo: nec moueri ꝑcipiēte appetitu: et h vel ꝑꝑ malitiā ꝓprie cōplxonis mēbri vel ꝑꝑ oppilōnē iter mēbrū et cerebrūȝ ex q̄ recipit spūs aīalis: et tñ ista talia adhuc sūt viua et minor de se est clara. Per mēbrū aūt stupidū ꝓpe itelligim⁹ membꝶ ꝓpe nālr sensu tact⁹ sensitiuū qd̄ est hac opōne sensibilr diminutū p̄ternaturalr vel ex toto ab ea ista opatio remouet.

¶ Et per paraliticū intelligimus mēbrū nāliter motu voluntario mobile hac virtute p̄uatū: aut in eadē valde notabilr diminutū p̄ternālr. Et cōtingit idē mēbrū simul eē stupidū et paraliticū: et facilr dispositiōes ille cōiungunt.

¶ In mēbro ḡ palitico est virtus q̄ ei⁹ custodit vitā donec cū remotū fuerit qd̄ ꝓhibet ꝓfluat ad ipm virt⁹ sensus et motus. Ipm nāq̄ p̄paratū erat ad suscipiendū eā ꝑꝑ virtutis vitalis sanitatē in eo. Prohibēs. n. nō ꝓhibuit nisi vt nō eā in effectu reciperet: sed mēbrū nō sic est mortuū.

¶ Infert corrolariū φ ḡ in mēbro palitico qd̄ sanari dȝ est v̄tus q̄ custodit ei⁹ vitam. i. aīe p̄ītiā in mā. Donec cū remotū fuerit īpedimētū qd̄ ꝓhibebat ipm ab ope sensus et motus recipiat v̄tutē sensibilē et motiuā: qr erat p̄patū ꝑ vitalē: vt illā v̄tutē recipe posset: qr illud qd̄ ꝓhibuit non ꝓhibeat nisi qd̄ nō posset istā virtutē recipere cuȝ effectu idest habitu cōpletō: sed ꝓpter h mēbꝶ nō erit mortuum.

A ¶ Circa p̄tē hanc no. p̄ φ lȝ aliqd̄ mēbrū repiri posset nālr dispositū in q̄ sit virt⁹ vitalis et nō sit in eo aīal nec actu nec aptitudie. Et ēt posset repiri aliqd̄ rōnale idiuiduū i q̄ est virt⁹ vitalis et nō est aīalis virt⁹ ſm habitū vt in appopletico forti appoplexia añ mortē: nō tñ pōt iueniri aliqd̄ idiuiduū totale in q̄ sit virtus vitalis: et tñ nō sit in eo aīalis virtus ſm actū aut ſm aptitudinē. Et ꝓpea nō posuerunt pħi huic virtuti corn̄dere gradū distīctū viuentiū.

B ¶ Nota scdo φ lȝ dicam⁹ vitalē v̄tutē parare aīalē: nō tamē ipa sola sufficit ad faciēdā mēbrū hr̄e virtutē aīalē: sȝ requirit influxus vel virtus cerebri mediāte aīali spiritu.

¶ Utrū cor in dādo v̄tutē vitalē opet spū mediāte. Q. 13.

Dubium tñ est cū spūs vitalis suscipiat hāc v̄tutēȝ vitalē a corde. vtrū cor i dādo hāc v̄tutē spūi opet mediāte vitali spū: et si sic tūc eēt in spiritib⁹ processus in ifi^m. et si nō: tūc se⁹ φ in p̄ncipalissima opatiōe vitalis v̄tutis cor nō vteret spū: cuius oppositū ponunt oēs.

¶ Dic dī a q̄busdā p^m spūm repertū in corde genitū esse a v̄tute ḡñatiua que est in spermate. ¶ Ego tñ credo φ sic v̄tus ḡñatiua que est in spmate nō ḡñat sanguinē 1 sed opȝ oēm sanguinē ab epate ḡñari. Itē spm̄ opȝ hr̄e determinatū agēs qd̄ est cor: nō concedo oēm vitalē spm̄ genitū esse a corde mediāte spū vitali. Est tñ dare p̄muȝ vitalē spūm in corde meo: ḡr̄a exēpli: qui spiritus genitus fuit a corde patris et simul cū spū ḡnitiuo in spermate emissus est. et remansit sub forma vitalis vsq̄ ad cordis generationem et a v̄tute imutatiua p̄ma ad locum ḡñationis cordis fuit transmissus ita φ in principio cor habuit spūm sibi appositū a pr̄e genitum: et in talibus nō est inconueniens ꝓcessus in infinitū sicut in patribus iuxta viam philosophoꝶ.

¶ Et preparans non est virtus nutriendi tñ ita vt dicamus φ q̄ȝdiu virtus nutriendi affuerit viuum erit: et cum destruetur erit mortuum.

¶ Hic ſm varios doctores vario mō sit textus īroductio. Sed ego ponā p̄ expōnē que mihi vr̄. deide subdā alioꝶ expōnē. ¶ Est ḡ p̄ sciēdū φ qdā fuerūt dicētes φ virtus nutritiua est p^a vt⁹ nālr in corpe aīalis et cuiuscūq̄ viuētis repta. et φ p̄ter hāc v̄tutē nō opȝ ponē aliā v̄tutē vitalē q̄ vitā ꝯseruet: et ꝑꝑ h p̄paret: imo dūt solū hāc nutritiuā p̄parare et dare vitā. ¶ Hāc ḡ pōnē itēdit Aui. destruē. Et p^o narrat pōnē non eē verā. scdo ꝓbat ibi (Qm̄ h ipm.) 3° ꝓbat φ nutritiua pro quāto est nutri^{ua} nō p̄pat aīali v̄tuti. ibi (Et si virt⁹) 4° ꝯcludit ex dictis ibi (Restat) q̄nto docet q̄ūo vitalis ad oēs alias p̄paret opōnes vite. ibi (Deinde spūs ſȝ phm). ¶ Dicit p^o φ nō tñ virt⁹ nutritiua p̄parās est ad v̄tutē aīalē ita φ dicat φ nulla alia virt⁹ req̄rat ad viuē: sed q̄ȝdiu virt⁹ nutriēdi fuerit erit mēbrū viuūȝ: et q̄ñ destruet virt⁹ nutriēdi mēbrū erit mortuū: ita qd̄ breuiter dūt φ p̄ternālē v̄tutem in aīali nō reqrit ad p̄pendūȝ pro virtute aīali nisi nālis que est nutritiua: non vere dicunt.

¶ Qm̄ hoc ipsum verbum virtutis afferemus nutritiue. fortasse. n. plerunq̄ in aliquo ei⁹ operatio destrueretur et membrum viuum remanebit. et fortasse plerunq̄ remanebit eius operatio et membrum tendit ad mortem.

¶ Probat ꝯnē ꝑ hoc φ hocmet v̄buȝ qd̄ dcm̄ est supra de virtute aīali ad ꝓbādū φ ipsa p̄supponit aliā v̄tutē ꝑ quā vita cōseruat possumus dicere de v̄tute nāli: qr fortasse in aliquo mēbro destruet eius opatio. s. nutritiue virtutis et remanebit viuū. ergo nō est nutritiua illa per quā imediate mēbra viuūt: et per ꝯñs est alia v̄tus preparās ad alias v̄tutes. Silr̄ fortasse remanebit ei⁹ opō plīma non multū debilitata: et tñ mēbꝶ tēdit ad mortē: ita φ virt⁹ debite cōseruatiua erit notabilr debilitata et nō nutritiua. ḡ alia ēt est virtus per quā imediate etiā ꝯseruat vita q̄ȝ nutritiua.

¶ Utrū opō nutritiua possit destrui ꝑmanēte vita. Q. 14.

Sed tunc sunt due difficultates. ¶ Pria q̄m in p^a rōne supponit eē pōle destructā eē opōnē nutritiue v̄tutis: et tñ mēbrū viuē: qd̄ vr̄ falsum: cum secūdo de anima dicat φ vsq̄ ad hoc viuūt animata q̄usq̄ suscipiūt alimētū. et φ vita est ꝯsistētia aīe per alimentuȝ.

¶ Hic dr̄ φ ſm Aui. opionē nō est ipōle mēbrū viuē et in eo destructā esse opōnē nutritiue v̄tutis vt̄ supius in cap. 2° hui⁹ doctrie dix̄ φ appō que est p̄m⁹ actus nutritiue virtutis q̄nq̄ fallit vt in egritudine que vocat atrofia. Et nō est dubiū φ cū fallit appō fallit etiam vnio et assimilatio.

¶ Ad auctē Arist. rñdet φ vsq̄ ad h viuūt et c. idest non notabilr viuit plus aliqd̄ totale viuēs q̄ȝ nutriatur et suscipiat alimētū: qr nisi alimētū susciperet nō eēt potēs si est animal ad ḡnonē spūs q est vite sustentaculum: nō tamē vult φ absolute nō pōt viuere nisi nutriat: vnū aūt membrum ꝑticulare fortassis notabili tp̄e viuet et non nutriet qr reciperet a corde influxū et nō ab epate: et ſm hoc aliq volunt φ lȝ nō sit pōle in aliq̄ totali aīali viuēte eē vitam sine nutritione: qr non est nisi possit spm̄ vitalem reḡñare cum h sit p̄mus actus vitalis: et q̄ñ hoc potest esse ibi est et materia et v̄tus potens nutrire taȝ in particulari membro hoc potest deficere. et concordant isto modo Auicē. et Aristo.

¶ Utrū sit possibile: φ remaneat plurimū de operatiōe nutritiua et tñ virtus vitalis ad mortē tendat. Q. 15.

Secūda difficultas. Nā si virt⁹ vitalis preparat nāli et nutritiue q̄ūo est pōle φ remaneat plīmū opatio nutritiue v̄tutis: et tñ mēbrū tēdit ad mortē. Si ḡ tēdit ad mortē multū debilitat vitalis: sed debilitata v̄tute p̄parāte necio debilitatur p̄parata. ḡ ēt multū debilitat nutritiua. ¶ Et talis difficultas posset adduci ad ꝓbādū φ vitalis nō p̄parat aīa-

li: q2 tūc debilitata vitali debilitaref aialis cuius opposi- tum videmus in ethicis ad mortem tendentibus. ꝛ febri- bus quibusdam pestilentibus in quibus infirmi sunt cū3 debilissima ṽtute vitali: ꝛ tñ sentiunt ꝛ cognoscunt optie.

¶ Dic dr̃ a quibusdā ꝙ in q̈cūq3 mēbro multū3 debilitaf ṽtus vitalis in eodē multū debilitaf nutritiua: ꝛ ēt aialis.

¶ Dicūt 2°. ꝙ nō est incōueniēs ṽtutē vitalem esse multū debilitatā: l3 nō sit sic in alijs. ¶ Et tūc dn̄t tertio ꝙ stat in aliquo mēbro fortes esse opationes ṽtutis nutritiue. ꝛ tñ mēbrū ad mortē tendē per accn̄s: ppea ꝙ in alio membro debilitaf ṽtus vitalis ad cuius mēbri corruptionē sequif totius corruptio: vt ꝑbi gr̃a cordis ꝛ arteriaꝝ. Et ita dn̄t de animali virtute ꝙ in q̈cūq3 mēbro est debilis ṽtutis si sit in eo aialis ṽtus illa est debilis: sed tñ stat in mēbris q busdā aialibus esse fortē ṽtutē vitalē: l3 in quibusdā aiali bus sit valde debilis. Et p hoc argumentū. Mēbrū tēdit ad mortē. ğ ṽtus vitalis est debilis. Nego argumētū. Nō tendit ad mortē per accn̄s ex nocumento in alio mēbro.

¶ Alij dn̄t notando: ꝙ l3 virtus vitalis preparet aiali et nutritiue tamē remissus gradus vitalis virtutis preparat intenso gradu animalis ꝛ nālis. Et iō stat notabiliter debi litari virtutem vitalē nō debilitata notabil'r aiali ꝛ nutri- tiua. Et sic negaf argumentum: virtus preparans est nō- bil'r debilitata. ğ virtus p̄parata est notabil'r debilitata.

¶ Scd̄s modus exponēdi hūc tex. fuit Dini de florētia. Et intendit Aui. in ista parte ꝙ non tm̄ ṽtus nutritiua est p̄parans vitali virtutiita ꝙ quādiu nutrif mēbrū viuit: ꝛ qñ destruif operatio ṽtutis nutritiue fit mortuū. ¶ Et hoc ꝓbat Aui. ibi (Qm̄ hoc ipm̄) Et est rō talis hoc ipm̄ verbū qd̄ nos diximus de ṽtute aiali re⁹ vitalis possum⁹ dicere de nutritiua respcū vitalis: v3 ꝙ fortasse. i. possibi- le est ꝙ ei⁹ operatio. s. ṽtutis nutritiue destruef in aliq mē bro: ꝛ tñ illud mēbrū remanebit viuū3. ergo ṽtus vitalis potius p̄parat nāli. ¶ Et sil'r fortasse remanebit plurimū operatio illius nutritiue ṽtutis: ꝛ tñ mēbrū tēdet ad mor tē. Et hec parua pticula exponif apud istos duob⁹ modis aut dōo ꝙ ly. remanebit significat idē ꝙ cessabit. ꝛ tūc est sensus. ꝛ fortasse remanebit plīm opatio illius ṽtut] nutri tiue. i. cessabit: q2 mēbrū tēdit ad mortē: ꝛ sensus est clar⁹.

¶ Alio mō dn̄t ꝙ opōnē nutritiue possum⁹ dupl'r ꝯside- rare vel in se: ꝛ sic dn̄t esse impol'e ꝙ remaneat ista opera- tio plurimū mēbro ad mortē tendente: vel cōsideraf quo ad influxū ab epate. ꝛ tūc est pol'e virtut] illius opationē q̄ est spūs nālē ab epate trāsmitti ad mēbrū remanē plīm: ꝛ tñ membrū tendit ad mortem cordis influxu deficiente.

¶ Et s̄m hanc viam iterū op3 concedere ꝙ est possibile: vt supra aliqd̄ mēbrū viuere: ꝛ ipm non nutriri: q2 viuere cū sit exn̄tia aie in corpe est ꝑus nāliter q̄3 nutriri. ergo nō claudit aliquā naturalem ꝯdictione3 viuere ꝛ nō nutriri.

¶ Et si dicaf ꝙ virtus nutritiua est cōior vitali cōitate su- biecti ꝯcedif: nō tñ est ꝑor nāl'r vitali in eo in q̄ est vitalis.

¶ Tertius modus exponendi est Gen. qui positis q̈tuor significationibus huius termini vita ꝛ huius termini vi- uū dicit qd̄ viuū in isto. §. sumif ab Aui. p eo qd̄ est aptū aptitudine completa remota ad sentiendum ꝛ mouēdu3.

¶ No. 2°. ꝙ ad hoc ꝙ mēbrū sentiat duo requirunf influ xus: vnus a corde. alius a cerebro. Et nō cuiuscūq3 ḡdus sunt sufficientes: sed vtriusq3 requirif certa mēsura. Ita ꝙ ꝑbi gr̃a. de vitali reqrif mēsura vt q̈tuor ad ħ vt p īfluxū talē postea possit sentire ꝛ moueri: ita ꝙ si min⁹ q̄3 q̈tuor hēret de influxu cordis nō posset sentire quātūcūq3 īflux⁹ intensus a cerebro veniret: qñ ğ mēbrū h3 in mēsura am- bos influxus dr̃ hēre ṽtutē aialē in habitu ꝓpinquo. Cū aūt h3 influxum cordis sufficiētē: vt ꝑbi gr̃a q̈tuor: sed nō h3 influxū cerebri: tūc h3 ṽtutē aialē in aptitudine remo- ta cōpleta. viuū ğ tñ dr̃ de illo qd̄ h3 cōpletā aptitudine3 remotā saltē ad virtutem aialē. ¶ Supponit vlterius: ꝙ l3 in aialibus virtus vitalis ꝛ cordis īfluxus sit nec̄ius ꝓ opere nutritiue tñ nō est tantus necessari⁹ pro ope nutriti- ue quāt⁹ pro ope aialis: q2 in plātis istas ṽtutes videm⁹ nutritiuas in qbus nō est vitalis ṽtus. ğ influxus cordis sufficit ad dandū mēbro aptitudinē remotā completā pro ṽtute aiali: vt ꝑbi gr̃a. dicam⁹ ꝙ mēsura vt duo de īfluxu vitali reqraf: ꝛ sufficiat ad opatiōes nutritiue: ꝛ q̈tuor ad opōnes aialis. ¶ Ultimo supponif ꝙ etiā ad opōnes nu- tritiue requiritur epatis influxus vltra influxum cordis.

¶ Ex quib⁹ sequif ꝙ stat in mēbro eē fortes opōnes nu- tritiue ꝛ mēbrū oino esse hn̄s aptitudinē remotā cōpletā ad sentiendū ꝛ mouendū. ꝑbi gr̃a. si mēbrū h3 de influxu cordis vt duo ꝛ nō plura: ꝛ h3 de influxu epatis quātum sufficit: tunc enim nutritiue operationes fiunt: ꝛ tamē mē brum non est preparatū ꝛc̄. q2 ad talem preparationē re- quirif influxu cordis vt quatuor qui nō est ibi: ꝛ sic mem- brū illd̄ est mortuū s̄m significationē iā dcā3 viui ꝛ tñ nutrif.

¶ Sequif scd̄o: possibile eē in aliquo mēbro destrui ope- rationē nutritiue ṽtutis ipso remanēte complete p̄parato ad sensum ꝛ motū: sicut si in membro stante debito influ- xu cordis ꝛ cerebri deficiat influxus epatis. his positis di cūt ꝙ Aui. in ista parte. Et p̄parās non est. intendit istam ꝯnē. ꝙ virtus nutritiua sola nō est p̄parans ad ṽtutē ani- malē. l. si ita esset op3 ꝙ dicamus quādiu ṽtus nutriendi erit in membro erit ipsum viuū ad sensum expositū: q2 cō plete p̄paratū ꝛc̄. ꝛ quādo destruef erit mortuum: sed sup ple hoc est falsum. ğ falsu3 est ꝙ p̄paret. Et ꝙ ħ sit falsu3. ꝓbaf: q2 hoc ipm̄ ṽbum qd̄ dicebamus de aiali respectu vitalis. s. ꝙ stat aialē in membro corrumpi remanente vi- tali: ita hic dicemus ꝙ fortasse id est possibile etiā ꝙ eius operatio. s. nutritiue destruaf in aliquo mēbro ꝛ illud mē brum remanebit viuum. vt supra dicebaf esse possibile: ꝛ stat ꝙ remaneat plurimū istius opatiōis: ꝛ tñ mēbrū ten- dat ad mortē. i. nō sit viuū ad sensum dictum: q2 non hēat tm̄ de vitali spiritu quantum requirif ad completam apti tudinem remotam ad sentiendum ꝛ mouendum. ¶ Hec est Gentilis expositio quam nullo modo puto ad mētem Auicē. quemadmodum nec aliam nisi primam.

¶ **Et si virtus nutritiua inquātum est nutritiua esset ipsa virtus que preparat ad sentiendum ꝛ mouendum: vegetabilia preparata forent ad sensum ꝛ motum recipiendum.**

¶ In ista parte iuxta omnes probat ꝙ virtus naturalis: vt huiōi nō p̄parat animali per hoc ꝙ si prepararet cum nālis reperiaf in plantis ꝛ alijs vegetabilibus in quibus est nu- tritiua reperiretur ꝛ animalis: sed hoc est falsum.

¶ Utrū virtus vitalis animali preparet. Q̄ō. 16.

Hic cadit dubitatio q2 non vr̃ ꝙ rō valeat: q2 tunc ꝓbaretur ꝙ vitalis non prepararet ani mali: q2 tunc animalis reperiref in osse cū in eo sit vitalis.

¶ Hic dicitur ꝙ nō v3 argumentum. nam Auicē. nō vult plus inferre nisi ꝙ tunc vnum totale indiuiduū quod ha- beret preparantem de illis virtutibus debet esse aptū ad habendum preparatam: nunc os non est vnum totale.

¶ **Restat ergo vt sit preparans alia res que pro priā sequaf cōplōnē que vocaf virtus vitalis: ꝛ ipsa qdem est p̄ma virtus que in spiritu ꝑue nit: cū spiritus ex subtilitate humorū procedit.**

¶ Infert ex dictis ꝙ preter virtute3 nutritiuam est alia vir tus in animalibus que preparat ꝛ insequitur complexio- nem illi virtuti appropriatam quam vocant vitalem ꝛ ip sa est prima virtus que recipitur in spiritu quando spirit⁹ fit ex humiditate humorum. ꝛ ꝙ sequatur clarum est. ex quo. n. illa alia est virtus per quam stat vita non est dubiū ꝙ ipsa est prima que in spiritu ꝛ membris recipitur.

¶ Deinde spūs fm̄ ph̄m Aristo. ꝑ eam recipit principiū pmū ⁊ aiam pmā ex q̄ alie ꝓfluunt virtutes. Harū vero virtutū opōnes ab hoc ꝓuenīūt spū in pncipio rei: sicut etiā sensus apō medicos nō ꝓuenit ꝑ spm̄ aialē g est in cerebro nisi ad chrystalloidem penetrat aut ad linguaʒ aut ad alia: cū g̃ pars spūs in ventriculū ꝓuenerit cerebri cōplōnē recipiet ⁊ erit conueniens vt ex eo ꝓueniāt virtutū opationes que in eo primo reperte sunt: ⁊ silr in epe: ⁊ silr in testiculis.

¶ Postq̄ȝ iā declauit ꝙ vt⁹ vital' ꝑpat ad recipiē^m vtutē sensus ⁊ mot⁹ declat ꝙ ꝑpat ad oēs al's vite opōnes. Et p̄ declarat h̄ fm̄ sniaȝ Ari. 2° iux̄ modū medicoꝝ. ibi. (Et apō medicos.) Dic̄ p̄ ꝙ fm̄ opionē Ari. spūs cū est scūs ex subtilitate hūoꝝ ⁊ hȝ hāc vitalē vtutē recipit ꝑ eā pn^m pmū ⁊ aiaȝ pmā. i. ex h̄ ꝙ dr̄ hr̄e vitalē vtutē hȝ aiaȝ pmā. i. vtutē pmā aie ex q̄ vtute alie vtutes oēs in aiali repte ꝓueniūt ad pn^m p^m. i. dr̄ esse pn^m instrāle p^m inter spūs opōnes faciēdas: ita ꝙ nō itelligat' ꝙ spūs sit aiat⁹: vel ꝙ ꝑ vtutē vitalē recipiāt pmā vtuteȝ aie tanq̄ȝ esse ille due res distincte. Sȝ est modus loquendi vt si dicam⁹ ꝙ mā ex h̄ ꝙ recipit aiaȝ humanā recipiat nobilissimā aiaȝ terrenā nō ꝙ nobilissima aia ⁊ hūana realr̄ distiguant'. ¶ Dic̄ 2°. ꝙ opōnes istaꝝ aliaꝝ vtutū nō ꝓueniūt ab i° spū in pn° rei: q2 lȝ aie vtutē recepit q̄ istas opōnes ē apta facēm̄ nō hȝ al's dispōnes reqsitas q̄ sūt isti⁹ vtuti instrā. Vbi grā. spūs aialis in cerebro recipit' vtute faciēdi sensationē: sed nō sufficit facē sensationē nisi veniat ad chrystalloidē ⁊ ibi alteret' vt recipiat instrm q̄ aialis vt⁹ facit visionē: ⁊ ad linguā ⁊ recipit dispōnē q̄ mediāte vtus vitalis fac̄ gustationē aut ad alia mēbra veniat vbi ꝓ alijs disponit' sensatiōib⁹ ita est de spū in corde scō cū ps ei⁹ venerit ad vētriculū cerebri in eo recipiet cōplōnē ꝑ quā erit ꝯueniēs vt ab ea ꝓueniant opōnes q̄dā vtutī q̄ p⁹ erat in eo: ita ꝙ vtus vitalis est i° q̄ fac̄ sensatiōes ⁊ motiōes: ⁊ indiget tēpamēto a cerebro acq̄sito: ⁊ ita cū ps venerit ad epar recipit cōplōnē per quā fit spūs cōueniēs vt exerceat opatiōes nāles per vtutē vitalē que in corde recepta fuerat pncipalit': ⁊ simil'r dicendū est de generatiua quo ad partem que venit ad testiculos.

A ¶ Notandū est g̃ fm̄ mētē ph̄i in corde spūs recipit vtutē aie que ꝯcurrit effectiue tanq̄ȝ pncipalis inter vtutes q̄ sunt in spū ad oēs vite opationes: ⁊ hoc nō dnt medici ista tn̄ vtus nō pōt nisi in vitales operationes per dispōnes solū a corde receptas: sed ad exeundum in al's requirit quedā instrā que acqrunt' in spū in cerebro epate ⁊ alijs mēbris. Et non pōt istas dispōnes spūs recipe nisi prius receperit vitalē. vitalis g̃ vtus ꝑparat ad recipiēda instrā pro alijs operationibus in spū: ⁊ effectiue concurrit tanq̄ȝ pncipalis spūs dispō ad oēs alias operationes. Et h̄ est modus quo vitalis virtus ꝑparat ad oēs al's opatiōes fm̄ ph̄m Ari.

¶ Et apō medicos q̄dē nisi postq̄ȝ spūs in cerebro ad aliā ꝯuenit' cōplōnē nō ꝑparat' ad recipiēdū aiaȝ q̄ est pncipiū motus ⁊ sensus: ⁊ silr in epe: lȝ prīa cōplō iā iuuerit ad recipiēdū virtutē pmā vitalē: ⁊ silr in vnoq̄q; mēbro. apud eos. n. vnūq̄dq; opōnū gen⁹ aliā hȝ aiam: ⁊ neq; est aia vna ex qua virtutes iste ꝓfluūt: qm̄ huius summe aggregatio est aia. Et si q̄dē prīa cōplō iā adiuuit ad virtutē primā recipiēdā: tunc iaȝ dedit vitalē vbi ꝓuenit spūs ⁊ virt⁹ que sunt eius perfectio. Hec aūt virtus apud eos nō sola sufficit vt spiritus ꝑ ipam omnes alias suscipiat virtutes nisi ꝓpria prouenerit complexio.

¶ Nūc ondit quō vitalis vt⁹ ꝑpat ad oēs opōnes al's vite fm̄ medicos. Et diuidit' in q̄tuor ptes. p° h̄ 2° ibi (Preterea dixerūt) Enumerat opōnes vitalis vtutis. 3° ibi (Et hec q̄dē.) Ondit cōueniētiā ⁊ dr̄iam istius vtutī cū nāli ⁊ aiali. 4° ibi. (Phi aūt) Ondit ꝙ hec vtus pōt dici aialis: ⁊ pōt ēt dici nālis. ¶ De p° dicit duo. Primū est ꝙ apud medicos spūs vitalis nō hȝ vtutē actiue ꝯcurrentē ad sensus ⁊ motus nisi postq̄ȝ est pmutata in cerebro: ⁊ ibi receperit aliaȝ cōplōnē: ⁊ silr de epate: q2 nō hȝ vtutē effectiue cōcurrentē ad nutriendū: nisi postq̄ȝ fuerit in epate alterat⁹: ⁊ sic de alijs mēbris. i. testiculis. Sed cōplō pma acq̄sita in corde iuuat ad recipiendā pmā vtutē que est vitalis ⁊ sine q̄ recepta reliq̄ recipi nō psūt. Ita ꝙ dr̄ia est inter ph̄os ⁊ medicos: q2 ph̄i voluerūt vitalē vtutē receptam a corde esse pncipiū pmū omniū aliarū operationum effectiuuȝ. Sȝ isti nō volunt vnū esse tale pncipium: sed plura. ¶ Dicit scd̄o ꝙ cā hui⁹ dicti medicorū est: q2 ipsi nō posuerūt vnā aiam in aiali: sed voluerūt ꝙ vnūq̄dq; genus operationuȝ habet vnā aiam in aiali que est pncipium effectiuū opōnū illius gn̄is primum. Si g̃ pma cōplō acq̄sita in spū in corde iuuat illū ad recipiendū pmā aie virtutem. tūc ille spūs dat vitalē mēbro vtutē: ad qō ꝓuenit spūs ille ⁊ vtus illa que virtus ⁊ spūs sunt eius membri pfectio: sed h̄ vtus apud eos nō sola sufficit vt spūs ꝑ ipam oēs alias recipiat virtutes nisi recepit nouā cōplōnē in mēbris ⁊ nouā virtutē. ¶ Nota pmo. ꝙ tam apud medicos q̄ȝ apud ph̄os virt⁹ vitalis ꝑparat ad oēs al's operationes vite in aiali: sed diuersimode. Nā ph̄s vult illam virtutem effectiue cōcurrere ad operationes tales: ⁊ etiā ꝑparare mēbrum ad alias virtutes recipiendas. Medicus autem non vult vitalem virtutem per se effectiue ꝯcurrere ad animales opatiōes. ¶ Nō scd̄o. ex dictis medicos istos secutos eē Platonis sniam quā narrat Auer. pmo de aia. cōmēto. ā. allegato.

¶ Preterea dixerūt ꝙ virtus hec p̄ter h̄ ꝙ ipa est ꝑparans vitā: est ēt mot⁹ sube spūalis subtilis pncipiū ad mēbra ⁊ pncipiū ꝯstrictiōis ⁊ dilatationis aeris attracti ⁊ pulsus. Affert. n. adiutoriū in cōpōne vite: qō est passio ⁊ in cōpōne opatiōuȝ aie ⁊ pulsus p̄bet auxiliū qō est actio.

¶ Enūat opōnes q̄s hec opatio hȝ facē fm̄ medicos. Naȝ fm̄ ph̄os oium opōnū est pn^m: ⁊ sunt ille vna ꝑpare ꝑ aīs cōseruāda in mā. s. ꝑparare vitā. 2° est ꝙ est pn^m mot⁹ sube subtilis spūalis. i. mouet spūm intus ⁊ ex̄ fm̄ nec̄itatē. 3° ē ꝙ est pn^m dilatatiōis ⁊ cōstrictiōis aeris attracti. i. motus anhelit⁹. q̄rta ꝙ ipa est pn^m pulsus ⁊ dilatationis ⁊ cōstrictiōis cordis ⁊ arteriaꝝ: ⁊ sic ipsa vt⁹ vitalis cōpatiōe vite affert auxiliū qō ē passio. i. qō reducit' ad cāȝ mālē. Nā ꝑparatio mēbri ad aiaȝ sustēādū ē cā mālis dispositiua vite: ⁊ h̄ est adiutoriū vitalis vtutī in cōpatiōe vite: 2 sȝ cōpatiōe aliaꝝ opōnū affert adiutoriū qō est agē vt mouere motu pulsus ⁊ motu anhelitus: ⁊ istas opōnes apō medicos fac̄ vitalis virtus vt vitalis est: nō tn̄ oēs repiunt' in oi mēbro in q̄ est vitalis vtus: vt pȝ clare: sȝ pma cōiter est in oib⁹. B

¶ Nō g̃. ꝙ cū dr̄ hāc vtutē esse pn^m motus sube spūalis ⁊ spūs ad membra: pōt dupl'r itelligi. vno mō: tn̄ de spū vitali: sed mot⁹ aialis spūs pncipiū erit virtus aialis: ⁊ nālis vtus pn^m trāsmittendi nālē spm̄ ad membra. Et rō est ista qm̄ vnaq̄q; vtus dȝ suū pncipale instrm ad mēbra influxum vtutis recipiēti amittē: q̄ oē agēs intēdēs finē intendat ordinata ad finē. ¶ Alij vero dnt nullum spūm moueri ad mēbra nāliter nisi a virtute vitali: ita ꝙ cerebrum si trāsmittit spm̄ aialē ad mēbra h̄ est ꝑ vtutē vitalem: ⁊ hec transmissio ⁊ etiā spūs aialis gn̄atio non est operatio vir-

tutis aialis. ¶ Et silr dicũt de nãli ⁊ gignitiuo. Probaƭ p hoc: q aialis stricte sumpta ɔ̃ vitalẽ est virt⁹ cõprehẽsiua ⁊ motiua volũtarie: quoꝝ nullũ est spm̃ gñare vel ad mẽbra trãsmittẽ: ⁊ nãlis stricte sumpta ɔtra vitalẽ est opatiua: vt fit circa nutrimentũ: gñatio aũt spũs ⁊ eius trãsmissio ⁊ pcipue gñatio nãlis ex vitali nõ est operatio circa nutrimentum. ¶ Et sm hoc epar gñando naturalez spiritum agit opus vitalis ṽtutis nonnaturalis quẽadmodum coꝛ nutriendo se agit opus ṽtutis naturalis ⁊ non vitalis.

¶ Et hec quidem virtus virtutibus naturalib⁹ similatur. ideoq̃ non voluntate proueniũt: vnde pfluunt ⁊ similaƭ virtutib⁹ aialibus pp opationũ earũ diuersitatẽ. ipsa. n. dilatat ⁊ constringit simul. mouet ergo duob⁹ motib⁹ ɔtrarijs.

¶ In hac pte ostẽdit ɔuenientiã ⁊ dĩiam vitalis ṽtutꝭ cum aiali ⁊ nãli. Et dicit q similaƭ nãlib⁹ ṽtutib⁹: qꝛ sicͭ opatio nes ṽtutis nãlis nõ pueniũt a volũtate: vñ pfluũt tanq̃ a pn̄ effectiuo p se illarũ opõnũ: ita nec vitalis: ⁊ ɔuenit cuz ṽtute aiali: qꝛ hec ṽtus facit opa dĩia ⁊ ɔ̃ria: ita q hz potentiam ad ɔ̃ria sicut ṽtus aialis: ipsa. n. vitalis ṽtus constringit ⁊ dilatat simul coꝛ. Vbi gꝛa. cõstrigit ⁊ arterias dilatat: vel eɔ̃ꝰ mouet simul duobus motibus contrarijs.

E ¶ No. p̃ q lz gñalit̃ i coꝛporib⁹ inaiatis que solũ mouenƭ sm grauitatẽ ⁊ leuitatẽ gñalr̃ verũ sit q si vnus mot⁹ alicui nãlis sit reliquus est sibi violẽtus: nõ tñ gñalis in omnib⁹ coꝛpibus ⁊ motib⁹ est illud verũ. Nam alique forme sunt motiue suoꝝ subdoꝝ sm finis exigẽtiã mõ vno motu mõ ɔ̃rio. Et aliqñ idẽ mobile sm varias ptes motu ɔ̃rio. Ex quo intelligiƭ i q lz virtus vitalis nãlr̃ moueat motu dilatatiõis nõ sequiƭ violenƭ mouere motu constrictiõis.

D ¶ Attende scdo q aliqui reperiuntur doctores ⁊ pcipue Plusq̃ cõmẽtatoꝛ. 2. tegni. qui volũt motum pulsus fieri nõ a ṽtute: sz p hũc modũ q humidũ nutrimẽtale spumosum existẽs in coꝛde ⁊ arterijs cũ sit valde aptũ spumositãi: ⁊ caloꝛ ibidẽ sit fortꝭ. iõ spumificaƭ ⁊ dilataƭ ⁊ augeƭ. ⁊ iõ eleuat parietes coꝛdis ⁊ arteriarũ i sz veloci⁹ q̃ ipsuz magnificet pp fortẽ ipulsionẽ. ⁊ iõ ne deƭ vacuũ ingrediƭ aer fridus q̃ ingrediẽte detumescit hõ humidũ ⁊ densaƭ. ⁊ iõ parietes coꝛdis ⁊ arteriaꝝ cõcidũt ⁊ deprimunƭ. Et qꝛ frigus pcipiƭ tanq̃ disproportionatũ obm̃. ideo ẽ virtus conatur ad excutiendũ ⁊ cõstringit fortius q̃ minoꝛetur spũs. ⁊ iõ exprimit aerẽ illũ qui attractus fuerat: ita q ad ɔstrictionẽ quodãmodo concurrit ṽtus mẽbroꝝ motiua nãliter ad expellendũ ɔ̃rium: sed nõ ad dilatationẽ. Et fundaƭ leuib⁹ motiuis nisi auctate Arist. in de moꝛte ⁊ vita. ⁊ multũ extẽdit se in oñdendo q vẽtositas facit motus foꝛtes plusq̃ est pulsus ⁊ nemo negat. ¶ Sz cum vena arterialis cõtineat sanguinẽ eque subtilẽ: ⁊ tam multũ de spiritibus sicut arteria pedis: si pp̃ter talem spumificationem ɔstrictio fiat: ⁊ dilatatio sine dubio vena arterialis pulsaret: cui⁹ oppositũ notat experientia. ¶ Credo ergo hunc motũ fieri a virtute: vt dicit Auic. ex hõ motiuo: lz quidam per alias vias faciles soluẽtes nitanƭ ad hoc pbandũ: sed de hoc alias sequitur in textu. Philosophi autem ⁊c̃.

¶ Philosophi aũt cũ aiam dicũt aiam terreaz dicere volũt pfectionẽ coꝛpis nãlis istr̃alis. Et volũt dicere principiũ oĩs virtutis ex q̃ metipsi mot⁹ pueniũt ⁊ opatiões diuerse. Erit igr̃ hec virt⁹ sm philosophoꝝ sniam virtus aialis: sicͭ virtutes nãles quas noiauimus apud eos virtutes vocanƭ aiales. Qꝛ si voluerit dicere aiaz sm hanc intẽtionẽ: sz volũt dicere virtutẽ q̃ est pncipiũ comprehendẽdi ⁊ mouẽdi qd ex aliq̃ puenit cõprehẽsiõe volũtarie. Et nãlẽ volunt dicere pro oi virtute ex q̃ opatio puenit in suo coꝛpe sm hui⁹ forme diuersitatẽ nõ erit virtus aialis: sed erit nãlis ⁊ altioꝛis oꝛdinis q̃ sit virtus quã medici vocãt nãlẽ. Et si nãlẽ vocauerint illã que rem nutrimẽti ministrat ⁊ ɔuertit: siue ad hoc vt remaneat idiuiduũ: siue vt remaneat spẽs nõ erit hic nãlis: sed erit tertiũ gen⁹.

¶ Hic ostẽdit q hec ṽtus vitalis posset dici aialis: ⁊ potest dici nãlis: ⁊ põt poni tertiũ genus distictũ sm varios modos accipiẽdi hũc terminũ aialis. ⁊ hunc terminũ nãlis. ¶ Dicit g̃ pmo q ph̃i cũ dicũt aiam solũ aiam terrenẽ intelligũt per illud nomẽ pfectionẽ. i. formã coꝛpoꝛis nãlis instr̃alis. i. oꝛganici. ⁊ per hõ volũt intelligẽ formã que est pn̄ oĩs ṽtutis in coꝛpe aiato reperte ex qua ipsa forma pueniũt motus ⁊ operatiões omnes diuerse que in animali reperiunƭ. Et scdm hunc modũ hec virt⁹ vitalis erit aialis. Et etiã ṽtutes quas vocauim⁹ naturales sunt animales qꝛ ṽtutes anime hoc mõ accepte. ¶ Dicit scdo. q si nõ volunt itelligere hoc dcm̃ per aiaz: sed hñt aliã intẽtionẽ: ⁊ dicunt solum illã ṽtutẽ aialem que vt sic est pncipiũ cognoscẽdi ⁊ motus localis volũtarij. Et dicũt nãlem ṽtutẽ oẽm virtutẽ in coꝛpoꝛe ex qua pueniũt operationes sz diuersitatẽ istius forme dicte aialis ex q̃ nõ pueniunt operatiões que sunt operatiões nec veri motus volũtarij. tũc sm hanc significationẽ hõ virtus nõ erit aialis: sed nãlis ⁊ altioꝛis oꝛdis q̃ ille ṽtutes quas nos vocam⁹ naturales. Est enim solum in aialibus reperta iuxta ea que supra diximus. Et iterũ nobilioꝛes facit opationes q̃ sint ille q̃s diximus nãles excepta gñatione. ¶ Si ṽo accipiãt aialẽ vt statĩ: sed dicãt nãlẽ solam virtutẽ que ministrat rem nutrimẽti. i. que agit circa nutrimentũ vt passiue ɔcurrat ad idiuidui cõseruationẽ vel speciei: tũc. n. hec virtus nõ erit nãlis. nõ. n. vt sic agit circa nutrimentũ vt passiue ɔcurrat ⁊c̃. sed erit genus tertiũ qd nos vocamus vitalẽ virtutez.

¶ Nota pmo hunc colligi omnẽ anime virtutem posse dici aialẽ siue sit vegetatiua aia siue nobilioꝛ. Sed tñ Gal. i. de virtutibus nãlibus non vocauit animaz oẽm formam viuentẽ: sed tñ illam a qua pp̃rie puenit sensus ⁊ motus. E

¶ No. 2⁹: nõ esse intẽtionis Aui. q vitalis sit de partibus vegetatiue: sz non opeƭur consequendo iperium volũtatꝭ. F

¶ Et qꝛ ira timoꝛ ⁊ silia coꝛ hui⁹ ṽtutis sũt passiões. tũc lz coꝛ pn̄ sint sensus ⁊ existimatio ⁊ virtutes apphẽdẽtes huic tñ cõpate sũt virtuti.

¶ Hic docet quomodo motiones ire ⁊ timoꝛis reducuntur ad hanc virtutem. Et totum est superius dictum. Ex illis que in principio capituli notata sunt.

¶ Huius autem virtutis declarationum rõnez certificare ⁊ an sit vna an plures q̃ vna i sapiẽtia continetur naturali que ph̃ie pars existit.

¶ Excusaƭ se a determinatiõe q̃rũdã q̃onũ circa hãc ṽtutẽ.

¶ De virtutibus animalibus comprehendentibus. Caplm. 5.

In virtute autem animali due copulantur virtutes: quarum ipsa est sicut genus: vna est sicut virtus cõprehẽsiua: ⁊ altera virtus motiua. Et cõprehensiua quidẽ est sicut duarũ virtutum genus.

¶ In isto caplo Aui. determinat de ṽtute aiali stricte accepta. Et diuidiƭ in duas partes. p̃ ponit vnã diuisionẽ. scdo mẽbra dclarat ibi (Una virt⁹ cõprehẽsiua.) Dicit p̃. q vir

tus aialis est sicut gen⁹ duaꝝ ūtutū q̄ cōp̄hēdunť sub ea: ⁊ sꝫ ūtus cōp̄hēsiua: ⁊ ūtus motiua. Ex qb⁹ dcis itellr ꝙ virtus aialis diuidiť in cōp̄hēsiuā ⁊ motiuā sicut gen⁹ in spēs.

A ℭ No. p̄ ħ sumi virtutē aialē stricte put in caplo p̄cedēti describebať ꝙ est virt⁹ cōp̄hēdēdi vel mouēdi motu q p̄uenit volūtarie ex aliq̄ cōp̄hēsiōe ⁊ nō large p oi ūtute repta in aiali tm̄ vel in qlꝫ viuēte. Et pꝫ cū q̄re dimisit diffinitionē ponē cū imediate posita fuerit in caplo p̄cedente.

B ℭ No. scdo. ꝙ hoc nomē virtus aialis est cōe ad virtutem sensitiuā ⁊ virtutē localr motiuā ⁊ ita ꝙ min⁹ cōnotat qlꝫ istoꝝ terminoꝝ duoꝝ q̄ꝫ virt⁹ aialis: ⁊ vt⁹ aialis de vtroqꝫ p̄dicať vltr: ⁊ q̄ ad hoc dr̄ esse sicut genus. Gen⁹ enim sepe hoc mō dr̄ sepe de suis speciebus: qꝛ tn̄ nō est clarū vtrū virtus aialis in qd p̄diceť de vtraqꝫ illaꝝ virtutum. Et vtrum mere vniuoce. Et ideo Auicē. nō dixit ꝙ est genus sed sicut genus habet sufficientem similitudinē cum gñe.

ℭ Una virtus comprehensiua est manifeste et altera virtus comprehensiua occulte.

ℭ Hic determinat de istis duobus membris. Et p̄mo de cōp̄hensiua. scdo. de motiua in fine capituli. ibi. (Motiua ꝟo.) Prima in duas. p̄mo ponit vnam diuisionē. scdo declarat mēbra. ibi (Et vtus qdem). ℭ Dicit p̄mo. ꝙ vt⁹ cōp̄hēsiua est sicut genus duarū ūtutū: quarū vna est ūtus manifesta cōp̄hēsiua. altera est ūtus occulte cōp̄hēsiua.

C ℭ Ubi no. ꝙ non poniť descriptio cōp̄hensiue virtutis: qꝛ notū est p se virtutē cōprehēsiuā esse illā que est apta cōp̄hendere vel cognoscere vel per quā aial est aptum cognoscere vel reseruare intentiones vel imaginationes.

D ℭ Nota scdo ꝙ dicitur sicut genus: ⁊ non diciť absolute genus: ppter cām similē ei que in parte precedēti dicitur.

Quid p cōp̄hēsiuaʒ ūtutē manifestaʒ et occultā. ℭ No. 3⁰ p ūtutē manifeste cōp̄hēsiuā itelligi debe ūtutē cognoscitiuā nō p̄cedēte cognitiōe alterius ūtutis: sicut sunt sensus vocati exteriores. Per virtutē aūt occulte cōp̄hēsiuā intelligim⁹ virtutē cōp̄hēsiuā: que tn̄ nō comp̄hēdit nisi p̄cedat alterius ūtutis cognitio sicut sūt sensus cōis phātasia ⁊ cogitatiua ⁊ similes. Certū est. n. istas ūtutes nō cognoscere nō p̄cedēte cognitione sensus exterioꝝ.

ℭ Sꝫ ꝯ. cognitio sensus cōis est cā sensatiōis exterioris. g̃ nō p̄us est sensatio in exteriori sensu q̄ꝫ in cōi. Assumptū p̄batur: qꝛ homie inaduertēte ⁊ oclo bn̄ disposito delata sub oclis nō videm⁹: ⁊ tꝫ hui⁹ cām nō possum⁹ assignare: nisi qꝛ ad ħ vt exteriores sensus p̄cipiāt obta reqriť aduertentia sensus cōis: ⁊ tꝫ talis aduertēria nō vr̄ aliō a cognitiōe. g̃ reqriť cognitio sensus cōis: ⁊ assumptū ē clarū ad expiētiā.

ℭ Hic dr̄ a qbusdā ⁊ bn̄: negādo ꝙ cuiuslꝫ exterioris sensatōis cā est sensus cōis: ⁊ negať ꝙ hō cū multū itēt⁹ fuerit in aliq̄ cognitōe oclꝰ sit ꝯueniens dispositꝰ ad videndū: qꝛ tūc nō ē sufficiēs spūuꝫ p̄ntia sufficiētū ad visionē. ℭ Alij dn̄t ꝙ videm⁹ delata oclis in casuꝫ nō p̄cipim⁹ nos vidē.

ℭ Utrū descriptio ūtutꝫ cōp̄hēsiue occlte sit bōa. Q. 17.

Secūdo cōtra descriptiōem ūtutis occulte cōp̄hēsiue

arg̃. melēci sꝫ timidi ⁊ somniāt ⁊ cogitāt res nigras q̄ sūt cā timoꝝ pp nigredinē melēe cōtineť in cerebro: sed ħ nō est nisi qꝛ talis nigredo p̄cipiť a sensu iteriori: ⁊ nō est dubiū ꝙ nō p̄cipiť ab exteriori sensu. g̃ stat sensum iteriorē cognoscē nō p̄cedēte cognitione exterioris.

ℭ Diciť ħ ꝙ melēci cogitāt nigra ⁊ tenebrosa: ⁊ sanguiei rubea pp p̄p̄etatē occultā currētē iņ melēaꝫ ⁊ phātasmata res nigras significātia. Nā aspect⁹ reꝝ rubeaꝝ ⁊ cogitatio de eis cōmouet sanguinē: vt. 5. tertij. g̃ intētio rubearū est motiua sanguis nō nisi aliq̄ tali ūtute. Ita eꝯ: putādꝯ est sanguinē motiuū in itētiōis rei nigreꝫ tꝫ tūc nō seqť aut nigredinē melēe in cerebro exn̄tē sentiri aut ūtutē iteriorē cognoscere rubedinem aut nigredinē que nō sunt sensata.

ℭ Utrū sensus exteriores iteriores mouē possint. Q. 17.

Sed tunc dubitatur

vtrū quēadmodum interiores ūtutes imutanť a sensib⁹ exteriorib⁹. ita eꝯ possint exteriores sensus moueri a ūtutib⁹ iteriorib⁹. Et arguiť ꝙ sic. p̄ ex mente Auer. in cōmē. libꝛi de somno ⁊ vigilia. Et ꝯfirmatur: quia virtus posterior: puta memorialis pōt mouere anteriorem: puta cogitatiuam vel estimatiuam vt infra sed nō maior: ratio est de istis: q̄ꝫ de sensu cōmuni respcū sensuuꝫ exterioꝝ: ergo sensus cōis pōt imutare sensus exteriores.

ℭ Confirmať p ħ: qꝛ in somno appet nobis ꝙ videam⁹ ⁊ ꝙ gustam⁹ ⁊ tꝫ ħ nō pōt fieri nisi fcā aliq̄ sensuū exterioꝝ imutatiōe: g̃ tūc imutanť sensus exteriores: ⁊ tꝫ nō nisi ab interiorib⁹ cū tūc nō sint obta p̄ntia q̄ p̄nt illo mō imutare organa g̃ ⁊c. B

ℭ Cōfirmať vltiᵉ: qꝛ aliq ⁊ nālr timidi p̄cipue expgefacti a somnio terribili adhuc iudicāt se vidē aliqd obm tenebrosum: ⁊ ita vt oculos supualēt ad p̄hibēdū obti terribilis visionē. Et idē appet in freneticis q iudicāt audire tibicinas ⁊ hostes vidē armatos. ⁊ sic de alijs q̄ oia sine imutatione exterioris sensus fieri nō p̄nt. Nā alr iqť ꝙ qcūqꝫ faceret phātasiā alicui⁹ rei sensibilis putaret se illā rē sentire qd expriť falsum: sed cū in talib⁹ casibus nō imutenť sensus nisi a virtutibus iterioribus. sequitur virtutes interiores posse imutare exteriores ad sentiendum.

ℭ In oppositū tamē arguiť: qꝛ tunc esset possibile sentire post corruptionem sensibilis ⁊ eius diuturnam absentiā.

ℭ Seqret ēt ꝙ me posē est vidē hoiēꝫ volātē in mōte aureo: ⁊ tꝫ iposē sit eē hoiēꝫ sic volātē. vidē. n. ē visu p̄cipe. nūc aūt possuꝫ visu talē p̄cipe cū imaginatiua ꝯceptuā ⁊ ta significātē possit hre ⁊ p illū sensū exteriorē imutare. ℭ Seqť 3⁰: ꝙ stat te vidē aliqd qd nūq̄ꝫ fuit nec vnq̄ꝫ erit vt si fiat i cogitatiua ꝯcept⁹ alicui⁹ visibilis qd nūq̄ꝫ fuit qd pꝫ posē.

ℭ In isto dubio sepe tenui ꝙ posē ē ūtutes iteriores imutare sensus exteriores pp rōnes an̄ oppositū fcās: ⁊ ꝯclusiōnes q̄ ex pōne iferunť. ℭ Qꝫ si argr̄ ex Aui. 6. nālū. pte. 4. ꝙ illi q sūt p̄uati oculis aliqñ i sōno iudicāt se vidē: g talē iudiciū fit sin̄ opōne sensus exterioꝝ. ℭ Dr̄ vl ꝙ visio fit in cruciatōe neruoꝝ q̄ nō fuit remota ab illis somniātib⁹.

ℭ Uel scdo ꝙ per p̄uatos oculis intelligit q̄lrcūqꝫ cecos: vt hn̄tes aquā in qb⁹ cristallin⁹ humor est san⁹ p ꝯtinuaꝫ.

ℭ Uel 3⁰ ꝙ nō negať ex toto pp defectū in cogitatiua posse fieri iudiciū d imutatōe sensus exterioꝝ nō imutato sensu exteriori. Ex q̄ tūc nō se⁹ pōnē esse falsaꝫ. ℭ Si qs autē vellet dicē nō oēꝫ cognitionē sensus exterioꝝ dici sensatio nē: ⁊ tꝫ solū illā q̄ fit p imutationē ab obo sensibili eē hꝯ: tūc ꝯnes saltē vltie nō ꝯcederenť. Si qs aūt velint defendere sensus exteriores nō imutari nisi ab obtis exteriorib⁹: tūc diceret oēs illas opōnes in qb⁹ appet nobis vidē in somnijs eē falsas: ⁊ eē iudicia cogitatiue corrupta vel imaginatiōis. Unde Gal. 3. de accidenti ⁊ morbo dicit apprehensiuam corruptam fuisse in illo medico qui iudicabat tibicinas esse in camera. ⁊ diceť Auer. illius fuisse opiniōis: sed ħ magis ad librum de sensu ⁊ sensato pertinent.

ℭ Et virtus qdem manifeste comprehēsiua est

sensibilis que est genus ꝺm quosdā qnqꝫ virtutū. ⁊ octo ꝺm alios. Qꝫ si dixerim⁹ ꝙ sint. v. erūt virtus videndi: ⁊ virtus audiendi: ⁊ virtus gustādi: ⁊ virt⁹ tāgēdi: ⁊ virt⁹ odorādi. Et si dixerimus ꝙ sint. viij. erit huius cā ꝙ plurib⁹ certificatoꝝ videť ꝙ tact⁹ sit plures virtutes. s. q̄tuor: ⁊ ponūt p̄p̄e vnūqdqꝫ q̄tuor generū tact⁹ virtutem per se: ⁊ tꝫ in mēbro sensibili: sint cōmunia sicut gustus ⁊ tactus in lingua: visus ⁊ tactus in oculo. hoc autem certificare est philosophi.

ℭ Hic declarat vnū mēbrū diuisiōis p̄ᵐ. Deide scdꝫ ibi. (Et

virtus qdē occulte.) ¶ Dicit p° q virtus manifeste cōphēsiua est virtus sensibilis. Dicit 2° q est sic gen⁹ .5. virtutū fm qsdam aut octo fm alios. Dicit 3° q illi q dicūt illas .s. virtutes eē .5. dicūt istas eē visum: auditū: odoratū: gustū & tactū. Illi aūt q dicūt istas virtutes esse .8. dixerūt hoc: qz pluribus phōꝝ visum est q tactus nō est vn⁹ sensus: sed plures .s. quatuor & ponūt vnūquodqꝫ generū tactus virtutem per se: lz sint virtutes cōiuncte in mēbro sensibili .i. lz idē sit organū omniū generū tact⁹ sic ꝯiungunt gustus & tactus in lingua: & visus & tact⁹ in oc'lo: sed certificare hoc est phīnō medici.

E ¶ No. p° q de alijs sensib⁹ a tactu nō fuit diuersitas inter phōs: vtrū eēt vn⁹ sensus vel multi: sed de tactu fuerūt varij modi. nā illi q dixerūt virtutes sensitiuas nō dici distictas nisi sequant distincta tēpamēta dixerunt tactū esse vnum cū vnū sit tēpamētū quo mēbrū sentit calīm & fridū humidū & siccū: & alia tāgibilia. sumit .6. nāliū parte scōa .2. ca. vbi dicit. Nō aūt opz vt necīa vnaqueqꝫ harū istarū virtutū hēat instrm sibi ppriū. Sed possē est vnū instrm eē cōe illis loqndo de virtutib⁹ tactiuis: lz hec auctoritas aliter posset itelligi. ¶ Alij vo q distixerūt virtutes sensitiuas p distictiōez generū p se sensibiliū. dixerūt tactū esse plures sensus & plēs virtutes sensitiuas fm pluralitatē ꝯtrarioꝝ p se ꝓpe sensibiliū tactu. ¶ Et lz de nūo taliū virtutū varie sint pōnes: vr rōnabilr dōm q sensus tact⁹ sunt quatuor. vn⁹ pceptiuus calidi & fridi. ali⁹ humidi & sicci. ali⁹ grauis & leuis. alius solōnis & restauratiōis. Durū aūt & molle asperū & lene lubricū & aridū sentiunt p accñs ad sensatione humidi & sicci: & solōnis ꝯtinuitatꝫ vel restaurationis. Nec ob. qd dr .6. nāliū pte scōa. cap. de tactu. Ea aūt q tangunt diuulgatū est q sunt calor & friditas humiditas & siccitas: asperitas & lenitas. Nā paulopost ponit solōnē ꝯtinuitatꝫ p se tāgibilē. ¶ No. tñ q apd hāc pōnē vnūqdqꝫ sensibiliū p se & ꝓpe sensu tact⁹ sentit p spēm quā agit in sensum: sed reqrit vari⁹ modus applicatiōis ad actiōem vni⁹ qz alteri⁹. Nā calīm & fridū p iuxta pōnē vi ꝓpa agit in organū: sed graue nō qlrcūqꝫ applicatū agit spēm grauitatꝫ. hec tñ magis tractari hñt .2. de aia. Nec ob. si solō ꝯtinuitatꝫ sit motus. & p ꝯñs sensibile cōe. Q. ō nō sit sensibile ꝓpriū. nā est ꝓpriū sensibile pro qzto est solō mēbri h3 tactū nō absolute pro quāto est mot⁹ localis. ¶ Et si qrat q res est faciēs sensationē solōnis ꝯtinuitatꝫ si ponant⁹ eā nō eē aliud a pribus solutꝫ. ¶ Dicit q vna ps q dz esse nālr alteri ꝯtinua cū separat agit in aliā sensationē hui⁹ solute cōtinuitatꝫ in illa que sensitiua est: & aliqñ reciproce qñ soluunt abinuicē ptes: quaꝝ vtraqꝫ est sensitiua tactu. ¶ Si qs tñ vult dicē q solō ꝯtinuitatꝫ nō pcipit tactu nisi fm q cōe sensibile: dicet q durū & molle asperū & lene nō sunt nisi per solōnem vel restaurationē sensibilia tactu. & nō poneret nisi tres tactus: lz alia sit sensatio tactiua q pcipit solō ꝯtinuitatꝫ qz illa q pcipit mala cōplō. Nā hec positio ponit sensibile cōe percipi per sensationē in sensu exteriori distictā a sensatiōe sensibilis ꝓprij: quō aūt durū & molle dicant ꝓpria sensibilia tactu alibi est vidēdū. Nā equocat de sensibili ꝓpo.

¶ Et virtus quidem comprehensiua occulte et non sentiens est sicut genus quinqꝫ virtutum.

¶ Declarat aliud mēbrum. pmo ponēdo nūm. scōo declarando vnūqdqꝫ sub hoc membro diuisionis contētaz. ibi (Una). ¶ Dicit pmo: q virtus cōphensiua occulte .i. que nō pōt comphēdere nō cōprehēdēte pus ea virtute & nō sentiens .i. que nō dr sentire est sicut genus .5. virtutum.

F ¶ Ubi no. q cognoscere p virtutes iteriores nō est sentire nō obstāte q ille virtutes vel aliq illaruz dicant sensus.

G ¶ No. 2° q silem haꝝ virtutū distictionē ponit Auic. .6. nāliū. pte p°. cap. vlti. & pte qrta. cap. 7. Sz alr Albert⁹ magnus .2. de aia. trac. 3. cap. 7. Nā ibi ponit pmū sensum cōmunē scōaz formalē vel imaginationē & in harū ope ꝯcordat cū Aui. 3m cognitiuā q elicit itētiōes isensatas. 4m memoriā q has retinet. qntā phātasiā q cōpat adiuicē cōponēdo & diuidēdo tā intētiones insensatas qz sensatas.

H ¶ No. 3° q ois virtus cogscitiua qdāmō abstractiōe vtit: & gradus abstractionū ponunt quatuor ab Aui. .6. nālium. ¶ Primus est comprehensio forme abstrahēdo a mā: sed nō a psentia māe vel appēditijs: & istū gradū faciunt exteriores sensus & cōis. ¶ Secūdus est abstrahendo a mā & psitia. & h gradus corrñdet imaginatiue vel cogitatiue. ¶ Tertius abstrahit intentiones non sensatas: sed tamē coniunctas materie appēditijs & correspōdet estimatiue. ¶ 4° abstrahit a mā & appēditijs & corrñdet intellectiue. Nūs ḡduū abstractionum.

¶ Una est virt⁹ q vocat sensus cōis & phātasia & apud medicos qdē sūt vna virt⁹: sz apud certificātes q sūt ex phis: due sūt virtutes. Sēsus .n. cōis est illa q oia sensu pcepta recipit: & pp eorū formas patit q in ipsa copulant. Phātasia vo est illa q eas custodit postqz ꝯiūgunt: & retinet eas post sensus abñtiā. Et q haꝝ duarū est recipiēs alia est a custodiēte. Hoc aūt certificare est phi. Sed qlitercūqꝫ fuerit eius sedes & opōnis eius principiuz est anterior cerebri vētriculus.

I ¶ No. q Gale. posuit virtutes interiores corporeas tres sub pma illarū comprehendunt due: & sub scōa due apud Aui. ita q in summa sunt .5. Nā comprehēsiua quā ponit Galenus includit phātasiā & sensum cōem: & discretiua includit cogitatiuā & estimatiuā. Aui. ergo cum exequit nō obstāte q dixerit virtutes esse .5. pmo determinat de sensu cōi & phātasia tanqz sub vna contentis: & ponit inter eos diām. secundo de cogitatiua vel imaginatiua & estimatiua ostendendo diam earum. tertio de memoratiua. Et secūda pars icipit ibi. (Et scōa.) tertia ibi. (tertia vo illaꝝ.) ¶ De pma parte dicit pmo: q vna est virtus que vocatur sensus cōis & phantasia. Dicit secundo: q apud medicos est vna virtus. Dicit tertio: q apud phōs certificantes sūt due virtutes distincte. Dicit qrto: q causa: quare sunt due virtutes est: qz sensus cōmunis est virtus que recipit oia percepta sensu exteriori .i. cognoscit pmo inter virtutes interiores omnia exteriora sensu percepta & patitur passionē propriam ꝓpter formas sensibiliuz que copulant in ipso: sed phantasia est virtus que reseruat istas omnes formas: vel imaginem per absentiā sensus: & illa de istis duabus que reseruat est alia ab ea que est recipiens .i. cognoscēs. & huius distinctiōis certificatio ptinet ad phm nō ad medicū. Dicit qnto q qlrcūqꝫ sit siue sit vna virt⁹ siue sint due: tamen sedes eius est primus ventriculus cerebri.

¶ No. p° q istud nomē phātasia est equocū apud doctores. nā qnqꝫ sumit pro sensu cōi: vt Auic. .6. nalium. parte pma. cap. vlti. dū dixit. Virtū aūt apprehēdentiū occultarū vel sensibiliū vitalium. pma est phātasia que est sensus cōis. Et in scōo de somno. dr q somniū est passio pmi sensitiui. Et diffinit tñ q est phātasma fcm in sōno. ꝯ Qnqꝫ sumit p virtute reseruatiua formaꝝ vel imaginuz quō sumit h ab Aui. ꝯ 3° sumit p virtute iteriori apphēsiua disticta ab itellectu & exterior a sensu. vt Ari. nō restrigēdo vt sumere .2. de aia. Nomē aūt sensus cōis dr appropriate de virtute que est pma oiuz virtutū interioꝝ: virtutū apphēdētiū cui⁹ opō est cognoscē p se oia sensibilia exteriorū sensuū et inter illa ferre iudiciū fm quosdā affirmādo ea de seinuicem vel negādo vt q demōstrato lacte est h dulce. Et tertio de puatiuis oppositis sensib⁹ ꝓprijs vt tenebra & silentium iudicare. & .4. sensationes exteriorum sensuū pcipe. Phātasia dup.

K ¶ No. 2° q apud oēs: sensus cōis est cogscitiu⁹ oium sensibiliū ꝓpoꝝ cuiuscūqꝫ sensus exterioris. vñ Aui. loco alle-

gato. dixit. Qui est vis in prima concauitate cerebri reci-piens per seipsam omnes formas que imprimuntur. 5. sensibus et redduntur ei.

A ¶ No. 3° q utrū cōponat vel diuidat non oēs equalr̄ senti-unt. Moderni. n. plurimi tenēt q sic. nā alr̄ brutū nō perci-peret saporē ex odore nisi iudicaret q talr̄ odorabile ē dul-ce. Aui. āt. 4. pte. 6. nālīū. cap. 1. vī sentire oppositū vbi ad lr̄a dixit. Nā sensus cōis est v̄tus cui reddunt oia sensata. Si. n. nō eēt h̄ v̄tus q̄ apph̄ēderet colorata et tacta nos nō possem⁹ discernere iter illa nec dicere q h̄ nō est illud. dica-mus aūt q hec distictio et si nō fiat nisi ab intell'u: tn̄ opꝫ p culdubio q intell's ineniat ea sil' quousqꝫ discernat ea iter se. Videt' ḡ velle Aui. q lꝫ ex ɔiunctiōe formaꝝ sensibiliuꝫ in sensu cōi bruta: qn̄qꝫ ex odore veniūt in cognitionē sapo-ris: vn̄ seqtur ꝓsecutio vel fuga: illud tn̄ nō fit affirmando vel negādo: qꝛ hoc est ꝓpriū intellect⁹: sꝫ alio mō sicut eli-cit' intētio inimicitie vel amicitie in brutis. et tu considera.

B ¶ No. 4. de apph̄ensione ꝓuatiuoꝝ q̄ opponunt' sensibili-bus ꝓprijs: qdā moderni volūt q ptineat ad sensuꝫ cōem: sꝫ tn̄ est ita vt sumit' ab Aui. 1. pte sexti nālium. cap. 2. ad fi-nē. nā ita dixit. Dicem⁹ nūc q ois sensus apph̄ēdit suū sen-satū et apph̄ēdit ēt ꝓuatiuū sensati: sꝫ sensatū apph̄ēdit per se. ꝓuationē v̄o sui sensati sicut tenebras oculus silentiū au-ditus: qꝛ illa sunt in potētia nō in effectu: sꝫ apph̄ēdere qd vnūqdqꝫ eoꝝ est nō pertinet ad sensibilitatē. apprehēdere enī nō est color q videat': nec sonus q audiat': vn̄ nō appre-hendit' nisi actione intellectuali aut estimabili.

C ¶ No. 5° q qdā moderni volūt sensus exteriores nō perci-pere ꝓprias sensationes: qꝛ ille sunt isensibiles. Visio. n. nō est color: et auditio nō est son⁹: sꝫ dicūt h̄ esse ꝓpriū cōi sen-sui p̄sensationes alioꝝ sensuū pcipere vt canis audiens se vocari nō flecteret oculos ad locum vocātis nisi cognosce-ret se visiuū et visionē suā. hāc ḡ dicūt cognosci sensus inte-rior: sꝫ nō exterior: hec tn̄ positio est ɔ̄tra Aris. si bn̄ notet'. 2. de aīa. ca. de sensu cōi. l. tex. cōmē. 138. Et ɔ̄ Cōmētatorē cōmē. eodē. Et ɔ̄ Aui. 6. nālīū. pte. 2. ca. 2. statiꝫ allato. vult enī formā sensibilis ipressaꝫ in organū eē sensatū veꝝ et im-mediatū et sensuꝫ quodāmō sentire ea: vn̄ sic dicit. Sensatū enī certissimū et ꝓpinquū hoc est p qd̄ informat' sensus est forma sensati: ḡ sentiēs est aliquo mō sentiēs seipm̄ nō cor-pus sensatū. ipm̄. n. est qd̄ informat' forma q̄ est ꝓpinquuꝫ sensatū: sꝫ extrinsecū est formatū forma q̄ est sensatuꝫ: ꝓcul ergo visus sentit seipm̄ nō curuū cū voluerimus dicere ꝓ-pinquus sensatū: et in quo iam nō est mediū. Nec ob. dictis Aui. Ari. in de somno cū dixit. Nō. n. visu qdeꝫ videt: qm̄ videt et iudicat. Itaqꝫ et pōt discernere: qm̄ alia quedā dul-cia sunt ab albis: nec gustu: nec visu: nec ambobus: sꝫ qua-dā cōmuni particula sensitiuoꝝ omni et soluit' vt scis.

¶ Restat ḡ s̄m Aui. mētē q de istis q̄ttuor opōnib⁹ q̄ po-nant' ꝓprie sensui cōi: q̄rū p̄ est oia sensibilia exterioꝝ sen-suū cognoscere. 2ª illa ɔponere et diuidere. 3ª ꝓuatiue oppo-sita sensib⁹ apph̄ēdere. q̄rta sensatiōes exterioꝝ sensuū pci-pere. p̄ est opō sensus cōis scda āt. et 3ª nullo mō est opō sen-sus cōis: sꝫ q̄rta est opō sensuuꝫ exterioꝝ ēt. Et iō Aui. non plus voluit in lr̄a eē de opatione sensus cōis q̄ꝫ recipe oia exteriora sensu pcepta. Qui ḡ supponunt istas q̄ttuor fieri opationes a cōi sensu: et ex h̄ arguūt non oportere esse aliā virtutē intrinsecā organice distinctā cognoscitiuaꝫ a sensu cōi fundant' super falso: non mirū ergo si exorbitant.

D ¶ No. sexto q illa v̄tus que vocat' h̄ phantasia vocat'. 6. nālium formalis. Et aliqn̄ vocat' imaginatio et aliqn̄ ima-ginatiua: ita qd̄ ista nomina sunt valde equoca et s̄m mul-tas significationes sinonima.

E ¶ No. 7. q de ista v̄tute q̄ h̄ vocat' phātasia: et est v̄t⁹ apō Aui. reseruatiua imaginū siue itētionib⁹ in p̄ vētriculo ce-rebri p̄hi varie sunt loquuti. Quidā. n. dicūt hāc nō eē vir-tutē reseruatiuā sine actuali cognitione. Sꝫ qꝛ actualis co-gnitio ꝑmanet in sensu cōi notabili tpe et post sensibiliū ab-sentiā: et aliud est retinere et aliud cognoscere dicūt in eadē p̄cipue pte in qua est sensus cōis esse hāc reseruatiuā: q̄ tn̄ remota cognitione actuali nihil reseruat. Et pꝫ q sine du-bio sensus cōis reseruat imagines dū actu cognoscit: sꝫ il-la nō ē ista v̄tus quā Aui. vocat phātasiā vel imaginatiuā: qꝛ vult q reminiscētia ē inqsitio itētionū p imaginē: vel ecō-tra qd̄ fit post actualē cognitionē rei cui⁹ reminiscimur. vi' ergo Aui. velle q hec v̄tus reŝuat post absentiā cognitio-nis. Alij dicūt nullā eē v̄tutē reŝuatiuā sine actuali cogni-tione nisi memoriā: q̄ ē in postremo cerebri vētriculo. qꝛ re-liq̄ seruātes eēnt frustra cū memoria possit qcqd possunt alie aut aliq̄ alia v̄tus reseruatiua pōt. ¶ Sed ista positio est expresse contra Aui. et eius improbatio statiꝫ videbit'. ¶ Alij dicūt ɔformiter ad Aui. q in p̄ vētriculo cerebri ē v̄tus reseruatiua imaginū post actualē cognitionē: q̄ v̄tus deseruit imaginatiue: et sensui cōi imediate: et h̄ ꝓbat' expe-riētia. Nā in somnio qd̄ est ꝓprie somnū sensus cōis cogno-scit ex spē reseruata: et nō in postremo vētriculo cerebri cū nō cognoscat: plerūqꝫ cū dr̄ia tpis cū q̄ reseruat memoria. ¶ P̄. qn̄qꝫ in somnio pcipimus res per modū p̄teritaꝝ et tūc operat' memoria: qn̄qꝫ v̄o tn̄ per modū p̄sentiū. et tūc fit immutatio a phantasia: vel aliter assignet' rō diuersita-tis in istis modis perceptionū q̄ non videt' bene posse assi-gnari. ¶ Preterea humiditas anterioris partis cerebri est causa obliuionis somniorum: et non nisi qꝛ in illa anteriori parte est phantasia reseruās q̄ nimia humiditate ledit'.

¶ Utrū organū sensus cōis sit cerebrū. Qō. xviij.

Hic solent duo alia dubia moueri. ¶ Primū vtrū organū sensus cōmunis sit cerebruꝫ: et videt' qd̄ sic. p̄mo. qꝛ a cerebro v̄tus sentiēdi datur oībus mēbris sensitiuis. Nā via a cerebro ad mēbrū sensitiuum clausa tollit' sensus mēbri. scđo per h̄ q leso cerebro nota-biliter ledit' opatio sensus cōis et non leso alio mēbro. ter-tio per h̄ q memoria et cogitatiua sunt in cerebro. ḡ decen-tius est ibi esse cōem sensuꝫ q alijs virtutibus seruit. quar-to per hoc q nō videt' si cor esset organū sensus cōis quin posset per aliqd̄ nocumētū cordis ꝓpriū non cōicatū cere-bro ledi opatio sensus cōis: cui⁹ oppositū notat experien-tia: imo v̄sus quācūqꝫ q̄litatē ɔtingit valde intēse ladi cor nō lesa opatione sensus cōis: nisi cōicet' cerebro. ḡ p̄ncipa-lius est in cerebro q̄ꝫ in corde. ¶ Hic videt' Aui. in h̄ loco s̄nia Gal. scđo regni oppositū vult Ari. in de somno et vigi-lia vbi ad lr̄am dicit. Oia autē habētia sanguinem cor ha-bent principium motus et sensus principalis.

¶ In hoc dubio credo ꝓpriū organū sensus cōis esse p̄mū cerebri vētriculū ꝓpter rōnes ad oppositū factas p̄cipue: qꝛ nocito p̄mo vētriculo ledunt' opationes sensus cōis ēt si nullū aliud mēbꝝ inde ledat': sꝫ nullo alio mēbro leso le-dunt' nisi p̄mo vētriculo cōicetur nocumentum. ¶ Nec vi-deo qn eque bn̄ defendi possit q visio et auditus et gustus sunt in corde sicut defenditur sensum cōem esse ibi. ¶ Ad Aristo. pro nūc dr̄ concedēdo qd̄ cor est primū p̄ncipium sensus gn̄ando spūm vitalē et ipsum cerebro cōicando vir-tute cuius cerebrū operatur: ex hoc tamē non sequitur ip-sum esse organū in quo talis operatio perficitur.

¶ Utrū sit dare vnū sensum cōmunē. Questio. xix.

Secūda dubitatio vtrū sit dare tn̄ vnū sensuꝫ cōeꝫ. Nā videt' q gustabiliū et tāgibiliū sensatio terminat' ad cor tanq̄ꝫ ad mēbrū in quo fit prima eorū oc-culta cognitio: et visibiliū et odorabiliū ad cerebruꝫ: vt dr̄ in de sensato: sꝫ de hoc magis in questionib⁹ dicetur.

¶ No. vlti. s̄m cōem viā: qd̄ lꝫ phātasia et sensus cōis sint in p̄mo cerebri vētriculo: tn̄ s̄m varias ptes. Nam si in ea-dē p̄cise parte essent: tunc semp sensus cōis actu cognosce-ret per hmōi spēs reseruatas cū sint continue p̄ntes: de h̄ magis videbit' cū de memoria tractabitur &c.

f ¶ Et scda qdē est virt⁹ quā medici vocāt cogitatiuā. Sed certificatores vocāt qñqꝫ imaginatiuā: qñqꝫ cogitatiuā. Si.n. iperauerit ei ꝟtus estimatiua aīalis quā postea noīauimus ⁊ ipsam ⁊ ad suā puenit opatione: vocāt eā imaginatiuā: Et si ꝟtus rōnalis ei iperauerit ⁊ reduxerit eaꝫ ad illud qd̄ pdest vocatur virtus cogitatiua.

¶ Determiat de cogitatiua ⁊ estiatiua docēdo eoꝝ dr̄ias. ⁊ diuidit in duas. p̄ de cogitatiua. 2° de estiatiua. ibi 2ª (Et ipsa qdē.) Itē p̄ notificat ea p nomē ⁊ noīuꝫ diuersitates. 2° per opōnes ⁊ locū ⁊ dr̄iaꝫ ei⁹ a sensu cōi ⁊ phantasia. ibi scda. (Quocūqꝫ tñ mō.) ¶ Dicit p̄ ꝙ vt⁹ 2ª apd̄ ꝯputationē Gale. sꝫ 3ª sm eū est illa quā medici vocāt cogitatiuā. Sed tñ certificatores. i. phi qñqꝫ vocāt eā cogitatiuā: qñqꝫ imaginatiuā. Nā qñ ipsa subseruit itellectui dr̄ cogitatiua. qñ vo estimatiue dr̄ imagiatiua. Pōt ḡ itelligi vl' ꝙ hec vt⁹ in hoīe vocat̄ cogitatiua ⁊ sibi corrñdēs in brutis: q2 nō deseruit itellectui: sꝫ estiatiue vocat̄ imagiatiua: vl' ꝙ hec vt⁹ i hoīe pt vtroqꝫ istoꝝ noīuꝫ noīare: sꝫ diuersis ꝯnotatiōib⁹. Nā put subseruit estiatiue i hoīe est imagiatiua: ⁊ put subseruit itellectui cogitatiua. Et h̄ scdo mō itelligēdo ꝯcedēdū eēt cogitatiuā eē imaginatiuā: sed non sm p̄mū sensuꝫ.

¶ No. 2° ꝙ suitiū cogitatiue ad itell'm est repñtatio phātasmatū a qb⁹ itell's abstrahit. Naꝫ hec est vt⁹ imediate q̄ ad formas sensibiles itellectui seruiēs suitiū vo ei⁹ ad estimatiuā est: q2 imagines in ista recepte ⁊ formate reddunt̄ estimatiue: ex qb⁹ estiatiua isensatas itētiones elicit. Et sꝫ hoc dicim⁹ ꝙ estimatiua reducit imaginatiuā ad id qd̄ ei. s. estimatiue pdest ⁊ ꝯuersa hīndo itell's ⁊ estimatiue ad hanc virtutē vocat̄ iperium illoꝝ ꝟtutum respectu istius.

¶ Quocūqꝫ tñ mō fuerit inter hāc ꝟtutē ⁊ p̄mā existit dr̄ia ꝙ pria est recipiēs ⁊ custodiēs id qd̄ ad eā puenit de formis sensu pceptis. Et ista est illa q̄ se exercet in eis q̄ in imaginatiōe recōdita sūt exercitio ꝯponēdi ⁊ diuidēdi: ⁊ singulas efficit formas quēadmodū ad ea pueniunt a sensu: ⁊ alias formas ab eis diuersas sicut hoīeꝫ q in mōte volat smaragdino. Sꝫ phātasia nō ponit corā te nisi quātū recipit a sensu: ⁊ hui⁹ qdē ꝟtutis sedes est vētricul⁹ cerebri medi⁹. Et hec qdē virtus est instr̄m ꝟtutis q̄ proculdubio in aīali est occulta cōprehēsiua ⁊ est estimatiua.

¶ Notificat hāc p opōnes ⁊ locū ⁊c̄. Dicēs qd̄ q̄litercunqꝫ vocat̄ ālter istā tñ ⁊ illā quā vocam⁹ phātasiā est dr̄ia: q2 illa tñ recipit ⁊ seruat formas sensu pceptas. ⁊ ista. s. cogitatiua se exercet i illis formis cōponēdo ⁊ diuidēdo. ¶ Scda dr̄ia ē: q2. s. cogitatiua pficit iter se cōponēdo formas sibi a phātasia repñtatas ꝯponēdo sꝫ ꝙ apd̄ sensuꝫ fuerūt: ⁊ aliqñ alr̄ nō sm ꝙ apd̄ sensuꝫ fuerūt inuēte vt hoīeꝫ q in mōte volat smaragdio. Nā tale nō fuit apd̄ sensuꝫ: sꝫ phātasia nō recipit nec repñtat nisi sꝫ ꝙ a sensu. Dicit 2° ꝙ huius ꝟtutis sedes ē medi⁹ vētriculus cerebri. Dicit 3° ꝙ hec virtus ministrat vt instr̄ꝫ alteri ꝟtuti q̄ est occulte cōprehēsiua: ⁊ ista alia ꝟtus est estimatiua de qua statim dicetur.

g ¶ Circa p̄mū dictū ꝯsidera ꝙ compō ⁊ diuisio ꝟtutis cogitatiue nō opꝫ ꝙ fit per affirmationē ⁊ negationē: sꝫ p cōiunctionē formaꝝ adinicē simil' repñtantiū: vt gr̄a exempli subm cōplexuꝫ alicui⁹ ꝯpōnis hꝫ talē ꝯpositionē in se sine affirmatione ⁊ negatione vt hō albus hō volās ⁊c. vtrum aūt hec ꝟtus affirmet vel neget dicetur alibi.

h ¶ No. scdo ꝙ hec ꝟtus non tñ cōponit formas: sed etiaꝫ eas recipit simpl'r: sꝫ q2 in componēdo differt a prioribus. id̄ compositionē expressit Auic. ⁊ receptionē simpl'r dedit intelligi cum dixit singulas perficit.

¶ Utrꝫ phātasia qcqd recipit a sensu recipiat. Qō. xx. A

Dubitat̄ hic q2 dr̄ ꝙ phantasia nō ponit corā te nisi q̄ntū recipit a sensu. Oppositū h̄r. 6. nāliuꝫ pte. 4. cap. 2. cū dicit. Aliqñ ꝟtus formalis reponit ea que non sunt apprehēsa sensu. ꝟtus. n. cogitatiua ꝯuertitur ad formas q̄ sunt in hac ꝟtute formali: qm̄ sunt obiectū ipsi⁹: ⁊ cū eis composuerit aut diuiserit formā possibile est vt reponat in ista. s. ꝟtute formali que est phantasia.

¶ Hic no. ꝙ ꝟtutes iteriores q̄dā apphēdunt p̄ncipalr̄ q̄dā secūdario. s. adiutorio alteri⁹ ꝟtutis nō rñdet̄ sibi: sꝫ iunctis. ¶ Et sumit̄ hec distictio ab Aui. 6. nāliū. pte p̄ª. ca. vlti. Nūc dōm qd̄ phātasia nō apphēdit p̄ncipalr̄ nisi qñ recipit a sensu ⁊ p se nō variādo modū forie recepte: sꝫ q2 contingit ꝙ recipiat a ꝟtute seq̄nte. s. cogitatiua q̄ nō eēntialr̄ seruit sibi. id̄ scdario apphēdit illd̄ qd̄ nō est apphēsuꝫ sensu. ¶ Aui. aūt h̄ dixit tñ p̄n⁹ opōnē ꝟtutis phātastice: ⁊ si dicat̄ pt imutari a ꝟtute seq̄nte: ḡ poterit mediate vl' imediate imutari ab estimatiua. ⁊ p ꝯñs poterit recipe intētiones. nullo mō sensu pceptas nec ex talib⁹ ꝯpositas. ¶ Dr̄ ꝯcedēdo ꝙ estimatiua pt imutari: sꝫ negaret̄ ꝙ intētiones tales vt amicitie ⁊ inimicitie pt recipe ab ea vel alias / nullo sensu pceptas nec ex talib⁹ cōpositas. Nā h̄ ꝟtus est cōprehēsiua formaꝝ repñtantiū res per modū sensibiliū siue ille veniāt ab intus siue a sensibilib⁹: sꝫ intētionū repñtantiū non sub rōne sensibiliū hoc ꝟtus a nulla ꝟtute est receptiua. ¶ Et hoc voluit Aui. pte. 4. sexti nāliū. ca. 2. alleg. dū dixit de formali vel phantasia. Illa. n. non est thesaurus huius forme sm qd̄ h̄ forma cōparat̄ ad aliqd̄ aut sm qd̄ est veniens ab intus vel de foris: sed est thesaurus eius. id̄ est q2 ipsa forma abstracta. hoc modo abstractionis.

¶ Attēdēdū p̄terea sm Aui. ca. statim alleg. qd̄ imaginatiua siue formalis pt recipe imaginē ab influxu celesti que imago nō fuit in sensu. imo est imago rei future sicut accidit in ꝓphetia imaginatiue ꝟtutis. ⁊ talis ēt nō est a sensu sibi reddita. Et tu vide modū clarū a dō. Alberto almano in lib. de somno ⁊ vigilia. ⁊ hec talis imago pt imutare sensuꝫ cōeꝫ. ita vt appeat res p̄ñs eē. ¶ Et ex hoc seq̄t qd̄ sensus cōis nō tñ recipit illd̄ qd̄ a sensib⁹ exteriorib⁹ sibi redditur. Sꝫ multotiēs a formali istā talē imaginē a celestibus ipressaꝫ. ¶ Et id̄ notāter dixit Aui. in p̄ª pte cap. vlt. de sensu cōi. ꝙ recipit p se ea q̄ reddunt̄ a. 5. sensib⁹: sꝫ non repugnat per accñs recipere a formali ⁊ imaginatiua.

¶ Utrum deficiente sensu de sensibilibus illius sensus scientia habeatur. Questio. xxj.

Sed tunc vr̄ qd̄ deficiēte sensu stat hīe sciam de colorib⁹ cū imagines coloꝝ possint phātasia recipe per supercelestiū influxū sine sensuuꝫ adiutorio. ¶ Hic pt dupl'r dici. p̄ ꝯcedēdo ꝯñs: sꝫ mēs Ari. fuit ꝙ nāli ordie p ꝟtutes sibi inicē p se subordinatas nō acq̄rit̄ nobis scia de senbili ꝓprio sensus nisi mediāte sensu illo. Nō negaret tñ qn p accñs acq̄ri posset a ꝟtute altiori nō subordinata nr̄is ꝟtutib⁹. ¶ Uel scdo dr̄ negādo ꝯñs. s. qd̄ stat deficiente sensu ⁊c̄. hīe sciam de sensibili ꝓprio. ¶ Dicitur vlterius qd̄ imaginatiua nō pōt recipere formā repñtantē rē sub rōne sensibilis ꝓprij nisi p̄mo aliq̄ꝫ talem a sensu receperit. Uerꝫ qd̄ quēadmodū pōt imaginatiua itentiones sensibiliū ꝓprioꝝ ꝯiūgere cū intētionib⁹ figure ⁊ magnitudinis cū qb⁹ non fuerūt extra pcepte: ita vi supcelestiū existēte intētione albi. gr̄a exēpli. in phantasia pōt vi supercelestiū fieri imutatio in phātasia talis vt intētio albi ꝯiūgat̄ cū intētione mot⁹ cuiusdā: ⁊ figure cū qb⁹ nec fuit ꝯiuncta vi imaginatiue: nec in sensibus exterioribus: ⁊ tu ꝯsidera.

¶ Circa. 2. dcm̄ ꝯsidera ꝙ experimēto pbatū ē ꝙ si medi⁹ vētricul⁹ cerebri recipet certa nocumēta ledit̄ opatio isti⁹

ṽtutis: ⁊ nõ ledit̃ ex lesiõe ĩ alijs vẽtriculis nisi p̃ accñs. Ex h̃ q̃ iferũt medici pbabilr̃ organũ hui⁹ ṽtutis eẽ mediũ cerebri vẽtriculũ. Et addũt q̃dã ꝙ p̃s añior medij vẽtriculi est illa q̃ ẽ hui⁹ ṽtutį organũ: posteriori ṽo ẽ organũ imãtis ṽtutį q̃ ẽ estimatiua. ℭ Circa 3ᵐ dcm̃ attẽde ꝙ ṽt⁹ estimatiua elicit ĩtẽtiões ꝯueniẽtes vl̃ icõueniẽtes adiutorio cogitatiue. Nã grã exẽpli: viso lupo qescẽte cogitatiua vl̃ imaginatiua cõponit ĩtẽtionẽ ei⁹ cũ ĩtẽtiõe mordẽtis: licʒ apud sensuʒ nõ sic videat̃: ⁊ ex imagine ita cõposita põt estimatiua elicere intẽtionẽ inimicitie vl̃ discõueniẽtis vbi nisi illa ꝯpõ p̃cessisset nõ potuisset estimatiua illã ĩtẽtionẽ elicere. hoc ergo mõ ministrat sibi. Hec exẽplariter dicta sunt.

ℭ Et ipsa q̃dẽ est virt⁹ qua aĩal iudicat ꝙ lup⁹ est inimicus ⁊ fili⁹ est dilect⁹: ⁊ qui annonã p̄ebere cõsueuit est amic⁹ a quo nõ est fugiẽdũ. Et hoc iudiciũ ſm modũ existit nõ rõnalẽ. amicitia. n. ⁊ inimicitia nõ sensu sũt p̃cepte: neqꝫ sensus eas cõprehendit: neqꝫ de eis iudicat nisi ṽtus alia: ⁊ lʒ nõ sit cõprehẽsio rõnalis: est tñ ꝓculdubio aliq̃ apprehẽsio nõ rõnalis. Homo ẽt plerũqꝫ vtit̃ hac virtute in multis suoꝝ iudicioꝝ ⁊ ꝓcedit in hoc: quẽadmodum animal non rõnale.

ℭ Nũc declat de estimatiua: ⁊ q̃tuor facit. p̃ notificat eã per suã opationẽ. 2⁹ ponit dĩiaʒ iter eã ⁊ alias ṽtutes noiatas. 3⁹ ostẽdit vnã variã ipsi⁹ denoiationẽ. q̃rto q̃uo medic⁹ se hʒ in ꝯsideratiõe d̃ ista ṽtute. 2⁹ ibi. (Et h̃ q̃dẽ) 3⁹ ibi. (Quidã ãt) q̃rta ibi (Et medico) In p̃te p̃ dicit p̃. ꝙ hec ṽt⁹ est illa p̃ quã aĩal iudicat ꝙ lup⁹ est inimic⁹: ⁊ ꝙ fili⁹ est dilect⁹ q̃ annonã p̄bere ꝯsueuit est amic⁹ a quo nõ est fugienduʒ. ℭ Dicit 2⁹ ꝙ h̃ iudiciũ aĩalis ꝙ ab illo q̃ p̄bet annonã nõ est fugiẽdũ ẽ ſʒ modũ rõnalẽ. ℭ Dicit 3⁹ ꝙ amicitia ⁊ inimicitia nõ sunt sensu p̃cepte p̄cipue alioꝝ aĩaliũ ab hoĩe. Ex q̃ dat̃ ĩtelligi ꝙ h̃ opatio ẽ alia ab opõne cuiuscũqꝫ ṽtutis p̃cedẽtiũ q: nõ cõprehẽdũt nec se exercẽt nisi in p̃ceptis sensu. Ex quo infert ꝙ nõ cõprehẽdunt̃ neqꝫ de eis iudicatur nisi a ṽtute alia a p̃cedẽtib⁹. ℭ Dicit vlteri⁹: ꝙ lʒ talis insensibiliũ cõprehẽsio nõ sit rõnalis: est tñ aliq̃ cõprehẽsio nõ rõnalis. ℭ Subdit vltio ꝙ hõ vtit̃ in multis suoꝝ iudi

A cioꝝ hac ṽtute: lʒ tñ cũ ista vtit̃ operat̃ tãq̃ aĩal nõ rõnale in hoc ꝙ nõ vtit̃ rõne. ℭ Circa p̃ᵐ istoꝝ ꝯsiderandũ ꝙ ṽtutis estimatiue opatio q̃ differt a p̃cedẽtib⁹ est intẽtiões nõ sensatas elicere ⁊ in eis se exercere: ⁊ lʒ has intẽtiões cõprehẽdat nõ denudatas ab appẽdicijs mãe. Judicat ẽt distincte de ꝯueniẽtia ⁊ incõuenientia obiecti. Hoꝝ ṽo iudicioꝝ hoꝝ intẽtionũ q̃dã facit h̃ ṽtus p̃ purã nãʒ ei⁹. q̃dã ṽo cũ adiutorio experiẽtie. q̃dã ṽo p̃ q̃ndã silitudinẽ currẽtẽ iter formã p̄ntatã ⁊ formã aq̃ alias tale insensatũ est elicitum. ℭ Exẽplũ p̃mi. sicut ouis ⁊ agn⁹ q̃ nũq̃ stabulũ exiuit: ⁊ tñ statiʒ viso lupo fugit: ⁊ hoc q: nãlr̃ statiʒ cũ est in estimatiua ouis silitudo lupi est ouis apta intentionẽ hãc inimicitie elicere: sicut lumen nãlr̃ calefacit: ⁊ multe sunt tales naturales cautele: sic̃ in puero stãte lippitudie in oculis stringit palpebras non ꝙ cognoscat p̃ h̃ lippitudinẽ ab oculo remoueri. Et statiʒ cũ nascit̃ q̃rit papillã. ℭ Et hui⁹ rõneʒ dicit Aui. q̃rta p̃te sexti nãliũ ꝓuenire a cautela ꝓueniente a diuis clemẽtia. ℭ Exẽplũ scd̃i. vt agn⁹ q̃ al's nõ vidit hominẽ: sed nũc ab eo portat̃ sibi pabulũ sine dubio a principio ex illo viso nõ habebat nãliter elicere timorẽ: sʒ cũ pabulũ sumpsit: ⁊ multotiẽs ab eo pabulũ recepit cõiungit intentionẽ ꝯueniẽtis q̃ naturalr̃ a pabulo abstrahit̃ cũ itẽtione isti⁹ portãtis: ita vt tãdẽ multis talib⁹ interueniẽtib⁹ illo solo viso: ⁊ sine pabulo eliciat ꝯueniẽtis ⁊ amici intentionẽ: hec q̃ abstractio fit adiutorio experiẽtie. Exẽplũ tertij: sic̃ agnus q̃ ꝯsueuit ab hoĩe ṽberari viso hoĩe ẽt alio fugit. Et q̃ latronib⁹ penã passus est cũ in via solitaria hoib⁹ armatis obuiam statiʒ sine discursu rõnis timet ⁊ refugit. hic tñ terti⁹ reducit̃ quodãmõ ad scd̃m. Et hos modos tãgit Aui. loco statiʒ allega. ⁊ in textu p̃ᵐ dedit intelligi: cuʒ dicit ꝙ aĩal iudicat lupũ inimicũ. scd̃m cũ dixit q̃ annonã p̄bere consueuit est amicus a quo non est fugiendũ.

ℭ Circa scd̃m dcm̃ cõsidera ꝙ hoc iudiciuʒ estimatiuẽ de illo q̃ annonã p̄bere cõsueuit ꝙ est amicus non est ſm modũ rõnalẽ. Duob⁹ modis põt dici non esse ſm modũ rõnalẽ. Primus modus est: q: abstractio illa ab estimatiua facta nõ est sine mãe appẽdicijs. Rationalis aũt sine scd̃s: q: nõ fit per discursum illatiuũ sicut multa rõnalia iudicia. B

ℭ Circa tertiũ dcm̃ attẽde: lʒ forte esse amicũ in re sit ideʒ q̃d esse albũ vel dulce: nõ tñ eadẽ rõnem dr̃ aliq̃d amicũ ⁊ album sunt ergo amicitie ⁊ inimicitie intentiones que nõ recipiunt in sensu: virtus ergo istas recipiens est alia a precedentibus. Reliqua patent. C

ℭ Et hec q̃dẽ virtus diuidit̃ a phantastica: q̃m phantasia sensu p̃cepta retinet: ⁊ hec in p̃ceptis sensu intẽtiones discernit non sensu p̃ceptas: ⁊ separat̃ ab ea quã imaginatiuã vocam⁹: ⁊ cogitatiuã: q̃m illi⁹ opationes nullũ sequit̃ iudiciũ: sʒ istius opationes non solũ iudiciũ: sed ẽt iudicia sequit̃: ⁊ illius opationes sunt in sensu perceptis cõpositionẽ facere: ⁊ istius operatio in sensu perceptis iudicare intẽtiones extra sensuʒ: ⁊ quẽadmodũ in animali sensus est iudicans de formis sensu perceptis: similr̃ existimatiua est iudicans de intentionib⁹ illarũ formarũ que ad existimationẽ perueniunt ⁊ nõ ad sensum.

ℭ Nunc ponit Aui. dĩiam inter estimatiuã ex vna parte: ⁊ imaginatiuã ⁊ cogitatiuaʒ ex alia parte: ⁊ dicit ꝙ hec differt a phantasia: q̃m phantasia sensu percepta retinet: sed ista ex perceptis sensu elicit intẽtiones nõ perceptas sensu. ℭ Scd̃o dicit ꝙ differt a cogitatiua in duob⁹: vnuʒ est ꝙ operatiões cogitatiue nullũ sequit̃ iudiciũ: sed operatiões estimatiue sequunt̃ multa iudicia. alterũ est ꝙ cogitatiua facit cõpositionẽ in intẽtionib⁹ perceptis sensu vel saltem perceptibilib⁹: sed estimatiua in illis cõprehẽdit: ⁊ ex illis elicit intẽtiones nõ p̃ceptas sensu. Et quẽadmodũ in aĩali ſʒ vnã expõnẽ ẽ sensus iudicãs de formis sensibilib⁹. i. cõprehẽdẽs ⁊ ꝯponẽs forãs sensibiles. ita estiatiua iudicat d̃ intẽtiõib⁹ illaꝝ formaꝝ sensibiliũ. q̃ itẽtiões veniũt ad estimatiuã: nõ ad sensuʒ. Primũ dcm̃ claꝝ est ex supradictis.

ℭ Pro scd̃o ꝯsidera ꝙ nomẽ iudicij q̃nqꝫ sumit̃ large pro oĩ cõpleta cogitatiõe. ⁊ isto mõ dĩ h̃ ꝙ est sensus iudicãs. Et hoc mõ dĩ in p̃te scd̃a sexti nãliuʒ. ca. 2. cũ dixit. Et in h̃ differt app̃hẽsio iudicãtis sensibilis. ⁊ app̃hẽsio iudicãtis imaginabilis ⁊c̃. Scd̃o mõ sumit̃ iudiciũ stricte p̃ app̃hẽsione cõpleta p̃ intẽtiões nõ sensu p̃ceptas: ⁊ h̃ est in estimatiua: ⁊ nõ in p̃cedẽtib⁹ ṽtutib⁹. Et hoc modo dixit hic Aui. cũ dixit ꝙ operationes illarũ nullũ sequit̃ iudicium. D

ℭ Mihi tñ vr̃ ꝙ iudiciũ ꝓprie sit cognitio quã nõ subsequẽte cognitione seq̄tur inclinatio appetit⁹: ⁊ est aptus se qui volũtaria opatio. Nũc aũt aliq̃ talis est cognitio in organo sensus: ⁊ pʒ h̃ in pũctura cuius p̃ceptionẽ seq̄tur fuga mẽbri. Silr̃ ẽt in estimatiua ⁊ intellectu: sʒ cognitionẽ imaginatiue vel cogitatiue nõ imediate seq̄tur appetit⁹ inclinatio ad motũ voluntariũ: verũ ſm hunc modũ ponenda est virtus imaginatiua: ⁊ iperfecta: in eodẽ organo cũ sensu ⁊ secũ cõiuncta de qua intẽdit Aris. 2. de aĩa. tex. cõmẽ. 20. ⁊ Cõmẽtator. cõmen. eodẽ. ⁊ hãc vim vocaret h̃ Aui. sensum iudicantẽ de intẽtionibus sensibilibus: que. s. elicit

imperfecte cognitionē cōuenientie vel incōuenientie obiectorum sȝ q̄ sunt sensibilia ⁊ i p̄ntia. In abs̄ntia vō estimatiua vl' intellect⁹ indicat ⁊ limitat⁹. ¶ Sȝ cogitatiua vl' imaginatiua de q̄ supra nullū facit de tale indiciū nullū igif seq indiciū ad eax opōnes ē ipsas nō facere indiciū: ⁊ h̄ mō sensus indicat ⁊ estimatiua. ¶ Q̄d aūt dic. 6. nāliū pte 2ª. c. 2. indicātis imaginab-lis: credo q̄ ly imaginabilis dtermiat illū terminū app̄hēsio: ⁊ fit in recta. i. app̄hensio imaginabilis aialis iudicātis. ibi. n. determiat de gradib⁹ abstractionum istarū virtutū q̄ pertinēt ad apprehensionē: nō ad indiciū.

Idē Ga. terapeu. 2. c. 7. ¶ Quidam autē hominum sunt qui presumūt ⁊ hanc virtutē imaginatiuā vocant sed non tñ curamus: q̄ȝ de noibus non disputamus: sed intentiones ⁊ d̄rias intelligere debemus.

¶ Ponit ei⁹ aliā noiationē dicēs. qdā p̄sumūt hāc vocare imaginatiuā: sȝ nos de noib⁹ nō curam⁹ dūmō intētiones ⁊ rerū differētias intelligamus. Et hec pars est clara.

¶ Et medico qdē nō ē curādū vt hāc v̄tutē sciat. Impedimēta nāq̄ opationū ei⁹ ⁊ ipedimenta opationū aliax v̄tutū q̄ sunt añ eā ipā sequentia sunt sicē p̄hātafia ⁊ imaginatiua ⁊ memorialis quā postea noiabim⁹: ⁊ medicus qdē nō curat nisi de virtutibus ex quibus cū in suis impedimentis accidit lesio prouenit egritudo.

¶ Ostēdit q̄ño medicus circa huius v̄tutis ꝯsiderationē se hēt. ⁊ p̄ facit h̄ scdo. remouet dubiū. ibi. (Q; si lesio.)

¶ Dicit p̄. q̄ medic⁹ nō curat scire hāc v̄tutē. pbaf. q̄ȝ medic⁹ nō curat scire hāc v̄tutē: cui⁹ opōnes nō ledunt nisi pp ipedimēta accntia in v̄tutib⁹ p̄cedētib⁹ cā: ⁊ estimatiua est hmōi. ipedimēta suax actionū sequunt ipedimēta v̄tutis que sunt añ ipsā. s. p̄hantasie imaginatiue ⁊ memorialis: quā postea noiabim⁹. ⁊ maior huius rōnis pbaf. q̄ȝ medicus nō curat scire v̄tutes ex qb⁹ cū acciderit lesio opationū in suis ipedimētis. i. p̄pter sua ipedimēta p̄uenit egritudo. modo v̄tutes: q̄rū opationes nō ledunt nisi p̄pter lesionem alterius operationis nō sunt tales q̄ ex lesione earū in suis ipedimentis proueniat egritudo.

¶ Utrū ex alicui⁹ v̄tutis lesiōe nulla egritudo seq̄f. q̄ō. xxij.

Hic cadūt due dubitatiōes. ¶ Pria q̄ño dicim⁹ ex v̄tutib⁹ cū acciderit lesio i suis ipedimētis p̄uenit egritudo. Cōtra. n. q̄ poti⁹ ex egritudine p̄uenit lesionō eē. ¶ Ad h̄ dr. q̄ nō ē itētio Aui. q̄ ex lesiōe v̄tutū fiat egritudo: sȝ h̄ fit poste sȝ itētio Aui. ē q̄ ex lesiōe v̄tutis p̄uenit egritudo. i. sȝ iferre lesionē esse pp egritudinē imediatē: q̄ de illa v̄tute curat medic⁹ i q̄ cū fuerit lesa p̄ter naturalr licebit inferre aliq̄ suop ipedimētop. i. aliquam cām illā virtutē imediate impedientē esse egritudinē.

¶ Utrū ex v̄tutis ipedimēto egritudo sequaf. Q̄ō. xxiij.

Secūda dubitatio. q̄ȝ vr̄ q̄ nulla v̄t⁹ sit corpea in viuētē: q̄n ex ei⁹ lesione ad hūc sensum p̄ueniat egritudo. Nā q̄cūq̄ v̄rus ledif ab irrinseco illa ledif ab aliqua dispōne p̄ter nām in mēbro p se ⁊ imediate ledēte opationes. Ois aūt talis dispō dicit egritudo vt dr̄ supra.

E ¶ Dic dr̄ notādo: q̄ nō ois dispō in corpe hūano inuenta imediate ⁊ sensibilr ledēs opatiōes est egritudo vt clausura oculop pēdens a manu cooperiēte. Nā ad hoc vt aliq̄ talis dispō dicat egritudo requirif q̄ ab ipsa essentialr p̄ueniat nocumētū in opatione aialis: ⁊ intelligo ab illa dispositione essentialr p̄uenire nocumētū per quā tollif per se aliq̄ð debitū ⁊ irrinsecū nāle instr̄ȝ v̄tutis ad opandū: vl' q̄ includit formalr debiti instr̄i carētiā. Nūc pȝ q̄ stātibus nālib⁹ instr̄is intrinsecis v̄tutis ad opandum. Aliq̄ sunt dispositiones opatiōes sensibilr ipedientes: sicut intēsa cogitatio impedit visionē. Et dolor in vno mēbro prohibet delectationē in alio. tales ergo nō dicunf egritudines.

¶ Nota scdō. q̄ nulla dispositio dr̄ egritudo respcū operationis lese: nisi operationis lesionis ipsa dispositio fit causa imediata. pȝ ex dispositione egritudinis. F

¶ No. 3ª. ſm q̄sdā cogitatiuā nō differre subo ab estimatiua: ⁊ nō ledi estimatiuā in ope nisi p h̄ q̄ cogitatiua nō bñ sibi ministrat. Et qb⁹ pȝ q̄ si accidit lesio in ope estimatiue nō poterim⁹ ex h̄ arguere i corpe eē egritudinē respcū opationū estimatiue: q̄ȝ mala ꝯplō vl' cōpō medij ventriculi cerebri nō ledit estimatiuā nisi mediāte lesione cogitatiue. g̃ talis mala cōplō nō dr̄ egritudo respcū opatiōis lese estimatiue: q̄ȝ nō est ei⁹ imediate cā: nec opatio lesa cogitatiue est egritudo respcū opōnis estimatiue: q̄ȝ nō obstāte q̄ ipa sit dispō corpis imediate ledēs opōnes: tñ nō p se ⁊ essentialr ledit opationē: cū ipsa nō includat in se formalr defectū alicui⁹ itrinseci instr̄i nālr v̄tuti subordinati: vt pȝ ꝯsiderāti. G

¶ Quidā tñ volūt q̄ medic⁹ curat scire hāc v̄tutē: sȝ non multū: q̄ȝ raro ledif opatio ei⁹ nisi pp egritudinē ledētē aliā v̄tutē p̄cedētē. ⁊ h̄ sufficit Aui. Et eodē mō dr̄ si q̄raf. vtrū opatio hui⁹ v̄tutis possit ledi nō lesa opatiōe p̄cedentis v̄tutis: dr̄ q̄ sic. sȝ q̄ȝ h̄ ē raro: iō medic⁹ nō m̄lrū curat.

¶ Q; aūt hui⁹ v̄tutis opatio ledif sine alteri⁹ lesione: pȝ in exēplo posito a Ga. 3. de accīti ⁊ mor. De illo infirmo q̄ vasa p̄prio noie noiabat: sȝ nesciebat q̄d p̄ieq debuisset si p̄ijceret: ⁊ iō interrogabat si p̄ijcere dēret. vt g̃ in eo estimatiuā lesā esse: q̄ȝ nō recte de cōmodo vel incōmodo indicabat.

¶ Scd̄o tñ p̄mā rāsionē ad 2ᵐ dubiū. ⁊ tertū Aui. h̄ dr̄ q̄ in illo Gal. infirmo cogitatiua lesa erat. nō. n. cōponebat intentionē fracti cū intētione vasis cadētis vt debuisset cōponere ⁊ hec est opatio cogitatiue. ⁊ iō Gal. dixit allegato loco q̄d tā si eicerenf cōtingeret ignorabat: q̄ȝ ignorabat q̄ frangi deberēt. Intentio vero fracti: vel eius q̄d frangitur est sensibilis ⁊ non propria estimatiue est.

Idē lib. 3. pte 5ª tex. 4. c. 7. ⁊. 11. ⁊ 3. huius doc. 5. c. p̄mo. ¶ Q; si lesio accidit opationi alicui⁹ virtutis cā ipedimēti q̄d accidit p̄us opationi alteri⁹ virtutis q̄ ea: fueritq̄ impedimentū illud secū maliciam cōplōnis alicui⁹ mēbri aut corruptionē cōpositiōis sufficit medico vt sciat ipedimētū illō p̄pter maliciā cōplōnis mēbri: aut sue cōpōnis corruptionē accidisse ad hoc vt cū medicina ei subueniat aut ipȝ ab eo custodiat: ⁊ nō curat scire dispōnē virtutis: cui q̄d accidit: nō accidit nisi alio mediante postq̄ sciuerit dispōnem eius cui accidit illud q̄d accidit sine medio. K

¶ Remouet du⁰ᵐ. Posset q̄s dicē. Si aliq̄ v̄t⁹ in sua opatiōe ledif. nōne sp de tali lesione curat ꝯsiderare medic⁹? Et rñdet q̄ si lesio alicui v̄tuti accidit solū p lesiōis opōnis v̄tutis p̄cedētis: ⁊ lesio p̄cedentis v̄tutis fuerit imeᵗᵉ secuta maliciā cōplonis vl' corru⁰ⁿᵉ vl' ꝯpōne alic⁹ mēbri: tūc medico sufficit cogscē illā lesionē q̄ imeᵗᵉ accidit pp maliciā cōplōnis vel ꝯpōnis ad h̄ vt succurrat illi mēbro malā ꝯplōnē vl' cōpōnē remouēdo cū medicina: aut vt mēbrū ab illo īfirmitatib⁹ custodiat: ⁊ ñ curat scire dispōnē v̄tutis cui ipedimētū q̄d accidit nō accidit nisi mediāte alio ipedimēto i nisi postq̄ sciuerit illud ipedimētū q̄d sine medio seq̄f maliciā cōplonis vl' cōpōnis corruptionē. Et certū est q̄ h̄ dictū est limitatiuū p̄cedētis. Nā nō est dicēdū q̄ medic⁹ nō curat scire ipedimēta que estimatiue accidūt absolute: sȝ nō curat ea scire. Postq̄ sciuerit ipedimenta virtutū aliarū ad que sua ipedimēta que imediate sequunt egritudinē.

¶ Tertia vero illax quas nominant medici est q̄nta aut quarta cum certificauerim⁹ que est virtus ꝯseruatiua: ⁊ memorialis: ⁊ est thesaur⁹ ei⁹

qđ pueńit ad existimatiuá de intẽtionibꝰ in pce
ptis sensu extra formas eoꝝ sensu perceptas: si
cut phantastica est thesaurus eius qđ peruenit
ad sensuȝ ex formis sensu perceptis: ꝛ eius qui
dé locus est posterior cerebri ventriculus.

℃ Determiat de mẽoratiua ṽtute. Et diuidit in duas. pͦ deter/
minat ď hac ṽtute qd sit: ꝛ in q̃ mẽbro. 2° remouet dubiuȝ.
ibi 2°. (Hic tñ.) ℃ Dicit ꝙ ṽtꝰ tertia quã ponũt medici est
q̃rta vl' qnta cũ certificauerimus de nũerũ ṽtutũ. ℃ Dicit
2°. ꝙ hec est ṽtꝰ reseruatiua ꝛ memorialis. ℃ Dicit 3°. q̃d ad
hãc ptẽ. ꝙ hec ṽtꝰ est thesaurꝰ eiꝰ qđ ꝯprebẽdit estimatiua
de rebꝰ pceptis sensu extra formas. i. imagies sensu pceptas:
quẽadmodũ dictũ est supra ꝙ phãtastica est thesaurꝰ eius
qđ pueńit ad sensuȝ de formis sensu pceptis. ℃ Dicit q̃rto.
ꝙ locꝰ ꝛ sedes huiꝰ ṽtutis est posterior vẽtriculus cerebri.

Memo ria 2ᵃ. ℃ Circa pͫ dictũ sciũ est supra q̃uo h̃ s Gal. dicat 3ᵃ. ꝛ ab

A ℃ Circa 2ͫ dcm̃ ꝯsidera. ꝙ memoria dr̃ equo. (Aui. qnta.
ce de duabꝰ ṽtutibꝰ diuersis ẽt loco operandi. Nã pͦ dr̃ de
ṽtute cognoscitiua p spẽȝ reseruatã sub rõne p̃teriti: ꝛ p̃us
cogniti: vt põt colligi in lib. de memoria ꝛ reminiscẽtia ab
Ari. cũ dr̃ ꝙ ẽ passio p̃mi sensitiui p se. ꝛ ab Auer. loco eo
dẽ dũ dixit. Actio. n. ṽtutis remẽoratiue est facere rep̃nta/
ri post eiꝰ absentiã intẽtionẽ rei imaginare ꝛ iudicare illaȝ
intẽtionẽ esse q̃ añ sensit ꝛ imaginabat'. ℃ Aliqñ ṽo sumit'
memoria p ṽtute: vt est seruatiua intẽtionũ vel imaginum
post actualẽ ꝯsiderationẽ actuali ꝯsideratiõe cessãte: vt ex
Ari. sumit' in de mẽoria ꝛ reminiscẽtia. dũ dixit. Opȝ itelli
gere talẽ aliquã factã p sensum in aia ꝛ in pte corpis h̃nte
ipaȝ velut picturã quãdã passionẽ cũ dicimus habitũ esse
memoriã. Si g̃ mẽoria est talis habitꝰ picture. g̃ memora/
tiua est ṽtus in q̃ h̃ est habitꝰ: ꝛ illa est reseruatiua: vt pȝ.

B ℃ Attẽde 2°. ꝙ sumẽdo memoriã p ṽtute cognoscitiua p̃/
teriti p modũ pcogniti. vl' p ṽtute reseruatiua adhuc ẽ va
rietas in mõ loq̃ndi auctoꝝ. Quidã. n. p memoratiuã itel/
ligũt oẽȝ interiorẽ ṽtutẽ cognoscitiuã p̃teriti p modũ p̃co
gniti. ꝛ h̃ gñali mõ loq̃ndi loq̃t' Ari. in ď memoria. ꝛ remi/
niscẽtia. ꝛ sil'r oẽȝ ṽtutẽ reseruatiuã imaginũ vel intẽtionũ
post absentiã actualis ꝯsideratiõis q̃uo et ibi loq̃ vt Ari.
ꝛ isto mõ phãtasia de q̃ supra diceret' mẽoria. Aliq ṽo per
imaginatiuã itelligũt tm̃ ṽtutẽ reseruatiuã intẽtionuȝ non
sensataꝝ aut cognoscitiuã p tales intẽtiones sub rõne p̃co
gniti. Et isto mõ loq̃t' Aui. h̃ ꝛ in. 6. nãliuȝ locis aliis. Et h̃
ẽt mõ sola estimatiua vel virtꝰ reseruatiua in postremo vẽ
triculo est memoria: ꝛ est ṽtus a phantasia distincta.

C ℃ Nota tertio. ꝙ ṽtus memoratiua h̃ mõ vltimo accepta
nõ est intentionũ reseruatiua: sed ẽt imaginũ: quẽadmodũ
estimatiua nõ solum cognoscit per intẽtiones nõ sensatas:
sed ẽt per sensatas. Est g̃ ista virtus nõ solũ thesaurus eius
qđ abstrahit estimatiua a formis perceptis sensu principa
liter: sed ẽt reseruat imagines: sed phantastica nõ nisi ima/
gines reseruat. ℃ Quartũ dictuȝ est clarũ: qꝛ experientia
notat ꝙ leso postremo ventriculo ledit' hec virtus.

℃ Hic vero est locus cõsideratiõis phice vtruȝ
virtus cõseruatiua ꝛ memorialis ꝛ virtus q̃ re
ducit illud qđ est absens ad memoriaȝ ex eis q̃
ab existimatiua sunt reposita sit virtꝰ vna aut vir
tutes due. Medico tamẽ nõ ẽ inde curãdũ: qm̃
nocumenta que eis qualitercunq; sint accidunt
sunt homogenea. sunt. n. nocumẽta que in ven
triculo cerebri posteriori accidũt: vel de genere
cõplexionis vel de genere cõpositionis.

℃ Remouet duo dubia. scđȝ ibi. (Uirtꝰ ṽo.) ℃ Dicit p̃. ꝙ h̃
ẽẽt locꝰ cõsideratiõ. s phice. vtꝝ virtꝰ ꝯseruatiua q̃ dr̃ me/
morialis: ꝛ ṽtꝰ q̃ reducit illud qđ est absẽs a mẽoria de eis
q̃ sunt reposita ab estimatiua sint ṽtꝰ vna vel plẽs. Et sub
dit ꝙ de hac q̃õne medico nõ est curãdũ: qm̃ nocumẽta q̃
q̃litercũq; sunt in opibꝰ illaꝝ ṽtutuȝ sunt hõgenea: qꝛ sunt
solũ lesiões q̃ accidũt ex nocumẽto posteriori vẽtriculo ce
rebri siue de gñe male ꝯplõnis vl' male cõpõnis ꝛ supple
vnitatis. ℃ Pro itellectu ptis ꝯsidera ꝙ in actu memoran
di aliquã opȝ ponere ṽtutẽ q̃ reducat ad actualẽ apprehẽ D
sionẽ intentionẽ reseruatã. Modo dubiũ est vtruȝ hec vir
tus que reducit intentionẽ q̃ erat absens: qꝛ nõ actualiter
immutãs cognoscitiuã ad hoc vt actu immutet sit virtus
alia a reseruatiua qꝛ aliud est seruare ꝛ aliud imutare.

℃ Et sic vr̃ ꝯsentire Auer. in de memoria ꝛ remi. ca. 2. cuȝ
dixit. Et iã diximꝰ ꝙ virtꝰ cõseruatiõis ꝛ virtꝰ rememora/
tiõis est idẽ in subiecto ꝛ due ẽm modũ. Et sil'r in p̃n° capli cũ
dixit. Declaratũ est igit' ex h̃ sermone hic eẽ ṽtutes tres. s.
ṽtutẽ q̃ facit p̃ntari intẽtionẽ imaginis illiꝰ ꝛc. Ecce ꝙ illã
q̃ facit p̃ntari vt sic ponit vnã ṽtutẽ. hoc g̃ mõ intelligendo
hãc dubitationẽ supponẽdũ est ꝙ in postremo vẽtriculo ẽ
ṽtus q̃ facit reduci itẽtionẽ actualẽ ꝯsiderationẽ ꝛ estima
tiua ab illa patit' memorandi. Est g̃ hec virtus eadẽ subie
cto cũ reseruatiua intentionũ. ꝛ iõ nocita vna nocet' reliq̃.
Et nocumẽta illis ṽtutibꝰ accũtia sunt homogenea: ꝛ solũ
cõtingẽtia per se ex lesione in postremo cerebri ventriculo.
Hac igit' de cã medicus non curat de inquisitione istius di
stinctionis. Et hoc mõ expõnis lr̃a non hȝ dubitationem.

℃ No. scđo ꝙ apud Marsiliũ ꝛ q̃si oẽs alios h̃ Aui. intẽ E
dit dubitare vtrũ virtus q̃ vocat' reminiscibilis sit eadẽ cũ
memoratiua reseruante. Sed puto hoc nõ esse verũ. Naȝ
virtus reminiscitiua est virtus querẽs inuenire aliqđ obli
tũ. Modo cõstat ꝙ hec virtus apud Aui. est estimatiua vt
põt colligi parti. q̃rta sexti nãliũ. c. 4. dũ dixit. Sȝ recorda
tio q̃ est ingeniũ renouãdi qđ oblitũ nõ inuenit' vt puto: ni
si in solo hoie. cognoscere enĩ aliqđ tibi fuisse qđ deletũ est
nõ est nisi ṽtutis rõnalis ꝛc. Ecce q̃uo virtutẽ reminiscitti/
uã vult hic cognoscere. ℃ Idẽ põt colligi ab Auer. ꝛ in de
memoria ꝛ reminiscentia. c. 2. Et ab Ari. expresse in codeȝ
lib. c. 3. vbi dixit ꝙ reminisci est vt q̃dã syllogismus ꝛ q̃dã
q̃stio. ℃ Ex quo apparet. ꝙ si per hãc virtutem q̃ reducit
illud qđ est absens Auic. intelligeret reminiscentiam: ꝛ qđ
nõ esset verũ ꝙ nocumenta que illis virtutibus accidunt
sunt homogenea: nã bene reminiscitiui sunt male rememo
ratiui ꝛ ecõtra: vt in eodẽ lib. Arist. circa p̃ncipium dicit.
Stabit ergo per aliquã transmutationẽ fieri lesionẽ in me
moria nullo modo lesa reminiscẽtia. ergo his rõnibus nõ
puto ita intellexisse Aui. sed vt supra dixi.

℃ Utꝝ aliq̃bus noticia reminscẽtie ꝛ oĩe eiꝰ hẽat'. Q°. xxiiij.

Ut tamen aliq̃lis notitia reminiscentie hẽat' ꝛ oĩe
eiꝰ: aut memorie: videamꝰ p̃ q̃ operatio
sit reminisci. scđo cuiꝰ ṽtutis sit. 3° q̃ est cã inuẽtionis obli/
tiꝰ p aliud p̃us inuentũ. q̃rto in qbꝰ aialibꝰ inueniat' remini
scẽtia. ℃ Propter pͫ attẽdẽdũ. ꝙ cũ alicuiꝰ fuerimꝰ obliti
nõ ex toto: sed qꝛ no ad libitũ r̃ndet eiꝰ memoria. multoti/
ens nos q̃rimꝰ inuenire istud oblitũ discurrẽdo per multa
alia a nobis p̃cognita: ꝛ q̃nq; hoc mõ inuenimus intentũ.
℃ Tũc ergo dicimꝰ reminisci cũ obliti alicuius q̃rimꝰ eiꝰ
inuentionẽ per prius cognita a nobis: ꝛ tandẽ in illius at/
tingimus cognitionẽ: nõ per modũ illationis vniꝰ ex alio:
sed per modum ordinate imutationis vnius post aliud re
minisci ergo est aggregatũ ex ista inquisitione cum inuen/
tione p̃cogniti per moduȝ p̃cognitiua ꝙ nec sola inq̃sitio
nec sola inuẽtio est reminisci sȝ aggregatũ. Cũ Arist. in de
memoria ꝛ reminiscẽtia dicat reminiscentiã eẽ quodãmõ
q̃õnem ꝛ esse quedã syll'm. Et in eodẽ loco ꝙ multotiens
querẽtes nõ reminiscunt'. hec oia nõ bñ saluant' nisi pona
mus aggregatũ ex inquisitione ꝛ inuẽtione esse reminisci:
sicut h̃ñs est aggregatũ ex p̃missis ꝛ ꝯne ex hoc pȝ r̃nsio

scdi. Nā reminiscētia nō est opatio e nisi aut rōnalis vtutis aut estimatiue que decorat' rōnabilitate: vt dicit Aui. 6. nāliū. parte 4 ca. qrtis. cū talis inqsitio discursus a nulla inferiori vtute possit. ℭ Pro tertio dōm vt sumit' ab Arist. in de memoria 4 reminiscentia. q mot' facti ꝯiter vel multotiens: vel imagines ꝯiter facte in aia sunt apte ꝯiter moueri: ita vt se representēt: 4 pma mouēte scda est aptior ad mouēdū: nō q necio motū pme sequat' motus scdes sed q per motū pme sit scda aptior ad imutandū. ℭ Ex his ēt pꝫ solō qrti. Nā q2 reminiscētia est opatio intellectus: aut estimatiue que est decorata rōne. Et iste nō nisi in hoie inueniunt' ideo solus hō inter aialia est reminiscitiuus.

ℭ Virtus vo cōprehēsiua q̄ est vna de virtutibus aie cōprehēsiuis est hūana rōnalis. Et medici virtutē existimatiuā nō ꝯsiderauerūt ppter cām quā diximus: ideo hanc virtutē nō cōsiderauerūt. Nō. n. fuit eoꝝ cōsideratio nisi in operationibus triū virtutū tm̄ 4 non in alijs.

ℭ Mouet scdm dubiū. vtrū de rōnali dꝫ medicus tractare. Et dicit q nō. q2 si de estimatiua propter rōnē dictā nō curat: tunc multo minus de intellectu 4c̄.

ℭ De virtutib' aialibus motiuis. Cap. vj.

De mā vide sup̄ p' huius doc. 3. c. de ethis.

Otiua vo virtus est illa que chordas contrahit 4 laxat propter quod mouentur membra 4 iuncture dilatatione sua 4 flexione.

ℭ Hoc est sextū capl'ꝫ doc. sexte p' fen. pmi cañ. Aui. in quo postq̄ꝫ Aui. determinauit in pcedenti de vtutib' aialibus cōprehēsiuis determinat de vtutib' aialib' motiuis.

F Motus duplices — ℭ Ubi ꝯsiderādū. q motuū q reperiunt' in aialib' quidā sunt cōes corporib' aiatis 4 inaiatis: vt descēdere pp grauitatē: vel ascēdere ppter leuitatē. Quidā vo sunt in solis aialib' inuenti nāliter: vt ambulatio: natatio: 4 locutio: 4 siles. Intētio vo in isto capl'o nō est tractare de vtutibus motiuis pmo mō acceptis: sed de scdo modo acceptis.

ℭ Aduerte scdo. q cū motus dicat' de motu locali: 4 motu alteratiōis: 4 motu augmētationis. Hic tm̄ solū de vtutibus pro quāto sunt motiue motu locali determinat Auic.

G Motus ppu' in aiali triplex. — ℭ No. 3°. q motuū q ꝑprie sunt in aialib' qdā a medicis vocant' mere nāles: sicut mot' pulsus: vt. 10. tertij. de pmo ne vl' anhelit'. Et Gal. in lib. de vtilitate pulsus. ad finē. 4 de vtilitate respiratiōis. 4 in lib. de disnia. 3. c. 4 silr motus villoꝝ venaꝝ in attrahēdo sanguinē: vt pluries tertio vtutū nāliū. 4 in de motib' liqdis. ꝗ Aliqs est pure volūtarius: vt q sit per se a vtute musculi recepta a cerebro in seqndo volūtatē vel appetit' sensitiui iperiū: vt ābulatio natatio motus pleriqꝫ alij: vt ēt a Gal. sumitur in lib. de motibus liquidis. ꝗ Quidā vero sunt mixti ex nāli 4 voluntario: vt mo. us palpebraꝝ: 4 motus anhelit': 4 deglutitio: 4 nālis vrine 4 secū expulsio. Nā in istis motib' nō tm̄ ꝯcurrit vtus nālis: vel tm̄ vtus volūtarie motiua: sed ambe vt sumit' hac summa ab Aui. c. seqnti. ℭ Et sunt isti duorum modoꝝ: qm̄ aliqs talis fit a mēbro in quo nāliter est vtus volūtarie motiua: sicut mot' palpebraꝝ: sꝫ cōcurrēte aliq̄ vtute nāli nō subiecta p se voluntati: aliqs aūt fit a mēbro nāliter mobili: 4 nō per se subiecto volūtati vt trāglutitio que fit de meri: qd nō est p se volūtati subiectū: sed iuuat' a mēbro volūtarie motiuo. ꝗ Motuū. n. volūtarioꝝ. qdaꝫ

H Motus volūtarius dup'. — est volūtarius de intētione p' 4 est qcūqꝫ mot' fit per se ab instr̄o nāliter subordinato volūtati vel appetitiui in seqndo volūtate vel appetitus iperiū siue cū tali cōcurrat mēbruꝫ vel vtus mere nāliter motiua siue nō. vnde in libello de motib' liqdis sic habet' ad lrām. ℭ Restat cū ꝯcordes sim' q lacerti qñ meatuū extremitates cōprimūt nō egrediat' qcqꝫ ab eis: qñ vo ab actione eius arcet' qd in illis existit meatib' egredit'. ℭ Merito ergo dicit obiector q illō qd egredit' ab illis meatib' cum relaxatio vincitilli qppe lacerto cōtingit actio nō volūtaria: q fit per vtutē tm̄ naturalē: 4 qd egredit' ab eis eo manēte in sua cōpl'one cū suffragat' lacertus illis cōueniēs instrumētis extrinsec' actio fit volūtaria: veraciter erit fm intentionē pmā vel viā: vel semitā pmā: vel q̄liter voluerit noiare. Et nō est dubiuꝫ q illa expulsio pcipue per viam intestinoꝝ fit cōcurrēte nāli virtute illoꝝ circūdantiuꝫ intestina e vt sumit' ibidē a Gal. 4 tertio virtutū nāliū. 4 qrto de vtilitate partiū. Alius aūtē vocat' motus volūtarius de intētione scda. 4 est motus qui fit per se ab instr̄o per se subordinato voluntati vel appetitui mediāte spiritu aiali: nō insequēdo voluntatē: vel appetitus iperiū vel motus per accñs factus ab eis instrumentis in sequēdo voluntatis iperiū: itaqꝫ motus voluntarius de intētione scda est duob' modis: vel q2 per se fiat ab instr̄o virtutis volūtarie motiue: sed nō sequēdo voluntatē vel appetitus iperiū: vt est motus palpebraꝝ: 4 qdaꝫ anhelitus. vel q2 fiat per accidēs ab instr̄o voluntarie motiuo: 4 in hoc sequēdo imperiū voluntatis: sicut est exitus superfluitatis a fiteri musculis in sua nāli dispōne existētib': sꝫ iperio volūtatis nō cōstringentib' anū. Et hoc ad lrām sumit' a Gale. in de motib' liqdis. vbi sic h' imediate post textū supra allegatū. Et siquidē intendit illorū lacertoruꝫ impedire vel laxare actionē illud qd egredit' actio voluntaria per secundā intentionē 4 non primam appellatur.

ℭ Ex quibus colligit'. q aliqs est motus factus a musculo mediāte spiritu 4 calore dato a cerebro sequendo volūtatis iperiū: q nō est volūtarius fm intentionē pmā apud Gal. positionē: cuius oppositū sentit Jacob' de forliuio in qōne de motu anhelitus 4 pulsus. vtrū subinuicē ꝑportionent'. ℭ Pꝫ scdo q̄re motū anhelitus aliquē dicit Gal. voluntariū de intētione scda. q2 non obstante q fiat a musculis: tm̄ aliqñ fit nō sequēdo volūtatis iperiū: imo ēt contra dictamē volūtatis. ℭ Motus vero id' dr' nālis: vel q2 fit a mēbro nō per se nāliter subordinato iperio volūtatis vel sensitiui appetitus: vt supra diximus de motu venaꝝ 4 intestinoꝝ. aut q2 fit nō sequēdo appetitus sensitiui iperium vel volūtatis: vt motus tussis in inuito: 4 anhelitus: 4 palpebrarū in nō cogitāte. Nam in istis musculis est vis per quā per se inclinant' ad sequendū dictamē cognoscitiui appetitus efficaciter. Et ēt vis alia nālis per quaꝫ inclinant' ad mouendū se ꝑ fuga nociuui 4 attractione iuuatiui. Et cōtra iperiuꝫ appetitus aialis: vt ēt si nolimus in pncipio tertiane cōcutiunt' musculi pcepta mala q̄litate māei super musculos more. ℭ Motuū ēt nāliter qdā sequunt' motuꝫ imaginationis ēt si ꝯdicat volūtas: vt pꝫ de motu vaporū ad iplendū mēbra pudēda viso obiecto ēt nolentibus nobis: 4 de tremore sequēte timorē in ambulante sup montis pinaculum: vel super trabē qui sit pons alicui' ꝓfundi fluminis: 4 de motu sanguinis ad faciem hora verecūdie 4 multis silib'. aliqs vero fit nullo modo sequendo cognitionē sicut attractio venaruꝫ. ℭ Utrū autem fortis imaginatio: vel forte desiderium possit mouere humores 4 mēbra corporis alterius quēadmodum dicit' de fascinatoribus nō pertinet pñti loco. Naꝫ cū tā multoformes 4 varij sunt motus locales aialibus ꝓprij. In isto capl'o solum de motu voluntario 4 virtute volūtarie motiua loquit' Aui.

K ℭ Cōsiderādū q̄rto. q virtutū volūtarie motiuarū q̄dam dicūt' imperātes motū. q̄dam obsequētes vel agētes. iperātes sunt volūtas efficax: 4 appetit' sensitiuus efficax. Obsequētes vo sunt vtutes in musculis infuse a cerebro q̄ nāliter tam volūtati q̄ꝫ sensitiuo appetitui obsequunt': 4 solum de istis subsequentib' loquitur Auic. Et sumit' hec distinctio quarta parte sexti nālium Aui. ca. de vtute motiua. Et ponit' parte pma. c. vltimo. vtrū vo distinguunt' ille virtutes

abinuicē: ⁊ ab aīa realr: vł solum diuersis rōnib⁹ eadē aīa noiet istis diuersis noib⁹ non attinet medico: sʒ sufficit sibi ꝙ diuersis mēbris ⁊ diuersis instrīs aīa vtit vt iperat motū. ⁊ vt obseqt. Nā ꝯtingit ipediri in obseqndo ꝑ ligaturā manuū ⁊ pedū: qͣuis nō ipediat volūtas vel efficax appetitus in ꝑcipiēdo. Et silr ꝯtingit sanū esse mēbꝝ in quo fit ꝑceptū ⁊ appetitus ⁊ egrum esse mēbrū subseruiens.

¶ Ꝓpter qd ꝗdā sūt mobilia motu nālir ⁊ ꝗdā nō. qō. xxv.

Pria dif/ficultas. Sed ista dcā añqͣ ad capl'ʒ descēdam⁹ circūstāt multa dubia ⁊ difficltates. ¶ Pꝛimūʒ. qre ꝗdā corpoꝝ gñabilia sūt mobilia hꝫ volūtario motu. ⁊ ꝗdam nō: quēadmodū inaīata a plāte. ¶ Ad qd dōm ꝙ corpoꝝ ꝗdā hñt formā pfectā q̄ pōt alias foꝛas imālr recipe: qͣrūʒ sunt mlti grad⁹: ⁊ iste tales foꝛe hñt silitudinē cū intelligētijs in hͦ ꝙ pñt ꝑ iperiū corp⁹ sibi ꝯiunctū mouere fm exigentiā appetit⁹. ¶ Quedā aūt hñt foꝛas ita imersas māe vt alias foꝛas nō possint intētionalr recipe: sed sunt affixe māe ⁊ inclinate ordini vni mouēdi fm regulā itelligētie ꝑfigentis eas ad vnū vt foꝛme inaīatoꝝ. aīalia ḡ ex pfectione suaꝝ formaꝝ ⁊ silitudine quā hñt cum intelligētijs pñt volūtarie ⁊ ex iperio suo moueri ad formā ꝑceptā qd facere nequeūt inaīata: ⁊ hͦ id finalr est: qꝛ aīa pfectioꝛa existētia vt meli⁹ suos fines ꝯsequant cognouerūt ꝯueniens ⁊ incōueniēs eis ad ꝑsecutionē vnius ⁊ fugā alterius. Et similr pro pte hec solutio. 8. phycoꝝ. tex. ⁊ cōmē. 57.

¶ Utrū animata a se moueant. Questio. xxvj.

2ª diffi/cultas. Sed tunc dubitat 2°. cūʒ inaīata moueant ad loca sua a suis formis: vt collr ꝑtim ꝑ de celo. ⁊ ꝑtim in qrto ad finē ꝯsequēdū sibi nāle ⁊ ꝑfixa qre nō dicunt moueri a se sicut aīalia q̄ motu volūtario mouent. vt sumit. 8. phyco. vr. n. ꝙ magis mouent a se qͣʒ aīalia: qm̄ illa in qb⁹ mouēs ⁊ motum sunt idē oino sunt magis ꝓprie motu a se qͣʒ illa in qb⁹ differūt. Sʒ in elētis q̄ mouent ad sua loca nālia post remotionē ꝓhibētis mouēs ⁊ motum sunt ideʒ oino ḡ ⁊c. Maioꝛ est manifesta. minoꝛ sumit ab Auer. 8. phyco. com̄. 28. ad finē vbi dixit. imo in eis. s. elemētis nō est alietas oino. s. motoris ⁊ moti. ¶ Ad hoc dr ꝙ in multis locis vr a Cōmēta. ꝯcessūʒ. ꝙ elēta mouētur ad sua loca nālia ex se: vt. 2. phyco. com̄. 1. ⁊ com̄. 3. expressius. Et. 8. phyco. com̄. allo. vbi ad lram dr. Jsta. n. inueniunt moueri ad loca sua nālia ex se loqndo de elētis. Jtē cōmē. 33. dixit ꝙ nō mouent ex se nisi ꝑ accñs. ¶ Ex quo dat intelligi ꝙ mouent aliquo mō ex se vel ꝑ se. Multotiens vō negat elēta moueri ex se vel ꝑ se: vt. 4. phyco. com̄. 71. ⁊ 8. phyco. com̄. 30. ⁊. 31. ⁊ plerisqʒ alijs in locis. ḡ dōm hāc ꝓpōnem esse equocā. elēta mouent ex se ad loca sua nālia. Nā pōt significare ꝙ mouent ex se vel a se ex potētia eēntiali nō violētā: ⁊ hoc est falsūʒ: vt. 8. phyco. tex. com̄. 30. ⁊ 31. ⁊ com̄. eisdē: nec plus ꝓbāt Aris. rōnes. vel pōt signare ꝙ mouent ex se vel a se ex potētia accñtali vel violētā: ⁊ hͦ est cōcedēdū vt com̄. allega. 33. dixit Cōmentatoꝛ. ⁊ vr ex snia Cōmētatoris com̄. 33. hec esse Ari. ad hāc qōnē solutio dixit. n. de Ari. incepit illic. s. 7. phycoꝝ. demōstrare ꝙ oē motū hꝫ motorē. Sʒ nō dissoluit illic qōnē accidentem in eis ex istis simplicib⁹. Jn hͦ aūt loco dissoluit illā qōnē: vt declarauit ꝙ ista mouent ab extrinseco ⁊ nō mouentur ex se nisi ꝑ accñs. ¶ Notādū est ḡ ꝙ cū aliqd corp⁹ in sua nālissima dispōne existēs est in ꝑ ad aliquē trīū motuū: vł stat ipm esse ad illū in potētia nō exñte eo extra suā nālem dispōnē: vt terra est in potētia leuis ⁊ in loco sursum. potētia talis dr nālis ⁊ eēntialis corpis: sʒ illa vocat po° accidētalis vel violēta: q̄ reperit in re ꝓpter ipedimētū qd hꝫ ꝑternāle vel violentū: ita ꝙ nō stat hec potētia cū nālissima dispōne eius: qd est in tali potētia accñtali: vt ignis cūʒ est deorsum est in potentia sursum: ⁊ terra cū est sursum est in potētia deorsum. qꝛ ergo aīs est in potētia essentiali ad locū ad quē mouet ab intrinseco: id in aīali reperit mobile essentialr ⁊ motū. ḡ est mobile a se essentialr. nō sic aūt elēmēta: qm̄ motiuū elemētoꝝ intrinsecū est forma: sed in eis nō est illud in actu ꝙ sit in potētia essentiali ad sua loca nālia. eo. n. ipso ꝙ sunt in potētia ad illa carēt illis. ⁊ cū carēt illis hoc est violētia: ⁊ nō nāliter. ¶ Ex quo infert scda cōclusio. Nullū elemētū est nāliter mobile ad locū sibi nāleʒ: lʒ elemēta nāliter sint mobilia ad loca opposita suis locis nālib⁹. Pꝫ. qꝛ ad nullū locū est elemētū nāliter mobile: nisi ad illū sit nāliter in potētia: sʒ nullū elñtum nāliter est in potētia ad locū suū nālem. ḡ ⁊c. Minoꝛ pꝫ. qꝛ ois potētia talis in elemēto ad locū suū nālē est violenta ⁊ accñtalis. Et hāc cōclusionē vr sensisse Auer. 8. phycoꝝ. cōmēto. 31. allegato: vbi dixit. Et cū declarauit ꝙ oē qd in quolibʒ ꝑdicamēto mouet nāliter ab ei⁹ motore extrinseco nāliter cum fuerit in sua potentia: vt mouet ad illud: verbigratia. ad qlē: ad quātū: ad vbi: ⁊ posuit ꝙ illud qd mouet accidētaliter ⁊ violēter est illud qd mouet ecōtrario illi: qd est in sua potētia: vt moueat: ⁊ idē qsi cōmē. 32. cū dixit. Et potētia vna q̄ est actio leuis. s. motus ad supius est in graui in actu: qd est leue in potētia. ¶ Qd si dicat dictū esse ꝑ celi. elemēta moueri ad loca sua nāliter ad opposita violēter. ¶ Dicit ꝙ equoce dr ibi motus nālis. ⁊ hͦ a Cōmētatore. Nā ibi dixit motū esse nāleʒ cuius per se termin⁹ est nālis mobili. Dic aūt illū qui est in subiecto nāliter inclinato ad recipiēdū: ⁊ ideo motus deorsum pōt dici terre violentus qꝛ terra non est impotentia ad locum deorsum qui est motus illius terminus: nisi violenter. Pōt dici tm̄ nālis: qꝛ terminus ad quē est nālis est vt terra ad bonum sensum.

¶ Patet scdo ex dictis nō id dici aliquid moueri ex se proprie ad modū loquendi Cōmētatoris. 8. phycoꝝ ⁊ Arist. qꝛ pōt per intrinsecū ꝑncipiū eius motum inchoare absqʒ hoc ꝙ ab extra noua mutatio superueniat: cuius oppositū dicit Jacobus de forliuio. q. 38. scdi tegni. ¶ Que sit illius motus cā. Probat ꝑmo per hͦ ꝙ celū apud Arist. ⁊ Commentatorē mouet ex se: ⁊ tm̄ non hꝫ ꝑncipiū inchoatiuum sui motus. cūʒ sit impoīe apud eos ipm incipere moueri: immo clare ostēdit. 8. physicoꝝ. tex. cōmē. 46. ⁊ cōmento eodē. qd est necessariū aliqd esse motū a se semper: qd nō incipiat: nec possit incipere moueri. ¶ Scdo. per hoc ꝙ aq̄ calefacta ⁊ leuigata ꝑternāliter posita in medio resistēte vt duo pōt ab intrinseco reduci ad pristinā grauitatem ⁊ frigiditatē: ita vt potētioꝛ fiat ad descēdēdum qͣʒ vt duo: vbi prius erat minus potens: vt pꝫ cogitanti casus: ⁊ tūc illa aqua ponit per intrinsecū eius ꝑncipiū eius motū deorsum inchoare absqʒ hͦ ꝙ ab extra noua mutatio superueniat: vt pꝫ intuenti: ⁊ nō est mobilis ex se: vt ꝯ t. 8. phycoꝝ cōmentis allegatis. Causa ergo nec est sufficiens; nec conuertibilis. ¶ Nec valet si dicatur ꝙ dꝫ suppleri vel ab intra superueniat mutatio per quam manifestum principiū fiat: qd sit grauitas ⁊ leuitas. Nā ꝑmo hec glosa est volūtaria ⁊ sine fundamēto. ¶ Scdo hec glosa nō rñdit ad argumēta de celo fm opionē Ari. ⁊ Cōmentato. ¶ Tertio. qꝛ fm phos nullū aīal pōt inchoare motū absqʒ hoc ꝙ superueniat noua pars motus celestis q̄ sit illius mutatiōis causa: cū motus celi oium alioꝝ motuūʒ sit cā: vt dicit. 8. physi. cōmen. 46. allega. ⁊ plerisqʒ alijs locis.

¶ Utrū vtus motiua solo iperio appetitus mēbra moueat vel aliqua alteratione preuia. Questio. xxvij.

3ª diffi/cultas. Tertiū dubiū est. cū virtus voluntarie motiua imperans sit in cerebro: ⁊ tm̄ ad eius imperiūʒ moueant mēbra distātia a cerebro; vt pedes manus ⁊ talia. vtrū hec mēbra per solū iperiū volūtatis vel appetit⁹ moueant: sicuʒ intellectus vel cogitatiua mouet hec mēbra distantia: vel ꝯcurrat ibi aliqua mēbroꝝ alteratio: qd per solum iperiū pꝫ: per hͦ ꝙ multa talia mēbra ab eodeʒ neruo vim mouēdi recipiētia mouent motib⁹ qñqʒ ꝯtrijs ⁊ qñqʒ diuersis. Si ḡ pro quolibʒ illoꝝ regreret diuersa alteratio

seqret̃ p̄ neruũ intermediũ p quẽ maxie fieri vr̃ ista altera
tio:alteri sil'ↄ̃rijs alteratiõib⁹: q2 ↄ̃rijs motib⁹ debẽt ↄ̃rie
alteratiões correspondere. ℭ Sequit̃ 2°. q̄ vtrũq3 mẽbꝝ d3 si
mul illis ↄ̃rijs motib⁹ moueri aut nullo. Nã cũ ab eodem
neruo alterato alteratiõib⁹ ꝑ ↄ̃rijs motib⁹ faciẽtib⁹ oriat̃
vtrũq3 mẽbꝝ vtraq3 alteratione alterabit̃ q2 alteratio illa
nõ est cũ electiõe:s3 a neruo mere nãlr̃ altereť musculus q
ab eo orit̃. ℭ Itẽ. nõ vr̃ q̃uo tã subito põt alterari mẽbꝝ vt
tã varia recipiat p̄n' motiua q̃ varijs motib⁹ moueť suc/
cessiue:vt appet in ioculatorib⁹. ℭ Q3 aũt nõ ꝑ solũ iperiũ
arguit̃: q2 tũc seqret̃ q̄ nõ ois actio ⁊ mot⁹ fieret ꝑ ↄ̃ctũ vl̃
indistãtiã. ↄ̃ñs ↄ̃ Arist. 7. phyco. ⁊ Cõmẽtatorẽ cõmẽ. 8. ⁊
9. Et arguit̃ ↄ̃ñtia supponẽdo. q̄ brutorũ aia sit extensa.
ℭ Suppono 2°. estimatiuã ⁊ appetitiuã sibi correspõdẽtẽ eẽ
in cerebro vl̃ corde. Tũc p3 q̄ aia cerebri vl̃ cordis distat
a pede:q̃n aliq̃n mouet nõ motis itermedijs ꝑ solũ volũ/
taria iperiũ iuxta põnẽ:nõ g̃ ois mot⁹ fieret ꝑ indistantiã.

ℭ In ista qõne inuẽta est opio Aui. quẽ in h̃ sequit̃ Alga/
zel ⁊ abymain. q̄ supcelestes intelligẽtie l3 agant p̄l'm mo
tu celi mediãte ⁊ alijs influẽtijs:tñ pñt in distãtẽ mã3 age/
re per merũ iperiũ. Et silr̃. aia hũana cũ fuerit nãe nobilis
poterit ꝑ solũ iperiũ mouere:nõ tñ mẽbra qb⁹ approꝑat̃
⁊ assistit:s3 mã3 extrinsecã:ita vt aliũ hoie3 ꝑ voluntatẽ: ⁊
solã imagiationẽ possit ab equo deijcere ⁊ pcipere elemẽ
tis:ita vt possit pluuias ⁊ tẽpestates ⁊ serenitates excitare
s̃m sue volũtatis iperiũ:imo q̃nq3 sine volũtate ꝑ solã for/
tẽ imaginationẽ. Et sumit̃ h̃ pte. 4. sexti nãliũ. Aui. ca. de
v̊tutib⁹ motiuis. ⁊ ad h̃ roborãdũ vtit̃ rõne tali virtualr̃.
ℭ Ex corroboratiõe imaginatiõis mẽbra ⁊ hũores corpis
ꝑmutant̃ ad calorẽ ⁊ ad frig⁹: ⁊ ad nãm vaporis: vt p3 in
hoie imaginãte pulchrã mulierẽ cui⁹ virilia multotiẽs ẽt
ipso inuito extẽdunt̃: ⁊ vapor ad ea iplẽda moueť: vbi nul
lũ vr̃ mouẽs p̄ter imaginationẽ. Si g̃ hũores corpis pro/
prij obediũt imaginatiõi ẽt distãtes a loco imagis:cũ illis
hũorib⁹ aia nõ approꝑet̃. cũ non sint aiati. g̃ ⁊ mã exterior
d3 forti imaginatiõi obedire: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs poterũt distãtia: ⁊ lo
caliter ⁊ alteratiue mutari e sine motore imediato: ⁊ nõ co/
agente calore vl̃ frigore: vl̃ corpis v̊tute: ⁊ h̃ mõ dixit fieri
ea q̃ fiũt a fascinatorib⁹ ⁊ miracl'a q̃ fiũt a ꝓphetis. Et hãc
opionẽ diffuse ipugnaui libro de somno ⁊ vigilia.

ℭ Alia est opio quẽ fere oẽs pipatetici sequunt̃ dicens in
sũma: q̄ oẽ agẽs agit ꝑ indistãtiã:ita q̄ inter agẽs ⁊ patiẽs
nõ est mediũ nisi ꝑ illud mediũ fieret actio:ita q̄ pateretur
mediũ ab agente. ℭ Dicũt 2°. q̄ mẽbra in qb⁹ est v̊tus vo
lũtarie motiua exequẽs ꝑ solũ iperiũ mouent̃ motu volũ/
tatis vl̃ appetit⁹. ℭ Dicũt 3°. q̄ aia vna q̃ est p̄n^m mouẽdi
in talib⁹ est assistẽs vnicuiq3 mẽbro ꝑ se voluntarie motor
ita q̄ brutoꝝ aia assistit talib⁹ ꝑ indistãtiã: ⁊ h̃ est vnũ mo/
tiuũ ad ꝓbãdũ oẽ3 aia3 aialis eẽ idiuisibilẽ mľtiplicatã in
mẽbris de quo aliqd dixim⁹ supra. ℭ Dicũt 4°. q̄ spm̃ vel
humorẽ distãtẽ nõ mouet nisi moto medio:ꝑ qõ mot⁹ pue
niat ad distans. ⁊ hoc mõ volũt fascinatores per imagina/
tionẽ imutare mediũ: ⁊ tandẽ corpus distãs. Et ita dñt de
miraculis ꝓphetaꝝ ⁊ talib⁹ qualis sunt actiones imaginũ
factarũ ab astrologis: ⁊ silr̃ anulorũ3. Et hec de ista qõne
sufficiãt. Nã per hoc p3 motiuũ ꝑ ↄ̃riorũ3 solutio.

ℭ Utrũ in gñe membroꝝ que mouentur cor vel cerebrum
p̄ncipium existit. Questio. xxviij.

Quarta difficultas cõiter solet tangi. vtꝝ cerebꝝ vel
cor sit p̄^m p̄n^m iter mẽbra motus voluntarij.
ℭ In q̃ qõne ẽ dña iter Gal. ⁊ Auer. ⁊ Ari. Nã Gal. vult
motiuã v̊tutẽ ifundi mẽbris alijs a cerebro p̄ncipalr̃: ⁊ nõ
a corde. Et vtit̃ tali rõne. Remoto ifluxu cordis membra
mouent̃:s3 nõ remoto ifluxu a cerebro. g̃ v̊tutẽ motiuã mẽ
bra recipiũt a cerebro. assũptũ p3 iuxta eũ. i. q2 ligatis ⁊ ꝑ/
scisis arterijs ꝑ q̃s ifluxus cordis ad mẽbꝝ deriuat̃ rema
net adhuc mot⁹ mẽbri:s3 ligatis vl̃ abscisis neruis: per q̃s
v̊tus aialis de cerebro defert̃ statĩ tollit̃ mot⁹. g̃ ⁊c. ẽt hac
rõne vtit̃ i lib. de motib⁹ liq̃dis. c. j. ℭ Cõfirmat̃ añs 2°. vt
dicit Auer. 7. phyco. com̃. 4. q2 remoto corde ab aiali ad
huc remoueť aial per vnum aut duos passus. aliq̃n ergo
cor nõ est primũ inter mẽbra tribuens virtutem mouẽdi.
ℭ In oppo^m est Ari. 2° de ptib⁹ aialiũ. c. de cerebro. ⁊ 3° de
ptib⁹. c. de corde. ⁊ ab Auer. 7. phy. cõmẽ. 4. vbi Auer. di
cit se vidisse arietẽ cui fuerat ãputatũ caput: q tñ aries post
capitis abscissionẽ huc ⁊ illuc multotiens mouebat̃.

ℭ Ista3 qõnẽ tractaui supra hac summa. c. j. dicẽdo q̄ cor — Quarta distio.
est v̊tutis motiue quẽadmodũ aliarũ in aiali primũ p̄nci/
piũ: verũ spũs ab eo genitus non est cõplete disposit⁹ ad h̃
vt faciat mẽbra localiter volũtarie moueri: nisi primo a ce
rebro recipiat hanc vim quam recipiat virtute cordis. Et
hanc sniam probant rationes ⁊ experimenta.

ℭ Utꝝ in cuiusl3 aialis motu aliqõ fixũ reqrat̃. Q°. xxix.

Ulterius q̃rit̃ vtrũ in cuiusl3 aialis motu reqratur — Quinta distio.
aliqõ fixũ tanq̃ sui motus cã. Et vr̃ q̄
nõ. p̄ de pisce natãte in fluuio. 2° de aue in aere volãte ↄ̃tra
motũ vẽti: vel v̊sus eãdẽ dñia3 in qb⁹ ⁊ q̃l3 ps aialis moue
tur: ⁊ ps corpis imediate circũdãns. ℭ 2° arguit̃ sic. lapis
⁊ elẽta in motu suo nãli nõ reqrunt aliqõ qescẽs. qõ sit sui
mot⁹ cã cũ oib⁹ ptinẽtib⁹ motis: nihilomin⁹ exposita extra
sua loca mouerent̃ deducto ipedimẽto: vt p3 de igne mo/
to sursu3 ad suã sperã q̃ ↄ̃tinue moueť vt sumit̃ p̄ metb. g̃
pariter nec in motu aialis. ℭ Tertio. Celu3 moueť localr̃ a
se: ⁊ tñ nõ reqrit aliqõ intrinsecũ vl̃ extrinsecũ qescens qõ
sit sui mot⁹ cã. g̃ ꝑiformiter aialia. t3 ↄ̃ñs. ꝑ h̃ q̄ ta3 celũ q̃3
aial mouent̃ motu volũtario. ⁊ assũptu3 p3. p̄: q2 si qd tale
fixũ eẽt reqsitũ maxie eẽt terra. Juxta illõ qõ dr̃ 2° celi. Si
celũ moueť necẽ ẽ terrã qescere vel polos: s3 neutrũ illorũ
est tale: cui⁹ qes reqrat̃ in motu celi: vt ꝓbat Aris. in de cã
mot⁹ aialiũ. Nã poli sunt idiuisibiles: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs nõ qescũt: ⁊
terra nõ est tãte fixionis q̃ta est v̊tus motiua celi. ⁊ ꝑ ↄ̃ñs
nõ sufficit ei⁹ fixio in motu celi. ℭ Ad oppo^m est Ari. in de
cã mot⁹ aialiũ. ⁊ in de ꝓgressu aialiũ. Et idẽ decia pticula
ꝓbleumatũ ꝓble. 30. ℭ In ista. q. p̄ ponent̃ distinctiões q̃
dã ⁊ suppõnes. 2° rñdebit̃ de q̃sito. ℭ Pria distictio. aialiũ — 1. distõ.
q̃dã sunt mobilia tñ motu dilatatiõis ⁊ ↄ̃strictiõis: vt cõ/
chilia. q̃dã ꝓgressiua. q̃dã natalitia. q̃dã volatilia. q̃dã re/
ptilia. q̃dã mixtũ. Hec distictio põt sumi ptim in lib. de ꝓ/
gressu aialiũ: ptim in de historijs. c. 3. vbi oñdit̃ cõchilia q̃
dã tñ dilatationẽ ⁊ ↄ̃strictionẽ facere. ℭ Scḋa distinctio — 2. distin.
ptiũ q̃ mouent̃. in aiali q̃da3 mouẽt ⁊ mouent̃: vt musculi
vl̃ sibi ꝓportionales. Quedã mouent̃ tñ vt ossa ⁊ multa
alia. Ille v̊o q̃ mouent̃ tñ ab alia pte corpea pñt dici quo/
dãmõ ꝑ accñs moueri: ⁊ de eis nõ itẽdim⁹ h̃. reliq̃ v̊o ꝑ se.
Et sumit hec distictio. fen. p̄ᵃ. c. de mẽbris. ℭ Tertia distin — 3. distin.
ctio. Aliqõ fixũ reqri in motu volũtario põt itelligi vel de
v̊e qescẽte: sic sunt corpa: vl̃ de imobili: sic possum⁹ dicere.
deide esse fixũ reqsitũ in motu celi. Et sumit̃ v̊tualr̃ hec di
stinctio ab Ari. in de cã mot⁹ aialiũ. ℭ Quarta distin. cor — 4. distõ.
poreũ eẽ qescẽs põt intelligi duob⁹ modis. vno mõ: q̄ nul
lo motu moueat̃ locali. alio mõ. q̄ a certo motu qescet. l3
alio motu moueat̃ q̃uo dicere possum⁹ nauiz motã qesce/
re ẽt reqsitã ad ãbulationẽ hois in ea. ℭ Ultia dist. corpo — 5. distin.
reũ qescẽs reqri in motu volũtario aialiũ põt itelligi duo
bus modis: vl̃ de extrinseco toti aiali: vel de pte aialis: q2
ꝑ aliquã ptem op3 qescere: ⁊ de vtraq3 est pñs dubitatio.
ℭ Suppono g̃ p̄. q̄ ꝑ motũ volũtariu3 itelligo motũ ꝑ se — 1. suppõ.
ↄ̃ñte3 cognitionẽ ⁊ appetitũ aialis: siue pfectũ: siue iperfe/
ctum: siue gressibile: siue volatile vel reptile: vel mixtum
istis motib⁹ mobile. ℭ Suppono scḋo. q̄ h̃ loquemur de — 2. suppõ.
aialibus gñabilibus: ⁊ nõ de celo in titulo questionis ⁊c̃.
ℭ Suppono tertio. q̄ partes per se mote in istis motib⁹ — 3. suppõ.
moueant̃ volũtarie tñ. per extẽsionẽ ⁊ ↄ̃ctionẽ. Uirtus. n.
volũtarie motiua exñs in lacertis vel ꝓportionalib⁹ mem
bris

Margin: Opinio Auicen. — Opio pipatetico rum.

bris nō est vl᷒ alr̄ illoꝝ mēbroꝝ ꝑ se motiua: nisi attrahen
do vel extēdēdo. Hec suppō ꝑ᷒ pōt colligi ex mō loquēdi
Aui. h̄ q̄ dscribēdo hāc v̄tutē ꝑ ei᷒ ꝓpriā opōnē dic: ꝙ est
s᷒ q̄ chordas attrahit ⁊ relaxat. Pꝫ et gn̄alr̄ discurrendo ꝑ
oīa aīalia: ⁊ oēm modū suoꝝ motuū volūtarioꝝ: videbit̄
ꝙ nullus fit nisi ꝯctiōe ⁊ extēsiōe. Sumit̄ et ab Aris. in de
cā mot᷒ aīaliū. ca. 3. Et hec suppō ē funda^mm in assignatiōe
solōnis pn̄ti dubij. Ex q̄ suppōne pꝫ v̄tutes volūtarie mo
tiuas nō oīno eodē mō motiuas eē in supcelestib᷒ ⁊ in aīa
lib᷒ h̄ iferi᷒. Nā celoꝝ v̄t᷒ ⁊ sine ꝯctiōe ⁊ extensiōe mouet
4. supp°. suū mobile: vt pꝫ māifeste. ¶ Suppono 4°. ꝙ ꝯctio ⁊ ex
tēsio aīaliū vel suarū ptiū q̄ ꝑ se mouent̄ motu volūtario
fiūt in flexiōe ⁊ directiōe. hec suppō coll'r ab Aristo. in de
ꝓgressu aīaliū. s̄m q̄tatiōnē meā. ca. 5. Et ꝓbat̄ ob eodem
ibi de ābulātib᷒ ⁊ repētib᷒ siue fluctuātib᷒: vt s̄pētes: lū
brici: ⁊ limachie. ⁊ de volātib᷒: ⁊ de natantib᷒. ¶ Differt
aūt h̄ suppō a p̄ori: q2 extēsionē ⁊ ꝯctionē possem᷒ imagi
nari ꝑ purā ꝯdēsatiōnē ⁊ rarefactionē corꝑe maioꝛ q̄titā
tis scō minori in eadē fig'. ⁊ talis nō est ꝯctio ⁊ extēsio ne
cessaria in motu aīaliū: imo opꝫ hāc ꝯctionē fieri in flexio
ne vel directiōe ⁊ silr̄. extēsiōez. Nā alr̄ ꝑ talē extēsionē et
ꝯctionē aīalis nō mutaret situ totalr̄: nec posset i directū
h̄n̄ ꝓcedē. Et h̄ vide ꝓbatū ibi ꝑ inductionem ab Aristo.
5. suppō ¶ Suppōit̄ ꝙ iflexionē eē ex recto i circulare vl' āgulū ꝑ/
mu^ta: ⁊ eꝯ rectifi° ex āglo vl' circulari i rectū ē trāsmuta°.
6. suppō ¶ Sexta suppō. ꝙ nō qescēte alio cui adherent vel super
stant aīalia nālr̄ locata nō qescerēt: hec pꝫ per se loquēdo
de quiete que cuiuldā motus non cuiuslibet est priuatio.
1. ꝯclo. ¶ Quātū ad 2^m est hec p^a ꝯ. Sumēdo qescēs ꝓ eo qd̄ nul/
lo motu ꝑ se ꝑ se ᷒ mouet̄ locali nō opꝫ i motu volūtario aīa/
lis aliqd eē qescēs. Pꝫ ꝯ de aīali s̄m se totū moto volūta/
rie i aq̄ fluēte ⁊ i aere cōmoto ex vētis: ⁊ de formica ābulā
te sup lāceā motā. ⁊ d̄ hoīe ābulāte i naui ⁊ multis silibus.
2. ꝯclo. ¶ Scd̄a ꝯ. stat aliqd moueri motu voluntario nulla eius
pte qescēte q̄te opposita motui q̄ mouet̄ pars ꝑ se mota.
Pꝫ in saltu postq̄ꝫ iam aīal a terra est eleuatū. i pꝫ. n. ⁊ oēs
partes ꝑ certū tp̄s v̄sus eādē d̄rīaꝫ mouent̄ eq̄ velociter.
3. ꝯclo. ¶ Tertia ꝯ. Necesse ē si aīal mouet̄ volūtarie aliquā ei᷒
ptē corꝑeā qescē vel q̄uisse q̄te opposita motui q̄ mouet̄
pars p̄n' per se mota in eo. ꝓbat̄ oē aīal mouet̄ inflexione
vel rectificatiōe scā partiū suarū: sed impoīe est fieri recti/
ficationē vel inflexionē sine tali quiete. Nam oibus pari/
bus omnio ꝯsimil'r motis nō fieret rectificatio vel iflexio:
vt pꝫ intuenti: q2 tenerent adinuicē similē pōnem. Et hac
ratione virtualit̄ vtitur Arist. in de ꝓgressu aīaliū. ca. 5.
4. ꝯclo. ¶ 4^a ꝯ. Necesse est si aīal mouet̄ motu volūtario aliquod
corꝑeū extrinsecū sibi qescere vel q̄uisse. Pꝫ q2 nō potuis
set pars qescere sine q̄te alicui᷒ cui supstat vel adheret: vt
dixit q̄nta suppō vltimo. Et hoc loq̄ndo de aīalib᷒ nālr̄ lo
catis. Nā si imaginaremur hoīez in cētro terre existētē cir
cūdatū aere adhuc posset brachia mouē: vt pꝫ intelligēti.
5. ꝯclo. ¶ Quinta ꝯ. Ad motū volūtariū aīalis regrit̄ ꝯtra resi/
stētia qescētis extrinseci. probat̄. aīal opꝫ firmari: vel s̄m
totū: vel s̄m partē acqescēs extrinsecū in motu volūtario:
sed nisi quiescēs talē hēret resistentiā: firmari nō posset. er
go ⁊c̄. hec minoꝛ pꝫ expimēto. nā sup aquā ambulare non
possum᷒: vel in aerē: ⁊ male super sabulo. Et nulla est alia
cā nisi modica resistētia eius sup quo firmari dꝫ. Et maioꝛ
pꝫ ex ꝯnib᷒ p̄babitis. ¶ Ex istis pꝫ p^a cā ꝓpter quā salta/
tores magis saltāt hn̄tes lapides in manib᷒. Nā ad illos
lapides firmāt manus p̄mēdo eos inferius veloci᷒ q̄ꝫ sint
per se mobiles: ⁊ sic q̄si nouū ipetū recipiētes ꝓlōgāt mo/
tū in aere. Pꝫ scd̄o cā ꝑꝑ quā currentes velocius currant
motis ad latus manib᷒ q̄ꝫ si manus quiescerēt. In impul/
sione enim aeris ꝑ manus aliqd recipiūt firmamentū per
motū superioꝛū partiū: lꝫ tale nō esset in hoīe per se suffi
ciēs sine firmamento pedūꝫ. ¶ Pꝫ tertio ꝑꝑ qd oīa aīalia
pedes hn̄tia habēt pedes pares. nō. n. fuit h̄ ꝑꝑ necessita/
tē: sed ꝑꝑ melius. Potuisset enim aīal vnico pede moueri
saltādo ⁊ q̄drupedes trib᷒ claudicādo: vt notat expiētia.
Sed q2 in motu aīalis regrit̄ fixio ad sensum datū. iō me
lius est vt possit aīal cōtinue ⁊ lōgo tp̄e sine fatigatiōe mo
ueri: vt vnus pes qescat dū ali᷒ mouet̄ sibi compar. ⁊ hec
s̄nīa sumit̄. decima ꝑticula ꝓbleumatū ꝓbleumatib᷒. 26. et
30. ⁊ in libello de ꝓgressu aīaliū. c. 4. ¶ His expeditis ad
arg^a añ oppositū scā r̄ndeo. Primo ad p^m pꝫ. nauim ⁊ ae/
rē ⁊ aquā fluētez qescē mō supius dcō: ⁊ h̄ sufficit ad illos
motus. Si aūt ita mouerent̄ vt ad illa firmari non posset
nō mouerent̄. ¶ Ad scd̄m. q̄cq̄d sit de añcedēte. negatur
ꝯn̄a. virt᷒. n. motiua lapidis ⁊ elroꝝ est motiua sine ꝯctio
ne ⁊ extēsiōe: sꝫ nō v̄tus aīaliū g̃ñabiliuꝫ. vt dr̄ in notatis.
¶ Ad tertiū negat̄ silitudo. Nā motoꝛ celi nō mouet̄ ꝑ se
nec ꝑ acciñs vt sumit̄. 8. phycoꝝ. Est ḡ illud fixū: cui᷒ fixio
sufficit ad motū celi: ⁊ nō terra: nec poli. ¶ Et hāc solōnē
innuit Arist. in li. de cā mot᷒ aīaliuꝫ. auc̄te Homeri. c. 2. vbi
dixit ꝑꝑ qd̄ videbit̄ vtiq3 sic estimādum hn̄ dcm̄ est apud
Homerū: sꝫ nō vtiq3 amouebūt e celo in terrā iouē supmū
oium neq3 si valde multū laborēt apꝑhēdē oēs dij i oēsq3
dee. totalr̄. n. imobile a nll'o ꝯtigit moueri. Et in h̄ est Ari
sto. ꝯtēt᷒. ¶ Ex his pꝫ p̄ itell's rubrice. s. ꝙ h̄ est capl'm in
quo determinat̄ de v̄tute motiua aīaliū motu voluntario
s̄m itētionē p̄mā: q̄ v̄tus est v̄tus exequēs motiuā: nō ipe
rās. ꝓpa tn̄ aīalib᷒ q̄ pn̄t moueri ex se: ⁊ cui᷒ ꝓpriū orga/
nū est musculus vel choꝛda. ¶ Pꝫ scd̄o. ꝙ h̄ v̄tus est v̄tus
aīe iperrāt: ⁊ pn̄tis sibi. iō lꝫ fiat ipetū i cerebro: i n̄ regrit̄
mot᷒ itermedioꝝ int̄ ipm ⁊ mēbra distātia qb᷒ imperat̄.
¶ Tertio pꝫ. ꝙ h̄ v̄tus influit̄ musculis a coꝛde: recepto
tn̄ aliq̄ necio tēpamento a cerebro. ¶ Quarto ⁊ vltio pꝫ
in oi motu scō ab hac v̄tute regri aliqd itrisecū ⁊ aliqd ex/
trinsecū corꝑeū fixū. Ex qb᷒ plima que circa rubricā du/
bitari poterāt sūt manifesta. alia iferi᷒ in expōne lr̄e decla
rabunt̄. ¶ Nūc ḡ ad lr̄am deuenio capli. Et diuidit̄ p̄us
capl'm in tres ptes. p̄ notificat hāc v̄tutē ꝑ eius opōnē. 2°
ꝑ suū subm. tertio q̄ ad vnitatē vl' pluralitatē. scd̄a ibi. (Et
eius q̄dē penetratio.) 3^a ibi. (Et est gen᷒.) ¶ Dicit p̄. ꝙ v̄t᷒ Capitu/
motiua ē i'q̄ ꝯbit ⁊ relaxat choꝛdā: ꝑꝑ quā ꝯctionē ⁊ rela li expō.
xatōez mouet̄ ꝯtr a^a mēbra ⁊ iūcture sua dilata^tio ⁊ fixiōe.
¶ Ubi ꝯsidera. ꝙ membrū ꝓprie per se motū motu volū A
tario solū est musculus ⁊ sumit̄ a Gal. p̄ de iuuamētis. c. 2.
⁊ p̄ de iterioꝛib᷒. c. 6. Choꝛda v̄o ꝯbit̄ a musculo vel rela
xat̄ ab eo: vt sumit̄. ā. doc. 5 sūma. 2. c. p̄. verū Aui. spāl'r
choꝛdas noīauit: q2 illis mediantib᷒ vt plm musculi mo/
uēt alia mēbra. Et ego h̄ cā breuitatis diffinitiōez muscu/
li dimitto ⁊ choꝛdarū ⁊ neruoꝛū: q2 note sunt ex p̄habitis.
¶ Attēde scd̄o. ꝙ hec virtus ꝯbit ⁊ relaxat obediēdo im B
perio voluntatis vel sensitiui appetitus: ⁊ nō imperādo.
¶ Attende tertio. ꝙ hec virtus est qualitas in musculo i/ C
pressa mediāte aīali spiritu a cerebro ꝑ neruos trāsmisso.
¶ Attende quarto hanc virtutem relaxare ⁊ contrahe/ D
re eandem choꝛdam in diuersis tempoꝛibus: non simul.
¶ Attēdēdū 5°. ꝙ lr̄a iuenit̄ duplex. vna dic̄. mouent̄ mē
bra ⁊ iūcture dilatatiōe sua: ⁊ fixiōe. Alia dic̄ flexione. Si
dicat flexione clarus est textus. Nam dictū est supra oēm
talem voluntariū motum fieri extensiōe ⁊ flexione. Si v̄o
dicat fixione: iterū verificat̄: q2 dictum est supra modi ta/
li motu requiri partē fixam. Nā si mouet̄ astum proprio
motu figit̄ cubitus: ⁊ cū mouet̄ brachiū figitur humer᷒.

¶ Utrum voluntaria fixio mēbri: vel totius corpoꝛis mo/
tus voluntarius existat. Q̄ō. 30.

Dubitatur vtrū volūtaria fixio mēbri vel totius
corpoꝛis sit motus volūtarius. Et est
dubiū qd̄ disputat Gal. in libello de tremoꝛe ⁊ rigoꝛe ⁊ ie
ctigatiōe. ¶ Negatiue argr̄. stās pmanet in eodē situ ꝓri/
mue s̄m se: ⁊ q̄libet suā ptē. ḡ nō mouet̄ locale. Assumptū

pꝫ eē poẜe: ⁊ tñ in stādo est fixio voluntaria. ergo nō oīs talis fixio est mot⁹. ¶ 2° mō. tūc seq̄ret ꝙ in motu volūtario p/tis aialis nulla ps q̄esceret. ꝯñs ꝯ Ari. in libello de cā motus aialiū. ⁊ i libello de ꝓgressu aialiū. caplis sup̄ allegatꝭ. Et ꝯña tꝫ. q2 in ꝓgressu aialis vn⁹ pes mouet: ⁊ alter volūtarie figit: sꝫ ille q figit mouet iuxta partē dubij ꝓbādā. ergo vterqꝫ mouet: ⁊ sic oēs ptes. ¶ 3° si sic eēt. seq̄ret ꝙ aliqd moueret qd nō moueret velocit nec tarde: qd vr̄ mentez Arist. 4. phycoꝝ. tex. cōmē. 96. ⁊ Cōmētatorē: cōmēto eodē. Et pꝫ ꝯña q2 ꝑ talē stationē: nec ptrāsit multū in modico tpe: nec parū in multo tpe: cū penit⁹ nihil ptranseat: mō velox vel tardū nō est nisi aliq̄ istoꝝ duorū modoꝝ: vt sumit textu ⁊ cōm̄ stati allᵗato. ¶ Quarto se': ꝙ sinistrū esset dextrū. ꝓbat. sinistrū est vñ est ꝓn̄ fixiōis volūtarie: sꝫ ois talis est mot⁹. ergo sinistrū est ꝓn̄ mot⁹ volūtarij: sed dextrū in aiali est illud vñ est ꝓn̄ motus. ergo sinistruꝫ est dextrum. Maior est Arist. in libro de ꝓgressu aialiū. c. 3. Q̄ āt dextrū in aiali est ꝓn̄ vñ mot⁹ sumit eodem loco. ⁊ 2. de celo. ¶ Ad oppositū argui. p̄ sic. Tremor nō accidit mēbris: nisi cū conant moueri: vt docet expientia: ⁊ vult Gal'. in libello de tremore ⁊ iectigatiōe ⁊ rigore. c. 4. sed tremor accidit cū mēbra nitunt figi. ergo talis fixio est mot⁹. minor pꝫ expiētia. ⁊ sumit a Gal'. loco statiꝫ allᵗato. ¶ 2° stare nō est q̄es: sꝫ opatio volūtarie motiue vtutꝭ: ergo est motus. tꝫ ꝯña: q2 opōes vtutꝭ volūtarie mo^{ue} nō sꝫ nisi mot⁹ vel q̄es. maior sumi pōt ab Hippo. in libello de humoribus: vt recitat Gal. q2 stare nocet vlcerib⁹ pedū ⁊ ambulare. q̄es xo ⁊ imobilitas ꝓdest: ergo stare est aliud a q̄te. minor xo est Ga. loco statim allᵗato. ⁊ 5. de accñti ⁊ morbo. ¶ 3° sic: aliq̄ talis fixio est mot⁹. ergo q̄libet. assumptū argi̊ supponendo ꝙ sit poẜe mēbrū moueri sursum ꝑ accñs: ⁊ deorsum ꝑ se ꝑ lineā rectā: vt pꝫ de aq̄ descēdente ꝑ lanceā: ⁊ mota sursum motu baculi cui adheret. Ex h̄ supposito sequit ꝙ poẜe ē motū tale eq̄ue velocit illis duob⁹ motib⁹ moueri. Naꝫ si motus sursum velocior motu deorsum nō pōt ipedire ne mobile illo tardiore motu moueat: seq̄t ꝙ a fortiori equalis nō poterit ipedire equalē. Ex quib⁹ pꝫ eẜe poẜe ꝙ mēbrū sui grauitate moueat deorsum: ⁊ simul ꝑ eandē lineaꝫ motu volūtario moueat sursuꝫ eq̄ue velociter ꝓcise: ⁊ tūc illud membrū stat ⁊ figit: ⁊ illa fixio est motus. ergo ⁊c̄.

1. suppō ¶ In ista q̄ōne supponit p̄ q̄etē volūtariā eẜe actiōeꝫ vtutis volūtarie motiue. Suppositio pꝫ ꝑ expiētiā: q2 subducta vtute ⁊ eius conatu mēbrū statim descēderet ⁊ moueret. Pꝫ ēt ex Gal'. in libello de rigore ⁊c̄. Et. 5. de accidenti. Ex quo sequit taliter quiescens mēbꝝ pati virtute illa.

2. suppō ¶ Supponit 2° ꝙ deducta hꝫ passiōe membrū in situ alr̄ se hēret q̄ꝫ iaꝫ hꝫ. pꝫ: q2 moueret acq̄rēdo sitū aliquē quē nūc nō acquirit. Ex quo sequit ꝙ ꝑ hanc passionē limitat ad aliter se hñdū in situ: q̄ꝫ se haberet deducta hac passiua limitatione.

3. suppō ¶ Supponit tertio nomē motus est equiuocū ad motū qui est formalr̄ acquisitio successiua alicuius per se termini motus: vel saltē ad quē talis acq̄sitio consequit: ⁊ ad oēm talē passiuā spālē limitationē per quā mobile alr̄ se hēat in situ vel qualitate vel q̄ntitate q̄ꝫ se hēret illa subducta. ꝓma eni significatio termini est cōis ⁊ famosa. scđa sumit ex h̄ ꝙ alr̄ nō possemus saluare retrogradatiōes ⁊ statiōes: ⁊ mot⁹ planetaꝝ qbus ꝯ motū ꝓmi mobilis mouent. tales. n. mot⁹ cū nō sunt descriptiōes supiorū orbiū: describunt. n. a q̄scēte: nec sūt formales acq̄sitiōes situū xsus oriens: q2 ꝯtinue xsus occidens magis appropinquāt. sꝫ ꝙ nō sūt nisi tales limitatiōes orbiūꝫ passiue ꝑ q̄s dispariter se hñt in situ q̄ꝫ se hērēt illis subductis: ⁊ ꝓꝫ quā mot⁹ acceptionē ꝯcedūt ꝓhi oē violenter detētū continue moueri. Gal. xo nō tā large vtit isto vocabulo i sꝫ ꝑ motū intelligit oēm passiuā limitationē ꝑ quā mobile alr̄ se hꝫ in situ q̄ꝫ hēret ea subducta: ⁊ ꝑ quā remotꝭ alijs motib⁹ ipedictib⁹ ab acq̄sitiōe sit⁹ mobile acq̄reret successiue nouū sitū. Nā. 5. de accñti ⁊ morbo vult ꝙ man⁹ relaxata sine egritudie sup aliq̄ q̄scēte nō mouet: ⁊ ꝙ suū q̄scē nō est appellādū mot⁹: sꝫ q̄es. man⁹ q̄ extēsa tenet a vtute est q̄dāmō mota. ¶ Et puto ego hāc significationē eē cōformiorē locutiōib⁹ veterū q̄ꝫ scđam ⁊ eā sufficēlꝫ multi ꝓhi vtant scđa negligētes istā. ¶ Ex qbus se'. ꝙ h̄ 3° mō. vtēdo vocabulo. hec est ꝯcedēda fixio volūtaria: ꝑ quā membrū: vel totū aial ꝯtinue ꝑmaneat i eodē situ ē mot⁹ local. 1°. n. fixio ē limitatio passiua i mobili ꝑ quā dispō se hꝫ i situ ab eo qd se hēret ea deducta. ⁊ ꝑ quā mobile deductis alijs motib⁹ ⁊c̄. ꝯtinue nouū sitū acq̄reret. In tali. n. fixione duo mot⁹ eq̄ potētes ꝯcurrūt mot⁹ grauis ad deorsum: ⁊ mot⁹ vtutꝭ trahētis sursum: vt sumit a Gal. loco stati allᵗato. ita ad līam dicēte. ¶ Itē sic dixim⁹. extēsio man⁹ est cōposita ex duob⁹ motib⁹ eq̄lib⁹ in vtute. qm̄ id qd subleuat est vtus: ⁊ qd deorsum eā ponit nō est nisi eius grauitas nāl. deducta ergo motu q a grauitate fit manus stāte eodē vtutꝭ conamine ascēderet. ¶ Ex hac se' p° aliquē eē motū qui non est velox neqꝫ tardus: cū ꝑ ipm nihil acq̄rat de ꝑ se termino motus. ¶ Seq̄t 2° aliquē eē motū ꝑmanētē: ⁊ nō eē diuisibilē diuisiōe tpis in ptes realr̄ diuersas. ¶ Seq̄t 3° aliqd moueri ꝯtinue xsus certū pūctū q̄scēs: ad qd pūctuꝫ citius veniret deducto motu q̄ xsus illū mouet alijs paribus: vt pꝫ de solis motu xsus oriens motu ꝓpo retardat eni a redita in oriens ꝑ motum ꝓprium terre ꝑ 4^{am} vnius hore. Et multa talia sequunt ad hec dcā. ¶ 2° ꝙ talis fixio mēbri volūtaria est q̄dāmō q̄es. pꝫ de mēte Gal'. loco statim allegato: ⁊ q2 est quies opposita motui proprie dicto.

¶ Utꝝ fixio volūtaria sursum mēbrū trahat. Q̄ō. 31.

Sed circa hec dcā Gal'. cadūt alique difficultates. ¶ Prima. q2 videt fixio volūtaria membri nō trahere membrum sursum cū resistat trahēti: est ēt fixio resistēs laterali motui: ⁊ nō est ibi ꝓnciplū inclinans ad motū oppositū. Itē ꝑ volūtariā fixionē mēbrū vnū simul resisteret ad q̄ꝫcūqꝫ differētiā positionis. cum ergo nō sit ibi volūtari⁹ mot⁹ ad vnāquāqꝫ seq̄t ibi eē opōnē. ꝑ quaꝫ membꝝ inclinat ad ꝑmanendū quocūqꝫ subducto motu. ¶ Itē vr̄. ꝙ in fixiōe mot⁹ grauitatis deorsum: ⁊ voluntarius sursuꝫ: nō sūt eq̄les: q2 tunc q̄ntūlꝫ modica supaddita grauitate mēbrū descēderet. ¶ Preterea in tremore vr̄ eẜe eq̄litas vtutis ⁊ grauitatꝭ. ergo in stando vtus iuuat. hoꝝ solo clara est cognoscēti anathomiā musculoꝝ: ⁊ varietatē conat⁹ vtutꝭ: cū mēbrū figit a conatu: q̄ est cū mouet sursuꝫ. Tremor aūt sit cū mō vincit vtus mō grauitas mēbri: nō tñ est eq̄litas. ¶ Ad argumēta autē principalia patent. primum nō procedere nisi diceretur membrum fixum moueri ꝯm primam acceptionem vocabuli: qd non conceditur. — 6 diffi/cultas.

¶ Et eius quidem penetratio est in neruis qui sunt cum lacertis continui.

¶ Notificat iuxta cōmunem modū introducendi hanc virtutem per subiectum: dicens ꝙ penetratio huius virtutis est in neruis qui sunt continui lacertis.

¶ Ubi ꝯsiderādū. ꝙ vie ꝑ q̄s defert hec vtus ad musculū q est ꝓpriū subm hui⁹ vtutꝭ sunt nerui qui ꝯtinuant cuꝫ musculo. ⁊ hūc passuꝫ iuxta h̄ exponūt q̄dā ꝙ penetratio hui⁹ vtutꝭ. i. spūs deferētis hāc vtutē est ꝑ neruos ꝯtinuatos lacertis: ꝑ qd dat intelligi ꝙ lacerti sunt subm isti⁹ virtutꝭ: sed nerui sunt via per quā hec vtus lacerti defertur. E ¶ Alij dicūt. ꝙ q2 lacert⁹ cōponit ex carne ⁊ neruo lacertus nō est sbm hui⁹ vtutꝭ nisi ꝑ neruū q est pars ei⁹ integralis: nec fuit neru⁹ sufficiēs ad recipiendū vim mouēdi: nisi cū est in lacerto dispōsit⁹ a carne secū cōmixta. ¶ Et vt h̄ daret intelligi. dixit Aui. ꝙ penetratio hui⁹ vtutꝭ ⁊c̄. i. ista nō est tanq̄ꝫ in sbto: nisi in neruis q sūt ꝯtinui lacertis. i. ꝓ ꝯtinuitatꝭ ⁊ itegritatꝭ lacertoꝝ. Et q̄cūqꝫ istoꝝ modorū dicat est ꝓbabilis. ¶ Et pꝫ ex istis q̄re ꝯtingit aliq̄ñ mēbꝝ

fieri stupidũ: ⁊ nõ pdere motũ volũtariũ: ⁊ aliqñ econtra. Nã cũ est oppilatio in neruis veniẽtib⁹ ad lacertos: p quos mẽbrũ hꝫ moueri stãte sanitate cuiꝰ pdit motꝰ ⁊ nõ sensus. ¶ Item etiã ex discoopertur a lacerti ꝓhibet motus ⁊ nõ sensus. cũ aũt oppilatio fuerit in neruis ad cutim mẽbri: ⁊ ad ptes alias a lacertis veniẽtib⁹ nõ aũt musculorũ neruis tũc fiet mẽbrũ stupidũ: ⁊ nõ erit lesum in motu volũtario. Et hoc totum sumitur a Gale. primo de interioribus. c. 6.

¶ Et est genus quod s̃m specificationem principij motuum specificatur.

¶ Nũc notificat hãc ṽtutẽ q̃ ad vnitatẽ vel p̃lalitatẽ. Et diuidit in duas. p̃ facit h. 2° ifert vnũ correlariũ. ibi. (In vno quoq; igit.) ¶ Dic p̃. q̃ ṽtus motiua de q̃ diximꝰ est genꝰ qd̃ specificat s̃m specificationẽ pncipij motũ. ⁊ etiã est sensus q̃ h nomẽ ṽtus motiua est nomẽ gñale: sic ĩproꝑe dicimꝰ hoium genꝰ: vt. 1. metaph. Et spãlia noia q̃ iumũt ab isto ĩproꝑe dcã tñ spẽ sicut dicimꝰ multas eẽ spẽs religiosorũ: specificant p expssionẽ pncipij motꝰ. i. musculi vel mẽbri qd̃ mouet p tali motu vel pncipij motꝰ. i. passiõis appetitus. Imperãtis vt est psecutio ⁊ fug̃. ¶ Putãdũ tñ est oẽs ṽtutes motiuas que sũt in diuersis musculis hoĩs eẽ eiusdẽ spẽi essentialis: sed differũt accidẽtalr ⁊ mãliter. ⁊ per has diias expressas fiunt vocabula significantia diuerso modo has virtutes. ⁊ hoc est quod Aui. hic intẽdit dicẽ.

¶ In vnoquoq; igitur musculo est alia natura que est sequens iudicium estimatiue: a qua prouenit communis consensus.

¶ Infert correlarium dicẽs: q̃ s̃m hec dcã sequit q̃ in vnoquoq; musculo est alia nã. i. virtꝰ motiua nũo distincta a ṽtute in alio musculo exñte: q̃ ṽtus in sua opõne sequit iudiciũ estimatiue: ⁊ a q̃ ṽtute musculi ꝓuenit ꝯsensus cõis. i. effectus in quo cõiter ⁊ simul cõueniunt appetitus ⁊ virtus iudicatiua que dat hic itelligi per estimatiuã: vel a qua ṽtute motiua ꝓuenit effectus: in quo cõiter. i. simul cõsentiunt ipsa motiua ⁊ estimatiua cuꝫ estimatiua imper ⁊ motiua seq̃t:

A ¶ Ubi no. iuxta s̃niaꝫ Aris. 3. de aia. tex. cõmẽti. 50. q̃ vtꝰ imperãs imediate motũ volũtariũ est vna. s. appetitꝰ aialis. Vbi grã. in hoie duplex iuenit appetitus. s. rõnalis: qd̃ alio noie dr̃ volũtas: ⁊ sensitiuꝰ q dicit in veteri trãslatiõe desideriũ: ⁊ vterq; sufficit iperare motiui: nisi fuerit impediẽs aliud. Sꝫ vterq; põt ab alio ipediri: vt ondit ab eodẽ. 3. de aia. per exẽpla ꝯtinentis. in q̃ stãte desiderio vincit rõnalis appetitus ⁊ incõtinẽte in quo stãte rõnis dictamine vincit desideriũ. Et qr int ṽtutes corpeas hoĩs estimatiua est illa que optime iudicat de cõueniẽti vel incõueniẽti: qd̃ iudiciũ sequit appetitꝰ. ideo Aui. dixit q̃ ṽtus musculi sequit iudiciũ estimatiue. i. appetitꝰ ꝯñs ad iudiciũ estimatiue nisi fuerit ipediẽs ex pte intellectiui appetitus qui est voluntas: ⁊ ita intelligat iste passus. ¶ Qꝫ si argr̃ ex Cõmẽtatore. 3. de aia. 98. cõmẽ. dicente. q̃ neq; intellectus: neq; desideriũ hꝫ vim mouẽdi singlr̃: ⁊ q̃ mouẽs est hec duo: desideriũ ⁊ intellectꝰ: vel imaginatio. ⁊ Arist. in textu veteris trãslatiõis. Appet igit q̃ illud qd̃ facit motũ est hec duo desideriũ ⁊ intell's. ¶ Dic dr̃ q̃ nõ solũ desideriũ facit motum: nec solus intellectus: sed vtrũq; istorũ sufficit facere deducto impedimento: vt supra dictum est: ⁊ ideo nulli istarũ attribuit ille motus singulr̃: ita q̃ non attribuat alteri: sed nõ intelligo q̃ vna istarũ tamẽ possit mouere sine altera. hoc. n. est manifeste falsũ in exemplis Aristo. vbi ostenditur q̃ vna mouet alia contradicente.

B ¶ No. 2° q̃ Ari. 3. de aia. vocat phãtasiã ṽtutẽ corpeã cognoscitiuã obiecti sub rõne ꝯueniẽtis vel icõueniẽtis: quã hic Auic. vocat estimatiuã. Ex quibꝰ apparet q̃ ṽtutũ interiorũ iperantiũ motũ quedã sunt iudicatiue: quedã appetitiue. Iudicatiue sũt phãtasia ⁊ itell's ꝓcticus: vel estimatiua loco phãtasie s̃m modũ loq̃ndi Aui. volũtas aũt desideriũ ⁊ ira sunt oẽs spẽs appetitꝰ. Et h sumi põt apte ab Aris. in de cã motus aialiũ. c. 4. ¶ Seq̃t vlteriꝰ in motu aialis mouẽs p̃mũ esse appetibile qd̃ mouet: ꝯñr mouet itellectũ vel estimatiuã: deĩn appetitũ: tandẽ ṽtutẽ motiuã obsequẽtẽ: que est in musculis: ⁊ qr nihil est appetibile nisi bonũ: vl' appens bonũ. iõ cũ aialia q̃rãt ea q̃ nec semp sũt bona: nec semp apparẽt. celestes ṽo itelligẽtie appetũt id qd̃ semp ⁊ indeficient est bonũ. iõ aialiũ motꝰ interrupti sunt ⁊ desinẽtes: sed motus celestiũ sũt ꝯtinui ⁊ perpetui.

¶ Cõsidera vltio q̃ in aialibꝰ impfectis est ṽtꝰ estimatiua impfecta ⁊ ideterminata qr nõ detmiate cogscẽs locũ obi. iõ motꝰ eorũ sunt iperfecti: ⁊ nõ recte limitati ad vnã dictã põnis. In pfectis ṽo est hec ṽtꝰ distincte ꝑcipiẽs locũ ⁊ viã ad appetibile. iõ limitatos ⁊ ad certos terminos pfectos hñt motꝰ volũtarios. hec ꝓ nũc de ista expõne sufficiant. C

¶ De operatõibꝰ huius doctrine. Cap. vij.

Dicemus q̃ operationum singularium alie sunt que ab vna complentur virtute. verbigratia: digestio.

¶ Ista est scda ps huiꝰ doctrine in q̃ Aui. determinat de opõibꝰ ad sensuꝫ expositũ in p̃ cap. huiꝰ doctrine. ⁊ h nõ fuit opportunũ q̃ determiaret q̃ sũt opõnes aie: qr iã pus h docuit declarãdo ṽtutes. Nã simul ponebat ṽtutis descriptio: ⁊ elici poterat descriptio opõnis: sed restabat aliq̃s res accñtales opõnũ dicẽ: q̃ nõ poterãt bñ cõprehẽdi: nisi post sciam de ṽtutibꝰ. ⁊ has nõ oẽs: sꝫ aliq̃s hic ponit vt ꝑ illas indagemꝰ alias: ⁊ hec est cã q̃ hoc caplm ponit vltimũ. ⁊ post determinationẽ de virtutibꝰ: qr h nõ determinat de opõnibus ꝓut sunt illud qd̃ sunt vl' diffinitiue. Sed de eis in relatiõe ad ṽtutes ⁊ suas cãs itrinsecas: sub qua rõne nõ poterãt cognosci: nõ cognitis. p̃ de ṽtutibꝰ. ¶ Diuidit aũt p̃sens caplm iudicio meo in duas ptes. p̃ ponit vnã distictionẽ declarãdo mẽbra. 2° satisfacit dubio. ibi scdo. (Et forsitan.) prima in duas. primo ponit distinctionẽ: ⁊ vnũ mẽbrũ declarat. scdo scdm ibi. (Alie sunt.) ¶ Dicit pmo q̃ operationũ singulariũ quedã sunt que complent ab vna virtute: sicut ṽbi grã cibi digestio.

¶ Ubi p̃ nota. vt supra. cap. 1. huiꝰ doctrie. opatio hic sumi pro opõne: que est actio: ⁊ dicit passio ab aia ꝓueniẽs: ⁊ aiatis ꝓpria: ⁊ nõ duobus strictis modis: vt ibi dixi. D

¶ No. 2° q̃ cũ opatio dicat cõis tribꝰ modis: q̃rũ vnꝰ est ꝑ p̃dicationẽ: aliꝰ per ꝑticipationẽ: ⁊ tertiꝰ ꝑ iuuamẽtũ cõicari multis. Exẽplũ p̃ᵐ: vt attractio nõ limitãdo ad aliquã dr̃ cõis. Exẽplũ 2ⁱ: vt cursus ⁊ opõnes artiũ. Exẽᵐ tertij: vt digestio cibi in stõ. Et eõ: posset dici singularis tribus modis oppositis. Hic sumit operatio singularis pro singulari p̃dicatione: qr sit vnica: ⁊ non sicut spẽs vel genus. E

¶ No. tertio q̃ opõnẽ ꝓuenire ab vna: vel cõpleri ab vna ṽtute: nõ icludit q̃ nihil p̃ter illã ṽtutẽ ad opõnẽ faciẽdaꝫ ꝯcurrat effectiue. Nã ad digõnẽ cibi cõcurrit effectiue p̃ter ṽtutẽ calor ⁊ humiditas: vt. 3. cap. huiꝰ doctrine. Non etiã dicit ideo: qr nulla alia ṽtus ad hoc coadiuuat. Nam ad digestionem coadiuuat retentiua que ꝫ olim pñs: sed dr̃ opatio cõpleri ab vna ṽtute: qr nihil ꝑticularit cõcurrit ad talẽ opõnem faciendaꝫ effectiue: nisi ṽtus vna cum suis nãlibus instris que sunt sua nãlia instra: ⁊ inquantũ est anime virtus. ⁊ hoc magis patebit in parte sequenti. F

¶ Alie sunt que a duabus cõplent virtutibus sicut cibi desiderium qd̃ cõpletur a virtute naturali attractiua: ⁊ a virtute sensibili que est in ore stomachi. Attractiua vero operatur ex hoc q̃ mouet villum q s̃m longitudinem ꝓtendit retinẽdo illud qd̃ attrahit ⁊ suggẽdo ex humoribꝰ

qđ est sibi ꝓpriū: Sēsibilis aūt opaꝛ in h ꝙ hāc sentit passionē: ꝛ qꝛ sentit mordicatiōem colere nigre q̄ est excitās desideriū: cuiꝰ eē noiauimꝰ. Et hanc qdē opationē nō dicemꝰ duabꝰ cōpleri virtutibꝰ. nisi iō ꝙ cū sensibili acciderit nocumētū destrueꝛ ītētio q̄ vocaꝛ fames ꝛ ꝺsideriū: neqꝫ desiderabiꝛ cibus: licet eo corpꝰ indigeat.

Hic ponit 2m mēbrum. ꝛ diuidiꝛ in q̄tuor ptes. qꝛ ꝑ ponit mēbra diuisionis cū vno exēplo. 2° scđm. 3. aliud. 4° aliud. ibi 2°. (Et silr trāsglutiēdi opatio.) ibi 3° (Trāsitꝰ q̄qꝫ.) ibi 4° (Et silr supfluitatū). De pte ꝑᵃ dicit q̄tuor. Primū ꝙ aliqne sūt opōnes singulares q̄ cōpleūꝛ a plibꝰ vtutibꝰ sic cibi desideriū q̄ dr̄ fames. Dicit 2°. ꝙ istud desideriū cōpleꝛ vtute nāli attractiua: ꝛ vtute sensibili. Dicit 3° ꝙ attractiua in fame opaꝛ ex h. ꝙ mouet villū q ꝓcedit in lōgitudine retinēdo iđ qđ trabiꝛ: ꝛ suggēdo ex hūoribꝰ: qđ est sibi ꝓpriū. sed sensibilis opaꝛ: qꝛ sentit hanc passionem: ꝛ qꝛ sentit mordicationē colere nigre que exiccat desideriū: de qua supra diximus. Dicit vltimo. ꝙ nos nō dicimꝰ ꝙ hec opatio cōpleꝛ duabus vtutibꝰ: nisi qꝛ cum acciderit nocumentū virtuti sensibili destruiꝛ intētio. i. res intēta quā famē vocamꝰ: ita ꝙ corpꝰ cibū nō desiderat: lꝫ eo indigeat.

B Circa ꝑmā partē nota ex dictis appropriare. ꝙ ad hoc vt dicamus vnam opationē cōpleri a duabus vtutibꝰ: nō requiritur ꝙ ab vtraqꝫ illarū imediate depēdeat: imo stat ꝙ ab vna mediate: ꝛ ab alia imediate: vt in exēplo Auic. Nam desiderium aiatū: vel tristis sensatio vtrūqꝫ nō imediate ꝓuenit ab attractiua: sed a sensitiua vel appetitiua.

D Nota scđo ꝙ in fame nāli vt sumiꝛ. 4. de accīti. ꝯsideramꝰ q̄nqꝫ motꝰ. s. resolōnē mēbroꝝ: corūdē attractiōeꝫ a venis: attractiōeꝫ venaꝝ a stō: tristē sensationē in stō: hanc suctionē ꝯseq̄ntē: ꝛ vltio desideriū aiatū: qđ est passio appetitꝰ sensitiui. Et h nomē fames nō dr̄ de illis ꝑmis: sꝫ dr̄ q̄nqꝫ de sensatiōe illa tristi: quā seꝛ aiatū desideriū: q̄nqꝫ dr̄ de illo desiderio aiato. Si ḡ sumaꝛ pro sensatōe: tūc est immediate opatio sensibilis vtutis. si vo sumaꝛ pro aiato desiderio: tūc est opatio imediate virtutis appetitiue. Et hāc nō solū duabus. sed tribus dicimus compleri virtutibus.

Motus quincuplex ad famē naturalē ꝛc.

E No. 3° ꝙ qn̄ vtus attractiua venarū meseraicarū sugit a stō nutrimētale humidū chilosum: nō fit cōiter tristis sensatio: sed qn̄ deficiēte chiloso hūido ille sugūt a stō humidū nutrimētale: qđ est in poris mēbri: in illiꝰ separatiōe fit aliq̄ ꝑiū distractio: in q̄ est aliq motus ꝯtusiōis vel distēsionis que reduciꝛ ad solōnē ꝯtinuitatis: ita ꝙ humiditas illa ꝑ ptes illas moueꝛ eas tangēdo in sitibꝰ: in qbus ꝑus nō tāgebat. ꝛ iō fit ibi tristis sensatio. ꝛ ad h adiuuat ꝙ nā illa hora illuc trāsmittit melicū humorē: qui est acris a sui acredine mordicat ptes illas h mō distractas: vn̄ talis sensatio intendiꝛ: ꝛ hoc vult dicē Aui. hic cum dicit: ꝙ vtus sensibilis opaꝛ sentiēdo hāc passionē. s. attractionem: ꝛ qꝛ sentit mordicationē melie. Nā ostēdi in techni ꝟissime eē ꝙ tā motus humiditatꝫ illius q̄ꝫ motꝰ partiū scilicē ꝯfricantiuꝫ: q̄ꝫ etiā q̄litas mordicatiua in humore melico sint obm istius tristis sensationis: ꝛ qꝛ suctio siue attractio nō est aliud q̄ꝫ motꝰ aut mēbri: aut humiditatis: iō attractio sentiꝛ: ꝛ q̄litas impssa ex nouo occursu hūiditatꝫ ad diuisas partes est passio seq̄ns illā attractionē que etiā sentitur.

No. 4° ex vltio dcō signū ad ondēdū ꝙ opō ab aliq̄ virtute fiat: ꝛ est ꝙ qn̄ in illa vtute fit nocuᵐᵗᵘᵐ: tunc actio illa: vel opō destruiꝛ sicut accidit de sensitiua vtute reᵘ famis.

Utrū ab vna vtute cibi digestio fiat. Q. 6. 32.

1m dubm **Sed circa** hāc ptē aliq̄ cadūt difficultates. Prima: qꝛ cibi digestio nō vr̄ fieri ab vna vtute: qꝛ ad oēm opōnē corpis ꝯcurrit vtus vitalis: q̄ est in corde: vt dr̄ sepe supraqꝫ ad digōnē cibi effectiue concurrit. ꝛ per ꝯn̄s cibi digō completur a pluribus virtutibus.

Confirmaꝛ: qꝛ lesa virtute cordis: lediꝛ cibi digestio: et destructa vitali: tolliꝛ cibi digestio: ergo compleꝛ ab illa.

Utrū cibi appetitus ab attractiua fiat. Q. 6. 33.

Scdm dubiū. qꝛ non vr̄ ꝙ ab attractiua vtute fiat cibi desideriū: qꝛ nō attrahētibꝰ meseraicis fit multotiēs cibi desideriū: vt apparet in appetitu canino: ergo nō fit ab illa. sꝫ ꝯn̄ia. ex eo ꝙ stati dicitꝛ: qꝛ hāc opationē non dicimus fieri a sensitiua vtute: nisi qꝛ qn̄ sensibili vtuti accidit nocumētū: destruiꝛ fames. 2m dubm

Utrū attractiua retinet illud: qđ attrahit. Q. 6. 34.

Tertiū dubiū. qꝛ attractiua non vr̄ retinē lꝰ qđ attrahit: qꝛ cū retētio fit cū quietat tractio cū motu rei q̄ attrahiꝛ: nō ḡ idē attrahiꝛ ꝛ retineꝛ. 3m dub

Utrū tristis sensatio: q̄ famis cā ē: sit vna: vl̄ due. Q. 35.

Quartū dubiū. qꝛ vr̄ ex dcis seq ꝙ tristis sensatio que ē imediata cā famis nō eē vna: sꝫ due: qꝛ duoꝝ diuersoꝝ oboꝝ diuerse sunt sensatiōes: sꝫ hora famis tristē sensationem faciunt tanq̄ꝫ obiecta suctio humorum: ꝛ mordicatio colere nigre: que sūt duo distincta obiecta: ergo ꝛc. 4m dubm

Ad primum istoꝝ dr̄ ꝙ illā opōnē dicimus compleri ab vna vtute: ad quā particulariter: nō tanq̄ꝫ agēs vle ꝯcurrit vnica vtus cū suis nālibꝰ instrīs. ꝛ sic est de digōne cibi: nō obstāte ꝙ ibi ꝯcurrit vitalis cordis. Et ita rn̄deꝛ ad cōfirᵐᵃᵗᵘᵐ: ꝙ vltra h ꝙ ea lesa destruaꝛ reqriꝛ ad h vt dicamꝰ a tali vtute fieri opōnē ꝙ ipsa non sit ad illā solum vt vniuersalis causa se habēs.

Ad 2m dubiū dr̄. ꝙ nālis fames fit ab attractiua vtute. fames aūt canina ꝛ voluptuosa nō opꝫ ꝙ fiāt ab attractiua: sed Auicen. hic loquitur de naturali fame: que destruitur desinente attractiua attrahere.

Ad tertium dicitur ꝙ improprie villi lōgitudinales retinent illud quod attrahunt: quia non permittūt illud ad locum vnde trahiꝛ redire: ꝛ si nō teneant in eodem loco.

Ad quartū negaꝛ: ꝙ vnius sensatiōis tristis qua nō ꝑcipitur obm distincte non sint plura partialia obiecta.

Et similr trāsglutiēdi opatio duabꝰ compleꝛ virtutibꝰ. vna est attractiua nālis: ꝛ altera est attractiua volūtarie: ꝛ ꝑma quidē suā cōplet operationē per villū qui ſm longitudineꝫ ꝓtendiꝛ qui est in ore stomachi ꝛ isophago. Et secunda cōpleꝛ opatio ꝑ villū lacerti trāsglutiēdi. Cūqꝫ vna duarum virtutum destruetur trāsglutiēdi opatio duriter prouenit: sꝫ qn̄ nō fuerit destruetur. Sed cū illa nō opata fuerit: erit transglutiēdi operatio difficilis. Nōne vides ꝙ cum desiderium non recte procedit: dura ꝓuenit opatio trāsglutiēdi illud qđ non desiderat: imo cū abhorremus aliquā rem nausea nobis ꝓuocabitur: ꝛ cū eam postea transglutire voluerimus ꝛ territa fuerit ab ea virtus nostra attractiua desideratiua dura erit opō volūtarie trāsglutiēdi.

Hic Aui. ponit 2m exēplū dicēs. ꝙ opatio trāsglutiēdi cōpleꝛ duabꝰ vtutibꝰ: q̄rū vna est attractiua nālis: alia attractiua volūtaria: q̄rū ꝑᵃ opaꝛ ꝑ villuꝫ lōgitudinalē oris stōi siue isophagi. Et scđa opaꝛ mediāte villo lacerti trāsglutiēdi. Dic 2°. ꝙ cū vna istaꝝ vtutū destrueꝛ opatio trāsglutiēdi duriter ꝓuenit. s. ꝙ qn̄ vtus nō erit: imo erit ablata: destrueꝛ opatio. Sꝫ qn̄ vtus nō fuerit opata erit operatio trāsglutiēdi difficilis. Dicit 3° ondendo. ꝙ nālis operaꝛ in deglutiēdo ꝑ exēplū qđ tu vides: qꝛ qn̄ desideriū nō recte

pcedit q2 bō nō desiderat i° qd deglutit: tūc est trāsglutio
difficilis sic accit nō potētib⁹ deglutire vnā pillulā: q̄ nō de
glutirēt nucleū pruni. 2ᵐ ex̄ᵐ ē. q2 qñ rē aliquā aboiati fue-
rim⁹. vt v̄bi. ḡ. bonas carnes: q2 sup illas vidim⁹ v̄mes
muscarū: ita vt sit pp h̄ trita v̄t⁹ attractiua nālis 7 desidera
tiua erit dura opō trāsglutiēdi voluntarie. i. q̄uis vellem⁹.

A ℂ No. ḡ circa hāc ptē. q̄ trāsglutiēdo ɔcurrit mot⁹ volū-
tari⁹ duoꝝ musculoꝝ q̄ dnr gutturnosi: q̄ sūt iuxta gulam
magis intra q̄3 meri. Et isti q̄nq̄3 dnr musculi itrinseci me-
ri: l3 nō sint de s̄ba. Et de istis logt Aui. 9. tertij. c. de sqnā-
tia. q̄ apare exñte in eis ipedit deglutitio. Cōcurrit 7 v̄t⁹
nālis q̄ est in villis lōgitudinalib⁹ q̄ sunt i meri: 7 ɔcurrūt
ad suā ɔstōnē: qui villi nō mouent voluntarie. Et iō duas
v̄tutes dicit Aui. ad hūc motū ɔcurrere. Isti aūt villi cu3
per linguā: aut cū cib⁹: aut res conueniens ponunt iuxta
caput gutturis nāliter ɔprendunt versus illud oīm quod
h3 cū illis nālem cōuenientiā trahēdo sursum meri: 7 cu3
isto trahūt nodum gutturis q̄ a medicis epiglotis appel-
lat pp colligātiā quā ad seinuicem hñt meri 7 epiglotis.

B ℂ No. 2° q̄ Aui. itētio est q̄ cū vna istaꝝ v̄tutū penit⁹ nō
opat nō fit talis opō: sed si parū opat erit difficilis deglu-
titio: 7 h̄ dat itelligi p h̄ v̄ba cū dicit. q̄ cū vna duaꝝ v̄tu-
tū destruet trāsglutiēdi opō duriter pueniet. Et exponit i
sequēti lr̄a q2 nō fuerit v̄tus. s. destruet opatio: sed qñ fue-
rit in corpore talis v̄tus: sed nō fuerit opata erit transglu-
tiendi opō: sed difficilis. Na3 cōstat q̄ equale nō est esse: 7
nō opari quo ad hoc qd diximus. sed itelligit q̄ qñ v̄tus
fuerit: 7 nō opet bene 7 fortiter: tūc est opatio: sed difficil.

C ℂ No. 3° q̄ v̄t⁹ attractiua nālis meri subordinat v̄tuti de
sideratiue: ita q̄ cū oīm nō fuerit desideratū aiali deside-
rio: aut q2 h3 malū saporē: aut pp aliā cām v̄tus attracti-
ua nālis nihil aut parū opat: l3 ḡ pro tūc re⁹ taliū oborꝝ
v̄tus volūtaria pcipiat deglutitionē tñ v̄t⁹ nālis aut nihil
aut parū opat. 7 iō deglutitio fit difficulter. v̄. ḡ. ego volo
deglutire medicinā q̄ est mali saporis: aut i loco publico ac
cit q̄ posui in ore bolū q̄ mihi v̄r mali saporis: 7 p̄ v̄ecūdia
volo dglutire: tūc notat expiētia q̄ deglutitio est difficilis.
ℂ Ex q̄ p3. q̄ qñ territa est v̄tus desideratiua ex aspectu:
vel memoria: vel imaginatione rei abominabilis: lic3 res
boni saporis obijciatur: tamen non bene deglutitur: quia
virtus desideratiua territa non fertur tunc in aliquod ob
iectum nedum in illud quod abominabiliter percipim⁹.

ℂ Utrum ad deglutiendu3 virtus expulsiua naturalis me
ri cōcurrere habeat. Q̄ō. 36.

pᵐ dubᵐ Circa tñ hec dcā cadūt aliq̄ dubia. Primū est. vtrū
ad deglutiēdū ɔcurrat v̄tus expulsiua nā-
lis meri. Et v̄r q̄ nō ex mō loq̄ndi Aui. hic q̄ eā nō noiat.
Et Gale. in lib. de motib⁹ liq̄dis. q̄ attractiua solā nālē di-
cit ɔcurrere. ℂ Et rōne arḡr sic. v̄tus expulsiua nō expel-
lit nisi oīm icōueniēs. Et attractiua attrahit oīm cōue-
niēs. cū ḡ fit attractio illud est ɔueniēs: 7 cū fit expulsio il
lud est icōueniēs. idē ḡ erit ɔueniēs 7 nō ɔueniēs: i ḡ p tūc
nō opat expulsiua. Assumptū p3 ex descriptiōib⁹ harū v̄-
tutū supius in pprio caplo. 7 Gal. in libello de motib⁹ liq
dis. circa finē. cū dixit. In vnoq̄q3 mēbro est v̄tus attracti
ua: qua id qd est ei sīle attrahit 7 similat: queadmodu3 in
vnoq̄q3 ipsoꝝ est v̄tus expulsiua ad id qd est ɔ̃riu3 7 odit.
ℂ In oppositum est Aui. 13. tertij. cap. 1. cum dixit. 7 opa-
tione duarū tunicaru3 eius simul complet deglutitio p id
qd attrahit villus eius: 7 per illud qd reprimit villus ei⁹
Et ide3 expressē eadem. 13. cap. de qualitate deglutitiōis.
ℂ In hoc dubio videnť mihi discordare Gal. 7 Aui. Nā
vt appet ex Aui. loco allegato. Aui. vult q̄ deglutitio fiat
vtraq̄3 ɔcurrēte tunica 7 v̄tute. Gal. aūt in libello de moti
bus liq̄dis v̄r ɔ̃riū innuere cū dicit. Nō puto quēq̄3 venisse
ad tantā ignorātiā: vt credat q̄ stōus attrahat id qd appe
tit per pelliculā que disponit circulariť: 7 in latū. Et h̄ p-
bat expimēto: q2 si in gallo famellico abscindat in longu3
pellicula exterior isophagi: nō facto nocumēto in pncipijs
vite: tūc gallus bibit 7 comedit añq̄3 loc⁹ apet: et doleat:
7 postea nō ɔstat aūt q̄ h̄ nō faceret si necīa eēt opatio vir
tutis expulsiue que est in villis latitudinalib⁹ q̄ h̄ casu es-
sent abscissi. ℂ Si q̄s aūt sit curiosus ɔcordādi dicē pote-
rit q̄ villus latitudinalis q̄nq̄3 opat ex ppria itētiōe: 7 tūc
opat expellēdo nocuū: q̄nq̄3 opat tantū nālr subordina-
tus villo lōgitudinali: 7 tūc opat in oīm ɔueniēs: 7 ɔ̃bit
maxime s̄m partē extremā mēbri trahētis sup illō qd tra
hit. Et pmo mō nō fit deglutitio p latitudinalē. vt Gal. in-
nuit. 7 iō nō est necessarius in attractione: l3 sit iuuatiuus.
Sed scdo mō ɔtingit q̄ iuuat lōgitudinalē ɔ̃hēdo ptē mē
bri supra attrahibile existētē. Et h̄ forte vult ipsemet Ga.
3. nāliū v̄tutū. cap. 8. vbi dicit. Preterea trāsglutire facili⁹
est q̄3 vomere: qm̄ trāsglutit q̄dē vētris tunicis agētibus
ea q̄dē que intus trahētes: ea v̄o que eē circūtracta 7 co-
expellēte: 7 q̄ h̄ nō p se faciat exterior voluit loco allega-
to in fine libri. de motibus liq̄dis. Et ad hūc sensum vide
tur Aui. fuisse locut⁹. 13. tertij. c. de qualitate deglutitiōis
vbi dixit. Quos adiuuant villi latitudinales. ppea q̄ reti-
nēt retro illud qd deglutit: 7 exprimūt ipm ad inferiora.

ℂ Utrū in deglutitiōe v̄t⁹ attractiua nālis opet. Q̄ō. 37.

Scdm dubiū. vtrū i deglutitiōe sit opportunū opari v̄tutē attractiuā naturalē. 2ᵐ dubᵐ.
ℂ Et v̄r q̄ nō: q2 possum⁹ deglutire rē stō penit⁹ icōueniētē
vt venenū: s3 ad talē rē deglutiēdā nllō mō ɔcurrit v̄t⁹ at-
tractiua nālis: ḡ 7c. Minor p3 i q2 attractiua nō ɔcurrit p
se nisi ad attrahēdū ɔueniēs: 7 p iperiū volūtatis nō mo-
uet: ḡ sē q̄ nō ɔcurrit in attractiōe rei penit⁹ discōueniētj.
ℂ In oppositū est mēs Aui. hic. 7. 13. tertij. Nā q2 in deglu
titiōe ɔcurrit v̄t⁹ villorū lōgitudinaliū meri: 7 in illis non
est vis motiua volūtaria: sed solū nālr: i seqt q̄ ibi ɔcurrit
v̄tus aliq̄ mere nālis. Et h̄ idē p3 ex Gal. 3. nāliū. ca. 8. sup
allegato. ¶ Preterea motus epiglotis sursu3 est accñs in-
euitabile deglutiōis: s3 modus gutturis siue epiglotis mo-
uet sursum motu villorū lōgitudinalium meri. Maior est
Gal. in libello de motibus liq̄dis cū dicit. Et ex h̄ p3 ma-
nifeste q̄ eleuatio nodi gutturis est accidēs ineuitabile trā
situs eius qd transit per hysophagum. Et minor est Gal.
ibidē assignātis cām hui⁹ esse colligantiam meri 7 epiglo
tis: q2 coopit tunica continua 7 vnius rōnis cū tunica in-
trinseca meri. 7 ideo necessario eleuatis villis lōgitudina-
lib⁹ tunice dicte op3 q̄ epiglotis secū ligatus ascēdat: vnde
hoc etiam fit in appopleticis in quibus aliquid ifundit in
ore: in q̄bus tñ motus nō sunt volūtarij vt Gale. ibidem.
ℂ Ad dubiū rñdet q̄ sic. Ad argumētū in ɔ̃rium dicit q̄
attractiua: l3 per se primo nō attrahat nisi ɔueniens: tñ in
quātū est motui volūtario subordinata multotiens attra-
hit icōueniēs. Nā multi sunt modi subordinatiōis v̄tutis
in opando sic ostēdi alias: q̄ lacerti aperiētes os subordi
nant expulsiue meri: vñ multotiēs nobis inuitis apiūt os:
7 ore impleto aliquo liquore: 7 postea ore stricto: ita vt li-
quor egredi nō possit. etiā in bruto videmus liquorē dato
q̄ sit displicēs deglutiri pp̄ter necessitatem anhelandi.

ℂ Propter quid deglutire non possumus propter rem ali-
quam fedam visam. Q̄ō. 38.

Tertio dubitat ad modu3 pbleumatis pp qd cibū sapidū in se bonū stante 3ᵐ dubᵐ
fame: 7 volētes deglutire qñ3 nō possum⁹ pp rē aliquā fe-
dā visa3 sic bufforē: vel v̄mes: vel aliō abhoiabile: 7 ma-
xime si fetor ad nares veniat. Et odor sic mihi accidit quā
do crus hominis anathomatiçaui adhuc fumās 7 bulliēs.
Nam non tñ nō potui deglutire quicq̄3: sed deglutita vo-
mui. Horum omnium solutio est vna. Et vide illa3 prima
affo. In his que dixi super affoi. 2. 7. 3. de subordinatione
motuū mēbroꝝ 7 hūorū ad imaginationē: 7 sensus absq̄3

voluntate: ꝛ de imutatione sensitiuarum ab imaginatiõe.

¶ Transitus quoqꝫ nutrimenti perficitur virtute membri impellentis a quo procedit ꝛ attractiua membri ad quod accedit.

¶ Hic ponit exẽplũ 3ᵐ dicẽs: ꝙ trãsitus nutrimẽti ad membra pficit̃ ṽtute mẽbri ipelliẽtis: ꝛ ṽtute attractiua mẽbri trahentis. Ex quo primo pꝫ ꝙ trãsitus chili ad epar non fit tñ ṽtute epatis trahẽtis: sed ṽtute stõi expellẽtis. ꝛ ita est de motu sanguis ab epate ad mẽbra. Ex qb⁹ itꝫrebam ꝙ in tẽpato corpe qᵒ vsqꝫ ad tãtũ inclinat̃ de bono sanguinis pellere ad mẽbra vt in eo tã pauca mẽsura remaneat ꝙ inclinet trahẽ a stõ. Et sup h̃ fundaui modũ meũ de fame nãli corpoꝝ athletaꝝ vltiate repletoꝝ cũ piculo crepaturre venarũ pp nimiã sanguis in qli nõ peccãtis qualitatez. ¶ Sũt aũt alij dicẽtes ꝙ aliquod obiectũ i aliquo tpe est cõueniens vni mẽbro qd postqꝫ alteratiõẽ quandam ab eodẽ mẽbro suscepit: ꝛ aliquã fecerit desinit eẽ cõueniens. Xbi grã. chilus quousqꝫ nõ est ad sanguinẽ cõplete cõuersus hꝫ qlitatẽ qua voluptuat epar. Sed etiã epar indiget illa voluptuatiõe. i. idiget vt a tali qualitate alteret̃. Postqꝫ aũt chilus est pfecte conuersus in sanguinẽ non est conueniens epati merito illius voluptuatiõis: sed pro nutriẽdo epar. Et ideo ꝓ tũc nõ inclinat̃ sanguinez retinere nisi pro suo nutrimento. ꝛ iõ expellit residuũ vtpote supfluuz. ¶ Itẽ: qꝛ iã qlitate illa effectũ est ꝙ epar nõ indiget pñtia obiecti silr̃ iprimẽtis: imo si itẽdat̃ ledet̃: ꝛ iõ tanqꝫ icõueniẽs conat̃ expellẽ recte: sicut stõus famelicus sumit auide vnctuosa calida ꝛ piguia: sꝫ postqꝫ de illis satis sumpsit nõ iclinat̃ ad iᵒ vl̃ silia sumẽda. Et si fames nõ ex toto recesserit imo i fine mẽse abhoiat̃ ea: ꝛ volum⁹ absterfiua salsa: ꝛ ideo stõus dũ chilus digerit̃ adhuc indiget tali ipressione: ꝛ cũ est ꝯplete digest⁹ nõ idiget: ꝛ iõ chilũ tãqꝫ supfluũ expellit ad epar: ꝛ silr̃ mõ epar ad venas: ꝛ vene prime ad scdas: ꝛ ad mẽbra. Et hec est qsi redditio cãe pmi modi.

D ¶ Nota tñ: ꝙ qñꝫ nutriᵐᵉⁿᵗᵘᵐ trãsit sine trãsmissiõe mãdãtis: vt in fame a stõ trãsit sanguis: ꝛ humiditates stõi ad epar: qrũ tractui stõus resistit: ecõtra qñꝫ mãdat̃ nõ trahẽte eo ad qd mãdat̃: vt apparet in mẽbris nimium repletis: recipiẽtib⁹ tñ pp sui debilitatẽ supfluũ mẽbroꝝ fortium. dꝫ ḡ itelligi in nãlissima dispõne trãsitus nutrimẽti ad mẽbra.

¶ Et silr̃ supfluitatũ egressio q̃ fit p duas vias.

¶ Ponit quartũ exẽplũ dicẽs ꝙ silr̃ mõ egressio supfluitatũ fit p duas vias. Et põt h̃ textus itelligi: ꝙ supfluitatum egressio fit ṽtute mẽbri trahẽtis ꝛ expellẽtis: vñ Auic. vult ꝙ in itestinis est ṽtus attractiua: vt dixi sup. c. de mẽbris. ꝛ nõ obstãte ꝙ oppositũ velit Gal̃. Et silr̃ de vesica. Aut põt itelligi ꝙ egressio supfluitatũ a corpe p viã itestinorũ ꝛ per viã vrine: fit silr̃ a duabus ṽtutibus expulsiua naturali ꝛ voluntaria: sicut deglutitio nutrimenti fit virtute attractiua naturali ꝛ voluntaria: ꝛ hoc puto verius.

E ¶ Ubi no. egressiõnẽ vrine ꝛ fecũ in nãli dispõne fieri per virtutem expulsiuã nãlẽ villoꝝ latitudinalium. Et vltra illã cõcurrit ṽtus lacertoꝝ vẽtris: ꝛ virtus lacertoꝝ constringẽtiũ collũ vesice ꝛ anũ: ꝛ virtus diaphragmatis qd est a supiori premens oblique versus inferiora. Et ideo in ipulsione taliũ supfluitatum cõiter vẽter parumper ad anteriora pmit̃: sed simul se ꝯstringentib⁹ musculis superior via clauditur ita ꝙ nõ versus superiora pellunt̃ feces ꝛc̃.

¶ Et forsitan plerunqꝫ existunt operatiõis principium due virtutes. s. animalis ꝛ naturalis: ꝛ fortasse plerũqꝫ erunt eius causa virtus ꝛ qualitas sicut infrigidatio que prohibet materias et iuuat expulsiuã in parilitate supfluitatũ que descendunt a mẽbro ꝛ vetat ꝛ in faciẽ reuerberat.

¶ Hic satisfacit dubio. ꝛ pmo declarando exẽplo. scdo duobus alijs incidẽtib⁹. ibi scda. (Et friditaŧ). ¶ Posset ḡ qs dubitare: vtꝝ ois opatio per quã nõ dicimus solũ ab vna ṽtute puenire ꝓueniat a plurib⁹ virtutib⁹. Et rñdet ꝙ forsitan. i. qñqꝫ opõ que nõ cõplet̃ ab vna ṽtute cõplet̃ a duobus: sic̃ Xbi grã. nãli ꝛ aiali. Et fortassis. i. qñqꝫ talis opatio nõ fit a plurib⁹ ṽtutib⁹: sed a ṽtute ꝛ a qlitate. Et qꝛ pmi patuerũt exẽpla: dat̃ exẽplũ scdi: sicut friditas que iuuat expulsiuã ꝛ ꝓhibet mãs in parilitate. i. tpe quo qsi eqliter possunt ṽtus ꝛ supfluitates que a mẽbro descẽdũt ꝛ vetat friditas talẽ descẽsuz: ꝛ in faciẽ mãdantis reuerbat.

F ¶ No. ḡ pmo ꝙ operationẽ dicimus cõpleri a ṽtute ꝛ qlitate qñ cõplet̃ a virtute ꝛ qualitate: que qlitas nõ est virtutis nãlis instrumentũ. Nã alr̃ ois operatio facta a ṽtute fieret a qualitate: cum aia non operet̃ nisi mediante cõplexione: vt sepe dcm̃ est. Et ideo qñ stõus digerit cibũ cõcurrẽte caliditate emplastri: aut fomẽtationũ. aut medicinaꝝ dicimus talẽ cibi digestionẽ fieri a qlitate ꝛ a ṽtute. ¶ No. scdo exẽplũ infrigidationis adductũ adaptari ab expositoribus ad duos modos: vnus est ꝙ qñqꝫ ṽtus expulsiua fecũ in itestinis est epar ꝛ eqlis ṽtuti resistitiue fecũ exiccataꝝ ꝓpter calitatẽ epatis: ifridatio ḡ tũc vetat supfluitatẽ manere in mẽbro: ꝛ ꝓhibet illas. s. qescẽ: ꝛ reuerberat in faciẽ. s. mẽbri in quo sunt supfluitates. vetat aũt ꝛ ꝓhibet earũ remanẽtiã in mẽbris ifridando epar: ꝛ iõ remittẽdo eius attractiuã. ꝛ scdo generãdo vẽtositatẽ reuerberat feces in faciẽ. i. in supficiem intestini eius stimulãdo virtutem expulsiuã: vnde postea expellunt̃. Ego hũc modum nõ puto ad mentẽ Auic. ¶ Secundus modus est. ꝙ h̃ loquat̃ de expulsiua membri ad qd currunt superfluitates. verbi grã. in pncipio epatis: ꝛ quãdo hec ṽtus est in parilitate. i. vicina eqlitati in resistendo superfluitatib⁹ ad mẽbrũ tendentibus: tũc infridatio que fit cum medicinis repcussiuis ꝓhibet supfluitates a mẽbro: ꝛ vetat earũ motũ ad mẽbrũ ꝛ reuerberat in faciẽ mãdantis mẽbri: qꝛ retropellit ac si in faciem ipsius mittẽtis propellet̃. ꝛ h̃ modo iuuat expulsiuã mẽbri incipiẽtis apari ꝛ huic mõ magis est ꝯformis lra sequens. Facit ḡ tria hec frigiditas in dcõ casu. pmo ꝓhibꝫ mãs a cursu suo. scdo vetat. tertio reuerberat in faciẽ mãdãtis. Nã expulsio que fit cũ repcussiuis est ad ipm mãdãs. ꝛ hoc tertiũ ꝓpriũ est act⁹ expellendi. quomodo autem hoc facit frigiditas statim dicet̃.

¶ Et frigiditatis quidem est equalitas que propter duas prohibet res scilicet cuꝫ essentia substantiam eius quod effunditur ingrossando et coangustando poros. Et res tertia que est per accidens que est qua caliditas extiguitur attractiua: ꝛ qualitas caliditatis attrahit pillud qd istis opponitur modis quos prediximus.

¶ Hic remouet duo alia ex isto accidẽtia dubia. Et sm hoc diuiditur in duas. ibi scdm. (Et caliditatis.) ¶ Dicit de pma ꝓ si querat̃ quomodo infrigidatio facit hec dicta. Rñdetur ꝙ facit pmo ꝓhibitionẽ cursus materiei duob⁹ modis. vnus est ingrossare substantiã humoris qui infundit̃ ꝛ currit ad mẽbra. Scdo est coangustando vias per quas hꝫ transire: ꝛ isti duo modi sunt modi ꝓhibendi cursum p se a frigiditate. Et est tertius modus per accidens: qꝛ remittit calorem membri recipientis per qd fit attractio.

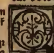
G ¶ Ubi no. ꝙ constringendo vias membri apostemati ad opportunũ humorẽ inclusuꝫ in illis effundi. iõ fit hoc mõ ei⁹ expulsio nõ tñ ꝓhibitio cursus. Subdit ẽt ꝙ caliditas attrahit. i. iuuat attractiuam modis qui istis opponuntur quia subtiliat ꝛ dilatat vias. ꝛ ideo ne detur vacuum currunt humores. ꝛ ideo attractio a calido reducitur ad illã vacui: vt dictum est supra in capitulo alio.

¶ Et caliditatis quidē qualitas ⁊ necessitas vacui non attrahunt in primis nisi illud quod est subtile ⁊ postea quod est spissum. Uirtus vero attractiua naturalis nō attrahit nisi quod est ei magis conueniens: ⁊ quod nature eius est pro prius attrahere ⁊ plerūq; quod est magis spissum est magis proprium ⁊ magis conueniēs.

¶ Remouet 2ᵐ dubiū icidēs dicēs φ calitas ⁊ vacuū stātib⁹ būs applicatq̄ trahibilib⁹ nō trahūt nisi illud qō est subtile in pri⁹ ⁊ tādē ēt attrahūt grossuz qn̄ nō est ampli⁹ subtile paratū currē ad locū vacui: sz v̄tus attrahit cū pprietate rē ɔueniētē sibi ⁊ multq̄ vicijs ɔtigit φ h̄ sit magis grossuz sic ossa trahūt sanguinē a venis grossiorē ⁊ splen meliam. Cā aūt hui⁹ est: q: vacuū trahit id qō min⁹ fluxui resistit. h̄ aūt ceteris parib⁹ est subtili⁹. Et dixi notāter ceteris paribus: q: stat ad locū aliquā fieri necitatē vacui ad quē aq̄ inclinat currere nālr ⁊ aer ab isto recedē: ḡ ambobus eq̄ subtilis aer nō subintrabit sed aq̄. Et iō vt alr̄ dixi motus qui fuerit solum ad vacuū vocādi sunt violēti ⁊ nō nāles: sed virtus ita determinate alterat rem ppriā φ nō quālibet indifferent: vnde si cōmixtum eēt ferrū cum pēnis cō mixtione ad sensum ad modū aggregationis magnes traheret ferrum ⁊ nō pēnas. Et ista pro nunc de isto capitulo sufficiant in q̄ est cōplemētū prime fen pmi cañ. Auicen.

¶ De his que prouenunt ex his que comedūtur ⁊ bibuntur. Cap. ix.

Lib⁹ fm dip. of tribus mōis q: ali⁹ ē q nutrit lā ali⁹ qui silis ē ci bo ⁊ ali us q fu/tur⁹ viō a. G. cō/plonuz. 3. ca. 2,

Uod comedit ⁊ bibit in corpore humano tribus opatur modis. Aut. n. in ipso sola sui q̄litate opationem efficit: aut sui mā aut opationē facit tota sui substātia. ⁊ fortasse res que ex his tribus intelligunt verbis propinque erūt fm lingue considerationem. Sed cum de his loquimur itētiōes exprimere volum⁹ quas m̄ō noiabim⁹.

¶ Auic. supius determinauit de his que pueniūt ex q̄tuor rebus nō nālibus. Nūc determinat de his q̄ pueniunt ex rebus comestis ⁊ bibitis sub qb⁹ cōprehendunt cibus ⁊ potus q sunt vna alia res nō nalis. Et diuidit p̄ns caplm in tres ptes: qm̄ p̄ ponit distictionē vnā sumptaz a modis operādi comesti ⁊ bibiti in nobis: ⁊ istā declarat. scḋo aliā sumptā ex agē ⁊ pati respectu humani corpis. 3° ponit specialē diuisionē nutrimēti. scḋa pars ibi. (Dicamus aūt denuo.) 3ᵃ ibi (Amplius dicem⁹.) Prima in duas. p̄ ponit distictionē. 2° d̄clarat ibi. (Sui v̄o q̄litate.) Pria diuidi pōt: sed sumādo dicit: p̄ φ illud qō comedit ⁊ bibit opatur in corpe humano aliq̄ triū modoꝝ. scʒ aut sola q̄litate: aut sui mā: aut cū tota sua sb̄a. P Subdit 2°: φ lʒ isti tres t̄mini iā dci videāt modicū differre fm ɔsideratiōeʒ ligue. i. fm significatiōeʒ quā h̄nt in toto ydiomate: tñ nos nō volum⁹ itellēre p eos in isto ca° itētiōes q̄s statim explanabimus.

A ¶ Circa p̄ᵐ dcm̄ ɔsidera φ i° qō comedit itellr. oē qō p̄cedēte masticatiōe deglutit ita vt stōm igrediat. Et id qō bibit itellr sine masticatiōe deglutitū: ita vt stōm igrediat: ⁊ sunt hec duo cōia ad cibū ⁊ potū ⁊ medicinas: ⁊ venena q̄ interius accipiunt de qbus oībus in hoc caplō intendit.

B ¶ No. scḋo φ dixit operat ⁊ nō dixit agit: q: opari est cōmune: vt h̄ sumit ad agere ⁊ pati. Nam sensatiōes sūt operatiōes que tamē sunt passiones: q: aliqd igrediēs corp⁹ patitur: ideo vt comprehenderet vtrūq; dixit operatur.

C ¶ No. 3°. φ q̄uis isti modi operādi sint distincti a modis ifra dicēdis: tñ nō est icōueniēs aliqd vnuz opari in corpe sil ⁊ semel a māa q̄li^te: vt lactuca comesta opat a q̄li^te infridādo a mā p q̄to nutrit a pphe^te obtenebrādo visuz ⁊ sōnū iducēdo ⁊ h̄ meli⁹ ifra videbit. Ex q̄ pʒ. φ vltra istos tres simplices modos opandi sit intelligēdi ex his aggregati.

¶ Nota vltio. φ q̄uis multi termini sunt ex cōi impōne aliquo mō iposiri ad significādū nō icōuenit in vna scia vl doctrina limitare eos ad aliter significādū: ⁊ illa significatiōe posita vti eo modo in illa doctrina: ita ḡ facit hic Auicē. de istis terminis operās a q̄litate: opans a materia. ⁊c. D

¶ Sui vero qualitate agens est illud quod calefieri solet: cuʒ est in corpore hominis: aut infrigidari: ⁊ calefacit caliditate sua: aut frigefacit sua frigiditate ita φ non ei assimilatur.

¶ Declarat hāc distinctionē. Et diuidit in duas. Nā p̄ ponit vnā declarationē nō multū limitataz. scḋo spālius oia mēbra declarat. ibi. (Cūq; dico.) Pria in tres fm tria mēbra. ibi secunda. (Et sui quidem.) ibi tertia. (Sui v̄o sb̄a.)

¶ Dic p̄. φ opans sui q̄litate est id qō solet calefieri in corpore hūano: aut ifridari: ⁊ post corp⁹ calefacē calitate sua: aut sua frigiditate infrigidare: ita φ nō assimilet corpori.

¶ No. p̄ h̄ dcm̄ eē diminutā expōnem. Nā humectātia ⁊ exiccātia agunt a q̄litate vt infra. sitr calā ⁊ frida actu: sic ignis: glacies: nix: sine eo φ calefiāt vel infrident. Auic. ḡ loquēs q̄dāmō exēplarit hec dixit tñ de operātib⁹ a qualitate que sunt talia in pōa: ⁊ per calida ⁊ frigida dedit intelligi humida ⁊ sicca maiorē infra daturus declaratiōeʒ.

¶ Nō 2°. φ fm cōeʒ viā vt ifra dicā: me^n in pōa frida nō ifrigidat a corpore humano: ita φ acq̄rat friditatē si dēat infridare: cum calor noster nō sit fridittaq̄ sibi opposite inductiu⁹. sed tñ si ipsa est frida in pōa anteq̄ʒ infridet reducit a calore nr̄o ad actū ifridatiōis qō q̄uo fiat: infra dicetur. Auic. ergo cū dixit φ solet calefieri in corpe hoīs: aut ifridari itellexit φ solet ita trāsmu^ri a corpe hoīs vt deducat ad actū ifridādi sua fridi^te aut calefaciēdi sua calitate.

¶ No. 3° φ aliq̄ue dicunt medicine etiam tēpate agētes a q̄litate ⁊ taliū vt sic nō est calefacē vel ifridare: sed resistere ne corpus a pprio tēperamēto trahat. nō est ergo necē omnē medicinā a qualitate agentem corpus alterare: sed aut oportet φ alteret aut resistat: ⁊ phibeat alterationeʒ. E

¶ No. 4°. φ illa pticula (ita φ nō ei assimilet) pōt itelligi duob⁹ modis. vn⁹ est φ h̄ loquat de medicina operante a q̄litate tm̄: vt posuit diuisiōeʒ supra in p̄ncipio capituli: ita φ nō opet a mā: ⁊ tūc talis a qualitate tm̄ opans non assimilat corpori. Alius est φ intelligam⁹ gn̄aliter φ operantes a q̄litate nō assimilant corpori: etiā si nutriant: q: pars que fit ex nutrimēto calō est calidior corpe: ⁊ p ɔns nō ex toto fit silis: sed hūc fm modū non puto gn̄aliter verum. F

¶ Et sui quidem operans materia est illud qō a sui cōuertitur natura: ⁊ recipit formam alicuius diuisionis membrorum humanorum.

¶ Declarat vnū mēbrum. ⁊ duo facit. p̄ hoc scḋo remouet dubiū. ibi. (Sed eius materia.) ¶ Dicit pmo. φ illud qō pmo a mā opat est illud qō in corpe hoīs cōuertitur a sui nā: ⁊ recipit formam alicuius diuisionis membrorū. i. alicuius membri contenti sub generali diuisione membroꝝ.

¶ Ubi notādū. φ cib⁹ plerūq; hʒ pprietatē currētē int̄ ipm ⁊ cibatū pp quā est apt⁹ pati a cibato talē passionē p quā ɔuertit in sb̄aʒ nutriti: vt pʒ ex Auerro. 7. colliget. cap. 9. vbi dixit. Et cibi nāles nō cōueniūt nobiscū nisi i tota sb̄a. Carnes ḡ pulloꝝ h̄nt pprietatē per quaʒ sunt apte pati a calore stōi passionē q̄ cōuertunt in verū chiluʒ. Et hec est cā φ asin⁹ digerit paleas ⁊ nō homo: ⁊ sturnellus digerit napellū ⁊ nō hō. vt sumit eodem. 7. colliget. capitulo. 10. G

¶ Nota scḋo. φ hec pprietas que est in cibo inter cibum ⁊ cibatū non agit trāsmutationē sui subiecti: sed est dispositio pparās mām ad hunc determinatū modū vt patiat: H

& idō opatio cibi vt cib⁹ est: nō est in corpe nisi pati qd̄ principalr̄ puenit a mā: & vocat̄ operans a mā oē qd̄ isto mō patit̄ ꝙ corrūpat̄: ita vt tandē puertat̄ in sbām mēbrorū.

I ¶ No. tertio ꝙ pure medicine q̄ nō conuertuntur in substantiam patiunt̄ tn̄ a corpore: sed nō ppter hoc dnr̄ opari a mā fm modū loquēdi medicorū: qr non ita patiunt̄ vt tandem in subam mēbri per actionem corporis puertant̄.

¶ Sed eius materia lz formam illā recipiat: est tamen cum accidit: vt aliqua suarum qualitatū quas habebat que suo mō fortior existit q̄z humani corporis qualitas in ipsa remanere eam faciat a principio rei: donec compleatur coagulatio: & assimilatio: sicut sanguis qui gñat̄ ex lactucis: quoniam in ipso est plus frigiditatis q̄z sit in complexione hoīs: lz sit factus sanguis & sit bonus ad hoc vt mēbri hominis pars fiat: & sanguis q ex alijs gñatur huic existit ꝯtrari⁹.

¶ Nunc remouet dubium. Posset quis dicere vtrum illud qd̄ operat̄ a mā posset operari a qualitate. Et respōdet ꝙ sic. qr stat in tali operante a mā sit aliqua qualitas q̄ suo mō est fortior qualitate humani corporis: & talis qualitas facit eaz met remanere in corpore quousq̄ cōpleatur etiā coagulatio & assimilatio: sicut verbigratia. sanguis qui generat̄ ex lactuca: qm̄ ipsemet h̄z plus de frigiditate q̄z sit in cōplxōne hoīs: & est frigidior q̄z sanguis tēperat⁹ hoīs & tamen est sanguis & bonus ad h̄ vt fiat pars mēbri hoīs. Sanguis autē q ex alcis gñat̄ est huic ꝯtrius q est calidior.

K ¶ Primo nō ex hac lr̄a habem⁹ ꝙ operās ex mā stat operari a q̄litate: & per ꝯn̄s ecōuerso stat operās a q̄litate operari a mā & fieri ei sil'e in qd̄ opat̄: cuius oppositū dicebat̄ supra illa particula. Sui vero qualitate. Dōm est eniz ꝙ ibi intelligit de operante tantum a q̄litate vt ibi expositū est.

¶ Scdo nota cum dicimus. alicuius a materia operans qualitatez suo mō esse fortiorē q̄z humani corporis q̄litas nō esse intelligendū ꝙ illa sit absolute fortior. sed qr nō ita subdominat̄ corpi fm illā vt possit ex toto remoueri in p̄ vel in scda trāsmutatiōe facta in illa mā a corpore. ideo dr̄ quodāmō fortior. vel qr pōt saltem notabilr̄ tale operās a mā per illam qualitatē corpus alterare & agere in ipm.

L ¶ Nota tertio ꝙ sanguis genitus ex lactucis: lz sit membris humani corporis calidior: tamen spiritum & cor quibus est frigidior per se potest infrigidare: & consequenter totum corpus infrigidatur ad illorum infrigidationem.

M ¶ Nota quarto. ꝙ lz aliquādo totus excessus cibi medicinalis in q̄litate remoueat̄ anteq̄z ipse cōuertat̄ in subāz membri: tamē multotiens stat actio nutrimenti in residuū corpis vsq̄ ad cōpletā assimilationē tūc v̄o actio cessat.

¶ Nota quinto. ꝙ ex hac littera cōcipitur in complexione hominis fm Auicen. esse aliquid frigiditatis.

¶ Utrum in nutrimento post conuersionem qualitas alteratiua remaneat. Q. 39.

1. diffi/cultas. **Sed circa** dicta cadunt due difficultates. ¶ Prima est qr non videtur ꝙ in nutrimēto remaneat qualitas alteratiua post coagulationez & conuersionem eius in subām nutritiq: qr ex quo perdit formam p̄habitam. a fortiori debet perdere qualitatem.

¶ Hic dicitur ꝙ stat formam substantialem alicuius corrumpi: non omnibus gradibus suarum qualitatum corruptis. & pariter nouam formam introduci.

¶ Utrū ois sanguis calīus sit: & corp⁹ calefaciat. Q. 40.

2. diffi/cultas. **Secūda difficultas** est d̄ cibo frido. ex ipso eni anq̄z nutriat necio opz fieri sanguinē q est cal's re⁹ cōplxōnis humane: g̃ ois cibus quātūcūq̄ fridus cū in sanguinē ꝯuertit̄ corp⁹ calefacit. & h̄ simil̄ ifra h̄ eodē cap. ꝙ lactuca & cucurbita h̄ mō calefaciūt: g̃ nō remanet ista q̄litas que ad coagulationē.

¶ Hic dr̄ ꝯcedēdo ꝙ sanguis ex lactuca genit⁹ calefacit q̄dā mēbra: sed tn̄ cor & spiritū remittit in calore: vt dicit̄ supra. pprie ergo dr̄ calefacere quātitatiue lactuca: & qualitatiue infrigidare: qr calidissima que in corpore sunt in calore remittit. multa v̄o mēbra calefacit. ¶ Q. si dicat̄ cōtra: qr nutriti ex lactucis & similibus: fm totū corpus infrigidantur: ergo membra frigida vt ossa & nerui non tm̄ cor infrigidat̄ ab eis. ¶ Hic dicitur ꝙ infrigidat hec mēbra sanguis ex lactuca genitus priuatiue: qr non calefacit sicut calefaceret sanguis temperatus: & qr plures partes aqueas imponēdo reddit membrum magis aptum a frigidis pati & minus a calidis. & etiaz pro sui nāli mensura minus de calore determinans: nō ꝙ dum actu est sanguis per suam frigiditatem frigefaciat positiue neruos & ossa.

¶ Sui vero substantia operās est forma sui specifica agens: & est illa qua ipsum est id quod est & non qualitate sui preter ꝙ corpori simile fiat: aut fiat ei simile corpus.

¶ Declarat mō scdm mēbrū. Et dicit ꝙ illud dicit̄ operans a tota substātia qd̄ agit per suā formā specificā que est illa qua ipsum est illud qd̄ est: & nō agit qualitate sui: & hoc facit preter qd̄ fiat corpori simile: vel ipsi fiet simile corp⁹.

¶ Ubi nota hic nō esse positā descriptionē opantis a tota sba vel declarationē conuertibilē: sed tm̄ exēplarē: qr non est verum ꝙ forma specifica vel tota substantia non sit ad modū loquendi medicorum nisi forma substātialis p quā res est illud qd̄ est: vt statim videbit̄. Sed hoc est vnū exēplum eorū que operant̄ a tota sba: sicut si esset vnum qd̄ ageret per formā suā per quā habet esse specificum & substātiale: que non est aliqua pmarū qualitatū: nec imediate ex eorū cōmixtiōe: tunc diceremus illud operari a tota substātia: ita ꝙ hic textus non intelligatur vniuersaliter.

¶ Nota secūdo ex hoc non oportere ad hoc ꝙ aliquid dicatur agere a tota substantia ꝙ ipsum non fiat simile corpori: & ꝙ non agat a qualitate: quia vt in principio capituli dictum est stat idem simul operari omnibus illis tribus modis in corpore. Sed quod hic dicitur ꝙ non agit qualitate sui: & preter ꝙ fiat simile corpori &c. ideo dicitur vt detur exemplum agentis a tota substantia: & non operantis alijs duob⁹ modis. Naz clarius intelligit̄ iste modus operatiōis per exēplū non operantis simul alijs modis. N

¶ Cūq̄z dico qualitatem vnam quatuor qualitatum intelligo. Qualitate igitur sua operantis materia in opere ingressum non habet.

¶ Declarat membra pme diuisiōis cōpletius. Et diuiditur in duas. p̄ h̄. scdo subdiuidit duo illorū mēbrorū. ibi scda. (Et istius qdem forme). Prima in tres fm tria mēbra. ibi secūda. (Sua vero operans). ibi tertia. (Et sua quidem).

¶ Dic p̄ ꝙ cū dicit in isto caplo q̄litatē. Intelligit vnā q̄tuor q̄litatū. s. pmarū. & ex hoc infert ꝙ operantis a q̄litate mā nō h̄z igressum in ope eius fm ꝙ a qualitate opat̄.

O ¶ Nota p̄. ꝙ operationū que fiunt in nostro corpore q̄dā sunt que appropriant̄ pmis quatuor q̄litatibus: nō ꝙ ab alijs fieri nō possint: sed ꝙ ois pma qualitas est alicui⁹ illarū p se factiua: & nulla est de ipsis qn pma q̄litas vt eēntialis esset illius factiua: & iste sunt calefacere & ifrigidare: humectare & exiccare. ¶ Alie v̄o sūt actiōes nō approp̄ate pmis q̄litatib⁹: imo si a pmis q̄litatib⁹ fiant: sūt vel pro quāto agunt ille ideterminatā mām: vel pro q̄nto dirigūt̄ a determinato agēte: sicut digō: attractio nutrimēti: subtiliatio & siles. ¶ Alie v̄o opōnes sunt determinata mēbra respiciētes: sicut frāgere lapidē vesice. & pme harū vocātur pme virtutes vel operationes pmarū virtutū a Sera

Opōnes corporis humani triplices

plone in p̄m⁹ aggregationis. ꝛ ab Auer. 5. colliget. Et oēs q̄nq̄ dr̄ fieri a q̄litate. Sȝ ſm modū Aui. loq̄ndo hic nō dr̄ aliq̄d opari a q̄litate niſi ꝙ operat̄ aliquā p̄maꝝ opatio nū: ꝛ ecōtra: ita ꝙ oē calefaciēs vel infridās ꝛc̄. ſiue hoc faciat per formā q̄ eſt caliditas: ſiue p aliā v̄tutē ſic̄ motu lumine influētia ꝛc̄. dr̄ opari a q̄litate ad mētē. A. h. Jd ēt ꝙ mediāte tali inductiōe p̄me q̄litatis ſit dr̄ fieri opando a q̄litate ſicut putrefacere corrodere: ſicut ſumit̄. 7. q̄rti. ca. 2.

A ℭ No. 2°. ꝙ mā nō calefacit vl' infridat ꝛc̄. lō ipſa nō hȝ ingreſſuȝ in eo ope ſm ꝙ res applicata corpi dȝ opari a q̄litate. ſtat tn̄ diuerſo mō alicui⁹ operātis a q̄litate mām habere ingreſſuȝ in opere. ſ. alio: vt lactuce cū nutrit corpus.

ℭ Sua igit̄ opans mā ē illud cui⁹ mā cū de ſubſtantia quā h̄ebat alterat̄ alteratiōe quā in ea fecit virtus q̄ eſt in corpe reſtaurat illud qđ ex eo fuit diſſolutū p̄mo ꝛ accēdit calorē innatū ppea ꝙ in ſanguie facit augmētū ſcđo. ꝛ eſt ēt cū operatur ſuis q̄litatib⁹ q̄ remanſerūt in ipſo tertio.

ℭ Declarat operās a mā dicēs ꝙ illud qđ operat̄ a mā eſt illud cui⁹ mā cū alterat̄ ꝛ trāſmutat̄ de ſuba quā h̄ebat. i. a forma ſubali quā h̄ebat tāq̄ȝ a termino a quo trāſmutationis trāſmutatione quā in ea facit v̄tus corpis humani: tūc reſtaurat illud qđ ex corpe fuit diſſolutū: ꝛ hoc p̄mo ꝛ per ſe: ꝛ cū hoc accēdit calorē innatū ppterea ꝙ in ſanguine facit augmētū ꝛ hoc ſcđo reſpectu opationis dicte. Et adhuc ꝯtingit ꝙ operat̄ in corpe ſuis q̄litatibus que remanſerūt in ipſo: ꝛ hec eſt tertia reſpectu predictorum.

B ℭ Nota p̄. ꝙ ppria rō q̄re aliq̄d dr̄ opari a mā: eſt q: nutrit vel trāſmutant̄ trāſmutatiōe ad nutriēdū p̄parāte. ḡ ſi reſtaurat̄ illud qđ eſt corpe fuit diſſolutū operans a mā h̄ ꝯuenit ſibi p̄: q: ē de illis q̄ in diffōne iportant̄: ſȝ ēt oē operās a mā qđ comedit̄ ꝛ bibit̄ anq̄ȝ in ſubam corpis ꝯuertitur in ſanguinē ꝛ calefacit corp⁹ mō q̄ infra dicet̄. Hoc ergo qđ eſt accēdere calorē innatū ꝯuenit omni rei comeſte a mā operāte: ſed tn̄ nō eſt in diffinitiua rōne. dicit ergo ineſſe rei tali ſcđo reſpectu p̄cedentis: ꝛ q: agere ſuis q̄litatibus que remāſerūt in ipſo nō eſt cōe oī operanti a mā: ſed oīm nutrientiū medicinaliū. ideo dr̄ tertio. de operāte a mā reſpectu predictoꝝ. ita ꝙ Aui. pro p̄mo ſcđo ꝛ tertio nō intendit ordinē tpis illarū operationū cū nutriens medicinale prius alteret: q̄ȝ nutriat ꝛ prius ēt ꝯuertat̄ in ſanguinē q̄ȝ reſtauret: ſȝ illi termini importāt modos p̄dicationū vel ꝯuenientie ſm ꝙ dicitur a materia.

ℭ Et ſua quidē operans ſuba eſt illud qđ formā ſue ſpēi operat̄ quā acq̄ſiuit poſt cōplōnē: qđ cū ei⁹ ſimplicia ſe cōmiſcuerīt: ꝛ ex eis ḡnata fuit res vna p̄parauit ſe ad recipiēdū ſpēȝ ꝛ formā additā ſup illud qđ h̄nt ſimplicia. Hec foꝛa nō eſt q̄litates p̄rie q̄s hȝ mā: neq̄ȝ ē cōplō q̄ ḡnat̄ ex eis: ſȝ ē p̄fectio quā acq̄ſiuit mā ſm aptitudinē q̄ fuit ei acq̄ſita ex cōplōne ſicut in magnete virt⁹ attractiua: ꝛ ſicut nā cuiuſq̄ȝ ſpērū vegetabiliū ꝛ aīaliū. ſ. illa quā h̄nt poſt cōplōnē pp cōplexiōis p̄parationē: ꝛ neq̄ȝ eſt de ſimplicib⁹ cōplōnib⁹: neq̄ȝ ipſamet cōplō: q: non eſt calitas: neq̄ȝ friditas: neq̄ȝ ſiccitas: neq̄ȝ hūiditas: neq̄ȝ ſimplices: neq̄ȝ cōmixte: ſȝ eſt: v. g. coloꝛ aut odoꝛ: aut aīa: aut alia foꝛa de nō pceptis ſenſu.

ℭ Declarat mēbrū tertiū dicēs ꝙ opans a ſuba eſt illud qđ operat̄ per formā repertā in reb⁹ ſue ſpēi: quā formā acq̄ſiuit tale operās poſt cōplōnē. ꝛ h̄ tale ita ſe hȝ ꝙ cū ſimplicia ipſa cōponētia ſe cōmiſcuerūt: ꝛ fuerit ḡnata ex eis res vna. hec res p̄parauit ſe. i. in hac eſt mā p̄parata p̄us ad recipiēdū ſpēȝ. i. formā dātē eſſe ſpecificū: ꝛ formā in cōi ſiue q̄ dat eſſe ſpecificū ſiue nō: q̄ eſt addita vltra formas ſimplicū. hec ḡ talis forma addita nō eſt q̄litates p̄me q̄s habet mā: nec eſt ꝯplō q̄ ḡnat̄ ex eis: ſȝ eſt q̄dā p̄fectio quā acq̄ſiuit mā ſm aptitudinē q̄ fuit ei acq̄ſita ex ꝯplōne. v. g. in magnete v̄tus attractiua ferri: ꝛ ſicut eſt nā. i. forma cuiuſq̄ȝ ſpēi vegetabiliū ꝛ aīaliū. ſ. iſta quā h̄nt poſt ꝯplōnē pp p̄parationē ꝯplōnis: q̄ nō eſt vna de ſimplicib⁹ q̄litatibus nec ipſamet ꝯplō: q: nō eſt caliditas: friditas: humiditas: ſiccitas: neq̄ȝ ſimplices: neq̄ȝ cōmixte: ſȝ eſt v. g. coloꝛ: aut odoꝛ: aut aīa: aut alia forma de nō perceptis ſenſu.

ℭ No. hic p̄ in corpib⁹ mixtis inueniri q̄litates p̄mas elemētoꝝ ꝛ ꝯplōnū: ꝛ vltra iſtas inueniunt̄ in eis q̄litates ſcđe: ꝛ tā ſenſibiles ſic̄ odoꝛ ꝛ coloꝛ q̄ȝ inſenſibiles: ſic̄ v̄tus attractiua q̄ eſt in magnete: ꝛ reperiunt̄ forme ſubales. Oēm ḡ formā aduenientē poſt ꝯplōnē vocat h̄ Aui. formā ſpecificā ſiue totā ſubā: ꝛ h̄ ſiue iſta foꝛa fuerit ſubalis: ſiue accidētalis: ſiue ſenſibilis: ſiue nō: ꝛ exemplificauit de coloꝛe ꝛ anima. C

ℭ No. 2° ꝙ opans p has v̄tutes ſi calefaceret: vel infridaret: vl' hūectaret: vel exiccaret diceret̄ opari a q̄litate: q: ſolē dicim⁹ a q̄litate opantē. ꝛ actu cal'm: vt ſumit̄ 3° de ꝯplōnib⁹. Et h̄ iō q: ſic opando faceret opationē appropriatā mō p̄dicto p̄mis q̄litatib⁹. Et h̄ intēdit cū dicit ꝙ opat̄ per formā quā acq̄ſiuit poſt ꝯplōnē. i. opans a tota ſuba eſt illud qđ facit opationē non appropriatā p̄mis q̄litatib⁹ vel ꝯplōni: ꝛ h̄ facit p formā quā acq̄ſiuit ꝛc̄. Ex quo pȝ ꝙ nō obſtāte ꝙ apud plures dōm eſſet ꝙ piper calefacit per formā ſubalem ſuā tāq̄ȝ per p̄ncipale agens: tamē in h̄ nō habent concedere ipſum operari a tota ſubſtantia. D

ℭ No. tertio. ꝙ lȝ h̄ nomen forma ſpecifica apud phōs videat̄ importare formā dātē eſſe ſpecificū: ꝛ aliq̄n ꝓprietatē ꝯſitem talē formā quo ad totā ſpēm: tn̄ apud medicos ꝛ p̄cipue in iſta mā nō ſumitur forma ſpecifica h̄ modo: ſȝ vt ſtatim dicebat̄ pro oī ſiue qualitate: ſiue forma ſubali q̄ eſt poſt ꝯplōnē. Et iſtud p̄im hic ſumit̄. ꝛ p̄im ab Auerro. 5. colliget. c. 8. vbi dicit. in eadē re eē infinitas proprietates: ꝛ ꝓprietatē appellari totā ſubam ſiue formā ſpecificā. E Quid per formam ſpecificā

ℭ No. q̄rto ꝙ q̄uis Auer. dicat eodē loco. ꝙ iſta proprietas conſiſtit in ꝓportionibus primarum qualitatum: non tn̄ dicimus hanc ꝓprietatem eſſe illā menſurā: vt patet de anima. ꝛ de coloꝛe. de quib⁹ Aui. exemplificauit. ſed ꝓprietas ꝯſiſtit in iſta proportione ſicut cauſatum in cauſa: non tamē ꝙ talis proportio ſola ſit ſemper ſufficiens cauſa: q: cum illa alie cauſe quandoq̄ȝ requiruntur. F

ℭ Et iſtius forme q̄ ḡnatur ex mā q̄nq̄ȝ eſt perfectio paſſio alicui⁹ cū hec forma ē virt⁹ paſſiua: ꝛ q̄nq̄ȝ eſt earū p̄fectio facere ꝛ nō aliud: ꝛ eſt cū hec forma eſt virtus agēdi ꝛ nō aliud: ſed cū eſt agens ꝛ nō aliud: ꝛ q̄nq̄ȝ eſt eius actio in corpe hoīs: ꝛ q̄nq̄ȝ nō. Et eius q̄dem forme q̄ poſt cōplōnē ꝯuenit aliq̄n accidit vt ſit p̄fectio paſſio ab alio cum fuerit hec forma virtus paſſiua. Et q̄nq̄ȝ accidit vt ſit perfectio eius in aliud actio. Et q̄nq̄ȝ accidit vt ſit hec forma virtus ſup operationem in aliud: ꝛ quādoq̄ȝ euenit vt ſit h̄ forma adiuuans ſup opationē in aliud. Sȝ cū fuerit operatrix in alio: aliquādo euenit vt ſit eius operatio in corpe hoīs: aliquādo nō. Et ſi ē virtus in corpoꝛe hoīs agēs: aliquādo efficit operationē ꝯuenientē corpoꝛi quādoq̄ȝ operatio

nē nō ꝯueniētē. Tota aūt opatio hec nō puenit ex ei⁹ ꝯplōne imo ex ei⁹ forma specifica aduenie te post ꝯplōnē. Uñ pp hoc vocam⁹ hmōi opationē a tota suba. s. forma specifica ⁊ nō q̄litate s. nō aliq̄ q̄ttuor q̄litatū: neqꝫ eo ꝙ est earū cōmixtio. Cōueniens vero est sicut peonie operatio que destruit epilepsiā. Nō cōueniēs autē sicut virtus napelli que hoīs corrūpit substantiā.

¶ Nūc ponit q̄sdā subdiuisiões mēbroꝝ duoꝝ diuisiōis p̄ᵉ. Et p̄. forē specifice. 2ᵒ opantiū a q̄litate. ibi 2ᵒ. (Rediem⁹.) ¶ Dicit p̄. ꝙ hui⁹ forē q̄ gñat ex mā post ꝯplōnē: q̄nqꝫ pfectio. i. op⁹ ē passio qñ hec fo2a est vt⁹ passiua. q̄nqꝫ vō pfectio est actio: ⁊ nō aliud: ⁊ sensus hui⁹ diuisiōis ē ꝙ formarū q̄ dñr specifice q̄dā ē actiua ⁊ nō pparās subm ad patiendū: ⁊ q̄dā passiua: q2 nō ꝯcurrēs actiue ad opus: s3 pparās subꝫ ad patiēdū. Exēplū pmi. sic ṽtus attractiua q̄ est in magnete. Exēplū scdi sic diafaneitas in cristallo. Dicit secūdo q̄ ad eādē prē: ꝙ qñ h̄ forma ē actiua: q̄nqꝫ est actiua in corp⁹ hoīs: q̄nqꝫ nō: sic. v. grā. spagi sunt venenū canis ⁊ nō hoīs: ⁊ napellus hoī ⁊ nō turdo vel sturnello i vt. 5. colliget. Dicit 3ᵒ. ꝙ qñ h̄ fo2a est opatiua in hoīeꝫ: q̄nqꝫ est opatiua opōnis ꝯueniētis hoī: q̄nqꝫ discōueniētis: ⁊ tota h̄ opō non puenit ex ꝯplōne: imo ex fo2a specifica q̄ aduenit post ꝯplōnē. vñ dr̄ opari cū tota suba ⁊ nō q̄litate: q2 nō a aliqua q̄ttuor pmaꝝ q̄litatū: neqꝫ in eo ꝙ sit cōmixtio illarū. Et exēplū ꝯueniētis opōnis est peonia: q2 destruit epilīaꝫ. Discōueniētis vō est napell⁹: q̄ hoīs corrūpit subaꝫ. Ex p̄ᵒ distinctiōe elicit̄ ꝙ aliq̄ est fo2a. s. q̄litatiua q̄ nō est actiua. ¶ Attende tñ ꝙ q2 oīa talis forma specifica est corruptibilis. iō oīs pōt dici quodāmō passiua. Ad mentē tñ Aui. dicit̄ actiua ⁊ non passiua: q2 per ipsam non inclinat̄ subm aliquo modo ad patiendū. Secundum dictū est clarum.

G ¶ S3 circa 3ᵐ dcm̄ attēde. ꝙ opa q̄ fiūt a tota suba dicunt̄ nō fieri a tota ꝯplōne: q2 nō sunt approꝑata ꝯplōni vt opatiue tm̄ in ṽtute pmaꝝ q̄litatū inuicē ꝯiūctaꝝ: imo si fiāt a ꝯplōne fiūt ab ea: vt directa a fo2a mixti q̄ forma est alia a ꝯplōne: ⁊ eadē cā dñr nō fieri a q̄litate. Naꝫ digō quā dixi fieri pp ꝓprietatē currētē inter cibū ⁊ cibatuꝫ fit a cal'o: vt supra. fen pma. doctrina de ṽtutib⁹. tñ talr operās non dr̄ opari a q̄litate ꝑ quāto digerit: q2 q̄litas pma nō est huius opationis factiua: nisi pro quāto a forma altiori dirigit̄.

H. ¶ Attēde scdō ꝙ peonia est herba satis nota: s3 illa in qua est fortis ṽtus tollēdi epilīam est illa cui⁹ flos est albus: vt dicit Gal. in lib. de thyriaca ad Antoniū cesarē. Mod⁹ autē est: q2 sua ꝓprietate ꝯfortat cerebꝝ ne malos fumos recipiat: ⁊ ne malā q̄litatē illoꝝ recipiat: ⁊ ꝓhibꝫ ipꝫ ꝯstrigi.

Quid ē peonia i epilīa.

I ¶ Attende tertio. ꝙ napellus est herba cal'a in quarto: ⁊ sicca in eodē gradu: sed vltra calitatē ⁊ siccitatē h3 aliā ꝓprietatē per quā corrūpit hoīem. est ergo merito q̄litatis medicina venenosa ⁊ merito ꝓprietatis venenū absolute.

Napelli cōplō ⁊ de ei⁹ donō.

K ¶ Nota q̄rto. ꝙ mus napelli est q̄dam manerics muris q̄ nutritur radice napelli. ⁊ est bezoar napelli: vt. 2. cañ. dicit̄ inter ꝯfectiones vō dyamuscuꝫ maxime in potu eius confert. Et maior dosis napelli est. 3. 5. ex qua quātitate pleriqꝫ moriunt̄ cōfert leprosis inunctum ⁊ bibitum.

¶ Rediem⁹ ergo nunc ⁊ dicem⁹ q2 cuꝫ dicim⁹ ꝙ res q̄ comedit̄: aut q̄ fit inunctio est cal'a aut fri. volum⁹ dicere ꝙ est sic in potētia ⁊ nō in effcū. ⁊ volumus dicere ꝙ est in potētia plus cal'a q̄ꝫ corpora nr̄a: aut plus frigida q̄ꝫ corpa nostra.

¶ Nunc ponit subdiuisionē opantis a qualitate. Et diuidit̄ in duas. pmo intellecta vna diuisione vnū eius mēbrū declarat. scdō ponit aliā diuisionē. ibi. (Preterea dicemus.) Prima in duas: qm̄ pmo eligit mēbrū de quo intenditur. scdō illud subdiuidit. scdā ibi. (Et cum hanc potentiā.) ¶ Prio ḡ subītelligat̄ hec diuisio medicinaꝝ q̄ sunt calide vl' fride: ⁊ oīno opantes a q̄litate: q̄dā sūt tales in effcū sic ignis ⁊ nix q̄dā tales in po'. Et tūc sequit̄ text⁹. Rediem⁹ ad loq̄ndū de talib⁹ ⁊ dicem⁹ ꝙ cū in isto caplō dicem⁹ ꝙ res q̄ comedit̄ ⁊ bibit̄: aut q̄ fit inūctio est cal'a vl' frida ⁊c. volum⁹ dicere ꝙ est in potētia plus calida q̄ꝫ nr̄a corpora.

¶ Ubi no. ꝙ medici ꝑ rē talē in effectu ītelligūt rem in q̄ est pn̄ᵐ actiuū nulla p̄cedēte trāsmutatiōe in ea ei⁹ opōnis: merito cui⁹ dr̄ talis: sic v. grā. ignis ē cal'a in effcū ⁊ sol: vt sumit̄. 3. ꝯplonū. Per rē vō in po' talē dicim⁹ illā q̄ adhuc vt eā opōnē faciat: merito cui⁹ dr̄ talis indiget trāsmutari. Intētio ḡ in isto ca. est de his q̄ sunt talia hoc mō in po'. L

¶ No. scdō. ꝙ res q̄ hoc mō dr̄ calida dr̄ a medicis calidior q̄ꝫ corpa nr̄a: nō q2 habeat corp⁹ calitatē actualē intēsiorē calitate hūana: sed q2 h3 ṽtutē actiuā in hūanū corpus caliditatis intēsioris: vel saltē q2 est apta facere humanum corp⁹ calidius q̄ꝫ añ. ⁊ sic intelligat̄ de frigido ⁊ alijs. M

¶ Nota tertio ꝙ nō oē qd̄ pōt humanū corp⁹ calefacere: dr̄ a medico cal'm actu vel po'. Nā hoc mō aq̄ frida diceretur calida qd̄ nō inuenit̄ dictū. Aqua. n. frida pōt per accidēs calefacere: vt in cōmen. illius affo. Est aūt vbi in terba no. per medicinā ḡ calidaꝫ actu intelligunt medicinā actu habētē pn̄ᵐ per se calefactiuū humani corpis: ⁊ per calidā in potētia illā que est apta per trāsmutationē corpis nostri deduci ad hoc vt per se calefacit merito pncipij nāliter in ea inuenti. Et ista dñr a Gal. 3. tegni talia fm ṽtutē. Ea vero q̄ actu hñt pn̄ᵐ sue nāe discōueniens: per qd̄ opant̄ calefaciēdo vt aq̄ calida: vel infrigidādo vt ea actu frigidū: dicunt̄ ab eo talia fm apparentiā: ⁊ ita de alijs similibus. N

E

¶ Ultimo nota. ꝙ apud auctores quosdā medicine quedā dñr tales in cōparatione ad hoīeꝫ absolute. Et iō Aui. h̄ dixit plus cal'e q̄ꝫ corpa nr̄a: ⁊ non specificauit tēperata. Sed apud alios medicine dñr tales in relatione ad corp⁹ tēperatū: ⁊ nō opꝫ hoc specificari cum ipsum sit regula: vt dicit̄. 3. de simp. me. que aūt harum sit vera dicetur infra. O

¶ Et cū hāc potētiā dicimus: volum⁹ dicere virtutē ꝯsideratā ꝑ opōnē caloris quā nr̄a corpa in ea efficiūt: qm̄ cū ei⁹ portitor a calore inato q̄ ē in nobis patiet̄: accidet in ea tunc illud in effectu.

¶ Nūc subdiuidit medicinā talē in pōa. ⁊ diuidit̄ i. 5. ptes. Naꝫ ponit q̄ttuor mōs sigñationis hui⁹ termini medicina talis in potētia. Et incidēter vnū modū dicendi medicinaꝫ cal'aꝫ aut fridā q̄ nō pertinēt medico. 2. ps incipit ibi. (Est ēt.) tertia ibi (Et ē) q̄rta ibi (Est ēt.) 5ᵃ. ibi. (Et inter pōas.) ¶ Circa tñ oēs partes attēde. ꝙ ponēdo istas q̄ttuor significatiōes intelligit̄ stari diuisio ⁊ est diuisio equiuoci in sua figra. ¶ De pma ergo pte dicit Aui. ꝙ vno mō dicēdo medicinā in potētia. ꝑ hāc potētiā intelligim⁹ ṽtutē actiuā cōsideratā ꝑ opationē caloris quā opōnē nr̄a corpa efficiunt in eo ꝙ hñt hāc ṽtutē qm̄ cuꝫ portitor eius ṽtutis. i. subm illi⁹ ṽtutis patiet̄ a calore inato q̄ est in nobis accidet tunc in ea ṽtute illud in effectu. s. qd̄ prius de ea dicebat̄ in po'.

¶ Ubi nota ꝙ potētia q̄ est in medicina h̄ pmo mō. est: q2 medicina h3 in se pn̄ᵐ operatiuū: s3 nō sinē cōiunctione alterius q̄litatis: puta actualis caloris a corpe nr̄o recepti: ⁊ iō dr̄ potētia ꝯsiderata per opationē caloris ⁊c. q2 illa non esset actiua in corp⁹ nr̄m sine opōne nr̄i caloris: sic ṽbi. g. in corpe colorato posito in tenebris est color visibilis in potētia: q2 ille color nō pōt videri nisi cōiunctus lumini: ⁊ lumine facit illud coloratū actu visibile: ⁊ ita medicine cōplō sine eo qd̄ a nr̄o calore recipit non sufficeret agere. P

¶ Est ēt cū hāc potētiā dicim⁹ ⁊ volum⁹ rē aliaꝫ dicere. Et ē vt sit pōa cū intētiōe bonitatis apti/

tudis sicut cū dicim⁹ q̄ sulphur ē calꝫ i potētia.

¶ Pōit modū q̄ dicim⁹ medicinā eē in po° dicēs. q̄ aliqñ cū dicim⁹ hāc po^{m}. s. medicinā volum⁹ dicē aliā rē. ⁊ ē nō q̄ in medicina sit pn^{m} actiuū tal' effect⁹ sꝫ q̄ medicina hꝫ bonā pparationē ad recipiēdū hꝰ pn^{m} sicˉ cū dicim⁹ sulphur esse

A po° calīm ⁊ aspaltū. ¶ Ubi no. q̄ m̄lte sūt res q̄ lꝫ n̄ hn̄t q̄litatē p quā talē vl' talē effcm̄ facē possunt: tn̄ aut ex mō subē aut ex ppūetate sūt pate vt q̄litatē recipiāt facil'r: ⁊ pcipue n̄ro calore ⁊ iste sunt in po° h 2° mō: ⁊ differt a pori: qm̄ iste totale pnc. acq̄rūt q̄litatiuū per qd agūt ab alio ⁊ nō pme.

¶ Et est cū dicim⁹ q̄ res cal'a aut frida ⁊ attendimus illud qd in eius cōplone ex q̄ttuor elemētis p̄mis est magis superās: ⁊ nō cōsideramus operationē quā in nostris efficit corporib⁹.

¶ Hic ponit vnū modū q̄ dī q̄ medicie sunt cal'e vl' ⁊c̄. qui medico nō pertinet. ⁊ dicit q̄ aliqñ medicine dn̄r tales ab el'to dn̄ante in eis nō cōsiderādo opationē quā in n̄ris efficit corpib⁹. vt tn̄ visum est pma primi. c. de cōpl'onibus. h nō cōsiderātur a medico: vt sic. Ex hoc pōt elici q̄ nō omne mixtum est pdominio calidum fm intentionē Aui.

¶ Est et cū d medicia dicim⁹ q̄ ē i pōa sic cū fuerit ei⁹ pōa i itētiōe hitus sicut pōa scribe q iā dimisit scribēdi opōnē. ⁊ tn̄ hꝫ i scribēdo potētiā. quēadmodū dicim⁹ q̄ napellus in pōa est corrūpēs. Inter hoc sc̄o ⁊ pmā existit dr̄ia: q̄r prima nisi postq̄ꝫ corp⁹ ꝯuersiōe manifesta ea conuerterit nō exeūt ad effectū. Istud āt aut opatur ipamet obuiatiōe sicˉ venenū vipar: aut p quālibet cōuersionē in sui qualitate sicut napellus.

¶ Ponit 3^{m} mēbꝝ q̄ medicia dī talis in po°. Et dicˉ q̄ aliqñ medicia dī talis in po° ad illā itētionē ad quā dicim⁹ q̄ habēs biūs modū tn̄ operans dī in po° opari sicˉ scriptor q nō actu scribit. Et h mō dicim⁹ q̄ napell⁹ est corrūpēs in po°. Et iter istū modū ⁊ p^{m} ē dr̄ia: q̄r p mō exn̄te in po° nō opat' in corp⁹: nisi postq̄ꝫ corp⁹ ea ꝯuertit manifesta ꝯuersione. Sꝫ iste aut opaut' ipsa obuiatiōe ad corp⁹ sicˉ venenū viparū: aut p quālibꝫ modicā ꝯuersionē sicˉ napell⁹ sui q̄litate.

¶ Ubi no. fm q̄dā expositores de qb⁹ ē Marsili⁹ Medicinas q̄ h mō sūt in po° nō idigerere aliq̄ trāsmutatiōe. ita q̄ ignis q nō est applicat⁹ nobis h mō dicat' in po°. Sꝫ cū pauloan̄ dixerit q̄ nō voluit dicere rē cal'aꝫ ⁊ fridā in effectu. i. in actu ⁊ ignis dicat' apd medicos actu calid⁹. vt 3° ꝯpl'onū. Jō puto q̄ nō dixerit h mō po° cal'm: imo si bn̄ cōsiderei' mēs Gal. 3° ꝯpl'onū. vult q̄ medicine fride q̄r neq̄ꝫ ex se hn̄t q̄ applicent' corpi vt oꝫ ad h vt suū effectū opent' neq̄ꝫ subtilitatē req̄sitā ad h hn̄t nisi nāli calore adiuuāte: iō nō obstāte q̄ nullū pn^{m} actiuū acq̄rāt a calore n̄ro: tamē dn̄r in potētia ⁊ reduci ad actū a n̄ro calore: ignis vero q̄r statiꝫ opat' cū tangit' nec indiget aliq̄ n̄ri caloris opatione ad suā opationē est in actu. Itaq̄ꝫ dicēdū medicinis q̄ hoc mō sunt in potētia differre ab illis quas medici dicunt tales in actu: sed hoc videbitur paulopost in q̄one.

¶ Et iter potētias q̄dē prias et iter potētiā primā quam noiamus est aliqua potētia media q̄ est sicut potentia medicinarum venenosarum.

¶ Dat q̄rtū modū potētie medicine dicēs q̄ inter potētias duob⁹ modis dictas: ⁊ hāc potētiā tertio mō dictā est alia po° media q̄ est sicut potētia medicinaꝝ venenosarū.

B ¶ Ubi nota fm cōes exponentes q̄ medicine in po° p aut sc̄do mō indigēt multū a n̄ro calore trāsmutari. Medicine v̄o in po° tertio mō nō indigēt trāsmutari sicut venenū. aut modicissime indigēt trāsmutari. Sꝫ aliq̄ sunt medicine q̄ nec tāta trāsmutatiōe indigēt sicut pme: nec ita modica sicˉ tertio. Et iste mod⁹ po° est ille q attribuit' veneno. ¶ Sed hoc nō puto ad mētē Aui. saltē q̄r vl'r medicine venenose indigēt modica trāsmutatione ad h vt actuent'. Nā huius oppo^{m} habebim⁹ infra in hac doct. illo capl'o. Loquemur nūc vbi Aui. dicit de cerusa ita ad l'raꝫ. Sꝫ cū comedit' est res huic ꝯria ⁊ ēt nā venenosa q̄ est in ea nō efficit ipressionē nisi ipressionē superfluā a calore inato q est in nobis in ea. Uult g̃ q̄ nō modicū trāsmutat' sed req̄rat' ad actuādā ceruse venenositatē supflua ipressio inati caloris. ¶ Sc̄do nō appꝫ t cōueniēs expō. Nā si iste potētie nō differrēt nisi per multū indigere trāsmutari ⁊ paucū duo gradus sufficiebāt vel si plus nō erat artificialis diuisio. Credo ergo q̄ ois medicina que dī talis in potētia. aut caret ex toto pn° q̄lificatiuo: per qd est actiua illi⁹ effectus aut nō. Si caret non pōt dici in potētia nisi mō sc̄do. q̄r. s. hꝫ pparationē ad hoc vt tale pn. acq̄rat a n̄ro calore: ⁊ postea per illd agat. Si vero non caret ex toto hoc est duob⁹ modis: aut q̄r hꝫ tn̄ partiale pn. per qd est actiua: ⁊ req̄rit' vt residuū acquirat a calore n̄ro: sicut vbigr̄a: calor q per se nō causat spēm in medio sine lumine. Et medicine q̄ sunt hꝰ dispōnis sunt in po° mō pus dicto: q̄r per opationē caloris innati recipiunt pn. partiale actiuū: ⁊ hn̄t ēt partiale pn. qd tn̄ nō sufficit agere nisi ꝯcurrēte q̄litate opata a n̄ro calore quātūcūq̄ꝫ debite approximaret'. ⁋ Si v̄o hꝫ totale pn. per qd est opatiua: hoc ꝯtingit duob⁹ modis: q̄r vel hoc est pn. ꝯiunctū q̄litati phibenti ab eius actione: sicut vbigr̄a: magnes qñ est inunctus succo allei: q̄r forma sua specifica tūc impedire' ab attrahēdo ferrū: vel hn̄t tale pn. nō ipeditū. ⁋ Si pn. totale hꝫ nō ipeditū: tūc est medicina in potētia mō tertio: q̄ nō req̄rit nisi vt per calorē n̄ri corpis applicet' ptibus in qb⁹ oꝫ agere: ⁊ hāc solā actionē recipit: nō q̄ aliqd pn. opationū acq̄rat. Et hꝰ sunt apud Gal. 3. de ꝯpl'onib⁹. Et 3. de simplici frigide medicine. ⁋ Si aūt hꝫ totale pn. coniunctū qualitati ipedienti: tunc indiget illius qualitatis remotione: ⁊ hoc mō remoto ipedimento a calore nostro reducunt' ad actū: ⁊ iste sunt in quodā mō potentie medie inter priores duos ⁊ tertiū. Nā in p̄mis duob⁹ modis acquirebat' pncipiū actiuū: ⁊ in tertio erat pncipiū totale: dūmō esset applicatū per se sufficiēs agere. Sꝫ in q̄rto mō nō est pncipiū totale per se sufficiēs agere nisi p̄mo phibens remoueat'. Sunt ergo quodāmō intermedio inter illos in potētia ⁊ plurime medicine venenose sunt hꝰ non oēs: q̄r nō est verisimile q̄ calor n̄r agat partiale pncipiū actiuum suū venenationis nisi in paucis ⁊ raro. Et hāc puto veraꝫ expōnē q̄ reducit hos modos potētie ad diuisionē necessariā bimēbrē: ⁊ datā per opposita. Ex qua diuisione facillime videbis modū reducendi medicinas ad actum.

¶ Utrum medicine tales in potentia a calore nostri corporis ad actum reducantur. Questio. xlij.

Pertinēter ad dicta dubitat' vtrū oēs medicine que dicunt' tales a medico in potentia reducant' ad actuꝫ a calore n̄ri corpis. ¶ Negatiue arguit'. Medicine fride nō reducūt' ad actū a n̄ro calore. igitur ⁊c̄. Assumptū pꝫ: q̄r calor n̄r nō est factiu⁹ act⁹ infridatiui cū illi ꝯrietur. ¶ Sc̄do sic medicine tales in q̄rto gradu nō reducunt' ad actū a calore n̄ri corpis ⁊c̄. Assūptū pbat'. q̄r in eis cū sint in actu est maior mēsura caloris q̄ꝫ in corpib⁹ n̄ris: al'r eni nō calefacerēt corpa n̄ra caliditate interficiente. ¶ Tertio. medicine hūide vel sicce nō reducunt' ad actū a calore n̄ro igitur ⁊c̄. Assumptū pbat': q̄r calor n̄r est calefactiuus: ⁊ cū sit vna forma simplex ⁊ vni⁹ quātuꝫ vnū nō est facere nisi vnū v̄r q̄ non hēat facere actū exiccantis vel hūectantis. ¶ Quarto. si reducerent' ad actū a calore n̄ro: vel h esset acq̄rēdo ab illo aliqd pn. operatiuū vel nō. Nō pōt dici q̄ nō acq̄rēdo pn. opatiuuꝫ. Primo. q̄r tūc eēt h q̄r acq̄rerēt debitā approximationē ⁊ reducerēt' Dubiū.

ꝑ illā ad actū opandi. Sȝ tūc eodē mō dicerem⁹ medicias actu tales reduci ad actū ⁊ eē in po⁹. puta ignē cū nō ē applicat⁹ ⁊ post applicat᷑: qḋ tn̄ nō dī a medicia imo ignis ab hꝫ medicis ponit᷑ differre per h̓ ꝙ est in actu. vt. 3. ꝯplonū ca. j. Nec pōt dici ꝙ reducat᷑ ad actū mō scḋo. q᷑ acqrant ꝓn̄ ꝑ qḋ sunt opatiue: q᷑ tūc fride hoc mō nō reducent᷑ ad actū: q᷑ nō trāsmutant᷑ a calore nr̄o: vt. 3. ꝯplonum: ⁊. 3. de simplici. Et h̓ pꝫ rōne fcā in ꝓn. nō ḡ vr̄ mod⁹ quo vlr medicine reducant᷑ ad actū. ¶ Ultio. tales medicine sunt corpora mixta. Nā elta sunt quo ad suas v̓tutes in actu: sȝ oē mixtū actu hꝫ ꝯplonē ꝑ quā est opatiuuȝ. ḡ oēs tales sunt in actu añq̄ȝ ēt corpi approximent᷑. ¶ In oppositū est Gēti. 3. de cōplonibus. ⁊ ꝓmo. ⁊. 3. de simpli. medi.

Opi. trusiani. ¶ In hui⁹ qōnis determinatiōe ꝓmo ponā famosas opiones de ea. scḋo dabitur modus facilis ex mente Aui.

1. ꝯclo. ¶ Prima ḡ positio Mōachi ꝓ nūc sit illa sup. 3. tegni. illa pte. Manifestū v̓o ꝙ ꝓm v̓itatē. Et vult in sn̄ia duas ꝓncipales ꝯnes: q̄rū ꝓ⁹ est ita. Medicia talis in po⁹ calida vel frida nō reducit᷑ ad actum a calore nr̄o: q᷑ acqrat calorem actualē vel frig⁹ actuale ꝑ qḋ sūā in corp⁹ faciat opationē. Probat᷑ de cal̓a: q᷑ a nr̄o corpe nō acqrit calorē actualē intensiorē q̄ȝ sit in corpe: vt notat expientia in his q vomunt pip aut euforbiū. Nā ad tactū nō videt᷑ caliora q̄ȝ sanguis vl̓ pces intrinsece nr̄i corpis. Et ꝑ ꝯñs ꝑ illū calorē quē acqrunt nō pn̄t corp⁹ vltra gradū ꝓhabituȝ calefacere. Et pȝ eadē ꝯ de calido ꝑ rōnē: q᷑ calor nr̄ nō pōt agere vltra gradū ꝓpriū de medicina v̓o frida pȝ. q᷑ opium nō infridat᷑ in corpe nr̄o imo calefit. ḡ reducit medicinā ad actū frigoris q᷑ actuale frig⁹ acqrat.

2. ꝯclo. ¶ Scḋa ꝯ ei⁹ est: Medicine cal̓e vel fride vel hūide vel sicce reducunt᷑ ad actuȝ calefaciēdi vel infridādi: hūectādi vel exiccādi a nr̄o calore acqrendo ab eo formā aliquā equoce caloris vel frigoris hūiditatis vel sicc. factiuā: vbi gr̄a: q̄litatē aliā a calore q̄ est calefactiua sic lōmē spē differēs a calore: tn̄ calefacit. Hāc ꝯnē sic ꝓbat: vel medicie reducunt᷑ ad actū caloris vel frigoris acqrēdo calorē actualē vel friditatē: ⁊ hoc nō: vt dixit ꝓ⁹ ꝯ: vel per solā diuisionē ad minima ⁊ approximationē: ⁊ h̓ non q᷑ h̓ nō est nisi ꝑparare ad agendū non recipe actū: vel erit aliqḋ aliud ꝓn. calefaciēdi vel infridādi vel hūectandi vel exiccādi acqrendo: ⁊ tūc habet᷑ intētū: aliūs aūt mod⁹ dari nō pōt vt pȝ ꝯsiderādi. ¶ Uult ḡ breuiter ꝙ ꝓm diuersitatē ꝓprietatū currētiū inter hoies ⁊ medicias: ꝯtingat ꝙ calor nr̄ agat in vnā medicinā quādā formā calefactiuā q̄ nō est calor ⁊ in aliā medicinā quādā formā frigefactiuaȝ q̄ nō est frigus. Et in aliā hūectatiuā q̄ non est hūiditas: ⁊ in aliā exiccatiuā q̄ nō est siccitas. Et isto mō ille forme ꝓm suas varias spēs sunt ēt in corp⁹ nr̄m diuersoꝝ graduū dictarū q̄litatū opatiue a ꝓmo vsq̄ȝ ad q̄rtū: nō ꝓp calidıtatē actualē vel aliā q̄litatē de ꝓmis secum coagentibus.

Instātia ad Trusianū. ¶ Hec pō: vt ipsemet fatet᷑ repognat Gal. tertio de simplici. ⁊ ꝓmo ⁊ tertio de ꝯplonib⁹. ¶ Scḋo repugnat Aui. q vult aliq̄s medicinas esse in potētia sili habitui. Nā si q̄lȝ medicia in potētia talis reqrit ꝓn̄ per qḋ operat᷑ nulla est in potētia silis habitui: talis. n. est cū ꝓn̄ operatiuo. vt pȝ. ¶ Tertio repugnat experimēto. Uidem⁹. n. ꝙ pellis vulpis facta veste calefacit nos supra tēperamētū: ⁊ h̓ per calidıtatē actualē tactu perceptibilē q̄ recipit᷑ in ea a nobis. ¶ Quarto pōle est dari aliqḋ mixtū hn̄s q̄litatē q̄ non est calitas q̄ est nr̄i corpis calefactiua: sȝ illa non sufficit agere nisi ꝯiuncta actuali calori a nr̄o corpe fcā hac data ipsa reducet᷑ ad actū calefaciendi solū ꝑ acq̄sitionē caloris actualis: cui⁹ oppositū dicit pō. ¶ Quīto nō repugnat aliquam medicinā ex mō sue ꝑparatiōis eē apertā i corpe tēpato reduci ad gradū calitatis eq̄lem gradui spūs vitalis: ⁊ ita talē gradū acqrere sicut aspaltū vl̓ aliud tale. sed cū ad talē gradū reducet᷑: reducet᷑ ad actū ꝑ acq̄sitionē caloris. ḡ ⁊c̄. Qȝ aūt tūc calefacit corpus q̄litatiue arguit᷑: q᷑ sanguis calefacit vt vult Aui. sup h̓. c. ḡ multomagis vnū eq̄ calȝ cū spū vitali. ¶ Fūdamēta v̓o sua sunt debilia. Nā ꝓ cū dī ꝙ ad experiētiā cuȝ tales medicie euomunt᷑ apparēt tepide. Pōt dici h̓ ꝯcedēdo. ⁊ iō calor ille actualis acq̄sit⁹ nō est totale instr̄ale agens: sȝ q̄litas agens equoce calitatē: vt ipse dicit: q̄ tn̄ calitas nō est data medicie a nr̄o calore: sed erat ꝓus nō sufficiēs agere nisi actuali seu debili calori cōiūcta sicut color nō ꝯiūctus lumini nō agit. Et q᷑ ꝓbatio scḋe. s. ꝯnis ꝓsupponit ꝓmā pȝ argumētū nō valere. ¶ Est tn̄ mirādū de Gētili q ꝯ istā ꝯnē arguit seu pōnē in suis argumētis: supponēdo ꝙ medicia q̄n reducit᷑ ad actū nō acqrat nisi aut ꝓmā q̄litatē aut subtiliationē: cuius oppositū intendit Plusq̄ȝ cōmētator. vr̄ ḡ q̄si ipm nō voluisse intelligere.

¶ Scḋa pō ⁊ cōputat᷑ ꝓ vna ⁊ est pō Gētilis ⁊ visuȝ est sibi vt appet in suo tractatu de reductiōe mediciaꝝ ꝙ trib⁹ modis potuit istā qōnē soluere: ita ꝙ quelȝ illaruȝ triū rōnum posset defendi: sȝ in prima magis vr̄ quiescere. Opinio Gētilis.

¶ Prim⁹ ḡ mod⁹ de suis est intelligēdo per medicinas tales in po⁹ oīa mixta ꝓ quāto sunt nr̄i corpis alteratiua nō per q̄litates eis acq̄sitas accn̄talr̄. vt ab aere vl̓ aq̄ vl̓ igne extraneo. Et tūc vult ꝙ in q̄libȝ medicina est ꝯpl̓o ꝑ quaȝ merito sue v̓tualitatis quā hn̄t q̄litates ꝓmaꝝ a q b⁹ facta fuit pōt nr̄m corp⁹ alterare vel ꝯseruare: illud pȝ supponēdo ꝙ cōpl̓o est q̄litas scḋa resultās ex ꝓmis in q̄ v̓tus ꝓmarū soluat᷑: vt diximus supra. c. de cōplonib⁹. ¶ Et tunc est scḋa ꝯ. Medicine oēs tā cal̓e q̄ȝ fride hn̄t in se actū ꝓmuȝ per quē sunt corpis nr̄i alteratiue. ¶ Hec scḋa ꝓbat᷑ multis rōnib⁹: ⁊ h̓ est summa q᷑ hn̄t actu ꝯplonē cū hēant formā subalē ⁊ ꝯpl̓o ē act⁹ alteratiu⁹ ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯ: medicie nō reducūt᷑ ad actū: q᷑ aliqḋ ꝓn̄ alteratiuū acqrāt a calore nr̄o. Hec pȝ: q᷑ iā tale ꝓn̄ habēt vt dixit. 2. ꝯclusio. Primus modus.

¶ Cōtra hūc modū soluēdi mouet pl̓es difficultates: q̄rū plime pn̄t esse cōes multis vijs: sȝ q̄dā ꝓprie sunt huic opinioni. ¶ Pria est: q᷑ tūc oēs medicine essent actu tales. Et istam ꝯcedit ꝙ oēs sunt tales actu ꝓ sȝ dr̄ in po⁹ respectu effcoꝝ in qb⁹ sunt iste ꝓme q̄litates opatiue taliū opationū. In mixtis v̓o est q̄litas v̓tutē hn̄s ita opandi non ꝙ sit illa q̄litas ꝓ⁹. vbi gr̄a. ¶ Cōtra hāc rn̄sionē arguo: q᷑ ꝓȝ mētē Gal. 3⁹ ꝯplonū sol ē actu calid⁹: ⁊ tn̄ nō hꝫ calitatē q̄ sit q̄litas ꝓ⁹. Nec dī sol a Gale. po⁹ calidus: sȝ agat per q̄litatē q̄ v̓tutē hꝫ calefaciēdi sȝ nō est calitas puta lumen ⁊c̄. ¶ Secundo soluit ꝙ medicine dicunt᷑ tales in po⁹ nō q᷑ a calore nr̄o acqdirāt ꝓncipiū per qḋ agūt: sȝ q᷑ acgrūt aliqd ꝑ qḋ iuuant᷑ ad agēdū: puta subtilitatē ⁊ diuisionē per quā potant᷑ ad mēbra ꝓncipalia in q̄ agūt. ¶ Cōtra hāc rōnē arguit᷑ ꝙ tūc seqtur ꝙ saltē in pte approximatā eis agerēt sine actuatione: q᷑ illi parti applicant᷑ nec in h̓ iuuant᷑ a diuisiōe ad minima q̄ per illā illi parti peius applicant᷑: ⁊ etiaȝ sit debilior medicina cū v̓tus vnita sit fortior seipsa dispsa. Instātia ad ꝓmū moduȝ.

¶ Hic dicit Gētilis ꝙ forma medicine est talis ꝙ non pōt agere nisi ꝯiuncta subtilitati ⁊ iō añ subtiliationē nō agit. ¶ Sed hec rn̄sio iplicat id qḋ per subtilitatē acquirit᷑ aut ipsamet subtilitatē coagere cū forma medicine: oē eniȝ qḋ ad actionē aliquā requirit᷑ est ibi aut ex nā agentiū vel patientiū vel effectuū: cū ḡ subtilitas reqratur ipsa erit aliqḋ istoꝝ in opere medicine: cū ḡ nō sit patiens vel effect⁹ medicine erit coagens. Qḋ si cōcedit᷑ tunc seqtur ꝙ medicine reducunt᷑ ad actū aliqḋ partiale acquirēdo ꝓncipium sue actionis qḋ negat ꝓmo: ⁊ h̓ rō notet᷑. Reliqua ab eo facta sunt cōia. igitur ⁊c̄. ¶ Scḋo ego insto cōtra positionē per rōnē de veste cal̓a supfacta ꝯ Plusq̄ȝ cōmētatorē. ¶ Tertio ꝯtra hāc pōnē vadit rō tertia supfacta ꝯ Monachū: ⁊ eodē modo rō q̄rta. ¶ Itē hec positio repugnat Auic. qui vult aliqdas medicinas esse in potētia que est tantū bona preparatio ad calefieri vel infrigidari. Et patet ꝙ tales reducuntur ad actum acquirendo aliqḋ principiū actiuum. Secūd⁹ modus.

¶ Scḋs modus quē dicit Gētilis ꝓbabileȝ est Auerrois

gnto colliget: ⁊ intelligẽdo vt Gẽtilis intelligit ⁊ reducit: oĩs medicĩa talis in po͂ corrũpit in corpe nr̃o ⁊ acqrit ei⁹ mã nouã formã a calore nr̃o ⁊ nouã ɔpl'onẽ: ⁊ oĩs talis ɔpl'o est calor a dñio: ƺ aliqs ẽ intẽsus: aliqs valde diminut⁹ sicut nos videm⁹ ex cibis gñari fla ⁊ colerã mediãte eodẽ calore. Ille ğ medicie q̃ acqrũt calorẽ ɔpl'onalẽ valde intẽsum respcũ nr̃i sunt cal'e ⁊ ille q̃ remissuƺ sunt fride: ⁊ ille tales res pfecte dñr sanguis chilus vl' scd̃e hũiditates: i ꝓprie tñ: qr ex eis nõ reponit' ꝑs eẽntialis nutriti: ƺ cũ in stõ gñantur dñr chilus: cũ in epate sanguis: cũ in alijs mẽbris scd̃e hũiditates tñ ꝑꝑ locũ sue trãsmutatiõis: ita ꝙ emplm extra applicatũ ƒm pte penetrat in poros mẽbri ⁊ alterat': ⁊ ex ea gñat' scd̃a hũiditas ad sensuƺ dcm̃ calefaciẽs vel infrigidãs. Et medicia interius sumpta ƒm locũ sue trãsmutationis recipit nomẽ: ⁊ oẽs tales res genite hñt ɔpl'onẽ nãlẽ q̃ est calor sicut gñalr vr̃ sentire Auer. de oi mixto perfecto quarto methau. vt supra fen prima dixi.

Instãtia ad scd̃m modũ.

¶ Hec positio iudicio meo nõ est vera. nã pol'e est aliqd ee mixtũ qd hƺ q̃litatẽ ꝑ quã est opatiuũ in corp⁹ nr̃m. Sƺ illa q̃litas nõ est sufficiẽs agere nõ ɔiũcta alicui q̃litati a nr̃o calore acq̃sibili: sicut supra de colore ⁊ lumine dcm̃ est: ⁊ h̃ positas nõ dƺ negari a pho supposito ꝙ illud mixtũ est medicina talis in po͂ ⁊ nõ reducit' ad actũ mõ dcõ: qr corrumpit' ⁊ nouã formã acqrit. Et sil'e argumẽtũ fieret de medicina in po͂ tali mõ tertio superi⁹ dicto ⁊ q̃rto. ¶ Itẽ nõ verificat' de veste. ¶ Itẽ de multis medicinis q̃ vident' remanere sub eadẽ specie. vnde bolũ armenũ sumptũ cã defensionis a peste vidi pluries in forma propria egestum.

Tertius modus.

¶ Terti⁹ mod⁹ quẽ Gẽti. reputat ꝓbabilẽ est ꝙ in q̃lƺ medicina q̃ est po͂ talis est ꝓpria ɔpl'o per quam est actiua in corp⁹: ƺ talis cõpl'o nõ sufficit agere calefaciẽdo vel infridãdo nos nisi ꝑus actualẽ calorẽ a nobis recepint: ⁊ scd̃m qd ipse sunt in ꝓpria ɔpl'one diuise ita diuersaƺ mẽsurã caloris recipiũt actualia. ita ꝙ q̃dã diminutiue q̃dã satis intensuƺ calorẽ recipiũt q cũ ɔpl'one ꝑeristẽte ɔstituit vnum totale agẽs. Et hãc positionẽ nitit' oñdere fuisse Aui.

Instãtia ad tertiuƺ mõm

¶ Sƺ hic mod⁹ ꝑmo repugnat Gal. ¶ Scd̃o vr̃ ꝙ medicina q̃ est in po͂ mõ scd̃o supra posito nõ reducit' isto mõ ad actũ. Nec medicina in po͂ mõ tertio vel q̃rto de his qui a medico ɔsiderant'. Et breuiter ɔ̃ hãc põnẽ vadũt q̃rtũ ⁊ se ꝑmũ argumẽtũ supra facta ɔ̃ põnẽ. Plusq̃ƺ cõmẽtatoris. ¶ Itẽ nõ est rõnabile actualẽ calorẽ esse ꝑtiale agẽs ad frigoris iductionẽ actualis cũ sibi ɔ̃riet'. ¶ P. non repugnat aliquã esse medicinã que hƺ in se totale ꝑn̄m alteratiuũ corporis ƺ ɔiunctũ cũ q̃litate ipediente. Et pƺ hãc esse in po͂ ⁊ reduci ad actũ ꝑ solã remotionẽ q̃litatis ipedientis: cui⁹ oppo͂m dicit positio. ¶ Itẽ dicit positio. Medicinas q̃ sunt in po͂ fili habitui esse actu tales: cui⁹ oppo͂m dicit Aui. supra. ⁊ Gal. 3͂ de simplici distictione. 4. c. 2. ⁊ ꝑmo vult enim ꝙ medicine fride nõ obstãte ꝙ in eis sit totale ꝑn̄m per qd sunt infridatiue: tñ ꝙ nõ hñt a se ꝙ applicent' mẽbris ꝑncipalib⁹: nec hoc hñt nisi per actionẽ caloris subtiliãtis ⁊ diuidẽtis ⁊ attrahẽtis: ideo dici debẽt in potẽtia. Iste ergo non reducunt' ad actũ partiale ꝑncipium acquirendo.

Opinio Dyni.

¶ Tertia põ est Dini q nitit' seq sniam Gale. 3͂ ɔpl'onũ. ⁊ tertio de simplici. Et vult in sũma ꝙ oĩs medicina talis in po͂ reducit' ad actũ a calore nr̃i corpis differẽter tñ calida ⁊ frida. Nã cal'a reducit' ad actũ acqrẽdo subtilitatẽ ⁊ diuisionẽ ad minima: ⁊ cũ h̃ ẽt acqrẽdo calitatẽ vel q̃litatiuũ ꝑn̄m. frida ṽo solũ subtiliat' ⁊ ad minima diuidit' ⁊ mẽbris applicat': ƺ nõ acqrit q̃litatiuũ ꝑn̄m: per qd agat infrigidãdo: cũ noster calor nõ vr̃ hr̃e vñ det istud infrigidãdi ꝑn̄m. Et hec vr̃ Gal. positio si qs consideraret eius dicta. tertio de simplici distinctione. 4. capi. 2. ⁊ tertio cõplexionum.

Instãtia tripler ad Dyn.

¶ Cõtra hãc positionẽ arguit': qr queãdmodũ dat' medicina frida q̃ hƺ corporis humani vim alteratiuã: ita dƺ dari cal'a: qr nõ minoris eẽntie est in vniuerso calitas q̃ƺ frigiditas: ğ queãdmodũ dat' medicina frida q̃ reducit' ad actuƺ per solã diuisionẽ ad minima: ⁊ subtiliationẽ ⁊ approximationẽ: ita inuenieť ⁊ cal'a. Et dicit Genti. hanc rõnẽ sibi cõcludere ɔtra hãc põnẽ. Et in virtute puto ꝙ ratio veꝑ cõcludit ꝙ dat' aliqua medicina in potẽtia calida fili habitui sicut frida. Utrũ aũt Gal. hoc negaret videbit' post. Nam non vr̃ in suis dictis hoc negare ƺ velle ꝙ medicina frida nõ reducit' ad actũ a calore nr̃o: sicut cal'a acqrendo ꝑncipiũ per qd infridat. ¶ Scd̃o ɔ̃ hanc põnẽ arguit': qr sequitur ꝙ medicina frida ante diuisionẽ ad medicinã possƺ alterare infridando saltẽ partẽ cui obuiaret cũ sit sufficiẽter applicata ⁊ virtus eius magis vnita q̃ƺ cũ erit ad minima diuisa. Et vr̃ Gal. hoc nõ negasse. Nã tertio de simplici. loco allegato, dando cãm q̃re fride dicant' in potentia dixit. Et est sermo in illo cõueniens cũ nõ sit in eis ꝑpter seipsas vt infridẽt corp⁹ infridatione cõpleta actu: imo necesse est añ illud vt faciat in eis corp⁹ opationẽ qua cõplet' eius infridatio. Uidet' ğ innuere ꝙ medicina frida non diuisa ad minima infridaret: ƺ nõ cõpleta infridatione. i. nõ infridatione tãti gradus in quãto dñr in potẽtia. Et h̃ vr̃ sensisse Dinus in qõne sup canonib⁹ scd̃i. ¶ Tertio hec positio nõ dat nobis modũ quo reducit ad actuƺ medicina frida vel cal'a: si qua esset talis potẽtia qñ ꝑncipiũ alteratiuũ qd hƺ est impeditũ. nam talis non sola diuisione ad minima: nec acquisitione principij alteratiui reducit' ad actum.

Opio cõciliatoris. ⁊ ẽ i dẽa. 140

¶ Positio posset dici quarta Cõciliatoris: q tñ de medicina frida fecit mẽtionẽ. Et voluit ꝙ per modicũ cuiusdaƺ antiperistasis frida medicina reducit' ad actũ a calore. Et h̃ lƺ forte in aliq̃ casu hẽat veritatẽ: tñ non põt in oĩbus casibus verificari sicut colligit' ex dictis ɔtra alias põnes.

Opinio Au.

His omissis venio ad opinioneƺ Aui. que mihi videt' cõpletior ⁊ verior: non ꝙ nõ videã ꝑtrauiendo quãlibet dictarũ defendi posse. Sed ꝑdicte habent negare quedã esse possibilia que non vr̃ q̃re esse nõ possint.

1. suppõ.

¶ Pro qua declaranda suppono primo ꝙ medicine que dicunt' a medicis tales in potentia: nõ ideo dñr in potentia: qr nõ actu operent' talem effectuƺ in corpe humano: ƺ ꝙ sint apta operari. Ista pƺ. Nã ignis non dr̃ talis in potẽtia sed in actu: similr sol supposito ꝙ nullũ hominẽ de facto calefaceret: vt sumit' tertio ɔpl'onũ. c. 2.

2. suppõ.

¶ Suppono scd̃o ꝙ nõ dr̃: iõ medicina talis in potẽtia: qr nõ habeat in se ꝑncipiũ totale per qd est talis effect⁹ in corpus humanũ tẽperatũ ꝑductiua: sed apta sit tale ꝑncipiuƺ recipere: ita ꝙ hec sit adequata rõ medicine talis in potentia. pƺ. qr medicine fride sunt in potẽtia tales: vt opium ⁊ mandragora iuxta mentẽ Gal. tertio de simplici. ⁊ tñ hñt totale ꝑn̄m iuxta suã opinionẽ. ¶ Itẽ apud Aui. alique medicine sunt tales in potẽtia fili habitui que sola applicatione debita facta operant': ⁊ tñ tales habent totale ꝑn̄m per qd sunt ꝑductiue illius effectus in corpus humanũ: respectu cuius dñr tales in potentia.

3. suppõ.

¶ Tertia suppõ iõ dicunt' aliq̃ medicine tales in potẽtia a medicis. qr applicate corpori humano tẽperato in dosi debita: non sufficiũt in illud corpus illũ effectũ facere: respectu cuius dicunt' tales nisi ꝑcedente eaꝑ trãsmutatione ab eodẽ corpore facta: ⁊ cum hoc sunt apte vt per ꝑncipiũ in eis extr̃is facta trãsmutatione in eis: a nr̃o corpe imediate operent' in illud effectũ: merito cuius dicunt' tales. Hec suppõ pƺ. ꝑmo de medicinis nõ hñtibus ꝑncipiũ: per qd sunt effectus inductiue in nobis: qr dicunt' tales in potẽtia h̃ mõ: cũ opƺ tale ꝑncipium acqreret ⁊ per ɔ̃ñs trãsmutari. Sƺ de medicinis in qb⁹ totale ꝑncipiuƺ per qd agũt existit añq̃ƺ corpori applicet'. pƺ ꝙ aliq̃ dicunt' tales in actu apud Gal. vt sol ⁊ ignis. Aliq̃ dicunt' tales in potẽtia vt opiũ ⁊ napellus. Prime dicũtur tales in actu: qr nõ indigent trãsmutari in corpe ad hoc vt agãt effectũ. Sƺ scd̃e nõ calefacerẽt vel infridarẽt in q̃rto gradu nisi delatis ipsis per venas ⁊ arterias ad cor ⁊ cere

brūs: ⁊ h̄ declaratio nō pt̄ in sano hoīe fieri nisi ꝑ illaꝝ medicinaꝝ trāsmutationē a corpe. Et h̄ intellexit plane Gal. 3. de simplici disti. 4. ca. 2. Et h̄ intēdit Aui. hic de medicis ī potētia sibi habitui ꝙ ipsa obuiatiōe opant̄ obuiatiōe. s. q̄ cordi obuiāt: ꝑ q̄ reqrūt nr̄i caloris opōnē. ¶ Ex hoc seq̄t ꝙ ois medicina talis in po° est in po°: aut ꝓꝑ p̄ntiā alicuius dispōnis ipeditiue: aut ꝓꝑ carētiā alicuiꝰ dispōnis reqsite ad eiꝰ actionē. Pȝ q2 alr̄ posset sine trāsmutatiōe p̄cedēte producere effectū cū trāsmutatio nihil aliō faciat q̄ȝ aut nouā dispōnē acqrire: aut veterē deꝑdi. ¶ Seq̄t 2° ꝙ ois medicina talis in po° sit in actu: aut ꝑ deꝑditionē dispōnis ipeditiue: aut acqsitionē dispōnis iuuatiue ad agēdū. ¶ Seq̄t 3° nō eē vnū modū in sp̄ē in q̄ ꝯueniāt oēs medicie in h̄ ꝙ reducant̄ ad actū: ⁊ h̄ est qō sup̄ dixi in expōne textꝰ. ¶ Seq̄t q̄rto aliquā medicinā reduci ad actū a calore nr̄i corpis ⁊ ipsaȝ nullū p̄ri^m actiuū in corpe nr̄o acqrere. Pȝ dū reducitur deꝑdēdo dispōnē ipeditiuā ad actū: ⁊ ēt dū reducit̄ ad actū acqrēdo subtilitatē ꝑ quā p̄t sufficiēter applicari corpori. talis. n. subtilitas nō est p̄ri^m actiuū: sȝ māliter p̄parat medicinaȝ vt bn̄ possit applicari corpi q̄ ad p̄tes in qbꝰ dȝ agē. ¶ Et si dicat̄ ꝙ ita ēt medicia talis an̄ subtiliationem poterat talē q̄litatē agē saltē in p̄tē cui imediate applicat̄. ¶ Dic dr̄ ꝯcedēdo ꝙ aliquā q̄litatē v̄bigr̄a. fridiatē sufficit talis medicia itroducē in p̄tē sibi imediatā: sȝ nō sufficit tm̄ effectū facē quātꝰ est ille: merito cuiꝰ dr̄ talis in po°. v̄bigr̄a. opiū est actu fridū: q2 nō p̄cedēte trāsmutatiōe suffic̄ alterare ꝑ se ad fridiatē corpꝰ tēꝑatū: sȝ in po° est fridū in q̄rto gradu: nō. n. sufficit infridādo mortificare nisi applicet̄ cordi ⁊ cerebro qō fieri nō p̄t in corpe sano nisi p̄us subtilietur ⁊ ad h̄ mēbra deferat̄ a calore vl̄ saltē vi caloris nālis. Nō ḡ repugnat apō medicū aliquā medicinā dici actu calidā vl̄ fridā: ⁊ tm̄ in po° calidā in 3° ⁊ in q̄rto ḡdu. ¶ Ex

Concło rñsalis. his notatis ponit̄ ꝯclō rñsiua ad q̄sitū ꝙ ois medicina potētia talis respcū corpis hūani cū reducit̄ ad actū reduc. t ad actū a calore nr̄i corpis aliquo mō dictoꝝ. ¶ Et ad argumētū de medicia frida vl̄ de cal'a i q̄rto gradu. pȝ ex dictis qd sit dōm. ¶ Nȝ si q̄rat̄ qs est morꝰ quo medicia frigida reducit̄ ad actū. ¶ Ad h̄ vr̄ mihi ꝙ satis bn̄ defendi posset ꝙ medicia frida acqrit ꝓꝑietatē diuerse sp̄ēi a frigiditate a nr̄o corpe q̄ pōt infridare. Pōt ēt defendi ꝙ reducat̄ ad actū reqrēdo q̄litatē: q̄ ꝯiūcta cū ꝯplōne illiꝰ medicine ꝯstituit vnū totale p̄ri^m. ¶ Videt̄ tertio: ꝙ posset deduci ad actū deꝑdendo q̄litatē ipeditiuā. ¶ Et q̄rto ꝑ solā diuisionē ad minima: ⁊ applicationē mēbris que opȝ pati. Genti. autē visum est ꝙ nō acqrit in corpore p̄ncipiū infrigidandi: sȝ dispōnes bn̄ applicatiōis: ⁊ forte sibi sufficit ꝙ calida potest reduci ad actū per acqsitionē caloris actualis incōplexionalis. ⁊ hec de ista questione.

¶ Preterea dicemus ꝙ medicinarum gradus iam quattuor positi sunt.

¶ In parte ista Aui. ponit aliā diuisionē medicinaꝝ precipue distēperataꝝ. ⁊ diuidit̄ in duas partes. p̄mo ponit numeꝝ graduū positoꝝ a medicis. Et per hoc includit diuisionē medicinaꝝ s̄m numerū graduū positoꝝ a medicis. scđo gradus declarat ibi. (Et gradus quidē.) Dicit primo ꝙ gradus medicinaꝝ positi sunt iam ab alijs quattuor.
¶ Ubi no. ꝙ dixit q̄ttuor positi ad signādā hāc distinctionē voluntariā eē. Nā potuissent eē tres. Sȝ cū gradꝰ sit q̄litas q̄ ad itētionē aliā excedēs: vel ab alia excessa totā mediciaruȝ distātiā q̄litatiuā a tēꝑamēto in q̄ttuor notabiles p̄tes distixerūt medici: ⁊ huiꝰ dicti cāȝ ī fine p̄tis signabo.
A ¶ No. scđo ꝙ in quolibet gradu notauerūt tres mansiones. i. tres partes s̄m intensiue ⁊ remissiue differētes.
B ¶ No. 3. ꝙ q2 medicina tēꝑata apud medicos nō ē cal'a nec frida nec humida nec siccaziō est sub non gradu calidi vl̄ fridi ⁊c̄. Et ois que ponit̄ in aliq̄ gradu est distēꝑata.

¶ Et gradꝰ ꝙ p̄miꝰ ē illō qō cū comedit̄ ⁊ bibit̄ ⁊ quo fit inunctio efficit in corpe sua q̄litate opationē nō ꝑcepiā: sicut cū calefacit aut infridat. ⁊ nō ꝑcipit̄ neq̄ȝ sentit̄ calor: aut friditas nisi post q̄ȝ reiteratū fuerit ⁊ multū factum fuerit.

¶ Nūc declat grādꝰ. Et diuidit̄ in q̄tuor. scđa ibi. (Et gradus.) 3ª ibi. (Tertiꝰ.) q̄rta ibi. (Et q̄rtꝰ.) ¶ Dicit p̄ ꝙ gradus p̄miꝰ medicinaꝝ. i. in gradu p̄ sunt medicine que cū comedunt̄ ⁊ bibunt̄ vel cū eis fit inūctio: efficiūt in corpe sua q̄litate opationē nō ꝑceptā sicut cū calefacit aut infridat: ⁊ nō ꝑcipit̄ neq̄ȝ sentit̄ calor: aut friditas: nisi fuerit reiterata vel f̄cā multe quātitatis: id qō approximatur corpori.
¶ Ubi no. ꝙ in p̄io gradu sunt medicine paucissime a tēperamēto distātes: ⁊ iō dr̄ h̄ gradꝰ p̄miꝰ: q2 cū medicia a tēperamēto recedit v̄sus aliquē excessuȝ. p̄ i hūc ḡdū trāsit. C
¶ No. scđo de mēte Aui. nō esse ꝙ caliditas q̄ fit a medicina p̄mi gradꝰ nō sentiat̄ a medico vel patiēte eē diuersa a calitate p̄existe. nā infra tēꝑamētū fiūt sensibiles alterationes sicut pȝ de tēperato exercitio ⁊ de tēperata qete. Sed mens eiꝰ est ꝙ medicia p̄mi gradus. ⁊ si deducat corpus a ꝓꝑio tēperamēto: tm̄ nō sufficit sensus tactus solus q̄litatis inducte nobis vt iudicemꝰ corpus a ꝓꝑio tēperamēto exiuisse: vel ꝑ v̄tutē interiorē: imo indigemꝰ discursu ⁊ consideratiōe alioꝝ accn̄tiū sicut pulsus vrine ⁊ similiū. D
¶ No. tertio ꝙ ois medicina ēt p̄mi gradus in dosi debita approximata in vice vna sufficit corpus ad dispositionē p̄ternālē ducere. Pȝ per hoc ꝙ sicut se hȝ medicina distemperata ad tēperatā. ita dȝ se hr̄e opatio distēperate ad opationē tēpate: sȝ distēpata est extra totā latitudinē tēpamenti medicine: ḡ opatio eius est extra totā latitudinē operationis medicinaꝝ tēperataꝝ: cū ḡ tēpate medicine alterentur intra latitudinē tēperamēti: vt pȝ ex his que de medicina tēperata p̄ia huiꝰ. ⁊. 2. ⁊. 3. de ꝯplonibꝰ. ⁊ infra dicetur. sequit̄ ꝙ ois distēperata est alteratiua extra latitudinē tēperamēti: sed tm̄ tactus solus nō sufficit ad h̄ vt indicetur ꝙ corpus est extra tēperamētū. ¶ Medicine v̄o scđi gradus alterāt ita vt tactu iudicemus ad bonū sensuȝ corpus exiuisse tēperamētū: sȝ tm̄ nō sensibilr̄ ledūt: ita ꝙ vtra q̄ȝ ad neutralitatē alterat. ¶ Sȝ si qs oppositū dicere vult dicet tēperatā medicinā ad actū reductā nō alterare ad calidū vel fridū ⁊c̄. Et oēm alterantē esse graduandā distemperatā. Et eā que p̄mi gradus infra latitudinē tēperamēti: eā vero q̄ scđi extra sȝ insensibiliter ledendo. E
¶ No. q̄rto ꝙ medicinaꝝ p̄mi gradꝰ nō q̄lȝ sensibilr̄ alterat ad sensuȝ expositū supra ꝑ reiterationē. naȝ aliq̄ sunt q̄ corpꝰ tm̄ distās a tēpamēto sicut ipse v̄sus eādē q̄litatē nō alterāt. nā cū oleū. ro. ꝯgelatos calefaciat: vt sumit̄ tertio de simplici. ⁊ calefactos infrigidet. vr̄ ꝙ est venire ad aliquod corpus inter hec medium: qō nō calefiet ab eo neq̄ȝ infrigidabit̄: ⁊ hoc videtur fridius temperato: vt pȝ ꝯsideranti. alique tm̄ sunt medicine cal'e in p̄mo q̄ reiterate calefaciūt plus v̄sq̄ȝ ad calitatem q̄ȝ faciunt medicine scđi, vel tertij gradus. Sȝ tūc oȝ p̄ videre cām diuersitatis: deinde modū quo h̄ fit. ¶ Pro primo ergo dr̄ cām esse q2 medicinarū p̄mi gradus quedā sunt hn̄tes virtutē intendendi determinatū gradū caloris supra tēpamētū vel frigoris. s. distātis a tēpamēto per vnū. ⁊ iste cū applicant̄ hn̄ti maiorē gradū remittūt sicut aqua tepida remittit feruentē ⁊ cū introduxerint gradū quē intēdūt nō vlterius agūt: ergo lȝ multiplicat̄ quātitas vel reiterat̄ non vltra agūt per se. F
¶ Alie vero sunt medicine a doctoribꝰ posite in p̄mo que applicate in dosi cōueniēti vt infra dicet̄ nō alterāt corpus vltra calitatē p̄mi: mō q2 nō intendit eaꝝ forma gradum intensiorē: sȝ q2 ꝓpter tarditatē sui motus vel paucitatē sue resistētie p̄us exterminat̄ a corpe carū virtus q̄ȝ vlteriorē

gradū producāt. Iste ḡ iterare faciūt effectū medicine scdi grad⁹: ⁊ ēt dosi maiorata. ℭ Et ex h̄ p3 mod⁹ q̄ ipse agunt effectū medicinaꝝ scdi grad⁹: q: hn̄t foias illū effectū intē/ dēte: ille applicate calidiori corpi facilt⁹: ⁊ magis illud calefacerēt q̄ fridi⁹: ꝓ⁹ vo calidi⁹ infridaret: ⁊ h̄ pone mē/ ti. ℭ Ex his p3 nō repugnare aliquā medicinā pmi grad⁹ facere p augmētū q̄ntatis vl' reiteratione effectū quarti grad⁹. Aliq̄ tñ ē q̄ solū tertij: aliq̄ q̄ solū scdi: aliq̄ q̄ nō nisi pmitimo caloꝝ⁹ applicata infridoret. ℭ P3 ēt vt⁹ medi cina cal'a in p respcū corpis tpati fit cal'a in p respcū corpis colerici in p. Nā aliq̄ respcū illi⁹ ēēt frida nō cal'a: ⁊ aliqua forte cal'a plus q̄ in 2°. ⁊ h̄ vult Auer. 5° collige. ca. 6. vbi dixit. Experiētia b3 in istis vīs ⁊ in istis arbitrijs locū ma/ gnū loq̄ndo de h̄ dubio. ℭ Hec eadē est cā vt dicā isra q̄d medicine q̄ dicunt absolute tales a doctorib⁹ itelligunt in relatione ad tēperamētū: ⁊ nō ad aliud: sed de hoc infra. ℭ Ultio no. q̄ dixit comedit ⁊ bibit: ⁊ quo fit inūctio ad denotādū p h̄ oēs alios modos applicatiōis medicinaꝝ.

ℭ **Et gradus scd̄s est vt sit operatio fortior ista sed tñ non peruenit ad impediendū opationes manifeste: neq̄ cursum eaꝝ nālē mutat nisi per accidēs aut cū multotiēs aduenit ⁊ est multuꝫ.**

ℭ Declarat medicinas scdi grad⁹ dicēs q̄ medicine sunt in scdo gradu q̄ alterāt fortius. i. deducunt p alteratione cor/ pus ad maiorē lapsus q̄ ille q̄ sunt in p: q: s. sensibilr. sed tñ nō puenit ad hoc vt ipediant opationes manifeste: vel mutant a cursu nāli nisi paccidēs vt cū medicina talis mul totiēs applicat aut est multa. i. in dosi maiori q̄ cōueniat.

A ℭ Circa hanc partem no. q̄ medicina aliq̄n per accidens operat: q: s. agit pter id q̄d intendit: sicut aq̄ frida cōfortā do per fugā caloꝝ calefacit: ita posset dici cal'a in scdo per oppilatione: vel alio mō facere effectū maiorē. Posset etiā per reiteratione aut multā q̄ntitatē facere talē effectum mō quo dr̄ de pmo. Et hic nota diuersitatē eaidē scdi gra dus in medicinis q̄s diximus in medicinis pmi.

ℭ **Et tertius quidem gradus est vt ex operatio/ ne eius essentialr proueniat impedimentuꝫ ma nifestuꝫ: sed nondū tamen puenit ad mortificā dum ⁊ corrūpendū. Et q̄rtus est gradus vt il/ lud ad notificandū perueniat ⁊ corrūpendum. ⁊ hec quidē est proprietas medicinaꝝ ū veneno saꝝ: hoc est illud q̄d existit per q̄litatē. Cū tota vero sui substantia mortificans est venenum.**

ℭ Nūc notificat gradū tertiū ⁊ p3. Et q̄rtus qdē. ℭ Notifi cat q̄rtū gradū dicēs q̄ q̄rt⁹ grad⁹ est medicinaꝝ puenien tiū ad mortificādū ⁊ corrūpendū: ⁊ hec est ꝓprietas medi cinaꝝ venenosaꝝ cū hec opant a q̄litate agēdo: s3 mortifi/ cans a tota sub̄a est venenū. ℭ Ubi no. q̄ nō est incōueni/

B ens aliquā medicinā habere qualitatē scdam operatiuam mortificādo in corpus humanū s3 ꝯiuncta sibi fuerit cali/ ditas actualis modica vel alia q̄litas a nr̄o calore facta. Silr nō est incōueniēs q̄litatē scdam actiuā caloris morti ficantis fieri a nr̄o calore in passo determinato. Et ex hoc nō seq̄tur agēs vniuocū agere vltra gradū ꝓpriū. tertio tales medicine possent dici reduci ad actū per subtiliatio/ nē ⁊ applicationē: ⁊ quarto remouendo impediens.

C ℭ No. 2° q̄ ad h̄ vt dicat q̄d ꝓpria medicina venenosa op3 q̄ sit apta mortificare. Op3 2° q̄ hāc opatione efficit q̄lita/ tē pmā iducēdo: s3 illō q̄ iterficit nō per h̄ q̄d inducit ali/ quā pmā q̄litatē. s3 ꝓpietate occulta vocat absolute vene ℭ No. tertio in hoc quarto gradu significari māio/ (nū nes penes citius ⁊ tardius interficere.

ℭ Utrum medicina que dicit talis dicat talis respectu bo/ minis tēperati: an hois absolute. Questio. xliij.

Dubitat vtrū medicie q̄ dicunt tales in relatione di cant tales in relatiōe ad tēperatū hoiem vel in relatiōe ad oēm hoies absolute. Et arguit ꝓ q̄ dicā tur tales in relatiōe ad hoies absolute. Ois medicina cal'a vel frida respcū hois tēpati oēm hoies calefaceret: ḡ respe ctu cuiuslꝫ ꝯ3 dici cal'a vel frida. Assumptū p3: q: fridos calefaceret ⁊ calidos. Nā medicia pmi grad⁹ sufficit cale/ facere ad scdm gradū: q: per reiterationē ⁊ ad tertiū ⁊ q̄r tum: ḡ oēm hoies q̄ntūcūq̄ calidum sufficit calefacere. Et idē dr̄ de fridis medicis. Et q̄ p reiteratione sufficiat h̄ fa cere dictū est pus. ℭ Scdo q: medicine dicunt tales in re latione ad corpa in q̄b⁹ fuit facta experiētia: talis autē fuit fcā in sanis ⁊ egris: ḡ in relatiōe ad sanos ⁊ egros dr̄ tā/ les. scda pars assumpti colligit. 3. de simplici. Et pma p3 ex quo solū per experiētiā recte iudicant tales ibidem.

ℭ Tertio medicine dicunt tales ab auctorib⁹ p effect⁹ in corpe relictos absolute nō ꝯ3bendo ad tēpamentū: vt p3 p Aui. hic. ⁊ supra cap. de ꝯplonib⁹. de medicina tēperata.

ℭ In oppo⁹ est Gal. 3. ⁊. 5. de simplici medicina. ⁊. 3. cōplo/ nū. Et arguit rōne: q: respcū illi⁹ dicunt medicie tales q̄d est regula oiu3 corpoꝝ: seu tale est tēperatum: ergo ⁊c.

ℭ In q̄one ista sunt due pōnes. ꝓ⁹ est Monachi sup. 1. teg/ ni. ab eo ⁊ breuiter ⁊ sub dubio posita: quā ēt Gē. ⁊ magis Thomas nitunt defendere. ℭ Pro q̄ declarāda supponit pmo: q̄ intelligam⁹ de medicis talib⁹ in po°. ℭ Supponit 2° q̄ iste medicie si fuerint in p gradu p reiteratiōe pñt fa cere effectū medicie scdi ⁊ tertij grad⁹. ⁊ ēt q̄rti: vt vr̄ inue re Aui. ⁊ h̄ ēt experiētia notat. ℭ Supponit 3° q̄ medicie cal'e in p approximate corpi febrienti ipm inflamāt: vt p3 de camomilla: ⁊ alijs silib⁹. Nā cū carnes pulloꝝ sunt incon uemēte, sua calitate: ⁊ vitelli ouoꝝ seq̄t q̄ multomagis it le calefaciūt: ⁊ h̄ no. experiētia. ℭ Supponit q̄rto q̄ medi/ cine sedatiue doloris q̄ sunt ꝯ anodine debent esse cal'e in pmo respcū corpis in quo doloꝝ sedāt. ℭ Tūc est ꝓ⁹ ꝯclu sio. Ois medicina q̄ dr̄ talis est talis respcū cuiusl3 corpis humani indifferēter. ꝓbat: ⁊ sit medicina cal'a in p. ⁊ se/ quit q̄d ista pōt oē corp⁹ hūanū calefacere in p gradu. naꝫ frida corpa in magna dosi pōt calefacere ⁊ oē corp⁹ huma nū q̄ntūcūq̄ caliu: q: si nō sit. a. corpus cal'm q̄d ab illa me dicina calefieri nō pōt. Cōtra. hec medicina per reiteratio/ nē pōt introducere effectuꝫ q̄rti gradus: ḡ cū effectus q̄rti. gradus fit ꝓpter nimiā calitatē mortificare: seq̄tur q̄ vltra quēlib3 gradū cū quo stat humana vita calefacere ⁊ per ꝯñs hoies calidiorē. a. ergo etiam. a. Assumptū p3 ex scda suppōne. P3 ḡ q̄ ois medicina in pmo cal'a oē corpus hu manū in pmo pōt calefacere: ⁊ sic dōm de frida ⁊ humida ⁊ sicca. ℭ Cōfirmat. medicina cal'a in primo inflāmat cor pora febriētia: ḡ saltē oē corpus humanū sanū sufficiūt ca/ lefacere. ꝯñā tenet: q: ista corpa quolibet sano sunt calidio ra: vt nōt experientia: ⁊ assumptū est tertia suppō. ℭ Item sequeret si ꝯclō nō sit vera q̄ anetū camomilla: ⁊ siles me/ dicine pmi grad⁹ nō ēent anodine in corpe valde colerico: q: nō ēent cal'e in pmo respectu ei⁹: ꝯñs ꝯ3 suppositionē q̄r ta3: ⁊ ꝯ oēs medicine doctores ⁊ practicātes q̄ pp dolores sedādos p anodina tā in colerico q̄ in flatico ⁊ i febriēte ⁊ ꝯgelatoribus vtunt medicis. hāc ḡ ꝯclonē sub h̄ sensu itel/ ligūt q̄ ois medicina dcā talis ab auctorib⁹ ⁊ in eodē gra du respectu oium corpoꝝ humanoꝝ saltē sanoꝝ. ℭ Scda ꝯclō ē ad h̄ vt medicia dcā talis in gradu in corpib⁹ diuer sis siles effectū efficiat: nō ē in eadē dosi approximāda. p3. nā corpa nō eq̄liter resistūt medicinis alteratib⁹. ḡ ad eq̄lē effectū introducendū reqrit maior q̄ntitas medicine re/ spectu corporis magis resistētis. Et hec est cā: vt dicūt q̄re doses taliū medicinaꝝ nō sunt posite ab auctorib⁹: q: non sub vna eadēq̄ dosi respectu oium corpoꝝ dicunt tales: ⁊ in istis duab⁹ ꝯclonib⁹ ꝯueniūt Gēti. ⁊ Monach⁹ ⁊ Tho

Dubiū.

Opi. tru fiani.

1. suppō.

2. suppō.

3. suppō.

4. suppo sitio.

1. ꝯclo.

2. suppō.

in dosibꝰ ɔstituēdis cogitasse ⁊ vidisse que est mīma q̄ti/tas me^{dne} q̄ applicata corpi sufficit alterare totū: ⁊ illā ɔsti/tuisse dosim. Nā cū dosis sit mēsura dʒ esse mīmū q̄dāmō ⁊ ī casu nr̄o nō dʒ eē mīmū absolute. Restat ꝙ sit mīmū mō dcō.s. sufficiēs totū corpꝰ humanū alterare: nec h̄ cu/rabāt vtrū tale mīmū stricte dcāt. nā suffic̄ ꝙ mīmū vel ali qd̄ ꝓpinquū maxio qd̄ nō eēt talis dosis. Et tūc dicebāt in hac dosi exptas fuisse me^{dne} vt in gdu ponerent̄ h̄ mōiq: il la q̄ suffic̄ aliquā pte̅ in tali dosi mortificare eū in 4°: illa q̄ nō sufficit mortificare: sed sensibilr̄ ledē est in 3°. Illa q̄ sen sibilr̄ trahit mēbrū a ꝓpo tēpamēto: sed nō sensibilr̄ ledit est in 2°. Insensibilr̄ ṽo alterās mō dcō est in p̄: ⁊ sup h̄ fun damēto fabricabā rñsionē ad difficultatē. quā tu ɔsidera. nūc ṽo puto doctores fuisse exptos me^{dne} in certis mēsur|: ⁊ sm̄ varias cās in varijs mēsur|: ⁊ iuxta opōnē ꝓcedēte in mēsura q̄ expti fuerūt gduauerūt medicias. C Cō g̃ q̄si ti in scd̄a difficultate est: q: ɔtingit aut ex sapore horribili aut nimietate quātitatis auctores nō fecisse experiētiā in tāta quātitate in quāta faciūt talē effectū: sed in minori: et in ista talē fecerunt opōnē ꝙ ab eis posite fuerūt in gradu p̄mo scd̄o aut tertio. Alie ṽo q̄ in modica q̄titate effectū q̄rti gradus faciūt vel in quātitate satis facilr̄ applicabili posite sunt in gradu 4°. Tu ṽo elige quemadmodū vis.

A C Tertia difficultas q̄nā mō ponāt̄ in gdu reāliorꝝ corpo rū: ⁊ de h̄ ꝓ parte supra dixi cū notaui de medicia cal'a in

3. diffi/cultas. p̄mo: q: hoc cōsistit in iudicio arbitrario cōiūcto expiētie.

B C 4 difficultas de q̄ tēpato hoie itellr̄ vtruʒ de tēpato de

4. diffi/cultas. 2° mō eq̄litatꝫ vel tēpato largo in q̄ ponunt̄ pueri ⁊ senes.

C Ad h̄ iudicio meo intelligit̄ de sano simplr̄ in ꝓpinqua etate illi in qua inuenit̄ tēperamētū scd̄i modi. puta a tri/gesimo vsq ad. 40. annū ⁊ taliū corporū tā multa inueniū tur ꝙ bene potuit fieri expientia. Hec sufficiāt hic breuit̄. C Ad argumēta ai̅ opposita. Ad p̄mū negat̄ assumptuʒ ꝙ ois medicina calida in p̄mo oēm hoieʒ calefaceret ꝑ se vt supra visuʒ ē. Et negat̄ ꝙ ois talis ꝑ reiterationē possit ꝑfe effectū q̄rti gradus face. C Ad secūdū patet ex dictis. C Ad tertium dicit̄ ꝙ Auicē. hic cū dixit hominē voluit intelligi tēperatū: nec visum fuit necessarium hoc exp̄mē. Sed Gal'. exp̄ssit ⁊ Auerois modo dicto. C Ad argumē ta ṽo pro pōne Plusq̄ cōmētatoris pʒ solutio ex dictis.

C Dicemꝰ aūt denuo ꝙ totū illud qd̄ corpi ad/uenit qd̄ est ex eis inter q̄ currit agere ⁊ pati. aut mutat̄ a corpe ⁊ n̄ mutat ip̄ʒ. aut mutat̄ a corpe ⁊ mutat ip̄ʒ. aut nō mutat̄ a corpe ⁊ mutat ip̄ʒ.

C In ista 2° pte p̄ncipali Aui. ponit vnā aliā gn̄alē diuisioēʒ corꝝ que corpori applicant̄ a medico sumptā ab eo qd̄ est age̅ vel pati. Et diuidit̄ in duas ptes: q: p̄ ponit hāc diui/sionē declarādo mēbra diuisiōis. 2. remouet q̄dā dubia cir ca hec dicta: ibi 2° (Cū aūt dicimꝰ) Pria in duas. p̄mo po/nit diuisionē. 2° mēbra diuisiōis declarat: ibi 2° (Qd̄ ṽo mutat̄. C Dicit primo. omne qd̄ aduenit corpori loquendo de il/lis iter que currit agere ⁊ pati aut mutat̄ a corpore ⁊ mu/tat ipsum aut non mutatur a corpore ⁊ mutat ipsum.

C Ubi nota dictum esse inter que currit agere vel pati ad differentiam celestium que corpus imutantia tamen non sunt de genere passibiliū ab eo vel ad differentiā formaꝝ. C Nota scd̄o ꝙ cū hic dicit̄ de istis ꝙ nō mutantur a cor/pore vel ꝙ nō mutant̄ nec mutāt nō est intelligēdū ꝙ nul/lo mō mutēt vel mutent̄ vt īfra dicet̄. sed cum certis mo/dis explicādis īfra. Nā oia de quibus loqtur q̄dāmō mu tant ⁊ mutant̄. Et iō dixit inter q̄ currat agere ⁊ pati ⁊c̄.

C Qd̄ ṽo mutat̄ a corpe ⁊ nō mutat corpꝰ mu/tatiōe de q̄ fit curatī. aut ɔuertit̄ ī silitudinē cor/pis: aut non ɔuertit̄. Illud aūt qd̄ in eiꝰ ɔuertit̄ silitudinē nutrimētū ē absolute. Et illud qd̄ nō in eiꝰ ɔuertit̄ silitudinē est medicia temperata.

C Declarat h̄ mēbra ⁊ diuidit̄ in tres ptes sm̄ tria mēbra scd̄a ibi. (Quod ṽo.) tertia ibi (Illud ṽo.) C Dicit p̄mo qd̄ illud qd̄ mutat̄ a corpore ⁊ nō mutat corpꝰ mutatiōe d̄ q̄ fit curādū aut ɔuertit̄ in silitudinē corporis: q̄a vere fit pars mēbri aut nō. Et si ɔuertit̄ in silitudinē corpis tūc est nutrimētū absolute. Si ṽo nō ɔuertit̄ est medicina tpata. C Ubi no. ꝙ aliqd nō mutare corpꝰ mutatōe de q̄ sit curā dū ē ip̄ʒ nō mutare ita ꝙ ip̄ʒ a nāli dispōne remoueat: ta/les. n. mutatōes medicꝰ nō curat remouē ⁊ tā cibꝰ q̄ʒ tēpa ta me^{ne} mutēt aliq̄ mō corpꝰ: sʒ ip̄ʒ n̄ remouēt a nāli dispō ne. Hoc g̃ mō itellat̄ d̄ istis ꝙ nō mutāt corpꝰ si cibi dicāt̄.

C C Nō scd̄o ꝙ cibꝰ duplr̄ dr̄ nutrimētū absolute q̄si nō pti cipat nā me^{ne} neq nā veneni: q: neq ꝓpetate neq q̄litate est corpis ex̄ suā nām alteratiuꝰ. Id g̃ qd̄ in substātiā cor/poris ɔuertit̄ ⁊ nō mutat corpus modo dictū est nutrimē tū absolute vel cibꝰ absolute q alias dr̄ cibꝰ tēparꝰ vt car/nes laudate. s. hedi lactētis vituli pullorū ⁊ panis. Gale.

D C No. tertio ꝙ medicinā tēperatā possumꝰ duobꝰ modis itelligē. Uno mō ꝙ nullo mō mutet corpꝰ ṽ sus calīm aut ṽ sus fridū vel alias q̄litates. scd̄o mō ⁊ si aliquo istorum modorū mutet: nō tn̄ trahit in dosi debita sumpta in p̄ma approximatiōe corpꝰ a ꝓprio tēperamēto. Et hoc pōt itel ligi ex his que eliciunt̄ supra cap. de cōplexiōibus. fen p̄. — T c^m tē/pata 2^a.

C Utrū dec̄ aliqua medicina temperata. Qō. 43

Hic tn̄ dubitatur vtrū dēt aliqua medicina tēperata. Et videt̄ ꝙ non. Primo q: nulla medicina est silis cōplexioni cuiuslibʒ hu mani mēbri: sed nulla nisi talis esset tēperata. g̃ ⁊c̄. Patet assumptū: q: mēbra sunt ɔ̃triarū cōpl'onū. C Scd̄o. ꝙ ois medicina patit̄ corruptionē a calore nr̄i corpis vt sup̄ ca. de cōpl'onibꝰ: ⁊ hic. g̃ ois talis est corpori ɔ̃tria: vt p̄mo de generatione: sed oē ɔ̃triū nō est ɔseruatiuū. g̃ ⁊c̄. C Tertio per hoc ꝙ ois talis medicina sentiret̄ corpori applicata ⁊ ꝑ ɔñs alteraret. C In oppositum est Auic̄. hic ⁊ superiꝰ. — Dubiuʒ et ad h̄ vide a Cōcilia/toꝛ̄ diia. 137.

C In questione sunt duo modi respōdēdi. C Unus Iaco/bi qui supponit p̄mo. ꝙ a spiritu cordis ⁊ sanguine sup to tum fluentē cuiuslibet mēbri cōplexio seruat̄. C Suppo nit scd̄o ꝙ qcqd cōseruat hunc spiritum conseruat omnia mēbra corporis. Nam conseruans prius conseruat conse quent' posteriꝰ. C Tertio supponit ꝙ in q̄cūq latitudine graduū abinuicē distātiū non repugnat inueniri medium. — Rñō 2^a ad du^m. p̄ rñsio ⁊ est Ia cobi. 1. suppō 2. suppō 3. suppō

C Tūc est p̄ma ɔclusio. dabilis est medicina tēpata talis in actu. Patet de homine tēperato: ⁊ q: inuenit̄ calidum actu ⁊ frigidū actu respectu hois tēperati: ergo inuenitur eq̄le qd̄ est mediū: ⁊ tale est tēpamētū. — 1. ɔcl'o.

C Scd̄a ɔ̃. dabilis est medicina tēperata talis in pōa: q: dabilis est me^{na} que ad actū reducta nō calefaceret nec ifridaret tēpatū. pʒ sili rōne. — 2. ɔcl'o.

C Tertia ɔ̃. lʒ ita sit: nulla tn̄ medicia tēpata est ime diate ɔseruatiua cōpl'onis totius humani corpis. Probr̄ q: nll'a talis hʒ silitudinē cū oibꝰ mēbri| diuisaꝝ cōpl'onū. — 3. ɔcl'o.

C Ex quo sequit̄ ꝙ ois medicina tēperata est mediate cō seruans cuiuslibet mēbri nostri corpis cōpl'onē. Modus aūt est: q: ɔseruat spūm: ⁊ iste oia mēbra vt dixit vna sup/positio. Et si bn̄ cōsideras in istis cōpl'onibꝰ logt̄ de medi cina tēpata punctualr̄ conseruāte. Multa alia addit que titulo nō sunt necessaria. C Cōtra ɔ̃nē tertiā arguit̄ sic. ali qd̄ corpus calidum actu est cōpl'onis oium membrorum imediate ɔseruatiuū. g̃ a pari medicina aliq̄. tenet ɔña: q̄a si tale corpus ꝑꝑ aliquā ꝓprietatē currentem inter ip̄m ⁊ mēbra est oium mēbroꝝ cōseruatiuū nō obstante dissilitu dine magna: q̄lis est inter spūm ⁊ ossa: nō videt̄ q̄re repu/gnet sil'em ꝓprietatē in medicia inueniri. — Instātia ad terti/am ɔ̃nē

C Ex hoc pʒ nō oēm cōseruationē fieri ꝑꝑ actualē silitudinē ɔseruantis et ɔseruati: qd̄ ipse supponit in ꝓbatione tertie conclusionis. C Scd̄o illa suppō 3^a nō videt̄ ṽa ad sensum suū. Nā da/to vno difformi cuiꝰ vna medietas sit cal'a vt vnum ⁊ al a

vt q̃tuoꝛ. Pꝫ nõ inueniri corpꝰ calĩm vel fridũ nullo mõ illi-us alteratiuũ nisi merito defectꝰ forte põe de q̃ nõ est ad ꝓpositũ: oẽ.n. calidiꝰ q̃ꝫ vt vnũ parte calidã vt vnũ põt calefacere: ⁊ oẽ fridius vtrãqꝫ põt ptẽ ĩfridare ⁊ calĩm vt vnũ põt calĩm vt q̃tuoꝛ remittẽ iuxta eiꝰ viam. oẽ ğ calĩm eẽt a corporis alteratiuũ calefaciẽdo vl' ĩfridãdo. Nõ ğ sequit: dat corpꝰ qd̃ calefaceret ita q̃ nllo mõ ĩfridaret: ⁊ dat aliquod qd̃ ĩfridaret: ita q̃ nullo mõ calefaceret: ğ datur mediũ nllo mõ calefactiuũ a. vl' eiꝰ ĩfridatiuũ: ⁊ sic tertia suppositio ad hunc intellectum militãs pro ꝯne non est vera.

2. risio. ⁋ Scd̃us modus supponit pro rõne. Primo q̃ inter oia

1. suppõ ꝯria vel dissilia in q̃litatibꝰ actiuis ꝑmis gñabilia ⁊ corruptibilia põt eadẽ actio vnlꝰ in reliquũ: ⁊ econtra. Oẽ eniꝫ agens cõicãs in mã cũ passo aut repatit aut saltẽ est aptũ repati ad aliquo spẽi ꝭm omnẽ viam: vt primo de gñone.

2. suppõ ⁋ Suppono scd̃o solũ inter talia ꝯtingere actionẽ corru-

3. suppõ ptiuã: hec etiã sumit eodẽ ꝑº. ⁋ Suppono 3º q̃ tã in medicinã tẽperatã q̃ꝫ distẽperataꝫ põt corpus nr̃m agere ita q̃ de rõne meꝰ est q̃ fit a corpe nr̃o cũ sibi applicat notabilr passibilis passiõe corruptiua: h̄ suppõ sumit ex Aui. h̄. ⁊ intelligo q̃ sit passibilis etiã ad actũ reducta: vt infra patebit. Nã illud qd̃ nõ patit a corpe est venenum. ⁋ Ex his sequit q̃ non pp̄ h̄ dicit aliq̃ meª tẽperata. q: reducta ad actũ nõ sit tẽperati caloris corpis alteratiua aliq̃ mõ. Nã cũ ad actũ reducta patiat seq̃t ex suppõne q̃ est apta reagere: q̃cũqꝫ. n. corpe calĩo vel frido dato illud est aptũ corpꝰ humanũ ꝭm aliquã ptẽ alterare. ⁋ Sequit scd̃o q̃ ois meª quãtũcũqꝫ tẽpata est humani corpis etiaꝫ tẽpati alteratiua vt pꝫ. ⁋ Ex qbꝰ seq̃t q̃ meª iõ dr̃ tẽpata: q: in dosi debita ad actũ reducta in tẽpato corpe nõ est ꝑ se eius extra ꝓpriũ tẽpamẽtũ eductiua. Probat q: solum altero duoꝝ modoꝝ dr̃ meª tẽpata: aut q: non est alteratiua: aut q: solũ ĩfra latitudinẽ tẽpamẽti est alteratiua: sed nõ ꝑmo mõ: ğ scd̃o. Et h̄ est qd̃ Auič. voluit supra ꝑma huiꝰ ca. de cõplonibꝰ: ⁊ q: meª vt sic est humani corpis alteratiua. Jd̃ voluit Auer. 5. colliget q̃ si qs assumeret de meª q̃tũcũqꝫ tẽpata tñ quãtũ sumit de cibo faceret euenire rẽ extraneã. ⁋ Et his positis sit ista ꝑma ꝯ. Aliq̃ est meª reª totalis cõplonis hoĩs tẽpata. Jstã ꝯnẽ nõ puto ꝓbari posse aliqua rõne: sed sola expiẽtia. Nã alique inueniunt meª que in dosi debita approximate siue intꝰ siue ex̃ nõ sufficiũt alterare aliqd̃ mẽbrũ nec aliquã pteꝫ tẽpati vt toti inexistit ex̃ latitudinẽ ꝓprij tẽpamẽti. Nam sunt ita debilis ṽtutis actiue: ⁊ ita passibiles a corpe q̃ cuicũqꝫ mẽbro applicantur siue calido siue frido plus ab illo alterant ⁊ expellunt vel corrũpunt q̃ꝫ sufficiãt ipm ex̃ ꝓpriũ tẽpamẽtũ educẽ. ⁋ Ex hac ꝯne sequit aliquã meªm esse tẽpatã que non est tẽperamẽti corpis ꝯseruatiua. Pꝫ: q: aliq̃ est talis q̃ lꝫ in dosi debita ꝑ se nõ trahat corpꝰ a tẽperamẽto: tñ nõ iuuat ad h̄ vt tẽpamẽtũ ꝑmaneat: sꝫ potiꝰ iuuamẽto hito ex̃ ꝓpriã latiªm alteraret. Sꝫ de h̄ magis dicemꝰ in. 3. techni. ⁋ Ad argumẽta igit. Ad ꝑmũ negat ꝯña. ⁋ Ad 2m iteꝝ negat ꝯña: vt pꝫ ex hac 2ª ꝯclusiõe. ⁋ Ad 3m negat iteruꝫ ꝯñia. Nã lꝫ ois talis sit alicuius humani mẽbri alteratiua: tñ nõ in dosi debita extra latitudinẽ ꝓprij tẽperamẽti.

⁋ Qd̃ ṽo a corpe mutat ⁊ ipꝫ mutat nõ ẽ posse ğ aut si cũ mutat a corpe mutat corpꝰ ⁊ post corpus mutet ipꝫ ad vltimũ ⁊ d̃struat eiꝰ mutatiõ: aut nõ sit ita: sꝫ ipꝫ mutet corpꝰ ad vltimũ ⁊ destruat ipꝫ. Et ꝑma qdẽ diuisio aut ꝯuertet in similitudinẽ corpis. aut nõ ꝯuertet in similitudinẽ corporis. Si i corporis conuertetur similitudinẽ: erit medicinale nutrimentum: ⁊ si in corporis non conuertet similitudinẽ erit medicina absolute. Scd̃a aũt diuisio erit medicina venenosa.

⁋ Declarat mẽbrũ scd̃m ꝑ subdiuisionẽ nomina ponendo. ⁋ Dicit ğ q̃ illud qd̃ mutat a corpe ⁊ mutat ipm aut mutat corpus ⁊ mutat ab eo: sed tãdẽ corpus mutat ipm et destruit eius mutationẽ ⁊ facit ipm ĩpotẽs ad ampliꝰ ĩmutãdũ sensibilr: aut ꝯtinet eꝯ q̃ ipm mutat corpꝰ aut eꝯ: sed tãdẽ ipm mutat corpꝰ ⁊ destruit ipm. Et etiã si sit mõ ꝑ.s. q̃ mutet ⁊ mutet a corpe: ita q̃ destruat a corpe eiꝰ opõ: h̄ est duobꝰ modis: q: aut iꝰ ꝯũit tãdẽ ĩ silitudie corpis ⁊ est meª nutrimẽtũ aut nõ ꝯuertit in silitudinem corpis: ⁊ est meª absolute: sed scd̃ꝫ mẽbrũ diuisiõis est venenosa meª.

⁋ Ubi no. q̃ vnũqd̃qꝫ sub hoc scd̃o mẽbro ꝯtẽtũ est aptũ ĩmutare corpus mutatiõe de qua medicus curat: quia remouetur corpus ab eius naturali dispositione: ⁊ iterum omne tale notabilr a corpore transmutatur in forma.

⁋ No. scd̃o ex h̄ hẽri q̃ medicia talia absolute postq̃ꝫ est reducta ad actũ mutat a corpore. ita vt eiꝰ opõ destruat. ⁊ per ꝯseq̃ns ita dꝫ esse de medicia tẽpata: vt supra in q̃ne. E

⁋ No. 3º q̃ sub h̄ mẽbro cõphẽdũt tria h̄ ab Aui. posita. Nutrimẽtũ mediciale medicia absolute ⁊ meª venenosa.

⁋ No. q̃rto q̃ oia hec tria dñr hic mutari a corpe: q: corpus trãsmutat ea in ṽtute ꝭm quã opant postq̃ꝫ sunt reducta ad actũ illã ṽtutẽ nõbilr remittẽdo: sꝫ nõ ita opat corpus in veneno absolute vt stati dicet: iõ dr̃ venenũ nõ mutari a corpe. Meª aũt venenosa ⁊ si corpꝰ tãdẽ destruat: tñ postq̃ꝫ ẽ ad actũ reducta notabilr a corpe trãsmutat.

⁋ Jllud vero quod a corpore nullo modo mutatur: ⁊ ipsum mutat est venenum absolute.

⁋ Declarat membrum tertiũ dicens q̃ illud qd̃ nullo modo mutat a corpore: sed mutat ipsuꝫ est venenũ absolute.

⁋ Ubi no. q̃ nõ est intentio Auič. venenũ absolute nullo mõ mutari a corpore: vt statim dicet. Sed vult q̃ cũ assumit in dosi qua dr̃ ꝓprie venenũ non ꝑmutat a corpe nr̃o: ita q̃ ꝑdat formã qua dr̃ ꝓprie venenũ. vel ita vt notabilr in tali operatiõe impediat eo in corpe remanente. Ex quo apparet cum his que dc̃ã sunt supra q̃ ad h̄ vt aliqd dicatur venenũ absolute distinctũ cõtra medicinã venenosam due cõditiões requirunt: vnũ q̃ agat a tota sbã nõ a q̃litate vt supra dicebat in declarãdo gradus quartũ meª. F

⁋ Secunda conditio est q̃ non patiat a corpore: sed agat ad sensuꝫ datũ trãsmutãdo corpꝰ trãsmutatiõe mortifera.

⁋ Utrum illud: quod corrumpit hominẽ: ⁊ tamen patit a corpore hominis venenum dicatur. Q. 44.

Sed tunc cadunt tres difficultates ꝑma. ponat q̃ sit vnũ ṽbi gr̃a. Napellus: qd̃ a proprietate corrũpat hoiẽ: sed tñ patiat a corpe hois: ita q̃ eius forma per quã agit corrũpat vel notabilr debilitet vt videt esse possibile ex his que septima q̃rti dicunt: vel si napellus nõ sit hmõi: tñ possibile est aliqd̃ tale aliud esse huiusmodi: q̃ro vtrũ h̄ sit venenũ absolute vel nõ. Nõ põt dici q̃ sit venenũ: q: mutat a corpe ⁊ mutat ipm: ğ nõ est medicina venenosa nõ venenũ absolute. ⁋ Nec põt dici q̃ sit meª venenosa: q: nõ agit a q̃litate: sed est a tota sbã mortificãs vt ponit casus: tale aũt est venenũ absolute vt ponit supra in expõne medicinarũ q̃rti gradus. Dic puto dõm q̃ tale datũ esset venenũ cũ operet interficiẽdo a tota sbã. 1. difficultas.

⁋ Sed tunc dr̃ q̃ ipm nõ patiat a corpe ad sensum Aui. Nã nõ dicit mutari a corpe ad hũc sensum: vel q: calefaciat vel resoluat vel expellat a calore nostri corporis: tũc enim plurima venenorũ a ꝓprietate operãtiuꝫ dicerent a corpore pati: vt põt videri. 7. q̃rti cap. 2. de signis complexionũ: dicere ğ medicinã mutari a corpore vel aliud hoc sensu est dicere q̃ ṽtus per quã agit remittat manẽte subiecto: ⁊ h̄ nõ accidit in veneno: q: agit per ꝓprietatẽ occultã que nõ remittit: ⁊ h̄ est qd̃ stati dicet ab Auič. sed volumꝰ dicẽ q̃ nõ mutat in sua foꝛa nãli. s. ꝑ quã agit venenoso

sbo.s.remanēte.sȝ si debilitat̄ h̄ ē p resolōnē accñtē pñb⁹. ℭ Nota tn̄ in istis diuisiōib⁹ Aui. nō oīa cōprehēdi. Naȝ Bezoar aliqñ nō trāsmutat̄ a corpe ꝛ nō est venenū: q2 nō imutat corp⁹ ad sēsuȝ datū. Est ḡ Bezoar qd̄ n̄ mutat mutatiōe pternāli: nec mutat̄: de q̄ mēbro Auic. hic nō loq̄t.

ℭ Utrū medicinā quarti gradus in quātitate: que a corpore nostro trāsmutari nō possit: sit venenū. Q.ō. 45.

2. diffi/cultas. Scd̄a difficultas supposito ꝙ aliq̄ sit me^na q̄rti gradus calidaȝ: cuius tn̄ virt⁹: qua mediāte calefacit. nō possit trāsmutari a calore nr̄o ea exhibita in dosi q̄ est q̄rti ḡdus: vtrū ista sit me^na venenosa vel venenū. ℭ Et videt̄ p° ꝙ sit medicina venenosa: q2 eē operatiuū a q̄litate q̄rto gradu est ꝓprietas medicine venenose vt dc̄ sup̄: ꝓpterea venenum est illud qd̄ est mortificās a tota sui sub̄a: sed ista me^na nō mortificat a tota sui sub̄a: sed a q̄litate. ergo ista nō est venenū. Sed ꝙ sit venenū arguit̄. oē qd̄ imutat corpus ꝛ non mutat̄ a corpe in sua forma nāli est venenū: sed talis medicina de q̄ hic loquimur mutat corpus ꝛ nō mutat̄ a corpore: ergo ipsa est venenum maior est Auicē. hic: ꝛ minor patet ex casu.

1. rn̄sio ℭ Ad hoc p° rn̄dit ꝯñr ad ea q̄ dicta sūt in ꝑcedēti dubio ꝙ quēadmodū ꝓprietates venenose nō sunt remissibiles a nr̄o calore stāte subito eiusdē spēi vt per expientiā visum est Auic. esse ꝯcedendū: ita oēs v̄tutes medicinarū taliū in pōa per q̄s operant̄ a q̄litate possunt remitti a nr̄o calore ꝛ si in dosi sufficienti tales medicine exhibeant̄ ꝛ remaneat ꝓpria formatiō casus lȝ de imaginatiōe nō iplicet ꝯdictiōeȝ: tn̄ repugnat v̄itati: ꝛ nō est admittēdus cū his q̄ dixit Aui. sicut siqs poneret hoīeȝ eē ꝛ nō hēre caliditateȝ.

2. rn̄sio. ℭ Scd̄o pōt rn̄deri tā in isto q̄ȝ in ꝑcedenti dubio ꝙ non fuit Aui. intētio in ꝑtibus lectis ꝙ mēbra distictiōis posite oīno ꝯuertibil'r dicerent̄ de illis p q̄ notificant̄ v̄bigra. cū dr̄ p̄mo ꝙ illud qd̄ patit̄ a corpe ꝛ nō mutat corp⁹ mutatiōe de qua fit curādū ꝛ ꝯuertit̄ in sub̄am corpis est nutrimētū absolute: nō dixit ad hoc significādum ꝙ illi duo termini ꝯuerterent̄: lȝ fortassis sit ita ꝯuertant̄. Nā aliqñ aliqd̄ venenū in tā parua q̄ntitate exhibet̄ ꝙ si mutat corpus mutatiōe de q̄ fit curādū ꝛ conuertit̄ in substātiā corporis: ꝛ tn̄ nō est nutrimētū absolute. Simil'r ꝯcedit̄ ꝙ aliqd mutat̄ a corpe ꝛ nō mutat corpus mutatiōe de q̄ fit curādū: ꝛ nō ꝯuertit̄ in substātiā corpis: ꝛ illud nō est me^na tēpata: fortassis .n. est me^na distēperata vel venenuȝ ꝛ in tā parua dosi exhibet̄ ꝙ nō mutat corp⁹ mō dcō: lȝ nō ꝯūtat̄ in corpis sb̄aȝ. Et pariformit̄ dc̄m est de p̄ ꝙ mutat corp⁹ ꝛ mutat̄ a corpe: ꝛ tādē corp⁹ mutat ip̄m ꝛ corrūpit opōnē ei⁹ ꝙ est me^na absolute. Nā h̄ ēt non est ꝯūtibile: q2 gr̄a exēpli: lȝ ad solūmō a ꝓpetate eēt exiccatiuū vl' ꝓuocatiuū epilie sicut epar capre vel apiū: ꝛ cū h̄ nō possit trāsmutari in corpis sb̄aȝ: lȝ tn̄ tādē vinceret̄ a v̄tute ꝛ corrūpet̄ eius v̄tus: ꝛ tūc nō eēt in me^na absolute q2 non agit a q̄litate: ꝛ tn̄ mutat corp⁹ ꝛ mutaret̄ ab eo ꝛ tādē vinceret̄. Et pari mō dico ꝙ inenit̄ me^na venenosa que mutat corp⁹ ꝛ nō mutat̄ a corpe ad sensuȝ Aui. hr̄ ꝛ venenū ꝙ mutat corpus ꝛ mutat̄ a corpe. Sic ḡ dc̄ ꝙ non sint mens Auic. ꝙ isti termini ꝯuertātur venenū ex vna pte: ꝛ id qd̄ mutat corpus a non mutat̄ ab eo ex alia pte. ꝛ sic de alijs superius dcis. Sȝ sūt tn̄ exēpla posita ad v̄ificationē mēbroꝝ diuisionis ꝓposite: q2 aliqd̄ est venenū absolute qd̄ mutat corp⁹ ꝛ nō mutat̄ a corpore ad sensum dc̄m: ita tn̄ ꝙ ipsa tādem destruit corporis virtutem ita de reliquis exemplis propositis.

ℭ Utrum omne: quod mutat: ꝛ mutatur a corpore vt eius operatio destruatur: sit absolute medicina. Q.ō. 46.

3. diffi/cultas. Ex qua rōne pȝ ꝙ tertia difficultas que moueri poterat erat vtrū oē id qd̄ mutat corpus ꝛ mutatur a corpore ita vt tādem non conuertat̄ in substātiam corpis sed eius v̄tus ꝛ opatio destruat̄ sit me^na absolute. ℭ Dc̄m est .n. ꝙ nō: q2 vt pȝ ex dcis aliq̄ est talis q̄ opat̄ a ꝓpetate ꝛ nō a q̄litate. ꝛ p ꝯñs nō est medicina. Et ista vr̄ mihi rn̄sio rōnabilior ꝛ v̄ior in q̄libet istorū triuȝ modoꝝ dubioꝝ: lȝ nō ita plane videat̄ corrn̄dē mō loq̄ndi Auic. ℭ Et tu ex illis itellige ꝙ correlariū supius illatū de duabus cōditiōibus req̄sitis ad hoc vt aliqd dicatur venenū absolute non hȝ locum nisi sm̄ p̄mā rn̄sioneȝ ad h̄ dubia.

ℭ Cū aūt nos dicim⁹ ꝙ a corpe nr̄o non mutat̄ noluimus dicere ꝙ nō calefiat in corpe p opōnē inati caloris in ipso: imo pl'ri venenoꝝ non opat̄ in corpe nisi calefiat p opōnē caloris inati q est in ip̄o. Sȝ volum⁹ dicere ꝙ nō mutat̄ i sui forā nāli: imo nec cessat ab eo opōne ei⁹ virtute ꝛ forā manētib⁹ donec corp⁹ corrumpat. Et est q̄dē cū ei⁹ nā est calida ꝛ adiuuat tunc suaȝ ꝓprietatē nā eius ad resoluendū spūm sicut venenū viperarū ꝛ napelli. Et est cū nā eius est frida et adiuuat suā ꝓprietatē nā ei⁹ ad cōgelādū spūm ꝛ debilitādū sicut venenū scorpiōis ꝛ hisgami.

ℭ Hic remouet q̄sdā dubōnes. Et diuidit̄ in tres. Nā p̄ remouet dubitationē circa dc̄m de veneno. 2° remouet dubitatiōem circa dc̄m de cibo. 3° remouet dubia q̄ c̄ ocāoe me^na nutritiua. 2ª ibi. (Totū v̄o illud.) 3ª ibi. (Et me^na. ℭ Dicit p̄ ꝙ cū dicim⁹ aliqd nō mutari a corpe: puta venenū: noluim⁹ dicē ꝙ nō calefiat a calore inato q est in corpe. Nā pl'a venenoꝝ nō agūt nisi postq̄ȝ opat⁹ fuerit calor in eis. Sed volum⁹ dicē ꝙ venenū nō mutat̄ in sua for' nāli. i. nō remittit̄ in ꝓpetate sibi nāli p quā est venenuȝ: imo nō cessat ab opōne ei⁹ cū dat̄ in sufficiēti dosi: manētib⁹ ei⁹ v̄tute. s. ꝛ ꝓprietate ꝛ for' sb̄ali donec corp⁹ corrūpat ad hūc sensuȝ dr̄ venenū nō pati. Et subdit ꝙ alicui⁹ veneni nā est cōpl'o calida: ꝛ tūc ista cōpl'o adiuuat ꝓpetatē veneni ad resoluēdū spm̄: sic venenū napelli ꝛ vipaꝝ: ꝛ aliqñ nā. i. cōpl'o est frida: ꝛ illa ꝯpl'o iuuat ꝓpetatē ꝯgelādo spm̄ ꝛ d̄bilitādo sic venenū scorpiōis ꝛ hisgami ꝛ ꝑcipue nigri. Ex qb⁹ itell'r talia venena dupl'r agē in corp⁹ ꝓprietate ꝛ complexiōe.

ℭ Utrū venenū corpus nutrire possit. Q.ō. 47.

Hic tn̄ caderet dubiū vtrū venenū ꝓprie sumptū possit corp⁹ nutrire: ꝛ ego nō intēdo multū argumētis insistere: cū dicat̄. 7. q̄rti auc̄te Ruffi. ca. 2. ꝙ puella fuit nutrita napello: ꝛ saliua ei⁹ iterficiebat aialia ꝛ nō appropinq̄bat ei gallia. Et auc̄te Gal. ꝙ q̄dā an⁹ assuefec̄ se paulatie ad sumēdū napellū ꝛ ifrene audebat sup eo: ꝛ nō ledebat̄. Dubiuȝ

ℭ Cōcedēdū est ḡ aliqd̄ venenū posse nutrire: vt sentit Ga. 3. de sim. dist. 4. c. 3. nō tn̄ qd̄libet venenū pōt nutrire vt venena putrefaciētia sic arsenicū ꝛ silla. Ista .n. q2 nō hn̄t preparationē vt a calore stōi ꝯuertant̄ in chilū nec a calore epatis in sanguinē nec hāc ꝑparationē pn̄t a nr̄o calore suscipe: ideo ēt q̄ntitas ita parua vt nō ledat: nō pōt tn̄ nutrire: ꝛ h̄ est Gal. snia expsse loco allegato: ꝛ hunc defectū ꝓprietatꝪ que dr̄ currere inter nutriēs ꝛ nutritū vocat ibi Gal. ꝯrietatē istarū medicinarū ad nām humanā sm̄ suum genus.

ℭ Et nota vlterius ꝙ modus operādi veneni a ꝓprietate nō a qualitate agentis est q2 ip̄rimit in cor q̄litatē q̄ existe nō sufficit cor facere opatiōes vite ꝛ spūm ex sanguine generare: vel sit̄ mō imprimit qualitatē in spūm vel in aliud mēbrū cui⁹ est venenū: ꝛ hoc potes itelligere si subtiliter considere a signa huius veneni posita. 7. quarti cap. 3. ꝛc̄. A

ℭ Totū v̄o illud qd̄ nutrit in fine rei nāli mutatione corp⁹ mutat. ꝛ est calefacere qm̄ cū in sanguie ꝯuertit̄ ꝓculdubio in calefaciēdo augmētū ꝑbet: ita vt lactuce ꝛ cucurbite tal'r calefaciāt qual'r istud calefacere existit. Cum v̄o calefac/

re dicimus nolumus calefacere istud sed illud qđ ex qualitate rei prouenit eius remanẽte spẽ.

¶ Nũc remouet dubitationẽ circa dicta de nutri^o: di.n. q id qđ mutat᷑ ⁊ nõ mutat est nutrimẽtũ absolute. ¶ Sz ꝯ nutri^mm calefac cũ ad sanguinẽ ꝯũtit᷑. ¶ Rñr ġ cõcedẽ^o q totũ i^o qđ nutrit mutat cop^9 nãli mutatõe q ẽ calefacẽ: ifra tñ latitu^ct pprij tpamẽti. Et h ẽ q cũ ꝯũnt i sanguinẽ sine dubio i calefacit^o pbz aug. cũ sanguis sit calidior corpe. ⁊ h mõ lactuce ⁊ cucurbite cũ i sanguinẽ ꝯũtũt᷑ oñr calefacẽ: sz qñ nos loq̃ndo dicim^9 de me^a q calefac itelligim^9 i^o calefacẽ qđ fit ab aliq eo i sua spẽ remanẽte: ⁊ ñ istõ nũc dcm̃.

B Aliqd calefacẽ dr dup' ¶ Ubi nota q aliqd dr calefacere q̃ntitatiue i. q addit᷑ in q̃to in re calida: ⁊ hoc mõ oẽ nutrimentum calefacit cum in sanguinẽ ꝯuertit᷑. ꝟ Alio mõ dr aliqd calefacere qualitatiue qa ipso in sua spẽ remanẽte calefacit: ⁊ hoc mõ calefaciũt me^e cal'e: quõ aũt sanguis ex cucurbita vel lactuca genitus calefacit ⁊ infridat: vide. ĩ. in pn. huius capli.

C ¶ Nota secundo esse intentionem Auic. q medicina calida reducitur ad actum nõ quia conuertitur in chilum calidiorem: sed qa vult eã calefacere eius specie manẽte ⁊c.

¶ Et medicia qdẽ nutriẽs a corpe p sui mutat᷑ sbaz: ⁊ mutat᷑ ab ipõ p sui q̃litatẽ: sz pria mutat᷑ i sui q̃litate: ⁊ alia qdẽ mutat᷑ prio i calitate ⁊ calefac sic allea. Et ẽ alia q mutat᷑ prio i friditate ⁊ ifridat sic lactuca. Cũq ei^9 ꝯuersio i sanguinẽ cõplet᷑ plz opõnis ei^9 ẽ calefacere ppea q in sanguie augmẽtũ effic. Quõ.n. nõ calefac cũ iã fcã sit calia ⁊ sua friditate se expoliauerit. Sed vnicuiq earũ etiã aliqd inate q̃litatis associat᷑ post ꝯuersionẽ i sũba: qm̃ in sanguie q gñat᷑ ex lactucis aliq̃ remanet ifridatio: ⁊ in sanguie q gñat᷑ ex alleis aliq̃ calefactio: sed ex h vsq ad tẽpus.

¶ Nunc remouet dubõnẽ circa nutri^mm me^e. Et diuidit᷑ in duas ptes: p h. 2° ponit q̃sdã diuisiões de nutri^h me^e vt inde alique dubitatiões remoueant᷑ abi 2^a. (Medicinaꝝ ppea).

¶ Utrum si medicina nutriens mutet᷑ in membroꝝ substãtiam quomodo corpus mutet ei^9 spẽ manẽte. Q. 48.

Circa primũ posset qs dubitare si me^na nutriens mutat᷑ in sũbam mẽbroꝝ quõ mutat corp^9 eius spẽ remanẽte. Videt᷑.n. q spẽs nõ remanet cũ in mẽbroꝝ sũbam transmutat᷑. ¶ Dic rñdet᷑ q me^a nutriẽs mutat corp^9 p sui q̃litatẽ ad sensum dctũ. ĩ. ⁊ mutat᷑ a corpe p sui q̃litatẽ qñ cõplet᷑ assil'atio: sz q̃dã taliũ me^a añq̃ ẽm sbam transmutet᷑ mutat᷑ in calitate. i. reducit᷑ ad actũ calefaciẽdi: vt. ĩ. dcm̃ fuit: ⁊ tũc calefac sicut allea: ⁊ aliq̃ est que p̃. s. añq̃ ẽm sbam trãsmutet᷑ mutat᷑ in friditatẽ. i. reducit᷑ ad actũ ifridãdi vt. s. dix ⁊ tũc ifridat ei^9 manẽte spẽ vt lactuce: sed talis frigida medicina cũ in sanguinẽ conuertit᷑ pl̃imuz opationis eius est calefacere: ppterea q in sanguine efficit Aug. quomõ.n. nõ calefaceret cuz iam sit facta calida respectu humani corpis ⁊ expoliauerit se. i. fuerit expoliata sua frigiditate nõ totalr. Dicit vlterius q vnicuiq medicinarũ taliũ i etiã postq̃ sunt ꝯuerse in sanguinẽ associat᷑ aliqd de q̃litate inata. i. quaz hẽbant medicine ex quibus sanguis est genit^9 i qm̃ in sanguine q gñat᷑ ex lactucis aliqua remanet ifrigidatio ⁊ in sanguine q gñat᷑ ex alleis aliq̃ remanet calefactio: sz hoc est vsq ad tẽpus: qz tandẽ assil'ant᷑ etiã ẽm q̃litatẽ mẽbris ẽm pmaz cõpl'one existib^9 nisi multa sit reiteratio. Et tu pus habuisti quomõ sanguis ex lactucis genit^9 ifridat spũs ⁊ cor et plus q̃ deberet sanguis tẽperatus ⁊ alia mẽbra vt supra dixi. Ex his ġ habes q iste medicine trãsmutãt corp^9 earũ manẽte spẽ. Et etiã quõ postq̃ sũt in sanguinẽ cõuerse.

¶ Medicinarũ pterea nutriẽtiũ alia est q medicatiõi magis existit ppinq̃: alia est q nutrimẽto est vicinior. Queadmodũ ipoꝝ nutrientiũ alia sũt qꝝ nã vicinior est substãtie sanguis: sic vinũ ⁊ ouoꝝ vitelli ⁊ aq̃ carnis: alia sũt que parũper sunt lõgingora sic panis caro. Et alia sunt que sunt valde longinq̃ sicut nutriẽtia medicinalia.

¶ Nũc ponit diuisiões. Et diuidit᷑ in duas ẽm duas diuisiones: sed dico totũ simul. ¶ Dicit ġ q medicinarũ nutrientiũ alia est magis vicina nutrimento ⁊ alia est que magis est ppinqua nãe medicinarũ absolute: sicut etiã in ipsis nutrimẽtis aliqđ est valde vicinũ cõuersiõi ad sanguinẽ sicut vinũ ⁊ vitelli ouoꝝ ⁊ aqua carnis: aliqua sunt que parũper sunt longinquiora: sicut caro: aliqua sunt valde longinqua sicut nutriẽtia medicinalia: vt cucurbite ⁊ similia. ¶ Ex hac diuisiõe tollit᷑ dubitatio vtrũ oẽs me^e nutritiue sint eque faciles ꝯuersiõis in sũbam mẽbroꝝ vel alteratiue eq̃lr. Et rñdet᷑ q nõ: qz aliq̃ magis appropiquãt ⁊c.

¶ Ubi nota q medicia cuius pauca quãtitas conuertitur in sanguinẽ ⁊ cuius qualitas in sanguine remanet fortior plus appropinquat nature medicine. Illa vero cuius pauca virtus alteratiua remanet: ⁊ multa pars in sanguinem ⁊ cito conuertit᷑ in ipsum est ppinquior nature nutrimẽti. D

¶ No. 2° q cibũ eẽ viciniorẽ sũbe sanguis est cibũ p leuiorẽ trãsmutationẽ vel a debiliori v̓tute ⁊ in tẽpe minori: ⁊ ẽm plures partes esse aptũ cõuerti in sanguinẽ: h põt ꝯtingere vel merito cõpl'onis: qz sit calida ⁊ humida tẽpamẽto vicia: vel merito modi sũbe: qz sit subtilis liqda: vel merito ppletatĳ currẽtis inter cibuz ⁊ corpus. Et ppter hec tria vinũ ⁊ que dicta sunt appropiquãt sanguini. Caro.n. ⁊ si silior sit carni q̃ vinũ vel aqua carnis actuali silitudine nõ est propinquior mõ dicto: de quo hic intelligit ⁊c. E

¶ Ampli^o dicemus q nutriẽs mutat corporis dispõnẽ qualitate sui ⁊ q̃ntitate. Qualiter vero q̃litate sui mutet iam sciuisti. Quãtitate aũt qm̃ aut augmentabit ⁊ pueniẽt ex eo ad fastidiũ et oppilatiões: ⁊ postea ad putrefactionẽ: aut minuet ⁊ puenief ex eo ad ptisim. Sed augmentũ in q̃ntitate ex nutriẽte semp est infridans: nisi pueniat ex eo putredo ⁊ calefactio que calefacit: sic.n. putredo nõ accit nisi pp calorẽ extraneũ: ita pp ipsam etiaz calor accidit extraneus.

¶ Nũc in tertia pte pncipali ponit diuisionẽ nutrimẽti: ⁊ ẽ q nutriens siue me^a siue nõ mutat aliqñ corp^9 sua q̃litate: aliqñ sui q̃ntitate: quõ aũt mutet sui q̃litate dcm̃ est modicuz supra: sed sui q̃ntitate mutat: qm̃ aut augmẽtabit᷑ nutriẽs: vltra. s. debitã q̃ntitatez: vel si dicat augebit ille. s. q nutrit᷑ augmẽtabit q̃ntitatẽ nutrimẽto mõ dcõ: ⁊ tunc pueniet ex eo ad ptisim. i. vl'em corpis exiccationẽ. Dicit 2° q ad hãc ptẽ q augmẽtũ i q̃ntitate ex nutriẽte sp ifridat nisi pueniat ex eo putredo ⁊ calefactio: quia sicut putredo nõ accidit nisi pp calorẽ extraneũ: ita ex ea prouenit calor extrane^9. ¶ Ubi ꝯsidera q pus fuit dcm̃ q medicina nutriẽs mutat corp^9 p sui q̃litatẽ: fuit ẽt dcm̃ q cibus nõ mutat corp^9. Posset ġ qs dubitare vtrũ me^na nutriẽs alio mõ mutet corpus q̃ pus dicat᷑. Et vtrũ cib^9 absolute quoquõ sit cã mutatiõis corpis. ¶ Et istorũ dubiorũ habet᷑ solutio p hanc distinctionẽ vt vides. ⁊ ideo vtor ista continuatiõe textus.

¶ No. scdõ q mutatio quã facit cibus sui diminuta quãtitate est puatiue: ⁊ per accñs. Nã cibus parue quãtitatis sumptus nõ est p se vel positiue cã ptisis vel macrefactionis: sed calidũ dissoluens cũ nõ habet debitam recõpẽsaz. F

A ¶ No. 3° augmētū in q̄titate cibi semꝑ esse īfridās duplr solet saluari. Unus modus est ꝙ augmētū in q̄titate cibi in cōparatiōe ad virtutē semꝑ est infridās: ꝛ h̄ dn̄r esse verū: q2 hoc augmētū semꝑ est cū multitudine sup̄fluitatis. Sed iudicio meo h̄ nō est verū. Nā stat plus augeri sanguinē q̄ȝ sup̄fluitates. Preterea stat sup̄fluitates esse cal'as vt nos videm⁹ colericas sup̄fluitates multiplicari in estate ꝛ tūc calefacē. ¶ Scd̄s modus est q2 cibus mult⁹ īfridat oppilādo ꝛ calorē suffocādo esto ꝙ ex ipso solus sanguis generet. Modus aūt est qa tāta occurrit cordi multitudo sanguinis ꝙ opȝ multā partē spūum a corde expelli. Et q2 maior est resistētia in multo sanguine q̄ȝ in medio cri: iō ꝛ ꝑꝑ resistētiā ꝛ paucos p̄tes spūs nō pōt tant⁹ generari quātus generat̄ ex temperato cibo: ꝛ ideo resolutis p̄oribus ꝛ nō genitis nouis corpus īfridat̄: ꝛ sequit̄ ad hoc remanētia aquose ꝛ flegmatice humiditatis ꝛ sup̄fluitatū z⁹ digōnis q̄ resoluerent̄ nisi eēt multe sanguinee humiditatū p̄ntia. Augmētū ergo nutriētis etiā in sanguinē ꝯuersi est īfridās. ¶ Sȝ ꝫ. q2 in sinocha sine putredine cū multe calitatū ꝛ iflāmatiōis est multitudo sanguis sine putrefactiōe: g̃ nō sꝑ aug^m nutri^ti hoc modo est infridans.

¶ Puto ergo supponendo de illo nutriente ꝙ solum per quantitatem est corporis immutatiuū: q2 de cibo absolute.

¶ Puto scd̄o intelligendum eē de cibo exteriori ꝛ non de sanguie vel scd̄is humiditatib⁹: ꝛ tūc tale augmētū nutrimēti in cōparatiōe ad v̄tutē semꝑ est cā indigōnis. Indigestio aūt est cā friditatis ꝛ multi flegmatis. Alijs ergo causis deductis multiplicare nutriēs absolute sumēdo. s. plus de cibo q̄ȝ virtus sufficit digerere semper est causa multiplicationis flegmatis ꝛ nō colere: cum colera ꝑ superfluā decoctionē generet̄: vt ꝑma huius. cap. de humoribus. et isto modo infrigidat: nisi inde putrefactio sequatur: etiam si multus sanguis generetur: ex nutrimēto autem medicinali posset sumi q̄titas nimium calefaciēs sicut ex alleis.

¶ Circa vlti^m dcm̄ vbi dī ꝙ putredo nō accidit nisi ꝑꝑ calorē extraneū: ꝛ ita ex putrefactione accidit calor ex̄neus.

B ¶ Nota ꝙ putrefactio est corruptio ꝑprie calitatū ab aliena calitate. Et ꝑ alienā calitatē intelligim⁹ oēm calitatem agētis nō intēdēdo determinatā formā mixti. cū g̃ calitas aliena agit corrūpēdo cōplōnē inatā mixti: ista actio vocat̄ putrefactio: ꝛ dispō illa putredo. Non g̃ accidit putredo imediate nisi ex calitate extranea: ab ipsa etiam ꝑuenit calor extrane⁹. nā oē mixtū isto mō alteratū est alteratiuū sibi ꝑping ex̄nea calitate: q2 iam illa recepit: vapores etiā ab illo mixto eleuati calefactiui sunt eius qd̄ tangunt ꝛc̄.

Quid putrefactio.

¶ Dicem⁹ ēt ꝙ nutriēs aliō ē subtile: aliō ē spissuȝ: aliud ē tēpatū. Et subtile qdē est illud ex q̄ sanguis ḡnat̄ subtilis: ꝛ spissuȝ ex quo sanguis ḡnat̄ grossus: vniuscuiusq̧ aūt hāȝ diuisionū aut est ei⁹ nutrimētū multū aut paucū. Exēplū subtilis ꝛ multi nutrimēti ē aq̄ carnis ꝛ vinū ꝛ oua sorbilia calefcā: aut tremētia. Ista. n. multi existūt nutrimēti: q̄m plīm sub̄e ipoȝ ī nutrimētū ꝯuertit̄. Exēplū spissi ꝛ pauci nutrimēti ē caseus ꝛ caro salita ꝛ melōgia ꝛ his silia. Res eni q̄ ex eis ī sanguinē ꝯuertit̄ ē pauca. Exēplū subtilis ꝛ pauci nutrimēti ē iuleb ꝛ olera q̄ in suba sui tēpata existūt ꝛ ī sui q̄litate. Et ex fructibus maciana ꝛ mala ḡnata ꝛ q̄ eis silant̄. ꝛ exēpluȝ spissi multi nutrimēti ē oua lixa ꝛ caro vaccina. Cuiuscūq̧ ēt hāȝ dictionū alie st̄ q̄ st̄ boni chimi: alie st̄ q̄ st̄ mali chimi. Exēplū subtilis multi nutrimēti boni chimi ouorū vitelli ꝛ vinuȝ ꝛ aqua carnis. exemplū subtilis pauci nutrimenti ꝛ mali chimi pulmo ꝛ caro anaguaid. exempluȝ spissi multi nutrimēti boni chimi oua lixa ꝛ caro annualis agni. Exēplū spissi multi nutrimēti mali chimi caro vaccīa ꝛ caro anatis ꝛ caro eq̄na. exēplū spissi pauci nutrimēti mali chimi caro salita: ī hac āt sūma iuenies tēpamētū.

¶ Ponit hic q̄sdā spāles diuisiōes nutrimēti: ꝛ itēdit de tota p̄te. P̄rio ꝙ nutriēs: aliud est subtile: aliud grossuȝ: aliō tēperatum: ꝛ subtile dr̄: ex q̄ sanguis subtilis apt⁹ est ḡnari: ꝛ ꝓportiōabil'r grossum ꝛ tēpatū. Dicit 2° ꝙ sub q̄libet istorū mēbroꝝ cadit diuisio ꝙ aliud est multi nutrimenti: aliud pauci: aliud tēpati in q̄titate supplēdū. ¶ Exēpluȝ subtilis nutrimēti est vinū aq̄ carnis vitelli ouorū trementes. Ista dn̄r oīa multi nutrimēti: q2 fm̄ plurimā p̄tē eorū in sanguinē ꝯuertunt̄. ¶ Exēplū grossi nutrimēti ꝛ pauci sunt melōgia ꝛ caro salita ꝛ caseus: q2 ista fm̄ paucā p̄teȝ cōuertunt̄ in sanguinē vel in nutrimētū. ¶ Exē^m aūt subtilis pauci nutrimēti est iuleb olera tēpata in sui sb̄a ꝛ q̄litate: ꝛ poma maciana ꝛ mala ḡnata ꝛ silia. ¶ Exēplū autē spissi multi nutrimēti sūt oua elixa ꝛ caro vaccina. Dic̄ 3°. ꝙ in q̄lȝ istorū mēbroꝝ cadit alia diuō: q2 aut est boni chimi aut mali: ꝛ exēplū multi subtilis nutrimēti boni chimi sunt vinū ꝛ aq̄ carnis: ꝛ vitelli ouoꝝ sorbiliū. ¶ Exē^m aūt subtil' modici nutri^ti boni chimi sūt lactuce maciana ꝛ mala ḡnata. Et ꝑ maciana itelligunt̄ poma dulcia siluestria. ¶ Exēplū aūt subtilis pauci nutrimēti mali chimi sūt pulmo ꝛ caro anagaid. i. nouit̄ natoꝝ. ¶ Exēplum aūt spissi multi nutrimēti sunt oua elixa ꝛ indurata: nō tm̄ vt humiditatē totā ꝑdiderit: ꝛ caro agni annualis. ¶ Exēplū spissi multi nutrimēti mali chimi sūt caro vaccina ꝛ caro anatū ꝛ caro eq̄na. ¶ Exēplū ꝟo spissi pauci nutrimēti mali chimi est caro multū salita. Addit vltio ꝙ tu inuenies tēpamētū int̄ ea q̄ inueniunt̄ posita in hac summa exemplorū.

¶ Ubi no. ꝑ ꝙ aliō est eē aliq̄d multi nutrimēti: ꝛ aliō est nutriēs eē multe q̄titatis. Nā cib⁹ qui fȝ p̄imas p̄tes est aptus in sanguinē ꝯuerti est multi nutrimēti: sic ꝟbigra: vn⁹ oui vitellus. Cib⁹ aūt tāte q̄titatū vt nō bn̄ digeri possit dī nutri^mti multū ad expositū sensum sic multa quātitas pulmonis diceretur cibus multus modici nutrimenti. C

¶ Nō 2°. oua tremētia eē multi nutrimēti: ꝛ vinū ꝛ aqua carnis ꝑꝑ tres ꝯditiōes ꝛ supradictas. Per aquā aūt carnis nō brodiū carniuȝ nec illud qd̄ ex assatū carnib⁹ exprimit̄: sed succū qui ex carne distillat cū in duplici vase sine aq̄ secū ꝯiuncta coquit̄. D

¶ No. 3°. ꝙ ꝑ caseū pauci nutrimēti precipue intelligimus veterē multū salitū ꝛ siccū. E

¶ Nota q̄rto ꝑ olera tēperata in suba intelligi olera q̄ nō multū sunt grossa ꝛ dura vel viscosa sicut est lactuca vel borago respectu caulium vel cucurbitarum. Et temperata dicunt̄ in qualitate: q2 nō multum a temperamēto recedētia: sed tamē maciana ad temperamētū declināt: ꝛ granata dulcia non multum ꝑcipue inter calidum ꝛ frigidū. F

¶ Nota quinto ꝙ lȝ ouorum vitelli sint boni nutrimenti albumen est mali nutrimenti ꝛ viscosi: vt sumitur a Rasi. tertio almansoris. capitulo de ouo. G

¶ No. sexto ꝙ caro vaccina cum ponit̄ multi nutrimenti credo intelligi de nō vltimate sene: sed incipiente senescere Illa. n. est mali chimi ꝛ non vitulus: vt potest colligi tertia huius capituli de regimie eius quod comedit̄ ꝛ bibit̄. H

¶ No. 7° ꝙ nutrimētū lactuce ponit̄ bonū: q2 nō obstāte ꝙ sit frigidū: eius tn̄ friditas facile corrigitur a virtute. I

¶ No. octauo. ꝙ carnes nouiter natoruȝ sunt mali nutrimenti: q2 plurimū superfluis abundant: cetera per se patent. Et hec de presenti capitulo dicta sufficiant. K

¶ Summa prima dictionis secunde de pulsu. cuius sunt. 19. capitula.

¶ De pulsu. ꝛ est sermo vniuersalis. Cap. 1.

Pulsus est motus receptaculoꝝ spūs ex diastole ꝛ sistole cōposit' ad regēdū spūm ꝑ aerē attractū.

¶ Ista est p'sūma doctrie 3ᵉ fen 2ᵉ pmi canōis Aui. In q̄ postq̄ supiꝰ in pcedēti pte huiꝰ fen. Aui. dētmiauit de signis i gñali spālr. Nūc de vna manerie signoꝝ q̄ mul tū vtunꝰ medici dētmiat. s. de pulsu. Et diuidiꝰ i ptes duas. Nā p̄ dētmiat de eo ponēdo suā descriptionē ꝛ gñales cōditiōes attēdēdas ꝛ obſuādas in eiꝰ pceptiōe gñales etiā pulsuū diūsitates. 2ᵉ spālr ꝛ sic de alijs diuiōibꝰ ꝛ cāis dētermiat. 2ᵉ ibi (Dñt q diuisi.) p̄'i sex. Pūo diffōnē ponit. 2ᵉ dat itētiōez huiꝰ sūme 3ᵉ dētmiat ex qbꝰ ptibꝰ pulsus cōponiꝰ. 4ᵉ dat cāz q̄re pulsus tāgiꝰ i brachio. 5ᵉ docet q̄sdā ꝯdōnes attēdēdas in tāgēdo pulsuz. 2ᵉ ponit gñā vñ sumunꝰ pulsuū distictōes. 2ᵉ ibi (Cōsideratio āt.) ibi 3ᵉ. (Dicemꝰ g̃.) 4ᵉ ibi. (Cā vo.) 5ᵉ ibi. (Et oz.) 6ᵉ ibi. (Ampliꝰ dicemꝰ.) ¶ De p̄ dic q pulsus est morꝰ receptaculoꝝ spūs cōpositꝰ ex diastole ꝛ sistole ad regendum spiritum per aerem attractū.

l ¶ Circa quā pte p̄ nō ſm q̄dā: q gl3 pulsus est aggregatus ex duobꝰ motibꝰ ꝛ duabꝰ qetibꝰ. ꝛ iō nll's pulsus h̄ tenēdo est morꝰ vnꝰ ꝓpꝛie dcūs: l3 sumiꝰ morꝰ in descriptiōe pulsus positꝰ ꝓ aggregato ex motibꝰ ꝛ qetibꝰ ad vnū finē ordiaṫ q̄lr pegrinatiōez pluriū dieꝝ dicimꝰ motū ñ obstāte q in ea sint multe qetes ꝛ silr pluriū. Et hāc sñiaz inuit Aui. j. paꝝ cū dic. gl3 pulsus est cōpositꝰ ex duobꝰ motibꝰ ꝛ duabꝰ qetibꝰ. Alij āt dñt q pulsus solū est duo morꝰ. s. diastole ꝛ sistole: q tñ nō sūt ꝯtinui: vt ifra diceꝰ: s3 itermediat qes: ꝛ iō iꝓpꝛe diceꝰ ifra q vnusq̄sq pulsus ē cōpositꝰ ex duobꝰ motibꝰ ꝛ duabꝰ qetibꝰ: q2 ex qetibꝰ nō cōponiꝰ: ꝛ ſm istos morꝰ in diffōne positꝰ sumiꝰ ꝓ motu nō solū ꝯtinuo: s3 itercisio: cuiꝰ tñ morꝰ qetes ille nō sꝰ ptes: ꝛ h̄ notat descriptio h̄ posita cū specificādo qs sit morꝰ pulsus addit ex diastole ꝛ sistole cōpositꝰ ꝛ nō dix̄ qetibꝰ itermedijs. Et h̄ sentiat Gal. i pnᵒ cōpēdij pulsus cū dixit. Pulsus ē dilatatio ꝛ ꝯstrictio cordis ꝛ arteriaꝝ. Q̄ð āt ifra di intellr q ad pōnēdū pulsū reqrūꝰ duo morꝰ ꝛ due qetes: ñ tñ reqrūꝰ qetes tāq̄ itegrātes pulsuz. Quācūq̄ g̃ istaꝝ viaꝝ tenuerimꝰ morꝰ suoᵒ acceptꝰ i hac diffōe sumiꝰ ꝓ gñe pl'ius.

m ¶ No. 2ᵒ q l3 multa mēbꝛa moueanꝰ motu dilatatiōis et ꝯstrictiōis: vt p3 de meri: cuiꝰ pō in pnᵒ attractiōis dilataꝰ ꝛ circūplectiꝰ attractū ꝛ ꝯstrigiꝰ: tñ solū dilatatio cordis ꝛ arteriaꝝ di pulsus. Nā ēt i anhelitu sit pectoris ꝛ pl'onis dilatatio ꝛ ꝯstrictio: ꝛ tñ illoꝝ morꝰ nō est pulsus. Et iō h̄ terminꝰ receptaculoꝝ spūs poniꝰ ad expmēdū ꝓpꝛiū sbm pulsus. Et itelligiꝰ ꝑ receptacula spūs tā coꝛ q̄3 arterie: et ſm q̄sdā nullū aliud mēbꝛū vt. G. loco sup̄ alleg. expmit.

n ¶ No. 3ᵒ. q di ex diastole ꝛ sistole cōpositꝰ ad ponēdum dr̄iaz inꝰ pulsuz ꝛ alios morꝰ cordis ꝛ arteriaꝝ: Nā solus morꝰ istoꝝ mēbꝛoꝝ q est cōpositꝰ ex dilatatiōe q̄ di diastole ꝛ ꝯstrictōe q̄ di sistole ē pulsus: vñ n'sola diastole ē pulsus n'sola sistole ꝑ se: n'ēt alij morꝰ hoꝝ mēbꝛoꝝ pter com positū ex ābabꝰ.

o ¶ No. 4ᵒ. q di ad regēdū spm̄ ꝑ aerē attractū ad dr̄iaz q̄rūdā dilataᵗⁱᵒⁿᵘᵐ ꝛ ꝯstricᵗⁱᵒⁿᵘᵐ q̄s ꝯtigit fieri i corde ꝛ arterijs: nō ad regēdū spm̄ sic cū i tremore cordis agitaꝰ i ꝯstrigēᵒ ꝛ dilatāᵒ ad expulsionē male māciⁱ: vel ad fugā ab iꝰ. Et h̄ tremoꝛ vl' saltꝰ cordis nō di pl'ius iux̄ hūc modū: q2 nō est ad hūc finē. vt regaꝰ spūs ꝑ aerē attractū. Hec igꝰ pticl'a pōiꝰ loco dr̄ie ad expmēᵈᵘᵐ finē: ꝓp quē nā fecit pulsuz. ¶ Propꝰ q̄ð nō q spūs ꝑ aerē attractū duobꝰ vl' tribꝰ mōis reddiꝰ. Unꝰ ē: q2 euētaꝰ ꝛ refrigeraꝰ. Scðo ē q2 mūdificaꝰ. Nā cū i gñone spūs q̄ ē q̄dā digō supfluāt ptes fumose has ptes fumosas: ꝛ al's si q̄ sint: oz expelli: vt spūs ꝑmaneat mūdꝰ puiꝰ ꝛ subtilis. 3ᵒ ſm Gal. ex pte aeris extrī gñaꝰ spūs in corde: vt sumiꝰ octauo de iuuamētī mēbꝛoꝝ. Et iō ēt ꝑ gñonē mēbꝛoꝝ regiꝰ spūs. ¶ S3 Auer. 2ᵒ colliget: huic sñie nō ꝯsentit: ꝛ iō q̄dā dñt attractionē fridi aeris suire gñoni spūs tēpando coꝛ: cuiꝰ tēperiē se' gñatiore fiūt ista ꝑ aerē fridū attractū. Nā aer occurrēs spiritibꝰ q sūt corpa subtilia cal'a facile ꝑ motū iflāmabilia ipsos refrigerat ꝛ tēpat. Et idē cōmixtꝰ malis vapoꝛibꝰ ꝛ fumis: cā est q̄re illi fumi meliꝰ exteriꝰ expelluꝰ a v̄tute sicut lixiuiū ꝛ saponis ptes cōmixte cū soꝛdibꝰ pānoꝝ sunt cā q̄re expmēdo soꝛdes faciliꝰ exeūt q̄ð est cōe di lauario verū igiꝰ di hūc motū eē ad regēdū spūm per aerē attractum.

¶ Utrum pulsus sit motus intercisus. Q̄ō. 1.

Circa tamen hec dctā oꝛiunꝰ aliq̄ difficultates. Prima. q2 ſm Gal. 5. de accñti. pulsus est motus ꝯtinuꝰ: ꝛ in hoc differt a iectigatiōe: igiꝰ nō solū est morꝰ aggregatꝰ ex duobꝰ intercisis. nā in h̄ nō differt a iectigatiōe cum etia3 in ea sit dilatatio ꝛ constrictio. 1. difficultas.

¶ Utrū pulsus sit ita nec̄ius sicut anhelitus. Q̄ō. 2.

Scða difficultas. vtrū pulsus sit ita vtilis ꝛ nec̄ius sic anhelitꝰ. Q̄z nō vī ex Ga. i libello de vtiliᵗᵉ pulsus h̄ ꝓbāte ꝑ lōgū ꝓcessuz cū circa pnᵐ dic. Q̄ñ nēpe anhelitū ꝓuati fuerimus moriemur icōtinēti. Sepe eteni pulsu ꝓuāꝰ m'lta mēbꝛa corpis: nec tñ nocuᵐᵉⁿᵗᵘᵐ icurrūt idecēs: ꝛ ifra dic. Et iueniꝰ anhelitꝰ i nō iuuaᵗᵘᵐ ꝛ nō pulsus. Pulsus āt ſ3 q video i vl' nō ſe' ex eo magna vtilitas i re ꝓuius: vl' si ex eo ꝓuenit vtilitas modica existit. h̄. G. ¶ Q̄z āt sit ita nec̄iꝰ p3: q2 morꝰ dilatationis ꝛ ꝯstrictiōis cordis ē ita vel magl nec̄iꝰ sic ē anhelitꝰ: ꝛ iste est pulsus. ¶ 2ᵒ. q2 i'morꝰ ē magl nec̄ius sine q̄ minꝰ ꝑt durare vita: s3 sin̄ pulsu p̄t minꝰ duraꝰ vita: q2 nō ꝑ diē: s3 sine anhelitu septē mēsibꝰ ꝯtigit viuē: vt in mr̄no vtero. ¶ Tertio. q2 ille q est nec̄ius in oibꝰ hñtibꝰ coꝛ est magis nec̄ius q̄3 q nō est in oibꝰ: sed pulsus ē in oibꝰ coꝛ hñtibꝰ: nō aūt anhelitꝰ. vt puta in nō hñtibꝰ pulmonē igiꝰ ꝛc̄. 2. difficultas.

¶ Utrū solū coꝛ ꝛ arterie mouenꝰ motu pulsus. Q̄ō. 3.

Tertia difficultas est q se' solū coꝛ ꝛ arterias moueri motu pulsus. ¶ Contra. q2 cerebꝛū moueꝰ motu pulsus: vt 4ᵒ de iuuamētis. ca. 6. ꝛ. 8. de vtili. par. ca. de iuuamento instrumenti odoꝛatus cū interioꝛes eius vētriculi attrahant aerem se dilatandoꝛ expellant constringendo ad regimen spiritus per aerem attractum. 3. difficultas.

¶ Utrum pulsus sit fcūs ad refrigerandum spiritum propter aerem attractum. Q̄ō. 4.

Quarta difficultas est: q2 nō vꝛ q pulsus sit fcūs ad refrigerādū spm̄ per aerē attractū. Si. n. ita eēt vbicūq̄ nālr eēt maioꝛ nec̄itas regēdi spūs potꝰ dēret esse pulsus q̄3 vbi minoꝛ est nec̄itas: ꝯñs est falsuz. igiꝰ ꝛc̄. Et minoꝛ p3. q2 maioꝛ est necessitas regēdi spūm per aerē in vena arteriali q̄3 arteria pedis i ꝛ tñ in vena nō est pulsus. igiꝰ nō est potius pulsus vbi est maioꝛ necessitas regēdi spiritū. Et maioꝛ p3. q2 in vena arteriali est spiritus amplioꝛ ꝛ calidioꝛ q̄3 in arteria pedis. ꝛ per ꝯñs maioꝛ est ibi necessitas euētandi ꝛ mūdificādi spūm: ꝛ minoꝛ est clara. 4. difficultas.

¶ Utrū ꝓp solū refrigeriū spūs pulsus existat. Q̄ō. 5.

Quinta difficultas non vꝛ sufficienꝰ expmi finis: ꝓp quē fcūs est pulsus: q2 nō solū fcūs est ad refrigerādū spm̄ per aerē attractū. Nā diastole arteriaꝝ est ꝓp oēs opōnes q̄ imediate ad ipsam nālr sequunꝰ: sed cōstat q ad illā se' attractio sanguis de venis ad arterias vt vult Gal'. in libello de vtilitate pulsus. cū dicit. Postq̄ inuenimꝰ venas nō pulsatiles euāri ꝑ euōnē pulsatiliū ꝯstat nobis sñia illiꝰ q vidit, q vene ꝛ arterie sunt alie ad alias apte: istis igiꝰ meatibꝰ ac vijs attrahūt arterie a venis q̄ñ dilatanꝰ: ꝛ euomūt ad eas quādo ꝯstringunꝰ. Ex quo patet etiam constrictionem nō solum fieri propter mūdifica 5. difficultas.

tionẽ: ex qbus tu potes formare rõnẽ: q nõ existe necessitate attrahendi aerẽ stat fieri dilatationem arteriarum: et sine mundificationis necessitate fieri constrictionem.

¶ Utrum pulsus diffinitio sit bona. Q6. 6.

6. difficultas. **Sexta** difficultas est: qr tremor cordis fm hãc descriptionẽ ẽẽt pulsus ꝯ Gal. in cõpẽdio pulsuũ reprehẽdentẽ illos q pulsum vocãt tremorẽ aut iectigatõẽ: et af ꝯña. qr tremor cordis saltẽ aligs est mot⁹ ꝯposit⁹ ꝛc. In diffõne posit cũ aligs fiat a ṽtute pp expellẽ rẽ nociuã spũl mixtã: vt sumit in vndecia triũ. ca. de tremore cordis. ꝛ cũ tremor ꝛ salt⁹ ꝛ iectigatio cordis sint idẽ vt in cõpendio pulsuũ pt cõphẽdi: ẽ et difficultas i se de tremore. Nã Aui. vult q fiat a ṽtute expulsiua. ꝛ Gal. 5. de accñti. ca. 1. vult q a solo morbo nõ ꝯcurrẽte ṽtute aiati corpis fiat h.

¶ Utrũ signũ a pulsu sit certi⁹ q̃ ab vrina. Q6. 7.

7. difficultas. **Septima** difficultas est vtrũ signũ sumptũ a pulsu sit certi⁹ q̃ signũ sumptũ ab vrina. Et vr q sic. qr signa sumpta a pulsu sũt ab opõnib⁹. Sũpta aũt ab vrina sũt ab exeũtib⁹. Nõ signa sũpta ab opõnib⁹ sũt p̃⁹e pseuerãtia: nõ sic aũt illa que sũt sumpta ab exeũtib⁹: vt sumit ca. p̃ hui⁹ doctrie. Et idẽ vr sentire Haliab. 7. sue practice. cum dic q pulsus est p̃co ver⁹ q multa refert ꝛc.

¶ In oppositũ arguit. qr significatio sumpta a pulsu est magis variabilis: vt pz ex Ga. i itroductorio pulsuũ. dicẽte q nõ est adeo pua cã q̃ pulsũ nõ diuersificet ꝛ pmutet.

Ad hec dubia rñdet. ꝛ p̃. Ad p̃ᵐ dr Gale. loco allegato nõ velle motũ ẽẽ pulsũ ꝯtinuũ ṽeisz q ꝯtinue. i. in oi nobili pte etatẽ pulsus ẽ mo tus: sz nõ ẽ sic de iectigatiõe q̃ nõ affligit nisi cũ iterpollationib⁹ notabilibus: vt constat intelligẽti.

¶ Ad secundum dicitur q pulsus aut sumitur pro pulsu cordis aut pro pulsu arteriarum que sentiunt in brachio ꝛ extremitatibus. Si primo modo pulsus est magis vtilis q̃ anhelit⁹ cũ anhelit⁹ in illũ ordinet tanq̃ in finẽ imediatũ p quẽ fit cordis refrigeriũ. Sz si de pulsu arteriaꝝ que tangunt sit fmo: ꝯstat q anhelit⁹ est magis vtilis: ꝛ h voluit Gal. loco allegato. ¶ Ex quibus pz solutiõ ad obiecta cum per anhelitum matris deseruiat fetui in vtero: et in nõ hñtib⁹ pulmonẽ aliqd fit refrigerãs loco anhelitus.

¶ Ad 3ᵐ dr ꝯcedẽdo i⁹ ꝯñs: ꝛ dr q dilatatio ꝛ ꝯstrictio vẽtriculoꝝ cerebri nõ est pulsus ppũe loq̃ndo vt h loquimur. Nec cerebrũ est receptaculũ spũs vt h sumit: qr h accipit pro i⁹ in q̃ plim de vitali ꝯtinet. ꝛ ordiato p̃n⁹ ad vitalis cõseruationẽ ꝛ gñonẽ. Nec auctoritates allegate h dñt: cuz Ga. illũ motũ loco all'ato vocet anhelitũ cerebri ꝛ n plũ.

¶ Ad 4ᵐ negat ꝯñs p̃⁹. Et rõ est. qr pulsus inuenit vbi nõ est maior necitas. Nã ꝛ si arterie pulsent pp ppriã cõmoditatẽ. tñ ẽt pp refrigeriũ spũs cordis attrahũt aerẽ: ꝛ in corde maior est semp stãte vita necitas q̃ in aliq̃ alio mẽbro: vt pz ex Gal. i libello de vtilitate pulsus dicẽte. Et si cordi qdẽ ifridato intãtũ q aial tẽdat ad pnitiẽ itẽdas ꝛ vnum vẽtriũ pfores ꝛ p̃cipue sinistrũ ei⁹ vẽtrẽ: ꝛ digitum tuũ intromiseris in ipso iam senties in eo calorẽ nimiũ excedere qui nõ in ceteris membris põt inueniri in sua nãli dispositione pmanẽtib⁹ qm̃ qñtitas vna caloris est cordi summe modica: ꝛ religs mẽbris summa valde. Et h pz q nõ solũ fm veritatẽ ꝓpe necessitatis variat pulsus arterie.

¶ Ad 5ᵐ dr negãdo. q nõ sufficient exp̃mat finis pp quez est pulsus. Nã nõ opz i diffõne oẽs tales fines scõario itẽtos exp̃meret: nec fit pulsus nisi pp eũ spũs regimẽ fiat per aerem attractũ licet ad hunc finẽ alij quãdoq̃ ꝯiungant.

¶ Ad sextum dicitur q tremor ꝛ si fit propter regimẽ spiritus: tñ nõ per aerem attractũ: qũo autẽ fiat a virtute cuz sola iectigatio fiat a solo morbo dicitur q Gal. sufficit aliquã iectigationẽ a solo morbo vel a materia morbi fieri.

¶ Ad septimũ dixit Dynus p̃notando q in cõparatione ad vl'em dispõnem corporis multe signorum diuersitates inueniunt: q̃dã. n. sigñant sup salutẽ vl' mortẽ: q̃dã sup spẽz morbi: q̃dã sup digõnẽ vel indigõnẽ. ¶ Scõo notat q signũ ẽẽ certius põt esse scõi: vel in se: vel q̃ ad medici ꝯsiderationẽ. Et tũc rñdit q sigñatio sumpta a pulsu q̃ ad significãdũ spẽm morbi: vel salutẽ vel mortẽ est certior in se vl' sigñatio sumpta ab vria. Hoc pbat de salute vel morte: qr pulsus sigñat sup opõnẽ p̃ncipij vite. Et de spẽ morbi probat p Gal. 2. de crisi dicẽtẽ q nulla est certior sigñatio sup tertiana q̃ pulsus. Si ṽo loquamur in cõparatiõe ad medici cognitionẽ: tunc certior est sigñatio sumpta ab vrina: qr significationes pulsus sunt occulte ꝛ requirunt in medico excellentiã tactiue virtutis ꝛ bonitatẽ imaginatiue.

¶ Jacob⁹ aũt rñdit absolute q certior ẽ sigñatio sumpta a pulsu q̃ ab vrina in cõpatiõe ad dispõnes sup qb⁹ tã pulsus q̃ vria hz sigñare. Nã certũ ẽ: q sup aliq̃ dispõe hz vrina sigñare sup q̃ nõ sigñat pulsus: vt ṽbigra. scabies vesice leuis. Et hãc ꝯnẽ probat p̃ auc̃te Haly. supra allegata. ꝟ Scõo qr ꝯriantib⁹ indicatiõe sumpta ab vrinis ꝛ sũpta a pulsu seq debem⁹ pulsus iudiciũ vt. 2. q̃rti. trac. 2. de iudiciis sumpt ab vrina. ꝛ cap̃ de iudicijs signoꝝ maloꝝ. Et idõ in carmie dr vrine fraudes aperit discretio pulsus certificatq̃ fidẽ. Egidi⁹

¶ Dicit 2⁹ q dispõnes ꝛ oẽe pulsus qbus mediãtibus sigñam⁹ sup corpis dispõnẽ sunt difficilioris cognitiõis apud nos q̃ dispõnes vrine. Et in ṽitate dixit q Dynus dixit nisi q p̃mam ꝯnẽ posuit ita vl'em vt sit falsa. multe. n. sunt dispõnes sup qbus sigñat ex pulsu ꝛ ex vria in qb⁹ est certi⁹ iudiciũ sumptũ ab vrina. Et multe in qb⁹ est ẽtrãquẽadmodũ in apare renuz ꝯuerso in adubelan: in icertitia in ipregnatiõe. ¶ Credẽdũ est igr q sup aliqs dispõnes vrina sigñat certi⁹ q̃ pulsus: ꝛ eꝯ sup alias. Sz tñ significatio gñalis qõ mẽbrũ est egrũ est fortior ex lesione opõnũ. Nã vrina sigñat egrã vesicam pro quãto sigñat lesam opõnẽ. vñ signũ sumptũ ab vrina simili loture carnis. dixit Auic. esse ab operationibus supra cap. p̃. hui⁹ doct.

¶ Cõsideratio aũt que attendit in pulsu aut est vl'is aut pticularis fm vnãquãq̃ egritudinez. Et nos qdẽ hic de vl'ib⁹ regulis scie plus loq̃mur: ꝛ pticulares ad loquẽdũ de egritudinib⁹ particularibus in posterioribus reseruabim⁹.

¶ Hic dat itẽtionẽ sũme hui⁹ dicẽs: q ꝯsideratio q̃ attẽdit in pulsu est duplex: vna est vl'is: alia pticularis q̃ attẽdit fz vnãquãq̃ egritudinẽ. Dicit 2⁹ q ꝯsideratio de pulsu i isto loco erit vl'is: sed particularis reseruabit postea cum erit loquẽdũ in particulari de egritudinib⁹: vt in. 3. ꝛ. 4. cañ.

¶ Ubi no. q nõ obstãte q qdam p ꝯsiderationẽ pticularẽ intelligãt oẽm ꝯsiderationẽ de pulsu ꝯctam ad determinatã corpis dispõnẽ fm spẽm: tñ in ṽitate h mõ nõ intelligit Aui. cũ in hac sũma determinat de pulsu cõpl'onũ. ꝛ tẽporũ ꝛ p̃gnãtium. que sunt dispõnes fm spẽm determinate: sz intelligẽ debem⁹ ꝯsideratiões vl'es illas q̃ sunt cões sanis aut egris: aut egris nõ ꝯctis ad aliquã spẽm determinatã. Particulares aũt q̃ limitant ad aliquã spẽm morbi vt h Aui. dicit. Consideratio aũt pulsus sanoꝝ dr cõis qr illã opz hẽre in mẽte tã p cognitiõe sanorum q̃ egrorum.

¶ Dicem⁹ ẽ q q̃lq̃ pulsus est cõpositus ex duobus motibus ꝛ duab⁹ qetibus. Ois nãq̃ pulsus ex diastole ꝛ sistole est cõposit⁹. Post h ṽo necesse est vt iter oẽs duos ꝯrios mot⁹ qes itervenniat. Impole est nãq̃ q mot⁹ vnius alij motui ꝯtinuet postq̃ spacio eoꝝ applicat terminus ꝛ extremitas in effectu: h tñ in scia nãli declarabit. Postq̃ igit h ita est: ipole est qn in vnoquoq̃ pulsu anq̃ alius consequat q̃tuor inter

ueniāt ptes.s.mot⁹ duo: et qetes due.s.motus eleuationis et qes inter ipsam et dep̄ssioné et motus dep̄ssiōis et quies inter ipsam et eleuatiōez.

¶ Aui. hic docet ex qb⁹ ptibus pulsus cōponit̄. Et diuidit̄ in duas ptes. ꝑ facit h. scd̄o docet qūo sistoles sentiat̄. scd̄a ibi. (Dep̄ssiōis.) ¶ Prio itēdit istā ꝯnē: ois pulsus est cōposit⁹ ex duob⁹ motibus et duab⁹ qetibus. ꝓbat̄ sic. Ex illis ptibus est pulsus cōpositus q̄s opȝ necio iteruenire anteq̄ȝ alius pulsus succedat: sed iste sunt duo motus et due qetes. igit̄ et c̄. Maior pȝ ſm cōem modū loq̄ndi medicorū q ptes toti⁹ vocāt illas que requirunt̄ pro esse toti⁹. Et minor ꝓbat̄. q2 pulsus oiꝫ est composit⁹ ex diastole et sistole qui sunt duo motus ꝯrij. sed inter quosq̄ȝ mot⁹ ꝯrios necessario cadit vna qes media. ergo in oi pulsu añq̄ȝ alius iteruenia t oportet esse duos mot⁹ dictos et duas quietes. Minor autem ꝙ inter quoscūq̄ȝ motus contrarios cadit quies media. probatur per hoc: qd̄ impossibile est quod vnus motus alteri continuet̄ postq̄ȝ vni eoꝝ accidit terminus et extremitas in effectu: et hoc est magis considerādum in scia nāli: et sic tandem sequit̄ ꝙ in omni pulsu añq̄ȝ alius interueniat sint necessarij duo mot⁹ et due quietes.

A ¶ Circa istā partē ꝯsiderandū vt dixi supra in diffōne ꝙ p̄hi dñt pulsum esse aggregatū ex motib⁹ et qetib⁹ et h intēdunt ex Aui. h. Qūo aūt diffō superi⁹ posita apud eos itelligat̄ dcm̄ est supra. Alij vero dñt pulsum esse solū duo motus. s. dilatationis et ꝯstrictiōis: et apud illos due quietes nō sunt partes vere integrantes pulsum et de eius eēntia: sed solū duo mot⁹. Et apud hos dicim⁹ pulsum ex qetib⁹ cōpositū: q2 qete sunt necesse ad esse pulsuū sibiīnuicē succedentiū: et hoc largo mō dicim⁹ sanguinē et flegma eē partes corpis humani lȝ sint inaiati: et iuxta viaȝ cōeȝ pili h mō sunt partes capitis: vt p̄ tertij: sunt tn̄ aliq̄ h⁹ modū sequētes assignantes hāc rōnē q̄re aggregatū ex motibuꝫ et qetib⁹ est pulsus et nō soluȝ motus: q2 pulsus est totalis opatio cordis et arteriarū facta ad spūm debite euentādū et mūdificandū que nō est nisi aggregata ex talib⁹ duobuꝫ motib⁹ et duab⁹ qetib⁹: q̄rū vltia est qes seq̄ns sistolē et p̄cedēs diastolē seq̄ntes pulsus. Ego aūt apud istos nō video ꝙ in qete seq̄nte sistolē fiat mūdificatio: et cū tūc non expellant̄ fumi vel per nec euētatio: cū ꝓtūc ita calefiāt spūs vt in ei⁹ complemēto insurgat nec̄itas euētādi: pterea nec semper in pulsu debite euentatur: nec mūdificat̄ spiritus.

B ¶ No. 2° ꝙ in pulsu sunt duo mot⁹ ꝯrij: q2 reflexi sup eadē linea vt mot⁹ eleuatiōis et mot⁹ dep̄ssiōis parietū arterie.

C ¶ No. 3° ꝙ motuū ꝯriorū qdā sunt sup eadē linea recta sine reflexione: vt si lapis per lineā rectā moueret̄ sine reflexione vsq̄ȝ ad cētrū et vltra centrū de directo trāsiret. Quidam aūt super eadeȝ linea circulari: vt si lapis super semi circuli circūferentiam moueret̄ quādo ad longā distātiaȝ ꝓijcit̄ cui⁹ semicirculi vtraq̄ȝ extremitas ad terrā terminaret̄ in plano: et medius pūct⁹ eēt altissim⁹. Quīq̄ȝ aūt sī isti mot⁹ ꝯrij p reflexionē sup eadē linea. Silr̄ in vtroq̄ȝ casu. Quidā sūt a volūtario mouēte qdā a nō cogscēte. Et iterū qdā sūt nō ꝯcurrēte ipedimēto extrīseco: qdā aūt aliq̄d impedimēto extrīseco ꝯcurrēte. Exēplū p̄mi. in ista vltia distictiōe: vt cū lapis sursum ꝓijcit̄ et ꝑmittit̄ redire sine ipedimēto. Exēplū scd̄i. vt cū fabe sursum ꝓiecte supincidit lapis magnus descēdens. ¶ 4ª distictio. 2° ꝯtingit aliqd moueri duob⁹ motib⁹ ꝯrijs. Uno mō ꝙ vtroq̄ȝ illoꝝ moueat̄ p se. Alio mō ꝙ vtroq̄ȝ moueat̄ vel altero p aliud. Exēp^m p̄mi est clarū. Exēplū scd̄i. vt cū hō in naui extis motu nauis mouet̄ de oriēte in occidēs et econtra pro p̄mo motu. ¶ His distinctionibus habitis tres inuenio modos glosandi et intelligendi illam ꝓpōnem h positam. s. necesse est ꝙ inter quoslibet motus contrarios cadat quies media.

Modus ¶ Un⁹ est Marsilij q ꝯuenit cuȝ Burleo in. 8. phycoꝝ ꝙ inter q̄slibet tales ꝯrios mot⁹ cadit qes media q̄ nō est mo / Marsilij et Burlei.
uerit: et est saltē instātanea. nā pro istāti q̄ icipit moueri motu ꝯrio motui p̄ aut mouet̄ ambob⁹ aut nllo: q2 nullo mō dicendū est ꝙ ambobus vt Arist. vult. 8. phycoꝝ. ideo restat ꝙ nullo: sed istud nō opȝ durare p tēpus: vt ibi arguit Burleus. et ꝓbat̄ in multis casibus de faba ascēdente: et lapide descendēte sup eā. Et de violētia noua volūtarie agētis. Et de musca ascendente super lanceā incipientē cadē.

¶ Secūdus modus est Dyni virtualiter hunc modum limitantis. Et est ꝙ hoc nō est verū vniuersaliter: sed est bñ verū de motibus cōtrarijs qbus aliqd mouet̄ per se et nō per motū alterius. Nam nō est incōueniens ꝙ idē moueatur motibus ꝯrijs. Uno mō per se. Alio per motū alteri⁹ vt ꝯstat in celis q motu ꝓprio mouent̄ ꝯtra motū p̄mi mobilis: quo tn̄ motu p̄mi mobilis mouent̄ p accn̄s ꝯtinue. Modus Dyni.

¶ Terti⁹ modus est Jacobi de forliuio q vr̄ itelligē Aui. h loq de qete tpali: et certe de qete tpali loqt̄ Arist. 8. phycoꝝ. vbi vult ꝙ int̄ q̄scūq̄ȝ motus reflexos cadit qes media. et Cōmētator cōmēto. 81. Sed tūc dicit h doctor dēre itelligi de motib⁹ ꝯrijs reflexis nō volūtarijs deductis iuuamētis et ipedimētis extrīsecis. ¶ Rōnē aūt assignat ex nāli p̄hia: q2 si graue mouet̄ sursum violent: tūc si dȝ deorsum descēdere deducto ipedimēto opȝ hāc v̄tutē minorari intm̄ ꝙ ḡuitas illā v̄tutē excedat: et iō aliq̄n grauitas illius et v̄tus erūt eq̄les. pro illo igit̄ instāti mobile nō mouet̄ sursum nec deorsum: et cū ibi nō sit sufficiēs ꝓportio ḡuitatis ad illā v̄tutē nec ecōtra: et post ēt p tp̄s qescet: q2 cū illa v̄tute sursum trahēte resistit mediū. Et iō tp̄s erit añq̄ȝ super ḡuitas illa mediū et v̄tutē simul: et iō tp̄s qescet. Si aūt ipedimētū extrinsecū supueniret nō opȝ ꝙ p tp̄s quiescat vt cum fabe ascēdenti occurrit lapis molaris cadēs. Modus Ja. forli.

¶ Mihi v̄o vr̄ ꝙ h modus et si magis sit ad mentē Aui. q̄ȝ p̄cedētes inquātū loqt̄ de qete tpanea tn̄ non sit vlr̄ verus. Nā sepe ꝯtingit ꝙ mediū nō resistit. Nā si lapis ꝓijceret̄ in medio qd̄ ꝯtinue mouet̄ deorsuȝ: ēt in p̄n. mot⁹ lapidis vel lapis mot⁹ v̄sus oriēs veloci⁹ q̄ȝ nauis in q̄ ē ipse: moueat̄ v̄sus occidēs vniformiī: tardaret motū suū q̄usq̄ȝ tardius moueat̄ q̄ȝ nauis. ¶ Et si vt ad expiētiā videmus fieri q̄tidie ne det̄ vacuū aq̄ per cānā egrediēs de magno vase statim necessitate vacui cessante reuertitur deorsum. Modus proprius.

¶ Et iō puto ꝙ Auicē. p motus ꝯrios inter quos vult cadere quietem mediā intelligit motus nāles eiusdeȝ mobilis ad terminos per se intentos vltimate a virtute illi⁹ mobilis: et hos vocat h motus quoꝝ spacio applicatur terminus in effectu: et de istis solis procedit ratio Arist. et cōmen. 8. phycorū. loco allegato: et sufficit ꝓposito nr̄o: q2 cuȝ tam diastole q̄ȝ sistole sint motus nāles ad determinatos terminos per se intentos a v̄tute: et tu hoc examina et videbis hec sufficere Aristo. volenti ꝓbare ꝙ non est motus vnus ppetuus ꝓpter reflexionē super lineā vnā rectam: et q2 hec nimiū distant a medicina non amplius me extēdo.

¶ Nota q̄rto. vt subtilr̄ dicit Dynus qes media inter motos q sunt in pulsu non solum interuenit ex necessitate mediandi inter motos ꝯrios: sed est de intentione nāe ꝓpter fines et vtilitates. Nam qes post diastolem ordinat̄ in refrigeriū spūs cū mora frigidi aeris ꝑmixti cū spiritib⁹ faciat ad illorū infrigidationē: et hec mora est per quietem. D

¶ Quies aūt post sistolē et si nō deseruiat euētatiōi et mūdificationi: deseruit tn̄ spūum ḡnationi et augmēto caloris in gradu: et ideo pp fines sūt qetes a virtute pp qd̄ incōmode dixit Dynus ꝙ ille qetes possunt dici mot⁹ in relatione ad virtutem vitalē: q2 sūt operationes eius sicut tenere manus rectas et stare dicunt̄ motus locales a Gal. 5. de accn̄ti. et in libello de tremore et iectigatione et spasmo. Et puto ꝙ qlibet sane mētis rationes assignatas de mediatione qetis iudicabit eē meliores q̄ȝ sint rōnes Jacobi sic arguētis: ſm aliā applicationē virtus facit ꝯstrictiōeȝ:

e fm aliã dilatationẽ.igit pleta dilatatione tpe erit aliqȝ debire applicet pro pstrictione.constat.n. per villos latitudinales fieri pstrictionẽ.z dilatationẽ per lõgitudinales attractioni deseruiunt:z iõ stat applicatã esse virtutez: sed nõ operatã fuisse cõstringendo pter nõ indigere constrictione sed quiete. Nec op; alias suas rões adducere.

Depssionis vo mot apud plurimos medicorũ nullo mõ sentit: sed apud alios est cũ aut in forti pulsu sua fortitudie sentit aut in pulsu magno pp eleuationẽ suiaut in duro pp multã sui refrenationẽ: aut in tardo pp lõgiqnitatẽ tpis sui mot. Gal. quoqȝ dixit lõgo tpe nõ fui sollicitus ex depssione. postea vo nõ quieui tangẽdo donec ex eo aliqd percepi z postea illud cõpleui.naȝ postea porte pulsus mihi aperte fuerũt. Qui vero ista studuerit vt ego pcipiet illud qd consecutus fui: z iõ fit ita vt dixi: in plurimis tñ dispõnibus depressio nõ est sensu percepta.

Hic facit qd dcm est. Et p dicit q mot depssiõis apd plurimos medicoꝝ nõ sentit. Dicit 2°. q apd alios ptingit sentiri:z h est aut in forti pulsu q sua fortitudie sentit: aut i magno pp eleuationẽ suã:aut in duro pp suã refrenationẽ:aut in tardo pp tpis lõgitudinẽ sui mot. Dicit 3°. q Gal. dixit se longo tpe nõ fuisse sollicitũ de cognitiõe depssionis:ȝ postea nõ qeuit donec de illa aliqd cõprehẽdit z postea cõpleuit cognitionẽ ei. Nã postea porte pulsus fuerũt aperte dicit q q ita studuerit sicut ipse poterit conseq qd ipse psecutus est. Dicit postea q iȝ ita fuit sicut dicit Gal. tñ in plurib dispõnib nõ sentit ista oes. Circa quã ptẽ nota p q rõ sue motuũ antiquoꝝ fuit:q solũ ille motus tactu pcipit:p quẽ olim applicat organo tact alr z alr:ȝ p motũ depssionis recedit olim ab organo z nõ applicat.iõ motus depssionis nõ sentit. Isti in mioi decipiunt:q iȝ qeſcẽte digito recedat ab organo tact p depssionẽ qñqȝ tñ arteriã digito insequente stat ptinue sufficiẽter applicari. ptcrea iȝ recedat a digito:tñ nõ subito p depssione cessat ei impssio in digito:imo paulatiȝ z p illã alr z alr applicat. Digito.n. cõprimẽte arteriã: z arteriã ẽt nõ ex toto cadẽte aliq mõ ptes digiti cõprimunt. Et cũ arteria incipit pstringi incipit qbusdã digiti ptibus pus cõpressis cedere:z illo modo alr applicat z alr sentit recte si vtres plenũ clausis oculis cõprimerẽ z inciperet vter euacuari sentirem ipsuȝ sub digito cõprimi:z ideo non sufficienter dixerunt.

Nota 2°. q qttuor ponunt pditiones pulsus facientes ad depssionis cognitionẽ. Pria est fortitudo pulsus. Et cã est:q pulsus fortis multũ resistit digito cõprimẽti arteriã: vñ digit ẽt p pte ab arteria deprimit multũ respcũ ei qd fit a pulsu debili:z iõ cũ incipit arteria cõprimi cessat depssio digiti q erat fortis respectu aliaꝝ:z iõ sentit mell qȝ debilis. Scda e durities pulsus. Et hec ẽ eadẽ cã. Tertia ẽ magnit. Et cã ẽ:q:ñ pulsus fit mollis z magn z diastole multe pte digiti occurrit arteria: z cũ recedit paulatiȝ pcipit recessus arterie a digito meli qȝ si puo spacio tetigisset. 4 est tarditas:q cũ nõ sit puus z pcipit ẽr p mediũ aliqd si velociter fieret effugeret cognitionẽ sue qtitatis. Tarditas igit in pulsu z pcipue in sistole est cã pceptionis eius. iȝ in multis motib nimia tarditas fit cã occultationis mot: vt pȝ in qbusdã rotis horologioꝝ tardi motus.

Nota 3°. q dicit Auic. in plurib dispõnib sistole nõ est sensu pcepta:cuius oppositũ vr dicere Gal. qnto de accidẽti cap. 2. cũ dixit. Inter dilatationẽ z pstrictionẽ pulsus qdã sequit qes que sensu pcipit nisi cũ formiculosus fuerit. Cũ igit quies illa nõ pcipiat nisi motus pcipiat: sequit q motus pstrictionis pcipit nisi cũ pulsus fuerit formiculosus: z cũ in plurib dispõnibus non sit formiculosus: sequitur q vt plurimũ sentiet. Dicit igit pro cõcordia: q hec quies erat sensu percepta a Gal. sed non in plurib dispositionibus tangentium z pulsuum.

No. qrto ex Auer. qrto colliget. q opȝ debẽtẽ recte iudicare de motu depssiõis hẽre tria in se. p cognoscere oẽs dñas pulsuũ. 2. multo tpe exercitari in eis. 3 q hȝ tactũ optimũ. Ista aũt in plurib dispõnibus nõ inueniunt.

Cã vo ob quã statutum fuerit tangere venas brachij ẽ facilitas pbẽdi ipm: z q ho nõ est sollicitus vt ipm discoopiat: z rectitudo situs ipsi pter rectitudinẽ cordis z eius qd ẽ iuxta ipm.

Et Gal. libello de ignorãne p'ius

Hic dicit cãm qre tangitur pulsus in brachio. Et dicit q sunt tres. Prima est facilitas pbẽdi brachiũ medico. scda cã est:q non est multa cura in brachio discooperiẽdo siue pp verecũdiã siue pp timorẽ nocumẽti. tertia cã est q recte respicit arteria brachij aut cor aut qsi. Et põt addi qrta cã q in brachio sunt arterie discooperte pp carnis paucitatẽ in illo loco. Ex qb sequit q rectius z melius iudiciũ habet de pulsu per tactũ arterie brachij q per tactũ corporis vel arteriarum timporis:q directius respiciũt cor ille brachij qȝ ille timpoꝝ:z q in pectore tangimus mediãte parte valde grossa z dura propter ossa.

Et opȝ qdeȝ vt fit tactus manu sup latus existente:qm si manus super vola plãte extẽdat in latitudine augmẽtũ pbet z ex eleuatiõe diminutione facit z ẽt diminuit ex longitudine z pprie in maciletis: z resupinata augmẽtat in eleuatione z lõgitudine. Opȝ pterea vt tactus fiat in hora qua ille cuius pulsus est: fit ab ira remotus: z gaudio: z exercitio: z oibus passionib: z saturitate que grauedinem facit: z fame: z dispõnere linqẽdi psuetudines z renouãdi vsus. Et opȝ etiam vt fit de pulsu experimentũ temperati nobilis ita vt alius ei comparetur.

Hic ponit pditiones obseruãdas in tãgẽdo pulsuȝ. Et vt mihi videt ille pditiones sunt in tãgẽdo, pulsum vt cognoscat pulsus q est regula alioꝝ. Et iste sunt tres qs hic ponit Aui. Pria est q tactus fit manu lateralr posita: ita q pollex sit i supiori pte:z cã est:q si tãgat manu existe sup vola sua pulsus appebit latior z min altus z min longus: z si stat man resupina apparebit altior z lõgior z minus latus. Scda pditio est q tãgat dũ hõ ẽ remot ab omni excellẽtia passionũ aie.s.ire:gaudij:timoris zc. z cũ h qñ nõ est exercitatus aut repletus repletione cõstringentẽ:aut qñ est renouãdi vsus aut relinquẽdi cõsuetudines. Tertia pditio est q fit tact pulsus hois tpati nobilis in cõplone:vt per illius pulsuȝ reliquos cognoscamus.

No. g p q cã primi solet assignari a doctorib antiquis: q manu posita sup vola arteria in pte iferiori erit: z iõ ad eas currit multũ de sanguine z iplet de latitudie z phibet eleuatio pulsus. z si at ponit resupina tũc min grauat vtus: z iõ eleuat in altitudie z addit in lõgitudie. Hic mod nõ est ver:q vtus mime grauat in situ nãlissimo brachij q ẽ cũ brachiũ stat sup lat: vt isti dicũt. 2. nõ est veꝝ de cursu sanguinis ad arteriã qa nõ oȝ tũc q hec marie eẽt in macilẽtis. Moderni aũt dicũt cãm esse qa manu posita super vola cõprimitur multũ arteria a pte brachij sup arteriã q est valde grossa: z iõ dilatat arteria z prohibetur eleuatio eius z lõgitudo pulsus. Econtra aũt:z qñ ponit resupina quia parum de carne grauat sup arteriã z fit pulsus altus

ꝛ lōgus. Sꝫ dū ē sup latꝰ est medio mō. Et hoc etiā est falsū: nā caro ꝛ ossa nō grauāt ꝛ cōprimūt arteriā brachio posito sup volā: dūmō teneat̄ suspensuꝫ. ℭ Scdo plus grauat cutis sup arteriā cū est brachiū resupinū q̄ꝫ dū stat lateraliter: qꝛ ɔstat φ nō cōprimit̄ a cute v̄sus pfundū brachij: ꝛ iō nō cresceret altitudo p situ̅ resupina brachij: ꝓpterea hoc mō iste varietates plus fierēt in hn̄tibꝰ mltā carnē q̄ꝫ i maciletis: cū plus eēt aptū grauare id qd̄ arterie supeminet. ℭ Meliꝰ est igit̄ imaginari φ cū manꝰ tenet̄ sup latus tūc brachiū est in eiꝰ situ nāli sine tortura. Cū aūt voluit̄ super vola torquet̄ ita vt inde isequat̄ arterie tortura: ꝛ in illa fit ps arterie iuxta rasettā latior ꝛ minꝰ alta vt notuit expientia. Sꝫ qn̄ nō eꝫ ponit̄ brachiū resupina manu: tūc in loco dicto ex tortura arterie accidit ɔ̄riū. s. φ fit arteria eleuata in altū: ꝛ stricta in latū. vn̄ fit φ sentit̄ lōgus pulsus i brachio recte sicut si hēmꝰ intestinū vacuū a re corpulēta: sed aere plenū ꝛ torqueamꝰ ieniemꝰ in q̄dā pte latificari ꝛ in alia eleuari ꝛ ꝓ h ista sufficiūt. Maxime aūt appet h i macilētis: qꝛ arteria nō ɔstricta a mlta carne magis mutat in eis situ̅ suū ex tortura in cubito q̄ꝫ in multā carnē hn̄tibus in qbꝰ arteria in ꝓposito tenet̄ iuxta manū pp ɔstringentia circūdātia. ℭ Circa scdam ɔditionē attēde φ nō est mens Aui. φ nullo mō dꝫ medicꝰ ɔsiderare pulsum illoꝝ q alterati sunt aliquo modoꝝ. Nā infra docebit pulsus istoꝝ accidētiū cognoscere: sꝫ est eiꝰ intētio φ in habēdo in mente modū pulsus q est regula alioꝝ debemꝰ tāgere in hoīe nō ꝑmutato vehemēter ab aliq̄ dictoꝝ accñtiū: ꝛ sic de tertia ɔditione est dicēdū: φ ɔsideratio pulsus tēperati ad hūc finē dꝫ eē. ℭ Ex q̄ pꝫ φ ex pte eius cuiꝰ pulsus tāgit̄. hic tangunt̄ sufficiēter ɔditiones reqsite ad habēdū regulā oium pulsuū in mēte. Sicut. n. tēperatus nō alteratus est regula in cōplōne oiuꝫ alioꝝ: ita pulsus eiꝰ est alioꝝ pulsuū regula cōparatiōe cuiꝰ dicunt̄: aut magni: aut ꝑui: aut aliaꝝ denoiationū: ꝛ iō ɔditiones q̄dā q̄ hic addunt̄ a qbusdā doctorībꝰ auctoritate Egidij nō sunt ad supplēdū Auic. defectū in ꝓposito suo. Nā pmo di φ debemꝰ pulsuꝫ hoīum distēperatoꝝ in nāli dispōne tāgere: ꝛ h est veꝝ ꝓ cognoscendo coꝝ ꝑternāles dispōnes: nō ꝓ regula vl̄ oiuꝫ alioꝝ pulsuū q̄uo loquit̄ hic Aui. ℭ Scdo di φ nō statiꝫ cū ad infirmū vadimus debemꝰ tāgere pulsuꝫ: qꝛ forte verecūdia vl̄ gaudio vel alia passiōe ꝑmutat̄ in aduētu medici: ꝛ hec reducit̄ ad scdaꝫ conditionē suprapositā. ℭ Tertio addit̄ qꝛ nō statiꝫ duabꝰ aut tribꝰ ꝑcussionibꝰ ꝑceptis. Dimittamus qd̄ est vilissimū: sed in egris fit istud ad ꝑcipiendū diuersitatē q̄ q̄nq̄ nō nisi in cētesima ꝑcussione ꝑcipit̄ sicut in pulsu gerē habēte sepissime suꝫ exptus: sꝫ ista cōprehēdit̄ in v̄bo ɔsideratio. Nā si dꝫ esse ɔsideratio bona ꝛ recta illa nō habebit̄ nisi multotiēs tāgamꝰ ꝛ multū expectemꝰ. ℭ Quarto di φ manꝰ sinistra medici sustētet brachiū: q̄ cōditio est hn̄a in infirmis ne ex debilitate tremēdo corrūpat̄ iudiciuꝫ medici: sꝫ in ꝓposito nō est necessaria: qꝛ tēpatus nō hꝫ hāc debilitatē. ℭ Quito addit̄ φ caueat̄ ne egrotās hēat arteriā ɔstrictā: ꝛ h est veꝝ ꝛ dat̄ intelligi per pmā cōditionē. ℭ Sexto addit̄ φ pmo leuiter cōprimat̄ arteria. scdo fortius paulatiꝫ quousq̄ videamꝰ in quo mō cōpressiōis maxime in digitis iprimit: ꝛ in illo ꝑsistamus: ꝛ ista est ex pte medici tangētis. ℭ Septio addit̄ φ medicus sit sanus: ꝛ ista est ex pte medici tāgētis ꝛ nō tacti. Sufficiēter igit̄ tetigit ɔditiones attēdēdas in illo q tāgit̄ nō pro oi pulsu sed pro pulsu equali qui est vl̄is ꝛ alioꝝ regula.

ℭ Utrū Aui. in pulsus enūeratiōe diminutꝰ fuerit. Q.ō. viij.

Primuz dubiuz. Circa tamē hec dicta cadūt aliq̄ dubia. Primū qꝛ Aui. in hac summa vr̄ fuisse supfluus aut diminutꝰ. Nā si nō intēdit de pulsibꝰ morboꝝ determinate supfluꝫ determinauit de pulsu doloꝝ ꝛ apatū. Si aūt gn̄aliter ēt de pulsibꝰ morboꝝ determinare intēdebat: ɔstat φ fuit diminutꝰ: qꝛ nō determinauit de pulsibꝰ febriuꝫ nec in gn̄ali nec in speciali nec de pulsibus vulnerū.

ℭ Utrū nā intēdat gerē determinati tēporis. Q.ō. ix.

Scdm dubiū. qꝛ dcm̄ est supra φ nā intēdit gerē determinati tpis quēad̄ ꝛ motus sꝫ finis exigētiā. — 2m dubiū

ℭ Cōtra. ex hoc sequitur φ stātibus causis cōtentiuis pulsuū oino silibꝰ: nō tn̄ inde alijs deductis extrinsecis ipedimētis pulsus dūe silēs ꝑuenirēt: ɔn̄s ipōle: vt dicemus infra: ꝛ ꝓbat̄ ɔn̄a: supposito φ in sorte ꝛ platone v̄tutes sint eque fortes ꝛ necessitates euētandi ꝛ mūdificādi eq̄les: ꝛ instr̄a eq̄ obediētia: sꝫ in sorte cā incitās ad gerē pulsus sit fortior q̄ꝫ in platone: ꝛ sint in constricto esse arterie vsq̄ eq̄ pmo: ꝛ sequit̄ tota cōclusio: vt cōstat: qꝛ ges erit lōgior in sorte. ꝛ iō pulsus rarior. ℭ Sequeret̄ scdo. φ nō q̄ñcunq̄ insurgit in corde vel arterijs necessitas efficax euentādi cōstante virtute ꝛ obediente instrumento fit vel incipit fieri diastoles deducto impedimento.

ℭ Utrū sistoles a nobis tactu cognobilis sit. Q.ō. 10.

Tertiū dubiū: qꝛ nō vr̄ φ sistoles sit quoquo mō a nobis tactu ꝑceptibilis. Naꝫ ꝑ sistolē arteria recedit ab organo tactus ꝛ nō de nouo ꝑtibꝰ alijs tactꝰ occurrit: ꝛ iō nō sentit̄: pterea aut in sentiendo digitus cōprimeret̄ vt sequat̄ arteriā aut nō. si nō. tunc non vr̄ q̄uo motus sentiat̄ partium separatarū a digito. si sic. aut eque velociter: aut velocius aut tardius: si tardius ita non sentit ac si non sequeret̄ digitus arteriā si precise eque velociter: tūc ꝑcise codē modo applicaret̄ digito: ꝛ sic non appareret moueri tactui: si velocius ita motus digiti cōfunderet motuꝫ arterie ꝛ ꝑueniret illū: ꝛ sic illius ꝓpriū motū nō sentiret. — 3m dubiū

ℭ Ad pm̄ dr̄ φ de pulsibꝰ febriū dedit gn̄ales regulas cum dixit pulsus cōplōnū. Uulnera aūt nō mutāt pulsuꝫ ꝑseuerāter nisi aut pp apostemata ipsa aut pp malā cōplōnē aut debilitatē v̄tutis: ꝛ iō de illis nō fuit oppoꝛtunū hic determinare: sꝫ apostemata hn̄t spālē moduꝫ ꝑmutatiōis ꝛ dolor.

ℭ Ad 2m cōcedit̄ ɔclo que ēt apud oēm viā est ɔcedenda: puta si in pn̄ dilatatiōis arterie sortis sit in eo maior necessitas euentādi q̄ꝫ in arterie Platonis in pn̄ sue dilatatiōis: sꝫ per minus q̄ꝫ excedat necessitas euentandi in pn̄ diastoles sortis suāmet necessitatē in pn̄ getis post sistolem.

ℭ Ad tertium dicit̄ φ sistoles sentitur per accidēs a tactu nō per se sicut tangit̄ motus Socratis aut filij eius.

ℭ Amplius dicemꝰ φ gn̄a ex qbꝰ medici pulsus dispōnē cognoscūt ꝑm φ ipsi referūt sunt decem q̄uis eis fuerit necessariū vt posuissent ea nouē. Genꝰ q̄dē qd̄ est sumptū ex quātitate diastolis: ꝛ genꝰ qd̄ est sumptū ex q̄litate ꝑcussionis vene in digitos: ꝛ genꝰ qd̄ est sumptuꝫ ex tpe cuiusq̄ motiōis: ꝛ genꝰ qd̄ est sumptū ex essentia instr̄i. Et genus qd̄ est sumptū ex eius euacuatiōe aut repletione: ꝛ genus qd̄ est sumptū ex caliditate tactus ipsius aut friditate: ꝛ genus qd̄ est sumptū ex tpe quietis: ꝛ genus qd̄ est sumptū ex pulsus eq̄litate aut diuersitate: ꝛ genus qd̄ est sumptū ex eius ordinatione in diuersitate sui aut inordinatione: ꝛ genꝰ qd̄ est sumptū ex pondere.

ℭ Hec est sexta pars huius capituli. in qua ponit rōnes a qbus sumunt̄ genera pulsuū. ꝛ nō sumit̄ h genus ꝓprie sed pro generali seu cōi rōne. ꝛ diuidit̄ in duas ptes: qꝛ primo has enumerat scdo sigillatim exequit̄. ibi scda (Genus vo quātitatis.) ℭ Dicit pmo φ genera ex qbus cognoscūtur dispositiones pulsuū sunt. 10. sꝫ φ dixerūt medici q̄uis sit necessarium eis dicere φ sufficiunt nouem. Dicit scdo φ h sunt illa. 10. genera. primū est genus sumptū ex quantitate diastolis. scdm est genus sumptū ex q̄litate percussiōis ve

ne i digitos. 3m est gen⁹ sumptū ex tpe vtriusq3 mot⁹ ɔpone
tis pulsuz. qrtū sumptū ex eēntia ⁊ mō subē instri. s. arterie
q̄ sit dura aut mollis. qntū ē sumptū a plenitudie vl' vacui
tate instri. i. arterie. sextū a q̄litate tāgibili p⁹ in arteria cōsi
derata. septimū a tpe qetis. puta frequēs ⁊ rarū. octauum
ab eq̄litate ⁊ ineq̄litate pnū pulsuū adinuicē. nonū genus
sumitur ab ordine ⁊ inordinatione. decimū a pondere.

A ℭ No. igit̄ p̄. q̄ ois pulsus iordiat⁹ ē ineq̄lis. ⁊ iō illud ge
nus qd̄ ab ordiatiōe vl' iordinatiōe sumit̄ ɔtinet̄ sub pulsu
eq̄li vl' diuerso. Nō obstāte tn̄ q̄ isti posuerūt gn̄a decē tn̄
nonū cōpbēdit̄ sub octauo: ⁊ ita nō nisi. 9. sunt necessaria.

B ℭ No. 2°. q̄ istaꝝ dispōnū a qb⁹ sumunt̄ gn̄a pulsuū i q̄dā
cōcomitant̄ pulsuz eēntialr̄ q̄dā accidētalr̄. ℭ Et illa dicū
tur eēntialr̄. cōcomitātia q̄ ipsuz sequunt̄ ⁊ ɔueniūt sibi, p
ut est mot⁹ ille cōposit⁹ cū iterpositis qetib⁹. Illa v̄o dicun
tur accidētalr̄ attribui pulsui q̄ sibi attribuunt̄ rōne alicu
ius accn̄talis dispōnis inuēte in organo vl' in instro ei⁹. Ex
emplū pmi. vt velocitas: tarditas: magnitudo: puitas: spis
situdo: fortitudo: eq̄litas. Exēplū scd̄i. sic durities: mollici
es: caliditas: friditas: plenitudo: vacuitas. Ex qb⁹ appet q̄
dispōnes eēntialr̄ pulsuz ɔcomitātes a qb⁹ gn̄a hec sumūt̄
sunt. 7. Nā tres assignaui accn̄talr̄ concomitātes. ℭ Daꝝ
aūt sufficiētia h̄ mō h̄ri pōt iste dispōnes āt sunt accepte ab
accn̄talr̄ aūt eēntialr̄ ɔcomitātib⁹. Si ab eēntialr̄ h̄ est tri
pliciter: q2 vl' sumunt̄ a quantitate v̄tutis ad modū Auer.
q̄rto colliget. vl' a q̄litate pcussionis: vt hic Aui. aut a quā
titate dimēsiua. Si p̄m est fortis vl' debilis. Si scd̄3 est perti
nēs ad magnū ⁊ puū. Si tertiū aut est sumptū a tpe mēsu
rāte motū: ⁊ sic est velox ⁊ tard⁹ aut a quātitate qetis: ⁊ est
spissus ⁊ rarus aut a pportiōe pnū. tūc est eq̄lis aut diuer
sus sub quo est ordinat⁹ ⁊ iordinat⁹. ℭ Si v̄o a pportione
pnū ad illius hītudinē in q̄ pulsus inenit̄: ⁊ sic est pōdus ⁊
erūt sex pn̄cī subintellecta 7ª. ℭ Si v̄o sint ɔditiones non
essentialr̄ cōcomitātes: tūc aut sumit̄ a q̄litate pma tangi
bili in instrumēto: ⁊ ē calid⁹ aut fridus aut a mō substātie
tūc est durus aut mollis aut a cōtēto ⁊ est plen⁹ ⁊ vacuus.

C ℭ Nota tertio q̄ vnū genus dicit̄ sumptū a quātitate dia
stolis. s. magnitudo diastolis aut puitas: 13 nō ita, intelligat̄
qn̄ ēt a quātitate sistolis sumat̄ i vt in cōmento pulsuū. ca.
de pulsu somni sumit̄ a Gal. vt hic noiauit diastolē tāq̄ no
tiorē. Reliqua sunt in sequentib⁹ sigillatim declaranda.

Et Ga. i li. d̄ diffs pulsuuz. ℭ Gen⁹ vero q̄ntitatis pulsus significat̄ ex quā
titatib⁹ suoꝝ triū diametroꝝ q̄ sunt ipsi⁹ lōgitu
do ⁊ latitudo ⁊ ei⁹ pfunditas: sunt ergo i eo no
uem pulsus dispōnes simplices ⁊ cōposite.

ℭ Hic exequit̄ sigillatī3 de dictis gn̄ib⁹. Et diuiditur in. 10.
ptes h3 q̄. 10. gn̄a sunt. 2ª ibi (Generis v̄o.) Et alie ptes pa
tebūt p⁹ in tres. p̄ ostēdēdo vn̄ sumant̄ varietates ⁊ signifi
catiōe in isto gn̄e ⁊ numerat simplices spēs. ⁊ sigillatī3 de
clarat. 3° de cōpositis determiat spēb⁹. 2ª ibi. (Et nouē qui
dē) 3ª ibi (Cōpositaꝝ.) ℭ Dicit p̄ q̄ gen⁹ pulsuuz qd̄ sumit̄
ex q̄titate significat q̄titatē suoꝝ diametroꝝ. s. lōgitudis:
latitudis: ⁊ pfunditatis. Dicit 2° q̄ ex h̄ seq̄t̄ q̄ in hoc gn̄e
sunt nouē spēs pulsus simplices. ⁊ sunt ēt cōposite alie.

D ℭ No. igit̄ p̄: q̄ spaciū descriptū ab arteria in pulsu est cor
poreū: ⁊ iō ex eo sunt tres diuisiōes q̄s Aui. hic vocat dia
metros. Nā p̄ in diastole imaginamur spaciū iter locū vbi
est arteria qn̄ est in ɔstricto esse ⁊ locū ad quē venit p dila
tationē v̄sus domesticū brachij ⁊ v̄sus digitū tāgentē. ⁊ h̄
spaciū dicim⁹ pfunditatē vel altitudinē in pulsu. scd̄o ima
ginamur spaciū a loco vbi est paries arterie in ɔstrictio es
se ⁊ sitū vbi sunt parietes arterie in dilatato esse v̄sus vtrū
q3 focile brachij. ⁊ hāc distātiā inter vtrūq3 dicim⁹ latitudi
nē. tertio imaginamur s̄m brachij lōgitudinē per q̄tū spa
ciū pōt percipi pulsus hora sui motus. ⁊ hanc totā distan
tiā dicimus longitudinē: vn̄ 13 tota arteria dilatetur s̄m to
tam suā longitudinē nō dicimus totā arterie longitudinē3
esse lōgitudinē pulsus: sed longitudinis eius tn̄ q̄ sentitur
in brachio. Et ab harū trium diametroꝝ q̄titatib⁹ q̄uo in
fra dicam sumunt̄ pulsus in hoc genere spēs.

ℭ No. scd̄o: q̄ cā q̄re sunt nouē simplices spēs vel d̄ntie E
est: q2 in vnaq̄q3 istaꝝ triū diametroꝝ contingit pulsuz aut
eq̄ri tēpato aut excedere tēpatū aut deficere ab illo. ⁊ iō re
spectu vniuscuiusq3 istaꝝ tres fuerūt simplices differētie.
ℭ No. tertio: q̄ hic triplex inuenit̄ lr̄a vna dicit. Sunt igi
tur in eo nouē pulsus d̄rie ⁊ nouē cōposite. ⁊ illa est corru
pta ⁊ falsa: q2 plures nouē sunt cōposite. scd̄a dicit nouem
simplices ⁊ cōposite nō ponēdo numerū cōpositarū. ⁊ hec
est cōior ⁊ verior: q2 vltra simplices inueniuntur cōposite.
In tertia vero lr̄a que inuenit̄ ponit̄ numerus cōpositaꝝ.
⁊ dicunt̄. 27. cōposite. Et si ita dicat ēt est vera: vt pōt colli
gi a Gal. in libello de d̄rijs pulsuū: ⁊ tu cōbinādo potes il
las colligere cōiungendo pmo longū ⁊ latū ⁊ variando p
funditatē tribus modis. tertio longū ⁊ mediocrē inter stri
ctū ⁊ latū variando iterū profunditatē tribus modis. ⁊ sic
erunt nouē cū longitudine: ⁊ nouē cū breuitate cōposita: ⁊
nouē cū mediocritate ⁊ nō plures erunt igit̄. 27.

ℭ Et nouē q̄dē simplices sūt lōgus curt⁹ ⁊ me
diocris ⁊ latus ⁊ strictus ⁊ mediocris ⁊ profun
dus aptus ⁊ mediocris. Lōgus aūt ille est cui⁹
partes in lōgitudie plus sentiunt̄ q̄ nālis abso
lute q̄ est pro certo ei⁹ q̄ cōplōnē h3 tēpataz aut
nālis q̄ est ei⁹ q̄ huic est ppinqu⁹: ⁊ est tēperat⁹
cui est ppriū: ⁊ tu q̄dem iaz prius sciuisti d̄riam
inter eos. Curtus v̄o est ei cōtrarius: ⁊ iter eos
est mediocris: ⁊ tu quidem iudicabis s̄m hanc
regulam in sex que remanserunt.

ℭ Hic exequit̄ de simplicibus. Et primo narrat de specieb⁹
sumptis a quantitate simplici. scd̄o specialiter illas decla
rat. ibi scd̄a (Longus aūt.) ℭ Dicit primo q̄ nouē species
simplices sunt longus: curtus: ⁊ mediocris. Alius profun
dus ⁊ mediocris. De secunda parte dicit q̄ longus est il
le qui sentit̄ in longitudine plus q̄ nālis absolute. Et ille
nālis absolute pro certo illius qui habet cōplōnez tempe
ratā. Aut longus d̄r ille qui sentit̄ magis q̄ ille qui est na
turalis: 13 nō absolute. Et iste est illius qui est propinquus
huic. s. tpato. Et tu iā sciuisti d̄riam inter illuz q̄ est tpatus
⁊ illū qui est vicinus tpato. Curtus aūt est huic ɔ̄rius ⁊ me
diocris est medius inter eos. Dicit scd̄o q̄ sili mō tu pote
ris s̄m hanc regulā iudicare que sunt descriptiones ponē
de in sex differentijs simplicib⁹ que remanserunt.

ℭ Circa istam partē no. pmo q̄ iste d̄rie dicunt̄ simplices F
dispōnes pulsus: q2 sumētes denoiationē in q̄titate: vt sic
solū ab vna diametro sumunt̄ ⁊ ecōtra dicunt̄ cōposite.
ℭ No. scd̄o: q̄ q2 in qualibet triū diametroꝝ cōtingit aut G
mediocritas in pulsu aut excessus aut defectus: in eo cum
tres sint diametri nouē cānt̄ pulsuum simpliciū dispōnes.
ℭ No. tertio q̄ pulsus q̄ denoiatur aliq̄ extremaꝝ dispo H
sitionu3 d̄r talis cōparatione pulsus nālis in dispōne illa.
Nālis aūt ad quē cōparat̄ pōt esse duob⁹ modis. Aut na
turalis absolute. i. nālissimus: aut nālis. i. conueniens cor
pori paꝝ a tēperamēto pmutato sicut est sanū vt multum.
Et iō dixit Aui. q̄ pulsus longus cuius ptes in longitudi
ne magis sentiunt̄ q̄ nālis absolute qui. s. nālis absolute
est illius q̄ pro certo h3 cōplōnē tēperatā aut nālis supple
nō absolute: s3 q̄ est illius q̄ h3 cōplōnē tēperato vicinam.
ℭ No. q̄rto: q̄ q2 nā ⁊ regula oiu3 lapsaꝝ cōplōnū est cō I
plexio tēperata: ⁊ iō pulsus dispō s̄m quem pprie sit cōpara
tio alioꝝ est pulsus tēperati. Et iō dixit Aui. Et est tēpera
ti cui est ppriū vt cōparatione eius dicat̄ lōgus pulsus aut

curtus. ⁊ ita intelligat᷑ de alijs pulsuum differentijs.

K ℭ No. 5º ꝙ nō itelligim⁹ h̄ tēpatū solū de 2º mō eq̄litatis: s₃ cū latitudie: ⁊ iō ēt in lōgitudie ⁊ magnitudie tēpati pulsus ⁊ alijs dr̄ijs dare ē latitudinē quādā. Ex q̄ p₃ b₃ Aui. mētē nō dici pulsū absolute lōgū nisi lōgiorē pulsu tēpati. ⁊ dicūt cōiter doctores ꝙ magnitudo diastoles attēdit᷑ penes trāsitionē termini nālis i dilatatiōe. Et silr̄ magnitudo sistoles penes trāsitionē termini nāl'i ꝯstrictiōe ⁊ nō penes spaciū ptrāsitū a ptcib⁹ arterie. S₃ de his videbit᷑ ifra ⁊c̄.

Gal. idē li. de d[iff]ijs pul[suum] ... ⁊ in [in]trodu[ct]orio ... [c]ōmēto ...us.

ℭ Cōpositaꝝ vō ex his simplicib⁹ q̄dā sūt q̄ nomē habēt: ⁊ q̄dā q̄ noīe carēt. Jlle. n. q in lōgitudine ⁊ altitudie ⁊ latitudie est augmētat⁹ vocat᷑ magn⁹: ⁊ q in his oīb⁹ ē diminut⁹ vocat᷑ puus: ⁊ q iter eos existit tēpatus. Qui vō i latitudie ⁊ altitudie ē augmētat⁹ vocat᷑ grossus: ⁊ q i eis est minutus dr̄ subtilis: ⁊ q est inter eos est eq̄lis.

ℭ Determinat de spēb⁹ cōpositis. Et dicit p̄mo ꝙ cōpositarū dispōnū pulsus in q̄titate q̄dā sunt carētes noīe sicut q est lōgus ⁊ altus: q̄dā aūt sunt q̄ habēt noīa sicut ille q augmētatus est in trib⁹ diametris. s. lōgitudine latitudine ⁊ ꝓfunditate: ⁊ vocat᷑ magn⁹: ⁊ puus est sibi ꝯ̄rius ⁊ altus ⁊ latus vocat᷑ grossus: ⁊ subtilis est sibi contrarius.

L ℭ Ubi no. ꝙ iuxta mētē Ga. i libello de dr̄ijs pulsuū nō debem⁹ pulsu₃ augmētatū solū in vna diametro dicē magnū absolute: s₃ b₃ diametri rōnē dicet᷑ aut lōg⁹ aut lat⁹ aut altus. Et magn⁹ absolute d₃ in q̄l₃ haꝝ excedē tēpatū: ita ꝙ pulsus eq̄lis tēpato in alijs diametris. s. alt⁹ nō ē magn⁹: s₃ denoiand⁹ alt⁹. ℭ Aliū vō modu₃ q̄dā dicūt ꝙ pulsus est magn⁹ q in oīb⁹ diametris excedit tēpatū aut actualr̄ aut equalēteri ita ꝙ pulsu₃ in vna diametro excedentē tēpatū actualr̄ ita ꝙ cōputatis oīb⁹ tātus ē vt valeat i quātitate pulsu₃ maiorē tēpato in aliquāto excessu dicūt illū magnū absolute. Et ad hūc itellectū dicūt hic Aui. fuisse locutu₃.

ℭ Utrū sint tm̄ decem genera pulsuum. Q. ō. xj.

[Pri]mu₃ [du]biu₃. Circa p̄sentē partē cadūt aliq̄ dubia: 1 q₂ nō vident᷑ esse tm̄ decē gn̄a pulsuū. Prio: q₂ Auer. 4. colliget n̄ nūerat nisi. 7. Scđo aui. dic̄ ꝙ ē nec̄ariū ꝙ faciāt ea nouē.

ℭ Utrū sint nouē spēs pulsus simplicis. Q. ō. xij.

[D]ubiū Secūdū dubiū. q₂ nō vr̄ ꝙ sint nouē spēs pl'sus simplicis: cū null⁹ sit pulsus q non ꝯtineat᷑ sub aliq̄ spērū cōpositarū supius noiataꝝ: vt cōstat calculanti.

ℭ Utrū pulsus sit lōgus: alt⁹: latus respcū tēpati. Q. ō. xiij.

[D]ubiū Tertiū dubiū: q₂ si pulsus nō est lōgus aut alt⁹ aut latus nisi excedat tēpatū in aliq̄ diametroꝝ: seqtur ꝙ si. a. pulsus ē maior. b. ꝙ e₃. b. sit minor. a. q₂ stat cu₃ ꝯ̄ncedente ꝙ. b. nō sit paruus. seq̄t᷑ scđo ꝙ penes recessum a nāli termino magnitudis attenderet᷑ magnitudo: ⁊ sic seq̄t᷑ ꝙ in infinitū maior tēperato eēt aliq̄s pulsus finitus: quēadmodū seq̄tur ꝙ infinite paꝝ magn⁹ est aliq̄s pulsus maior tēpato q₂ infinite paꝝ aliq̄s talis excedit tēperatū.

ℭ Utrū sistoles nō dicat᷑ magna: q₂ nō ē lata: nec alta. q. xiiij

[Q]ua[rtu]m. Quartū dubiū: seq̄t᷑ ꝙ sistoles nō diceret᷑ magna: q₂ nō lata nec alta. Nā si ē lata aut d₃ b₃ latitudinē quā h₃ in p̄n° cōstrictionis: ⁊ h̄ nō: aut penes latitudinē quā h₃ in fine ꝯstrictionis: ⁊ hoc nō: q₂ quāto esset maior tanto esset strictior. ⁊ ita de altitudine constat.

ℭ Utrū det᷑ pulsus: q nec ē pu⁹: nec magn⁹ nec me^cris. q. xv.

[D]ubiū Quintū dubiū vr̄ ꝙ si pulsus ē magn⁹ rōne supradicta ꝙ aliq̄s ē pulsus q nec ē pu⁹ nec magn⁹: nec mediocris: vtputa lōgus ⁊ strictus aut longus tm̄.

ℭ Ad hec dubia r̄ndet᷑. ad p̄^m d₃ ꝙ in v̄itate gn̄a pulsuum sunt nouē vt Aui. innuit: q̄ꝛ vnū nō per se sub alio ꝯtinet᷑ ⁊ sufficiētiā dixim⁹ p̄us Gal. āt in libello de dr̄ijs pulsuū posuit ea decē ad maiorē expressionē modoꝝ diuersitatis: vn̄ posuit ordiatū ⁊ iordiatū aliō gen⁹. Auer. āt nō nūerat nisi gn̄a essentialia ad modū sup̄ dcm̄ q̄ sūt septē ad modū Gal.

ℭ Ad aliud d₃ ꝙ nō est in re aliq̄s pulsus q nō sit sub aliq̄ spēꝝ cōpositaꝝ: s₃ tm̄ spēs sim^cl differūt a ꝯpositis: q₂ stat pl'su₃ remanere sub eadē spē sim^cl: ⁊ p̄mutari in ꝯpositis.

ℭ Ad tertiū d₃ ꝙ vere b₃m Gal. viā: ⁊ veterū nō est pulsus magnus aut altus vel longus absolute nisi excedēs tēperatū. Et cōcedit᷑ scđo ꝙ b₃m locutiones medicoꝝ ad hoc ꝙ vnus pulsus dicat᷑ maior altero nō requirit᷑ alteꝝ coꝝ: aut vtrūq₃ esse magnū: s₃ sufficit ꝙ vterq₃ est quātus. Et vnus coꝝ est puus alter magnus: aut vnus tēperatus: ⁊ ali⁹ magnus: aut si vterq₃ est paruus vnus est minor alio: aut si est magnus vnus est maior alio. Si quis tamē vellet vocare pulsum magnū modo dictū ⁊ sequi ꝓprietatē sermonis nō dicet aliquē esse pulsu₃ maiorē tēperato. Et concedet ꝓbabiliter ꝙ infinite parū magn⁹ est aliq̄s pulsus supra tēperatū: s₃ nō ꝙ infinite maior eēt tēperato aliq̄s pulsus.

ℭ Ad q̄rtū d₃ ꝙ sistoles est alta ⁊ nō b₃ latitudinē arterie in p̄n° cōstrictiōis nec b₃ ei⁹ latitudinē in fine: s₃ b₃ ꝙ trāsit ꝯstringēdo se i latitu^ne terminū tēpate sistolis. ⁊ ita i alti^ne.

ℭ Ad vltimū d₃ ꝙ apud Gal. ꝯ̄ña est cōcedenda: vt p₃ in asso. penul. ⁊ pticule. Jn magnitudine corpis ⁊c̄.

ℭ Generis āt qđ ex q̄litate percussionis vene in digitos sumptū est: tres sunt spēs: fortis: ⁊ ipe est q apud diastolem tactui resistit: ⁊ debilis qui est ei oppositus. ⁊ equalis qui est inter eos.

ℭ Hic exequit᷑ de scđo genere dicens ꝙ in gn̄e qđ sumitur ex qualitate percussionis vene in digitos sunt tres sensus: scilicet fortis: debilis: ⁊ mediocris. Et fortis est ille pulsus qui apud diastolē resistit tactui: sed debilis est illi contrarius: ⁊ inter eos est mediocris.

ℭ Cōsidera igit᷑ p̄mo: vt dicit Gal. in de pulsuū differētijs: M
ꝙ in iudicio pulsus fortis sepe medicus errat. nā pulsu₃ magnū putat fortē: q₂ magnus est motus: ⁊ putat pulsu₃ altū forte: q₂ multū eleuat arteriā ⁊ pulsu₃ durū putat fortē: q₂ multū resistit cōprimēti. S₃ vere ille d₃ fortis pulsus q ex v̄tutis fortitudie hora eleuatiōis arterie resistit tactui: mōstrat v̄tutē eleuare arteriā. ⁊ tm̄ debiliter respcū tēperati: sic̄ si puer nitat᷑ manū suā leuare sup mēsa₃ velociter vt q̄rtuor ⁊ per pedale erit motus magnus velox. Sed si bos nitat᷑ caput eleuare per q̄rtam pedis ⁊ velociter vt duo erit minor ⁊ tardior: s₃ pueri motus erit debilior motu bouis. Nā manu tua faciliter poteris eleuationē manus pueri deprimere: sed nō ita caput bouis. Et ita medic⁹ d₃ cū diligētia hec cōsiderare: ⁊ ex multo vsu tangēdi. Jn duro aūt cōprehendit᷑ arterie durities modo infra dicēdo. ℭ Ex quo p₃. ꝙ hoc genus sumit᷑ ex q̄litate percussionis vene in digitos: q₂ etiā fortius pcutit digitū pulsus fortis q̄₃ debilis: esto ꝙ aliq̄ñ tardi⁹ ⁊ min⁹ sicut si musca velocissime volādo pcutiat faciē tuā: ⁊ equus ambulādo cū suo capite obuiet tuo: fortior. n. erit equi pcussio l₃ mot⁹ esset minor.

ℭ No. scđo hūc locū dupl'r exponi. Uno mō apud Dinū: ꝙ ita absolute intelligat᷑ vt iacet littera. S₃ per mediocrē nō intelligim⁹ illū q dispōni mediocri corporis est cōueniens. Sed illu₃ q est medius inter extremā debilitatē ⁊ extremā fortitudinē: ⁊ h̄ nō est pulsus tēperati corporis vt infra dicet᷑. ℭ Alius est Martilij modus exponēdi q innuit ꝙ fortitudo in pulsu est duoꝝ modoꝝ. Nā aliqua est fortitudo vera ⁊ perseuerās: ⁊ ista est illa q̄ correspōdet mediocri cōplexioni: ⁊ respectu istius nō intēdit Auic. hic ꝙ aliquis pulsus sit mediocris. Et de hoc intendit infra. ca. de pulsu nāli. Alia est ficta ⁊ nō perseuerās: ⁊ de hac contingit aliquā esse extremā: ⁊ hoc modo loq̄tur hic. N

ℭ No. tertio ꝙ sistoles etiā pōt cōprehēdi fortis q̄ñq₃ arteria nō existente dura. nō tm̄ hora sistoles faciliter comprimitur digito: sed q₂ hoc est difficillimū: ideo Auic. hoc tacuit: l₃ sit ita fortitudo in sistole sicut in diastole.

¶ Generis quoqꝫ qđ ex tépore cuiuſqꝫ motionis ſumptū eſt: tres ſunt ſpēs velox ⁊ eſt q motū in breui tépore cóplet: ⁊ tardus ei ↄtrarius: ⁊ equalis inter eos exiſtens.

¶ Ponit hic ſpēs in tertio gñe. ſ. in gñe qđ ſumiť ex tpe mēſurante motū. Et dicit φ in h̄ ēt gñe ſunt tres ſpēs. vna eſt pulſus velox: ⁊ eſt ille q in breui tpe cóplet motū ſuū ⁊ tardus: ⁊ hic eſt ille q motū in multo tpe cóplet. Et mediocris q medio mō ſe hꝫ. ¶ Ubi nota hūc locū dupľr intelligi. quidā. n. abſolute intelligūt vt hic dž φ velocitas pulſus attēdiť penes puitatē tpis mēſurantis motū: ⁊ tarditas penes magnitudinē ſiue motꝰ ille fiat ſup magno ſpacio ſiue ſuper puo. ⁊ ſm hūc modū cócedūt φ. a. pulſus eſt velocior. b. pulſu: tñ. b. pulſus ē velocior motꝰ qꝫ. a. pulſus puta vbi a. pulſus ↄpleret motū ſuū i medietate hore: ⁊. b. in duabꝰ tertijs hore ſꝫ in duplo plus de ſpacio deſcriberet: nunc. n. pꝫ ↄclō intelligēti. ¶ Scđs āt modꝰ exponēdi eſt φ velox pulſus ē ille cuiꝰ motꝰ cópleť in tpe puo nó abſolute: ſꝫ motus ſupra eq̄le ſpatiū. Nā motꝰ velocitas attēdiť penes puitatē tpis mēſurātis motū nó abſolute: ſꝫ in cóparatione ad ſpaciū. Et ſm hāc viā nó eſſet cócedēda ↄclō dicta. Et hec ſcđa iudicio meo eſt verior ⁊ magis ad mentē doctoꝝ.

Expoſitio duꝰ.

A ¶ Nota ſcđo: φ ſicut apud medicum nó diciť pulſus magnus niſi excedēs in magnitudine téperatum. Ita nó diciť pulſus velox niſi excedēs in velocitate téperatū. Et tu ſuper hoc funda cóclusiones que ꝑportionabiliter eliciunť hic: ſicut ſupra cū de magnitudine loquebamur.

¶ Generis vero qđ ex eſſentia inſtrumēti ſumiť tres ſunt ſpēs: mollis q eſt recipiens reditū ad interiora: ⁊ cópreſſionē facile: ⁊ durus q eſt ei cótrarius. ⁊ inter eos eſt mediocris.

¶ Nūc declarat ſpēs ſub gñe ſumpto ab eſſentia inſtrī ſub quo gñe ēt ↄtineť ſpēs tres vna eſt pulſus mollis. Et hic eſt cū pulſus. ꝑpter arterie molliciē faciliter recipit cópreſſioné ad intra. Alia eſt pulſus durus ⁊ eſt ↄ̃rius huic. Alia etiā eſt pulſus mediocris qui modo mediocri ſe hꝫ.

B ¶ Ubi nota. dupľr reſiſtere arteriā cóprimēti. Uno mō ratione fortitudinis eleuatiōis vt in pulſu forti dictū eſt. Alio mō rōne duritiei arterie. ¶ Hic intelligimꝰ de ſcđa reſiſtentia. Nā hꝰ cū ſolū eſt cū hac reſiſtētia: ſed cū forti ꝑcuſſione vbi ſcđam nó opꝫ eſſe cū forti ꝑcuſſione opꝫ igiť medicum aſſueſcere in tactu. Et illū pulſum cuiꝰ arteria cū ꝑcutit vť ad modū carnis dicere mollē. Illū aūt cuius ad modū corrigie tenſe vť dicere durū: vt Gal. in introductorio dixit.

¶ Generis aūt qđ ē ſumptū ex eo qđ ↄtineť tres ſunt ſpecies. Plenus ⁊ ipſe eſt q ſentitur ſicut ſi in eius foramine eſſet humor implēs de quo ſollicitañ. eſt vt pure euacueť: ⁊ vacuus ei ↄ̃rius ⁊ inter eos mediocris.

¶ Hic determinat de ſpēbus quinti generis dicēs: φ in hoc genere qđ ſumiť a diſpóne eius qđ contineť in arteria ſunt tres ſpēs. ſ. plenus: vacuus: ⁊ mediocris. Plenus eſt ille q ſentiť ac ſi in foramine. i. in cócauitate eſſet humor replēs. ¶ Et de hoc humore ſollicitandū eſt vt pure euacueť. Uacuus aūt eſt ei ↄ̃rius ⁊ medius eſt inter eos.

C ¶ Ubi no. φ in arteria qñ dilatať qñqꝫ apparet eſſe ad tactū plenitudo rei hūoralis: q2 in ea cópreh̄ēdiť multa res groſſa. Et qñqꝫ appet plenitudo rei aeree cognoſciť dña iſta tactu ſic veſica plene aere ⁊ plena aq̄ diſcernūť: ſꝫ igiť nó deť vacuū aeri: ſꝫ ſemꝑ pulſus ⁊ arteria ſit plena: tñ nó ſemꝑ eſt plena corꝑe ſenſibili in eo ad modū hūoris. Et de hac plenitudine loqtur Aui. ⁊ de vacuitate oppoſita.

¶ No. ſcđo φ hec plenitudo debet euacuari pure. i. ita vt purificetur arteria a tali plenitudine: q2 repletio in arterijs eſt deterior ꝑpter caloris fortitudinē: ⁊ eſt periculū. ſuffocationis: dꝫ etiā cito euacuari ꝑpter periculū. ⁊ ideo ſollicitandum eſt de eo vt pure euacuetur.

¶ Et generis q̄dē qđ ex ſuo tactu ſumptum eſt: tres ſunt ſpecies: calidus: ⁊ fridus: ⁊ téperatꝰ.

¶ Exēplificat de ſpēbꝰ ſexti gñis dicēs: φ in h̄ gñe. ſunt tres ſpecies. ſ. calidꝰ: fridus: ⁊ mediocris. Et hi ſunt noti.

¶ Generis v̄o qđ eſt ſumptū ex tpe q̄tis ſpēs ſunt tres. Freq̄ns ⁊ ipſe eſt in quo tp̄s ſenſatuꝫ qđ exiſtit inter duas ꝑcuſſiōes eſt breue: q ēt vocať ↄ̃ſs ⁊ ſpiſſus: ⁊ ei ↄ̃rius rarus q ēt dž laxus ⁊ reſolutꝰ ⁊ inter eos mediocris: ⁊ hoc q̄dē tp̄s eſt ſm qđ ex ſiſtole cognoſciť. Si v̄o ſiſtole nullo modo cognita fuerit erit tp̄s qđ inter omnes duas diaſtoles continuať. ⁊ ſi ipſa cognita fuerit erit ſm duo tēpora duorum extremoꝝ.

¶ Determinat de ſeptimo gñe dicēs. In gñe ſumpto ex tempore cuiuſqꝫ q̄tis ſunt tres ſpēs. ſ. frequēs: ⁊ eſt ille i quo tp̄s ſenſatū inter duos motꝰ eſt breue: ⁊ h̄ vocať ēt ſpiſſus ⁊ ei ↄ̃rius q vocať laſſus ⁊ reſolutus ⁊ mediocris. Dicit ſecūdo: φ hoc tp̄s ſenſatū inter duos motꝰ eſt duobꝰ modis diuerſuꝫ apud tangētē ſm φ tangēs ꝑcipit ſiſtolē aut non ꝑcipit. Nā in eo q nó ꝑcipit ſiſtolē totū tēpus eſt inter vnā ꝑcuſſionē ⁊ reliquaꝫ ſiue inter duas diaſtoles. ita φ ſi hoc tēpus eſt magnū pulſus eſt rarus apud nó ꝑcipientē ſiſtolē: ⁊ ſi tēpus eſt paruū pulſus eſt ſpiſſus. Si aūt qs cognouerit ſiſtolē: tunc pulſus dž ſpiſſus aut rarus ſm duo tēpora duarum quietū in pulſu perceptarum.

D ¶ No. igiť ꝑ groſſis medicis dñiam inter pulſum velocē ⁊ ſpiſſuꝫ. Nā pulſus dž velox rōne puitatis tpis in quo eſt motus. ⁊ dž ſpiſſus rōne puitatis tpis q̄tis. nā formicam tarde ambulātē ad locū: ⁊ ab illo cito recedētē dicimꝰ frequēter redire. Sed irundinē velociter volantē ⁊ multū in nido q̄eſcentē dicimꝰ raro redire. Et tu ex iſto potes oſtendere φ poſſibile eſt vnū pulſum eſſe alio multū frequētiorē: ⁊ tñ in eodē tpe multuꝫ paucioribꝰ vicibꝰ pulſantē. vbi nó obſtāte puitate tpoꝝ q̄tis tpa motꝰ ſūt multū maiora.

Quibꝰ pul. velox a ſpiſſo differat.

E ¶ No. ſcđo φ nó incóuenit vnū ⁊ eūdē pulſum apud vnū tāgētē eſſe rarū: ⁊ apud aliū eē frequētē. vbi. n. totū tp̄s inter duas ſiſtoles ſit maiꝰ tēperato p. a. ſꝫ tp̄s ſiſtolis ſit maius ſiſtole mediocri pluſqꝫ per. a. verificať ↄclō de duobꝰ: quoꝝ vnus percipiat ſiſtolem: alius non percipiat.

¶ Genꝰ v̄o qđ ē ſumptū ex eq̄litate ⁊ diuerſitate eſt aut eq̄le aut diuerſuꝫ. ſ. ineq̄le. ⁊ h̄ q̄dē ē ꝑ cóꝑationē ſilitudis: aut diſſilitudis pulſuū: aut ꝑtiū vniꝰ pulſus aut vniꝰ ꝑtis pulſus in q̄nqꝫ rebꝰ magnitudie ⁊ puitate: aut fortitudie ⁊ debilitate ⁊ velocitate ⁊ tarditate: ſpiſſitudie. aut raritate duritie ⁊ mollitie: dōec ↄtigit φ vnꝰ pulſus eſt poſtremꝰ ſue diaſtoles: citꝰ ꝑꝑ vehemētē calorē aut d̄bilior ꝑꝑ d̄bilitatē. Q2 ſi volueris dilatabis ſmionē ⁊ ↄſiderabis i eq̄litate ⁊ diuerſitate i tribꝰ gñibꝰ ꝑdictis alias ꝑtes: ſꝫ ↄſiderationū fortitudo ad iſtas reducta ē. Pulſus v̄o eq̄lis abſolute ē ille q i oībꝰ ē eq̄ľ q ſi in aliq̄ eoꝝ ſolo fuerit eq̄lis eo ſolo diceť eq̄lis: ſicut ſi diceremꝰ eq̄lē i v̄tute aut eq̄lē in velocitate. ⁊ ſilr diuerſus ē ille q nó eſt eq̄lis aut abſolute aut in aliqua re.

¶ Nūc notificat octaui gn̄is spēs. Et dicit q̄tuor. Primū est q̄ in h̄ gn̄e sunt due spēs. p̄ᶜ.s. eq̄lis ꝛ diuersus. Dicit 2° q̄ illa eq̄litas vel diuersitas est p cōparationē silitudis ꝛ dissimilitudis aut pluriū pulsuū adiuicē aut pluriū ptiū vni⁹ pulsus aut vni⁹ ptis vni⁹ pulsus. Et h̄ in .5. reb⁹.s. aut i magnitudine ꝛ puitate: aut in fortitudie ꝛ debilitate: aut in velocitate ꝛ tarditate: aut i freq̄ntia ꝛ raritate: aut duritie ꝛ mollitie. Et h̄ q̄ dr̄ ꝯsideratᷓ cōparatio silitudis in vna pte vni⁹ pulsus. ꝛ iō q̄ ista ꝯsiderant donec pueniatᷓ ad cognoscendū q̄ ꝯtingit q̄ vnius pulsus ꝛ vnius ptis eiusdē est extremū sue diastoles citius pp vehemētē necessitatē aut debilius ppter superuenientē debilitatē. Dicit tertio q̄ si tu volueris dilatabis sermonē ꝛ ꝯsiderabis in eq̄litate ꝛ diuersitate in illis trib⁹ generib⁹ dictis alias ptes. Sed tn̄ fortitudo ꝯsiderationū ad istas reducitᷓ. Dicit q̄rto: q̄ pulsus eq̄lis absolute est ille q in oīb⁹ p̄dictis est eq̄lis. Et si in aliq̄ istoꝝ fuerit eq̄lis solūmō: tūc in eo solūmō dicetᷓ eq̄lis: vt si diceremᷓ eq̄lē in v̄tute aut eq̄lē in velocitate. Et silr̄ diuersus pulsus est q nō est eq̄lis aut absolute aut in aliqua re.

F ¶ Circa p̄ᵐ attēde q̄ in respcū eq̄litatis nō ponuntᷓ in pulsu duo extrema diuersaꝝ denoiationū: sꝫ vnū.s. diuersitas simplr̄: semp.n. diuersitas in suscipiēte dispōnem magis ꝛ minus est per hoc q̄ in vno est plus. ꝛ in alio est minus: ꝛ

G ideo in omni ineq̄litate est plus ꝛ minus. ¶ No. circa vnū dictū q̄ pulsus dr̄ diuersus ꝛ eq̄lis p cōparationē alioꝝ in pulsu inuētoꝝ. ꝛ h̄ trib⁹ modis: vn⁹ cōparādo vnū pulsuꝫ alteri pulsui. scd̄o cōparando diuersas ptes eiusdē pulsus adinuicē. tertio cōpando vnā ptē vni⁹ pulsus sibiipsi q̄ ad diuersa in ea. Exēplū p̄mi: sicut si cōparemᷓ diastolē vnā alteri diastoli. Exēplū scd̄i: sicut si cōparemᷓ ptē vni⁹ diastolis q̄ corrn̄det vni digito alteri parti q̄ corrn̄det alteri digito. Exēplū tertij: sicut si cōparemᷓ vnā ptem diastolis sub vno digito sibimet quo ad p̄nᵐ ꝛ finē. Ea igitᷓ q̄ cōparātur in pulsus eq̄litate vel diuersitate: aut sunt diuersi motᷓ aut diuerse ptes eiusdē pulsus corrn̄dētes diuersis digitis aut vna ps vni⁹ pulsus: sꝫ scd̄ꝫ diuersa ei⁹ tpa. Ex q̄b⁹ collige simul ē cū his q̄ dicuntᷓ infra in cap̄lo seq̄nti q̄ nō denoiatᷓ pulsus diuersus ex cōparatione sistolis ad diastolē vel tēporis q̄etis ad tēpus motus vel tēpoꝝ quietis adinuicēꝫ. ¶ No. scd̄o circa hoc q̄ illa in quib⁹ hec cōparantᷓ dicēdo pulsuꝫ eq̄lē vel diuersum sunt spēs q̄nq3 geneꝝ nominatorum in textu: lꝫ in alijs etiā possint cōparari vt infra dicetᷓ. ¶ No. 3° q̄ illa ps donec ꝯtingit q̄ vn⁹ pulsus ꝛc̄. pt exponi duob⁹ modis. vn⁹ est q̄ vn⁹ pulsus postremᷓ.i. sequens aliū sue diastoles.i. in sua diastole est citi⁹.i. velocior pp vehemētē calorē aut debilior pp v̄tutis debilitatē. Et ista ps est exēplificatio p̄ᶜ.s. cōparationis pluriū pulsuū adinicē scd̄o mō pōt itelligi q̄ sit exēplū diuersi pulsus in vna pte vnius pulsus. Et sensus ē iste. Donec ꝯtingit.i. sic ꝯtingit q̄ vnus pulsus est postremᷓ sue diastoles citior.i. velocior pp vehemētiā caliditatis aut debilior pp debilitatē: ꝛ h̄ scd̄m plus mihi placet. Nā harū diuersitatū manerieᷤ habebis īfra. ¶ Circa tertiū dictū ꝯsidera q̄ duplr̄ pōt exponi. vno mō cōparando ad id q̄d īmediate est dictū.s. donec ꝯtingit ꝛc̄. Et erit sensus q̄ si tu volueris dilatare sermonē in exēplis potes ꝯsiderare alias ptes.i. alias ꝯsideratiōes in trib⁹ dictis gn̄ib⁹ supple de q̄b⁹ nō est exēplificatū de velocitate ꝛ de fortitudine ꝛ nō de quātitate aut freq̄ntia aut duritie. ꝛ iō in istis trib⁹ gn̄ib⁹ p̄dictis poteris ēt exēplificare. ¶ Scd̄o pōt itelligi q̄ dicit de gn̄ib⁹ in q̄b⁹ ꝯsideratᷓ eq̄litas ꝛ diuersitas. Et erit sensus q̄ si tu voles poteris considerare alias ptes.i. alios modos cōparationū in trib⁹ dictis gn̄ibus alijs ab istis q̄nq3. Nā supra noīata fuerūt decē gn̄a: ꝛ in isto octauo nō cadit cōpatio vt dicatᷓ pulsus eq̄lis aut diuersus. Nec in .9. q̄d sub isto .8. ꝯtinetᷓ. ḡ restat q̄ solū pōt cadere i .8. gn̄ib⁹ ista cōparatio de q̄b⁹ fuerūt noīata q̄nq3

ꝛ iō tria remāserūt in q̄b⁹ poteris dilatare s̄monē.s. calid⁹ ꝛ frid⁹ ꝛc̄. plen⁹ ꝛ vacu⁹ ꝛ pōdus: ꝛ hāc scd̄aꝫ puto v̄iorē. ¶ Ex quarto aūt dicto potes cōprehendere q̄ stat aliquē esse pulsuꝫ q nec absolute ē eq̄lis nec absolute ē diuersus.

¶ Circa oīa tn̄ attēde q̄ in pulsu eq̄li nō opꝫ equali ptes D eiusdē pulsus inuicē: ita q̄ tēpora q̄etis sint eq̄lia vel velocitates duoꝝ motuū sint eq̄les. Naꝫ in rei v̄itate vt sumitᷓ ex Gal. in libello de vtilitate pulsus q̄es seq̄ns ꝯstrictionē est diuturnior q̄ꝫ q̄es seq̄ns dilatationē i n̄ali dispōne sic in anhelitu maiīfestū ē. ¶ Ex q̄ seq̄tᷓ ꝯ Jacobū circa hūc locū nō v̄e dixisse pulsum cui⁹ vna q̄es nō ē alteri eq̄lis eē diuersuꝫ. fundatᷓ āt sup h̄ q̄ cū Aui. dic̄ q̄ p̄lus ē diuersus ex cōparatiōe silitudis aut dissimilitudis ptiū vni⁹ pulsus: h̄ nō pōt intelligi nisi q̄etē ad q̄etē cōparādo aut sistolē ꝛ diastolē q̄d fundamētū est fallax cū ptes diuersas vni⁹ pulsus dicat Aui. ptes eiusdē diastolis diuersis digitis corrn̄dētes: vt pꝫ seq̄nti cap. ¶ Et tu ex h̄ vides solutionē quoꝝdā falsoꝝ sophismatū. puta q̄ in q̄lꝫ lapsa ꝯplōne simplici alijs deductis eēt p̄lus diuersus vt in hūida tn̄ est maior sistoles q̄ꝫ diastoles ꝛ in calida tn̄ maior diastoles q̄ꝫ sistoles: nā ꝯstat ex dictis q̄ ista ineq̄litas nō facit pulsuꝫ diuersuꝫ.

¶ Gen⁹ aūt q̄d ex ordinatione ꝛ inordinatiōe sūptū est duas hꝫ spēs: diuerse ordiatus: ꝛ diuerse iordinat⁹. Ordinat⁹ āt ē ille cui⁹ diuersitas hꝫ ordinē ꝯseruatū sup quē trāsit. ꝛ est hꝫ duos modos: aut ordiat⁹ absolute: ꝛ est cū totū illō q̄d ex eo puenit nō hꝫ nisi tn̄ diuersitatē vnaꝫ. aut ordinat⁹ q est ppe: ꝛ ipe ē qui hꝫ duas diuersitates aut p̄les sicut si ibi eēt circulus ꝛ ali⁹ circulus ab eo diuersus: sꝫ ābo ad suū redirēt ordinē: sic si eēt vn⁹ circul⁹. ꝛ iordinatus ē q est ei ꝯ̄ri⁹. Cūq3 certificaueris inuenies q̄ hoc decimū genus est sicut eēt noui generis species intrās sub ineq̄li.

¶ Declarat nonū gen⁹ dicēs q̄ in h̄ gn̄e sunt due spēs: vna ē ordinat⁹. Alia ē pulsus iordinat⁹. Dicit scd̄o ꝛ ille est ordinatus cui⁹ diuersitas hꝫ ordinē cōseruatū sup quē trāsit: ꝛ E h̄ ē duob⁹ modis: vn⁹ ē vt pulsus dicatᷓ absolute ordinat⁹ q̄n.s. non hꝫ diuersitatē vnā: aut est ordinat⁹ cū hꝫ duas diuersitates vel plures sicut si eēt circulus aut ali⁹ circul⁹ diuersus a p̄io ita q̄ ambo ad suū ordinē redirēt: inordinatus aūt est ei ꝯ̄rius. Dicit tertio si bn̄ ꝯsiderabis inuenies q̄ h̄ decimū genus est sicut spēs noni intrans sub eq̄li siue diuerso. Dr̄ aūt decimū nō Auic. narratione: sed Gal. ꝛ tn̄ ex h̄ collige q̄ oīs pulsus ordinat⁹ ē ineq̄lis: ꝛ iō est abusio in locutiōe cū medici grossi pulsuꝫ eq̄lē vocant ordinatuꝫ.

¶ Debes aūt scire q̄ in pulsu reperitᷓ nā musica q̄n̄ quēadmodū ars musice cōpletᷓ p adiūctionē sonoꝝ hꝫ pportionē cōitantē eos iter acutatē ꝛ grauitatē p circulos casuū ꝛ tēporuꝫ q sunt inter eoꝝ pcussiōes: sic est dispō pulsus q̄ꝫ pportio suorū tēporū in velocitate ꝛ spissitudie ꝛ debilitate ꝛ in quātitate ē sicut pportio adiūctiōis ei⁹. ꝛ quēadmodū tp̄s feriēdi ꝛ quātitas sonoꝝ est cū sunt ꝯueniētia: ꝛ est cū nō sunt ꝯueniētia. silr̄ est cuꝫ ibi diuersitates sunt ordinate: ꝛ est cū sunt inordinate. ꝛ pportio ēt dispōnū pulsus in fortitudine ꝛ debilitate: ꝛ in quātitate est cuꝫ est ꝯueniēs ꝛ est cum nō: imo diuersa est: ꝛ hic q̄dē est egrediens a genere cōsiderandi ordinem.

¶ Hic exequit̃ de vltīo gñe. Et diuidit̃ in duas ptes. ꝑ ponit
qdā ꝑambula. scđo de gñe sumpto ex pōdere. ibi scđa (Ga
le. vo qđ ex pōdere.) Pria diuidit̃ in tres ptes. Nā ꝑ osten
dit ꝙ in pulsu reperit̃ nā musice. scđo ondit q̄ sunt ꝓportio
nes musicales q̄s dicit Gal. sentiri posse in pulsu. 3° ostēdit
ꝙ ipse credit de istis sensib⁹ cōprehēsibilib⁹. scđa ibi (Gal.
gdē) 3ª ibi. (Ego vo.) ¶ De ꝑª igit̃ pte ꝑ ꝓponit qđ intēdit
dicēs ꝙ tu debes scire ꝙ in pulsu reperit̃ nā musice. Dicit
scđo ꝙ h̄ est isto mō: q: sicut ars musice cōplet̃ p mixtionē
sonoꝝ cū debita ꝓportiōe inter acuitatē ⁊ grauitatē eoꝝ p
circulos casuū tēpoꝝ q̄ sunt inter ꝑcussiones: sil's est dispō
in pulsu: q: ꝓportio suoꝝ tēpoꝝ mot⁹ in velocitate ⁊ spissi/
tudine est sicut ꝓportio sonoꝝ in musica: ⁊ ꝓportio illoꝝ tē
poꝝ mot⁹ in quātitate ⁊ in fortitudine ⁊ debilitate est sicut
ꝓportio acuitatis ⁊ grauitatis adiunctoꝝ in musica. Et ēt
quēadmodū ꝯtingit ꝙ pulsus feriēdi vel ꝑcutiēdi instr̄m
musicale ⁊ q̄titas sonoꝝ sūt qñq; ꝯuenientes ad ꝯsonātiā:
⁊ qñq; incōuenientes: ita ꝯtingit i pulsu ꝙ aliqñ ille diuersi
tates sunt ordiate ⁊ aliqñ nō: ⁊ ēt ꝓportio dispōnū pulsus in
fortitudine ⁊ debilitate: ⁊ in q̄titate est ꝯueniens ēt corpis
dispōni: ⁊ qñq; nō: s3 est diuersa ab ista q̄ est ꝯueniēs corpi:
⁊ ꝯstat ꝙ ꝯsideratio de partibus pulsus ſm quē ipsu3 sub
dicta rōne cognoscim⁹ ē egrediēs a gñe ꝯsiderādi ordinē.

A ¶ Circa ꝑª attēde ꝙ in pulsu repiri nā3 musice itelligit̃ ꝙ
Quid in pulsu repiunt̃ dispōnes a medico ꝯsiderāde sil'es dispō/
musica. nib⁹ repis i ꝯsonātijs ⁊ tonis q̄ ꝯsiderāde sunt a musico.
B ¶ No. scđo ꝙ musica est vis vel facultas dīas sonoꝝ vel
vocū sensibili rōne ꝑpendens. ⁊ ita a Boetio describit̃. S3
ab Ysidoro. 3. ethimologiarū describit̃ ꝙ musica est peri/
Musica tia modulationis cantu sonoq; consistēs. Ponit̃ aūt cōiter
triplex. triplex musica: mūdana: hūana ⁊ organica. Mundana est
debita habitudo ptium mūdū ꝯstituētiū ⁊ maxie ꝑncipa/
liū vt in celis. Hūana aūt est debita ꝓportio ptiū ⁊ v̄tutu3
corpis hūani. Organica aūt est illa quā descripsimus.
C ¶ Nota 3° q̄sdā diuersas voces nāliter talē habere ꝓpor/
tionē: vt inde nāliter sensus hūanus delectet̃. ⁊ ille dicunt̃
cōsonātie ⁊ illaꝝ vocū aggregatio dr̄ ꝯsonantia. Quasdā
aūt nālr aptas ad faciēdū tristitias in auditu: vel saltē non
delectare: ⁊ istaꝝ aggregatio dr̄ dissonātia. Itē ēt cōtingit
in pulsu ꝙ q̄dā sunt suaꝝ ptiū ꝓportiōes q̄ sunt ꝯuenientes
⁊ qdā sunt q̄ sunt discōuenientes: ⁊ ita in pulsu reperit̃ nā
musice. ¶ Circa scđm dictū ꝯsidera vt dicit Dyn⁹ ꝙ Aui.
vult ostēdere silitudinē dispōnū pulsus cū dispōnib⁹ cōside
rādis a musico. Et dicit ꝑ ꝙ musica cōplet̃. i. attingit fine3
per ꝯiunctionē sonoꝝ ſm ꝓportionē comitātē eos in acui
tate ⁊ grauitate: ⁊ supple in magnitudine ⁊ puitate eoꝝ: ⁊
cū hoc p debitos circulos casuū tēpoꝝ q̄ sunt iter eoꝝ per
cussiōes: p qđ ēt vult ꝙ itelligam⁹ ⁊ circulos tēpoꝝ mēsu/
rāntū ꝑcussiōes: q: hec ēt sunt in musica multū cōsiderāda.
Dicit scđo ꝙ sil'is est dispō in pulsu supple ꝯsiderāda a me
dico. Et h̄ declarat: q: ꝓportio suoꝝ tēpoꝝ in velocitate ⁊
spissitudine. i. tēpoꝝ que cōsiderant̃ ꝑ velocitate ⁊ spissitu
dine: ⁊ sicut ꝓportio sonoꝝ musice. i. tēpoꝝ consideratoꝝ
in sonis. Nā tēpora ꝯsiderata in sonis musice sunt tēpora
feriendi vel sonādi ⁊ tēpora q̄scendi: tempus aūt velocita
…iqo tis est tp̄s motus: ⁊ tēpus spissitudinis est tp̄s q̄etis. Dicit
tertio: ꝙ ꝓportio dispōnū pulsus in fortitudine ⁊ debilita/
te ⁊ in quātitate est sicut ꝓportio adiūctionis sonoꝝ musi/
ce. i. est sicut ꝓportio considerata in rōne sonoꝝ vt sunt ma
gni vel parui acuti vel graues ꝯiuncti adinuicē nō cōside/
rando tp̄s mensurans. Dicit q̄rto ꝙ quēadmodū in sonis
de qb⁹ cōsiderat musica qñq; cōtingit ꝙ ꝓportio tēpoꝝ fe
riendi ⁊ quātitates sonoꝝ. i. magnitudines ⁊ acuitates qñ
q; sunt cōuenientes ⁊ qñq; nō: ita ꝯtingit in pulsu ꝙ aliqñ
diuersitates eius. i. diuerse ptes eius sunt ordinate. i. debi/
te. Et qñq; inordinate. i. indebite. ¶ Et tu hoc cōsidera ꝙ
duob⁹ modis pōt ꝯtingere ꝙ ꝓportio tēpoꝝ ⁊ sonoꝝ non

est cōueniens. Uno mō: q: est talis ⁊ nullā facit cōsonātiā.
Alio mō vt aliquā faciat cōsonātiā sed nō ꝓportionatā fi/
ni quē intendit musicus vel non ꝓportionatā auditui illi/
us: ꝓpter cuius delectatione3 musicus pulsat: vt v̄bigr̄a:
alia ꝯsonantia vtendū est in tristitia funerū: alia in nuptijs:
alia in bello. ¶ Silr duob⁹ modis cōtingit istas dispōnes
in pulsu eē discōuenientes. Uno mō: q: nō sunt ꝯuenientes alī
cui cōplexioni nāli hois. Alio mō ꝙ sint cōuenientes: sed
non in illo in quo inueniunt̃. ⁊ p3 mō ꝙ consideratio ista/
rū ꝓportionū partiū pulsus scđm ꝙ referunt̃ ad nām vel
etatē corporis in quo est pulsus: est alia a cōsideratione or
dinis. hic tam multa dixi quia textus est intricatus.

¶ Galeno aūt vr̄ ꝙ id qđ pōt sentiri ex ꝓportio
nalitatibus pōderis est ſm vnā ꝓportionē mu
sicaꝝ noiatarum aut nō noiataꝝ. Noiatarū ve
ro aut ſm ꝓportionē tonus: ⁊ qñq; est ꝓportio
tripli cu3 est ꝓportio dupli adiuncta cū propor
tione addentis medietatē: ⁊ ipsa est que dr̄ pro
portio per q̄nq;. ⁊ ſm ꝓportionē q̄ est p totū: ⁊
est dupla ⁊ ſm ꝓportionē que est per q̄nq; ⁊ est
addens medietatē ſm ꝓportionē que est p q̄t/
tuor: ⁊ est addens tertiā ⁊ ſm ꝓportionē addē
tem quartam postea non sentitur.

¶ Modo ondit q̄uo Gal. dixit musicalē dispositionē in pul
su cōprehēdi. Et dicit ꝑmo ꝙ Gale. videt̃ qđ illud qđ pōt
sentiri de pondere in pulsu est scđm viā proportionū musi
calium ⁊ maxime: imo solū ſm aliquā de. 5. dicendis. ꝑma
est proportio tonus ⁊. 5. ⁊ ista est in rei veritate proportio
tripli. Et rō est q: tripla ꝓportio est dupla ꝓportio cui ad/
iuncta est ꝓportio addentis medietatē. i. ꝓportio sexquial
tera. i. tripla est cōposita ex dupla ⁊ sexqaltera scđa ꝓpor/
tio est ꝓportio per totū: ⁊ ista est ꝓportio dupla. tertia ꝓ/
portio est ꝓportio per q̄nq;: ⁊ illa est ꝓportio addens me/
dietatē. i. illius qđ cōtinet totū ⁊ medietatē eius sicut tria
ad duo: ⁊ vocat̃ sexqaltera. q̄rta est ꝓportio p q̄tuor: ⁊ ista
est ꝓportio addēs tertiā partē ⁊ vocat̃ sexqtertia. q̄nta est
ꝓportio addēs q̄rtā partē: ⁊ illa est ꝓportio sexquiquarta.
¶ Ubi no. ꝙ ꝓportio describit̃ q̄nto elementoꝝ Euclidis D
ꝙ est duoꝝ quātecūq; fuerint quātitatis certa alterius ad Quid ꝓ
alterū habitudo. Et diuidit̃ in ꝓportionē eq̄litatis ⁊ ineq̄li portio.
tatis. Proportio aūt ineq̄litatis diuidit̃ in ꝓportionē q̄ est
ꝓportio maioris inequalitatis: q̄ est ꝓportio maioris quā
titatis ad minorē: ⁊ ꝓportionē minorē inequalitatis ⁊ illa
est ecōtra. Proportio aūt maioris inequalitatis diuidit̃ in
rōnalē ⁊ irrationalē. Rationalis est q̄ pōt in numeris inue
niri. Irrōnalis aūt nō pōt vt diametri quadrati ad suā co/
stā. Rōnalis ꝓportio maioris ineq̄litatis diuidit̃ in multis
⁊ in superparticularē ⁊ superpartiente3 ⁊ multiplicem su
perparticularē multiplicē suppartiētē. Iste sunt q̄nq; eius
spēs. ¶ Multiplex est qñ maior quātitas cōtinet minorē
multis vicib⁹ adeq̄te vt dupla vel tripla. ¶ Supparticula
ris est qñ mai⁹ cōtinet min⁹ semel ⁊ aliquā vnā partē eius
aliquotā adeq̄te sicut si cōtinet totū ⁊ medietatē eius vt se
h3 q̄tuor ad tria q: cōtinet semel ⁊ tertiā ptē. ¶ Suppar/
tiens est cū maior cōtinet minorē ⁊ aliq̄s partes aliquotas
adeq̄te que tn̄ partes simul sumpte nō cōstituunt vnā par/
tē aliquotā vt q̄nq; ad tria q: 5. continet tria ⁊ duas ptes
aliquotas ⁊ nō sunt vna pars aliquota q̄ aliquotiēs sum/
pta adequate reddat totū. Et p3 que dicat̃ multiplex sup/
particularis: ⁊ que multiplex superpartiēs.
¶ No. scđo ꝙ apud grecos proportio dupla in qua ma/ E
ius cōtinet totum bis dicit̃ diapason: qđ est dictum per to
tum. Nam dia. i. per ⁊ pason totum: ⁊ iđ sic dr̄ q: vltra mi/
norem quātitatē cōtinet ēt eam alia vice totam minorem

adequate. Sed proportio in qua maius continet minus semel mediatatē dī a nobis sexqaltera: ⁊ a grecis diapēte. Et diapēte est idē ac si diceret per .5. ⁊ hec proportio iō sic dī: qꝛ inuenit̄ in quinta corda in monacordio ad illas que per quintā distat ab ea. Ista aūt in qua maius cōtinet maius semel ⁊ tertiā partē dī diateseron .i. per quattuor: ⁊ hꝫ qꝛ ista inuenit̄ in quarta chorda monacordij.

f ¶ No. vlteri⁹ ex qnto elmto⁊ Euclidis ꝙ qbuscunqꝫ duo b⁹ extremis datis interposito medio ꝓportio pmi ad vltimū cōponit̄ ex ꝓportione pmi ad scōm ⁊ scōi ad tertiū. Ex isto seqꝛ ꝙ ꝓportio tripla cōponit̄ ex ꝓportione dupla ⁊ ꝓportiōe sexqaltera. Nā capio ꝓportionē triū ad vnū: ⁊ qꝛ extrema sunt tria ⁊ vnū interpono mediū qd̄ ē duo: ⁊ seqꝛ iuxta regulā dictā ꝙ ꝓportio illa cōponit̄ ex ꝓportiōe triū ad duo: ⁊ duoꝝ ad vnū. mō ꝓportio triū ad duo est ꝓportio sexqaltera: ꝫ duo⁹ ad vnum est dupla: ⁊ sic ꝓportio tripla est cōponenda ex ꝓportione dupla ⁊ sexqaltera. Et hec est cā q̄re ꝓportio tripli dī apud grecos diapason diapente: ⁊ ab Aui. ꝓportio totius ⁊ .5. Idē .n. est dicere ꝙ est ꝓportio cōposita ex dupla ⁊ sexqaltera. ¶ Et tu fm̄ hunc modū intelliges textū. Nā sentit̄ pmo pōdus fm̄ ꝓportionē q̄ est totius ⁊ .5. ⁊ ista est ꝓportio tripli: ⁊ iō est ꝓportio tripli ꝓportio totius ⁊ .5. cuꝫ proꝫ qꝛ ipsa est ꝓportio dupli addita .i. adiuncta cū proportione addente mediatatem: ⁊ ista est proportio per .5. Reliqua sunt clara.

¶ Et ego qd̄e miror q̄uō ꝓportiōes iste p tactū discerni pn̄t: dico tñ ꝙ ei est facile q in gradu tāgendi consueuit ⁊ ꝓportionatur sonos p partē postq̄ȝ erit ei potentia cognoscendi musicā acq̄sita ⁊ cōparabit factū per notū. hō etiam iste cū suam intentionē ad pulsuꝫ reduxerit hmōi poterit discernere proportionis per sensum.

¶ Hic ponit Aui. qd̄ sibi vr̄ circa hāc mām. Et dicit p̄ ꝙ ipse mirat̄ q̄uō pn̄t iste ꝓportiōes p tactū discerni. Dicit 2° ꝙ tñ est facile dicere ei q ꝯsueuit in gradu tāgēdi ⁊ ꝯsueuit ꝓportionare sonos p partē postq̄ est ei acq̄sita po⁹ cognoscendi musicā .i. musicalia. Et ille cōparabit factū .i. ꝓportionē factā a nā in ꝓportionib⁹ pulsus p notas .i. ꝓportiōes vel notas ab eo in tāgēdo cordas. Nā iste hō cū reduxerit intentionē suā ad pulsuꝫ poterit discerne in eo dcās ꝓportiōes.

¶ Gen⁹ ℞o qd̄ ex pōdere ē sumptū est p cōparationē ꝓportiōis q̄ȝtitatū ꝓportionū q̄ttuoꝛ tpm q̄ sunt duob⁹ motib⁹ ⁊ duab⁹ q̄etib⁹. ⁊ si sensus totū h discernere nō pōt: tñ est p ꝯparationē ꝓportionis q̄ȝtitatū ꝓportionaliuꝫ tēpoꝝ diastoles ad tp̄s qd̄ ē iter duas diastoles ⁊ ad vltimū tpis in quo est motus ad tp̄s in quo est quies.

¶ Hic declarat genus sumptū ex pōdere ⁊ sp̄es eius: ⁊ diuiditur in quattuor partes. Primo ostendit vn̄ sumit̄ genus pōderis in pulsu. scd̄o remouet circa hāc mām vnū superfluum modū. tertio ostēdit in quo os inueniri musicalis ꝓportio q̄rto enumerat sp̄es huius gn̄is. scd̄a ibi (Qui autē ponunt) ibi tertia (Et pōdus) ibi quarta (Et dicemus.)

¶ Dicit pmo ꝙ gen⁹ qd̄ sumit̄ ex pondere sumit̄ a cōparatione ꝓportionis quātitatis ꝓportionū quattuor tēporuꝫ que sunt duob⁹ motibus ⁊ duab⁹ quietib⁹. Et si sensus nō pōt hoc totū discernere .s. quattuor tēporū: qꝛ nō cognoscit sistolē: tunc erit per cōparationē ꝓportionis quātitatis ꝓportionis tēporū diastolis ad tēpus qd̄ est inter duas sistoles ⁊ in breui tēporū motus ad tēpus quietis.

g ¶ Pro intellectu illius pris attēde vt supra dī ꝙ in pulsu cōsideram⁹ ꝓportionē q̄ est inter tpa existētia in pulsu tam qetū q̄ȝ motuū. Cōsideram⁹ scd̄o hitudinē istı⁹ ꝓportionis ad dispōnē nālē siue etatiuaꝫ corpis in quo est ille pulsus. Tūc stāte textu vt cōiter inuenit̄: h mō exponem⁹. ¶ Gen⁹ ℞o qd̄ ex pōdere sumptū est supple sumit̄ p cōparatiōe .i. p ꝯsiderationē itraꝫ ꝯsideratio est ꝓportionis .i. hitudinis quātitatū ꝓportionum q̄ttuoꝛ tpm q̄ sunt duob⁹ motib⁹ ⁊ duab⁹ qetib⁹ supple ad dispōneꝫ corpis in q̄ est pulsus ⁊c. Sꝫ apud ꝯciliatorē ista est facilioꝛ. Nā vbi nos hēm⁹ quātitatū ꝓportionū ipse habuit quantitatū ꝓportionabiliū: ⁊ tūc sensus ē clar⁹ .i. gen⁹ qd̄ ex pōdere sumptū ē sumit̄ per cōparationē ꝓportiōis quātitatū ꝓportionabiliū q̄ttuoꝛ tpm ⁊c. p cōparationē .s. istaꝝ ꝓportionū ad corpis dispōnem.

¶ No. iuxta mētē ꝯciliatoris. di 19. 83. ꝙ magis possumus sensu pcipere ꝓportionē mot⁹ ad qetē sibi imediatā i pulsu q̄ȝ ꝓportionē mot⁹ ad aliū motū succedētē. Et hui⁹ cā ē qꝛ mot⁹ opponit̄ qeti ⁊ opposita iuxta se posita magis eluceścūt ⁊ discernunt̄. ⁊ pt̄ addi scd̄a cā qꝛ tp̄s mot⁹ imediatur tēpori qetis: nō aūt tēpori mot⁹. Nec tp̄s quietis in pulsu imediat̄ tpi qetis ⁊ iō ille ꝓportiones p sensū discerni in pulsu nō aūt ꝓportiones q̄etū adinuicē aut motuū adinuicē. Et iō dicit Auic. ꝙ attendit̄ genus solū in cōparatione tēporis motus ad quietē: qꝛ igit̄ tēpus qetis apud nō cōprehendētes sistolē est totum tp̄s qd̄ est inter duas diastoles iō apud eos sentit̄ pōdus ex ꝓportione istoꝝ tēporum ad corporis dispōnem. Sed apud cōprehendētes sistolem tēpus diastoles cōparatur ad tēpus quietis sibi imediates ⁊ ita tēpus sistoles. Pōdus igitur sumitur in pulsu a ꝓportione tpis motus ad tēpus quietis oino fm̄ Auic. D

¶ Qui āt ponūt in h caplo cōparationē tpis motus ad tp̄s mot⁹: ⁊ tpis qetis ad tp̄s qetis mittunt caplꝫ in caplo: licꝫ hmōi missio sit tolerabilis ⁊ nō sit incōueniēs: ꝫ tamē nō est bona.

¶ Remouet h vnū modū supfluū. ⁊ dicit ꝙ illi q in h ca. de pōdere pulsus ponūt cōpationē tpis motus ad tp̄s motus vtputa diastolē ad sistolē ⁊ tpis qetis ad tp̄s qetis inducūt caplm̄ in ca. ⁊ lꝫ hꝫ imissio sit tolerabilis tñ non est bona.

¶ Ubi pmo nota ꝙ Dalya. 7. theo. posuit istā cōparationē ⁊ Ga. in libello de drīs pulsuꝫ h manifeste voluit in ca. de pulsu spisso ⁊ raro: cū dixit apud cōprehēdētes sistolē. Ritimū aūt fm̄ tp̄s diastoles simul cū qete q̄ est fm̄ ipsuꝫ cōparari tpi sistoles simul cuꝫ tpē eius q̄ post ipsam qetis. est aūt qn̄ est tp̄s diastoles solius tpi sistoli solius cōparantes ita ritimū gn̄ari dn̄t. Mirū est igit̄ ꝙ expositores hoc solū Daly. iponunt. ¶ Nec pōt dici ꝙ hoc Gal. dicat alioꝝ auctoritate qꝛ in eodē ca. infra ex ꝓposito h affirmat: ꝫ vt dixi fm̄ modū ꝯciliatoris Aui. visus est ꝙ hoc sit ipossibile sensu discerni. Cū igit̄ loquēdo de pulsu vt medici debeamus dicere de sensibiliuꝫ: ⁊ ille ꝓportiones de qb⁹ isti dn̄t nō sunt sensibiles vel sensu pceptibiles. iō hoc est superfluum in medicina: ⁊ iō dicit ꝙ isti ponūt caplm̄ in ca. qꝛ illud qd̄ os esse de caplo intellectiue cognitiōis ponūt in capitulo de signis q debent sensu pcipi: ⁊ tñ missio tolerabilis: qꝛ de istis ꝓportionib⁹ dn̄t isti veritatē ꝙ pn̄t esse cōuenientes ⁊ incōuenētes. ꝫ tñ hoc nō pcipit̄ sensu. Et iste est modus cōciliatoris in exponēdo hunc locum.

¶ Dynus aūt aliter exponit ⁊ dicit ꝙ hoc totū sit dictum pōt intelligi duobus modis. ℣ Unus est ꝙ illi qui dicunt in pondere cōsiderari ꝓportionem tēporis motus ad tp̄s motus volunt dicere ꝙ est cōparandum tēpus diastoles ad tēpus sistoles: ⁊ tempus quietis post diastoles ad tempus quietis post sistolē. Et h mō Auic. vult ꝙ isti errant ⁊ ponunt caplm̄ in cap. i. illud qd̄ non est ponenduꝫ. Ratio qꝛ cōparant tēpus qetis post diastolem ad tēpus sistoles: ⁊ ista cōparatio nō est nota sensui cum nec est notum tempus quietis nec tēpus sistolis. Et lꝫ ista missio sit tolerabilis apud cognoscētes sistolem tñ nō est cōueniēs neqꝫ bona apud plurimos: qꝛ plurimi hāc nō cognoscunt. ¶ Hec pma

Opi. Baly. ⁊ Cōciliato. Ritimū ⁊ pōdus idem.

opi. Dy.

p̄ma expō penitus nihil mihi placet: cū idē fuisset sup̄ ab Auic. dōm de frequētia qd̄ nō fecit. p̄terea iam dcm̄ est ꝙ hoc fit apud cognoscētes sistolē. ¶ Scōs modus expōnis Dyni est ꝙ per cōpōnē tp̄is motus ad tp̄s mot⁹ ⁊ qetis ad qetem intelligim⁹ cōparationē vnius diastolca ad aliaz: ⁊ tp̄s inter vnā ⁊ aliā ad tp̄s insequēs 1 ⁊ hoc mō peccant isti ponētes caplm̄ in caplo: q̄ ponūt illud quod p̄tinet ad genus ordinis in caplo ponderis. Nam cōparatio ista p̄tinet ad genus ordinis: ⁊ ista expō minus videt̄ vera q̄ p̄cedens. Nam Gal. expresse intellexit de quiete post sistolem cōparata quieti post diastolem ⁊ de cōparatione diastolis ad sistolē. Et nō est putandum Auic. hoc ignorasse. scdo etiā alia est consideratio ꝓportionis alia est ordinis.

Opinio marsilij. ¶ Marsilius aūt duos dixit modos: vnus est modus p̄mus Dyni. Alius est ꝙ cōparatio motus ad motū est superflua: ⁊ silr̄ quietis ad quietē: q̄ si motus ad qetem est debita ꝓportio: etiā mot⁹ ad motuz erit debita ⁊ qetis ad qetē. Et ista 2ª est falsa. Nā pone ꝙ motus ad qetē dz esse ꝓportio dupla ⁊ mot⁹ ad motum dupla: ⁊ ponam⁹ ꝙ diastoles ad seq̄ntē qetē sit etiā dupla: sed diastoles ⁊ sistoles sunt equales. Et pz ꝙ erit debita ꝓportio mot⁹ ad qetē imediate seq̄ntē tñ nō erit debita ꝓportio mot⁹ ad motum.

Opinio Jacobi. ¶ Jacobus aūt de forliuio voluit ꝙ p̄ᵒ cōparatio dz eē mot⁹ ad qetē imediate sequētē ⁊ illius scdi motus ad qetē imediate seq̄ntē. ⁊ istis scitis scim⁹ ꝓportionē mot⁹ ad motū ⁊ qetis ad qetē. Quidā ḡ dixerūt ꝙ p̄ cōsideranda est ꝓportio motus ad motū: deinde qetis ad qetē. Et ex istis scire que est ꝓportio mot⁹ ad qetē. ⁊ isti ponūt caplm̄ in ca. qa illud qd̄ dz eē in posteriori caplo ponūt in p̄ori 1 ⁊ iste fuit vt dicit Haly. 7. theo. c. 4. ¶ Et ista expō etiā nō vr̄ bona: q̄ Aui. dixit supra assignādo vñ genus istud sumit̄: q̄ est cōparando tp̄s in q̄ est motus ad tp̄s istud in q̄ est qes: ⁊ nō dixit ꝙ ab hoc incipe debeam⁹. ℣ Preterea nec Halyabas dixit ꝙ incipe debem⁹ a cōparatiōe tp̄is mot⁹ ad tp̄s motus. ℣ Preterea q̄ nō esset tolerabilis error: sed falsus. Et iō videt̄ melius transire cū expositiōe cōciliatoris ⁊ ꝙ Aui. credidit ꝙ nō sentiunt̄ iste cōparatiōes: sed solo intellectu cognoscuntur in genere ⁊ tolerat̄ ꝓpter dicta supra. ¶ No. vlteri⁹ ꝙ pz ex dcis ꝙ ēt in alia ꝓportiōe dixit Ga. cōsistere ritimū de q̄ nullā mētionē fecit Aui. s. in ꝓportōe tp̄is aggregati ex diastole ⁊ qete imediate seq̄nte ad tēp⁹ aggregatū ex sistole ⁊ quiete imediate seq̄nte. ¶ Sz ɔtra expōnē ɔciliatoris arguit̄ q̄ ex mēte Aui. pondus in pulsu cōsiderat̄ in ꝓportiōe fortitudinis ad fortitudinē ⁊ magnitudinis ad magnitudinē: sed cōstat ꝙ in fortitudine nō cōparat̄ nisi motus motui: igit̄ in pōdere cōsiderat̄ ꝓportio mot⁹ ad motū. ¶ Dic dī ꝙ in pōdere ɔsiderat̄ ꝓportio motus ad motū: sed nō tp̄is mot⁹ ad tp̄s motus nisi in intellectu: ⁊ hoc loq̄ndo de motibus vnius pulsus in q̄bus ꝑ paruitatē eorū ⁊ difficultatē cōsiderādi nō pōt illa proportio bene tactu cōprehendi. ¶ Posset tñ alr̄ ⁊ facili⁹ exponi ꝙ illi q ponūt cōparationē tp̄is mot⁹ ad tp̄s motus in eodē pulsu ⁊c̄. mittūt caplm̄ in cap. s. nimiū ꝓlōgāt materiā ⁊ nō cū vtilitate multa. Maior. n. est labor in faciendo se doctū ad hec discernēda q̄ vtilitas in hec cognoscēdo. fit ḡ illorū missio tollerabilis: ⁊ nō incōueniēs: q̄ nō dixerūt in nā ꝙ ritimū siue pōdus in pulsu pōt ɔsiderari: mō dcō: sed tñ illa missio nō est bona. i. vtilis ꝑꝑ plus poni laboris in istis cōprehēdendis q̄ inde sequatur vtilitas.

¶ Et pondus quidem est illud in quo proportiones musice cadunt.

¶ Nūc declarat in q̄ dz īueniri musicalis ꝓportio: ⁊ dic̄ ꝙ pondus est illud in q̄ ꝓportiōes musice cadūt idest inueniūt vel sunt. ¶ Hic locus pōt intelligi duob⁹ modis: p̄ vt ponit differentiam iter pulsum hn̄tē pōdus: ⁊ pulsum nō hn̄tē pondus. ⁊ dicit ꝙ pondus in pulsu est illa eius dispō in qua ꝓportiōes musice cadūt: sed tñ cū nō cadūt ꝓportiōes musice. i. in quibus nō est cōsonātia nō est ibi pōdus. ℣ Alius modus exponēdi est: ꝙ remoueat dubiū: q̄. n. dixit ꝙ hoc genus sumit̄ p̄ cōpatiōnē tp̄is motus ad tp̄s qetis posset qs addē ꝙ ɔsideratio pōderis in pulsu nō eēt nisi in istis. ℣ Ad h̄ igit̄ tollēdū dixit ꝙ gn̄alr̄ pondus pulsus dī ois cōparatio partiū eius sensibilis in q̄ cadūt vel apte sūt cadere sensibilr̄ ꝓportiōes musice: ⁊ iō ēt cōparatio motus ad motū nō in tēpore duratōis: sed in fortitudine ⁊ magnitudine in quib⁹ cadent ꝓportiōes musice vt dictum est.

¶ Et dicemus ꝙ pulsus aut est boni pōderis: aut mali pōderis. Et illi⁹ qdē q est mali ponderis sunt tres spēs. Una est illi⁹ cui⁹ pondus est mutatū ⁊ est iuxta pōdus ⁊ iste est cui⁹ pondus est pōdus etatis q̄ est iuxta etatē illi⁹ cui⁹ est pulsus. sicut cū iuuenes hn̄t pōdus pulsuū puerorū ⁊ altera est separati ponderis sicut cuz pueri hn̄t pōdus pulsus sicut senū. Et tertia est egrediēs a pōdere ⁊ ille est cui⁹ pōderi pulsus hōis non silatur ⁊ multa egressio pulsus a pondere magnā in dispōnibus significat mutationem.

¶ Hic spēs enūat sub isto gn̄e ɔtentas. Et dicit ꝙ sub h̄ genere p̄ᵒ cōp̄hēdunt̄ due spēs. s. pulsus boni pōderis ⁊ pulsus mali pōderis. Et est triū modorū: Unus est ꝙ pōdus in pulsu est ꝑmutatū a bono pōdē: sed est ꝓprie bonū pondus: vt puta si pōdus senis inuenit̄ in iuuene vel eꝫ. 26. est vt sit pōdus ꝑmutatū multum: vt sit pōdus senis reperiat̄ in puero vel eꝫ. 35. est vt sit ꝑmutatū: sed ad nullū pōdus cōueniēs alicui dispōni nāli hois: ⁊ iō pōdus ei⁹ nō silat̄ pōderi pulsus hois: ⁊ iste q̄nq; appellat̄ absq; pōdere. Subdit vltimo ꝙ multa in pondere ꝑmutatio magnam significat mutationem in instrumentorꝫ pulsus dispositionibus. Hec omnia mihi satis clara videntur ex precedentibus.

¶ De pulsu equali vel diuerso. Cap. 1.

Dicūt ꝙ diuersi pulsus diuersitas aut est in multis ꝑcussiōib⁹ aut in vno pulsu. Sed qui in vno pulsu diuersificat̄ aut in multis diuersificat̄ ꝑtib⁹. s. in locis separatis in quibus cadūt digiti: aut vna parte scilicet in loco vnius digiti.

¶ Post dētmiatiōez de pulsu gn̄alē Aui. p̄ticlarit̄ de pulsu exeq̄t̄ determinādo. ⁊ in tres diuidit̄. Pri⁹. n. spālr̄ de diūsi pulsus spēb⁹ determinat. 2º qs sit nālis pulsus decl̄at. 3º de dispōnū pulsuū causis dētmiat. ibi 2ª (Cuiusq; generū) 3ª ibi. (Cāꝫ pulsus) Pria ps bipartita est. In p̄ᵒ. n. q̄dā dcōrū pulsuū ponit diuisiōes. In 1ª spēs q̄sdam diuersi pulsus nois hn̄tes declarat sequēti cap. ibi. (Ex eis est.) Pūs caplm̄ in duas diuidit̄ ptes. p̄. n. quādā ponit distīctionē. 2º mēbra distīctiōis subdiuidēdo decl̄at. 2ª ibi. (Et illi⁹ qdē.) ¶ Dicit p̄ ꝙ auctores medici dr̄t ꝙ diuersi pulsus diūsitas aut est in multis pulsib⁹ aut in vno tātū. Et diūsitas cadēs in vno pulsu aut in ꝑtib⁹ diūsis vni⁹ pulsus. i. i diūsis ꝑtib⁹ cadētib⁹ sub diuersis digitis: aut in vna pte vnius pulsus. s. in loco vnius digiti. A

¶ No. igit̄ p̄ ꝙ lz multa gn̄a pulsus sint supius posita Aui. nō fec̄ spāle caplm̄ nisi de eq̄li ⁊ diūso ꝑꝑ duo. p̄ᵐ est: q̄ 1º gen⁹ oia q̄si alia gn̄a cōp̄hēdit seu ɔtinet. 1º q̄ in isto cadūt plime diūsitates spēꝫ: nō sic āt in alijs gn̄ib⁹. Et hec eadē est cā q̄re rubrica ei⁹ intitulat̄ de pulsu eq̄li ⁊ diuerso: tñ nō ꝓseq̄t̄ nisi de spēb⁹ pulsus diūsi.

¶ No scdo. ꝙ diuersitas que attēdit̄ in mult̄ pulsib⁹ itel- B

ligit cōparādo vnū pulsū p̄pe dem̄ ad aliū pulsum: sȝ illa q̄ attēdit in vno pulsu nō attēdit nisi in cōparatiōe ad vnū motū illi⁹ pulsus nō cōparādo sistolē ad diastolē: vt dicit Jacob⁹. Et h̄ potes pcipe ex mō loq̄ndi hic: ⁊ Gal. i libello de diꝭs pulsuū vbi nūq̄ȝ noiat aliquē pulsuȝ diuersum ex cōparatiōe sistolis ad diastolē: nec Aui. ēt. Et ꝯstat q̄ diūsitatē attēdēdā in vno pulsu diuidūt rōne pluriū ptium eiusdē pulsus s̄ȝ q̄ ptes ille corrn̄dent diūsis sitib⁹ arterie sub diuersis digitꝭ: ⁊ nō dn̄t diūsitatē iter sistolē ⁊ diastolē.

C ¶ No. 3° q̄ lȝ p vnā ptē Aui. exēplificet intelligi locū sub vno digito: tm̄ debem⁹ itelligē diuersitatē q̄ nō est pp varietatē in diuersis ptib⁹ arterie: ⁊ h̄ colligit ex Gale. libro de diꝭs pulsuū. cū diuersitatē pulsus in vna pte dicit non esse imaginabilē nisi in diuersis ptib⁹ tpis. vn̄ sic ad lrām dic̄. Incipiētes ab ea. s. diūsitate q̄ s̄ȝ vnā pticulā existit. Manifestū est aūt q̄ nō s̄m idē tps. Impoīe. n. est vnā ⁊ eādē particulam in vno ⁊ codeȝ tēpore nō silr appere moueri. ¶ Ex q̄ pȝ intellm̄ Jacobi de pulsu interfecto ⁊ continuo ⁊ reciduo esse malū cū itelligat ista ad diuersas ptes arterie q̄ sunt aut in extremo aut in medio digiti corrn̄dentes. ¶ Sūma igit est ista: q̄ diuersitas aut attendit in multis pulsib⁹ sibi inuicē cōparatꝭ: aut in cōparatiōe plurium partiū vni⁹ pulsus q̄ sūt ptes diētes s̄m situȝ arterie: aut s̄m vnam ptē vni⁹ pulsus in qua nō considerat diuersitas s̄m sitū arterie. s. in successione. Q̄d aūt dr̄ de vno digito ⁊ de quatuor ponit pro exēplo vt intelligatur mens diuisiōis.

¶ **Et illius qdē q in multis diuersus existit pulsib⁹ est diuersus gradatus eq̄lr currens. ⁊ ipse quidē est qui ab vno incipit pulsu ⁊ pmutat ad maiorē eo: aut ad minorē: ⁊ pcedit sic s̄m hāc regulam donec peruenit ad finē in diminutione aut in augmēto per similē ordinem: deinde intersecatur ⁊ ad primam magnitudinē redit.**

¶ Hic exeq̄t de mēbris dictaꝝ diuisionū. Et p̄ de p̄ mēbro p̄e diuisiōis. 2° de 2°. 3° de tertio 2° ibi (Diuersitas vo) 3° ibi. (Ex diuersitate.) Pria ps diuidit in 4°. p̄ enūat vnā spēȝ pulsus diuersi in plurib⁹ pulsib⁹ attenta diuersitate. 2° illaȝ spēm vno mō subdiuidit. 3° illā eandē spē in alio mō subdiuidit. q̄rto alio mō scd̄a ibi. (Aut rediēs.) ibi 3°. (Et est cū ad fine.) ibi. q̄rta (Cūq̄ȝ intersecat.) ¶ De p̄e pte dic̄ q̄ vna spēs illi⁹ pulsus q diuidit in plib⁹ pulsib⁹ est pulsus diuersus ḡdat⁹ eq̄lr currēs. Dic̄ 2° q̄ ille pulsus q noiat diuersus ḡdat⁹ ⁊ eq̄lr currēs est i° q icipit ab vno pulsu ⁊ pmutat ad maiorē eo aut miorē: ⁊ pcedit sic aut augmētā° aut diminuē° eq̄lr ⁊ silr ordie donec pueniat ad finē augēdi aut diminuēdi: deide itersecat ⁊ redit ad p̄mā magnitudineȝ.

D ¶ Ubi nō p° q̄ hic pulsus dī p̄mo gradatus q̄ inter pulsus est excessus p̄mi ad scd̄m: ⁊ scd̄i ad 3m ⁊c. sicut in gradibus scalarū: ⁊ dr̄ eq̄liter currēs. q̄ vsq̄ȝ ad intersecationeȝ semper excessus pulsuum imediatorum sunt equales.

E ¶ No. 2° q̄ ad h̄ vt pulsus dicat h̄ mō: reqrit p̄ q̄ sit diuersus in pluribus pulsib⁹. Requirit 2° q̄ sit ibi eq̄litas excessuum p̄mi ad scd̄m ⁊ scd̄i ad 3m: ⁊ sic vltra vsq̄ȝ ad intersectionē. Requirit 3° q̄ intersecet ⁊ redat ad p̄stinā dispositionem: ⁊ vbi aliqd̄ istorum deficiat nō erit huius speciei. ¶ No. tertio q̄ nō solum in magnitudine ⁊ paruitate contingit h̄ diuersitas: sȝ ēt i velocitate ⁊ tarditate: i fortitudine ⁊ debilitate ⁊ aliꝭs diꝭs suscipientib⁹ magis ⁊ min⁹ ⁊c.

Que requirūt ad pulsū diuersuȝ ⁊ ḡdatuȝ.

¶ **Aut rediēs ex puitate sua simili reditu in ambabus dispositionibus ad primam regulā aut diuersificans postq̄ȝ venerit a principio quod est huiusmodi ad finem qui est huiusmodi.**

¶ Ponit p̄mā distinctionē istius spēi dicēs q̄ hic pulsus cū intersecat ⁊ redit supple ad diuersitatē gradatim q̄nq̄ȝ redit silr reditu in ambab⁹ dispōnib⁹ ad p̄mā regulā. i. q̄nq̄ȝ redit ad silem terminū a quo ⁊ puenit ad silem terminuȝ ad quē p regulā p̄mā. i. p̄me diuersitatis: vt si p̄mo incepit a magnitudine vt vnum ⁊ sex vicibus venit ad magnitudinē vt sex ita directe faciat in scd̄o reditu. Et duo termini sunt illi ambe dispōnes de quib⁹ loq̄t. aut diuersum facit ad h̄ postq̄ȝ icepit a certo p̄n° ⁊ ēminat⁹ fuit ad certū finē.

¶ **Et est cum ad finem peruenit.**

¶ Ponit scd̄aȝ distinctionē dicēs q̄ in scd̄a via ad modū secūde scale ad quā redeūt post intersectionē: quādoq̄ȝ itersecat anteq̄ȝ ad illum terminū ad quē: ⁊ quādoq̄ȝ intersecat anteq̄ȝ ad illum terminū veniat ⁊ q̄nq̄ȝ trāsit illum terminum anteq̄ȝ intersecetur: vt si p̄mo iceperit ab vno gradu magnitudinis ⁊ peruenit ad sex quandoq̄ȝ in reditu intersecatur veniendo ad sex: quandoq̄ȝ ad quinq̄ȝ intersecatur: ⁊ quandoq̄ȝ venit vsq̄ȝ ad septem.

¶ **Et est cum intersecatur ante ipsum: ⁊ est cum addit supra ip̄m donec intersecat in medio cessando ⁊ est cū agit ab h̄ diuersuȝ ⁊ illud est vt in medio sui iteruenīat mot⁹: ⁊ pulsus quidē cessationē habens est diuersus in quo expectat motus ⁊ venit quies: ⁊ ille q in sui medio hȝ motū est diuersus in quo expectat q̄es ⁊ venit mot⁹.**

¶ Ponit 3m distic̄ēm illi⁹ spēi dicēs q̄ h̄ pulsus q̄n itersecat q̄nq̄ȝ itersecat cessando a motu in suo medio: q̄nq̄ȝ faciendo alio mō: q̄ nō faciēdo q̄etē in medio: ⁊ hoc ē. q̄ in medio interueniat motus ⁊ pulsus habēs hāc cessationē est diuersus in quo expectat quies ⁊ venit motus: ⁊ alius est in quo venit q̄es quādo expectat motus. Et vterq̄ȝ istoꝝ vocatur intersectus: lȝ nō eodem modo quo infra dicet.

¶ **Diuersitas vero pulsus in multis partibus vnius pulsus aut est in situ suarum partiū: aut in motu suarum partium sed diuersitas que est in situ suarum partium est diuersitas proportionis partiuȝ vene ad partes: ⁊ quoniā partes sunt sex erit illud quod in eis cadit ex diuersitate similiter: diuersitas autem que est in motu: aut est in velocitate ⁊ tarditate: aut in consecutione ⁊ preuentiōe scilicet vt moueatur pars eius ante horam sui motus aut post horam: aut in fortitudie ⁊ debilitate aut in magnitudie ⁊ paruitate. Et hoc totū aut curret s̄m ordinē equalem aut diuersum in augmēto ⁊ diminutione: ⁊ illud quidem aut erit in duabus partibus aut in tribus aut in quatuor. s. in casu digitoruȝ. Et tu quidem componere poteris ⁊ ordinare.**

¶ Hic exeq̄t de pulsu diuerso cui⁹ diuersitas est in plib⁹ ptibus vni⁹ pulsus. Et dic̄ p̄. q̄ talis diuersitas aut est in situ duaꝝ ptiū. s. arterie aut in motu suaꝝ ptiū. Dic̄ 2°. q̄ diuersitas q̄ est in situ ptiū est diuersitas pōnis vene. i. arterie ad ptes al's: ⁊ q̄ ptes sūt sex. s. sex extrema diametroꝝ. id il lud qd̄ cadit in istis ptib⁹ de diūsitate erit silr in sex extremis triū diametroꝝ. Dic̄ 3°. q̄ diuersitas q̄ est in motu aut est in velocitate aut tarditate aut in ꝯsecutione ⁊ p̄uētiōe. In ꝯsecutōe q̄n pars mouet post horā sui mot⁹. in p̄uētione q̄n mouet an̄ horā sui mot⁹: aut in fortitu° ⁊ debilitate aut in magni° ⁊ puitate. Dic̄ 4°. q̄ hec tota diuersitas aut currit s̄m ordinē eq̄lē in augmēto aut diminutiōe aut s̄m ordinē diuersuȝ. Dicit 5°. q̄ hec diuersitas q̄cunq̄ȝ mō de istis ꝯtigat aut erit in duab⁹ ptib⁹ pulsus. aut in trib⁹: aut

in q̃tuor.i.in ptib⁹ arterie sup quibus cadūt q̃tuor digiti. Et tu ex his pncipijs poteris elicere nūm specierum tam simplicium q̃ compositarū diuersitatis que sunt q̃si innūabiles: vt colligit ex Gal. in libello de differētijs pulsuum.

A ¶ No. ꝙ arteria in loco vbi tangit pulsus h̃z sitū suū ſm quē dz nāl'r sentiri pulsus ⁊ quelz partiū ei⁹ pōt pmutari ita vt in ea sentiat aut magis alt⁹ aut magis pfundus aut magis lat⁹ versus superi⁹ focile aut v̄sus iferi⁹ focile: aut magis lōgus v̄sus manū: aut v̄sus grossum brachij aut min⁹. In oib⁹ igr̃ istis mōis ptigit diuísitas i pulsu rōe sit⁹ ptiū pulsus: vel arterie. Iste igr̃ sūt sex ptes de qb⁹ dic̄ Aui.

B ¶ No circa 3ᵐ dcm̄ ꝙ nāl'r oēs ptes arterie debēt sil' eleuari. Ille igr̃ q̃ pri⁹ dilatat' eleuat' an̄ horā sui mot⁹: ⁊ l' q̃ post eleuat' p⁹ horā sui mot⁹ eleuāt'. Reliq̃ h̃ dcā sūt facilia.

¶ No. tamē ꝙ in omnibus istis contingit vnum pulsum esse diuersum: vt est vndosus: de quo dicetur infra.

¶ Ex diuersitate vero pulsus in vna parte est ille qui est intersectus ⁊ reditiuus ⁊ continuus.

¶ Hic Aui. declarat aliud mēbꝝ puta diuersum in vna pte vni⁹ pulsus. Et duo facit. p̄ hoc ponēdo diuisionez huius membri. Scdo declarando. scda ibi: (Intersecutus autē).

¶ Dicit primo. ꝙ ex diuersitate que est in vna parte vni⁹ pulsus ꝯsurgūt tria gn̄a. s. intersectus reditiu⁹ ⁊ ꝯtinuus.

C ¶ Ubi no. iuxta Gal. i lib. de drijs pulsus ꝙ diuersitas in vna pte vni⁹ pulsus: aut est manifeste iteruenīete quiete in medio: ⁊ iste vocat' iterfectus: aut tota diastole apparente ꝯtinue dilatari: ⁊ ille est ꝯtinu⁹ aut diastole an̄q̃ man⁹ gescat appente redire a pfundo: ⁊ iste est rediuu⁹ ⁊ est diuius a p'spe: q: in p'spē nō appet a pfundo redire s3 q̃scē ⁊ iterū moueri. In hac aūt appet a pfundo venire ⁊ percutere.

¶ Intersect⁹ aūt est ille qui in partem vnam cuz paruo motu separat': ⁊ partis vnius que ex eo intersecatur cū quiete est cū duo extrema diuersificant' in velocitate ⁊ tarditate ⁊ i similitudie.

¶ Declarat istas tres spēs ⁊ diuidit' in tres. 2ᵃ ibi. (Rediti/u⁹) 3ᵃ ibi (Cōtinu⁹). ¶ Dicit p̄ ꝙ ille pulsus est iterfect⁹ q in pte vna separat' cū paruo motu. i. quāuis mot⁹ fit pu⁹ cū q̃ete ita ꝙ breuit' pulsus ille est intersect⁹ in q̃ q̃es interuenit iter vnā ptē dilatationis ⁊ aliā anteq̃ tota dilatatio cōpleat' ⁊ media est q̃es: extrema vō sūt due ptes diastoles. Dicit 2ᵒ ꝙ in isto pulsu q̃nq̃ cōtingit ꝙ extrema sunt silia: q̃nq̃ ꝙ sunt diuersa i velocitate ⁊ tarditate ⁊ in siltudie.

¶ Et nota ꝙ l3 sole tres partes ponant': tn̄ pōt esse ꝙ sint plures ⁊ due q̃etes: ⁊ tres mot⁹: ⁊ hoc mō pulsus integer nō solū erit cōposit⁹ ex duab⁹ q̃etib⁹ ⁊ duob⁹ motib⁹: sed q̃nq̃ ex plurib⁹ valde. Uerum ſm Gal. nō percipit' in eadem diastole oīa nisi triū partiū. Nam ipse dicit se obscura imaginatione q̃nq̃ cōprehēdisse quatuor. ⁊ ideo continuū non diuidit nisi in tres partes. ⁊ quidam dicunt hunc pulsum bispulsantem. Sed de hoc in sequenti capitulo.

¶ Rediuuus vero est vt pulsus magnus redeūdo fiat paruus in vna parte. deide in reditu subtili redit. ⁊ huius quidē modi est ille cuius quedam specierum in alias ingrediūtur: ⁊ hoc est vt sit vnus pulsus sicut duo propter diuersitatem: aut duo sicut vnus propterea ꝙ alie in alias ingredinntur: ⁊ istud quidem est secundū sententiam eorum qui in hoc non conuenerūt.

¶ Declar' pulsū rediuuū. ⁊ dic̄ ꝙ h̃ est pulsus q in vna pte sui est magn⁹ redeūdo paru⁹ fit. i. q p̄ facit magnā pcussionē in vna pte arterie: deinde redeūdo retro facit vnā aliā pcussionē paruā directe. sicut cū pcutim⁹ ab alto cū malleo post pmā pcussionē resilit malleus in altū ⁊ redit ad pcutiendū scda vice incudē: deide reditu subtili idest occulto redit ad debitū situm arterie sicut post scdaz pcussionē notabilē q̃busdā factis paruis agitatōib⁹ q̃scit malleus. Dicit scdo. ꝙ pulsus rediuu⁹ est ille cui⁹ q̃dam spēs ingrediunt' alias spēs: ⁊ h̃ est vt sit vn⁹ pulsus sicut duo. i. q: iu dicat de vno pulsu sicut si essent duo pp̄ter diuersitatem. Aut de duobus sicut de vno: propterea ꝙ alie in alias ingrediunt'. Tertio dicit. ꝙ hoc scdm dictū: scil3 ꝙ quedam illius spēs ingrediant' in alias ⁊c̄. infra est dictū scdm sententiam illorū qui nō cōuenerūt in isto: scil3 ꝙ iste nō dz dici pulsus diuersus in vna parte vni⁹ pulsus. Sed dixerūt ꝙ ille est diuersus diuersitate cadēte inter plures pulsus.

¶ Pro intellectu ptia nota p̄ ꝙ pulsū intersectū vt sic nō dicit Gal. ꝯtineri sub isto gn̄e: imo exp̄sse dicit ꝙ nō est de isto gn̄e: vt colligit' ex dictis suis in libro de drijs pulsuū. Nā pumo ponit distinctionem supra positam de pulsu diuerso ſm vnam partē arterie: vel vni⁹ pulsus in tres spēs: quarū pma fit intercedēte motū arterie quiete scda vocat' cōtinu⁹ continuo apparēte tali motu: 3ᵃ vocat' superrediēs ⁊ postq̃ de duab⁹ spēbus determinauit: determinat de 3ᵃ que est rediriu⁹. Et dicit ꝙ sunt illi q̃s Archigenes discretus dixit: ⁊ tn̄ noiat eos sicut vnum pulsum. Postea parū dicit de isto quietē habente in medio ꝙ non est discretus hoc textu. Nam eos qui in vna diastole deficiunt nequaq̃ dices duos esse pulsus. ⁊ nimirū bispulsant. aperte enī in eis motus pcedens qd̄ continuū imobilitate media intercidit: sed genus quidē discretorum: Nō ita igit' vult ꝙ genus discreti pulsus nō ita faciunt sicut intersecti. ⁊ iō intersecti non sunt discreti ⁊ per consequens non rediuui.

¶ Et ex istis cōprehendens quantum longe a mente Ga. ⁊ per ꝯñs Auic̄. hunc locum exponant cōiter doctores.

D ¶ No. scdo. ꝙ in isto pulsu rediuuo pmo fit dilatatio arterie: ⁊ postea recessus paru⁹ a digito: ⁊ postea redit paruo redito. Q3 autē hoc modo fiat pōt esse tribus modis. ⁋ Unus modus est ꝙ fiat prima dilatatio magna: deinde fiat constrictio ⁊ sistoles a nā intēdente constringere: sed paruula interueniēte quiete ⁊ quasi subito redeat ad diastolādū. ⁋ Scdo mō cōtingit ꝙ fiat dilatatio magna ⁊ velox aut virtute intātū vt a sua forti dilatatōe resiliant parietes ⁊ ꝯcidāt parū ⁊ subito redeāt ad primā dilatatōez. ⁋ Tertio ꝙ facta dilatatione arteria concutiat' ⁊ non ſm nature intentionem contingenter mouet' eleuando se versus dextrum ⁊ sinistrum sicut accidit in corde quādo subito tendunt' ꝙ ipse cōcutiunt' vt fit in pulsu cōcussiuo: ⁊ accidit in istis: vt vtar exemplo Gal. sicut si ramū ligni attraherē a suo loco plicando deide subito dimitterem rediret ramus ad locū suū ⁊ nō subito ibi quiesceret: sed concuteret' reuertēdo: ⁊ iterū redeūdo donec in locū suo quiescer. Istorū ergo triū modorū duobus vltimis fit pulsus rediuuus. Primo aūt modo sunt duo pulsus ⁊ non vnus: naz ibi int' vnā pcussionē ⁊ aliā virtus constringit arteriaz qd̄ nō fit in istis duob⁹ vltimis modis: sed aut nō constringit': aut si constringitur est pp̄ vehementiā tensiōis qd̄ fit in dilatando vnde percutiunt' parietes arterie etiā v̄sus itus. Mod⁹ 3ᵘˢ pulsus rediuui.

¶ No. tertio ꝙ quidā antiqui medici: vt Gal. narrat: dcō loco dixerunt istum pulsum rediuuū esse diuersum ⁊ non vnū esse sed plures ⁊ ſm istos spēs istius pulsus igrediūtur alias spēs ⁊ quomodo est hoc. s. ꝙ vnus pulsus q vere est vnus apud illos sint duo: ⁊ duo veri pulsus ponunt' apud illos ita se hēre sicut iste qui est v̄e vnus pp̄ea ꝙ in isto vno alie alias igrediuntur idest iste alie ⁊ diuerse percussiōes ingrediunt' alias totales dilatatiōes vel alio modo dicat textus. pp̄terea ꝙ alie alias ingrediunt'. i. ponūt' sub alijs spēbus ab istis. ⁊ q: vt dixi iste ingressus spērū spēs: ⁊ ꝙ vnus est sicut duo est apud sniam illorū qui nō cōuenirūt in h̃ ꝙ iste pulsus dēat dici vn⁹ ⁊ diuersus in vna pte. Et tu nota omnia ista sumēda ex Gal. loco allegato que

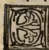
hic a doctoribus exponētibus sunt omissa. Et loco eorū sunt posite imaginationes false: aut littera est ī exposita omissa: ⁊ etiā confert ad intellectum sequentis capituli.

¶ Continuus autē est ille cuius diuersitas est ordinata in ꝯtinuitate nō sensu pcepta separatiōe in eo ad qđ ipsa mutať ex velocitate ad tarditatē aut ēꝯ: aut ad equalitatē: aut inequalitatē in eis: aut ex magnitudīe: aut paruitate: aut equalitate in eis ad aliqđ eorū ad qđ mutať: ⁊ hoc quidem est cū fm silitudinē sui procedit. ⁊ est cum accidit vt cū continuatione sua fit in aliquibus suarū partiū plus diuersitatis ⁊ in alijs min⁹.

¶ Declarat pulsum continuū. Et dicit ꝙ hic est ille qui est ordinate diuersus nō percepta separatione in cōtinuitate motus ex velocitate ad tarditatē ⁊c̄. Et totū est notum nisi ꝙ tibi relinquo ꝙ cōsideres quō fit diuersitas in magnitudine in vna pte qn pari mō oīs pulsus magn⁹ posset dici in magnitudie diuersus. Ego autē pulsū fm vnā ptē vni⁹ pulsus diuersū nō memini legisse a Ga. diuersū ī magnitudie vel freqntia sꝫ in velocitate imo plane ab eo colliť ꝙ in magnitudine nō pōt esse diuersitas in vna pte vni⁹ pulsus in libro de dīijs pulsus Gal. ita dicente. Si xo vna particula arteria non cōsistat fm hoc genus. s. quātitatis anomalia. l. diuersitas fm vnum pulsum. anteꝗ̄ enim in finē deueniat motus nōdum magnitudo manifesta: sed solum hoc genus pulsuum in cognitione fine indiget. hec Gale.

¶ No. vlteri⁹ Gal. in isto tres considerasse ptes: ⁊ dicē ꝙ qn̄qꝫ occulta imaginatiōe vel obscura sunt sibi vise cōprehendi q̄tuor: fm quarū veritatem multiplicat species.

¶ De speciebus pulsus diuersi que nomina habēt propria. Cap. 3.

Ex eis est gazellans qui est diuersus in vna parte cum fuerit tardatus ⁊ deinde intersecatur ⁊ fit velox.

¶ Postꝗ̄ superi⁹ Aui. determinauit de pulsu diuerso magis gnālr: h̄ magis spālir determiat de spēbus pulsus diuersi hn̄tib⁹ noīa. Et ita dꝫ dicē rubrica ⁊ non dꝫ dicē cōtinui. Diuidiť in duas. Primo fac̄ hoc. 2° se excusat in fine. ibi. (Pulsuū xo). Prima diuidiť in tot partes fere quot sūt spēs nisi ꝙ qn̄qꝫ mixtim de qbusdā spēbus multā affinitatē hn̄tib⁹ determiat ⁊ patebūt partes in legēdo.

¶ Dicit ḡ pmo. ꝙ de pulsibus diuersis est gaçellans ⁊ ipse est pulsus qui cū sit diuersus in vna parte vnius pulsus pmo est tardus: deinde intersecať ⁊ fit velox ita ꝙ omnis gaçellās est intersect⁹ p getē inť partes vni⁹ diastolis: ⁊ qa intersectus aliquis erat cū silitudine partiū: aliquis cū vna velociori: hic gaçellās est cū altera parte velociori. s. secūda non pma: ⁊ dicitur sic per similitudinem motus gaçelle quod est animal multū simile capriolo in suis motib⁹: primo facit vnum saltū tardū: deinde alium velocem.

¶ Et ex eis est vndosus: ⁊ ipse quidem est qui est diuersus in magnitudine partium vene ⁊ earū paruitate ⁊ eleuatione ipsarum ad superiora et in latitudine ⁊ in consecutione ⁊ precessione in principio motus pulsus cū mollitie que est in ipsa ⁊ ipse quidē nō est valde paru⁹ ⁊ hꝫ latitudinē quādam ⁊ assimilať vndis que alie alias sequuntur fm rectitudinem cum diuersitate q̄ est inter eas in eleuatione earū ad superiora et descensione ad inferiora ⁊ velocitate ⁊ tarditate.

¶ Determinat h̄ de vndoso. Et in summa pulsus vndosus est diuersus in plib⁹ partib⁹ vnius pulsus ⁊ diuersitas ei⁹ est in situ partiū ⁊ motu: scilꝫ in altitudie. latitudine: velocitate: tarditate: ꝓuentiōe: cōsecutiōe: fortitudine: ⁊ debilitate. Sed ad hoc vt cū istis diuersitatib⁹ dicať vndosus requiriť ꝙ habeat latitudinē manifestam: ⁊ ꝙ non sit valde paru⁹. Requiriť scđo. ꝙ sit mollis. Nam cū istis dispositionibus si est valde paru⁹ non est vndosus. Iste igitur similatur vndis quarum alie post alias sequuntur.

¶ Et ex eis est vermiculosus qui est illi similis: sed est paruus multe spissitudinis: cuius spissitudo existimať velocitas: sed non est. ⁊ formicans qui est valde minor ⁊ vehementioris spissitudinis. ⁊ vermiculosi quidem ⁊ formicātis diuersitas in eleuatione ad superiora ⁊ precessiōe ⁊ consecutione in sensu est manifestior ipsorū diuersitate in latitudine: imo q̄si nō appet id.

¶ Determinat de vermiculari ⁊ formicante mixtis quodā modo. Primo dicens q̄ vermiculosus est similis vndoso in modis diuersitatis: sed est valde paru⁹ ⁊ valde freqūēs intātum ꝙ sui frequentia putatur velocitas: ⁊ non est ita.

¶ Dicit scđo ꝙ formicās est mior vermiculoso ⁊ spissior.

¶ Dici 3°. ꝙ diuersitas vermiculosi ⁊ formicātis in eleuatione ad superiora ⁊ precessione ⁊ cōstrictione est manifestior diuersitate eoꝝ in latitudine: imo q̄si in h̄ non appet.

¶ Ubi h̄ nota ꝙ cā quare in istis pulsib⁹ non apparet diuersitas sue dīa in latitudine est qꝛ sunt plurimū stricti.

¶ No. 2° ꝙ lꝫ Aui. dicat h̄ de xmiculoso. ꝙ ei⁹ spissi^{tudine} appeat velocitas nō est ita: tn̄ Gal. l lib° de dīījs pulsuū dic̄ h̄ de formicāte ⁊ nō de xmiculoso: ⁊ forte de vtroꝗ̄ est verū.

¶ Cā autē est breuitas tpis mēsurātis hūc pulsū. Et qꝛ nō bn̄ discerniť in eo tp̄s mot⁹ ⁊ tp̄s qetis appet puū tp̄s motus: tn̄ in rei xitate est tp̄s qetis puū: nō tn̄ qn tp̄s motus sit paruū in cōparatiōe ad spaciū. dnr autē isti pulsus ita in cōparatiōe ad motū pceptū ex tactu xmis subterranei q dicit lūbricus ⁊ formice. ⁊ ambo sunt diuersi in omnibus illis modis in qbus vndosus. Et ꝗ̄uis illi oēs cōprehendanť sensu vt dicit Gal. loco allegato. differunt autem ab vndoso in magnitudine ⁊ nō in qualitate diuersitatis.

¶ Et est ex eis serrin⁹ q vndoso ī puū diuersitate silať ⁊ in eleuatōe ad supiora ⁊ latitudie ⁊ pcessiōe ⁊ ꝯsecutiōe sed est durior ⁊ cū duricie ipsi⁹ ptes in duricie diuerse existūt. Et serrin⁹ quidē est pulsus velox spissus ⁊ dur⁹: cui⁹ ptes in magnitudie diastole diuerse existūt ī duritie ⁊ mollitie.

¶ Determinat de serrino dicēs. ꝙ hic similať vndoso in diuersitate: sꝫ est dur⁹ ⁊ vndosus: mollis: ⁊ ī duricie ē diūsus: ⁊ cū hoc opꝫ ꝙ sit velox ⁊ spissus aliter nō diciť serrinus.

¶ Et ex eis est cauda soricina: ⁊ est ille q ordinať in diuersitate suarū partiū ex diminutiōe ad augmētū aut ex augmēto ad diminutionē: ⁊ cauda quidē soricina est cū est in pulsib⁹ multis ⁊ est cū est in vno pulsu in ptib⁹ multis aut in parte vna. Et ei⁹ diuersitas ꝓpria est illa q̄ ex magnitudine pēdet. Et est cū est in cōpatiōe velocitatis ad tarditatē: aut fortitudinis ad debilitatē.

¶ Hec patēt nisi ꝙ cauda soricina in vna pte vni⁹ pulsus nō pōt itelligi diūsa in magni^{tudine}: sꝫ in velocitate ⁊ spissitudie.

¶ Et ex eis est mesalu⁹ ⁊ ipē ē q ex diminutiōe ꝓcedit ad aliquē terminū in augmēto: posteꝗ̄ re

clinat īferi⁹ ad suū ordinē donec ad p̄terminū diminutiōis pueniat. Est ḡ sic due caude sorici/ne q̄ ↄtinuant apud maiores ei⁹ extremitates.

ℭ De hoc satis patet quid dicat Auicen.

ℭ Et ex eis est bispulsans ⁊ in ipso qdē discor/dati sunt medici. Sūt.n. quidā q ipm vnū pul/sum ponunt diuersum in pcessione ⁊ cōsecutio/ne. ⁊ sunt alij q ponūt ipm duos pulsus: quoꝝ vnus alterū consequit: ⁊ ad vltimū iter eos nō existit tps q̄d dilatet ad colligeñ. sistolē. deinde diastolē. nō.n. omne ex quo ↄsequunt due per/cussiōes opꝫ vt sint duo pulsus: aliogn ille cu/ius itersecat diastoles: ⁊ deinde redit esset duo pulsus: neqꝫ etiā opꝫ vt sint duo pulsus nisi cū incipit ⁊ fit diastoles ⁊ postea redit ad fundū fa/ciēdo sistolē: deinde redit iterū ⁊ diastolē facit.

ℭ Defmiat d̄ bispulsante. Et p̄ dic̄ breuit ꝙ in pulsu bispul/sante sūt discordati medici qꝛ aliq dixerūt ꝙ est vn⁹ pulsus: aliq ꝙ duo sīt q̄rū alt alteꝝ se⁹.i. cito post. Dic̄ 2°. ꝙ vltima veritas est ꝙ nō ois pulsus ex q̄ due sentiunt pcussiōes est duo pulsus: nūc eni ille qui est interfect⁹ esset duo pulsus: imo nō sunt duo pulsus nisi cū icipit ⁊ fit diastoles a v̄tu/te. ⁊ postea redit v̄tus ad fundū faciendo sistolē: deinde re/dit iterū v̄tus ⁊ diastolādo facit diastoleꝫ. ⁊ d̄ h̄ sufficienē habuisti capitulo precedenti. cum dixi de pulsu recidiuo.

ℭ Ex eis sunt qcte h̄ñs ⁊ cadēs in medio quos p̄diximus. Sed dr̄ia inter cadentē in medio et gazellātē est ꝙ gazellātis scd̄a añ venit q̄ꝫ com/pleat p̄ria. sed in cadēte in medio est pulsus q venit in tpe quietis cū complet percussio p̄ria.

ℭ Determiat de duab⁹ spēbus: ⁊ pꝫ ex p̄cedēti cap̄. Et ca/dēs in medio est diuersus sed gaꝫelās est diuersus in vna p̄te vnius pulsus: ⁊ ideo scd̄a pcussio añ venit q̄ꝫ totalis di/latatio incipiēs in p̄ma pcussiōe finiat: ⁊ in cadente in me/dio sunt due integre diastoles: sed fit vna parua ⁊ cito ve/niens in tempore in quo expectabatur quies post primā.

ℭ Et ex istis qdē caplis sūt pulsus spasmosus, ⁊ tremul⁹ ⁊ retort⁹ q filo q̄d torq̄t assilat. ⁊ ē ex ca/p̄lo diuersitatis i pcessiōe ⁊ ↄsecutiōe ⁊ in situ ⁊ in latitudine: ⁊ cordosus qdē est ex sūma retor/ti ⁊ silat tremulo: sꝫ tñ in tremulo diastoles est magis occulta: ⁊ silr̄ exit⁹ ab eq̄litate sit⁹ i eleua/tiōe ad supiora est in retorto occultior: sꝫ tensio in cordoso est manifesta ⁊ est cum ei⁹ torsiōe ad vnā p̄tē tm̄. Plm̄ v̄o tales accidūt q̄les isti.s. cordosus ⁊ retort⁹ ad vnū lat⁹ declinās in egri/tudinib⁹ siccis. Pulsuū vero compositorū spe/cies q̄si infinite sunt: ⁊ neqꝫ habentes nomina.

ℭ Hic de 4^or spēb⁹ simul detmiat. Et p̄ dic̄ ꝙ i istis pulsib⁹ s. pulsus spasmosus ⁊ pulsus tremulus ⁊ pulsus retort⁹: ⁊ isti ēt tres dr̄r a silitudine. Nā spasmosus est qñ arteria sentit retrahi ⁊ remoueri p tensionē a suo nāli situ aut ad vnū lat⁹: aut ad aliud. ℣ In ↄcussiuo q tremulus dr̄ h̄ ab Aui. sentit moueri arteria iterum a suo situ ⁊ forte magis q̄ꝫ in spasmoso vt vult Gal. sed non sentit hoc mō moueri ac si traheret ⁊ tenderet: imo poti⁹ cū mollitie. ℣ Retort⁹ aūt similat filo q̄d retorquet: q̄d filū etiā in sua pōne non seruat rectitudinē: ⁊ ille est diuersus in ↄsecutiōe ⁊ p̄cessio/ne ⁊ in situ partiū. Dicit vlteri⁹ ꝙ cordosus est de summa retorti: sed nō est ad modū fili sed corde ⁊ assimilat tremu/lo. Dicit vlteri⁹ ꝙ in tremulo diastoles est magis occulta. Et in retorto exit⁹ ab eq̄litate situs in eleuatiōe ad supiora est occultior. sꝫ in cordoso tensio est manifesta: sꝫ aliqñ ei⁹ tensio est ad vnā partē tantū. Dicit vltimo. ꝙ isti tres sciꝫ spasmosus: cordosus: ⁊ retort⁹ plurimū accidunt in siccis egritudinib⁹. ⁊ hoc nō dicit de tremulo. Postea ponit ex/cusationem a determinatione compositoꝝ. Et totum est clarū habenti bonū sensum assimilandi res istas.

ℭ De illo q ex spēb⁹ pulsus est nālis. Ca. iiij.

Uiusqꝫ generū p̄nominatorū in quo est superfluitas augmenti vel dimi/nutiōis naturalis est equalis nisi for/tis qm̄ nālis in eo est augmentatus.

ℭ Determinat de pulsu q int p̄dictas spēs est nālis. Et di/uidit in tres ptes. p̄ma ōndit qs est absolute nālis in spē/bus pulsus suscipientib⁹ magis ⁊ minus. 2° cōparatiue in eisdē spēbus. 3° ostēdit in spēbus nō suscipiētib⁹ diuisionē per superfluitatē ⁊ denoiationē. ibi (Et si aliq̄d aliorum). Ibi 3°. (Alioꝝ v̄o.) ℭ Dic̄ p̄. ꝙ in oi gñe pulsus cui⁹ spēs sumit fm̄ supfluitatē ⁊ diminutōeꝫ nālis est i' q est eq̄lis.i. medi⁹ nisi i gñe fortitudinis: ille eni est nālis q est fortissim⁹. A

ℭ Ubi nō ꝙ in qbusdā p̄noiatꝫ gñib⁹ sumunt spēs penes supfluere a medio vł deficē ab illo vt magn⁹: pu⁹ ⁊ velox: freq̄ns tardus rar⁹ ⁊c̄. In qbusdā aūt nō: vt in diuiso ⁊ eq̄/li ordiato ⁊ iordinato boni vel mali pōderis. De p̄^us aūt lo/qt Aui. h. ℭ Cā aūt q̄re plus in istis q̄ꝫ in alijs h̄ mō spēs sumant est dicta supra. B

ℭ Nota scd̄o. ꝙ per eq̄lē non intelligim⁹ illū qui opponit diuerso: sed qui est medius vł mediocris in magnitudine vocat hic eq̄lis in magnitu^ne. C

ℭ Nota 3°. ꝙ hic nālis pulsus pōt itelligi dupliciť. Uno mō in respcū ad spēm humanā. ⁊ ille dr̄ nālis qui est tēpe/ratissimo corpi cōueniēs: aut respcū illi⁹ cui⁹ est. ⁊ h̄ mō il/le est nālis q est cōueniēs corpi in sua nālissima dispositio/ne existenti: vt v̄bi gratia: sorti vel platoni: ⁊ vtroqꝫ mō eq̄/lis est medi⁹: p̄mo medi⁹ absolute: vt inter extrema respe/ctu spēi. scd̄o medi⁹ inter extrema respcū corporis illius. D

ℭ Nota quarto. ꝙ rō quare in forti medi⁹ nō est natura/lis est qꝛ nālis est ille q est seq̄ns temperatiōē complexio/nē. mō fortitudo v̄tutis sequit complōnis tēperamentū. ⁊ ió fortissim⁹ pulsus est i' q ē tēparissim⁹: ⁊ ió i' ē nālissim⁹. E

ℭ Nota tñ apud quosdam intelligi fortissimū illū qui est fortissim⁹ p̄seuerāť. Nā p qbusdā pulsatiōib⁹ stat pp vehe/mētiā conat⁹ fortiorē esse alicui⁹ egri pulsuꝫ tēpato pulsu.

ℭ Alij v̄o absolute volūt h̄ intelligi: ⁊ dicūt ꝙ licet v̄tus plus conet ad pulsandū: ex hoc non sequit pulsus fortior sꝫ bñ maior sed debilior: qꝛ nō est conat⁹ talis: nisi cū diste/perantia quādo necessario sequit debilitas. Ex quo pꝫ. ꝙ nō sequit: cōtingit v̄tutē plus conari: igiť pulsum esse for/tiorem: qꝛ nō potest alijs paribus plus i sed accidit dispa/ritas: p̄pter quā fit pulsus ⁊ virtus d̄bilior. scd̄o patet. ꝙ non potest esse abundantia virtutis respectu v̄tutis tēpe/rati cū tēperatissim⁹ sit fortissim⁹ presertim in v̄tute vitali.

ℭ Et si arguit cōtra dicta: qꝛ possibile est pulsum medio/cris magnitudinis nō esse nālē: qꝛ pōt inueniri in febriente. Cōcedo ↄnem: sed hic non dr̄ ꝙ omnis pulsus medius est nālis: sed ecōtra. ꝙ omnis nālis est medius in gñe suo ⁊c̄.

ℭ Et si aliq̄d alioꝝ generū nō augmētū p̄tebue/rit nisi fortitudinis augmētū seq̄ns ⁊ factum fuerit man⁹. v̄bi gratia. ipse erit nālis pp fortē.

ℭ Facit q̄d dcm̄ est dicēs. ꝙ si in aliquo generū fiat augmē/tū in aliqua differētia q̄d non fiat nisi pp augmentū forti/tudinis: tūc illud q̄d tali mō est augmētatū est nālius: p̄pť fortē. i. pp cām dictā in forti i verbi gratia. quādo cōtingit

pulsum magnificari pp augmētū vītutis:tūc pulsus l'maior erit nālior ꝙ ille q erit minor pp debilitatē: z ita intellige de veloci z freqnti z alijs. Et iō ēt mediocris aliqs in magnitudine aliq magno est min⁹nālis. Et aliqs mediocris aliq pvo est min⁹ nālis. Nā in febriēte cōstāte vītute z obediēte instro fit pulsus magn⁹: ꝙ vītus debilitatē ꝯtingit fieri gūūagiᶠ stabit fieri mediocrē. ¶ Pono postea. ꝙ fortificetᶠ vtus stāte eqli necessitate z cōstat ꝙ magnificabitᶠ: et erit magis nālis: vt stati dicetᶠ. z ita de veloci z freqnti z aliis. gnē possum⁹. Nō igiᶠ seqᶠ nālius necio mediocritatē: sed bñ si est nālissim⁹ ops ꝙ sit mediocris. Qz aūt qdā hic ifērūt pulsuȝ variari fm oēs oīuas z cōtinue remanē eq nālē puto satis poſe vt cōstat in casib⁹ multis: non tamen ꝙ sit poſe temperatuȝ de z⁹ mō eqlitatis. Nā statim sic pmutatᶠ a dispōne optima nō est ampli⁹ de scdo mō eqlitatiȝ tēpat⁹.

¶ Aliorum vero generum que neqȝ augmentum. neqȝ diminutionem tolerant nālis est mediocris z ordinatus z qui est boni ponderis.

¶ Hic docet qs est nālis in gñibus alijs. Et dicit ꝙ in alijs gnib⁹ que neqȝ tolerāt augmētū: neqȝ diminutionē nālis est in vno eorū eqlis ordinat⁹ z boni ponderis in alio gñe q nō est absolute nālis cuȝ ois talis sit diuersus. z q nō est pōderis boni. Et nō. ꝙ ista gña dicūt non tolerare superfluitatem augmenti nec diminutionis. Nam in diuerso nō potest minui superflue diuersitas. Uel melius illa non tolerāt ꝙ pma diuisio eorū in suas spēs sumaᶠ a pleura vel minori pticipatione in eadē natura sicut faciūt alia septē.

¶ De causis spērū pulsus pdictarū. Ca. v.

Ausarum pulsus quedam sunt communes necessarie essentiales in constitutione pulsus ingredientes: z vocantur contentiue: z quedam sunt in cōstitutione pulsus non ingredientes: z harum quidem alie sunt inseparabiles quaruȝ permutatione permutatur iudicium pulsus: z vocantur cause inseparabiles: z alie sunt separabiles que vocantur mutantes absolute.

¶ In hac parte determinat de causis. Et pmo ponēdo diuisiones generales. z⁹ ostendēdo quales dispositiones pulsuū ex istarum causarū varietate prouemāt. z⁹ibi. (Cū instrumentū.) Presens captm diuidiᶠ in quatuor ptes. Primo ponit vnam distinctionē. z⁹aliam. 3⁹numerat contenta sub vno mēbro pme distinctionis. 4⁹ponit vnum canonē. z⁹ibi. (Et harum.) 3⁹ibi. (Contentiue.) ibi 4⁹. (Et baruȝ.) ¶ Dicit primo ꝙ causarum pulsus quedam sunt cōes necessarie cōstitutionem pulsus igredieītes eēntiales q vocātur ꝯtētiue. Et qdā sunt ꝯstitutionē pulsus nō ingredientes. ¶ Ubi nota ꝙ causarū quedam sūt a natura p se intēte sine ordinate ad pulsum cauēdum z sunt imediate. Iste igitur qz in omni pulsu in suo genere inueniunᶠ dicuntur cōmunes. Et qz sine illis nō pōt eē pulsus dicunᶠ necie: z qa sunt ordinate ad pulsum cauendū z nā dicunᶠ eētiales: z qz sunt cū hoc toto imediate: iō explicande sunt in diffone debita pulsus. z iō dñr ingrediētes ꝯstōnē pulsus. Et qa virtualr ꝯtinēt oēs cās pulsus mutātes dicunᶠ contentiue. ¶ De scda parte dicit ꝙ illarū que nō sunt cōtentiue: quedam sunt inseparabiles vt sexus z etates. Et iste dicuntur inseparabiles: qz nō possunt fm totum suū genus non esse cause pulsus: quedam autē nō sunt inseparabiles: z ille dicunᶠ mutantes absolute vt motus z accidentia anime.

¶ Contentiue vero cause sunt tres. Uirtus vitalis que est in corde mouens pulsum: z tu quidem iam sciuisti eam in capitulo de virtutibus, z secunda est instrumentum z est vene pulsatiles quas iam sciuisti cum numerauimus mēbra. z tertia est necessitas extinguendi: z est adueniens per quantitatem notam extinctionis que renouatur in termino caloris opposita in suo incendio aut extinctione aut equalitate sua.

¶ Dic enumerat causas ꝯtētiuas pulsus dicēs ꝙ sunt tres scilȝ vtus vitalis: z hāc cognouisti fen pma. Et instrm. s. arteria: z istā cognouisti in caplo de mēbris. z⁹est necessitas euētādi z extinguēdi. z ista necessitas est eueniēs per quātitatē notā extinctiōis. i. accidit qz adest idigētia extinctiōis: que extinctio renouaᶠ opposita termino caloris in suo incēdio aut extinctiōe sua aut eqlitate sua. i. remittendo calorē z suū effectū aut phibendo exitum ab eqlitate.

¶ Circa quā partē nō. ꝙ Gal. i libello de vtilitate pulsus quosdā dixisse ꝯstrictionē arteriaruȝ pulsus fieri a vtute. sed nō dilatationē: imo dilatationē esse reditū ad nālē situ arterie q est vt parietes se nō cōtangant. Qd pbant z qz in aiali mortuo ꝗnis repianᶠ vene pietib⁹ se tangētib⁹ ꝯstricte: arterie tñ iueniunᶠ cōcaue z dilatate z a nulla virtute. 6

¶ Alij aūt fuerunt q dixerūt constrictionem nō fieri a virtute: sed contingere cessante virtute a dilatatione sicut apparet esse in banelitu: sed Gal. vtrāqȝ opiniones iprobat.

¶ Primā p b ꝙ dilatatio forti inueniᶠ ꝯstāte vtute: z debili existe vtute inuenit dbilis nō obstāte ꝙ eq mag inueniretᶠ.

¶ Secūdam iprobat. qz hora multiplicatiōis fumorū in arterijs fit maior ꝯstrictio: z hoc nō esset nisi fieret a virtute. Et assumptū pbaᶠ per id qd appet in somno post multā comestionē. Et tu cōsidera ꝙ nullus modernorū fortiores rōnes adducit cōtra plusqȝ cōmētatorem oppositum tenētem: nec plusqȝ cōmētator has rōnes soluit. z⁹tecbni.

¶ Nota scdo ꝙ de necessitate extiguēdi vtrū sit causa cōtētiua est dubiū. Nā possibile est pleuerāter in corde z arterijs esse calidiratē diminutā vt idigeat cōtinue cor z arterie z spūs calefactiōe ad hoc vt sint in debito tēperamēto: z tamen in talibus dispōnibus fit pulsus. Et nulla pro tūc est necessitas extiguēdi: z ideo nō est causa cōtentiua. D

Hic sunt plures rōnes. vna est Marsilij q vult ꝙ gdus caloris itroduct⁹a fumis capinosis nō est ꝯueniēs p opōnib⁹. Et iō idiget vt remoueaᶠ: qz igr in oi dispōne cordis sūt fumi tā in corde ꝗ in arterijs calefaciētes cor z arteria: igr in oi dispōne idiget euētatiōe z extictiōe talis calitatȝ. ¶ Et ad argᵐadmitto ꝙ cor z arterie z spūs labanᶠ ad fridū. Et ꝯcedo ꝙ p magnū tps in q est pulsus stat ista eē: z cū ar. cor z spūs idigēt calefactōe: igr nō idigēt extictiōe. Nego arᵐ. Nā idiget calefieri a re ꝓportōata z idigēt vt remoueaᶠ calor iduct⁹a fumis mal.

¶ Cōtra arᶠ: qz stat iter fumos z cor z spūs nullā ꝯcurrē malā ꝓprietatē z cor idigē calore actuali. igr stabit tūc calitatē a fumis itroductā ñ eē extiguēdā. Maior est clara z minor: qz multoriēs cor idiget calefactōe ab exercitio p qd sol⁹ calor fiñ a⁹ ꝓpetate iducitᶠ. Iꝫ quo scitᶠ ꝙ sp adsint fumi caliores corde z spiritib⁹: B. n. pmᵐest volūtarie dictū.

¶ Aliter dič Jacob⁹ ꝙ dilatatio fit aut pp extictiōes z remissionē calorȝ cordis z spūuȝ vel arteriaȝ: aut pp ꝯseruatione illoȝ caloȝ: aut pp phibiriōeȝ lapsus pors. Qñqȝ aūt attrabiᶠ aer pp phibe spūuȝ resolōnē q semp sūt subtiles z calidi. Et qñqȝ attrabiᶠ vt pmisceaᶠ fumis capinosis z i de fumi facili⁹ expellāᶠ. Et iō ꝯcedēdū: ꝙ qñqȝ magl imediatā cām dilatatiōis eē necitatē mūdificādi qȝ sit necitas euētādi. ¶ Ad argᵐ dō cōcedēdo ꝙ pulsat arteria corde idigēte calefactiōe pp fines dcōs. ¶ Sȝ sine dubio ista solutio i infert ꝙ nō sp pulsus z dilatatio sūt pp extiguēdi necessitatē. Sȝ sic necitas nō eēt cā ꝯtētiua: max⁹ qz stat spūs

esse grossiores debita idigētes subtiliatiōe. ¶ Aliter igit dico ex his que dixi pmo pmi de pabulone caloris nālis ab humido radicali:per cui⁹ mixtionē z adnascētiā cū spūs ritib⁹ sine spūs ꝯuertunt approbati cordi ita vt cor mediā tib⁹ illis opet recte:sic p resolonē humidi radicalis lichinij flāma adheret lichinio ōbito modo ita vt succedat ad locū mā noua pro alteri⁹ gnatiōe. ¶ 2⁹ supponēdum est ꝙ in talibus corpib⁹ calidis q̄ cū alio ꝯiungunt sicut flāma cū cādela nisi fieret euētatio citi⁹ id qō est ꝯuersū ad subtile ex corpe grosso cui calīm subtili initit dissolueret añq̄ noua ps pparet:ß.n.p3 qꝛ al's nō eēt cā danda q̄re flāma suffocet z cādela extiguat in suffocatorio. Ex his p3 ꝙ cū oē cor viuēs sit vehemēt calīm z ei⁹ spūs vt.s̄. allegaui ex Gal. in libello de vtilitate pulsus:igit in qlibet cōplone est necīa cordis euētatio ad h̄ vt nō nimis cito dissoluat id qō est ꝑparatū z in vaporē ꝯuersū ex sba cordis:ꝙ cui⁹ pfinam calor ꝯseruat z spūs cordis ōbite ad nascit.nā ēt in corde q̄ncūq̄ frido citi⁹ tale dissoluit q̄ nouū ppet. sep igit est necīas euētādi.vñ sic videm⁹ ꝙ nec magna nec pua flamma suffic̄ saluari in suffocatorio.z ßm hūc modū necīas extinguēdi est cā necīa z eēntialis in oī itegro pulsul3 aliqō cor idigeat calefactiōe cū q̄ ꝯiungit flabellatio illi⁹ vaporis. Et alie pñt fumi solōnes ex pte multitudis spūū z subtilitatū supfice ipsos pter q̄dū caloris. ¶ Nō 3⁹ ꝙ fi dilatatio fit pp necitatē sc⁹ ꝯstāte vtute z obediente instrō qn est efficax necītas o3 arteria dilatari deducto ipedimē totū ꝯño est fim:qꝛ tūc in febrientib⁹ cū3 constātia vtutis nulla esset qes post fistolē. Nā in quolibet istāti post fistolem est necessitas efficax ad euētandum cū sit calor multo maior q̄ in sanitate. ¶ Hic rñdet Jacobus negādo pma3 ꝯña3. Et iō q. vt.s̄. dixerat cā quare quies media iter mo tus pulsus est necīa:est q̄ vtus alio mō ōbet applicari qñ facit diastolē z quādo facit sistolē:z ideo completa sistole op3 q̄ tāto tempore saltē quiescat ꝙ virtus sit applicata. ¶ Cōtra hāc rōnē arguit:qꝛ ex hoc sequit̄ ꝙ in febrientibus cōstante vtute pulsus dēret esse frequētior q̄ si virtus nō ꝯstaret. Nā vtus cōstās pōt citius se suo instrumēto applicare pro fine cōsequēdo q̄ quādo nō constans:sed q̄ cito applicat ta3 cito dilatat:igit̄ citius post sistolē sitiis peribus diastolat q̄ quādo vtus est debilis:ꝯsequens tamē constat esse falsum:qꝛ vna de causis frequētie est debilitas vtutis nō potētis velocitate satisfacere z magnitudine vt capitulo sequēti. Melius est ergo dicere cōsequent ad dicta in caplo pmo.ꝙ virtus infedit quietem post sistolem:z pro illa vtitur villis trāsuersalibus z ipsa resistit dilatatiōi tempore aliquo ßm ꝙ vna necessitas aliā superat.

¶ Et harum quidem causarum contentiuarum operationes mutant̄ ßm id quod adiungit̄ eis ex causis inseparabilib⁹ z mutantibus absolute.

¶ Ponit canonē.dicēs ꝙ operatiōes harū causarū cōtentiuarū variant̄ z permutant̄ ßm ꝙ causis illis coniungunt̄ cause mutātes absolute z cause inseparabiles. Et hic loc⁹ intelligit̄ a quibusdā ꝙ operatiōes harum causarū pmutant̄ ex coniunctiōe aliarum:ßm ꝙ alie per talem coniunctionē permutant̄. Ego aūt dico ꝙ stātib⁹ causis ꝯtētiuis nō variatis in suis gradib⁹ ꝑpter accītia aīe z multa alia cōtingit variari pulsus:vt infra dicā suis locis ꝑprijs.

¶ De his que proueniunt ex causis contentiuis solummodo. Cap. vj.

Am instrm̄ fuerit obediēs sui lenitate z virt⁹ fortis z necessitas ad extinguen. vehemēs erit pulsus magn⁹.

¶ Hoc caplm̄ est dictū de his que ꝯueniūt a causis contētiuis solūmodo qꝛ in eo determinat̄ de differētijs pulsuū ßm ꝙ ex causis ꝯtentiuis pendēt nō habēdo respectū p se ad alias cās. Et diuidit̄ iudicio meo in.xj.ptes.p⁹ tractat de causis magnitudinis.2⁹ paruitatis.3⁹ velocitatis.4⁹ frequētie.5⁹ velocitatis cū magnitudine cōiuncte.6⁹ velocitatis z spissitudinis ꝯiunctaꝝ cū magnitudine.7⁹ lōgitudinis z latitudinis.8⁹ de causis tarditatꝫ z spissitudinis.9⁹ de causis debilitatꝫ z duriciei z mollitiei.x⁹ de causis pulsus diuersi. xj⁹ excusat se a determinatōe de pleno z vacuo z calō z frigido.2⁹ibi.(Cū si vt⁹).3⁹ibi.(Si ꝯo necessitas.)4⁹ibi(Cū si vtus.)5⁹ibi.(Si aūt vtus.)6⁹ibi.(Et si necītas.)7⁹ibi.(Lōgitudinē.)8⁹ibi.(Spissitudīs.)9⁹ibi.(Cāe ꝯo debilitatis.)x⁹ibi.(Et diuersitatꝫ ꝯo cā.)xj⁹ibi in fine.(Et cae q de pleni.)Hūc modū tenui in diuidēdo volūtarie qꝛ debite in.15.ptes diuidebat pri⁹. Et ego q̄dam ptes diuida3. ¶ Dicit p⁹:ꝙ cū istrm̄ fuerit obediēs sui lenitate vtus etia3 fortis fuerit z necītas euētādi vehemēs pulsus erit magn⁹.

¶ Dicit 2⁹ ꝙ de istis tribus causis necītas est iuuātior ad (pulsum magnificandū. **A**

¶ Nō igit hūc locū a qbusdā exponi ꝙ Aui. h̄ narrat cās reqsitas ad pulsus magnitudinē:ita ꝙ q̄cūq̄ istarū defecerit non erit pulsus magn⁹ z sūt etiā sufficiētes ad pulsus magnitudinē:iō illis positis ponit̄ pulsus magnitudo. Nibi aūt videt̄ ꝙ stat pulsum eē magnū necītate nō exīte multa vt colli̇t ex Gal. in cō⁹ pulsuū.cap. de pulsu tenuiū expsse:z iō dico ad istas cās deducto ipedimēto sequi pulsus magnitudinē:non ni q̄ñcūq̄ est magnitudo necīo ille cause inueniunt̄. Et dico non tanr deducto ipedi⁹ tꝫ:penes me tristitia z somn⁹ z multa alia paruificāt pulsum z si necessitas euētādi sit multa.

¶ Nota 2⁹.ꝙ instrm̄ est dilatatiōi obediēs nō p quācūq̄ mollitiē:pcsset.n.eē nimis molle ita vt parietes ꝯciderent vn⁹ sup aliū z ipediret magnitudo:vt ifra patebit:neq3 ēt cū quācūq3 duritie:s3 o3 hre mediocritatē quādā inter illas quā Aui. vocat lenitatē in q̄ mediocritate est latitudo cu3 qdā est gradus teperantissime obediētie qdā maiores z qdā minores:oꝫ igit̄ instrumētū obediēs q̄ hūs mediocritatē ifra dictā latitudinē vel clari⁹ teperantissime obediēs.

¶ Nō 3⁹.ꝙ nō solū p suā duritiē resistit dilatatiōi:s3 p carnis z pinguedis multitudinē:z iō itellit obediēs p sua⁹

¶ Nota 4⁹.ꝙ vtus dupl'r dī fortis.vno (tionē illorū. **C** mō absolute:z ista est cū teperamento cōplonis. Alio mō re⁹bui⁹ determiari effectus.s.magnificādi pulsū:z talē vtutē magni⁹ voluit h̄ Aui. Nā p⁹ nō inuenit cū aug⁹ necītatis.

¶ Nō vlterius vt ifra dicet ꝙ per nullā pulsus differentiā satisfit:ita necessitati sicut per magnitudinē:ideo semp vtus conat deducto impedimēto ad faciendū magnitudinē ꝑportionatā necessitati. Cū igitur necessitas euentandi sit multa:conat̄ ad magnitudinē faciēdā q̄ illi ꝑportioāt. z ideo si adhuc sit fortis z instrumētū sit obediens sequit̄ magnitudo:vt dixi impedimēto deducto.z h̄ vult hic Aui.

¶ Et ego nō habeo pro incōueniēti ꝙ virtus est fortis:et istrumētū obediēs:z necessitas aucta:z pulsus paruus ꝑpter causas magnitudinē impedientes:nec habeo pro icōueniēti qō econtra cōtingat ꝙ pulsus eēt magn⁹ z necītas nō est aucta:s3 nō stat ꝙ sit magn⁹ ꝛ vel cū vtutē debilitate vel debilitate vel ipotētia respcū huius effect⁹ ꝑducendi.

¶ Circa 2ᵐ dcm̄ attende ꝙ dupl'r solet exponi ꝛ ꝙ necītas magis iuuat ad pulsus magnitudinē q̄ alia cā de istis trib⁹.vno mō ꝙ nō est iuuātior q̄d ad actū cāndi:sed q̄ ad modū:qꝛ necītas est cā vt finis:z vt⁹ vt agēs.2⁹ z meli⁹ ꝙ pulsu existe teperato p nulli⁹ dcāꝝ cāꝝ ꝯtētiuarū mutatiōe pōt ita magnificari pulsus sicut pōt pmutatiōes necītatꝫ. Nā s3 vt⁹ est fortissima:tñ p ei⁹ mutatiōes nō ita magnificaret̄. **D**

¶ Jtē istrumentū l3 per sinobediētiam sit causa ꝙ magnificet̄ pulsus:nō ni tm̄ magnificari pōt per istrumenti obedientiā sicut per augmētum necessitatis:z hoc est ad experientiā manifestū.l3 igit̄ absolute per virtutis augmentu3 possit tm̄ augeri pulsus sicut per necessitatē augmenti:qa tamē stante magnitudine ꝑportionata necessitati non po⁹

test per aliquā pmutatā ita augmētari pulsus sicut per necessitatis augmentum: ideo dicimus q ipsa est iuuantior.

¶ Qz si virtus fuerit debilis pulsus puitas eam proculdubio sequetur. & si cum hoc instrumētum fuerit durū & necessitas pauca erit minor. est etiam cum durities efficit paruitatem.

¶ Ponit cās puitatꝫ p. 2° cōparatiue. ibi. (sz tñ puitas.) ¶ In hac pte vult tres ɔnes. Pria est illa si vtus sit debilis necio pulsus est pu⁹. Et ista intell'r nō debilitate absolute itellu respcū tēpate vtutꝫ. Nā ɔstat q in febre pulsus est magn⁹ & vtus debilis: sz de debilitate in cōpatiōe ad pulsum magnificādū vel mediocrē faciēdū: & h mō ɔ est certa: qz nō fit effect⁹ sine sufficiētia agētis. ¶ 2ᵃ ɔ est. q si cū debilitata vtute fuerit istri durities: & diminutio necītatis pulsus erit minor: pz: qz plures cāe ad puitatē ɔiūcte faciunt maiorē puitatē alijs parib⁹. ¶ 3ᵃ ɔ est qñqz sola istri durities facit pulsum paruū. Et cā est: qz instrumentū durum difficilius dilatat q mollē vt pz in vtrib⁹ & calciamētis durī.

¶ Sed tñ paruitas cui⁹ cā est durities separat a paruitate cui⁹ cā est debilitas p hoc q est durus & non debilis: & breuitas ei⁹ & pfunditas nō est mala sicut est cum est virtus debilis. Pauca quoqz necessitas paruitatē efficit. sed debilitas ibi non erit: & neqz est aliqua haruz trium: que plus efficiat paruitatē q̄z debilitas: & paruitas quidez duriciei cū virtute plus est q̄z paruitas priuatiōis necessitatis cum virtute. virtus nāqz cū priuatiōe necessitatis nō minuit multum ex equali: qm̄ a diastole phibentē nō habet. & nō declinat ad hoc vt nō multum super tēperamētū addat. nisi iō q nō multā habet necessitatez.

¶ Determiat cōpatiue de puitate imiscēdo vnā cām puitatis absolute. Et ponit 4ᵒʳ ɔnes. ¶ Pria puitas cui⁹ cā est durities differt a puitate: cui⁹ cā est debilitas vtutꝫ. Pri° in h: qz puitas seqns duritiē fac pulsū dur nō debilē: cui⁹ oppositū fac puitas seqns debilitatē. ¶ Differt 2° i qz pulsus pu⁹ pp duricīe nō ē multū breuis: nec multū pfund⁹: sic qñ est pu⁹ pp debilitatem vtutis. & cā pme dr̄e est manifesta. ¶ Cā vo 2ᵉ est: qz ex q est fortior pcussio. & pp duricīe sensibilior in puo pp duricīe. Eē aūt in puo pp debilitatē: ideo cōstat q appebit magis alta pcussio & in aliq loco sentiet ille pp coopturā: ta carne etiā erit longior. Aliq volunt cām pmi: qz vter cui⁹ parietes ad duricīe tendūt cū in vno extremo dilatant facile sequit dilatatiōi vsqz ad aliud extremū. Propterea. q ptes dure existentes eleuant ad eleuatione sibi vicine: sed in molli nō est ita: & cū vtus sit fortꝫ in duro saltē totā arteriā ex conatu subleuādo fac apper pulsuz min⁹ pfundū: & si ambe cāe cōiungant erit res clarior.

¶ Scda ɔ est. q pauca necessitas est causa paruitatis pulsus: & rō: qz vtus nō conat ad tantū dilatandū; vel tantum aerē frigidū attrahēdū: sicut necessitate existēte tēpata: qz nō indiget: sed h talis pulsus nō erit cū debilitate: qz vtus nō debilitata adhuc & intelligas tanta sicut est paruitas. ¶ 3ᵃ ɔ est. q nulla istaꝝ triū cārū ita facit puitatē sicut debilitas. Et ista h mō intellat. q per nulli⁹ cāe pmutatiōez a tēpamēto stātib⁹ alijs pōt tm̄ pmutari pulsus: sicut p defectū vtutꝫ. Et pz per h. qz stāte necītate tēpata & istri obediētia vtus pōt vsqz ad nō gradū diminui: & ita pulsus q̄titas ad nō quātū deduci: sz nō pōt necessitas ad nō gduz venire stāte vtute. Et iō nullo mō p solius necessitatꝫ diminutionē pōt tm̄ pmutari: sicut p vtutes decrementū simil'r intelligat de instrumēti obediētia. Adde etiā. q si necessitas extinguēdi ad nō gradū veniret: tñ sunt ibi alie cāe pp quas fit diastoles. sed deficiente vtute nō est agens illam.

¶ 4° ɔclo. q paruitas sequēs duritiē stāte vtute pulsatili est maior q̄z puitas seqns diminutionē necītatꝫ stante forti vtute hāc ɔnē pbat Aui. qz ɔstāte vtute & diminuta necessitate vtus nō multū minuit ex eqli. i. ex mediocri: qz nō ē ibi positiuū ipediēs a dilatatiōe: et nō est ibi cā phibēs ne fiat pulsus magn⁹: nisi qz ibi nō est necessitas sz nō positiua cāusz cā duriciei est cā positiua que est resistētia instri. Et psens loc⁹ intell'r duob⁹ modis: vn⁹ est q durities istri pōt multū crescē ɔstāte vtute: qz multa pōt fieri tēsio in arterijs vtute cōstāte: & iō potest multum minui pulsus per indurationē arterie: sed nō ita de diminutiōe. qz diminuta necessitate si multū fit diminuta necessario sequit virtutis pulsatilis debilitas: frigiditas enī itēsa est mors inati caloris: & pter hoc nō pōt diminui pulsus tm̄ cōstante vtute per diminutionē necessitatis sicut per duriciē instrumēti. ¶ Alio modo pōt intelligi. q cōstante pporōali lapsu in defectu necessitatis & instrumēti obedientia: pp duriciē sequat minor pulsus ex istri inobediētia q̄z ex defectu necītatꝫ: & h etiā satis bñ tolerat & videtur satis ad mētē Aui. ¶ Et assignant quidaz pro causa: qz diminuta necessitate virtute pulsus nō fit solū paru⁹ sed tardus & rarus. Sz in obediēte instrumēto virtus facit pulsuz paruū & conatur cū velocitate & frequētia satisfacere. Et ideo cū ibi satisfaciat cū duobus differētijs pōt multo magis paruificare: h tamen causa est ambigua: quia licet sint ibi differentie ad satisfaciendum: tamen plus est etiam de necessitate. ¶ Et alia causa clarior est: qz dilatatio nō soluz variat fm variationem necessitatis euentādi: nec illam solā sequit: sz igitur necessitas euētandi sit diminuta ad subduplum: nō opz pulsum esse ad subduplum diminutuz: sed constat q fit multominus diminutus vt satisfaciat alijs finibus pptē quos est diastole: sed cum sit instri obedientia eque pportionabiliter diminuitur magnitudo pro quocūqz fine fuerit.

¶ Si vero necessitas multa fuerit & virtus fortis & instrumentū obediens ppter suam duriciē magnitudini nō poterit esse qui fiat velox et velocitati restauret id qd̄ deest ex magnitudie.

¶ In hac tertia parte ponit causas velocitatis. Et dicit. q si necessitas fuerit multa & virtus fortis & instrumentum inobediens magnitudini: non poterit esse quin pulsus fiat velox. Et causa est: qz virtus deficiens a satisfaciendo necessitati per magnitudinem. Conatur ad restaurandum illud per velocitatem quod per magnitudinem deficit.

¶ Ubi nō pmo. q magnitudo est differentia vtuti difficilior q̄z frequentia & q̄z velocitas: & ideo tam ex virtutis diminutiōe: q̄z ex instrumenti inobedientia prius definit virtus pulsus posse magnum aut mediocrē facere q̄z velocē. E

¶ Cā aūt q̄re magnitudo est difficilior est h ex parte istri. cōstat aūt q vtres dilatatiōi vsqz ad quā nō est oportunū coriū extendi parū resistūt: sed cū dilatati sunt vsqz ad nālis corij dimēsionū extēsionem vlteriori dilatationi multo plus resistūt q̄z añ: imo parue vlteriori multo plus q̄z toti pcedēti magnitudini. igit supra mediocritatē multo plus resistit arteria q̄z velocitati: que nō est cū tanta dilatatiōe. ¶ Secunda causa est: qz in processu dilatationis spiritus quo iuuāte fit dilatatio est minus vnitus. ¶ Tertia cā est. qz multū aerem: aut aliud resistens corpus attrahere est difficili⁹ q̄z paruū velociter. Parua enī vtus sufficit granū frumēti velocit ferre vt formica que duo grana nullo modo pōt: & ideo instrumēto facto inobediēte ppter duriciē. cōtingit impotētem fieri ad magnificādum: sed tamē remanere potētem ad velocitandum. Cum igit virtus non potest per magnitudinē satisfacere conatur ad melius de possibilib⁹ & facit velocitatē. ¶ Et ego hunc locum nō in/

telligo. ꝙ augmētata necessitate parū v̄tus nō faceret ve/
locitatē si esset cōstans ⁊ instrumentū tēperatissime obedi
ens alijs impedimētis deductis:sed sufficit ꝙ faciat velo/
citatē qn̄ nō est obedientia instrumēti dilatationi magne:
qȯ puto ēt facere qn̄ est tēperatissime obediēs ⁊ sunt ipe/
dimēta deducta. Neqꝫ ex isto intelligo. ꝙ pulsus in hoc ca
su nō fiant frequentes. immo puto ꝙ ipsi fiunt.

¶ Q2 si virt⁹ fuerit debilis ⁊ pulsus non poterit
magnificari ⁊ velocitas i eo nō opata fuerit nō
poterit eē qn fiat spissus q̄ spissitudine restauret
illud qȯ ei defuerit ex magnitudie ⁊ velocitate:
⁊ multe vices tenebūt locū vni⁹ vicis sufficiētis
⁊ magne aut duaꝝ velociū. ⁊ hoc qdē est sic cū
hoi necesse est ferē rē ponderosaꝫ quā si poterit
vna vice totā ferret: si vō nō diuidet eā in duas
ptes ⁊ festinabit: ⁊ si nō: in multas ptes ipāꝫ di
stribuet ⁊ feret quāqꝫ pteꝫ quocūqꝫ mō poterit
cū spaciositate aut velocitate: deide nō cessabat
inter q̄slibꝫ duas oneraturas ei⁹ lꝫ sit in eis tar/
datus. ꝙ si multe fuerit debilitatis stabit tunc ⁊
ferret eam festine ⁊ redibit cum tarditate.

¶ Ponit cām spissitudinis dicēs ꝙ si v̄tus fuerit debilis: ita
ꝙ nō possit magnificare pulsuꝫ nec facere velocē: ⁊ supple
necessitas sit auctatūc fiet pulsus spissus. ¶ Dicit scḋo. ꝙ
sic est simile sicut debēti ferre pōdus de vno loco ad aliuꝫ
locū: q si pōt totū pōdus ferre: fert vna vice. Si aūt nō pōt
diuidet ⁊ portabit tarde: sꝫ modicū qescet inter vnā onera
turā ⁊ aliā: ⁊ multe vices tenebūt locū vnius sufficiētis ⁊
magne aut pluriū velociū. Sed si multe fuerit debilitatis
feret tarde ⁊ stabit diu inter vnā ⁊ aliā. ¶ Ubi nota. ꝙ ex
trib⁹ ꝑticulis supra diuisis ⁊ expositis solēt cōmuniter do/
ctores elicere. ꝙ augmētata necessitate ⁊ cōstante v̄tute ⁊
obediēte instr̄o. ꝑmo si a tꝑamēto augeat̄ acqritur magni
tudo. scḋo velocitas. ⁊ tertio spissitudo. Nā ex quo in ꝑn/
cipio dixit. ꝙ acquirit̄ magnitudo ⁊ postea ꝙ exquirit̄ ve
locitas qn̄ instr̄m est inobediēs dilatationi dat̄ intelligi ꝙ
instrumēto obediēte nō fieret velox. Silr̄ de spisso dicit. ꝙ
est spissus si virtus adeo fuerit debilis ꝙ velocitateꝫ ⁊ ma
gnitudinē facere nō potest. Silr̄ ex alijs duob⁹ sequentib⁹
canonibus ⁊ exēplū posito. ¶ Isti igitur volunt ꝙ virtus
semꝑ facit de possibilib⁹ id qȯ est meli⁹: ⁊ q2 meli⁹ est per
vnicā drīam v̄tuti satisfacere q̄ꝫ plures: ⁊ per duas q̄ꝫ per
tres: iō v̄tute hoc potēte facere satisfacit solū per vnā: ⁊ cū
paꝝ plus est satisfacit per duas: ⁊ q2 magnitudo est differē
tia per quā melius satisfacit necessitati q̄ꝫ per aliquā diffe/
rentiā: ⁊ velocitas est in scḋo loco: ideo ꝑuo existente aug/
mēto necessitatis illa differentia quā addit est magnitudo
cū ista sit differētia per quā optime satisfacit necessitati: ⁊
sic per duas facit cū velocitate ⁊ magnitudine q̄ sunt diffe
rentie ad hoc aptiores ⁊ nā facit de possibilib⁹ qȯ melius
est. Ultimo aūt cū sine eo facere nō potest addit frequētiā.
Et hāc positionē secuti sunt antiqui oēs. Cōtra quā sunt
quedā motiua infra dicēda pro tertia opinione.

Secūda positio fuit narrata breuissime a Gē
tili supra scḋa tertij: sed illam
Jacob⁹ de forlinio ornauit ⁊ dilatauit. Et vult hec opinio
ꝙ cōstāte v̄tute ⁊ obediēte instr̄o si augeat̄ necessitas sem/
per fiūt in pulsu magnitudo ⁊ velocitas ⁊ spissitudo ⁊ triū
eque ꝓportionabilr̄ crescūt. ¶ Et ꝑncipale motiuū est. q2
tā ꝫm istos q̄ꝫ ēt iuxta Aui. nūq̄ꝫ cū istis circūstātijs acqri
tur per necītatis augmētū in pulsu frequētia qn velocitas
ꝑus acqrat̄ ⁊ magnitudo: sꝫ semꝑ cum istis circūstātijs ne
cessitate perseuerāte acquirit̄ frequētia: igit̄ magnitudo ⁊
velocitas. Maior pꝫ ex dictis. ꝓbat̄ minor: q2 sit. a. cor ca/
lidū supra tēperamētū quātūcūqꝫ modicū: ⁊ sit nūc ꝑ in cō
stricto esse ⁊. b. sit cor tēperatū: ⁊ sit instr̄m obediēs ⁊ vir/
tus fortior ⁊ arguit̄ sic. Q2 ꝑmo insurgit necessitas efficax
ad euentādū tā cito dilatabunt̄ in vtroqꝫ istoꝝ arterie cuꝫ
ibi nullū sit ipediēs cū v̄tus agat ꝫm necessitatē sed citius
insurgit necessitas in. a. q̄ꝫ in. b. igit̄ citius incipiet. a. dilata
ri. Et pꝫ minor. q2. a. est cor calidi⁹ ⁊ inflāmabili⁹. b. ⁊ silr̄
spūs ⁊ fumi sui ⁊c̄. sunt paria: ḡ velocius calefit: ⁊ sic velo/
cius acqrit gradū caliditatis ⁊ necessitatē ad dilatationeꝫ
efficacē. Ex ꝯsequēti arguit̄. citius dilatabit̄ ⁊ eque cito in
cipit quiescere. vt ponit casus: ergo minor est eius qes post
sistolē: ⁊ sic pulsus frequētior. ⁊ ideo maior est ⁊ velocior.

¶ Tertius aūt mod⁹ est magis iudicio meo ad mētē Aui.
vult eni ꝙ ꝯstāte v̄tute ⁊ instr̄o obediēte ⁊ necessitate au/
cta supra tēperamētū icipiēdo a gradu tēpati nō necīo est
in pulsu magnitudo velocitas ⁊ spissitudo: vt dic̄ 2⁹ pō: nec
necessario acqrit̄ ꝑus magnitudo. 2⁹ velocitas: deinde spis
situdo veꝝ qbusdā circūstātijs possibilib⁹ cū ꝑma pte stat.
ꝙ acqrit̄ magnitudo sine spissitudine ⁊ cuꝫ qbusdā stat ꝙ
a quātolibet ꝑuo augmēto necessitatis acquirunt̄ oēs iste
drīe. Nā tēperata existēte obediētia ⁊ alijs deductis im
pedimētis aut iuuamētis necītate crescētie a tēperamento
quātūcūqꝫ parū crescat si necessitas est ꝑseuerās ⁊ virtus
fortis fiūt pulsus magni ⁊ veloces frequentes ad h̄ vt vir
tus sufficiat cū ꝓportionatissimis drīis: videm⁹ eni ma/
nifeste in febrib⁹ augeri magnitudinē velocitatē ⁊ spissitu
dinē simul: cuius cā non pōt clare dari: nisi q2 ꝓportionate
magis cū illis trib⁹ satisfacit. q̄ꝫ si sola magnitudo: ampli/
or tū adderet̄. Et iō Gal. in cōmēto pulsuum voluit ꝙ cali
diores cōplonaliter habēt deductis alijs pulsum tāto ma
iorē ⁊ velociorē tēperato quāto ipsi calidiores existūt. Et
in Introductorio pulsuū vult ꝙ in exercitio ⁊ balneo calō
in vsu cibarioꝝ calidorū calidis apatib⁹ pulsus a ꝑncipio
vsqꝫ quo ista nō nimiuꝫ excedūt sunt magni veloces ⁊ fre/
quētes. Et silr̄ in libello de vtilitate pulsus vult ꝙ q̄liter/
cūqꝫ corp⁹ calefiat addunt̄ magnitudo velocitas ⁊ spissitu
do ecōtra deperdunt̄ per infridationē sꝫ reliqua q̄ ad has
opiniones pertinēt q̄re scḋo tegni. vbi late hec disputaui.

¶ Prima igit̄ positio tenet textū veꝝ vt iacet: ⁊ ita exēpluꝫ
cuius cām assignat vt dixi: q2 nā qn̄ est fortis facit de possi
bilib⁹ id qȯ est melius. Et qa melius est per vnā differētiā
satisfacere: qn̄ potiō per vnicā differētiā satisfacit qn̄ mo/
dicū est necessitatis augmētū: ⁊ per duas qn̄ est parū am/
plius: ⁊ per tres vltimate: ⁊ hoc cōstāte v̄tute ⁊ obediente
instr̄o. Et qa illa per quā optime satisfacit est magnitudo:
⁊ in scḋo loco est velocitas. iō cū dictis: ꝑmo facit solā ma
gnitudinē deinde magnitudinē cū velocitate ⁊c̄. ¶ Nō 2⁹.
ꝙ vt dixi supra oium istarū differētiaꝝ difficillima virtuti
est magnitudo: ⁊ scḋo loco velocitas: ⁊ tertio spissitudo.
Et h̄ Aui. notauit in exēplo de portāte onera. ¶ Nota ter
tio. circa vltimū dictū ꝙ cōmuniter exponit̄: q2 cū virtus
fuerit multe debilitatis. tunc virtus stabit ⁊ faciet pulsum
in quo erit quies in tēpore in quo oporteret esse motū: ⁊ post
fieret festine. i. mouebitur paruꝫ velocius q̄ꝫ prius: sed po
stea redibit ad suam tarditatē recte sicut debiles faciunt.
quādoqꝫ qui pausant ⁊ post paꝝ magis festinant tādem ⁊
tarditatē redeūt. Et ista est tolerabilis expositio.

¶ Dinus aūt duas alias posuit expositiones illi vltime ꝑti/
cule: vna ꝙ in lr̄a deficiat vna negatio. Nam debet dicere
nō ferret eā festine vbi dicit̄ affirmatiue. Et hoc mō dictuꝫ
illud esset repetitio dictoꝝ de his q̄ ꝓueniunt ex multa de
bilitate: vnde ꝑmo stat. i. quiescit ⁊ nō fert festine ⁊c̄. ⁊ iteꝝ
redit cuꝫ tarditate. ¶ Secūda expositio est tenendo lrām
vt iacet: ⁊ hoc modo oꝫ dicere ꝙ hoc est repetitio eius qȯ
dixit de pulsu spisso ⁊ est lr̄a paꝝ torquēda ꝙ si v̄tus mul/
te fuerit debilitatis stabit festine: ita ꝙ lꝫ festine referatur

ad ly stabit. et feret eã. s. oneratur. deinde redibit cum tar ditate et stare festine est cito stare: qr motus est paruus et tẽpus eius propter suã paruitatẽ est paruum. et iõ qes ẽ festina: sʒ ambo mot⁹ sunt tardi. ℭ Mihi vr tolerabilior p⁹ expõ.

ℭ Si aũt virtus fuerit fortis et instrm obediens: sʒ necessitas erit maior fortitudine tẽpata: vtus augmẽtabit velocitatẽ cũ magnitudine.

ℭ Ponit cãm velocitatis cũ magnitudine coniuncte. Et dicit φ si vtus fuerit fortis et instrʒ obediẽs et necitas maior fortitudine tẽperata. tũc vtus augebit velocitatẽ cũ magnitudine. Et hᵉ est vn⁹ de passib⁹ vbi doctores plerique volunt φ nõ ex qᵘib; augmẽto necitatis supra tẽperamẽtũ fit pls velox: sʒ qñ tãta est necitas vt illi vtus tẽperata cũ sola magnitudie satisfacere nõ possit. tũc .n. addit velocitatẽ. ℭ Jacob⁹ aũt vult φ semp addit velocitas augmẽtata necitate et instro obediẽte et vtute constãte: sʒ nõ semp sensibilr. Et Aui. vult hic φ qñ necitas est maior qᷓ tẽpata sua fortitudo. i. qᷓ mediocritas aucta supra tẽparũ. tũc fit cũ magnitudine velocitas. s. sensata. ℭ Ego aũt dico φ aucta necitate supra tẽperamẽtũ multotiẽs cõtingit φ pulsus fit magn⁹ et tard⁹: et rarus ɔstante vtute et obediẽte instro: vt in tenuibus: vt p; ex Gal. in cõmẽto pulsuũ in cõmẽ. 2º. Sʒ vbi fit valde aucta supra tẽpamentũ p multã instri obediẽtiã non phibet velocitas: imo fit ẽt velox. Sed vbi tẽpatũ instrm tẽpatissime obediat p quãticũqȝ modicũ augmẽtũ necessitatis ambe hᵉ dfe acqrunt deducto ipedimento.

ℭ Et si necessitas fuerit fortior erit cũ magnitudine et velocitate spissitudo.

ℭ Dat cãm oĩum trium dictarȝ dfiarũ simul cõiunctarȝ. Et dicit φ si fortior fuerit necessitas. tũc augmentabit cum dictis duab⁹. s. magnitudine et velocitate spissitudo. Et tu potes ex dictis cõprehendere quõ hic locus exponat a Jacobo et apud pmã opinionẽ: sed apud meã opinionẽ difficultas est maior. ℭ Sed dico φ est certũ augmentũ necessitatis in quo vtus cũ magnitudine supat id qd deberet respectu illius necessitatis: et cũ quo op; aliquid velocitatis addere: sed qr aer multũ fridus attrahit plusqᷓ requirit in refrigerio pportionatissimo illius gradus. ideo aer pluri tẽpore tenet anteqᷓ fit incõueniẽs euentationi: et fit pulsus rarus. ℭ Cũ aũt mult⁹ est valde caloris excessus cũ vtute et instri obedientia nõ põt esse qn fit spissus.

ℭ Lõgitudinẽ quoqȝ magnitudis cãe p certo efficiũt cũ aliqd phibẽs ãplitudinẽ phibuerit: et eleuationẽ ad supiora nõ pmiserit fieri: sic duricies istri: vbi gr̃a: q ãplitudinẽ phib; et dẽsitas carnis et cutis q sursum eleuari nõ permittunt.

ℭ Facit qd dcm est dicẽs φ cause magnitudinis pulsus faciunt p certo lõgitudinẽ qñ phibet pulsus amplitudo ab alia cã et nõ pmiserit fieri eleuationem ad supiora: et sensus est: qñ sunt cause sufficiẽtes ad faciendũ pulsum magnum deducto impedimẽto: qr vtus fortis et necessitas aucta fit pulsus magn⁹ itã si aliqd ipedit dilatationẽ aut eleuationẽ ad supiora: tũc fit pulsus lõgus: vt vbi gr̃a. duricies instrumenti q non pmittit fieri amplitudinẽ et densitas carnis et cutis que nõ pmittunt fieri eleuationẽ ad supiora. Et tu vide supiora dicta de dfia inter pulsum paruũ ppter duriciẽ instri et paruũ ppter vtutis debilitatẽ vt cãm hic habeas. ℭ Alij vo dicunt φ vtus nõ potẽs facere altitudinẽ et latitudinẽ satisfacit cũ eo quo mediãte põt et est lõgitudo.

ℭ Sed est etiã cũ in amplitudine addit macies: et amplitudine qdem efficit aut venarȝ vacuitas vt per ipsaȝ tunica supior sup interiorẽ declinet et dilatet aut multa instri lenitas.

ℭ Dat causam amplitudinis. et sunt corporis macies: qr vt dicit Gal. in cõmento facit latas regiones arteriarȝ et arteriam plus dilatari. ℭ Secunda causa est vacuitas instrumenti. s. ab humoribus mã et sanguine. vnde quasi concidunt parietes vnus super aliuʒ et reddit latior arteria qᷓ si esset rotunda vt est qñ est plena. ℭ Tertia causa est multa lenitas instri que est causa latitudinis: vel qr parũ resistendo ex equali conatu magis dilatat.

ℭ Spissitudinis aũt causa est debilitas aut multa necessitas aut caliditas.

ℭ Dat cãm spissitudinis dicens φ aut est cã vtutis: et hᵉ per accñs p quãto nõ põt virtus cũ magnitudine satisfacere et velocitate facit spissitudinẽ q est facilior: multa aũt necessitas facit spissitudinẽ ad modũ supradictũ: tãqȝ sibi pportionatur spissitudo: presertim cũ multa fuerit necessitas.

ℭ Et raritas qdem cã est virtus q necessitatem in magnitudine superat aut frigiditas multa diminuta a necessitate aut nimia intensio virtutis et aduentus perditioni proximus.

ℭ Ponit causas raritatis pulsus. Et sunt qᵗuor hic narrate. pma est vtus superãs necessitatẽ cũ magnitudine. 2ª est frigiditas diminuẽs necessitatẽ. 3ª est minima intẽsio caloris. vnde vtus dissoluit. 4ª est aduẽtus dispõnis pxime perditioni ex quacũqȝ causa vtus multũ debilitet. Circa pmã causaʒ aduerte plures expositiones. ℭ Prima est intelligẽdo per vtutẽ q superat necessitatẽ cũ magnitudine vtutem faciẽtẽ magnitudinẽ ampliorẽ qᷓ debeat correspondere necessitati. Et cũ facit hoc vtus attrahit plus in vice vna de aere frigido qᷓ fit necessariũ p refrigerio. Et iõ diutius stat ille aer anqᷓ fit cõueniẽs expulsioni: et qr etiã magis refrigerãtur cor et arterie qᷓ op;. ideo diutina stat anqᷓ fit necessitas scdi pulsus. ℭ Tẽpora igit quietis sunt maiora et pulsus est rarior. Et hoc ego puto verȝ. in modo aũt quo dicimus vtutẽ pulsuʒ facere maiorẽ qᷓ necessitati corridet qdã me cũ nõ cõueniũt. ℭ Unde iuxta hanc pmã expositionẽ vult Jacob⁹ de Forliuio φ vtus nõ facit dilatationẽ solũ p aerẽ frigido attrahẽdo: sed etiã p alijs corporib⁹. s. fumis capinosis et aere calefacto et spũ et sanguine arteriali vltra frigidũ aerẽ qui ab extra attrahit. ℭ Et ideo stat φ pro illis amplius attrahẽdis nã dilatet arteriã plusqᷓ pus. et per cõsequẽs attrahit plus de aere frigido qᷓ necessitati correspondeat et qᷓ alias attraheret si non tm̃ dilataret. ℭ Et penes hoc aliquãdo concedit crescente necessitate solũ velocitatẽ et frequentiã acquiri constante virtute et obediẽte instrumento. Nam posito φ necessitas crescat in tantuʒ φ aer q attrahit in casu dicto sit necessitati pportionatus: et sequit φ in illo casu nõ op; pulsum crescere: qiua nõ op; plus de aere attrahi frigido ad refrigerãdum: et tamẽ op; variari pulsuum differẽtias: cũ cause contẽtiue varient: fiet igitur pulsus velocior et frequentior. ℭ Et si dicat φ illa conclusio repugnat Auicẽ. qr vult φ aucta necessitate prima differentia que acquirit est magnitudo. secũdo velocitas rc̃. ℭ Dicit φ Auicen. hoc intelligit vbi quando auget necessitas attrahit pus aer proportionalis necessitati. Et ita respõdetur si quis dicat hoc repugnare positioni sue de corde calidiori temperato. Nam pmo dicit φ aucta necessitate acquirunt simul omnes differentie. Intelligendum est vbi prius aer qui in vice vna attrahebat nõ amplius attrahat qᷓ necessitati pportionet. ℭ Et hunc modũ: lʒ reputet Jacobus probabilem tamen dicit eum non plene satisfacere propter duo. primum est: quia si est necessitas amplius attrahendi de fumo capinoso et de sanguine arteriali et de spũ: tũc maior quãtitas aeris esset illis refrigerãdis pportionalis qᷓ quando sub eodem gradu essent pauci. scdo: qr non videt quare sequit φ plus attrahit de aere qᷓ propor

tiōnem necessitati. Nam pro illa maiori dilatatione facienda sufficit φ attrahit plus de alijs corpib⁹. ¶ Et si dicatur plus attrahit de sanguine arteriali τ spū. igit plus de aere frigido. Argumētum non valz. nā ista attractio fit a v̄tute attrahēte determinatū obm illud cuius est indigētia.

¶ Mihi aūt videt hanc expōnem repugnare opioni Jacobi ēt cū glosa quā facit. Nā sit nūc soz. in dispōne in qua attrahit aer ꝓportionalis sue necessitati τ crescat in eo necessitas attrahēdi plus de sanguine τ spū τ fumo intantuz vt inde sequat magnitudo pulsus τ attractio aeris frigidi amplioz ꝙ necessitati corridēat τ fiet alijs parib⁹ pulsus maioz sed rarioz. Ponam⁹ mō in eodē instanti incipere crescere necessitatē ꝓcise tm̄ φ per illā perdet tanta raritas quāta acqreret per hoc augmentū. Ex quo per ipsuz stat raritatē deperdi nō augmētata magnitudine. Et tūc pz φ aucta necessitate cōstante v̄tute τ obediēte instro: τ vbi prius attrahebat in vice vna precise tātus aer quātus erat necessitati ꝓportionatus: tm̄ crescit magnitudo τ non spissitudo.

¶ Scōs mod⁹ exponēdi hūc locū ponit ab eodē φ si eēt a. medi⁹ grad⁹ v̄tutis τ b. medi⁹ nec̄itatis. tunc v̄tus faceret pulsuz in medio gradu magnitudīs: qa maiorē nō posset. tūc aucta v̄tute stāte ēt eodē gradu nec̄itatis augebit pulsus: qz oēs spēs pulsus debēt variari varians cāis ꝯtentiuis: τ nō nisi ad magni^{tudinem}. igit magnificabit: τ qa remanet eadē nec̄itas rarificabit. ¶ Cōfirmat ēt φ magnificabit pulsus: qa v̄tus fortificat τ eq̄lē facit conatū. igit magnificat āplius. ¶ Et ꝯfirmat h̄ ꝑ id qd̄ accidit pueris. Naz pueri tēperati in ꝓcessu ad iuuētutē fortificant calore stāte eq̄li. Et tm̄ qa v̄tus auget fit pulsus maioz τ rarioz. ¶ Et hunc scōm modū ēt nō putat clarū. Nā oib⁹ admissis q̄ in casu ponunt di φ aucta v̄tute pulsus nō fiet maioz nisi ꝓ fuerit necessitati ꝓportionatus: τ instr̄m sit obediēs. Et negat h̄ argumentū: v̄tus est fortis. igit equali existente conatu fit pulsus maioz: qz v̄tus in hoc casu maiorē nō intendit: sz facit fortiorē: τ hec est differentia que acquirit ex hac variatione cause cōtentiue. Et exēplū pueroꝝ nō est ꝓportionatū: qz nec ipsi hūt v̄tutē cōpletā nec instrumētū cōpletum.

¶ Tertius mod⁹ q sibi placet est dicere φ v̄tutē superare necessitatē cū magnitudine est v̄tutē sufficiēter satisfacere necessitati cū magnitudie. Et raritas de q̄ h̄ loquit est cōparatiua ad illā q̄ esset vbi v̄tus nō satisfaceret cū magnitudine: ita φ sensus Aui. est φ v̄tus facit pulsuz maiorē qn̄ sufficit satisfacere nec̄itati cū magnitudie ꝙ qn̄ nō sufficit. qn̄ eni nō sufficit addit freq̄ntiā vt ꝓdicit: τ hāc dicit tutiorē τ Aui. ꝯformiorē. ¶ Sz hec 3ᵒ penitus puto φ nō sit ad mētē Aui. lz eni sit veꝝ φ qn̄ v̄tus pōt magnitudine satisfacere alijs parib⁹ min⁹ frequēter facit: tn̄ Aui. hic itelligit seu intēdit ponere cāa raritatis absolute nō minoris freq̄ntie. vn̄ si minoris frequētie posuisset cās nō oportebat dicere de aduētu v̄tutis ad h̄ vt sit prim⁹ ꝓdurationi. Sz loquit ꝓ certo de raritate absolute ꝯformiter ad id qd̄ dicit Gal. in cōmēto pulsuuz de pulsu tenuiū vbi dicit φ tenuitas: qa facit latas regiones arteriaꝝ. Jō respcū tēperamēti addit magnitudinē in pulsu: τ per ꝯn̄s opz ipm̄ fieri rarū. Igit mēs Gal. est φ tēperato corpi accidat tenuitas ꝯstāte v̄tute: τ necessitate stante φ pulsus fit maioz tēperato: lz soluz tēperata sit necessitas. τ per ꝯn̄s v̄tus superat necessitatez cū magnitudine ad sensuz ꝓmi notabilis: τ facit raritatem absolute: τ istud contingit cū instr̄m est obediētius tēperato cōstante virtute. τ ideo in leticia pulsus est magnus rarus τ multis alijs dispōnibus. ¶ Q. aūt Jacobus dicit φ hic locus est cōtra opinionē suā est verū. Est eni vnū de ꝓncipalib⁹ fundamentis ad ipsam improbandā vt dixi in qōnibus libri tegni. Tres aūt alie cause sunt note si memineris φ debilitas v̄tutis nō ꝓxima deperditioni facit frequētiam: qa nō pōt facere magnitudinē τ velocitatē: sed quando vltimat debilitas: tunc facit raritatem.

¶ Cause vero debilitatis pulsus ex mutationibus qdem sunt tediū τ vigilie τ euō τ macies τ hūoꝛ nociu⁹ τ exercitiū sup̄fluū τ humoꝛuz motus τ ipsoꝛū obuiatio mēbris fortis sensus aut cordi vicinis τ totū illō qd̄ vehemēter resoluit.

¶ Narrat cās debilitatis. Et intētio sua est φ oīa v̄tutē cordis τ arteriaꝝ debilitantia debilitāt pulsum: vt tediuz qd̄ est passio ex lōga expectatione rei quā cito vellemus compleri: est causa inordinati motus spūs τ resolutionis vigilie: macies: euacuatio ex eodē capite: qa q̄libet euacuatio associat resolutioni spūs humoꝛ nociuus ꝓprio mō vt in pestilentialib⁹ febrib⁹ videmus: qa aut malā q̄litatē imprimēdo aut oppilādo debilitat. similr superfluū exercitiuz. Motus aūt humoꝝ τ agitatio ꝑfertiz cū sunt mali debilitat: qa moti magis imprimūt. Et si sunt boni: qa motus impedit digestionē per quā spūs generat cū aut obuiant mēbris vicinis cordi: aut cū obuiant mēbris fortis sensus: qa eorū malignitas magis cordi cōmunicatur.

¶ Et duriciei pulsus cāe sunt siccitas corporis vene aut ei⁹ fortis extensio aut vehemēs frigus congelās: τ etiā est cū pulsus in crisib⁹ durescit ex fortitudine pugne propterea φ membra per ipsaz extendunt ad partē impulsionis nāe. Lenitatis v̄o cāe sunt cāe nāles mollificātes sicut nutriens τ egritudinales mollificātes sicut hydropisis τ lethargia: aut ea q̄ neq3 sunt nālia: neq3 egritudinalia sicut balneatio.

¶ Dat cās duri τ mollis: τ pz. In crisi aūt tendunt mēbra τ villi eoꝝ v̄sus mēbꝝ ad qd̄ nā humorē mouet τ in vomitu. Qd̄ aūt di nutrimētū esse cām nālē. iō est: qa sumit ibi ꝓ q̄n vel v̄o nutrimēto qd̄ est humoꝛ τ hūoꝛ est res nālis.

¶ Et diuersitatis qdē cā cū perseuerantia virtutis est grauitas māe cibi aut hūoꝛis. Et cuz debilitate virtutis est pugna cāe τ egritudinis. Ex cāis quoq3 diuersitatis est repletio venarum ex sanguine: sed qd̄ huic est simile remouet minutio. Et pl'ri qdē fit diuersitas cū sanguis est viscosus suffocans spm̄ q mouet in arterijs τ ꝓprie cum densitas fuerit circa coꝛ ex cāis ꝓteꝛea ipsius q̄ eā in breui efficiūt tēpoꝛe sunt stomaci repletio τ tristitia τ cogitatio in aliquo. Sed cū in stomaco malus fuerit humoꝛ non cessabit diuersitas: τ forsitan ex eo proueniet tremoꝛ cordis τ fiet pulsus tremulus.

¶ Hic dat cās diuersitatis. Pmo hoc. 2ᵒ mali pōderis. 2ᵒ ibi. (Cā aūt pulsus.) Pmā diuidit in nouē ptes: qa ꝓ determinat de cāis diuersitatis in gn̄e. 2ᵒ in octo ptib⁹ sequētib⁹ de cāis nouē spērū pulsus diuersi: sz de duab⁹ determiat sil'. s. v̄miculoso τ formicāte. Et iō sunt in toto ptes nouē q̄ in legēdo patebunt. 2ᵒ ibi (Et seriu) 3ᵒ ibi (Bispulsantis τc̄.) De ꝓ dicit. φ cā diuersitatis cū ꝑseuerantia v̄tutis est cib⁹ grauās v̄tutē aut humoꝛ. ¶ Sz cā diuersitatis cuz debilitate v̄tutis est pugna v̄tutis ꝯ morbū τ suā cām. ¶ Dicit 2ᵒ specificādo φ repletio m'ta venaꝝ ex sanguie est cā diuersitatis: sz ista remouent cū flobotomia. Qn̄q3 aūt cā ei⁹ est viscositas sanguinis suffocās spm̄ q mouet in arterijs hora mot⁹ pulsus τ ꝓprie cū densitas hūoris est ꝓpe coꝛ. ¶ Dic̄ 3ᵒ. φ ex cāis q̄ cito faciūt diuersitatē est accn̄s aie sicut tristicia τ repletio stomaci τ cogitatio in aliquo: sz illa q̄ est ꝑꝑ malū humorē in stomaco nō cessat stante humoꝛe: imo

quãqz ex illo puenit tremor cordis: ⁊ fit pulsus tremulus.

A ¶ Nõ igit̃ q cõstãte ṽtute cũ mã est grauãs facit ṽtus varios conat⁹ nõ ↄtinuos. sicut nos videm⁹ fieri in euonibus ṽetris in qb⁹ sunt vicissitudines. Et iõ vario mõ bz in pulsando pp replẽones ⁊ p̃cipue in locis in qb⁹ cor multũ cõicat: ṽtus aũt debilis p cẽtiã ⁊ p viã resolũois: lz p grauitatẽ humoꝝ ⁊ cibi pulsũ diuersum faceret tñ facit ipm diuersũ cã nõ existẽte multũ grauãte: qr in pugna nõ manet gñ multũ pportionabilr pmutet. ⁊ iõ ex pugna facit plsũ diuersũ notabilr. ¶ Ex qb⁹ pz: q̃re repletio ex sanguine mlto fac̃ diuersitatẽ: ⁊ mlto magis cũ ẽ in arterijs. ¶ Tollit̃ ãt talis diuersitas mlritudine sanitatis p flobotomiã remota cã: ⁊ sufficit flobotomia ex vena. esto ẽt q replõ eẽt in arterijs: qr arterie euant̃ p flobotomiã venaꝝ: cũ sint ad ipsas apte: vt dixi supra. ca° pmo hui⁹ sũme. viscositas ṽo sanguis phibens vniformẽ motũ spũs facit diuersitatẽ: ⁊ marie cuz diuersitas hũoris vel apostematis est ppe cor: qa tũc ṽtus cordis magis grauat̃ alijs paribus: ⁊ magis varios facit conatus. ¶ Repletio aũt oris stomachi facit pulsũ diuersũ ⁊ grauat valde cordis ṽtutẽ pper vicinitatẽ ⁊ sensibilitatẽ oris stomaci. ¶ Sed accidẽtia aie ⁊ cogitatio hoc faciũt pper nãlẽ subordinationẽ ṽtutis vitalis in motu spũs ad ṽtutẽ animalẽ in cõprehendẽdo. vnde supra. Fen prima. doc. 6ᵃ dĩ q motus aie reducunt̃ ad opera virtutis vitalis modo ibi exposito.

¶ Et serrini qdez pulsus cã est diuersitas ei⁹ qd̃ in corpore vene est fusũ in putrefactiõe sui aut ipsius cruditate aut sui maturatione aut diuersitas dispõnũ venaruz in duricie sua ⁊ mollicie aut apostema in membris neruosis.

¶ Modo declarat cãs serrini. Et sunt q̃ faciunt diuersitatẽ in duricie arterie quo ad tactũ. Et pz ex dictis supra sepe.

¶ Bispulsantis vero cã est virtutis fortitudo ⁊ plurima necessitas ⁊ duricies instrĩ: quare non obedit ei qd̃ virtutes ipsi precipiunt de diastole in vna vice sic̃ cũ qs vult vna percussione aliqd incidere ⁊ non obedit̃ ei: adiuuat̃ ab alia ⁊ precipue cũ necessitas subito augmentat̃.

¶ Dat causas bispulsantis. Et tu attende qd̃ dixi bispulsantem quãqz esse interfectũ quiete ⁊ ille est de quo loquit̃ hic. Alius est reditiu⁹ de quo dixi supra q fit i eo pmo magna ⁊ fortis dilatatio cũ duricie arterie. ¶ Deinde fm virtutis intentionẽ: sed pper concussionẽ sequit̃ per accidẽs resilitio ad fundum ⁊ reditus ad repercutienduz vna alia vice. Sed de illo nõ Auic. hic cãm dixit: sed Gal. in libro de differentijs pulsus pmo Auic. modo bispulsans nõ fit nisi cũ causis assignatis ab Auic. nisi. n. ṽtus esset fortis nõ posset tñ dilatare: ⁊ nisi necessitas esset multa: nõ etiã opoteret tñ dilatare. ¶ Et si instrm esset plene obediens non oporteret in medio quiescere sine noua necessitate. innuit etiam aũt q obediente instrumẽto subitus necessitatis euentus est causa dilatationis. Secundo ante sistolem que cuz prima facit vnum pulsum iuxta supradicta.

¶ Soricini vero pulsus cã quãqz est virtus debilis q̃ de labore ad quietem ordinate pcedit ⁊ de qete ad laborem: sed ille q in vna permanet dispõne plus est virtutis debilitatez significans. Et cauda qdez soricina ⁊ q̃ eis similis existit est plus significãs fortitudinẽ aliqz: ⁊ q debilitas non est in fine: sed eis deterior cauda finitiua: deinde mansiua: postea cauda reditiua.

¶ Dat cãm caude soricine ⁊ pz. nã sicut ĩ eo est fere pcessus vniformis de magno ad puũ ⁊ eõ. ita opz cãm esse vniformẽ pcessaz ṽtutis de labore ⁊ aggrauatiõe ad exonerationẽ vel eõ: ⁊ ita supple de nec̃itate ad puationẽ necessitatis.

B ¶ Nõ tñ hic q tres diuerse dispõnes ↄsiderant̃ in dñtijs in qb⁹ est diuersus pulsus q est cauda soricina vt magni⁹ mediocritas ⁊ puitas: ⁊ quãqz icipit a magni⁹ ⁊ trãsit per mediocritatẽ ⁊ venit in puitatẽ: quãqz aũt pmanet continue sub puitate: sub magni⁹ ṽo manere ↄtinue nõ diceret̃ cauda soricina: qr opz q in puitatẽ veniat. Si a magnitudine incipiat: alr nũqz esset subtilis vel subtili pportionatus. Et iõ cauda soricina manẽs sub vna dispõne est qñ semper est puus aut semp debilis: ⁊ iste est peior ⁊ maiorẽ significãs debilitatẽ q̃z caudã nõ manere sub vna dispõne. ¶ Nõ r°.

C q cauda soricina ad hoc vt dicat̃ mãsiua dz icipere ab vna dispõne versus latus diminutiõis ⁊ cõtinue pcedere addẽdo vel diminuẽdo: nõ tñ exire latus diminutiõis: ⁊ cũ hoc nõ dz terminari ad nõ gradũ: īmo aliqñ redire ad min⁹ malũ vl̃ min⁹ diminutã finitiua aũt minuit̃ vsqz ad nõ gradũ. Reditiua redit aut ad magnitudinẽ aut ad mediocritatẽ. ⁊ ideo pz q eoꝝ peior est finitiua significans perditionez. in scd̃o loco est mãsiua ⁊ minus mala est reditiua.

¶ Cadentis autem in medio cã est virtutis lassitudo ⁊ eius defectus aut accñs subito veniens ad qd̃ aĩa ⁊ nã subito redeunt.

¶ Cõiter doctores oẽs hic p pulsũ cadentẽ in medio intelligũt pulsũ in quo est qes in tpe in quo dz venire mot⁹ ⁊ si hoc mõ dicat̃: pz qa ṽtus lassata in mltis pulsatiõib⁹ vnã dimittit. ⁊ silr si accñs aie supueniat ad qd̃ aĩa vehemẽter aduertat ⁊ ad ipm etiã redeat calor nãlis: q calor fm illaz exigentiam mouet̃ aut qescit stat dimitti motum pulsus vt in timore ⁊ dolore ad q̃ accñtia fortior seqt̃ pro illo tẽpore motus spũs q̃z ad necessitatẽ euentandi.

¶ Et spasmosi qdẽ pulsus cã sunt motus nõ nãles in virtutẽ aut malicia in essentia instrĩ.

¶ Dat cãz spasmosi: ⁊ tu p mot⁹ nõ nãles in ṽtute intelligas mot⁹ ↄtrctiõis mẽbroꝝ quos ṽtus facit stĩata a re p̃ter nãm vñ tẽdit̃ ad vnũ determinatũ lat⁹ arterie villi ⁊ ipse tote.

¶ Pulsus aũt tremulus procedit ex fortitudiẽ ⁊ instrumento duro ⁊ necessitate forti. sine istis enim non prouenit tremor.

¶ Pulsus tremulus illo mõ fit quo dixi. ã. fieri pulsũ bispulsantẽ mõ nõ posito ab Aui. cũ ↄcussio nõ ẽ vna vice distincte sensata pcutere. sed plib⁹ indistincte. ⁊ iste nõ fit sine trib⁹ cãis positis in lr̃a: qr molle est ineptũ tali cõcussioni.

¶ Undosi aũt est cuz eius cã existit ṽtutis debilitatis fm plm: ⁊ nõ põt fieri diastoles nisi paulatim: ⁊ paulatiz: ⁊ est ẽt cũ instrĩ lenitas eius cã existit: lz ṽtus nõ sit valde debil̃. Instrm nãqz molle ⁊ humidũ cõcussionẽ ⁊ motũ nõ recipit que in vnãquãqz penetrent ptẽ queadmodũ sic cum qd̃ est durũ recipit: qm siccitas cõcussioni est apta ⁊ tremori. Et duri qdem sicci finis sui principij motu mouet̃: mollis vero hũidi ptez posse est moueri ⁊ aliã partem motu ipsius non pati: ppterea q cito recipit separationẽ ⁊ flexionem ⁊ diuersitatem in figura.

¶ Dat cãs pulsus vndosi ⁊ sunt aut ṽtutis debilitas respcũ arterie in vna eleuatiõe sil̃ eleuande aut ineptitudo arterie ad ita eleuari qñ est multũ mollis: ⁊ pz totũ in lr̃a.

¶ Et ṽmiculosi qdẽ pulsus ⁊ formicãtis cã est

fortis debilitas: ita vt tarditas et spissitudo et diversitas in ptib⁹ pulsus ꝯiūgant: qm̄ vt⁹ istīz in vna hora dilatare n̄ valz: sz paulati et paulatim.

¶ Patet hic causa tam vermiculosi q̄ȝ formicantis qui sunt multis similes et vicini.

¶ Causa aūt pulsus mali ponderis si pulsus q̄dez fuerit in dispōnibus tpis q̄etis est augmentum nec̄itatis: et si in dispōnib⁹ tpis mot⁹ fuerit est augmentum debilitatis aut nec̄itatis priuatio: sed pulsus temporis motus propter velocitatē diastoles alius est ab hoc.

¶ Dat cām pulsus mali pōderis et tu recordare q̄ Aui. mirū fuit visum q̄ ꝓportiones musice p tactū discernerent. iō putādū est apud ipm malū pōdus nō ꝑcipi nisi qn̄ tāta est q̄es vt manifeste sit q̄es in tpe in quo expectat motus aut vna q̄etū sit ita p̄ua vt mot⁹ sit in tpe in quo expectant q̄es. reliquoꝝ aūt maloꝝ pōderis cām nō assignat. ꝑmū istoꝝ vocat pulsuz mali pōderis in dispōnib⁹ tpis mot⁹: et 2m vocat mali pōderis in dispōnib⁹ tpis q̄etis. et iō pz q̄ in pulsu mali pōderis in dispōnib⁹ tēporis q̄etis hz motū qn̄ expectat q̄es. et iō est ibi augmētū nec̄itatis. ¶ Sz ali⁹ hz q̄etē qn̄ expectat mot⁹ et q̄es tali tpe pōt duab⁹ causis cōtingere: aut pp ṽtutē debilitatis: aut pp diminuere necessitatez. Constat aūt q̄ pulsus q dr̄ mali pōderis ꝓpter tps motus s. q̄a diastoles sit multū velox nō est ille quē h̄ dicimus mali pōderis in dispōnib⁹ tēporis motus. in hoc. n. est q̄es in tpe in quo manifeste motus expectat: nō ita in illo.

¶ Et cā q̄dē pleni et vacui et calidi et fridi eleuati sursum et submersi inferius manifeste sunt.

¶ Hic se excusat et est manifesta excusatio.

¶ De pl'sib⁹ etatū et masculoꝝ et femiaꝝ. C. vij.

Masculoꝝ pulsus maiores sūt et fortiores valde pp vehemētiā ṽtutū eoꝝ et nec̄itatis ipsoꝝ: et ꝓpea q̄ eoꝝ nec̄itas magnitudīe cōplet et ē eoꝝ pulsus tardior pulsu mulieꝝ et rarior ꝟm plīm. Et ois quidē pulsus in quo ꝑseuerat ṽtus et est spissus oz ꝓculdubio q̄ sit velox. est. n. cū añ est velocitas q̄ȝ spissitudo: ꝓpter hoc igit sicut pulsus masculorū est tardior ita est rarior.

¶ In hoc ca° Aui. determiat de differētijs pulsuū ꝯuenietibus a sexu et etate: et diuidit in duas. p̄ loquit de pulsu sexuū. 2° etatis. ibi 2° (Pueroꝝ vo) p̄ dicit duo. Pri^m est q̄ pulsus masculoꝝ est maior et fortior supple pulsu feminarū: et hoc pp nec̄itatis augmētū: et pp ṽtutis fortitudinē. Sed q2 in masculis cōplet necessitas pp magnitudinē. i. magnitudo est sue necessitati ꝓportionata qđ nō est in femis. iō eoꝝ pulsus est tardior ꝟm plm. ¶ Dicit 2° q̄ ois pulsus in quo ꝑseuerat ṽtus opz ꝓculdubio q̄ sit velox si ipe est spissus. ¶ Sz bn̄ ꝯtingit q̄ ṽtus facit qn̄q3 pulsuz velocē et nō spis-

A suz. ¶ Pmo igit nota q̄ ista cōparatio masculoꝝ ad mulieres itelligit supposito q̄ illi q cōparant adinuicē sint in sitibus ꝓportionalib⁹ suaꝝ latitudinū: ita q̄ si mascul⁹ est tēperatus iter masculos: et femina ēt sit tēperata inter feminas. Et si est in p̄ gradu calid⁹ ita sit mulier inter feminas. Cōstat. n. q̄ si mulierē calidā cōparemus viro frigido: aut fridā calido: q̄ nō opz dicta in cōparatiōe esse vera. ¶ Requirit 2° q̄ mulier sit plasmata ꝓportionate ad suā cōplonē et sexū: et ita vir. Nā in muliere si arterie essent: gr̄a exempli magne: in viro aūt stricte nō opz cōparatos: ita se habere

B vt dr̄: vt statim videbitur. ¶ Nota scđo q̄ comparatio servat conditiones dictas. mulier est debilioris ṽtutis q̄ȝ vir et strictiores habet arterias et minorē calorem. Ex istis verificatur ꝑmū dictū. nā q̄a in masculo virtus est fortior. iō pulsus est fortior: et quia hec necessitas est maior et instrumentū est obediēs. ideo pulsus est magnus: sed quia partim ex debilitate ṽtutis: partim ex inobedientia instrumēti in muliere magnitudo deficit ab illa que esset sue necessitati proportionalis. ideo oportet q̄ ipsa recompenset cum velocitate et spissitudine: et sic pz causa totius cōparatiōis. ¶ Contra tamē Auicē. cōclusionē arguitur sic. Primo sicut in mulierib⁹ necessitas est minor: ita instr̄m est obediētius q̄ȝ in viro. igit stabit eque magnuz esse pulsum in vtroq3: h̄ breuiter negat obedientius esse instrumentū in muliere q̄ȝ in viro: et negatur. hoc argumentū est mollius. igit obedientius. Nam paruitas eius facit ipsum magis inobediēs q̄ȝ mollicies addat ad obedientiā. ¶ Secūdo arguitur q̄ saltē pulsus in eis non sunt veloces et frequētes sicut quēadmodū pulsus est maior in viro q̄ȝ in muliere: ita necessitas est maior. Igitur sicut per magnitudinez pulsus satisfit necessitati viri: ita per minorem pulsum satisfit necessitati mulieris. igitur non opz ad recompensandum defectum magnitudinis in mulieribus pulsum fieri velocē et frequētē. ¶ Tertio sic. si mulierū pulsus essent veloces et frequētes respectu viroꝝ. igitur pulsus cōplexionis frigide debz esse velox et frequēs. tenet cōsequētia: q̄a ita se habet complexio frigida ad tēperatā sicut mulier ad viruz. stat enim precise tanto esse frigidiorē datis virū dato tēperato sicut mulier tēperata est frigidior eo: ꝯsequēs tn̄ falsum et ꝯtra Aui. sequēti caplo. ¶ 4° arguit sic. si ita esset pulsus senū deberent esse frequētiores pulsibus iuuenū: ꝯñs falsum et cōtra Aui. in isto caplo. et ꝓbat ꝯñtia: q̄a in senibus instrumentū est inobediētius respcū iuuenū et virtus debilior et necessitas minor. Si igit ex istis causis in muliere pulsus velocior et freq̄ntior est q̄ȝ in viro: seq̄t q̄ pariter in senib⁹ respectu iuuenū. ¶ Pro respōsione notādū ꝑmo arteriam esse magis inobediētē magne dilatationi rōne ꝑuitatis q̄ȝ rōne duriciei. ¶ Nō 2° q̄ partim ex debilitate ṽtutis partim ex instrumēti inobediētia ꝯtingit q̄ mulieres nō ita p magnitudinem sue necessitati satisfaciunt sicut viri: ita q̄ maior est ꝓportio magnitudīs pulsus in viro ad magnitudinē in muliere q̄ȝ necessitas eius ad necessitatem illius. ¶ Ex his dr̄ ad ꝑmū negando q̄ instrumentū sit obedientius in muliere q̄ȝ in viro: q̄a est minus lz sit molli⁹. ¶ Ad 2m argumētū negat q̄ ita per suā paruitatem satisfacit mulier sue necessitati minori sicut vir per suā magnitudinem sue necessitati maiori: vt pz ex 2° notabili. ¶ Et ad 3m q̄daz cōcedunt consequens in cōplexione frida naturali in qua est arteriaruz strictura: et hoc dicunt velle Gal. in secundo tegni. caplo de signis fridi cordis: sed Aui. dicūt intellexit se posita paritate in instrumento et stante ṽtute q̄ in cōplexione frida declinat ad paruitatem tarditatē et raritatem in sequēti caplo. ¶ Alij ṽo negant añs. et rō est: q2 in viro eque frido sicut est mulier tēperata stante in vtroq3 debito plasmate artaria est latior: et p hoc rñdet ad 4m: q̄a in senib⁹ ṽtus debilitat. sicut nec̄itas diminuit: sz in mulierib⁹ est debilior ꝓportionabilr et instr̄m iobedienti⁹ q̄ȝ necessitas sit minor. ¶ Sz circa 2m dcm̄ attēde q̄ magnitudo est dīa cum q̄ ṽtus magis satisfacit nec̄itati q̄ȝ velocitas: et velocitas ē magis satisfactiōis q̄ȝ frequētia. et iō ṽtus potēs minime dimittit magnitudinē. 2° loco min⁹ velocitatem. 3° loco frequētiā. et iō ṽtus fortis istr̄o nō inobediēte velocitati nunq̄ȝ facit spissitudinem qn faciat velocitatez: qn̄q3 tn̄ ex cāis dictis supra dimittit frequentiā et nō velocitatez. et iō nunq̄ȝ facit pulsuz spissū qn faciat velocē. Sz aliqn̄ facit velocē nō spissuz. ¶ Et nō q̄ addidi obedientie instr̄o velocitati. nā apud quosdā qn̄q3 pp istr̄i iobediētiā desinit ṽtus facere posse velocitatē: qn̄ adhuc est potēs facere frequen

niã. sic accidit in decremẽto v̄tutis: & hoc est qa difficili⁹ est velocitare ꝙ̄ frequẽtare. ¶ Nõ. 2° hũc locum a qbusdã exponi nõ absolute: sꝫ addẽdo sensibilr: ita ꝙ volunt ꝙ nũꝙ̄ sit pulsus velox qn̄ fiat spissus: sꝫ tñ aliqñ sit manifeste velox & nõ spissus: qꝛ velocitas ẽ min⁹ sensibilis. Et hãc expõnẽ nõ puto verã vt dixi in qõne de corde calidiori.

¶ Puerorꝫ v̄o pulsus lenior ꝑ hũiditatẽ & est debilior & spissior: qm̄ calor ẽ fortis: sꝫ v̄tus nõ est fortis: eo ꝙ nõdũ sunt cõpleti. Puerorꝫ v̄o pulsus cõpõne ꝗ̄titatis corꝑis eorꝫ est magn⁹: qm̄ eorꝫ istr̄m est valde molle & ipsorꝫ nečitas est valde fortis & eorũ v̄t⁹ cõpõne ꝗ̄titatis corꝑis ipsorꝫ nõ est ꝑue ꝗ̄titatis. Uerũtñ eorũ pulsus cõpõne pulsus cõpletorꝫ est nõ magn⁹: sꝫ est velocior & spissior ꝑ necessitatẽ. In pueris nãqꝫ multiplicat̃ vaporis fumosi collectio ꝑ mltã digõnẽ eorꝫ & freq̄ntiã ei⁹ i eis. Et ꝑ h̄ valde ẽ nec̃e ip̄m extrahere & calorẽ ipsorꝫ innatũ euãre.

¶ Determiat de pulsib⁹ etatũ. Et dividit̃ i tres: q̄a p̄ determinat de pl̃su puerorꝫ cõparatorꝫ ad iuuenes. 2° iuuenũ cõparatorꝫ ad pueros & ad seiuicẽ. 3° senũ. 2ª ibi. (Iuuenũ v̄o) 3ª ibi (Senũ) Dicit in p̄ pte duo. Pri͡m est ꝙ pl̃sus puerorꝫ ẽ leuior & debilior pl̃su iuuenis. Causa p̄mi ẽ hũiditas. Cã sc̄di est v̄tutẽ nõ eẽ cõpletã. iõ debilẽ in eis facit pulsũ. Est etiã spissior pl̃su iuuenis: & cã est: q̄a nõ satisfaciunt sue nečitati sufficiẽter ꝑ magni͡tudinem sic iuuenes ꝑ instr̄i ꝑuitatẽ & v̄tutis debilitatẽ. & iõ oꝫ ꝙ recõpẽsent cũ spissitudie & cũ velocitate. ¶ Dicit 2° ꝙ pulsus puerorꝫ ꝯpõne sui corꝑis ẽ magn⁹: qꝛ eorꝫ istr̄m est molle & nečitas ẽ fortis vl'cia nečitati iuuenũ iuxta dicta in ca° de etatib⁹. Et eorꝫ v̄tus cõpõne corꝑis nõ ꝑua: sꝫ in cõpõne ad iuuenes eorꝫ pulsus ẽ ꝑuus ex dcã cã: sꝫ velocior & spissior: q̄a nečitas est mlt̃a. nã in eis multiplicat̃ mult⁹ vapor ex multitudie digõnis eorꝫ. & oꝫ illũ
C expelli & calorẽ euẽtari. ¶ Ubi nõ. p̄ ꝙ lꝫ v̄tus puerorꝫ sit fortior ꝙ̄ v̄tus iuuenũ in cõparatione ad vite diuturnitatẽ vl' diuturnã ꝯseruationẽ tñ absolute nõ ẽ fortis ad ꝑfecta opera sicut v̄tus iuuenũ. ¶ Nõ 2° ex dictis ꝙ nečitas euẽtãdi est qñqꝫ ꝑ multitudinẽ vaporũ expellendorũ.

¶ Iuuenũ v̄o pulsus ẽ mlt̃e magnitudis: & nõ est multe velocitatis: imo in ipsa est valde diminut⁹ & in spissitudie & ad raritatẽ tendẽs: & illorꝫ qdẽ pulsus q i p̄ncipio iuuẽtutis exñt ẽ maior. Et eorꝫ q sunt in medio iuuẽtutis est fortior. Et nos qd̃ iã declarauim⁹ ꝙ calor in pueris & iuuenib⁹ fere est silis. ḡ nečitas in eis erit ꝓpinq̄: sed v̄tus in iuuenib⁹ est augmẽtata: hẽbit̃ ḡ ex magnitudine ꝙ in ipsis restaurat qd̃ defuerit ex velocitate & spissitudine. Et principiũ quidẽ rei vnde prouenit magnitudo est virtus: sꝫ necessitas est appetens & instr̄m quidẽ est adiuuans.

¶ Determinat de pulsu iuuenũ & dič ꝗ̄tuor. P̄m est ꝙ pulsus iuuenũ sũt magni: sꝫ diminuti i velocitate & spissitudie: & h̄ respcũ puerorꝫ pulsus. & cã est dcã. ¶ Dicit 2°. ꝙ exñtiũ in p̄n° iuuẽtutis sũt maiores & exñtiũ in medio sũt fortiores. Et cã: qꝛ in p̄n° cũ eq̃li nečitate arteria ẽ mollior & v̄tus fortis ad mlt̃ũ dilatãdũ: sꝫ in medio iuuẽtutis: qꝛ tũc tẽꝑatiores sũt est v̄tus fortior & ẽt pulsus. ¶ 3° dič ꝙ cã dictarꝫ cõparationũ &c. & pꝫ. ¶ Dič 4°. ꝙ p̄n͡m effectiuũ magnitudis est v̄tus: sꝫ nečitas ẽ appetẽs. i. ẽ illud ꝑ cui⁹ appetitũ v̄t⁹ facit appetitũ: sꝫ istr̄m ẽ adiuuãs. i. ꝯsentiẽs: & qꝛ nečitatẽ

ꝗ̄palẽ intendit v̄tus ꝯseruare: & illa nõ ꝯseruat̃ nisi ꝑ euẽtationẽ. iõ v̄tus appetẽdo necessitatẽ facit pulsũ fortẽ &c.

¶ Senũ aũt pulsus est minor ꝑ debilitatẽ: & minoris velocitatis ꝑ hoc etiã: & ꝑ diminutionẽ nečitatis & ꝓpter hoc est rarior: & pulsus qdẽ senum q iaꝫ ꝓcesserunt in ãnos est paruus & rarus & tardus & est cũ est mollis ꝓpter hũores extraneos & nõ propter naturales.

¶ Determinat nunc de pulsu senum. & pꝫ totum.

¶ De pulsu cõplexionem. Caplm. viij.

Ulsus calẽ ꝯplõnis vehemẽtis est necessitatis. Qꝛ si v̄tus ꝯuenerit & istr̄m erit pulsus magn⁹. Si ḡ vnũ eorũ diuersificabitur erit quemadmodũ dictum est in precedentibus.

¶ Hoc ẽ caplm de pulsu ꝯplõnũ & diuidit̃ in duas ptes. p̄mo ostẽdit q̄ sunt diffie pulsus ꝯñtes ꝯplõnẽ. 2° remouet vnum dubiũ. ibi (Et ꝓterea.) Prima i ꝗ̄tuor. scd̃m ꝗ̄tuor genera cõplõnũ simpliciũ lapsarꝫ. 2ª ibi. (In ꝯplõne v̄o frida.) ibi 3° (Cõplexionũ) ibi 4° (Et siccaꝫ) Prima in duas. p̄ facit ꝙ dictũ est. 2° remouet duo dubia. 2ª ibi (Et si calitas) De p̄mo dič. ꝙ pulsus calẽ ꝯplõnis est ille q est nečitatis aucte siue vehemẽtis. Idẽ est igr̃ h̄ dcm̃ de pulsu illi⁹ ꝯplõnis: qd̃ dr̃ in ca° de causis ꝯtẽtiuis ꝙ si v̄tus est fortis cũ ista ꝯplõne & istr̄m ẽ obediẽs pulsus erit magn⁹. Si aũt erit durũ istrumẽtũ aut v̄t⁹ erit debilis. tũc variabit̃: vt. s. dr̃ in nečitate aucta: & nihil est mutãdũ ꝓter illa q̄ dicta sunt in caplo.

¶ Et si calitas qd̃ nõ male fuerit cõplõnis. imo nãlis erit ꝯplõ fortis & sana & v̄t⁹ mlt̃ũ fortis: & neqꝫ existimes ꝙ calor inatus si fuerit fortis ꝙ̄tũcũqꝫ sit minuat ex v̄tute: imo ex eo ꝓuenit in subã ip̄us fortitudo & in aĩa audacia. Calor v̄o ꝯplõnis maliciã seq̄ns ꝗ̄to plus augmẽtatus fuerit tãto i v̄tute plus debilitatẽ augmẽtabit.

¶ Remouet duo dubia indicio meo. Pri͡m vtrꝫ in ꝯplõne calida ꝑ debilitatẽ v̄tutis ꝯtingit pulsũ eẽ ꝑuũ. Et r̃ndet̃ ꝙ si ꝯplõ cal'a est nãlis ẽ sana ꝯplõ. Et est mlt̃ũ fortis respcũ pl̃sus magnificãdi. Nõ. n. ꝯtingit ꝯplõnẽ cal'aꝫ nãlẽ eẽ cũ debilitate respcũ isti⁹ effect⁹ q ẽ pulsũ magnificare. hanc igr̃ p̄mã ptẽ text⁹ nõ itelligo ꝙ oib⁹ ꝯplõ cal'a nãlis sit sana vt mlt̃ũ. & iõ nõ posuit illũ terminũ mlt̃ũ ad illud nomẽ sana. Nec itelligo ꝙ sit multũ fortis ꝯplõ absolute respcũ tẽperati: qꝛ h̄ eẽt falsũ cũ fortitudo v̄tutis sequat̃ tẽꝑamẽtũ ꝯplõnis: sꝫ ꝙ ẽ mlt̃ũ fortis respcũ pulsus magnificandi. & iõ in oi tali cũ obediẽtia instr̄i pulsus ẽ magn⁹: nõ sic aũt cõtingit in ꝯplõne cal'a ꝓternãli: qꝛ illa qñqꝫ debilitat v̄tutẽ respcũ pl̃sus magni͡tudinis & in febrib⁹ qñqꝫ pl̃sus est paruus.

¶ Scd̃m dubiũ soluit. ibi (Et neqꝫ) Et iudicio meo est tale. ¶ Dubitat̃ vtrũ semꝑ qñ calor vltra tẽꝑamentũ intẽditur v̄tus debilitat̃. Nã ꝑ h̄⁹ intẽsionẽ corp⁹ magis a tẽꝑamẽto distat. & iõ vr̃ magis debilitari. ¶ Ad illud r̃ndẽdo dič ꝙ tu nõ estimes illud ḡnalr̃ verꝫ eẽ. Nã qñ est corpus cui iest ex nãli dispõne inat⁹ & cõueniẽs calor mult⁹ aliqñ ex augmẽto caloris inati supra tẽꝑamẽtũ ꝓuenit in subã sp̄us fortitudo & in aia audacia: sꝫ ẽ bñ verũ ḡnalr̃ ꝙ calor sequẽs maliciã ꝯplõnis. i. ꝙ calor nõ nãl' si auget̃ ꝗ̄to plus auget̃ tãto plus augebit debilitatem v̄tutis: & vt intelligat̃ mens Aui. pono casũ in q̄ nõ seq̄t̃. calor nãlis supra tẽꝑamentũ existẽs auget̃ in gradu. igr̃ v̄t⁹ debilitat̃. Nã sit sor. q i sua nãlissima ꝯplõne oꝫ eẽ cal'us vt duo supra tẽꝑamentũ: sed nũc sit aut ꝑ gẽtẽ aut per aerẽ fridũ reductus ad gradũ vt D

vnū:nō dico reductꝰ:q2 gradꝰ vt vnū supra tempamētū fit optia sua sanitas:s3 tm̄ fit sanitas sibi.tunc dico ꝙ si soz. recedat ad gradū vt duo modis ꝓueniētibꝰ q gradus vt duo est nālissima sua sanitas.tūc v̄ificaꝛ ꝙ calor supra tēpamentū augeꝛ ⁊ nō diminuiꝛ ex v̄tute:imo addiꝛ: q2 addiꝛ in nālitate qn̄ igiꝛ addiꝛ sil' in nālitate ⁊ calore supra tēperamētū addiꝛ in v̄tute. S3 si sola eēt caloris additio nō cū nālitate:imo p̄ter nām.tūc v̄tus tanto magis debilitaꝛ q̄nto magis augeꝛ alijs paribꝰ:⁊ vere hec est mēs Aui.

¶ Dīnꝰ aūt p̄mā p̄tē exponit itelligēdo per calitatē nō male ꝯplōnis calitatem intra latitudinē sani vt multū q̄ est sana simplr̄ ⁊ est fortis respcū sano ꝑ nō simplr̄. S3 frida ꝯplō nō est sanitas:q2 friditas nō ē q̄litas nālis. ¶ Secūdā aūt p̄tē intelligit ꝙ nō existimes ꝙ calor inatus q̄ntuscūq3 fuerit non ƀm gradū:s3 ƀm nālitatē qđ minuat ex v̄tute: ita ꝙ sensus Aui.ē ꝙ nō op3 ex hoc ꝙ calor inatꝰ ē magis inatꝰ ꝙ minuat ex v̄tute:imo ex h̄ ꝙ fit magis innatꝰ fit fortior: ⁊ vr̄ mihi ꝙ nulloꝰ hec fit mēs Aui. Nā nō o3 ex hoc ꝙ calor fit magis nālis ꝙ crescat audacia: vt Aui.dicit: vt p3 si calīu ⁊ siccū fiat vere tēpatū. ¶ Et iō h̄ non placet mihi.sicut nec expō Jacobi q̄ est hec eadē. Nec video ꝙ bn̄ iprobari poss3 pō dicēs ꝙ q̄nto calor nālis alijs paribꝰ est intēsior tāto v̄tus pulsatiua ē fortior. Na3 in expientia nō vidi aliquē hoīe3 sibi optime sanū ⁊ cal'3 in quo nō videreꝛ pulsus multū fortis:i ⁊ ꝯplōnē tēperatā ƀm hūc modū dicere mus fortissimā nō in cōparatiōe ad pulsu3 causandū:s3 ad alia q̄dā sicut dixi de p̄fectione opationū ꝙ nō quālibet facit p̄fectiorē. Et tu cōsidera quō hoc tenēdo op3 exponere calīm supra positū de pulsu naturali.

¶ Complexio v̄o frida declinat pulsus ad p̄te3 diminutiōis sicꝑ p̄prie ē puitas ⁊ p̄prie tarditas ⁊ raritas. Cūq3 instr̄m fuerit molle latitudo eiꝰ augmētata erit ⁊ eius similr̄ tarditas ⁊ raritas. Q2 si durum fuerit erit minus hoc.

¶ Hic docet q̄ sunt dr̄ie pulsus ꝯplōnis fride. Et dīdiꝛ i duas p̄tes.p̄ h̄.2ª rn̄det tacito dubio. Ibi 1ª.(Debilitas vero) De p̄ªp̄te dic tria. Pmᵐ ē ꝙ in ꝯplōne frida declinat pulsus ad latꝰ diminutiōis:sic est p̄pue tarditas:puitas ⁊ raritas. ¶ Dicit 2º ꝙ cū instr̄m fuerit molle.i.arteria erit pulsus maioris latitudis ⁊ maioris tarditat̄ ⁊ raritat̄. ¶ Dic̄ 3º ꝙ si

A instr̄m fuerit duꝝ erit minꝰ h̄.i.erit minꝰ rarꝰ pulsus ⁊ minꝰ tardꝰ. ¶ Ubi p̄ nō:circa dcm̄ vt sepe supiꝰ dcm̄ ē:ꝙ qn̄ virtus h3 instr̄3 obediētꝰ alijs paribꝰ facit pulsu3 maiorē ⁊ p̄cipue i latitudīe ⁊ altitudīe q̄ duo diametri magnificate faciunt pulsu3 āplū. Et iō cū instr̄3 fuerit molle: q2 obediētiꝰ fit āplitudo siue latiºʳ maior:⁊ q2 nā aliq̄ mō addēte i magnitudie rōne alicuiꝰ diametro ꝑ diminuit d̄ velocitate ⁊ spissitudie alijs paribꝰ.iō arteria molli exn̄te:ita vt fit obediētior dilatatiōi fit pl'us minꝰ velox ⁊ minꝰ spissus: ex qbꝰ p3 cā 1ª dicti:q2 dura exn̄te arteria: ⁊ si paꝝ ꝑ pulsus ꝓlōgeꝛ:

C tn̄ mlt̄o plus minoraꝛ in altitudie ⁊ latiᵗ'. ⁊ iō istis deficiētibꝰ fit velocior ⁊ freq̄ntior. ¶ S3 circa p̄ᵐ dcm̄ attende ꝙ q̄dā ex eo itelligūt ꝙ si frida fit ꝯpl'o op3 ꝙ pl'us tēdat ad latꝰ dr̄iaꝝ q̄ ꝓportionanꝛ diminutiōi nec̄itatis. Et h̄ voluit Aui.cū dixit:dclinat pl'us ad latꝰ diminutiōis. ¶ Uolunt 2º ꝙ nō semꝑ pl'us in isto casu est puus nec semꝑ tardꝰ aut rarus:s3 semꝑ aliq̄ istaꝝ triū dr̄iaꝝ p̄cipat q̄luercūq3 ꝯtingat deductis alijs ipedimētis. Nā isto ꝑ q̄dā dicūt ꝙ v̄tute stāte:⁊ instr̄o obediēte nec̄itate diminuta:aut ꝯplōne existente frida pulsus fiunt p̄ rari ⁊ nō tardi aut pui. Addita aūt friditate cū alijs paribꝰ fiūt p̄mo rari.2º tardi.3º parui. ¶ Alij v̄o sunt q ex h̄ dicto volūt ꝙ semꝑ ꝯstāte v̄tute obediēte instr̄o nec̄itate diminuta ꝑ friditatis augmētū acqrūtur semꝑ iste tres dr̄ie:q2 pulsus fiūt de nec̄itate pui:tardi ⁊ rari. ⁊ Aui. h̄ voluisse h̄ cum oēs istas tres dr̄ias noiat h̄.

¶ Ego aūt volo ꝙ qn̄q3 ille oēs dr̄ntie acqrunꛀ cū dictis cōditionibꝰ:qn̄q3 aūt sola raritas aut sola tarditas ⁊ raritas:qn̄q3 sola raritas ex q̄ntūcūq3 pue necessitatis decremēto a tēperato gradu. Et q2 hāc qōnē sup tegni nimis breuiter trāsiui.hic volo diffuse de ea dicere. Queriꛀ igiꛀ vtru3 corde existēte fridiori tēpato pl'us fint sꝑ pui tardi ⁊ rari. ¶ Nusq̄3 reperta est hec questio.

¶ Et debilitas quidē quā mala cōplo frida hereditare facit maior est ea quā mala cōplo cala facit hereditare: qm̄ caliditas.s. calori innato magis est inconueniens.

¶ Hic remouet vnū tacitū dubium. Et est vtꝝ quēadmodū iuxta dicta nō inueniꛀ ꝯplo calida nālis cū q̄ alijs deductis v̄tus nō fit fortis respcū pulsus magnificādi:ita de ꝯplone frida fit ꝙ ipa existēte nāli sꝑ fit v̄tꝰ fortis ad pulsu3 magnificādū. Et in h̄ dubio vult v̄tualr̄ ꝙ nō.imo ꝯtingit ꝙ virtus in ꝯplone nāli frida est debilis respcū pulsus magnificandi in nālissima ēt illius cōplexionis dispōne. ¶ Et rō: quia debilitas qua3 facit hereditare friditas est maior ea quā facit hereditare caliditas: vtraq3.s.existente nāli: qm̄ caliditas est magis ꝯueniēs calori inato. ¶ Et iō supple in ista ꝯtingit ꝙ friditas facit v̄tutē debilē corpore in sua naturali dispōne existente:qđ nō contingit de caliditate respectu pulsus magnificādi. ¶ Ubi nō.hūc locū diligēter cōsiderari ab his q dicūt ꝙ cōplo de scđo mō eq̄litatis plus distat ab extremo cal'o q̄3 frido. Nā ex quo debilitas q̄ seqꛀ ex mala cōplone frida est maior q̄3 illa que sequiꛀ ex mala cōplexione calida sequiꛀ ꝙ per friditas acquisitionem citius veniet corpus ad nō gradū v̄tutis.⁊ per cōsequens ad mortē q̄3 ꝑ eq̄ velocē calitatis acq̄sitionē:⁊ sic multo plus potest temperamentū acqri de caliditate stante vita q̄3 de friditate.⁊ ideo plus distat tēpata cōplo ab extremo cal'o q̄3 frido. ¶ Ego aūt hūc locū intelligo nō absolute: sed vt nūc exposui.de calitate.n.p̄ter naturam dico secus. Aut si volumus dicere hoc esse verū tā de caliditate q̄3 de frigiditate nālibꝰ ⁊ p̄ter nām.tunc dico ꝙ Aui. h̄ loquitur tm̄ de corde:nō aūt vniuersalr̄ de toto corpore.

¶ Cōplone v̄o hūidā seqꛀ inūdatio ⁊ dilatatio.

¶ Docet differentias pulsus in cōplone humida dicens: ꝙ humiditatē supra tēperamētū sequiꛀ inundatio in pulsu ⁊ dilatatio. Et intelligiꛀ:ꝙ si valde p̄ma fuerit humiditas. vn̄ arteria valde multū mollificeꛀ:⁊ fiat inobediēs dilatationi ⁊ vice vna ꝑpter sui nimiā flexibilitatē: tūc facit pulsum vndosum.vt supra dixi ostendēdo causas huiꝰ vndosi pulsus:sed vbi nō ad hoc ꝑueniret facit pulsum latu3: aut q2 absolute facit maiorē alijs stante equali conatu:i ꝑpter sui multā obediētiā:aut ꝑpter nimiam humiditatis inobediētiā facit pulsu3 latū nō altū:q2 parietes arterie cōcidūt vnus sup aliu3:⁊ nō multū eleuaꛀ in altū: sed latā tenent arteriam ƀm dyametrum latitudinis.

¶ Et sicca q̄dē sequiꛀ coangustatio ⁊ duricies. Ampliꝰ si v̄tus fuerit fortis ⁊ necessitas multa accidet bis pulsans ⁊ spasmosus ⁊ tremulus. Tu v̄o deinceps cōpone ꝯseruāda p̄ncipia.

¶ Dat dr̄ias ex siccitate ꝑueniētes:⁊ cōstat ꝙ ꝑ ea3 arteria fit angusta siue stricta ƀm latū ⁊c̄. ⁊ fit dura: vn̄ seqꛀ instr̄i inobediētia:⁊ ideo sequunꛀ illa que fuerunt dicta de obedientia instr̄i ꝑpter duriciē. Na3 pulsus fit minus altus ⁊ latꝰ cōstāte v̄tute:⁊ fit velocior:fit tn̄ lōgior q̄3 si arteria nō esset dura. Sed si cum hac duricie fuerit v̄tutis fortitudo ⁊ instr̄m obediens fit pulsus qn̄q3 bispulsans: aut spasmosus:aut tremulus:quō supra dixi cum causas istoru3 dixi. Subdit tāde3 ꝙ seruatis istis p̄ncipijs: tu cōponas in aio quales debēt esse pulsus cōpositaꝝ cōplonū lapsarū.

¶ Est pterea cū vni hoi accidit vt duoꝝ laterum ipsius diuersificeť cōplexio. Erit ergo vnū ipsoꝝ frigidū ⁊ alterū calidū: ⁊ accidet vt diuersitate que prouenit ex calitate ⁊ friditate hoꝝ duoꝝ laterū pulsus diuersi fiant. Eritqꝫ pulsus calidi lateris pulsus calide complonis: ⁊ lateris fridi pulsus cōplexionis fride. Et ex hoc gdē scif ꝙ pulsus in diastole sua ⁊ sistole nō est ꝓm modū accessionis ⁊ recessiōis cordis: imo ꝓm modū diastoles ⁊ sistoles ipsius corporis arterie.

¶ Hic remouet vnū dubiū. Et p̄ ponit casuꝫ: ⁊ qd in casu accidat. 2° ifert dubij remotionē. ibi. (Et ex h.) Dubiū ḡ ē h: vtꝝ semp arterie moueanť in dilatatiōe ⁊ ꝯstrictiōe ꝫ exigētiā necitatis cordis. Soluēdo ḡ ꝓponit p̄ ꝙ qñqꝫ ꝯtigit ꝙ vni⁹ hois vnū lat⁹ ē calm ⁊ aliō fridū. Et ex hac diuersitate accidet ꝙ pl'sus vni⁹ lateris erit pulsus cal'e ꝯplonis: ⁊ pulsus alteri⁹ lateris erit pulsus fride ꝯplonis. ¶ In 2° pte ifert solonē dubitatiōis dicēs 1 ꝙ ex h tibi certificať ꝙ pulsus in sua diastole ⁊ sistole arteriaꝝ nō solū est ꝓm modū accessiōis. i. ꝯstrictiōis. ⁊ supple recessus a ptib⁹ thoracis: ⁊ sil'r in dilatatiōe: ſꝫ est scđꝫ modū ꝓpriū sibi in dilatatione ⁊ ꝯstrictione. Nā ex quo cor in isto hoie ē vnū ⁊ modus sue accessiōis vn⁹: pulsus aūt duoꝝ lateꝝ sunt diuersi ⁊ nō similes: oꝫ aūt vnū aut ambos non ꝓportionari: lꝫ necessario depēdēt a motib⁹ cordis. vñ lꝫ istoꝝ inferiorū oēs effect⁹ depēdeāt a supcelestib⁹ influxib⁹ nō tñ ꝓm supercelestiū influxus varianť: vtrū aūt dū cor sistolat arteria dilatatur: ⁊ ecōtra est 2° questio quā intendo interserere.

¶ De pulsu temporum. Cap. 1.

N vere gdē cū pulsus est paruus: nō tamē in omni re ⁊ est in fortitudine augmentatus.

¶ Supius determiauit Aui. de mutationibus ꝯtingētib⁹ in pulsu ex dispōnib⁹ nālib⁹: aut ānexis. hic determinat de pmutationib⁹ ꝯtingētib⁹ a reb⁹ nō nālib⁹. Et de his q̄ accidūt ex pmutatione aeris ꝓm āni tpa. Et diuidiť in duas. p̄ docet q̄les pulsus ꝓueniūt in medio tēpoꝝ. 2° q̄les in pn° ⁊ in fine. 2ª ibi (Tempoꝝ vō) Prima in q̄tuor ꝓm q̄tuor tpa. ibi 2° (Et in estate.) ibi 3° (Et in hieme) ibi 4° (In autūno) In p° pte dicit ꝙ in vere pulsus est paruus: ſꝫ nō in omni re: ⁊ est in fortitudine augmentatus.

Sed cōtra hoc dcm̄ ex p̄ mens Gal'. in introductorio medicine dicētis: ꝙ pl'sus veris sūt maximi ⁊ fortissimi: ⁊ idē dicit in cōmē. pulsuū. ¶ 2° q² ver est tps tēpatū. ḡ pulsus tēpati: q² tūc ꝯplo est magis tēperata. ¶ 3° q² in vē vtus est fortis: est ēt instr̄m obediens ⁊ necitas satis magna: ḡ pulsus sūt magni. ¶ P. ꝓm Aui. in estate sunt pulsus pui: ⁊ i hieme pui: ⁊ in autūno pui: vt pꝫ per Aui. in isto ca° ig̃ si in vē sunt pui semp: ⁊ in oi tpe anni erūt parui. ¶ Pro solone istoꝝ nota. ꝙ apud oēs i medio veris sunt merito veris pulsus tēperati: q² tunc est hitudo tēperati corpis tēpatissima: ⁊ hoc ꝓbat 2° rō statim facta. Si aūt cōpareńť pulsus tēperati corpis in vere ad pulsum tēperati corpis in alijs tēporib⁹ merito suoꝝ dispōnū ꝯuenientes pulsus veris sunt maximi. Et h voluit Gal. in introductorio pulsuū: ⁊ h inuit Gal'. in illo capl'o ponēs alioꝝ tēpoꝝ pulsus puos. ¶ Nota 2°. ꝙ pn^m veris sapit hiemis nām: ⁊ iō in pn° pulsus est puus respectu eius qō est in medio veris. Ex his pꝫ qd dicēdū sit. si q̄rať vtꝝ pulsus veris sint pui. Nam si loq̄mur absolute sunt medij nō parui nec magni. Si vero ad alia tēpora cōpareńť sunt magni. Sed de textu Aui. sunt multe responsiones.

B (margin, beside "erūt parui. ¶ Pro solone…")

C (margin, beside "tēpoꝝ pulsus puos. ¶ Nota 2°…")

¶ Antiq. n. r̄nsio dicit. ꝙ l'ra est corrupta ⁊ dꝫ dicere: vt habeť in l'ra exteriori. In vere pulsus est equalis in oi re: ⁊ est in fortitudie augmētat⁹: ita ꝙ vbi dič pui dꝫ dicere eq̄les.

¶ 2ª expositio est Dini dicentis ꝙ pulsus sunt parui. i. diminuti in omni excellētia in cōparatione ad medios: q² sunt medij: nisi in fortitudine in qua sunt augmentati: sed ista expositio nō saluat bñ: quare dicat: non tñ in omni re: q² hec soluꝫ videť referri ad paruitatē. Dicit tñ Dinus ꝙ pulsus veris sunt diminuti ab oi excellētia in generib⁹ recipiētib⁹ supfluitatē ⁊ diminutionē: non tñ in oib⁹ illis: q² in genere fortitudinis sunt augmentati.

¶ 3ª expō est Jacobi quā dicit veterē. Et est ꝙ pulsus veris esse puos pōt duob⁹ modis intelligi. vno mō absolute: ⁊ h mō esset falsum: alio mō cōparatiōe fortitudis: ⁊ est sensus ꝙ non sunt ita ꝓportional'r magni sič fortes: ⁊ hoc voluit Aui. hic. ¶ Sed iudicio meo: tunc ista pricula. Non tñ in omni re. esset hic falsa: q² in omni dr̄ia suscipiente magis ⁊ minus sunt diminuti respectu fortitudis cuꝫ sint fortissimi possibiles: ⁊ in nullo alioꝝ geneꝝ supremū gradū obtinēt.

¶ 4ª expō est. quā tāgit Marsilius ꝙ in vē pulsus sunt pui. s. in pn° ⁊ in fine respectu medij veris in quo sunt maiores ⁊ tūc itelligiť nō in omni re. i. nō in oi pte veris: q² nō i medio sunt parui. Aut 2° dič ꝙ ꝯtingit ex nimia hiemis repletione ꝙ in vere eliquanť māe⁊ vt⁹ grauať: vñ fač pulsum puum. ¶ Sed hec 2ª expō nō est bona: q² non debite addereť: ⁊ est in fortitudine augmētat⁹. Aut 3° ꝙ in vē pulsus ē paruus in altitudine: sed nō in latitudine ꝓpter humiditatem. Mihi aūt videť ꝙ Aui. dicat hic vnaꝫ cōtingentiā ⁊ nō regulā de q̄litate pulsus veris. Nā certū erat ex dictis supra ꝙ corpus tēperatū optime se hꝫ in vere debito stāte regimine: ⁊ ideo pulsus est tēperatus siue medius in omni re excepta fortitudine in q̄ est augmētatus. Sed posuit h vnū ꝯtingēs: ⁊ est ꝙ aliq̄n pulsus veris in corpe tēpate cōplexionis est puus nō in oi re. i. nō in omni diametro. ſꝫ tñ cū hoc toto est augmentat⁹ in fortitudine. Casus est cū corpus impleť: ⁊ arteria ex multo nutrimēto fit mollis ⁊ caro multa augeť: tūc pulsus nō est alt⁹: imo est paruus in altitudine respectu pulsus debētis esse in optima ꝯplone: ⁊ tñ est augmētatus in fortitudine propter complexionis tēperantiam ⁊ spirituum multitudinem.

¶ In estate vō est velox ⁊ spissus ꝓpter necessitatē: ⁊ puus ⁊ debilis ꝓpter virtutis resolonē q̄ est ꝓpter resolutionē spūs q̄ fit ꝓpter calorē exteriorē dominantē superfluum.

¶ Ponit differētias pulsus estatis. Et dicit ꝙ in estate pulsus est paruus ⁊ debilis: ⁊ h ꝓpter debilitatē vtutis que sequiť resolonē spūs sequentē caliditatē estatis dn̄antis supfluam. ¶ Ubi nota calorē estatis ꝓpter nām seruātis esse superfluā. ⁊ ideo nō dꝫ ꝓprie estas ꝓpriam naturā seruās esse temperata: sed calida.

¶ Sed ꝯ regulā arguiť sic. vt⁹ in sano est fortior: q̄ꝫ in febriēte. sed in febriēte est fortis vtus ad magnificandū. ḡ sine febre erit fortis ad magnificandū: ⁊ iō pulsus nō est paruus propter debilitatem. ¶ Pro solone nota p̄ ꝙ calor estatis paulatiꝫ iducif: iō magis ꝓportionabil'r vt⁹ debilitať q̄ꝫ calor intēdať siue necessitas: in febrib⁹ aūt ⁊ accidētib⁹ aīe ⁊ exercitio plus ꝓportionabil'r ꝯtingit augeri calorē q̄ꝫ vt⁹ debiliteť: ⁊ ꝯtingit ēt vtutē plus debilitari ꝓpter calorem ⁊ necessitatē maiorari. ¶ Nota 2°. ꝙ vt⁹ fortior ex equali conatu alijs parib⁹ pulsuꝫ facit maiorē: ⁊ cū mīori stimulo plus conať. Nā in forti conatu fit debilitatio: ⁊ iō nā ingeniauit q̄ de polib⁹ facit semp meli⁹: ꝙ vt⁹ que sufficit facere conatū fortē vt duo ad pulsum magnificandū 1 gr̄a exēpli: stāte necessitate cui p magnitudinē hūc conatū sequentem satisfieret debite. nō tñ conať vt duo: sed minus: q² minus malū est paꝝ sibi deficere a conatu: ⁊ non tñ debilitari q̄ꝫ satisfacere p magnitudinē cū illo conatu ⁊ eadē vtus augmētata

D (margin, beside "bre erit fortis ad magnificandū…")

E (margin, beside "debiliteť: ⁊ ꝯtingit ēt vtutē…")

augmētata necessitate augebit conatū: q2 nimis lederet: si a tā multū satisfaciēdo necessitati deficeret. ¶ Ex his rñ det ad argumēta cuz dr: q̄ vtus in estate est fortis ad pul sum magnificādū. Negat q̄ ad hoc sit fortis cū illo cona tu quē facit. Et cū dr q̄ in febre: ⁊ post exercitiū: ⁊ in gau dio debilitata vtute faciet tantā magnitudinē: ⁊ sufficit eā facere. Cōcedo: q2 tūc cum maiori conatu facit magnitu dinē q̄ȝ in sanitate. Ex quo pȝ q̄ aliq̄ virt⁹ nālis debilitata aliquē effectuȝ sufficit facere quē non sufficit cū est fortis.

¶ Et in hyeme est maioris raritatis ⁊ tardioris debilitatis: ⁊ cū h̄ est paruus: qm̄ virt⁹ debilitat̄.

¶ Ponit dr̄ias pulsus hyemis. ⁊ diuidit̄ in duas. p̄ facit h̄ 2° remouet dubiū. ibi. (Et in qbusdā). Dic̄ p̄ q̄ pulsus hye mis est maioris tarditatꝫ ⁊ raritatꝫ ⁊ debilitatꝫ. ¶ Dic̄. 2° q̄ cū h̄ est paru⁹: ⁊ pp debilitatē vtutꝫ: q2 vtus in hyeme de bilitat̄. Et p̄mū dꝫ itelligi cōparādo ad pulsum estatꝫ. Nā nō vt cui alteri cōparet. s. cū dicit maioris tarditatꝫ ⁊ rari tatis ⁊ debilitatis. Ex quo ifero q̄ in corpe debite recto ⁊ tp̄ato vtus est debilior in hyeme q̄ȝ in estate: ⁊ h̄ itelligo d̄ vtute inquātū est pulsatilis. Ista. n. vtus plus in tēpato de bilitat̄ p̄ friditatē aduenietē q̄ȝ in estate p̄ spūs resolōnē: in eo tñ vtus est fortificata re° autūni. ¶ Et tu hunc textū nō ad hūc effectū. Q̄ō aūt dr̄ q̄ est paru⁹ nō exp̄mit̄ cōparatōe ad estatē: sed tñ sequit̄ si vtus debilior ⁊ necessitas mior.

¶ Et in qbusdā corpib⁹ accidit vt calor in p̄fun do teneat̄ ⁊ adunet̄: ⁊ virt⁹ fortior fiat: ⁊ h̄ cum cōplō calā est dn̄ans ⁊ refrenās frigus ⁊ non p̄ ipsum patiens: neqꝫ friditas ad funduȝ vadit.

¶ Remouet du̅m: posset qs currere: vtrū h̄ sit in corpib⁹ ol b⁹ q̄ pulsus in hyeme debilitet̄. Et rñdit q̄ nō. q2 in qbus dā corpib⁹ accit q̄ eoꝝ vt⁹ etiā pulsatilis fortificat̄: ⁊ sunt illa q̄rū cōplō est calā que refrenat frigus: ⁊ nō patit̄ p̄ ip sā: ita vt debilitet̄: sꝫ ⁊ friditas i eis nō penetrat ad fundū.

A ¶ Ubi nota s̄m Aui. corpora in qbus vitalis vtus vt pul satilis fortificat̄ esse cōplōnis calide dn̄antis sup̄ tēpamē tū: tēperata aūt in hyeme debilitari respcū estatis. In istis aūt que hic ponit nō est itelligēdū q̄ frigus non penetrat ad fundum: q2 nullo mō infrigident̄ coꝝ corda respectu eius qd̄ est alijs tēporib⁹. vt dixi p̄° afforis. 14° affonsmo. sed nō ita penetrat vt vtus debilitet̄ pulsatilis. Nā corpo ra hec reducunt̄ magis ad nālitatē sui caloris: ⁊ iō in istis in hyeme pulsus non est debilior: sed fortior q̄ȝ in estate.

¶ In autūno aūt est pulsuȝ diuersus ⁊ trahu ad debilitatē quādā: sꝫ ipsi⁹ diuersitas est pp mul titudinē ꝯuersiōis cōplōnis accn̄talis in autū no nūc ad calorē: nūc ad friditatē. Et ipsi⁹ qdeꝫ debilitas est ēt pp hoc: cōplō. n. diuersa semp̄ deteri⁹ efficit nocumētū q̄ȝ silis ⁊ equalis lꝫ sit mala. Et q2 autūnus est tp̄s nature vite ꝯriuni qm̄ calor in eodē debilitat̄ ⁊ siccitas sit fortior.

¶ Nunc docet q̄ pulsus autumni est diuersus: ⁊ trahit ad quādā debilitatē. Et ipsi⁹ diuersitas est pp multitudinē cō uersiōis accn̄tal: nūc ad calorē: nūc ad frigus: ⁊ pp eādem cām est pulsus debilis. Et rō est. q2 cōplō diuersa semp̄ effi cit deteri⁹ nocumētū q̄ȝ silis ⁊ eq̄lis: q̄uis sit mala: ⁊ q2 ēt autūnus est tp̄s nāe ⁊ vite ꝯriū: q2 in eo debilitat̄ calor ⁊ siccitas sit fortior que sunt q̄litates opposite p̄ncipijs vite.

B ¶ Ubi nota q̄ diuersitas in autūno est ex p̄mutatiōe alte ratiōis: nūc ad calorē: nūc ad frigus in q̄ p̄mutatiōe nā di uersimode agitat̄ ad resistēdū ipressiōib⁹: ⁊ diuersificat̄ ēt nec̄itas: ⁊ iō pl⁹ us fiūt diuisi. ¶ No. 2° q̄ h̄ diūsitas altatio nū: nūc ad calitatē accn̄talē: nūc ad fridi^tatē ꝯstat cū tēpato.

C ¶ Nota 3°. q̄ mala cōplō pōt intelligi duob⁹ modis: vno mō vt distinguit̄ ꝯ malā cōplōnē fridā fixā. vt loqtur Ga. in libello de malitia cōplōnis diuse. Et h̄ mō mala cōplō diuersa nō est deterior q̄ȝ mala cōplō eq̄lis. 2°. mō dr̄ mala cōplō diuersa: q2 aggregata ex q̄litatib⁹ ꝯrijs: q̄ȝ vtraqꝫ est p̄ter nām. Et mala cōplō eq̄lis est illa que est vni⁹ spēi. Et hoc modo loqt̄ Aui. h̄. Nā in autūno acqrit̄ cōplō ac cidētalis mala q̄ est aggregata ex calida ⁊ frida cū matu tina in eo sint valde frida ⁊ vespertina valde calā. Ista ḡ h̄ modo diuersa alijs paribus in q̄titate lapsus est deterior. Nā magis debilitat vtutē ex nouitate ꝯrij sepe occurrētꝫ. ⁊ q2 vtuti difficilius est duob⁹ ꝯrijs q̄ȝ vni resistē: ⁊ lꝫ per vnū istoꝝ alteꝝ p̄ p̄te corrigat̄: nō tñ ita corrigit̄ vt corp⁹ ad suā redeat nālitatē: sed solū accn̄talis q̄litas introducit̄.

¶ Nota 4°. q̄ autumnus est ꝯrius calori innato ⁊ debili tat ipsum: qm̄ partes diei frigide iuenientes corpus cum poris apertis: ⁊ aere in quo fundat̄ frigus existēte subtili multū imp̄mūt ifridando ⁊ extinguēdo: sed partes diei ca lide postea fortiter dissoluunt. In vere aūt nullum horum cōtingit: q2 nec fride iueniunt̄ partes ⁊ corporis pori ita aperti sunt: nec calide multū dissoluūt. In siccitate aūt au tūnus addit pp aeris siccitateȝ ⁊ digestionis debilitatem. D

¶ Temporum vero pulsus que sunt inter tem pora tēporib⁹ p̄portionant̄ que sunt circa ipsa.

¶ Facit quod dictum est: ⁊ patet.

¶ De pulsu regionum. Cap. x.

Regionū quedā sunt tēp̄ate vernales: ⁊ q̄dā sunt calide estiue: ⁊ q̄dam sunt frigide hyemales: ⁊ quedā sicce autū nales. Judicia igit̄ pulsuuȝ erunt in eis s̄m modū quem sciuisti de pulsu temporū.

¶ Ponit diuersitateȝ dispōnū pulsus ex p̄te regionū. Et pȝ totum vbi per regiones autūnales debes intelligere illas in quibus aer est subtilis: ⁊ que faciliter per ventos septē trionales conuertunt̄ ad frigus: ⁊ per solem ad calidum.

¶ De pulsu q̄ p̄uenit ex cibo ⁊ potu. Ca. xj.

Exterius corpori aduenientia ad ip sum ingredientia pulsus dispositio nem mutāt qualitate sui ⁊ quātitate.

¶ Hic Auicē. determinat de pulsibus p̄ue nientibus a cibo ⁊ potu. Et primo ponit vnam diuisionē. secūdo declarat. ibi secunda (Sed qualitate). ¶ Dicit pri mo q̄ corpora exterius aduenientia: ⁊ nostrum corpus in gredientia pulsum a sui quantitate: aut qualitate mutāt.

¶ Ubi nota. q̄ hic p̄ exterius corpori aduenientia nō intel ligit: nisi illa que ab extrinseco venientia: ipsum tamē intrāt: ita q̄ in sui subām ꝯuertant vel ad alterius conuertenduȝ delatationem adiuuāt vt sunt cibi ⁊ potus. Et ideo in isto caplō de alijs ab extra occurrentibus non p̄sequit̄ nisi de cibo ⁊ potu. Ista aūt mutāt: aut quātitate sui aggrauādo: aut nō aggrauādo: aut ꝯfortādo: aut nō ꝯfortādo: aut mu tāt sui qualitate: itelligēdo p̄ sui qualitatem tam q̄litatem p̄mā manifestā q̄ȝ occultam p̄prietatē q̄ȝ formā specificā. ¶ Et patet q̄ hoc modo intelligēdo non alijs modis pul sum mutant inquantum sunt cibus ⁊ potus.

¶ Sed qualitate: qm̄ si ad calefaciendū declina uerint aut ad ifridādū mutabūt ipm̄ s̄m illud.

¶ Exeqt̄. ⁊ p̄ de p̄mo mēbro. 2° de altero. ibi 2° (Et quātita te qdē) Dicit p̄ q̄ sui q̄litate mutāt pulsum: aut calefacien do: aut ifridādo: ⁊ ideo s̄m hoc mutabūt pulsum: ita q̄ si fiat p̄mutatio ad calidum: tūc dicemus sicut qn̄ necessitas est augmētata: ⁊ qn̄ ifridāt: sicut qn̄ necessitas est diminu ta. Et istorū regule sunt in ca. de his que p̄ueniunt ex cau sis cōtentiuis. Et per hec intellige siccitatē ⁊ humiditatē.

¶ Et quātitate quidē: qm̄ si eq̄lis fuerit fiet pulsus in magnitudine augmentatus: ꝛ velocitatis maioris ꝛ spissitudinis pp augmētū virtutis ꝛ caloris ꝛ ꝑmanebit hec mutatio aliquādiu.

¶ Hic docet quō s quātitate. Et ꝑ quō fiat ꝑmutatio s cibo. 2ª s ponit. ibi 2ª (Unū). Prima in tres: q2 ꝑ ondit qd accidit ex quātitate tēperata. 2º qd ex q̄titate augmētata. 3º quid ex q̄titate diminuta. ibi 2ª (Et si plime). ibi 3ª. (Q3 si pauce) De ꝑº dic. q̄ si ista exteri⁹ veniētia fuerit q̄titatē eq̄lis siue tēperate fiet pulsus ex illo maior velocior ꝛ freq̄ntior. Et h̄ ꝓpter augmētū fortitudinis: ꝛ ꝓpter augmētū necessitatis: ꝛ hec mutatio durabit aliquanto tempore.

¶ Utrum ex cibo temperate quātitatis pulsus magni proueniant. Q. ò. 16

Ubi primo dubitaᷓ. verū ex cibo q̄titatē tēpate ꝑueniant pulsus magni. Et aᷓ q̄ nō. q2 ex cibo tpate q̄titatē vr⁹ aliq̄tulū ḡuat. ḡ pulsus ꝑuificaᷓ. ¶ Cōfirᷓ. q2 sumpto cibo mot⁹ caloꝛ est ꝯsus iteriora: et ad locū cibi. ḡ diastoles diminuiᷓ. ¶ 3º. q2 cib⁹ est ꝯtᷓ⁹ cibatox ꝛ iō aliq̄lr alteratiua q̄ debilitat v̄tutē: ꝛ ꝑ ꝯñs pulsus fit minor. ¶ 4º. q2 cib⁹ refrigerat: vt patz in cap⁰ de eo qō comediᷓ ꝛ bibiᷓ: ꝛ vt sumiᷓ ex Ar. i libro de inspiratiōe ꝛ respiratiōe. ḡ diminuiᷓ necessitas: ꝛ iō pulsus minoraᷓ. ¶ Pro istoꝝ solōne nota q̄ in cibo tria tpa ꝯsideramus. Primᵐ añ digōnē cibi. tp̄s in q̄ cib⁹ est digestus: ꝛ tp̄s in q̄ cib⁹ dissoluiᷓ. In ꝑnº exbibito cibo tēpate q̄titatē diastoles ꝑuificaᷓ. Sz qñ cib⁹ digest⁹ est: ꝛ i corp⁹ diffundiᷓ: tūc magnificabiᷓ vt⁹ ꝛ pulsus ꝛ velocitas ꝛ frequētia. In tpe aūt dissolōnis iteꝝ paruificaᷓ. Aui. ḡ loqᷓ hic de tpe 2º qō est post digōnē q̄ tpe ḡnanᷓ ex eo: ꝛ multiplicanᷓ sp̄us: ꝛ crescit h̄ mō v̄tus ꝛ necītas: ꝛ iō pulsus fit magn⁹ velox ꝛ frequēs reᵐ ꝑceptuū tēpoꝝ. Sz absolute ꝯō pulsus est temperat⁹: q2 corp⁹ tūc est in dispositione temperati optima. ¶ Et tria argᵗᵃ ꝓbāt q̄ in ꝑ tpe pulsus est paruus: ꝛ nō de 2º. de quo Aui. itēdit. ¶ Ad 4ᵐ aūt di q̄ cib⁹ calorē augmētat: postq̄3 est digestus: ꝛ nō infrīdat: sed in ꝑnº refrigidat. Et si nimie fuerit quātitatē infrigidat respectu eius qō facit tēperat⁹: q2 nō bene digeriᷓ. ¶ Nota vlteri⁹. q̄ hec mutatio est aliq̄ diu q2 aliquāto tpe ꝛ notabili ꝑseuerat.

¶ Et si plime magnitudis valde fuerit erit pulsus diuersus absq3 ordie pp ḡuitatē nutriētis supra virtutē: qm̄ ex oi ḡuitate ꝑuenit in pulsu diuersitas. Et qdē estiauit Archigenes q̄ eius velocitas est tūc mlto maior q̄3 spissitudo. Et h̄ mutatio ē ꝑseuerās: qm̄ cā ꝑseuerātie lz sit multitudis minoris: hac tñ est diuersitas ordinata.

¶ Ostēdit hic qd ex multitudine cibi seᷓ. Et dicit 4ᵒʳ. Primᵐ est q̄ si cib⁹ plime fuerit multitudinis pulsus erit diuersus absq3 ordine: pp aggrauationē nutrimēti supra virtutem. Nam ex oi aggrauatiōe v̄tutis ꝑuenit in pulsu diuersitas. ¶ Dicit 2º. q̄ archigenes estimauit q̄ in h̄ casu velocitas est multo maior q̄3 spissitudo. ¶ Dicit 3º. q̄ hec mutatio q̄ est a plima quātitate est ꝑseuerās: qm̄ cā ei⁹ est ꝑseuerās. ¶ Dicit 4º. q̄ si cib⁹ fuerit mulᷓ⁹: sed non valde plim⁹ erit diuersus vel diuersitas ordinata. ¶ Circa ꝑᵐ. nō hanc diuersitatē esse añ digōnē: dū est in stō ꝛ post dū est in epate ꝛ venis. Nā v̄tus ḡuata diuersimode conatur: ꝛ iō variat pulsus dr̄ias: ꝛ h̄ voluit cū dixit q̄ ex oi aggrauatiōe ꝑuenit in pulsu diuersitas. ¶ Circa dcm̄ Archigenis nota q̄ Aui. nō approbat nec reprobat. sed Gal. in introductorio rñdit h̄ dcm̄ in tribus. ꝑ in debita assignatione pulsus cibi multi: q2 ꝓpria dr̄ia quā facit cibus mulᷓ⁹ est diuersitas et archigenes hāc tacuit. ¶ 2º reꝑhēdit ip̄m de incōuenienti cōparatiōe. Nā cōparauit velocitatē ad spissitudinē in q̄ comparatione nō attēdiᷓ diuersitas: sed in comparatione velocitatis ad velocitatē: aut spissitudinis ad spissitudinē. ¶ 3º. q2 nō dixit vlr verū. Nā cū multo plus vigoraᷓ v̄tus ex cibo q̄3 ḡuaᷓ fiūt pl̄es pulsus veloces q̄3 spissi: qñ accit ꝯtᷓiū ꝯtingit vt fierent pl̄es spissi q̄3 veloces. ¶ Circa 3ᵐ dictū nota q̄ text⁹ cōis nō bñ stat. Sed dz stare: vt dicit exterior lr̄a: qm̄ causa ꝑseuerantie est fixa: ꝛ hoc mō est clarū. ¶ Circa 4ᵐ dcm̄ attēde q̄ v̄tus a q̄busdā ḡuaᷓ: ita vt diuersimode conetᷓ: ꝛ cū hoc nō similē expectat dispōnē in 2º conatu illi quē habuit in ꝑmo: vt qñ plimū aggrauaᷓ v̄tus: ꝛ tūc fit pulsus nō tm̄ diūsus: sz inordinatus: q̄ñq3 autē cū ḡuāt: ꝛ si stimulet ad varios conat⁹: tñ in variādo conat⁹ v̄tus expectet silem dispōnē ꝑori: ꝛ h̄ est qñ v̄tus nō est plimū aggrauata: ꝛ tūc fit diuersitas cū ordine: ꝛ ideo quātitas non valde plurima facit diuersitatem ordinatam ꝛc.

¶ Q3 si pauce fuerit q̄3titatis erit pulsus minoris diuersitatis ꝛ magnitudinis ꝛ velocitatis: neq3 eius mutatio diu perdurabit: quoniā materia pauca cito digeritur.

¶ Docet qd ꝑuenit ex cibo pauce quātitatis. Et diuidiᷓ in duas. ꝑ qñ est aliquāt⁹ cib⁹ exhibit⁹: sed ꝑuus. 2º rñdet iudicio meo tacite q̄oni. ibi 2ª (Ampli⁹ si v̄t⁹) Diᷓ ꝑ q̄ si cib⁹ fuerit pauce q̄titatē erit pulsus minoꝛ diūsitatē ꝛ magnitudis ꝛ velocitatē: ꝛ ei⁹ mutatio nō erit ꝑseuerās: q2 mā pauca cito digeriᷓ. ¶ Sz tu dicēs ꝯ. q̄titas mediocrꝭ nō ḡuat v̄tutē. ḡ nᵗ pus ḡ ex iᵒ nō ꝑuenit pulsus diūsus: ꝛ sic nō minoris diūsitatē. Sz vide ꝭm Gal. in itroductorio pulsuū eedē dr̄ie ꝭm gen⁹ acq̄runᷓ ex cibo pauco: ꝛ ex tēpato. s. magnitudo: velocitas: ꝛ spissitudo reᵘ ꝑcedētis dispōnis: cui⁹ dr̄ corpis: veꝝ etiā pauco minor magnitudo velocitatē ꝛ spissitudo. Et rō est: q2 min⁹ addiᷓ in necītate cū paucior sanguis ꝛ sp̄us ḡnetᷓ ex eo in cibo. ḡ sumēdo diuersificaᷓ pulsus ab eo q̄ ꝑus fuit in hora inanitiōis: si ꝑus fuerit tēperat⁹ cib⁹ in magnitudie ꝛ velocitate ꝛ spissitudie: ꝛ in eisdē differētijs diuersificaᷓ si pauce fuerit q̄titatē cib⁹: sed min⁹ fit a ꝑcedēte diuersus: q2 min⁹ augeᷓ ꝛ velocitaᷓ ꝛ ispissaᷓ. ꝛ h̄ voluit Aui. h̄ q̄ est diuersitas minor: nō q2 pulsus i suis partib⁹ fit diūsus: sz q2 h̄ pulsus q̄ ex ꝑuo cibo ꝑuenit minus in suis differētijs diuersificaᷓ a ꝑcedēte pulsu. ꝛ ideo addit q̄si expositiue qō est minoris magnitudis ꝛ velocitatis. s. pulsu ꝑueniēte a cibo q̄titatē mediocris. ¶ Cā aūt q̄re ista mutatio nō est ꝑseuerans: est q2 mā pauca cibo digeriᷓ: ꝛ iō sanguis faciēs caloris augmētū cito in mēbroꝝ sbaз trāsmutaᷓ cū est pauc⁹: ꝛ cessat ei⁹ ꝑmutatio i pulsu.

¶ Ampli⁹ si virtus deficiat ꝛ debilitetur ex multitudine: aut paucitate quecunq3 fuerit similes erunt pulsus in paruitate ꝛ tarditate vsq3 in fine rei. Q3 si natura fortis fuerit in digerendo ꝛ conuertendo fiet pulsus temperatus.

¶ Hic loc⁹ ē: ꝛ si a Dino extorq̄aᷓ alr̄ itroduᵐ. s. qd fit qñ nihil daᷓ: vl tm̄ mihi soluē duo dubia: vnū ē. suppᵗᵒ q̄ duo debilitēᷓ. vn⁹ pp cibi nimietatē: ꝛ vñ nō digeriᷓ: ꝛ ali⁹ pp cibi abstinētiā quō se hēbūt istoꝝ pulsus. ¶ Et rñdet q̄ i puᵣᵗᵃ ꝛ raritate vsq3 i fine rei. i. q̄usq3 ꝑseuerat debilitatio sūt siles: ꝛ q2 vtrobiq3 sūt ꝑui ꝛ rari: sz tm̄ nō sūt siles in diuersitate: q2 ex paucitate nō fiūt diuersi. ¶ 2ᵐ duᵐ. veꝝ ꝯtinue ꝑseuerādo remaneāt in h̄ siles. Et rñdit q̄ nō. Nā si nā fiet fortis in digerendo illo qō erat multū pulsus fiet tēperat⁹. i. redibit ꝯsus tēpamētū: sed in illo qui nō sumpsit non erit h̄ redit⁹ cū ibi nō sit qō digerat: ꝛ vnde ad virtutem redeat.

¶ Et vinū ē ꝓpetate hz ꝛ est: qm̄ ex multitudine ipsi⁹: lz sit subtile ꝑuenit diuersitas. Ex ipso tñ nō ꝑuenit q̄ sit tātū q̄3tū illud qō ꝑuenit ex

nutriētib⁹ que sibi similanť: ⁊ hoc qdē est pp raritatē subē ipsius: ⁊ subtilitatē eius ⁊ leuitatem.

¶ Hic ōndit quales diuersitates ex potib⁹ ɔtigūt. ⁊ p̄ q̄les ex potu vini. 2° aque. 2ᵃ ibi in fine capl̄i (Aqua vō) Pria in tres. p̄ ostēdit q̄les ɔueniūt pulsus ex vino rōne sue q̄ntitatis: cōparatiōe ad alia. 2° rōne sue q̄litatis. 3° rōne sue ꝓꝓetatis. 2ᵃ ibi (Cū aūt vinū actu) 3ᵃ ibi (Cū aūt ip̄m). In p̄ma parte dicit ꝙ vinū h̄z ꝓꝓetatē. i. h̄z aliqd distictū ab alijs nutriētib⁹ operi: ⁊ est h̄ rōe q̄ntitatis: qm̄ qn̄ assumiť plūme q̄ntitatis fac̄ diuersitatē in pulsu. Sz hec diuersitas min⁹ durat q̄ꝫ ex eq̄li quātitate alterius nutriētis: ⁊ h̄ est ꝓpter raritatē vini: ⁊ ꝓpter subtilitatē: ⁊ q2 est leue super nām nostrā: vbi per raritatē intelligimus qd̄ facilr̄ diuidiť in paruas ptes. Per leuitatē intelligim⁹ qd̄ nō h̄z multū resistere calori ip̄m dissoluēti: nec multū ꝑternāles dispōnes iducē. Nā bitudo vini ē ad calorē hūanū ad facilr̄ patiēᵐ ab eo.

¶ Cum autem vinū in actu est frigidum prouenit ex eo ꝙ ꝓuenit ex alijs fridis in minorando ⁊ rarificando ⁊ tardādo velocitate sue penetrationis. Deinde cuz in corpore calefit remouetur velociter ꝙ ex eo ꝓuenit. Vinuz p̄terea cum in corpus penetrauerit: ⁊ fuerit calidū non elōgabiť multum a natura ⁊ accidit velox resolutio.

¶ Docet que ꝓueniunt ex vino rōne sue qualitatis. Et p̄mo de dispōnibus pulsus. 2° de alijs incidēter. ibi 2° (Q̄ꝫ si cū). Dicit p̄mo duo. p̄ᵐ est ꝙ qn̄ vinum est actu frigidum ꝓuenit in pulsu varietas que prouenit ex alijs frigidis. s. minoratio ⁊ tardatio pulsus ⁊ rarificatio: ⁊ hoc ꝓpter velocitatem sue penetrationis in corpus: sed tn̄ hec mutatio parū durat ⁊ velociter remouetur cū vinum in corpore calefit velocius q̄ꝫ alia. ¶ Dicit 2°. ꝙ si vinū penetret tarde nō multum elongabiť eius calefactio a natura. i. ab inato calore idest calor ab eo ꝓueniens nō multuz ledit calorē inatū in suis opatiōibus: ⁊ cuz h̄ cito dispartiť: ⁊ vapor eius a corpore pelliť. Nā est passibile id qd̄ ex vino fit facile tam in expulsione q̄ꝫ in digōne: ⁊ ideo parū durat eius mutatio.

¶ Q̄ꝫ si cū est fridū penetrauerit fiet ex nocumēto qd̄ nō fit ex alijs fridis reb⁹: qm̄ ille tardanť donec calefiāt: neq̄ꝫ eaꝝ penetratio est ita velox vt istı⁹. Istud. n. veloci⁹ penetrat q̄ꝫ cōpleať calefactio: ⁊ ei⁹ qdē ipedimētū ē magnū ⁊ p̄cipue in corpib⁹ que horripilatiōi sunt apta. Et neq̄ꝫ est sicut impedimētū calefactiōis ipsius cū ip̄m calidū penetrat: qm̄ ei⁹ calefactio in p̄ncipio obuiatiōis nō ꝓuenit ad hoc vt magnū faciat ipedimētū: imo nā ei obuiat cū ꝑtitione ⁊ distributione ⁊ resolutione. Fridum vō est cū nām deficere facit: ⁊ eius virtutem extinguit anteq̄ꝫ ad ꝑtitionē ⁊ distributionē ⁊ resolutionē ꝓueniat. Et hoc quidez ꝓuenit ex vino multitudine sue quantitatis ⁊ calefactione ipsius ⁊ frigiditate.

¶ Docet alias dispōnes a differētijs pulsus prouenientes a vino rōne sue q̄litatis: ⁊ dicit tria ꝙ vinū dū penetrauerit fridū actu in corpe facit nocumētū qd̄ nō fit ex alijs fridis rebus. Et ratio: q2 alie tardanť in stō anteq̄ꝫ penetrent donec calefiāt ⁊ eaꝝ penetratio nō est ita velox sicut penetratio vini. Nā istud velocius penetrat q̄ꝫ ipsius cōpleať calefactio: ⁊ eius ipedimētū est tūc magnū: q2 obuiat friduz actu sanguini ⁊ sp̄ūi: ⁊ alijs humoribus existētib⁹ in venis: vñ illi ɔdensanť: ⁊ fiūt opil̄ones. ¶ Dicit 2°. ꝙ hoc ipedimētū est p̄cipue magnuz in coꝝ corporib⁹ qui sunt parati horripilationi: vel s̄m aliā l̄rām opil̄oni. ¶ Dicit 3°. ꝙ ei⁹ ipedimētū nō est sicut ipedimētū calefactiōis cum vinum penetrat cal̄m: imo supple est maius. Et rō est. q2 vinū calidū per sui caliditatē in p̄n⁹ nō magnū facit ipedimētū: ⁊ postea nā sibi cito cum participatiōe obuiat ⁊ distributiōe ⁊ resol̄one: sed vinū fridum: q̄nq̄ꝫ facit deficere nām ⁊ extinguit ei⁹ v̄tutē anteq̄ꝫ veniat ad participationē ⁊ distributionē ⁊ resol̄onē ipsius. ¶ Subdit etiā epilogū ꝙ hoc est qd̄ ꝓuenit ex vino sui multitudine: ⁊ sui caliditate: ⁊ sui frigiditate. Primū dcm̄ est notū si itelligas ꝓuenire ex potu vini fridıtatē fortē: spirituū ⁊ sanguinis ⁊ humoꝝ coagulationē ex hoc ꝙ penetrat fridū. Nā ꝓpter eius familiaritatez attrahiť ad venas ante digōnē ⁊ calefactionē: ⁊ reliq̄ nō: ⁊ ita frigidum occurrit humorib⁹ ⁊ sp̄iritib⁹ in venis ɔtētis: qd̄ nō ɔtingit de alijs cibis ⁊ potib⁹. ¶ Et iō cauendū est fridū valde vinū ieiuno stō: iō etiā volētes refrigerare venas cū potu dam⁹ potū ꝑmixtū multe aq̄. hec vina magis penetratiua actu frida magis nocēt. ¶ Circa 2ᵐ nō ꝙ corpora apta horripilatiōi sunt corpa multi sensus in q̄b⁹ sūt sup̄fluitates acute: ⁊ i istis: q2 p̄mū ꝑcutiūť nerui ⁊ cōmouenť sup̄fluitates sup eis: iō magis horripilanť. Si aūt dicat oppilationes res est clarior: q2 pp īfridationē igrossantur humores in vijs ⁊ addūt in oppilationē. ¶ Tertium aūt dcm̄ supra declaratuz est: ideo illud pro nunc transeo.

¶ Cum autem ipsum consideratum fuerit vnde fortitudinem efficit alia habebit indicia cuz ip̄m sua eēntia fortes efficit sanos: ꝓpterea ꝙ velociter prebet augmētū in substātia spiritus.

¶ Nūc docet qd in pulsu accīt merito sue ꝓꝓetatis passiue. s. quā h̄z ex qua est aptū in sp̄m in corpe hoīs ɔuerti cibos. Et diuidiť in duas ptes. p̄ ōndit q̄lr̄ varie se h̄z in faciēdo v̄tutē. 2°. q̄uo diuersimode variat pulsum. 2ᵃ ibi (Ip̄m ergo) Pria in q̄tuor. Nā p̄ ōndit q̄uo vinum se h̄z in faciēdo fortitudinē merito istius ꝓꝓetatis. 2°. icidētalr̄ ostendit q̄uo vinum varie facit fortitudinē calefaciendo aut infrigidādo. 3° ostēdit diam iter hunc scōm modū ⁊ p̄muz. 4° ōndit ꝙ vinū ex varietate cōpl̄onum ɔsiderata, q̄litate ⁊ ꝓꝓetate: diuerso mō fac̄ fortitudinē in diuersis hoib⁹. ibi 2ᵃ (Sz lz calefactio) ibi 3ᵃ (Nō tn̄ est s̄mo) ibi 4ᵃ (Q̄ꝫ si vinum.)

¶ De p̄ma pte dicit ꝙ ɔsiderādo vinum ex pte q̄ facit fortitudinē. i. ex pte sue aptitudis merito ꝓꝓetatis ad fortificādū corpa hūana h̄z hec indicia. p̄ᵐ ꝙ ip̄m sui eēntia. i. ꝓꝓetate sanos fac̄ fortes. Et cā est q2 in sub̄a sp̄us efficit augmētū velocit: q2 cito i sp̄m ɔūtiť i corpib⁹ sanis ⁊ intelligiť tēpate sumptū. ¶ In egris aūt h̄ fortassis nō fac̄. vt in causonide in q̄ ad malā col̄am ɔūtiť. Sz i sanis iculpate nullus est ita cal̄s aut fridus in q̄ merito ꝓꝓetatis cōiter currētis inter hoiem ⁊ vinū nō sit vinū addere aptū in fortitudine q2 in sp̄m cito ɔuertiť. ¶ Et dixi notanť merito ꝓprietatis cōiter currētis iter vinū ⁊ hoiem: q2 merito ꝓꝓetatis singularis nō icōuenit ꝙ vinū sit alicui venenū sicut videmus quosdā dicē se vehemētissime ledi ⁊ ipsuz abhoiari.

¶ Sed lz calefactio ⁊ infrigidatio que ex eo fiūt plurima corporum impediant: est tamen cum vnaqueq̄ꝫ earum cum aliqua conuenit complexione ⁊ est cum non cōuenit. Est nāq̄ꝫ cum res frigide eos fortes reddunt qui complexionem calidam malam habēt sicut dixit. G. ꝙ succus granati calefactos semper fortes efficit: ⁊ idromel īfrigidatos semp reddit vigorosos. Vinū p̄terea vnde est cal̄m nā aut frigiduz nā est cū quosdam fortes facit ⁊ quosdam debilitat.

¶ Facit qd dctm est dicens q licet calefactio vini et infrigidatio vini plurima corpa impediunt: tamen etiam aliqua iuvat calefactio sua et aliqua iuvat infrigidatio sua: et aliqua impedit sicut dicit Gal. q res fride eos fortificant q complexionem calidam habent vt vinum quatorum semper fortes facit et aqua melius semper fortes efficit infrigidatos. Et ideo vinum ex parte qua calefacit naturaliter aut infrigidat quosdam fortificat et quosdam debilitat.

A ¶ Et ego puto Avi. velle q quedam sunt vina naturaliter calida et quedam frida. Et licet differant in complexione conveniunt tamen in hoc q in spiritum faciliter convertuntur. Et ideo aliquando merito complexionis vinum fortificat temperando complexionem corporis aliquando debilitat addendo in lapsum.

¶ Non tamen sermo noster est nunc de hoc. immo in virtute eius qua velocior ad spiritum convertitur quoniam hoc semper habet per sui essentiam.

¶ Facit qd dctm est dicens q in precedenti parte cum diximus q vinum omnes sanos fortes facit non habuit sermonem de hoc modo fortitudinis: qui est merito complexionis: immo loquitur de eo quod provenit ex eo ratione fortitudinis sue passive scilicet per quam velociter convertitur in spiritum qui virtutem sequitur ipsum per suam essentiam.

¶ Et si vnum horum duorum ipsi in aliquo corpore invenerit augmentabitur in faciendo fortitudinem: et si ei contrarium extiterit minus fortitudinem faciet.

¶ Facit qd dctm est dicens q si vnum istorum duorum invenerit vinum in fortificando. tunc magis fortificabit et si impediverit minus fortificabit tamen quantum complexio impedit etc.

¶ Secundum hoc igitur ipsum pulsum convertet secundum hoc quoniam si fortitudinem faciet in pulsu augmentabit fortitudinem: et si calefaciet in necessitate efficiet augmentum et si infrigidabit minorabit necessitatem. et secundum plurimum in fortitudine facit augmentum. numquam autem in necessitate efficit augmentum quin in velocitate addat.

¶ Nunc vt predicitur redit ad ostendendum quomodo vinum variat pulsum. Et dicit q vinum convertit pulsum secundum hoc quod dctm est: quia si facit fortitudinem virtutis augebit in pulsu fortitudinem: et si calefacit efficit augmentum in necessitate. et per consequens facit dilatationes proportionatas augmentate necessitati et si infrigidabit diminuet necessitatem. Et secundum plurimum addit in fortitudinem. quia in spiritum convertitur plus ex hoc iuvando virtutem quam debilitando qualitate. ¶ Ultimo dicit q numquam efficit augmentum in necessitate quin addat in velocitate et reliqua sunt clara. Sed hic est ambiguum apud dicentes q augmentata necessitate non acquiritur magnitudo: et ideo dicunt literam esse corruptam et debere dicere: vt dicit extrinseca quod dicit: et non in omni dispositione addit in necessitate. Sed apud Jacobum et modum meum textus non facit difficultatem.

¶ Aqua vero propterea q nutrimentum penetrare facit vigorat et similitudinem operationis vini operatur. Et quoniam non calefacit immo infrigidat non tamen auget in necessitate quantum vinum.

¶ Docet quid ex aqua potu sequitur et intelligitur quando sumitur cum cibo vel hora digestionis cibi quando dicit q est potus delativus. cum autem per se sumitur non facit hoc. Reliqua patent.

¶ De eis que somnus et vigilie in pulsu operantur. Cap. xii.

Pulsus quidem iudicia in somno diversificantur secundum horam somni et secundum dispositionem digestionis.

¶ Avi. in hoc cap determinat de diversis pulsus provenientibus ex somno et vigiliis. Et dividitur in duas partes. primo determinat ea que ex somno proveniunt. 2° ex vigilia. ibi 2°. (Vigilia) Primi in duas. primo enarrat ea in somno ex quarum parte fit pulsuum diversitas. 2° determinat de varietatibus. ibi 2° (Pulsus igitur in principio). ¶ Dicit primo q pulsus diversificatur in somno. aut secundum horam somni aut secundum digestionis dispositiones. ¶ Ubi considera q in cibo consideravit alterationem pulsus ab eo provenientem ratione qua cibus: et ideo postquam est digestus non fuit oportunum q distingueret in eo pulsuum diversitatem secundum dispositionem digestionis. In somno autem quia plurimum fit somnus post comestionem et in ipso maxime perficitur digestio ideo Avi. consideravit permutationem pulsus secundum dispositionem digestionis.

¶ Pulsus igitur in principio somni est parvus et debilis quoniam motus caloris naturalis: tunc est ad constringendum et submergendum et non ad dilatandum et manifestandum: quoniam ipse in hora nulla totus tendit ad occultum propterea q ipsum anima movet ad nutriens digerendum. et maturandum superfluitates. et est sicut superatus et obsessus proculdubio.

¶ Nunc determinat de diversis pulsuum contingentium ex somno. Et dividitur in quatuor partes. primo ostendit quales pulsus sunt in principio somni. 2°. quales post complementum digestionis. 3°. quando somnus est superfluus. 4°. quando somnus incipit cum vacuitate et carentia nutrimenti digerendi. ibi 2° (Cum autem cibus) ibi 3° (Deinde quando) ibi 4° (Cum autem somnus). primo in duas. Primo docet qualis est pulsus in magnitudine et fortitudine. 2° in raritate et tarditate. ibi 2° (Et pulsus etiam) De prima parte dicit q in principio somni pulsus est parvus et debilis. Et causa est quia tunc calor totus tendit ad occultum corporis et motus eius est ad constringendum et submergendum et non ad dilatandum et manifestandum: quia anima movet calorem totum in illa hora ad digerendum nutriens et maturandum superfluitates: et ideo calor pro tunc est debilitatus et virtus: quia calor est sic superatus et obsessus proculdubio.

B ¶ Nota primo ex hoc textu q in tempore somni calor motus in principio est ad submergendum et constringendum ipsum et non ad dilatandum: et ideo pulsus est parvus: quia natura non conatur dilatare arteriam hoc tempore. Ex quo patet q non semper secundum exigentiam necessitatis eventandi instrumento obedientie fiunt pulsus omnes vt sepe superius dctm est. ¶ Causa autem quare calor: tunc ad interiora movetur et ad loca digestionis queratur in his que dixi super 2a particula afforismorum: afforismo primo.

C ¶ Nota 2° q cum calor est retractus ad interiora ad locum digestionis cibi vapores qui a cibo elevantur humidi et quodammodo aquei spiritui commiscentur. et ideo est calor ipse oppressus et submersus et debilitatus quousque digerat sicut accidit parvo igni sub multis lignis viridibus. et ideo virtus est debilis et est 2a causa debilitatis pulsus.

¶ Et pulsus etiam est maioris tarditatis et raritatis quoniam licet in calore accidat augmentum secundum constrictionem et coadunationem: tamen privatus est augmento quod habet in hora vigiliarum propter motum calefacientem. Et motus quidem motus plus est ad inflammandum et inclinandum ad partem malitiei complexionis. Sed constrictio et corporis coadunatio tempore minoris sunt inflammationis et minus extra habent calorem ad estuationem. Et tu quidem hoc scies ex hoc q anhelitus laxi et ipsius estuatio multo maiores sunt anhelitu et estuatione eius cuius calor est constrictus propter causam que similis est somno: verbi gratia. submersi in aqua tempore friditatis qui fit expergefactus licet calor constringatur et fugiat ex hoc: non tamen augmentum anhelitus eius pervenit ad id ad quod pervenit labor et exercitium que sunt ei propinqua. Cumque bene consideraveris non invenies aliud quod calorem vehementius incendat quam labor et motus. Et vigilie quidem calorem non efficiunt motu corporis: ita vt cum corpus quieverit non sit tempore necessarius. immo faciunt calorem propterea q spiritus ad exteriora movetur et motus eius ad ea est secundum com-

tinuitatem: cum ista est eius generatio.

¶ Hic ondit quō se hz pulsus q̄ ad raritatē ꝛ tarditatē. Et vlt breuit ꝙ pulsus est tardus ꝛ rarꝰ. Et rō est qꝛ nec̄itas est diminuta i pn̄ꝰsomni. Cuiꝰ ēt cā ē: qꝛ i pn̄ꝰsōni calor fortificatꝰ p vnionē in iterioribꝰ ꝛ in vigilia fortificatꝰ p motū. mō fortificatio q̄ est p motū ē maior q̄z iꝰ q̄ est p retractionē ad iteriora. Signū āt ꝙ morꝰ plus fac augm̄ caloris q̄z retractio ad iteriora ꝛ vnitio est qꝛ anbelitꝰ fatigati alicꝰ ꝛ lassi est velocior ꝛ spissior q̄z anbelitꝰ illiꝰ q est submersus in aq̄ frida. ¶ Et iō nulle res de illis cōit corpibꝰ sanis occurrūt q̄ magꝭ faciūt calorē q̄z morꝰ: ꝛ qꝛ vigilie faciūt calorē nō solū p morꝰ corpis sz ad motū spūs ad ex̄ tēdentis ꝯtinue: cū h morꝰ fit gn̄atio. l. cā eiꝰ. s. vigilie: ꝯstat ꝙ magis itēdit calor in vigilia q̄z in somno alijs pibus: ꝛ ideo in somno ē mior necessitas. q̄re pulsus tardat ꝛ rarificat.
¶ Circa istā pt̄ē p̄ nō ꝙ rō Aui. ad pbādū ꝙ pulsus ē tardior ꝛ rarior fundat sup isto ꝙ nec̄itas tūc est mior. Et rō ad pbādū ꝙ nec̄itas est mior in somno q̄z i vigilia fundat sup h ꝙ morꝰ fac plus ad augm̄ nec̄itatꝭ q̄z ꝯstrictio: ꝛ iō in vigilia in q̄ est morꝰ nec̄itas est maior q̄z tpe somni q̄n calor itēdit pp ꝯstrictiōez. ¶ Et signū ꝙ morꝰ plus auget necessitatē q̄z ꝯstrictio est: qꝛ anbelitꝰ lassi ꝛ laborātꝭ est velocior q̄z anbelitꝰ submersi in aq̄. ¶ Et si dicat ꝙ in vigilia corpꝰ q̄nz q̄escit. ¶ Hic dr̄ ꝙ sp in vigilia est morꝰ spūs ad exteriora cū p talē motū tenet vigilia: ꝛ ille spūum motus suffic ad itēsionē caloris de q̄ fmo est. Et ex supabūdāti dr̄ ꝙ nihil ē qd̄ augeat calorē sic morꝰ ꝛ labor: ꝛ itelligo h nō vlr. Nā ignis magꝭ calefac q̄z morꝰ: sz itelligo de his que corpibꝰ in ppria sanitate manētibꝰ aut ad sanitatꝭ ꝯseruationē sūt admistrāda. ¶ Sz ꝯ id qd̄ h dr̄ de pulsu sōni est Gal. i ꝯm̄ pulsuū cū dixit de pulsu dormiētiū in pn̄ꝰ. Hic āt est nō tardꝰ simpꝰ. sz fz alterā pt̄ē motuū tardꝰ: totꝰ aūt nō magꝭ tardꝰ q̄z citꝰ. ¶ Dōm ꝙ h Aui. loqt vt Gal. in itroductorio pulsuū ad illos q nō cog̃scūt sistolē ꝛ iudicādo d̄ pulsu rōne diastoles tm̄. h dixit vn̄ ēt sic ibi dixit Gal. Sz Gal. i ꝯm̄ pulsuū dicit ꝙ apud istructos pulsus pncipij sōni nec est absolute velox: nec absolute tardꝰ: sz tardꝰ ꝛ rarus fm diastolē: fm sistolē ꝯo ꝯrio mō. Tu āt habe mēti fꝰ ꝯm̄ qꝛ mlt̄a sūt i eo vtilia. ¶ Nō ēt ex h loco ꝙ i sōno nō sūt iteriora ḡdualr̄ calidiora: cuiꝰ oppositū multū dicūt.

¶ Cūq3 autē cibꝰ digestꝰ est in somno redit pulsus ꝛ fit fortior ppterea ꝙ virtꝰ augmētum recipit a nutriente ꝛ redit illud qd̄ ad pfunduz descenderat ad regendum nutriens ad exteriora ꝛ ad suum pncipium. Et pp hoc etiā magnificat tūc pulsus multū: ꝛ ppterea ꝙ complonis caliditas pp nutriēs augetꝰ queādmodum dixi mꝰ ꝛ instrī etiā augetꝰ lenitas per id qd̄ ad ipsuz ex nutrimēto penetrat. verūtamē sua magnitudine nō auget velocitatez neq3 spissitudinē q̄m hoc non est illud quod in necessitate prebet augmentū ꝛ h etiam nō est prohibens restaurari ex eo quod necessarium est magnitudine sola.

¶ Mō ōndit q̄lis ē pulsus i sōno pꝰ digōnē cibi. Et dic p̄ ꝙ hac hōa pulsus redit ꝛ fit fortio supple q̄z in pn̄ꝰ somni. Et cā est 2ª. vna qꝛ v̄tꝰ fortificat a cibo q̄n cibꝰ est digestꝰ ꝛ in sanguinē ꝯūsus. Et 2ª cā est qꝛ iꝰ qd̄ in pn̄ꝰ somni descēderat ad pfundū ad regēm̄ nutriēs. i. cibū ꝛ ad suū pn̄m̄. s. ad cor redit ad exteriora. Et h est vnꝰ modꝰ exponēdi iꝰ textū vel alr̄. Illd̄ qd̄ d̄scēderat ad pfūdū ad regēdū nutriēs. i. cibū redit ad exteriora: ꝛ redit ad suuz pn̄m̄ finale: qꝛ ad mēbra nutriēda p q̄ magꝭ finalr̄ ē scūs spūs n̄alis q̄z p digerēdo.
¶ Dicit 2º. ꝙ pp istas cās pulsus magnificat multū ꝛ magnificat pp aliā cām ētī: ꝛ est qꝛ illa hora auget calitas pp cibū vt ē dcm̄. s. ca. d̄ eo qd̄ cōedit ꝛ bibit: ꝛ ēt auget lenitas ꝛ obediētia istrī pp illud qd̄ ad arteriā de nutrimꝰ vēit.
¶ Dicit 3º. ꝙ tm̄ pro tūc nō auget velocitatē lz augeat magnitudinez. Nec auget spissitudinē: ꝛ ratio est. qꝛ hoc augmentum caloris. nō est illud augmētum qd̄ in necessitate pbet augmentū suppletīu vt opz addere velocitatē ꝛ spissitudinē. ꝛ in illo nō est aliqd qd̄ phibeat p solā additionē magnitudīs restaurari illud qd̄ oportet de refrigerio. Et ratio qꝛ cum augmento necessitatis auget virtus ꝛ instrī obedientia. Et hoc totū opz experientia notū esse: ꝙ. s. sola magnitudo addit ꝛ nō velocitas aut spissitudo. ¶ Ubi nō. ex textu in quadā pt̄e somni esse reditū spūum ab interioribus ad exteriora ꝛ a pncipali ad seruientia. Et iō diffinitio Aui. somni posita 3ª pmi non est sufficiens nisi intelligatur: vt dixi scōa affoꝛismoꝝ. affoꝛismo primo ꝛ scōo.

¶ Deide q̄n cū dormiēte somnus pseuerauerit fiet pulsus debilis pp caloris inati ꝯstrictionez ꝛ virtutis cōpressionē sub supfluitatibꝰ q̄ euandeerant scōm euationis modos qui sunt in vigilijs ex qbꝰ est exercitiū ꝛ euōnes q̄ nō sentiūt.

¶ Ondit qd fit q̄n somnꝰ supfluit post digōnē. Et dicit ꝙ in hoc casu fiet pulsus debilis: qꝛ v̄tus debilitat ꝛ opprimit calor a supfluitatibus que sunt euande in vigilia fm diuersos modos euationū: ex quibꝰ est euatio facta p exercitiū: ꝛ alie euatiōes que nō sentiunt per actionē caloris dissoluentꝭ frideꝛ: ꝛ tu h itellige maiorē fieri insensibilem resolutionē in vigilia q̄z in somno: ꝛ vide quomodo cū hoc stat ꝙ in somno augetur sudor ex his que dixi tertio techni.

¶ Cum autem somnus in pncipio euationē inuenerit ꝛ nec iuenit aliquid ad qd̄ digerēdū tendat declinabit cōplonem ad partē infridandi. perseuerabunt ergo paruitas ꝛ tarditas ꝛ raritas in pulsu ꝛ incessanter augmentabuntur.

¶ Docet qd pueniti ex somno facto super vacuitate ita vt nō sint in corpe nutrimēta in sanguinē conuertenda. Et dicit ꝙ pulsus minorat tardat ꝛ debilitat ꝛ rarificat. Et q̄to magis pcedit tāto in istis dījs fit magis augmentum: ꝛ hoc est qꝛ continue declinabit ad partem infrigidatiōis.

¶ Uigilie etiam diuersa habent indicia: cuz. n. dormiēs euigilabit natura sui decliabit pulsus ad magnitudinem ꝛ velocitatem ordinate. deinde ad suam naturalem redibit dispositionez.

¶ Hic Aui. agit de dījs pulsus puenientibus ex vigilia. ꝛ diuidit in duas ptes. Docet p̄ q̄les sunt cū euigilat nālit. 2º. q̄n euigilat violenter. ibi scōa (Sed subita) Dicit pmo ꝙ vigilie ēt hn̄t diuersa indicia. Nam q̄n dormiens euigilat a nā tūc pulsus pcedit ad magnitudinē ꝛ velocitatem ordinate. Et cā est: qꝛ intendit in vigilia: vt supra dcm̄ est. Erit autē ordinatus pcessus quia paulatim calor itendit.

¶ Sz subita cā euigilato accidit vt pulsus eiꝰ illico cū a somno remouet q̄escat. q̄m virtꝰ coram eo qd̄ subito euenit victa est: ꝛ deide post h redibit ad eum pulsus magnꝰ velox spissus ꝛ diuersus ad tremorē. ꝛ q̄m morꝰ iste est filis violēto iō nō inflāmat ēt ipm. ꝛ q̄m virtꝰ subito mouet ad repellēdū. nālr̄ illd̄ qd̄ accit. ḡ morꝰ accidūt diuersi: ꝛ tremit pulsus: sed tm̄ fm hoc nō lōgo pseuerat tpe: imo ad eq̄litatē cito redit: quoniā lz eius cā sit quasi fortis: eius tm̄ durabilitas est

pauca ⁊ cognitio destructiõis ipsius est velox.

¶ Facit q̃d dcm̃ est dicẽs q̃ i euigilato ab aliq̃ cã subito oc currẽte accidit vt pulsus qescat. i. accidit q̃ pulsus cadat ⁊ nõ moueat̃ tpe q̃ expectat̃ mot⁹. ⁊ h̃ est pp terrorẽ quez facit cã excitans. Nã timorẽ sequit̃ subita retractio calorꝭ ad intra. ⁊ iõ nimiꝝ si fit expãsionis ꝓhibitio: ⁊ iõ q̃ꝛ grauat̃ v̾tus diuersimode ab humorib⁹ petentib⁹ cor fit pulsus diuersus: hoc tamen non diu durat: q̃ꝛ causa lꝫ sit fortis apparenter tamen non diu durat: ⁊ ideo cito accidens cessat cognita destructione eius quod est cito. ¶ Nota tamen hic illum textũ qui dicit. Et q̃ꝛ motus est similis violento ideo nõ inflãmat. Nã quidam intelligunt q̃ q̃ꝛ motus iste est siñs violẽto in trahẽdo spm̃ ad iteriora pp aggrauationẽ. ideo nõ inflãmat anteq̃ velociter: imo fit velocitas sine necessitate caliditatis multe. ¶ Alij dicũt textum debere stare vt iacet in l̃ra exteriori que dicit: ⁊ quia mot⁹ est siñs violẽto ⁊ morat̃ ẽt. Et tũc est reddere causaz q̃re etiã post excitationẽ aliquãtulũ manet hec diuersitas.

¶ De pulsu exercitij. Caplm̃. xiij.

IN p̃ncipio quidem exercitij ⁊ duz est temperatum pulsus fit magnus ⁊ fortis ⁊ hoc quidem propter augmentũ caloris innati ⁊ fortitudinem ipsius: ⁊ fit etiam velox ⁊ spissus valde propter superfluam necessitatem quã facit motus. Q̃ si perseuerauerit ⁊ fuerit prolixum: aut lꝫ fuerit breue erit tñ fortissimũ ⁊ destruet̃: q̃d ex fortitudĩe ꝓuenit ⁊ debilitabit̃ pulsus: ⁊ fiet paruus ꝓpt resolutionem caloris inati. sed ipse fiet velox ⁊ spissus propter duas res: quarum vna est augmentũ fortitudinis ⁊ necẽtatis: ⁊ alia est q̃ñ virtus retrahitur ne magnitudini sufficiat: postea velocitas incessanter minuit̃ ⁊ spissitudo augmentat̃ sm̃ q̃ñtitatẽ eius q̃d ex virtute debilitatur: deinde ad vltimũ in exercitiũ ꝑdurauerit ⁊ debilitauerit fiet pulsus formicãs pp debilitatẽ ⁊ spissitudinẽ fortẽ. Postea si magis supfluuz fuerit ⁊ ex ipso q̃si ad mortẽ ꝑueniat̃ efficiet q̃d oĩa faciũt resoluẽtia ⁊ reducet pulsuz ad h̃ vt fit vermiculosus: deĩde faciet ipm̃ declinare ad raritatem ⁊ tarditatẽ cum debilitate et paruitate.

¶ Determinat de pulsu ꝓueniente ab exercitio. Et diuidit̃ in tres ptes. p̃mo oñdit quales fiunt in p̃n° quousq̃ fit moderatum. 2°. q̃ñ supflue incipit aut lõgitudine aut itẽsione. 3°. q̃ñ valde multũ supfluit. ibi scd̃a (Q̃ si perseuerauerit.) ibi 3° (Postea velocitas) ¶ Dicit p̃ q̃ in p̃n° exercitij quousq̃ est tẽperatũ pulsus est magn⁹: velox ⁊ frequẽs: quia cũ ꝯstãtia v̾tutis auget̃ necessitas. Et hec pars fac̃ ꝑ opione mea de corde calidiori. ¶ De pte scd̃a dic̃ q̃ si supfluit aut fuerit nimis forte q̃uis breue fit pulsus debilis ⁊ pu⁹ pp resol'onem caloris inati. Etiã fit velox ⁊ frequens ꝓpt duas cãs: p̃ma est augmẽtũ necẽtatis. scd̃a q̃ꝛ v̾tus deficit a magnitudine sm̃ exigentiam necẽtatis. ¶ De 3ª pte dicit q̃ postea minuit̃ velocitas magis debilitata virtute ⁊ postea ad vltimum debilitata virtute fiet formicans propter vehementẽ spissitudinẽ. Et plus debilitata fit vermicularis. ⁊ cum ad mortẽ ducit facit tardũ ⁊ rarũ sicut alia resoluẽtia. ¶ Ubi ꝯsidera Auic. hic sumpsisse formicantem pro maiori q̃ fit vermicularis: lꝫ opposito modo supra dixerit: aut opꝫ dicẽ q̃ l̃ra est trãslata. Et reliq̃ sunt clara.

¶ De pulsu balneorum. Caplm̃. xiiij.

BAlneatio aut erit cuz aqua calida aut cum frigida.

¶ Modo loquit̃ de pulsu balneatorũ. Et primo ponit distinctionem. secũdo de vtroq̃ mẽbro ꝓsequit̃. ibi (Si aũt) Prima ps de se pꝫ.

¶ Si autez fuerit cũ aqua calida in p̃ncipio prouenitũt ex ea fortitudinis ⁊ necessitatis indicia. Cũq̃ multũ resoluerit debilitabit pulsuz. Gal. quoq̃ dixit erit tunc paruus tardus et rarus. Dicemus ergo q̃ debilitas quidez ⁊ paruitas pulsus proculdubio existũt: sed aqua calida cũ interioribus corporis calefactionem efficiet calore accidentali fortasse nõ dubitabit sed ad sui naturam que est infrigidandi redibit ⁊ fortasse durabit ⁊ permanebit. Q̃ si accidẽtalis qualitatis indiciuz supauerit fiet pulsus velox ⁊ spissus. Et si superauerit q̃d ex natura sui prouenit fiet tardus ⁊ rarus. Et si eius calefactio accñtalis ad tãtã virtutis resolutionez ꝑuenerit vt sincopi sit ꝓpinqua fiet etiã pulsus tardus ⁊ rar⁹.

¶ Exequit̃ ⁊ p̃mo de balneatis in aqua cal'a, non minerali. 2° in aqua frigida. 3° in aquis mineralib⁹ siue in termis. ibi 2°. (Sed balneationis). ibi 3° (Ex aquis). Prima in duas. Primo sm̃ veritatem. 2° ponit dcm̃ Gal. cum limitatione. ibi 2° (Gal. quoq̃). ¶ De p̃ma parte pꝫ totum. ¶ De scd̃a parte ipse dicit q̃ Gal. dixit ex balneo supflue debilitante fit pulsus paru⁹: tardus ⁊ rarus. Et subdit limitãdo Gal. dcm̃ q̃ si aqua calida penetrat per poros in corp⁹ fortassis caliditas accñtalis aque nõ durabit: vt post exitũ a balneo: sed aq̃ redibit ad ꝓpriã nãm q̃ꝛ fiet frida. Aliq̃ñ autẽ calitas accñtalis durat vt q̃ñ in tali aq̃ calida remanẽt. Si g̃ ista accñtalis q̃litas q̃ est calitas remanet: tunc erũt pulsus veloces ⁊ freq̃ntes nisi ad summũ vel ꝓpe summũ debilitatĩ veniat: ⁊ h̃ pp augmẽtũ necessitatis. Si autẽ calitas ad friditatem mutet̃ tunc verificatur dictum Galieni.

¶ Sed balneationis cum aqua frigida facte frigiditas si penetrauerit debilitabit pulsum ⁊ faciet paruum ⁊ efficiet raritatem ⁊ tarditatem. ⁊ si non penetrauerit imo calorez coadunauerit augmẽtabitur fortitudo ⁊ crescet parum ⁊ minuetur velocitas ⁊ spissitudo. Ex aquis vero in thermis existentibus que sunt exiccãtes duritiẽ in pulsu augmẽtant ⁊ ex eius magnitudine minuũt: sꝫ calefaciẽtes velocitatẽ in pulsu augmẽtãt: si aũt virtutẽ resoluerit erit q̃d iam diximus.

¶ Facit q̃d dcm̃ est. ⁊ dicit q̃ si ex balneatiõe cũ aqua frida frigus penetrauerit ad iteriora fiet pulsus d̃bilis: pu⁹: tardus: ⁊ rarus. Sꝫ si frigus non penetrauerit: imo ex eo calor readunet̃: tunc augmẽtabit̃ in pulsu fortitudo ⁊ crescet parum in magni^{ne} ⁊ diminuet̃ velocitas ⁊ spissitudo. ¶ Et h̃ locus vĩ expresse ꝯ dicentem q̃ ex oĩ augmẽto necessitatis fit pulsus simul magnus velox ⁊ freq̃ns ꝯstante v̾tute ⁊ instrõ obediente: sed ipse intelligit q̃ crescit paꝝ ⁊ diminuit̃ velocitas ⁊ spissitudo. i. nõ tam sensibilr̃ crescũt velocitas ⁊ spissitudo vel nõ tñ ꝓportionabilr̃. ⁊ h̃ est textum torquere. ¶ Preterea. penes ipm̃ querenduz est q̃re plus ꝓportionabilr̃ crescat magnitudo q̃ alie dr̃ie: ⁊ non põt sm̃ suã viã dicẽ. ¶ Ego aũt dico aquã hũectare: ⁊ iõ

instrm magis obedire. ¶ Dico 2° q pp sensatu frig⁹ vtute conari ad emittedu3 ex spm: ꝛ io magnificari pulsu3 plus q3 necessi⁹ corrideat: ꝛ io rarificari ꝛ tardari. Ex quo ꝺo p3 qd dicat q2 aq sulfuree ꝛ aluinose exic^m idurat arteria.

¶ De pulsu qui vulneribus est proprius: ꝛ est pulsus pregnantium. Caplm. xv.

Necessitas quidez in eis est multa propter cōmunitatem filij in attractione aeris. Ipse enim quasi duabus attrahunt necessitatibus ꝛ duabus aeris attractionibus. Sed virtus proculdubio non augmentatur: neq3 etiam minuitur nisi quātu3 oportet propter lassitudinem paucam que prouenit ex pondere pregnationis propter hoc igitur iudiciu3 virtutis medie ꝛ necessitatis fortis vincit ꝛ augmentaꝛ pulsus ꝛ fit velox ꝛ spissus.

¶ Hoc est cap^m de pulsu pgnātiū. Et dicit q in pgnātib⁹ est necessitas multa pp cōitatē filij ꝛ attractionē aeris: q2 ipse attrahūt q̄si duab⁹ attractōib⁹. i. q̄si p duob⁹ corpib⁹ p se ꝛ ple. Nā ples in vtero nō euētaꝛ nisi p arteriā q̄ ē in vmbilico: ꝛ ad arterias mfis termiaꝛ. ¶ Dicit 2° q vt⁹ in eis nō fortificaꝛ nec multū debilitaꝛ nisi q̄tū dbilitaꝛ ex labore in portādo on⁹ pueri: ꝛ iō iudiciū pulsus ē iudiciū necitatis forti ꝛ mediocris forti^{ue} ꝛ iō est magn⁹ velox ꝛ freq̄ns.

¶ De pulsu doloris. Cap. xvj.

Dolor mutat pulsum aut propter fortitudinez sui. aut quia est in membro principali. aut pp̄ter lōgā morā sui.

¶ Hic detmiat d pulsu doloris. Et ɔsidera q nō ɔnūat dolorē iter aie accn̄tia: s3 bn̄ tristitiā: q2 dolor aut est q̄litas sensibilis aut pa⁹ in orgāo extioris sensus. Et p̄ dat modos qb⁹ dolor mutat pl'su3 2° exeq'r d pmu^m q̄ fit ab eo s3 tp̄s durādi. ibi 2° (Et dolor qdā) ¶ Dic p̄ q dolor mutat pl'su3 aut pp sui fortitu^{dinem}: aut q2 dolor ē i mēbro nobili aut pp lōgā

¶ Nō g̃ p̄. q dolor ē accn̄s nāe ɔtrāū siue po/ (suā morā. naꝛ sensatio siue q̄litas sensibilis: pp qd accn̄s in q̄cūq3 mēbro fuerit dū fuerit fortis ireꝛ vt⁹ ꝛ agitaꝛ ꝛ cōmouet spm̄ ad locū doloris: vn̄ seq'r iflāmatio spūs: ꝛ se⁹ vtutis debilitatio: ꝛ h pp maxie cū dolor est fortis: aut cū dolor multum durat aut dū est i mēbro pn̄^{li} aut nobili. Nā ex eq̄ itēso dolore in ore stōi aut capite multotiēs magis agitaꝛ p viā cōitatis spūs q̄3 in pede aut manu. p̄ igr̄ dolor pmutat pulsu3: q2 p ip3 vtus icitaꝛ ad velocit mouendū spm̄ ꝛ multū. Et iō ad faciēdū pl'su3 magnū ꝛ velocē esto q nō fiat i vtute aut neci^{tate} pmutatio. 2° q2 pmutat vtutis forti^{ue} cū sit de max^e ɔsternētib⁹ vtutē cui⁹ debilitatē auget irēdēdo calorē pp spūs agitatōez. ¶ 2° p3 q̄lr mutat qn̄ est fortis: ꝛ alr qn̄ ē debilis: ꝛ alr cū ē in pn̄^{li} mēbro ꝛ nobili: ꝛ alr ignobili: ꝛ alr qn̄ durat: ꝛ alr qn̄ nō durat: ꝛ h 2^m itēdit Aui. in loco isto.

¶ Et dolor quidē cum in sui pncipio fuerit facit virtutem ebulire ꝛ mouebit ip̄m ad resistēdū. ꝛ refrenādum ꝛ iflāmabit caliditatē. Fiet ergo pulsus magnus ꝛ velox: ꝛ maioris spissitudinis: qm̄ fixio magnitudinez faciet ꝛ velocitatē.

¶ Nunc exequiꝛ de illo mō vltio pmutādi relinquēs dīie3 alio3 modo3 tanq3 notificabile p hāc. Nā s̄m q est in nobiliori magis agitat ꝛ s̄m q est in itēsiori etiā magis agitat. vn̄ se⁹ maior vtutis debilitatio: ꝛ maior necitas: ꝛ iō s̄m istorum icessum variaꝛ pulsus: sicut diceꝛ de durabilitate. Diuidiꝛ aūt ps ista in tres. p̄° ostēdit qd facit qn̄ est in pn̄°. 2° qn̄ magis ɔcedit. 3° quādo est in vltimo debilitatis virtatio ibi scd̄a. (Cumq3 dolor) ibi tertia (Et si augmentat⁹.) ¶ De p̄ pte dicit q dolor in sui pncipio facit pulsum magnum ꝛ veloce ꝛ frequentē. ꝛ ratio est q2 facit virtutē ebulire ꝛ feruere eā tanq3 stimulus ad hoc vt nitaꝛ resistere ꝛ refrenare causam doloris: ꝛ hoc cu3 motu spiritus: ꝛ ideo facit spiritum moueri velociter multum ꝛ frequenter.

¶ Utrū dolor in pn̄° pulsu3 fortē faciat. Q°. 17.

Sed dubiū est. vtrū dolor in pn̄°. facit pulsu3 fortē. Q2 sic est mēs Gali. i introductorio pulsuum dicētis ad lr̄a3. Paruus qdē adhuc exn̄s ꝛ incipiēs maiorē ꝛ vehemētiorē ꝛ velociorē ꝛ spissiorē pulsu3 opaꝛ. ¶ In opp^m. q2 pulsus fortior est tēpati: s3 dolēs non est tpatus. g̃ ꝛc̃. ¶ Preterea fortitudo pulsus sequiꝛ fortitudinē virtutis: ꝛ fortitudo vtutis tēpamentū cōpl'onis. g̃ pulsus est fortior in tēperato sine dolore q3 cum per dolorem stimulaꝛ. ¶ Hic dr̄ q dupliciter dr̄ pulsus fortis. vno mō simpl'r ꝛ pseuerant: ꝛ hoc mō solius tēpati est fortissim⁹. Alio mō s̄m qd. ꝛ h mō est qn̄3 pulsus fortis in distēpato. Et tu hūc locū nō pp illa q̄ dicta sunt supra in capl'o de pulsu q est nālis. Pulsus g̃ doloris in pncipio est fortis pp magnū vtutis conatū vt sumiꝛ a Gal. in cōmento pulsuu3 ꝛ est fortis 2° mō. h sufficit Gal. sed nō simpl'r ꝛ pseuerāt. ¶ Nō m̄ vlteri⁹ qd dr̄ in lr̄a. Qm̄ fixio magnitudinē facit ꝛ velocitatē: ibi eni fixio sumiꝛ p conatu: ꝛ est sensus q conat⁹ magn⁹ vtutis ad cito resistēdū cāe facienti dolorē est cā velocitatis ꝛ magnitudinis: esto ēt q nō cresceret necitas.

¶ Cūq3 dolor ad finē sue fortitudinis puenerit: pp illo qd diximus de mōis pcedet minorādo ꝛ redibit ad iferiora donec magnitudinē pdet et velocitatē ꝛ vicē earū supplebūt spissitudo fortis ꝛ paruitas ꝛ formiculatio ꝛ vermiculatio.

¶ Ista ps p3 ppterea q vtus debilitaꝛ remanēte necitate.

¶ Et si augmentatus fuerit adducet ad raritatem ꝛ perditionem.

¶ Patet etiā hec ps: q2 ad vltimu3 dissoluta vtute h accit.

¶ De pulsu apostematum. Cap. xvij.

Apostematu3 quidē alia sunt que febres efficiunt. ꝛ hoc aut pp̄ter eoru3 magnitudinē: aut pp̄ter nobilitatem membri in quo sunt. ꝛ pulsu3 in toto corpe mutāt s̄m mutationē febris propriam. ꝛ nos ipsam dicemus in loco suo: ꝛ alia sunt q̄ febres nō faciūt ꝛ mutāt pulsu3 mēbri i quo sunt pp̄riu3 per cēntiā. ꝛ est etiā cū reliq corpis pulsum mutāt p accn̄s. s. non pp q est apa: sed pp hoc q dolorē efficit. Apa aūt qd pulsu3 mutat: aut ip̄m mutat p spēm sui aut per sui tempus: aut p quantitatē sua3: aut per membrū in quo est: aut per accidēs qd sequiꝛ ip̄m ꝛ comitatur.

¶ In isto capl'o determiat de pulsib⁹ apatū. Et nota q non loqꝛ de pulsib⁹ alio3 morbo3: aut pp cām dictā in ca° primo a me in vno dubio aut q2 suffic qd h dr̄ cū apata de genere morbi icludāt. ¶ Diuidiꝛ aūt pn̄s cap^m in duas ptes. nā p̄ ponit duas distictiōes apatis ad ppositū vtiles. 2° ostēdit quō ex apatib⁹ mutātib⁹ pulsu3 pueniūt varie pulsuū dīie. ibi 2°. (Q°d ꝺo p sui spē3). ¶ De p̄ pte dic̄ p̄ q apatū q̄dā sunt q̄ faciūt febres: ꝛ q̄dā nō. Pria mutāt pulsu3 mutatiōe q̄ est ppa febri: de q̄ diceꝛ in pma quarti. Sed scd̄a mutāt p cēntiā pulsu3 in mēbro in q̄ sūt: ꝛ ɔtigit q mutāt pulsu3 in toto rōne alicui⁹ accn̄tis qd ip̄a cōitaꝛ: sicut ꝺ bi gr̄a dolor. Circa h m̄ addit q apata faciētia febrē: aut sa/

ciūt illā pp sui magnitudinē aut pp mēbri nobilitatē i q̄ ē.

B ¶ Nō ergo q̄ apa faciūt q̄nq̄ fe. effimeram: vt qn̄ non trāsmittit ad cor ex apate aliq̄ putrida fuligo: s3 solū spūs ad locū apatꝫ veniēs: ⁊ ibi calefcūs rediēs ad cor ip̄3 calefacit: q̄n3 āt ab apate cōicat fumꝰ putridꝰ cordi: ⁊ f̄m istoꝝ varietatē fiūt pl'ius varij sic varij fi pulsus effimē fe. ⁊ putride. Et iō dix̄ q̄ mutāt pulsu3 f̄m mutatiōe3 febri ꝑpa3.

C ¶ Nō 2°. q̄ q̄zuis apa eēt in mēbro nobili ⁊ magnū tū nō o3 q̄ febrē faciat nisi fuerit cal'3. aut p eēn^{ti}sic apata sāguinea ⁊ colica. aut p accn̄s sic apata ð alijs hūorib⁹. s. putridis. Et h̄ vlt Gal. 5° de iteriorib⁹: ⁊ iō o3 addē q̄ sit calm.

D ¶ Nō 3°. q̄ tūc apa mutat pulsum p eēntiā qn̄ mutat imediate p aliqd de apatis essentia: puta rōne male cōpl'onis aut solonis ɔtinuitaꝫ aut male cōpōnis: ⁊ tunc dr̄ mutare pulsu3 p accn̄s qn̄ mutat pulsu3 rōne alicꝰ accn̄ꝫ ip̄3 ɔn̄ꝫ. Nō apa qð nō fac̄ febrē in mēbro in q̄ est multotiens fac̄ calitatē ⁊ nec̄itatē augmētatā. Et iō rōne illoꝝ pulsum in illo mēbro mutat. ⁊ sic p sui eēntiā: s3 i toto residuo mutat pulsu3 qn̄3 pp dolorē pp quē agitat spūs vtꝰ regitiua vt dictū ē sup ð dolore. ¶ 2ª distictio quā ponit ē: q̄ apa mutās pulsu3 aut mutat ip̄3 rōe sue spēi aut rōe sui tp̄is. s. p̄ncipij aug^{ti} ⁊c̄. aut p sui q̄ztitatē. aut rōne mēbri i q̄ est aut rōe accn̄tis ip̄3 ɔcomitātis. Et hec 2ª distictio statim declarabit.

¶ Mō vero p sui spēm mutat est sicut apa calm ex quo p sua3 spēm ꝓuenit vt mutet pulsus ad serrinū ⁊ ad tremorē ⁊ horripilationē ⁊ velocitatē ⁊ spissitudinē nisi ei ɔ̄ria sit cā humectans que ꝓp̄tatē serrini destruat ⁊ vice ipsiꝰ vndositatē supplere faciat. verūtn̄ tremor ⁊ velocitas et horripilatio ⁊ spissitudo ip̄m semp comitat: ⁊ quēadmodū cārū quedā sunt que serrini ꝓprietatē prohibent silr sunt q̄da3 caꝝ que serrini ꝓprietatē augmentant ⁊ ipsam apparere faciūt.

¶ Mō exeqt declarādo mēbra 2ª distinctiōis. Et diuidit in q̄nq̄. f̄m q̄ sunt q̄nq̄ mēbra. ibi 2° (Mutatio vo ipiꝰ). ibi 3°. (f̄m q̄ztitatē vo sui.) ibi 4° (⁊ f̄m suū) ibi 5°. (Mutatio vo q̄) Pōia ps diuidit in q̄tuor. Nā p̄ docet cuiusmōi pulsus ꝓueniūt ab apate cal'o. 2° a molli frido flatico. 3° a duro. 4°. ab exitura. ibi 2° (Et molle) ibi 3° (Duru3 vo) ibi 4° (Exitura). ¶ De p̄° dic̄ q̄ apa mutat pulsu3 p sui spēm. sic̄ vbi gfa: apa cal'm qð fac̄ pulsu3 mutatū a nāli vsus serrinitatē tremorē ⁊ horripilatōe3 ⁊ veloci^{tatem} ⁊ spissi^{tudinem}. Et h̄ h3 vi^{tas} nisi cū apate cal'o fuerit aliq̄ cā hūectās q̄ destruat ꝓp̄tatē serrini: ⁊ mutat ip̄3 v̄sus vndosu3: s3 tn̄ i h̄ casu tremor ⁊ velocitas ⁊ horripilatio ⁊ spissi^{tas} ip̄m sp̄ ɔcomitāt. Et subdit q̄ sic̄ aliq̄ ē cā ꝓhibēs serrini^{tatem} ita ⁊ aliq̄ augēs.

¶ Utrum sit aliqs pulsus horripilatiōis. Q̄ō. 18.

Sed circa ista cadūt dubia. p̄mū q̄ nullus est pulsus horripilationis: vt pat3: q̄ doctores de ipso nullam fecerunt mentionem.

¶ Utrū in cal'o apate pulsus serrinus fiat. Q̄ō. 19.

Scdm dubiū. q̄ pulsus fit serrinꝰ aut pp diuersitatē corpis arterie in duritie et mollitie: aut ꝓpter diuersitatem cōtenti in ea: vt supra dicitur: nunc autem ex cal'o apate nullū istorū videtur sequi.

¶ Utrū cā humectās pulsum vndosum faciat. Q̄ō. 20.

Tertiū dubiū. q̄ si cā hūectās fac̄ pulsu3 vndosū. se' q̄ nō remanebit tremulꝰ. Nā tremulꝰ nō fit sin̄ arterie duritie q̄ n̄ ē cū supflua hūi^{te}. Et q̄ nō fit tremulꝰ sin̄ arterie duritie. p3 sup̄ in ca°. de his q̄ ꝓueniūt ex cāis ɔtētiuis cū dix̄ pulsus. n. tremulꝰ ꝓcedit ex forti^{te} ⁊ istro duro ⁊ nec̄i^{te} forti: sin̄ istis. n. nō fit tremor. ¶ Ad p̄^m dr̄ q̄ pulsus horripilatiuꝰ est ille in q̄ cā pua pcipit concussio vt nō imerito dicat tremulus. Sed differt a tremulo per minus percipere concussionē. Et pōt sub tremulo contineri. Unde Gal. in cōmēto pulsuū dixit aliqd h3 ɔcussiōis. ¶ Ad scdm dr̄ q̄ apa cal'm tendens mēbrū in quo est facit arteriarū villos extendi: ⁊ arteriā p hoc diuersimode indurari ⁊ obedire. ¶ Ad 3^m dr̄ q̄ tremor qui vere dr̄ tremor. ⁊ est manifesta multum ɔcussio: nō fit sine duritie arterie: sed bn̄ horripilatio q̄nq̄ sine ea. ¶ Aduerte tn̄ q̄ cā humectans est aut multitudo humide mãe: aut humidi vaporis. Cā aūt verificās dcm̄ Aui. est: q̄ calidū apa fit e mãei collectiōe mēbrū qð apat in pte apata mltū iplet ⁊ multū tēdit: vn̄ ad tactū vr̄ dura: ⁊ iō neruoꝝ villi ⁊ ligamētoꝝ q in arterijs sunt per viā cōpassiōis tēdūt.

¶ Et molle qdē apa pulsu3 facit vndosum: ⁊ si fuerit valde frigidū ip̄m efficiet tardū ⁊ raru3: Duꝝ vero apa ꝓprietatem serrini augmentat.

¶ Patet sn̄ia ⁊ cā. q̄ apa molle pulsum facit vndosum. Et si fuerit valde frigidum ipsum faciet rarū ⁊ tardū. ¶ Durum vero. ¶ P3. q̄ apa duꝝ ꝓp̄tatē serrini augmentat.

¶ In exitura autem cu3 sit collectio ipsa pulsu3 conuertit de proprietate serrini ad vndosi proprietatē pp humiditatē ⁊ lenitatē que ipsam sequunt: ⁊ p̄bet augmētū i diuersitate ꝓpter suā grauitatē: velocitas autē ⁊ spissitudo alleuiatur pp caloris accn̄talis quietē causa maturatiōis.

¶ Dicit q̄ i exitura hora q̄ collr mã ɔuertit pulsus de ꝓprietate serrini ad vndositatē pp humiditatē ⁊ lenitatē arterie que sēr collectionē: sed fit pulsus magis diuersus pp g̃uitatē exiture sup v̄tutē. ¶ Dic̄ 3°. q̄ velocitas ⁊ spissitudo minuit multotiēs pp qetē caloris accn̄talis cā maturatiōis.

¶ Primo ergo aduerte q̄ exitura est apostema i quo materia saniat ⁊ in cōcauum locū colligitur aut collecta est. E

¶ Nō 2°. q̄ hac hora mã p pte dissoluit ⁊ ēt mollificat tā mã q̄z apa: vn̄ videtis q̄ qn̄ sanies pro pte est fctā apa est mollius ad tactū ⁊ mã magis pōt euaporare ⁊ hūectare. F

¶ Nota tertio. q̄ quando fit exitura plurimu3 quod fuit in toto membro collectu3 colligitur in parte vna: ⁊ illa est G etiam diuisa ⁊ soluta vnde virtus ab illa mã magis g̃uat.

¶ Ultimo nō. q̄ vtplurimum exitura est cū generatione H saniei bone: ⁊ ideo cessat post eam putredinalis calor: ⁊ iō vtplurimum minuitur accn̄talis calor eius: quādoq̄ aūt cōtingit oppositum. Ex his collige causa3 oium que dn̄r.

¶ Mutatio vero ipsius causa suorum temporum est quoniam dum calidum apostema exit in augmento proprietas serrini ⁊ quecunq̄ diximus sunt sicut in augmento ⁊ eius duritiēs semper augmētatur propter extēsionē que augeᵗ ⁊ in tremore pp dolorē. Cūq̄ ad statū puenerit oia augmentant accn̄tia p̄ter illud qð fortitudinē sequitur: ip̄m nāq̄ debilitat in pulsu ⁊ spissitudine ⁊ velocitate augmentū prebet: deinde si ꝓlongabit velocitas destruet ⁊ redeundo fiet formicās. Cum autem minuet ⁊ resoluit aut aperiet fiet pulsus fortis ꝓpterea q̄ virtus exonerabit a pondere ⁊ cessabit ipsius tremor propterea q̄ dolor extensiuus minuetur.

¶ Hic ponit mutatiōes pulsus rōne tēpoꝝ apatis. Et dicit p̄° q̄ dū calidū apa est in augmēto augeᵗ velocitas ⁊ spissitudo ⁊ serrinitas ⁊ tremor alijs deductis ipedimētis. Nā duritiēs ⁊ nec̄itas crescūt. ¶ Dicit 2°. q̄ qn̄ est in statu crescūt oia accn̄tia exceptis illis q̄ sequunt forti^{tudinem} v̄tutꝫ: ⁊ iō

nō est ita fortis:sʒ est velocior ꝛ spissior ꝛ serrinior ꝛ magis tremulus:sʒ nō dicit ꝙ sit maior:qꝛ h nō est semꝑ:qꝛ aliqñ est minor ꝓp ṽtutis debilitatē. ℂ Dicit 3°. ꝙ si in statu ꝑseueret diu ꝛ nō succedat declinatio sicut accidit in mortalibus deꝑdit͛ velocitas ꝛ fit pulsus formicās. ℂ Dicit 4°. ꝙ si apostema minorat͛ ꝛ veniat ad apertionē:tūc fiet pulsus fortis:qꝛ ṽtus exonerabit͛ ꝛ cessabit tremor qꝛ dolor extēsiuus minuet͛. Et hoc vltimū nō est vl'r veꝝ in exiturio intrinsecis statiʒ sicut qñ ad apertionē veniunt. tunc.n. qñqꝫ ṽtus quasi deficit ꝛ sincopiꝫat. Sed post quietē ab illo materie exitu ꝛ vt plurimū reliqua patent.

ℂ Scōm quantitatē ṽo sui:qm̄ magnū facit:vt sint iste dispōnes maiores ꝛ magis augmentate:ꝛ paruū vt sint rariores ꝛ paruiores.

ℂ Docet qūo pulsuum dr̄ie mutentur mutatione q̄ntitatis epatis. dicēs ꝙ differentie quas apostemata rōne sue spēi faciunt:fiunt maiores a magno ꝛ minores a paruo: quod verū hʒ de per se: sed qñqꝫ rōnem debilitatis consequētis magnū apostema calidū facit pulsum minorē.

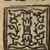
ℂ Et ſm membrū qm̄ ex mēbris neruosis prouenit augmētū in duritie pulsus ꝛ in proprietate quā hʒ serin⁹ ipsi⁹:ꝛ ex venenosis qdē prouenit augmētū in magnitudine sua ꝛ vehementia ꝛ diuersitas multa ꝛ precipue si que in eis superate fuerint arterie sicut in splene ꝛ pulmone ꝛ nō durabit hmōi magnitudo nisi q̄ʒ diu perseuerauerit fortitudo ꝛ mēbra humefacta ꝛ lenia ipsum faciūt vndosuʒ sicut cerebrū ꝛ pulmo.

ℂ Ponit diuersitatē ꝯtinēʒ apata rōne mēbri in q̄ est apā dicēs. ꝙ h mō accidit:qꝛ si in mēbro sūt neruoso ꝓuenit pulsus cū ꝓꝑetatib⁹ serrini merito mēbri ꝓp ꝫctionē ꝛ dolorē q inde seq͛. ℂ Dicit 2°. ꝙ ex apāte in mēbris venenosis ꝓuenit magnitudo ꝛ vehemētia ꝛ diuersitas mlt̄a. Et h hʒ maxime ṽitateʒ nisi in mēbro plurime fuerint arterie sicut splen ꝛ pulmo : ꝛ durabit magnitudo q̄ʒdiu durabit ṽtus ꝛ nō plus. ℂ Dicit 3°. ꝙ hūida mēbra ꝛ lenia faciūt pulsū mollē ꝛ vndosuʒ ꝛ cerebꝝ ꝛ pulmo. Cā pmi dcā est supra. Causa scdl est magnitudo nec̄itatis:ꝛ multa ṽtutis aggrauatio cū mā fumos cōicet cordi. Causa tertij clara est:quia ex nutrimēto illoꝝ mēbroꝝ:ꝛ ꝓprie humido multū dissoluitur:ꝛ cōicatur arterie:vnde mollificant͛ quare ꝛc̄.

ℂ Mutatio ṽo q̄ apā mutat pulsuʒ aliquo mediāte sicut apātis pulmonis: qō fac̄ pulsum tremulū:ꝛ sicut apātis epatis:qō facit ipʒ mictualem ꝛ apātis renis qō facit ipm̄ stranguriale m ꝛ apā mēbri fortis sensus sicut stōaci ꝛ diaphragmatis facit ipm̄ spasmosum ꝛ sincopizanteʒ.

ℂ Docet exēplariter qūo apāta mutāt pulsuʒ aliq̄ mediāte: ꝛ ponit q̄tuor exēpla:p"m est ꝙ apā pulmonis qñqꝫ nō semꝑ aliq̄ mediāte facit pulsuʒ tremulū:sʒ nō rōne sube mēbri:ꝛ h est qñ suffocat:tūc eni ex vehemēti conatu hanelādi extēdunt͛ musculi pectoris ꝛ extendunt villos arteriaꝝ:ꝛ qa multa est nec̄itas ꝛ conat⁹ fortis fit tremor. ℂ Scōʒ exemplū est de apāte epatis qō facit pulsuʒ mictualē.i. pulsum quē hʒ hō cū multuʒ mingit:vt ṽbi gr̄a : si ex calido apāte fiat diabetes. ℂ 3m exēplū est de apāte renū qō facit pulsuʒ strāgurialē.s. mutatū ſm exigētiā strāgurie in q̄ sunt interpolati multi dolores acuti ꝛ hoc nō semꝑ:sed qñ tale apostema sequit͛ strāguria. ℂ Quartū exemplū est sicut apostema mēbri fortis sensus vt oris stomaci facit pulsuʒ spasmosum.i. hoīs spasmati:quādo ad ipʒ sequit͛ spasm⁹: aut pulsum sincopiꝫantē.i. hominis sincopiꝫati: ꝛ hoc quādo dolorem talis apostematis sequit͛ sincopis.

ℂ De iudicijs pulsus accīntium aīe. Cap. xviij.

Ra qdē ꝓpterea ꝙ ṽtutez feruere facit ꝛ spm̄ subito dilatat pulsū facit magnū ad suꝑiora se eleuātē velocē ꝛ [illegible] suʒ in quo nō opʒ diuersitatē cadere: qm̄ passio existit silis nisi timor ei admisceatur: qui vna vice superet:ꝛ hoc alia superet vice: ꝛ similiter si verecūdia ei admisceat͛ aut cōtrarietas ab intellectu qui tacere precipiat ꝛ ne ferueat ad malū inferendū illi cui irascitur.

ℂ In isto capl'o determinat de pulsibus accidentiū aīe:non oium:sed illoꝝ que maxime vident͛ ꝑmutare ꝛ relatiōe ad que reliquoꝝ faciliter hēmus cognitionē. ℂ Diuidit͛ autē p̄ns capl'm in quatuor ꝑtes. pmo ponit pulsuʒ ire:scōo deliciaꝝ. tertio tristitiaꝝ. quarto timoris. scōa ibi. (Et ex delitija.) tertia ibi. (In tristitia) q̄rta ibi. (Timor vero.) ℂ De pma pte dicit pmo ꝙ pulsus ire est magn⁹ velox ꝛ freq̄ns Et cā est qꝛ ira facit virtutē feruere.i. feruido motu moueri ad transmittendum spm̄:ꝛ cū hoc ad subito.i. velociter trāsmittēdum. Intelligo ergo esto ꝙ ex ira nō cresceret calor: fiet tñ pulsus magn⁹ velox ꝛ frequens ex inclinatione nature:cū tale est accñs. ℂ Dicit scōo. ꝙ nō opʒ pulsuʒ ire eē diuersū:qꝛ passio est silis ꝛ vniformis.i. intēsio in passione est vna ꝛ vlcisci ꝛ recontristare nisi forte misceat͛ timor: aut verecūdia aut dictamē rōnis ꝓhibēt i exitū ire. ℂ Nota tamē scōm Gal'. in cōmēto pulsuū hūc pulsum esse fortē ꝓpter conatū nature. Et itelligit͛ nisi ira multū ꝑseuerādo intātū alteret ꝛ resoluat:ꝙ opʒ debilitari ꝛ minorari.

ℂ Et ex delitijs qdē ꝓpterea ꝙ ad exteriora paulatiʒ mouent nō peruenit ad illud qō ꝓuenit ex ira in velocitate ꝛ spissitudine: imo est cum eius magnitudo sufficit necessitati ꝛ est tardus ꝛ rarus. ꝛ sil'r pulsus leticie: qm̄ ipse fit magn⁹ ſm plm̄ cū lenitate ꝛ attinet tarditati ꝛ raritati.

ℂ Ponit pulsus delitiaꝝ ꝛ letitie. Et intelligit͛ a Jacobo. ꝙ hi pulsus sunt magni ꝓp augmētū nec̄itatis: ꝛ iō sūt apud ipm̄ veloces. Et iō intelligit hūc locū ꝙ sunt minus addētes in velocitate ꝛ spissitudine: q̄ʒ in magnitudine. Et iō dicuntur diminuti in istis respectu magnitudinis. ℂ Et hic modus nō videt͛ mihi verus. pmo qꝛ Auic̄. dicit. ꝙ ꝓpterea nō sunt veloces ꝛ spissi:qꝛ ṽtus satisfacit necessitati cū magnitudine. ℂ Scōo:qꝛ apud ipm̄ nō potest signari causa q̄re plus ꝓportionabiliter crescat magnitudo q̄ʒ alie differētie pulsus. ℂ Tertio qꝛ in introductorio pulsus dr̄ absolute ꝙ est magn⁹:tardus ꝛ rarus. Iō aūt sunt magni:qa ṽtus inclinat͛ multū spm̄ effundere:ꝛ hoc nisi sit gaudiū ꝑnitiosuʒ:nō aūt sunt magni necessario ꝓpter augmentū necessitatis. ℂ Nota vlteri⁹ dr̄iam esse iter delitias ꝛ letitiā A qꝛ delitie dicūt delectationē ex sensib⁹ occurrentib⁹:letitia aūt dicit delectationē ex quacūqꝫ causa.

ℂ In tristitia vero ꝓpterea ꝙ calor suffocatur ꝛ submergit͛ ꝛ fortitudo debilitat͛ opʒ vt sit pulsus paruus ꝛ debilis rarus ꝛ tardus.

ℂ Et pʒ l'ra ꝛ cā. ℂ Sed arguit͛ cōtra qꝛ pulsus tristitie est ꝯtrarius pulsui letitie:si igit͛ in letitia est tardus ꝛ rar⁹:in tristitia erit velox ꝛ frequēs. ꝛ assumptū est Gal'. in cōmēto pulsuum. ℂ Preterea qñqꝫ tristitiā sequit͛ effimera fe. ℂ Ad primū dī Gal'. voluisse ꝙ est cōtrarius in magnitudine: nam ibi dixit vtrūqꝫ esse tardū ꝛ rarum. ℂ Ad scōm dicitur ꝙ hoc est per accidens.

¶ Timor vo q subito venit pulsũ facit velocẽ ⁊ diuersũ ⁊ iordinatũ. Sed cõsuet⁹ q ordiate puenit mutat pulsũ s̃z modũ mutatõis sollicitudis.

¶ Ponit pulsuz timoris dicẽs. ꝙ timor subitus facit pulsuz velocẽ diuersũ ⁊ inordinatũ: s̃z timor ɔsuetus facit pulsum sollicitudinis. i. tristitie q est puus tardus ⁊ rarus: nisi intãtuz debilitet ꝙ oporteat recõpensare cũ velocitate aut sequtur inde s̃. ¶ Cã secundi dicti est q2 similant̃ mot⁹ spũs in timore ⁊ tristitia. ¶ Cã primi est. q2 in subito timore nã subito reuocat calorẽ ⁊ ẽt mẽbris velociter trãsmittit. Fit ãt diuersus q2 nã grauatur ex motu humoꝝ ad cor.

¶ De summa mutationis rerũ cõtrariarũ nature essentie pulsus. Cap. xix.

Hbeis fit mutatio aut pp hoc ꝙ accidit de eis ex malitia cõplonis ⁊ tu qdẽ iã sciuisti pulsuz cuiusq ɔplonis: aut ppterea ꝙ ṽtutẽ ɔstringũt ⁊ pulsũ faciunt diuersum ⁊ si ɔstrictio valde fuerit fortior erit sine ordine ⁊ absq pondere: ⁊ cõstrictionẽ qdem faciens est oĩs materialis multitudo: siue sit apostema: siue non sit apostema: aut ppterea ꝙ virtutẽ dissoluit ⁊ facit pulsum debilez: ⁊ oĩa hec sunt sicut dolor fortis ⁊ egritudines aiales que sunt fortis resolutionis.

¶ Scd̃z ꝙ Din⁹ introducit Aui. vult hic gñaliẓare modos q b⁹res ɔ nãm mutãt pulsũ. Mihi tñ vr̃. ꝙ tñ vult in gñali dicere qũo mutãt pulsũ illa q ɔriant̃ causis cõtentiuis pulsus nãlis: ⁊ iõ ista dr̃ ɔria nãe ⁊ eẽntie pulsus. Rõ ãt q̃re dico h̃ est q2 volo ꝙ causis cõtẽtiuis oĩno eisdẽ ⁊ eq̃libus manẽtib⁹ pp alios fines a necẽitate euentãdi fit in pulsu varietas: de q̃ h̃ Aui. nõ loq̃t. Et tu p ca⁹ nota ꝙ dimisit dicere illud qd̃ accidit ex diuersitate instri volẽs ꝙ h̃ p nos intelligamus. ¶ Nota 2°. ꝙ hũores vel mãlis multitudo dr̃ hic hũor aggrauãs ṽtutẽ notabilr̃: vñ ṽtus facit conat⁹ ex īteruallo ad se exonerãdũ: nõ ãt vl̃r vocat hũorẽ sine m̃ãz oẽm peccãtẽ quãtitatẽ saltẽ loq̃ndo de diuersitate sensu pceptibili. ⁊ hec de hac summa cũ laude oĩpotẽtis sufficiũt. B

¶ Summa 2° doctrine 3° Fen 2° de vrina ⁊ egestione ⁊ est cõtinens. 13. capitula.

¶ Sermo vniuersalis de vrina. Caplm. 1.

Je signationis dispõnuz vrine nõ opz credere: nisi postq̃ conditiones obseruate fuerint.

Post determinationem de pulsib⁹ tãq̃ de nobiliori manerie signoꝝ: ɔsequẽter i hac sũma determinat de vrinis ⁊ egestionib⁹ tanq̃ de manerieb⁹ signoꝝ magis digõnis facte p totõ: de sputo aũt ⁊ sudore in locis magis pticularib⁹ determinabitur. vt 2° tertij. ⁊ 2° q̃rti. ¶ Diuidit̃ aũt sũma p̃sens in duas ptes: i° eñi determinat de vrinis. 2° de egestione. ibi 2°. (Egestio.) Prima in duas ptes. Nã p̃mo determinat aliq̃ q̃ opz pcedere ad regulas alr̃ limitãdas huius summe. Et distinguit gña dispõnũ vrine per q̃ medicus significat sup corporis dispõnes. scd̃o spãliter s̃m vnũq̃dq̃ dictoꝝ generũ docet significare ad cõplẽdã doctrinã de vrinis huic loco ptinentẽ addẽdo. scd̃a pars incipit in pncipio sequẽtis capli. ¶ Pria aũt caplm diuidit̃ in tres ptes. Nã p̃mo ponit cõditiones obseruãdas in verificatiõe regulaꝝ q̃ ponent̃ infra. scd̃o docet sup qb⁹ mẽbris p̃mo: ⁊ sup qb⁹ secũdario significat vrina. tertio enumerat gña dispõnũ vrine per que medicus indicat. ibi scd̃a. (Scito ẽt.) ibi 3°. (Ampli⁹ significationes.) Prima in duas. p̃mo pponit haꝝ cõditionũ necessitatẽ: scd̃o eas explanat. ibi (Opz eñi.) ¶ Dicit p̃mo. ꝙ nõ opz credere vie significationis dispõnum vrine: nisi postq̃ fuerint obseruate ɔditiones q̃s statim dicem⁹. ¶ Ubi nota p̃mo. ꝙ medic⁹ de vrinis triplicẽ facit ɔsiderationẽ: vnã vt est res nãlis de sũma humorũ: ⁊ h̃ mõ de ea locutus est Auic. p̃ma hui⁹ caplo. de gñatione humoꝝ. ¶ Aliã facit vt vrina est res medicinalis nr̃o corpi applicabilis tã intus q̃ extra. Et de hac loquit̃ scd̃o canoñ. ca° de vrina. ¶ Tertia est vt signũ: ⁊ hoc mõ de ea loq̃t̃ hic. ¶ Nota 2° ꝙ ethimologice vrina dr̃ ab aliquo istoꝝ trium. Aut q2 fit vna in renib⁹. i. fit sepata ab hũorib⁹. vnitas eñi dicit discretionẽ: ⁊ nõ fit vna in renib⁹ q2 ibi recipiat ppriã formã vt qdã dicunt. Nã formã subalẽ recipit in epate: aut prius hẽbat vt dixi p⁹ hui⁹. caplo de gñatione humoꝝ: sed q2 ibi discernitur ⁊ fit discreta ab hũorib⁹. ¶ Aut scd̃o ab vrith grece ꝙ idẽ valet qd̃ latine demr̃atio. Nã vrina est dispõnũ corporis signũ demõstratiuũ. ¶ Aut tertio ab vrẽdo: q2 vrina ẽ acuta ⁊ mordicãs mẽbra sup qb⁹ ponit̃ vt scd̃o cañ. Et iõ hoc notauit egidius in cõib⁹ vñb⁹. ¶ Nota 3° ꝙ descriptione sua describit̃ vrina ab ysaac p̃mo vrinaꝝ hoc mõ. vrina est colamẽtũ sanguis alioꝝ humoꝝ. de nãe actionib⁹ factum. Et est intelligenda: q2 vrina est id qd̃ per colaturã factã in renib⁹ seq̃strat̃ ab hũorib⁹ ⁊ per vesicã tãdẽ a nã expellit̃: vel est aptũ expelli. ¶ Cã aũt huius aquositatis mãlis ad bonũ sensuz est hũiditas cibi ⁊ potus supra illã q̃ indigent hũores post sanguinis cõpletã digõnẽ. ¶ Et cã finalis ei⁹ anq̃ expellat̃ est debita grossities humoꝝ ne eñi nimium sint aquei seq̃strat̃. Et cã efficiẽs est calor epatis: qñ in epate generat̃. ¶ Multotiẽs aũt est aq̃ bibita q̃ nõ generat̃ in epate: sed ibi cũ hũorib⁹ permiscet̃ ⁊ separat̃ quodãmõ: vt ostẽdi p̃ma hui⁹. loco supra allegato. ¶ Forma aũt a qua dr̃ vrina nõ opz ꝙ sit forma substãtialis alia a forma aq̃: s̃z aut est forma aq̃ aut forma mixti multum vicini aq̃ a dñio: cõnotando ꝙ tali mõ fuit cõmixta in epate cuz hũorib⁹: ⁊ tali mõ sequestrata. Et iõ qdã doctores dicũt ꝙ talis motus est forma vrine. Alij aũt vt Dinus dicũt ꝙ digestio est eius forma: ⁊ hoc saltẽ nõ est gñaliter verũ. ¶ Nota q̃rto hũc locuz intelligi a qbusdã q2 si nõ obseruent̃ cõditiones ibidẽ corrumpit̃ signatio vrine. Ego aũt scio ꝙ Auic. infra ponit vrinam significãtem vinũ nigrum fuisse potatuz tingens vrinã ⁊ signãtẽ ieiuniũ. Et iõ scio ꝙ sine obseruatione istorum canoñ. aliquando vere significat. Sed dico q̃ Aui. intẽtio est ꝙ nõ debem⁹ intelligere canoñ. absolute intelligẽdos aut pferẽdos inferius in quib⁹ de istis conditionibus nõ fit mẽtio specialis nisi supposito ꝙ iste cõditiões seruẽtur: ita ꝙ ille regule subincludũt hãc obseruãtiã: verbi gratia. cũ dr̃ ꝙ vrina citrina siue ignea significat calidi tatem intelligit̃ si fuerit collecta p̃ma de mane: ⁊ nõ fuerit in potu sumptũ aliqd̃ tingẽs vrinã: ⁊ sic vlterius: s̃z tamen aliq̃ istoꝝ verificent̃ ⁊ aliqua omittãtur cõtingit aliq̃ñ verificari canoñ: sed non vl̃r: nec oẽs canoñ. bñ verificarent̃. C D E

¶ Opz eñi vt vrina que cõsiderat̃ sit p̃ma vrina que in mane colligit̃ ⁊ nõ permaneat longo tẽpore ⁊ nõ sit ex nocte reseruata.

¶ Explanat cõditiones obseruãdas aliqua ponendo signa distinctiua inter vrinaz ⁊ alios liquores sibi quodãmodo similes. Et puto ꝙ ẽ melius dicere ꝙ diuidit̃ in tot partes quot sunt ɔditiones obseruãde. ⁊ sunt in toto. 17. ptes. Dicit ergo primo ꝙ vrina dz esse prima que in mane colligit̃. ¶ Dicit scd̃o. ꝙ nõ debet permanere lõgo tempore. ¶ Dicit tertio ꝙ nõ debz esse reseruata ex nocte. ¶ Circa p̃mu3 nota nõ esse Aui. intentionẽ ꝙ alie vrine nõ cõsiderẽtur: s̃z vult ꝙ nõ tã certuz habemus iudiciũ de alijs. Et ratio est q2 vrina prima habz signare sup dispositiões epatis ⁊ venarũ vrine: ⁊ pcipue sup digestione secũda epatis ⁊ venarũ.

¶ Nó suppo^o debito regimie pseruatiua vria p^i mãe col
lecta bz optic respectu aliaꝝ significare sup digóne hui^9 di
gestióis scde. Et ró est. qꝛ stãte debito regimie bó ita cenat
ꝙ in nocte bora somni meli^9 cóplet digó ꝛ in mane e per/
fecta digestio secũda. Urina ergo que tunc colligitur decit
a digestione secunda facta dũ epar e operatũ vigorosius:
ꝛ ideo magis de hac secũda digestione significat.

¶ Utrũ significationes sumẽ d' sint a p^a vria: q̃ i mãe colligit. qó. 1.

Sed diceret cótra. pmo vrina secũda facta in mane plus recipit de actóe caloris nã/
lis epatis ꝛ venaꝝ. ergo meli^9 pót signare sup caloria illi^9
dispóné. Et pz assũptũ: qꝛ ãpliori tpe stetit i epate ꝛ venis.
Preterea stat boiem nó debite dormire i nocte. ¶ Prete/
rea 3° stat medicũ intédere ad habédũ cognitioné de dige
stióe humoꝝ q sunt in venis in ambitu toti^9 ꝛ nó in epate
vt in terriana cótinua: ꝛ tũc nó cófert iudiciũ vrine signifi/
cãtis sup digónez secũdã sicut vrine que ab alijs venis re
uertit ad vesicã. ¶ Preterea q̃rto sequeret ꝙ in pricipijs
febriũ putridaꝝ deberet apparere yposta sis vbi humor
peccãs nó sit i epate: qꝛ facta digóne secũda resecabit sup/
fluitas grossa cũ aquositate que in vrina residebit. ¶ Pre
terea digó scda est cópleta in fine. 16. horarũ: hec eni ró est
quare in duabus dieb^9 debemus trib^9 vicibus comedere
vel saltẽ fm aliquos cibus stat in corpe téperato in stoma/
cho. x. horis ꝛ quatuor sũt in digestióe scda: erũt ergo. 14.
sed hoc est quãdo iã vrina scda mingitur: ergo scda magis
super digestióe secunda debet significare.

¶ Pro istis ergo dicas ꝙ supponit debitũ regimẽ reꝝ nã
liũ: ꝛ ꝙ i plurib^9 ista e q̃ est ꝯsiderãda. qs eni dubitabit ꝙ
in illis q pp febrẽ cibãtur in nocte ꝓpe mane nó e pria vri/
na illa cui^9 e pricipalissima significatio: sz vt plurimũ hoc
est veꝝ. Cã aũt q̃re scde vrine sunt clariores ꝛ min^9 hñtes
de ypostasi e qꝛ in pria sequestratione aut digóne scda nã
tẽtat plurimũ de supfluitate expellere: ꝛ ió paꝝ est ꝙ scda
vice tingit vrinã aut i ea residet. ¶ Scdz aũt ꝛ tertiũ dcm
possunt itelligi duob^9 modis: aut pmo ꝙ nó pmaneat lon
go tpe vel nó seruet ex nocte in vesica post appetitũ emit/
tẽdi eã: sicut qdã rustici faciũt vt eã magis recẽter emissaz
ostendãt. Et tũc est verum qꝛ p hãc reseruatióem alterat a
nostro calore: scdo mó ꝙ nó reseruet extra diu vl' ex nocte
quia alterat ab extriseco. Et de hoc scdo modo dicetur in/
fra. ideo puto Auicen. primum habuisse intellectũ.

¶ Neqꝫ sit ille cui^9 est q aquã non bibit ꝛ cibuz
nó comedit. Et nó sit q in cibo aut potu rez tin/
gentẽ accepit sicut crocũ ꝛ cassiamfistulã: qm̃ vri
nã tingẽdo ad citrinitatẽ ꝛ rubedinẽ mutat ꝛ si
cut olera que tingẽdo mutãt ad viriditatẽ: ꝛ al/
muri qd ad nigredinez ꝛ vinũ qd mutat vrinã
fm suuz colorẽ: neqꝫ sit q exteriora sui retingẽte
infecerit sicut alcanna: qm̃ cũ ex ea aliquis tingi
tur fortasse eius vrina ex ea inficitur.

¶ Ponit alias códitióes attẽdẽdas in illo: cuius vrina e vi
denda. Et dicit pmo ꝙ nó debet esse vrina illi^9 q nó bibit:
aut q nó comedit. i. q ieiun^9 stetit ex nocte. ¶ Dicit secũdo
ꝙ non sit illius q sumpsit in potu rẽ tingẽtez sicut cassiam
fistulã que vrinã tingit citrina tinctura: aut crocũ q eo mó
tingit: aut vinũ nigrũ tingẽs vrinã fz colorẽ suũ: aut almu
ri ꝛ est gen^9 nigri salsamẽti quo vtebant illi: qd tigit vrinã
tinctura nigra: aut olera ad viriditatẽ tigẽtia sicut sũt pci
A pue olera viridia ꝓuocãtia vrinã sic spagi recẽtes. ¶ Cir/
ca pmũ ergo dcm̃ nota. ꝙ ieiuniũ acuit coleraz: vñ nã ma/
gis ipsam agitat ꝛ pmiscet cũ vrinali aquositate: ꝛ qꝛ aquo
sitas est paucior ꝛ magis calefit: ió cótingit ꝙ post ieiuniũ
vrina est rubea nó obstãte ꝙ in corpe non sit colere dñium

aut sanguis. ¶ Circa secũdũ attẽde ꝙ pulpa casiefistule: ꝛ B
si sit a dñio nigri coloris: tñ quasdã hz ptes citrinas subti/
les: qd appet ex hoc ꝙ aquã clarã cui infũdit tingit tinctu
ra citrina: ꝛ qꝛ iste sũt ille que ad vesicã veniũt: ió vria min
gitur ꝓpter ipam citrina ꝛ feces emittũtur nigre. ¶ Nota C
scdo ꝙ vinũ tingunt vrinã fz colorẽ suũ in quibusdã corpi/
bus nó in dibus vt infra dicet in caplo de colorib^9 vrine.

¶ Neqꝫ sit q rẽ que cũ vrina aliquez hũorem ex
pellit assũpsit. sic qd colerã aut flegma expellit.

¶ Ponit alias códitióes dicẽs ꝙ nó dz esse vrina illius q ex
teriora sua tigit aliqua re tigẽte qꝛ forte penetrat tinctura
in ꝓfũdũ sicut alcãna q̃ est arbustũ cui^9 succus tigit rubea
tinctura. Et saraceni etiã tigũt extrema hodie alcãna sal/
tẽ femie tingũt crura: ꝛ vngues. ¶ Dicit scdo. ꝙ nó dz esse
eius q sumpsit rẽ educẽtẽ colerã aut flegma aut humorez
aliũ: qꝛ isti humores ꝯmiori cũ vria egrediũtur. Et ió dz. ꝙ
in die farmaci non debem^9 multũ de vrina iudicare.

¶ Neqꝫ se exercuit motib^9 corporis aut opationi
bus aut dispónib^9 que sũt extra cursuz nãe que
vrine colorez mutãt: sic ieiuniuz aut vigilie aut
labor aut ira aut timor. Oia. n. hec vrinaz tigũt
fm citrinitatẽ aut rubedinez. ꝛ coit^9 vrinã val/
de ipinguat. Et sic vomitus ꝛ euacuatio: qm̃ hec
colorẽ mutãt ꝛ substãtiã que i vrina esse debet.

¶ Dat alias códitióes dicẽs ꝙ nó debet ille cui^9 est vrina se
exercuisse motib^9 aut opatióibus que sũt extra cursũ nãe
que mutãt colorẽ vrine sicut ieiuniũ aut vigilie aut labor:
aut timor aut ira: qꝛ dia ista tingũt vrinã: aut fm citrinita
tẽ: aut fm rubedinẽ: aut sicut coitus q vrinã vehemẽter i/
pinguat ꝛ sicut vomit^9 ꝛ euacuatio: qm̃ ista etiã mutãt vri
nã fm colorẽ ꝛ substãtiã que dz esse in vrina.

¶ Utrum vrinam ieiunium tingat. Questio. 2.

Sed circa ista cadũt difficultates: primo quomodo vrinaz tingit ieiuniũ ad rubedinẽ. Et hic
dicitur vt statim in precedenti parte.

¶ Utrum vigilie vrinam tingãt. Qó. 3.

Scdo videt ꝙ vrie nó mutant i rubedinẽ róne vigilie. Nã sequẽti caplo dz. vrine vigilãtiũ sunt albe.
¶ Hic dicit Dinus ꝙ vigilie: aut fiũt super ieiunio aut cuz
plenitudine stomaci. Si cũ plenitudine tunc vrine sunt al/
be: qꝛ nó tã bñ digerit cib^9. Si aũt fiũt sup stomaci vacui/
tatẽ tũc sũt rubee ꝛ scdz vult h: pmũ aũt volet ifra. ¶ Sz
cótra. vrine diurne de mane collecte scda vice sũt min^9 ru/
bee q̃z vrine pmo collecte i pricipio vigilie ẽt in seruãtibus
stomacũ ieiunũ vsqꝫ ad duas vrinas vt cóstat experiẽtia.
¶ Aliter ergo dixit Jacobus sequẽti caplo. ꝙ vigilie habẽt
tres ptes. Prima est quousqꝫ corp^9 debite dz vigilare anq̃z
scz vigilia supfluat: ꝛ in hoc tpe loquit ifra in quo vrine fi
unt albe, vt statiz arguit. ¶ Secũdũ est quãdo vigilie sũt
supflue ꝛ illo tpe calor acuit vñ multotiens ex vigilia inci
dunt febrẽ effimerã ꝛ tunc fiunt rubee: ꝛ de hac loquitur h.
¶ Tertiũ est cũ valde magis supfluunt: vñ virt^9 debilita
tur: ꝛ tũc iterum redeunt ꝛ fiunt albe.

¶ Utrum timor vrinam tingat. Qó. 4.

Tertia difficultas qꝛ timor ifridat: g nó tigit vrinã tin ctura rubea aut citrina. ¶ Ad hoc dicitur ꝙ
timor mouet materias humorales ad vias expulsionis: ꝛ
ideo etiam plus de colera ad ambas vias transit q̃z sine ti
more: vñ multi timẽtes egerũt ꝛ mingũt ꝓpter timorem.
Nó ergo valet argumẽtuz. Timor ifrigidat ergo nó facit
vrinã rubeã. ¶ Ulterius nota. ꝙ post coituz i poris vrine
q sũt post virgã magis intra corp^9 remanet mã piguis: qꝛ D
i trãsitu spmatꝫ p poros viaꝝ spmatꝫ penetrat in vias vrine
ꝛ i vesicã vapor vnctuosus vñ vria cũ illa pmixta ipiguat

B Et nos videmꝰ ad experiētiā ꝙ vnctuosa q̄n deglutiūtᷣ ap planāt cānā pulmonis per hūc modū: qꝛ penetrāt aliq̄ eo/rū partes per poros meri in cānā pulmonis.

¶ Ultimo nō. ꝙ vomitus ⁊ euacuatio diuertendo mām ad aliū cānalē faciūt vrinā minꝰ tinctā. hoc hētis. 16. tertij. capitulo de signis fluxus vētris ⁊ in sequēti caplo.

¶ Silr cū ipa multis ꝑmāserit horis. q̄ꝓpter dixerunt qdā ꝙ post sex horas inspiciēda nō est q̄m ipsius significatio debilitatᷣ ⁊ color mutatᷣ ⁊ ypostasis dissoluitᷣ aut mutatᷣ ⁊ fit spissior: quāuis ego dicā ꝙ non post horā vnā.

¶ Ponit alias ꝯditiōes dicēs ꝙ vrine mutāt colorē ⁊ subāz cū multis horis ꝑmāserūt. s. postq̄ꝫ est emissa. Nā vt supra dī mutatᷣ a cōtinēte. Et iō qdā dixerūt ꝙ vrina nō est ꝯsiderāda post sex horas qꝛ in tpe illo debilitatᷣ ⁊ mutatᷣ signatio: qꝛ eiꝰ color mutatᷣ ⁊ ypostasis itex mutatᷣ: qꝛ aut dissoluitᷣ aut fit spissior: ⁊ iō Auicē. dicit ꝙ nec post vnā horā est
E ꝯsiderāda. ¶ Ubi cōsidera. ꝙ ꝑmutatio coloris aut est qꝛ fit turbida: aut qꝛ ꝑtibꝰ huoralibꝰ multū descēdētibꝰ in ea ad locū ypostasis remanet aq̄sitas clarior ⁊ minus tincta: ypostasis aūt q̄n̄qꝫ igrossatᷣ q̄n ptes eiꝰ fiūt magis subinuicē vicine: ⁊ ptes qdā eius subtiles dissoluūtᷣ remanētibꝰ grossis. Q̄n̄qꝫ aūt cū tota est multū subtilis dissoluitᷣ a calore ꝯtinētis. ¶ Sꝫ est difficultas q̄re tūc aquositas nō dissoluitᷣ cū sit subtilior ypostasi. Et tu ꝯsidera. ¶ Nā ꝑ dissolutionē forte itelligit ꝙ fit magis diuulsa ꝓp q̄rūdā vētositatū gn̄ationē in ꝑtibꝰ ypostasis: plurimuꝫ aūt qꝺ vidi est ꝙ ypostasis si aq̄ nō turbidatᷣ fit vnitior ⁊ magis petēs fūdū sui grauitate ꝯtinua ipam inferiꝰ declināte. ¶ Nō 2°. ꝙ nō vult Aui. ꝙ non ꝯsideretᷣ nullo mō post horā vnā: nam ꝯsideratᷣ post horas sꝫ circa horā est eiꝰ certior sign̄atio: cū tūc oꝫ ypostasis descēdisse: si oꝫ significare digōnē: ⁊ cū descēdit tardius q̄n̄qꝫ nō ita significat maturationē.

¶ Urina preterea tota itegre colligēda est in vrinali magno ne ex ea aliquid effundatur.

¶ Nō dicit vrinā totā esse colligēdā in vriali magno ne aliqd ex ea effūdatᷣ. Et cā est qꝛ medicꝰ ꝯsiderat q̄ntitates nō solū alias dispōnes. 2° qꝛ cōtingit cum aliqd effunditᷣ emitti illud per qꝺ ꝑncipaliter significatᷣ vt sanies vel trumbus vel arena vel aliud vt humor ⁊c.

¶ Et eiꝰ qdē dispō ilico cū migitᷣ nō ē ꝯsiderāda neqꝫ nisi postq̄ꝫ in vrinali residet: ⁊ obseruādū est, ne sol eā tāgat neqꝫ vētus ne ꝑturbetᷣ ⁊ ne cōgeletᷣ donec ypostasis sepetur sepato cōpleatᷣ: non. n. descēdit ilico cum mingitur. neqꝫ in vltimo fine maturationis.

¶ Nō dicit ꝙ vrine dispositio nō est cōsiderāda statim cuꝫ mingitᷣ nec ꝯsiderari oꝫ nisi postq̄ꝫ in vrinali residet. i. tāto tpe quieta tenetᷣ vt possit ypostasim fecisse. Nā si statim cū mingitᷣ aliquo mō sit cōsiderāda vt patebit 3° caplo. tn̄ pro tūc nō hētur eiꝰ itegra sign̄atio sicut postq̄ꝫ residētia facta est. Et iō q̄n agitate sunt vrine nō pn̄t digōnem ita significare sicut q̄n qete steterūt in vrinali. ¶ Dicit 2°. ꝙ obseruandum ne sol eā tāgat: neqꝫ vētus ne ꝑturbetᷣ: ⁊ ne ꝯgeletᷣ donec colligatᷣ ypostasis ⁊ sepetᷣ. Et iō q̄n timetur de frigore nō sūt tn̄ multū appropiquāde igni ita vt inde calefiāt. Sed vrinale cū vrina calida oꝫ bn̄ vndiqꝫ tegi pānis ⁊ stuppa ⁊ obturari ne alteretᷣ calore aut frigore extrinseco. ¶ Et rō est qꝛ ypostasis nō subito descēdit ēt si fit in sūmo maturitatis. Et iō opꝫ vt obseruetᷣ ꝙ descensus ⁊ seq̄stratio ypostasis fit scḋꝫ vigorē vestigij caloris nālis in vrina remanētis.

¶ Et non colligatur in vrinali in quo alia fuerit vrina nisi prius fuerit ablutum.

¶ Dicit ꝙ nō colligatur in vrinali in quo alia fuit vrina nisi prius bene lauetur: ⁊ causa pꝫ.

¶ Amplꝰ vrine pueroꝝ significatio ē ꝑua ⁊ ꝑcipue ifantiū: ꝓpterea qꝺ lacte nutriuntᷣ ⁊ qꝺ mā tingēs in eis est qescēs ⁊ submersa. in eoꝝ quoqꝫ nā existit ex debilitate ⁊ multa dormitiōe qꝺ maturitatis significationē pernecat.

¶ Nō monet medicum ꝙ nō multū attendat dispōni vrine pueroꝝ ⁊ ꝓprie ifantiū ꝓ significādo sup corpis dispōne. ⁊ cā est q̄druplex. Prima est. qꝛ in cibo vtuntᷣ lacte. scḋa. qꝛ mā tingēs i eis ē submersa ⁊ qeta: tertia est qꝛ i nā eoꝝ est aliq̄ debilitas: q̄rta est. qꝛ multū dormiūt ⁊ dormitio pnecat sign̄ationes maturationis. ¶ Circa ꝑmā cāꝫ attēde. ꝙ F
lac cū aliq̄liter frigiditati attineat: iō hꝫ facere ꝙ vrina sit parūper discolorata. ¶ Circa scḋꝫ cōsidera. ꝙ mā tingens G
vrinā est colera aut sanguis ⁊ ꝑcipue colera. Ista aūt oī in pueris submersa qꝛ in mīto hūido associata: ⁊ iō nō tā acuta: nec tā mobilᷣ a vtute: ⁊ ꝑcipue extra: qꝛ sanguini plurimū sociatᷣ. ¶ Sed 3ᵃ cā est ambigua. Nā vtutes nāles pueroꝝ sūt fortissime: vt. 6. de regimie sanitatꝫ ⁊. 6. de accn̄ti: ⁊ iō nō ꝓp vtutis debilitatē carēt tictura. ¶ Dic oꝫ vt supra in q̄one de tēpamēto ꝯsistētie ꝙ vtutes nāles pueroꝝ sunt fortissime respectu vite ꝓlōgāde. nō āt respectu oīuꝫ alioꝝ finiū: ⁊ iō in vtute pueroꝝ existit aliq̄ debilitas respcū colere emittēde cū aq̄sitate vrinali. ¶ Quarta ēt cā ē ambigua: qꝛ sōnꝰ fortificat digōnē ⁊ iō potiꝰ facᷣ ad hītā colorationē vrie. ¶ Dic dī. ꝙ multitudo somni facit ad ꝑuā supfluoꝝ expulsionē. vn̄ oēs fortes retinēt euōnes excepto sudore vl alr. ꝙ somnꝰ ē in eis lōgior q̄ꝫ deberet: ⁊ iō submergūtᷣ supfluitates: qꝛ sōnꝰ agit ad cōmixtionē nō ita ad separationē: ⁊ iō ēt huores cōmixti cuꝫ aquositate nō eo mō miscētur qꝺ faciāt ypostasim q̄ significat maturationē.

¶ Et instrm̄ qdē colligēdi vrinā est corpꝰ puꝝ subam hn̄s nitidā sicut vitrū claꝝ aut cristallꝰ.

¶ Pꝫ. ⁊ est cōditio ex pte instrumēti in quo aspicitᷣ.

¶ Scias āt ꝙ vria quāto plus eā tibi approximas tāto spissitudo augmētatᷣ. ⁊ quāto plus elōgas eā a te augmētatᷣ i ea claritas. ꝓp hoc differt ab oibus falsitatibꝰ que sunt in ea qbus medici experiuntur cum eis ostenduntᷣ.

¶ Hic docet modū cognoscēdi vrinā ab alijs liq̄ribus cū qbꝰ q̄n̄qꝫ medicoꝝ tētatᷣ peritia. ⁊ dicit qꝺ vrina quāto magis eā a te elōgaueris tāto vr̄ clarior. Et quāto magis appropinq̄bis claritas appebit minor cuiꝰ oppoᵐ est i liq̄ribꝰ cū qbꝰ fit medicoꝝ expimētū. ¶ Ubi nō. cū aq̄sitate vrina li pellūtᷣ q̄dā corpa oppaca ꝺ subā huoꝝ: ⁊ ista cū de ꝓpi quo ꝓspiciuntᷣ faciunt vrinā apparere aliq̄lr turbidā. Sꝫ in vino ⁊ silr aceto h̄ cōiter nō sunt: ⁊ iō de ꝓpe maxime videtur trāsparētia. ¶ Tu tn̄ attēde ꝙ odor magis facit cognoscere: ⁊ ne vulgares h̄ ꝓspiciāt vtimur cautela: qꝛ fingimus nos desup i vriali ꝓspicere ⁊ occulte odoramꝰ: ⁊ aut capimꝰ vriale cū manu ipꝫ coopiēdo ⁊ agitamꝰ deiñ ad nasū ponimꝰ manū fingētes fricare ⁊ sentimꝰ vtrū sit odor vrie.

¶ Cū vria i vriali colligitᷣ custodiēda est a mutatiōe frigoris ⁊ solis ⁊ vēti. ⁊ oꝫ vt i luie aspiciatᷣ ita ꝙ sup eā nō cadat radiꝰ. iō ab ipo tegatᷣ ⁊ sic in ea iudicetᷣ de accn̄tibꝰ que in ipsa apparēt.

¶ Primo qꝺ custodiatᷣ a sole dictū est ⁊ vēto supra. Sꝫ q̄re nō oꝫ in radijs solis ꝓspici cū cā est: qꝛ apparet albior ⁊ clarior ꝓpter luminis redundantiā: ⁊ multotiēs tenui valde existente nebula non ꝓspicitur.

¶ Scito ēt ꝙ pria significatio quā vria hꝫ est de

dispóne epatis ⁊ viarũ aquositatis ⁊ sup dispóńes venarũ ⁊ eis mediãtib⁹ alias demóstrat egritudies. Firmior tñ ei⁹ significatio ẽ illa q̃ ẽ epate existit: ⁊ ꝓprie de dispóne gibbositatis ipsi⁹.

¶ In ista .1ª pte hui⁹ capli docet sup qb⁹ dispónib⁹ p̄ ⁊ sup qb⁹ nõ p̄ signat vrina. Et dicit ꝙ p̄ ei⁹ signatio est sup dispóne epatis ⁊ viarũ vrie ⁊ sup dispónib⁹ venarũ: ⁊ mediãtib⁹ istis signat reliq̃s dispónes. ¶ Cã ãt isti⁹ est q: cũ vria i istis mẽbris gñet aut per ipsa trãseat postq̃ ẽ genitã recipit trãsmutatiões ab eis ⁊ reb⁹ q̃ in mẽbris illis ↄtinent tã in pmixtione q̃ in suis q̃litatib⁹ ⁊ accñtib⁹: ⁊ q: effectus ꝓprias cãs signant iõ sup his dispónib⁹ imediate signant dispónes vrine. Et q: ab istis venarũ ⁊ epatis dispónibus multe alie toti⁹ corpis vel determiatorũ mẽbrorũ variant dispónes: iõ istis mediãtib⁹ sup alias significam⁹ p vrinã: pncipalius tñ de epatis dispóne: aut q: ipsum est pncipale in generando eã: aut quia maxime sufficit eam alterare qualitatibus humorũ cõmixtione cũ inter ista sit fortissimum.

¶ Ampli⁹ signatiões q̃ ex vrinis hñt ex septẽ sunt accepte gñibus gñe coloris ⁊ gñe substãtie ⁊ gñe claritatis ⁊ turbulẽtie ⁊ gñe quãtitatis in paucitate ⁊ multitudine ⁊ gñe odoris ⁊ gñe spume. sunt vo q̃dã qui inter hec genera ponũt genus tactus ⁊ genus saporis. Cũq̃ dicim⁹ gen⁹ coloris itelligim⁹ illud q̃d visus i ea sentit ex coloribus. s. albedinẽ aut nigredinẽ aut q̃ int eas existũt. Et cũ substãtie gen⁹ dicim⁹ itelligim⁹ dispónẽ ipsi⁹ i grossitudie aut tenuitate: ⁊ cũ dicimus gen⁹ claritatis ⁊ turbulẽtie itelligim⁹ ꝙ penetratio visus in ea est facilis aut nõ est. Inter hoc ãt gen⁹ ⁊ gen⁹ substãtie existit dña: qm̃ plerũq̃ est substãtia grossa ⁊ clara sicut albumen oui ⁊ gluten pisciũ liq̃tũ ⁊ vitrũ liq̃tũ ⁊ oleũ ⁊ plerũq̃ est res subtilis substãtie turbida sicut aq turbida q̃ est magis tenuis q̃ albumẽ oui. Turbulẽtie ãt cã est pmixtio ptiũ colores hñtiũ extraneos fuscos aut aliis coloribus infectos qui ab aspiciẽte sensu nõ sunt percepti ⁊ ꝓhibẽt puietatẽ ⁊ nõ per se pcipiunt. Inter eã vo ⁊ ypostasiz existit dña: qm̃ visus plerũq̃ cognoscit hypostasim. ⁊ iter ipam ⁊ colorẽ existit dña. qm̃ color p totã hũoris substãtiã pcedit cuz maiori pmixtione.

¶ Ista est ps 3ª in q̃ enũerat Aui. gña dispónũ vrine ex qbus nos significam⁹ sup corpis dispónẽ. ¶ Sumit ãt cõiter sufficiẽtia h mõ: q: dispónes iste: aut sũt ex ipo vrine liquore i se: aut rõne ↄtentorũ i eo. Si p̄ aut erit rõne sbe aut rõne q̃litatis aut rõne q̃titatis. p̄ ⁊ 3° mõ hẽm⁹ duo gña. Sz si 2° mõ: aut erit q̃litas tãgibilis: aut gustabilis: ⁊ iste obiiciunt: aut odorabilis: ⁊ sic ẽ aliud gen⁹: aut visibil': ⁊ h aut ꝓprie sic color ⁊ est vnũ gen⁹ aut iproprie sic claritas ⁊ obscuritas: ⁊ est gen⁹ aliud: ⁊ sunt. 5. gña. Sonũ aũt vrina de se nõ hz. si aũt sic rõne cõtentorũ. Aut hoc erit supra vrinam: vt spuma: ⁊ h vnũ gen⁹: aut infra: ⁊ h gen⁹ hypostasis ⁊ sic sũt. 7. ¶ Nota scdõ dñaz inter claritatẽ ⁊ tenuitatẽ ⁊ iter turbulẽtiã ⁊ grossitiẽ de qb⁹ infra dicem⁹: valeat aut ista sufficiẽtia quãtum põt: nã paucis habitis supplemẽtis clare diceretur: lz sciam q̃dã istorũ in vnũ genus coniungi posse. ⁊ sic fieri pauciora genera: ⁊ quedaz diuidi: ⁊ sic fieri plura: sed ista fuit conuenientior connumeratio.

¶ De signationib⁹ ⁊ colorib⁹ vrine. Cap. 2.

Ex coloribus vrine sunt gradus citrinitatis sicut palearis. Deinde citrinus post flauus: deinde ruffus: postea citrangularis: postea igneus qui tincture croci assimilatur: ⁊ ipse quidem est vehementer citrinus: postea croceus qui assi'latur capillis zaffarani: ⁊ ipse q̃dẽ est quẽ vocãt rubeũ clarũ.

¶ Aui. i h ca° determiat de vrine colorib⁹. Et diuidit in duas ptes: p̄ ponit signa a simplicib⁹ colorib⁹ sumpta sz modũ loq̃ndi medicorũ. 2° a cõpositis. ibi 2°. (Amplius colorũ vrine) p̄ in. 5. Prio. n. determiat ẽ colore citrio. 2° ẽ rubeo: 3° de viridi. 4° de nigro. 5° de albo. Et ne laborem⁹ i cã ordinis dico ꝙ ita voluit 1° ibi. (Post istos vo.) 3° ibi. (Post vo sunt) 4° ibi. (Graduũ ãt coloris) 5° ibi (Urina ãt alba.) Prima in duas q: p̄ enumerat grad⁹ coloris citrini q̃s medici distinguũt 2° ponit eorũ signata. ibi 2°. (Oẽs aũt q.) De prima dicit. ꝙ de colorib⁹ sũt grad⁹ citrinitatis. s. palearis: citrin⁹: flauus: ruffus: citrangularis: igne⁹: ⁊ rubeus clarus q vocat croce⁹: q: in colore similat capillis zaffrani.

¶ No. ergo pmo de h colore pmo determinasse: q: iste est q nãliter sz aliquã suã spẽz in vrinis maxie hoĩuz inuenit.

¶ No. 2°. ꝙ nomẽ citrini est apud medicos in h loco equocũ. Nã dr tanq̃ genus oĩum istorũ colorũ. ⁊ tãq̃ spẽs iportans gradũ. 2° noiatis qui similat colori citri hñ maturi. A

¶ No. 3°. ꝙ horũ graduũ distictio nõ ẽ specifica in colore: sz ẽ sz pticipationẽ maiorẽ aut miorẽ eiusdẽ spẽi coloris: ⁊ iõ facit opportunũ ꝙ hec diuersitas explicaret p silitudinẽ ad res tali colore coloratas: vñ pm⁹ grad⁹ est cũ vria silat colori palee frumẽti q parũ distat ab albo. ¶ Scds parum plus ad citrinitatẽ distat ab albo: ⁊ ẽ silis colori citri maturo. ¶ Terti⁹ ẽ grad⁹ intẽsior ⁊ est medi⁹ iter citrũ ⁊ aurũ: ⁊ ẽ silis colori capillorũ. ¶ Quart⁹ grad⁹ silat auro. ¶ Quintus colori citrãguli pomi q ẽ ad croceũ magis accedens. ¶ Sext⁹ silat colori aq in q̃ croc⁹ dissolut⁹ est. ¶ Septim⁹ ipsi croco sũpto in ꝓpria sũba. ⁊ iste ꝓpter ꝓpinq̃tatẽ quã hz cũ rubedine improprie vocat rubeus clarus.

¶ No. q̃rto ꝙ in hoc oẽs isti colores ↄueniunt ꝙ sunt propter mixturam colere: cum vrinali aqua.

¶ No. 5° ꝙ nãlr cũ aq̃sitate vrĩali hora debita colla dz pmisceri aliq̃d de cola: ⁊ dz vria tingi tictura aliq̃lr citrina.

¶ Oẽs ãt q̃ sunt post citrinũ calitatẽ significãt: sz tñ sm suos diuersificant gradus. Et est q̃dẽ cũ accidũt pp vehemẽtiã motus: ⁊ pp dolores: ⁊ pp famem: ⁊ ꝓpter aque abstinentiam.

¶ Modo ponit significationẽ istorũ graduum. dicẽs ꝙ oẽs isti gradus q sunt post citrinũ significãt caliditatẽ: sz differũt sm suos gradus plus aut min⁹ significãdo caliditatẽ: verũtñ aliqñ isti colores fiunt pp vehemẽtẽ motũ localem aut ꝓpter dolorẽ aut ꝓpter famẽ aut pp aque abstinentiã.

¶ No. ergo primo ex hac lra ↄcipi posse ꝙ isti colores q sunt citra citrinũ significãt friditatem: ⁊ q sunt maioris tincture significãt caliditatẽ: ⁊ citrinus ipse significat tpamẽtũ. Nã experientia notauit: ꝙ in corporibus tpatis debite rectis vrina est citrina ⁊ cũ infridant tendit ad paleareз ⁊ albã ⁊ cũ calefiũt tẽdũt ad vlteriores grad⁹ dictos. ¶ Cã aũt est: q: tñ colere seu sanguinis permisceri dz cum aqua vrinali: vt tingat tinctura citrina. Cum aũt tinctura est amplior significat ꝙ amplior colera cuz aquositate miscetur: aut ꝙ eadẽ colera magis tingit: ⁊ vtrũq̃ est plurimũ propter caliditatem ⁊ econtra cũ tinctura est remissior. B

¶ Nota 2° ꝙ lz colores supra citrinũ diuersificent in significãdo calitatẽ sm suos gradus: ⁊ nõ tñ ꝙ vltimo dr magis

signat caliditatem. Nam rubeus clarus qui est ultimus minorem significat caliditatem quam igneus: quia igneus purum dominium colere signat. Sed rubeus clarus signat dominium colere mixte sanguini.
¶ No. 3° quod dolor naturaliter agitat colericum humorem: et ita fames et motus corporei fortes: ita quod esto quod caliditas non maior esset in corpore tamen plus de tinctura reciperet urina. Et ideo ne accidat error in iudicio. dixit Avi. quod ista tingunt urinam. quomodo autem paucitas aque est causa tincture dictum est supra: et similiter de ieiunio. Et ideo canon ille quod isti colores significant caliditatem intelligendus est servatis conditionibus positis in capitulo precedenti.
¶ Utrum color citrinus temperamentum significet. Q. v.

Dubium. Sed tunc est dubium: quia si color citrinus signat temperamentum quod ipse est magis naturalis et maxime naturalis: consequens falsum est et contra Gal. j. de crisi dicens: quod urina hominis perfecte sani declinat ad citrinitatem et ad rubedinem claram: constat quod iste non est citrinus: immo quodammodo intensioris tincture. Et patet quod hoc Gal. voluerit cum dicit loco allegato. Omnium autem urinarum laudabilior est que declinat ad ruffedinem tinctam et ad rubedinem claram. Et ante in principio capituli. urina cuiuscumque digestionis perfecta non est querenda nisi in homine perfecte sano. hic autem urina declinat ad citrinitatem tinctam et ad rubedinem claram: sed tunc ad citrinitatem tinctam declivior quam ad rubedinem claram.

Responsio. ¶ In hoc dubio dicunt quidam quod gradus citrinitatis habet latitudinem. Et Avic. vult quod hic latitudo correspondet latitudini temperamenti. et hoc vult Avi. sed Gal. vult quod gradus intensus huius citrinitatis correspondet temperamento: hoc tamen ratio non videtur vera: quia si latitudo citrinitatis correspondet latitudini temperamenti medium debet medio correspondere et extremum extremo et non extremum medio. Videtur ergo mihi dicendum quod declinare ad citrinitatem et rubedinem claram potest intelligi duobus modis. Uno modo quod magis appropinquet istis quam albo vel paleari. Alio modo quod absolute habeat de tinctura citrinitatis et rubedinis clare modo primo non voluit Gal. quod color naturalissime urine sit declinans: sed secundo modo quia participans utroque. Nam ut vult eodem causa tinctura urine est ex sero sanguinis quod tingit versus rubeum et colera que tingit versus citrinum: et ideo est declinans ad rubeum et citrinum. i. utroque participans. Mensura autem huius participationis secundum Gal. non potest lingua exprimi: sed oportet quod discatur per ostensionem ab alio medico: aut debet quod consideretur in urinis optime sanorum hora complementi digestionis et figatur in animo illa imago ut per regula: unde sic dicit loco allegato. ¶ Et quantitas harum permixtionum sermone non potest exprimi: verum est necesse tibi ut vel adiscas ab alio considerationem ad urinam naturalem vel experiaris eam per teipsum temptando et experiendo in urinis sanorum. Avi. autem visum est quod hec quantitas est in urina quam vocat citrinam sumendo citrinum pro speciali colore. et hec sufficiant pro concordia.

¶ Post istos vero gradus predictos existunt gradus rubedinis sicut roseus et rubeus obscurus et rubeus pulverulentus.

¶ Nunc declarat colores rubeos: et dividitur in duas partes. in prima hoc. 2° ponit regulas de significatione illorum colorum: coniungendo cum illis regulas aliquas de significationibus urine citrine. ibi 2° (Et omnes quidem.) ¶ Dicit primo quod post gradus citrinitatis dictos sunt gradus rubedinis. et sunt quattuor rubeus: et roseus: rubeus obscurus: et rubeus

C pulverulentus. ¶ Ubi no. primo quod gradus rubedinis dicuntur primus gradus citrinitatis: aut quia sunt ita in narratione Avi. aut quia sunt ita in naturalitate: quia color rubeus non est ita naturalis sicut citrinus et minus preter naturam quam reliqui. Aut secundum alios: quia tinctura rubea plus distat ab albo tendendo ad nigrum quam citrina et intelligitur non plus gradualiter sed secundum forme proprie naturam secundum graduum paritate.

D ¶ No. 2° quod sicut hoc nomen citrinum est nomen coloris facti a colera ita rubeum est nomen coloris facti a sanguine. Et sicut citrinus sumitur pro specie sub illo genere que non est multum intensa: ita hic rubeus sumitur pro colore non multum intenso in rubedine. Et hoc distinguitur a roseo: quia in roseo est intensa rubedo. In rubeo obscuro est rubedo cum obscuritate sive lividitate opaca. In rubeo autem pulverulento est rubedo non translucens sed cum obscuritate: sicut verbi gratia color pulveris rubei ex lateribus cui aliquid albedinis videtur commisceri.

¶ Et omnes quidem sanguinis dominium significant. Et in omnibus in quibus est color zaffarano attinens est significatio dominii colere rubee: et in omnibus que pulverulento attinent est significatio dominii sanguinis. et igneus quidem magis signat calorem quam rubeus et pulverulentus sicut colera in se calidior est quam sanguis: et color quidem urine in egritudinibus acutis incedentibus trahit ad colorem zaffarani et igneitatem. Quod si ibi fuerit tenuitas: aliquam maturationis signat dispositionem: et quod iam incepit et si non appareat in substantia. Si autem citrinitas fortior fiat et usque ad igneitatis perveniat terminum et ad finem in ea: significat quod calor incessanter processit: et iste quidem est finis citrinitatis. Quod si in ipso claritas augmentetur calor iam secundum diminutionem incedit.

¶ Modo ponit significationes. Et quia diminute valde locutus erat de significationibus citrinorum colorum aliquid de illis immiscet. dividitur ergo in duas partes. primo ponit significationes magis generaliter. secundo specialius. ibi 2°. (Et est preterea.) ¶ In prima parte ponuntur octo regule. ¶ Prima quod omnes isti colores signant caliditatem. Patet quia omnes signant quod magis tingitur urina tinctura sanguinea quam debet: et quia hoc est vel primo propter sanguinis abundantiam: aut propter eius nimiam caliditatem: et utrumque istorum sequitur caliditatis dominium: ideo omnes isti significant caliditatem. Tu tamen attende: quod ex hoc non sequitur quod sit egritudo calida: quia quandoque est color rubeus et egritudo frigida: ut infra dicam. ¶ Secunda regula est quod omnes colores similes zaffarano vel tincture sue supple supra citrinum signant dominium colere. Et ratio est: quia significant dominium humoris habentis tingere tali tinctura: et nullus est alius talis nisi colera. ¶ Tertia regula est quod omnes colores attinentes rubeo pulverulento: quia rubei significant dominium sanguinis. Et causa est quia rubea tinctura urine est ex sero sanguinis. ut. 1. de crisi. ¶ Quarta regula est quod color igneus magis signat calorem quam rubeus pulverulentus. Et causa est: quia signat dominium ultimate colere et alius dominium sanguinis: modo colera in se est calidior sanguine. Et tu hoc nota: propter illa que dicuntur de gradibus calidorum. primo huius capitulo de complexionibus membrorum. ¶ Quinta regula est quod color urine in egritudinibus acutis trahit ad colorem zaffarani et igneitatis: et causa est quia egritudines acute incedentes sunt a colera sicut causon et tertiana continua: et ideo tingitur urina tinctura colerica. ¶ Sexta regula est quod quamvis cum urina tendente ad colorem zaffarani fuerit tenuitas: signat tamen aliquam digestionem: et quod iam incepit: sed non apparuit digestio in substantia. ¶ Septima regula quod si in ista urina fiat citrinitas fortior et perveniat usque ad igneitatem et ad finem in ea. i. usque ad summum igneitatis: signat quod calor incessanter processit augendo: et iste. s. finis igneitatis est terminus vel finis citrinitatis. s. pure aut finis in significando caliditatem: nam rubeus clarus ut supra dictum est: et si sit magis tinctus quam igneus et sit in gradibus citrinitatis: tamen non est purus: et non ita intensam caliditatem significat. ¶ Octava regula est: quod si in urina ignei coloris aut alterius zaffarano attinentis augetur claritas per diminutionem tincture citra igneitatem. s. significatur quod calor incedit diminuendo.

¶ Sed circa sextam regulam nota quod habet duplicem intellectum: unus est Dyni qui intelligit quod si in urina tendente ad colorem zaffarani fuerit tenuitas. i. fuerit remissio coloris zaffarani versus minorem tincturam tunc significabit aliquam digestionem ita quod per tenuitatem intelligit tenuitatem coloris: et eius remissionem: et ideo statim subdit Avi. quod si additur citrinitas quod incessanter procedit caliditas. Et ideo si arguitur ibi: in febribus acutis incedentibus materia est subtilis: ergo digestio est per ingrossationem. concedo consequens: sed ista ingrossatio est in substantia de qua hoc non loquitur nec de tenuitate sibi opposita. ¶ Et si secundo arguitur. digestio prius fit in substantia quam in colore: quia color fundatur in substantia ut sequenti capitulo di-

Digō 2ᵉ.

cet: ḡ si ibi est aliq̄ digō erit i sba. ¶ Rñdet q̄ 2ᵉ sumit digō. vno mō ꝓpᵉ: ⁊ ista ꝑus opat in sba. ⁊ d ista nō loqͭ h Aui. Scd̄o mō ꝓ ꝯuersiōe rei q̄cūq; mō ad nālitatē: ⁊ ista ꝑt eē in colore: et° q̄ nō sit in sba. ⁊ de hac loqͭ h Aui. cū dic̄ de ista vrina. Si attenuet. i. remittaͭ citrinitas sua qd̄ signi ficat aliquā digōnē. i. aliquē motū v̄sus nālem dispōnē. Et hūc modū in summa sequunͭ ꝑcise Jacobᵒ ⁊ Marsilius. ¶ Sꝫ vere istoꝝ fundamētū est falsuꝫ. Nā h est canō Gal. i. de crisi qñ loqͭ de vrina ꝑ subtili aq̄sa ⁊ postea sbtili sub/ rufa. Dic̄ q̄ ista subrufa subtilis in sba iā digeriͭ ꝑꝑ colorē suū. Ponit ḡ illā subtilē in sba in q̄ est aliq̄ digō significata ꝑꝑ colorē suū ⁊ est digō respcū illiᵒ q̄ est aq̄sa in colore ⁊ in sba. ⁊ iō itelligo q̄ ly si sumiͭ ꝓ q̄ꝫuis. ¶ Et do scd̄ꝫ itellm. s. q̄ q̄ꝫuis in vrinis tēdētibᵒ ad colorē ꝫaffrani fuerit tenui/ tas tñ ibi sigñat aliquā digōnē: sꝫ nō appet in mō subē: sꝫ fit ꝑꝑ mixtionē cole. Appet aūt in cola qꝛ magis tingit q̄ꝫ in/ grossat tal' cola mixta. Et ego dico q̄ sigñat digōnē ꝓprie accepta respcū aq̄se sine colore. nā sigñat q̄ vtus iā aliqd suffic̄ seq̄strare vbi ꝑus ñ poterat ⁊ q̄ aliqd de cola miscet vbi ꝑus nihil miscebat: sꝫ h nūq̄ꝫ ꝑt ex mō sbe sensu ꝑcepto argui cū non sit fcā sensibilr̄ grossa. ¶ Qꝫ si arguiͭ digō in vrina dꝫ procedere ingrossando, ꝯcedo. ⁊ ita facit respectu aq̄se ꝑus apparētis: sꝫ grossities nō est sensu ꝑcepta. qd̄ āt debemᵒ intelligere q̄ digō prius sit in sba q̄ꝫ in colore dicā infra loco suo. cap. de significationibᵒ subē vrine.

Hippo. 2. pno. 27. ⁊ Gale. affo. 4. com. 72. dr̄ colorem ra. l vria cū ypo. ra. sigña re salutē Hoc itelligitur si gnis alijs bōis adiūctis cū forti vtutis fine fctoꝝ qꝛ sigñat bu. si mi tū isectū q̃re nun cia est salutis.

¶ Et est ꝑterea cū in egritudibᵒ acutis sanguine is vrina sicut ipse sanguis mingiͭ aptione vene ibi existēte ⁊ significat repletionē supfluā que si paulatiꝫ mingēdo emittuͭ ⁊ est cū odore malo: est significatio timoris ⁊ timeͭ ex ea ne sanguis ad loca suffocātia fusus deriueͭ: ⁊ peior qdē ea est cū ē subtil'i colore sui ⁊ dispōne. Cū aūt ex ea multū mingiͭ est cū est sigñatio bona in febribᵒ acutis ⁊ cōmixtis: qm̄ est cū ē significatio crisis ⁊ sanitatis nisi in ꝑncipio subito attenueͭ añq̄ꝫ sit hora crisis: qm̄ tūc erit recidiuationis sigña/ tio: ⁊ silr̄ si tenuitas post crisiꝫ ordiata nō fuerit.

¶ Hic ponit ꝑticulares cōtingētias: ⁊ sunt tres. scd̄aꝫ ponit ibi (In icteritia) ibi 3ᵃ (Fames q̄q;) In pᵃ ꝑte dicit sex. ¶ Pri mū est q̄ ꝯtingit in egritudinibᵒ acutis sanguineis q̄ vria mingiͭ sic̄ ipse sanguis nō existēte ibi aptiōe vene. Et h est nā deriuāte ad vias vrine sanguinē multū grauāte vtutē vñ egrediͭ dilatato colatorio: ⁊ ista vlr̄ sigñat repletionēꝫ supfluā ex sanguine. alr̄. n. nā nō sic sanguinē deriuaret. Di cit scd̄o q̄ si ista vrina mingaͭ paulatiꝫ ⁊ sit cū odore malo est significatio timoris: qꝛ sigñat q̄ est dubiū ne sanguis fu sus deriueͭ ad loca suffocātia. i. in qbᵒ facit suffocationē si cut cor ⁊ ꝑtes eius. Et rō est qꝛ si ibi est malus odor: tūc si/ gnificaͭ putrefactio in sanguie fortis: ⁊ qꝛ paulatiꝫ mingiͭ significat q̄ nā agitat eū: ⁊ nō pōt bñ sibi dñari ⁊ iō timor est ne currat ad loca nobilia in hac diuersa agitatiōe nā nō regulāte motū. Dicit 3ᵒ q̄ ista est peior si sit subtilis in colo re: q̄a parū colorata colore sanguineo ⁊ sit subtilis in dispo sitione in mō subē. Hec eni maiorē significat vtutis ipoten tia. Dicit q̄rto q̄ aliqñ est sigñatio bona in febribᵒ acutis ⁊ cōmixtis: qꝛ q̄ñq; sigñat crisim ⁊ sanitateꝫ: ⁊ h est qñ ex ea multū mingit. Dicit 5ᵒ q̄ h est veꝝ nisi ipsa in ꝑnᵒ sui exitᵒ. i. post modicū exitū suū attenueͭ añq̄ꝫ sit hora crisis: qꝛ tūc significat q̄ m̄a retineͭ ⁊ q̄ nā non cōplet crisim: iō significat recidiuā. Dicit vltimo q̄ eodē mō significat recidiuam si post crisim tenuitas nō fuerit ordinata. i. si non attenueͭ paulatim: tūc eni ēt significat aliquā parteꝫ retineri. Et ea q̄ reliquūtur in morbis subuersionem facere cōsueuerūt.

¶ In icteritia vero cū vrina adeo fuerit maioris rubedis donec ad nigredineꝫ trahat ⁊ pānū ta/ liter tingat ne remoueri possit: ⁊ q̄ꝫto plus fue rit erit sanus: qm̄ cū vrina in ipsa fuerit alba aut rubea pauce rubedinis icteritia in sua dispositio ne manente timetur ex ea hydropisis.

¶ Ponit 2ᵐ ꝓpāle ⁊ dicit q̄ in icteritia vrina qñ fuerit tāte ru bedinis. i. tincture q̄ trahat ad nigredinē ⁊ pānū ifusum in vrina talr̄ tingat q̄ color citrinᵒ ab eo remoueri non possit quāto maior fuerit ista tinctura erit saniᵒ. Et si vria fuerit alba aut rub. pauce rubedis. i. citria pauce citritatis icteri tia manēte i eadē dispōne i se ⁊ sua cā sigñaͭ ex ea hydropi sis. ¶ Ubi no. q̄ plm̄ loquiͭ de icteritia citrina in q̄ abun/ dat cola ita vt cutis tota fiat citrina ad modū icteris auis. A
¶ No. scd̄o q̄ multa tinctura vrine modo dicto significat B
potētiā vtutis supra māꝫ pellendā extra. Et iō est signum bonū. Contrariū aūt significās ipotētiā facit timere ne vir tus epatis succūbat alteratiōi humoris. Et iō timor est ne sit tāta debilitas vt loco sanguinis generet aquositatē ⁊ fi ant hydropes. Et timor est etiā ne oppilatio porri fellei sit ꝓpter apa durū in cōcauo epatis vnde tandē sequitur hy/ drops. Et hunc casum pluries vidi.

¶ Fames quoq; est ex eis que vrinaꝫ vehemen ter tingunt ⁊ ipsam valde acuunt.

¶ Modo ponit 3ᵐ ꝯtingens dicēs q̄ fames est de his q̄ vri nā vehemēter tingūt ⁊ ipsaꝫ valde acuūt. Cām aūt huius dicit Gal. ꝑ de crisi esse: q̄a vacuo vētre calor agit in partē dulciorē ⁊ subtiliorē sanguis ⁊ per hāc actionē ꝯuertiͭ in colerā ideo multū de eo transit ad vrinā ⁊ tingit illā.

¶ Post vero sunt gradus viriditatis sicut vri/ na cuiᵒ color colori fisticoꝝ attinet. deide cuiᵒ co lor est similis colori erugīs eris: postea illa cuiᵒ est color silis colori ireos. deinde cuius color si milaͭ indico: postea que similis est succo porri.

¶ Mō determiat de vrina viridi. Et ꝑ enūerat modos eas. 2ᵒ ponit sigñationes. ibi 2ᵒ. (Fisticalis.) ¶ De pᵒ dic̄ q̄ post gradᵒ rubedis sunt gradᵒ viriditatis. Et iste ordo pōt intel ligi modis supradictis de rubea. postea enūerat difiones q̄ sunt sic̄ illa cuiᵒ color silaͭur colori fisticoꝝ. scd̄a cuiᵒ co/ lor est silis erugini eris. 3ᵒ cuiᵒ color est silis colori lilij ce/ lestis siue yreos. q̄rta cuiᵒ color silaͭ idico. q̄nta cuiᵒ color silatur succo porri. i. folioꝝ. ¶ Ubi no. q̄ isti gradᵒ non so lū differūt ſm plus ⁊ minᵒ sꝫ ſm speciē. Nā due istaꝝ sunt vere virides. Alie autē magis ad indicum declināt.

¶ Nota scd̄o istos modos nominari a rebus quibus simi lantur in colore vt ꝑcedentes. Fistici aūt sunt quidam fru/ ctus in magnitudine auellane: in quoꝝ medulla est ꝑua tē dentia ad liuidū ⁊ indicū yreos aūt est liliū celeste ⁊ plus tendit ad indicū. Alie sunt note ex suo noie.

Quid fistici. C

¶ Fisticalis v̄o significat friditateꝫ ⁊ silr̄ oēs in qbus existit ⁊ viriditas ꝑter eā que erugini eris aut succo porri similatur: hec nāq; vehemēs si gnificat incēdiū. Uerūtñ succo porri silis sani/ or est ea q̄ erugini eris similaͭ. Et illa qdē q̄ eru gini eris similaͭ post laborē significat spasmū. Uiridis v̄o in pueris spasmuꝫ significat. Que v̄o colorē ireos hꝫ friditatē vehemētē hꝫ pluri mū significat ⁊ ante ipsaꝫ ꝑcedit vrina viridis: ⁊ qdā dixerūt q̄ significat venenū in potu fuisse haustum. ⁊ si fuerit in ea hypostasis spes erit vi

te: ꝛ ſi non timeť ei. Erugini vero eris ſimilis: vehementē ſignificat perditionē.

¶ Ponit ſignificatiōes: ꝛ ſunt octo regule. ¶ Pria ꝙ vrina fiſticalis coloris ſignificat friditatē. ¶ Scōa regula eſt ꝙ oīs viridis vrina excepta ſilī erugini eris ꝛ ſilis ſucco porri ſignificāt friditatē. Cā aūt eſt qꝛ iſti colores ad liuiditatē trahūt que fit per viā cōgelationis ſanguinei humoris: vt pꝫ in hyeme in genis ſanguineoꝝ: ſꝫ duo dicti fiunt ex permixtione colere ꝫinarie aut praſſine q̄ ſunt vehemēter calide vt pma huius cap. de humorib⁹. ¶ Tertia regula eſt ꝙ ſilis erugini eris ꝛ ſucco porri ſignificāt vehemēs incēdium. Et cā pꝫ ex dictis ſtatim. ¶ Quarta regula eſt: qꝛ vrina ſilis ſucco porri eſt ſanior q̄ꝫ ſilis erugini eris. Et cā eſt qꝛ colera praſſina eſt min⁹ mala q̄ꝫ ꝫinaria vt ſupra dictuꝫ eſt pma hui⁹. ¶ Quinta regula eſt ꝙ vrina erugini eris ſimilis poſt laborē. i. forte exercitiū ſignificat ſpaſmuꝫ: qꝛ ſignificať fortiſſima aduſtio in humorib⁹: vñ eruginoſa colera eſt genita: ex tali aūt q̄n̄qꝫ accidit ſpaſm⁹ ſiccus ex mēbroꝝ reſolutione: q̄n̄qꝫ aūt nō ꝓportionatus ad m̄ām hac m̄ā collica petēte neruos aut caput: ꝛ ſui maxima acuitate pungēte ita vt fiat ꝯtio neruoꝝ vt ſpaſm⁹: vt inuit Yſaac. 7. pticula vrinaꝝ. Alij tñ per laborē intelligūt dolorē mēbri neruoſi vt ſtoīs: ꝛ cā pꝫ. ¶ Sexta regula eſt ꝙ vrina viridis in pueris ſignificat ſpaſmū. Et itelligit Dyn⁹ de viridi ſilī erugini eris q̄ apparēs in pueris ēt ſine p̄cedente labore ſignificabit ſpaſmū: qꝛ iſta corpa ſunt ſpaſmo ſicco aptiora: vt ſcōs tertij vel alr ꝙ in pueris nō tm̄ eruginoſa ſed porracal's ṽe viridis ſignificat ſpaſmū: ita ꝙ nimiū icēdiū in eis ſignificat ſpaſmū de inanitiōe. ¶ Septima regula eſt ꝙ yrealis. i. ſilis yreos vtplm̄ ſignificat vehemētē friditatē: ꝛ añ ipſam p̄cedit vrina viridis minoris. ſ. viriditatis ꝛ eſt fiſticalis q̄ minorē ſignificat friditatem. Dicit ſcōo quo ad hāc regulā ꝙ qdā dixerūt ꝙ iſta ſignificat venenum in potu fuiſſe ſumptū. Et ꝙ ſi in iſta eſt hypoſtaſis eſt ſpes vite ꝛ ſi nō timeť de morte. Pria pars huius regule pꝫ ex cā pme ꝛ ſcōe. ſcōa ps pōt eē de veneno in friditate ꝯgelāte ꝛ caliditate ꝑ viā mortificatiōis caloris per accñs in friditate. Cū vo hypoſtaſis apparet ſignificat aliquā mēbrorum ṽtutē ꝛ ꝙ magis hūores ſunt permutati q̄ꝫ mēbra. Si vero eſt ſine hypoſtaſi ſignificať mēbroꝝ debilitas: ꝛ hoc dictuꝫ eſt Gal'. 6. interioꝝ. ꝛ intelligať vbi corpus prius fuerit in n̄āli diſpōne ꝛ nō ꝑcipiať aliud incōueniēs regimen. ¶ Octaua regula eſt ꝙ eruginoſa vehemēter ſignificat ꝑditionē. ꝛ hoc: qꝛ colera eruginoſa eſt de gñe venenoꝝ.

¶ Graduū āt coloris nigri alius ē niger q̄ ad nigredinē tēdit ſm̄ viā coloris croci ſic ē in icteritia ꝛ ſignificat colere rubee ſpiſſitudineꝫ ꝛ eius aduſtionem ꝛ coleram nigraꝫ que accidit ex colera rubea ꝛ ſignificat icteritiam.

¶ Modo determiat de vrina nigra. Et diuidiť in duas partes. p̄ enumerat ſpēs coloris nigri: ꝛ ponit gñalē ipſoꝝ ſignificationē. 2° diſtinguit modos ſignificationuꝫ. ibi 2°(Et ad ſummū.) De pmo facit tria ſm̄ tres gradus nigredinis quos notat. ibi 2°(Alius eſt) ibi 3°(Et alius.) ¶ De pma dicit ꝙ de gradib⁹ nigri coloris vnus eſt q̄ ex citrino conuertiť ad nigredinē ſicut in icteritia ꝛ iſte ſignificat colere rubee ſpiſſitudinē ꝛ ipſi⁹ aduſtionē ꝛ colerā nigrā ex aduſtione colere rubee generatā ꝛ ſignificat icteritiam.

D ¶ Ubi no. p̄ hos gradus nigredinis nō diſtingui ſm̄ inteſuꝫ ꝛ remiſſuꝫ. vt diē Dyn⁹: qꝛ ſtat pmi coloris vrinā multo magis eē nigrā ꝛ tinctā q̄ꝫ in ſcōo mō. Sꝫ diſtinguiť penes modos ꝯmixtionis cū alio colore vl' carētie mixtiōis.

E ¶ No. ſcōo ꝙ pmus mod⁹ accidit ex colere aduſtione vel groſſitie. Nā qꝛ citrinitate ꝑcipat h̄ non pōt eſſe niſi ꝑ mixtionē colere: ꝛ qꝛ ibi eſt nigredo opꝫ ꝙ fit aut ꝑ aduſtionē ei⁹: vñ in melācoliā ꝑ pte ꝯuertiť: aut qꝛ groſſa eſt nōdum aduſta ꝛ multe quātitatis: ꝛ h̄ ēt eſt qd̄ accidit in icteritia. Nā colera ꝛ ſi ꝑcipat multa citrinitate: tñ cū vehemēter groſſa eſt ad fuſcedinē citrinitati permixtā declinat.

¶ No. tertio ꝙ hic poſſemus de duplici icteritia loq aut nigra q̄ eſt cutis defedatio ad nigredinē tendēs ꝑꝑ humorē nigrū imbibitū cuti aut citrina: ſed mihi vř ꝙ intelligať de ſola citrina. Nā in reliq̄ nō eſt color niger per viā coloris croci cū ſit rōne melē nō facte ex colera rubea. Et ſilr qñ mlta eſt cola qꝛ reddit obſcura ad nigrū declinans.

¶ Et alius eſt q̄ ex fuſco prouenit ad nigredinē ꝛ ſignificat coleram nigram.

¶ Narrat ſcōm gradū dicēs ꝙ alius eſt color niger tendēs in nigrū ex fuſco. Et per fuſcū intelligim⁹ rubeū obſcuruꝫ valde: vt puto: l'ꝫ ſm̄ aliquos intelligam⁹ colorē nigruꝫ remiſſe ſine alteri⁹ ꝯmixtione vel ſoli⁹ alibi. ¶ Dynus ḡ ꝛ ſequētes eū dicūt ꝙ iſta vrina fit per ſolā cōmixtionē melē n̄ālis: ꝛ qꝛ paulatiꝫ miſceť: iō paulatiꝫ fit p̄ remiſſa in colore nigro ꝛ dr̄ fuſca: h̄ ḡ gradus ſm̄ hūc modum ſignificat m̄lāꝫ: ſꝫ nō ſignificat illā aduſtā nec ita vehemēter friditatē ſicut ſequēs ꝛ p̄cedens: ſꝫ hec imaginatio nō ſufficit. nā ꝯtingit m̄lam ꝑus fieri nigrā ꝑ aduſtionē: ꝛ poſtea paulatim incipere cōmiſcere cuꝫ vrina: ita vt vrina fiat fuſca poſtea nigra. Et ꝯſtat ꝙ iſta nō ſignificat melāꝫ n̄ālē nō aduſtā. ¶ P. ſanguis pōt aduri ꝛ in m̄lam ꝯuerti: ꝛ cuꝫ vrina miſceri ita vt vrina fiat tādē nigra: ꝛ ſi de iſta nō eēt mētio facta Aui. valde fuiſſet diminut⁹: ꝛ ſilr de ſtate. ¶ Et iō dico ꝙ color fuſcus eſt nomē cōe ad colorē tendētē ad nigrū imediate ex albo ꝛ ex rubeo. Et pꝫ infra in ca. de ſignificationib⁹ hypoſtaſis: vbi narrat ꝛ vocat colorē vnū rubeuꝫ fuſcū p̄cipue cuꝫ eſt ex ſanguis aduſtione. Dico ſcōo ꝙ qꝛ in hoc trāſitu pōt eē cōmixtio cuiuſcūqꝫ ſpeciei melē: ꝛ poteſt eſſe ꝑ aduſtionē ſanguis ꝛ ꝑ aduſtioneꝫ alioꝝ hūoꝝ ꝛ ſine aduſtione. iō dicit Aui. ꝙ ſignificat melācoliā nō limitando ſe ad modū melancolie quē ſignificat.

¶ Et alius niger q̄ ꝓuenit ex viriditate ꝛ colori indico ſilis ꝛ ſignificat colerā nigram purā.

¶ Modo narrat tertium gradū dicēs ꝙ aliquis eſt qui ex viridi tendit ad nigrū. ꝛ iſte ſignificat melāam purā.

¶ Ubi no. ſm̄ modū Aui. ꝙ colera ꝫinaria per vlterioreꝫ aduſtionē dealbať ꝛ nō denigrať: ſimilr ꝛ colera praſſina: ideo nō ſit trāſitus ex viridi iſtas ſignificāte in nigrū: ſꝫ ex viridi ſimili indico aut ex yreos aut fiſtico: tales aūt colores ſignificāt vehemētē friditatē. ꝛ ideo iſte color ſignificat friditatē valde intēſaꝫ ꝛ melācoliā multū frigidā. F

¶ Nota ſcōo ꝙ hic per melācoliā purā intelligimus melancoliā intēſaꝫ in ſuis qualitatib⁹: ꝛ ex his pꝫ canonis verificatio. ¶ Et ex iſtis potes ſufficientiā iſtoꝝ graduū intelligere. Nā cū vrina nigra fit talis per cōmixtionē melācolici humoris: hoc erit aut per aduſtionē aut per cōgelationē aut ſine cōgelatione ꝛ aduſtione genite. Si per cōgelationē eſt vrina tertij modi. Si per aduſtionē hoc erit aut colere ꝛ erit primus modus aut ſanguinis aut melē ꝛ erit modus ſcōs. Aut ſine aduſtione per ſolā cōmixtionem: ꝛ etiā ſecundus. Per aduſtionem etiā flegmatis aut nullus aut ſolum ſecundus modus. G

¶ Et ad ſūmū q̄dē vrina nigra ſignificat aut vehemēs incēdiū aut forte frig⁹ aut mortē aut coloris n̄ālis ſuꝑationē aut criſim ꝛ expulſionem n̄āe q̄ ipſa colere nigre expellit ſuꝑfluitates.

¶ Diſtinguit modos ſignificationū vrine nigre. ꝛ diuidiť in duas ptes. In pma enumerat gñales ſignificationes vrine nigre oñdēdo modū diſtiguēdi iter illas. ſcōo ponit q̄ſdaꝫ cōtingētias ſpāles. ibi 2°(Et eſt qdē.) Pria in duas. p̄ h̄ ſignificata enumerat. 2° docet diſtiguere. ibi 2°(Qd̄ āt ex incēdio.) ¶ Dicit p̄ aſſumēdo ſignificata vrine nigre in gñe

q̄ oīs vrīa nigra sigñat aut vehemēs īcendiū aut forte fri gus aut mortificationē caloris inati aut crisim ⁊ expulsio nē: q̄ nā expellit supflui^tes colē nigre: ⁊ p3. q2 sigat col'a3 ni grā expelli vel rubeā ğssa3 multā: h̄ aūt aut erit p modu3 crisis. ⁊ sic ē vltim⁹ modus: aut pp abūdātiā hūoris nigri supang̃ nām. Et h̄ aut est pp adustionē aut pp ↄgelationē: qm̄ his duob⁹ modis abūdat melicus humor: aut pp de fectum caloris cōtinentis humores: ⁊ est tertius modus.

¶ Q2 aūt ex incendio est cognoscitur qm̄ illic est fortis ardor ⁊ añ ipsam fuit vrina citrina vel ru bea. ⁊ hypostasis est diuulsa ⁊ inequalis ⁊ incō tinua ⁊ nō est vehemētis nigredis: imo trahit ad colorē croci ⁊ citrinitatē aut ad fuscitatē. ⁊ si ad citrinitatē trahit significat multam icteritiā.

¶ Nūc docet inť ista sigñata distinguē. ⁊ dividiť in 4^or sic 4^or sūt gñalia sigñata vrine nigre. ibi 2° (Uerūm q̄ est ex fri ditate) ibi 3° (Illō aūt) ibi 4° (Illud qdē). ¶ De p̄ dic̄ q̄ ni gredinē eē vrine pp vehemēs icēdiū cog̃sciť p̄ q2 est fortis ardor. Et pōt 2^r itelligi. Uno mō q̄ sit ardor in emissiōe. 2° mō q̄ est calor adurēs in corpe sic febris causon aut est ali qd sile. Cog̃sciť 2° q2 añ ipa3 fuit vrina citrina aut rubea: ⁊ h̄ q2 significat calidos humores p̄dominatos fuisse. 3° q2 hypostasis est diuulsa ⁊ incontinua: ⁊ inequalis pp actōe3 caloris vrentis ⁊ discōtinuantis. quarto q2 nō est vehemē tis nigredis: q2 ē adhuc mixtio hūorū colicoꝝ ⁊ rubeoꝝ.

¶ Uerūm q̄ ex friditate fit cog̃sciť vt añ ipsam habeať vrina q̄ ad viriditatē trahat aut liuidita tē: ⁊ est sedimē paucū iunctū: ac si eēt siccū ⁊ ni gredo in ipa est purior. Et est ēt cū iter duas cō plexiōes vrīa notať: qm̄ quādo cu3 vrina nigra fortis odoris fuerit significabit calitatē: ⁊ cum fuerit cū ea odoris p̄uatio aut fortitudinis eius debilitas significabit frigiditatem. Cum. n. nā valde fuerit sepata odor nō erit in vrina. Illud aūt q̄ ex casu caloris accidit inati cognosciť p̄ pterea q̄ ip3 seqť fortitudis casus ⁊ ei⁹ dissolo.

¶ Docet cog̃scē q̄ sit ex frigore positiuo. ⁊ p̄ dicit cognosci q2 p̄cessit vrina viridis. itellige de fisticali aut yreali aut i dica. Nec de alijs: q2 iste friditates sign̄t. 2° q2 sedimen est paucū cū de humore tali paꝝ cōiť expellať ⁊ est ↄiunctū: q2 frigus ↄiungit: ⁊ est ac si eēt siccū p exp̄ssionē humidi li qdi subtilis: ⁊ nigredo est purior: q2 nō sūt ibi alij dñantes hūores colorātes vrinā. ⁊ qñ3 discerniť a significāte calo rē p odorē. Nā p̄uata odore est ex frigore ⁊ fortē ⁊ acutu3 hñs odorē est ex calore. Illud autē ⁊c̄. Patet ista pars.

¶ Et illud qdē q̄ accit f̄m modu3 purgatiōis crisis cognosciť sicut q̄ accidit in fine q̄rtanaꝝ ⁊ cū splenis egritudies resoluūť ⁊ dolores dor si ⁊ mīricis ⁊ febres melice ⁊ nocumēta que ex menstruoꝝ accūt retētiōe ⁊ retētio ei⁹ q̄ ex san guine fluere solebat per anū ⁊ p̄cipue cum nā ⁊ ars in p̄uocādo iuuāt: ⁊ sicut accidit mulierib⁹ q̄rū mēstrua retinenť ⁊ nō retinet nā sanguis supfluitatē ppea q̄ añ ipsam p̄cessit vrina indi gesta aquosa: ⁊ ppea q̄ post ipsa3 adueniet cor pori alleuiatio ⁊ erit ipi⁹ q̄ntitas maris copiosa.

¶ Nūc docet qñ sigñat crisi3. Et p̄ ondit ↄditōes ad h̄ req̄ sitas. 2° docet qd sigñat qñ caret istis ↄdōnib⁹ ibi. (Q2 si n̄ ita.) ¶ Dicit p̄ q̄ vrīa nigra q̄ fit p modū purgatiōis ⁊ cri sis cog̃sciť q2 accit in fine q̄rtanaꝝ ⁊ duritiei splenis ⁊ do loris dorsi ⁊ mīricis ⁊ febrīū mlicarū ⁊ post alia nocumen ta q̄ sūt ex retētiōe mēstruoꝝ: ⁊ post retetionē sanguis cō sueti fluē p anū ⁊ h̄ p̄cipue h3 veꝝ cū ars ⁊ nā in p̄uocādo vrinā se iuuāt. Et sic accit mulierib⁹ q̄rū mēstrua retinēť: ⁊ nā nō retinet supfluitates sanguis ita q̄ itelligant ista si mul. s. q̄ mulierib⁹ retineāt mēstrua: ⁊ tñ nā nō retineat su pfluitates sanguis. i. q̄ nō fit tñ supflu⁹ sanguis l cis q̄ co gnosciť: q2 añ istā fuit vrīa alba aq̄sa idigesta ⁊ post ipa3 vrinā nigrā se^r leuitas ifirmi ⁊ erit q̄ntitas mlta ⁊ copiosa.

¶ Ubi nota egritudines nominatas esse a melācolico hu more qui cum cretice expellitur facit vrinam nigram.

¶ Nota scd̄o q̄ oportet in crisi quantitatem esse multam ⁊ lenitatem infirmi sequi si debet esse crisis bona.

Sed dubiū est de textu illo. Et nō retinet nā san guis ⁊c̄. Dic iuxta expōnē quā statim dedi itelligo duo ↄiūgi añ vrinā nigrā: vnū est q̄ mēstrua retineanť. 2^m q̄ tūc nō fit in corpe sanguis supfluitas: tunc eni abūdat humor melicus pte bona sanguinis ↄuersa in mēbroꝝ sba3. Retinenť ğ mēstrua ⁊ tñ non retinet nā san guinis supfluitates: q2 nō remanet tñ in corpe sanguis su pflu⁹. Et h̄ mō intelligēdo tolliť 2^m dubiū q̄ eēt q̄re añ ni grā vrinā d3 appere aq̄sa cruda. Nā si d3 crisis bona expe ctari d3 vrina significare digōnē ⁊ non eē aq̄sa. ¶ Di. n. q̄ signū q̄ in muliere mēstrua retineanť nō retinendo tñ san guis supfluitates ad sensum dcm̄ est q̄ p̄ tunc vrina est aq̄ sa cruda sed parū añ crisim nō est aq̄sa: cū ia3 mā dēat esse digesta. ¶ Si qs aūt vult aliā glosam veneť eā q2 qdā di cunt textū illū corruptū ⁊ dēre esse istū terminū cū in loco vbi est negatio: sed ego oēs textus h̄ mō vidi vt iacet: ⁊ iō sic exposui. Et si argť ↄ̄ p̄dcā q2 f̄m Gal. p̄ de crisi ois vri na nigra est mortalis. Cū dixit: ols vrina p̄ueniēs ad nigre dinē est in fine malitie adeo vt neminē videri liberari qui vrinā minxerit nigrā. ¶ Dic dī q̄ Gal. itelligit de his qui mingūt vrinā nigrā añ signa digōnis: q aūt post signa di gestiōis egritudinū mlicarū mingunt vrinā nigram: q̄nq3 cretice ⁊ laudabiliter hoc faciunt: quod vult hic Auicen.

¶ Q2 si non ita vrina fuerit nigra signū erit ma lum ⁊ precipue in acutis egritudinibus ⁊ q̄nto plus si eius q̄ntitas fuerit pauca: qm̄ ex sua pau citate est sciendum q̄ humorem iam destruxit adustio: ⁊ q̄nto magis fuerit grossa erit deteri⁹ ⁊ q̄nto magis fuerit tenuis erit minoris malitie.

¶ Docet qd seq̄ his nō s̄uatis. Et dicit q̄ si nō fuerit cū his cō ditiōib⁹ significātib⁹ crisim ols vrina nigra erit vehemeť mala ⁊ p̄cipue i egritudib⁹ acutis ⁊ multo plus si vrīa fue rit nigra ⁊ pauca: q2 ex paucitate sciť q̄ hūorē ide destru xit adustio. ⁊ q̄nto magis fuerit grossa erit deterior: ⁊ q̄nto magis tenuis erit minoris malitie: ⁊ tu ex h̄ loco potes glo ¶ No. tñ q̄ humor grossior (sare Gal. loco sup̄ allato. est magis rebellis: ⁊ iō grossior illū significās est deterior ⁊ subtilis minus mala: pauca autē ei in acuta est mala: quia virt⁹ est debilitata a calore adurēte ⁊ hūores paucificat.

¶ Et est qdē cū accit vt vrīa nigra aut rubea ob scura mingať pp vini potationē: q̄ hui⁹ h3 co lorē cu3 nullo mō nā aliqd in eo opata fuerit et exierit f̄m suā dispōnē: sed in hoc nō est timor.

¶ Ponit ↄtingētias spāles. Et diuidiť in sex sic sunt sex. ibi 2°. (Et est cū bone.) ibi 3°. (Multotiens. n.) ibi 4°. (Et qñ affuerint.) ibi 5° (Et est ēt.) ibi 6°. (Urina nigra.) ¶ Dic̄ q̄ q̄nq3 ↄtingit q̄ vrīa mingiť aut rubea obscura pp potatio nē vini in q̄ est talis color cū nā nō fuit aliq̄ mō in ipm opa ta: s3 in isto nō est timor. Et dic̄ Dyn⁹ q̄ accit in diabetica passiōe de q̄ Gal. p̄ de crisi: ⁊ 6° de interiorib⁹ vult q̄ est sic

A Dubiū

Et hyp. 2°. p̄no. 33. idem asserit s3 q̄ vrina nigra ñ semp sit mortalis vide ab Auic. 2. q̄rti tra. p̄. ca. 85. in p̄n.

B

ūeteria ſtōi ita diabeț renib⁹ q expellūt potū in eadē foꝛa in q̄ ſumit̄. Sꝫ ego puto h̄ nō eē ad mētē Aui. nā in iſta eſt maxim⁹ timoꝛ vt vult Gal. locis allatꝫ. Jō puto ꝙ alij me/ li⁹ dicāt ꝙ h̄ accit̄ pp p̄mā potatōēꝫ i vñ vl⁹ nō vacat niſi expulſiōi: aut q2 in q̄buſdā re⁹ viri habēt renes ꝓprietatēꝫ trahēdi ꝛ ipſi cum nimium hn̄t pellunt ꝓpter grauitatē.

¶ Et eſt cum bone criſis ſignificatio exiſtit ꝛ in acutis egritudinib⁹ ſicut ſi eger eam tenuē minxerit ꝛ fuerit in ea ſuſpenſio in partib⁹ diuerſis.

¶ Dicit hic ꝙ quandoꝙ eſt ſignum future criſis bone etiā in acutis egritudinibus: ꝛ hoc cum fuerit tenuis ꝛ humorum ſuſpenſio. i. nubes in partibus diuerſis.

¶ Multotiēs enī ſignat ſonitum capitis ꝛ vigilias ꝛ ſurditatē ꝛ deſipientiā ꝛ p̄cipue ſi paulatī eā minxerit ꝛ in lōgo t̄pe fuerit ſuſpēſa fuerit: ꝛ eius odoꝛ acut⁹ ꝛ fuerit cū febꝛib⁹: q̄m tūc vehementē ſignificabit capitis ſonitū ꝛ deſipiētiaꝫ.

¶ Dat aliā cōtingētiā ex qua cum ſeq̄nte v̄ificabit̄ p̄cedēs. ¶ Dicit ḡ ꝙ vrina nigra cū ꝯditiōib⁹ ſupradictis ſignābit capitis ſonitū ꝛ vigilias ꝛ deſipiētiā ꝛ ſurditatē ꝛ p̄cipue ſi eger eā minxerit paulatī ꝛ ſuſpēſio in vrina appeat longo t̄pe. i. in longo t̄pe ſuſpendat̄ hypoſtaſis apparēs ꝛ nō cito q2 parum eſt ꝙ hoc mō ſequeſtrat̄ ꝛ non multū grauet: ꝛ fuerit eius odoꝛ acutus ꝛ fuerit cum febꝛibus: q̄m tunc vehementer ſignificat capitis ſonituꝫ ꝛ deſipientiā. Et tu vides ꝙ h̄ eſt q2 ſignificat ꝙ materia in qua eſt foꝛtis aduſtio habuit raptum ad caput qui raptus hec facit accn̄tia.

¶ Sed quando affuerit ibi inſomnietas ꝛ ſurditas ꝛ deſipientia ꝛ ſomtus capitis ſignificabit ſanguinis fluxum ex naribus.

¶ Ponit 3ᵐ ꝯtigētiā dicēs ꝙ q̄n cū p̄dcis ſignis fuerit iſta vrina ſignāt fluxū ſanguis nariū: ꝛ iō ſignāt criſim vt dicebat̄ in ꝯtigētia 1ª. ā. poſita. ¶ Ubi nō raro v̄ificari p̄maꝫ de iſtis tribus. Nā cū vrina eſt magna ſubtilis cum nube pendēte in diuerſis locis ſignāt̄ humoꝛis nō niſi pauca digeſtio ꝛ eius vehemēs malitia: ꝛ iō vt plurimū nō ſequit̄ criſis bona. Et h̄ vult Jſaac ꝙ hmōi vrina cā iſtis ꝯditionib⁹ ꝑditionē ſignāt. Nā etiā ſi fit cum raptu mãei ad caputn̄ pluries criſis eſt ap̄atis pp mãei rebellionē ꝛ aliqn̄ eſt criſis moꝛtalis: q2 nā euāt bonum ꝛ malū ſimul vñ deficit virtus. ¶ Sed Auic. vult hic ꝙ raro ꝯtingit oppoſitū ꝛ ꝯtingit ꝙ ſequit̄ criſis bona tantū mā exigente valde aduſta ꝛ ſubtili: q̄nꝙ enim cōtingit ꝙ nā ipſum ſuperat ꝛ p̄tē magꝭ digeſtā ꝛ ampliorē deriuat v̄ſus caput ad venas ꝑ q̄s poſtea exit ſanguis: vñ in vrīa expellēdū nō eſt mītū ꝛ nō eſt bn̄ digeſtū: ꝛ iō vrīa fit mō dcō: q̄ aūt digeſtū pellit̄ ſurſuꝫ: ēt in iſto caſu q̄ſiꝫ eſt ſignū criſis bone: ſꝫ eſt valde ambiguū ſignū ꝛ cū maioꝛi dubitatiōe de oppoſito. vñ medic⁹ hāc vrinā vidēs dicet ꝙ magꝭ v̄ſil̄e eſt ꝙ ſe' ꝑditio. Et h̄ vult Jſaac: ſꝫ addit tñ ꝑ h̄ q̄ in vrīa appet ſignāt̄ ꝙ poſſet eſſe rapt⁹ mãe digeſte ad caput q̄ ꝑ fluxū ſanguis euacuabit̄: ꝛ fit criſis bona: ꝛ h̄ ſufficit Aui. Et tu h̄ no.

¶ Et ē ēt cū exiſtit cā lapidis i rene. Ruffus inq̄t vrīa nigra bona eſt i egritudib⁹ renū ꝛ egritudib⁹ lapidis q̄ ex hūoꝛib⁹ ꝓueniūt ḡſſis: ꝛ ē ſignatio moꝛtalis in egritudib⁹ acutis. dixit ēt ꝙ vrina nigra eſt mala in egritudib⁹ renū ꝛ veſice cū vehemēs ardoꝛ ibi adeſt. ꝯſidera ḡ alia ſigna.

¶ Ponit q̄ntā ꝯtingētiam. Et hāc no. q2 multotiēs euenit. ¶ Dic̄ ḡ ꝙ vrīa nigra eſt multotiēs cā lapidis in rene. Jō dixit Ruffus medic⁹ ſublimis ꝙ vrīa nigra i egritu^{ib⁹} renū ꝛ p̄cipue lapidis coꝝ q̄ ꝓueniūt ab hūoꝛib⁹ ḡſſis eſt bōa: ſed in acutis egritudinib⁹ renū cuꝫ ibi vehemēs eſt ardoꝛ eſt mala: ꝛ iō ad iudicādū per eā: cōſidera ꝑ alia ſigna.

¶ No. ḡ p̄ ꝙ i his q̄ ſūt ꝯſueti pati lapidē i renib⁹ vl' paru ad 1ᵒ vrina appet nigra añ renū doloꝛem. Et eſt ſignū ꝙ mãe groſſe mělice deriuant̄ ad vias renū ꝛ egrediunt̄ cū vrina: ꝛ iſta vt p̄lm̄ ſignāt lapidē futuꝝ. Nā lꝫ mā oppilat renū colatoꝛiū: deiñ p̄lm̄ de ea ibi remanet ꝛ adurit̄ in t̄pe ꝛ ꝯuertit̄ in lapidē. Et iō p̄lm̄ q̄n vrina icipit clareſieri ſeq̄nti die patiunt̄ doloꝛē renū: ꝛ h̄ niſi ꝑ leuificationē vētris ꝛ apitiua fiat ſufficiēs mūdifica⁹. Et iō. 18. t̄rij. ca. ō ſignis lapidis renū dī ꝙ q̄n ſani ꝛ ꝓpe ſenes mingūt nigrū abſꝙ doloꝛe aut cū doloꝛe idicat ꝙ lapis cōplet̄ in veſica. Et in p̄n⁹ capl̄i dixit. Cū vrina in p̄ncipijs ē ḡſſa deide icipit ꝯūti ad tenuitatē ꝛ attenuat̄ pp retētōēꝫ turbidi: tūc eſtia ei⁹. ſ. lapidis ḡnatiōēꝫ. ¶ Sꝫ tūc dicēs: ḡ vrina iſta nigra ē mala cū ſignificet lapidis ḡnōnē cui⁹ oppoᵐ ſtati habet̄ auc̄te Ruffi. ¶ Dic dī ꝙ in hac egriᵗᵉ min⁹ mala eſt ḡſſa ꝛ nigra q̄ꝫ clara q2 ſignāt meatuū ꝛ v̄tutꝭ pōaꝫ. Et h̄ dic̄ Aui. loco allato cū dic̄. Jn p̄n⁹ rei groſſa. ſ. vrina eſt magꝭ ſignātio ſanitatꝭ v̄tutꝭ ꝛ dilatatōis meatuū: vñ lꝫ abſolute ſit mala ſignificās egriᵗᵉᵐ tñ cū alijs ſignis h⁹ egriᵗᵘˢ ſignābat bonuꝫ ſignificās v̄tutꝭ vigoꝛē ꝛ vias lataſ. ¶ Sed dicēs 2ᵒ q̄uō ḡ eſt vrina nigra in egritudib⁹ renū mala cū ardoꝛe. ¶ Dic dr̄ ꝙ ſi eſt cū ardoꝛe erit aut ex vlcē a q̄ ſanies nigra exit: ꝛ ideo eſt malū: aut pp acuitatē materiei cōmixte excoꝛiātꝭ: iſta etiā eſt mala non ſignificans bonū aliq̄ vt p̄cedens.

¶ Urina nigra in ſenibus nō eſt bona pp illud q̄ ſcis: neꝙ venit in eis niſi ex coꝛruptōe mala.

¶ Hec eſt 6ª ꝯtingētia: ꝛ diuidit̄ in duas. p̄ illā ponit cum vna ſilitudine. 2ᵒ ſumat ſignātionē boni vel mali ex vrīa nigra. ibi (Ad ſūmū). Pars in duas. nā p̄ fac̄ q̄ dcm̄ eſt. 2ᵒ ponit regulā. ibi 2ᵒ (Urina nigra). ¶ Dicit pmo ꝙ vrina nigra in ſenibus non eſt bona ꝓpter illud quod tu ſcis ꝛ nō venit niſi ex coꝛruptione mala. Et ſimiliter in mulieribus.

¶ Utrum vrina nigra in ſenibus bona ſit. Q. ō. 6.

Sed diceres ꝙ: q2 magis eſt bona in ſenib⁹ q̄ꝫ in alijs. Nā ex Aui. loco ſup̄ allato ꝓprie in ſenib⁹ ſignāt lapideꝫ ꝛ egritudinem in q̄ eſt bona. Dubiū

¶ 2ᵒ ſenes multiplicāt hūoꝛes mělicos q̄ ſūt nigri: ꝛ iō magis in eis dꝫ eē bona. ¶ Preterea vrīa eſt bona in retētione mēſtruoꝝ. ꝛ h̄ eſt maxie in mulierib⁹. ¶ Preterea vrīa cū egriᵗᵉ renū accit̄ vbi eſt maioꝛ meatuū largitas: ꝛ in illis eſt ſignū bonū: modo mulieres ſūt hꝭ. ¶ Propter iſta puto Aui. loq̄ hic de vrina nigra que nō appet cū egritudinib⁹ noīatis. videt̄. n. de alijs debere loqui ex quo tā ꝓprie de iſtis dixerat. Et iō maxime videt̄ loqui de illa que eſt pp aduſtionē: q2 ſenes ſunt frigidi ꝛ mulieres. ꝛ iō vehemēs aduſtio eſt mala valde in eis. Et h̄ voluit cum dixit ꝓpter illud q̄ ſcis. Et pp hoc hanc partem introduxi ego tanq̄ꝫ contingentiā nō tanq̄ꝫ regulā quod vult: q2 contingit ꝙ in mulieribus ꝛ ſenibus eſt mala magis q̄ꝫ in maſculis ꝛ iuuenibus. ꝛ h̄ q̄n eſt ex aduſtione: quod eſt raro.

¶ Et ſimiliter in mulieribus vrina nigra poſt laboꝛem ſignificat ſpaſmum.

¶ Modo ponit regulam dicens ꝙ vrina nigra poſt laboꝛem ſignificat ſpaſmum. Et cauſa eſt ſimilis illi que fuit dicta de viridi ſupra hoc capitulo ꝛc̄.

¶ Ad ſummum vero vrina nigra in p̄ncipio febꝛiū eſt pernitioſa: ꝛ ſimilr̄ in earū fine q̄n non cū ea fuerit alleuiatio neꝙ ſignificauerit criſiꝫ.

¶ Facit q̄ dictum eſt: ꝙ vrina nigra in p̄ncipijs febꝛiuꝫ eſt ꝑnitioſa: ꝛ ſilr̄ i eaꝝ fine niſi cū ea fuerit alleuiatio ꝛ ſigna ſignificātia criſim. Et h̄ itelligas niſi ibi fuerit egritudo renū. Ego hāc ſepe vidi in p̄ncipio febꝛium in his q̄ aſſueti erāt lapidi renū ꝛ nō inueni malū niſi lapidē ſignificantē.

¶ Urina aūt alba ſm duas intētiones eſt ſciēda. Una earū eſt cū ipa eſt tenuis trāſlucēs: quā vulgus qd trāſlucens eſt albū vocat ſicut eſt vitrū qd eſt clarū ꝛ criſtallū clarā vocat albā. Et altera eſt q̄ p certo eſt alba: cuiꝰ color eſt diſgregatiuꝰ viſus ſicut lac ꝛ pergamenū: ꝛ iſta qdez nō tranſlucet vt viſus in ipſa penetret. tranſlucentia.n.pro certo nō eſt niſi omniū coloꝝ puatio.

Quid, translucencia.

¶ Mō ponit ſignatiōes vrine albe: ꝛ diuidit in duas ptes. Pmo ponit ſignatiōes gnāles. 2° magis ſpāles. ibi 2° (Et cū in oibꝰ). Pma in duas: qꝛ p̄ ponit modos acceptiōis vrie albe. 2° eius gnāles ſignatiōes. ibi 2° (Albū ḡ 2m). ¶ Dicit p° q vrina dr̄ alba equoce ſm duas intētiōes. quarū vna eſt q̄ dr̄ alba: qꝛ ipſa eſt tenuis trāſlucēs quā vulgus illud qd eſt trāſlucēs vt vitrū clarū ꝛ vt criſtallꝰ vocat albū. Alio mō dr̄ alba: qꝛ alba ꝓ͡e: ꝛ hñs colorē diſgregatiuū viſus ſicut lac ꝛ pgamenū q̄ ſūt alba: ſꝫ nō trāſlucētia: qꝛ viſus nō penetrat i ea. ¶ Sꝫ trāſlucētia ñ ē niſi puatio oiuꝫ colorū ſupple cū aptim ad coꝝ ſpēs recipiēdas. Nā puto aliqd eē opacū qd colorē nō hꝫ n°minꝰ viſuꝫ imutaret q̄ꝫ tenebre.

¶ Albū igit ſm intentionē tranſlucentis ſignificat friditatē oino ꝛ eſt auferens digōnis fiduciā: ꝛ ſi cū groſſitudine fuerit ſignabit flegma.

¶ Hic exeqt ꝛ diuidit in duas. p̄ ponit de ſignatiōibꝰ albe trāſlucētis. 2° albe ꝓ͡e. 2° ibi (Sꝫ alba p certo). ¶ De pma dicit q vrina alba p̄ mō ſignificat friditatē oino: ꝛ aufert fiduciā digeſtionis ꝛ ſi fuerit cū groſſitie ſignabit flegma.

A ¶ No. p̄ q vrina tingit ex pmixtione humoris colorati q eſt ſanguis vel colꝫa aut melā: lꝫ cū eq̄li pmixtiōe maior caloris actio maiorē facit aliquā tincturā. pmixtio aūt fit a calore: ꝛ iō alba ſm itētionē trāſlucētis nullū hꝫ mixtū humorē. ꝛ p pñs ſignat friditatē: qꝛ defectꝰ caloris pmiſcētis ꝛ defectꝰ humoris nālr tingētis .ſ. cole que eſt calꝫa: ex quo pꝫ quō aufert fiduciā digeſtionis. i. ſignificat q nulla eſt in humore digeſtio ꝛ cruditatē intēſam. Pꝫ 2° q cū fuerit groſſa qꝛ h̄ nō pōt eſſe niſi ex pmixtione humoris: nullus aūt aliꝰ humor caret colore: relīqt q ſignat flegma mlꝛtū eē cōmixtū.

¶ Utrū vrina alba qñꝫ ſignat freneſim: q̄ eſt apa calidū: ꝛ quādoqꝫ excoriationē inteſtinoꝝ a colꝫa. Q°. 7.

1 dubm Sed tunc eſt p° dubitatio: qꝛ vria alba qñqꝫ ſignificat freneſim q̄ eſt apa calm. Et qñqꝫ excoriatiōez iteſtinoꝝ a colꝫa: vt pꝫ terti. ꝛ qrta pticula affoꝛiſmoꝝ. Quibuſcūqꝫ vrine lipide ꝛc. ꝛ decimaſexta iiij.c. de ſignis fluxꝰ vētris: in pn. ḡ qñqꝫ ſignificat caliditatem.

¶ Utrū vrina alba ſemp ſignificet frigiditatē: ꝛ ablationez digōnis: ꝛ vtrū poſſit eē gſſa: p° accipiēdo ipaꝫ. Q. 8.

2 dubm Scda dubitatio. qꝛ vrina alba ſi ſignat ablationē fiducie digōnis ſignaret mortē ſemp: vt pꝫ ex dcis: p̄ de criſi ꝛ p̄ affoꝛ. 12. cōmē. ¶ 3m dum: qꝛ ex dcis h̄ vr̄ q aliq̄ ſit vrina alba: p° q̄ ſit gſſa hꝰ aūt ꝯtriū dr̄ ſtati. ḡ. cū dr̄ q ē tenuis. ℣ Ad pm negat ꝯñ nā non iō dr̄ vlr ſignare friditatem: qꝛ ſp eo appente ſit cōplō frida: ſꝫ qꝛ ex i abſolute pſm ꝓ͡e arguimꝰ friditatem. q. n. cū alijs ſignis pt caliditatē ſignare hr̄ ifra. ꝛ q aliqn̄ tā iſta q̄ꝫ q̄dā alie ſignatiōes fallūt. ℣ Alij dt dn̄t itelligi regulā vbi nō ſignificet raptū mācī ad aliū locū. ¶ Ad 1m dr̄ q aliud eſt auferre fiduciā pñtis digōnis: aliō future: alba ḡ aufert fiduciā pñtis digōis: ſꝫ ñ future: ꝛ iō nō ē neciō ſignū mortis.

3 dubm ¶ Ad 3m dr̄ q illa q̄ eſt gſſa eſt alba. 2m p̄mam itētiōez q̄dāmō nō abſolute: pus aūt deſcripſit iſtā abſolute albā. Nā ſtaticus humor ꝛ ſi ſit trāſlucēs nō tñ eſt pure abſqꝫ colore.

¶ Sꝫ alba p certo nō erit niſi cū groſſitudine. ꝛ cuiꝰ qdē alia eſt cuiꝰ albedo eſt mucilaginoſa ꝛ ſignificat multitudinē flātis ꝛ humoris crudi. Et alia ē cuiꝰ albedo ē vnctuoſa ꝛ ſignat adipis liq̄factiōez. Et alia ē cꝰ albedo ē ſilis albule ꝛ ſignificat flātis liq̄factiōez q̄ accidit aut accidet. Et alia eſt cuiꝰ albedo ē ſilis albedini q̄ ē i fūgo cū tenuitate ꝛ ſanie: ꝛ ſignificat exituras vlceroſas in inſtris vrine: ꝛ ſi abſqꝫ ſanie fuerit erit pp ſupatiōnē mãe multe crude nō mature. Et ē cū eſt cū lapide veſice. Et ē alia q̄ ſpmati ſilāt cuꝫ flāticoꝝū apatū adeſt criſis ꝛ laxitas interioꝝum ꝛ egritudinū que ex flāte accidūt vitreo. Cū vo vrina ſpermati ſilis exiſtit ꝛ nō eſt ſm modum criſis: eſt pp apata flātica. imo cū in pmis pueneꝛit pnoſticabit appopleſiam aut paralyſim.

¶ Ponit ſigna albe 2e: ꝛ pōt diuidi in ſex ptes. Nā p ponit vnā gnālē ꝯdōnē albe p certo. dein in. 5. pñbꝰ ponit. 5. eiꝰ manerieo cū ſuis ſignatiōib: ꝯdiuiſio pꝫ. ¶ Dic ḡ p̄: hec alba ſp eſt gſſa ꝛ itelligat reſpectu trāſlucētis pure. Nā in 1 nō eſt mixtio humoris. ſꝫ hñ in iſta. Nō aūt itellr groſſa reſpectu mediocris: qꝛ īfra illa cuiꝰ eſt albedo ſilis albedini fungi dr̄ ſubtilis. Dic 2° q h̄ 2e vna ſpēs eſt mucilaginoſa. i. ad modū mucilaginis: ꝛ iſta ſignat mltitudinē flātis ꝛ humoris crudi. Dic 3° q aliq̄ eſt cuiꝰ albedo eſt vnctuoſa: qd ſignat ex ſuo adipino nitore: ꝛ iſta ſignat adipis liq̄factiōez .ſ. noui. Dic 4° q aliq̄ eſt q̄ ē ſilis macule albe appenti in nigro oculi. Et iſta ſignt flā qd liq̄ſit aut liq̄ſiet. Dic 5° q aliq̄ eſt alba ſilis albo fungo .ſ. pulverulente albedini cū pauca liuiditate: ꝛ iſta ſignat ſaniē ꝛ vlcera. ꝛ qñꝫ eſt ex lapide in veſica. Et qñꝫ ex reſolone mãcī crude nō mature lcpanti abſqꝫ ſanie. Dic 6° q aliq̄ eſt ſilis albedini ſpmatis: ꝛ iſta eſt ex criſi apatū flāticoꝝ: ꝛ qñ mēbra iteriora ſt relaxata. Et qñ adeſt criſis egritudinū pēdētiū a flāte vitreo. Et iō qñ iſta vria appet nō p modū criſis tūc eſt pp apata flātica. ꝛ cū appꝫ pnoſticat palyſiꝫ aut appopleriā.

B ¶ Circa iſtas ptes no. q 2e ptis cā ē: qꝛ nllꝰ ē humor i corpe albꝰ mucilagioſus niſi flā: ꝛ iō mucilaginoſa ē p flātis mixtionē.

C ¶ Circa 3m dcm no. p̄ q adeps ꝛ pīguedo qñ nō eſt fortis actio caloris nō pmanet pmixta cū tota ſba vrine: ſꝫ ſupnatat. forti aūt exſite actōe miſcet vt i multis brodijs appꝫ q̄ p totū ſit vnctuoſa: maxīe ſi cōmiſceat res viſcoſa cui adherēs vnctuoſuꝫ pbibeat ab aſcēſu ꝛ ſic adeps nouꝰ colorē albū nō āntiquꝰ qꝛ ad citrinū trahit.

D ¶ Circa 4m dcm attēde q albula (vt no. Ga. 2° pnoſticoꝝ.) eſt macula in oclo appens ex cicatrice vlceris cornee. Jſta aūt ſignat flātis liq̄factiōez q̄ lā accit: qꝛ ex illiꝰ pmixtiōe forti fcā a calore: h̄ color appꝫ: alr non eēt tāta pmixtio q color h̄ mō appꝫ. Et nō attendas ad q̄ſdā q dñt h̄ fumi albulā p vno fluuio cuiꝰ aq̄ paꝝ ē turbulēta: ꝛ allegāt hugutionē. Nā aūt Aui. ſe exponit q itellr macꝫa oculi: qꝛ talis fluiꝰ nō fuit Aui. notꝰ. Et turbulētia potiꝰ ſignaret multi flātis cōmixtiōez q̄ꝫ liq̄factiōez.

Quid albula.

E ¶ Circa 5m attēde q albedo ſilis albedini fungi vt dixi aīn ē pulverulēta cū liuiditate: ꝛ talis eſt i ſanie ꝛ i pulvē ꝛ i lapide veſice diſſolutoꝛ ꝛ in flāte crudo qñ ad puas dīdit ptes: ꝛ iō iſta vria aliqd iſtoꝝ triū ſignt. dicermꝰ at pus fetore ꝛ pluis lapidis ex ſua diſcōtinuitate ſabuliū pciū: ꝛ flā crudū vtriuſqꝫ iſtaꝝ puatiōe. ℣ Cā vo vltimi dci eſt. qꝛ tāta gſſities nō eſt niſi pp plimā emiſſionem: ꝛ iō aut ē cretice aut pp plimā abūdātiā: ꝛ cū plimū abūdat viſlr i cerebro ē: qꝛ ē frm ꝛ fac morbos dcōs.

¶ Et in omnibus horis febris alba ſuperuenerit vrina cito in quartanam conuertetur.

¶ Mō pōit pticulares ſignōnes. Et dīdit in tres. p̄ q̄ſdā ponit. 2° remouet dubia circa dicta. 3° redit ad alꝫs pticulares

significatōes ponēdas. ibi 2°(Scito aūt) ibi 3°(Urina q̄s mul totiēs:) ¶ In p̄te ponit sex pticulares significatiōes. Et p̄° dicit q̄ cū vrina appz alba in oibus bonis febris putri de significat q̄ febris cito in quartanam conuertetur.

¶ Utrū vrina possit appere alba oib° tpib° egri. Q.ō. 9

Dubiū Sed circa h' dubitaf: nō vr̄ q̄ vrina dz appere alba oibus bonis rč. q: tūc in oi tpe ei° eēt p̄uatio digōnis 2 opp° e sic p̄ eēt ei° vlr p̄ri°. P 2° vria alba fignat oīuz flatis vt p̄dicit. sz ex oīo flatio poti° fiet flati ca q̄ q̄rtana ḡ nō eēt ver q̄d oi. P Preterea illa febris in q̄ vrina appet alba in oib° bonis aut est q̄rtana aut nō. Si eēt q̄rtana nō ɔuerteī in q̄rtanā: si nō est q̄rtana: ḡ humoris a q̄ ipsa pēdet ex vrine albedine significaf cruditas vltimata 2 nō plus: ex h̄ aūt non significaf putredo melie. ḡ nec q̄rtana.

Rñio. ¶ Pro isto notā° q̄ vrinā appere in oib° bonis albā dz itelligi q̄ appareat multo tēpore hoc mō i cronica febre. ¶ No. 2° q̄ multotiēs ɔtigit p̄ri°tm morū ad putredinē fun dari in flate multo melico hūore pmixto ad quā putredi nē se p̄ q̄tidiana: sz pp melie pmixtionē multū difficulē di gerit 2 ɔportiōabilr ɔtingit in colā. ¶ No. 3° q̄ raro ɔti git aliū humorē a melia vel pmixto cū multa melia tm̄ re sistere digōni q̄ p multū tp̄e vrina appeat alba. Nā flā et sanguis pp humiditatē citius patiunt 2 nō nisi p multam putrefactionē tātū digōni resistit nec colā cū sit valde sub tile. Si aūt merito talis putredīs resisterēt nō pp h̄ appe ret lōgo tpe vrina alba: restat ḡ q̄ vrplm lōgo tpe in febre appere vrinā albā significat q̄ mult° melic° humori e pmixt° humori facienti febres q̄ resoluto pu°. ppter sui subtilitatē fiet q̄rtana. Ex quib° notatis patet argumentorū solutio.

¶ Et plūbia qdē sine hypostasi est valde mala.

¶ Hic ponit scdam dicēs q̄ vrina coloris plūbei sine hypo stasi est valde mala. Rō: q: plūbina est alba ad liuiditates trahēs q̄ significat vt sup. Si aūt initiū vehemētis icēdij aut caloris inaī supationem: 2 q: est sine hypostasi significat multam materiei resistentiam: 2 hec sunt mala mortalia.

¶ Et lactea ēt in acutis egritudib° est pniciosa.

¶ Ponit tertiā dicens q̄ vrina lactea q̄ similis lacti in acu tis est perniciosa. ¶ Et hoc declarabitur in sexta flatim. Nam aut pronosticatur mortem aut ptisim.

¶ Albedo p̄terea vrine in febrib° acutis quocū q̄ mō fuerit post tincturā que p̄cessit significat q̄ colera rubea ad aliqd̄ mebrūz declinauit qd̄ apaf aut ad fluxū ventris 2 magis significat q̄ declinauit ad caput. 2 silr cū vria rubea est in fe brib°: deinde subito fit alba significat desipientiā.

¶ Ponit q̄rtā dicēs q̄ q̄ncūq̄ fuerit vrina alba postq̄ fuit tincta in febrib° acutis significat q̄ mā declinat ad aliqd̄ mē brū qd̄ apabit aut qd̄ declinat ad fluxū vētris. Sz qd̄ ma gis significat est q̄ tēdit ad caput. Et silr si vria appet rubea 2 post subito dealbat significat desipiēnā. Cā p̄z pcritmiga

Est affo ris. 72. 4ª parti cule. colera leuis existens maxime est apta petere superiora vt in cōmēto illius affoxismi. Quibuscunq̄ vrine lipide rč.

¶ Et cum vrina in sanitate perseuerauerit in co lore albo significat priuationem digestionis.

¶ Ponit qntā. dicens q̄ vrina cum in sanitate multū pseue rat alba significat priuationē digōnis. P Et no. q̄ pōt esse ex indigestione stōi: vñ epar non multam coleram gñat sed flegma. Et pōt esse ex indigestione eparis. 2 h̄ est plus.

¶ Et albule similis q̄ lacti similat acetoso in fe bribus acutis mortem significabit 2 ptisim.

¶ Ponit 6ᵃᵐ dicēs q̄ vrina filis albule. s. macule albe oculi in acutis febribus pnosticat mortē aut ptisim. Rō est: q: a si acuta est febris 2 vrina appet filis albule: tunc est ex liq̄ factiōe flatis aut piguedis si mō tm̄ abūdat flā in acuta fe bre: tūc est signū q̄ vt° nō poterit hūores supare ītra termi nū acute febris. Si aūt sit ex liq̄factōe pinguedinis significat q̄ eger cōsumif 2 fiet ptisic° 2 marasmar°. Nā ptisis h̄ fu mit p corpis ɔsumptiōe a calidoxon p vlcere pulmonis.

¶ Scito autē q̄ possibile est vt vrina sit alba et complexio calida 2 colerica: aut vrina rubea et complexio frigida flegmatica.

¶ Hō remouet dubia. Et diuidit in duas ptes: p̄ remouet dubia. 2° assignat dcōnū cās. ibi 2°(Colera enim rubea.) ¶ Circa p̄ no. q̄ sup absolute dcm̄ est q̄ tinctura citrina sup citrinū spālr sumēdo citrinum significat caliditatē. 2 silr de rubea. Dubiū est ḡ vtrū nec̄io appentib° his vrinis sit cō plexio calā. Silr dcm̄ est de alba trāslucēte q̄ significat fridi tatē dīno. dubiū est ḡ vtrū possit appere sine cōplo frida. Et pro vtroq̄ rñdet q̄ nō obstātibus dictis tm̄ pōt esse q̄ vrina sit alba 2 cōplexio calā 2 colerica: 2 pōle est q̄ vria sit rubea 2 cōplō frida 2 flatica. P Et tu nota ex illo q̄ nō sequif vrina alba est signum friditatis. ḡ semp appente vri na alba erit cōplō frida. sīt arg°. Nā p añcedēte suffic q̄ valde in plib° ɔtingit illo mō. Et h̄ vult Gal. in cō° illius affoxismi. Spasm° ex elleboro mortalis. Cū aūt volūt do ctores inuere talis ɔñe veritatē ponūt mēbiū necessitaq̄.

5ª pticla afo. p̄.

¶ Colera. n. rubea cū declinat a via vrie 2 nō ad miscef vrie 2 remanet vria alba. Debes ḡ vrinā albā ɔsiderare 2 qm̄ si fuerit ei° humor mult° 2 lu minosus 2 ipsi° sedimē multū 2 grossum 2 ei° suba cū h̄ trahit ad q̄ssitudinē: debes scire q̄ albedo est ex friditate flatis. Sz cū vria nō fuerit lumi nosa clara neq̄ ei° sedimē multū nz puia 2 albe do ad fuscitatē traxerit° scire dbes q̄ colā rubea ē occltata 2 si i egritudie acuta fuerit alba 2 fue rit i ea significatōes sanitatis 2 ex qb° nō timef frene sis 2 q̄ sūt sic ips: dēs scire q̄ colā rubea dclinauit ad aliū cānale 2 ad itestia 2 accidet ei ɔtrictio.

¶ Hō assignat cās dcōp. Et diuidit in duas ptes fm duorū declaratiōes. ibi 2°.(Cā ho ob quā.) ¶ Dic de p̄ p̄te q̄ cā q̄ re vrina est q̄n̄s alba 2 cōplo calā: est: q: colā rubea decli nat. i. recedit a via vrine: 2 tūc nō cō miscef vrine: 2 iō vria remanet alba sine tinctura. Dic 2° q̄ ad eādē p̄te q̄ tu dbes vrinā albā ɔsiderare si fuerit multi 2 luminosi hūoris q̄sse sabe multi 2 grossi sedimis tūc ista est alba ex friditate fla tis. Dic 3° q̄ cū vrina nō fuerit lumiosa clara i 2 ei° sedimē nō fuerit multū: 2 ipsa fuerit puia. i. trāsparēs imo albedo ad fuscitatē traxerit: tūc iudica q̄ colā rubea ē occultata: 2 supple nō opz q̄ cōplo sit frida. Dic q̄rto q̄ q̄n in egritu dine acuta fuerit vrina alba 2 fuerint in ea significatōes sani tatis 2 tales q̄ nō timef frenesis 2 alia apata colica sic est frenesis: vt. P. grā: pleuresis: tūc dbes scire q̄ colā rubea declinat ad aliū cānalē 2 ad itestina 2 accidit ei ɔstrictio.

¶ Utr̄ vria lactea et alba filis albule fridi°tēm significt. Q. 10.

p̄° dub. Sed tunc est dubiū nā sup di° q̄ vria lactea in febri bus acutis est pniciosa. Et de alba simili albule mō cōstat q̄ in istis casib° est cōplo cala nō frida.

Rñio. ¶ Rñdef q̄ in illis nō est vrina luminosa. Nā quādo mul tum flegma cōmiscef vrine pp calorem eliquātē: tunc vri na. nō hz subam luminosam: sed opaca vt lac i vt ibi dicif.

¶ Utrum si vrina nō fuerit puia: hoc sit q: colera nigra oc culta sit. Q.ō. xj.

2° dub. Sed tunc est dubiū de eo q̄d se°. Nā dic si vria non fuerit lumiosa clara: nz ei° sedimē multū 2 nō fuit puia 2 albedo ad fuscedinē traxerit q̄ h̄ est: q: co lera nigra est occultata 2 nō opz q̄ sit ex fridi°. P Cōtra.

stat eē talē vrinā cū albedo est siñs albedini: vt.ğ.dī. ↄstat aūt ꝙ illa nō est ꝑꝑ occultationē cole. ¶ Preterea cū vicere in vesica stat mala cōplō frigida: ꝛ ista tñ nō ꝓhibebit quin vrina nō sit clara ꝓpter saniē nec ꝓhibebit quī sit nō lumiosa.ğ nō est vlr verˀ canõ. Et idem pꝫ in lapide vesice.

Rñsio. ¶ Pro isto dī nō fuisse dubiū apud Aui.gn ↄtigat eē vrinā albā nō trāslucētē nō mota cola ad aliū locū vt in casibus sup̄ dcis qñ nocumētū cōicat vijs vrine.sed Aui.itētio est ꝙ nō stante defectu instri vrine qñꝗ appet vrina alba ꝛ cōplō mī cparis est cala: qꝛ cola rubea occultat. Et h̄ cogscit per signa supradicta. Et cā est: qꝛ vrina apparente nō ex toto clara signat ꝑmixtio hūoris nō clari nec lumiosi: qꝛ ꝑmiscent res opace aduste. Ista autē ꝑmixtio fit a calliditate.ꝛ iō si pro tunc nō est color citrinˀ sine nocuᵗᵘ instri vesice signat ꝙ cola transit alibi.ꝛ iō occultat: qꝛ nō ꝑmiscet cū vrina: ↄificat ğ vt in pluribˀ ꝛ deducto ipedimēto nocumēti instroꝝ vrine. ¶ 3ᵐ dcm̄ est clarū. Nā lꝫ sit pole nō appentibˀ signis morˀ mãei ad caput ꝙ mā colica moueat ad apendiū aliud mēbrū: vbi grã.spatulā.tñ qꝛ cola est subtilis leuis ꝛ inter fel ꝛ intestia est via nālis eiˀ declinatiōis iō qñ nā diuertit eā a vijs vrine plm̄ trāsit ad alterū duoꝝ locoꝝ aut ad caput ꝑꝑ leuitatē ꝛ calitatē aut ad intestina ꝑꝑ vie latitudinē.appentibˀ ğ signis qbus signat ꝙ nō currit ad caput vt sunt icolumitas rōnis priuatio doloris acuti ꝛ vigiliarū arguimus moueri ad fluxū vētris.

A ¶ Nō tñ ꝙ h̄ dcm̄ qd̄ accit ei ↄstrictio exponit aut ꝙ accidet aṗa in iestinis vñ fiet ↄstrictio. Alij intelligūt ꝙ accidit dolor ꝑꝑ quē ↄstringunt hoies: ꝛ h̄ puto verˀ. Nā ƀꝫ Aui.16.tertij.c.de signis fluxˀ vētris diuꝫ modoꝝ cū istis signis est timēda excoriatio intestinoꝝ: ꝛ hoc est cū fluxu.

¶ Cā vo ob quā vria existit rubea i egritudibˀ fridis est vna harū reꝝ aut fortitudo doloris q colerā rubeā resoluit sic i colica accit frida: aut oppilō q̄ fcā fuit ex supatiōe flātis in canali q est iter fel ꝛ itestia. quapp fel ad itestina nālr nō descēdit sic solebat. imo vrine societas est ei necīa cū q̄ egrediat: quēadmodū accit in colica frida aut ꝑꝑ debilitatē epis ꝛ sue virtutis defectū que iter aq̄sitatē ꝛ sanguinē sepationē facere nō valet. sicut accit in hydropisi frida ꝛ in egritudini hˀ debilitatis epis ƀm plimū qm̄ ꝑpea vrina est similis loture carnis recētis aut ꝑꝑ ↄstrictionē quā oppilōnes fecerūt: ꝛ mutat color flātis in venis ꝑꝑ aliquā putrefactionē que ei accit: ꝛ eiˀ gdē signū est aquositas vrine: ꝛ eiˀ sedimē scđꝫ modū quē diximˀ: ꝛ eiˀ tictura est tictura ꝺbilis nō lumiosa. Cole.n.rubee tictura est lumiosa.

Dolor vrinā tingit vel p simplicē alteratiōnem vel mouendo hu. ad nām cole vel colaz inter hu. maxie a girabilē agitãdo ¶ Nūc cās assignat q̄re vrina appet rubea cū cōplone frida: ꝛ assignat q̄tuor cās. Pria est dolor fortij q colaz resoluit. ꝛ est Aui.itētio ꝙ dolor fortij ex q̄cūꝗ cā pcipue i mēbris vicinis epi qbˀ epar ꝛ fel multū cōpatiunt cōmouet nālr colaz ꝛ subtiliat cā: vñ de ea associat vrine ꝛ tingit: esto ꝙ dolor sit a cā frida. Et h̄ multū accidit in colica frida qꝛ multū cōpetit epati ꝛ itestis. ¶ 2ᵃ cā est oppilō pori fellei q̄ ꝓhibet colerā trāsire ad vias itestinoꝝ: ꝛ ista cā est clara ꝛ plm̄ accit in icteritia oppilatiua. Et Aui.dedit exēplū de colica qꝛ minˀ erat certū in colica: ğ due cāe ↄiūgunt dolor ꝛ oppilō. ¶ 3ᵃ cā est debilitas epis vt accit in hydropisi frida qñꝗ. Et est rō: qꝛ epar nō bñ secernit iter aq̄sitatē ꝛ sanguinē. vñ nimis trāsit de sanguie ad emulgētes venas ꝛ renes ꝛ fit vria vt lotura carnis recētis. ¶ Et nota ꝙ hec tinctura est ꝺe rubea sanguiea: sed due ꝑcedētes sunt de q̄dibˀ citrinicaꝗ. Nā h̄ rubeū sumit pro cōi ad rubeū ꝛ citrinū iuxta vulgarē locutionē. ¶ 4ᵃ cā est ↄstrictio flatis in loco aliq̄ venarū vbi putrefit ꝛ mutat colorē in rubeū: sed tūc nō est vria lumiosa: qꝛ flā cōmixtū vrine ꝛ ipsaꝫ ita colorās nō est peruiū nec lumiositatē recipiēs. Colera autē tingēs est lumiosa.i.nō ꝓhibēs vrinā ab illumiatiōe ꝑꝑ sui subtiliᵗᵘ nisi fuerit valde mlta vt i icteritia.

¶ Uria q̄ꝫ multotiēs i ꝓnˀ egritudinū erit alba: sꝫ postea fiet nigra ꝛ fetebit sicē accit in icteritia.

¶ Nō redit ad pticulares reglas ꝛ sūt pti regule ꝛ pti ↄtigētie: ꝛ sunt.11. Primo ğ dicit ꝙ qñꝗ vria in ꝓnˀ morbi appet alba: postea appet nigra ꝛ fetet sicut accit in icteritia.
¶ Nota ğ p̄ ꝙ hoc est vnum ↄtigēs ꝙ fiat: aliqñ ista mutatio nō fit solū in icteritia: sꝫ fit ēt in alijs morbis ab oppilone pēdētibˀ in qbˀ p̄ vria est alba ꝛ postea digesta vel putrefcā mā retēta ꝛ oppilōnibˀ aptis fit vria nigra fetēs
¶ No.2ᵒ.h̄ nō debe (qꝛ hūor q expellit fuit putridus. ↄtingē in icterina fcā ex sola oppilone pori fellei ad itestina euntij: qꝛ ex illa fit ab ipso ꝓnˀ vrina magi rubea. Sꝫ cōtingit ex opplone vie a felle ad renes siue emulgentes venas: q̄ apta fit multe cole emissio ꝛ vria appet nigra ꝑꝑ illiˀ cole diu retēte horribilē odorē: ꝛ aliqñ ꝑꝑ suā putrefactionem mā etiā in icteritia qñꝫ putrefit colera ꝛ fe febris.
¶ No.3ᵒ ꝙ silr possumˀ imagiari ꝺ icteritia nigra. Nā supra est hitū ꝙ cola nigra emissa cretice fac vrinā nigrā: sꝫ raro ꝑꝑ hāc icteritiā in ꝓnˀ appet alba: qꝛ vria nō dealbat ex ꝓuatiōe exitˀ melie: pōt tñ ↄtingē ꝙ stat oppilōnes que sunt cā nigre icteritie esse cōes ita ꝙ inde fe vrina alba.

¶ Amplius vrina post comestionē albescit: neꝗ sic cessat donec digestio fieri icipiat: tunc enī incipit vrina tingi.

¶ Hec est regˀ. Et dic ꝙ vria post comestionē albescit: ꝛ nō desinit esse alba nisi qñ icipit digō: tūc.n. icipit vria tingi.

Dubiū. ¶ Sed diceres: vrine que post comestionē mingunt non sunt ex supfluitate noui cibi: sed sunt de aq̄sitate veteris cibi retētaiğ deberēt eē colorate qꝛ multum passe a calido.

Rñsio. ¶ Hic dic Dynus ꝙ nō obstāte ꝙ sint ex veteri cibo: tñ albent ꝑꝑ duas cās. ¶ Una est: qꝛ calor a toto corpe reuocatur ad mēbra nutrimenti ꝛ ad itōm ꝛ iō a mēbris vrine: ꝛ qꝛ calor tingit vrinā: iō tūc vrie manēt ꝓuate hac tictura. ¶ Scđa cā pōt eē: qꝛ p meseraicas clauso etiā portanario aliq etiā vapores cibi assumpti trāseunt ad epar ꝛ ad renes: qui sunt aquee nãe ꝛ ꝑmixti cū p̄cedente aq̄sitate reddunt eā crudiorē. ¶ Ego aūt expˀtum in me ꝙ post multū cibū ꝛ potū accit multū mingē ꝛ albam vrinā: vñ existimo ꝙ aq̄itas ꝛ ps subtilis multa noui cibi p meseraicas que terminant ad stomachum transit ad epar cuius paucissimum in sanguinē ↄuertit: ꝛ ideo cum aq̄sitate supflua que cito ad epar trāsit parū aut nihil vadit colere: ꝛ ideo vrina est albe. Cū autē digō est in epate vrina incipit tingi ꝑꝑ coleram genitam cuius pars transinitit cum vrina.

¶ Et ꝑꝑ hoc vrine vigilātiū sunt albe ꝛ adiuuat ad hoc caloris inati resolō: sed non luminose: imo attinent suscitati ꝑꝑ ꝓuatonē digestionis.

¶ Nō ponit cāꝫ cuiusdā pticulari ↄtigētis. Dicēs ꝙ ꝑꝑ h̄ idest ꝑꝑ ꝓuationē digōnis qñꝫ vrie vigilātiū sūt albe: ꝛ ad h̄ adiuuat resolō calori inati.s.ad paꝝ digerēdū: sꝫ iste nō sunt lumiose: sꝫ attinēt suscitati ꝑꝑ puuationem digestiōis.
¶ No.ğ ꝙ supius caplo p̄ huius dī ꝙ vigilie mutāt colorē vrine ad rubedinē. Et iō ex mō Dyni hūc locū cum illo cōcordaui ꝛ ex mō Jacobi.sed ex h̄ mō exponēdi habeas alium meliorē ꝛ est ꝙ cōtingit vrinas ex vigilijs supfluis mutari ad albedinē ƀm varietatē dispōnis corporis: vnde quādo ad albedinē mutant est ex pauca digōne ꝛ resolutione caloris inati: quādo autē ad rubedinē est ex acuita/

te caloris. Quare autem nō sunt clare. Causa est qꝛ ex motu in vigilia facto permiscet̃ humor: sed ille nō permiscet̃ optime propter digestionis defectum: ꝛ ideo nō est clara.

¶ Tinctura rubea in egritudinibus acutis melior est ꝙ̃ aquosa.

¶ Hic ponit vnam regulam ꝙ in acutis egritudinibus melior est tictura rubea ꝙ̃ alba aquosa ꝛ substātia rubee est etiā melior qua est grossior. Cā est: qꝛ alba significat priuationē digōnis penit⁹ aut eliquationē: rubee autem aliquā digōnē: ꝛ ita subā aliqual'r ad grossum respectu aquose.

¶ Sed rubea que est sanguinea maioris est securitatis ꝙ̃ rubea colerica.

¶ Ponit quintum ꝛ est regula dicēs ꝙ tinctura rubea sanguinea est maioris securitatis ꝙ̃ ru. colerica. Et causa est: quia sanguis est humor magis benignus.

¶ Rubea quoqꝫ colerica non tanti est timoris cum colera quieta manet. Sed si extat mobilis magni est timoris.

¶ Ponit sextum dicens ꝙ rubea colerica est maioris timoris qñ colera mouet̃ ꝙ̃ qñ est qeta. ꝛ est vtpl'm. Nā qñ colera qeta est apostemās cerebrum est ꝑdens dino. ꝛ cā est clara: qꝛ mota magis ledit ꝙ̃ quieta non faciens apā.

¶ Ampli⁹ vrina rubea in egritudinib⁹ renuꝫ est mala: qm̄ ƀm plurimum calidū significat apā.

¶ Ponit septimū dicens ꝙ vrina rubea in egritudinib⁹ renuꝫ est mala qꝛ ƀm pl'm significat cal'm apā. Ratio est qa egritudine exñte in renibus vrina rubea significat ibi multitudinē mãe sanguinee ꝛ hec ibi vtplurimum facit apā.

¶ Et in dolorib⁹ capitis desipientiā protendit.

¶ In ƀ. 8. dicit ꝙ vrina rubea in dolorib⁹ capitꝭ sigñat desipiētiā. ¶ Sed ꝯ est qꝛ alba sigñat desipiētiā. ḡ nō rubea: qꝛ rubea est ex cā opposita. ¶ Hic dī ꝙ tā mlta rubea ꝙ̃ alba in dolorib⁹ capitꝭ cū acuta febre sigñat desipiētiā: qa sigñat raptū mãe cal'e ad caput. Sꝫ alba sigñat raptū totius mãe: rubea aūt sigñat tātā esse multitudinē ꝛ nō obstāte ꝙ ps intēdit ad caput: tñ sūt alie partes remanētes.

¶ Cūqꝫ vrina in egritudib⁹ acutis rube cepit: ꝛ sic ꝑmāserit ꝛ nō iferius descēsuꝫ fecerit ꝑditionis egri timorē affert ꝛ renuꝫ apā significabit.

¶ Ponit 9ᵐ ꝛ est reg' dī. ꝙ qñ in egritudie acuta vrina rubere ceperit: ꝛ sic ꝑmāserit ꝛ nō fecerit iferius descensum. tunc affert timorē perditōis egri: ꝛ sigñat apostema renū.

B ¶ Ubi no. ꝙ cū vrina ꝑseuerat rubea: sꝫ nō facit descēsuꝫ: qꝛ nō hꝫ hypostasim sigñat humorē nō digeri: ꝛ tñ eē calidū ꝛ iō acuta exñte egritudine sigñat mortē qꝛ vtus illius impressionē tāto tpe tolerare nō valet. qñqꝫ autē est apā in rene. ꝓpter qđ oppilatione existente prohibet̃ trāsitus partis grosse que descensum in vrina facere deberet.

¶ Qꝛ si cum rubedine fuerit turbida ꝛ taliter non manserit apostema in epate.

¶ Ponit xᵐ dī. ꝙ si vrīa fuerit turbida ꝛ ru. ꝑmanēs turbida sigñat apā i epe. Et cā est: qꝛ sigñat ebulitiōeꝫ fortē sanguis in loco cōmixtōis humoꝝ cū aq̄sitate vrine: ꝛ ille est epar. in renibus autē nō ita fit turbulēta respcū apatis.

¶ Et caloris innati significabit debilitatem.

¶ Pōit vltīᵐ dī. ꝙ stati dcā vrīa sigñt debilitateꝫ calorꝭ inati. Nā si calor inatus esset fortꝭ nō fuisset tāta vētositas ꝑmixta humori turbāti vrīnā vt vrina dēret remanere turbida.

¶ Ampli⁹ colorū vrine sunt qdā cōpositi ex quib⁹ est color q carnis recētis loture assilat̃: q etiā sanguini in aq̄ dissoluto silis existit. Et est ex debilitate epis: ꝛ qñ ēt est ex multitudine sanguis. Uerūm sepius existit ex debilitate epatis ex q̄cunqꝫ cōpl'one supuenerit malitia vincēte quā digerendi debilitas demōstrabit ꝛ virtutis dissolutio. Qꝛ si virt⁹ fortis fuerit tūc nō erit ex sanguis multitudine ꝛ ei⁹ augmēto vltra mēsurā quā virt⁹ disgregatiua penit⁹ separare nō suffic̄.

¶ Nūc determiat de signis ex colorib⁹ cōpositꝭ. Et diuidit̃ in 4ᵒʳ ptes ƀm ꝙ de 4ᵒʳ talib⁹ fac̄ mētionē. 2ᵃ ibi. (Et ex eis est color.) 3ᵃ ibi. (Et ex ea est carneus.) 4ᵃ ibi. (Et qñqꝫ est.) ¶ Dic̄ ꝑ ꝙ coloꝝ cōmixtoꝝ in vrina vn⁹ est q silat̃ loture carnis recētis nouit .s. decolate ꝛ est aq̄sitas sanguini mixta. Et ille sigñat aut debilitatē epis ex q̄cūqꝫ cā: aut multitudinē sanguis. ꝛ discernit̃ int̃ ista: qꝛ qñ est cū dissol'one toti⁹ ꝛ multa debilitate: tūc est ex debilitate epis ex q̄cūqꝫ cā: qñ aūt vt⁹ est fortis tūc nō est nisi ex nimia sanguis q̄titate quā vt⁹ disgregatiua disgregare non pōt ab aq̄sitate.

C ¶ Ubi nota ꝙ ille color dr̃ cōpositus ex albo ꝛ rubeo nō qꝛ in eadē parte adequate appeat albus ꝛ rube⁹: sꝫ qꝛ in q̄dā pte discernit̃ sola aq̄sitas ꝛ in alia sanguis ꝑmixt⁹ sic videm⁹ in aq̄ in q̄ lote sunt carnes recētes decolati aialis. ¶ Nota 2ᵒ ꝙ h̄ ꝯtingit qñ sanguis miscet̃ cum vrina non tñ tal'r vt tota vrina appeat sanguis nec ita paruꝫ vt ex toto sanguis fit in ꝓfundo ad modū hypostasis: ꝛ iō ista vrina appet ꝑꝑ sanguis multitudinē in toto stāte fortitudine vtutis renum ꝛ epis qꝛ tanta est quātitas vt vtus aliquā sanguinis ptem cum aq̄sitate pellat tātā ꝙ renes nō totaꝫ retinētꝫ: imo aliquid de ea notabil'r cum aq̄sitate ad vesicā transmittunt cum ea satis cōmixtum. ¶ Qñqꝫ autē apparet qñ epis: digestiua est debilis itm̄ vt sꝫ sanguinē rubeū gñet tñ nō ita bonū ꝙ mēbris trahat̃. imo mēbra magnā ei⁹ ptē respuūt: ꝛ ad renes trāsmittūt: ꝛ inde ad vesicā. Si autē vena esset fracta in epe aut renibus tāte esset sanguis quātitas ꝙ vrina esset tota rubea vtpl'm sicut sanguis nō sicut lotura carnis. Et si in vesica esset fracta vena: tunc tā parum esset mixta vrina cum aq̄sitate ꝙ sanguis in fundo per se remaneret nō sicut lotura. Qñ ḡ est sicut lotura qñ semꝑ est ꝑꝑ istas duas cās sꝫ posset cōtingere tā paruā venā esse fractā in epe ꝙ vrina esset sicut lotura: ꝛ hoc est raro. Et sil'r ex debilitate cōtentiue renum: vt dicit̃. 18. tertij. sed hoc etiā est raro: ꝛ ideo nō corrumpit vitatē regule. ¶ Utrū multo sanguine existente bono: ꝑ quē vrina appet sicut lotura carnis fit debilitas alicui⁹ vtutꝭ. Qō. 12.

Sed hic est dubium multo exñte sanguine bono ꝑꝑ quē vrinā appere silem loture carnis vtruꝫ fit ibi alicuius vtutis debilitas. Et vr̃ ꝙ sic ex Aui. dicēte hāc multiᵗᵘᵈᶦⁿᵉᵐ quā vt⁹ disgregaᵗᶦᵘᵃ penit⁹ disgregare ñ suffic̄. Dubiuꝫ

¶ In oppᵐ ē: qꝛ 4ᵒʳ vtutes attractiua: retētiua: expulsiua: ꝛ digestiua: h̄ casu sūt fortes ꝛ nō sūt alie mīstrātes vtē. dcm̄ ē. 1. ꝑ: imo i h̄ vꝫ seq errorē Auer. q hāc 5ᵃᵐ vtutē posuit. ¶ Hic dī ꝙ nullius vtus h̄ casu est absolute debilis sꝫ nā nō sufficiat hāc multitudinē sanguis sequestrare sicut tūc nulla stomachi vtus est debilis: sꝫ ossa cerasoꝝ nō possit digerere: sed est debilis respcū multitudinis segregāde q̄ vt⁹ nō est nisi attractiua alioꝝ mēbroꝝ ꝛ retētiua epis ꝛ attractiua renū. ab his. n. fit sanguis ab aq̄sitate seq̄stratio.

¶ Et ex eis ē ēt color oleagine⁹ ꝛ ē citrinitas cui admixta est siclinitas ꝛ colori olei silat̃ ꝑꝑ viscositatē q̄ ē i ipo ꝛ trāslucētiā cū nitore adipino ꝛ cū splēdore sube ad quandā spissitudinē trahit.

¶ Mō determinat de scđo colore composito. ꝛ duo facit ꝑ notificat hūc colorē. 2ᵒ ponit sua sigñata. ibi (Et i pl'mis). ¶ Dicit ꝑmo ꝙ de colorib⁹ cōpositis est color oleagineus

r ibi est citritas cui admixta est ficlinitas. i. color viridis filis illi qui iuenit in ficla que est spēs blitio: r assilat colori olei pp viscositatē que est in ipso cum nitore adipino et cum splendore qui ad quādā substātie spissitudinē trahit.

A ¶ Hic no. φ color sumit h cōit ad oēm appentiā p se ꝓpe ptinentē ad visuz ita vt lux r appentia ex casu radij supra corp⁹ dicant colores. Et q: ad sube spissitudinē r viscosita tē cū fili ꝟo colore se alia appentia: iō Aui. dixit hic φ silatur colori olei sua grossitie r viscosi^te r cū nitore adipino.

¶ Et i plib⁹ dispōnib⁹ signat malū aut nō significat bonū neq₃ maturatōez neq₃ melioratiōez.

¶ Nō docet signata ei⁹: r didit in duas ptes: p pōit regulas q̄sdā. 2° enūando spēs vel mō vrie oleaginee docet modū distiguēdi sua signata. ibi 2° (Et ad sūmū.) ¶ In p⁹ ponit sex reglas. p⁹ φ oleagica vria in plib⁹ dispōnib⁹ signat malum aut nō signat bonū neq₃ maturationē neq₃ meliorationē. ꝟ Cā pmi est: q: ois oleaginea vrina significat liquefactionē pinguedis aut carnis: r talis pueniit ab ardore r victoria caloris iflāmantis aut putrefacientis: r hoc semp est malū. Semp igit signat hoc malum saltē r nō est hoc per digōnem vel meliorationē: q: digō non eliquat.

¶ Sed fortasse raro materierū vnctuosarū euacuationem ꝭm modū crisis significat. r hoc quidem nō est nisi cū post ipsam aduenit requies.

¶ Ponit 2ᵐ di. φ hec vria raro sigt māez vnctuosaꝝ euōne p modū crisis. Et h nō est nisi qñ p⁹ ipāz aduenit reqes ita φ nō ꝓpe s₃ pp requiē seqntē signam⁹ istō r raro est φ talis qes sequat. ¶ Ex q̄ p₃ h nō ɔdicē priꝛ: q: pcedēs in tēdit φ nō signat bonum vel meliorationē. Hec ꝟo qñq₃ bonum signat vt quādo euationes pinguedinis sequit requies: qō cōtingit cum pinguedo a calore febrili eliq̄ta simul cum mā morbi iam a calore nāli diminuta r digesta crisi euacuat: eo q: per poros subtiliata intrauerat venas.

¶ Que ꝟo ex ea est pnitiosa est illa cui⁹ vnctuositas est fetida r ꝓpe illa ex q̄ pua migit q̄ntitas.

¶ Ponit h 3ᵐ di. φ illa vnctuosa vrina est valde pnitiosa q̄ est fetida r ꝓpe qñ ex ea pua migit q̄ntitas. ꝟ Cā p⁹ ē q: p fetorē signat vehemēs putrefactio quā nō corrigit digō. ꝟ Cā 2ᵉ est q: pp eius paucitatē signat expulsiue debilitas.

¶ Cum vero ei aliquid misceť qō est sile loture carnis recentis est deterior. Et hoc quidē plus contingit in hydropisi r ptisi r colica mala.

¶ Ponit 4ᵐ di. φ qñ vrie oleaginee cōmisceť aliqd sile loture carnis recētis est dterior q̄₃ iā dcā: q: ista cū signatione liq̄factiōis signat φ ventū est ad extremā debilitatē v̄tutū nālium epatis. Accidit autē in hydropisi q: in ea est epatis nocumētū pp eēntiā r vt plm in colica mala que ē ab apate est nocumentū hap v̄tutum per cōpassionez. In ptisi aūt est nocumētū in toto itelligēdo per ptisum ɔsumptionē totius corpis siue fuerit cū vlcē in pulmōe siue nō.

¶ Et est cū oleaginea post nigram sequit vrinā que precessit: r tunc quidem est signatio bona.

¶ Modo ponit qntā dicēs φ quādoq₃ vria oleaginea migit post nigrā qō signum est bonuz. ¶ Nō φ h nō est vlr verum: nā si est vrina nigra pp vehemēs incēdiū r sequit oleaginea ex liq̄factiōe tunc nihil est boni. Sed contingit φ qñq₃ post crisim adustarum māerū cum qbus vnctuosa exuberāt iā euātis adustis sole vnctuose euacuant in fine crisis. Tūc. n. cum istis cōditionibus significat bonuz.

¶ Maius autē quod vrina significat oleaginea est φ in die quarta indicat egruz in die septima moriturum: in egritudinibus. v₃. acutis.

¶ Hic ponit 6ᵐ di. φ plus qō signat vrina oleagica in acut est φ apparēs in q̄rta signat mortē in septima. ꝟ Hui⁹ aūt cā est: q: pmutatio fortiū signationū in q̄rta ad bonuz vel malū idicat bonū vel malū in septia cui⁹ 4ᵃ est indicatiua.

¶ Ad summū ꝟo oleaginee vrie tres sūt spēs. Alia. n. ex ea est que tota est adeps. r alia est cuius inferius est tm̄ adeps. r alia est cuius supi⁹ est adeps. Ex ea ēt est q̄ in suo colore tm̄ est oleaginea sic est in ptisi r ꝓprie i suo pncipio aut in sui sba tm̄: aut i eis vtrisq₃ queadmodū ē i egritudinibus renū r in pfectione ptisis r ei⁹ fine.

¶ Hic docet modū distiguēdi signata vrine dcē ponēdo duas distictiōes ex qbus signatorū possum⁹ intelligē dūas. ¶ Prima est φ q̄dā est oleagica q̄ tota est adeps. Quedā cui⁹ iferior ps est adeps. Quedā cui⁹ ps supior. ¶ 2ᵃ distictio est φ quedā est oleaginea tātum in colore sicut in pn° ptisis: q̄dā est oleaginea tm̄ in sba: quedā in ambob⁹ sic in renū egritudinib⁹ r in cōplemento r perfectiōe ptisis.

B ¶ Ubi nō p φ qñ₃ tāta est cōmixtio pinguedinis cū aq̄sitate φ nō separat sicut qñq₃ videm⁹ in rebus que bulliūt. qñq₃ autē separat r tunc alio quocūq₃ deducto supnatat. qñq₃ aūt vnctuositas forti permixtiōe est permixta cū sba terrestri vt in resolōne radicaliū mēbroꝝ: r tūc stat in fundo. Ex qbus p₃ distictio p⁹ significatoꝝ per tres pmas.

C ¶ 2ᵐ no. φ adeps qñq₃ pauc⁹ eliq̄t r pmisceť cū aq̄sitate: r si sit pinguedo noua tūc color est alb⁹ r nō olei. Sed si sit piguedo antiq̄ tūc color est oleagine⁹: sed pp paucitatem q̄titatiš nō appet sba ita viscosa r grossa vt oleum: s₃ sonat cū ɔcutit. qñq₃ aūt est multa piguedo r noua: r fac̄ sbam magis similē substātie olei q̄₃ colorem olei ꝓpter cām dictā. qñq₃ autē est multa pinguedo r vetusta: r ista fac̄ similitudinē in substātia r colore. r iō apparet hoc in pfectiōe ptisis: q: nō solū noua: sed antiqua pinguedo eliquant r c̄.

¶ Et ex eis est etiā carmminus qui malus est r pnitiosus: qm̄ vtriusq₃ cole significat adustionē.

¶ Determinat h de alio cōposito colore qui dī carmunius. Et ꝭm expositores est calor mixt⁹ ex citrino r nigro. r ꝭm alios est cineriti⁹. sed d₃ alicui citrinitati attinē: r iste sigt adustionē colē nigre r cole rubee: r iō est malus r pnitiosus. Et addit Dyn⁹ φ est pnitiosus nisi per modū crisis acciderit. sed puto φ iste color cineritius nō appeat nisi propter adustionē vltimatā cū q̄ nō stat positas bone crisis.

¶ Et qñq₃ est color rubeus i q̄ currit nigredo r sigt febres cōpositas r febres q̄ ex q̄ssis sūt supfluitatib⁹. Qui si clarior fuerit r nigredo ad ipsi⁹ sūmitatē declinauerit apa significabit lateris.

¶ Hic detmiat de 4° colore mixto dicēs φ qdā ē color rube⁹ i q̄ currit nigredo r sigt febres cōpositas: s₃ si vria fuerit clarior r nigredo ad supiora traxerit tc̄ sigt apa lateris.

D ¶ Ubi no. p φ h color est in aq̄sitate rube⁹ r est ac si subtilis nebula nigra esset cū illa: r pp ruborez signat dñium aut colere aut sanguis. Et ꝓpter nigredinē significat mās grossas ad melias tēdentes: r iō signat febres ex diuersis humoribus nō vnitis: r iō cōpositas. ꝟ Sed cā q̄re cū est clara r nigredo ad superficiē tend r signat apa lateris ponit a Dyno. notādo φ nō per se h signat: sed cū alijs signis pleuresi ꝓprijs. Rō autez est q: pleuresis est de cola r fac̄ vrinā claraz q: est clara nisi adurať. Et q: mā aliq̄ adusta subtilis supnatat r superiora petit: iō est ꝟisile φ ad pleurā veniens ibi faciat apa. ꝟ Et forte nō minus verū est φ pleuresi existēte vtplurimū valde parum de eius mā miscitur cum vrina vnde vrina bona in pleuresi non est valde bonuz signū: vt. 10. tertij. r ideo pp raptum humorum ad superiora remanet clara: r quia aliquid subtile adustum

communicatur facit nebulam ad nigrum tendentem.

¶ De significationibus substantie vrine in quantitate ipsius et in claritate sui aut turbulentia. Capi. 3.

Substantia vrine est aut tenuis aut grossa aut mediocris.

¶ In isto ca. determinat Aui. de signis sumptis a substantia vrine et claritate et turbulentia: et hoc propter conuenientiam que videtur esse inter turbiditatem et grossitiem claritatem et tenuitatem. Et diuidit in tres partes. Primo ponit absolute significationes substantie vrine. Secundo claritatis et turbulentie. 3° redit ad signa substantie vrine non absolute: sed cum aliis. ibi 2° (Amplius vrina spissa) ibi 3° (Cum vrina grossa mingitur.) Prima in duas. primo ponit diuisionem vrine. 2° ponit signa. ibi 2° (Valde vero). ¶ Dicit primo quod substantia vrine aut est tenuis aut grossa aut mediocris.

E ¶ Ubi no. quod per substantiam non intelligimus rationem quidditatiuam. sed intelligimus modum se habendi in grossitie vel densitate et in subtilitate vel raritate. Mediocris autem est illa que est naturalissima. Grossa quelibet grossior. Subtilis quelibet alia deficiens ab illa grossitie mediocri. Quo modo autem grossities et subtilitas cognoscantur. dictum est supra cap. primo. et dicetur infra in hoc capitulo.

¶ Nota tamen quod aliquando vrina dicitur tenuis in comparatione ad aliam que debet tamen corpori a quo emittitur in naliffima sibi dispositione vt vrina talis qualis est in iuuene temperato diceretur tenuis respectu vrine puerorum: et ita intelligatur de grossa. Dic autem licet Dynus contrarium dicat videtur mihi Aui. loqui de tenui et grossa primo modo.

¶ Ualde vero tenuis in omnibus dispositionibus maturationis significat priuationem aut in venis oppilationes aut epatis debilitatem et canalium vrine que non attrahunt nisi quod tenue est aut attrahunt sed extra non eiciunt nisi quod non subtile existit aut multam aque potationem aut vehementis frigiditatis complexionem cum siccitate.

¶ Nunc ponit signa tenuis et grosse absolute. et diuidit in duas. Primo ponit significationes vrine tenuis. secundo grosse. ibi secunda. (Urina autem multum spissa.) ¶ Prima in quattuor. primo ponit absolute significationes vrine tenuis. secundo signa in egritudinibus acutis. tertio in pueris. quarto in senibus vniuersaliter. ibi 2° (Et in acutis.) ibi tertia (Et vrina quidem.) ibi quarta (Et similiter hec.) ¶ De prima dicit quod quando sub disiunctione significat vrina cum est valde tenuis etc. vnum est priuatio maturationis. secundum est oppilatione in venis. 3° debilitas epatis aut canalium vrine: et ista debilitas aut est in attractiua virtute: quia trahit solum subtile quod paruum resistit: aut in expulsiua: quia non potest expellere nisi illud quod est valde subtile. quartum est multa potatio aque. quintum est complexio vehementis frigiditatis cum siccitate.

¶ Ubi notandum primo quod quia vrina quandoque est tenuis cum naturali complexione vt in senibus: ideo Auicen. non dixit quod vrina tenuis ista significat sed dixit valde tenuis. Et intelligitur quod multum sit distans a mediocri.

F ¶ 2° no. quod digestio est qua virtus commiscet humores cum aquositate vnde sit grossior vrina quam aqua que bibitur et ideo cum est valde tenuis quasi significat quod non sit talis commixtio ideo significatur priuatio digestionis et percoctionis humoris et ciborum. ¶ No. tamen quod non necessario significat priuationem futuram vt dixi de vrina translucente.

G ¶ No. 3° quod oppilationibus existentibus via est strictior et prohibet exitum rei grosse: et ideo oppilationes sunt causa vrine tenuis.

1ª dub. Sed diceres contra. quia nec oppilationis epatis nec aliarum venarum nec emulgentium. Nam vene epatis hora qua talis vrina apparet non prohibent transitum nutrimenti ad epar et ad alia membra quod est grossius aquositate: igitur non prohibent transitum grosse vrine. Item nec venarum emulgentium oppilatio est huiusmodi: quia cum transeat per illas sanguis quo nutriuntur renes. videtur ergo quod nulle oppilationes sint causa tenuis vrine: ¶ Utrum debilitas epatis sit causa vrine subtilis. Quo. 13.

2ª dub. Secundo dubitatur quia non videtur quod epatis debilitas sit causa vrine subtilis modo dicto. Nam ex debilitate fortis epatis fit vrina similis loture carnis recentis in qua est aliquid de ipsa sanguinis corpulentia vt in precedenti cap. visum est. Et constat quod talis est grossa. Constat etiam quod in ea est pars sanguinolenta grossa que pellitur.

Rñso. ad primum ¶ Pro primo igitur nota quod in pluribus dispositionibus aquositas non solum peruenit ab epate ad renes: sed a venis in ambitu totius recurrit ad renes.

¶ Secundo no. quod concauitate venarum eque lata manente cum tamen est oppilatio prohibet rei grosse transitus magis quam rei subtilis aliis paribus. Maiorem enim conatum oportet fieri ad diuisionem vie rei que non in subtiles partes diuiditur quam rei que in subtiles partes diuiditur.

¶ Ex his dicitur quod propter venarum epatis et emulgentium et totius corporis oppilationes vrina potest mingi tenuis: quia omnes iste sunt vie per quas transit vrina ad renes vt patet ex primo notato. Nec valet arg. Dato quod talis vrina mingitur transit per harum venarum concauitatem sanguis et alii humores qui sunt valde grossiores vrina grossa. igitur vrina grossa potest transire. Nam per alium modum transit vrina et per alium nutrimentum. Et virtus fortius trahit nutrimentum ad membra quam pellat aquam ad renes. ¶ Possumus etiam dici quod oppilationibus existentibus viscosa magis prohibet mixtionem humoris cum aquositate propter viscositatem vnde vrina remanet subtilis.

Rñso ad secundum. ¶ Pro secundo dicitur quod debilitas epatis in qua vrina apparet similis lotura carnis est debilitas digestiue: et ista hic dicta est attractiue vel expulsiue. Et si dicatur: vrina spissa significat oppilationes igitur non tenuis negatur consequentia. Nam hec contraria signa significant quandoque ille pro parte dispositiones. vtraque enim istarum significat priuationem rei grosse aut viscose in venis: et ita oppilationes: sed vna priuationem talis humoris cuius aliquam partem non euacuatalia priuationem talis cuius partem non euacuat.

¶ Et in acutis quidem egritudinibus significat virtutis digestiue debilitatem et maturationis priuationem.

¶ Modo ponit significationem vrine tenuis in acutis: et diuidit in duas partes quia facit quod dictum est. secundo remouet dubium. ibi secunda. (Et est etiam.) ¶ Dicit primo quod vrina hec in acutis egritudinibus significat debilitatem virtutis digestiue et priuationem maturationis. ¶ Ubi no. quod vrina tenuis in febribus acutis significat materiam humoralem non commisceri cum aquositate vrinali. et ideo vrina non est maturata: et per consequens debilitatem digestiue saltem in relatione ad humorem facientem morbum. et ideo Aui. ad demonstrandum quod non dicebat absolute significari per vrinam tenuem debilitatem virtutis digestiue: sed in relatione ad materiam subditam et maturationis priuationem.

¶ Et si queras vtrum idem in cronicis significat. Ad hoc dicunt quod sic. Dicit autem Dynus quod quia non ita apparet in cronicis sicut in acutis ideo se maxime retulit ad acutas. ¶ Ego autem multo plures vidi vrinas subtiles in permultis cronicarum quam in acutis. et ideo puto quod sic acutas retulit: quia priuatio maturationis in eis est peior. Nam non datur tempus ad maturandum sicut in cronicis.

¶ Et est etiam cum reliquarum virtutum tanta significat debilitatem vt nullo modo in aquam operentur: imo quemadmodum ingreditur ita labitur.

¶ Remouet dubium. Posset enim quis dicere. Potest ne vrina esse tenuis sine debilitate absoluta digestiue aut propter aliarum virtutum debilitatem. Et dicit quod sic: quia quandoque hec vrina significat tantam debilitatem aliarum virtutum a digestiua vt nullo modo operentur in aquam: imo sicut ingreditur ita labitur.

¶ Ubi no. non est Aui. mentem: quod alie virtutes nullo modo operentur in aquam quia non pelleretur et non attraheretur ad epar. sed adeo est aliqua aliarum virtutum debilis vt digestiua nullo modo in aquam operetur: quia retentiua non retinet tempore notabili. Et quia digestiua indiget tempore determinato in sua operatione: ideo absque

nobili pmutatiõe a digestiua vtute egredit᷑. ℭ Et ex h pʒ q̄re sup i gñali signatiõe nõ posuit oẽs modos signationũ in gñe. Nã aliqñ est vria subtilis pp nimiã caliditatẽ renũ ⁊ epis: vñ retẽtiua ẽ debilitata: ⁊ h est in diabetica passiõe q̄ est talis instr̄o vrie q̄lis ẽ lienteria stõacho.19.tertij. ℭ Ego aũt memini mltos medicoꝝ nõ iterrogãtes de q̃ntitate cũ talẽ vrinã viderũt iudicasse de oppil̄onib⁹ ⁊ frigiditate infirmos ad mortẽ duxisse: q̄re freq̃nter est inquirẽdũ de freq̃ntia mingẽdi ⁊ quãtitate cũ vrinã videm⁹ valde tenuẽ ⁊ trãslucentẽ: q̄a in hoc errore est periclitatio infirmi in totum.

ℭ Et vria q̄dẽ tenuis valde ƀm hũc modũ deterior est in pueris q̃ȝ in iuuenib⁹: q̄m nãlis puerorũ vrina spissior est vrina iuuenũ: ideo q᷑ sunt humidiores ⁊ q᷑ eoꝝ corpora plus attrahũt humiditatis: ppterea q᷑ materia supfluens est eis necessaria cã augmẽti. Si ergo eoꝝ vrine in febrib⁹ acutis multũ fiant tenues: iã valde elõgati erũt a sua nãli dispõne. Et si hec in eis pseuerauerit nõ significabit nisi perditionẽ q̄m cũ pdurat significat pditionẽ nisi bona fint adiuncta signa ⁊ vtutis stabilitas. tũc eñi exiturã significat que accidit ⁊ proprie inferius sub parte epatis.

ℭ Docet mõ q̄d talis vria signat in pueris. Et dic̃ tria. p̄ᵐ est q᷑ talis vria tenuis in pueris ẽ deterior q̃ȝ i iuuenib⁹: ⁊ rõ est q̄a nãlis vria pueroꝝ dȝ eẽ grossa respcũ vrie iuuenum pp duas cãs. vna ẽ q̄a pueri sũt hũidiores. 2ᵃ ẽ q̄i pueri indigẽt attractiõe mlti nutrimẽti ad epar ⁊ corp⁹ vt sufficiat p augmẽto ⁊ nutricatiõe. Et iõ si eoꝝ vrie fiunt mltũ subtiles in acutis febrib⁹ plus distãt a nãli dispõne: ⁊ iõ sunt deteriores. Dicit 2ᵒ q᷑ si vrine multum subtiles pseuerauerint in pueris cũ febre acuta nõ significãt nisi pditionẽ. Et rõ ẽ q̄a significãt multã resistẽtiã mãe aut multã vtutis ibecillitatẽ: ⁊ iõ in tpe breui nõ posse supari morbi mãm ⁊ p ɔ̄ñs in acuto morbo infirmũ perituꝝ. Dicit 3ᵒ q᷑ q̄ñq̃ȝ reliq̄s signis bonis apparẽtib⁹. s. signis icolumitatis vtutis signat h vria apostema q̄d accidit iferius ⁊ ppue sub pte epatis.

ℭ Utrũ vrina tenuis fit pp oppilationes. Q̃ō. xiiij.

Primũ dubiũ. Sed circa dicta dubitat᷑. p̄ nõ vr̃ q᷑ hũiditas puerorũ sit hui⁹ cã. Pri⁹ q̄a illa hũiditas est aerea q̄ est subtilis: ⁊ per ɔ̄ñs nõ est causa grossitiei. ℭ Secũdo. quia senũ vrine sunt subtiles: ⁊ tamen senes sunt humidi extranea humiditate que magis videt᷑ facere ad grossitiem vrine q̃ȝ substantifica humiditas.

ℭ Utrum vrine pueroꝝ sint grosse ex humiditate ⁊ senum subtiles. Questio. xv.

2. dubiũ. Scdo dubitat᷑ q̄i si pueroꝝ corp̄a multo nutrimẽto indigẽt: ergo paꝝ de hũorib⁹ relinquũt in aquositate: ⁊ per ɔ̄ñs hec esset potius causa subtilitatis vrine.

R̃ñsio. ℭ Pro istis no. q᷑ digestiua multa indiget hũiditate: vt p̄ p̄mi: ⁊ iõ pueri ppterea q᷑ hũidi sunt substãtifice fortẽ habẽt vtutẽ cõmixtiuã ⁊ digestiuã. Et q̄i mlto indigẽt nutrimento opȝ illi⁹ multas seq̄strari supfluitates q̄ p digestiue fortitudinẽ miscent᷑ cũ aq̄sitate: ⁊ fit vria spissa. ℭ Q̄d aũt dicit Din⁹ istos pp indigentiã mlti nutrimẽti cogi ad capiẽdũ plus cibi q̃ȝ bñ possint digerere. ⁊ iõ vrinã igrossari iu dicio meo ɔ̄dicit Gal. 3ᵒ tegni vbi dixit q᷑ tẽperatũ corpus tñ appetit quãtũ bñ digerẽ põt: ⁊ cõstat q᷑ loquit᷑ in oi etate. ℭ Ex q̄b⁹ pȝ ad vtrũq̃ȝ dubiũ r̃ñsio. Nã nõ sequit᷑: ẽ humiditas subtilis: igit᷑ nõ est cã grossitiei vrie: Nec seq̄t᷑ humiditas extranea senũ est cã subtilitati: igit᷑ nãlis pueroꝝ ita erit. Nec in 2ᵒ dubio sequit᷑. Multũ nutrimentũ trahũt

Dictũ ẽ origialr̃. mẽbra: ergo nõ multa remanet supfluitas. Ultimũ aũt dictũ ɔcordat cũ dictis Gal. 2. pnosticoꝝ cũ dixit q᷑ vria cla

ra ⁊ cruda ⁊ diuturna signat apa futuꝝ sub diaphragmate. ℭ Cã aũt est q̄i significat᷑ mã rebellis vtuti ⁊ grossa. ⁊ iõ significat᷑ q᷑ nã nõ faciet crisim nisi permutationis: ⁊ q᷑ erit versus inferiora ppter materiei grauitatẽ. Hipp. 2. pno. 34 ⁊ elicit᷑ ab Aui.

ℭ Et silr̃ si hec in sanis pmanserit ⁊ se nõ ɔuerterit ab eis significabit apa q̄d accidet illuc vbi dolorẽ sentiunt ⁊ ƀm plm̃ accidet eis vt cũ h in alchatim ⁊ in renib⁹ dolores sentiunt. ⁊ significat aptitudinem ad apa. Q̄ȝ si dolor ⁊ grauitas vni mẽbro ppue nõ fuerit: imo sunt cões significabit bothor ⁊ variolas ⁊ apata que corpori erunt cõmunia. Tenuitas quoq̃ȝ vrine in crisi sine ordine recidiuationem pronosticatur. 2. quarti trac. p. c. 84.

ℭ Mõ ōndit q̄d signat vria sbtilis in sanis pseuerãs: ⁊ itelligunt᷑ hic sani nõ iculpate sani: q̄i isti vrias hñt mediocres: sȝ oẽs q̄ nõ sunt actu egri. Et dicit p̄ q᷑ si vria fuerit tenuis in sanis ⁊ ita pmãserit ⁊ nõ pmutata fuerit ad grossam vel mediã signat apa futuꝝ in pte in q̄ sentiũt dolorẽ. Si ãt dolor ãt grauitas nõ fuerit vni mẽbro. i. nõ doleãt plus in vna pte q̃ȝ in alia sȝ in ãbitu totius: tũc signat variolã aut morbillũ aut bothor. i. pua apata: aut alia apata q̄ erũt cõia toti corpi. Dicit 3ᵒ q᷑ si hec vria tenuis appuerit in crisi sine ordine signat recidiuã. ℭ Cã aũt p̄mi ẽ: q̄i cũ hec vrina in sanis significet mãm supfluã retineri sequit᷑ q᷑ erit ibi cã añs apatis. Si igit᷑ dolor in vno mẽbro sentit᷑ signatur q᷑ mãa ad illũ locũ nã iã incipit deriuare iuxta sniam affõrismi. Et vbi in corpe dolor ⁊c̃. Aut ẽt si dolor eẽt a cã p̄mitiua ad illũ locũ nã stimulata supfluã mãm trãsmitteret ⁊ apa faceret cũ dolor trahat sicut vẽtosa. ℭ Cã aũt scdi est q̄i lassitudine vel dolore pauco existente in toto cũ dicta signatione mãe retẽte significat᷑ q᷑ ad musculos q̄ sunt in ambitu totius aut ad cutẽ nã trãsmittit mãm q̄ ƀm sui varietatẽ q̄ñq̃ȝ facit variolas q̄ñq̃ȝ bothor. i. pua apata: sicut in scabie apparet: q̄ñq̃ȝ furunculos multos in totius ambitu. ℭ Cã ãt tertij est: q̄i in crisi q̄ p vrinã accidit vria dȝ eẽ grossa: vt infra: q̄i hũores multi debẽt cũ ea eẽ mixti. cũ igit᷑ crisis ẽ cõpleta paulatim circa finẽ crisis vria ordinate fit min⁹ grossa: sȝ si subito fiat sbtilis signat᷑ q᷑ ex aliq̄ cã impedit᷑ vtus ab expulsione totius. ⁊ ideo aliquid de materia grossa relinquitur. Modo que relinquuntur in morbis post crisim subuersionem facere consueuerunt. Afforis. ẽ Hipp. 4. ꝑticule. ⁊ ẽ. 33 ⁊ incipit si nõ ⁊ p̄ us doluerit aliq̄d ⁊c̃.

ℭ Urina aũt multũ spissa ƀȝ plm̃ significat maturatiõis priuationẽ ⁊ ƀm minus humoꝝ grosse sube maturationẽ. Erit ergo in statu hũorosarum febriũ ⁊ in apertione apostematũ. Scda ꝑticule affor. 12.

ℭ Hic docet signare p vrinã mltũ spissaȝ siue grossã. Et duo facit. Prio h. 2ᵒ r̃ñdet tacito dubio. ibi. (Nõ ãt subtilitas.) Pria diuidit᷑ in nouẽ ptes sicut nouẽ sunt regule q̄s ponit vt patebũt. ℭ Prio igit᷑ dicit q᷑ vria mltũ spissa signat priuationẽ maturatiõis ƀm plm̃. Et raro signat humoꝝ grosse sube maturationẽ. ⁊ iõ ista talis erit in statu febriũ humorosaꝝ. i. pẽdẽtiũ ab hũorib⁹ grossis ⁊ multis: q̄ñ. s. dȝ esse crisis ⁊ in aptione apatis postq̃ȝ. s. sanies per vrinã pellit᷑. ℭ Cõsidera igit᷑ q᷑ vrina multũ spissa est de q̄ loquit᷑ q̄i parũ spissa põt esse cũ nãli dispõne: sed multũ nõ. ℭ No. 2ᵒ q᷑ hec multũ spissa ƀȝ Aui. q̄ñq̃ȝ signat priuationẽ digõnis: q̄ñq̃ȝ signat digõnẽ sȝ raro signat digõnẽ. ℭ Causa aũt est q̄a q̄ñ materia digerit humores grossos raro eos cum vrina trãsmittit: q̄i vie sunt stricte. Plurimũ igitur cuȝ humores grosse substãtie sunt cũ vrina pellit᷑ hypostasis grossa: sed vrina nõ fit multũ spissa: q̄i nõ tñ de isto humore pellitur cũ vrina q᷑ ipsam faciat multo spissaȝ ad intellectũ datuȝ. Plurimũ igit᷑ mingit᷑ vrina multũ spissa propter multitu- A

diné grossoꝝ humoꝝ stimulantiũ ad sui expulsionez ante digestioné eoꝝ: ꝛ ideo vt plurimũ significat priuationé maturationis. Reliqua in isto canone sunt clara.

¶ Et plurimum quidem qḋ in acutis significat egritudinibus est malum.

¶ Est canõ scḋs ꝛ diċ p̄lm qḋ sigñat vrīa mltũ grossa i acutis egritudib⁹ eē malũ. Cã ãt est: qꝛ talis p̄lm sigñat pctm̃ grossoꝝ hũoꝝ non digestoꝝ. Et qꝛ grossi hũores nõ facil̄r cito digerunt: morbi aũt acuti cito terminant: iõ significat ꝙ terminabit morb⁹ añ materiei digõné: ꝛ p ↄñs male. Dicit aũt notãter plurimũ: qꝛ aliquo mõ ↄtingit oppo^m: vt si mã subtilis digesta eēt ꝛ p vrinã expelleret: nã vrina fieret grossa: qꝛ humor lʒ sit subtilis est tñ grossior vrina.

¶ Veruntñ tenuitatis durabilitas plus significat malũ. Spissitudo nãq̧ quandã significat digestioné q̃ qdé substãtie ↄfert in eo ꝙ digõnem significat. ꝛ ꝙ ṽtus expellẽdi hʒ potẽtiaʒ est id in quo fiducia hr̃ ꝛ inquãtuʒ materiei significat corruptioné ꝛ ei⁹ multitudineʒ ꝛ maturationis ꝓhibitioné sepantis ad fundũ descẽdẽtis significat malũ. Quid aũt sit illud qḋ inter duas res supantius est cognoscit ex eo ꝙ post eã aduenit ex requie aut succedit ex debilitatis augmento.

¶ Ponit 3^m dicẽs ꝙ peior ẽ durabilitas tenuitatis q̃ʒ grossiciei: ꝛ rõ ẽ qꝛ spissitudo sigñat quãdã digõné: ꝛ iõ ista ↄfert subẽ. i. sigñat bonũ qḋdã ex pte modi subeiqꝫ aliqd de digestiõé sigñat suscepisse: Vel alr̃ sigñat digoné q̃ ↄfert substãtie. i. q̃ sufficit facere subaʒ vrine grossam: lʒ nõ sufficiat facere bonã hypostasiʒ: ꝛ hec ẽ melior expõ. ꝑ. sigñat etiã vrina grossa ꝙ ṽt⁹ hʒ potẽtiã expellendi: ꝛ h̃ est ét signũ in quo. i. ꝓp qḋ habet fiducia bonitatis ex vrīa grossa. ꝑ Sʒ tñ ista vrīa grossa sigñat malũ ꝓp tria. ꝑ Primo qꝛ sigñat mãei corruptioné. alr̃. n. ṽt⁹ nõ stimularet ad ei⁹ expulsioné añ cõplemẽtũ maturatiõis. ꝑ Scḋʒ est mltitudo mãei q̃ sigñat ꝓp eandé cãm. ꝑ Tertiũ ẽ ꝑuatio digõnis nõ absolute ꝛ penit⁹: sʒ digõnis sepantis ꝛ ad fundũ descẽdẽtis i. sigñat ꝙ digõ nõ est tãta ꝙ hũor q cũ vrina pellit descendat in forã hypostasis laudabilis. imo remanet ꝑmixt⁹ cũ tota aq̄sitate. ¶ Ex quo pʒ ꝙ vrīa spissa aliquo mõ sigñat bonũ ꝛ p̄lo pte malũ. Sʒ valde tenuis significat absolute malũ: ꝛ iõ tenuitatis durabilitas est deterior. ¶ Deide qꝛ posset qs querere quõ cognoscat qd est maius an bonum qḋ significat an malũ: Dat modũ in hoc dicẽs ꝙ illud qḋ superat de istis. s. bono vl̃ malo significato cognoscit ex requie accñte post aut ex augmẽto debilitatis. Nã qñ superat bonitas expulsionis ꝛ digõnis malitiã corruptionis sequitur hanc vrinã requies ꝛ contrariũ debilitas.

¶ Et vrinarũ qdé spissaꝝ in febrib⁹ sanior existit illa de qua multum subito euacuatur.

¶ Iste est quartus cañ. ꝛ patet.

¶ Illa vero que paulatim euacuat multoꝝ hũorũ est significatiua ꝛ debilitatis virtutis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ illa que paulatim euacuat significat multos humores ꝛ ṽtutis debilitatem: qꝛ non fieret multũ grossa nisi ꝓpter humoꝝ multitudiné: ꝛ nõ mingit paulatim nisi propter debilitatem expulsiue.

¶ Et post illã quidé que vtilitaté affert sequitur mediocris vrina similis cum requie.

¶ Canon sextus ꝛ causa est: qꝛ tãdem corpus mundificatur: ꝛ ideo fit postea mediocris ꝛ sequitur requies.

¶ Cuʒ aũt tenuis vrina in acutis egritudinibus ad spissitudiné conuertitur postq̃ʒ non aduenit requies significat liquefactionem.

¶ Septim⁹ canon. ꝛ dicit ꝙ cũ vrina tenuis cõuertit ad valde grosseʒ ꝛ post illã nõ aduenit reqes in acutis egritudinib⁹ sigñat liquefactioné. s. mẽbroꝝ aut humoꝝ grossoꝝ: qꝛ ꝑus erat subtilis: qꝛ nihil de tali poterat pelli: nũc autez pellitur: ꝛ nõ propter digestioné: qꝛ si ita esset sequeret requies. igit erit per viã liquefactionis.

¶ Cunq̧ in sano vrina perseuerauerit spissa ꝛ in parte capitis dolorem senserit ꝛ conquassationem indicabit ei febrem.

¶ Est octauus canon: ꝛ dicit ꝙ qñ perseuerat vrina spissa in sano. i. neutro nondũ egro ꝛ iste senserit in parte capitis s. aut añ: aut retro: aut a latere conquassationé. i. dolorem cũ perturbatione ꝛ obfuscatione sensuũ significat futurã febré. Et rõ est: qꝛ significat ꝙ humor peccãs incipit ebullire vnde fumi petunt caput ꝛ putrefient ꝛ facient febrem.

¶ Est tñ cuʒ hoc est ex superflua expulsione aut apertione aut vlcerib⁹ in partib⁹ viarũ vrine.

¶ Canon nonus ꝛ vltim⁹. Dicit ꝙ qñq̧ ↄtingit ꝙ hec. s. vrina grossa in sano est ex supflua expulsiõé. i. magna: vñ agitati hũores aliquid suoꝝ fumoꝝ capiti cõicant: sed qꝛ cito euacuant nõ sequit febris. Qñq̧ aũt significat apertionez oppilationũ: ꝓpter quã mãe grosse retente expellunt: aut tertio ꝓpter vlcera in vijs vrine propter que mingit sanies multa: ꝛ tamen non sequitur febris.

¶ Nõ auté subtilitas ꝛ spissitudo vtreq̧ maturatiõis significãt ꝑuationé: nisi qꝛ maturationé subẽ cõitat mediocritas. Spisse ergo maturatio ẽ vt digerẽdo ad tenuitaté mutet. Et tenuis maturatio ẽ vt coquẽdo mutet ad spissitudiné.

¶ Hic rñdet tacito dubio: posset. n. qs dicere. Statiʒ dicebatur ꝙ vrīa tenuis sigñat ꝑuationé maturatiõis: ꝛ nũc diċ ꝙ mltũ spissa idé sigñat: qḋ vr̃ falsuʒ: qꝛ spissitudo ẽ ↄ̃ria subtilitati ꝛ ↄ̃rioꝝ signoꝝ oꝫ eē ↄ̃ria sigñata. ¶ Hic rñdet ꝙ vtraq̧ sigñat ꝑuationé maturatiõis. rõ est: qꝛ maturationé comitat mediocritas in mõ subẽ. Iõ maturatio mãe spisse est vt attenuet versus mediocreʒ: ꝛ maturatio subtilis est vt ingrosset ꝛ ↄuertat ad mediocritaté v̄sus spissitudineʒ. ¶ No. tñ hic ꝙ vrina tenuis nõ ideo significat ꝑuationem maturationis: qꝛ significet subtilem humorem: sepe enim est ꝓpter humoꝝ nimiã grossitiẽ: que oppilões facit.

¶ Amplius vrina spissa quẽadmodũ prius diximus qñq̧ ẽ clara trãslucẽs qñq̧ ẽ turbida. Verũtñ inter spissaʒ trãslucẽté ꝛ tenué existit drĩa: qñ spissa trãslucẽs cũ motu inndat nõ fiũt ptes ipsi⁹ inũdate multũ pue. imo magne i ea accñt: vñ ꝛ ei⁹ mot⁹ sunt tardi ꝛ cũ spuma multaꝝ ampullarũ: ꝛ ipsius ampulle nõ cito rumpunt.

¶ Hic ponit signa claritatis ꝛ turbulentie vt mihi vr̃ ꝛ h̃ iõ in isto cap. qꝛ claritas ꝛ turbulẽtia putant hẽre ↄueniẽtiã cũ grossa ꝛ subtili. Et iõ ét miscet sigñatiões grosse ꝛ subtilis. Diuidit in duas ptes. Primo docet hoꝝ sigñatiões sigillatim. s. clare ꝛ turbulẽte. 2° qñ in eadé vrina appet claritas ꝛ turbulentia quo ad diuersa tẽpora. ibi 2°. (Amplius tres debes) Pria in duas. ꝑ ponit vnã distinctioné ꝛ differentiã inter clarã ꝛ subtilem. 2° ponit sigñationes. ibi scḋa (Et que qdé.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ vt dictũ est supra. caplo huius sume. vrina spissa quedã est clara translucens: ꝛ q̃daʒ est turbulẽta. Dicit scḋo ꝙ inter spissaʒ translucenté ꝛ subtilem sunt tres differentie vna est ꝙ qñ grossa translucens

agitatur mouet tarde. scđa φ qñ agitatur sue vnde nõ fiũt pue sʒ magne. 3ᵘ est φ in ea fit spuma multa ampullaꝝ: ꝛ iste ampulle nõ cito rũpunt. sed in subtili vrina ꝯtraria ꝯtin gunt. ¶ Cã aũt est: qꝛ grossa est grauior ꝛ terrestris magis ac magis viscosa: ꝛ ꝓpter grauitatẽ tarde mouet: propter terrestreitatẽ non facile in paruas partes diuiditur: ꝓpter viscositatẽ in cõcussione fiunt ampulle ꝛ nõ cito rũpunt.

¶ Et que qdẽ huiusmodi existit ex flegmate generatur bene digesto aut colera vitellina si est in ea tinctura ad citrinitatẽ trahens. Et si tinctura non est in ea significat flatis vitrei resolutionẽ. ꝛ hoc qdẽ in epilepticoꝝ vrinis multũ existit.

¶ Hic ponit signatiões clare ꝛ turbide ꝑmittẽdo signa grosse ꝛ subtilis. et diuidit i qttuor ptes. Pͥo ponit signa spisse clare. 2ᵒ tenuis. 3ᵒ spisse sine limitatiõe ad claritatẽ. 4ᵒ turbide absolute. ibi 2ᵒ. (In tenui) ibi 3ᵒ (Spissa ãt) ibi 4ᵒ. (Ad vltimũ.) ¶ Circa pmã ptẽ attẽde φ text⁹ cõter iuenit affirmatiuus φ vrina spissa ꝛ clara gñatur ex flate bñ digesto. Sʒ oẽs auctores dicũt lrãm esse corruptã: qꝛ dʒ dicere ex flate nõ bñ digesto. Et dicũt manifeste patere per seqntiã: qꝛ statiʒ dicit φ si in ea ẽ tinctura ad citrinitatẽ trahẽs ẽ colera vitellina: sʒ si est sine tinctura ẽ ex liqfactiõe vitrei flatis. Nõ cõstat φ vitreũ fla nõ est digestũ. Et iõ sepe appet in vrina epilenticoꝝ ista vrina: qꝛ in eis tale fla multũ abũdat. puto igit hãc expositionẽ: sʒ posset dici φ ẽt pp flegma vitreũ bene digestũ fiat vrina spissa. Nã ipsũ bñ digestũ est tñ vehemẽter grossũ vt supra dicit. ꝛ hoc nõ erit gñaliter sed in paucioribus vt supra dicitur.

¶ In tenui aũt in qua multa existit tinctura scit tincturã nõ esse pp digestionẽ. Aliogn digestio in primis nõ magis opatur substãtiã q̃ȝ coloris ꝑmixtionẽ. ꝓpria nãq; digõnis opatio est substãtiã efficere. deinde ipsãʒ tingere. Et digestio quidẽ in substantia melior est q̃ȝ in colore.

¶ Hic ponit signationẽ tenuis: ꝛ diuidit in qttuor sꝫ qttuor regulas ponit: ꝛ patebũt ptes legẽ doꝑm⁹ canon est nor⁹.

¶ Utrũ nã ꝑus operet colorẽ q̃ȝ subam. Qõ. xvj.

Circa tamẽ hũc locũ cadit dubitatio: qꝛ ꝑ vr esse in ṽbis ꝯdictio. 2ᵒ ꝯdictio cũ dictis supra. ꝛ 3ᵒ nõ vr snĩa ṽa in se. ¶ Pͥo eni ad ꝓbãdũ φ tinctura nõ est pp digõnẽ infert φ aliter nã oparet subaʒ ꝑus q̃ȝ coloris ꝑmixtionẽ ac si ex opposito seqret ħ falsũ. vr igit velle φ nã nõ ꝑus operet subam q̃ȝ colorẽ ꝛ statiʒ dicit oppositũ vt pʒ. ¶ Scđʒ pʒ qꝛ supra cap. de colorib⁹ dixit. Et color qdẽ vrine in egritudinib⁹ acutis incẽdẽtib⁹ trahit ad colorẽ ꝫaffaram ꝛ ad igneitatẽ. φ si ibi fuerit tenuitas aliquã maturatiõis significat dispõnẽ ꝛ φ iã incepit sʒ nõ apparet in subã. Istud expsse ꝯdicit ꝑsenti regule. ¶ Tertiũ aũt pʒ ex ħ 2ᵒ. qꝛ nã in casu hui⁹ textus dedit colorẽ per digestionem ꝛ tñ nõ subam. igit nõ semꝑ ꝑus appet in suba. q̃ȝ in colore digõ. ¶ Pro istis dimittẽdo suꝑflua ꝛ nõ vera dicta expositoꝝ est ꝑ notãdũ φ posse est ꝑ actionẽʒ digestiue ṽtutis dari colorẽ manifeste ꝛ nõ manifeste dari modũ sube vt in auctoritate statiʒ allegata. Nã stat per mixtionẽ hũoris multũ citrini valde pauce q̃ȝtitatis notabilr tingegere aquositatẽ ꝛ nõ notabilr ingrossare eãdẽ. ¶ Dicẽdũ scđo φ nã ꝑus in digerẽdo intẽdit dare modũ sube q̃ȝ colorẽ. Nã digõ est ꝑparatio ad expulsionẽ: talis aũt habet ꝑ modũ sube nõ ꝑ colorẽ: iõ digestiua ṽtus ꝑcipue in nocituo ꝑus intẽdit modũ sube q̃ȝ intẽdat colorẽ. ¶ Ex quo seqtur φ cũ ṽtus digestiua multũ agit digerẽdo aut multũ digerit opʒ φ multũ det de mõ sube quã intẽdit: qꝛ iste ꝓprie ꝛ per se sequit opationẽ digestiue ṽtutis. ꝛ ħ intẽdit Auic. hic cũ dixit φ opatio digestiue est ꝑus dare subam deinde eã tingere. ¶ No. tñ φ cũ hoc stat φ simul det color ꝛ suba mediocris ꝛ φ ꝑus ꝛ φ post. Sʒ nõ stat φ ꝑ multã ꝛ fortẽ digõnẽ detur color ꝛ nõ mod⁹ sube: qꝛ semꝑ fortẽ ꝛ multã digestionẽ sequit modus sube ꝓpinquus mediocri. ¶ Dicẽdũ 3ᵒ nõ esse Aui. intẽtionẽ φ color multe tincture in vrina tenui nõ fit quoquomõ ꝑ digõnẽ: sʒ vult φ nõ ẽ ꝑ intẽsaʒ digõnẽ vel multã sicut multa est tinctura: ꝛ ħ mõ legatur. In vrina tenui in q̃ existit multa tinctura scit φ tinctura nõ est pp digõnẽ. s. ita intẽsaʒ i suo gñe sicut est tinctura: Nã hoc nõ est pp multã digõnẽ sʒ pp inchoatã ꝛ debilẽ nõdũ apparentẽ in suba vt dr̃ supra cap. de colorib⁹ in auctẽ allegata. ꝛ hoc ꝓbat Aui. ibi. Aliogn dicẽdo φ aliogn. i. si aliter eẽt q̃ȝ dicat ꝛ tinctura eẽt pp multã digõnẽ: tũc nã ꝑus fecisset in hac vrina subaʒ digeste vrine q̃ȝ istã coloris ꝑmixtionẽ. Nã vt ego dixi statiʒ si digõ est multa ꝛ intẽsa opʒ φ sit manifesta in suba. Nõ ħ est repugnãs in casu isto: qꝛ supponimus vrinã tenuẽ. Nõ vult igit Aui. inferre ex opposito sui dicti φ digõ ꝑus operet subaʒ q̃ȝ colorẽ tãq̃ȝ absolute falsũ: sʒ tãq̃ȝ repugnãs opposito regule. Ex quo sequit φ iõ oppositũ sue regule est ipõle: qꝛ ad ipm seqt aliqd sibi repugnãs. ¶ Ex quo pʒ ꝑ φ hic nulla est ꝯdictio: ꝛ nõ ꝑsupponit in mõ arguẽdi falsũ esse φ nã ꝑus opatur sbaʒ q̃ȝ colorẽ: imo vult hoc eẽ veꝝ: sʒ repugnãs opposito regule. Et iõ ne qs putaret φ diceret ħ esse falsũ subdidit φ digõ ꝑus opat subaʒ q̃ȝ coloris ꝑmixtionẽ: ꝛ itelligit ad sensũ scđi notabilis ꝓpositi. Et sic soluit ꝑmũ dubiũ de cõtradictiõe lr̃e. ¶ Simulr scđm de ꝯdictione ad dicta capli ꝑcedẽtis. Nã nõ intẽdit absolute φ non sit pp digõnẽ vt dixi. ¶ Ad 3ᵐ aũt dubiũ pʒ ex scđo notabili. ꝛ iõ hãc lrãʒ nõ lego dicẽdo aliogn ꝑ qꝛ vt dicit vnus mod⁹ Dyni. nec trãsponẽdo sniaʒ ptis sequẽtis ly aliogn vt dicit scđs modus nec addẽdo vnã negationẽ vt dicit illa tertia expõ. His eni modis exponere nõ est nisi falsificare lrãʒ. ¶ Q; si quereret vtrũ ois tinctura vrine det per digõnẽ: puto φ nõ. Nã contingit vrinã tingi pp ebulitionẽ a calore putredinali vt põt colligi scđa q̃rti ca⁰ de signis sumptis ex tenuitate vrine: dũ dixit. Si aũt fuerit rubedo aut nigredo: scias φ cã in hoc est res ꝯstringẽs aut vehemẽtia ṽtutis q̃litatis egritudinalis iprimẽtis in aquã. Credo tñ φ aquositas pura nõ tingitur nisi pp cõmixtionẽ alicuius rei hũoralis cũ ea. vt expsse vult Gal. ꝑ de crisi: sed hec pars humoralis qñq; magis tingit nã ꝓpter maiorẽ digestionẽ: sed ꝓpter maiorẽ ebulitionẽ ꝓpter quã ille humor fit intensius coloratus.

¶ Et pp ħ cũ vrina tenuis i acuta egritudine ꝑseuerat signat malũ ꝛ φ ṽt⁹ digestiua ẽ sopita.

¶ Ponit scđaʒ regulã ad moduʒ correlarij dicẽs φ pp cãm dictã. s. φ ꝑ⁹ digõnis operatio est facere subam sequitur φ vrina tenui ꝑseuerãte in egritudine acuta est signũ malũ significãs φ virtus est sopita. i. remisse agens in digerendo aut non digerens.

¶ Cum aũt vrinã videris tenuem in cuius partib⁹ rubedinis ꝛ citrinitatis fuerit diuersitas laborem cognosces inflãmantem.

¶ Ponit tertiã regulã dicẽs φ cũ videris vrinã tenuẽ q̃ hʒ diuersitatẽ in ꝑtib⁹ in citrinitate ꝛ rubedie ista signat laborẽ inflãmantẽ. ¶ Ubi nota intelligi φ appeat diuersitas rubedinis ꝛ citrinitatis: aut qꝛ diuerse partes vrine appareant vna rubea ꝛ alia citrina sicut si in supiori parte appareat rubea ꝛ in iferiori citrina: aut scđo qꝛ appareat color cõmixtus ex rubeo ꝛ citrino: ꝛ per laborẽ inflãmatiuũ possumus intelligere lassitudinẽ inflãmatiuã que prouenit ex abundantia humoꝝ calidorum. s. sanguinis ꝛ colere qui significantur ex hac diuersitate colorum in vrina apparentiũ. ¶ Aut scđo per laborẽ intelligendo vlr oẽm lesionẽ vt

intelligit.2.affo2ismoꝝ.affo.1.7 h mihi plus videt verũ.

❡ Et si tenuis fuerit fueritq; in ea res q̃ sunt sicut furfures egritudie in vesica nõ existente signũ erit hoc esse propter flegmatis adustionẽ.

❡ Ponit regulã q̃rtã dicẽs q si vrina fuerit tenuis 7 habue rit sedimen ad modũ furfuris nõ existẽte egritudine in ve sica signat fl̃atis adustionẽ.℣ Causa aũt est q2 hec filia fur furi sunt alba 7 lata:7 iõ sũt aut ex excoriatiõe alboꝝ mẽ broꝝ sicut vesica aut adustiõe humoris albi sicut fl̃a. Non existẽte igit in vesica egritudine erit ex flegmate adusto.

❡ Spissa aũt vrina in febrib⁹ acutis ad summũ multos significat hũores 7 fortasse significat li quefactionẽ. Et ipsa qdẽ est cum vna perma net hora congelatur 7 inspissatur.

❡ Hic ponit signa vrine spisse non limitãdo ad claritatẽ vel turbulẽtiã dicẽs q vrina spissa i febrib⁹ acutis signat mul tos hũores aut liq̃factione. Et illa est q̃ cũ ꝑmanet vna ho ra cõgelat.℣ Cã aũt est:q2 si hũores eẽnt pauci in morbo acuto cũ sint vt pl̃m subtiles nõ facerẽt vrinã grossã. Et iõ qñ est grossa ꝑpter humoꝝ cõmixtionem significat ipsos multos. Quãdoq; aũt est grossa ꝑpter liquefacta cõmixta cũ ea vt esset pinguedo:7 ista recedente calore actuali con gelat sicut alie pinguedines a calore eliquate.

❡ Ad vltimũ hõ turbulẽtia vrine est ꝑp terreita tẽ cũ ventositate q̃ aquositati admiscet. Ex istis nãq; cũ admiscent̃ ꝑuenit turbulẽtia 7 ex ipso rũ abinuicẽ separatione ꝑuenit claritas.

❡ Ponit signatiõnẽ vrine turbide absolute:7 dicit q signat ꝑmixtionẽ ꝑtiũ terreaꝝ 7 vẽtositatis cũ aq̃sitati vrinali. Et rõ:q2 qñ iste due res.s. vẽtositas 7 ps terrea admiscent̃ in vrĩa ex eis ꝑuenit turbulẽtia: 7 qñ separant̃ ꝑuenit claritas.

❡ Et he regl'e nõ habẽt dubiũ. Nã oĩa alia elĩta sũt ꝑuia ꝑter terrã 7 iõ nõ habẽt aquã reddere opacã. Terrea aũt ps nõ ꝑmaneret sparsa ꝑ totã aquositatẽ nisi eẽt vẽtositati cõiuncta ipsã faciẽti natare al'r descẽderet ad fundum.

❡ Nõ tñ hic q visil'e est ↄtingere eẽ ꝑtes terreas cũ aq̃ ita vt vrina sit clara. Nã nõ ẽ dubiũ q vrine aliq̃ sunt clare 7 nõ gñatis vẽtositatib⁹ in eis fiunt turbide:igit ꝑus erãt vẽ tositates 7 ꝑtes terree stãte claritate. Et aliqñ pz qñ vrina mingit clara 7 ꝑ infridationẽ fit turbida sic vocamus eas corruptas q̃ postea cũ ad ignẽ clarefiũt clarificant.℣ Ima ginãdũ ẽ igit q quẽdã modũ mixtiõis ꝑtiũ humoraliũ cũ aq̃sitate seq̃t claritas:esto ẽt q ꝑtes terree sint mĩte nõ de scẽdẽtes ad fundũ sic clara est cristallus nõ obstãte q pl̃m sit terrea 7 vitrũ cui⁹ mĩta ps est terrea:tñ regl'a Aui. vã ẽ in se 7 maxie hz veꝝ de turbulẽtia q̃ accidit aquositati ꝑ se ꝑuie q̃ fit turbida ꝑ admixtionẽ non verã ꝑtiũ terreaꝝ. In hoc eni casu opz q fit ꝑpter ꝑtes terreas ↄiunctas vẽtosi tati 7 ecõtra ꝑtes terree opace ↄiuncte vẽtositati sufficiẽti ad sublevãdũ eas in aq̃ sunt semꝑ causa talis turbulẽtie: 7 ita patet generale significatũ vrine turbide.

❡ Amplius tres debes attẽdere dispõnes: Est nãq; cũ tenuis mingit 7 deide ĩspissat q̃ signifi cat q nã laborat in maturãdo: sz nõdum mate ria ei vndiq; obedivit 7 est patiens. 7 fortasse est cũ mẽbrorum significat liquefactionem.

❡ Hic ponit signa claritatis 7 turbulentie:qñ in eadẽ vrina appet claritas 7 turbulẽtia diuersis tꝑib⁹ 7 turbida q̃ re manet turbida. Et dividit in tres ꝑtes. ꝑ ponit tres modos ↄsiderãdos. 2° cõparat duos illoꝝ adinuicem. 3° ponit q̃sdã spãles regl'as. ibi 2°. (Illa võ q̃) ibi 3°. (Vrina qz.) Itẽ ꝑ° in tres fm tres dispõnes ↄsideratas. ibi 2°. (Aut mingit.) ibi 3°. (Aut ẽ dispõ.) ❡ Dicit i pte ꝑ° q tu debes attẽdere tres dispõnes in vrĩa q̃rũ vna est. qñq; mingit tenuis.i.clara: 7 postea ĩspissat 7 fit turbida: 7 ista signat q nã laborat i ma turãdo:sz mã nõ ex toto obedivit 7 ẽ patiẽs: 7 aliqñ signi ficat liq̃factionẽ mẽbroꝝ. ❡ No. igit ꝑ q Auic. narrat il los tres modos turbide vrie q̃s ponit Gal. ꝑ de crisi:lz nõ ponat eo ordie. ❡ Nõ 2° q in vrĩa q̃ mingit sunt dispõnes A
ex alteratiõe 7 ꝑmixtione hũoꝝ tã a calore nãli q̃z putredi nali itra corp⁹ recepte:merito q̃rũ dispõnũ vrina extra cor pus ꝑmutat: 7 iõ ex ꝑmutatiõe extra corp⁹ cognoscit q̃uo passa fuerat intra corp⁹ 7 corpis 7 hũoꝝ dispõnes vt dicit Auer. q̃rto colliget. ❡ Nõ. 3°. q cũ vrĩa migit clara 7 po B
stea turbidat signat q ꝑtes hũorales sunt mixte cũ aq̃sita te vrinali ꝑ opus caloris nãlis. Nã ex ope putrediali poti⁹ mingit turbida:sz h̃ opus signat eẽ debile:q2 ꝑ leuẽ actio nẽ aeris ↄtinẽtis ꝑmutat:q2 ẽt vrina mingit turbida signi ficat q i hũorib⁹ nõdũ ẽ fortis putrefactio 7 q2 ab aere ex teriori cito hãc alterationẽ recipiũt signat q sunt ꝑati pu tredini. ❡ Ex q̃b⁹ pz ꝑ regulã Aui. eẽ verã q hec vrina si gnificat q nã laborat in maturãdo.i.aliq̃ mõ agit calor nã lis i hũores:sz mã nõ ex toto obedivit.℣ Pz 2° q veꝝ dixit Gal. cũ dixit ꝑ de crisi q hec vrĩa signat q hũor nondũ est mot⁹:sz erit in ꝑrĩo.i.nõdũ vehemẽter bullit nec multũ di gerit in ꝑrĩo ẽ futur⁹ in eo mot⁹ ebullitiõis. ❡ Vltio nõ q C
ex mẽbroꝝ 7 adipis liq̃factiõe ↄtingit mingi vrĩnã clarã q̃ ꝑ leuẽ ↄgelationẽ turbidat:q2 h̃ ẽ de nã piguedis q̃ dũ est liq̃da 7 dissoluta ẽ ꝑuia:sz ifridata ẽ opaca. Et Aui. hãc so dit signationẽ quã tacuit Gal'. loco alio:q2 raro accidit.

❡ Aut mingit spissa 7 postea clarificat 7 separa tur ab ea grossũ subtus stans 7 significat q nã iã separauit mãz 7 ipsã maturauit. Et q̃tõ ma ior fuerit claritas 7 maior descensus inferius 7 citius significabit maturationẽ.

❡ Ponit signatiões 2° maneriei:7 dicit q vrĩa qñq; mingit turbida 7 postea clarificat:ita q ps grossa ab ea separatur 7 stat i fundo:7 ista signat q nã iã maturauit mãz. (Et quãto magis clarificat 7 citi⁹ tãto ẽ certi⁹ signũ maturatiõis:7 sil'r quãto maior ẽ descẽsus iferi⁹. ❡ Prio igit no. de his trib⁹ maneriebus fecisse mẽtionẽ Gal. ꝑ de crisi. 7 Auer. 4. colliget 7 Aui. hic ita q putat cõiter ab expositorib⁹ de eadẽ dispõ ne locut⁹ fuisse. ❡ Sz al'r vr dixisse Gal. de signatione hu ius 7 al'r Auer. 7 al'r Aui. Nã Gal. ꝑ de crisi dixit ita. Sz q̃ mingit turbida 7 post paulatiz residet in ea sedimẽ lau dabile signat egritudinem absq; mora digerẽdã Aui. h vt vr sic dicit q signat mãm esse digestam nõ dicit digerẽdã. ❡ Auerrois ãt 4° colliget vr hãc ponere q̃ ꝑ ẽ grossa post subtiliat 7 post ẽt igrossat sicut accidit plerũq; cũ vrĩa di mittit 7 de hac dicit q signat pigritiã nãe post icepti opis ꝑn°:7 vñ sic dicit ad l'raz. Sz vrina grossa q̃ postea subtiliat 7 iteꝝ igrossat quãuis h ope nãe ꝑcedit pigritiã nãe signi ficat post suscepti opis ꝑn°. ❡ Ego libẽter i hac diuersita te vidissem qd crediderũt antiq expositores:sz nõ inuenio Dinũ aut Anto. de parma aut Mõdinũ aut Marsiliũ ista declarasse. Dico igit istud qd puto fuisse, de mẽte istoꝝ au ctoꝝ. ❡ Pro quo nota. q vrina q̃ mingit turbida 7 clarifi D
cat qũq; mingit parũ turbida 7 clarificat bene per descen sum hypostasis laudabilis:7 hec est dispõ vrinarũ cõple tã digõnẽ significãtiũ in morbis mãlibus. Nã q2 hyposta sis mã nõ est ex toto clara nec est cõmixta vero mõ cõmi xtionis cũ aquositate:sed per vicinitatẽ: iõ opz q cũ min git 7 per motũ est mixta reddat aquositatẽ parumper ob fuscatã:7 de ista puto q loquit Aui. hec.n. significat nãm digessisse 7 superasse mãm. Et ideo addit q quanto maior fuerit claritas supple cum debita substãtia 7 citior descen sus magis significabit maturationez.℣ Quedã autem est

vrina que mingit vere turbida: q̄ intense turbulētie ⁊ oīs talis significat vehementē ebulitionē. Nā Gal. de illa que clarificat: ⁊ est de q̄ lo ꝫmur. ita dic. Nā vrina q̄ clarificat post paululū sigñat illō qō remanet de augmēto feruoris ⁊ de agitatiōe dicta eē pap. Uult igit ꝙ ēt ista sigñat augmētū feruoris ⁊ dictā agitationē ⁊ p ꝯñs oīs alia vria mixtū turbida. ℣ Sȝ de istis q̄dā ē q̄ clarificat p descēsuȝ ptis terrestris ad fundū: ⁊ ista si sedimē fuerit laudabile: ⁊ non dico laudabilissimū: ē. n. ipōle in isto casu sigñat vt dic Gale. ꝙ cito cōplebit digō. Erit aūt sedimē laudabile qō non erit male fube nec mali coloris: lȝ nō ex toto oēs hēat ꝯditiones optimi sedimis: sȝ de hac nō loqt Aui. supra. Et lō oino dispōnes easdē intellexerūt Aui. ⁊ Ga. ℣ Cā āt dicti Gal. est q̄ ex quo est in pn͛ ita turbulēta vrina nō pōt eē sine ꝑternāli ebulitione q̄ excludit cōplemētū digōnis. Sed q̄ cito fit seq̄stratio sigñat ꝙ vestigiū caloris nālis fit forte ⁊ vētositates per ebulitionē putredinis ibi existentis sunt pauce parū resistentes: ⁊ iō cito cōplebit maturatio. ℣ Si vō vrina mingit turbida ⁊ clarificat p descēsuȝ ad fundū: sȝ postea cito corrūpit ꝑpter aeris ipressionē: h̄ est de qua Auer. loquit. ⁊ ista sigñat pigritiā nāe in digerēdo eo mō quo ꝑma de illis de qbꝰ Auicē. loqtur. ⁊ ista isti auctores nō de eadē penitus vident loqui dispositione in his locis: propter qō nō ponunt eadem significata.

℄ Aut est dispositio media inter primā ⁊ alterā ex qua cū perdurauerit ⁊ nā fuerit fortis ⁊ ꝟtus fixa scietur ꝙ nō ad maturationē perueniet integrā. Si vero virtus fixa nō fuerit. erit timēdū ne perditio preueniat maturationē. Cū autem perdurauerit ⁊ timorosa significatio nō affuerit significabit capitis dolorē. qm̄ significabit ebulitionē ⁊ ventositates vaporosas.

℄ Ponit manerie͂ ꝫᵐ di. ꝙ q̄nq; est dispō media iter ꝑmā ⁊ scdaȝ q̄ est ꝙ vria mingit turbida. ⁊ ita remanet: ⁊ ista si h̄ mō pdurat ⁊ vrꝰ est fortis sigñat ꝙ nūc. i. puo tpe perueniet ad itegrā maturationē. Sȝ si vrꝰ nō fuerit fixa sigñat timorē ne mors ꝑueniat maturationē. ⁊ si perdurauerit h̄ mō ⁊ nō fuerint ibi signa alia timorosa sigñabit capitis dolorē: q̄ sigñat vētositatē ⁊ ebulitionē māci. ℄ Et in hac ēt ꝫᵃ dispositione diuersimode vident dicere Gal. ⁊ Aui. Nā Ga. dicit ꝙ hec vrina sigñat cōmotionē ⁊ augmētū feruoris q̄ est in sanguie esse in sūmo augmēti sui. Et Auer. ita dixit: sȝ si ab ipso pn͛ᵒ appuerit grossa ⁊ in eadē grossitudie pmāserit sigñat multā humorꝫ ebulitionē a calore extraneo factā: ⁊ ꝑꝑ hoc est malū signū: vr igit ꝙ nō sigñat ꝙ cito veniet ad maturationē itegrā cū significet sūmū motū putrefactionis. ℄ Pro istis nota ꝙ vt dixi in q̄ōne de magnitudine febris. ⁊. ꝑticula affoꝛis. nō repugnat māni forti motu moueri ad putredinē: ⁊ tm̄ digeri ⁊ eē ꝑpe cōplemētū digōnis. imo ꝑpterea digeri velociꝰ nā magis conāte ⁊ mā magis apta recipere saltē ex parte diḡtionis ⁊ facilitatis vaporationis superfluitiv; nos videmꝰ vermes plurimos gñari in aq̄ cū vehemēter putrefit ⁊ silr in carnibus.

℄ No. scdō hāc vrinā semp significare vehemētē motū putredinalis coloris. Cū h̄ tm̄ q̄nq; est cōiunctus fortis morꝰ digōnis: ⁊ hoc est cū ꝟtus est constās ⁊ nō sint alie male significationes. ⁊ hoc voluit Aui. ⁊ h̄ ēt innuit Gal. cuȝ istā dixit meliorē ꝑmā: ⁊ ex his pȝ cōcordia auctorum.

℄ Illa vō q̄ ex tenuitate ad turbulētiā peruenit ⁊ sic ꝑcedit melior illa ē q̄ in turbulētia pmanet sm plurimas horas. Urina quoq; multotiens fit spissa. ⁊ est h̄ ꝑꝑ casuȝ ꝟtutis ⁊ nō ꝑꝑ nature expulsionē. Sȝ vria q̄ aquosa mingit ⁊ aquosa remanet signū est ꝑuatiōis maturatiōis penitꝰ. Et vria spissa laudabilior est q̄ ad exeūduȝ est facilis ⁊ multe separationis simul. Ex huiōi nāq; sanatur paralysis ⁊ qō est ei simile.

℄ Ponit q̄sdā spāles reglas. Et diuidit in q̄ttuor ⁊ patebunt ptes. ℄ De pᵃ dic ꝙ illa q̄ mingit tenuis ⁊ ex tenuitate peruenit ad turbulētiā est melior q̄ȝ illa q̄ pmanet in turbulētia sm plurimas horas ⁊ vtplm. ℄ Et h̄ vr ꝯriū dicto Gal. ꝑ de crisi. Nā q̄ puenit a claritate ad turbulētiā dicit eē deteriorē istaꝝ triū: vñ sic hȝ lrā. Urina q̄ turbida fit exteriꝰ significat ꝙ nōdū est ei morꝰ: sȝ erit i ꝑximo. Necessario igit hec vrina est eaꝝ deterior. Et paulo ifra. vrina vō scda. vt dictū est inter has duas ē media. Nā ipsa cū gñet a cōmotione q̄ est in vltio fine ⁊ statu suo in tm̄ diminuta est in malitia ab vrina sigñante ꝙ nōdū est morꝰ eiꝰ: sȝ erit in ꝑximo inquātū excedit in malitia vrinā sigñantē ꝙ ille morꝰ iā ꝑximus est vt sedet ⁊ gescat ⁊ cōstat ꝙ vria ꝛᵃ apud ipm est q̄ mingit turbida. ⁊ sic remanet. ꝫᵃ vō mingit clara ⁊ extra turbidat. ℄ Pro ꝯcordia igit dicēdū hāc vrinā q̄ turbida mingit raro esse bonā. Raro eni est cū digōne ⁊ cū alijs signis bonis: sȝ q̄n est bona ē melior q̄ȝ illa q̄ mingit clara ⁊ turbidat cito: q̄ ista sigñat digōnē ꝑximā: ⁊ h̄ est raro. Gale. igit loqtur de ea q̄n bonū sigñat. Et Aui. dicit h̄: q̄ vtplm est deterior: q̄ raro ē bona: ⁊ cū est mala est deterior. ℄ ꝛᵃ regl'a est ꝙ multotiēs vria fit spissa ꝑꝑ casuȝ ꝟtutis nō ꝑꝑ expulsionē nāe. Et possumꝰ hic itelligere turbidā per spissaȝ vel spissaȝ ꝑprie dictā. Nā q̄ cōtētiua mēbroꝝ deficit: iō multi hūores simr cū vrina trāseūt: nō q̄ nā illas intēdat expellere. ℄ ꝫᵃ regl'a est ꝙ vrina q̄ mingit aquosa ⁊ ita pmanet sigñationē maturatiōis penitꝰ. ⁊ hāc dic Gal. ꝛ. de crisi peiorē q̄ȝ sit aliq̄ triū supra noiataꝝ. Et de hac satis diximus ꝑcedēte caᵒ cū locuti fuimꝰ de vrina alba. ℄ 4ᵃ regl'a ē: ꝙ vrinaꝝ spissaꝝ illa est melior q̄ est facilis ad exeundū: ⁊ est multe sepationis: q̄ in ea fit seq̄stratio ⁊ hypostasis multa p quā tota māe turbulentie ⁊ nimie grossitiei descēdit: ⁊ fit hypostasis: q̄ illa sigñat maiorē māe obediētiā q̄ȝ aliq̄ alia: ⁊ ex tali multotiens sanat paralesis vel alius similis morbus vt spasmus humidus expulse per vias vrine materia morbum faciente.

℄ Cū vrina grossa mingit ⁊ deinde ꝑcedēdo sȝ ordinē attenuat si multa est ꝯueniens existit. Et cū ipsa post spissaȝ ⁊ turbidaȝ ⁊ paucā sequitur est signū bonū. ⁊ h̄ qdē est cū spissa q̄ turbulēta est apit q̄ mingit paulatiȝ ⁊ subito īde multa facile mingit vrina. cū hac. n. multotiēs resoluit egritudo siue ipsa sit vna febriuȝ acutaꝝ siue sit vna aliaꝝ egritudinū ex repletiōe ꝑuenientiū siue sit replō ex q̄ nondū manifesta accidit egritudo. ⁊ iste qdē vrine modus est extraneus.

℄ In hac ꝫᵃ pte capli vt supra dī ꝑncipalr docet sigñare per modos sube ⁊ turbulētiā: vt alij dispōni cōiūgunt. Et diuidit i tres ptes. Pᵒ docet sigñare p diuersos modos sube ꝛᵒ per turbulētiā. ꝫᵒ ponit q̄sdā extrauagātes regl'as cōcernētes maxie sigñationes reꝝ cū vria mixtaꝝ. ibi ꝛᵃ. (Urina turbulēta multotiēs.) ibi ꝫᵃ. (Urina colori.) Pᵃ diuidit in tot ptes quot sunt regule. ℄ De pᵃ igit dicit ꝙ q̄n vria grossa mingit ⁊ deinde ꝑcedēdo sm ordinē attenuat si fit multa est cōueniēs. Ratio regule est: q̄ significat hāc esse purgationē nālem. ℄ Scda regula est ꝙ vrina dicta. s. grossa multa que sm ordineȝ attenuatur q̄n est post turbidā aut spissam paucā est signum bonum: ⁊ hoc est quando vrina spissa ⁊ turbulenta apparet q̄ mingebat primo paulatim sed post subito ⁊ faciliter inde ⁊ post eam multa quātitas

Uenꝫ nō ad tenuitatis extremū intellr vltra mediocritatē sȝ minoratur in grossitie vsus mediocritateȝ ⁊ ad eq̄tionē ducit ⁊c.

facile mingit. Et cũ ista multotiẽs resoluit.i.finit egri^us: si ne sit acuta siue repletionalis siue fuerit repletio ex q̃ nõ pue nit manifesta egri^o: ⁊ iste mod^o vrine ẽ extrane^o. Et recte fm q̃ dicit Din^o: Aui. voluit hic ponere snias hippo. in il lo affo. q̃rte pticule. Quib^o vrie grosse globose ⁊c. ꝑ Lau sa at verificã est q̃ qñ hec multa tenuis emittit post pau cas grossas aut turbidã signat q̃ mã est digesta p subtilia tionẽ factã a nã ⁊ pellit. di aũt hic mod^o vrine extraneus: qa rarus. Plerũq; eni fit mutatio 3rio mõ: qa ex subtili p cedit ad grossaz cũ ante digõnẽ plurimũ nã non pellat bu morẽ cũ aquositate ⁊ post digõnẽ expellat. ℭ Et tu no. vt in cõmẽto volu t Gal. q̃ per tenuẽ intelligim^o mediocrez. ⁊ ideo Auic. dicit pcedendo fm ordinẽ attenuat.

ℭ Qñ cũ vrĩa nãlis colorꝭ supflua est spissitudo plerũq; significat bonitatẽ expulsionis multaꝝ materieꝝ cui exeũdi associat facilitas: ⁊ plerun q̃ significat pditionez: ppterea q̃ hũoꝝ signifi cat multitudinem ⁊ virtutis debilitatem: ⁊ hoc quidẽ demonstrat egrediendi difficultas ⁊ pau citas eius quod egredietur.

ℭ Hic ponit 3^am regulã dicẽs q̃ vrĩa supflue spissa ⁊ nãlis co loris signat q̃nq; bonũ q̃nq; malũ. Bonũ signat qñ exit fa ciliꝰ mltu: qa signat expulsionẽ nãlẽ multaꝝ maeꝝ. Ma lũ signat qñ egredit pauca ⁊ paulatĩ: qa significat hũorũ multitudinẽ sua grossitieꝝ vtutis debilitatẽ sua paucitate.

ℭ Urĩa q̃dẽ spissa bona ẽ q̃ est crisis egritudinis splenis ⁊ febriũ pmixtaꝝ: in q̃ nõ expectet eq̃ta tas qñ natura in expellendo impeditur.

ℭ Ista est 4ª regl'a: ⁊ dic̃ q̃ vrĩa spissa q̃ est crisis egritudinũ splenis aut febriũ pmixtaꝝ ẽ bona: ⁊ cã ẽ: qa ista signat si nẽ illoꝝ morboꝝ p̃ ãmpta mã. Et subdit q̃ in ista nõ expe ctet eq̃litas in mõ subẽ: qa ipedit in expellendo.

ℭ Et nota q̃ durãte crisi nõ vult q̃ expectet eq̃litas vrĩe qñ nã est occupata in expellẽdo hũores ita grossos nõ ob stante q̃ sint digesti q̃ vrina p totũ tẽpus crisis est grossa.

ℭ Urĩa ad vltimũ turbulẽta signat hũoꝝ multi tudinẽ ⁊ nãm ab eis occupatã i maturãdo eos.

ℭ Iste est q̃ntus canon de turbida istis incidẽter Imixtus di cit de vrina turbida vltimate signat hũoꝝ multitudinez ⁊ nãm ab eis occupatã in maturãdo eos. Et rõ est: q2 cuz si gnificet mãs expelli ostendit q̃ nã laborat in maturando maxime: q2 significat q̃ nõ sunt integre digesti.

ℭ Urina spissa in qua sedimen existit arenosum significat lapidem.

ℭ Hic est sextus canon ⁊ dicit q̃ vrina spissa cũ arenoso sedi mine significat lapidẽ. Ex quo. n. est spissa significat mate nã grossam viscosaz. Et q2 sunt ibi arenule significat q̃ in spissatur ⁊ indurat in lapidez aut in renibus aut in vesica. De hoc tamen infra cum de hypostasi dicemus.

ℭ Urina spissa q̃ apatũ signat aptionẽ cognosci tur ex eo q̃d ei admiscet ⁊ ex eo q̃d pcessit. ex eo eni q̃d admiscet sic pure q̃d malus odor demõ strat: ⁊ exeuntib^o q̃ cũ ea separat sic petala alba ⁊ rubea aut sic fursur aut alia ab istis ex eis per q̃ cognoscit. ℭ Ex eo q̃dẽ q̃d pcessit qñ ibi prius fuit significatio apatis aut vlceris in vesica aut rene aut epate aut in ptib^o pectoris ⁊ signat hu^o apa tis aptionẽ si añ ipsaz vrina fuit sic lotura car nis recẽtis q̃d est ex gibbositate apatis. Et si ege stio talis fuit apatis q̃d est in ei^o pcauitate. ⁊ si an helitus coangustatio pcessit ⁊ tussis sicca ⁊ do lor in mẽbris pectoris pungitiu^o: tũc apa q̃d est apertũ est lateris ⁊ exiuit a pte arterie maioris. ⁊ si in pure illo est maturatio cõueniens est.

ℭ Hec ẽ 7^a regl'a dicẽs q̃ vrĩa spissa cognoscit signare aper tionẽ apatis p ea q̃ pcedũt ⁊ p ea q̃ cũ vrina cõmiscent. Il lud aũt q̃d cõmiscet cũ vrina q̃ signat aptionẽ apatis est sa nies q̃ cognoscit: q2 fetet aut q2 illũ q̃ miscet erit aliq̃d de reb^o q̃ a mẽbro separat sic petala alba aut rubea aut sursu rea: aut alia ab istis sic sunt q̃dã filosa. Sz illud q̃d pcessit vrinã ⁊ facit cognosci q̃ signat aptionẽ apatis est q̃ pus in boie illo fuerit signa apatis in interiorib^o sic v. gra. in rene aut vesica aut epe aut in ptib^o pectoris: ⁊ et si añ vrinã cuz sanie fuerit vrĩa sicut lotura carnis recẽtis significat apa es se in pcauo epis: sz si fuerit añ anhelit^o angustatio ⁊ tussis sicca ⁊ dolor i mẽbris pectoris pũgitiu^o signat q̃ fuit apa in pectore ⁊ q̃ sanies exiuit ex latere arterie vicinioris: ⁊ si pus illũ est maturũ erit pueniẽs. ℭ Et attẽde q̃ nũerando signa q̃ sunt añ eruptionẽ apatis dixit aut vlceris. Nã vl cus nõ pcedit eruptionẽ apatis. ⁊ iõ p vlc^o debem^o intelligẽ exiturã. Aut h verificat: q2 aliqñ vlcus nõ debilitat mẽbꝝ et cũ apatis ⁊ tale vlcus pcedit illud apatis apertionẽ.

ℭ Et est cum sanus euacuatus qui exercitiuz re linquit mingit vrinã sicut pus ⁊ virus tenue quo ipsius purgat corpus ⁊ eius auferť laxitas quã exercitij diminssione consecutus est.

ℭ Hec ẽ 8ª regl'a q̃ posset tñ poni^o poni p vna pcontingẽtia: ⁊ est q̃ ptingit boies sanũ mingere vrinã sic pus ⁊ virus tenue ⁊ marie cũ dimiserit exercitiũ: ⁊ p hãc purgabit ei^o corp^o ⁊ remouebit ab eo laxitudo: quã fuerat pseut^o ppter di missionẽ exercitij. Et h cõtingit q2 nã mãm hãc aggregatã digerit digõne in nocũiuo sine eius putrefactione. deinde expellit per vrinã: ⁊ h nõ est verũ pus nec verũ virus cum in ea nõ sit putredo sed est sicut pus: q2 similis illi ⁊ hic su mit sanus p oi eo qui nõ est eger. Nã ex quo lassitudinem patiebat potius erat neutrũ q̃ sanũ corpus eius.

ℭ Et est et cum in epe aut in eo q̃d est corãz ipso fiunt oppilationes ⁊ plerũq; contingit vt earuz apertione fit vrina spissa propterea q̃ earũ egre dietur materia. ⁊ hec talis spissitudo nõ est pus. Sed in ipsa que est post apatis apertionem est pus. Et cum hec vrina fuerit cuz spissitudine ⁊ ad nigredinem traxerit ⁊ cũ ea fuerit in latere si nistro dolor erit tunc ex parte splenis. Et scdm hanc cõsideratiõnẽ si supra femur fuerit aut in summitate vẽtris erit tunc ex parte stõi. Hoc ta men sepius est ex parte epis ⁊ canalium vrine.

ℭ Hic ponit nonã regulã dicẽs q̃ ptingit fieri oppilõnes in epate aut in eo q̃d est corã ipso de mẽbris vt stõ aut splene aut pectore. Et ptingit q̃ p aptionẽ harũ oppilonũ minga tur vrina spissa: q2 cũ aperiunt egredit mã ea p: q2 faciens eas. Et ista nõ est pus: sz illa q̃ egredit ex apertione apatis est pus ⁊ discernunt ab inuicẽ. Et si hec vrina trabit ad ni gredinẽ ⁊ pcessit dolor in latere sinistro significat q̃ est ex splene. Et fm hãc pideratiõnẽ si dolor fuerit supra femur aut in sumitate vẽtris erit ex parte stomachi. s. fundi ante rioris. sed tñ plurimũ est ex epate: qa epar est magis vici nus vijs vrine. Et iste canon est manifestus.

ℭ Urina turbulẽta multotiẽs significat casum virtutis. Cũq; virt^o ceciderit frigiditas supera bit que erit sicut illa que exterius infrigidat.

¶ M^z facit qȝ dcm̄ est: ⁊ diuidit̄ in tres sicut tres regulas de turbulēta vrina ponit. ibi 2ᵒ. (Urina turbulēta enī.) Ibi 3ᵒ. (Urina q̄ vrinis.) ¶ Dicit p̄ ꝙ multotiēs vrina turbulēta signat casuȝ v̄tutꝭ. s. nālis ⁊ vitalis regulātiū totū corpꝰ vn̄ neqȝ valēt seq̄strare hūorē ab aq̄sitate neqȝ putrefactionē ꝓhibere: nec retinere hūores: ⁊ iō fit ide vrina turbida. Et qn̄ cadit v̄tus tūc vrina est frida sic illa q̄ exteriꝰ infrigidat̄. Nec est in istꝭ casu itelligēdū ꝙ hec vrina ex toto mingat̄ frida sic aq̄: s; valde pauce calitatis. nā tūc calor relinquit mēbra lōginq̄ a corde ⁊ ēt in ipso corde paucificat̄.

¶ Urina turbulenta que malo vino similat̄ aut aque ciceris est vrina pregnantium aut habentiū apāta calida longi tēporis in interioribꝰ.

¶ Hec est scđa regula in qua dicit ꝙ vrina turbulēta q̄ similatur malo vino aut aque ciceris est vrina p̄gnātiū ⁊ habētiū apostemata calida longi tēporis in interiorib**ꝰ**.

¶ Utrū in pregnātibꝰ debeat esse vrina turbida. Q̄ō. xvij.

Sed hic sunt duo dubia. Priꝰ qꝛ i p̄gnātibꝰ dȝ eē vrina clara silis vrinis viro ꝑ ugit̄ nō turbida.

¶ Utrū apāta longi tp̄is faciāt vrinā rubeā. Q̄ō. xviij.

Scđm qȝ apāta lōgi tp̄is debēt esse ex mā frida q̄ nō facit superfluitatē rubeā silē; vino. ꝑ ꝓ. plerūqȝ est apā in interiorībꝰ ⁊ nō appet hꝫ vrina vt pȝ experiētia. ¶ Ad p̄ᵐ dī ꝙ p̄gnātes pauci tp̄is: qꝛ par̄ mēstrui retinuerūt: qꝛ ꝯstricte sunt vie ⁊ id par̄ mēstrui qȝ supat tendit ad venas nutricis ⁊ iuuant̄ in digerēdo a calo spmatis viri: iō vrinas hꝫ claras: s; p̄gnātes vicine ꝑtui: qa multū mēstrui retinuerūt ⁊ qꝛ illud tūc regurgitat a venis nutricis i alias ⁊ est mali coloris. Iō qn̄qȝ aliqd tale emittūt cū vrina ⁊ faciūt vrinā turbidā dicti coloris. ¶ Ad 2ᵐ dī ꝙ apāta in interiorībꝰ duobꝰ modis cū sunt lōgi tp̄is sunt cā dicte vrine. Primo qa ꝑ patio v̄tutē debilitāt vnde fit vrina cū permixtione sanguinis mali. 2ᵒ qa ab illis tandē resultat mā que adustione participat ⁊ mingit̄. Et iō hec talis mixta cum parte sanguinis ⁊ aquositate ⁊ reddit vrinā dicti modi.

¶ Urina que vrinis asinorum aut animaliū assimilatur ⁊ est quasi mulachach ꝓpea ꝙ est multum turbida corruptionem humorum corpis significat quod tamē magis significat ē flegma crudū in quo aliqua caliditas opata fuit ꝓp hoc plerūqȝ significat capitis dolorem venturuȝ. ⁊ ipsuȝ cū grossa vētositate ebulire fecit ⁊ ꝓp hoc plerūqȝ significat capitis dolorē vēturū aut alabachal: ⁊ cum perseuerat significat litargiā.

¶ Hec ē 3ᵃ regula in q̄ dicit ꝙ vrīa silis vrine asinoꝝ ⁊ alioꝝ subiugaliū: ⁊ est q̄si mulachach qꝛ ē multū turbida: signat corruptionē humoꝝ corpis maxie flatis crudi: in quo per opationē calitatis vētositas fuit gn̄ata: ⁊ iō signat capitis dolorē vēturꝝ: aut alabachal. ¶ No. p̄ ꝙ mulachach ē aq̄ q̄ vtunt̄ saraceni q̄ est ex aq̄ rosata cū musco ⁊ ambra ⁊ gariofilis ⁊ alijs odoriferis ⁊ ē valde turbida. S; alabachal est egritudo in q̄ a cerebro flā descēdit ad inferiora: ⁊ vocatur stillicidiū siue spēs catarri: ⁊ tūc verificat̄ regl'a: qꝛ turbulētia illa nō fit sine humoꝝ putredine vt est dcm̄ supra. ¶ Scđo sine vētositate ꝯiūcta pti terree. ¶ Tertio qꝛ ista nec nigra ē nec citrina nec rubea maxie flatis signabit putredinē. ¶ Quarto qa ibi est opilatio significat̄ ꝙ cōicat̄ capiti: ⁊ iō si retinebit faciet dolorē capitis iuxta affonsmi sententiā. Quibꝰ vrine cōuerse turbate velut subiugalium ⁊c. Et si nō retinebitur faciet catarrū dictum.

¶ Urina que calori alicuius mēbri similatur cū perdurat egritudinē in illo membro significat.

¶ Hic ponit extrauagātes regl'as: ⁊ sunt q̄tuor. Priᵒ ē ꝙ vrina q̄ silat̄ calori vnius mēbri ⁊ ꝑdurat hoc mō signat egritudinē futurā i illo mēbro. Et rō est qa nō obstāte ꝙ color detur vrine ex ꝑmixtione māe ⁊ nō imediate a mēbri colore tn̄ mēbra multiplicātia superfluitates multotiēs eas faciunt sibi siles quodāmō in colore. Et ideo cū vrina perseuerat s'm talē colorē significat̄ ꝙ membrū cōtinue multiplicat superfluitates expellendas: ⁊ ideo tādē egrotabit.

¶ Et qdā dixerūt ꝙ cū in iferiori pte vrine fuerit aliqd qȝ pulueri sit sil'e aut fumo ꝓlōgabit̄ egritudo: ⁊ si in tota ꝑdurat egritudie ꝓnosticatur mortē aut flā crudū qȝ a pure discernit̄ fetore.

¶ Scđa regula est ex dicto quorundā: ꝙ qn̄ in inferiori pte vrine fuerit aliqd qȝ est sic puluis aut fumꝰ egritudo significat̄ lōga. Et si ꝑdurat in tota egritudie ꝓnosticat̄ morteȝ aut flā crudū qȝ a pure discernit̄ p fetorē. Ego aūt h expsse vidi in q̄dā puella. ¶ Nō. igit̄ ꝙ multotiēs in vrīa alba clara supius ꝓpe fundū vr̄ obscuritas ac si fumꝰ eēt ibi ⁊ hec qn̄qȝ accidit ab vlcere in vesica aut renibꝰ cū paucissima sanies pellit̄: ⁊ cū igit̄ vr̄ q̄si fumꝰ a fundo ascēdere multotiēs aut q̄si p totā vrinā est h: ⁊ qn̄ leuiter declinamꝰ vrinale ad vnā ptē appet iuxta supficiē fumꝰ ille. si igit̄ in vrīa est fetor tūc est sanies. si vero non sit fetor significat flegma cruduȝ cuius accidit ex putredine diuisio ad paruas ptes sine digestione: ⁊ ideo qn̄ ꝓtelatur significatur mors cum significetur ꝙ natura non dominatur humori.

¶ Urina hn̄s ptes diuersas signat ꝙ q̄to plus ptes in ipsa fuerint maiores tāto plus nāe opatio ē studiosior ⁊ nā plus potēs ⁊ pori plus apti.

¶ Hec est 3ᵃ regula in q̄ dī ꝙ vrina q̄ hꝫ ptes diuersas signat ꝙ quāto ptes ille sūt maiores tāto nāe opatio est studiosior ⁊ nā plus potēs ⁊ pori plus apti. ¶ Nō. igit̄ ꝙ multotiēs in vrina sunt ptes hūorales aut in fundo aut natātes q̄ nō sunt ꝯiuncte: imo pcipiunt̄ ab alijs diuerse: ⁊ qn̄qȝ ꝯtingit ꝙ iste sunt ptes mēbroꝝ vt petala ⁊ trūbl. cū igit̄ sint ptes hūorales regula est vera: s; si sint ptes mēbroꝝ: tūc quāto fuerint maiores ptes tāto significant̄ vlcera peiora.

¶ Urina in qua vident̄ q̄si fila adinuicē mixta significat ꝙ fuit micta post q̄ȝ coitꝰ fuit cōpletus.

¶ Quarta regula est ꝙ vrina in qua vident̄ quasi fila ad inuicē mixta significat ꝙ fuit post coitum mixta.

¶ Et nota ꝙ hec fila sunt grossa alba ex spermatis parte que remāsit in virga post coitū que cū vrina pellit̄.

¶ De signationibꝰ odoris vrine. Cap. iiij.

Dixerūt quidā se nūq̄ȝ vidisse egrū cuius vrine odor sit sicut odor vrīe sani.

¶ In isto caᵒ Aui. determiat de signationibꝰ vrine p odorē. ⁊ diuidit̄ in duas ptes. p̄ ponit quorūdā dictū circa h. 2ᵒ ponit signando s; ꝓpriā intētionē. ibi 2ᵒ. (Et nos.) ¶ De p̄ dicit q̄dā dixisse se nūq̄ȝ vidisse egrū cuiꝰ vrīe odor eēt silis odori vrīe sanoꝝ. ¶ Ubi nota ꝙ Aui. de h dicto nullū ponit iudiciū suū veritatis vel falsitatis. S; veritas est ꝙ nō repugnat inueniri odorē in vrīa vniꝰ sani ⁊ vniꝰ egri. ꝑ Puta si sanus esset colericus ⁊ eger nāliter flaticus ⁊ egrotaret pua egritudine colerica. ꝑ Scđs casus est vbi vnus sanus sibi vteret̄ q̄dā dieta ꝑmutāte odorē vrine vt sparagi ꝑmutāt: deinde vtendo alia dieta ex egritudie haberet vrina odorē simileȝ illi. ꝑ Tertiꝰ casus est vbi egritudo nō cōicaret nocumētū epati ⁊ vijs vrine ⁊ venis. Nā tūc nō opȝ vrine odorē ꝑmutari: p'm tn̄ variat̄ in eodē hoie odor vrine: q̄n̄ de sanitate in culpata trāsit in febrē putridā: qꝛ ea ex qbꝰ vrina hꝫ odorē nō seruant ꝓportionē ad oino similē odori priori.

¶ Et nos quidē dicemus ꝙ cū vrina nullo mo-

do odorē hꝫ cōplexionis frigiditatē significat ⁊ superfluam cruditatē. ⁊ plerūq; ēt significat in acutis egritudinib⁹ mortē nature.

❡ Nō exeq̄t ꝑm ꝓpriā itētionē. Et tria facit. p̄ docet signare ꝑ ꝓuationē odoris. 2ᵒ ꝑ odorē. 3ᵒ per mutationē de odore certi modi ad ꝓuationē. ibi 2ᵒ. (Cū āt odorē.) ibi 3ᵒ. in fine. (In acutis egritudib⁹.) ❡ Dicit p̄ ꝙ ꝓuatio odoris penit⁹ in vrīa signat friditatē cōplexiōis ⁊ superfluā cruditatē ⁊ in acutis egritudib⁹ plerūq; signat mortē nāe. i. mortificatio-

A nē caloris nālis. ❡ Ubi no. ꝙ cū odor fundet̄ i fumali euaporatiōe calīa ⁊ sicca: ⁊ vrina nālis dēat hēre odorē acutū seq̄t ꝙ ꝓuatio ei⁹ signat ꝓuationē hui⁹ fumalis euaporationis. ⁊ iō friditatē: ⁊ qa friditas est cā cruditatis signat cruditatē. ❡ In acutis aūt egritudib⁹: q̄ꝛ plm̄ pēdēt a mā calīa nō vr̄ ꝙ vrina fit h' nō scā penit⁹ sine odore: nisi quū iā resolutus est calor nālis. ⁊ cū eo ēt ꝓternālis vt in febrib⁹ accidit colliquatiuis in qb⁹ ēt anhelitus est fridus. Ex quo pꝫ quōmō in acutis hec vrina significat mortē nāe.

Cā dup^x gñ alis acetosi saporis.

❡ Cum aūt odorē habuerit fetidū ⁊ maturationis signatiōes in ea fuerint erit ipsi⁹ causa scabies aut vlcera in instrumētis vrine q̄ suis cognoscunt̄ signis. Q; si maturatio nō affuerit possibile erit vt sit ex hoc: ⁊ possibile vt sit ex putrefactione. Cūq; hec in febrib⁹ fuerit acutis ⁊ nō fuerit causa mebroꝝ vrine erit signū malū.

❡ Ponit signationes ex odore positiuo. ⁊ diuidit̄ in. 6. ptes: sꝫ sex regulas: ⁊ patebūt ptes. ❡ Pria ḡ regula est ꝙ fetor in vrina si fit cū signis digōnis ex pte. s. subē vrīe ⁊ hypostasis signat vlcera in instr̄is vrine. s. vesica aut renib⁹ aut ex scabie: sꝫ si nō fuerit cū signis digōnis: tūc pōt eē ex isto: ⁊ pōt esse ꝓp putrefactionē humoꝝ absq; scabie ⁊ vlceribus.

B ❡ Ubi no. ꝙ odor fetidus in reb⁹ q̄ nō ex tota spē sunt fetide nō fit nisi ex putrefactiōe rei secū cōmixte talis aut res.

C aut est sanies aut alius humor vr̄plm. ❡ Nō. 2ᵒ ꝙ qñ residuū corpis est sanū nō obstāte ꝙ in vijs vrinalib⁹ sit egritudo tn̄ vrina multotiēs appet digesta i imo digō in vrina significat sanitatē ⁊ dñiū caloris nālis in locis q̄ sunt supra vias vrine vt īfra dicet̄. Cū ḡ vrina est digesta ⁊ hꝫ odorē fetidū non est nisi ex putredine vel sanie ab instr̄is vrine: ⁊ hec nō sunt nisi cū vlcere ⁊ scabie in eis. ⁊ sic pꝫ p̄ pa regule. Cū aūt digō nō est in vrina: tūc ēt pōt esse ꝙ putredo tn̄ non est nisi ex vijs vrine: ⁊ iō pōt ēt esse ex vlcere vel scabie in eis ⁊ pōt esse ꝙ veniat a supiorib⁹ mēbris: ⁊ tunc significat putrefactionē in eis ꝑsertim in venis. ❡ Urina ḡ fetida cū sanitate mēbroꝝ vrine significat putredinē in venis. Si ergo volum⁹ discernere ex quo fit talis fetor: hic fit per signa propria vlcerum renum ⁊ vesice posita. 18. tertij. ⁊. 19. ⁊ ex hoc pꝫ tertia pars regule ꝙ qñ talis vrina fetida fuerit in fe. acuta ⁊ nō fuerit cā membroꝝ vrine est signū malum: quia significat materie morbi fortē putredinē.

❡ Et cū ad acredinē traxerit significabit putrefactionē que est in humorib⁹ frigidam habentibus substantiā quos calor superauit extraneus ⁊ significabit mortē caloris naturalis ⁊ dñium frigiditatis in natura cū calore extraneo.

❡ Ista ē 2ᵃ regl'a in q̄ dicit ꝙ qñ vrina traxerit ad acredinē significabit putrefactionē q̄ accidit in hūorib⁹ subē fride q̄s supauit calor extraneus. Sꝫ si fuerit egritudo acuta erit signū mortis ⁊ signabit mortē caloris nālis ⁊ dñiū friditatis in nā cū dñio caloris extranei. ❡ Ubi no. ꝙ ꝑ odorē trahē-

D tē ad acredinē illā intelligim⁹ q̄ hꝫ odorē acetosū. ❡ Nō. 2ᵒ ꝙ odor acetosus fit ex cāis ꝓportiōatis ad faciēdū saporē acetosum nec talis fumalis euaporatio inuenit̄ in reb⁹ corpulētis nisi cū friditate ꝑ ꝓuationē fortis caloris nālis.

❡ No. 3ᵒ ex his q̄ dixi in ca. de hūorib⁹ ꝙ acetosus sapor fit duob⁹ modis. Uno modo per viā digestionis incōplete A vel cōplete cum paruo calore nāli. Alio mō per viā putrefactiōis ꝑ q̄ꝫ calor inatus rei exalat in re hñte hūidū ⁊ subtilē subāꝫ sic accidit in vrina. In vrina ergo cū odor fuerit acris aut acetosus h' cōtingit: q̄ꝛ hūores nālr hui⁹ saporis sic sl'a acetosum putrefiūt: ⁊ iō separant̄ ab eis ptes a nā: ⁊ pellunt̄ cū vrina: ⁊ tunc significat putrefactionē in humoribus frigidis subnaturaliter: aut qa in humoribus alijs tāta accidit putrefactio vt resoluat̄ ps spumosa nālis caloris eoꝝ subiectū. vñ fiūt acetosi: ⁊ iō hoc erit cū mortificatione caloris nālis innati ⁊ dñio caloris extranei: ⁊ q̄ꝛ acuta egri^{tu}do fit plerūq; ex calidis hūorib⁹: iō i illa vrīa h' significat mortē: q̄ꝛ signat defectū nālis caloris cū mlt̄o ext̄neo.

❡ Odor vero qui ad dulcedinem trahit sanguinis significat dominium.

❡ Ista est tertia regula in qua dicit ꝙ odor trahens ad dulcedinē significat dñiū sanguinis. ⁊ dicit̄ odor dulcis sicut alij odores qui a saporibus denominātur: vt scdo de aīa: ⁊ in de sensu ⁊ sensato: ⁊ q̄rto colliget: ⁊ patet causa regule: q̄ꝛ solus sanguis inter hūores est vere dulcis vt pꝫ ex his que dixi in capitulo de humoribus.

❡ Et que multum est fetida est colerica.

❡ Hic ponit q̄rtū dicēs ꝙ vrina multū fetida signat ꝙ est colerica semp itelligēdo de illis q̄ sunt nō ꝓp vlcera ⁊ saniē.

F ❡ Sꝫ q̄rit̄ ꝓp qd est ꝙ sanguinei sunt fetidi odoris magis q̄ꝫ colerici: ⁊ tn̄ multus fetor in vrina signat putredinē colere. ❡ Hic dicit Din⁹ duplr̄ vrinā posse fieri multū fetidā silr̄ ⁊ sudorē. Uno mō: qa multū horribilē ⁊ molestā odoratui nr̄o. 2ᵒ q̄ꝛ valde acute ipmētis. Primo mō sanguinea vrina silr̄ sudor sunt magis fetidi q̄ꝫ colerici. Et h' vult Gale. de sudore. 8. terapēuce. Scdo mō sunt magis fetidi colerici: ⁊ h' vult hic Aui. ō vrina: forte aūt lꝫ in sanguie vl' sua supfluitate facili⁹ accidat leuis putredo ꝓp caliditatē ⁊ hūiditatē: vñ facilis fit fetor in sudore in sanguineo q̄ꝫ in colerico: tn̄ vehemēs fetor magis accidit ex putredine colere cū putrescit: vñ fella qñ sunt fetida senti ego esse intolerabilis fetoris. Et ex hoc potes alr̄ cām reddere vt pꝫ.

Fetor in vrīa ⁊ sudore 2ᵒ.

❡ Et fetida ad acredinē trahens est melica.

❡ Ista est quinta regula dicens ꝙ vrina fetida trahens ad acredinem est melācolica: ⁊ cā est: q̄ꝛ flegma non est ex sui putredine ita aptum fetere vt melancolia.

❡ Cūq; vrina fetidi odoris in sanis perseuerauerit significabit febres que ex putrefactione accidunt aut minorationem putrefactionis que in ipsis est retenta. ⁊ hoc quidem demonstrabit si ilico alleuiationem habuerit.

❡ Ista est 6ᵃ regula dicēs ꝙ vrina fetidi odoris ꝑseuerās in sanis signat futuras in eo febres putredinis: q̄ꝛ signat abūdātiā hūoris apti ad putrescēdū: aut signat ꝙ purgat̄ corpus a putrido hūore in eo mltiplicato: ⁊ si h' fit tūc statim post illā alleuiat̄ corpus eius: ⁊ causa pꝫ ex dictis.

❡ In acutis egritudinib⁹ cū fetor vrinā cōitabitur: ⁊ postea ab ea remouebit̄ fueritq; ablatio hec subito ⁊ post ipsam non consecuta fuerit requies significatio erit casus virtutis.

❡ Ista est 3ᵃ ps capl'i in q̄ facit qd dictū est. dicit ḡ ꝙ si in vrina acute egrotātis fuerit fetor: ⁊ postea subito fetor remouear̄: ⁊ nō sequit̄ reqes istud signat casum v̄tutis. Ex quo eni nō sequit̄ alleuiatio: sequitur ꝙ mā mala adhuc remanet: ⁊ qa fetor subito remouet̄ significat ꝙ v̄tus de mā nō pōt expellere: ⁊ iō significat ꝙ cadit ipsa virtus.

❡ De

¶ De signonib' vrie ex spuma sūptis. Ca. 5.

Spuma accit ex humiditate ⁊ vētositate pīecta in vrinale cū pīectiōe vrie.

¶ Ponit in isto capitulo signa ex parte spume. ⁊ diuidit̄ in duas ptes. p° docet quō fiat spuma in vrina. 2° suas signatiōes. ibi 2ª. (Et spuma.) ¶ Prima i duas: qꝛ p° fac̄ qd̄ dcm̄ est. scd̄o remouet dubiū. ibi. 2ª. (Uētositas.) ¶ De pma dicit ꝙ spuma fit ex vētositate ⁊ viscositate pīecta in vrīa: ⁊ sumit̄ hic vētositas ꝓ vapore ⁊ ꝓ aere ⁊ pro ꝟa vētositate ⁊ cōstat ꝙ iste due sūt cause mālēs spume: cū spuma nō fit nisi aggregatū ampullarum: quaꝝ pars circūdās est viscosa ⁊ ɔtēta est subtilis aerea vel ventosa. Et tn̄ pro h̄ lege q̄ scripsi in cōmēto illius affoꝛismi. Strangulatoꝝ dissolutoꝝ ⁊c̄.

2ª ptic. affo. 43 ¶ Uentositas ꝟo cū vrīa egrediēs auxiliū ꝓcul dubio p̄bet in sub̄a vrie. ⁊ p̄cipue cū vētositas in coꝛpe supauerit quēadmodū in vrina accidit oppilationes habentiū in q̄ multe sūt ampulle.

¶ Remouet dubiū: qꝛ posset qs dubitare. vn̄ venit vētositas q̄ est cā spume. Et rn̄det ꝙ vētositas egrediēs in sub̄a vrine: idest que egredit̄ ꝑmixta substātie vrine ꝓculdubio p̄bet auxilium in gn̄atōe spume. Et hoc pꝫ: qꝛ in vrina habētis oppil'ones multe apparēt ampulle qd̄ non est: quia multa vētositas ab eis egredit̄ cum s̄ba vrine permixta.

A ¶ Ubi ɔsidera ꝙ intra coꝛpus nō est vísil'e in vrina eē spumā: qꝛ nō est in loco vbi fiat agitatio aut ebulitio regsita ad spumā: pōt tn̄ cū ea ɔiungi vētositas: ⁊ facit ampullas que dn̄r gn̄ula: qꝛ appent in medio vrie ad modū gn̄uloꝝ magis lucidoꝝ: qn̄ in lumine ꝓspicit̄: sed hec vētositas cū vrīa expellit̄ ꝓp agitationē pōt facē spumā. In vrina autē hn̄tiū oppil'ones: iō fiunt vētositates: qꝛ ista coꝛpa multū abundāt viscosis humoꝛibus qui per calōꝛm ventosantur.

¶ Et spuma quidē qn̄qꝫ cū suo signat coloꝛe sic̄ signat sua nigredie ⁊ ruffedie i icterītia. Et ē cū ꝑuitate sui ⁊ magnitudie sigt̄: qm̄ ipsi° magnitudo sigt̄ viscositatē. Sui ꝟo multitudie ⁊ paucitate: qm̄ ipsi° multitudo sigt̄ viscositatē ⁊ multā ventositatē. Et ipsa quidē significat per rupturā suarū ampullarū cito factā: aut tarde: qm̄ ruptura ampullarū tarda significat viscositatem.

¶ Hic exeqt̄ de signatiōib'. Et p° narrat dispōnes spume ꝑ q̄s ipsa signat. 2° ex illis docet spāl'r signare sup dispōnib' renū. ibi 2ª. (Et pue.) ¶ In p° dic̄ 4ᵒʳ: p°ᵐ ꝙ spuma qn̄ꝫ sigt̄ ꝑ suū coloꝛē: ꝟ h̄ig̃ra: si spuma est nigra aut ruffa. i. citrina sigt̄ icteritiā. s. aut nigrā aut citrinā: qꝛ nigra signat exitu ꝫ melēci h̄uoꝛia. Ruffa colici. Nā qꝛ p̄ma mā nigra aut citrina cū vrīa expellit̄: iō viscosa ꝑs ampullaꝝ tātā h̄ꝫ opacitatē ⁊ coloꝛē ꝙ appet in spuma coloꝛ ei': qd̄ nō accit in spuma vrie nō multe tīcture: qꝛ ꝓp multū ꝫ aerē iclusum ⁊ paucū coloꝛē ⁊ opacitatē viscose ꝑtꝭ ampulle appet alba. Dic̄ 2° ꝙ spuma sigt̄ sui magni^{ne}. i. ꝑ magni^{ne} ampullaꝝ: ⁊ ille sign̄t viscosi^{te} mācie: al'r. n. nō tolerarēt mltā extēsiōeꝫ. Dicit 3°. ꝙ signat sui multitudie: qꝛ multa spuma sigt̄ multā vētosi^{te}: ⁊ cā est clara. Dic̄ 4° ꝙ sigt̄ ꝑ h̄ ꝙ ampulle cito rūpunt̄ aut tarde: qꝛ tarda ruptura sigt̄ viscosi^{te} itēsiōeꝫ.

¶ Et pue qdē ampulle remanentes in egritudinib' renū significāt vētositates ⁊ viscositatem. Ad summū ꝟo humoꝛ viscosus in egritudini h' renū est malus ⁊ signat humoꝛes malos et friditatē ⁊ illud signant granula q̄ noiauimus.

¶ Fac̄ qd̄ dcm̄ ē dicēs ꝙ pue ampule in egri^{tu}' renū signant vētositatē ⁊ visco^{tem}: ⁊ h̄ qn̄ remanēt: ⁊ in summa signant malū: qꝛ h̄uoꝛ viscosus in eis ē malus: qꝛ sigt̄ h̄uoꝛes malos ⁊ fridi^{tem}. Et hec signant gn̄ula q̄ nūc noiauim'. s. pue

Mod' 2ª ápullarum. ¶ Cōsidera g̃ h̄ ꝙ pue (ampulle remanētes stati dcē. ampulle sūt duoꝝ modoꝝ q̄dā appentes in suꝑficie vrine circa latera vrialis q̄ nō st̄ cū mula^{te}: ita ꝙ dēant dici spuma. Et q̄dā st̄ in me' vrie itra suꝑficiē q̄ videt̄: qn̄qꝫ moueri aut ascēdēdo vel descē^{do}: sic̄ athomi q sūt in radio solis: ⁊ oēs iste ampulle vocāt̄ hic etiā gn̄ulā: l ꝫ appꝛop̄are medici moderni dicāt gn̄ula illas āpullas q̄ sunt in medio.

¶ Cōsidera 2°. ꝙ i egritu^{di}' renū. s. qn̄ doloꝛ ē i renib' ista gn̄ula signant ꝙ mā frida trahit̄ ad renes: ⁊ ꝙ si ē ibi doloꝛ augebit̄ vt colligi p̄t ꝺcisoctaua t̄iij c° 2°. ⁊ h̄ voluit h̄ Aui. ꝟ Cā āt q̄re gn̄ula l' signant est: qꝛ signant vētositatē ⁊ mām viscosam circūdātē q̄ sūt vepl'in a friditate.

¶ De signatiōib' spērū hypostasis. Ca. 6.

Nam p̄mis dicem' ꝙ medicoꝝ ɔueniētia in vsu nois hypostasis ⁊ sedimis iā recessit a via cognita. Dicūt eni hypostasim aut sedimē nō illud tantū quod inferius descendit ɓm omnem substantiam que spissioꝛis existit essentie q̄ꝫ aquositas: ⁊ est ab ea diuisa siue sit suspensa siue sit supꝛa.

¶ In isto ca. Aui. ꝺtermiat ꝺ signōnib' sūpt̄ꝭ ab hypostasi. Et diuidit̄ i duas ptes: i p° pōit descriptōeꝫ hui' nois: ɓm illā signatiōeꝫ ɓꝫ quā ē in vsu medicoꝝ. 2° signatōes ibi (Dicem' g̃. ¶ Prio g̃ dic̄ Aui. duo. p°ᵐ est i ꝙ signatio hui' nois hypostasis ⁊ sil'r sedimis ɓm ꝙ hodie medici vtūt̄ hia nomib' recessit a via cognita. i. ab vsu ꝓp̄o istoꝝ vocabl'oꝝ. Dic̄ 2° ꝙ medici dn̄t ⁊ itelligūt ꝑ hypostasim ⁊ sil'r ꝑ sedimē oēm rē gssioꝛꝭ sub̄e q̄ꝫ est vrine aq̄sitas. ⁊ ab i' diuisaꝫ: i ea tn̄ supple ɔtētā: siue stet i fūdo siue sit natās siue pēdēs.

B ¶ No. g̃ p̄mo ꝙ ɓm cōem signatiouē h̄ nomē hypostasis dꝫ significare rē substātēꝫ: nō rē natātē. Dicit̄. n. ab hypos qd̄ est sub ⁊ stasis qd̄ est positio. mō res q̄ in vrina appent qn̄qꝫ sunt in fundo ⁊ ꝓpue dn̄r hypostases. Qn̄qꝫ pēdent in medio ⁊ dn̄r greco noie enorima. Qn̄qꝫ natāt in suꝑficie ⁊ dicunt̄ nephilis. vult ergo Aui. ꝙ ɓm p̄sentē ꝫ vsuꝫ vocabuli dꝫ hypostasis de oibus istis tribus modis ⁊ iō recessit a via cognita. i. a pꝛopꝛietate sui vsus pꝛimarij.

C ¶ No. 2° ꝙ nō oēs res grossioꝛis sub̄e q̄ꝫ aq̄sitas vrine dn̄r hypostasis. Naꝫ in vrina grossa aut turbida in q̄ nulla fit seq̄stratio medici nō dicūt eē hypostasim: ibi tn̄ sunt ptes h̄uoꝛales igrossantes ⁊ turbidates aquā q̄ sunt sub̄e grossioꝛis q̄ꝫ aq̄sitas: sed qꝛ nō sūt diuisa ab ea: iō nō dn̄r hypostases. dicunt̄ aūt esse ita diuerse vt sensu discerni possint.

¶ Dicem' igr̄ ꝙ hypostasis multis cog̃scit̄ modis. s. ex sub̄a sui ⁊ q̄ꝫtitate ⁊ q̄litate ⁊ situ suaꝝ ꝑtiū ⁊ loco sui ⁊ tp̄e ⁊ q̄litate sue permixtionis.

¶ Exequitur de significationibus. Et diuidit̄ in duas. primo enumerat dispositiōes hypostasis per quas significat. scd̄o per illas docet significare. ibi scd̄a (Significatio ꝟo).

¶ In p̄ma dic̄ ꝙ hypostasis signat multis modis. s. ex sui s̄ba: q̄ꝫtitate: q̄litate: situ suaꝝ ꝑtiū loco: sui: tp̄e scilꝫ sui descēsus ⁊ q̄litate sue ꝑmixtiōis. i. ꝙ multū sit cōmixta cū aq̄sitate aut multū sepata: vel ꝙ facil'r cōmisceat̄ cuꝫ vrina ꝑ agitationē aut nō sūt g̃. 7. modi q̄s medici considerāt in q̄bus est vtilitas: nec expectem' h̄ sufficiētiā q̄ꝛ ista diuisio dꝫ esse gn̄is in spēs: ꝫ est. n. subiecti in accidētia: nō oia sed q̄ vtilia sunt ad significandum super coꝛpoꝛis dispositiōes.

¶ Significatio vero eius ex sub̄a sui est qm̄ hypostasis aut erit nāl'is laudabilis demōstrans digestionē ⁊ maturationē nālē. ⁊ hec erit alba

τ descēdēs inferiꝰ τ eius ptes cōtinue τ siles τ equales τ oportebit vt sit rotūdā hñs figuram equalis subtilis similis hypostasi aque rosacee.

¶ Hic exeq̄t docēdo signare sup hos modos. Et diuidit i. 7. 2ª ps icipit distant ab ista p 4ᵒʳ colūnas textꝰ ibi. (Hypostasis vo.) 3ª ibi. (Eiꝰ aūt signatio.) 4ª ibi. (Ex ipsiꝰ vo situ). 5ª ibi. (Eius aūt signatio ex loco.) 6ª ibi. (Signatio vo.) se pria ibi. (Signatio aūt.) Pria in duas. pmo subītelligēdo vnā distictionē hypostasis ex mō subē: qꝛ aliq̄ est nālis aliqua nōnālis ponit signatiōes nālis. 2ᵒ nōnālis. ibi. 2ᵒ (Nōnālis vo.) Pria in tres ptes. pmo enūat signata τ ɔditiōes nālissime hypostasis. 2ᵒ cōparat illā puri siue sanici laudabili. 3ᵒ rñt qbusdam tacitis dubijs. ibi 2ᵒ. (Et pportio.) ibi 3ᵒ. (Et hypostasis). ¶ Primo dicit ꝙ signatiōes hypostasis ex pte subē sūt h mō ꝙ qñcꝫ hypostasis est nālis τ laudabilis cuiꝰ signata sūt digō τ maturatio nāles: τ ista dꝫ eē alba descēdēs ad fundū τ eiꝰ ptes debēt eē ɔtinue siles τ eq̄les rotūde sigᵉ eq̄lis subtilis siles hypostasi aq̄ rosa.

D ¶ Ubi no. ꝙ octo sunt ɔditiōes q̄s Aui. hic ponit in hypostasi nāli τ laudabili demōstrante digōnē nālē. Una est ꝙ sit alba: τ h idē qꝛ sit p digōnē tertiā mēbrorū. s. fm vnā viā. Aut est pars chili fm aliā. mō 3ᵃ digō dealbat ad nāʒ mēbrorū ɔuertēdo. Et hāc cām assignat Gal. p pnosti. cōmēto vltᵒ. ¶ 2ᵃ ɔditio est ꝙ descēdat iferiꝰ. s. ad fundū vrinalis. Et huiꝰ cā est: qꝛ cū ipsa sit terrestris reᵘ aq̄sitatꝫ: est iō ḡuior: τ nisi detineat a vētositate descēdit: nūc aūt qñ ē cōplete digesta est ab ea exclusa ventositas. ¶ 3ᵃ ɔditio ꝙ eiꝰ ptes debēt eē ɔtinue adinuicē: qꝛ diuulsio hypostasis signat ꝙ nō vniformit pcessit actio nāe in māā: τ iō non est cōplete digesta. ¶ 4ᵃ ɔditio: ꝙ eius ptes sint eq̄les adinuicē: τ intelligitur ista equalitas in modo substantie: qꝛ vna sit ita grossa sicut alia τ cā est eadem que prioris ɔditōis. ¶ 5ᵃ ɔditio est. ꝙ ptes sint siles. s. in colore pp eandē cām. ¶ 6ᵃ ɔditio est. ꝙ sit figure rotunde: sed fm sitū altitudinis dꝫ esse pinealis figure. Cuiꝰ cās lꝫ plures assignet Auerrois 4ᵒ colliget: credo tñ eē ꝙ cum hypostasis pellat mixta cum tota aq̄sitate vrinali τ post ptiū desēsum ɔgregetur accidit illud q̄d in casu pulueris vel frumenti ab alto ad cumulū faciendū qm̄ tales cumuli sunt supius acuti et lati inferius. Quidā aūt dicunt h esse: qꝛ calor nālis talem figurā intēdit: cuiꝰ signū est: qꝛ cor est talis figure: τ qꝛ calore nāli agēte quedā ptes sunt subtiliores q̄s opꝫ in acutū rendē τ de ista est Auerrois. ¶ 7ᵃ ɔditio est. ꝙ est eq̄lis subtilis. i. est tota hypostasis in mō subē mediocris ad subtilitatē declinis. Nā talis supfluitas que cū vrina expellit nō dꝫ esse multū grossa. ¶ Ultima ɔditio est explanatiua septime ꝙ sit silis hypostasi aque rosate. nā expti sunt medici ꝙ nālissima hypostasis ē in illa subtilitate. i. hyposta. aque rosa. Et in hac intelligunt due: quas addit Ysaac: q̄rum vna est ꝙ cum aqua cōcutit mouet versus sursuꝫ. secunda ꝙ nō multū facit turbidā vrinā. Naꝫ expertum est in hac ɔditōe venire qñ est optima sed qꝛ de hac hypostasi nālis modi subē nō est certum quid sit τ vnde decidit.

¶ Utrum omnis hypostasis naturalis substātie a tertia digestione decidatur. Qō. 19.

Dubō. Dubitat vtrū ōis hypostasis nālis subē decidat a tertia digōne que est mēbrorꝫ. ¶ Et p arguit ꝙ hypostasis seq̄strat a loco scōe digōnis sic. Ab illo loco seq̄strat hypostasis vbi nā ɔuertit cibū ad sanguinē: sed h est in 2ª digōne: ḡ assumptū pꝫ ex Gal. p pno. cōmē. vlt. cū dixit ꝙ est qꝛ res q̄ refugit nām vt opet in eā ex cibo apud ɔuersiōeꝫ suā ad sanguinē residet in vrina: non ḡ alterat ab ea vt sit sanguis. ɔstat h ꝙ Gal. vult ptes cibi que dū nā cibū ɔuertit in sanguinē: refugiūt hāc nāe actionē: ita ꝙ nō fit sanguis, eē hypostasim: τ illō est pphe in 2ª digōne. ¶ 2ᵒ sic: nisi hypostasis seq̄straret a 2ª digōne nō opꝫ ꝙ plima hypostasis expelleret cū sanguis est in semita digestiōis: τ cōpleta digōne minoraret: cuiꝰ oppᵐ dixit Gal. p de crisi in his vbis. Et qñ sanguis remanet in semita digestiōis vꝫ in vrina q̄ migit color ad albedinē declinis τ sedimē in ea lene τ eq̄le albū plimū. Cūcꝫ cōplet digō additur color eius τ minorat in ipsa resider. Et ɔñria pꝫ: nā si hypostasis decidat a digōne 3ᵃ. erit plima: qñ cōplet vel completa erit 3ª digō: nō añq̄ꝫ incipiat τ dum sit sanguis. ¶ 3ᵒ sic. hypostasis aut est ex parte cibi nō cōuersa ad chilū aut ex parte chili non ɔuersa ad alios humores: aut ex pte hūoꝝ nō ɔūsa ad alias hūiditates 2ᵃˢ. aut ex pte scōaꝝ humiditatū nō cōuersa in mēbra nō pᵐ: qꝛ ps cibi nō ɔūsa ad chilū nō vadit ad venas τ epar in nālissima dispōne: vt pꝫ pᵒ huiꝰ ca. de gñone humoꝝ nec ex pte humoꝝ ɔūsa ad humiditates 2ᵃˢ. Nā aut talis ps eēt in ppria spē hūoꝝ: τ h est fm: tūc. n. hypostasis aut eēt sanguis: τ sic eēt rubea sanguinea: τ ista est hypostasis nō nālis: vt pꝫ h ifra in h ca. Aut ex cola: τ tūc aut eēt citrina aut rubea: τ ista ēt est nō nālis. Aut eēt solū fla. τ h nō. p: qꝛ tūc nō signaret cole aut sanguis digōneꝫ. 2ᵒ qꝛ fla subtiliat qñcꝫ ita vt putaret hypostasis nālis vt ifra in h ca. cū dic: plerūcꝫ. n. subtiliat τ attenuat vt puret hypostasis laudabilis supple fla. τ qꝛ h fla subtiliatū nō est talis hyposta. subdit. Quapp in acutis egritudinibꝰ nō est ɔfitēdū in eo ꝙ appet fm silitudinē laudabilis hypostasis. Silr arguit ꝙ nō sit ps melle. Aut 2ᵒ diceret ꝙ est ex pte istorū humoꝝ que ɔuertit in supfluitatē bona q̄ fit digō 3ᵃ. vt dñt fere oēs medici. Sꝫ argr ꝙ nō p qꝛ ista nō est ps ex cibo que effugit actionē nāe apō ɔuersionē suā ad sanguinem: vt dixit, Gal. loco allato 1ᵒ qꝛ nō plima appereret hora digōnis sanguis τ paucificaret qñ sanguis est digestꝰ. 3ᵒ qꝛ hypostasis laudabilis nō est aliō q̄ꝫ humor faciēs febrē q iā digestus est: vt Aui. dicit. 1. q̄rti. cap. de cura putridaꝝ in gñali. Sed ɔstat ꝙ tales hūores nō sūt ɔuersi ad aliā nām cū in crisibꝰ expellant seruātes ppriā nām τ colorē: ḡ hypostasiꝫ laudabilē nō opꝫ eē ex supfluo remanēte ex humore in digōne 3ᵃ imo est qñcꝫ ipsemet humor digestus 3ª digōne. ¶ 4ᵒ qꝛ hypostasis pportio ad signandū sup maturationē māei in toto nō esset sicut pportio puris albi ad signandū maturationē apatis. Nā saries est ex humore digesto non supfluitas digōnis: ɔñs tñ ɔ̈ Aui. in isto cᵒ stati seq̄nte post paꝝ. ¶ 5ᵒ qꝛ in pn. putridarū febriū deēret appere sedimē meliꝰ q̄ꝫ in statu vel augᵐ: cū in pnᵒ nutriat corpus magis: τ sit vtus minꝰ defecta iō amplior eēt bona supfluitas digōnis ex sanguine sequestrata cuiꝰ oppositū docet expiētia. ¶ 6ᵒ qꝛ in vrinis sanorū eēt magis q̄rēda q̄ꝫ egroꝝ dꝫ. n. vt in sanoꝝ venis sit talis humor excutiēdus: qꝛ opꝫ in eis talē supfluitatē aggregari siue gñari cū nō possint stare qn in eis sit 3ª digō: τ p ɔñs eius supfluitas gñet. ¶ Silibꝰ modis arguit ꝙ nō sit scōis humiditatibꝰ. Restat ḡ ꝙ nō pōt eē nisi ex pte chili nō cōuersa ad sanguinē in epe: sed post trāsmissa ad vias vrine cū aq̄sitate: τ iō est decisa a loco 1ᵉ digōnis: nō tñ genita p scōaꝫ digōnē: sed per pmā: τ hoc sentit Gal. loco allegato in pᵒ arg. ¶ Ultimo si hypostasis esset ex supfluitate tertie digōnis nō videret modus q̄ signaret sup digōnē epatis. Nā digō tertia pficit in mēbris post epar: τ possibile est epe bñ digerēte alia mēbra male digerere τ eꝯ.

In oppositū est ꝙ hypostasis sit supfluitas 3ᵉ digestiōis ar multiplr: p sic. ¶ Nisi hypostasis decideret a digōne q̄ fit in ambitu totiꝰ nō posset signare sup maturationē māei in toto: sꝫ ipsa dꝫ sup talis māei maturatiōem signare: vt paulopost dicit Aui. in isto ca. ḡ τc. maior pꝫ qꝛ exiēs signans sup maturationeꝫ dꝫ decidi a loco vbi sit talis maturatio: τ p illā trāsmutari vt ɔstat de egōne τ vrīa τ sputo τ sudore. ¶ 2ᵒ sic. si hypostasis eēt ps chili vel a digōne 2ª decisa: seq̄t ꝙ hypostasis laudabilis nō hꝫ signare sup digōnē māei facientis febrē:

qñ illa mã nõ eẽt in eperiẽtia ꝯ Gal.ꝑ de crisi. ⁊ Aui.2.qrti:⁊ oẽ auctores me^{ci}. Et ꝯña pz vt pcedẽs 1 qꝛ illa ps a 2° digõne decisa nullo mõ pmutat:s ꝫ pmutaſ fm pmutatõez mãci faciẽtis febrẽ:⁊ iõ sup illã nõ signat. ¶ 3° si ita eẽt nõ eẽt hypostasis laudabilis ps humoris faciẽtis febrẽ. ꝯtra Aui.1.qrti.ca.stati sup all. ¶ 4° seqꝛ ꝙ in pncipijs febriũ humoraliuꝫ dẽret amplior appere hypostasis laudabilis q̃ꝫ in statib⁹ ⁊ q̃ꝫ in sanitate:ꝯñs tñ falsuꝫ ⁊ ꝯ Gal.ꝑ de crisi:q ponit in pn.vrinã sine hypostasi:in statu aũt ⁊ in sanitate cũ hypostasi. Et pz ꝯña.ꝑ qꝛ in pncipijs taliũ febriuꝫ minus est potẽs epar digerere q̃ꝫ in sanitate 1 ⁊ ideo plus remanet de chilo nõ ꝯuerso ad sanguinẽ. Et qꝛ in pncipijs febriũ multo plus comedit ifirm⁹ debite rectus q̃ꝫ in statu:multo plus de tali materia hypostatica tũc superflueret.

In hac qõne tres ponã articulos. In pmo ponã que dñ cõia de hypostasi q̃ oꝫ vnũquẽqꝫ dicẽ 2° narrabo põnẽ Plusq̃ꝫ cõmẽtatoꝛ. in 3° dicã illud qõ magl mihi videſ auctorũ mẽtibus cõsorme in nostro quesito.

Quid ꝑ hypostasim. Quantũ ad pᵐ nõ pᵒ ꝙ noie hypostasis cõiter itelligẽdũ est fm vsuꝫ medicoꝝ oẽm rẽ cũ vrina a corpe expulsam grossioris subẽ q̃ꝫ vrina:⁊ ab ea diuisam.s.ita vt visu discerni possit. Ex q̃ seꝙ ꝙ de hypostasi in gñe nõ est dubitãdũ ꝙ qñqꝫ nõ est ps chili refugiens opationẽ nãe apud suã ꝯuisionẽ ad sanguinẽ:nec tñ repugnat aliquã hypostasim eẽ talẽ rẽ large vt pdiciſ accepto vocabulo. ¶ Cõstat 2° ꝙ sumẽdo hypostales pro nõ nãli nõ oꝫ oẽm talẽ esse superfluitatem tertie digõnis. ⁊ ideo si questio gñalr pponereſ nõ eẽt vlr determinanda. Restringamus ergo titulum questionis ad hypostasim nãlis substantie.

A ¶ No.2° ꝙ hypostasis bone subẽ significat sup digõnem humorũ qui sunt in ambitu totius pcipue in venis. Istud colligiſ ex Aui.in particula imediate seqnte capli istius.

B ¶ No.3°.ꝙ tã hũorẽ ad benignũ reducibilẽ q̃ꝫ hũorẽ malignũ tunice venaꝝ digerũt. de nãli pz:qꝛ i eis ꝯuertiſ sanguis ad pᵃᵐ hũiditatẽ de scðis. Et collr ẽt ex Gal. plerisqꝫ locis pcipue ꝑ pnosti. cõᵒ vltᵒ. de nõ nãli pz ex Gal. in ꝑ de ditijs febriũ.

C ¶ No.4°.ꝙ nõ opꝫ appere hypostasim in vris sanoꝝ:vt collr ab Aui.j.⁊ a Gal. ꝑ ð crisi:sꝫ ñ expsse. ⁊ cã ẽ:qꝛ ñ oꝫ vt fit i eoꝝ vẽis hũor euand⁹ p vrinã.

D ¶ No.v.ꝙ p hypost.nãl' scðe itelligim⁹ hypostasiꝫ signãtiuã digõnis hũoꝝ maloꝝ i sanis:⁊ silr hyposta. signatiuã digõnis humorũ maloꝝ:nõ ꝯuertibiliũ ad benignũ in cõcauo venaꝝ existẽtiũ:ꝙ vtraqꝫ istaꝝ dicaſ hypostasis bone subẽ pz ex Aui.ƀ. Nã dicit ꝙ hec hypostasis.s.nãlis nõ expectaſ nisi in egritudinibus ⁊ subdit ꝙ si in venis sanorũ sit humor crudus meli⁹ est ꝙ fiat hypostasis in vrina aut matura aut nõ matura:⁊ Gal.dicit hoc clarius primo de crisi.cum vult ꝙ vrina optima habet sedimen album.

1. suppõ Quantũ ad scðꝫ articulũ p declanda põne Plusq̃ꝫ cõmẽ. supponiſ pᵒ ꝙ ois hypostasis laudabilis in vrinis sanoꝝ est ex superfluitate cruda:hec positio pz ex Gal.ꝑ de crisi.cũ dic ꝙ hypostasis ista lenis alba eq̃lis signat ꝙ digõ est ꝯfirmata:⁊ expellitur a corpe chimus crudus vltra mẽsurã. Mõ ꝯstat ꝙ hũc chimum aut opꝫ eẽ hypostasim aut saltẽ ex eo fieri:nã alr nõ signaret hypostasis chimũ crudũ expelli. Et Aui.in ƀ ca.parũ isra cũ dicit. In venis aũt sani nõ semp opꝫ eẽ humorẽ qui sit excutiẽdus. Pꝫ si sit melius est vt ƀ significẽt ex eis superfluitates que in eis superfluũt ex cibo a digõne pnate deinde superfluit superfluitas que in vria fit hypostasis. ¶ Preterea nisi eẽt ex superfluitate cruda nõ eẽt cã multe hypostasis in vrina infantiũ:qꝛ cibus eoꝝ trahiſ ex stõ anteq̃ꝫ sit bñ digestus. Nã hec nõ adderet ad hypostasim:ꝯñs tñ ꝯ Gal. ꝑ de crisi. ¶ 4° si nõ esset ex superfluitate cruda nulla eẽt cã significanda:q̃re dũ sanguis esset in semita digõnis:appet hypostasis plurima alba lenis ⁊c. ⁊ qñ cõpleſ ei⁹ digõ minoraſ sedimẽ:⁊ tñ ƀ appet ad experiẽtiam ⁊ est de mente Gal.ꝑ de crisi.cũ dic. Et dico ꝙ q̃ꝫdiu sanguis pmanet in semita digõnis:in oi vria q̃ migiſ vi sedimẽ lene eq̃le albũ plimũ. Cũqꝫ cõpleſ digõ addiſ color eius ⁊ minoraſ qõ in ipsa residet. ¶ Et idẽ sentit nõ multo post cũ assignat cãm q̃re est plima hypostasis in vrina vtẽtũ multo ocio ⁊ puerorũ:dixit.n.⁊ pp hoc aggregaſ. in vrinis pueroꝝ diuꝫ nisi paucorũ ⁊ in vrinis vtentiũ trãqllitate ⁊ ocio cõpletoꝝ:⁊ alioꝝ multo vtẽtiũ cibo hypostasis plima:ppea ꝙ multiplicaſ in corpib⁹ oium quos diximus superfluitas cruda. ¶ Ex his ergo ⁊ multis similibus patet suppositio ꝙ hypostasis laudabilis in sanis est ex superfluitate cruda.

¶ Supponiſ 2°.ꝙ in fe.hu.pu.hũore peccãte exñte in venis sine apate digõ hũoris p quã se.duciſ ad statũ ⁊ crises fiũt laudabiles ⁊ p quã mã parata est euacuationi nõ pmutat humorẽ peccãtẽ a ppria spẽ:ita ꝙ cola summe digesta in nocitiuo in causone hora stat⁹ nõ est scã alteri⁹ spẽi: sed est cola vt añt:⁊ ita est de sanguie i sinocha ⁊ flate in latica et de melãcolia in quartana cõtinua. Hec suppõ pꝫ:qꝛ in crisibus taliũ febriũ que fiunt post cõpletã digestionẽ expelliſ in causone colera ⁊ in sinocha sanguis ⁊ similr in alijs. 2. suppõ

¶ Supponiſ 3°.ꝙ hypostasis laudabilis in talib⁹ febrib⁹ signãs scðe digõnis cõplemẽtũ nõ est aliqs istorũ humorũ:hoc pꝫ:qꝛ nõ est sanguis:nec cola nec melãcolia cũ sit alba nec etiã est flegma subtiliatũ: vt ꝯstat ex Auicẽ.in cap.isto:⁊ pꝫ:qꝛ cola ⁊ sanguis per digõnẽ non ꝯuertunſ in flegma cum tñ ex eorũ digestiõe appareat hypostasis. 3. suppõ

¶ Supponiſ quarto.ꝙ hypostasis laudabilis i ƀ differt a sanie laudabili ꝙ cãe facienti saniem est ꝯiuncta dispositio eẽ nãm:sꝫ cãe faciẽti hypostasiꝫ nõ est cõmixta dispositio pter nãm. hec suppõ est Gal.pmo pno. cõmẽ.vlt.cum dixit in fine cõmẽti loqns de dcã hypostasi nec est sicut sanies. Cãe.n.efficiẽti eã nõ pmixta est dispõ extra naturaꝫ. 4. supp°. Int' hip po. ⁊ sanie laudabiles.

¶ Ultimo supponiſ ꝙ dcã hypostasis est illud ex cibo qõ refugit opationẽ ei⁹ apud ꝯuisionẽ ei⁹ ad sanguinẽ. Pꝫ hec suppõ ex dcõ cõmẽ. ⁊ auctẽ in argumẽtis supra allegata. 5. suppõ

¶ His habitꝭ sit ista pma ꝯclõ. hypostasis laudabilis scðe in corpibus sanorũ nõ est superfluitas genita in corpe humano ex sanguie p tertiã digõnẽ. Probaſ ꝑ sic 1 si hypostasis eẽt ƀ mõ nõ ois talis eẽt ex superfluitate cruda ꝯ pmã suppõnẽ. Et ꝯña arguiſ:qꝛ aliq̃ esset ex sanguine bñ digesto ⁊ optime cũ ex illo sit superfluitas dcã qõ per tertiã digõnem digeriſ:hoc autẽ est in sanis ac optime sanis sanguis bñ digest⁹. ¶ Forte dꝛ ꝙ hypostasis est ex superfluitate sanguinis ⁊ ex ptc que superfluit sanguini cuꝫ digeriſ 3ᵃ digõne:⁊ ista est cruda respcũ pris que in scðam humiditatẽ ꝯuertitur:vel ꝑ reᵐ scðe humiditaꝭ ex illo sanguie genite ⁊ ad hũc sensum intelligũt auctoritatis pdicte pro prima suppõne. 1. ꝯclõ.

¶ Contra:qꝛ vrinã ⁊ feces in genere suo bñ digestas nũq̃ꝫ vocat Gal. superfluitates crudas:ergo a pari nec oꝫ dicẽ crudã superfluitatẽ tertie digõnis bñ digestã in genere suo. ¶ Preterea hypostasiꝫ talẽ ꝯñt bñ digestã:⁊ tñ ꝯñt eẽ ex superfluitate vel humore crudo:cũ ḡ hypostasis ƀ mõ dcõ 1 rõne eẽt cruda:sequiſ ꝙ nõ illo modo intelligũt auctores. ¶ Si ṽo dicaſ ꝙ hypostasis nõ fit nisi qñ sanguis hꝫ ptes q̃ sunt ptes sanguis ⁊ sunt crude ⁊ fit ex illis. Cõtra ex sanguie quãtũcũqꝫ bñ digesto sequestraſ superfluitas p 3ᵃᵐ digõnẽ:in oi.n.integra digõne resecaſ aliqd superfluũ. Si ḡ hypostasis nõ est nisi ex tali superfluitate cõstat ꝙ cõtingeret esse hypostasim ex sanguine nõ habente ptes crudas. ¶ 2° pn' pbaſ ꝯclõ sic Gal. voluit ꝑ de crisi vt sup dꝫ ꝙ in oi vrina que mingiſ dum sanguis est in semita digõnis est sedimẽ lene ⁊ eq̃le ⁊ albũ plimũ qõ nõ eẽt si esset hypostasis superfluitas 3ᵉ digõnis:ḡ nõ est ita:minor pꝫ 1 qꝛ si hypostasis esset superfluitas digõnis 3ᵉ. ⁊ non sequestrareſ ante digõnem tertiã:sed sanguis est in semita digestionis digestionẽ tertiam:ergo tunc nõ sequestrareſ saltẽ plurima. ¶ 3°.si ita esset nõ esset hypostasis illud qõ refugit opõnẽ

nāe apud ꝯuersionē suā ad sanguinē. Nā talis supfluitas est ex pte cibi que nō fuit passa nā bora ꝯuersionis in sanguinē ⁊ nō q̄ fuit passa ꝯ nā bora ꝯuersiōis sanguis in mēbra. Nec valet ꝙ quidā dñt hypostasim esse illud qđ refugit operatiōem nāe apud digōnē tertiā que fit in sanguie. Nā si ad būc itell'm Gal. dixisset frustra addidisset statim illud vbū. nō ḡ alterat ⁊ fit sanguis. Nā certū est ꝙ in bac digōne 3ª cibus nō ꝯuertit in sanguinē: s; in 2ᵐ būiditates

2.ocl'o. ¶ Scđa ꝯ̄ ꝑncipalis est ista. hypostasis (aut in mēbra. laudabilis in febribus bumoralib⁹ absq; ap̄ate putridis nō est ex pte bumoris q̄ est cā añs vel cā ꝯiūcta fe. Cōcl'o ꝓbat sic. hypostasis laudabilis in istis nō est aliq̄s 4ᵒʳ bumorū nec scā est ex ipsis: ḡ nullo mō est vere ex pte bumorū qui sunt cā febris. Prima ps assumpti patz ex suppōne tertia. 2ª ps ꝓbat: q: hypostasis ꝑ digōnē bumorū taliū si est ex eis: sed ꝑ digōnē quā recipiunt isti bumores nō conuertunt a ꝓpria spē: vt dixit suppō 2ª. ḡ si h̄ mō esset ex pte illorū bumorū hypostasis esset aliq̄s q̄tuor bumorꝫ. ꝯñs tñ ꝯtra scđaz suppōnē: vt statim dī ⁊ ꝯ̄ expientiam. Uidemus.n. ꝙ sedimē laudabile visuz in causone nō est col'a ⁊ visum in sinocbo nō est sanguis ⁊ visum in q̄rtana non est mel'a. Restat ḡ ꝙ hypostasis laudabilis in talib⁹ febrib⁹ nō fit ex pte bumorum qui sunt cā cōiuncta vel cā añs fe. ¶ Cōfirmat ꝑcipue ꝙ nō fiat ex pte cause ꝯiuncte q̄ actu putrefit: q: si ita esset. seq̄ret ꝙ hypostasis eēt saniesnam nō differt a sanie: nisi q: cāe faciēn hypostasim nō est ꝯiuncta cā ꝑter nām: sed ꝯstat ꝙ cū calore nāli digerēte talem bumorē qui est cā ꝯiūcta ꝯcurrit calor ꝑter nām: ergo ⁊c.

3.cōcl'o. ¶ 3ª ꝯcl'o est ista. hypostasis laudabilis tam in sanis q̄ȝ in egris est ex pte cibi q̄ in ep̄e bora ꝯuiatiōis sanguis ⁊ bumorū nō fuit ꝯuersa in sanguinē vel aliquē aliorꝫ bumorꝫ. ꝯcl'o ꝓbat sic hypostasis ista aut est ex pte ꝯuersa ad aliquē bumorē aut ex pte nō ꝯuersa ad aliquem: s; nō ex pte ꝯuersa ad nāz bumorꝫ: ḡ ē ex pte nō ꝯūsa ad alicui⁹ būorꝫ nām. Minor pz: q: aut eēt ex pte ꝯūsa ad bumores hypo. sanorꝫ aut egrorum: s; nō sanorꝫ vt pōt iferri ex ꝯ̄ne p̄ nec egrorꝫ vt pz ex 2ª. ḡ nulla oino hypostasis nālis sbe est ex pte ꝯuersa ad nāz bumorꝫ in ep̄e: s; ex pte cibi nō ꝯūsa ad nām bumorꝫ in ep̄e q̄ effugit opōnē nāe apud ꝯuersiones suā ad sanguinē: vt dīc Gal. loco all'ato. ¶ Et vt plani⁹ intell'at bui⁹ pōnis itētio dicā sūmati: vult ḡ pō hypostasis nālis sbe q̄ bz signare sup digōnē ep̄is ⁊ bumorꝫ q sunt in ꝯcauo venarꝫ in toti⁹ ambitu h̄ mō accidē tā in sanis q̄ȝ in egris i qb⁹ iuenit ꝙ cibo digesto in stō ⁊ genito chilo aliq̄ ptes ex cibo genito mittunt ad epar q̄ dū chilus in sanguinē ⁊ alios bumores ꝯuertit nō ꝯuertunt ip̄e ad spēm alicui⁹ bumorꝫ s; remanēt nō passe illā digōnē: nec ꝯuerse ad aliā spēm q̄ȝ ꝑus eēnt. Nā si ad aliā spēm eēnt ꝯuerse supfluitates gente ꝑ 2ᵐ digōnē eēnt pl'es q̄ȝ sūt ab auctorib⁹ positere eēt opportunū in sanis semꝑ debite rectis hō hyposta. appere sic ⁊ feces ⁊ vrinā ⁊ sordities: qđ est ꝯ̄m ⁊ ꝯ̄ expientiā. Iste ḡ ptes trāseūt cū aq̄sitate ad vesicā ⁊ cū pellunt residēt in vrina ⁊ sic multa pars aq̄sitatꝫ vadit ad venas cū sanguie ita multa ps bui⁹ hypostatice māe transit ad venas cū sanguine ⁊ aq̄sitate recurrente aut tarde aut cito ad vesicā recurrit hypostasis q̄ in vrīs appet sube laudabilis. ⁊ bāc ptē dīc Gal. vocari chimū crudū i ⁊ Auic. supfluitatē crudā: q: nō recipit digōnē 2ᵐ eo ꝙ nō tñ fuit digesta in stō ꝑ ꝑmā ⁊ vt epar cū alijs circūstātijs tūc extrīrib⁹ sufficiat in 2ª digerē. ¶ Et attēde ꝙ ego nō limito me ad dōm ꝙ l; ps fit chilus: vel ꝙ fit ps pōalis chili: vel ps cibi assumpti ex bis dcis: sed relinq̄ h̄ sub dubio solū h̄ dicēs iuxta banc opionē ꝙ hypostasis est res scā ex cibo q̄ refugit actionem nāe apud conuersionē cibi ad sanguinē.

Sed banc pōnē circūstāt multe difficultates q̄s oꝫ soluē si debet ista positio plene itelligi.

oub. ¶ Pri^m ḡ dub^m est qđ ex dcis vi; seq ꝙ hypostasis laudabilis in sanis sup idigōnē stōi signat: ꝯñs tñ ꝯ̄ oēs auctores me^{cos}: q: hypostasis sup digōnē signat nō super indigōnē.

¶ Secundo videtur ꝙ significat imperfectionem digestionis epatis. Nam significat partē chili effugere operationem nature qđ nō accidit nisi epar diminute digerat. 2^m dub^m

¶ 3° vi; ꝙ hypostasis laudatissima i sanis nō sigt sup digōnē in ep̄e: aut digōnē būorꝫ in venis. Nā hypostas nō sigt sup i^m digōnes ꝑ q̄s ip̄a ñ digerit: s; nō digerit aut 2ª aut 3ª digōne: ḡ nō signat sup illas: ꝯñs tñ dino ꝯ̄ oēs auctores. 3^m dub^m

¶ Quarto hypostasis laudabilis in febribus in pricipio deberet apparere: nā stat in ꝑncipio talium febrium partem cibi crudam trāsmitti ad vesicā ⁊ inde cū vrina egri. 4^m dub^m

¶ Quintū dubiū q: nō significaret in febribus sup bumorū digōnē. Nā cum nō fit ex parte peccātis nō videt modus quo super talium bumorum digestionem significet. 5^m dub^m

¶ 6° ꝯ̄ opionē est expsse Gal. p̄ ð dijs febriūtcū dixit. Putredo aūt bumoris que in vasis sibis est ei q̄ ꝯm apata. Et subdit parūpost ð putredie q̄ fit oñante nā. In flegmōib⁹ ⁊ pustulosis tumorib⁹ pus est in bumorib⁹ aūt q̄ sūt circa arterias ⁊ venas ꝓportionabile puri. s. illud qđ in vrinis subsistit. Ecce ꝙ Gal. vult ꝙ bumorē putrētē in venis subsistē in vrinis ⁊ eē hypostasim. ⁊ idē expresse vult Aui. p̄ q̄rti. cap. de cura putridarꝫ in gñali cū dixit. Et an sedimē laudabile est aliq̄d nisi būor faciēs febrē q iā digestus est. 6^m dub^m

¶ 7°. Si eēt vt dicit nō esset cā albedinis hypostasis iste: q: cū digerit assimilat mēbris radicalib⁹ ꝯm colorē ꝯ̄ Gal. p̄° ꝓnosticorꝫ. cōmē. vlt. Silr ꝯ̄ Auerroys 4°. colliget. c. de hypostasi dicit esse. q: nō nutriunt mēbra ex sanguine nisi postq̄ȝ est dealbat⁹ ⁊ eis assilat⁹: ⁊ ꝓptea erit color supfluitatꝫ sic color nutrimēti: q̄ñ nutri^{tus} seq̄t suū cursum nālem. 7^m dub^m

¶ 8° difficultas: q: si ista pō fit vba non eēt vba cā assignata ab Aui. i isto ca. parꝫ istra ꝙ hyp. nō reqrit in vrīs sanorꝫ. Nā assignat bāc cāz: q: nō oꝫ i venis sanorꝫ eē būorē excutiēdū: ꝯstat ḡ ꝙ vult hypostasim i sanis eē ex pte būorali. 8^m dub^m

¶ Pro sole istorꝫ nō ꝑ ꝙ l; res q̄ est hypostasis in ep̄e bora 2ª digōnis nō ꝑmutet a ꝓpria spē i ep̄e: nec ꝯuertat ad aliquē bumorē: ip̄a tñ aliq̄ mō digōnis digerit ⁊ ꝓportionabilr patit a calore ep̄is sic reliqua massa ptisanaria: ita ꝙ ep̄e bñ digerēte residuū bec ps q̄ refugit opōnē nāe ita ꝙ nō ꝯuertit in bumorē: nec est aq̄sitas: digerit ita ꝙ fit alba ⁊ eq̄lis in ptib⁹ ⁊ mediocris subtilitatꝫ: sed cū digō est debilis fit grossior ⁊ cū ꝑ digōnē sanguis fit multū cosicus plerūq; de bac hypostasi multū subtiliat ⁊ resoluit vt modicū remaneat aut nibil cū vrīa excernēdū. ¶ Silr ēt cū sanguis ⁊ alij būores trāsmutāt i venis sil' cū eis trāsit hypostatica mā trāsmutabil' diūsimode a calore ⁊ frigore ⁊ bumorꝫ dispōnib⁹ nō solū i dispōnib⁹ sensibilib⁹ ⁊ māifestis: s; i q̄busdā ꝓpe^{tis}: ita vt digestis būorib⁹ sil' l; hypostatica mā est digesta mō suo ⁊ cū putrescit silr h̄ accit in illa mā.

¶ No. 2° ꝙ Gal. ⁊ Aui. talē supfluitatē talib⁹ būorib⁹ peccātib⁹ mixtā sepe vocāt peccātē būorē aut ptē ei⁹ ⁊ h̄ putādū est eē: aut q: multū ꝓportiōabilr disponit cū peccāte bumore cui admiscet in digōne ⁊ putredie: aut q: ita secū cōmixt⁹ est vt discerni sensu nō possit aut ꝑꝑ vtraq; ⁊ q: talis mā est apta peccare cū col'a ⁊ cū flāte ⁊ cū alijs bumorib⁹: ⁊ seq illorꝫ putredinē ⁊ augē febrē: iō tales vocāt medici mās cōes ad q̄rū eūonē elaborat in ꝑn° putridarꝫ febriū vt p̄ q̄rti cap. de cura putridarꝫ in gñali. Et Gal. bas

¶ No. 3° bāc supfluita (vocat sepe serosas supfluitates. tē optie dispositā q̄dāmō dici posse ꝑternālē ⁊ q̄dāmō nālē: vñ Gal. i. ꝓnosticorꝫ. cō^{to} vltio bāc dicit mediū int̄ būores nāles ⁊ ꝑternāles: nā q: ip̄a fit a solo calore nāli non reqsito ꝑternāli: nec reqsita ꝑternāli dispōne coagēte vel ꝑternāli dispōne q̄litatiua spāli in mā: iō illā dicim⁹ nālez: q: vo bec hypostasis nō accit nisi ex q̄dā ipotētia nāe supra cibū vel ptē suā. iō pōt dici q̄dāmō ꝑter naturā recte sicut diasorus ex relatu. Gal. i. affōrismorū oēm sudorē dīc

pter nãm. & iõ nõ opz hãc inveniri in corpibꝰ sanorũ: qꝛ nul
lo scõ errore in regīe & corpe optime sano in etate perfe/
cta nõ opz esse hmõi hypostasim. hoc autẽ est valde raro:
sed ex multis alijs modis accidit ꝙ in sanitate nõ appeat.
¶ Ex qbus pz dubiorũ oĩuz solõ. ¶ Ad pᵐ ꝯcedo ꝙ sigt
sup idigõnẽ q̃rũdã ptiũ cibi in stõ: sed residuũ chilũ hypo/
stasis optia declat eẽ bñ digestũ: & iõ faciẽdo denoiatonẽ
a maiori dꝫ signare digõnẽ & psormit̃ r̃ndet ad scõm.
¶ Ad tertiũ negat̃ ꝙ hypostasis nõ digerit̃ modo suo pri
ma vel scõa digõne vel tertia: vt dictum est in pmo nõbili.
¶ Ad 4ᵐ ꝯcedit̃ ꝙ aliqñ appet hypo. laudabilis i pñ'pu
tridaꝝ: sed nõ pseuerant: & in oĩ eoꝝ vrina tũc micta. & dic
Hipp. 2. pnosticoꝝ vrinã fidelẽ nũciã salutis hñe hyposta
sim laudabilẽ semp vsq̃ in crisim: & non ex vnica vice h̃ si/
gnificari textu cõᵗᵒ. 26. cũ dixit. vria laudabilis q̃ hyposta.
albã subsidẽtẽ & eq̃lẽ & continuã atq̃ lenem habebit: & sic
permanẽs vsq̃ in crisim. est enim fidelis nuncia salutez et
breuitatem egritudinis significat: neq̃ est oĩno fidelis. Ex
quo patet multum errare medicos qui est vnica visiõe vri
ne volunt significare sup digõne humoris facientĩ morbũ.
¶ Ad quintum pz modus ex pmo notato quo significat
super digõnem humoris peccãtis & sup idigestionẽ eius.
¶ Ad 6ᵐ qd̃ fundat̃ sup dcm̃ Gal. dĩ ꝙ Gal. suffic̃ ꝙ in pu
tredine mõeꝝ q̃ sunt in vasis. i. venis: & arterijs ꝓs cõmix
ta humori q̃ putrefit simul cũ hũore qñ digerit̃ itegre vin
cẽte nã fit hypostasis laudabilis. nã si ex humore putrido
suã spẽm pdẽte & ad aliã nãm ꝯuerso fieret hypostasis il/
la: fieret de pus: qꝛ nõ est alia rõ puris & saniei q̃z ꝙ fit res
genita in corpe nr̃o ex humore putrido non reducibili ad
benignũ in aliã spẽm. trãsmutata: vt oñdi in qõne 2ᵃ. affo/
rismoꝝ illo affoꝛismo. Circa gñonẽ saniei imo est hec vna
de rõnibꝰ pro hac opione: qꝛ in putredie fm̃ ꝯcaua vasoꝝ
cũ q̃ vicit nã id qd̃ putrefit nõ ꝯũit̃ ad aliã spẽz p digõnez
& iõ cũ hypo. laudabilis in fe. colica nõ fit cola restat ꝙ si
fit ex pte cole: & ad hũc sensũz loˢ Aui. pᵃ q̃rti. c. collegato.
¶ Ad 7ᵐ negat̃ ꝯña: nã in stõ cũ fit alba assimilat̃ stõ qui
est mẽbrũ radicale. ꝙ si cũ trãsit ad epar nõ est alba & va/
dit ad venas cũ hũore malo digerit̃ mõ suo a tunicis & de-
¶ Ad vltiᵐ pz ex dcis in 3ᵒ nõbiliũ ꝙ si q̃rat̃ fm̃ (albat̃.
hãc viã an i febribꝰ decidat̃ hyposta. a cã ꝯiũcta vel aũte
dicẽ hz ꝙ in multĩ eaꝝ a sola aũte decidit̃ vt i iterpolatĩ in
qbꝰ hũor dũ putrefit est ex̃ venas: sz nõ video qd cogit ne
gare in ꝯtinuis febribꝰ q̃ꝝ putrefactio ẽ itra venas decidi
hypostasiz a cã ꝯiũcta vt multe auctoritates sonare vñr.
1. suppõ **Quantum** ad 3ᵐ articlm̃ supponit̃ pᵒ ꝙ vtꝰ digesti
ua mẽbroꝝ & venaꝝ agens in nutriᵐ
hora digõnis 3ᵉ ipm̃ dealbat: & supfluitates eiꝰ. hec suppõ
sine conditione est Gale. primo pronostico. comen. vlti. &
Auerroys. 4. colliget. cap. de signis ꝯtentorum in vrina.
2. suppõ ¶ 2ᵒ supponit̃ ꝙ cũ vtꝰ bñ digerit fit digestũ ñ tm̃ benignũ
& ꝙ i mẽbroꝝ sbaz ꝯũtit̃: sz ẽt supfluitas gñat̃ bñ digesta:
hec suppõ pz p h̃ ꝙ alit̃ ex bonitate digõnis expulsoꝝ nõ
signarentꝰ bonitatẽ digõnis pncipalr̃ itẽroꝝ per digõnez.
3. suppõ ¶ Supponit̃ 3ᵒ ꝙ lz nãlissimꝰ locꝰ supfluitatĩ expellẽde 3ᵉ
digõnis sint pori cutĩ vt põt colligi ex mõ loq̃ndi Auic. pᵒ
huiꝰ ca. de gñone hũoꝝ: & pᵒ affoꝛismoꝝ. cõmẽ. 14. tñ abũ
dãte multa supfluiᵗᵉ aut clausis poris cutĩ nõ icõuenit hãc
supfluitatẽ expelli p vrinã. 2ᵃ ps huiꝰ suppõnis pz: qꝛ ibi ẽ
via parata ad aĺs supfluitates cũ illa cõmixtas expellẽdas.
¶ Vltᵒ q̃ ad hãc viã supponit̃ ꝙ hypostaᵇ laudabilis sbe
4. suppᵒ est iᵒ q̃ hz signare digõnẽ hũoꝝ in ambitu corpis & in ꝯca/
Cõclo & ¶ Ex his af hec ꝯ pᵃ põnis alteriꝰ. hypo/ (uo venaꝝ.
modus. stasis laudabilis subẽ in corpibꝰ sanis appens est supflui/
2ᵉ pbãdi tas 3ᵉ digõnis per illã 3ᵐ digõnẽ ex humore vel humoribꝰ
genita. ꝯ pbat̃. talis supfluitas resideᵗ aliqñ in vrina: vt scẽ
ex 3ᵃ suppõne: sz qñ sic residet ipsa est hyposta. laudabilis
& nãlis sube. g̃ &c. Minor pz: qꝛ qñ sic residet sigt hec sup/
fluitas sup suaz cãm: sed eius cã est pfecta digõ 3ᵃ g̃ &c. Et
ex ꝯclone infert̃ correlarie ꝙ oĩs hyposta. nãlis & lauda/
bilis sube in sanis est supfluitas per digõnẽ 3ᵐ ex humore
vel humoribꝰ genita: qꝛ nõ vr̃ maior rõ de vna q̃z de alia.
¶ Scõa via ad hãc ꝯnẽ pbandã est hec. Supponit̃ pmo 2ꝰ mõus
ꝙ hyposta. nãlis sube in sanis aut est pars ex chilo veniẽs pᵃ suppõ
a stomacho que nõ fuit digesta in epate ita vt in aliquem
humorẽ ꝯuerteret̃ vt dixit pcedẽs opinio. Aut supfluitas
genita in tertia digestione: nã ipsa non põt esse aliqs nãliũ
humorũ: qꝛ tũc nõ nãliter expelleret̃: & qꝛ nulli illorũ con/
uenit in colore odore & mõ sbe erit g̃ supfluitas iᵘˢ modoꝝ.
¶ 2ᵒ supponit̃ ꝙ qñ digõ pᵃ est pfectior alijs paribꝰ minꝰ d 2ᵃ suppõ
chilo vl̃ cibo trãsmittit̃ ad epar qd̃ fit ita dispositũ vt effu
giat opõnẽ epis ꝯuẽtis ipm̃ in sanguinẽ vel alios hũores.
¶ Supponit̃ tertio ꝙ in hyeme fit pma digõ melior q̃z in 3ᵃ suppõ
estate in corporibꝰ in quibus calor nãlis fortificat̃ in hye/
me. Hec est Gal. prima affoꝛismorum. cõmento allegato.
¶ Ex his scẽ ꝙ si hypostasis esset illud ex cibo qd̃ refugit
actionẽ nã &c. ad sensum pcedẽtis opionis minꝰ de hypo/
stasi dẽret esse in vrina in hyeme q̃z in estate: ꝯñs tñ falsũ.
Et arguit̃ ꝯña: qꝛ digõ fit melior in hyeme: g̃ minꝰ de cibo
refugiẽs nãe actõnẽ trãsit ad epar g̃ minꝰ i vria dz residẽ.
¶ Forte dr̃ ꝙ lz plus de tali cibo transeat in estate i tamẽ
minꝰ vadit cũ vrina: qꝛ maior eiꝰ ps dissoluitur. ¶ Cõtra.
pari mõ minꝰ de vrina deberet eẽ in estate q̃z in hyeme: cõ
seq̃ns tñ est falsum & ꝯtra Gal. loco allegato cũ dixit ꝙ in
hyeme q̃titas minorat̃ vrĩe & hypostasis est feculentior.
Falsitas aũt pmi ꝯñtis pz ex eadẽ auctoritate. Nã si hypo
stasis est feculẽtior & vrine quãtitas minorat̃ seq̃t̃ ꝙ plus
de hypostatica mã tũc inuenit̃. ¶ Confirmat̃ 2ᵒ. ex hac via
ꝯclõ sic. Nisi ita eẽt hec hypostasis nõ testaret̃ corpꝰ se be
ne hẽre: qꝛ potius testaret̃ digõnẽ nõ esse ita pfectã. Et ex
h̃ seq̃t̃ hypostasiz nãlẽ eẽ supfluitatẽ digõne tertia genitã.
¶ Cõfirmat̃ ẽt ꝯ: qꝛ nisi ita eẽt cã gñalis albedinis hypo/
stasis nõ esset: qꝛ mẽbra radicalia ipsam dealbant. s. tunice
venarũ & arteriarũ &c. ꝯña tamẽ cõtra Gale. pᵒ pnostico/
rũ cõmẽto vltio. ¶ Preterea fictũ & volũtariũ vr̃ & sine rõ
ne dcm̃ ꝙ cibus q tam crudus a stõ mittit̃ vt epar ipm̃ in
humorẽ nãlẽ cõuertere nõ possit configuraret̃ tñ sanguini
q tunc gñat̃ & humori cũ quo miscet̃. Nã si est chilus vel
pars cibi cũ nõ sit olim pportionatũ digestiue mẽbroꝝ nõ
vr̃ ꝙ hẽat pportiõabilr̃ digeri cũ humoribꝰ. ¶ Preterea
cũ magna pars actiõis variet̃ ex varietate patiẽtis mira/
bile vr̃ ꝙ semp vel vtplm̃ hec cibi supfluitas digerat̃ simĺ
cũ digõne humoris cui admiscet̃. ¶ Sz de hypostasi lau/
dabili in egritudinibꝰ dicit hec positio ꝙ est supfluitas 3ᵉ
digõnis genita per digõnẽ in nocitiuo a vtute digestiua ve
naꝝ & mẽbroꝝ. ¶ Ad hanc ꝯnẽ pbandã supponit̃ primo 1. suppõ
ꝙ poẽ est aliquẽ febrire febre sanguinis in cuiꝰ venis nõ
sit pro tunc aliqd de tali hypostatica mã qualez dicit pce
dẽs positio. Hec suppõ pz qꝛ iuxta pcedentẽ opionẽ stãte
optimo regimine in corpe optime sano talis hypostatica
mã non trãsit ad epar: sed poẽ est aliquẽ qui fuit vsus op
timo regimine vsq̃ ad sui vltimi sanguinis gñonẽ febrien
di: ergo &c. ¶ Scõo suppono ꝙ in statu febris sanguis sa 2. suppõ
lubris cõuenienti stãte regimine dz in vrina deductis ipe/
dimentis esse hypostasis alba circa fundũ: hec pz ex Ga.
pmo de crisi. ¶ Ex his argr̃ sic: in tali febriẽte in statu est
hypostasis laudabilis: sed ista nõ est ex parte cibi que nõ
fuit digesta 2ᵃ digõne in epate: g̃ nõ oĩs hypostasis laudibi
lis sube in egritudinibꝰ est ex tali pte. & qꝛ non vr̃ dõm esse
hypostasim si nõ sit mõ dicto nisi supfluitatem digõnis hu
moris peccantis: seq̃t̃ ꝯclõ. ¶ Et pro hac ꝯne est expresse
Aui. pma q̃rti. ca. de cura putridaꝝ. loco allegato cũ dix̃.
Et an sedimẽ laudabile est aliqd nisi humor faciẽs febrez
q iã digestus est. ¶ Et idẽ sentit Gal. pmo de differentijs
febriũ. loco allĩato cũ dixit putredinẽ q̃ est in venis dñan/

te nã esse l°q̃ð in vrinis subsit. Et h vult Auerroys 4°colli/
get loco supra allato: h etiã est cã q̃re in vrinis egrop egri
tudine hũorali expectat hypostasis ⁊ nõ in venis sanop.
Et h est cã q̃re in pncipijs putridap nõ appet vrina dige/
sta: qz ex humore q nõdũ est digest⁹ nõ sepat supfluitas: n°
est sepata q̃ expelli dẽat. Et vult in sũma h põ q hyposta/
sis laudabilis sbe mõ dcõ tã in sanis q̃z i egris fit p digõnẽ
3ᵃᵐ tã iuuatiuo q̃z in nociuo tãq̃z supfluẽs a tali digõne: sz
in sanis p digõnẽ in iuuatiuo. Et ftãte regimie optio dz p
poros expelli: sz cũ supfluit aut ex alia cã ipedit ei⁹ exitus
p poros tũc recurrit ad venas cũ vrina ⁊ residet in fundo.
⁊ h vult Ysaac 8°pticula vrinap dãdo cãm q̃re hypostasis
fit alba. Et rñdẽdo ad argᵐ sophisticoꝝ in his ḃbis. rñ/
demus duob⁹ modis h posse fieri vel qz hyposta. funda/
mẽtũ est 3ᵃ digõ i mẽbris q̃ cũ suã cõpleat digõnẽ ⁊ coctio
nẽ mẽbroꝝ pfecte exp̃mit similitudinẽ: vel qz hypostasis san
guis est 2° coct⁹ ⁊ q in 2ᵃ coctiõe post cõpletũ ruborẽ nõ iue/
nit in quã mutat qlitᵉᵐ mẽbris assiẽantẽ nisi tñ i albedinẽ.
h manifestissime vult Isaac dcãm 2nẽ. ¶ Sz dic põ q in
egris hũore malo existẽ i venis nõ reducibili ad benignũ
nã ipm digerit ⁊ in digõne aliquã seq̃strat supfluitᵗᵉᵐ q̃ ad
alia nãm 2uertit: ⁊ ista dealbat ⁊ currit cũ vrina. ⁊ iõ põt
fm suas varias dispõnes signare sup humoꝝ digestione.
¶ Et h 2ᵉ 2nis snia colligẽda est ex Gal. p̃ de differẽ. fe. lo
co. s̃. allegato. ⁊ cũ parũ ifra eodẽ capi. subdit. manẽte. n.
adhuc ṽtute digestiua vasoꝝ q putrescit iterũ humor in
talẽ alteratiões deuenit. et coll'r idẽ ab Auicẽ. p°q̃rti loco
allato. Et inũabiles sunt q̃si auctes que h sonare vident.
p°. diffi/cultas. ¶ Sed tñ hãc ẽt põnẽ multe circũstãt difficultates: p'est
ista. si 2 p°eẽt ṽa se° q in vrinis q̃ migunt dũ sanguis est in
semita digõnis min⁹ est de hyposta. q̃z in vrinis q̃ migunt
postq̃z sanguis est digest⁹. ⁊ pbat 2ñã: qz dũ sanguis est i
semita digõnis adhuc nõ fit digõ 3ᵃ nec est scaꝫ igit p tũc ni
hil aut parũ est de supflu. tate digõnis 3ᵉ: que est hyposta.
¶ Et sil'r qñ sanguis iã est digest⁹ fit digõ 3ᵃ. ⁊ p 2ñs tũc se
q̃strat ⁊ multiplicat illius digõnis supfluitas q̃ est hypo/
stasis. 2ña tñ pme 2ñe est 2 Gal. p̃ de criti loco sup̃ allato.
¶ Forte dĩ q Gal. voluit q i vrinis q̃ migunt dũ sanguis
est in semita digõnis 3ᵉ ⁊ nõ 2ᵉ. Cõtra i qz in vrinis pmis q̃
in mane colligunt appet plus de sedimie ⁊ hypostasi q̃z in
vrinis diurnis: vt põt colligi ex dcis in cap. p̃ hui⁹ summe.
sz ille migunt dũ fit sanguis 2° digõ. l. dũ fit sanguis i epei
q de 2ᵃ digõne est itelligẽdũ. Et mior pz: qz ille cõit migũt.
12. horis post cenã. sz 2stat q tũc fit digõ 2ᵃ. Nã cib⁹ dige/
rit digõne p°. 10. horis. Iuxta illud Aui. 13. ẽtij hora eq̃lis
remanẽtie cibi in stõ est illud qð est int. 12. horas. ⁊. 21.
2°diffi/cultas. ¶ 2ᵃ difficultas q si hypostasis in sanis nõ fit aliud q̃z sup
fluitas digõnis 3ᵉ: se° q cã assignata ab Auic. qñ nõ reqrit
hypostasis in vrinis sanop nõ eẽt ṽa: dixit eni h eẽ qz non
opz vt in venis sani fit humor excutiẽdus. mõ 2stat q dz
in venis sani eẽ hãc supfluitatẽ. Nã quãtũcũq3 optio exñ/
te regimie resecat hec supfluitas vt 2stat p expiẽtiã in q̃ vi
dem⁹ sorditiẽ in pãnis. Et ex Aui. 3. p°. c. de exercitio. ¶ 2°
se° q si eẽt in venis sani humor excutiẽdus p hypostasiz nõ
eẽt meli⁹ q̃z si eẽnt supfluitates a digõe puate. Nã si i°qð i
hypostasi expellit est supfluitas 3ᵉ digõnis: meli⁹ est q hec
fit ex hũorib⁹ bñ digestis q̃z ex supflui⁹ puatq a digõne. 2°
tñ est sĩm. ⁊ 2 Aui. in lra. Q, si est. s. i venis sani hũor q fit
excutiẽdus melius est vt hec significet ex eis supfluitates
q̃ in eis fiũt ex cibo a digõne puate: vt supra allegatũ est.
3°diffi/cultas. ¶ 3ᵃ difficultas est q si in corpe febriẽtis eẽt hypostasis ex
hũoi putrido seq̃ret q hypostas eẽt ṽe sanies 2ᵉ 11 2 Ga.
p̃ pnosticoꝝ. cõᵗᵒ vlti° ⁊ p° de difijs febriũ. Et pbat 2ña. p̃.
si hypostasis eẽt corpus fluidũ genitũ ex humore putrido
nõ reducibili ad benignũ: q eẽt sanies saltẽ large loq̃ndo
de sanie: ⁊ 3 2ñ a p descriptionẽ saniei quã vide. 2. affoi. illo
aff. 2ismo: circa gñonẽ saniei dolores ⁊c. ¶ Confirmat q
—tia inter hypostasim ⁊ saniẽ est q cãe faciẽti hypostasim
nõ est cõmixta cã pt.r nãm: sz cãe faciẽti saniẽ pculdubio
est cõmixta dispõ pter nãm. vt iuuit ex Gal. p̃ pnosticoꝝ
loco allato. Sz cãe faciẽti istã hypostasiz ẽ cõmixta dispõ
pter nãm. s. putredo: ig̃ nõ differt ab illa: q ẽ sanies. ¶ For/
te dĩ q ad faciẽduz saniẽ 2currit effectiue calor pter nãm
nõ aũt ad hypostasiz. ¶ Sz 2 p̃ h est 2 i°qð dñdi in qõne
de sanie. affo. allato. Et 2 Auicẽ. p q̃rti cap. de indicijs sa
niei: vt ibi ostẽdi. ¶ D. nulla vr rõ q putrid⁹ calor i apare
agat cũ nãli ad saniẽ gñandã qn p idẽ putrid⁹ calor i hũo
re faciẽte febrẽ agat ad gñonẽ supfluitatq albe ex i°genite.

Ad has difficultates rñdet. Et p̃ ad pmaz 2cedo vt
dixit rñsio ibi posita q Gal. itelligit de digõ
ne sanguis q̃ est digõ 3ᵃ. Et cũ arguit q vrine in qb⁹ plus
de hypostasi appet sunt ille q̃ in mane colligunt p 2cedit
q vtplĩn est ita. Et cũ dĩ q illa est hora digõnis 3ᵉ dĩ q est
hora digõnis 3ᵉ in cõi regimie. ¶ Ad argᵐ: qz non distat a
cena nisi. 12. horis aut. 10. ¶ Dico q in sumẽtib⁹ bis cibũ
in die pro tũc fit digõ 3ᵃ. pſertim in venis 2uertẽdo sanguĩ
nẽ ad nãm pmaꝝ humiditatũ. Nã 2stat q Aui. in cap. de
his q̃ puenĩũt in pulsu ex somno vult q in tpe sõni auget
pulsus qñ cibus digestus est ⁊ arterie fiunt molliores pp
nutrimẽtũ: qð ad eas penetrat: vult g q in somno nãli iaz
pro magna pte cõpleta est digõ scda ⁊ fit 3ᵃ in venis ⁊ con/
stat ex his q̃ dñr 3 pmi q somn⁹ 2ueniẽt approximatus
digerit cibũ fm digõnes ndiatas vbi nõ videt velle q tm
vna: sz plibus. Cum g incipe dẽat postq̃z cibus ab ore stõi
descẽderit ⁊ añq̃z exeat de stõ 2stat q i ea fit p°⁊ i°digõ et
pro magna pte 3ᵃ. ⁊ iõ pro tũc in fine talis somni plimũ hz
de hypostasi. ¶ Qð aũt dĩ q hora eq̃lis remanẽtie cibi in
stõ est illud qð est inter. 12. horas ⁊. 22. a qbusdã intelligit
q cib⁹ q sumit in q̃ntitate sufficiẽti in corpore tẽperato qñ
comedit in duob⁹ dieb⁹ tribus vicibus stat in temperato
stõ. 10. horis cõputando tps cõprehẽsiõis cibi in stõ ⁊ tẽ
pus exitus: ⁊ cum h cibo bñ sumpto in ane distabit ab eo
horis. 14. ⁊ ideo tũc erit cõpleta digestio scda ⁊ fit tertia.
¶ Alij ṽo dicũt q h tps est i°qð est mediũ int. 12. ⁊. 22. ⁊
h est. 5. horarũ. Et h voluit Bartholome⁹ de varignana.
¶ Ad 2ᵐ difficultatẽ rñdet negãdo pmã 2ñam. nã ⁊ si in
venis sanop fit supfluitas digõnis 3ᵉ nõ opz illã esse excu/
tiẽdã per vrinã: sed cũ nõ supfluit in quãtitate ⁊ nõ est alið
ipedimẽtũ vt sup̃ dĩ pellit p poros manifestos aut occul/
tos. ¶ Ad 2firmationẽ negat etiã 2ña itelligẽdo ad sen/
sum Auic. nã Auic. vult q si fit humor excutiẽdus p vri/
nã melius est vt fit supfluitas cibi noui: s. sumpti i que nõ
fuit ita plene digesta sic alia ps sed tñ fuit digesta: ⁊ 2uer/
sa in humorẽ p scdaz digõnẽ ⁊ cũ h fuit tal'r obediẽs vt cõ
uertat in supfluitatẽ 3ᵉ digõnis que trãsit cuz vria. h est. n.
minus malũ qð esse põt in supfluitatib⁹ humorũ in venis.
Q, si esset sanguis bñ digestus nimie quãtitatis: nõ aptus
hoc modo pelli maius esset nocumentum in futurũ: vel 2°
voluit q si est humor excutiẽdus melius est q hic fit sup/
fluitas cibi a digõne priuati. s. tertia pfecta ⁊ pncipal'r in/
tenta: ⁊ tñ sunt tales vt expellant per vrinã ⁊ ibi resideãt.
¶ Ad 3ᵐ difficultatez 2cedo q hypostasis laudabilis in
febrib⁹ est sanies largo mõ loquẽdo de sanie. Sz qð dicit
Gal. differre saniẽ ab hypostasi itell'r de sanie in apãtibus
genita in qbus deterior cõiter est putredo q̃z int venas. et
ista differt ab hypostasi laudabili in febrib⁹ putridis fm
plus ⁊ min⁹ pfectũ nõ fm spẽm. Et põt h cõphẽdi ex Ga.
p° de difijs febriũ. ca. 6. cũ dixit. Q, sic in apanb⁹ putredis
sunt dĩie tot ⁊ in febrib⁹ aut putredie accẽsis sunt spẽs eo
rũ q̃ in vrinis inferunt. Et iõ istã hypostasim vocãt ppor/
tionalẽ puri. s. apatis: qz nõ cũ tanto defectu inati caloris
facta est. Sz qð dicit p̃ pnosticoꝝ: cõᵗᵒ vltio itelligit de hy
postasi laudabilissima in sanis que fit nulla existẽ putredi
ne. Si qs aũt diceret vt plusq̃z Cõmentator q hypostasis

munq̄ʒ decidit a causa continente hāc difficultatē solueret:
sed incidit in alias maiores. Et ex hoc vltimo patet respō
siones ad confirmationem. ¶ Ad argumenta autem p̄n/
cipalia habenti hec principia facillime patet respōsio. ⁊ si
milr̄ ad rationis p̄me positiones pro suis conclusiōibus.

¶ Et p̄portio sue significatiōis sup maturatio/
nē m̄āe in toto corpe est sicut p̄portio sign̄atio
nis m̄āe puris albi lenis silis ēentie sup matu/
rationē ap̄atis. Sʒ pus ē spissuʒ ⁊ h̄ est subtile.

¶ Hic ondit h̄itudinē hypostasis ad saniē ⁊ dic̄ q̄ p̄portio
sign̄atiōis hypostasis tā dcē sup maturationē m̄āe in toto
est sicut p̄portio sign̄atōis puris albi ⁊ lenis ⁊ silis eēntie
sup sign̄ationē maturatiōis m̄āe ap̄atis. Sʒ tn̄ est d̄ria: q̄z
pus est spissuʒ ⁊ hypostasis subtil'. ¶ Et ego dixi sʒ vtrāq̄ʒ
pōnē de p̄cedētib' q̄ nō oīno sic se hʒ hypostasis ad hūo/
rē digestū sic sanies ad humorē ap̄atis digestuʒ nā hypo/
stasis est sup̄fluitas aliq̄ mō apud vtrāq̄ʒ viā: sed sanies est
ip̄m p̄ncipalr̄ digestū in digōne humoris faciētis ap̄a. Sʒ
in hoc est similitudo: q̄z vtraq̄ʒ significat maturationem.

Differt etiaʒ q̄s Hip. laudabil' vt corpis sani sit sm̄ calorē ēē neo i saīe vero q̄ntūcunq̄ laudabili concurrit calor extraneus.

¶ Not. tn̄ q̄ hic p̄ pus debemus appropriare intelligere
pus in apostemate genitum: q̄d opʒ esse grossum: p̄p̄ea q̄
est in loco ɔstricti' ⁊ resoluit' suū subtile plus q̄ʒ hypostasis
p̄p̄ea q̄ humor ex q̄ fit hypostasis est in venis cum multo
alio humore vn̄ p̄hibet' imutatio talis qualis est in sanie
ap̄atis. Sumēdo aūt large pus nō opʒ q̄ sit grossum. imo
vt predixi aliq̄ hypostasis laudabilis substantie pus est.

¶ Et hypostasis quidē ⁊ sedimen significatio/
nes sunt bone lʒ tinctura deficiat et equalitas.
Veruʒ equalitas apud antiquos melior est tin
ctura. equalis nanq̄ʒ que non tn̄ est alba sed ru
bea est melior alba que est aspera.

¶ Hic r̄ndet q̄busdā dubiōib'. Et diuidit' i sex ptes. 2ª ibi (Am
plius.) 3ª ibi (Male aūt) 4ª ibi (Et hec q̄dē) ibi 5ª (Et in ma
¶ Dubiū p̄m̄ est vtrū defi/ cilētis) ibi 6ª (Et in multis).

A ciēte aliq̄ ɔditionū istap̄ sint bone eius sign̄atiōes. R̄ndet
ḡ q̄ lʒ deficiat tinctura: ⁊ lʒ ēt d̄ficiat eq̄litas tn̄ sign̄atiōes
eius sunt bone. Dic̄ 2° q̄ tn̄ melior conditio est tinctura q̄ʒ
eq̄litas. Et ratio q̄z hypostasis laudabilis equalis nō al/
ba. sed rubea est melior q̄ʒ hypostasis alba nālis aspera.
¶ Ubi nō q̄ queadmodū in multis corpis dispōnib' inue
nit' magis ⁊ min' in bonitate ⁊ malitia: ita in signis: ⁊ ita
inuenit' hypostasis laudabilis lʒ nō sit optima. Rō aūt 2ª
dicti est. q̄z opʒ q̄ restringat' ad hyposta. laudabilis sube.
Nā in hyposta. mala nō est verū q̄ melior sit eq̄litas. imo
est in ea vituperabilis: vt infra dicet' ⁊ h̄ mō p̄ticulārit itelli/
gēda cā dicti est: q̄z modus sube nō dat' hypostasi lauda/
bili nisi a calore digerente: albedo aūt q̄nq̄ʒ dat' a vētosita
te mixta cū hypo. vt colligit' 2° p̄nosticorū. Et iō absolute
laudabilior est in bona hyposta. eq̄litas q̄ʒ albedo. ¶ Sʒ
forte dī q̄ talis alba sine eq̄litate est malū signū cui' oppo
situ dicit hic Aui. Et Assumptū est Hypocra. 2° p̄nostico/
rū. tex. cō. 28. cū dixit. Alba aūt ⁊ liquida tenuis mala. s.
hypostasis. ⁊ Gal. cō° eodē. vt pʒ legenti. ¶ Hic dī Hipo
cra. ibi vocare hypostasiʒ q̄ nō v̄e est eq̄lis. sed p̄mixta ex
p̄tibus paruis. s. ventositatis ⁊ humoris. vt Gale. dicit in
cō. ¶ Dicit' scd̄o q̄ hec ⁊ si sit mala: h̄ nō est q̄z nullo mō
significet bonuʒ sed q̄z est mala r̄e illius que est optima ⁊
r̄e illius albe in q̄ partiū diuersitas est maior: q̄z ptes non
sunt ita ad parua condiuise. Non ergo voluit ibi Hipo. q̄
ois alba liquida lenis sit mala: sed q̄ aliqua talis sit ma/
la comparatiue quod Auic. hic non negat.

¶ Ampli' p̄lime hypostases h̄m colorē vrine
erūt. lʒ et eis q̄ diuersificāt alba est melior. post
illā rubea: ⁊ post ip̄aʒ citrina: ⁊ post eā illa q̄ est
vt arsenicū: ⁊ malitia q̄dē a lētiginosa icipit. tu
aūt nō attendas illud q̄d alij dicunt. nā albedo
erit q̄nq̄ʒ nō p̄p maturationē. ⁊ equalitas nō est
nisi p̄p maturationē: ⁊ de albedine est que est p̄
pter vehementem ventositatis cōmixtionem.

¶ Hic remouet 1m dubiū ⁊ est tale vtrū hypostasis debet eē
eiusdē coloris cū vrina: ⁊ q̄s est ordo hypostasis mali co/
loris aut boni. ¶ Dicit ḡ p̄ ad dubiū q̄ p̄lime hypostases
sunt coloris vrine. Dic̄ 2° q̄ hypostasis q̄ diuersificat' a co/
lore melior est alba scd̄o loco rubea. 3° que est citria. 4° q̄
est sicut arsenicū: sed mala absolute: q̄z plus mali q̄ʒ boni
sign̄ant q̄z non significat bonū incipit a colore lētiginoso.
¶ 2° no. q̄ ad hāc p̄tē remouet errorē circa solonē p̄mi du/
bij dicens q̄ tu de p̄° dubio nō credas id q̄d dicūt alij. s. di
centes q̄ albedo est melior q̄ʒ r̄ba. Et rō est q̄z albedo non
semp est p̄p digōnē imo q̄nq̄ʒ p̄p multe vētositatis p̄mixtio/
nē. sed eq̄litas. s. in hyposta. laudabilis sbe nūq̄ʒ est nisi p̄p
maturationē: ⁊ h̄ est q̄d sup̄ dixi de mēte Gal'. p̄ p̄nostico.
¶ No. ḡ p̄ q̄ lʒ non de eadē sba sint hyposta. ⁊ aq̄sitas: tn̄
hūor tigēs aq̄sitatē plerūq̄ʒ cōmiscet' cū hypostasi ⁊ ip̄aʒ
tingit. Et multotiens cōtingit q̄ hypostasis est sup̄fluitas
ex hūore tigēte vrinā: ⁊ q̄z sup̄fluitas multotiēs attestat' in
colore aliq̄ mō illi cui' ē sup̄fluitas. iō ɔtigit ēt hypostasiʒ
¶ No. 2° q̄ q̄nq̄ʒ diuersificat' in (sil'ari vrine in colore.
colore ⁊ h̄ pōt multis causis ɔtigē. Nā q̄nq̄ʒ m̄a hyposta
sis est ḡuis grossa nō bn̄ cōmiscibilis cū aq̄sitate ⁊ h̄ se co
lorē bn̄s: vn̄ nō facile tigit' p̄ aliq̄d p̄uū ex a° hūore cōmix/
tū: vt. v̄. ḡ. hyp. fiat nigra: ⁊ nō aq̄sitas aut alba aut rubea.

B ¶ No. 3° q̄ hypostases ab albo p̄cedentes in citrinū vsq̄ʒ
ad colorē arsenici citrini nō ponunt' absolute male: q̄z non
opʒ hūores a q̄bus decidunt' carere digōne aut p̄l'm esse
recedētes a nālitate. Sed illa que est in colore lētis ⁊ alie
magis ad nigrū tendētes sign̄antes sunt aut forte adustio
nē aut forte frigus vxp̄l'm: ⁊ iō absolute sunt male mō dcō.
sed in colorib' bonis: p̄° est alba: non tn̄ q̄libet alba q̄ʒ ru
bea est melior. vt pʒ ex dcis. Sʒ aliq̄ vt illa q̄ hʒ aliq̄s al's
bonas ɔdōnes di rubea est melior: illa eniʒ sign̄at p̄fectio/
nē digōnis: q̄d nō facit alia 2 loco est rubea: q̄z sigt̄ dn̄ium
humoris benigni nā lʒ significat longitudinē morbi r̄e al
be dicte: est tn̄ nūcia fideli sperāde salutis: vt Hypo. p̄no/
sticor̄ scd̄o textu cōmēti. 27. Citrina aūt est 3° loco. q̄z co/
lor eius est ex col'a non multū maligna: ⁊ silis arsenico q̄z
maiorem hʒ citrinitatē magis accensam coleram sign̄at.

¶ Male aūt hypostasis icōtinuitas melior est
q̄ʒ ipi' cōtinuitas ⁊ hypostasis q̄dē mala ē quā
e vicino scies. Bona aūt hypostasis de q̄ loqui
mur puri assimilat' ⁊ flegmati crudo cū tenuis
fuerit. Verūtn̄ pus ab ea differt p̄ fetorē ⁊ fleg/
ma crudū separat' ab ea ɔculcatione suarū p̄tiū.
Et ipsa ab vtrisq̄ʒ differt subtilitate ⁊ lenitate.

¶ Hic r̄ndet 3° dubio. Et duo fac̄. p̄ q̄d dcm̄ est. 2° notificat bo/
nā ⁊ malā hyposta. ¶ Dicit ḡ q̄ incōtinuitas male hypo
sta. est melior sua ɔtinuitate: q̄z ɔtinuitas sign̄at cōpletum
dn̄ium: ⁊ soluit' dubiū an sp̄ melior sit ɔtinua aut icōtinua
hypo. Dicit 2° q̄ q̄ sit mala hypost. paulopost dicet'. Sed
bona hyposta. sil'at' puri ⁊ flati crudo q̄n̄ ista sunt tenuia.
Cognoscit' tn̄ a pure vl' sanie p̄ fetorē ⁊ discernit' a flegma
te crudo ɔculcatōe suap̄ p̄tiū. Nā ptes flatis sunt viscosio
res ⁊ difficilius abiuicē separant' ɔcussa vrina: ⁊ tu h̄ per
pus itellige pus ap̄antis nō ḡiāl'r vt ex dōne potes elice/
re: hypost. autē optima vtraq̄ʒ lenior est ⁊ subtilior.

Unis di/ci p̄t ɔtinua r'. s. ɔtinuitate tpis. s. talr̄ mala sp̄ sparear e p̄tiū continuita/te ⁊ vtro q̄ʒ mō d̄l ficat cūʒ Auic. si bn̄ cōsiderare.

¶ Et hec q̄dē hypostasis nō q̄rit': nisi in egritu/
dinib' q̄m̄ i sanitate nō reqrit': ⁊ illud est q̄m̄ nō

dubitat^r qn in corpe egri male retēte sint mãe i venis ipsius q̄ nisi maturent^r portēdunt corruptionē. In venis aūt sani nō semp opz eē hūorē q sit excutiēdus. sed si est meli⁹ est ꝙ h significēt ex eis supfluitates q̄ in eis supfluūt ex cibo a digōne priuate. deinde supfluit supfluitas q̄ in vrīa sit hypostasis siue matura siue nō matura.

¶ Hic remouet 4ᵐ dubiū ⁊ est vtrū in vrinis bonis sanorū sit expectāda hypost. Et rñt ꝙ hec hypostasis nō q̄rit^r nisi in egritudinib⁹. Et iō in sanitate non reqrit^r. Rō aūt est: qr nō dubitat^r ꝙ in corpe egri sunt retēte male mãe ⁊ in suis venis q̄ nisi maturent^r portēdūt corruptionē: s3 nō oz ꝙ in venis corporis sani sit humor excutiēdus. Dicit scdō que ad hanc partē ꝙ si hyposta. Inuenit^r in corpore sano meli⁹ est vt ipsa significet supfluitates que supfluunt ex cibis priuate digōne. deinde ex illis supfluit supfluitas que descendit ⁊ fit hypostasis in vrina siue matura siue non matura.

¶ Utr̄ in vrine sanoꝝ hypostas^r appere dēat. Qō. 20.

5us dub. Et hic locus est nōbilis. Nā h^c est dubiū vtrū in bona vel pfcā vrīa sanoꝝ dēat esse hyposta. ⁊ vi^r ex Aui. ꝙ nō p̄ hic. Nam si nō reqrit^r nisi in egritudinib⁹ itelligit^r ꝙ nō reqrit^r ad bonū sigñanduz. Et iō in sanis ad sigñandū nō reqrit^r hypostasis: si eni p h qd dicit nō reqrit^r solū itelligeret ꝙ nō est neciuz esse. Sz etiā nō reqrit^r in egritudib⁹: qr nō obstāte ꝙ nō hēant malos humores stat v̄tutē nō digerere ⁊ nihil emitte͂ de illis per vrinā vt accit in p̄ncipijs morboꝝ. ¶ Scdō h idem apparet ex suo mō loquendi īfra in cap. de optima vrina vbi dicit ꝙ oz hēre hyposta. albā ⁊c. ⁊ h nō dixit absolute s3 cū ꝯditiōe si hypost. hēat: vbi innuit qd pōt esse sine hyposta.

¶ Sed oppositū vult Gale. p̄ de crisi vbi dixit. Laudabilior ṽo vrinarū est illa que est boni coloris: in q̄ est nubes alba lenis ⁊ eq̄lis aut residēs in fundo vasis aut natās in supremo aut pēdēs in medio. Et laudabilior harū trium est cuius nubes subsidet quā seq̄t^r cui⁹ nubes pēdet in medio: deinde tertio cui⁹ nubes pendet in supremo he nunc͡3 spēs vrine sigñant digōnē. Reliq̄rū ṽo oium spērū vrine qdā sigñant ꝯsium digestionis: ⁊ quedam perditionem.

Rñō p°. ¶ In h dubio rñdet Dyn⁹ ꝙ sanorū qdā sunt sani optime aut simplr: qdā cum latitudīe. In vrīns autē sanoꝝ optie nō reqrit^r hypostasis. Et h pp duas cās. vna est qr deficit mã. vt Aui. dixit. Nō enim est in eorū venis humor excutiendus. 2ᵃ est ex pte agēns: qr vt dicit Dynus: hyposta. fit a calore nāli ⁊ p̄ter nām simul: vt allegat Gal. in sano aūt cū latitudine pōt esse hypostasis: qr stat in ea mã supfluēs ⁊ agens: qr aggregatū ex vtroc͡3 calore.

Instātia ad rñsionem. ¶ Sed hec rñsio nō est digna tanto viro: maxime qr allegat Gal'. male. Nā Gal'. p̄mo p̄nosticorū cōmento vltimo vult ꝙ hypostasis in hoc differt a sanie: qr cause facienti hyposta. non contiūgit^r dispositio vel calor preter naturā sed bene in sanie.

Rñsio scōa. ¶ Alij sūt q dicūt ꝙ in corpe sanissimo ⁊ optime recto nō appet hypostasis. Et rō qr in eo non sunt humores mali q sunt excutiendi ⁊ supfluitates tertie digōnis sufficient^r per poros expellunt^r. Nā q̄̄to nālis calor est fortior tāto isti⁹ superfluitatis dissolutio est occultior. Dicunt scdō ꝙ in venis sani stat esse aliquā paruam partē excutiendi p vrinā. Nam nō oē paruū qd abūdātie humoris trahit a latitudine sanitatis simplr. l3 nō sit in optimo gradu absolute.

Rñō 3°. ¶ Alij vero dicūt ꝙ non in q̄libet vrina sani simplr semi optime recti oz esse hypostasis: vtputa in illis qui mīgūt post digōnē sanguinis cōpletaz sed in cuiuslibet sanissimi optime recti vrina que mīgit^r in tpe digōnis sanguinis reqrit^r hypostasis. Et p̄mū hoꝝ dicūt voluisse Aui. scdm ṽo est id qd dicit Gal'. p̄° de crisi cū dixit. Et dico ꝙ q̄̄diu sanguis ꝑmaneat in semita digōnis in oi vrina que mingit^r videt^r sedimē lene eq̄le albū p̄imū. Et ꝯstat ꝙ loq̄t^r ibi Gal'. de vrinis sanorū: ⁊ vt de his que in ista hora mingunt^r in loco statim supra allato. Et fortasse hic modus est verior.

¶ Sz restat dubiū de q̄ digōne loquit^r Gal'. Et rñdet^r s̄m plus͡q cōmētatores: ꝙ de digestione in epate. Sed apud scdam opinionem supra positam de hypostasi intelligendum erit de digestione in venis ⁊ membris que est tertia.

¶ Utrum hypostasis sanorum sit ex humore genito per secundā digōnē tāq͡3 supfluitas digōnis terne. Qō. 21.

Secūda difficultas est de illa pte. Sed si est meli⁹ est vt h significent ex eis supfluitates a digōne priuate: ⁊ que sequunt^r in pte. Nā meli⁹ videret^r ꝙ sigñaret supfluitates digestas q͡3 indigestas vt ꝯstat. ꝑ nō est meli⁹ ꝙ significet supfluitates. h loc⁹ est vnū de p̄n^{ncip}⁹ fundamēt͡j opionis Monachi. Nā dicit Monach⁹ ꝙ si est humor excutiēdus i venis sanoꝝ: meli⁹ est vt ille hūor sit supfluitas ex cibo veniēs a stō ad epar: q̄ p̄uat^r digōne 1ᵃ. ⁊ ē apta vt expellat^r cū vrina ⁊ fiat hypostasis matura ⁊ imatura. Nā iste supfluitates sunt nimie lesiue corpis. Et ex h vult hyposta. nō esse ex humore genito p scdaz digōnē tanq͡3 supfluitas digōnis 3ᵉ. Nā si sic eēt tūc eēt melius vt sit ex digestis q͡3 indigestis humorib⁹. Qui ṽo volunt tenē aliā viā dicunt ꝙ si est humor excutiēdus in vrīs sani aut si est hypostasis in vrīs sanoꝝ meli⁹ est vt sigñet supfluitates 3ᵉ digōnis cibi q̄ sūt p̄uate digōne p̄n^r intēta a membris: ⁊ sunt apte expelli cū vrina. Si qs aūt hic subtiliare vellet poss3 eligē ꝙ hypostas^r in sanis fit ad modū dicēdi Trusiani: ⁊ in ifirmis ad modū pōnis scdē s3 cā breuitatis nō extēdo.

¶ Et in macilentis quidem est sedimen paucū quod descendit s̄m paucitatis dispositionem ⁊ proprie qui exercitio vtuntur ⁊ artibus se exercent laboriosis: ⁊ non multiplicatur huiusmodi hypostasis nisi in corporibus pinguiū ociose viuentiū. ⁊ propter hoc etiam in vrinis egrorum macrorum non est expectanda hypostasis tantum quantū in vrinis egrorum pinguiū: quoniam eorum egritudo multotiens recedit: ita ꝙ nil descendit. ⁊ multotiens hypostasis in eorum vrinis non peruenit ad hoc vt descendat: sed tamen plerunc͡3 est modicum eius in eis natans: aut pendens.

¶ Hic remouet qntū dubiū īferendo vnū correlarium. Dubiū ꝑ est vtrū in oium sanorū corpoꝝ vrinis equalr̄ reqratur hypostasis: ⁊ dicit ꝙ in dispōne sanitatis in macris et vtentib⁹ exercitio multo ⁊ artibus laboriosis parū descēdit de sedimine siue hypost. dispōne sanitatis: imo nō multiplicat^r hypostasis nisi in corpibus pinguiū ⁊ vtētiū ocio. Infert scdō correlariū ꝙ in vrinis egroꝝ macroꝝ non est expectāda hypo. sicut in vrinis egroꝝ pinguiū. Et rō est: qr multotiēs egritudo macrorū recedit sine h ꝙ aliqd descēdat ad fundū s3 plerūc͡3 est in eis sedimen paucum pendens in medio aut natans in supremo. Et causa omnium illorum est ꝙ humores macrorum sunt pauci subtiles facile resolubiles nisi eēnt melācolici qui etiā sunt paucorū humorum. Nam siue apud vnam opinionē transeam siue apud aliā multitudo resolōnis ⁊ motus ad exteriora paucificat hypost. ad qd iuuat ꝙ ex flegmaticis humoribus cū digerunt^r multa sequestrat^r hypostasis: nō sic ex siccis.

¶ Et in multis qdē vrinis hypostasis ilico cuz mingitur descēdit nisi in eis que valde mature sunt. imo in eis parū expectandum est. Et plures ex hypostasis colorib⁹ sūt s̄m p̄im s̄m colo

rez vrine: sed melior ex eis que diuersificant est alba post quã est rubea: deinde citrina.

❡ Remouet 6ᵐ dubiũ ⁊ est: vtrũ in vrinis statiz resideat hyposta. dicẽs ꝙ in nullis vrinis statiz cũ mingunt residet hypost. nisi sint valde mature. Nã i istis i descẽsu paꝝ ẽ expectãdũ. Et cã ẽrga vẽtositas nõ ẽ cõmixta cũ ea. Repetit ãt ꝙ p̃ea colores hypost. sunt ſm colorẽ vrine. ſz illaꝝ q̃ diuersificãtur melior ẽ alba: deinde rubea: deinde citrina.

❡ Nõ nãlis ṽo hypostasis alia est silis rasure intestinoꝝ corticalis q̃ ẽ furfurea aut herbina aut simillaginea aut silis arsenico rubeo: aut ei qð est valde citrinum: alia est carnosa: alia est adipina. ⁊ alia est saniosa: ⁊ alia ẽ mucilaginosa: ⁊ alia est que est silis frustulis fermẽti in aqua soluti ⁊ alia ẽ sanguinea sanguisugalis. alia capillaris ⁊ alia ẽ arenalis granosa. ⁊ alia cineritia.

❡ Hic exeqꝰ de alio mẽbro. s. de hyp. nõ nãlis sube. Et diuidiꝰ i duas. p̃ enũerat modos nõ nãlis hypo. 2ᵒ ei⁹ signãtiones. ibi 2ᵒ (Silis ṽo.) ❡ In p̃ dicit ꝙ de spẽb⁹ hypo. nõ nãlis sube q̃dã ẽ corticalis: ⁊ ista ẽ pluriũ modoꝝ. nã vn⁹ est corticalis silis rasure i(n)testinoꝝ q̃ dr̃ furfurea: alius herbi nã ali⁹ simillaginea: alius illi⁹ q̃ est silis arsenico rubeo aut illi qð est valde citrinũ. 2ᵃ spẽs est hypo. carnosa. 3ᵃ spẽs est adipina. 4ᵃ est saniosa. 5ᵃ est mucilaginosa. 6ᵃ est silĩs frustulis frumẽti in aq̃. s. dissoluti. 7ᵃ est sanguinea sanguisugalis. 8ᵃ est capillaris. nona est arenalis granosa. 10. est cineritia.

❡ Ubi cõsidera ꝙ lz nãlis sit vnius modi: tñ preternãlis est multoꝝ modoꝝ sicut recedere a medio ẽ multipli̾ nõ obstãte ꝙ mediũ sit vnũ. Sufficiẽtia aũt istoꝝ decẽ modorũ nõ põt assignari: sz oꝫ ꝙ fundeꝰ sup experiẽtia ꝙ alioꝝ modorũ nõ inueniatur. Nã nõ põt cadere sup oluitionib⁹ p se notis nisi experiẽtia mediãte. Nã rõ nõ ꝓbat esse quin possit esse ossuosa nisi ꝙ visũ est nũq̃ egredi ossa per vrinã. ⁊ iõ dimittendo modum sufficientie sequamur partes.

❡ Silis ṽo rasure intestinorũ corticalis. alia est petaloides magnarũ partiũ rubeaꝝ aut albarũ que significat ſm plĩn ꝙ sepate fuerũt ex membris q̃ sunt ꝓpinq̃ mẽbris a q̃b⁹ diuidunꝰ vrie. ⁊ albe signãnt ꝙ sunt ex vesica pp vlcera q̃ sunt in ea aut scabiẽ aut corrosionẽ. Rubee aũt carnose signãnt ꝙ sunt ex rene. Et ex petaloidibus q̃dẽ sunt q̃ sunt coloris fusci. ⁊ obscuri aut squamis pisciũ siles. ⁊ hec est vehemẽter mala. ⁊ oĩbus spẽb⁹ hypostasis q̃s noiauimus deterior significat petaloꝝ mẽbroꝝ radicaliũ rasurã. veꝝ duo prima ips⁹ gña nullo mõ impediunt. imo plerũq̃ vesicã mũdãdo sanãt. ⁊ dixerũt q̃dã cuidã homini se in potu tribuisse cãtarides. q corrices albos q̃si venosos minxit qui cũ in aquositate fricabanꝰ resoluebanꝰ ⁊ tingebãtur tinctura rubea: qui factus est sanus ⁊ vixit.

❡ In hac pte ponit Aui. significationes haꝝ spẽrum hypostasis non nãlis. Et diuidiꝰ in decẽ ptes sicut sunt decẽ maneries scðã ibi. (Et tu q̃dẽ) 3ᵃ ibi (Hypostasis ṽo adipina.) 4ᵃ ibi. (Saniosa ṽo) 5ᵃ ibi. (Mucilaginosa) 6ᵃ ibi. (Capillaris ṽo) 7ᵃ ibi (Que sũt) 8ᵃ ibi (Arenosa plĩn) 9ᵃ ibi (Sãguisugalis ⁊c̃.) ❡ Circa p̃mã ptẽ no. ꝙ petala dicunꝰ ptes late plusq̃ ꝓfunde hypost. ergo silis rasure intestinoꝝ corticalis ab Aui. hic poniꝰ ex pte q̃ntitatis triũ modoꝝ: quoꝝ duo sunt manifeste latitudinis ad sensũ: vnus non ita manifeste. Et istos modos tres subdiuidit vt dicã. ❡ Primus ergo istius mod⁹ est hypost. petaloydes magnarũ ptium. q: priũ pfecte ⁊ manifeste latitudinis ⁊ lõgitudinis plusq̃ cõiter est furfur. Scðs modus est latitudinis ⁊ ꝓfunditatis similis furfuri. ❡ Tertius est silĩs crinoy. Et crinoys ẽ similis frumẽti ⁊ est farina granosa grossa: q̃ fit plerũq̃ ex grano sicilie ⁊ vbi vtunꝰ ea. p̃ ergo Aui. distinguit significata primi modi. scðo scði. tertio tertij. scðã ibi (Et ex ea q̃dẽ) ibi tertia. (Et crinoidis vero. ❡ In p̃ma pte dicit q̃tuor: ꝙ de hypost. simili rasure intestinoꝝ: quedã est petaloydea magnaꝝ partiũ albarũ aut rubeaꝝ que significãt que sunt ex mẽbris mingendi. s. vesica aut poris vrinalibus aut rene. Et albe significãt ꝙ sunt ex vesica propter vlcera vel scabiem. Et rubee carnose sunt ex renib⁹. Secundũ dictũ est ꝙ ex petaloydib⁹ que sunt fusca ⁊ obscuri coloris similia squami pisciũ in liuiditate ⁊ luciditate: ⁊ ista sunt vehementer mala ⁊ deteriora omnib⁹ speciebus hypost. nominatis: ⁊ significãt rasurã mẽbrorũ radicaliũ. Tertiũ dictũ est ꝙ duo p̃ma genera nullo modo impediũt. imo plerũq̃ vesicam mundãdo sanant. Quartũ dictum est ꝙ q̃dã dixerunt se dedisse cuidã in potu cantarides q minxit cortices venosos albos qui cũ fricabãtur in aquositate resoluebãtur: ⁊ tingebãt tinctura rubea qui factus est sanus ⁊ vixit.

Quid crinois.

❡ Nota ergo hic primo ꝙ petalia siue partes late modo dicto minguntur in vrina plerunq̃ cum sanie. vnde non videntur nisi concussa vrina. Oportet ergo cum videris in vrina saniem agitare ⁊ prospicere si petala vides natãtia ⁊ quãdoq̃ absq̃ sanie: ⁊ etiã melius videtur vrina circum uoluta fortiter vt natent. A

❡ Nota scðo ꝙ hec petala qñq̃ habent subam durã vt caro vel panniculi: ⁊ tunc non ambigitur quin fuerint partes membroꝝ per excoriationẽ vel corrosionẽ separate. et cum sunt alba lata sunt ex vesica: cũ oblonga pauca latitudine ex poris vrinalibus aut collo vesice. Cum rubea aut citrina ex rene: supra aũt venire non possunt propter viaꝝ stricturã: ⁊ ista oia impediunt: ⁊ sunt mala significantia vlcera in istis mẽbris. ❡ Quãdoq̃ autẽ hec petala non sunt ita dura: immo cũ fricãtur digitis resoluuntur in aqua ad modũ paste aut luti aut pinguedinis: ⁊ ista aliquãdo sunt ex mẽbris mingendi. Nã qñq̃ in eis aggreganꝰ quedam res viscose ad modũ pãniculoꝝ adherentium vesice ⁊ parietib⁹ venarũ ⁊ pororũ: ⁊ proprie sunt alba. ❡ Et de istis fuit id qð dictũ est de illo qui sumpsit in potu cantarides: ⁊ ista nõ sunt mala nec per viã signi nec cause: imã exitus eorum sanat oppilationes ⁊ significat illã sanitatẽ. Et de istis intelligit Auicẽ. in tertio dicto. Et ideo dixit ꝙ prima duo genera non impediunt. s. quãdoq̃ non vniuersaliter intelligendo. ❡ Aliqũ autem hec petala que hoc modo resoluũtur per fricationem sunt similia squamis piscium ⁊ fusca: ⁊ ista significant liquefactionem radicalium membrorum ⁊ ideo non sunt nisi mortalia. Accidunt autem quia carne eliquata ⁊ in locis calidis permanente eliquata transit in hac forma per vias strictas colatorijs. sed cũ venũt ad vesicã ibi coagulãtur ⁊ conuertuntur in petala non tãto existente ibi calore vt prohibeat hanc coagulationẽ. Ex quibus omnes particulas intelligis plane. B

Quid petala.

❡ Et ex ea q̃dẽ q̃ est sicut rasura intestinoꝝ est q̃dã q̃ est minoris latitudinis q̃z due p̃dicte ⁊ spissioris substãtie q̃ si rubea fuerit vocaꝰ herbina: ⁊ si rubea nõ fuerit vocaꝰ furfurea. ⁊ herbine q̃dẽ si fuerint rubee ptes plerũq̃ sunt ptes epatis aduste ⁊ plerũq̃ est sanguis in eo adustis: ⁊ plerũq̃ ẽ ẽt ex rene. Sz q̃ est ex rene est maioris cõtinuitatis carnosa: alie vero due plus similãtur ei que non est carnosa: ⁊ fractures est magis re

cipiens: z cū vehemēter trahit ad citrinitatē est ex rene proculdubio: quoniaꝫ illa q̄ est ex epate ad rubedinē trahit fuscā: z quandoqꝫ associaf ei in hoc illa que ē ex rene. Furfurea vero hypostasis quādoqꝫ est ex scabie vesice: z qñqꝫ ex liquefactione mēbroꝝ: z differētia inter eas est ꝙ cū illic in radice mēbri fuerit pruritus z fetor erit ex vesica: z proprie cū pus prius minctū fuerit z pcipue cū alie significationes vrine demonstrauerint maturationē z fuerint vene superiores sane complexionis: z nō fuerit in eis macula: immo ī vesica. Sꝫ si cū īflāmatiōe fuerit z virtutis debilitate z membrorum mingendi incolumitate z color fuscitati attinuerit erit tunc ex liquefactione humoris.

¶ Ponit signa 2ᵉ maneriei. s. q̄ hꝫ furfuris q̄si latiᵐᵃ z grossities: z tria dicit. p̄ ꝙ de hypost. corticali q̄dā ē minoris latitudinis q̄ꝫ due p̄cedere z maioris spissitudis. s. ꝓfunditatis q̄ qñqꝫ ē rubea qñqꝫ nō: sꝫ alba. Et cū est rubea vocaf orobina: z cū ē alba vocaf furfurea. Dic̄ 2ᵒ ꝙ orobina si ē rubea aut fusca sigñat liq̄factionē gṗiū epis aut sanguis adusti: z qñqꝫ est ex rene. Sꝫ si est duoꝝ p̄moꝝ tūc est magis trahēs ad rubedinē fuscā: z nō ē ita dura sicut carnosa. imo facili⁹ frāgif z dissoluif: z qñ vehemēter trahit ad citrinitatē est ꝓculdubio ex rene: z ista ē illa quā dixit supra silēꝫ arsenico valde citrino. Dicit 3ᵒ ꝙ furfurea qñqꝫ est scabie vesice qñqꝫ ē liq̄factiōe mēbroꝝ. Et hoꝝ dr̄ntia cognoscif h̄ mō. qa si est illic fetor z dolor z prurit⁹ in radice v̄ge. s. circa pecten erit ex vesica: z ꝑprie qñ alie sigñatiōes demōstrāt vrine maturationē: z nō fuerit macula in venis supiorib⁹ toti⁹ corpis: sꝫ si fuerit cū inflāmatiōe z debilitate v̄tutis: z cū incolumitate mēbroꝝ vrine z color fuerit fuscus: tūc sigñat ꝙ est ex liq̄factione hūoris. ¶ Et cāe haꝝ diuersitatū sunt silēs supiorib⁹: sꝫ est diuersitas: qa cū sunt petala pua fusca resolubilia significāt liq̄factionē hūoꝝ: magna aūt mēbrorū. Et tu ex his ꝯsidera cū tuo indicio estimatiuo ꝙ nō repugnat hec pua ē ex mēbris: z illa magna ex humorib⁹.

¶ Et crinoydis vero plurimuꝫ est ex adustione sanguinis q̄ ad rubedinē trahit. Et multotiēs est ex liquefactiōe mēbroꝝ z eoꝝ rasura si albedini attinet. Et qñqꝫ est ēt ex vesica scabiosa s̄ꝫ minus. Et tibi q̄dē possibile est vt modū differētie iter eas intelligas ꝑ illud quod iā sciuisti. Si autē nigredini attinet est ex sanguis adustiōe z ꝓprie in splene. Oēs p̄terea petaloides hypostases q̄ nō sunt ex cā q̄ sit in vesica z rene z canalibus vrine in egritudinibus acutis maluꝫ portendunt perniciosum.

Rō casi. ē q2 san. qñ adurif indurat z in minimas ptes dissoluif.

¶ Nūc ponit sigñatiōes tertij modi corticalis. Et dicit tria. p̄ᵐ ē ꝙ plīm hypost. crinoydis ē ex adustione sanguis: z ita trahit ad rubedinē: z ē illa q̄ ē silis arsenico rubeo. Et multotiēs ē ex liq̄factione mēbroꝝ z rasura si attinet albedini: z qñqꝫ: sꝫ rari⁹ ē ex vesica scabiosa. Dicit 2ᵒ ꝙ posē ē tibi cōsiderādo supi⁹ dcā vt itelligas z cognoscas istoꝝ modorū dr̄ias ex colore. s. z duritie in fricādo z passiōe mēbroꝝ: sꝫ si attinet nigredini ē ex adustiōe sanguis in splene: q2 ille ē niger. Dicit 3ᵒ ꝙ spēs hypost. petaloides q̄ nō sunt ex renib⁹ vl' vesica aut poris vrinidib⁹ in acutis egritudib⁹ oñdūt malū pniciosuꝫ. z cā regule est: q2 oñdūt liq̄factionē z adustionē maturationi oppositas: z multū ipsam ꝓhibentes.

¶ Utrum vrina petaloides: an furfurea: an crinoides sit deterior. Questio. xxij.

Sed dubitaf q̄ istaꝝ triū sit peior. an petaloides magnaꝝ ptiū: an furfurea: an crinoydales. Et vr̄ ꝙ furfurea ex auctoritate Isaac z Teophili. Sꝫ ille q̄ magnaꝝ ptiū vult Aui. Et vr̄ istos doctores discordasse. Nā Aui. vr̄ velle ꝙ nūq̄ꝫ est magnaꝝ ptiū fusca nisi ex mēbroꝝ radicaliū eliq̄tiōe. Sꝫ alie ex humio ꝑ pñt ꝯtingere eliq̄tione. ¶ Itē vr̄ estimasse ꝙ nō fiūt petala lata nisi ꝑꝑ fundū eliq̄tionē. vn̄ ptes multū viscose z tenaces eliq̄nf: sꝫ in crinoydi z furfurea min⁹ tenaces. ¶ Q, si dicaf crinoydē fieri ꝑꝑ nimiā adustionem incinerātē. Hoc Aui. nō vr̄ voluisse q2 stāte vita nō pōt radicaliū mēbrorū nobiliū tāta fieri ab intrinseco adustio vt ꝑꝑ illā fit icineratio: sꝫ plurimū q̄d facit talis calor in mēbris est dissoluēdo ptes valde glutinosas que cū sunt multe conuertunf in petala magna: z ideo deterior est illa magnarum partium z ego Aui. iudicium magis probo. Dubiū.

¶ Et tu quidē iā sciuisti ex hac summa carnose dispositionē: z ꝙ plurimū eius est ēx rene: z qñqꝫ ipsa nō est ex rene. Nā ex rene nō est nisi cum raro est sane carnositatis: z nō est in corpore liquefactio: z vrina quideꝫ matura venarū significat sanitatē: qm̄ renū egritudies maturationē nō ꝓhibēt vrine: quia ipsa supra ipsos existit.

¶ Hic determinat de hypost. carnosa. Et dicit duo. p̄ᵐ est. tu cognosces dispōneꝫ hypost. carnose ex hac sūma ex his q̄ sunt nūc dicta de corticali. Id āt ꝙ scif est q̄d plīm hypost. carnosa ē ex rene: q2 alia vrinalia mēbra sunt neruosa: sed qñqꝫ nō ex rene. nā qñ est ex rene ē integre carnositatis sane. i. dure: z ꝓ tunc nō est in corpe liq̄factio. Et ꝑ oppoᵐ intellige qñ hypost. est carnosa z nō dura: tūc est ex liq̄factione mēbroꝝ z est deterior. Dicit 2ᵒ ꝙ vrina matura. i. digesta significat sanitatē venaꝝ. s. supra renes z non significat ita renū dispōnes. Et rō est: quia maturatio vrine est supra renes. l. perficif in mēbris supra renes.

¶ Utrū passio renū faciat vrinā indigestā. Q̄ō. xxiij.

Sed hic cadit difficltas. Nā in diabete vria est penitus cruda: vt p̄ de crisi. z. 18. tertij z ī illa patiunf renes. ḡ renū passio facit vrinā idigestā. ¶ H. vrie pacientiū lapideꝫ z vlcera in vesica plerūqꝫ sunt indigeste: vt notat experiētia: z dicit. 18. tertij. ¶ Hic dī ꝙ aliqñ sunt ille passiōes nō cōicantes supiorib⁹ mēbris: z tunc vrina apparet digesta: qñqꝫ cōmunicāt epati z venis: z tūc variaf digestio vrine per illos. z tu hāc elige solutionē.

¶ Hypostasis vo adipina adipis z pinguedis z ēt carnis sigñat liq̄factionē: z earū peior est q̄ auro aq̄ similaf. Duo aūt ipsi⁹ ꝓncipia cognoscunf ex paucitate z multitudie z cōmixtione z separatione: qm̄ cū est multa z sepata existimaf ꝙ sit ex pte renis: z ꝑꝑ liq̄factioneꝫ sue adipis: z si est min⁹ z maioris cōmixtiōis ex loco magis remoto. Et est cū in vrina frustū albū granati grano simile visuꝫ fuerit z erit ex adipe renis.

¶ Determinat de adipina: z dicit tria. p̄ᵐ est ꝙ adipina significat liquefactioneꝫ adipis z pinguedinis z aliq̄n carnis. Sꝫ illa q̄ est deterior est illa que assilaf auro aq̄. Est auteꝫ auꝝ aque tela sup aquā putridā natās cuꝫ nitore auri z liuiditate. Dicit scdo ꝙ ꝓn⁹ hypostasis adipine vtrū sit a longinquo aut a renib⁹ cognoscunf per multitudinē z separationem z ꝯria: Nā quādo pinguedo est multa z parū permixta est ex rene: z qñ est pauca z multū cōmixta est supra renes a remotiori loco. Dicit tertio: ꝙ cum fuerit visum

granū albū in vrīa sīle grano granati sigñat ꝙ est ex rene. ℭ Ubi no. ꝓ ꝙ circa renes mlta pinguedo iuenit q̄ qñ eliquat: q2 nō multū morat añq̄ȝ ad vesicā tēdat iō ꝛ mlta ē ꝛ paꝝ cōmixta cū aq̄sitate. ſȝ cū piguedo supra renes eliq̄tur ꝓ illa loca: nō tñ abūdāt pinguedie. 2° q2 mltā viā trāsit añq̄ȝ ad vesicā trāseat iō a calore q ꝓ eliq̄uit ꝛ multū cōsumit ꝛ mltū ꝑmiscet aq̄sitati. ℭ Sȝ de illa q̄ est sīlis grano granati ꝯsidera ꝙ ē ex adipe i ꝯcauo renū q adeps cū eliq̄tur paꝝ trāsit in poros ꝛ statiȝ coagulat in vesica. Si āt a lōginq̄ori loco fuerit. nō fiet ad modū grani ḡnatoꝝ.

Et h est q2 si fit illa dissolutio in renibus stati qd dissoluitur mittitur ad vesicā ꝛ ibi coagulat ꝛ vrina emittitur talis modi ꝛ cete.

ℭ Saniosa vero vlcus significat quod apertuȝ fuit ꝛ proprie in mēbro mingēdi ꝛ ꝑcipue si ibi fuerit sedimen laudatum ad fundū descēdens.

ℭ Ponit hic sigñatiōes saniose dicēs ꝙ saniosa sigñat vlcus qd fuit aptū ꝛ ꝓprie in mēbris mingēdi. ꝛ h est veꝝ: preci pue si in vrina fuerit sedimē laudabile recedēs ad funduȝ. ℭ Ubi no. ꝙ ꝑꝑ acuitatē vrine mēbra illa aptiora vñr ad icurrēdū vlcera q̄ȝ alia mēbra intrinseca. vñ multo plēs inueniunt cū vlcere renū aut vesice q̄ȝ alioꝝ mēbroꝝ iteriorū nisi forte intestinoꝝ. Et iō cū saniosa hyposta. mingit significatur ꝙ ab vlcere venit precipue viarum vrine accedit ad hanc causam ꝙ ēt aliorum membrorum vlcera non ita facilr per vrinā euacuant sicut vlcera illarum viarum.

ℭ Nota 2° ꝙ cum in vrina apparet hypostasis laudabilis tunc significatur ꝙ mēbra supiora sunt sana ꝛ ꝑcipue epar a quo maxime fluere posset de alijs membris sanies cum vrina: ꝛ ideo tunc maxime significatur vlcus in vijs vrine. ℭ Utrum in vrina: i qua est hypostasis saniosa apparet sedimē laudabile. Questio. 24

Dubiū. Sed dubiū est qño in tali vrina in qua est hypostasis saniosa apparet sedimē laudabile. ℭ Dicendū ē iuxta id qd vidi ꝑ experiētiā ꝙ habentes vlcera in renib⁹ aut vesica nō semper mingunt: saniē in oī sua vrina: imo qñq̄ȝ eā sine sanie mingunt: ꝛ tunc nō contingit apparere sedimē laudabile: volet ergo Aui. ꝙ i illis in quoꝝ vrinis qñq̄ȝ apparet sedimē laudabile: ꝛ qñq̄ȝ saniosuȝ multis vicibus significat ꝙ sanies est a vijs vrine. ℭ Aut 2° dī ꝙ nō icōuenit sanie existēte in superiorib⁹ partib⁹ esse vlcera in vijs vrine vnde fiet vrina digesta ꝛ cū sedimine laudato. Sanies autem grauior ꝛ grossior ꝛ pauce commixtionis cum aquositate cito descendit: hypostasis laudata postea: ꝛ non ita ad fundum.

ℭ Et mucilaginosa qdē significat humorē spissum crudū: aut ꝙ est in corꝑe multus: aut ex instrumētis vrine egrediēs aut crisiȝ aptionis vene sciatice: aut doloris iūcturaꝝ. Et hoc qdē cognoscit ex alleuiatione q̄ post ipsaȝ sequitur.

ℭ Hic determinat de mucilaginosa: ꝛ diuidit in tres. primo facit qd dictū ē: 2° docet vitare duos errores. tertio ponit vnā regulā de significatione mucilaginose. ibi scđa (Plerū q̄ȝ) ibi tertia (Et vrina.) ℭ Dicit primo ꝙ hypostasis mucilaginosa significat aliqd istoꝝ q̄ttuor scilicet aut humorē crudū esse multū i corpore aut ꝙ mult⁹ talis humor egredit ab instrumētis vrine. ꝛ tertio crisiȝ aptionis sciatice vene. Et ēt crisiȝ doloꝝ iuncturaꝝ: quartū aūt significatū ponit in sequēti parte. ℭ Causa aūt est clara. Nā hypostasis mucilaginosa accidit: q2 multū de flegmate mucilaginoso pellit qd flegma est crudū: hec aūt expulsio: aut est ꝓpter abundātiā eius in toto aut in mēbris vrine ꝓpter qd cogitur natura emittere aliquid eius: aut propterea ꝙ matura tus ē talis hūor: ꝛ terminat egritudo q̄ ab illo pēdebat: ꝛ tūc plurimū erit terminus sciatice aut podagre a talibus humoribus ꝑpendentium. Signū autem quod accidit hoc modo per viam crisis est alleuiatio que sequitur iuxta sententiam secundi affoRismi prime particule.

ℭ Plerūq̄ȝ eni subtiliat ꝛ attenuat ꝛ putat hypostasis laudabilis. Quapropter in acutis egritudinib⁹ nō est cōsidēdū in eo qd apparet ꝯm similitudinē laudabilis hypostasis: cū nōdū fuerit maturatiōis hora: nec ꝑsentes fuerint eius significationes: ꝛ ēt est cū vehemētē cōplōnis renis frigiditatē significāt. Inter saniosaȝ vero ꝛ crudā existit differētia quoniā saniosa existu cū febre ꝛ precedunt ipsam significationes apostemate ꝛ eius partes faciles sunt ad coniungendum ꝛ separandum. ꝛ quedam ex ea est que cū aquositate vehementer miscet: ꝛ quedā ex ea q̄ separatur. sed crude est ꝛ turbide ꝛ spisse ꝛ non facile coniungitur nec facile separatur.

ℭ Docet vitare errores. Et facit duo. Prim⁹ ē ꝙ tu debes scire ꝙ hoc flegma mucilaginosū plerūq̄ȝ subtiliat ꝛ putatur ꝙ sit hypostasis laudabilis: qd supple ē falsū. Et ex h īfert Aui. ꝙ i morbis acutis nō ē ꝯsidēdū i eo qd apparet ſȝ similitudinē laudabilis hypostasis cū nōdū fuerit hora maturatōis nec fuerit ꝑītes ei⁹ significatiōes. Et subdit ꝙ hypostasis mucilaginosa qñq̄ȝ significat vehemētē friditatē cōplexiōis renū. ℭ Secūdus error ē ꝙ aliqñ ē hypostasis saniosa ꝛ apparet cruda vel mucilagiosa. Et differētia tñ īter eas ē qm̄ saniosa ē cū fetroī ꝛ cruda sine fetore. ꝛ saniosā ꝑcedūt signa apātis i aliq̄ mēbro. nō sic opȝ ī cruda: ꝛ ꝑtes saniose faciliter separāt qū vriale ꝯcutit: ꝛ faciliter ꝯiungūtur quando dimittitur quiescere. Sed in mucilaginosa vel cruda est oppositū. imo est turbida spissa q̄ nec faciliter diuiditur in partes nec faciliter separata cōgregat.

Rō ē q2 frigiditas viaꝝ vrine nō obire dimittet hu. istoꝝ pro nutricatione digeri q̄re fiunt mucilaginosi.

ℭ Circa primū ḡ errorē attēde ꝙ sepe i eo decipiunt medici. Nā a calore febrili sepe subtiliat aliqd flegma crudū: ꝛ hȝ silitudinē laudabilis hypostasis ꝛ nō ē. Et iō ad hūc errorē vitandū: opȝ prio cōsiderare nām ꝛ spēm morbi in se ꝛ videre vtrū in tāto tēpore debet esse mā morbi digesta. 2° opȝ cōsiderare alias conditiōes oēs dictas supra de laudabili hypostasi: ꝛ vtrū sit similis hypostasis aque ro. cito descēdēs. tertio ex alijs signis significātib⁹ māe digōnem: sicut sputum: feces: ꝛ quedam alie significationes magis a longe digestionem significantes. Residuum est clarum.

ℭ Et vrina qdē in q̄ plurima mucilaginosa hypostasis appet qñ est exuberās cū in fine podagre appet ꝛ doloris arteticoꝝ significat bonuȝ.

ℭ Hic pōit vnā regulā dicēs ꝙ vrīa i q̄ ē plurima hyposta. mucilaginosa in fine doloꝝ iuncturaꝝ ꝛ podagre ē bonū signum: ꝛ causa ē: q2 sigñat ꝙ expellit cretice i bona crisi.

ℭ Capillaris aūt est ꝓpterea ꝙ humor occultus cōsolidat ex calore in ipsuȝ agente que qñq̄ȝ est alba qñq̄ȝ est rubea ꝛ eius consolidatio est in rene: ꝛ ferunt qdā ꝙ in eius longitudine plerūq̄ȝ palmi mensura inuenitur.

ℭ Hic docet significata capillaris hyposta. ꝛ cāȝ dicēs ꝙ capillaris hyposta. ē ꝑꝑ humorē occultū q ꝯsolidat ꝑꝑ calorē i ipȝ agētē. Et ista hypostasis qñq̄ȝ ē alba qñq̄ȝ rubea: ꝛ ei⁹ ꝯsolidatio ē i rene. Et qdā dñt ꝙ i ei⁹ lōgitudie plerūq̄ȝ inuenit mēsura palmi: ꝛ tu de h vide Ga. q̄rta affoRismoꝝ. 18. cōmēto. vbi talē rōnē adducit ad oñdēdū ꝙ pili illi sūt ex mā igrossata i renib⁹ ꝛ ibi adusta a calore: ꝙ q2 illi q hoc patiuntur plurimū sunt vtētes grossa ꝛ viscosa dieta vt comestione fabaꝝ ꝛ casei: ꝛ nō curant nisi cū medicia icidēte ꝛ humectante ꝛ subtiliante. Et precipue debetis hoc intelligere si habueris respectū ad renes. Et ibi Gale. narrat

ꝙ medietatē brachij habuit aliqs talis pilus in lōgitudie. ego aūt in mōte alcino vidi hoiez q̄ q̄tidie ꝑ multos ānos minxit. Nec dū curat⁹ erat cū multoꝝ medicoꝝ ꝯsilia secutus eēt. ¶ Cā aūt ꝓpter quā in renib⁹ gnāt̄ ⁊ nō in alijs membris est: qꝛ ibi est colatoriū strictos poros hn̄s a q̄ oriunt̄ pori vrinales. In trāsitu ergo per poros mā recipit subtilitatē pili: ⁊ pēdet pilus in poro vrinale ex vno capite ouz ex alio stat adherēs colatorio ⁊ sic loci commoditas in alijs membris non inuenitur.

¶ Que autē fermenti sub frustulis similis existit debilitatem significat stōi ⁊ intestinorum et digerendi malitiam in ipsis. ⁊ est plerunqꝫ causa eius comedere lac ⁊ caseum.

¶ Docet signata hyposta. filis frustulis fermēti in aq̄ dissolutis dicēs ꝙ hec signat stōi debilitatē ⁊ intestinoꝝ: ⁊ malitiā digerēdi: ⁊ qn̄qꝫ est ꝓpter comestionē lactis ⁊ casei. ¶ Ubi nota ꝙ hic nō dꝫ dicere text⁹ frumēti frustulis sꝫ fermenti. Nā vrina filis frustulis frumēti ē illa q̄ vocat̄ crinoydes. ⁊ de hac dixit Gal. 2° pnosticoꝝ cōm. 28. ꝙ nō pōt fieri per hūc modū ꝙ ptes cibi indigeste veniāt ad vias vrine dure vt crātimo est ex adustione hūoꝝ: sꝫ ista est filis frustulis fermēti: qd̄ est ad fermētādū panē dissolutū in aq̄: ⁊ sunt q̄dā ptes albe grosse viscose sicut fermētū: ⁊ iste accidūt mō dicto. Nō g̃ bn̄ dixit Dinus qn̄ ꝯcessit hāc eē manerie aliā crinoydalis hypost. apparentis in sanis. Sed Auic. supra ⁊ Gal. loco allegato locutos fuisse in egris. Modus autē quo accidit hec vrina: aut est quia a stō tales partes trāseunt aut qꝛ ex chilo crudo generātur in epate.

¶ Arenosa vero semꝑ significat lapidē qui consolidatur: aut consolidando procedit aut qui resoluit: ⁊ que quidē est ex eis rubea est ex rene: ⁊ quando non est rubea est ex vesica.

¶ Ponit signata hypost. arenose. ⁊ dicit. ꝙ ista semꝑ signat lapidē q ꝯsolidat̄ aut ꝯsolidādo ꝓcedit. aut lapidē q resoluit: ⁊ si est rubea ē ex rene: ⁊ si est alteri⁹ coloris est ex vesi-
B ca: ⁊ ꝑ rubeā intelligas citrinā. ¶ Ubi nōndū ꝙ arenosa differt a crinoyde: qꝛ est durior ⁊ cōter minorū partium.
C ¶ Nō 2° ꝙ renes fortē hn̄t v̄tutē digestiuā respcū vesice. ⁊ iō supfluitatē dūi in eis retētā sibi in colore assimilāt: ⁊ ꝓpter hoc lapides ⁊ arena renū sunt rubei aut citrini. Sꝫ vesica est debilis digōnis: ⁊ iō lapis in ea genit⁹ aut est alb⁹: aut
D sꝫ colorē hūoꝝ ex quo fit vt aliqn̄ niger. ¶ Nota 3°. ꝙ differētia est inter arenā signantē lapidē q coagulat̄ ⁊ arenā signantē dissolutionē. Nā a p⁹ est grossior ⁊ viscosior ⁊ mollior. 2° ꝯtrijs modis dispōnit̄. ¶ Nota tn̄ vt vult Cōmētator ꝑ epidimiaꝝ illa pte. Et in renibus dolor pōderosus qn̄qꝫ arenule a renib⁹ sunt albe sꝫ raro. ¶ Et ego testor me. Venetijs vidisse mulierē que post dolores renū vehementissimos: q v̄ sus pecten extēdebant̄ ⁊ administrato balneo minxit lapides plures albos ad modū aluminis roche cōbusti ⁊ lenes. Ex q pꝫ ꝙ lꝫ ad plm̄ supfluitates sibi assimilent. nō tn̄ semꝑ. Et ex hoc pꝫ q̄re pili de qb⁹ supra sunt albi.

¶ Plurimū autem que cineritia est flegma significat aut pus cui ꝓpter longā morā accidit caloris mutatio: ⁊ sectio partium. ⁊ est qn̄qꝫ ꝓpter adustionem que ei accidit.

¶ Determiat signata cineritie dicēs ꝙ plm̄ qd̄ signat hypostasis cineritia est fla: aut pus cui ꝓpter lōgā morā accidit mutatio coloris ⁊ sectio. i. minoratio ptiū. Et qn̄qꝫ est propter adustionē que accidit ei. ¶ Cineritia aūt differt ab arenosa in duritie. quia nō tn̄ est dura ⁊ minores valde hꝫ ptes sicut cinis. ¶ Et cā dicti est: qꝛ nō videt̄ alia mā bene mutabilis in hunc colorē ⁊ modū substātie q̄ꝫ due dicte.

¶ Sanguisugalis vero hypostasis si vehementer est mixta epis debilitatem significat: ⁊ si minus hac significat vulnus in canalibus vrine ⁊ continuitatis solutionē in ipsis: ⁊ si fuerit separata plm̄ eius erit in vesica ⁊ in virga. ⁊ nos quidē perscrutabimur hoc in particularibus egritudinibus in capitulo de mictu sanguinis. ⁊ si in vrina fuerint sicut sanguisuge rubee infirmo splenē habēte resoluet̄ vel arescet splen ipsius. Scito autem ꝙ in egritudinibus vesice nō multus egredit̄ sanguis: qm̄ eius vene mixte sunt in ipsius corpore calcate ⁊ anguste ⁊ pauce.

¶ Hic ponit signatiōes hypo. sanguisugalis siue sanguinee: ⁊ dic̄ sex. Pri^m^ ē ꝙ talis hypo. qn̄ ē mltū cōmixta cū aq̄sitate signat debilitatē epis. 2^m^ ē si est mixta: sꝫ min⁹ signat solonē ꝯtineri in vijs vrie. 3^m^ est ꝙ si ē mltū sepata tūc ē ex vesica vl̄ v̄ga. 4^m^ est. ꝙ de h̄ magis dicet in 3° in ca° d̄ mictu sanguis. 5^m^ ꝙ si in vria appent sic pue sanguisuge īfirmo pariēte splenē. i. grossitiē splenis signat illius morbi salutē. 6^m^ est ꝙ tu scias ꝙ in egritudib⁹ vesice nō mingit̄ mltū sanguis: qꝛ vene sūt cōmixte cū sua carne calcate āgustate ⁊ pauce. ¶ Et tu ꝯsidera h̄ dici sanguisugalē sanguineā hypo. Et tūc ē clara cā ꝑus dicti nā ex epis d̄bilitate accidit ꝙ nō p̄t seq̄strare aq̄sitatē a sanguie. ⁊ iō mltū de sanguie trāsit cū vrina a renib⁹ nō p̄t bn̄ colari: ⁊ mltū de sanguie vadit cū vrina: ⁊ mltū ē cōmixt⁹ ꝓpter lōgitudinē vie q̄re veniūt sil'. ¶ Sꝫ diceres pori vrrides sunt neruosi: g̃ ex eoꝝ solone ꝯtinuitatis nō egredit̄ sanguis. ¶ Hic dī ꝙ sūt neruosi: tn̄ in eis sūt aliq̄ venule qb⁹ aptis fluit sanguis: min⁹ tn̄ mixt⁹ q̄ꝫ ab epe veniēs. ¶ Sꝫ iteꝝ ē diffi^cile^ qūo ex splene venit sanguis ad modū puaꝝ sanguisugaꝝ: cū. n. splen multomagis distat a vesica q̄ꝫ epar magꝭ cōmixt⁹ dꝫ eē aq̄sitati sanguis a splene veniēs q̄ꝫ veniēs ab epe. ¶ Hic dī ꝙ sāguis iste ꝓpter sui grossitiē ⁊ viscositatē nō ꝑmiscet̄ cū aq̄sitate sic ab epe veniēs. nā lōgitudo vie maiorē facit ꝯmixtionē si cetera sint paria.

¶ Hypostasis vero significatio ex quantitate ipsius sumpta multitudine quidem sui ⁊ paucitate declarat cause ipsaꝝ efficientius multitudinem aut eius paucitatē. ⁊ ex quātitate quidem sui in magnitudine aut paruitate sui est quēadmodū diximus in hypostasi mucilaginosa.

¶ Hic ꝓseq̄t̄ de signatiōe hypo. ꝑ 2^m^ modū dispōnū ꝯsideratāꝝ i ea. s. ꝑ ꝯsiderationē q̄ntitatis: ⁊ dic̄ duo: vnū est ꝙ hypo. mlta decl'at mltitudinē cāe faciētis ipaꝝ: ⁊ pauca paucitatē. Dic̄ 2° ꝙ ex q̄ntitate hypo. i. magnitudie ⁊ ꝑuitate ē quēadmodū dcm̄ est de hypo. mucilaginosa. ¶ Ubi p̄ no. E
ꝙ ꝑ mltitudinē ⁊ paucitatē hypo. itelligim⁹ mltitudinē ⁊ paucitatē siue magni^tudine^ ⁊ ꝑuitatē q̄ ad sui totalitatē. Sꝫ ꝑ magni^tudine^ ⁊ ꝑuitatē itelligimus q̄ ad ptē hypo. ita ꝙ illa dicat̄ magna q hꝫ ptes magnas: ⁊ ꝑua habēs ptes ꝑuas. ita ꝙ in hypo. hn̄te ptes diuersas i qdā est que est cōposita ex ꝑtib⁹ paruis: q̄dā ex magnis ⁊ de hoc loquit̄ hic.

¶ Utrū mlti^tudo^ hypo. significet mlti^tudinem^ cāe efficiētis ip̄aꝫ. q. 25.

Sed tūc sunt due difficl'tates. Pria est qꝛ hypo. multa ē in egris: ⁊ in sanis pauca: sꝫ in sanis cā 1. difficultas.
efficiēs hypo. est āplior. g̃ nō est veꝝ ꝙ mltitudo hypsto. significet cāe efficiētis ip̄ꝫ multitudinē. Et pꝫ minor: qꝛ virtus est amplior in sanis: ⁊ v̄tus est cā efficiēs hypost.

¶ Utrū signatio hyposta. magne sit sic mucilaginosa. q. 26.

Scda difficultas: qꝛ non v̄r ꝙ signatio hypost. magne mō dicto sit quēadmodū dictum est in mucilagi- 2. difficultas.
nosa: qꝛ mucilaginosa multa est bonū signum in fine mor-

boꝛi⁊ aliqñ est malũ signũ in pncipijs signans mãe multitudinẽ: hypo. aũt magna ꝑ ptiũ est semꝑ bona: vt vult Gal. 2° pnostico ꝑ. comẽ. 28. cũ dixit. Q̃ð est. qꝛ sedimẽ diuersaꝫ cui⁹ ptes sunt magne est sup ṽtutẽ signãtio nãe ẽm magnitudinẽ illi⁹ sube cõposite ex ptib⁹ illis ⁊ rectificatiõe digõnis ei⁹. Partes aũt pue signãt ꝙ mã iã vicit nãm ⁊ eã superauit. ❡ Ad pᵐ ꝑ dĩ ꝙ Aui. ꝑ cãm facientẽ hypo. intellexit ipropꝛie cãm mãlẽ. s. humorẽ vñ decidit. ❡ Ad 2ᵐ dĩ ꝙ hypo. magna ꝑ ptiũ est bona respcũ hypo. puarũ partiũ: lꝫ vtraꝗ nõ sit optia. Et dĩ ꝙ silitudo ist⁹ in signãtiõe ad mucilaginosaꝫ: est intelligẽda ꝙ sicut magni⁹ ⁊ puitas signãt in mucilaginosa ita in hypostasi diuersaꝝ ptiũ magnitudo: ⁊ puitas ptiũ: nã in mucilaginosa melioꝛ est mlta ꝙ̃ pauca: ⁊ tu illõ itellige nõ vt dicit Din⁹ dicẽs. ꝙ hec qñꝗ est ex dñio ṽtutis: qñꝗ ex multitudine mãe: ⁊ cõcedens ꝙ hypost. magnarũ partiũ est qñꝗ ex dñio ṽtutis: cuius oppositũ expresse vult Gal. loco allegato.

❡ Eius aũt significatio ex q̃litate sui est ex colore quidẽ ipsius: qm̃ que ex ea nigra est significat malũ ẽm diuisiones q̃s noiauimus. Que tñ ex ea sanioꝛ est: est illa cuius hypostasis est nigra: ⁊ aquositas nõ est nigra. ⁊ rubea qdẽ sanguinis signat ꝑpꝛietatẽ ⁊ fastidiũ: ⁊ citrina qdẽ significat caloꝛẽ foꝛtem ⁊ egritudinem insidiosaꝫ. Et ex ea qdẽ q̃ alba est qdã est bona sicut diximus: ⁊ q̃daꝫ est mala sicut mucilaginosa aut saniosa aut spumosa maturationi ꝯria. Viridis quoꝗ semita est ad nigrã. Ex odoꝛe vero eius est quẽadmodũ diximus in his que pmissa sunt.

❡ Mõ ponit signãtiões q̃litatis hypo. Et p̃ coloris. 2° odoris dicẽs ꝙ hypo. nigra est mala ẽm diuisiões noītas. i. ẽꝫ modos dictos in cap. de coloꝛib⁹. ꝙ sit malus coloꝛ niger: qꝛ. s. signãt vehemẽs frig⁹ ꝯgelãs aut caloꝛẽ adurẽtẽ. Sed dicit ꝙ illa ẽ min⁹ mala cũ hypo. ẽ nigra: ⁊ aq̃tas nõ est nigra. ❡ Ubi no. ꝙ quẽadmodũ dcm̃ ẽ in loco allo qñꝗ vri
A na nigra est ꝑꝑ crisim egritudinũ melãcolicaꝝ: ⁊ ita hypostasis ⁊ cũ alijs signis multa exñs est qñꝗ signũ bonũ: sed qñ nõ est ꝑ modũ crisis est signũ malũ: ⁊ min⁹ mala qñ hypostasis ẽ nigra ⁊ nõ vrina. nã signat nõ tãta esse mãei male multitudo: imo aliqñ talis mã digerit sed raro. Dicit 2°. ꝙ hypostasis rubea signãt dñiũ sanguis ⁊ fastidiũ. ❡ Ubi
B no. hypo. fieri rubeã deducto vlcere ex sanguis dñio: mõ dñante sanguie plerũꝗ est fastidiũ. nã vna de cãis nõ esuriendi est copia sanguis in cꝑe: vt 3° nãliũ ṽtutũ. Dicit 3° ꝙ hypostasis citrina signãt caloꝛẽ foꝛtẽ ⁊ egritudinẽ insidiosaꝫ: ⁊ ẽ qꝛ signãt colere nõ pure dñiũ talis aũt est multũ calida: ⁊ egritudo ab illa est piculosa p̃sertim multa existente mã. Dicit 4° ꝙ hypost. alba q̃dã est bona de q̃ supra dictũ est sicut saniosa mucilaginosa: ⁊ spumosa ẽ illa de q̃ dixi supra cuꝫ dicebat ꝙ eq̃litas est melioꝛ tinctura: vñ ibi vide. Dicit 5° ꝙ viridis est semita ad nigrã. Et hic ꝑ viridẽ possumus et intelligere indicã ⁊ irealẽ ⁊ physicaleꝫ. Et oẽs iste sunt coloris minus mali ꝙ̃ niger in quẽ terminant: lꝫ aliq̃ nigra hypostasis aliq̃ viridi sit minus mala viridis aũt vere viriditatis significat colerã ꝑinariã: ⁊ est pessima nec est via in nigrã. De scđa pte dicit ꝙ de odoꝛe omnino dicendũ est sicut superius dictũ est de odoꝛe vrine.

❡ Ex ipsi⁹ vero situ ⁊ ex lenitate qdẽ sui ⁊ diuulsione: qm̃ lenitas ⁊ eq̃litas in hypostasi laudata est melioꝛ ⁊ in nõ laudata ẽ deterioꝛ. Sed diuulsio significat ventositates ⁊ digerẽdi debilitatẽ.

❡ Ponit signãtiões ex situ ptiũ adinuicẽ: ⁊ cõpꝛehendit hic lenitatẽ in supficie: ⁊ aspitatẽ ⁊ diuulsionẽ ⁊ ꝯiunctioneꝫ ptiũ adinuicẽ. ⁊ dicit ꝙ lenitas ⁊ eq̃litas in hypost. laudata ẽ melioꝛ. Sꝫ in nõ laudata ẽ deterioꝛ. Sꝫ diuulsio significat vẽtositatẽ ⁊ digerẽdi debilitatẽ. ❡ Ubi nõ ꝙ sicut lenitas ⁊ eq̃litas in hypost. laudata signãt vniforme dñiũ ꝫ caloris nãlis sup mãꝫ: ita mala signat vniforme dñiũ male q̃litatis: diuulsio aũt signãt vẽtositatẽ. Sed iudicio meo q̃dã sunt modi diuulsiõis q̃ aliud signãnt: vt hypostasis circularis vel pfoꝛata. Nã ista meo iudicio signãt mãei viscositatẽ ⁊ grossitiẽ: ⁊ cũ ẽ plimã calitatẽ. Mod⁹ aũt est: qꝛ a medio vrine plimi fumi sursuꝫ via recta ascẽdũt q̃ ꝓhibẽt ꝯgregari hypost. circa mediũ vrinalis: sed circũquaꝗ descendẽte mã vnitur in circulo ⁊ sui viscositate post vaporũ recessum non coincidunt partes. C

❡ Eius aũt significatio ex loco sui est: qm̃ aut est natans ⁊ vocat nubes aut pendẽs. ⁊ hec quidẽ est in medio stans que est maioꝛis maturatiõis ꝙ̃ pꝛima. ⁊ ex pendẽte illa melioꝛ est cuius ruge ⁊ fimbꝛie ad inferioꝛa declinant: aut ad fundũ descendens que est melioꝛis maturationis. hoc quidẽ est de hypostasi laudata. Nõ laudata vero que levioꝛ est melioꝛ existit sicut nigra: ⁊ hoc in febꝛib⁹ acutis: ⁊ simil̃r si humoꝛ est flegmaticus aut melãcolicus: qm̃ ea q̃ est vt nubes melioꝛ est ea que inferius descẽdit. significat. n. eius subtilitatẽ nisi cum causa natationis fuerit multa vẽtositas: ⁊ si nõ fuerit ita natãs est melioꝛ ꝙ̃ pendẽs ⁊ inferius descẽdens est deterioꝛ.

❡ Ponit ẽ signãtiones ex loco hypost. in vrina. s. aut superius aut infri⁹ aut in medio. Et p̃ in gñe bone vel male hypostasis. Scđo dat cãs natãdi vel ad fundũ descẽdendi. 3° ponit regulas spãles in significãdo sup locis hypo. ibi 2°. (Et cã qdẽ natãdi) ibi 3°: (Cũꝗ in pn°.) ❡ In pma dicit ꝙ hoc mõ significamus ex loco hyposta. Nã aut natat iuxta superficiẽ: aut pẽdet in medio. Et ista significat maioꝛẽ maturationem in hypostasi laudata. Et de ista melioꝛ est q̃ hꝫ quasi fimbꝛias ad fundum descẽdentes: qꝛ significat ꝙ in parte materiei ꝓcessit magis digestio. ❡ Alia vero est descendens ad fundũ: ⁊ hec significat melioꝛem maturationẽ: ⁊ hic est modus significandi ex loco in hyposta. laudata. Sed in non laudata illa que levioꝛ est melioꝛ est sicut nigra: ⁊ hoc in febꝛibus acutis. Et similiter si hypostasis sit humoꝛ flegmaticus aut melãcolicus qm̃ nubes est melioꝛ ꝙ̃ pendens: ⁊ pendens melioꝛ ꝙ̃ subsidens: qꝛ iste significãt subtilitatẽ nisi fuerit pendentia ex ventositate. Et si causa nõ fuerit ventositas: tunc melioꝛ est natans ꝙ̃ pendens: ⁊ melioꝛ pendens ꝙ̃ stans in fundo. ❡ Sed hic attẽde ꝙ in coꝛpoꝛib⁹ sanis in qbus hypostasis apparet: melioꝛ significatur digestio ex hypostasi in fundo ꝙ̃ pendente: ⁊ melioꝛ ex pendente ꝙ̃ ex natãte: vnde in tẽperato debite exercitato: ⁊ si minus de hyposta. appareat ꝙ̃ in temperato quietato: tamẽ illud apparens est in fundo.

❡ Nota scđo ꝙ in egris solent doctores hanc ponere distinctionem ꝙ hypost. aũt descendit magis ẽm grossitieꝫ humoꝛũ: ⁊ minus ẽm subtilitatẽ: aut magis descendit: qꝛ caret ventositate: ⁊ minus: quia ventosa: aut tertio magis descendit ex opere nature digerẽtis: tunc dicunt ꝙ maioꝛ descẽsus ratione operis nature: ⁊ ratione carentie ventositatis est melius signũ. Sed maioꝛ descensus ratione grossitiei humoꝛum est deterioꝛ: sed hoc planum est ex his que dixit Auicẽna. Nã dixit ꝙ hypostasis laudata est melioꝛ descendens nisi causa natandi fuerit ventositas. In nõ laudata que fuerit in substãtia humoꝛum levioꝛ est melioꝛ: qꝛ D

isti humores leniores et subtiliores facilius a virtute vincuntur.

¶ Et causa quidem natandi superius est caliditas cum qua est acuitas et ventositas. Hypostasis autem diuulsa in grossa superius natat: et proprie cum sit leuis et in tenui descendit inferius: et proprie cum sit grauis.

¶ Ponit hic causam natandi dicens quod caliditas et acuitas materie sunt causa natandi: quia faciunt materiam leuem: et etiam ventositas. Dicit 2° quod hypostasis diuulsa in grossa vrina superius natat: et proprie si ipsa sit leuis: et tunc sunt tres cause natandi. s. grossities: leuitas: et resistentia vrine sed in vrina tenui descendit deorsum: et proprie cum sit grauis: et causa est clara.

¶ Cumque in principio egritudinis appareat pendens et natans postea perseuerat: significat quod crisis cum excitura veniet. Macilentorum vero egritudo plerumque remouetur sedimine bono natante aut pendente: quemadmodum diximus in precedentibus. Et cum inter nephili et enorima et hypostasim fuerit aliquid simile tele aranee aut densitas erit signum malum. Et multoties quidem natans sedimen non bonum apparet ex quo peruenit terror. Sed istud erit principium maturationis et permutatio ad bonitatem. postea pendebit: deinde descendet: et erit signum non malum. Quod si post ipsum male prouenerint hypostases timor quem in primis habebamus fiet necessarius.

¶ Hic ponit 4or particulares modos significandi ex loco hypostasis. Et diuiditur in 4or partes secundum regulas. ¶ Primo ergo dicit quod in principio egritudinis appareat sedimen natans: et postea perseuerat pendens significat quod crisis veniet cum excitura. Nec inconuenit quod in principio appareat natans sedimen significans occultam digestionem. ¶ Causa autem dicti est: quia materia est quodammodo digesta et incomplete: et ideo fiet crisis imperfecta: que plurimum est crisis permutationis. ¶ 2a regula est quod egritudo macilentorum plerumque remouetur cum sedimine bono pendente aut natante: vt dictum est supra. et causa est: quia ipsi paucas habent superfluitates et easdem leues. Ex quibus sequitur quod in quibusdam hypostasis natans aut pendens significat complementum digestionis. ¶ Sed tunc diceretur quod eque perfectam digestionem significaret sedimen natans sicut in fundo. Negatur consequentia. quia digestio completa in humore: cuius sedimen stat in fundo est perfectior quam completa digestio in humore cuius sedimen digestum natat. Sed tu in isto considera. ¶ Forte. n. non est verum: nisi vt in pluribus quod sedimen bonum in fundo est melius natante. ¶ 3a regula est quod quando inter nephilum et enorim fuerit aliquid simile tele aranee aut densitas est signum malum. Et causa est: quia significat multitudinem et diuersitatem materierum quarum vna non digeritur. s. illa a qua separatur illud simile tele aranee. ¶ 4a regula est. quod multoties apparet sedimen natans non bonum. ex quo peruenit terror. sed istud est principium maturationis male materie et permutationis ad bonum. deinde pendebit in medio: et postea descendet ad fundum sedimen bonum. Et ego hoc pluries vidi. Sed si postquam natauit fiat hypostasis mala timor quem habebatur in principio fiet necessarius. Et tu ex hoc collige quod licet sit suspecte loquendum cum vides malam natantem nebulam non assertiue dicendum est et pronosticandum malum nisi perseueret.

¶ Significatio vero hypostasis ex suo tempore est: quoniam si velociter postquam mingitur descendit est significatio bona secundum maturitatem: et cum tarde descendit est significatio priuationis maturationis secundum quantitatem sue dispositionis.

¶ Modo ponit significationes ex tempore descensus hypostasis. Et dicit quod velocitas descensus hypo. significat bonitatem maturationis: et tarditas debilitatem illius: et hoc in vrina significante maturationem. nam in mala et descendente propter materie grauitatem: non propter maturationem est oppositum.

¶ Significatio autem forme commixtionis ipsius est sicut diximus cum de mictu sanguinis et adipis mentionem fecimus.

¶ Docet significare ex modo mixtionis. Et dicit quod iudicium est dandum sicut dictum est de hypost. saniosa et sanguinea. nam multa commixtio significat materiam a longinquo venientem: sed separatio et pauca commixtio est signum propinquitatis.

¶ De significationibus multitudinis vrine et paucitatis ipsius. Cap. vij.

Urina que pauce existit quantitatis virtutis significat debilitatem. et illa que est minus eo quod bibitur resolutionem significat multam et ventrem habere et aptitudinem ad hydropisim. Illa vero que est multe quantitatis quandoque significat liquefactionem et superfluitatum liquefactarum in corpore euacuationem: et nos quidem differentiam inter eas cognoscere possumus secundum virtutis dispositionem.

¶ In hoc cap. ponit Aui. signa sumpta ex quantitate vrine. Et primo ponit generalia signa. 2° specialia. i. comparata ad quasdam alias dispositiones. ibi 2°. (Urina mali.) ¶ Dicit primo quod vrina pauce quantitatis significat debilitatem virtutis. Et vrina que est minor eo quod bibitur significat multam resolutionem et ventrem. i. fluxum ventris: et aptitudinem ad hydropem. Illa vero que est multe quantitatis quandoque significat liquefactionem: et quandoque significat superfluitatum liquefactarum in corpore euacuationem. Dicit 2°. quo ad hanc partem quod nos possumus cognoscere differentiam istorum modorum in significando secundum dispositionem virtutis. ¶ No. igitur primo quod vrina dicitur absolute multa aut pauca respectu quantitatis mediocris que inuenitur in temperato tempore recto: vrina autem dicitur minoris quantitatis eo quod bibitur. i. proportionaliter minor quam potui correspondet. ¶ 2° no. quod vrina pauca preter respectum debite quantitatis cum tanto potu significat vnumquodque illorum quattuor non quod sit necessarium ista 4or concurrere esse cum vrina est pauce quantitatis: sed aliquod istorum vnum si mingitur pauca vrina modo dicto aut est virtus debilis aut est multa resolutio aut fluxus ventris: aut aptitudo ad hydropem. et patet. Nam ex quo stante isto potu non mingitur aquositas: hoc est aut quia retinetur: aut quia aliunde pellitur. Si aliunde pellitur non videtur quod sit nisi ad ventrem: et tunc fit multus secessus quem diximus fluxum ventris: aut per vias insensibiles: et est propter multam resolutionem. Si autem retinetur aut est propter debilitatem expulsiue venarum et epatis: aut est propterea quod ad alium locum declinet vt ad bursam vel concauum ventris: et in vtroque est aptitudo ad hydropem. Et ex hoc patet cuius virtutis debilitatem dicit Aui. significare paucitatem vrine. nam expulsiua licet propter digestiue stomachi defectum et attractiue renum hoc possit contingere. ¶ No. 3° quod multitudo vrine quandoque est propter causam in membris vrinalibus vt propter fortitudinem attractiue renum quemadmodum accidit in diabete quandoque est ex causa extrinseca sicut ex potu vrinatiui farmaci: et hos duos modos tacuit Aui. tanquam notos. Sed quando est ex causa communi toti corpori: tunc est propter aliquem duorum modorum hic dictorum. Aut enim est: quia liquefiant humiditates que fluunt cum vrina non ex dominio virtutis super materiam: et hoc accidit cum virtutis debilitate et sine signis digestionis precedentibus: aut est quia materias iam eliquatas vincit natura: et ab illis corpus mundificat vt in multis crisibus per vrinam videtur. et hoc est cum virtutis fortitudine et signis digestionis precedentibus. Et hoc voluit Auicen. dicere in parte vltima littere.

¶ Urina mali coloris malum significans quanto plurima fuerit tanto erit magis salutis nunciatrix: et cum interfecta fuerit plus malitiam significabit sicut nigra et grossa. ¶ Urina diuersarum dispositionum que quandoque mingitur multa quandoque pauca: et quandoque retinetur est significatio pugne et laboris nature: et est significatio ma

A

De causis multitudinis vrine.

Et idem hz. j. 4. can. fen 2a. c. proprio.

lis. ¶ Urine multitudo in acutis egritudinib⁹ cum nõ est post ipsaꝫ aduenit requies est significatio ethice ⁊ spasmi ⁊ inflãmatiõe: silr̃ sudor. ¶ Urina q̃ in acutis egritudib⁹ guttatiꝫ inuolũtarie mingit̃ signat in cerebro nocumẽtuꝫ qḋ neruis accidit ⁊ musculis. Et si febris qeta fuerit ⁊ signa affuerit salutis ꝓnosticat̃ sanguis exitũ ex narib⁹. Sꝫ ꝯ̃ria desipiẽtiã ꝓnosticat̃ ⁊ corruptionẽ. ¶ Cũ aũt sani vrĩa minuit̃: ⁊ ꝑseuerat hoc totũ ⁊ sentit grauitatẽ ⁊ dolorẽ in renib⁹ significat durꝫ apa in ꝑtib⁹ renis. ¶ Et cũ in egritudine colerica multiplicat̃ plerũqꝫ ꝓ̃dit ꝓsperũ euẽtũ ⁊ ꝓpꝛie cũ ẽ alba ⁊ ad nigredinẽ facilis.

¶ Hic ponit signa ex multitudine ⁊ paucitate ꝯ̃cta ad alias dispõnes. Et diuidit̃ in .6. ptes ƀm sex reglas. ibi 2ᵒ. (Uria diuersaꝝ.) ibi 3ᵒ. (Urie multitudo.) ibi 4ᵒ. (Urina que.) ibi 5ᵒ. (Cũ aũt sani.) ibi 6ᵒ. (Et cum in egritudie.) ¶ In pᵒ dicit ꝙ vrina mali coloris est malũ signũ. sꝫ quãto fuerit ãpliorꝫ tãto erit magis nũcia salutis sic̃ nigra ⁊ grossa: ⁊ cũ fuerit intersecta ẽ magis signũ malũ itelligẽdo itersectã illã q̃ sine ordie abscindit̃ ⁊ paucificat̃: ⁊ h̃ fuit decl'atuꝫ supra in caᵒ de colorib⁹. de sũba vrine. ¶ In 2ᵒ dicit ꝙ vrina diuersaruꝫ dispõnũ q̃ qñqꝫ mingit̃ multa: qñqꝫ pauca: qñqꝫ retinet̃ significat pugnã v̈tutis ꝯ̃ morbũ: ⁊ mãꝫ ⁊ laborẽ: q2 vt⁹ nõ dñat̃: ⁊ iõ est signatio mala. ¶ In 3ᵒ dicit ꝙ multitudo vrie in egritudib⁹ acutis postq̃ꝫ nõ aduenit reqes signat ethicã aut spasmũ q̃ eueniũt ꝓp inflãmationeꝫ. Et rõ est q2 signat eliq̃ri corpis hũiditates a calore: ⁊ silr̃ est de sudore. ¶ In 4ᵒ dicit ꝙ mingere guttatiꝫ ⁊ inoluntarie in egritudib⁹ acutis signat nocumẽtũ accidẽs a cerebro ⁊ neruis. Et iõ si h̃ tũ qete febris acciderit ⁊ cũ signis salutis: q2 post signa digestionis integre signat fluxũ sanguis nariũ. Nã signat ꝙ mã tendit v̈sus caput: ⁊ iõ ledit cerebꝝ. Sꝫ pᵒ. i. illa q̃ pure mingit̃ guttatiꝫ ⁊ inuoluntarie sine istis signis ⁊ cũ febris acuitate signat desipiẽtiã ꝓpter nocumẽtũ cerebri ⁊ corruptionẽ ifirmi: q2 mã cerebꝝ apabit ⁊ moriet̃ infirm⁹: q2 nõ moriet̃ cũ victoria nãe. ¶ In 5ᵒ dicit ꝙ qñ diminuit̃ vrĩa sani ⁊ subtiliat̃: ⁊ cũ h̃ toto sentit̃ dolor grauis i renib⁹ significat apa durũ in ꝑtib⁹ renũ: q2 signat̃ retineri supfluitates grossas: ⁊ ꝑ sanũ intelligim⁹ hic neutrũ. ¶ In sexta dicit ꝙ multitudo in colica signat vtplĩm ꝓsperũ euentũ: ⁊ ꝓpꝛie cũ est alba q2 significat̃ ꝙ mã diuertit̃ a loco doloris ⁊ expellit̃: ⁊ ꝙ nõ est eliquatio: q2 est facilis exitus ⁊ alba. Ex hoc. n. significatur ꝙ est cũ dominio virtutis.

No. ꝙ. vrina sit multa in egri. acutis vna duaꝝ cãrum aut ꝓp euo/ nẽ mãe/ rũ a v̈tu te educẽ daruꝫ ⁊ ad hanc seq̃t reqes. aut ꝓpter eliqtõeꝫ hũiditatum nãliuꝫ ⁊ ad hanc non seq̃t reqes ꝗ seq̃t per eaꝝ eliq̃tionẽ tal' spasmuꝫ aut ethicã significat ⁊c̃.

¶ Sermo de vrina sana. Cap. viij.

Hec est mediocris substãtie ⁊ subtilis tincture ad citrinum trahens ⁊ hypostasis si ibi fuerit bona ex albedine ⁊ lenitate ⁊ equalitate ⁊ figure rotunde ⁊ odoris tẽperati neqꝫ fetida neqꝫ extincta.

¶ In isto caᵒ determiat de vrĩa optia. Et pᵒ illã describit. 2ᵒ ponit vnã regulã. ibi 2ᵒ. (Quidã.) In pᵒ pꝫ qḋ dicat: ⁊ declaratũ est ex his q̃ dixi in caᵒ de hypostasi. vtrũ in vrina sani sit opportunũ esse hyposta. ⁊ in cap. de sũba ⁊ de colore: ⁊ odore. de spuma aũt nihil dicit: q2 in optima nõ dꝫ esse.

¶ Quidam autẽ dixerũt ꝙ cum huiusmodi vrina subito in egritudine q̃ est in vltimo acuitatis visa fuerit sanitas die sequenti aderit.

¶ Ponit hic regulã ꝙ qdã dicũt ꝙ qñ ista vrĩa subito. i. modicũ post pn̄ᵐ appuerit in egritudie q̃ est in vltio acuitatis sanitas aderit die seq̃nti. Et puto ꝙ itelligat̃ de pᵒ sequẽte cretica: ⁊ supposito ꝙ ꝑseueranter appuerit. nã h̃ est id qḋ dicit Gal. pᵒ ꝓnostico. com̃. 26. cuꝫ dicit de illa vrina. Et ad sũmũ si illa vrina morat̃ ƀm hãc dispõnẽ in die pᵒ vel nocte q̃ est post ipm nõ trãsit egritudo periodũ pᵐ ex piodes diꝝ crisis. Et in hoc cã est clara: q2 mã significat̃ summe digesta: ⁊ egritudo ẽ valde acuta. iõ in pᵒ die cretica expectãda ẽ crisis ꝑfecta: ⁊ iõ sanitas large loq̃ndo ẽ sanitate ipa.

¶ De vrinis etatum. Cap. ix.

Infantiũ vrine ad lactis ꝓprietatẽ trahũt ex pte nutrimẽti eoꝝ ⁊ ꝓp hũiditatẽ ꝯplõnis ipsoꝝ: ⁊ tunc declinãt magis ad albedineꝫ. Pueroꝝ aũt vrine sunt spissiores ⁊ grossiores vrinis iuuenũ ⁊ turbidiores: ⁊ nos iã noiauimus hoc añ. Iuuenũ vero vrine ad ignis formam trahunt ⁊ ad subẽ mediocritatẽ: ⁊ vrine senũ ad albedinẽ ⁊ subtilitatẽ est tñ cuꝫ sunt grosse ƀm supfluitates in eis existẽtes q̃rũ euo multiplicat̃. Decrepitoꝝ v̈o vrine maioris sũt albedis ⁊ tenuitatis. est tñ cũ ꝑdicta grossities eis accidit: sꝫ raro cũ vrĩa vehemẽter fuerit grossa apti erũt vt lapis eis accidat.

¶ Hic determiat de vrinis etatũ. Et diuidit̃ in .5. ptes: q2 pᵒ ponit q̃les sunt vrine ifantiũ. 2ᵒ pueroꝝ. 3ᵒ iuuenũ. 4ᵒ ꝑmoꝝ senũ. 5ᵒ decrepitoꝝ. ⁊ pꝫ pñs diuisio. ¶ In pᵒ pte dicit ꝙ vrie ifantiũ trahũt ad nãm lactis: q2 lac est eoꝝ nutrimẽtũ. Et q2 ipsi sunt multũ hũidi: ⁊ iõ sunt albe. Et pꝫ ꝙ q2 multuꝫ sunt humidi eoꝝ calor est submersus: ⁊ nõ gñat colerã ita multã vt vrĩa tingat̃. ¶ In 2ᵒ pte dicit ꝙ vrie puerorũ sunt grossiores vrinis iuuenũ ⁊ turbidiores. ⁊ hui⁹ cã ꝑ pte dicta est cap. pᵒ. nã mult⁹ somn⁹ ⁊ multa comestio ⁊ fortitudo expulsiue sunt cã grossitiei ⁊ turbulẽtie: ⁊ ẽt in ca. de sũba vrie dictũ est. ¶ In 3ᵒ dicit ꝙ vrie iuuenũ trahũt ad formã ignis. i. hñt tincturã mediã inter rubeũ clarũ ⁊ citrinũ: q2 vtroqꝫ quodãmõ pricipãtes sicut vrina optima. nã veꝝ tẽperamẽtũ in iuuẽtute inuenit̃: ⁊ iõ vrina optimi coloris ⁊ sunt mediocres ꝓp cõplemẽtũ digẽnis ⁊ fortitudinẽ resolutiõis. ¶ In 4ᵒ dicit ꝙ vrine ꝑmoꝝ senũ sunt albe ⁊ subtiles: albe ꝓp paucitatẽ colere ⁊ caloris. Et subtilitatẽ habẽt ꝓp debilitatẽ v̈tutis expulsiue: q̃ñ tñ in eis ꝑseuerat fortitudo expulsiue: q2 supfluitates hñt grossas: ꝯtingit ꝙ faciũt vrinã grossaꝫ. ¶ In 5ᵒ dicit ꝙ vrine decrepitoꝝ sunt magis albe ⁊ tenues vrinis ꝑmoꝝ senũ: q2 magis deficiũt i eis ⁊ calor ⁊ v̈tus. Cõtingit tñ ꝙ ꝓp multitudinẽ plurimã superfluitatũ faciũt vrias grossas: ⁊ h̃ signat i eis futuꝝ lapidẽ. ¶ Nota tñ ꝙ in tpe gñationis lapidis vrina attenuat̃: q2 supfluitas retinet̃: sꝫ añq̃ꝫ retineat̃ habẽt eas grossas.

Et ꝓpt meatus strictos ⁊ q2 eorũ ꝯ̃ ẽ sic cior q̃re ꝯuenit̃ eis dñt esse sic// ciores ⁊ iõ seq̃t ꝙ vrine dñt esse subtiliores.

¶ De vrinis virorũ ⁊ mulierũ. Cap. x.

Mulieꝝ vrine sunt maioris grossitiei ⁊ albedis ⁊ minoris pulchritudis q̃ꝫ viroꝝ vrie. Et h̃ qdẽ est ꝓp debilitatẽ digestiue eaꝝ ⁊ ꝓpter supfluitatũ ipsaꝝ multitudinẽ ⁊ ꝓp amplitudinẽ canaliũ: vñ egrediunt̃ ea q̃ ab eis exeunt: ⁊ ꝓp illud qḋ ex eaꝝ resoluit̃ mẽstrib⁹ ⁊ ad vrie instrã tẽdit. ¶ Masculoꝝ v̈o vrinas cũ moues turbant̃ ⁊ declinat earũ turbatio ad supiora ⁊ ẽ ꝙ ƀm plĩn turbidẽt̃. Sꝫ mulieꝝ vrine fere turbidant̃ ex motione ꝓp paucã sepationẽ sui: ⁊ hñt ƀm plĩm supra sũmitatem suã spumã rotundaꝫ: ⁊ si turbide fuerint

eaꝝ turbidatio pauca erit. ¶ In vrinis viroꝝ ilico cũ mulierib⁹ cõmiscent̃ sunt fila adinuicem texta. ¶ Urine ꝑgnãtiũ sunt clare: ⁊ supra eaꝝ supficiẽ est nebula: ⁊ qñq; trahunt ad colorẽ aq ciceꝝ aut aq peduꝫ citrinũ in q̃ coquunt̃ pedes aialiũ: ⁊ in ipsa est irinus ⁊ supra sũmitatẽ eaꝝ ẽ nebula: ſꝫ qcũq; mõ fuerit in medio videbit̃ sic cottũ carminatũ: ⁊ est cũ in eis sunt velut grana q̃ ascẽdũt ⁊ descendũt. Cũq; irinus manifestior fuerit erit ĩpregnatiõis ꝓncipiũ: ⁊ cũ loco ipsius fuerit rubedo erit in fine ĩpregnatiõis: ⁊ ꝓpꝛie si turbant̃ cũ mouent̃. ¶ Parientiũ vrĩa hꝫ plm̃ est nigra ⁊ ĩ ipsa ẽ velut atramẽtũ ⁊ sic sordicies.

¶ In isto ca⁰ ponũt̃ dispõnes vrinaꝝ seq̃ntes sexuũ varietatẽ ⁊ dispõnes ꝓpꝛias sexib⁹. Et diuidit̃ ĩ. 5. Pri⁰ oñdit q̃les sũt vrĩe mulieꝝ absolute. 2⁰ q̃les masculoꝝ cõparãdo ad mulieres. 3⁰ q̃les masculoꝝ post coitũ. 4⁰ q̃les ꝑgnãtiũ. 5⁰ q̃les enixaꝝ. ibi 2⁰. (Masculoꝝ.) ibi 3⁰. (In vrinis viroꝝ) ibi 4⁰ (Urine ꝑgnãtiũ) ibi 5⁰. (Parientiũ.) In p⁰ pte dic̃. q̃ vrĩe mulieꝝ sũt albiores ⁊ magis turbide vrinis viroꝝ ⁊ mĩn⁹ pulchre ⁊ magis grosse. Et in h̃ assignat q̃ttuor cãs. p⁰: q: non ita bñ digerũt. 2⁰: q: nãlr̃ aggregãt mltas supfluitates. 3⁰ q: canales p q̃s in eis vrĩa egredit̃ sunt ãpli magis q̃ viroꝝ: vñ ptes grosse facili⁹ emittũt̃. 4⁰ est supfluitates q̃ a mr̃ice
B cõicant̃ p poros ipsi vesice cũ a mr̃ice resoluũt̃ in vrĩe istr̃a tẽdũt. ¶ Ubi no. q̃ collũ vesice ĩ mlĩerib⁹ ẽ lati⁹ q̃ ĩ viriꝫ ⁊ nõ hꝫ ita anfract⁹ sic collũ vesice viroꝝ. ⁊ ista est via q̃ in eis ẽ latior: ⁊ reliq̃ sũt nõ. De 2⁰ pte. q̃ vrĩe viroꝝ qñ cõmouẽtur turbidãt̃: ⁊ eaꝝ turbatio ẽ v̓sus supiora. Sꝫ vrĩe mulierũ paꝝ turbidant̃ pp puaꝫ eaꝝ seq̃strationẽ. ⁊ vt plm̃ hñt in summitate spumã rotũdã. ¶ Et cã ẽ: q: viri cũ bonã hñt digõnẽ faciũt vrĩas in qb⁹ fortis fit seq̃stratio. ⁊ iõ p cõmixtionẽ mã seq̃strata manifeste turbidat aquã q̃ erat mlt̃ũ clara. Sꝫ vrĩe mulieꝝ cũ pp cãm oppositã nõ mlt̃ũ seq̃strẽtur ẽt sint turbide parũper pꝫ q̃ ex cõmotiõe nõ ita turbidant̃. Turbidatio vrĩe viroꝝ ẽ v̓sus supiora: q: ibi ẽ maior claritas: ⁊ q̃ mulieꝝ vrĩe hñt vt plm̃ in sui sũmitate spumã rotũdã: ⁊ vt puto itelligit spumã adherẽtẽ pietib⁹ vrĩalis. q̃ iõ stat ibi: q: multũ viscosa ẽ ei⁹ mã. De 3⁰ pte dicit. q̃ in vrĩa viroꝝ ilico cũ cõmiscent̃ cũ mlĩerib⁹ appent fila ad inuicẽ texta. ¶ Et cã ẽ: q: de spmate remãsit aliq̃d in virga: ⁊ illõ pellit̃ qõ erat oblõgũ: ⁊ ex cõtorsiõe sui in exitu ⁊ circũuolutiõe ĩ vrĩa fit ac si ẽẽnt plura fila adĩuicẽ texta. ¶ De 4⁰ pte dic̃ q̃ in vrinis ꝑgnãtiũ inueniũt̃ iste dispõnes. p⁰ q̃ eaꝝ aq̃sitas plm̃ ẽ clara. Et h̃ maxie ẽ in pn̄⁰: q: supfluitates in mr̃ice retinẽt̃ ⁊ supfluitates venaꝝ tẽdũt v̓sus mr̃icẽ ⁊ vie angustant̃. Et pp calorẽ spmatis digestiua locoꝝ vicinoꝝ ꝯfortat̃ apud q̃dã. ¶ 2⁰ est. q̃ in supficie earũ est nebula siue tela: ⁊ h̃ accidit ex resolõne subtiliũ priusq̃ ad fetũ gñandũ ꝯgregant̃ q̃ ẽt quãdã hñt vnctuositatẽ aptã supnatare. ¶ 3⁰ est. q̃ qñq; hñt colorẽ aq̃ ciceꝝ. s. rubeorũ. Et qñq; hñt colorẽ citrinũ aq̃ pedũ. i. aq̃ in q̃ coquunt̃ pedes. ¶ Et qñq; ẽ ibi color yrin⁹. i. color mixt⁹ ex rubeo ⁊ citrino ⁊ azurino claro ⁊ croceo: ⁊ hãc ꝯditionẽ coloris posuit qñq; accidere: nõ vt plm̃. Nã vt plm̃ color eaꝝ est citrin⁹ decliuis ad subalbedinẽ: q: paleatẽ. parũ. n. plus hꝫ de citrinitate q̃ añ: q: calor ẽ addit⁹ ꝓcipue in pn̄⁰. Isti aũt colores ꝯtingũt ex hũoꝝ ꝯgregatoꝝ in mr̃ice resolõne. Et q: in pn̄. hũores ibi sũt in ꝓpꝛiis colorib⁹: ⁊ iõ qñ resoluũt̃ ptes eoꝝ fiũt colores diuersi ad modũ yridis. Sꝫ in fine ꝑgnatiõis plm̃⁹ sanguis ẽ ibi: ⁊ ẽ ita q̃ solũ subtiles ptes resoluunt̃ ⁊ vadũt ad vesicã. ⁊ iõ fit color rube⁹ silis aq̃ cicerũ. ¶ Aliq tñ sunt q p yrinũ intelligũt mixtũ ex subalbido ⁊ citrino q appet magis ꝓpe supficiẽ. Et si h̃ mõ intelligat̃ illud ꝯcordat cũ dicto Aui. 21. tertij: cũ dixit q̃ ĩ fine ꝑgnatiõis qñq; appet in vrinalib⁹ eaꝝ rubedo in loco in q̃ apparuit in pn̄⁰ ĩpregnatiõis subalbedo. ¶ 4⁰ ꝯditio ẽ q̃ oĩ mõ appet in medio vrĩaꝝ ꝑgnãtiũ aliq̃d sic cottũ carminatũ: ⁊ ista est hypostasis alba: sꝫ nõ eq̃lis: ⁊ h̃ q: vẽtositas ꝑmiscetur cũ eaꝝ hypo. ¶ 5⁰ ꝯditio ẽ q̃ qñq; apparent velut grana q̃ ascẽdũt ⁊ descẽdũt. Et iste sunt pue ãpulle de qb⁹ dixi supra in ca⁰ de spuma ⁊ sequunt̃ motuꝫ aq̃sitatis in q̃ natãt cũ pñt ad supficiẽ ascẽdere. Et iõ sic in agitatiõe vrine ptes q̃dã aq̃sitatis ascẽdũt ⁊ descẽdũt: ita granula in istis ptib⁹ cõtẽta. ¶ Tu tñ attẽde q̃ raro ista signa ibi vĩt vt p ea discernam⁹ ꝑgnantẽ a nõ ꝑgnãte: ⁊ pñt ex alia cã q̃ ex ꝑgnatione appere. ⁊ iõ graue est p vrinã iudicare. ¶ Subdit ẽt q̃ cũ in vrinis ꝑgnãtiuꝫ manifestior fit color yrin⁹ erit pn̄ pregnationis: ⁊ cũ magis ad rubedineꝫ erit: erit in fine. Et ego hoc declaraui. ¶ De quinta pte dicit q̃ vrine parientiũ sunt nigre ⁊ in eis est sicut attramenta scriptorũ ⁊ sicut sordicies: ⁊ cã est q: tunc emittunt superfluitates nouẽ mensibus retentas ex menstruo que sunt denigrate.

¶ De reb⁹ vrinarũ animaliũ ⁊ diuersitate ipsaꝝ ab vrinis hominum. Cap. xj.

Plerũq; ꝯfert medico cũ aialiũ vrinas cognoscit ꝓpterea q̃ cũ in eis ipse experit certitudinẽ facit: ⁊ h̃ q̃dẽ difficile est. ¶ Quidã ãt dixerũt q̃ vrĩa asini ẽ sic butiꝝ liq̃dũ cũ turbiditate ⁊ grossitie exteriore. Et subiugaliũ vrĩe ei silant̃: ſꝫ sunt citrine: ⁊ videbit̃ q̃ supior medietas vrĩalis fit clara ⁊ iferior medietas fit turbida. Ouiũ vo vrĩe sunt albe ad citrinitatẽ trahẽtes ꝓpinq̃ vrinis hoĩuꝫ: ſꝫ subaꝫ nõ hñt: ⁊ eaꝝ sedimẽ est sic oleũ aut sic amurca. Et cuiuscũq; nutrimẽtũ fuerit melius erit clarior. Urina vero capreoli vrinis hoĩum ⁊ ouiũ similatur: sed neq; substantiã hꝫ neq; sedimen ⁊ est clarior vrinis ouium.

¶ In isto ca⁰ determiat de diuersitate vrinaꝝ alioꝝ aialium ab vrinis hoĩuꝫ. Et diuidit̃ in duas: q: p⁰ dat cãm q̃re hãc determiatiõnẽ facit. 2⁰ exeq̃t̃: ibi 2⁰. (Quidã ãt.) In p⁰ dicit. q̃ plerũq; ꝯfert medico cognoscere vrĩas alioꝝ aialiũ: q: qñ hoĩes alij ipꝫ ꝓbãt: ipse facit certitudinẽ sue ꝓbitatis. ¶ In 2⁰ dicit q̃ttuor. p⁰ ẽ q̃ vrĩa asinoꝝ in vrĩali ẽ sicut butiꝝ liq̃factũ: q: alba turbida grossa cũ turbiditate vsq; ad exteriora appẽte: ⁊ qõ iõ accidit: q: asinus multas gñat supfluitates grossas de gñe flaris: q: est fridũ ⁊ siccũ aial: vl̓ q: supfluitatẽ quãdã hꝫ in 2⁰ digõne seq̃strare q̃ a ꝓpꝛietate sui caloris ita miscet̃ cũ vrina vt nõ seq̃stret̃ ⁊ vias hꝫ latas: ⁊ lac tñ hꝫ subtile pp viaꝝ stricturã ⁊ friditatẽ nõ resoluẽtẽ. Scdꝫ est: q: vrĩe subiugaliũ vt equoꝝ ⁊ muloꝝ sunt citrine: q: ista aialia sunt calidiora asino: ⁊ medietas supior vrĩe videt̃ clara ⁊ iferior turbida pp supfluitates que descẽdũt ⁊ sunt multe. ¶ In 3⁰ dicit. q̃ vrĩe ouiũ sunt albe trahẽtes ad citrinitatẽ ⁊ clare. ⁊ iõ siles multis vrinis hoĩuꝫ. Et hui⁹ causaꝫ dicũt q̃dã: q: eaꝝ complõ humane est vicina: ſꝫ iste nõ habẽt subam. i. modũ sube vrĩe hoĩum: q: sunt subtiliores. Et in eis descẽdit res sicut amurca: q: talẽ supfluitatẽ sunt apte multiplicare. ¶ In 4⁰ dicit. q̃ vrĩa capꝛioli est clarior vrinis ouiũ ⁊ hoĩuꝫ: ſꝫ nõ hꝫ sedimẽ pp paucitatẽ supfluitatũ capꝛioli. ⁊ nõ habẽt subam grossaꝫ sicut vrĩe hoĩnũ pp eãdẽ cãm. ¶ De alijs aũt nõ dixit Aui. q: nimis lõgũ ẽẽt: ⁊ q: in istis possum⁹ in alijs mlr̃is ꝯiecturari maxime q̃ ipose ẽ ita doctũ ẽẽ vt cuiuscũq; vrĩam cognoscat.

¶ De

¶ De rebus alijs que vrinis similantur: ⁊ differentia inter eas ⁊ vrinam. Caplm. 12.

Syrupū acetosum ⁊ oēs liquores qui fiunt ex aqua ⁊ melle ⁊ aqua ⁊ ficub⁹ ⁊ reliquos q̄ sunt ex croco ⁊ eis simi lib⁹ quāto plus tibi appropinquaueris erunt in claritate magis augmētati: ⁊ quanto plus elongaueris ea ꝯsidera an opꝫ vt augmentet̄ grossitudo. Urina v̾o ab hoc est diuersa. hydromellis p̄terea spuma est citrina ⁊ aq̄ ficuū sedimē a latere d̄scēdit ⁊ nō in medio: neq̄ ordinate neq̄ hꝫ motū. Sit ḡ sufficiēs in noiando dispōnes vrinarū. In libris vero ꝑticularibus prouenient ad te diuisiōes dispōnū vrine.

¶ In h̄ caplo docet dr̄iam int̄ rea q̄sdā artificiales ⁊ vrinā. ¶ Et sunt tres. p̄ᵃ. ꝙ syrupū acetosum aquā ficuū ⁊ aquā mellis ⁊ aquā tinctā cū croco quāto magis eā tibi appropinq̄ueris tāto vñr clariores ⁊ a lōge vñr magis turbide: sed in vrina est oppᵐ. Et cā est: q: in vrina multe ꝑtea sunt cōmixte humorū que a lōge nō sentiunt̄: sed vi vrina carē illis corpusculis ⁊ clara ⁊ cū appropiquat̄ vr̄ ⁊ appꝫt turbida. Sꝫ in istis alijs atq: talia nō sunt cōmixta nō apparet turbulētia de ꝓpe: sed a lōge vñr obscuriora ꝑꝑ distātiā. Et tu vides q̄ꝫ si puluis vel aliqd̄ tale cū syrupo acetoso misceat̄ nō erit v̾a hec diuersitas. ¶ 2ᵃ est. ꝙ spuma appa rēs in aq̄ mellis est citrina: sed in vrīa sani spuma appꝫt alba. Et cā scōi: dcā est in cap̄ de spuma. Primi cā est mellis grossities ⁊ citrinitas. vñ nō tollit̄ ꝑ aerē iclusū citrinitat̄ appentia vt ꝯtingit in icteritia. ¶ Tertia dr̄ia est ꝙ aq̄ ficuū hꝫ sedimē lateral̄r d̄scēdēs nō stās in meᵒ ⁊ nō hꝫ motū. Et itelligit Marsili⁹ ꝙ sedimē nō hꝫ motū ordinatum. Et rō: q: caret vestigio calor̄ nālis digerēt̄ ad meᵐ: sꝫ cōstat ꝙ in mult̄ hoīꝫ vrinis sedimen est laterale. ⁊ h̄ q: in p̄n̄ sue ꝯgregatiōis a fumis ascēdētib⁹ fuit ad lat⁹ depulsuꝫ. ⁊ ꝑꝑ vētositatē detinētē ⁊ ꝓhibētē descēsuꝫ ibi mālit: qd̄ forte sil̄r accidit in aq̄ ficuū. ¶ Ultīo iponit finē tractatui. ⁊ pꝫ. plurimū tñ quo hec discernūt̄ a medico est odor per quosdā occultos modos deferendo vrinā ad nares.

¶ De significationibus egestionis. Ca. 13.

Egestio plerūq̄ declarat̄ ex sui quātitate qd̄ est vt cōsideretur si est minor eo quod comedit̄ aut maior aut eq̄lis: ⁊ notum quidē est ꝙ ipsius augmentū est propter humorum multitudinē: ⁊ paucitas ꝓpter ipsorum paucitatem: aut q: ex ipsa in itestino monoculo ⁊ in colon ⁊ in fascijs multum fuit retētum: quod est signum colicā precedens: aut propter expulsiue debilitatem.

¶ In isto caᵒ det̄miat de signis egōnū: ⁊ diuidit̄ in tre ꝑtes. In p̄ᵃ enūat signōnea egōnū h̄m variaꝝ dispōnū ꝯsideratōeꝫ. In 2ᵃ ōndit q̄lis dꝫ eē egō laudabilissi. In 3ᵃ excusat̄ se. ibi 2ᵃ (Que v̾o ex egōne est melior.) ibi 3ᵃ (Est aūt cū) p̄ᵃ diuidit̄ in q̄nq̄. Nā p̄ enūat signata q̄ꝫtitat̄. 2ᵒ modi s̄be. 3ᵒ coloris. 4ᵒ forme siue figᵉ. 5ᵒ t̄pis exit⁹. ibi 2ᵃ. (Et coḡscit̄ ēt ex). ibi 3ᵃ. (Et est etiā cū colore) ibi 4ᵃ (Egō q̄q̄ plerūq̄) ibi 5ᵃ (Et est cū ex hora.) De p̄ᵃ dic: ꝙ egō plerūq̄ coḡscit̄ supple tā q̄ꝫ signū dispōnis corꝑis ex sui quātitate. Et in h̄ opꝫ ꝯsiderare an sit amplior eo qd̄ comedit̄ aut mior aut eq̄lis illi. Et certū est ꝙ augᵐ ei⁹ sup̄ iᵈ qd̄ comedit̄ siḡt multitᵐ ⁊ paucitas aūt paucitatē humorū aut siḡt ꝙ multū fuit de ea retētū in itestio monoculo aut in fascijs. i. aut in itestis circūuolut̄: ⁊ est signū p̄cedēs colicā: aut siḡt expulsiue debilitatē.

¶ Ubi no. ꝙ lꝫ egō ꝓpe dicat̄ supfluitas digō nis p̄ᵉ. tñ h̄ sumit̄ egō pro oī supfluitate trāseūte ꝑ ꝯcauū itestinoꝝ ⁊ egrediēte ꝑ anū siue fuerit hūor siue claro: siue cib⁹: siue alid̄. Sumit̄ aūt h̄ hūor large pro oī hūiditate: ⁊ illud qd̄ comedit̄ sumit̄ pro cōi ad comestum ⁊ bibituꝫ. ¶ No. 2ᵒ ꝙ egōnē maiorē aut minorē aut eq̄lē cū comesto dꝫ itelligi ꝓportiōaliter. Nā ex cibis cert̄ dꝫ in corꝑe q̄dā q̄ꝫtitas supfluē in digōne p̄ᵉ: ex alijs plus ⁊ ex alijs min⁹. tūc dicim⁹ egōnē eq̄lē comestis: qñ est in q̄ꝫtitate debēte supfluē: tūc minorē qñ ab illa q̄ꝫtitate d̄ficit. ⁊ tūc augeri qñ illā excedit. Nā nō est dubiū ꝙ in corꝑis s̄bam dꝫ aliq̄d de cibo trāsire. ¶ Ex his pꝫ cā p̄ᵉ ꝑtis regule. Nam si egō auget̄: h̄ est: q: de ea plus est de hūiditate q̄ꝫ dꝫ eē: ⁊ talis vocat̄ hūor. Cōtigit tñ ꝙ h̄ hūiditas āplior q̄nq̄ꝫ est de cibo sumpto: q: nō tantū trāsiuit ad epar q̄ꝫtū debuit: ⁊ ꝯtingit ꝙ est de hūorib⁹ a toto corꝑe vel ab aliq̄ mēbro fluētibus ꝑꝫ multos mōs de q̄b⁹ vidēdū ē. 16. t̄ij. in cap̄ de fluxu vētris diuꝫ modoꝝ: ⁊ 14. t̄ij. i cᵒ d̄ lubricitate stōi. ¶ Ex q̄b⁹ pꝫ: ꝙ lꝫ egō imediate tātū significet sup stōi ⁊ intestinorū dispōnē tñ pōt sup alia mēbra siḡnare. ¶ 2ᵃ pars regl̄e pꝫ: q: si est paucū hoc est ꝑꝑ paucitatē humoꝝ remanentiū in fece: q: fugit̄ plus debito a corꝑe. Aut q: nō obstāte ꝙ remaneat debite hūida: tñ multū remanet in itestinis ⁊ maxime in monoculo ꝑꝑ sui cōpōnē ⁊ circūuolutionē: sꝫ in recto nō ita remanet: ⁊ h̄ signū p̄cedit colicam: q: multa cōgregata superfluitate fit eius exiccatio: ⁊ difficultas exit⁹ ⁊ dolor: q̄nq̄ꝫ aūt est ꝓpter debilitateꝫ expulsiue: vñ remanet etiā q̄nq̄ꝫ in stomacho vel multū morat̄ ⁊ dissoluitur.

¶ Et cognoscitur etiā ex essentia sui: quoniā qd̄ ex ea humidū est aut siḡnat oppilatiōes: aut digestiue malitiā ⁊ plerūq̄ significat mebaice debilitatē que humorē nō fugit: ⁊ quādoq̄ est ꝓpter capitis reumatismū aut ꝓpter comestionē rei que egestionē humectat. Qd̄ autē in humido viscosuꝫ est plerūq̄ significat liquefactiōeꝫ: ⁊ hoc est cum fetore: ⁊ plerūq̄ siḡnat malorum humorū: ⁊ viscosorū multitudinē: ⁊ hoc non cū multa existit leuitate: ⁊ plerūq̄ siḡnat nutriētia viscosa que comesta fuerunt ⁊ nō pauca cū calore forti in cōplexione ⁊ nō fuit inter ea digestio bona. Sed qd̄ ex ea est spumosuꝫ fortitudinis caloris significat ebulitionē aut multarum ventositatuꝫ permixtionē. Qd̄ autē ex egestione est siccū: aut laborē significat ⁊ resolutioneꝫ aut multā vrine ꝓuocationē aut igneum calorem aut nutrientiū siccitatē aut multā morā in intestinis: sicut in suo dicemus capitulo. Cūq̄ humiditas sicco qd̄ est duruꝫ admiscet̄ significat ꝙ eius siccitas est: ꝓpterea ꝙ multū fuit retenta in humiditatib⁹ ipsam exire ꝓhibentibus ⁊ ꝓpter ꝓuationē fellis pungētis ⁊ festinātis: sed cum ibi non est longa retētio nec humiditatis in intestinis ad sunt siḡnatiōes causa in ipsa est superfluitatis famose ⁊ pūgētis effusio que ab epate fluxit in eo quod est corā ipo ⁊ sua euacuatione non quieuit donec cōmisceretur.

A Quid egestio.

¶ Hic docet siḡnare ex mō sub̄e ex liq̄ditate ⁊ duritie ⁊ vi

scositate ꝛ spuma. Et diuidit in qnqꝫ. ꝑ ponit sigñata humide currētis. 2° viscose. 3° spumose. 4° sicce dure. 5° cōmixte ex duro ꝛ molli. ptes patebunt. ¶ In ꝑ° dicit ꝙ egō humida significat aliquā. 5. suarū cārū: quaꝝ ꝑ° est oppil'o. s. venarū inter stomachū ꝛ intestina ꝛ epar vi plurimum: qꝛ humiditas cibi nō pōt penetrare. Potest etiam oppilatio aliaꝝ venaꝝ esse cā hūide egestiōis vt in fluxu epatico oppilatiuo sanguineo. ¶ Scđa est malitia digestiue v̄tutis: qꝛ nō bñ digerit. ꝛ h̄ pōt esse ex malitia digestiue stomachi: q̄re epar hūiditatē illā malā nō trahit. Pōt scđo esse malitia digestiue epatis: q̄re hūores genitos mēbra refugiūt ꝛ reijciunt ad intestina: ꝛ pōt esse ex malitia digōnis in venis vt in colirica passiōe. ¶ Tertia est debilitas attractiue v̄tutis vene meseraice que non sugit chilū: ꝛ in h̄ intelligit debilitas attractiue epatis: q̄rū hec est fortior q̄ꝫ debilitas meseraice: vt hꝫ videri. 16. tertij. ¶ Quarta est reumatismus capitis. i. fluxus hūiditatis capitis ad stomachū: ꝛ per h̄ datur intelligi fluxus ab alijs mēbris. Hi eni reumatismi dupliciter faciunt egestionē mollē. Uno mō: qa hūor ei cōmixtus eā mollificat. 2° qa digōnem stōi ipedit. ¶ Quinta cā est assūptio rei vel cibi humectātis stercus. Et in h̄ cōprehēdunt medicie lubricatiue lenitiue: ꝛ quocūqꝫ mō ꝑ ventrē eductiue. Et si qs vult istaꝝ cārū distinctionē reducere ad bimēbreꝫ poterit illud facere: sꝫ nō curo. ¶ In scđa pte dicit ꝙ viscositas in fece hūida sigñat aut liquefactionē in in corpe: ꝛ hec est cū fetore. Et cā est: qꝛ liq̄factio pinguedinis aut carnis aut hūorū est a calore putredinali ꝛ vstiuo: quoꝝ est gñare fetorē aut sigñat maloꝝ humoꝝ viscosorū multitudinē: ꝛ ista non est multū lenis aut eq̄lis: imo in ea est ineq̄litas: qñqꝫ aūt sigñat nutriētia viscosa q̄ fuerūt comesta in nō pauca quātitate ꝛ cū calore forti in ꝯplonetita ꝙ nō fuit inter ea digō bona ꝛ ista sunt clara. ¶ In 3° pte dicit ꝙ spumosa egestio sigñat ebulitionē fortitudinis caloris aut ꝑmixtionē multaꝝ vētositatū ꝛ nō est dubium ꝙ in forti ebulitione est ꝑmixtio hūiditatis cū vētositate si spuma fieri dꝫ. ¶ In 4° pte dicit ꝙ egestio sicca sigñat aliqđ istoꝝ. 5. ꝑmū est labor. s. corpore' ꝛ multa resol'o. vñ in itinere sunt stiptici: ꝛ h̄ qa parū de hūido remanet in supfluitate. Scđꝫ est multa ꝓuocatio vrine qꝛ hūiditas trahit ab intestinis ꝛ remanet supfluitas sicca. Tertiū est igneus calor vt accidit in febrib'. Quartū est siccitas sumptorum. Quintū est multa mora in intestinis vt accidit multis habentib' itestina plena flate valde grosso. vñ tarde egerunt ꝛ egerūt squibalas: ꝛ idē accidit ictericis. ¶ In 5° pte dicit ꝙ qñ in egestione est ps sicca mixta cū humido claro. i. qñ egestio est cōposita ex pte sicca dura: sensibili: ꝛ pte molli ꝑ se sensibili sigñat aliquā duaꝝ dispōnū. ¶ Pria est ꝙ supfluitas ꝑme digōnis fuit diu retēta in humiditate in intestinis ꝛ nō fuit cū illa cōmixta vere vel multū: sꝫ in illa ifusa. tūc eni ꝑꝑ lōgā morā exiccat stercus ꝛ cū egredit educitur cū eo hūiditas in q̄ natat: sicut qñqꝫ in icteritia accidit ꝑꝑ ꝓuationē colere pungētis. ¶ Et scđa est qñ fiūt signa ꝙ intestina sunt vacua ab hūiditate significat per talē cōpositionē egestionis ꝙ virulentia acuta fuit transmissa ab epate aut ab alio mēbro ab intestina que cōpulit expulsiuam ad expellendū egestionē anteq̄ꝫ talis humiditas cōmisceatur cum fece ꝛ faciunt vnum modū substātie.

¶ Et est etiā cū colore sui dignoscit egestio: eius v̄o color nālis igneus est leuis extis igneitatis: qui si augmentatur fellis significat multitudinem: ꝛ si minuitur significat cruditateꝫ, ꝛ maturationis priuationem.

¶ Ponit sigñata coloris. Et diuidit in. 5. ꝑ ponit signa citrini coloris. 2° albi. 3° nigri. 4° viridis. 5° fusci. ibi 2°. (Et si albus) ibi 3°. (Et si niger) ibi 4°. (Uiridis) ibi 5°. (Et sit) In ꝑ° dicit. ꝙ sigñatio egestiōis: qñqꝫ est ex colore: sꝫ nālis ei' color est igne' extis leuis igneitatis. Et si fuerit ampli' citrin' sigñat multitudineꝫ fellis. i. col'e felle: ꝛ si deficiat ab illo sigñat cruditatem ꝛ ꝓuationē maturationis. ¶ Circa B istā ptē nota ꝑ ꝙ col'a vadēs ad fel nālr mittit ad intestina vt ea stimulet ad egerēdum ꝛ lauet a flatib': vt dcm̄ est supra cap. de hūorib'. ꝛ illa tingit feces tinctura citrina. Et in nāli dispōne est gradus quē Aui. vocat igneū: sed leuis igneitatis. Ex q̄ pꝫ ꝙ magis tincta dꝫ esse fex q̄ꝫ vrina nālissima. Nā vrina est intra igneā: vt pꝫ supra. Cā aūt est: qꝛ multa col'a reqrit ad bñ abstergēdū ꝛ stimulādū itestina: ꝛ nō sic reqrit in vesica: immo plurima multū obesset.

¶ No. tñ 2° ꝙ qñ ē egestio maioris citrinitatis sigñat abūdantiā colere in quātitate vel calore. nā vt in ca° de coloribus dcm̄ est: calidior col'a est magis tingēs in eq̄li quātitate. Sed forte q̄rit cuius digestiue debilitatē sigñat egestio minoris tincture. ¶ Et hic di ꝙ p'm sigñat debilitatē digestiue epis: qꝛ epar nō facit satis de colera nec calidā sufficienter. Pōt aūt ꝯtingere ꝙ ex indigestione stomachi deficit tinctura: qꝛ illā sequit indigestio in epate: ꝛ qꝛ citius egredit egestio q̄ꝫ debita quātitas col'e ei cōmisceat: ꝛ qꝛ multa est q̄ꝫtitas egestiōis q̄ ab eq̄li colera minus tingitur.

¶ Et si albus fiat qñqꝫ est eius albedo propter oppilationē in canalibus fellis: ꝛ hoc significat icterinā: ꝛ si cū albedine est virtus saniei habēs odorē magni apātis significat apertionē.

¶ Ponit sigñatiōes egestiōis albe. Et diuidit in duas. ꝑmo facit h̄. 2° ponit duas ꝯtingētias ibi. (San'.) Sigñationes v̄o albe egestionis sunt due. ꝑ° est applicatio in canalib' fellis. i. in via ꝑ quā colera a felle fert ad intestina. ꝛ h̄ sigñat icteritiā ꝛ cognoscit: qa est sine multo fetore. 2° sigñatio est ꝙ si fuerint feces albe habētes fetoreꝫ saniei ꝛ fex est sicut virtus: tunc significat apertionē magni apostematis.

¶ Sanus quoqꝫ qui non exercitat multotiens egerit virus ꝛ saniem que est ei purgatio ꝛ euacuatio laudabilis. qñ propter hoc remouet ab eo laxitas que ei propter priuationē exercitij acciderat queadmodū diximus in vrina. Preterea scito ꝙ egestio colorē igneū vehemēter supfluū habēs multotiens in hora finium egritudinū significat maturationē: ꝛ multotiēs significat dispositionis malitiam.

¶ Ponit hic duas ꝯtingētias. ꝑ° est ꝙ sanus qñqꝫ q dimittit exercitiuꝫ egerit aliqđ qđ est v̄tus ꝛ sanies: q̄ egestio est ei purgatio per quā fit euacuatio laudabilis: qm̄ per illā remouetur ab illo lassitudo que ex dimissione exercitij ei accidit: sicut dictū est supra in dimissione exercitij in vrina cōtingere. Modus autē est: qꝛ ex dimissione exercitij multotiens remanent humores ꝛ multotiens superfluitates tertie digestionis que causant lassitudinē sed postea digeste ꝛ in saniē cōuerse emittuntur: vnde ista est sanies largo accepto vocabulo: vt descripsi in questione de sanie: ꝛ dixi supra in cap. de hypostasi: ꝛ tñ nō est in vlcere vel apostemate genita. ¶ Scđa cōtingentia est quā tu debes scire: ꝛ est ꝙ egestio vehemēter citrina ignea superflue qñqꝫ in finib' morboꝝ significat maturationē: ꝛ quādoqꝫ significat maliciā dispōnis corporis. Naꝫ cum sequit eā alleuiatio ꝛ est multa sine forti fetore facilis exitus: ꝛ p̄cedunt signa digestionis in vrina significat materiā ita maturā vt virtus sufficiat eā expellere. Quando aūt est pauca difficilis exitus fetida multum: quā sequitur morbi augmētum ꝛ virtutis imbecillitas: significatur repletio nimia ꝛ tanta humoris malitia vt absqꝫ digōne stimulet virtutē ad expellēdū. Ex

quibus p3 q3 digesti humores nō sunt conuersi ad hypo/stasis nām r colorem semp̄ bona autem talis egestio acci dit in fine morbi ad salutē r mala que dicta est statu mor/talis:potest tamē talis mala apparere in principio.

¶ Et nigra quidem significat taliter qualiter sūt vrine nigre significationes. Significant enī aut adustionem fortem aut egritudinis melancoli ce maturationē aut nutriens tingens aut potio nē rei que melancoliā euāt:sed prima est mala.

¶ Hic ponit sigñata nigre egōnis. Et diuidit in tres. p̄ po/nit in gñe sigñatiōes egōnis nigre r̄ docet cognoscē melā/coliā purā r illā discernē ab alijs humiditatib᷒ nigris. 3° ostēdit varietatē sigñationis melācolie pure r aliorū hu morum nigrorū. ibi scđa. (Et illā qdē.) tertia ibi. (Ad vlti mū). ¶ De p̄ma dicit q̄ nigra egestio sigñat taliter q̄liter dcm̄ est de vrina nigra. Nā aut sigñat vehemēs icendium aut maturationem egritudinis melice aut nutriēs tingēs aut potionē rei educētis humorē melācolicū. ¶ Sed vi hoc nō esse verum. nā vrina nigra aut sigñat vehemēs in/cendiū aut forte frigus aut mortificationē inati caloris:r h̄ ponit duo que ibi non ponuntur. s. assumptionē rei tin/gentis r potū rei euacuātis melācoliā. ideo nō sunt eedē significatiōes. ¶ Hic dicit q̄ nec ibi nec hic omnes signi/ficationes expressit:sed ambobus locis piuncti exp̄mun/tur omnes. r ideo oportet q̄ ille locus suppleatur per illa que h̄ dicunt:r iste per illa que ibi r non hic dicuntur.

¶ Et illa quidem que est propter puram melā/coliam non sufficienter cognoscitur ex colore sui imo cognoscenda est ex acredine sui r pon/ticitate r bulitione terre ex ipsa. Et est mala siue sit egestio siue vomitus:r ex ipsius proprieta/tibus est q̄ in se luminositatem habet.

¶ Docet h̄ cognoscere r discernē meliam purā a chimo ni/gro. Et dicit q̄ ad cognoscēdū q̄ egō nigra pp̄ purā melā coliā nō sufficit cognitio coloris:q: aliqñ est color niger r nō est melia pura:s3 cognoscit ex acredine sui r ponticita te r ebulitiōe sui sup terrā:r est mala siue sit egō siue vomi tus. Et de suis p̄prietatib᷒ est q̄ ista melia h3 lumiositatē.

¶ Nota h̄ q̄ humor melicus purus dī humor melicus in quo maxime intēsa est siccitas terrestris:r ista non est nisi melia adusta:quā Hipp. vocat fel nigrū:que iō dī pura: nō q: nō hēat cōmixtionē alteri᷒ humoris:s3 q: magis pu rā h3 siccitatē terrestrē:hec ḡ h3 acredinē r pōticitatē mi/xtas r bulit super terrā cum piicit:vt dcm̄ est p̄ma p̄mi ca pitulo de humoribus. Chimus ho niger ō de omni hu/more melico siue puro ad modum dcm̄ siue non puro. Et tu hec cogita q̄ ex isto aliē possent exponi illi tres afforis/mi q̄rte pticule. Egōnes nigre q̄les sanguis r disinteria si a felle nigro rč. Et qbuscūq3 egritudiml᷒ icipientib᷒ rč.

¶ Ad vltimū vero humor melancolicus pur᷒ pernecans est scđm plurimū cum egreditur. s. est mortis significatio. Chimi vero nigri exitus multotiens confert:r illud est:quonia3 melan/colie radicalis exit᷒ vltimā corporis adustionē significat r humiditatum ipsius peremptiōe3.

¶ Facit qđ dixi r dicit ad vlti᷒. in sigñatiōib᷒ nigre egōnis h̄ est dcm̄ q̄ humor melicus purus est pnecās s̄m plimū idest qñ egredit sigñat mortē. Sed exitus chimi nigri qñ q̄ est pferēs:r causa est. Quia exit᷒ melie radicalis idest pure ad sensum dictū significat vltimā corporis adustio/nem r peremptionem humiditatis ipsius. nō sic aūt chi/mi nigri exitus:q: h̄ pōt esse propter eius digestionem.

¶ No. tñ q̄ pōt talis melia gñari r nō egredi p secessum vel vomitū:r nō erit mortalis omnino:q: erit pauca:vt p3 in herpete estiomeno. ¶ Et tu hec nō. vt saluent dicta Gal. in comē. affo. allegato p̄ ad hūc sensū in pnosticis vitupe rat Hipp. humores purosq: cū vltimato excessu q̄litatis dñantis in eo. hi enī sigñant toti᷒ corporis cōplexionē ad illā qualitatem declinare aliter nō essent hoc modo puri.

¶ Viridis autem egestio caloris innati signifi/cat extinctionem.

¶ Hic docet significata viridis:r dicit q̄ egestio viridis si/gnificat extinctionem innati caloris.

B ¶ Ubi no. q̄ viridis q̄nq3 est realis aut similis idco que significat congelationem:r per illam viam mortificatio/nem innati caloris:quādoq3 autē significat coleram gina/riā aut prassinā. r ideo icendium tale vt inde sequatur ex/tinctio per viam resolutiōis:r vtroq3 ergo modo significat caloris innati extinctionem. Et hoc intelligatur si non fue rit propter olera r rem tingentem aut in pueris in quibus ex leui adustione lactis accidit egestio viridis.

¶ Et similiter fusca.

¶ Ponit significata fusci. Et patet.

¶ Egestio quoq3 plerunq3 ex sui cognoscit for/ma ex abūtia iflationis sue aut ex inflatiōe: qm̄ inflata sicut stercus vacce significat ventositatē.

¶ Docet cognoscere egestionem ex sui forma. i. figura quā habet post exitū:r q̄ inflata sicut stercus vacce significat inflatiuā ventositatem. ¶ Sed dices tu hāc quō recipit. ¶ Dicitur q̄ paulatim attracta humiditate ad epar p me seraicas fit minus r minus fluidarita q̄ tandem in mono culo r colon completur constantia r grossities quam de/bet habere. r ideo apparitio egestionis formate in diffin/teria significat sanitatem superiorum intestinorum r mo/noculi. Et quando multam habet ventositatē post exitus non seruat figuram quā habet in exitu r acquirit inficte/risſed quando caret illa r est debite substantie seruat ea3.

¶ Et est cū ex hora sui cognoscit:qm̄ cū egōnis exi tus festinat r horā q̄ egredi solebat ancedit:si/gnū est malū:q: fellis sigñat multitudinē r vir tutis retētiue debilitatē:r si e᷒ tardat exit᷒ sig/stiue sigñat debilitatē r intestinorū frigiditatē.

¶ Docet significare ex hora exitus:r duo ponit signa ratio ne quorundam coniunctorum. ibi(Et humiditatis.) Di/cit primo q̄ egestio cognoscitur ex hora exitus. nam illa que festinat ad exeundum est mala:quia significat abun/dantiam colere stimulantis ad exitum aut debilitatem re tentiue. Sed quandoq3 significat debilitatem digestiue et frigiditatem intestinorum.

¶ Et humiditatis r soni multitudo ventosita/tes significat inflatiuas. Colores quoq3 extra/nei r diuersi mali existunt: r nos ipsos in li/bro nominabimus particulari.

¶ Facit qđ dcm̄ est di. q̄ multitudo humiditatis r soni sigt ventositatē inflatiuā que est cā soni:r colores extranei et diuersi cōmixti sigñant ēē malū:q: sigñat humorem malū cōmixtum aut impotentiā virtutis super cibum equādū.

¶ Que vero ex egōne est melior ē iuncta que ē filiū3 ptiū r in q̄ aquositas siccitati ē vehemen/ter admixta:r cui᷒ spissitudo ē sicut mellis spis/situdo r cui᷒ exitus ē facilis r nō pungit:r cui᷒ color attinet citrinitati r non ē multi fetoris:n̄c q̄ ē puata fetore: r non h3 gurgulationē neq3

rugitum: ⁊ non habet spumam: ⁊ eius exitus ē in hora in qua solet ⁊ ſm quantitatem que ei quod comeditur ē propinqua in quãtitate sui.

¶ Hic docet q̃lis dʒ eē egõ laudatissima: ⁊ p̃ sac. B. 2ᵒ ponit duo notãda. ibi. (Et scito) De p̃ˀ dic̃ ꝙ illa egõ q̃ est oium melior dʒ hẽre decẽ ꝯditões. ¶ Pria: ꝙ ipsa sit pñu siliuʒ: ita ꝙ hũiditas ẽ vehemẽt̃ admixta necitati. Nã digõ p̃ secta debet bene cõmiscere humidum cum sicco. ¶ Secunda conditio est ꝙ eius spissitudo siue grossities debet esse grossities siue ipsitudo mell̃. Et per mel nõ debemus intelligere mel cereo. Nam esse debet eius spissitudo tanta vt possit stare coniuncta preter ꝙ fluat: ⁊ currat: vt secundo pronostico. cõmẽ. 13. ¶ Tertia conditio est ꝙ eius exitus sit facilis. significat. n. ꝙ nõ est viscosa. ¶ Quarta conditio est ꝙ nõ pungat intestina in exitu. significat enim ꝙ caret permixtione acuti preter naturam. ¶ Quinta conditio est ꝙ eius color attinet citrinitati propter causam dictam supra. ¶ Sexta conditio. ꝙ nõ sit multum fetida: q2 significaret putredinem: nec priuata sit fetore. Nam quia est superfluitas incõueniens pro nostro nutrimento debet habere odorem nõ placentem nec delectantem. ¶ Septima cõditio. ꝙ non habeat cõiunctam gurgulationẽ: neqʒ rugitum. hec. n. significant admixtionem vẽtositatis: qua debet esse puata cum digestio est optima. ¶ Octaua conditio est. ꝙ nõ habeat spumam propter eandem causam. ¶ Nona ꝯditio. ꝙ exitꝰ eius sit in hora solita propter causam superius dictam. ¶ Decima conditio. ꝙ sit q̃titatis ꝓportionate ad cibũ iuxta modum dictum in prin. capl̃i.

¶ Et scito ꝙ non omnis egestiõis equalitas est laudabilis: neqʒ omnis eius lenitas: q2 quandoqʒ sunt propter vehementem maturationeʒ in omni parte similez: ⁊ quãdoqʒ sunt propter adustionem ⁊ liquefactionẽ similes. ⁊ tunc quidem sunt ex deterioribus significatiõibus. Et scito ꝙ egestio que est temperate cẽtie que est ad tenuitatem nõ est laudabilis nisi cum nõ sũt cum ea rugitus neqʒ vẽtositates neqʒ in sui exitu paulatim intersecatur ⁊ si non possibile est vt eius exitus sit propter virus molestans quod est ei admixtum: ⁊ non ꝑmittit vt coniungat̃.

¶ Ponit duo notanda. primum est ꝙ nõ omnis equalitas neqʒ ois lenitas est laudabil̃. Nã qñ͡ʒ sũt ꝑꝑ bonitatẽ egõnis: ⁊ qñ͡ʒ ꝑꝑ dñiũ eq̃le calor͡ꝭ ꝑter nãm adurẽtis: aut putrefaciẽtis: aut eliquãtꝭ: ⁊ qñ ita sũt ex deteriorib' signõib'. Et modus discernendi est ex fetore ⁊ colore ⁊ corpis alleuiatiõe aut ꝯrijs. ¶ 2ᵐ notabile est ꝙ tu debes scire ꝙ non ois tẽpate cẽtie est laudabilis. nã nõ dʒ cũ illa eẽ vẽtositas neqʒ rugitꝰ neqʒ dʒ in sui exitu paulati itersecari: q2 si itersecat̃ poẽ est ꝙ h̃ sit ꝑꝑ virꝰ molestãs qõ est ei ꝑmixtũ ⁊ nõ ꝑmittit vt ei ꝯiungat̃. i. vt vna po alteri iungatur ⁊c̃.

¶ Est autẽ cum pleriqʒ sollicíti fuerint de significationibus que in sudore ⁊ alijs apparent rebus: verũtamen de ipsis loqui proprius est in sermone particulari. In sermone quoqʒ particulari similiter reperies expositiõis augmentem in re egestionis ⁊ vrine ⁊ reliquorum.

¶ Hic excusat se a determiatõe de signis sudoris ⁊ sputi: q2 determinare de istis vĩ sibi meliꝰ in libris ꝑticularib' ⁊c̃.

¶ Explicit cõmentum clarissimi viri Ugonis Senensis in primam ⁊ secundam fen primi canonis Auicenne.

¶ Eximij Doctoris magistri Antonij fauentini qõ de febre edita in felici studio Ferrariensi.

Ueritꝰ vtrũ febris sit cõpl̃o. ⁊ ꝓbat̃ ꝙ nõ. p̃ sic. Cõpl̃o est q̃litas q̃ ꝓuenit imediate ex actiõe ⁊ passiõe q̃litatũ p̃ᵐ in clĩtij repta ꝑ. p̃ ꝑmi. c. 1. doctrie tertie. Febris autẽ sit imediate ex calefcõ eẽ hũoꝝ vel spũuʒ vel mẽbroꝝ q̃ nõ sunt elẽta. igit̃ febris nõ est cõpl̃o. ꝯñia tʒ. ⁊ minor colli̇̃t ex mẽte oiuʒ medicoꝝ: maior aũt est Auicen. A

¶ 2ᵒ sic. febris est calor. igit̃ si est cõpl̃o est cõpl̃o cal̃a. igit̃ qñ. flaticus febrit hʒ cõpl̃onẽ cal̃aʒ. nõ igr̃ fridã. igr̃ nõ est flaticus. ꝯñs est f̃lm: q2 pari rõne hõ iratꝰ ⁊ exercitatꝰ desineret eẽ flaticꝰ. ¶ 3ᵒ sic ꝑmutet̃ soꝛ. colicꝰ ad flaticũ: ⁊ pono ꝙ dũ ꝑmutat̃ ad flaticũ icipiat febrire: ⁊ se' ꝙ in eodeʒ corpe calor sil̃ ⁊ frigꝰ itẽdit̃. si. n. febris ẽ cõpl̃o: soꝛ. cõpl̃o in calore itẽdet̃. cũ igit̃ eadẽ i frigore itẽdat̃ vt ꝯstat ex caso idẽ in calore ⁊ frigore sil̃ itẽdet̃. Cõñrꝰ in febre augmastica cibi ⁊ potꝰ fridi refrigerãt cõpl̃onẽ. Febꝛ͡ aũt ꝯtinue itẽdit̃ ex q̃ est augmastica. igit̃ si febris est cõpl̃o eadẽ res i calore sil̃ ⁊ frigore itẽdit̃. Postremo febꝛ͡ est calor. igr̃ febris ẽ q̃litas p̃ᵃ ⁊ simplex: cõpl̃o ãt est q̃litas 2ᵃ q̃ ꝓuenit ex actõe ⁊ passiõe p̃ᵐ igr̃ febꝛ͡ nõ ẽ cõpl̃o: ꝯñia optia: ⁊ maior est nõ ex diffõne febꝛ͡. mior aũt ꝯstat ex diffõne cõpl̃onis.

Sed ꝯ ẽ qõ Gal. ⁊ Aui. ⁊ oẽs medici veteres dñt febrẽ eẽ malã cõpl̃onẽ cal̃am: qõ in seq̃ntibꝰ patebit.

Circa solõnẽ qõnis tres fiẽt arti. in p̃ videbit̃ qd sit cõpl̃o q̃ meliꝰ solui qõ possit. in 2ᵒ videbit̃ an in eodẽ subo simul eẽ possint cõpl̃o ⁊ q̃litas p̃ᵃ. in 3ᵒ ꝑtractabit̃ prĩc ꝓpositũ. p⁹ arti. ¶ Quãtũ ad p̃ᵐ supponit̃ p̃ media extremis eẽ ꝯria: ʒ ꝯrietate ipfecta. Suppõ pʒ ex phia. meᵐ. n. sapit nãm extremi ex q̃ se' ꝙ est ipoẽ aliqõ ſm a media q̃titate ⁊ ab extrema absolute denoiari. nõ. n. piit de eodẽ ꝯria sil̃ p̃dicari. vñ nõ est poẽ idẽ pallidũ eẽ ⁊ albũ absolute: sed solũ in reᵒ. pallidũ. n. ad fuscũ ẽ albũ: ʒ nõ absolute albũ. 1. suppõ

¶ 2ᵒ supponit̃ ex nãli phia cal̃m ⁊ frm̃ ꝯria eẽ mediata eodẽqʒ mõ hũidũ ⁊ siccũ: qõ h̃ mõ declat̃. Calor verꝰ ⁊ simplex q̃ est q̃litas p̃ᵃ est q̃ in oi mã mixta i quã agit semp cõgregat hõgenea ⁊ segregat etherogenea frigus aũt qõ est simplex ⁊ p̃ᵃ q̃litas est qõ ꝯgregat hõgenea in oi mã mixta in quã agit ⁊ etherogenea: vt pʒ ex diffõne vtriusqʒ posita. 2ᵒ de g̃none: ⁊ 4ᵒ metheororum. non. n. põt calor simplex aliqñ homogenea segregare ⁊ aliqñ cõgregare ex q̃ simplex est ⁊ vi alteriꝰ agẽ nõ põt: sic viride: qõ mõ oculũ ꝯgregat mõ disgregat: non. n. est simplex nigredo neqʒ albedo: sʒ cõposita: simplex aũt nigredo sp̃ ꝯgregat. non. n. p̃t disgregare ex q̃ nihil albedis ꝑcipat. Cũ igr̃ int̃ semp ꝯgregare hõgenea ⁊ etherogenea segregare ⁊ sp̃ ꝯgregare vtraqʒ sit meᵐ: qõ est aliqñ cõgregare aliqñ segregare: meᵐ erit iter cal̃m ⁊ fridũ. idẽ ꝯstat ex ꝓpa actõe vtriusqʒ: est eni cali simplicis semp ⁊ oẽʒ mãʒ in quã agit calefacere fridi aũt frigefacere: mediũ aũt est aliquã ⁊ aliqñ calefacere. aliqñ ṽo ⁊ aliqñ refrigerare igr̃ meᵐ aliqõ neẽe est eẽ sicut si albi est oẽm oculum disgregare. nigri ṽo ꝯgregare. Cũ meᵐ sit iter vtrũqʒ neẽe est int̃ albũ ⁊ nigruʒ meᵐ dari: eadẽ rõ ꝓbat in auaro ⁊ ꝓdigo. est. n. auarꝰ q̃ semp retinet: ⁊ qñ opʒ ⁊ qñ nõ opʒ: ꝓdigus autẽ q̃ semp expendit ⁊ qñ opʒ ⁊ qñ nõ opʒ: cũ igit̃ meᵐ sit iter vtrũqʒ opʒ iter auarũ ⁊ ꝓdigũ mediũ inueniri. ¶ Sil̃r ꝓbat̃ iter humidũ ⁊ siccũ mediũ dari. est. n. humidũ qõ alieno termino facile terminat̃. siccũ ṽo qõ difficile vt cõstat ex diffõnibꝰ eoꝛũdẽ. 2. de g̃none: ⁊. 4. metheo. tradit̃ int̃ difficile aũt facile est meᵐ. igit̃ ⁊c̃. ¶ Idẽ ꝓbari põt ex ꝓpria vtriusqʒ actiõe vt itelligẽti cõstat. ¶ Idẽ pʒ ex Boe. in lib. p̃nrowʒ q̃ ait. cal̃m ⁊ fridũ ꝯria esse mediata. ¶ Idẽ Auer. dicit 3ᵒ de aia. cõmẽ. 4ᵒ in fine hic ṽbis. in sensu tactus inuenit̃ mediũ inter ꝯ-

ria q̄ cōprehēdit. ꝯria.n.alia sunt in spē a medijs. Idē dicit cōmē.118. scḋi de aīa. ¶ Idē vr̄ sentire btūs Tho. in sum/ma ꝯ Gen. lib.4. cap.81. ꝛ sup Boetiū de tri. ꝛ in libello ḋ
3.suppō mixtiōe elm̄tor̄. ¶ 3° supponit ex pħia ꝙ mediū fit ꝓxime ex mutua actiōe extremoꝝ si extrema sint actiua iter se et passiua: aut ꝓxime ex mutua actiōe medioꝝ. Suppono pꝫ. Si.n. extrema sint actiua iter se ꝛ passiua neq̄ alterū ex toto alteri dn̄et necē est ꝯtinuata actiōe vtrūq̄ corrum pi: cū igit mediū bēant necē est me^m aliqd gn̄ari: vt ex.2.ḋ gn̄atiōe collr ab Arist. ꝛ Auer. ꝛ.10. metaphysice. Si aūt alterū alteri ex toto dn̄aret fieret alteri⁹ corruptio aut alte rius gn̄atio. Oꝫ si multa sint media eadē rōne int se agen/tia poterūt corrūpi: ꝛ mediū aliud gn̄ari. sicut ex actiōe al bi ꝛ nigri fit medi⁹ color: ꝛ ex actiōe medioꝝ colorū vel sa poꝝ vel odorū fiūt alij medij colores vel sapores vel odo res nisi imediati sint ꝛ primi. nō.n. ifinite sunt spēs medio rū ex q̄ extrema sunt finita: vt dr̄ in lib. de sensu ꝛ sensato.

1.ꝯclo. **His positis** p^a ꝯclo est. Complo est q̄litas vna ꝛ simplr media iter calorē ꝛ frig⁹ aut int humorē ꝛ siccitatē. ꝓbat. Cōplo ē q̄litas q̄ fit ex actio ne ꝛ passiōe q̄litatū pmaꝝ in elm̄tis repertarū: qḋ itelligi dꝫ ꝓprie ꝛ imediate vt nōnulli dn̄t: colores.n. ꝛ odores ꝛ sapo res ex eadē actiōe fiunt: sed nō ꝓprie: nulla aūt q̄litas fit ꝓ/xime ꝛ imediate ex actiōe dcā ꝛ passiōe: nisi q̄litas media inter q̄litates pmas. igit ꝛc. ꝯn̄a optia: maior est diffō cō/plonis tradita ab Aui. ꝛ ab oīb⁹. mior aūt ꝯstat ex tertia suppōne ꝛ 2ª. voco aūt cōplonē q̄litatē simplicē nō vtute: sed actu est.n. pōa ꝛ vtute cōposita actu simplex sic color medius. ¶ Correlariū p^m. Cōplo nō est q̄litas 2ª. q̄litatem aūt 2^m voco q̄litatē q̄ nō est p^a: neq̄ ad primū gen⁹ pmaꝝ ptinet: vt est color: sapor: odor: q̄litas.n. q̄ est cōplo est me dia int q̄litates pmas velut int ꝯria: mediū aūt ꝛ extrema ptinēt ad idē primū gen⁹ q: oēs hꝫ q̄litates sunt iuicē ꝯ/rie. sicut oēs colores ꝛ extremi ꝛ medij ad idē ꝓrimū ge/nus ptinēt ad aliud ꝯo sapores. ¶ 2^m. cōplo nō est aliq̄ q̄/litas 2ª pter hꝫ q̄litates medias ꝛ colores ꝛ sapores ꝛ odo res vt qdā vident imaginari: ꝓbat. ois hmōi q̄litas scḋa q̄cunq̄ est nō pōt ex actiōe ꝛ passiōe pmarū q̄litatū simpli cium imediate ꝓduci. ꝑus.n. ꝓducit media q̄ est ꝓprij ge/neris. sicut ex actiōe saporū int se prius fiunt medij sapo/res q̄ odores. ¶ 3^m cōplo est q̄litas itēsibilis ꝛ itēsibilis et remissibilis: qḋ Ugo negat: deductio itelligēti pꝫ: q̄ qḋ nisi verū eēt nō cōtingeret alteꝝ altero colericiorē esse neq̄ tē perātiorē neq̄ signū sumptū a tēperie calidi ꝛ fridi esset si gnū sumptū a sbā cōplonis tēperate. ¶ 4^m. nulla est com plexio eq̄lis ad pōdus. si enim fit cōplo ex ꝯrijs iuicē agē/tib⁹ necē est aut equipotētia sint aut nō. si autē eq̄potētia fuerint nihil fiet: vt dr̄.10. metaphy. ꝛ idem.1. de gn̄atione Auer. ꝛ.2. colliget. ꝛ.4. metheoro. cōmē.10. q̄ntū.n. alte rū pōt agē tm̄ alterū pōt resistere. si vero nō sunt eq̄poten tia aut alterū simplr dn̄at alteri: aut nō simplr: sed ex par te q̄dā. si pmū fiet alterius corruptio alterius gn̄atio: vt ia dcm̄ est: si scḋm fiet cōplo: necesse est igit in omni cōplone alterū vincere alterū vinci. igit ois cōplexio vnius ꝯrij na turā ꝛ virtutē magis sapit q̄ alterius. Un̄ Auerrois h̄ ar gumēto ꝓbat cōtra Gal. nullā cōplonē ꝓprie tēperā esse ad pōdus. in 2° eni lib. de gn̄atiōe. sic dicit mixtio ꝯrioꝝ fit qn̄ alterum nō dn̄at sup alteꝝ: neq̄ hꝫ eq̄lem pōam: si eni potētia alteri⁹ fuerit simplr dn̄ans corruptio erit dn̄ati: ꝛ gn̄atio dn̄antis: ꝛ si eq̄les fuerint pōe: tunc non fiet altera forma: sicut declaratū est in metaphysica. ꝛ cum pōa alte rius non fuerit dn̄ans simplr: sed dn̄ans dn̄ata: gn̄abit ex eis aliqḋ mediū: sed tm̄ declinat ad partē dn̄antis: ꝛ ideo hoc medium cū eo ꝙ est declināꝰ ad aliqḋ extremoꝝ hēt aliquā latitudinē recipiētē magis ꝛ minus. ¶ Et ex h̄ ap parebit etiā ipole esse aliquā cōplonē temperatā: quā po suit Gal. s. tēperantiā que est fm̄ extrema q̄ sunt in fine nō tēperantiā que est fm̄ extrema cōplonis spēi in qua cōsi/deraf me^{us}. Ex quib⁹ ꝯbis ꝯstat cōplonē esse hꝫ q̄litatē mediā que dicta est: ꝛ qḋ itēdi pōt: ꝛ remitti: ꝛ ꝙ non est eq̄lis ad pōdus. Idem dicit ꝯtra Gal.10. metaphy. Idē 2° colliget pmo cap. ꝛ vlti. ea. rō ꝓbat in graui ꝛ leui dari nō posse aliqḋ mediū eq̄le ad pōdus qḋ ꝓbat Auerrois in se cundo colliget. argu^m gn̄ali: qḋ colligi pōt h̄ mōi: oē qḋ com positū est ex duob⁹ solis spē differētib⁹ alterū hꝫ tanq̄ for mā alterū tanq̄ mām: sic eniꝫ Arist. ꝓbat aiam eē formā dicēs aial ꝯstat ex duob⁹ solis spē differētib⁹ corpe. s. ꝛ ani ma. alterū igr̄ est forma alterū mā: forma aūt est q̄ pncipa liter res est id qḋ est: aia autē aialis: ꝛ plante hꝫ est igitur est forma. si.n. aliqd ex duobus solis spē differētib⁹ ꝯstet necesse est ex vno pncipalr pēdeat: si.n. vtraq̄ hēret eq̄/lē pncipatū cum sint spē dr̄ia nō eēt multitudo recte istitu ta: neq̄ a nā fieri posset q̄ nihil nouit facē: nisi qḋ recte isti/tutū est ꝛ ordinatū: opꝫ igit alterū esse formā: alterū māꝫ: vel ꝓportiōale: forma aūt est q̄ māe dn̄at ꝛ agit. igit in oī cōposito ex duob⁹ solis spē differētib⁹ opꝫ alterū supesse: alterū ꝯo subesse. Dixi aūt ex duob⁹ solis spē differētib⁹. nā binari⁹ ꝯstat ex duab⁹ vnitatib⁹: q̄rū neutra est forma: sed vtraq̄ mā: linea q̄q̄ ex duab⁹ cōstat medietatib⁹: q̄rū vtraq̄ est mā sed nō differūt spē. ¶ Preterea. nec nūs per se vnum est: sed multitudo: aq̄ quoq̄ lꝫ ex duab⁹ medieta/tibus ꝯstet: nō tm̄ ex solis duabus medietatib⁹: sed ex mā ꝛ forma. ideo si qd mediū est iter graue ꝛ leue: qḋ ex diffō nibus simplr leuior: ꝛ simplr grauis ꝓbari pōt: necesse est vno magis q̄ altero pticipet. ¶ Idē Auerrois p° celi. cō/mento.7. bis ꝯbis. ipole est.n. in corpibus cōpositis aliq̄ cōponi eq̄liter: ꝛ nos post declarabim⁹: ꝛ si eēt aliqḋ com positum eq̄liter: ꝯtingeret ꝙ aliqḋ corpus nō moueret oī no: sed staret in q̄cunq̄ loco poneret. s. staret aut supius: aut iferius: aut in medio duorū ꝯrioꝝ: ꝛ moueret in cete/ris: qḋ nō iuenit. ¶ Idē Alber. eodē loco. ꝛ Egidius 3° de aia. cap vltimo. Idē beatus Thomas in q̄ōnib⁹ de malo. Idē Aui. p° pmi caplo de cōplonibus dicens phos ꝓba/re ꝙ impossibile est aliquo modo dari equale ad pōdus. ¶ Jacobus autē ꝛ alij ideo putant dari aliqḋ eq̄le ad pō/dus: q: putāt ꝯria iuicē cōiungi in eodē subo: vnde qn̄ fit trāsitus ex summa leuitate vel calitate in summā grauita tē vel friditatē: necesse est ad equalitatē pōderalē venire: sed ꝯria nō pn̄t simul eē. vt ꝓbat in tertio art. ¶ Preterea si admittat aliqd ex grauibus ꝛ leuib⁹ equalr cōpositum esse nō est nec̄ium sequi qḋ dicit: corpus. s. hꝫ in medio aq̄ ꝛ aeris positum moueri circulo in q̄libet autē elm̄to si to/tū ponat moueri vel sursum vel deorsuꝫ: corpus.n. mixtū qḋ mouet ex loco in quo est: iō mouet: q: querit locuꝫ nā/lē: si eni eēt in loco nāli nō moueret: corpus aūt iam dictū nō maiorē hꝫ affinitatē cum vno q̄ cum alio. ideo q̄libꝫ elm̄tum est locus sibi nālis in quo appetet q̄escē lꝫ virtutē hēat motiuā que ad resistentiā ꝓportionē hꝫ debitā. nam qn̄ aqua ex igne venit in sperā aque: adhuc vtus motiua obtinet ꝓportionē suam que nō mouet: eo ꝙ non appetit. ¶ Preterea. si corpus datū sit bipedale. ꝛ medietas situm aqua medietas in aere non poterit circulo moueri: nulla eni est rō cur in dextrū potius q̄ in sinistruꝫ moueat: nec cur vnum pedale potius q̄ alterū sit pncipium mouendi. ¶ Preterea mot⁹ simplr nāles hn̄t finē in quē tendunt: q̄ habito q̄escūt: vn̄ motū elm̄ti vel mixti corpis nālem ipole est ifinitū eē: q: nā q̄ nō est itell'a: nō mouet ad aliqd quod hēri nō pōt. Si autē datuꝫ corpus circulo moueret semp moueret: nec vnq̄ q̄esceret. ¶ 4^m correlariuꝫ. Impole est idē corpus cōplonatū eē: ꝛ absolute calm̄ vel fridū. Cor/relariū pꝫ ex correlario pme suppōnis ꝛ ꝯne iā probata. ¶ 5^m nō oē mixtū est calidū quo ad eq̄le ad pondus: nec omne humidū. ꝓbat. cōplo eni est q̄litas media iter q̄lita tes p^{as} que vt iā ꝓbatū est vel vna vel altera magis ptici/

pat:si cal'o vel humido necesse est cõtraria sit alteri:que ꝯ
ria magis participat:duorũ autẽ cõtrariorum si vnũ est in
rerum nã ⁊ alterũ:quoniã vtrũqȝ ad mundi integritatem
ptinet. vt dicit̃ pmo celi. Igit̃ si complo reperit̃ calida vel
humida repit̃ frida ⁊ sicca. econtrario. omnis autẽ cõplo
alicuius mixti nãlis est cõplexio. igit̃ ⁊c. ¶ Cõfirmat̃. mi
xta cal'a ⁊ frida ⁊ humida ⁊ sicca sunt iter se ꝯria. si igitur
dantur mixta cal'a ⁊ humida necesse est dari frida ⁊ sicca.
Alioqn cal'o ⁊ frido agẽtibus nunq̃ ꝯtingeret fridum ex
pte cal'o dñari adeo q̃ vtroqȝ corrupto cõpl'o fieri possit:
⁊ mixtum aliqd' qd' phie repugnat. ¶ Idem cõstat in his
mixtis que coagulata spẽ frido vt sunt mella: ossa:neruis:
cartilagines:medla:flegma:lac:⁊ silia:que si cal'a sunt ex
pticipatione solum sunt cal'a:vt aqua:sed caliditate abla
ta sentiunt̃ fridissima. vt Ari. dicit. 4. metheoroꝝ. ¶ Qui
dã tñ putant oẽ mixtũ absolute cal'm eẽ:maxime vo aia
tũ corpus ⁊ viuũ:quorũ potissim⁹ est Gẽtilis. p̃ pmi lõgã
circa hoc disputationẽ faciẽs. ¶ Argumẽta autẽ breuiter
sunt hec. ¶ Primũ est. cuiusl3 mixti gñatio est p digõnẽ.
In omni eñi mixto op3 humidũ sicco misceri:qd' est opus
digõnis digõ autẽ fit a calido:igit̃ omne mixtũ a cal'o fit.
qd' autẽ fit a cal'o absolute cal'm est. ¶ Scdm est. oẽ mix
tum putrescit:putrefactio autẽ est corruptio ppriẽ ⁊ inate
caliditatis ab aliena caliditate:qd' fieri nõ põt:nisi in quolibet
mixto calor regat ⁊ dñet̃:qñ enim humidũ cõtinẽ nõ põt:
eo q̃ defecit fit putrefactio. si igit̃ in q̃lib3 mixto calor do
minat̃ ⁊ regit:op3 oẽ mixtum cal'm eẽ. ¶ Tertio adiungi
põt. qd' Arist. dicit. 4. metheoroꝝ. his v̄bis:facturũ autẽ
fridum vt corruptionẽ aut s'm accñs. ¶ Idẽ dicit Albert⁹
ibidẽ vt̃. 4. metheo. si diligẽter legat̃. Qȝ v̄o oẽ viuens sit
cal'm ⁊ humidũ psuadẽt plibus argumentis. Primo:q2 ois
opatio viui corpis cal'o ⁊ humido pficit̃ vt spũ ⁊ sanguine:
aut pportiõali. ¶ Scdo. q2 in q̃lib3 viuo fit nutrimẽti cõ
uersio in subam corpis nutriti ꝯuersio autẽ hõ est opus ca
loris. ¶ Tertio q2 gñatio viui corpis est prima participa
tio anime in cal'o naturali:⁊ vita est eis permansio.
¶ S3 ꝯ est: p̃ qd' Aris. dicit gñationẽ mixti corpis a cal'o
fieri ⁊ frido. ⁊ idẽ dicit. 2. de gñone. ¶ Dicit autem beat⁹
Tho. 4. metheo. si est opus bti Thome. q̃ idõ dcm est gña
tiõe mixti a cal'o ⁊ frido fieri:q2 q̃dã mixta gñant̃ a frido.
¶ Itẽ Arist. dicit eodẽ. 4. q̃ coagulata. s. a frido. vt sũt in
quit btũs Tho. metalla difficile putrescũt:q2 magis frida
sũt q̃ aeris sit cal'a:q2 tñ absolute cal'a est in nãli sua dispõe.
¶ Itẽ Arist. iuxta finẽ q̃rti metheo. dicit q̃ ea mixta quo
rum mã magis est aqua nãliter sũt frida q̃lia sũt metalla.
¶ Idem constat in cristallo:glacie:grãdine:niue:pruina.
¶ Itẽ Ari. dic̃ i li° de aialib⁹ q̃ cerebrũ fridũ ẽ:⁊ ad tactũ
frm sentit̃. qd' Ugo dic̃ se exptũ eẽ nõnũq̃ i fractura capit̃.
¶ Itẽ sunt fructus q̃dam ⁊ põa ⁊ tactu fridi:vt succus li
monũ:arancioꝝ:prunoꝝ ⁊ piroꝝ imaturaꝝ ⁊ aggresta.
¶ Itẽ Gal. dicit scdo techni. q̃ signũ cõplexionis fride est
q̃ manib⁹ fridum corpus sentit̃. ¶ Itẽ dicit q̃ corpus tẽ
peratũ mediocritatẽ in omnibus seruat:nõ. n. h3 multam
carnẽ. nec paucã:nec oino durũ:nec molle: nec cal'm:nec
frm:nec humidũ:nec siccũ. Si v̄o dicat̃ frm corp⁹ indica
ri frm:q2 est min⁹ cal'm q̃ tẽpatũ:necẽium erit iudiciũ fridi
pẽdẽ ex iudicio ⁊ cognitiõe tẽpati:tẽpatu3 aũt nõ indicat̃
tẽpatũ:nisi ex eo q̃ nec cal'm nec frm sentit̃:vt Gal. dic̃ in
pri' scdi velut signo a fiba sumpto. Si igit̃ oẽ viuẽs abso
lute est cal'm op3 tẽperatũ eo iudicari tẽpatũ:qd' nõ est fri
gidũ ad tẽpatũ:nec cal'm. In cog̃scẽdo igit̃ tẽpato oporte
bit cognitionẽ eiusdẽ tẽpati añcedẽ qd' est ridiculu3. sic. n.
dẽret iudicari a medico sor. eẽ tẽpatum maxie in cõpl'one
p signa a Gal. tradita oporteret pus scire ipm eẽ tẽpatum
in cõpl'one. ¶ Preterea si corpus tẽperatũ nõ est v̄e me
dium iter extremã caliditatẽ:⁊ extremã fridiatẽ cum q̃bus
ob earũ intẽsiõnẽ vita nõ põt supesse sed solũ est medium
iter excessus tẽpa⁹ⁱ iproportionatos: vt Jacob⁹ dicit:seqt̃
corp⁹ tẽpatũ nõ eẽ mediũ int̃ multa3 carnẽ hñs ⁊ paucã:
sed poti⁹ vergẽ in paucã carnẽ:qd' ita deducit̃:extremum
fridum ⁊ siccũ est paucissime carnis:aut illi pximũ:cõpl'o
eñi melica est frida ⁊ sicca ⁊ paucissimi sanguis ⁊ carnis:
cal'a v̄o ⁊ humida est plimi sanguis ⁊ carnis. si igit̃ extre
mo frido ⁊ sicco pximi⁹ est tẽpamentũ q̃ cal'o ⁊ sicco pxi
mi⁹ erit pauce carni q̃ multe. cũ tñ Aui. dicat q̃ magis in
clinat in crassitiẽ quãdã q̃ in maciẽ. S3 hec mã al'o laci⁹.
¶ Ad p̃ᵐ igr̃ dici pt nõ oẽ mixtũ p digõnẽ fieri: vt est nix.
cristallus. ¶ 2° ꝯcesso q̃ p digõnẽ fiat nõ op3 simplr̃ cal'm
eẽ:q2 fcã digõne põt post aduenire fridũ ꝯgelãs a q̃ calo
re expulso sit res frida:vt in metallis ꝯtingit ⁊ cornib⁹:⁊
vnguib⁹:⁊ ossib⁹:⁊ neruis:q̃ nisi frida eẽnt non lederẽt̃ a
frido:nec flacci:nisi fridi eẽnt iuuarẽt̃ in estate. sicut iuua
ri dicit Hy. ⁊ G. 3° pri. afforis. ¶ P. calor nãlis a quo fit di
gestio nõ est nisi cõpl'o q̃dã:que l3 aliqñ plus sapiat fridi
q̃ cali:digerit tñ vi cali:qd' hẽt vnde digõ sanguis in lac a
mãmillis fcã a cõpl'one nãli fit mãmillarũ que fride sunt
sanguini cõpate:⁊ ossa q̃ sunt sanguie fridiora sanguinem
suũ digerũt. ⁊ cerebrũ sanguinẽ suũ se calidiorẽ:⁊ ex spũ vi
tali gñat aialẽ digerẽdo: qd' Jacob⁹ quoqȝ a v̄itate aliqñ
coactus cõcedit ⁊ in q̃onibus tech. ⁊ in. 21. tertij canonis.
¶ P. a cal'o celesti põt fieri digõ. l3 paucũ sit ⁊ frigore mi
nuat:a q̃ postea res spissescit:⁊ ꝯstat:sicut Auer. innuit 4°
metheo. cõmẽto. 10. iuxta finẽ:⁊ idẽ Arist. in libro de ani
malibus. qui calor potissimu3 est in seminib⁹ rerũ aiataꝝ.
¶ Ad 2ᵐ dr̃. q̃ metalla putrescũt que frida sunt. verũ:q2
cõpl'one quadã pticipãt que est cal'm nãle:eorũ que quã
do tãtũ h3 calidi quãto opus est ad regẽdũ humidũ non
putrescũt:quãdo aũt nõ hẽt:sed deficit ex frigore vel alia
q̃libet cã educit̃ foras cal'm nãle a cal'o cõtinẽtis quo cali
do educit̃ ⁊ humidũ:sed nõ pp̃ter hoc op3 cõcludẽ omne
qd' putrescẽ põt cal'm absolute eẽ. Albertus autẽ q̃cq̃d di
xerit suã habuit opinionẽ. ¶ Ad 3ᵐ dr̃. q̃ Gal. in lib. com
plexionũ nõ putat omne viuẽs absolute cal'm eẽ:nec hu
midũ:nisi eidẽ mortuo cõparet̃ formice ⁊ tortuce ⁊ pisces
multi nã sunt fridi ⁊ cutis:quedã est frida:q̃dã sicca ⁊ du
ra:vt ipsemet dicit in scdo techni. verum autem est q̃ vita
est per cal'm ⁊ humidũ:puta per spũm ⁊ sanguinẽ vel pro
portionalia que absolute sunt calida:sed nõ op3 q̃lib3 in
quo est aliqd cal'm absolute cal'm esse:sed op3 partes cali
das adeo dominari vt res absolute cal'a dici possit:in ro
sis:in sandalis:in prunis imaturis ⁊ limonibus sunt par
tes quedã ignee ⁊ calide:sed adeo pauce sũt vt nõ possint
totum reddẽ calidum:in viuo igit̃ corpe partes calide do
minant̃ saltẽ virtute nõ molle. ¶ Ad quartũ dicitur. q̃ in
partib⁹ corpis animati est calor naturalis qui vi calidi di
gerit nutrimẽtũ siue absolute plus habeat calidi siue non.
¶ Preterea. vt dcm̃ est adsunt spũs:vel spiritibus quedã
pportiõalia que sunt calida:quorũ auxilio fieri potest nu
trimẽti ꝯuersio. Ad q̃ntũ solutio p3 ex dictis:nisi eñi mã in
quã aia d3 itroduci pticiparet hõ spũ:aut pportiõali:non
posset aia introduci. sed nõ oportet absolute calidam esse.
Qȝ vero nõ omne mixtum absolute sit humidu3:patet:q2
quedã ex terra maxime cõstant:vt patet in sulfure:in lapi
dibus:⁊ ossibus ⁊ cornibus:⁊ similibus. ¶ Sextum cor
relarium. nulla cõplexio põt in sua specie intensissima eẽ:
adeo q̃ naturaliter nõ possit esse intẽsior:sit enim. a. cõple
xio que fieri potest intẽsissima:⁊ constat: ex quo medium
est inter cõtraria per ipsam intensam in calore vel frigore
vel humore vel siccitate posse fieri trãsitum ex vno cõtra
rio in aliud:sicut per palidum fieri põt transitus ex nigro
in album:⁊ ecõuerso. sit igit̃ intensissima:⁊ constat q̃ agẽ
te actionem suam continuante qd' intendit in cõtrarium ⁊
extremu3 materiã in quã agit deducere tandẽ corrumpet
hmõi cõplexionẽ. Si igit̃ nũc est intẽsissima:⁊ non potest

esse intēsior cū imediate post hoc actio agētis ad aliqd ter
minet᷑:necesse est in ɔtrariū terminet᷑:ꝛ ꝑ cōsequēs nō da/
bit᷑ primū instās forme in q̄ actio agētis terminat᷑:puta ca
loris.aut alteri⁹ forme.qꝺ ē falsū:nūc eni supponim⁹ da
ri ꝓmū reꝝ ꝑmanētiū ꝛ q̄litatū substātiaꝝ.ꝛ nō vltimū ex
Aristote.octauo physicoꝝ.qꝺ inferius magis apparebit.
¶ Septimū.nō pt dari coiericissim⁹ hō:nec tēpatissimus.
¶ Octauū. ipossibile est in eodē corꝑe vel mēbro multas
esse eiusdē gn̄is cōplōnes: ꝓbat᷑.oēs cōplōnes eiusdē ge/
neris sunt inter se ɔ̈rie.vt colores oēs iter se:ꝛ sapores.Si
igit᷑ vna adest ɔplō nō pōt altera adesse:alr̄ oporteret idez
haberet:ꝛ plus ꝛ min⁹ vel calidi vel fridi:vel hūidi vel sic/
ci.vna.n.cōplō differt ab alia:ex h̄ ꝙ altera plus hꝫ vni⁹:ꝛ
altera alteri⁹:aut ex eodē vna plus hꝫ alia minus.Cōplō
eni calida nō est vnius speciei:sicut nec colores medij plus
albo ꝑticipātes q̄ȝ nigro oēꝫ sunt eiusdē spēi.¶ Nonuȝ.si
aliqꝺ mēbrū nā est frigidū ex cōplōne innata:qꝺ ex influ/
xu vel spūs vel sanguis fit calide cōplōnis ꝓcē perdit cō/
plexionē:ꝛ nouā induit:sicut ossa q̄ sunt mortua frigidaꝫ
habēt cōplexionē:ꝛ lac:qꝺ extra vbera diu permāsit que
duo antea erant calida ꝑticipatione spiritus ꝛ sanguinis.
¶ Decimū. quot sint spēs cōplōnū specialissime certo sci/
ri nō pōt.ꝓbat᷑:nō enim pōt sciri quot sunt spēs medioꝝ in
ter ɔ̈ria ex quo non constat nobis quot modis:ꝛ vijs ɔ̈ria
possunt misceri:hec eni sunt secreta nāe:nec eni sciri potest
3.cōclō. quot sunt spēs coloꝝ medioꝝ.¶ Scḋa ɔclō:nulla cōple/
xio ꝓprie est cōposita.ꝓbat᷑:ois cōplexio est q̄litas:ois au
tē q̄litas est vna::cōposita aūt cōplexio.si qua est nō est vna
q̄litas:sꝫ due ex quib⁹ nō fit vnū per se:nō eni agunt inter
se:nec patiunt᷑.igit᷑ ꝛc̄.Solent tn̄ medici q̄sdā cōplōnes
dicere cōpositas cōplexionē vocātes numerū duarū com/
plexionū sibi inuicē consentientium vt est calida ꝛ sicca cō
plexio que non sunt vna cōplexio:sed due.

Secūd⁹ arti. Quantū ad scḋm articuluȝ. supponit᷑ ꝑ ꝙ maior est
ɔ̈rietas extremi ad mediū q̄ȝ medioꝝ inter
1. suppō se.Suppositio pꝫ.si eni mediū ɔ̈riū est medio:h̄ est:q̄a ex/
tremi rōne ꝑticipat:igit᷑ eidē medio extremū magis ɔ̈rium
2. suppō est:aut saltē:non minus:qꝺ nr̄o ꝓposito sufficiet.¶ Scḋo
supponit᷑.ꝙ ɔ̈rietas terminoꝝ est cā ɔ̈rietatis motuū q̄nto
phisicoꝝ.ex quo seq̄t᷑ ꝙ maior est repugnātia inter termi/
nos motū ɔ̈rios q̄ȝ inter motus:q̄ ꝓꝑ qꝺ vnū q̄ꝺqꜫ:ꝛ illud
3. suppō magis.¶ Tertio supponit᷑.ꝙ ɔ̈ria differūt ab inuicē ex ꝓ
pria nā ꝛ specie sua:vt albū ꝛ nigrū:dulce ꝛ amaꝝ : nō eni
ex alia nā possunt esse ɔ̈ria . aliogn nō essent per se ꝛ ꝓprie
4. suppō ɔ̈ria.¶ Quarto supponit᷑.ꝙ ɔ̈ria sub eodē gn̄e posita ma
1.cōclō. xime distāt ab inuicem.¶ His positis sit hec ꝑ ɔ̈. Non est
poſ̄e ɔplōnē ꝛ q̄litatē ꝓmā ꝛ simplicē eiusdē gn̄is in eodē
subiecto esse.ꝓbat᷑.due ɔplōnes eiusdē gn̄is nō possunt si
mul in eodē subiecto esse:vt ꝓbatū est.alr̄ idē esset plus cali/
di ꝑticipās ꝛ minus.Sꝫ ɔ̈rietas ꝛ repugnātia medioꝝ est
minor:aut nō est maior q̄ȝ ɔ̈rietas extremi ꝛ medij:vt hꝫ ex
ꝓ suppositione.igit᷑ ꝛc̄.Jō mirādū est de Jacobo q vr̄ puta
re ɔplōnē esse hꝫ q̄litatē mediā q̄ dicta est ꝛ tn̄ in eodē mē
bro ponit cōplōnē ꝛ calorē simplicē:ꝛ frigus simplr̄:ꝛ ali
q̄ eq̄les.Idez Ugo in ꝑ⁹ ꝓmi.ꝛ in q̄ōne magna quā edidit
2.cōclō. an ɔplō sit q̄litas.¶ Scḋa ɔ̈.nō est poſ̄e duas q̄litates ex
tremas in eodē simul esse vt calorē ꝛ frig⁹.ɔclō ꝓbari pōt
ex ɔclōne iā ꝓbata:maior eni est ɔ̈rietas extremi ad extre/
mū q̄ȝ extremi ad mediū.igit᷑ ꝛc̄.Sꝫ ꝓbat᷑ eadē ɔclō pluri
bus argumētis:q̄ oppo͡ᵒ hodie currit per scholas:sꝫ opio
hꝫ sit ɔ̈ria auctorib⁹ ꝓbatis ꝛ doctorib⁹ antiq̄s:ꝛ ph̄is ꝛ
medicis.5.eni phicoꝝ.mediū est in qꝺ ꝓus venit mutās q̄ȝ
in extremū. igit᷑ si aq̄ debeat ex frido in calidū permutari:
opꝫ ꝓus in mediū venire:mediū aūt inter calidū ꝛ frigidū
specie differt ab extremis.vt Auer.dicit 3ᵒ de aia.cōmento
supra allegato:nō igit᷑ cū aq̄ incipit calefieri mox aufertur
aliqd veri frigoris ꝛ introducit᷑ aliqd veri caloris:sic eniꝫ
nūq̄ȝ introduceret᷑ aliqd mediū spē differēs ab extremis:sꝫ
semꝑ sola calitas adeēt ꝛ fridītas:sꝫ q̄nqꜫ ex vna plus:q̄n
qꜫ ex alia:q̄nqꜫ eq̄lr̄ vt hi cōcedūt q hāc opiōnē sequunt᷑.
¶ P.eadē est nā totius hōgenei:ꝛ cuiuslꝫ ꝑtis:ꝛ eadē vir
tus ꝛ actio.sicut Auer.dicit ꝑ celi. Caliditas aūt sūma est
q̄dā hōgeneū:qꝺ cōstat ex ꝑtib⁹ eiusdē rōnis:sicut dicūt q
opiōnē sequunt᷑.igit᷑ eadē erit v̇tus ꝛ actio tot⁹ ꝛ cuiuslꝫ
ꝑtis:sicut eadē est v̇tus terre pedalis:ꝛ actio: ꝛ cuiuslibet
ꝑtis q̄ est descēdere:est aūt calitas summe nā ꝛ v̇tus vt di
friditati sit ɔ̈ria:ꝛ in oēm agat:nisi aliqd ꝓhibeat:ꝛ nullaꝫ
secū patiat᷑.igit᷑ eadē erit nā cuiuslibꝫ ꝑtis:nulla igit᷑ fridi/
tas poterit esse cū aliq̄ calitate nec ecōtrario.¶ P.frigidi
tas vt.8.agit in oēm calitatē vt.8.nisi aliqd ꝓhibeat:igitur
actiuitas calitatis vt octo est maior resistētia friditatis vt
octo.cū igit᷑ q̄lis est ꝓportio totius ad totū:talis sit ꝑtis ad
ꝑtē:actiuitas friditatis vt.4.erit maior resistētia calitatis
vt.4.igit᷑ friditas vt.4.agere poterit in calitatē vt.4. igit᷑
duob⁹ inuicē cōiunctis:quoꝝ vtrūqꜫ est calidū vt.4.ꝛ fri/
gidū vt.4.alteꝝ aget in alteꝝ.ꝛ sic iter silia oino fiet actio.
¶ Cōfirmat᷑.maior est resistētia calitatis vt octo q̄ȝ calidi
tatis vt.4.sed friditas vt.4.pōt agere in calitatē vt octo.
igit᷑ multo magis in caliditatē vt.4.qꝺ maxie continget:si
duo sint subiecta ad imaginationē:quoꝝ alteꝝ sit frigiduꝫ
solū vt.4.alteꝝ v̇o calidū solū vt.4.nihil frigoris habēs.
¶ P.nō repugnabit aliqd eodē tꝑe ad calm̄ vt.4.ꝛ fridū
vt.4.sil' intēdi ꝛ moueri motib⁹ ɔ̈rijs.Maior.n.est repu/
gnātia termioꝝ q̄ȝ motuū:vt dꝫ in tertia suppōne.¶ Pre/
terea si caliditas vt octo.ꝛ frigiditas vt octo:maxime re/
pugnant vt hi dicunt:caliditas vt.3.ꝛ frigiditas vt.3. mi/
nus repugnabunt q̄ȝ caliditas vt.4. ꝛ frigiditas vt quat/
tuor:q̄ magis elongant᷑ a nā contrarioruȝ:cum igit᷑ iuxta
positionem sit possibile caliditatem vt quattuor ꝛ frigidi/
tatē vt quattuor simul esse:multo magis frigiditateꝫ.vt.3.
ꝛ caliditatē vt.3.¶ Nec obst.quod dicit᷑ latitudines opor
tere compleri. hoc enim oportet ꝓbari non solum dicere.
¶ Preterea seq̄tur ꝙ non sit reactio:qꝺ sensui repugnat.ꝛ
mixtionē tollit:qꝺ tamē deducitur hoc modo. Sit.a.ma/
teria prima solā quātitatem habens cum humiditate:aut
siccitate:siue materia sit aliud a quātitate:siue non:in qua
nihil sit frigoris:nec caloris:iuxta imaginationē:ꝛ sit. b.
aqua summe frigida que calefiat:ꝛ tandē fiat ignis:ꝛ con
stat ꝙ . b.aliq̄ plus poterit calefacere q̄ȝ frigefacere ali/
q̄ minus.igitur aliq̄ equaliter.capiat᷑ igit᷑.b. q̄ tantun
dem pōt calefacere quantū frigefacere:siue habeat equa/
lem caloris mēsuram ꝛ frigoris siue nō:ꝛ applicet᷑.a. ma/
terie in quā agit:ex quo nulla est resistētia vt positū ē : aut
igitur calefaciet:aut frigefaciet:aut neutrum faciet:si neu
trum:aut hoc ideo euenit q̄ȝ qualitatem mediā introducit
que non est calor:nec frigus: aut q̄ nihil agit. nō primum
q̄ vt supra ex Aristotele ꝛ Auerroi dictū est . Media q̄li
tas non pōt introduci q̄ ɔ̈ria sunt equipotentia : vt est in
casu.si scḋm:hoc ideo est : quia altera qualitas alteri resi/
stit ne agat:puta calor frigori ꝛ frigus calori. igit᷑ si in mā.
a.ponatur summa caliditas:ꝛ fiat ignis:vel summa frigi/
ditas:ꝛ fiat aqua pura:multo magis resistet᷑ frigiditati:ne
agat vel calitati.Sꝫ si in materia.a. ponat᷑ summa calidi/
tas vel summa friditas aget.a.in.b.ꝛ.b.non aget.igit᷑ ꝛc̄.
Qꝫ aūt calefaciat simul ꝛ frigefaciat fieri nō potest. Idem
enim moueretur motibus contrarijs.¶ Preterea.calor ꝛ
frigus sunt contraria:aut igit᷑ q̄libet calor cuilibet frigori
est contrarius aut nō: si primū:quilibet calor aget in q̄li/
bet frigus:ꝛ illi repugnabit:nec poterit cuꝫ eo esse: qꝺ po
sitio negat.si scḋm figmentur calor ꝛ frigus cōtrarij: ꝛ sint
vt positio dicit calor vt octo:ꝛ frigus vt octo. igitur ex ter
tia suppositione ex ꝓpria nā:ꝛ specie sunt contraria:igitur
quoiꝫ casu possibili posito quo erunt in reꝝ nā semꝑ erunt
ɔ̈ria:sicut.n. nā nō aufert᷑ istis positis nō aufert᷑ ꝓprietas:

q̄ nāz seq̄tur. igit̄ si deus creet maiorē caliditatē q̄z vt. 8. eodē
mō ⁊ friditatē: erūt ꝯria: qd̄ est falsum: nō. n. maxime repu
gnabūt: siue distabūt sub eodē gn̄e. ¶ Et si dicat̄ friditatē
infinitā ⁊ caliditatē infinitā esse ꝯria statiz ꝯcludet̄ nō esse cō
traria: q̄. n. nō sunt: nec possunt esse in gn̄e nō pn̄t esse ꝯria:
ꝯria eni sunt q̄ sub eodē gn̄e posita maxie distāt: q̄ aūt non
sunt nec pn̄t esse nō sunt: nec possunt esse in gn̄e: q2 q̄rto to/
picoꝝ dr̄ ꝙ nō entis nō sunt gn̄a: nec spēs: infinita aūt cali/
ditas ⁊ infinita friditas nō sunt: nec possunt eē. nō igit̄ sunt
ꝯria. ¶ P̄. seq̄ret̄ ꝙ ignis ⁊ aq̄ non essent ꝓprie inuicē ꝯrij
ḃm q̄litates suas: qd̄ est ꝯ Ari. 2° de gn̄atione ⁊ pħos oēs.
¶ Correlariū p̄m qn̄ aq̄ ex friditate in caliditatē ꝑmutat̄ ꝑus
remittit̄ in friditate donec ad p̄m nō esse friditatis veniat in
quo mediū aliqd̄ ꝑ gn̄atū est inter calorē ⁊ frig⁹ siue sit te
piditas: siue aliud q̄ intēso in ea q̄litate vsq̄ quā aq̄ ꝑmu/
tat̄: ⁊ tādē in simplice caliditatē transit: in q̄ postea intenditur.
¶ Scd̄z necesse est dari p̄m caloris ⁊ rigoris ⁊ medij abso/
lute: nō aūt vltimū vt Ari. dicit. 8. phẏsicoꝝ. q dicit ꝙ dat̄
p̄m albi nō vltimū: nec exponi pōt: sicut Burleus ⁊ noiales
dicūt: ꝙ datur primū huius albi: puta cuiuslibet gradua:
sed nō primū absolute albi: siue albedinis. Si eni sic intel/
ligeret non dixisset dari primū albi nō vltimum: cuiuslibet
enim gradus datur primū ⁊ vltimū: q2 in indiuisibili consi
stit. Hec tamen materia ad philosophos magis pertinet.

Tertius artī. Quantum ad tertiū articulum supponit̄ ꝑ diffini/
tio egritudiā: q̄ est dispō nō nālis a qua
1. suppō. operationes viuētis per se: ⁊ imediate sensibilr̄ leduntur.
2. suppō. ¶ Supponant̄ scd̄o oia q̄ hactenus probata sunt.
1. ꝯclō. ¶ Pria ꝯ. Febris nō est calor q est q̄litas p̄ᵃ. si eni esset q̄li/
tas p̄ᵃ esset ꝯria cōplōni: nec posset vna ꝯplōne esse: vt iam
ꝓbatū est: cū igit̄ mēbrū vel corp⁹ qd̄ febrit semp cōplōnē
habeat: nō erit febris calor simplex siue qualitas ꝑma.
2. cōclō. ¶ Scd̄a ꝯ. Febris est cōplō: ꝓbat̄ ois eni calor aut est sim
plex: aut cōposit⁹: nō est aūt simplex. vt ꝓbatū est. igit̄ erit
cōpositus q est cōplō. ¶ P̄. febris est calor nālis mutatus
in igneū. vt Gal. dicit ꝑma afforismoꝝ. calor aūt nālis est
complexio: est eni cōplexio nālis calido ꝑticipans: vt con/
stare pōt ex dictis ex quo in mixto corpe nō pōt esse calor
simplex: vt iā ꝓbatū est. ¶ Idē dicūt medici oēs: ⁊ maxie
antiq. vt infert Jacob⁹ in ꝑma primi caplō de cōplōnib⁹ q
dicūt calorē nālē ⁊ sanitatē ⁊ cōplōnē ⁊ mixtione idē esse.
¶ P̄. febris est morb⁹ aut igit̄ mala cōplō: aut mala cōpo
sitio: aut solutio ꝯtinui: nō opz aūt in febriēte fieri malā cō
positionē: nec solutionē cōtinui igitur erit mala cōplexio.
¶ Idē dicit Gal. in libro de febrib⁹. ꝙ imoderatio discra/
sie in superabūdātia caliditatis est febris: imoderatio autē
discrasie est ipsamet mala ꝯplexio imoderata sicut mode/
rātia cōplōnis est cōplō moderata. ¶ Itē Aui. dicit. ꝙ fe/
bris ethica est cōplō facta mēbro cōueniēs. Idē indubitā
ter tenent oēs medici veteres: licz qdā noui putēt esse calo/
3. cōclō. rē qui est q̄litas p̄ᵃ. ¶ Tertia ꝯ. Febris nō est calor cōposi/
tus ex nāli ⁊ extraneo aduenīete: posito ꝙ alter ab altero
differat: ⁊ ex vtroq̄z vnus calor fieri possit. probat̄. calefa/
ctū esse spūs est per se: ⁊ imediata cā febris effimere. nō est
aūt imediata cā caloris cōpositi: sed per accn̄a solū: quate
nus. s. est imediata cā aduenticij ⁊ extranei. igit̄ ⁊c̄. ¶ P̄.
calor extraneus ꝑori adiunctus est imediata ⁊ per se cā le
dendi sensibilr̄ opationes. igit̄ ex suppositione p̄ᵃ est egritu
do q̄ aūt sit nisi febris dicat̄ fingi nō pōt. ¶ P̄. si febris est
calor cōpositus est nāli ⁊ extraneo nō posset tota febris au
ferri: nisi calor nālis totus auferret̄. Sz ablato calore na/
turali aufert̄ sanitas ⁊ vita igit̄ tota febre ablata auferrur
vita: qd̄ est absurdū. ¶ P̄. febris est calor extraneus accē/
sus in corde: sz calor cōpositus ex nāli ⁊ extraneo nō est ex
traneus nisi ex parte. ergo nō nisi ex parte est febris: calor
eni nālis q preest nō est extraneus: aut si ē extraneus per
accn̄s est extraneus: pari etiā rōne calor cōpositus per ac
cidens est extraneus rōne. s. caloris aduenticij: nō igit̄ per
se ⁊ ꝑmo febris erit calor extraneus. qd̄ videtur mirabile.
¶ Febris eni ex se: ⁊ ex ꝓpria nāa ⁊ nō rōne alterius extra/
neus est calor: ⁊ vt Gal. dicit est ex genere suo preter nām.
¶ Quarta ꝯ. calor nālis siccitati ꝯiunctus ꝓpter quā ope 4. ꝯclō.
rationes ledit non est febris. ꝓbat̄ eodē medio quo proxi
ma. si eni calor nālis ex sola siccitate ledit: imediata causa
ledēdi est siccitas: nō calor. igit̄ siccitas est egritudo nō ca/
lor. ¶ Preterea. si calor siccitati cōiunctus est febris nihil
repugnabit siccitatez ex qua ledit augeri: ⁊ magis ledere.
ponat̄ igit̄ ꝙ siccitas intendat̄: ⁊ calor remittat̄: ita q̄z eq̄li
ter vel plus ledātur operationes ex augmēto siccitatis q̄z
ꝑus: ⁊ sequeret̄ aliqd magis ⁊ magis febrire ⁊ cōtinue re
frigerari: qd̄ claudit cōtradictionē. Si enim magis febrit
magis calet. ꝙ vero maior fiat febris pz ex augmento le/
sionis que a febre facta continue fit maior. augmentū eniz
effectus est ex augmento cause. ¶ Correlariū: nec proprie
tas mala vel ex veneno vel ex humore putrido: nec alia q̄/
litas calori nāli cōiuncta ex qua operationes leduntur po
test facere calorē nālem esse febrem. ¶ Quinta cōclusio ꝓ 5. cōclō.
defendenda opinione Gentilis. si calori nāli calor nouus
addi potest: vel idem specie vel differens specie calor addi
tus est febris. Hec cōclusio sequitur ex proxima. Si enim
febris nō est calor cōpositus: nec est solus calor naturalis
qui preest. vt cōstat. in sanitate enim esset febris: necesse est
ꝙ sit calor additus: si calor addi potest. ¶ Preterea. hic so
lus est egritudo vt probatuz est: quia est immediata ⁊ per
se causa ledendi. Si enim queratur. propter quid ledātur
actiones febrientis ratiōnabiliter respōdētes dicimus: q2
adiunctus est nouus calor extraneus vel ex sole vel ex ci/
bo vel ex alia causa: sicut si themoni additū sit lignum ob
quod nauis moueri non possit: dicimus ꝙ lignum additū
est causa non themo: nec aggregatum ex themone ⁊ addi
to. ¶ Preterea sor. in sanitate existēti solo calore extraneo
calori naturali addito ⁊ posito ponitur febris. ⁊ solo calo/
re extraneo ablato aufert̄ febris. igit̄ calor additus est fe/
bris cōsequētia est optima: q2 oppositū cōtradictionē clau
dit ex terminis antecedēs etiā est manifestum igitur ⁊c̄.
¶ Eandē cōclusionē probat Gentilis tribus argumentis.
¶ Primū est tale. Febris est morbus naturali adueniens
cōplexioni. vt Gal. dicit hoc est naturali calori. Cum igit̄
omnis morb⁹ nō veniat nisi aut ex additione: aut diminu/
tione. vt idē Gal. dicit in libro de accidenti ⁊ morbo: ex ad
ditione naturalis caloris necesse est veniat: diminutio eniz
caloris est refrigeratio que nō fit in febre. ¶ Secundū est.
si calori naturali adueniat frigiditas ea erit morbus nō ca
lor naturalis. igitur eadē ratione: si adueniat calori natu/
rali nouus calor erit ille egritudo: ⁊ febris si actiones sen/
sibiliter ledet. ¶ Tertiū est. medici intendunt nālem calo/
rē conseruare: additū autē corrūpere: non intendunt autez
corrūpere: nisi febrē. igit̄ calor additus est febris. Et vero
nō sit calor nālis probat. ꝑmo: quia est calor preter nām.
Secundo: quia sextus digitus ꝑoribus quinq̄z additus est
morb⁹: nullus autē ꝑoruz: eadē igitur ratione calor addi
tus erit febris non ꝑor. ¶ Sexta cōclusio. que ponit̄ con/
6. cōclō. tra Gen. ꝓbabiliter. Si calor specie differt a calore natura
li: ⁊ vterq̄z sit cōplexio: aut alter sit simplex: alter sit cōple/
xio: non potest teneri calorez nālem supeēsse calore extra
neo aduenīete. Cōclusio pz ex dictis: q2 due cōplōnes cō/
trarie nō possunt simul esse: nec simplex calor ⁊ cōpositus.
¶ Septima ꝯ. cōtra eundē ꝓbabiliter. Si calor additus
7. ꝯclō. est eiusdē speciei siue intēsior siue nō: non pōt ꝟtutē aliquā
habere positiuū aliqd ⁊ absolutū ꝑducentē que eadem sit
calori iā addito que calori nāli non competat. ꝓbat̄. Ubi
est eadē essentia ⁊ nā est eadez virtus essentiā sequens vel
eadē essentie: sicut virtus calefaciendi: que est eadez calori
adest omni calori. si qd eni ex essentia sua est potens aliqd

facere ɔdictionē claudit in aliq̄ esse eādē essentiā in q̄ nō sit
eadē vtus. Si igit̄ calor addit⁹ est eiusdē nāe cū nāli calo/
re mecū est si vtutē hʒ q̄ sit eadē nāe in calore nāli eādē re
periri. ℭ Et sequit̄.ꝙ si hʒ vtutē exiccādi:aut vim venenie
aut aliā habebit:ꝛ calor nālis q̄ p̄est:ex quo ēt sequit̄ ꝙ nō
pōt calor addit⁹ agere in nālē ex sua essentia vel vtute q̄ sit
eadē eēntie. ℭ Et ɔfirmat̄ h̄.qa friditas vt q̄ttuor ɔiuncta
caliditati vt q̄ttuor nō agit in caliditatē.igit̄ multo min⁹ ca
lor aget in calorē p̄ se:p̄ accidēs.n. forte nō est incōueniē qꝛ
8. ɔclo. maior.n.flāma cōburit minorē. ℭ Octaua ɔ̄.Febris est ca
lor nālis fact⁹ intēsior q̄ȝ debeat. Ex q̄ opationes sensibilr
leduntˀ. Cōclusionē aūt nō intelligo q̄si calor cōpositus ex
nāli ꝛ addito sit febris. Hoc.n.iā reprobatū ē.nec ponim⁹
calorē calori posse adiungi in eodē subiecto. sʒ dicim⁹ eundē
calorē fieri posse intēsiorē:eo solū ꝙ magis reducit̄ de po°
ad actū:sʒ nulla q̄litas realis acquirat̄ que nō fuerit p̄us.
ℭ Probare aūt ꝙ intensio forme fiat h̄ mō:ꝛ nō p̄ additio
nē grad⁹ ad gradū in eodē subiecto est lōge alienū a p̄posi
to:ꝛ magis ad phiam p̄tinens: tria tn̄ argumēta ad p̄sens
adducem⁹ ob curiositatē eoꝝ q̄ in medicia q̄rūt phica: ad
ɔbādū ꝙ intēsio nō fit p̄ additionē grad⁹ ad gradū:nec re
missio p̄ ablationē q̄ aliquārū p̄suadent. ℭ Primū est.ca/
piat̄.a.calitas vniformis intēsa vt q̄ttuor extēsa in bipeda
li:ꝛ ad imaginationē tota ponat̄ in vno pedali eiusdē bipe
dalis:ꝛ arguit̄ sic.a.calitas est eadē q̄ p̄us fuit: ꝛ p̄us fuit
intēsio vt.4.nūc aūt est intēsio vt.8.pono.n.ꝙ calitas extē
sa in.b.pedali tota extēdat̄ in.c.alio pedali p̄ore remanen
te.Igit̄ creuit intēsio a.a.4.vsq̄ȝ ad. 8. igit̄ aduenit ipsi alia
intēsio vt.4.cū igit̄ intēsio nō sit aliud q̄ȝ q̄litas intensa:vt
pulchre demsat.calidior igit̄ aduenit alia q̄litas:sed nulla
aduenit vt ɔstat hʒ.n.easdē p̄tes q̄s p̄us:ꝛ nō plures:sʒ ca
liditas vni⁹ pedalis adueniat calitati alterius: nō tn̄ adue
nit toti:nec p̄or fit intēsior:nec ea q̄ aduenit.igit̄ ꝛc. ℭ Se
cūdū est.creet de⁹ aquā.c.sume fridā:ꝛ relicta sue nāe con
uerti debeat in ignē cuʒ nulla rō possit assignari:cur vnus
grad⁹ friditatis p̄us auferat̄ q̄ȝ alius:nō poterit in fridita/
te remitti:qđ est falsuʒ:nō.n.vnus grad⁹ est posteri⁹ indu/
ctus q̄ȝ alius:nec min⁹:nec magis fixus nec celū vnū poti
us ɔseruat q̄ȝ aliū.qđ pōt in oēs eq̄liter agere. ℭ Tertiuʒ
est.nullus calor intēdit̄.igit̄ ne oino calor:nō.n.calor q̄ p̄i
us est:nec q̄ aduenit q̄ nō p̄us fuit:nec eadē rōne aggrega
tus ex vtroq̄ȝ q̄ nō p̄us fuit:intēdi aūt est moueri ad maio/
rē p̄fectionē in eadē specie q̄ȝ p̄us haberet. ℭ Cōtra eādē
opionē btūs Tho.disputat multis in locis: ꝛ alij q̄dā:sʒ
Jacob⁹ vr̄ forliuiēsis illā defendat quātū pōt. ℭ Sʒ ad p̄o
rē opionē reuertamur dicētes:ꝙ sicut nutricatio in subām
mēbri ɔuersio sit argumētatio q̄ nihil aliud est nisi eiusdeʒ
quātitatis mēbri reductio ex minori termino in maiorem
terminū:sʒ post factā nutrimēti ɔuersionē nulla noua quā
titas addat̄:nec in diminutiōe aliq̄ noua quātitas perdat̄
p̄ter p̄tes mēbri q̄ p̄usq̄ȝ diminutio fiat resoluunt̄ ꝛ abeūt:
qđ in corrigia extēsa ꝛ ɔcta videri pōt:ita si calor iā geni
tus intēdit̄ nō fit alius calor:sʒ genit⁹ perficit̄ magis:eo ꝙ
magis ex po° in actū reducit̄:sicut q̄ sigillū cere post figu/
rā semel factā rursus magis ip̄mit:ꝛ in latera mouet non
efficit nouā figurā.nec partē figuret:sʒ factā stabilit magis
ꝛ perficit sic agēs sua actione ɔtinuata calorē iā genitum
magis p̄ficit. ℭ Q̄, si q̄rat̄ q̄s est terminus alterationis q̄
calor intēdit̄. ℭ Dōm est.ꝙ est ipsa q̄litas facta intēsio nō
mod⁹.vt Jacob⁹ putat neq̄ȝ aliud reale differēs re a priore
calore vt Gen.vr̄ putare.Si eni calor nūc est vt vnū:ꝛ in fi
ne hore erit vt duo termin⁹ erit calor vt.2.q̄ est aliqd reale
sicut in augmētatione termin⁹ est eodē quātitas sēa maior
puta ex pedali bipedalis.Sʒ hec vt dixi phoꝝ sunt. ℭ Cō
clusio igit̄.8.ɔbat̄ aucte Gal. q̄ in aphis dicit ꝙ febris est
calor nālis mutatus in igneū:nec hec ɔpositio recipit ex/
positionē Gēt.q̄ dicit:ꝙ sicut dicim⁹ ꝙ nigredo est albedo
ɔuersa in nigredinē:nō tn̄ est albedo:sic febris nō est calor
nālis:sʒ est calor nālis mutatus in igneū. ℭ Ex hac eni ex
positione:sequit̄ in aduētu febris calorē nālē corrūpi:sicut
adueniēte nigredine corrūpit̄ albedo. ℭ Scđo q̄ Gal. di
cit in li.de accidēti ꝛ morbo sanitas q̄ est tēperamētū ipsa
eadē erit morb⁹ cū extra tēperamētū exierit:calor aūt nā/
lis tēperatus est sanitas saltē in ɔplōne.Igit̄ ipse idē nume
ro erit egritudo:factus aūt igneus a est extra tēperamētuʒ.
igitur est egritudo:que autē sit nisi febris fingi non potest.
ℭ Arguit aūt Gentilis rursus hoc mō. In febrib⁹ in q̄b⁹
paucus est calor medici adhibēt vinū ꝛ ignē ad calorē nā
lē intēdēdū:rosas vo ꝛ sandalos ad remittēdū.nō pōt aūt
idē calor intēdi simul ꝛ remitti febres aūt remissionē que/
rūt nālis aūt intensionē.igit̄ nō est idē calor nālis ꝛ febris.
ℭ Sed hoc argumētū qđ nō ita formal'r fit ab homine sol
uitur.rose ꝛ sandali iuuant quatenus cōfortant nām ꝛ sua
frigiditate febrem remittūt:vinū aūt ꝛ ignis ꝛ panni cali/
diores iuuant:q̄m ex vino mox multi spiritus generantur
quoꝝ p̄sentia iuuat nām ad mām morbi expellēdā: aut di
gerēdā:aut omnino ad vires habendas: pāni quoq̄ȝ cali/
diores iuuāt quatenus in mēbris parum caloris habētib⁹
partes extreme possunt multū frigide esse que fortasse nō
febriūt sicut in p̄ncipijs interpollataruʒ contingit in q̄bus
mēbra quo ad partes quasdā saltēʒ extrinsecas sunt frida
nec febriūt:sʒ quo ad partes intrinsecas possint febrire.
ℭ Rose preterea ꝛ sandali mox a natura versus cor diri/
gunt̄ qđ aliquārū refrigerari potest:vinum autēʒ ꝛ panni
alia mēbra calefaciunt:ꝛ si tandem cor calesit ex vino po/
sterius hoc fit. Argumenta quoq̄ȝ superius recitata qui/
bus probat febrem esse calorem additum:non militāt.
ℭ Ad primū dī febrem esse morbū ex additione caloris:ꝛ
additionē aūt vocat Gal.ꝛ verā additionem ꝛ intensionē
quālibet. ℭ Ad scđm dī:ꝙ falsa est imaginatio:non enim
si frigiditas pōt addi caloris:ꝛ addita fit morb⁹:eodē mo/
do q̄n fit intensio caloris fit nouus calor qui a priore diffe
rat. ℭ Ad tertiū dī: ꝙ medici querunt calorem naturaleʒ
in sua nālitate conseruare q̄n oino est nālis. q̄n autēʒ exijt
temperamētū ad nālitatē reuocare:qđ fieri nō potest : nisi
destruant ipsum inquātum innālis est siue febrilis. ℭ Ad
quartū dī:ꝙ idem calor est s̄m naturaʒ:ꝛ preter nām alia
ꝛ alia rōne est quidē s̄m nām qđ pʒ ex eo ꝙ facit opera vꝫ
te:nutrit:auget:viuificat:preter naturam vero eo ꝙ inten
sior factus sibiipsi repugnat inquātum naturalis est:vnde
non est ex toto s̄m naturam:nec ex toto preter naturam.
ℭ Ad quintum dicitur:ꝙ exemplum sexti digiti non con/
uenit:vt patet ex dictis.
ℭ Cōtra vero quintā conclusionē arguit Herculanus di/ Instātia
cens:Cor febriens calefacit ex febre sanguinē ꝛ spiritum. ad quītā
igit̄ calor qui est febris est intensior calore spiritus ꝛ san/ ɔclōnē.
guinis:sed calor spiritus est plusq̄ȝ quattuor.aliter non es/
set spiritus absolute calidus:nec sanguis. igitur calor qui
est febris est ꝛ ipse plusq̄ȝ quattuor:cum igitur ante febrē
cor esset absolute calidum : ꝛ haberet calorem intensum
plusq̄ȝ quattuor:sequitur ꝙ ex febre factum sit calidius q̄ȝ
octo.est igitur ignis. ℭ Item sic arguit.inducat̄ vnus gra
dus caloris a sole qui sit febris:ꝛ sequit̄ ꝙ nisi induct⁹ au/
feratur non cessabit febris : consequens falsum:q̄ quoli/
bet alio ex prioribus ablato cessat febris:gradus eni inq̄t
a sole pōt esse naturalis:qđ pʒ:si enim refrigeratus sit sol.
ꝛ postea a sole calefactus restitutus sit pristine sanitati gra
dus inductus erit naturalis:ꝛ pars sanitatis. ℭ Item sic.
febris etbica est cōplexio facta mēbro conueniens. igit̄
non est calor additus.antecedens est Auic.prima quarti.
Sed ad primum qđ vocat demonstrationem dī ꝙ sicut li
gnum additum themoni vocatur proxima causa : cur na/
uis moueri non possit:sʒ non solū sit causa:sed vna cū the/
mone:ita calor cordi additus:si quis addi potest qui est fe

bris est cã primaꝛ nõ solꝰ cor sanguis calefiat ꝛ spũs: sed totꝰ calor cordis est q intẽsior est: ꝛ calefacit spm̃ ꝛ sanguinẽ. ¶ Ad 2m qd̃ ẽt demrãtionẽ vocat: dĩ ꝙ si sor. addetur libra sanguis boni ex q̃ egrotaret ipsa esset egriusq: ẽ ẽt imediata cã ledendi: q̃lꝫ tñ libra sanguis ablata ex flõmia vel alia via restiturꝰ eẽt sor. sanitati. Silr̃ est in casu argumẽti. ¶ Vñ ꝯcludit ꝙ aliqd ẽ egriu q̃ nõ ablato lꝫ in corpe relicto corpꝰ sanabit: qd̃.n.ẽ egritudo desinet eẽ egritudo. Q si calor additꝰ specie differt a calore nãli. qd̃ ipe Gen. ascribit faciliorẽ sor. oĩno.n. auferet febris: nisi auferat gradꝰ semel inductꝰ. Sꝫ Gẽ. nõ oĩno affirmat calorẽ additũ specie semp differre: imo vr̃ credere ꝙ aliqñ ẽ idẽ spẽ ex argumẽto ꝙ fcm̃ est: si.n. refrigeret sor. ab aere ꝛ post calefiat a sole sanabit: vt dicit qd̃ nõ vr̃ rõnabile: nisi calor adiũctꝰ spẽ ꝯueniat cũ eo q fuit ablatꝰ. ¶ Tertiũ vo argum nõ tñ est ꝯ Gen. q̃ꝫ ꝯ Gal. ꝛ Avi. dĩ igit ꝙ febris etbica est fcã ꝯueniens ꝛ nãlis mẽbro q̃ ad sensũ: q etbicus nõ pcipit calorẽ suũ febrilẽ: eo ꝙ illi iã assuevit: calor tñ in febre etbica ad-
9. pclo. ditus pori ẽ febris. iuxta Gẽ. ¶ Nona ꝯ. Si calor additus spẽ differt a calore nãli opꝫ calorẽ nãlẽ corrũpi. pbat. aut enĩ vnũ fit ex ãbobꝰ: aut nõ. si pm cũ vterqꝫ sit ꝯplo: ꝛ inter se sint ꝯrij vt media medijs ꝯstringit eẽ ꝯria: oꝫ vtrũqꝫ corrũpi sicut qñ ex viridi ꝛ fusco fit aliqd mediũ: si fm nõ poterũt sil eẽ vt ex supiorib dictis clap est: cedet igit nãlis alieno aduẽtãte. Si vo additꝰ nõ differt spẽ opꝫ vnũ ex vtroqꝫ fieri: q alr̃ nõ fieret intẽsio poris: nec mẽbꝝ in q̃ additꝰ recipit fieret calidiꝰ. hec aũt ꝯ vr̃ ꝯria Gen. si diligẽter hois
10. pclo. vba examinent. ¶ Decima ꝯ. poẽ est febrẽ esse q̃ nõ sit calor cordis extraneꝰ: neqꝫ pcedens ab eo: neqꝫ q ab eo ꝯferret: neqꝫ ꝯtinuus sit calori cordis extraneo. ꝯ pꝫ si ponat ꝙ calor epis: aut pedis intẽdat ab aere: aut alia cã pusq̃ꝫ cor intẽdat posito forte obstaculo puta hũore frido inter epar ꝛ cor: aut pedẽ ꝛ cor: q calor pus fiat igneꝰ ꝛ opõnes mẽbri sensibilr̃ ledat q̃ꝫ in corde accẽdat: huic.n. diffõ ꝯuenit febris a Gal. tradita q̃ ẽ calor nãlis mutatꝰ in igneũ: cõuenit ẽt etbimologia vocabuli q̃ ẽ fervor a q̃ febris nomẽ accepit in aĩalibꝰ. ¶ Idẽ meliꝰ ꝯstat in cauda lacerte absci sa: q̃ aliquãdiu vivit ꝛ aĩal ẽꝫ lꝫ iperfectũ q̃ pus poterat febrire: si tota lacerta febriebat: ꝛ separatã nihil repugnat febrire: vñ febris nõ iõ est ppa cordis passio ꝙ ex necitate oporteat in q̃lꝫ febre cor febrire: aut febrẽ nõ eẽ febrẽ: nisi cũ calore cordis extraneo cõnexionẽ hẽat siue ꝯtinuitatẽ vt q̃dã dicunt. ¶ Undecima ꝯ. Febris iõ vocari põt ppria cordis passio ꝙ cordi facillime aduenit: eo enĩ ꝙ calidissimũ est facillime ignit: sicut canes facillime irascũt. ꝯ psuadet q nulla alia est rõnabilior cã: cur ppria cordis passio dicatur. qd̃ pꝫ ex ꝯne prima iã pbata. 11. pclo. ¶ 12ª ꝯ. nõ opꝫ in q̃libet febre oẽs actiões p se ledi: sicut credidit Gẽti. pbat. hoĩes melãcolici in febribꝰ aliqñ meliꝰ intelligũt ꝛ futura vaticinant. vt Ari. in pbleumatibꝰ dic. ꝛ in febre vrus auditus q̃ sicco pficit ex sñia Gal. 2º tegni. vr̃ fieri expior ꝛ melior. 12. pclo. Jtẽ frenetici fortiꝰ mouẽt q̃ꝫ ipsimet sani quãtũcũqꝫ ab inimico irritan qcqd Gẽtil. dicat. ¶ Ad argu pncipalia rñdetur. ¶ Ad pm dĩ. ꝙ nõ oĩs ꝯplo fit imediate ex q̃litatibꝰ pmis. lꝫ aliqua fieri possit: ex ꝯplone.n. spũs gignitiui ꝛ mẽstrui sanguis invicẽ agẽtibꝰ fit carnis ꝛ ossis ꝯplo. ex aceto etiã ꝛ melle invicẽ agẽtibꝰ fit ꝯplo oximellis. ¶ P. ꝯplo hois q febrit nõ ex necitate variat fm spẽm lꝫ ex febre fit intensior: cuiꝰ intẽsiõis cã prima põt esse calefactũ esse spũs vel hũoris vl̃ mẽbri. ¶ Ad 2m dĩ. ꝙ si tenemꝰ cõplonẽ cuiuslꝫ hois nãlẽ eẽ absolute calidã: dõm est ꝯplonẽ flatici nõ permutari: lꝫ fieri intẽsiorẽ. Si vo qd̃ pbabiliꝰ est teneamꝰ frigidã esse ꝯcedẽdũ est ꝯplonẽ pmutari a frida in calã: nec esse flaticũ nisi poꝰ ꝛ nãli ꝯplone ad quã cito reuertit. Silr̃ in irato dõm est ꝛ exercitato. ¶ Ad 3m solo pꝫ ex dictis: casus.n. ẽ ipossis: siue.n. ꝯplo flatica sit absolute frida: siue calida: ꝯstat fridã esse ad colericã. Si igit sor. colericꝰ icipiat febrire fiet calidior q̃ꝫ sit nõ igit pmutabit ad flaticũ. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dĩ. ꝙ cibi ꝛ potꝰ exbibiti pbibẽti febrẽ ita intendi. sicut intenderet nisi exbiberent: forte ẽt aliquãdo absolute remittunt: lꝫ remissio nõ sentiatur. ¶ Ad q̃rtũ solutio pꝫ ex tertio articulo: ꝛ hec de questione pposita. ¶ Ad laudem altitonantis dicta sint.

FINIS.

Registrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Oẽs sunt q̃terni pter P ternum.

¶ Impressum Venetijs mandato ꝛ expensis nobilis viri dñi Luceantonij de Giunta Florentini Anno dñi. 1523. Die. 7. February.

